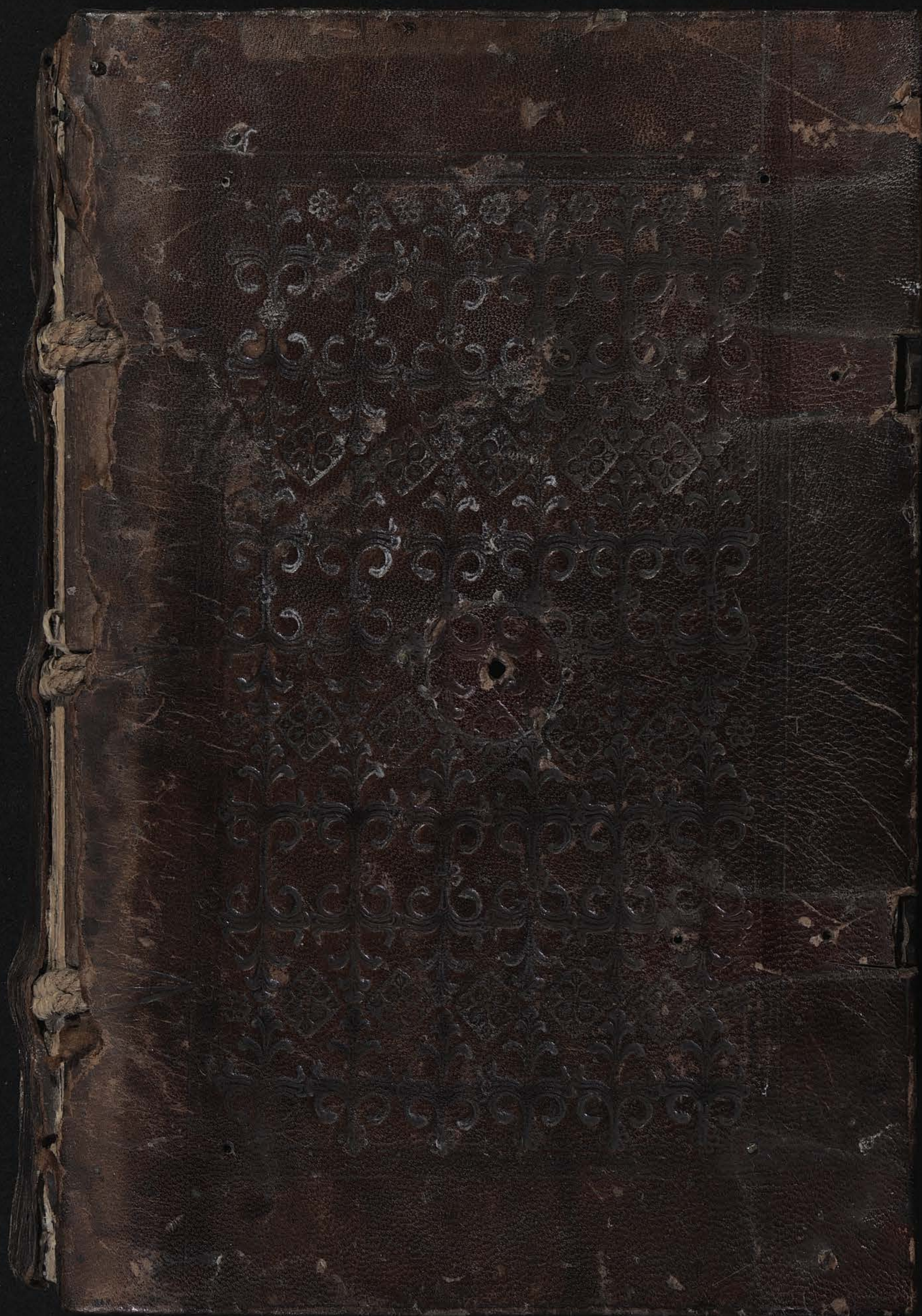

~~Liber domini Clementis Sculteti~~ pro marcis 4or et dimi
diam octoque sex comparatus

d. Martini de Ilkusch

[illegible]
[illegible]
[illegible] 24 [illegible]
[illegible]

Sermones Leonardi de Utino; de tpe; et Sanctis

Sermones floridi de tempore
magistri Leonardi de Utino
cum duplici tabula eorūdem.

Jodocus Badius Ascensius. M. Joanni de gēnas sacrarū litterarū baccalario: ac inter ciues Lugduneñ. honesto loco genito: ꝟtutūqꝫ studijs laudatissimo: salutē.

Cum ad optimi maximi rerū oīm cōditoris ac ꝯseruatoris dei mirāda ac sepe incognita nobis: nūq̄ aūt iniusta opa mētis oculos ꝯuerterē: q̄ pplo suo peculiari atqꝫ selecto ꝓce pit vt postulet vir ab amico suo: ⁊ mulier a vicina sua vasa argētea ⁊ aurea ⁊ vestē. Per que oīa q̇dā earū rerū peritissimi: sciētiarū oīm decus atqꝫ ornamētū ad diuinos cultꝰ re- ferendū esse interꝑtati sūt. Cū inquā hec penitiori animo cōplecterer ī mētē venit facino- ris tui virorū solertissime: quo his diebꝰ ab amicissimo ⁊ longe venerādo viro magistro Maturino espiardi sacre theologie ꝓfessore ꝓstātissimo: ac sacri ꝑdicatorꝝ ordinis cōfra tre religiosissimo: ꝑciosam sane supellectilē ⁊ vasis illis egyptiorꝝ nō inferiorē mercuria- li quadā vafreitate sublegisti. Proxime siq̇dē institutū tuū ad iudeorꝝ facinꝰ allusisse vi- sum ē. Illi etenī deo auctore atqꝫ ꝑside freti ꝓ iniustis ac duris opis iustā mercedē: tam- etsi clam egyptijs: acceperūt. tu ꝯsciētie tue integritate munitꝰ: q̄ nulli fraudē: oībꝰ rē gra tissimā facē ꝑtēdisti: diuinos ⁊ (sicut inscribūt) floridos ſmones. M. Leonardi de Uti- no: q̄s cōmodato accepisti: nō aostulisti cuiq̄: ⁊ tn̄ cōpluribꝰ multiplicasti. Illis ꝑterea q̄ illud ꝓpetrarē: q̄ facillime: dn̄s grām corā egyptijs fecit: at tibi virorꝝ suauissime blande charites oēm grārū venustatē afflauere. ad quā religionis tue pulchritudo: studiorū vi- gilantia: morū decētia: verborūqꝫ comitas nō sine multo ꝟtutū tuarū pōdere accesserūt: vsqueadeo vt nihil mirer si grām in oculis venerādi patris maturini nactꝰ: ab illiꝰ mani- bus tā ꝑstātē thesaurū suscipe potuisti. In q̄ q̇dē facto clemētiꝰ egisti ac cū egyptijs iudei nō enī ab īuito vt illi: nec q̇d ꝓpetuo ablatū velles: ſ ab amico viro vltro ꝑstante volumē illi integrū ac inuiolatū restituēdū cōmodatꝰ es. At dicet fortasse calūniator quispiā illi faudē ac fucū factū eo q̄ ab illiꝰ exēplari clam eo atqꝫ incōsulto exēplū trāscriptū ad ami cum tuū imꝑmēdū trāsmisisti. Uerū vt videat q̄ iniuste cēsuerit: ꝑmū eq̇dē credere nō possem dictū patrē maturinū virū tā anxie religiosū: ⁊ tā religiose laudabilē in ea re se lesū ꝯquestū ire. Cū enī de sctīs lrīs vnꝰ mortaliū q̄ optime meritꝰ sit: q̇ppe q̄ plurima lu cubratōe: magno impēdio: incredibiliqꝫ studio sitate rarissima queqꝫ volumina illiꝰ tpīs negligētia fere situ victa: in lucē ꝓdiderit ac ne pereāt ꝯseruarit: nō verisimile ē se illis so lum oblectari ꝯstituisse. Sed esto (nā etiā sctīs viris sepe incessit nescio q̄ studiorꝝ emula tio: ⁊ omībꝰ mortalibꝰ ea inest cupiditas vt q̄ multo labore pepererint nō facile prodāt) esto inquā vt vir ille plusculos adhuc dies peculiares libros suos sibi occultasse voluisset nullā tn̄ iniuriā sibi factā causabit: si maturiꝰ inuite: ⁊ (q̇d cū venia dico) iniuste detētos exisse cōpererit. Quinadeo rem sibi gratissimā potiꝰ agnoscet q̄ viuus valensqꝫ oīm stu diosorꝝ īgenia demeruerit. Neminē siq̇dē horꝝ ſmonū lectorē fore arbitramur: q̄ nō ⁊ illi q̄ eos conq̇siuit ac ꝯseruauit ⁊ tibi cuiꝰ cura trāscripti sūt: grās acturꝰ sit maximas. Insu per nullꝰ est illi iuste q̄rele relictꝰ locꝰ. Nō enī illū debita laude fraudatū voluisti: ſ anxie curasti: vt q̇cq̇d vere laudis aut grārū cuiq̄ ꝓ hoc tam egregio munere deberi fateamur id nō tibi ſ venerādo ꝑsidio tuo maturino acceptū referamꝰ. Adde ad hec q̄ non apud indignos aut ingratos bn̄ficiū hoc collocatū eque iudicauerit. Noscūt enī mortaliū plu- rimi quātū. M. Joānes Trechsel: cuiꝰ opa diligenti atqꝫ impēdio dicti ſmones floridi impressi sunt: studiosos oēs sibi deuinxerit: qui vnꝰ (in hac quidē Lugduneñ. ciuitate) li- bros nondū impressos atqꝫ imprimi dignos suo ere ⁊ castigare ⁊ imꝑmere curat: quo fa ctum ē vt cōplures libri ꝑcipue istiꝰ egregij ꝑdicatorꝝ ordinis ab impio mortalitatꝭ iugo redempti: ꝑpetua viuacitate donati sint. Quocirca nō inique nec ab re speremꝰ: iam sepe memoratū sepiꝰ tn̄ memorādū patrē maturinū vltro suapteqꝫ spōte q̊s adhuc abditos atqꝫ secretos habet (qui plurimi sūt) libros: ad Joānē suū Trechsel imꝑmēdos trāsmis- surum. q̄m etsi aliud emolumentū ac auctoramentū nō sperauerit: abūde tn̄ sibi mercedē reconditā norit: vnde dictū est. Om̄es qui elucidāt me vitā eternā habebunt. Neqꝫ tn̄ is est qui ingrata manu abs quouis hoīe beneficiū suscipere vellet. Sed hec hactenꝰ. Uale ⁊ virum illum nobis quoqꝫ obseruandū istarum rerum certiorē facito. Ex Lugduno ad quintū idus iulias anni huius. M.cccc.xcvi.

Tabula Alphabetica

¶ Sermonū floridoꝝ fratris Leonardi de Utino sacre theologie ꝓfessoris eximij: ac ordinis p̄dicatoꝝ p̄cipui Tabula alphabetica q̄ diūse materie diligent̄ annotant̄ ⁊ ꝑ līras dict̄ ſmōibꝰ īsertas īdicāt: felicit̄ īcipit

Bona plurimā cōsecutꝰ est hō per passionē xpi que ponunt̄ sermone.xliij.D

CAluarie mōs ē mōs mambre in quo se ysaac offerri consensit ⁊ xp̄s oblatꝰ est.sermone.xliiij.M. Et in quo iacob scalam vidit. Nō aūt ibi sepultꝰ est adā: s̄ q̄re caluarie nomē habet.vide ibidem Q

Charitas sola xp̄m ad colūnā ligauit: ⁊ ad crucem fixit: ⁊ in sepulchro clausit.ser.xliiij ibi.Trigesimūsextū signū ⁊c̄.

Castra.xvi.instruunt̄ contra ciuitatē aīe ab ipso dyabolo.sermone.xxxiij.M

Cartā vendidit mulier chariꝰ q̄ȝ bouem vt maritū defūctū deciperet.ser.xxviij.ante D

Cause.vij.inductiue pestis.ser.xlvij.D

Celo insunt triplicia corpa .s. illumināsti tm̄ vt sol: ⁊ significat xp̄m.illumināsti ⁊ illuminatū vt luna: ⁊ significat p̄latos.illuminatum tm̄ vt firmamētū: ⁊ significat plebem. vt notat̄ ser.xv.F.in decimo articulo ⁊c̄.

Celū noīe ⁊ re cōpetit xp̄o.ser.xix.D

Celidonia est herba q̄ euellit dentē firmissime herentē sine dolore.sermone.x.B

Circes filie solis fabula q̄ dr̄ socios vlyxis i feras mutasse exponit̄.ser.xxiij.F

Circūcisio dn̄i habet̄ ser.xvi.p̄ totū. Nō licet aūt nos modo circūcidi.ser.xxvi.A

Ciuitates due scȝ hierl'm bonoꝝ ⁊ babylon maloꝝ describunt̄.ser.xxxv.q̄si per totum.

Ciuitas aīe ⁊ custodia lingue allegorice deducitur.ser.xxxiij.fere p̄ totum.

Ciues tenent̄ ciuitati sue pecuniaȝ prestare qn̄ indiguerit: imo etiā vitā p̄ salute reipublice expendere.ser.xxxix.F

Clamor diuersoꝝ pctōꝝ recitat̄.ser.xlij.E

Colūna ad quā xp̄s flagellatꝰ fuit: erat lapidea: ⁊ adhuc hodie apparet p̄cioso sanguine xp̄i respersa.ser.xliiij.ibi.xx.signū ⁊c̄.

Cōmunicātium indigne tres sunt pene q̄rū vna ē q̄ȝ ab angelo nisi bonitas dei occurreret ilico perimerent̄.ser.xliiij.M

Cōmunicare p̄hibent̄.xv.gn̄a hoīm.s̄mōe xli..M ⁊ J. Digne autē cōmunicātes.xiiij. fercula.i.dona spūsācti suscipiūt.ibidē M

Cōmunicatōeȝ eucharistie p̄termittēs mortalit̄ peccat.s̄.xli. G. ⁊ q̄ttuor mala īcurrit ibidē M. Itē octo alia dāna.ibidē ↄseq̄nt̄.

Cōcubitꝰ mr̄imonial' fit.iiij.modis.s̄.xxi.E Est aūt qn̄q3 illicitꝰ.ibidē ⁊ ser.xxvi.B

Cōfessiōis vtitas ⁊ dignitas.ser.xxxiij.T

Cōfessio an sit nccīa sumēti eucha.s̄.xli.M

Cōceptꝰ dr̄ xp̄us de spūsctō potiꝰ q̄ȝ de p̄re quattuor de causis.sermone.xiij.Q

Cōfirmatiōis sacramētū quō īstitutū est ⁊ ostēsū in passiōe xp̄i.ser.xliiij.in.xlv. signo

Coniugiū triplex.s. legitimū tm̄: ratū tm̄: legitimū ⁊ ratū simul.ser.xxi.E

Cōiugij triplex bonū ⁊ eiusdē defectꝰ ibidē F plura vidēda sūt in verbo matrimoniū

Cōiunx īterdū baculo corripiēda ē. s̄.xxi. J in secūda regula in ↄiugio seruāda.

Cōsolatōes fideliū tēp̄e antichristi.ser.v.L

Cōsilia seu remedia ↄtra septē pctā mortalia dant̄.ser.xxxv. K ex ordine.

Cōsciētie ⁊ iusticie disputatio sup̄ imp̄stidē venetoꝝ an sint vsuraria.ser.xxix.E

Cōtractꝰ oīs quot modis fiat ⁊ q̄s sit vsurarius ⁊ q̄s nō.ser.xxix.E

Correptōnē debitā negligūt.xv.p̄sone: vt dr̄ ser.xlvij.post E.ibi.xxv.peccatū ⁊c̄.

Corpꝰ xp̄i erat optime cōplexionatū q2 miraculose p̄creatū.ser.xliiij.in.xviij.signo ⁊c̄ plura videbis in v̄bo eucharistia ⁊ hostia

Corona hūanitatis xp̄i qua coronatꝰ est ī die natiuitatis sue habuit.xxi. lapides preciosos significatos p̄.xxi.l̄ras alphabeti latini Sūt aūt.xxi.excellētie eiusdē natiuitatis: videlicet q̄ȝ xp̄i natiuitas fuit annūciata: beatifica: ↄsecrata: dignificata: euangelisata: figurata: gratificata: honorificata: illumīata karismatizata: letificata: manifestata: nobilitata: ornata: pacificata: quesita: recōciliatiua: sublimata: transmutata: verificata ⁊ xp̄i cruce signata.ser.xiij.p̄ totū .

Christꝰ a crismate dictꝰ: est rex ⁊ sacerdos q̄ vt rex p̄ nobis pugnauit ⁊ vicit ⁊ vt sacerdos se p̄ nobis obtulit hostiā mūdā. Crucifixꝰ aūt est int̄ choros angeloꝝ p̄ applicatione virtutū coꝝ.ser.xl.M

Christꝰ est hūani gn̄is recōciliator: ⁊ verus int̄ deū ⁊ hoīem mediator.ser.ix. B de q̊ plura videbis in verbo mediator.

Christꝰ.xl.passiones sustinuit propt̄.xl.pctā ipsiꝰ ade.ser.xlij.ab E vsq3 in finē

Christū an necesse fuerat corporalit̄ pati vt adā posset recōciliari.ser.xlij.A ⁊ disputat̄ int̄ misericordiā ⁊ iusticiā ibidē E

Christꝰ in sua passiōe hūiliauit se infra suaȝ dignitatē in q̄ttuor: ⁊ p̄pterea exaltatꝰ est in q̄ttuor.ser.xlij post A

Christi petitio de trāsitiōe seu trāslatōe calicis diuersimode exponit̄.ser.xlij.F

Christꝰ cur ⁊ quō ↄsolatꝰ est ab angelo imminente passione eiꝰ.ser.xlij.M

plenitudo [illegible]

¶ Finis Tabule alphabetice. Sequitur tabula sermonū floridoꝝ in ħ ope ptentoꝝ.

Tabula Sermonum.

FINIS.

¶ Sermones floridi de dominicis ꝛ quibusdam festis fratris Leonardi de vtino sacre theologie doctoris ordinis pdicatoꝝ: qs pdicauit florētie. anno dñi MCCCCXXXV feliciter incipiunt.

¶ Dñica pma in aduentu dñi de euangelio Sermo pmus floridus.

Osanna filio dauid: benedictus qui venit in nomie dñi Math. xxi. ꝛ in euāgelio hodierno. Moyses propheta ponit talē causam Geñ. ij. Deus in paradiso posuit adam: ꝛ dedit ei duplex preceptū. Unū negatiuū. scʒ ne comederet de fructu cuiusdā arboris: q̄ ſm Hugonē erat ficulnea. iuxta illud Joh. i. Cū esses sub ficu vidi te. Aliud preceptū fuit affirmatiuū: vt scʒ comederet de fructu aliarū arboꝝ que erant in paradiso. Sed adā comedit de fructu vetito ꝛ nō comedit de sibi ꝯcesso: ꝓpterea deꝰ eiecit ipm de paradiso: ꝛ multis penalitatibꝰ ꝛ tribulatiōibꝰ eū exposuit: ꝛ ꝑ eū totū genꝰ humanū. Rom. v. Per vnū hoīem peccatū introiuit in mūdū: ꝛ ꝑ pctm̄ mors. ideo

A ¶ Quero vtrū ꝓpter pctm̄ ade quo humanum genꝰ pene obligabatur ex iusticia: fuerit necessariū filiū dei incarnari ꝛ ꝑ eo satisfacere ex misericordia: Ad istā questionē rñdet Damascenꝰ in ꝑncipio tertij libri dicēs. Per incarnatiōis misteriū monstratur simul bonitas: sapiētia: iusticia: ꝛ potētia dei vel virtus. Bonitas q̄dē qm̄ nō despexit ꝓprij plasmatis infirmitatē. Justicia vero qm̄ homie victo nō aliū facit vincere tyrānū: neqʒ vi eripit ex morte hoīem. Sapiētia vero qm̄ inuenit difficillimi decētissimā solutōnē. Potētia vero siue virtꝰ infinita: qꝛ nihil ē maius q̄ deū fieri hoīem. hec ille. Sāctus Tho. iij. parte. q. i. articu. i. in respō. dicit sic. Unicuiqʒ rei ꝯueniēs est illud qd̄ cōpetit sibi ſm rationē ꝓprie nature. Sicut hoī ꝯueniēs est ratiocinari: quia hoc ꝯuenit sibi inq̄ntū est rōnalis ſm suā naturā ipsa aūt natura dei ē bonitas eiꝰ: vt pʒ per Dionysiū. i c de diui. no. Un̄ quicq̄d ptinet ad rōnē boni cōueniens ē deo: ſ ad rōnē boni ptinet vt se alijs cōmunicet. vt pʒ per Diony. iiij. c. de di. no. Un̄ ad rōnē sūmi boni ptinet q̄ summo modo se creature cōicet qd̄ quidē maxime fit ꝑ hoc q̄ naturā creatā sic sibi ꝯiunxit vt vna ꝑsona fiat ex tribꝰ: verbo: aīa: ꝛ carne. vt dicit Augu. xiij. de tri. Un̄ manifestū est q̄ cōueniēs fuit deū incarnari hec ille. Tamen pro declaratione pono quatuor flores. B

¶ Primus flos. Juste adā penā incurrit q a dono iusticie originalis decurrit. Nota q̄ adā meruit septē penas ꝓpter septē culpas cōtrarias septē donis sibi collatis. Sup que pono tale exēplū. Jmꝑator vidēs aliquē barronē forma elegantē: cōfert sibi septē priuilegia q̄ sunt ista scʒ. Primū qꝛ ponit eū in aliquo castro qd̄ tradit sibi ad custodiendū sua sapiētia. Secūdū qꝛ oīa munimenta q̄ sunt ibi tradit ei ad suū imperiū q̄bus vti debet. Tertiū qꝛ sup pedites illiꝰ castri cōfert sibi plenū dominiū quo ad regimē. Quartū qꝛ sup milites ꝛ capitaneos illiꝰ castri dat ei plenū arbitriū ꝛ dominiū. Quintū qꝛ victualibꝰ implet castrū ꝛ sup illis dispensandis dat sibi plenū ius. Sextū qꝛ cōmittit fidei sue maximū thesaurū vt illū cū magna diligētia custodiat. Septimū qꝛ ꝓmittit sibi quandā nobilē ciuitatē ꝯferre tali pacto hijs oībꝰ addito q̄ predictꝰ barro teneat dictuʒ castrū ꝛ p̄dictoꝝ oīm dominiū in sui imperatoris feudū ꝛ in feudi recognitionē mandat sibi q̄ nūq̄ tangat de fructu cuiusdā ficulnee que ē in orto castri sed sibi reseruet. Si vero infortuniū accidat huic barroni q̄ cōtingat ꝛ feudū vel ꝓmissum vel mandatū infringat nōne iste de iusticia sine crudelitate de castro repelletur ꝛ dominio oīm p̄dictoꝝ ꝑuabitur: ꝛ etiā ꝓmissa ciuitate frustrabitur: Certe sic ſm oīa iura. Sic in ꝓposito deꝰ pater q̄ imperat mari ꝛ oībꝰ vētis intuēs ꝑmū parētē oībꝰ rōne carētibꝰ natura nobiliorē: posuit euʒ in paradiso terrestri q̄ est dei castrū: ecce ꝑmuʒ donū. ꝛ sibi cōtulit cū hoc quandā magnam potestatē ꝛ virtutē supnaturalē: quā doctores vocant originalē iusticiā: ꝑ quā alia subiacebant eius imperio ad nutū ꝛ voci ꝛ sensitiue virtuti. ecce secūdū. Etiā vires sensitiue vt visus auditꝰ ꝛ alij sensus tam exteriores q̄ interiores: vt memoria imaginatio. ecce tertiū. Etiā volūtas subijciebatur rōi: ecce q̄rtū. Etiā cōtulit sibi esum oīm arboꝝ paradisi ad libitum vna excepta: scʒ esum ligni vite qd̄ ꝓhibebat esuriē: infirmitatē: mortē: ꝛ cōsilia. ecce q̄ntū. Etiā cōtulit sibi magnū sciētie thesaurum: qm̄ cognouit oīm aīaliū ꝓpetates. quia imposuit eis noīa ſm ꝓpetates eoꝝ. ecce sextum. Etiā ꝓmisit sibi regnū celoꝝ si ꝑsisteret. ecce septimū. Tale tn̄ pactū adiecit q̄ in

feudũ hec oĩa teneret ⁊ in recognitõnẽ feudi
reseruaret sibi oẽs ficus cuiusdaꝫ ficulnee q̃
erat in paradiso sicut frequent̃ fit ꝙ ꝑ reco-
gnitione feudi vel dominij alicuiꝰ hospitij sol
uitur vas vel ciphus aque vel vini. ecce septẽ
dona ade collata. Adã eua mulcente ⁊ dya-
bolo instigãte de fructu illo comedit ⁊ ex con
sequenti feudũ similit̃ ⁊ dominiũ negauit: ⁊
dona sibi gratuito collata. vñ culpã ingrati-
tudinis cõmisit: ⁊ sic de iusticia om̃ibus illis
donis ꝓuari meruit ⁊ penas illis donis con-
trarias mox incurrit. Nã illico de paradiso ex
pulsus fuit. Secũdo aĩalia insurrexerũt ꝯtra
hoĩem: q: inimicicias ponã int̃ te ⁊ mulierẽ.
Tertio vires sensitiue rebellauerũt cõtra ra
tionẽ: qm̃ adã ⁊ eua folia ficuũ pudẽdis ap-
posuerũt: q: stimulos carnis ꝯtra voluntatẽ
insurgere senserũt ⁊ volũtatẽ cõtra rõnẽ. Et
expulsus terrã habuit colere: q̃ sibi tribulos
germinauit: ĩfirmitatẽ esuriẽ: ⁊ alios defecꝰ
passus: ⁊ sic iuste his penis punitꝰ fuit. Forte
dices. cũ fructꝰ ficuũ sit ita modice ꝯditõnis
⁊ pena sit tanti doloris: quomodo ergo iuste
fuit punitꝰ: Rñdeo ꝙ sicut in nobis negare
cyphũ aque vel auferre de se est modicuꝫ. tñ
vt est rõne feudi recognoscẽdi nõ est paruũ ſ;
multuꝫ. Ita in ꝓposito magnũ fuit ⁊ magna
culpa non rõne ablate rei: ſ; rõne feudi fracti
vel negati. ¶ Secũdo nota ꝙ nõ soluꝫ
ip̃e adã fuit iuste punitꝰ: ſ; nos oẽs filij eius
vsqꝫ ad septimã generationẽ. Exemplũ. po-
no ꝙ vnꝰ rex donauerit ꝑncipatuꝫ alicui suo
ꝑncipi vel militi ⁊ nõ solũ sibi ſ; etiã heredi-
bus suis vsqꝫ in sempiternũ descẽdẽtibꝰ ab
eo ꝑ directã generationẽ: hac cõditõne adie-
cta ꝙ teneat ip̃e ⁊ sui semꝑ in feudum. alias
ꝙ possit sibi auferre ⁊ mortẽ infligere capita
lem: si iste ꝑnceps ꝓcessu temporis negaret
feudũ regi: nũqd ip̃e ⁊ om̃es posteri sui iuste
perderẽt ꝑncipatũ ⁊ ſm iura oẽs essent mor
ti obnoxij ⁊ seruitutis: Certe sic. Patet in li-
bro feudoꝝ q̃ sit ꝑma causa bñficiũ amitten
di. col. iiij. §. Sed nec. Ita in ꝓposito deꝰ pat̃
dedit ade ꝑncipatuꝫ paradisi terrestris cum
septẽ donis ⁊ ꝑuilegijs ꝑdictis nõ vt ꝑsone
ꝑuate: ſ; vt ꝑncipio totiꝰ generis humani. pa
ctum fuit ꝙ quacunqꝫ hora comederet de li-
gno vetito: incurreret penã mortis. Geñ. ij.
Ex quo ergo nõ seruauit pactum: iuste ip̃e ⁊
nos filij sui ſm septẽ gñatiões ꝑncipatu illo
⁊ ꝑuilegijs sumus ꝑuati. Prima gñatio fuit
ab adã vsqꝫ ad enoch. secũda ab enoch vsqꝫ
ad noe. Tertia fuit a noe vsqꝫ ad abraham.
Quarta fuit ab abraham vsqꝫ ad moysen.
Quinta fuit a moyse vsqꝫ ad dauid. Sexta
fuit a dauid vsqꝫ ad mathatiã patrẽ macha-
beoruꝫ. Septima a machabeis vsqꝫ nũc ſm
tẽpus qđ ecclia reꝑsentat. Iuste ergo ꝓpter
transgressionẽ ade patris nostri sumꝰ adhuc
puniti. Threñ. iiij. Patres nr̃i peccauer̃t ⁊ nõ
sunt: ⁊ nos eoꝝ iniq̃tates portamꝰ. D For
te dices. Quare precepit deꝰ ade ne comede
ret de fructu illo: Rñdeo ꝙ deus fecit hoĩeꝫ
vt deũ cognosceret ⁊ amaret ⁊ ei obediret et
finalit̃ in gloria eo frueret̃. vt ait Aug. vt dr̃
ij. sentẽ. di. i. Tanta aũt gloria nõ erat cõferẽ
da nisi ꝑ aliquo bono oꝑe ⁊ difficili. volens
ergo deꝰ conferre ade ⁊ hũano generi gloriã
sempiternã. imposuit sibi hoc mãdatũ vt ser
uando illud mereret̃ gloriam ex iusticia quã
nõ merebat̃ ex natura. Vñ sic rex volẽs ali-
quem militẽ exaltare vltra meritum sui gene
ris ⁊ ꝯditõis: cõmittit sibi exercitũ ducẽs eũ
ad bellũ: vt rediẽs cũ victoria possit eum rex
rõnabilit̃ ⁊ iuste ad altiorẽ gradũ ꝓmouere:
ita est in ꝓposito. Forte dices. nõne deus scie
bat ꝙ adã bellaturꝰ cũ dyabolo deuinceret̃
⁊ sic nõ seruaret ꝑceptũ. q̃re ergo misit eum
ad bellandũ: ⁊ q̃re imposuit sibi tale ꝑceptũ:
Rñdeo ꝙ hoc fecit q: sciebat ex hoc elicere
maius bonũ. Exemplũ. ponat̃ ꝙ rex francie
q̃ scit regẽ anglie sibi ꝯtrariũ mittat vnũ mi-
litẽ suũ versus terrã suã. vel vnã galeã in ma
re suũ: in quo ille habet multas. rex bene opi
nat̃ ⁊ cõstat ei ꝙ iste capiet̃: ⁊ de facto postea
capit̃: custodit̃: cõpedit̃. Si rex frãcie ex ista
causa in ꝓpria ꝑsona regẽ anglie inuadat ⁊
recuperet militẽ ⁊ filiã suã in vxorẽ suã ei tra
dat. nõne hoc ẽ melius militi ⁊ generi suo ꝙ
rex istũ miserit: Quis nõ multis in ꝑlio inter-
fectis ⁊ in ip̃a galea in mari submersis: Cer
te sic. quia honor regis ⁊ bonũ militis ⁊ q̃es
cõmunitatꝭ ⁊ totiꝰ parẽtele ꝑpollet bono par
ticulari vite ⁊ ꝑsone vniꝰ tm̃. Ita in ꝓposito
sciens deꝰ pater luciferuꝫ regẽ suꝑ oẽs filios
suꝑbie sibi ꝯtrariũ: q: insurrexit contra eũ in
paradiso inuidẽs eiꝰ honori: deus eiecit eum
de paradiso. Sciẽsqꝫ deus ip̃m homĩ inuide
re posuit hoĩem in paradisuꝫ vt temptaret̃ a
dyabolo. ⁊ sciebat deꝰ ꝙ homo deuinceret̃:
quo deuicto misit deꝰ pater filiũ suũ in mũdũ
vbi demonẽ ligauit ⁊ hoĩem eripuit ⁊ eiꝰ filiã
scilꝫ naturã diuinã sibi copulauit in matrimo
niũ: ⁊ totũ genꝰ hũanũ exaltauit. Licet autẽ
aliqui ex hoc bello dãnati fuerũt ⁊ multi mo
riuntur: tñ meliꝰ fuit cõmunitati hũani gñis

⁊ maioꝛ honoꝛ subsecutus. ideo dicit beat⁹ Gregori⁹. O felix culpa que talē ac tantum meruit habere redemptorē. Patet ergo ꝙ licet deus sciret adam transgressurū preceptū melius tamē fuit ꝙ deus istud preceptū daret ꝙ̄ non daret. Ideo dicit Apocal. vi. Sol id est adam post peccatū factus est niger tanꝙ̄ saccus cilicin⁹ per culpā ⁊ iusticie originalis carentiā. Et luna id est eua. tota est sicut sanguis effecta: tribulationib⁹ ⁊ erumnis exposita. Et stelle celi id est nos ceciderunt de celo sicut ficus que emittit grossos suos cū a vento agitatur. Et Grego. vt habetur in decret. dist. xl. ca. Adam. dicit sic. Adam primus homo ꝓ peccato de paradiso eiectus est: qꝛ nobilitatē dei a se deiecit nobilitate loci priuatus est. hec ille. Et Aug. homelia. xi. vt habet de penitē. dist. ij. ca. Roma. dicit. Princeps omniū vicioꝝ dū vidit adā de limo terre ad imaginē dei factum: pudicicia ornatū: temperātia compositū: charitate splendidū: primos parētes illis donis ac tantis bonis expoliauit pariter ac peremit. nāqꝫ cum homi abstulisset pudiciciā ⁊ continentiam suo dominio euꝫ subiugauit. Et paulo post. Adam amissa temperātia intemperās factus est: perdita charitate malus inuentus est. hec ille. Et sic patet primus flos.

¶ Secundus flos.

Nemo poterat iram dei placare nisi filius dei qui venit mundū a peccato liberare. patꝫ Apoca. v. vbi dicit ꝙ Johānes vidit librū intus ⁊ foris scriptū signatum septē sigillis. ⁊ audiuit angelū clamantē. Quis est dignus aperire librū ⁊ soluere signacula ei⁹: et nullus repertus est neqꝫ in celo scꝫ angelus. neqꝫ in terra scꝫ homo. neqꝫ subtus terrā scꝫ diabolus qui posset librū aperire. Et iohannes flebat quia nullus dign⁹ erat: ⁊ dictū est ei. Ne fleueris: qꝛ ecce agnus hic habēs oculos septē ⁊ cornua septē q̄ dignus est aperire ⁊ soluere signacula eius. Per istū librū intelligo genus humanū: quod erat scriptū interi⁹ multis doloribus mētis ⁊ penalitatib⁹ ⁊ anxietatibus de glorie eterne perditione. Et exteri⁹ multis corporis erumnis ⁊ tribulationibus per infirmitat. ⁊ mortis acquisitionē. ⁊ erat signatū septē sigillis. id est septē difficultatibus ad bene operandū erat oppressū: a quibus cōuenienter per purū hoiem non eripiebatur. ¶ Primū sigillū ⁊ prima difficultas erat demonis subiectio: qꝛ homo erat a demone deuictus ⁊ eius seruus fact⁹. ij. Petri. ij. A quo q̄s superat⁹ est: eius ⁊ seru⁹ est ¶ Secundū sigillū ⁊ secūda difficultas erat in carcere inferni inclusio: qꝛ erat in carcere inferni totus cetus sanctoꝝ patrū cōclusus ꝓpter peccatū originale. Threnoꝝ. iiij. Sed proijciēs expulisti nos derelinquens nos in longitudine dierū. ¶ Tertiū sigillum ⁊ tertia difficultas erat culpe ⁊ pene oppressio: quia erat culpa ⁊ pena multiplici hic oppressus. ps. Quoniā iniquitates mee supgresse sunt caput meū: ⁊ sicut onus graue grauate sunt super me. ¶ Quartū sigillū ⁊ quarta difficultas erat debiti soluēdi depauperatio: qꝛ erat ad soluendū depauperatus ⁊ depredatus. ¶ Quintū sigillū ⁊ q̄nta difficultas erat dei patris cōtra hoiem indignatio: quia de⁹ pater erat irat⁹ contra eū. Threnoꝝ. iiij. Quia imperpetuū obliuisceris nostri irat⁹ es cōtra nos vehemēter. Sextū sigillū ⁊ sexta difficultas erat grē dei priuatio: qꝛ erat amore diuino frustrat⁹. Hierem. xv. Si steterit moyses ⁊ samuel corā me non est aīa mea ad populū istum. Septimū sigillū ⁊ septima difficultas erat ianue paradisi clausio: qꝛ ab angelo flāmeo gladio deo precipiēte circundatus. Genes. iij. Collocauit deus cherubin ⁊ flāmeū gladiū ⁊c. Ecce liber signat⁹ septem sigillis: qꝛ septē obstaculis ⁊ null⁹ potest ea aperire: qꝛ nulla creatura potest illa obstacula remouere: quoniā illa vel sunt ex parte luciferi detinētis vel ex parte patris subtrahētis: vel punientis. Et q̄s potest luciferū suppeditare: ⁊ deū patrē placare melius ꝙ̄ filius dei. Certe nullus. patꝫ per exemplū. Si enī rex turbaret contra suos: nullus foret ita potens ⁊ dign⁹ ad mediandū sicut fili⁹ regis qui est istorū naturalis dn̄s ⁊ regis filius: ⁊ ita vtriusqꝫ partis amic⁹. Ita in ꝓposito per istum agnū intelligim⁹ filiū dei: ratione mansuetudinis. Joh. i. Ecce agnus dei. Qui habet oculos ad intuendū ad compatiēdū ad remittendū septē homīs culpas: ⁊ septē cōsecutas penas. Habet etiā septē cornua que sunt septē virtutes ⁊ spūssancti dona: quib⁹ potest ⁊ patrē placare ⁊ hoiem liberare. Forte dices. Adam accepit vnū fructū cōtra dei preceptū. modo aliq̄s accipit furto mille libras: vel cōmittit homicidium quoꝝ vtrūqꝫ est contra dei preceptū ⁊ graui⁹ peccatū: q̄re ergo oportuit ꝙ ꝓ illo filius dei satisfecerit ⁊ descenderit ad nos ⁊ non ꝓ isto: Respondeo ꝙ peccatū meū vel tuū est partiale pec-

catum:sed peccatū ade fuit pctm̄ cōmunita
tis ⁊ originale:q꞉ cōmunis ꝑsone. Sed gra
uius est peccatū qḋ cōmittit a cōmunitate
q̄ qḋ cōmittit a persona singulari: ideo gra
uius fuit peccatū ade saltem extensiue q̄uis
peccatū tuū vel meū possit esse grauiꝰ ex suo
genere. Exemplū. grauius esset q cōsules ci
uitatis peccarent contra regē q̄ persona sin
gularis. Pater ergo q solus filius dei erat
dignus soluere ⁊ satisfacere ꝓ humano ge
nere. Sciendū q aliqua satisfactio pōt di
ci sufficiens dupliciter. Uno modo ꝑfecte q꞉ ē
ꝯdigna ꝑ quādā adeq̄tioez ad recōpēsatōez
cōmisse culpe. Et sic hominis puri satisfactio
sufficiēs esse nō potuit:q꞉ tota natura hūana
erat ꝑ pctm̄ corrupta:nec bonū alicuiꝰ ꝑsone
vel etiā pluriū poterat ꝓ equiparātiā totiꝰ na
ture detrimentū recōpensare. Secūdo q꞉ pec
catū ꝯtra deū cōmissuz quādā infinitatē hz.
ex infinitate diuine maiestatis. Exēplū. tan
to offensa ē grauior q̄to maior ē ille in quē
delinquit. Uñ oportuit ad condignā satisfa
ctionē vt actio satisfacientis haberet efficaciā
infinitā: vtpote dei ⁊ homīs existēs. Alio mo
do pōt dici satisfactio sufficiens imꝑfecte. scz
ꝺm acceptatōnē eiꝰ q est ea ꝯtentꝰ: q̄uis nō
sit cōdigna. ⁊ hoc modo satisfactio puri hoīs
est sufficiēs. ⁊ q꞉ oīe imꝑfectū presupponit
aliq̄d ꝑfectuz a quo sustentet. inde est q oīs
puri hoīs satisfactio habet efficaciā a satisfa
ctione xp̄i. Qḋ aūt fuerit necessariū filiū dei
incarnari oñdit sanctus Thomas. iij. parte.
q. i. arti. ij. require per totum.

¶ Tertius flos. deus pater
in xp̄o mundū sibi recōcilians: ꝑcones misit
verbi sui incarnatōnē prenūciās. Ut enī ver
bi īcarnatio nullū lateret misit septē ꝑcones
qui sunt septē angeli q hec oīnibus ꝓnuncia
uerunt. sicut dicit Apocal. viij. vbi habet q
Johānes vidit septē angelos quibꝰ date sūt
septē tube ab angelis pulsate q sunt septē tri
bulatiōes ab eis immisse. Primū angelū mi
sit tēpore iacob patriarche q tuba cecinit qñ
tribulationē euidentē immisit. Nā fuerūt ca
pti duodecim filij eiꝰ ⁊ ꝑ nullū aliū nisi ꝑ bē
iamin liberati. Unḋ dixit eis ioseph ꝑ salutē
pharaonis nō egrediemini hinc donec veni
at frater vester minimꝰ. Geñ. xlij. Per istos
captos intelligit genꝰ hūanū a dyabolo detē
tum. per beniamin q interꝑtat filus dextere:
intelligit filius dei q sedet ad dexterā dei. ad
Heb. i. quia in sua natiuitate tēporali factus
est frat noster ⁊ paruulus. Esa. ix. Paruulꝰ
natꝰ ē nobis. Dicebat ḡ q nō egrederemur
a captiuitate originalis pctī nisi adueniret
frater noster minimꝰ. s. iesus. Secūdū ange
lum misit tēpore moysi q tuba cecinit: q꞉ tri
bulationē ⁊ mortē immisit qñ media nocte
angelus ꝑcussit primogenituz in oīni domo
egyptioruz. Quis liberauit hebreos ab ista
ꝑsecutōne ⁊ morte? Certe signū thau cōscri
ptū sanguine agni in liminibꝰ domoꝝ. Exo
di. xi. Significabat q a morte gehēne in quā
cadūt infideles: nullo modo poteramꝰ libe
rari nisi veniret agnꝰ ⁊ eiꝰ sanguine in baptis
mo ⁊ crismate cōsignaremur. Tertiū angelū
misit tēpore Aaron in deserto qui tuba ceci
nit q꞉ incendiū immisit in pplm qñ murmu
rauerūt ꝯtra moysen: a quo incēdio nō sūt li
berati donec aaron accepit thuribulū ⁊ per
gens super interfectos adoleuit thymiama
dño. ⁊ nihilominꝰ ignis cōsumpsit q̄ttuorde
cim milia viroꝝ. Nume. xvij. Significabat q
ab incēdio gehēnalis ignis nō poteramꝰ nisi
ꝑ xp̄m summū sacerdotē liberari seipm̄ offe
rendo. Quartū angeluz misit tēpore dauid q
tuba cecinit qñ tribulationē ⁊ vexationē phi
listei immisit: eo q oīni die eos inuitabat ad
bellū ⁊ eos exire nō sinebat: nec vnq̄ ab hu
ius imperio liberati fuerūt quousqz venit da
uid. i. xpus. qui accepit q̄nqz lapides lympi
dissimos s. puritatē: impassibitatē: agilitatē:
subtilitatē: claritatē de torrēte humanitatis.
Primū posuit in funda. i. carne sua alios q̄t
tuor q sunt q̄ttuor dotes reseruās vsqz post
resurrectionē. Et illo percussit philisteū qñ in
passione xp̄s purissimꝰ hō ⁊ deus cū dyabo
lo bellauit: ⁊ ipz deuicit ligans eū in inferno.
Quintū angelū misit tēpore nabuchodono
sor: qui tuba cecinit qñ pplm israeliticuz. lxx.
annis captiuauit. ⁊ daniel q eis ꝑerat in ba
bylonia ꝓ eis orabat ⁊ angelus persarū ei re
sistebat: ⁊ vigintivno diebꝰ steterūt corā deo
⁊ nūq̄ fuerūt liberati quousqz michael q pre
erat synagoge iudeoruz iuit ⁊ eos liberauit.
Daniel. ix. Significabat q genꝰ hūanū non
nisi per angelū michaelē q interꝑtatur q̄s vt
deꝰ q est filius dei poterat liberari. Sextum
angeluz misit tēpore regis babylonie q tuba
cecinit qñ tribulationē immisit: cū daniel in
lacū leonū missus est ⁊ clausus ⁊ nūq̄ potu
it inde liberari: quousqz venit in ꝓpria perso
na rex: ⁊ lapidē amouit ⁊ eū liberauit Dañ.
xiiij. Significabat q sancti patres q erāt in
inferno vbi sūt leones. s. demones. i. Petri. v.

Aduersariꝰ vester dyabolꝰ tanq̄ leo rugiēs. nunq̄ exirēt inde quousq̄ veniret rex celoꝝ q̄ portas ⁊ vectes inferni cōfringeret. vt dicit ps. Septimū angelū misit tēpore ezechielis: qui tuba cecinit qñ magna tribulatio ei in visione apparuit. Nā apparuit campꝰ plenus ossibus mortuoꝝ q̄ nō potuerūt habere vitā quousq̄ venit ezechiel ꝓpheta ⁊ clamauit ⁊ ad clamorē eius os ad os accessit neruū carnem ⁊ pellem induit ⁊ spūs in eis intrauit ⁊ vita eis reddita est. ⁊ exercitus magnus fuit Ezechiel. xxxvij. Significabat ꝙ mundꝰ iste erat tanq̄ campꝰ plenꝰ ossibꝰ sanctoꝝ patrū qui mortui erant in limbo nō viuificarentur quousq̄ veniret filiꝰ dei: qui erat ꝓpheta vēturus in mundū in cruce clamaret ⁊ ad clamorē ossa viuificaret. Nam ad litterā dum xp̄us in cruce clamaret ⁊ clamās expirasset multa corpora mortuoꝝ sanctoꝝ q̄ dormierant surrexerunt. Math. xxvij. Et sic patet tertius flos. B

¶ Quartus flos. humanū genus qd̄ nō nisi per filiū dei poterat liberari septē nuncios mittit deo patri vt verbum in carnē debeat destinari. ⁊ fuerunt isti. ¶ Primus fuit Joseph accedēs passibꝰ mentis ⁊ dicens. Descende ad me ne moreris. Gen. xlvij. Secundꝰ fuit Dauid dicēs. Et veniat sup nos miſicordia tua dñe: salutare tuum ſm eloquiū tuuz. Tertiꝰ fuit Salomon dicens. Ueniat dilectꝰ meus in ortū suū. Cantico. v. Quartꝰ fuit Esayas dicēs. Utinā disrumperes celos ⁊ descēderes. Esa. lxiiij. ¶ Quintꝰ fuit Aggeus dicēs. Ueniat desideratus cunctis gentibꝰ. Aggei. ij. Sextꝰ fuit Hieremias dicēs. Descende in domū figuli ⁊c. Hierem. xviij. Septimꝰ fuit Ezechiel dicēs. Quia pulchrior es descēde ⁊c. Ezech. xxxij. Ecce septē litteras quas misit genꝰ humanū filio dei ⁊ eccl'ia clamat aduentū eius in septē antiphonis. vt habes in legēda. Sz filius dei respōdit se venire si septē tempora ante transirent. ⁊ nos ꝑ septē annos predictas penas sustineremꝰ. ⁊ hoc ostendit duplici figura. Primo Pharaoni in hoc ꝙ vidit septē spicas cōbustas ⁊ graciles: que significabant septē annos sterilitatis ⁊ penalitatis. Secūdo nabuchodonosor q̄ ꝑ septē tempora fuit in afflictōne maxima ⁊ fenū vt bos comedit: significabat ꝙ genꝰ humanuz septē annis staret in afflictiōe sua. Primus annus fuit ab adam vsq̄ ad enoch. Secundus ab enoch vsq̄ ad noe. Tertiꝰ a noe vsq̄ ad abrahā. Quartꝰ ab abrahā vsq̄ ad moysen. Quintꝰ a moyse vsq̄ ad dauid. Sextꝰ a dauid vsq̄ ad mathatiā machabeū. Septimus a mathatia vsq̄ ad nunc. Ergo de cetero isto anno debet venire ⁊ nos a septē penis liberare. Et dico vobis pro certo ꝙ ip̄e iam venit. Si ergo filiꝰ dei qui est tantꝰ quē celi capere non possunt ad nos tantillos in tantis penis cōstitutos ad liberandū venit ⁊ ꝓ amore nostro tantā viā fecit sicut de celo ad terrā: ⁊ ꝓ nobis tot ⁊ tanta ⁊ talia sustinuit: ꝓ certo multū debemꝰ sibi regratiari ⁊ immēsas laudes offerre dicētes ⁊ clamātes nostro redēptori Osanna id est salus ⁊ honor. filio dauid. i. filio dei. benedictꝰ qui venit in nomīe dñi. In quibꝰ verbis ponuntur quattuor respōsiones ad q̄ttuor questiones quas potestis facere de istis bonis rumoribus aduentꝰ filij dei in carnē. ¶ Prima questio. Si filius dei in veritate iam venit vt nō oporteat nos de cetero hesitare? Respōdetur ꝙ iam venit in veritate. ¶ Secūda questio. Si venit cū benignitate vt nō oporteat nos de cetero formidare. Respondet ꝙ venit benedictꝰ cuz benignitate. Tertia questio est. Si venit cū plena potestate vt possit nos sine dubio liberare. Respondet ꝙ venit benedictꝰ in nomīe dñi: cū plena dei patris potestate. ¶ Quarta questio ē. Si venit cū qua humilitate debemꝰ ei occurrere ⁊ modo congruo honorare? Respondet. osanna scz gratias exhibēdo ⁊ ip̄m honorādo. Ista om̄ia declarat beatꝰ iohānes Apocal. i. qui est ꝓthonotariꝰ ⁊ secretariꝰ principalis: ⁊ dicit se eum vidisse hodie mane: sic dicēs. Ego iohānes in dñica die audiui post me vocem magnā: ⁊ cōuersus sum vt viderē vocē que loquebat mecū: ⁊ vidi septē candelabra aurea ⁊ in medio septē candelabrorū aureorū similē filio homīs vestitū podere: ⁊ precinctum zona aurea ad mamillas: ⁊ capilli eiꝰ tanq̄ lana alba: ⁊ facies eiꝰ sicut sol lucet in virtute sua. ⁊ oculi eius tanq̄ flāma ignis: ⁊ habebat in dextera sua stellas septē: ⁊ ex ore eius gladius ex vtraq̄ parte acutus exibat. Et sequit infra ca. iiij. Et vigintiquattuor seniores ceciderūt in facies suas dicētes. Dignus es dñe accipere diuinitatē: virtutē: et sapiētiā: ⁊ honorē ⁊ gloriā: ⁊ bn̄dictōnē ⁊c. In hoc qd̄ dicit iohānes vidit in dñica die similē filio homīs: apparet ꝙ venit hodie q̄ est dñica dies: quia ante nō venerat. quo ad

prima questionē. ⁊ qui vidit testimoniū perhibuit. ⁊ scim⁹ qꝛ verū est testimoniū eius. hoc signāt septē candelabra aurea in quorū medio stat xp̄us que sunt septē ꝓphetaruꝫ testimonia q̄ probant ⁊ declarant ip̄m iam venisse. In hoc ꝙ vestit᷑ podere q̄ est vestis talaris linea: apparet eius benignitas ⁊ innocentia ⁊ mundicia: hoc signāt septē stelle ip̄m illuminantes in eius dextera q̄ sunt septem opera lucentia scꝫ cōceptio sine corruptione. natiuitas sine claustri pudoris violatione. conuersatio sine reprehensione. predicatio sine errore. remissio peccatorū sine obiurgatione. passio sine murmuratōne. corporis in sepulchro depositio sine fetore. ⁊ hoc quo ad secundā questionē. In hoc ꝙ habebat oculos sicut flāmā ignis: ⁊ vocem sicut aquarū multarū: apparet eius potestas ⁊ fortitudo. hoc figurat᷑ per gladiū ex vtraqꝫ parte acutū. s. ad aperiendū inferos ⁊ ad reserādum celos. primū faciet post resurrectionem quādo educet sanctos patres ab inferis. secundū in ascensione quādo ducet eos ad celos. ⁊ hoc quo ad tertiaꝫ questionē. In hoc ꝙ vigintiquattuor seniores ante eū ceciderunt ⁊ adorauerūt apparet ꝙ nos senes mēte qui sum⁹ vigintiquattuor ꝓpter decē precepta: ⁊ q̄ttuordeciꝫ articulos que tenem⁹ ⁊ credimus: debem⁹ sibi dare laudē ⁊ honorē dicentes. Osanna filio dauid ⁊c. Amen.

¶ De eadem dn̄ica p̄ma in aduētu dn̄i sermo secūdus ꝓbās ꝙ de rigore iusticie humanum genus debebat saluari.

Ecce rex tuus venit tibi mansuet⁹. Math. xxi. ⁊ in euangelio hodierno. De⁹ dixit per os dauid. ps. lxxxviij. Que ꝓcedūt de labijs meis nō faciā irrita. Sꝫ de⁹ dixit ade et eue post p̄ceptū ne comederēt de ligno sciencie boni ⁊ mali. Geñ. ij. In q̄cunqꝫ die comederitis ex eo: morte moriemini. Cū ergo dn̄s sit iust⁹ iudex: talis lex nō pōt aboleri qm̄ lex n̄ verbis s; reb⁹ debꝫ imponi. vt de verbor̄ significatōe. c. Intelligētia. Et de electōe. c. Conuersa. §. porro lib. vi. ergo si iusta fuit lex dei seu p̄ceptū tūc iuste dānat⁹ fuit hō ꝯtraueniēs. Et si iuste ergo perpetue: qꝛ nihil ē aliud iusticia nisi cōstans ⁊ ꝑpetua volūtas. vt. ff. de iusticia ⁊ iure in p̄nci. Et p̄s. cxviij. Justicia tua iusticia in eternū: ⁊ lex tua veritas. Ideo moueo istā q̄stionē. A Vtrū de⁹ hoīem iuste dānatū ꝑ sui spōtaneā preuaricatōnē: iuste debuerit ip̄m a dicta dānatiōe eripere per sui sacratissimā incarnationē: Ad istā questionē respondēt duo doctores. Primo Augu. li. ij. q̄stionū veteris ⁊ noui testamēti. q. lxxxiij. dicēs. Nōne si q̄s vult ī terra sua barbaros decipere: immutat se in habitū illor̄ vt putet᷑ vnus ex eis. ⁊ sic explorat quomodo subuertat. Ita factuꝫ ē a dyabolo: qm̄ malo more subuerterat hoīem vt in morte remaneret inuentū remediū: quo vt quos male tenebat amitteret. Et qꝛ de⁹ equitas ⁊ iusticia est ipse sibi lex est. ⁊ qꝛ hō iudicij ⁊ iuris sui ac liberi arbitrij predit⁹ voluntate: volūtari⁹ ruerat: iniustū erat vt erigeret᷑ inuitus: ideo equius ⁊ salubri⁹ fuit vt q̄ ꝑ sup̄biā a dyabolo ꝑsuasus fuerat ad mortē: a deo ꝑ hūilitatē iusticiā subleuaret᷑ ad vitā. hec ille. Secūdo r̄ndet magr̄ sentē. li. iij. dist. xx. ca. iiij. dicens Si enī tres illi in causaꝫ venirēt q̄: de⁹: hō: ⁊ dyabol⁹: tūc dyabol⁹ ⁊ hō q̄d aduersus deū dicerēt nō haberēt. dyabol⁹ enī de iniuria dei cōuinceret᷑: qꝛ seruū ei⁹ scꝫ hoīem fraudulenter abduxit ⁊ violent᷑ tenuit. homo etiā iniurius deo cōuinceret᷑: qꝛ p̄cepta ei⁹ contēpsit ⁊ se alieno dn̄io mācipauit. de hoīs etiā iniuria cōuinceret᷑ dyabol⁹: qꝛ ⁊ p̄us illū fallaci ꝓmissione decepit: ⁊ post mala inferēdo lesit. Iniuste ergo dyabol⁹ q̄ntū ad se tenebat hominē: sed iuste homo tenebat᷑: qꝛ dyabolus nūq̄ meruit potestatē habere sup̄ hoīeꝫ: sed homo meruit ꝑ culpam pati dyaboli tyrānidem. Si ergo de⁹ qui vtriqꝫ preerat potentia hoīem liberare vellet: sola iussionis virtute hoīeꝫ poterat rectissime liberare: sed iusticia hūilitatis vti voluit: q̄ dum in carne mortali crucifixus ē: iustificati sum⁹. i. per remissionē peccator̄ eruti de potestate dyaboli. Et ita a xp̄o iusticia dyabol⁹ victus est nō potentia. hec ille. Tamē ad maiorē euidentiā dictorū sciendū ꝙ in consistorio trinitatis deus pater ꝓposuit filio ⁊ sp̄uiscō: dicēs illud q̄d ponitur in fine tertij libri sentē. sic. Redēptōis hūane misteriū sp̄us veritatis ꝑ hieremiā ꝓphetā fidelib⁹ manifestat dicēs. Quid tu vides hieremia? Cui r̄ndit. Virgā vigilantem ego video. Et dn̄s. Vigilabo ego sup̄ verbo meo vt faciā illud. In q̄ virga denotat᷑ de⁹ et hō: de⁹ semꝑ dicit᷑ vigilare ⁊ nūq̄ dormire. iuxta illud Dauid. Ecce nō dormitabit neqꝫ dormiet q̄ custodit israel. dormire enī est fessa lassitudo post laborē nature. Igit᷑ labore non fatigat᷑ q̄ nūq̄ laborē sensit. Verbo enī dn̄i celi firmati sunt ⁊ sp̄u oris ei⁹ oīs virt

roꝝ. Quoniā ip̄e dixit ⁊ facta sunt: ip̄e mandauit ⁊ creata sunt. Uirga caro de virgine assumēda duo significat. scȝ sustentamentū ⁊ correptionē. Sustentamentum erit petro cū mitteret se in mare. Correptio fuit iacob dicens. Ne perdideris me dn̄e cū mi. ne in. f. i. re. vr. mea. Uigilat sup verbo. i. immutabiliter expleri decreuit. verbuȝ dei videt̄ om̄e qđ futurū fieri, a deo p̄ordinat̄ ⁊ sanctis faciendum significatur. hec magr̄. Uidēs vidi afflictionē populi mei q̄ est in egypto ⁊ gemitum eiꝰ exaudiui. ꝓpterea ego veniā ad redimendū eum ⁊ viuet. Exod. iij. Quid ergo debet fieri de hoīe an debeat liberari an non? Si enī homo liberabit̄: remouebunt̄ ab eo q̄nqȝ mala. Primo nō preferet ip̄i se dyabolus qui ē auctor peccati. quēadmodū Augu. dicit li. xiiij de trinita. sic. Quādo sic deo coniungi poterit hūana natura: vt fiat vna p̄sona: supbi illi maligni sp̄ūs non ideo se audebunt homī preponere: quia nō habēt carnē. hec ille. Si ego dn̄s: vbi timor meꝰ? si pater: vbi honor meus? Malachie. i. Unde ex hoc ip̄o hoīes me magis reuerebunt̄ ⁊ nō dyabolum. Secūdo nō coinquinabit naturā suam peccando. Unde dicit Augu. in li. de vera religione. Demōstrabit nobis dn̄s q̄ excelsum locū teneat inter creaturas humana natura: in hoc q̄ hominibꝰ in vero homīe apparebit. Et Leo papa dicit in s̄mone de natiuitate dn̄i. Agnosce o xp̄iane dignitatem tuā ⁊ diuine cōsors factus nature noli in veterem vilitatē degeneri cōuersatōe redire ⁊c̄. Tertio nō presumet homo de seipso. vt dicit Augꝰ. iij de trinita. Gratia dei nullis p̄cedētibus meritis in nomine xp̄i nobis commendatur. Et super Johannē. vt allegat̄ a magistro sentētiarum libro. iij. dist. x. ca. v. dicit sic. Qz vnigenitus est equalis patri non est gratie sed nature. Qz autē in vnitate persone assumptꝰ est hō gr̄e est nō nature. Quarto nō eleuabit̄ p̄ supbiā. Un̄ Aug. li. xiij de tri. c. xvij. dic̄ sic. Est etiā illud vt supbia hoīs q̄ maxime impedimēto ē ne inhereat̄ deo per tantā dei hūilitatē redargui posset atq̄ȝ sanari. Quinto hō liberabit̄ a s̄uitute. Un̄ Leo papa in s̄mone de natiuita. dn̄i dic̄ sic. Suscipitur a maiestate hūilitas: a virtute infirmitas: ab eternitate mortalitas: vt qđ nostris remedijs congruebat vnus atq̄ȝ idem dei ⁊ hoīm mediator ⁊ mori ex vno ⁊ resurgere posset ex altero. Nisi enī esset verus deus nō afferret remediuȝ: nisi esset verus homo nō p̄beret exemplū. hec ille. Preterea ⁊ si hō liberabitur ꝓmouebit̄ ad bonū q̄ntū ad q̄nqȝ. Primo quo ad fidē que magis certificat̄ ex hoc q̄ ip̄i deo loquēti credit. vn̄ Augu. xi. de ciui. dei. dicit sic. Ut hō fidētius ambularet ad veritatē ip̄a veritas dei filius hoīe assumpto cōstituit atq̄ȝ fūdauit fidē. Secūdo quo ad spem: que p̄ hoc maxime erigit̄. vn̄ Aug. li. xiij. de tri. dicit sic. Nihil tam necessariū fuit ad erigendā spem nostrā q̄ vt demōstraretur nobis q̄ntū diligeret nos deꝰ. Quid vero huiꝰ rei isto indicio manifestiꝰ q̄ q̄ dei filius nostre nature dignatꝰ est inire cōsortiū ⁊c̄. Tertio quo ad charitatē que p̄ hoc excitatur. Un̄ Augu. dicit li. de cathetizandis rudibus. Que maior causa ē aduētus dn̄i nr̄i: nisi vt ostēderet deꝰ dilectionē suā in nobis? quē si amare pigebat saltē reamare nō pigeat. Quarto quo ad rectā operationē in qua homī nos exemplū prebemꝰ. Un̄ Augu. in s̄mone de nati. dn̄i. dic̄ sic. Homo sequēdus nō erat q̄ videri poterat: deus sequēdus erat qui videri nō poterat. Ut ergo exhiberet̄ homini ⁊ q̄ ab hoīe videret̄: ⁊ quē hō sequeret̄ deus factꝰ est hō. Quinto quo ad plenā participatōnē diuinitat̄ q̄ vere est homīs beatitudo ⁊ finis hūane vite. Un̄ Aug. s̄mōe de nati. dn̄i dicit sic. Factus ē deus hō vt hō fieret deus. Ex quo itaq̄ȝ in his stat p̄fectio iusticie hoīs. iuxta illud ps̄. Declina a malo et fac bonū: q̄ hō nō pōt adipisci nisi redimat̄. ideo ꝓposui vobis an homo debeat liberari. Rn̄derūt filiꝰ ⁊ sp̄ūssanctꝰ dicētes. Om̄ipotens pat̄ q̄m̄ om̄es vie dn̄i mi̅a ⁊ veritas. vt dr̄ in ps̄. Aduocent̄ ip̄e q̄ tunc affuerūt cuȝ sentētia damnatiōis homīs ꝓmulgata fuit sicut dicit Dauid in ps̄. lxxxviij. Et veritas mea ⁊ misericordia mea cū ipso: quibus aduocatis statim mi̅sericordia ⁊ veritas obuiauerunt sibi. Ut enī dicit Seneca in tragedijs. Quis statuit aliquid inaudita parte altera? Equū q̄uis statuerit: haud equus fuit. Inaudita enī parte aduersa nihil possumus iudicare: ⁊ maxime cum iusticia ⁊ veritas plene gaudeant possessione iuris earuȝ. vt extra de maioritate ⁊ obedientia. ca. Inter quattuor. Et de causa possessionis ⁊ proprietatis ⁊c̄. Quibus quidē citatis ⁊ comparentibus: mox misericordia coram domino genuflexa cepit alloqui dn̄m dicens. Clementissime domine placeat maiestati tue nobilē ⁊ rationalē creaturā scilicȝ hoīem propter solā tuā bonitatē saluare ⁊ redimē.

Ecce dñe pereũt oĩes ⁊ nemo ſaluatur et in tot annoꝝ curriculis neminē hic videm⁹ ex homib⁹. hoſtes tui triumphant de ipis ⁊ nō tue mãſiones: ſed tartaree ſpelũce replē tur. Ut quid dñe naſcuntur homĩes: quare tradũtur beſtijs anime cōfitētes tibi: Nam ſi ſm iuſticiã hec fiant tamē miſicordie op⁹ eſt ⁊ tempus. Et ſi p̃mi parentes mandatũ tuũ incaute ſunt tranſgreſſi: ſubueniat miſicordia tua: quoniã diſciplina vel miſicordia multũ deſtituitur ſi vna ſine altera teneatur vt. xlv. diſt. ca. Diſciplina. Memēto quoniã hoĩem ad imaginē ⁊ ſimilitudinē tuaʒ creaſti: aperi ergo manũ miſicordie tue ⁊ imple oĩe aĩal benedictiõe. Mirifica miſicordiã tuã qui ſaluos facis ſperantes in te. Eſto ei dñe turris fortitudinis a facie inimici. Tũc ſurrexit veritas dicens. Domine tu es veritas ⁊ veritas in circuitu throni tui eſt: ita ꝙ ſine veritate nō es deus. Si ergo es verus oportet te implere ſermonē quē locutus es ſcʒ vt totus moriat̃ adam cũ oĩbus qui in eo erant quãdo preuaricando pomũ guſtauit. Item qui eſt ꝓditor dñi ſui debet ſine miſericordia damnari: quoniã cleric⁹ proditionibus vacãs degradat̃. vt diſt. xlvi. ca. Clericus: habet̃. Sʒ homo fuit ꝓditor dei: cũ dyabolo aduerſario ſuo conſenſit ⁊ ſibi coniunctus eſt: ergo ſine miſicordia debet damnari. Preterea maximũ peccatũ mundi eſt ingratitudo que retrudit manumiſſum in ſeruitutē. vt habet̃. xij. q. ij. ca. Epiſcop⁹ qui manumiſſum. ⁊ ca. Liberti eccl'ie. ⁊ ca. ſequenti Ecce qualiter iſtud peccatũ ꝙ̃maxime punitur: ſed tu deus feciſti hoĩem nobiliſſimã creaturã ⁊ omniũ dñm euʒ cōſtituiſti. iuxta illud. Oĩa ſubiecisti ſub pedibus ei⁹. Ipſe autē ingrat⁹ poſt perceptionē tantorũ beneficiorũ te offendit: ergo perpetuo debʒ damnari. Subito reſpondet miſicordia dicens. Clemētiſſime dñe ꝙ̃uis homo fuerit damnatus ꝓpter ꝓditionē ⁊ ingratitudinē ſuã: hoc tamē fuit ex contumacia: quia comedere de illo ligno ex ſe nō erat peccatũ: ſed ſolũ erat ꝓhibitũ. Pena aũt que imponit̃ pro cōtumacia non debet eſſe perpetua. vt notatur extra de cōſtitutionibus. ca. Ex litteris. ⁊ de iudicio. ca. Cum nō ab homĩe: ergo quolibʒ tempore poteſt liberari. Tunc ait dña veritas. quãdo iuſticia fuit executa ſuũ effectuʒ in iuſta damnatiõe homĩs: nōne tu miſicordia fuiſti preſens: Quare ergo nō fuiſti ꝓteſtata de iure tuo. Tunc eñ tibi ſup hoc competebat defenſio: ⁊ ea defenſione neglecta excidiſti a iure tuo. vt extra de ſentētia ⁊ re iudicata. ca. ꝙ̃uis. ergo nũc nullã habes rōnē congrēdi. Reſpōdet miſicordia dicēs. Ego tunc fui ꝓteſtata de iure meo: ſed deus noluit me exaudire vſqʒ ad temp⁹ mihi limitatũ ⁊ deputatũ. de quo dicit̃ in p̃o. Tu exurgēs dñe miſereberis ſyon q: temp⁹ miſerēdi ei⁹ quoniã venit temp⁹. Cum ergo dictũ temp⁹ aduenerit ideo ꝯfiteant̃ dño miſicordie ei⁹ quia ſatiauit aĩam inanē ⁊ aĩam eſurientē ſatiauit bonis. ſedētes in tenebris ⁊ vmbra mortis vinctos in mendicitate ⁊ ferro: quia exacerbauerũt eloquia dei ⁊ conſiliũ altiſſimi irritauerunt: humiliatũ eſt in laboribus cor eorũ: infirmati ſunt nec fuit qui adiuuaret: ⁊ clamauerũt ad dñm cum tribularētur ⁊ de neceſſitatib⁹ eorũ liberauit eos. Nunq̇d ineternũ proijciet dñs: aut non apponet vt cōplacitior ſit adhuc: aut infinē miſicordiaʒ ſuã abſcidit a generatõe aut obliuiſcet̃ miſereri deus: aut continebit in ira ſua miſicordias ſuas. Tunc ſurrexit dña iuſticia dicens. Equiſſime iudex ſemper tu iuſticiã dilexiſti: equitatē vidit vult⁹ tuus. tuã eñ iuſticiã preterire nō potes. quia vt dicit̃. ij. Thiĩ. ij. Si nō credim⁹ ille fidelis permanet ⁊ ſeip̃m negare nō poteſt. Teip̃m aũt negares ſi iuſticiam tuã negares: ſed nō eſt iuſtũ vt dimittatur homĩ peccatuʒ: niſi ſufficiēter ſatiſfaciat ꝓ eo. cũ ergo nō poſſit ſatiſfacere ꝓ peccato ſuo: ideo nō dimittet̃ ei peccatũ. Nam pene aggrauant̃ ſm quãtitatē delicti. vt xxiiij. q. i. Non afferam⁹. Homĩs aũt delictũ eſt maximũ ⁊ infinitũ ergo ⁊ pena debʒ eſſe infinita. Reſpōdit miſicordia dicēs. Ille iudex non poteſt ſalua iuſticia culpã ſiue penã dimittere q̇ habet punire culpã in aliũ cōmiſſam. ſ. in aliuʒ hoĩem vel in totã rempublicã vel in ſuperiorē principē: ſed deus nō habet aliquē ſuperiorē: ſed ip̃e eſt ſupremũ ⁊ cōmune bonum totius vniuerſi: ideo ſi dimittat peccatum qȯ habet rationē culpe ex eo ꝙ contra ipſum cōmittitur: nulli facit iniuriaʒ. Sicut quicunqʒ homo remittit offenſam in ſe cōmiſſam abſqʒ ſatiſfactione miſericorditer et non iniuſte agit. Tunc ait iuſticia ad deũ loquens. Magiſter ſcimus quia verax es et nō reſpicis perſonã hoĩm: ſed a principio tu creaſti duas creaturas. ſcʒ angelicam ⁊ humanam. de natura autē angelica multi ceciderunt ſicut ⁊ tota natura humana cecidit: et vtraqʒ natura peccauit per ſuperbiam.

Cũ ergo quis puniatur in eo in quo delinq̃t vt extra de excessibus prelatoꝝ.ca. Inter dilectos. Homo aũt debet puniri ꝑpetuo: sicut angelus. vel vt ergo saluet᷑ ⁊ redimatur: aut neuter. Ad suggestionẽ iusticie citati fuerũt demones: qui habito cõsilio, inter se qualiter causam suã defenderẽt statuerũt per procuratorẽ iura sue vniuersitatis agere ⁊ defendere: quia vniuersitas vel collegiũ necessario ꝑ ꝓcuratorẽ vel sindicũ agere debet: vt de iuramẽto calũnie.ca. Impetrãdis. ⁊ ca. Imperator.ix.q.iij.ca. Cũ scimus.xxviij.q.iij.ca. Quia ⁊ ipsi. Et ita p̃dicta infernalis vniuersitas cõstituit suũ procuratorẽ ⁊ sindicũ Belyal iurisperitũ: dans ei potestatẽ impetrãdi agendi: defendẽdi: ⁊ defectus agẽdi: obijciẽdi: iurãdiqꝫ de calũnia ⁊ dicendi veritatẽ. ⁊c̃ vt Extra de procuratorib⁹ ca.i. De officio de legati.ca. Corã de rescriptis.ca. Edoceri. De ꝓcuratorib⁹ ca. Ad agendũ.li.vi. Qui belyal habita procuratione vniuersorũ dominũ adijt: eiusqꝫ consistoriũ ingressus: corã oib⁹ intrepide sic exorsus est. Altissime dñe ⁊ rex regũ quẽ nullũ latet secretũ: cuius voluntati nullus resistere potest. Iustus in oibus vijs tuis: ⁊ sctũs in oibus opibus tuis. Placeat te audire infimũ totius vniuersitatis infernalis ꝓcuratorẽ: ac aures tue pietatis inclinare digneris. Cum sathan ⁊ dicta vniuersitas infernalis tenuerit: possederit: et habuerit terrã vniuersam: mare ⁊ oĩa q̃ in eis sunt ⁊ maxime hoĩes in terra degẽtes: ad plenã ⁊ totalẽ iurisdictionẽ ꝓprietatẽ ⁊ dominiũ ipsi⁹: et tanto tp̱e de cui⁹ cõtrario memoria nõ existit ex largitione: traditiõe: ⁊ repudiatione factis sathane ⁊ ei⁹ vniuersitati infernali: per altissimã tuã dñationẽ vniuersorũ: propter pctm̃ ⁊ inobedientiã primi hoĩs ad ip̃m plenissime pertinere: precor maiestatẽ tuã sententialit᷑ adiudicari p̃dicta oĩa ad ꝓprietatẽ ⁊ dominiũ iã dicte vniuersitatis in perpetuũ pertinẽtia irreuocabiliter. Or si sec⁹ adiudicaueris ad graue preiudiciũ ⁊ iacturã coꝝ sibi reputabunt. Et ne videar sine ratione loqui: adducã testimonia sacre scripture cõfirmãtia que dixi. Nã post expulsionẽ hoĩs de paradiso tu deus ip̃m hoĩem tradidisti in manu sathane ⁊ dyabolice cõgregationis possidendũ: vt patet Esaie.xliij. vbi tu dixisti. Pater tu⁹ prim⁹ peccauit ⁊ interp̃tes tui p̃uaricati sunt in me. Et cõtaminaui p̃ncipes sanctos: dedi ad interitionẽ iacob: ⁊ israel in blasphemiã. Item eiusdẽ.l.ca. tu dixisti. Quis est hic liber repudij matris vestre quo dimisi eam: aut quis est creditor meus cui vendidi vos: Ecce em̃ in iniquitatib⁹ vestris vẽditi estis: ⁊ in scelerib⁹ vestris dimisi matrẽ vestrã. Et Abacuch.iij. dicit: Egredietur dyabol⁹: ante pedes eius stetit: ⁊ mẽsus est terrã. Aspexit ⁊ dissoluit gẽtes: ⁊ cõtriti sunt montes seculi. ⁊c̃. Itẽ. p̃s.xviij. Sicut oues in inferno positi sunt: mors depascet eos. Item Ecc̃.xl. Iugum graue super filios adã: a die exitus de vẽtre matris eoꝝ. Ex his patet ꝙ dictus sathan ⁊ cõgregatio infernalis repudiati hoĩs habuerũt corꝑalẽ possessionẽ. Respõdit mĩa dicẽs. Clementissime dñe tuã dep̃cor maiestatẽ vt ad fraudulenta verba hui⁹ nequissimi Belyal placeat nõ aduertere quia vera vidẽtur exterius falsitatis aũt plena sunt interius. Quoniã scriptũ est. Fel draconũ vinũ eorũ: ⁊ venenũ aspidũ insanabile. Tu em̃ nosti quoniã ipse posuit in celo bellũ: in paradiso fraudẽ: odiũ inter primos fratres: et in omni ope hũano zizaniã seminauit. Utqꝫ ad dicta huius nephãdissimi respõdeã. Dico ꝙ dyabolica suggestione ⁊ dolo homo peccauit: vt dicit᷑ Genesis.ij. Ideo ab hoc cõcilio oĩno iste debet repelli. ⁊ sic homo resoluit᷑ a petitione ipi⁹. vt Extra de exceptionib⁹ ca. Dilecta. in fine. Et ca. Intellexim⁹. Et ca. finali ad vlti. Ratio est: quia fraus ⁊ dolus nemini patrocinari debent: vt Extra de dolo ⁊ cõtumacia.ca. Ex litteris. Nã de dolo suo nemo debet reportare lucrũ: vt Extra de eo q̃ duxit in vxorem ca.i. Tunc dixit Belyal: in hoc princeps noster nõ peccauit: sed magna fuit stulticia hoĩs eidẽ credere. quoniã si dictũ fuit ei ꝙ si comederet de ligno vetito foret similis deo. hoc credere fuit magna fatuitas: q̃ est plus q̃ dolus. Argumentũ habet᷑ extra qd̃ met⁹ causa.ca. Cũ dilecti. Et.xx.q.iij ca. Cõstituit Et extra de cõuersione cõiugatoꝝ.c. Ex p̃te. Respõdit mĩa dicens. O belyal si dicta suggestio tendisset ad bonũ. nulla esset necessaria cõpensatio dictorũ: neqꝫ esset peccatũ. ⁊ sic loquũtur iura per te allegata. Sed supradicta suggestio fuit ad morte: ⁊ tunc magis punitur suggestor q̃ꝫ faciens: vt.lxxxvi. di.c. Tanta. quia intentio suggestoris fuit vt socios possit habere penarũ. Dixit Belyal. Ille prim⁹ parens debebat experiri apud seip̃z si expediebat sibi tale consiliũ principis nostri: vt de regulis iuris regula cõsiliũ. lib.vi. Respõdit misericordia. Homo pro temeri

tate sua fuit punitus: etiam princeps vester
puniri debet: quia exhortator mãdatoris ope
ra fungitur. vt. ff. de his qui⁊ no. infa. lege ab
hoc verbo. Ideo dico ꝙ sentẽtialiter ⁊ iuri-
dice debꝫ priuari isto dominio. queadmodũ
Esaias ꝓpheta. ca. xlvij. publice scripsit dic.
Redẽptor noster deus exercituũ, nomẽ illi⁹
sanct⁹ israel. Ultionẽ capiã ⁊ nõ resistet mi-
hi homo. Denuda turpitudinẽ tuã: discoopi
humerũ tuũ: reuela crura: transi flumina: se-
de: tace: ⁊ intra in tenebras filia caldeoꝝ: id
est infernoꝝ. quia nõ vocaberis vltra domi-
na regnoꝝ. Iratus sum sup populũ: ⁊ conta
minaui hereditatẽ meã: ⁊ dedi eos in manu
tua. Nõ posuisti eis misericordias: super se-
nem aggrauasti iugũ tuũ valde: ⁊ dixisti. In
sempiternũ ero dña. Nõ posuisti hoc super
cor tuum: nec recordata es nouissimi tui. Et
nũc audi hec delicata ⁊ habitãs cõfidenter:
que dicis in corde tuo ego sum: ⁊ nõ est pre-
ter me amplius. Nõ sedebo vidua: ⁊ ignora
bo sterilitatẽ. Uenient hec duo tibi: hec duo
subito in die vna: sterilitas ⁊ viduitas. Uni
uersa hec venerũt sup te propter multitudi-
nẽ maleficorũ tuorũ: ⁊ propter duriciã incã
tatorũ tuoꝝ vehementer. Et fiduciã habui-
sti in malicia tua: et dixisti non est qui vide-
at me. Sapiẽtia tua ⁊ sciẽtia tua decepit te:
⁊ dixisti in corde tuo. Ego sum: ⁊ nõ est pre
ter me vltra. Ueniet super te malũ: et nesci-
es ortũ eius: ⁊ eruet super te calamitas quã
non poteris expiare. Ueniet super te mise
ria repente: quã nescies. Sta cũ incãtatori-
bus tuis: ⁊ cũ multitudine maleficoꝝ tuoꝝ
in quibus laborasti ab adolescẽtia tua: si for
te qd prosit tibi: aut si possis fieri fortior. De
fecisti in multitudine cõsiliorũ tuorũ. Stent
⁊ saluent te augures celi qui contẽplabãtur
sydera celi ⁊ supputabãt mẽses: vt ex eis an
nũciarent ventura tibi. Ecce facti sunt quasi
stipula: ignis combussit illos. Nõ liberabũt
animã suaꝫ de manu flãme: non sunt prune
quib⁹ calefiant: neqꝫ focus vt sedeãt ad eũ.
Sic facta sunt tibi in qbuscũqꝫ laboraueras
Negociatores tui ab adolescentia sua vnus-
quisqꝫ in via sua errauit: nõ est qui saluet te
Item eiusdem. xlv. ca. Christo meo cyro cu-
ius apprehendi dexterã: vt subijciã ante fa-
ciẽ eius gentes: ⁊ dorsa regũ vertã: ⁊ aperiã
ante eũ ianuas: ⁊ porte non claudẽtur. Iteꝫ
xlix. Et dixi. In tẽpore placito exaudiui te: ⁊
in die salutis auxiliatus suꝫ tui. Seruaui te
et dedi te in fedus populi: vt suscitares ter-
ras ⁊ possideres hereditates dissipatas: vt
diceres his qui vincti sunt exite: et his qui
in tenebris reuelamini. Et infra. Uiuo ego
dic dñs: quia oib⁹ his velut ornamento ve-
stieris: ⁊ circundabis tibi eos quasi sponsa.
Quia deserta tua ⁊ solitudines tue ⁊ terra
ruine tue nunc angusta erunt pre habitato-
ribus: ⁊ longe vagabuntur qui absorbeant
te. Hec ibi. Belyal audita ista sententia ait.
Iustissime deus nihil scio de hac sententia:
et non credo eam recte latã: quia nunqꝫ ad
eam audiendã Sathan vel infernalis con-
gregatio fuerunt citati neqꝫ vocati. Si eniꝫ
fuissent presentes ⁊ non appellassent: tũc iu
dicio succũberent. vt notat Innocẽtius Ex-
tra de probationib⁹. ca. Quoniã in summa.
Et de probationibus ca. i. in clemẽtinis. Ex
quibus omnib⁹ habetur quod dixi. Respon
dit misericordia dicẽs. Clemẽtissime domi-
ne ad hanc sententiã audiendã fecisti citari
Sathanã ⁊ infernũ: prout testatur Esaias.
pmo ca. dicẽs sub hac forma. Audite verbũ
domini principes sodomoꝝ. i. peccatoꝝ. au-
ribus percipite legẽ dei vestri populus go-
morre. Quomodo facta est meretrix ciuitas
fidelis: plena iudicij. Iusticia habitauit i ea:
nunc autẽ homicide. Argentũ tuũ versum
est in scoriã: vinũ tuũ mixtũ est aqua. Prin-
cipes tui infideles: socij furũ: omẽs diligũt
munera: sequũtur retributiões. Pupillo nõ
iudicant: ⁊ causa vidue non ingredit ad eos
Propter hoc ait domin⁹ deus exercituũ for
tis israel. Heu ego consolabor de hostib⁹ me
is: ⁊ vindicabor de inimicis meis. Conuer-
tam manũ meã ad te: ⁊ excoquã ad purum
scoriã tuaꝫ: ⁊ auferã omne stannũ tuũ. ⁊c.
Item fecisti citari eundẽ Sathan per Eze-
chielẽ prophetã. xxviij. ca. pro eo ꝙ superbe
dixerat De⁹ ego sum: in hec verba. Et factũ
est verbũ domini ad me dicẽs. Fili hominis
dic principi tyri. hec dicit domin⁹ Pro eo ꝙ
eleuatũ est cor tuũ: ⁊ dixisti: deus ego sum: ⁊
in cathedra dei sedi in corde maris: cum sis
homo ⁊ nõ deus: ⁊ dedisti cor tuũ quasi cor
dei. Ecce sapientior tu es Daniele: omne se-
cretum non est absconditũ a te. In sapiẽtia
tua ⁊ prudentia fecisti tibi fortitudinẽ: ⁊ ele-
uatum est cor tuum in robore tuo. Propte-
rea hec dicit dominus. Pro eo ꝙ eleuatum
est cor tuũ quasi cor dei: idcirco adducã sup
te alienos robustissimos gentiũ: ⁊ nudabũt
gladios suos super pulchritudinẽ sapientie
tue: ⁊ polluent decoreꝫ tuũ ⁊ interficient te:

et detrahent te: ⁊ morieris in interitu occiso
rum in corde maris. Nunquid dices. Deus
ego sum. ⁊c. Item tertio fecisti citari Sa-
than per eundẽ Ezechielẽ. xxix. ⁊. xxxij. c. sub
hac forma. Factũ est verbũ dñi ad me dicẽs
Fili hominis loquere cũ pharaone ⁊ dices.
Hec dicit domin⁹. Ecce ego pharao rex egy
pti draco magne qui cubas in medio flumi
nũ tuorũ: et dicis. Meus est fluuius: et ego
feci meipm. ⁊ ponã frenũ in maxillis tuis: ⁊
leoni gentiũ assimilatus es: ⁊ draconi qui est
in mari. Et ventilabas cornu in fluminibus
tuis: ⁊ conculcabas flumina eorũ. Propte
rea expandã super te rhete meũ in multitu
dine populorũ meorũ: ⁊ extraham te in sa
gena mea: ⁊ proijciã te in terram. ⁊c. Ecce o
Belyal quãta equitate ⁊ iusticia vsus est de
us. Tres enim citationes fecit fieri ad con-
uincendã maliciã Sathane principis tui: q̃
requirebãtur ad sententiã promulgandã: vt
Extra de dolo ⁊ contumacia. ca. Prout. ⁊. c.
Cum olim. Insuper ego adducã testes qui
probabunt ad plenũ de nequicia ⁊ sceleríb⁹
que sunt per principẽ infernalẽ in regno dei
cõmissa atq; patrata. Propter quod meri-
to debet priuari principatu super humano
genere. Et statim citati fuerũt Dauid ⁊ Eze
chiel: qui duo sufficiũt. Quoniã in ore duorũ
vel triũ stat omne verbum: vt Extra de testi-
bus. ca. In nomine. Et. ca. Licet. Statimq;
dauid affuit dicens. Deus vltionũ domin⁹:
deus vltionũ libere egit. Usq; quo peccato-
res domine: vsq; quo peccatores gloriabun
tur: Populũ tuũ dñe humiliauerũt: et here-
ditatẽ tuã vexauerũt. Uiduã et aduenã in-
terfecerũt: ⁊ pupillos occiderũt ⁊ dixerunt.
Non videbit domin⁹: nec intelliget de⁹ iacob
Polluerunt templũ sanctũ tuũ: posuerunt
hierusalẽ in pomorũ custodiam. Posuerunt
morticina seruorũ tuorũ escas volatilib⁹ ce-
li: carnes sanctorũ tuorũ bestijs terre. Effu-
derunt sanguinẽ ipsorũ tanq; aquã in circui
tu hierusalẽ: ⁊ non erat qui sepeliret. Incen-
derũt igni sanctuariũ tuũ: in terra polluerũt
tabernaculũ nominis tui. dixerunt in corde
suo cognatio eorũ simul quiescere faciamus
omnes dies festos dei a terra. Uide domi-
ne quãta malignat⁹ est inimicus in sancto.
Ecce testimoniũ dauid. Cõfestim assurrexit
Ezechiel propheta. xxij. dicẽs. Ecce pnceps
israel: singuli in brachio suo fuerunt in hieru
salem. ⁊ effuderunt sanguinẽ. patrẽ ⁊ matrẽ
contumelijs affecerunt in ea. Aduenam ca-
lumniati sunt in medio eius. Pupillam ⁊ vi
duam contristauerunt apud ipsam: sanctua
ria tua domine spreuerunt: ⁊ sabbata pollue
runt. Scelus operati sunt in medio eius: ve
recundiora patris discooperuerunt: immun
diciã menstruate humiliauerunt: ⁊ vnusquis-
q; in vxorẽ proximi sui operatus est abomi
nationẽ: et soror nurũ suã polluit nepharie:
frater sororẽ filiam patris sui oppressit in te.
Et mei tui deus fuerũt obliti. B Ex qui
bus testibus plenissime deus informatus: vt
iudex de iuridica priuatiõe totius impij pn
cipis infernalis: sic fuit allocutus. Hec dicit
dominus. Audiui vniuersa opprobria tua q̃
locutus es de mõtibus israel dicens. Deser
ti dati nobis sunt ad deuorandũ: ⁊ insurrexi
stis aduersuz me ore vestro: ⁊ derogastis ad
uersum me verba vestra. Ego audiui hec di
cit dominus: letante vniuersa terra. In soli
tudinẽ te redigam: sicut gauisus es super he
reditate domus israel eo ꝙ fuerit dissipata:
sic faciam tibi. Ezechielis. xxxv. Ecce Bely-
al qualiter Sathan fuit citatus: si non com
paruit fuit contumax. Sententia autẽ bene
fertur in citatum et contumacẽ: vt Extra de
officio delegati. caplo. Consuluit. in glosa. et
Extra de dolo ⁊ contumacia. caplo. Verita
tis. Et de verborũ significatione. caplo. Se
pe. in Clementinis. Que audiens Belyal
stupefactus et confusus inclinãs se corã iu-
dice dei. Audiui dauid prophetam tuum di
centem. Homines ⁊ iumenta saluabis do-
mine: quẽadmodũ multiplicasti misericordi
am tuam deus. Nunquid demoniorum mi-
sereberis: cum sint digniores iumentis ipsi
demones. Respondit misericordia dicens.
Illorum deus miserebitur: qui confitentur
delicta sua: ⁊ propter iniusticias suas humi
liantur. Ait Belyal. Quid volunt confiteri
demonia contra se: cuz nihil mali fecerint: et
deus gratis ea dãnauit? Respondit miseri
cordia. Lege Esaiã. xiiij. caplo. scies quid de
monia fecerint Ibi enĩ dicit sic. Quõ cecidisti
de celo lucifer q̃ mane oriebaris: Corruisti ĩ
terrã q̃ vulnerabas gẽtes q̃ dicebas ĩ corde
tuo. In celũ conscẽdã: supra astra dei exalta
bo soliũ meũ: sedebo in mõte testamenti. ⁊c.
Ait Belyal. Verũ est ꝙ princeps nr̃ dixit.
Ponã sedẽ meã in aqlonẽ: ⁊ ero silis altissi
mo. Sed tñ nõ posuit licet dixit. ⁊ qui dicit ⁊
non exequitur illud dicitur non facere: et ita
non meretur penã. Argumẽtũ huius habet
de electione ca. Perpetue. libro. vi. Respon

dit misericordia. valde erras Belial: nescis
quia in delictis respicit voluntas: vt Extra
de eo qui mittitur in possessionē causa rei ser
uādē. ca. i. Et de penitētia dist. i. c. Si quis cū
telo. Unde peccatū hoīs est remediabile: nō
aūt peccatū demonis. Ad quod probandū
adduco sex rationes tales. Prima ratio est
quātū ad virtutē naturalē vtriusq3: qm̄ quo
ad virtutē cognitiuā angelus cognoscit in
virtute lucis plene per intellectū deiformē
vt possit totū cōsiderare sine inq̄sitione qd
ad electionē alicuius pertinet: vt sic per igno-
rantiā nō excusaretur. Sicut homo qui co-
gnoscit que agenda sunt deliberādo per ra-
tionē que est quasi quedā obūbratio intelle
ctus: vt dicit ysaac. v. de definitionib⁹. Et sic
principiū demonis dissimile est principio ho
minis ppter infirmitatē humane cōditiōis:
vt de penitētia. dist. ij. §. Ω ergo ante mediū
Etiā quo ad effectiuā: quia volūtas angeli
est inuertibilis post electionē cū sit infra vo
lūtatē diuinā que est inuertibilis ante ⁊ post
Et supra voluntatē humanā que est vertibi
lis ante ⁊ post. Ideo angelus semp inheret
malo immobiliter: qd peccādo appetijt. Un
de mala voluntas demonis pro facto repu
tatur: vt. xxij. q. v. ca. Si paulus. Sed nemo
dānatur nisi ex merito male volūtatis: nec
liberatur nisi bonā habuerit volūtatē. xxiij.
q. iiij. ca. Displicet. ¶ Scd̄a ratio est quātū ad
naturā vtriusq3: quia angelorū natura nō p
pagatur ex vno ex quo viciū contrahat sicut
natura humana. ideo nec p vnū cōgruit eā
repari. Unde Paul⁹ Roma. v. Sicut p vnū
hominē in hūc mūdū peccatū intrauit ⁊ per
peccatū mors: ita ⁊ in oēs hoīes mors per-
transijt: in quo omnes peccauerūt. Si enim
vni⁹ delicto multi mortui sunt: multo magis
gratia dei ⁊ donū in grā vni⁹ hoīs iesu chri-
sti in plures abūdauit. Nam hō dicit imago
dei: p hoc q sicut de⁹ principiū est hoīm per
creationē: sic hō prim⁹ est pncipiū alioꝝ per
ppagationē: vt xxxiij. q. vlti ca. Hec imago.
Sic xp̄s debet esse principiū eoꝝ per redē-
ptionē. ¶ Tertia rō est q̄tū ad statū vtriusq3
quia homo non peccauit in termino sue vie
sicut angelus: cui ad primā electionē status
vie finit⁹ est. Hoc eñ est hoīb⁹ mors: qd an-
gelis casus. Sed hō post mortē suā nō pōt
penitere de pctō suo. Et moriēti in pctō mor-
tali non prosunt orōnes nec oblationes vi-
noꝝ: nec cetera suffragia ecclesie: vt. xiij. q. ij.
ca. Quibus. ⁊. vij. capitulis sequētib⁹. Quo
niā in inferno nulla est redemptio. Job. vij
Qui descendit ad inferos non ascendet. ⁊c.
¶ Quarta rō est quātū ad peccatū vtriusq3:
quia angelus supbiuit ex appetitu potentie
quā natura creata nō potest recipere in ma-
gna pfectione: homo vero supbiuit ex appe
titu sciē: cui⁹ natura creata est capax. Exēplū
Anima xp̄i habuit omnē sciētiā: nō tm̄ om-
nipotētiā. Etiā homo peccās cogitauit de ve
nia: ⁊ in aliquo decept⁹ est. Quia vt dicit ma
gister libro ij. sentētiarū dist. xxij. Plus pec-
cauit mulier q̄3 vir: que voluit vsurpare diui-
nitatis equalitatē: ⁊ nimia presumptiōe ela-
ta credidit sic esse futurū. Adā vero nec illō
credidit: ⁊ de penitētia ⁊ de mīa dei cogita-
uit dū vxori morē gerēs eius persuasioni cō
sensit: nolens eā contristare ⁊ a se alienā re
linquere ne periret arbitrās illud esse venia-
le: nō mortale delictū. Unde Aug. Aposto-
lus inquit adā nō est seductus: qd vtiq3 ita
accipi potest vt intelligat nō esse seduct⁹ pri
or vel in eo in quo mulier: vt scilicet illō cre-
deret esse veruz. Eritis sicut dij: sed putauit
vtrūq3 posse fieri: vt et vxori morē gereret: et
per penitētiā veniā haberet. Min⁹ ergo pec-
cauit q̄ de penitētia ⁊ dei mīa cogitauit. hec
magister. Sed angel⁹ peccās neutrū horum
cogitauit. Adde huc etiā: quia angel⁹ nullo
suggerēte peccauit: hō vero suggestione dya
boli peccauit: ergo alteri⁹ auxilio debet libe-
rari ⁊ saluari vt hec sibi correspōdeāt. Quī
ta ratio est q̄tū ad misericordiā dei: quia to
ta natura humana est lapsa in vno parente
nō aūt tota natura angelica: ergo magis est
indecēs q tota natura hūana relinquat sub
dānatione q̄ natura angelica que non tota
corruit. Unde dauid ppheta in ps̄. dic. Mi
serator ⁊ misericors dn̄s: lōganimis ⁊ mul-
tū misericors. Nō imppetuū irascetur: neq3
in eternū cōminabitur. Non sm̄ pctā nostra
faciet nobis: neq3 sm̄ iniq̄tates nostras re-
tribuet nobis. Qm̄ sm̄ altitudinē celi a ter-
ra. ⁊c. vsq3 ad. Mia aūt dn̄i ab eterno ⁊ vsq3
in eternū sup timētes eū ¶ Sexta rō est q̄tū
ad iusticiā dei: q2 oēs illi ad quos corruptio
pctī primi hoīs puenire debebat nōdū erāt
in actu sed in virtute tm̄. ideo nō decet vt pri
usq̄ sint vltimā dānationē recipiāt: sic oēs
angeli actu existētes ppo arbitrio peccaue-
rūt: vt declarat magr̄ sentētiarū. li. ij. dist. v. c.
Hebāt eñ oēs. ⁊c. ¶ Justicia aūt auditis
rationib⁹ misericordie instabat apud equissi
mū iudicē dicens. Aduocētur angeli sanc

et audiatur iudiciū eorū in medio: an velint
deponere aliq̇d cōtra genꝰ hūanū. Quibꝰ ad
uocatis audita est vox angeloꝝ: dicētiū illud
Apoc. xix. Alła Laus ⁊ glia ⁊ virtꝰ deo nr̄o
est: q2 vera ⁊ iusta iudicia eiꝰ sunt. Gaudea-
mus ⁊ exultemꝰ ⁊ demꝰ gloriā ei: q2 venerūt
nuptie agni: ⁊ vxor eiꝰ scz natura hūana ꝑpa
rauit se. Et ꝓstati sunt angeli ꝙ meliꝰ ē na
turā hūanā saluari. ꝓpter hec bn̄ficia que ex
hoc cōsequētur q̄ etiā eis cōueniūt de rigore
iusticie. Et sunt ista. Primo: q2 natura nr̄a
summe nobilitabit̄ si aīa rōnalis saluabit̄ ꝓ
pter plenitudinē scı̄ficatōis aīe xp̄i. Luc. ij.
Hic erit magnus ⁊ filiꝰ altissimi vocabitur. ⁊
dabit illi dn̄s. ⁊c. Scđo q2 nr̄a ierarchia re
parabit̄ dū ciuitas celestis depopulata: ⁊ per
casum maloꝝ angeloꝝ diminuta augmētabi
tur hoībus: velut celestis ciuitatꝫ cōciuibꝰ. ⁊c.
Tertio: q2 hostiū nostroꝝ seuicia supabit̄.
Licz enī cū drachone ⁊ angelis eiꝰ pugnaue
rimꝰ ⁊ eos hinc expulerimꝰ: tamē sup terram
plus inualuit dracho cū angelis suis ꝙ nos
cū nō solū vincāt sed ⁊ regnēt in mūdo. ⁊ in
de trahāt hoīes ī infernū. ⁊c. Quarto. quia
nostra custodia circa hoīes roborabit̄. Ecce
enī a ꝑncipio creationis cuiuscꝫ aīe deputa
tur vnꝰ ex nobis ad custodiā illiꝰ. Quid pro-
dest hec custodia circa hoīes: cū tādē dānen-
tur. ⁊c. Quinto: q2 nostra cōgregatio sum-
me illuminabit̄. dū iusticia ⁊ sacramenta dei
clariꝰ in saluatis hoībus cōtuebimur. His di
ctis statim angeli cantauerūt: dicētes. Bene
dicta gloria dn̄i de loco sancto suo. Sed qm̄
lex data est a deo hoībus ꝑ nos tanꝙ̄ ꝑ mi
nistros: genꝰ hūanū oīno debet liberari ꝓpt̄
instrumēta publica q̄ habet ꝓ se ⁊ non natu
ra diabolica. Statim affuit iusticia dicēs an
teꝙ̄ in sentētia ꝯcludat̄ pars aduersa tenet̄
exhibere instrumēta. vt Extra de fide instru-
mētoꝝ. c. Cū dilectꝰ. ideo eq̇ssime iudex peto
vt videātur hec instrumēta gn̄is hūani: quia
subtrahēs instrumētū aduersarioꝝ debet puniri
a iudice. Extra de testibꝰ cogēdis. c. Per
uenit. Citato ergo hūano genere ad publica
tionē instrumētoꝝ accessit primo Adā: ⁊ ꝓ-
tulit instrumentū suū cōtinēs liberationē hu
mani gn̄is ⁊ assignauit illđ archāgelo micha
eli ꝑncipi sup aīabꝰ suscipiēdis: qui explicās
instrumentū corā celesti curia: sic legit. Hoc
nunc os ex ossibꝰ meis ⁊ caro de carne mea.
quapropter relinquet hō patrē ⁊ matrē ⁊ ad
herebit vxori sue: ⁊ erunt duo in carne vna.
Gen. ij. Sup quo dicit apl's Ephe. v. Xp̄us
dilexit ecclesiā et seip̄m tradidit pro ea vt il-
lam sanctificaret: mūdās eā lauachro aq̄ in
verbo vite: vt exhiberet ip̄e sibi gloriosam ec
clesiā: nō habentē maculā necꝫ rugā. aut ali-
quid eiusmodi: sed vt sit sancta ⁊ immacula
ta. Hoc enī magnū sacramentū est in xp̄o ie
su ⁊ in eccl'ia. Tūc ait iusticia ex sigillo priui-
legij vel instrumenti. debet cognosci veritas
vel falsitas instrumēti. vt hētur Extra de fiđ
instrumētoꝝ. c. Inter dilectos. ꝓpterea vidē
dū est sigillū huiꝰ instrumēti. Rn̄dit Micha
el. Sigillū nō ꝓbat nisi sit autenticū. Extra
de fide instrumētorū. c. ij. Sigillū aūt princi-
pis est autēticū: vt hētur eodē titulo. ca. Cū
dilectus. Sed hoc instrumentū est robora-
tū quattuor sigillis dei. In primo sigillo ē hō
dormiēs: de cuiꝰ costa formatur mulier. Ait
tūc deus pater: illud qđ ponit magr̄ sentētia-
rū. li. ij. dist. xviij. ca. iij. Nō sine causa quocꝫ
dormiēti viro potius ꝙ̄ vigilāti detracta est
costa: de qua mulier in adiutoriū gn̄ationis
viro est formata: scz vt nullā in eo sensisse pe
nā mōstraret̄: ⁊ dīne simt' potētie opꝰ mirabi
le ꝓbaret̄: que hoīs dormiētis latus aperuit
nec tamē eum a quiete soporis excitauit. In
quo etiā ope sacramentū xp̄i ⁊ ecclesie figu
ratū est. Quia sicut mulier de latere viri dor
miētis est formata: ita ecclesia ex sacramētis
que de latere xp̄i in cruce dormiētis ꝓfluxe-
rūt. hec magr̄. In scđo sigillo est paradisus
deliciarū: a quo egrediūtur quattuor flumīa
⁊ lignū vite in medio eius. Ait tūc deus pa-
ter illđ qđ ponit Aug. li. xiij. de ciui. dei. c. xxxi.
dic. Possunt hec in ecclesia intelligi vt ea me
lius accipiamꝰ tanꝙ̄ ꝓphetica indicia prece
dentia futuroꝝ padisum scz ip̄am ecclesiam:
sicut de illa legit̄ in cātico canticoꝝ. Quattu-
or autē flumina padisi quattuor euāgelia: li-
gna fructifera scōs: fructus aūt eoꝝ opa co
rum: lignū vite sanctū scōꝝ vticꝫ xp̄m. Hec
Augꝰ Sicut enī fluuiꝰ egrediebat̄ a loco vo
luptatis ad irrigandū paradisum: ita fluuiꝰ
sapiētie verbū dei in excelsis debet fundere
flumina gr̄arū ⁊ misericordiarū. Inebriabū
tur enī hoīes ab vbertate mīe eius: ⁊ torrēte
voluptatis sue potabit eos. In tertio sigil-
lo erat homo formatꝰ de terra virgine. Ait
tūc deus pater. Sicut primꝰ adā de terra vir
gine formatꝰ est opatione spūs sancti: ita se-
cūdus adā ex virgine opatione spūs sancti
formari debet. In quarto sigillo erat hō trās
latus in padisuz a cāpo damasceno: in quo
cōditus fuerat. Ait deus pater illud qđ ponit

magiſter ſentētiarū li.ij.diſt.xvij.c.iiij.dicēs.
Homo extra paradiſuȝ creatꝰ poſtmodū in pa
radiſo fuit poſitꝰ vt nō nature ſed grē hoc aſſi
gnaret.hec mgr̄.Inſuꝑ vt xp̄s extra paradi
ſum hūanitatis in celū genꝰ humanū trāſfer
ret.Et ita inſtrumentū ade autēticis priuile
gijs inuentū eſt fore munitū ⁊ roboratū:vt
patet.Scđo acceſſit Noe ⁊ ꝓtulit inſtrumē
tū ſibi traditū qđ ⁊ tradidit michaeli:qui ex
plicans illud ſic legit.Hoc erit ſignū federis
qđ do inter me ⁊ vos ⁊ ad oēm aīam viuētē
que eſt vobiſcū in generatiōes ſempiternas
Arcū meū ponā in nubibꝰ:⁊ erit ſignū fede
ris inter me ⁊ inter terrā.Cūq̧ obduxero ce
lū nubibꝰ:apparebit arcꝰ meꝰ in nubibus:et
recordabor federis mei qđ pepigi vobiſcū ⁊
cū omni aīa viuēte que carnē vegetat.Geñ.
ix.Deꝰ pater expoſuit q̇d hoc inſtrumētū con
tineret dic̄.Sicut arcꝰ federis iuxta quattuor
elemēta integrat̄ quattuor coloribꝰ:ſic xp̄us
quattuor virtutibꝰ decorabitur ꝑ hūanitatē
figuratā in nubibꝰ:ſcȝ colore terreo mēdicita
tis ⁊ indigētie.Colore aqueo ſinceritat̄ ⁊ pu
dicitie.Colore aereo benignitat̄ ⁊ innocētie.
Colore igneo caritatis ⁊ amicitie.Appare
bit itaq̧ arcus in nubibꝰ.id eſt xp̄s in huma
nitate:in ſignū ſatiſfactionis.recōciliatiōis.
ſuſtētationis.glorificationis.Unde Iohēs
Apoc.x.dic̄.Uidi angelū dei fortē deſcendē
tem de celo amictū nube ⁊ yris in capite eiꝰ
Tūc ait iuſticia.Declara ſigillū huius inſtru
menti.Et michael archāgelꝰ demōſtrauit ar
chā grandē:per quā octo aīe ſalue facte ſunt
in diluuio aquarū multarū.Ait tūc deꝰ pat̄
illud qđ ponit̄ ab Augꝰ.xv.li.de ciui.dei.ca.
xxvij.dic̄.Proculdubio figura eſt peregrinan
tis in hoc ſeculo ciuitatis dei:hoc eſt eccleſie
que fit ſalua per ſignū:in quo pepēdit mediа
tor dei ⁊ hoīm hō xp̄s ieſus.Et ita inſtrumē
tū Noe autētico priuilegio firmatū ꝯſtat.⁊c̄.
Tertio acceſſit abrahā:⁊ ꝓferēs inſtrumētū
ſuū tradidit illō archāgelo michaeli legēdū:
qđ explicās legit ſic.Egredere de terra tua ⁊
de cognatione tua ⁊ de domo patris tui:⁊ ve
ni in terrā quā mōſtrauero tibi:et faciā te in
gētē magnā:⁊ bn̄dicā tibi ⁊ magnificabo no
men tuū:eriſq̧ benedictus.Geneſ.xij.Deꝰ
pater expoſuit hoc inſtrumentū ſicut dic̄ Au
guſtinꝰ libro.xvi.de ciuitate dei caplo.xvi.ſic.
Aduertēdū eſt duas res promiſſas abrahe
Unā ſcilicet ꝙ terrā chanaā poſſeſſurū fue
rat ſemen eius.qđ ſignificatur vbi dictū eſt.
Uade in terrā quā tibi monſtrauero:⁊ faciā
te in gentē magnā.Aliā vero longe preſta
tiorem:non de carnali ſed de ſpirituali ſen
ne.per qđ pater eſt nō vnius gētis iſraeliti
ce:ſed omniū gentiū que fidei eius veſtigia
cōſequūtur.qđ promitti cepit his verbis.Et
benedicētur in te omnes tribus terre.hec ille
Tunc iuſticia dixit.Demonſtra ſigillū huius
priuilegij:⁊ apparuit clibanus fumās:⁊ lam
pas ignis tranſiēs per diuiſiones illas.Ge
neſ.xv.Ait tūc deus pater.In occaſu ſolis:
id eſt in mundi termino apparebit fornax fu
mans:id eſt vterus virginis tumeſcēs ope
ſpūs ſancti:quia ſpūs ſctūs ſuꝑueniet in ma
riā virginē:⁊ virtus altiſſimi obumbrabit ei.
Nam propter ſyon nō tacebo:⁊ propter hie
ruſalē non quieſcā donec egrediatur vt ſplē
dor iuſtus eius:⁊ ſaluator eius vt lāpas ac
cendatur.Eſaie.lxij.Quarto acceſſit yſaac ⁊
protulit inſtrumētū ſuū michaeli:quod expli
cans legit ſic.Complēs iuramentū quod ſpo
pōdi abrahā patri tuo.Multiplicabo ſemē
tuum ſicut ſtellas celi:daboq̧ poſteris tuis
vniuerſas has regiones:⁊ benedicētur in ſe
mine tuo omnes gentes terre.Geneſ.xxvi.
Deus pater expoſuit hoc inſtrumentū:ſicut
dicit Auguſtinꝰ li.xvi.de ciuitate dei.c.xxxiij.
dic̄.Non qui filij carnis hi filij dei ſunt:ſed q̄
filij promiſſionis hi deputātur in ſemine.Ac
per hoc filij promiſſionis vt ſic ſemē abrahe
in yſaac vocātur:hoc eſt in xp̄o vocante gra
tia cōgregantur.hec ille.Tunc iuſticia inq̇t.
Demōſtra ſigillū huius inſtrumēti.⁊ apꝑuit
ager quia yſaac egreſſus fuerat ad meditan
dū in agro inclinata iā die:quādo veniēte re
becca accepit eā in vxorē.Geneſ.xxiiij.cap.
Ait tunc deus pater.Uergēte mūdi veſpe
vti ſpōſus de thalamo filius dei egreſſus ho
neſtiſſima virginis matris clauſula:vt deſpō
ſaret ſibi naturā humanā.Ecce ſigillū priui
legij yſaac:vt patȝ.⁊c̄.Quinto acceſſit iacob
⁊ preſentauit inſtrumentū ſuū michaeli:qđ
explicans legit ſic.Ego ſum dn̄s deus abra
ham patris tui:⁊ deus yſaac.Terraȝ in qua
dormis tibi dabo ⁊ ſemini tuo:eritq̧ germē
tuū quaſi puluis terre.Dilataberis ad orien
tem:ad occidentē:ſeptētrionē:⁊ meridiē.Et
benedicētur in te ⁊ in ſemine tuo cuncte tri
bus terre.Et ero cuſtos tuus quocūq̧ ꝑrre
xeris:⁊ reducā in terrā hanc nec dimittā niſi
cōpleuero vniuerſa que dixi.Geneſis.xxviij.
Deus pater expoſuit hoc inſtrumentū ſicut
dicit Aug.libro.xviij.de ciuitate de.c.xxxix.ſic.
Hinc iam intelligite ſegregatū ſemen iacob

gb alio semine ysaac:quod factū est ꝑ esau. Quãdo em̄ dictū est:in ysaac vocabitur tibi semen:ꝑtinẽs vtiqꝫ semen ad ciuitatẽ dei separatū est inde aliud semen abrahe: quod erat in ancille filio:et q̄ꝺ futurū erat in filijs cethure. Sed adhuc erat ambiguū de duob⁹ geminis filijs ysaac vtrum ad vtrūqꝫ an ad vnū eorū:q̄ꝺ nūc declaratū est: cū propheti⸗ ce a patre bñdicitur iacob:⁊ dicit̃ ei. Et eris in cõgregatione gentiū:⁊ det tibi deus bene dictionẽ abrahã patris tui. Tunc iusticia in⸗ quit. Demõstra sigillū huius priuilegij: ⁊ ap paruit scala firmata super terrã:cuius caput pertingebat ad celū:⁊ angeli dei ascendebãt ⁊ descendebãt per illã:⁊ dñs incũbebat sup illã. Geneß.xxviij. Ait tunc deus pater illud quod dicit Aug. libro.xvi de ciuitate dei.ca. xl. Scalã istã intelligitur ip̃e saluator optime in memoriã reuocare: vbi cū dixisset de Na⸗ thanaele. Ecce vere israelita,in quo dol⁹ non est.quia israel viderat istã visionẽ. Ip̃e ẽ em̄ iacob. Eodẽ loco ait. Amẽ dico vobis vide⸗ bitis celū apertū ⁊ angelos dei ascendentes ⁊ descendẽtes super filiū hoĩs.hec ille. Et sic patet. Sexto accessit ioseph ⁊ presentauit in strumentū suū michaeli: quod explicãs legit sic. Nolite pauere:pro salute enim vestra mi⸗ sit me domin⁹ ante vos.premisit me deus vt seruemini super terrã. Dei em̄ voluntate huc missus sum. Geneß.xlv. Deus pater exposu it hoc instrumentū vt dicit August.in sermo ne de Joseph sic. Joseph interp̃tatur augmẽ tatio vel ampliatio quã non habuit nisi egy⸗ ptus:sed in christo augmentū habere meruit vniuersus mũdus. Ille erogauit triticuꝫ: sed christus erogare dignatus est dei verbum. hec ille. Tunc iusticia inquit. Videam⁹ sigil⸗ lum huius instrumenti: et apparuerunt tres propagines. Ait tunc deus pater. Tres pro⸗ pagines tres adhuc dies sunt post quos re⸗ cordabitur pharao ministerij tui: ⁊ restituet te in gradū pristinū. Geneß.xl. Sic ergo ap paret instrumentū ioseph validissimo sigil⸗ lo fore signatū. Et sic patet.⁊c̃. Septimo ac cessit moyses ⁊ presentauit instrumẽtū suū michaeli: quod explicans legit sic. Vidi af⸗ flictionẽ populi mei in egypto: ⁊ clamorem eius audiui:⁊ sciens dolorẽ eius descẽdi:vt liberẽ eos de manibus egyptiorū.⁊ vt edu⸗ cerẽ de terra illa in terrã bonã ⁊ speciosam: in terrã que fluit lacte ⁊ melle. Exodi.iij. De us pater exponẽs hoc instrumẽtū ait. Moy ses personã christi gerit:vt habetur de peni⸗ tentia dist.iij.§. Inter hec. In signū ꝙ chri⸗ stus debet educere humanū genus ab infer no:⁊ introducere in hãc ciuitatẽ celestẽ.sicut scriptū est. Introduces eos ⁊ plantabis in monte hereditatis tue: firmissimo habita⸗ culo tuo quod operatus es dñe:sanctuariuꝫ tuū dñe.quod firmauerũt manus tue. Tūc iusticia inquit. Ostende sigillū huius instru menti:⁊ apparuit sabulū in quo abscondit⁹ fuit vir egyptius percutiẽs quẽdã ex hebre⸗ is. Ait tunc deus pater. Hec est figura qua designatur ꝙ christus ꝑ carnẽ assumptaꝫ debet occidere dyabolū persequentẽ fideles ⁊ abscondere ⁊ concludere in inferno. Oc⸗ tauo accessit Aaron ⁊ presentauit instrumẽ tū suū michaeli:quod explicãs legit sic. Por tabit Aaron iniquitates eorum que obtule rint ⁊ scṫificauerint filij israel in cunctis mu neribus ⁊ donarijs suis. Deus pater expo⸗ suit hoc instrumẽtū sic. Deponet christus tã q̃ꝫ summus sacerdos oẽs,iniquitates huma ni generis:⁊ proijciet omnia peccata eius: quoniã ipse est saluator omniū. Et sicut vir ga Aaron deuorauit virgas magorū: vt di⸗ citur.xxvi.q.v.ca. Nec mirum. Sic potestas christi auferet potestatẽ dyaboli: quoniã fa ctus est principatus eius super humerū ei⁹. Tunc iusticia inquit. Demonstra sigillū hu⸗ ius instrumenti:⁊ apparuit vrna plena oleo ⁊ vnguento. Ait tunc deus pater. Quẽad⸗ modū oleo consecratus est Aaron:sic chri⸗ stus consecrari debet. De quo dicitur. Dile⸗ xisti iusticiã ⁊ odisti iniquitatẽ propterea vn xit te deus:de⁹ tuus oleo leticie.⁊c̃. Nono ac cessit Gedeon ⁊ protulit instrumẽtū suū:q̄ꝺ explicans michael legit sic. Vade in hac for titudine tua ⁊ liberabis israel de manu ma⸗ dian. Scito ꝙ miserim te ego ero tecū:⁊ ꝑ cuties madiã quasi virū vnū. Judic.vi. De⸗ us pater exposuit hoc instrumentū: vt dicit Augustin⁹ libro de salutarib⁹ documẽtis sic Christus ideo dicitur redemptor:quia gen⁹ hūanū redemit a captiuitate dyaboli. Sal⸗ uator:ipsum saluando a peccatis suis. Ad⸗ iutor:ipsum adiuuando in oportunitatibus in tribulatione. Protector p̃tegẽdo: vt inter inimicos maneat illesum. Susceptor ipsum suscipiẽdo in et̃na tabernaculã.hec ille. Tūc iusticia inquit. Demõstra sigillū hui⁹ instru⸗ mẽti. Et apparuit pluuia descẽdẽs in vellere terra nõ madefacta. Ait tūc deus pater. De⸗ scendet sicut pluuia in vell⁹.⁊c̃. Decimo ac cessit dauid ⁊ protulit instrumẽtū suū.q̄ꝺ ex

pˡicãs michael legit sic. Jurauit dñs dauid
veritatẽ ⁊ nõ frustrabit eũ. de fructu ventris
tui ponã sup sedẽ tuã. qm̃ elegit dñs syõ: ele
git eã in habitationẽ sibi. hec requies mea in
seculũ seculi. hic habitabo qm̃ elegi eã. Me-
morare q̃ mea substãtia. Nõ em̃ vane consti
tuisti oẽs filios hoim̃. Deus pater exposuit
hoc instrumentũ: vt dicit Augꝰ. lib. xvij de ci
uitate dei. ca. xi. sic. Nisi em̃ esset vnꝰ filiꝰ hoĩs
substantia israel ꝑ quẽ liberarẽtur multi filij
hoim̃: vane vtiqꝫ cõstituti essent oẽs filij ho
minũ. Nũc vero oĩs quidẽ hũana natura per
pctm̃ primi hoĩs in vanitatẽ de veritate col-
lapsa est. Propter qđ dicit aliꝰ ps Homo va
nitati silis factus est. Sed nõ vane deꝰ consti
tuit oẽs filios hoim̃: q2 ⁊ multos a vanitate
liberat ꝑ mediatorẽ iesum xp̃m hec ille. Tũc
iusticia inq̇t. Demõstra sigillũ huiꝰ instrumẽ
ti: ⁊ apparuerũt q̇nqꝫ lapides in funda. Ait
tũc deus pater. Sicut dauid ꝑcussit Golyã
in fronte ꝑ fundibulã: sic xp̃us q̇nqꝫ vulneri
bus in carne assumptis debet eijcere diaboli
potestatẽ. ⁊c̃. Undecimo accessit esaias ⁊ ꝓ
tulit instrumẽtũ suũ: qđ explicãs michael ar
chãgelus legit sic. Dilata locũ tentorij tui: et
pelles tabernaculoꝝ tuoꝝ extẽde ne pereas:
lõgos fac funiculos tuos: ⁊ clauos tuos cõso
lida. Ad dexterã em̃ ⁊ ad leuã penetrabis: ⁊ se
mẽ tuũ gẽtes hereditabũt. Esaie. liiij. Deꝰ pr̃
exposuit h̃ instrumẽtũ sic. Populꝰ gẽtiũ qui
ambulabat in tenebris: vidit lucem magnã.
Habitãtibꝰ in regione vmbre mortis: lux or
ta est eis. Esa. ix. Tũc iusticia inq̇t. Demon-
stra sigillũ huiꝰ instrumẽti: ⁊ appuit nubes.
Ait tũc deꝰ pater. Ascẽdat dñs sup nubẽ le-
uẽ vt ingrediat egyptũ ⁊ ꝯfringãtur oĩa ido
la egypti. Esa. xix. Q2 xp̃s mũdũ ingrediẽs
assumet carnẽ immunẽ a pctõ: et confringet
oẽs errores. Ecce sigillũ muniẽs instrumen
tũ Esa. ⁊c̃. Duodecimo accessit Hieremias
⁊ ꝓtulit instrm̃ suũ: qđ explicãs michael le-
git sic. Nouũ fecit dñs sup terrã. Mulier cir
cũdabit virũ. Hiere. xxxi. Ibidẽ. xxiij. Ecce di
es veniũt dicit dñs ⁊ suscitabo dauid germẽ
iustũ: ⁊ regnabit rex ⁊ sapiẽs erit: ⁊ faciet iu-
diciũ ⁊ iusticiã in terra. Et hoc est nomẽ qđ
vocabũt eũ: dñs iustus noster. In diebꝰ illis
saluabit iuda: ⁊ israel habitabit confidẽter.
Deꝰ pater exposuit hoc instrumentũ sic. Pri-
mus hõ totã massam dãnabilẽ fecit: veniet
dñs scõus hõ: veniet ex altero tramite: veni-
et ꝑ virginẽ: veniet viuus: inueniet mortuos
morietur vt moriendis subueniat: mortuos
ad vitã trãsferat: mortuos redimat a morte:
seruet vitã in morte: occidat mortẽ de morte
hec Aug. Tũc iusticia inq̇t. Demõstra sigil-
lũ huiꝰ instrumẽti: ⁊ apparuit virga. Ait tũc
deus pater. Idcirco volui Hieremiã qui erat
vnꝰ ex sacerdotibꝰ vidisse virgã nuceã: cũ ꝓ-
phetaret. ⁊ ollã succẽsam quasi ostẽderet in
virga esse vitã: ⁊ in lebete succẽso esse mortẽ
Uita em̃ ⁊ mors ante faciẽ hoĩs: vita q̇dem
est xp̃s a sacramẽto nucis. Mors aũt diabo
lus in figura lebetis succẽsi. Et sic apparent
instrumẽta istoꝝ sigillis valde autẽticis mu
nita. Tũc iusticia inq̇t. Quid fiet de mu
lieribꝰ que hucusqꝫ nullũ instrumentũ sue re-
dẽptionis attulerũt. Si soli hoĩes redimant
⁊ nõ mulieres: peribit mũdus ⁊ genꝰ hũanũ
ante diuinã ꝑordinationẽ: qm̃ matrimoniũ
nõ debet cõtrahi cũ ꝑsona infideli: vt habet
xxviij. q. i. ca Cause. ⁊ duobꝰ capitulis sequẽ-
tibꝰ. Matrimoniũ em̃ est viri mulierisqꝫ con
iũctio diuini ⁊ hũani iuris vnio indiuiduã vi
te ꝯsuetudinẽ retinẽs: vt dr̃. xxvij. q. i. § i. Et
institutis de nuptijs. § i. Et ita lex xp̃i modi
cũ durabit. Statimqꝫ affuit mĩa dicẽs. Clemẽ
tissime dñe licet femine ẽm leges ciuiles pro
hibeãtur a publicis actibꝰ. Extra de arbi. ca.
Dilecti filij. Tamẽ in sua cã vel suoꝝ possunt
aduocare: vt hẽtur. xv. q. iij. § i. et tribꝰ. § se-
quẽtibꝰ. Unde ⁊ testimoniũ eiꝰ recipit ꝑ pa
rẽtibus et cõsanguineis: vt hẽtur. xv. q. iij. §.
De crimine. Nũc aũt Marcus Uarro in li-
bris diuinarũ rerũ: prout recitat Lactãtiꝰ. li
bro de falsa religiõe. c. vij. Sibillas decẽ nu-
mero fuisse: easqꝫ oẽs enumerauit sub aucto
ribus q̇ de singulis scriptitauerũt. q̃ oẽs vnũ
deũ predicãt: ⁊ de filij dei incarnatiõe: in salu
tẽ hũani generis ꝓphetauerũt. ⁊ instrumen-
ta valde autẽtica ꝓ se hñt: quas iube pr̃ om-
nipotẽs cõparere: ⁊ sua instrumẽta produce
re. Subito fuerũt citate. Prima fuit de ꝑsis
que protulit instrumentũ suũ: qđ explicans
michael archãgelus legit sic. Ecce deus veni
et: diues nascetur de paupcula: ⁊ bestie terre
laudabũt aduẽtũ suũ. Scđa fuit libera: que
ꝓtulit instrumẽtũ suũ michaeli, qđ explicãs
legit sic. De olimpo excelsus veniet: ⁊ firma
bitur cõsiliũ in celo: ⁊ annũciabitur virgo in
vallibus desertorũ. Tertia fuit delphyca: q̃
protulit instrumentũ suũ michaeli: quod ex
plicans legit sic. De excelso celorũ habitacu
lo prospexit dominꝰ humiles suos: ⁊ nasce
tur in diebus nouissimis de virgine h ebrai
ca in cunabulis terre. ⁊c̃. Quarta fuit cy

mica in italia que ꝑtulit instrumētū suū mi-
chaeli ī quo legit sic. Nascet xp̄s in bethleē:
annūciabit in nazareth regnāte thauro pa-
cifico. O felix illa mater cui⁹ vbera illū lacta
bunt. Quinta fuit erithrea q̄ protulit instru-
mentū suū michaeli in quo legit sic. In vlti-
ma etate humiliabit deus: humiliabit ꝓles
diuina. vnietur humanitati diuinitas. iace-
bit in feno agnus: ⁊ puellari officio educabi
tur deus ⁊ homo. Sexta fuit samia que ꝑ-
tulit instrumentū suū michaeli in quo legit
sic. Ecce veniet dies ⁊ illuminabit densa te-
nebrarū: ⁊ soluetur nexus synagoge ⁊ desi-
nent loqui labia hoīm ⁊c̄. Septima fuit cu
mana que ꝑtulit instrumentū suuz michaeli
in quo legit sic. In p̄ma facie virginis ascen
det puella facie pulchra capillis ꝓlixa super
sedē sedēs: puerū nutriens dans ei ad com-
edendū ius ꝓpriū. i. lac. de hac testatur Vir
gilius dicēs. Ultima cumei iam venit carmi
nis etas. Iam redit ⁊ virgo redeūt saturnia
regna. Et noua ꝓgenies celo demittit alto.
⁊ sic de aliis. ¶ Octaua fuit hellespōtina que ꝑ-
tulit instrumentuz suū michaeli in quo legit
sic. Humiliabit deus vsq; ad bestias terre: ⁊
regnabit in pauꝑtate ⁊ dominabit in silen-
tio quousq; de vtero virginis fuerit egressus
¶ Nona fuit phrygia q̄ protulit instrūmētuz
suū michaeli in quo legit sic. Gremiū virgi-
nis erit salus gentiū ⁊ pedes eius in valitu-
dine hoīm inuisibile verbū palpabit flebit
deus ⁊ leticia sempiterna ⁊c̄. ¶ Decima fuit
thiburtina que ꝑtulit instrumentū suuz mi-
chaeli in quo legit sic. In dieb⁹ illis exurget
mulier de stirpe hebreoꝝ nomīe Maria: ha-
bens sponsum ioseph: ⁊ ꝑcreabit ex ea sine
cōmixtione viri de spū sancto filius dei noīe
Iesus. ⁊ ip̄a erit virgo in partu ⁊ post partū
Qui ergo ex ea nascet erit verus deus ⁊ ve
rus homo: sicut oēs ꝓphete predicauerūt
⁊ permanebit regnū eius in secula seculorū.
¶ Surrexit tunc dña pax ⁊ genuflexa ante
deū patrem ait. Nullus bonus p̄nceps debz
dimittere ciuitatē ⁊ pacem suā diminutam:
cum possit eam reparare: qm̄ bella bonoruz
non crudelitate ⁊ cupiditate: sed pacis stu-
dio geruntur. vt dicitur. xxiij. q. i. ca. Apud.
Sed ciuitas celestis est diminuta suis ciui-
bus ꝓpter ruinā malorum angeloꝝ. Et int
angelos permanentes ⁊ cadētes nūq̄ erit
pax propter antiquā pugnā: ergo necesse ē
vt saltem reparet per hoīm redēptionē. Iu-
stus eñ iudex non ex vna specie ꝓbationis
sed ex multis debet informari: ⁊ ƀm hec ferre
sententiā. vt habet extra de sentētia ⁊ re iu-
dicata. ca. Causam que. Nūc autē equissime
iudex satis constat ex allegationibus supe-
rioribus ꝙ genus humanum debet redimi.
sed post plenā inuestigatōnē veritatis est fe
renda sententia ⁊ non ante. vt dicit. xi. q. iij.
ca. Sūmopere. ⁊ ca. Graue. Ideo peto vt fe
ras sententiā pro pace hūani generis eiusq;
salute. Quia pax humana tam dulcis est ꝓ
temporali salute q̄to dulcior est pax diuina
ꝓ eterna salute. vt dicit. xxiij. q. i. ca. Noli. Tūc
misericordia ⁊ veritas obuiauerūt sibi iusticia
⁊ pax osculate sunt. Cum aūt fili⁹ audiuisset
ꝯclusionē pacis: intuens patrē suū ait. Ego
feci ⁊ ego feram: ego portabo ⁊ sanabo. Esa.
xlvi. Et quoniā genus humanū in me spera
uit liberabo eū: ꝓtegā euz quoniā cognouit
nomen meū. clamauit ad me: ⁊ ego exaudiā
eum: cū ip̄o sum ī tribulatōe: eripiā eū ⁊ glo
rificabo eū longitudine dieruz replebo eū ⁊
ostendā illi salutare tuū. Et subito iussu dei
patris oīpotētis tuba aurea cecinit dicens
Accedite gentes ⁊ audite ⁊ populi attendi-
te: audiat terra ⁊ plenitudo ei⁹: orbis ⁊ oīe
genus eius qm̄ dñs in veritate educet iudi-
cium. Tunc accesserunt hoīes ⁊ mulieres
⁊ oēs angeli oēsq; ꝟtutes: ⁊ dñs sedēs
ꝓ tribunali ꝑtulit sententiā in hac forma lo
quens filio suo ⁊ dixit. Ego dñs vocaui te in
iusticia ⁊ apprehendi manū tuā ⁊ seruaui te
⁊ dedi te in fedus populi mei in lucē gentiū
vt aperires oculos cecoꝝ ⁊ educeres de con
clusione vinctos de domo carceris sedentes
in tenebris. Ego dñs hoc ē nomē meū: glo-
riam meā alteri non dabo ⁊ laudē meā scul-
ptibilib⁹. Que p̄ma fuerūt ecce venerūt: no-
ua quoq; ego annuncio. Cantate dño canti
cum nouū laus eius ab extremis terre: qm̄
dñs sicut fortis egrediet ⁊ sicut vir amplia-
tor suscitabit celū. Tacui semꝑ silui patiens
fui ⁊ sicut parturiēs loquar. Esa. xlij. Et nūc
hec dicit dñs creans te iacob ⁊ formans te
israel noli timere quia redemi te: ⁊ vocaui te
nomīe tuo seruus meus es tu. in gloriā me-
am creaui te: formaui te feci te. ante me non
est formatus deus ⁊ post me non erit. Ego
sum dñs ⁊ nō est absq; me saluator. In me
metipso iuraui. egredietur de ore meo iusti-
cie verbū ⁊ non reuertet: q2 mihi curuabunt
oīa genu. In dño iustificabit ⁊ laudabit
oīe semen israel: ꝓpe est iustus meus egres
sus est saluator meus. Et quomodo descen

dit imber ꝛ nix de celo ꝛ illuc vltra nō reuerti
tur: sed inebriat terrā ꝛ infundit eam ꝛ ger-
minare eā facit: ꝛ dat semen serenti ꝛ panē
comedēti: sic erit verbū meū qḋ egrediet de
ore meo: non reuertet ad me vacuū: sed faci
et quecūqꝫ volui qꝛ prosperabit in his ad q̄
misi illud: quia in leticia egrediemini ꝛ i pa
ce reducemini. Esaie. lv. Lata ergo sentētia
dixit filiꝰ patri. In capite libri scriptuz est de
me vt faciā volūtatē tuā: deus meꝰ volui ꝛ le
gem tuā in medio cordis mei. Iusticiā non
abscondi in corde meo: veritatē tuā ꝛ salu-
tare tuū dilexi. Non abscōdi miſicordiā tuā
ꝛ veritatē tuā a cōsilio multo. Tunc miſicor
dia ꝛ veritas iusticia ꝛ pax dixerūt. Dñs for
titudo plebis sue ꝛ protector saluationū xp̄i
sui est. Saluū fac populū tuū dñe ꝛ benedic
hereditati tue: ꝛ rege eos ꝛ extolle illos vsqꝫ
in eternū. Genꝰ vero humanū gratias agēs
deo patri dixit. Benedixisti dñe terrā tuam
auertisti captiuitatē iacob ꝛc. vsqꝫ vt inha-
bitet miſicordia in terra nostra. Et subdit.
Qui nō recuperat possessionem infra annū:
post annū nō recuperat ipam seruato tamē
sibi iure ꝓprietatis. vt extra de eo qui mittit
in possessionē causa rei seruāde. ca. i. Nos ve
ro possessio tua sumꝰ ꝛ fuimꝰ: ideo cito per te
recuperare possimus. Et zacharias ꝓpheta
repletꝰ spūsancto alte intonuit dicens. Ecce
rex tuus venit tibi mansuetꝰ. Et sic patet ꝙ
de rigore iusticie genus humanū debebat sal
uari per iesum xp̄m q̇ viuit in secula Amen.

Dñica secūda in aduētu dñi sermo floridꝰ

T unc videbunt filiū hominis venientē in nube cū pote
state magna ꝛ maiestate. Luce
xxi. ꝛ i euāgelio hodierno. Naum ꝓpha. i. c.
vt habet de penitē. dist. iij. c. Si in sermone.
§. Hijs auctoritatibꝰ q̄ sit vera que falsa ꝛc̄
dicit. Non iudicat deus bis in idipm vel vt
[illegible]a translatio habet. Non consurget duplex
[illegible]ribulatio ꝛc̄. Sed in hoc tēpore dei iudiciuz
exercet ꝛ q̄tum ad tēporalia ꝛ q̄tū ad spiri
tualia. Nam deus dixit latroni in cruce. Ho-
die mecum eris in paradiso. Luc. xxiij. Et de
diuite dicit. Mortuus est diues ꝛ sepultꝰ ē
in inferno. Luce. xvi. Et quia nūc fit retribu
tio p̄mioꝝ penarūqꝫ. ideo quero A Utrū
post iudiciū speciale qḋ in presenti agitur re-
stet aliud generale: quo om̄is homo integre
iudicabit? Ad istam q̄stionē respondet san
ctus Thomas. iij. parte. q. lix. articu. v. dicēs
qꝛ iudiciū de aliqua re mutabili ꝑfecte dari
nō potest ante cōsummationē eius. Exem-
plum iudiciū de aliqua actione qualis sit ꝑ-
fecte dari non potest anteq̄ sit cōsummata:
ꝛ in se ꝛ in suis effectibꝰ: quia multe actōes
vidētur esse vtiles q̄ ex effectibus demōstrā
tur nociue. Similit de homīe iudiciuz perfe
cte dari non potest q̄diu eius vita terminet
eo qḋ multiplicit pōt mutari de bono in ma
lum: aut econuerso vel de bono in meliꝰ. aut
de malo in peius. Unde apl'us dicit Heb. ix.
Statutuz est homībꝰ semel mori ꝛ post hoc
iudiciū. Sciendū tamē ꝙ licz per mortē vi-
ta homīs tēporalis terminet s̄m se: remanet
tamē ex futuris s̄m q̇d dependēs ꝛ hoc q̇nqꝫ
modis. Primo s̄m ꝙ adhuc viuit in memo
rijs hoīz: in quibꝰ quādoqꝫ cōtra veritatē re
manet bone fame vel male. Secūdo modo
in filijs qui sunt aliq̇d patris. s̄m illḋ Eccli
xxx. Mortuus ē pat illiꝰ ꝛ quasi nō est mor
tuus: similē eñ sibi reliquit post se. Et tamē
multoꝝ bonoꝝ patrū filij sūt mali ꝛ ecōuer-
so. Tertio modo q̄tū ad effectū suoꝝ operū
sicut ex deceptōne arrij ꝛ alioꝝ seductorum
pullulat infidelitas vsqꝫ ad finem mundi. ꝛ
vsqꝫ tunc ꝓficit fides ex predicatiōe aposto
lorū. Quarto modo q̄tū ad corpꝰ qḋ quan-
doqꝫ honorifice tradit sepulture: quandoqꝫ
vero relinquit insepultū. ꝛ tandē incineratū
resoluit om̄ino. Quinto modo q̄tum ad ea
in quibꝰ homo suum affectū defixit: puta in
quibuscunqꝫ tēporalibꝰ rebus: quarū quedā
citius finiunt: quedaz diutiꝰ durant. Om̄ia
aūt hec subdunt existimatōni diuini iudicij.
Et ideo de his om̄ibꝰ perfectū ꝛ manifestum
iudiciū haberi nō potest q̄diu cursus huius
tēporis durat: ꝛ ꝓpter hoc oportet esse fina-
le iudiciuz in nouissimo die in quo ꝑfecte id
qḋ ad vnūquēqꝫ hoīem pertinet quocunqꝫ
modo perfecte ꝛ manifeste dijudicet. ꝛ hoc
est qḋ dicit Ioh. xij. Sermo quē locutꝰ sum
ille iudicabit eū in nouissimo die. Tamen ꝓ
maiori declaratiōe pono q̄ttuor flores. B

Primus flos. Pulchri-
tudo huius mundi peribit mūdanorū igniū
conflagratione ex culparum infectiōe. Pri-
ma pars patet quoniā mūdus ꝓpter hoīez
factus est: oportet ꝙ quādo homo glorifica
bitur s̄m corpus: etiam alia corpora mundi
ad statū meliorē mutentur vt sit ei locus cō
uenientior: ꝛ aspectus delectabilior. Ad hoc
autē ꝙ homo gloriā corporis consequatur

oportet pri⁹ remoueri ea q̄ glie opponunť:q̄ sūt duo.s.corruptio τ infectio culpe.q2 vt dr̄ i.Cor.xv.Corruptio icorruptelā nō posside bit.Et a ciuitate glie oēs imūdi eijcieť.Apo cal.vl.Similiť etiā oportз elemēta mūdi pur gari a ꝯtrarijs dispositōib⁹:āteq̄ꝫ i nouitatē glie adducāť pportōnaliť ei quod de hoīe di ctū ē.ꝙuis aūt res corpal subiectū ifectiōis culpe eē ñ possit:tñ ex culpa q̄dā incōgruitas in reb⁹corrupt̄ relinq̄ť ad h̄ ꝙ spūalib⁹depu tenť.Exēplū.videm⁹ ꝙ loca i q̄b⁹ aliq̄ crimi na sūt cōmissa nō reputāť idonea ad aliq̄ sa cra i eis exercēda nisi purgatiōe q̄dā pmissa Et ſm h̄ ex pctis hoīз ꝙdā inidoneitatē ad glie susceptoēз mūdi pars recepit q̄ i vsū ne cessariū cedit.vñ ꝙtū ad h̄ mūdatōe idiget. Similiť etiā circa mediū locū ppť elemētoꝝ ꝯtactū mlťe sūt corruptiōes τ gñatōes τ al teratiōes eorū q̄ puritati eoꝝ derogāt.iō ab hijs oportet elemēta purgari ad h̄ ꝙ decenť suscipiāt nouitatē glie.Secūdo nota ꝙ ista mūdi purgatio remouebit a mūdo ifectōnē ex culpa relictā τ ipuritatē cōmixtiōis τ erit dispositio ad glorie pfectionē.ideo ꝙtū ad hec tria conuenientissime fiet per ignem. Primo quia ignis cum sit nobilissimus ele mentorū habet naturales proprietates simi liores pprietatibus glorie.vt maxime patз de luce.Secundo quia ignis non ita recipit cōmixtionē extranei ppter efficaciam virtu tis actiue sicut alia elementa. Tertio quia sphera ignis est remota a nostra habitatōe nec ita cōmunis est nobis vsus ignis sicut terre:aque:τ aeris.Unde non ita inficitur τ ppter hoc habз maximā efficaciam ad pur gandū τ ad diuidendū subtiliando.hec san ctus Thomas.iiij.senten.dist.xlvij.q.ij.arti culo.i.dubio.i.τ.ij.in respon.Hoc tamen re uelauit nobis deus per duas litteras quas de hoc misit. Primā misit noe ante aduen tum xpi quādo post diluuiū posuit archum in nubibus celi.Geneß.ix.Quia pma pur gatio mundi que facta est per diluuiuз non respiciebat nisi imperfectionē peccati. preci pue autē tunc regnabit viciū concupiscentie ideo per contrariū purgatio fuit facta. scз p aquā.vt diciť.ij. Petri.iij. In illo archu sūt duo pncipales colores.s.liuid⁹ siue aqueus τ rubeus siue igne⁹.Per colorē liuidū ostē dit de⁹ pteritū diluuiū. per colorē rubeū ostē dit mūdi incēdiū:q2m hec secūda mūdi pur gatio respicit τ infectionē culpe τ cōmixtio nis impuritatē τ quo ad vtrūqз magis ꝯue nit ꝙ fiat p ignē q̄ꝫ p aquā.Aqua eñ nō hз vim disgregādi ß magis ꝯgregādi.Uñ per aquā naturalis ipuritas elemētoꝝ tolli nō posset sicut p ignē.Secūdo q2 circa finē mū di regnabit viciū tepiditat̄ q̄si mūdo iam se nescente.q2 vt dr̄ Math.xxiiij.Tunc refrige scet charitas mlťoꝝ.vñ ꝯuenienť purgatio fiet p ignē.vñ Ouidi⁹ li.i.methamor.de his duob⁹loq̄ns dic̄ sic.Iamq̄ꝫ erat i totas spar surus fulmīa terras Sз timuit ne forte sacer tot ab ignib⁹ether Cōciperet flāmas lōgusq̄ꝫ ardesceret axis.Esse quoqз in fatis reminiscit affore tēp⁹.Quo freta q̄ tell⁹ correptaqз re gio celi Ardeat:τ mūdi moles operosa labo ret.Tela reponūť manib⁹fabricata cyclopū Pena placз diuersa:gen⁹mortale sub vndis Perdere τ ex oī nimbos demittere celo.h̄ ille Secūdā lrāз misit iohi euāgeliste Apoc̄.viij Et pm⁹angel⁹tubā cecinit τ facta ē grādo τ ignis mixta i sāguie:τ missū ē in terrā:τ ter tia pars terre cōbusta ē:τ tertia pars arboꝝ ꝯcremata ē:τ oē fenū viride cōbustū ē.Per grādinē intelligo tēpestatē q̄ fiet tpe extremi iudicij.vñ grādo tempestas vulgo appellať. Mittet ḡ angel⁹ tanq̄ꝫ a deo miss⁹ grādinē τ ignē cōburētē tertiā partē terre.pma pars ē paradis⁹ terrestris q̄ ē altior intātū ꝙ sic di luuiū illuc nō ascendit:nec ignis ille ascēdet. Secūda pars ē infern⁹ q̄ ē in cētro terre: ad quē ille ignis nō descēdet.Tertia pars ē iste mund⁹ vel supficies terre:q̄ ē media pars:τ ista igne cōbureť:q2 i ista sunt pctā. Per ar bores itelligūť hoīes.iuxᵗ illō Marc̄.viij.Ui deo hoīes velut arbores ābulātes.est eñ hō arbor euersa.hoīз aūt q̄dā erūt i infemo tpe illo ecce pria pars.q̄dā i celo:ecce secūda ps q̄dā in h̄ mūdo ecce tertia pars. Et ista ter tia ps cōbureť τ nō alia ab illo igne. Per fe nū viride itelligūť tēporales diuitie pecunie. τ ista cetera tpalia q̄ tanq̄ꝫ fenū crescūt τ are scūt:cito augēť τ cito diminuūť Esa.xl.Ois glia ei⁹ q̄si flos agri exiccatuз ē fenū τ ceci dit flos.Et dicūť virides:q2 sic viriditas mul tū delectat oculū:ita diuitie τ pecunie nrāз ani mū.Oēs iste cū illa tertia pte igni cōbureť. ps.Ignis ante ipз pcedet τ inflāmabit i cir cuitu inimicos ei⁹.τ Dañ.vij.Fluui⁹ igne⁹ rapidusq̄ꝫ egrediebať a facie ei⁹.τ Aug.xx. de ci.dei.c.xvi.dic̄ ꝙ sic inūdatōe mūdanarū aquarū factū ē diluuiū:ita mundanoꝝ igniū conflagratione figura huius mundi preteri bit.Ista autem conflagratio nihil aliud est: q̄ꝫ congregatio omniū causarū superiorum

⁊ inferioꝝ que ex natura sua habent virtutē
igniendi: que q̇dē congregatio non naturali
cursu reruꝫ: sed virtute diuina fiet. ⁊ ex oibꝰ
istis causis sic ꝯgregatꝭ generabiť ignis q̇ fa
ciē mūdi exuret. Vn̄ manebūt elemēta q̄ꝫtū
ad substātiā ⁊ qualitates eoꝝ ꝓprias: ꝫ pur
gabunť ab infectōe quā ex pctis hoīm con-
traxerūt ⁊ ab impuritate q̄ per actionē ⁊ pas
sionē mutuā in eis acciderat: quia cessante
motu p̄mi mobilis. i. celi in inferioribꝰ elemē
tis mutua actio ⁊ passio eē nō poterit: ⁊ has
appellat Augu. qualitates corruptibiliū ele
mentoꝝ scꝫ in naturales dispositōnes eorū
ꝫm quas corruptōni appropinquāt. Hoīes
vero q̇ tūc viui reperienť subito poterūt pur
gari ꝓpter tres causas. Prima est qꝛ pauca
purganda in eis inuenienť cū terroribꝰ ⁊ ꝑ-
secutionibꝰ p̄cedētibꝰ fuerint purgati. Secū
da qꝛ viui ⁊ volūtarie sustinebūt penā: ꝫ pe
na in hac vita volūtarie suscepta multo plꝰ
purgat q̄ꝫ pena post mortē inflicta. Exēpluꝫ
in martyribꝰ: sed si q̇d purgandū in eis inue
nitur passionis falce tolliť. vt Aug. dicit. Cū
pena martyrū fuerit breuis in comparatiōe
ad penā q̄ in purgatorio sustineť. Tertia ē
qꝛ calor ille recuperabit in intensione q̄ꝫtum
amittit in tpis abbreuiatōe. Nam ille ignis
in hoc ꝙ p̄cedit iudiciū aget vt instrumentū
diuine iusticie ⁊ iterū per virtutē naturalem
ignis. Quātū ergo ad virtutē naturalē eiꝰ
simpliciť aget in bonos ⁊ malos q̇ tunc viui
reperienť vtrorūqꝫ corpora in cinerē resoluē
do. in q̄ꝫtū vero aget vt instrumentuꝫ diuine
iusticie diuersimode aget ī diuersos quo ad
sensum pene. Mali em̄ ꝑ actionē ignis cru-
ciabunť. boni aūt in quibꝰ nihil purgādū in-
uenieť om̄ino nullū dolorē ex igne sentient.
sicut nec pueri senserūt in camino. Dan̄. iij.
q̄ꝫuis eoꝝ corpora nō seruenť integra. sicut
pueroꝝ seruata fuerūt: ⁊ hoc diuina virtute
fiet vt sine doloris cruciatu resolutionē cor-
porū patianť. boni vero in quibꝰ aliq̇d pur-
gandū inuenieť sentiēt cruciatuꝫ doloris ex
illo igne plus vel minꝰ ꝓ meritoꝝ diuersita-
te. Et sic patet ⁊c. E

Secundus flos. Judici-

um vniuersalis examinatōis sequeť ignē vl
time cōflagratiōis. patꝫ qꝛ resurrectio mor-
tuoꝝ p̄cedet iudiciū. vt dᷣ. ij. Thessal. iiij. Qꝛ
illi q̇ dormierūt rapienť in nubibus in aera
obuiā xp̄o ad iudiciū veniēti. Simul aūt erit
resurrectio cōis ⁊ corpoꝝ sanctoꝝ glorifica-
tio: q̄m̄ scti resurgētes corpa gl'iosa resumēt.
vt patꝫ ꝑ illud qđ dᷣ. i. Coꝝ. xv. Seminať in
ignobilitate: surget ī gl'ia. Simul aūt cū cor
pora gl'ificabunť etiā tota creatura suo mo
do renouabiť. vt pꝫ ꝑ illud qđ dᷣ Rom̄. viij
Creatura liberabiť a seruitute corruptiōis ī
libertatē gl'ie filioꝝ dei. Cū g̊ cōflagratio mū
di sit dispositio ad renouationē p̄dictā. pꝫ ꝙ
p̄cedet iudiciū. Sed quo ad hunc actū q̇ est
inuoluere malos sequeť iudiciū. Hoc em̄ deꝰ
reuelauit ꝑ duas lr̄as quarū vnā misit eze-
chieli: alterā paulo. Primam q̄ est Ezechieľ
xxxvij. reuelauit hoc modo. Cū ezechiel fo-
ret in cāpo pleno ossibꝰ aridis mortuoꝝ. di-
xit dn̄s ad eū. Fili hoīs putas ne viuēt ossa
arida? Et dixit ꝓpħa. Ossa arida audite ver
bū dn̄i. hoc dicit dn̄s deꝰ. Ecce ego īmittā in
vos spm̄: ⁊ viuetis, ⁊ dabo suꝑ vos neruos
⁊ succrescere faciā suꝑ vos carnē ⁊ suꝑextē-
dam in vobis cutē: ⁊ dabo vobis spm̄ ⁊ vi-
uetis. Et factꝰ est sonꝰ ⁊ cōmotio ⁊ accesserūt
ossa ad ossa vnūquodqꝫ ad iuncturā suā. ⁊ ec
ce suꝑ ea nerui ⁊ carnes ascenderūt ⁊ osten
sa est in eis cutis. Et sequiť. Et ingressus ē
in eis spūs ⁊ vixerūt ⁊ steterūt suꝑ pedes su
os ⁊ fuit exercitꝰ grādis nimis valde. Per
istū campū intelligimꝰ mundū q̇ erit plenus
ossibꝰ mortuoꝝ: qꝛ oēs hoīs tūc erūt mortui
Per ezechielē intelligimꝰ angelū q̇ clamabit
vt dicͭ apl's. Et discurrēt angeli ꝑ orbē ⁊ col
ligent pulueres mortuoꝝ ⁊ oēs resurgēt car
ne ⁊ pellē habētes sicut ante mortē. Secun
dam litterā misit paulo aplo. ij. Thessa. iiij.
dicͭ. Hoc em̄ vobis dicimus in verbo dn̄i: qꝛ
nos q̇ viuimꝰ q̇ residui sumꝰ in aduētu dn̄i
nō p̄ueniemꝰ eos q̇ dormierūt: qꝛ ip̄e dn̄s ī
voce archāgeli: ⁊ in tuba dei descēdet de celo
⁊ mortui q̄ in xp̄o sunt resurgēt p̄mi. deinde
nos q̇ viuimꝰ q̄ relinq̇mur simul rapiemur
cū illis in nubibꝰ obuiā xp̄o in aera ⁊c. D

Tertius flos. Xp̄o ad iudi

candū veniēti om̄es ei astabimꝰ ad ꝓprioꝝ
pctōꝝ examinationē diuersam ⁊ iustā audi-
entes ꝑpetuā remunerationē. Prima pars
pꝫ ꝑ duas lr̄as dei q̄rū vnā misit esaie ⁊ alte
ram iohāni euāgeliste. Pria ē talis. Esa. vi.
Vidi dn̄m sedētē suꝑ soliū excelsum ⁊ eleua
tū. seraphin stabāt suꝑ illud ⁊ cōmota sunt
suꝑliminaria cardinū a voce seraphin cla-
mantis. Per dn̄ꝫ sedentē intelligo xp̄m ve-
nientē ad iudiciū suꝑ nubē. Act. i. Hic iesꝰ q̇
assūptꝰ est a vobis in celū sic veniet quēad-

modũ vidiſtis eũ euntẽ in celũ. Seraphin
ſunt angeli q̄ aderũt ibi.cõmotio in cardini-
bus ẽ conuocatio in omibꝰ gentibꝰ. Iſtã litte-
ram clariꝰ exponit Eſa.ij.di. In diebus illis
erit ꝑparatꝰ mons domꝰ dñi in vertice mõtiũ
⁊ eleuabit ſup colles ⁊ fluẽt ad eũ oẽs gen-
tes ⁊ ibi ppl'i m'lti. Et ſequit infra. Et introi
bunt ĩ ſpeluncas petrarũ: ⁊ in voragines ter
re a facie fortitudinis dñi cũ ſurrexerit ꝑcu-
tere terrã. Secũda lr̃a miſſa iohi Apoc.iiij.
eſt hec. Uidi ⁊ ecce oſtiũ apertũ in celo: ⁊ ec
ce ſedes poſita ĩ celo ⁊ ſup ſedẽ ſedẽs: ⁊ qui
ſedebat ſimilis erat aſpectui lapidis iaſpi-
dis ⁊ ſardinis: ⁊ iris in circuitu ſedis q̃ttuor
aialia oculis plẽa ante ⁊ retro: ⁊ de throno
ꝓcedebãt fulgura: voces ⁊ tonitrua. ⁊ ſeptẽ
angeli miſſi in oẽm terrã: ⁊ in cõſpectu ſedis
tanq̃ mare. Per ſedẽ intelligo nubẽ: ⁊ ꝑ ſe-
dentẽ xp̄m ſup eã de celo deſcẽdentẽ ad iudi
candũ. Et erit ſilis lapidi ꝓpt eiꝰ cõſtantiã
⁊ iuſticie ĩmutabilitatẽ ñ cuicũq̧ ſꝫ ꝑcioſo ꝓ
pter eiꝰ vtutũ ĩmẽſitatẽ.ſ. iaſpidi ⁊ ſardini.
in iaſpide ẽ color viridis q̄ multũ delectat et
cõfortat viſũ.in ſardine ẽ color rubeꝰ. Et q̄
iuſti delectabunt in viſione xp̄i: iõ apparebit
eis vt iaſpis. Et q̄ pctõres terrebũt ex aſpe
ctu xp̄i iõ apparebit eis vt ſardis rõne rubo
ris ignis. Per iridẽ intelligo naturã angeli-
cam: q̄ ad inſtar iris ẽ in celo creata. ⁊ diuer
ſis coloribꝰ.i.naturis ⁊ ſpeciebꝰ diſtincta q̄
angeli veniẽt cũ eo. Per vigintiq̃ttuor ſenio
res intelligo duodecĩ patriarchas veteris te
ſtamẽti: ⁊ duodecĩ apl'os noui teſtamenti q̄
ſunt induti veſtibꝰ albis ĩmortalitat̃ ⁊ coro
nati coronis aureis.i.gl'ia eternitat̃. Quat-
tuor aialia ſũt q̃ttuor euãgeliſte q̄ fuerũt ocu
lis pleni ante ⁊ retro: q̄ viderũt ⁊ ſcripſerũt
de ꝑterit̃ ⁊ futuris: de gaudijs beatoꝝ: ⁊ de pe
nis dãnatoꝝ. Iſti vigintiq̃ttuor ſeniores ⁊
q̃ttuor aialia erũt ĩ circuitu ſedis tanq̃ aſſeſ
ſores iudic̃ ſentẽtiã approbãtes. Septẽ an
geli ſũt multi angeli q̄ dicũt ſeptẽ ꝓpt ſeptẽ
hoĩz etates tubis clãgẽtibꝰ ad iudiciũ ꝯuocã
tes. Ante ſedẽtẽ ẽ mare: q̄ añ xp̄z iudicẽ ſta
bũt oẽs hoĩes q̄ fuerũt ĩ iſto mũdo amaro. ps
Hoc mare magnũ ⁊ ſpacioſum manibꝰ ⁊c̃.
Iſtã lr̃am exponit iohes Apoc̃ i. clariꝰ dicẽs
Ecce veniet cũ nubibꝰ ⁊ videbit eũ oĩs oculꝰ
⁊ q̄ eũ pupugerũt. ⁊ plãgẽt ſe ſup ſe oẽs tri
bus terre. Ego ſũ alpha ⁊ o: ꝑncipiũ ⁊ finis
dic̃ dñs.q̄ ẽ ⁊ q̄ erat ⁊ q̄ vẽturꝰ ẽ ⁊c̃. Qd̄ aũt
oẽs aſtabimꝰ ei qd̄ erat ſcd̄a pars pꝫ ꝑ duaſ
lr̃as. Primã breuẽ miſit paulo.i. Coꝝ.v.di.
Oẽs nos ſtare oportet ante tribunal xp̄i vt
recipiat vnuſquiſq̧ ꝓut geſſit ſiue bonũ ſiue
malũ. Secũdã lr̃am miſit iohãni euãgeliſte
Apoc̃.vi.di. Et cũ aperuiſſet ſigillũ ſextũ ec-
ce terremotꝰ factꝰ ẽ magnꝰ: ⁊ ſol factꝰ ẽ niger
ſic̃ ſaccꝰ cilicinꝰ.i.xp̄s apparebit cũ ſtigmati-
bus ad ĩſtar ſacci cilicini vilificatꝰ: q̄ tñ erat
ſol ꝑdicatõe fulgidꝰ. ⁊ lũa facta ẽ ſic̃ ſãguis
q̄ vgo maria appetitu iuſticie ſãguinolẽta
apparebit. Et ſtelle de celo ceciderũt: q̄ ſcti ⁊
maxĩe apl'i q̄ vt ſtelle fuerũt lux mũdi deſcen
dent cũ xp̄o de celo. Et ſeq̄t. Et reges ⁊ ꝑnci
pes terre ⁊ tribuni ⁊ diuites ⁊ fortes: ⁊ oĩs
ſuꝰ ⁊ liberi abſcõderũt ſe in ſpelunc̃: ⁊ ĩ petris
montiũ dicẽtes petris ⁊ mõtibꝰ. cadite ſup
nos ⁊ abſcõdite nos a facie ſedent̃ ſup thro
nũ: q̄m venit dies magnꝰ ire eiꝰ: ⁊ q̄s poterit
ſtare: Et ſeq̄t.xix.c. Et vidi angelũ clamãtẽ
voce mag̃ oĩbꝰ. venite ⁊ ꝯgregami. Qd̄ aũt
iudex examĩabit facta nr̃a in ꝓp̄a ꝑſõa pꝫ ꝑ
duas lr̃as. q̃rũ vnã miſit oĩbꝰ apl'is: aliã mi-
ſit oĩbꝰ abbatibꝰ ⁊ prioribꝰ: q̄ ſm qd̄ ipi exa
minãt: ſic xp̄us examinabit. Uñ examĩabit
nos ſic examĩat clericꝰ ante ordinatõez ⁊ ꝓ-
motõnẽ ſuã. ⁊ ſic monachꝰ ante ꝓfeſſionẽ ſu
am. Pr̃o examĩabit nos ſic examĩat clericꝰ
ante ordĩatõez ſuã q̄ examĩat de litteratura
⁊ ſi nõ de ſubtilibꝰ ſaltẽ de rudibꝰ de q̄bꝰ ẽ ſibi
magnꝰ fauor: ꝑſertĩ ſi paſſꝰ de quo dꝫ exami-
nari ſibi ꝑdicit. Ita in ꝓpoſito oẽs cupimꝰ ꝓ
moueri ĩ eccl'ia celeſti vt ibi ſimꝰ ſacerdotes
⁊ ſemꝑ aſſiſtamꝰ deo ⁊ miniſtremꝰ ĩ curia dei
iux̃ illd̄ Apoc̃.i. Feciſti nos deo nr̃o regnũ ⁊
ſacerdotes. iõ tũc examĩabim̃: nõ de mag̃ lit-
teratura ſꝫ de grãmatica: nõ de ſubtilibꝰ ſꝫ de
puerilibꝰ: q̄ de donato.ſ. de ſeptẽ donis ſpũſ
ſcti. ⁊ d̄ ſeptẽ partibꝰ orõnis.ſ. de ſeptẽ opibꝰ
mĩe. Et vt meliꝰ ſciamꝰ tũc rñdere ꝑdixit no
bis ĩ euãgelio. Math xxv. Eſuriui ⁊ nõ dedi
ſtis mihi mãducare. ſitiui ⁊ nõ dediſtis mihi
bibere ⁊c̃. Secũdo examĩabimur nõ ſolũ de
lr̃atura ſic̃ ep̄s examĩat clericũ: ſꝫ etiã de vita
ſic̃ abbas examĩat monachũ ſuũ nouiciũ an
te ꝓfeſſionẽ quẽ examĩat de q̄nq̧. pr̃o ſi ẽ al
teriꝰ ꝓfeſſiõis. ſecũdo ſi ẽ ſuilis ꝯditõis. ter-
tio ſi ẽ mulieri ꝯiugatꝰ. q̃rto ſi ẽ rõcinijs obli
gatꝰ. q̄nto ſi ẽ occulta infirmitate debilitatꝰ:
ſic in ꝓpoſito. Oẽs ſumꝰ religioſi q̄ fide xp̄i
ſumꝰ religati ⁊ ſumꝰ nouicij in h̄ mũdo: q̄ ꝑ
totũ tp̄s vite nr̃e portamꝰ habitũ xp̄i.ſ. gr̃e q̄
eſt habitꝰ monaſterij celeſtis in fine aũt tanq̃
in vltĩa die examĩabimur de illis q̄nq̧. Pr̃o
ſi ſumꝰ alteriꝰ ꝓfeſſiõis.ſ. iudei pagani: here-

tici: apostate: obstinati ī pctō: dyabolo dediti
ꝑ desperationē. Secūdo si sum⁹ ꝯuilis ꝯditi
onis. s. dyabolo ⁊ pctō ꝑ ꝯuitutē dediti. q᷑ q̇
facit pctm̄ ꝯu⁹ ē pcti. Tertio si mulieri ꝯiuga
ti. s. si pctīs carnalib⁹ dediti: q᷑ ꝑ mulierē ītel-
ligim⁹ carnē. Quarto si debitꝭ obligati sum⁹
scꝫ si fures si vsurarij si p̄dones: si falsi merca
tores in ꝯtractib⁹. si mali artifices in vēditio
nib⁹ ⁊ emptōib⁹. Quinto si sum⁹ aliq̄ occul-
ta infirmitate grauati. s. si aliqͦd peccatum
mortale dimisim⁹ incōfessuꝫ qͦd debuit mani
festari ꝑ ꝯfessionē istud magꝭ expellit mona
chū ꝙ aliq̇d aliud ⁊ q̇ fuerit inuēti liberi ab
hijs recipient̄ ad ꝓfessionē in curia celesti q̇-
bus dicet abbas. Uenite bn̄dicti p̄ris mei
percipite regnū ⁊c̄. Qui aūt habuerit aliquē
hoꝝ defectuū repellet̄ ⁊ dicet̄ oīb⁹ talib⁹. Ite
maledicti in ignē et̄nū q̇ parat⁹ est ⁊c̄. Qr
aūt diuersaꝫ sentētiā accipiāt pꝫ q᷑ pctōres
in hoc mūdo multa mala cōmisert̄ ⁊ pauca
bona fecerūt: ideo ꝓ paucis bonis fuert̄ hic
remunerati in diuitijs ⁊ delitijs tēporalib⁹ ⁊
ꝓ multꝭ pctīs adiudicabūt̄ penis īfernalib⁹
Et iusti q̇dē multa bona fecert̄ ⁊ pauca ma
la cōmisert̄ ⁊ ꝓ his malis passi sūt tribulati
ones ⁊ afflictōes in h̄ mūdo: ⁊ ꝓ bonis p̄mi
abunt̄ in celestib⁹. Judex aūt feret sentētiā
dānatōis et̄ne ꝯtra reprobos dicēs. Ite ma
ledicti ⁊c̄. Et gl'iaꝫ īfinitā dabit electꝭ di. Ue
nite bn̄dicti p̄ris mei ⁊c̄. Hoc cōfirmat salo
mon Sapie. v. Tūc stabūt iusti ī magͣ ꝯstā-
tia aduers⁹ eos q̇ se angustiauert̄ ⁊ q̇ abstule
rūt labores eoꝝ. Uidētes turbabūt̄ timore
horribili ⁊ mirabūt̄ ī subitatiōe insperate sa
lutis gemētes p̄ angustia spūs ⁊ dicētes in-
tra se. Hi sūt qͦs aliqn̄ habuim⁹ ī derisū ⁊ ī si-
militudinē īproperij: nos īsensati vitā illorū
estimabam⁹ insaniā ⁊ finē illoꝝ sine honore
Ecce quō cōputati sūt int̄ filios dei: ⁊ int̄ san
ctos sors illoꝝ ē. ergo errauim⁹ a via v̄itatꝭ ⁊
ābulauim⁹ vias difficiles: viā aūt dn̄i igno-
rauim⁹. Quid ꝓfuit nob̄ sup̄bia aut diuitia-
rū iactātia q̇d ꝯtulit nob̄: Trāsierūt aūt oīa
illa tanꝙ vmbra ⁊ tāꝙ nūci⁹ p̄currēs: ⁊ tāꝙ
nauis q̇ ptrāsit fluctuātē aquā: cui⁹ cū p̄ter-
ierit nō ē vllū vestigiū īuenire. Et seq̇t̄. Uir-
tutis aūt nullū signū valuim⁹ ostēdere. in ma
lignitate eīn n̄ra ꝯsūpti sum⁹. iusti aūt imp-
petuū viuēt ⁊ apͦ dn̄ꝫ ē merces eoꝝ: iō acci
piēt regnū decoris ⁊ dyadema speciei de ma
nu dn̄i. hec ille. Hec aūt sentētia erit iusta ex
q̄ttuor. Prīo q᷑ culpa erit manifesta: qm̄ pec
cata reproboꝝ erūt oīb⁹ patētia: ⁊ filr̄ meri-
ta iustoꝝ. Secūdo q᷑ excusatio nulla: qm̄ ob
mutescit facūdia vbi ꝯsciētia ē egra. Tertio
q᷑ pena n̄ excedet culpā: qm̄ puniet pctōres
citra cōdignū ⁊ iustos p̄miabit vltra merita
eoꝝ. Pctōres em̄ cum cōmiserint crimē lese
maiestatꝭ merebāt̄ ꝑdere oīa. s. aīaꝫ ⁊ corp⁹
⁊ tn̄ ambo remanebūt ī esse. Quarto q᷑ oīꝫ
assessoꝝ ⁊ iudicio reoꝝ erit approbata: qm̄
scti approbabūt eā vti iustā ⁊ etiā ipi pecca
tores q̇ eū videbūt. Un̄ iohēs Apoc̄. vi. Ui
dit xp̄m habētē staterā in manu vt apparet
ex isto tertio flore. E

Quartus flos. Licet tem

pus iudicij sit ignotuꝫ ī speciali cognoscit̄ tn̄
hora ⁊ tp̄s in gn̄ali. prīa pars pꝫ ex duob⁹.
Prīo q᷑ xp̄s h̄ negauit apl'is q̄rentib⁹ ab eo
illud Act̄. i. Dn̄e si in tpe h̄ restitues regnuꝫ
israel. Rn̄dit. Nō ē vestrū nosse tpa vel mo
menta q̄ pat̄ posuit in sua ptāte. Secūdo q᷑
vt hēt̄ Marci. xiij. Dixit xp̄s. De die aūt illo
nemo scit: nec angeli dei in celo: nec fili⁹. s. ad
reuelādū nisi pat̄. Uigilate itaqꝫ ⁊ orate q᷑
nescitꝭ qn̄ dn̄s ventur⁹ sit. Exēplū queādmo
dū dic̄ Aug. li. lxxxiij. q̄stionū. Etas vltima
hūani gn̄is q̄ incepit ab aduētu dn̄i vsqꝫ ī fi
nem seculi: q̇b⁹ gn̄atōib⁹ cōputet̄ incertū est:
sic̄ etiā senect⁹ q̄ est vltīa etas hoīs nō hꝫ de-
terminatū tp̄s sic̄ alie etates: cū quādoqꝫ so
la teneat tm̄ tpis: ꝙtū reliq̄ oēs etates. Cu-
ius rō est: q᷑ determiīat⁹ nūer⁹ futuri tpis sci-
ri nō pōt nisi ꝑ reuelatōeꝫ vel ꝑ naturalē ra
tionē. tp̄s aūt qͦd erit vsqꝫ ad resurrectōem
nūerari nō pōt naturali rōe: q᷑ simul erit re-
surrectio ⁊ finis mot⁹ celi. Ex motu aūt acci
pitur nūer⁹ oīm eoꝝ q̄ determiīato tpe ꝑ natu-
ralē rōnē futura p̄uident̄. ex motu v̄o celi n̄
pōt cognosci finis ei⁹: q̇ cū sit circularis ex h̄
ip̄o hꝫ ꝙ possit ꝯm naturā suā impꝑpetuū du
rare. Ꝯcludo ergͦ ꝙ naturali rōe nō pōt nūe-
rari tp̄s qͦd erit vsqꝫ ad resurrectōeꝫ. Simili
ter nec ꝑ reuelatōneꝫ sciri pōt: iō vt oēs sp̄
solliciti ⁊ parati sint ad xp̄o occurrēdū. Un̄
Augu. xviij. de ciui. dei dic̄. Omniū de hac re
calculantiū digitos resoluit ⁊ q̇escere iubet
xp̄us. qͦd em̄ apl'is q̄rentib⁹ noluit reuelare
nec alijs reuelabit. Un̄ oēs illi q̇ tp̄s p̄dictū
nūerare voluerūt hacten⁹ falsi loq̇ inuēti sūt.
In gn̄ali aūt ⁊ ꝯfuse tenet̄ cōiter ꝙ xp̄s ve
niet in aurora: ea hora q̄ xp̄s resurrexit. s. vt
resurrectio n̄ra correspōdeat resurrectōi sue
q᷑ resurrectio n̄ra ⁊ aduēt⁹ iste erūt simul ⁊
tali hora q̄li mund⁹ fuit creat⁹, vt renouatio

respõdeat pme creatiõi:⁊ tũc stabit sol i ori
ente ⁊ lũa i occidẽte:sic̃ i pria creatiõe Aba
cuch.iij.Sol ⁊ lũa steterũt i habitaculo suo:in
luce sagittarũ tuarũ ibũt i splẽdore fulgurã-
tis haste tue. Veniet aũt tpe q̃ hoies dabũt
se leticijs comessatõib⁹:ↄuiuijs ⁊ huiusmo-
di.put dr̃ Dañ.v.M̃ balthasar rege i ↄuiuio
residẽte apparuit man⁹ scribẽs i pariete ma
ne thechel phares.i diuisũ ẽ regnũ a te:⁊ ea-
dẽ nocte fuit iterfect⁹.Hoc qḋ fuit factũ i il-
lo rege figurabat idẽ futurũ i gñe hũano. vt
pȝ Math.xxiiij.Sicut fuit i dieb⁹ noe ita ad
uent⁹ filij hoĩs.sic̃ aũt i dieb⁹ noe ante dilu-
uiũ erãt cõedẽtes ⁊ bibẽtes ⁊ nubẽtes vsq̃
ad hũc diẽ q̊ introiuit noe in archã:⁊ nõ co-
gnouerũt donec venit diluuiũ ⁊ tulit eos:ita
erit aduẽt⁹ filij dei ad iudiciũ.vñ dr̃.Tũc vi-
debũt filiũ homĩs ⁊c̃ vt dic̃ thema pposítũ.
In q̊ ponũt q̃ttuor rñsiões ad q̃ttuor q̃stio
nes q̃s potestis facere.pria q̃stio ẽ. Si iudicꝫ
faciẽ i psona possem⁹ subterfugẽ: Rñdet ꝙ
videbitꝫ filiũ hoĩs:iõ iudiciũ erit terribile p-
pter iudicꝫ p̃sẽtiã:qm̃ videbitꝫ filiũ hoĩs. Se
cunda q̃stio ẽ.Si possem⁹ ei aliqḋ crimẽ ab-
scondẽ: Rñdet ꝙ videbitꝫ veniẽtẽ i nube.s.
lucida.i.sciã magnã:iõ iudiciũ erit formida-
bile ppt̃ iudicꝫ sapiam:qm̃ venientẽ in nube
Tertia q̃stio ẽ.Si possum⁹ ei⁹ ptãti resistere:
Rñdet ꝙ videbitꝫ eũ cũ ptãte mag̃:iõ iudi
ciũ erit ineuitabile ppt̃ iudicꝫ potẽtiã:qm̃ cuȝ
ptãte magna.Quarta q̃stio ẽ.Si possemus
eũ p̃ce vel p̃cio abducẽ. Rñdet ꝙ videbitꝫ
eũ i maiestate:iõ iudiciũ erit pctõrib⁹ nimis
flebile ppt̃ iudicꝫ iusticiã:qm̃ ⁊ maiestate. H̃
q̃ttuor oñdit nob̃ de⁹ pat̃ p vnã lr̃aȝ quã mi
sit p secretariũ suũ iohẽm Apocal̃.xx. Vidi
thronũ magnũ cãdidum ⁊ sedẽtẽ sup eũ ad
cui⁹ ↄspectũ fugit terra ⁊ celũ ⁊ loc⁹ nõ ẽ in-
uent⁹ ab eis. Et vidi mortuos magnos ⁊ pu
sillos stãtes i ↄspectu throni:⁊ libri apti sũt
⁊ ali⁹ liber apt⁹ est q̊ est liber vite:⁊ iudicati
sunt mortui ex his q̃ scp̃ta erãt in libris ꝫm
opera eoꝝ. Et dedit mare mortuos q̊ in eo
erant:⁊ mors ⁊ infern⁹ dederũt mortuos su
os q̊ in ip̃is erãt.⁊ iudicatũ ẽ de singulis ꝫm
opa ipoꝝ. Et infern⁹ ⁊ mors missi sunt i sta
gnũ ignis.hec ẽ mors secũda.⁊ q̊ nõ sunt in
uenti in libro vite scripti missi sũt in stagnũ
ignis. Per illũ sedẽtẽ intelligo xp̃m veniẽtẽ
ad iudiciũ sup nubẽ candidã.i.in hũanitate
assũpta. Per mortuos pusillos ⁊ magnos
intelligo maiores ⁊ minores. Per libros cõ
scientias hoĩm in quib⁹ eoꝝ merita appare
bunt. Per librũ vite ĩtelligo diuinã essentiã
in q̊ oĩa relucẽt.⁊ in vtroq̃ illoꝝ libroꝝ xp̃s
clarissime videbit pctã nr̃a ⁊ merita nostra:
⁊ ꝫm illa iudicabit quosdã ad gl̃iaȝ:q̊sdã ve
ro ad gehẽnã. Et si bñ attẽdant q̃ttuor p̃fa
ta q̃ttuor p̃dicte q̃stiones ibi soluunt. Nam
cũ dic̃ ꝙ mortui pusilli ⁊ magni stabunt an-
te thronũ ⁊ sedẽtẽ:soluit pria q̃stio.s.ꝙ nul-
lus poterit faciẽ iudicꝫ subterfugẽ.iõ videbũt
filiũ hoĩs:cũ dic̃ ꝙ libri apti sunt.⁊ alius li-
ber apt⁹ est soluit secũda q̃stio.s.ꝙ nullus ei
aliqḋ crimẽ poterit abscõdere:iõ veniẽtẽ in
nube.s.lucida. Cũ dicit ꝙ mare dedit mortu
os ⁊ infern⁹ sil̃r ⁊.terra:soluit tertia q̃stio.s.
ꝙ null⁹ poterit ei⁹ potestati resistere: iõ cũ po
testate magna. Cũ dicit ꝙ iudicati sũt mor-
tui ꝫm ea q̊ scripta sũt i libris ⁊c̃.soluit q̃rta
q̃stio.s.ꝙ null⁹ a tali sentẽtia poterit eũ prece
aut p̃cio corrũpere:iõ ⁊ maiestate.vt g̊ istud
iudiciũ nõ timeam⁹:de pctĩs doleam⁹ ⁊ pe-
nitentiã agam⁹:vt sic redẽptorẽ nostrũ quẽ
nũc leti suscipim⁹ venientẽ quoq̃ iudicẽ se-
curi videam⁹:⁊ cũ eo in celũ ascendam⁹ quo
ipse ascendit. ¶ Istud euãgeliũ exponit
moralit̃ duob⁹ modis. Uno modo de aduẽ
tu ad iudiciũ gñale. Alio modo de aduentu
ad iudiciũ hoĩs particulare.pmo sic. Erunt
signa in sole.i.in sũmo põtifice pastore oĩm
⁊ luna.i.viris eccl̃iasticis pastorib⁹ pticula-
ribus.⁊ stellis.i.clericꝫ ⁊ religiosis.⁊ in ter-
ris p̃ssura gẽtiũ.i.in laicis. Qm̃ in sole est si-
gnũ obscuratõis imperitie ⁊ ignorãtie.in lu
na est signũ carnalis dilectiõis ppinquorũ
⁊ ↄsanguineoꝝ.in stellis ẽ signũ terrenalis
affectõis.s.auaricie.in terris ẽ signũ bestia-
lis oppressionis p diuisiones laycoꝝ. Vir-
tutes celoꝝ mouebunt: q̊ iustoꝝ miracula
deficiẽt ⁊ velabunt. Quãdo ergo hec signa
apparebunt respicite ⁊ leuate capita vestra
id est considerate qm̃ extremũ iudicium ap
propinquat.nunc autẽ oĩa illa apparent.
Nam in prelatis maioribus est ignorantia
⁊ obscuratio.in episcopis ⁊ prelatis mino-
ribus ẽ carnaliũ amicoꝝ nimia amicicia.in
clericis est terrenorũ nimia auaricia.in lay-
cis bellorum diuisio ⁊ pugna assidua.in vi-
ris iustis miraculorum deficientia. Ergo le
uate capita vestra quia appropinquat redẽ
ptio vestra. Secundo modo potest exponi
de iudicio hoĩs particulari.i.de morte hoĩs:
qm̃ erũt signa in sole.i.in rõne q̊ habȝ mentẽ
illumiare in qua apparet signũ obscuratõis
quãdo excecat p vicia. Et luna.i.voluntate

nostra q̃ a rõne debet regi ⁊ dirigi in q̃ apparet signū amoris ⁊ dilectionis carnalis. Et stellis.i.viribꝰ sensitiuis interioribꝰ.s.memoria:fantasia:imaginatiõe. ⁊ huiꝰ apparet signū affectõis terrenalis. Et in terra.i.carne nr̃a in q̃ apparet signū pressure gētiū.s. multiplicatõis passionū:qꝛ caro tūc ē iuxta interitū. Cū ꝗ aliq̇s videt in se ista q̇nqꝫ signa valde ē de iudicio mortꝭ timēdū ⁊ ad patrociniū penitētie ↄfugiēdū ⁊ sic securꝰ tendet ad iudiciū ⁊ obtinebit ꝑ se regnū eternū cui appropinquat Amen.

¶ De eadē dñica secūda in aduētu dñi sermo de vniuersali ⁊ nouissimo iudicio.

Celum et terra trāsibunt. Luc.xxi. ⁊ in euāgelio hodierno. Beatꝰ Augu.li.xx.de ci.dei.c.i.dic̄ sic. Nūc iudicat ⁊ ab humani gñis initio iudicauit deꝰ dimittēs de paradiso ⁊ a ligno vite separās p̄mos hoīes:pctī magni ꝑpetratores.imo etiāꝫ qñ peccātibꝰ angelis nō pepcit:quoꝝ p̄nceps hoīes a seipso subuersos inuidendo subuertit:ꝓculdubio iudicauit:nec sine illiꝰ alto iustoqꝫ iudicio ⁊ in h̔ aereo celo ⁊ ī terris:⁊ demonū hoīmqꝫ miserrima ē vita:erroribꝰ erūnisqꝫ plenissima. Uerū ⁊ si nemo peccasset nō sine bono rectoqꝫ iudicio vniuersā rõnalē creaturā ꝑseuerātissime sibi suo dñio coherētē in et̃na btitudine retineret. Judicat eñi nō solū vniuersalit̃ de gñe demonū atqꝫ hoīm vt miseri sint ꝓpter p̄moꝝ meritū pctõꝝ:ꝫ etiā de singuloꝝ operibꝰ ꝓprijs q̃ gerūt arbitrio volūtatꝭ.hec ille. Sup̱ quo moueo talē q̄stionē. A ¶ Utrū cū eq̇tate diuine iusticie q̃ in presenti reddit vnicuiqꝫ ꝫm ꝙ gessit in corꝑe:stet vl'e iudiciū fiendū in nouissimo tp̱e: Ratio dubij ē ista qꝛ qualē inuenit dñs cū vocat:talē parit̃ ⁊ iudicat.vt dr̃ de penitē.dist.i.c. Nūq̇d cayn Preterea iudiciū dei in p̄senti ē valde cōpletū qm̃ corpꝰ morit̃ ꝫm penā sibi taxatā a deo vt dr̃ Geñ.ij. Et aīa beatificat̃ vel dānatur ꝫm qd̄ gessit.ꝗ nō restat aliud iudicium:qm̃ deꝰ nō bis iudicat in idip̄m qd̄ iuste in p̄senti ē punitū.vt dr̃ de penitē.di.iiij.§. Auctoritas.ꝗ ⁊c̄. Ad istā q̄stionē r̄ndent duo ꝓph̄e veteris testamenti:⁊ duo doctores noui testamēti. Primꝰ est Dauid ꝓph̄a q̇ p̄s.xlix. dic̄ sic. Deꝰ manifeste veniet:deꝰ noster ⁊ nō silebit. Ignis in ↄspectu eiꝰ exardescet:⁊ ī circuitu eiꝰ tēpestas valida. Aduocat celūꝫ desursum:⁊ terrā discernere populū suū. Congregate illi sanctos eiꝰ q̇ ordinãt testamētū eius sup̱ sacrificia. Et annūciabūt celi iusticiam eiꝰ qm̃ deꝰ iudex ē. Que verba exponit beatꝰ Augu.li.xx.de ciuita.dei.ca.xxiij. dic̄ sic Hoc nos de dño nostro iesu xp̄o intelligimꝰ quē speramꝰ de celo esse venturū ad iudicandos viuos ⁊ mortuos. Manifestꝰ eñi veniet inter iustos ⁊ iniustos iudicaturus iuste:qui prius venit occultꝰ ab iniustis iudicandus iniuste. Ip̄e inq̄ꝫ manifestꝰ veniet ⁊ nō silebit.i. in voce iudicis apparebit euidens qui p̄us cū venisset occultꝰ ante iudicē siluit qñ sicut ouis ad īmolādū ductus est. ⁊ sicut agnus corā tondēte se sine voce.quēadmodum de illo per Esa.legimus ꝓphetatū ⁊ in euāgelio videmꝰ impletū. Aduocabit celūꝫ desursum:qm̃ scī ⁊ iusti recte celū appellant̃ id est aduocabit sanctos angelos in sup̱nis ⁊ excelsis locis cū quibꝰ descendat ad faciēdum iudiciū.aduocabit ⁊ terrā.i.homīes in terra vtiqꝫ iudicandos.vel celūꝫ ꝓpter aīas ⁊ terrā ꝓpter corpora dictū est. Discernere populū suū:q̇d est nisi ꝑ iudiciū separare bonos a malis tanq̄ꝫ oues ab hedis: Congregate illi iustos eius. profecto eñi per angelicū ministeriū tanta res ꝑagenda est. vnde congregatis sibi iustis suis ⁊ ad suā dexterā cōstitutis q̇ disposuerūt testamentū eius super sacrificia.i. in operibꝰ mīsericordie in q̇bꝰ disponūt iusti testamētū dei nouissimo vtiqꝫ iudicio dicturꝰ est xp̄s. Uenite bñdicti patris mei possidete paratū vobis regnū ab origine mūdi. hec Augu. Secūdus est Malachias ꝓph̄a.iij.ca.dicēs. Ecce venit dñs exercituū. Et quis cogitare poterit diem aduētus eius: Et quis stabit ad videndū eū: ipse eñi egredietur q̄si ignis cōflans ⁊ quasi herba fullonū:⁊ sedebit quasi cōflans ⁊ emundans argentū ⁊ purgabit filios leui. Et colabit eos quasi aurū ⁊ quasi argentū ⁊ erunt dño offerentes sacrificia in iusticia ⁊ placebit dño sacrificiū iuda ⁊ hierl'ꝫ sicut a diebꝰ seculi ⁊ annis antiq̇s. Et accedāꝫ ad vos in iudicio ⁊ ero testis velox maleficis ⁊ adulteris ⁊ ꝑiuris:⁊ qui calumniant̃ mercedē mercennarij:⁊ opprimūt ꝑ potentiā viduas: et ꝑcutiunt pupillos:⁊ ꝑuertunt iudiciū aduene:⁊ qui nō timent me dicit dñs omīpotēs. Ego eñi dñs ⁊ nō mutor ⁊c̄. Que verba exponit beatꝰ Augu.li.xx.de ciuita.dei.c.xxiiij. dicēs sic. Ex his que dicta sunt videt̃ euidētius apparere ī illo iudicio quasdā quorūdā purgatorias penas futuras. Sic eñi dicēdū

est eos emũdari a sordibus et eliquari quo-
dãmodo cũ ab eis mali ꝑ penale iudiciũ se-
parant̃ vt illoꝝ segregatio atqꝫ dãnatio: sit
istoꝝ purgatio: q2 sine taliũ de cetero cõmi-
xtione victuri sunt. Sed cũ dicit: ⁊ emũdabit
filios leui ⁊ colabit eos quasi aurũ ⁊c̃. Utiqꝫ
ostendit eos ipsos qui emũdabuntur: dein-
ceps in sacrificijs iusticie dño eẽ placituros.
Ac ꝑ hoc ipsi a sua iniusticia mũdabunt̃: in
qua dño displicebant. hostie porro in plena
ꝑfectaqꝫ iusticia cũ mũdati fuerint: ipsi erũt
Quid em̃ acceptius deo tales offerũt nisi se
ipsos: Filios aũt leui ⁊ ihrl'z ⁊ iuda: ipaz dei
eccl'iam debemꝰ accipere: nõ ex hebreis tm̃:
ꝫ ex alijs etiã gentibꝰ ꝯgregatã: nec talẽ qua
lis nunc est. Ubi si dixerimꝰ q2 pctm̃ nõ ha-
bemꝰ nosipsos seducimꝰ ⁊ veritas in nobis
nõ est: sed qualis tunc erit. velut area ꝑ vẽti
lationẽ: ita ꝑ iudiciũ purgata nouissimũ: eis
quoqꝫ igne mũdatis qbꝰ talis, mũdatio ne-
cessaria est: ita vt nullꝰ oĩno sit q̇ offerat sacri
ficiũ ꝓ pctĩs suis. Oẽs em̃ qui sic offerũt ꝓ
fecto in pctĩs sunt: ꝓ q̇bus dimittẽdis offer
tur: vt cũ obtulerint acceptũqꝫ deo fuerit di
mittant̃. Proinde: q2 post iudiciũ cũ fuerint
in igne mũdati q̇ eiusmodi: mundatõe sunt
digni in oĩbus sanctis nullũ oĩno ĩuenitur
pctm̃: atqꝫ ita seipsos offerẽt in iusticia ⁊ ta
les hostie oĩno ĩmaculate: ac sine vllo vitio
sunt future. Erit ꝓfecto sicut ṗstinis diebꝰ
et sicut annis priorĩbꝰ: qñ in vmbra huiꝰ rei
future mũdissime offerebantur hostie. Nec
erit nanqꝫ mundicia tũc in mortali carne ac
mẽte sanctoꝝ qui figurabat̃ in illarũ corpo-
ribꝰ hostiarũ. deinde ꝓpter eos q̇ nõ munda
tione sunt digni. Et accedã inq̇t ad vos ĩ iu
dicio ⁊ ero testis velox ⁊c̃. hec Augꝰ. Ter-
tius ẽ Greg. in homelia hodierna: dicẽs sic.
Nihil em̃ in reꝝ corporaliũ natura celo ⁊ ter
ra durabiliꝰ: ⁊ nil in reꝝ natura tã velocit̃ qꝫ
sermo trãsit. Uerba etem̃ quousqꝫ ĩperfctã
sunt verba nõ sunt. cũ vero ꝑfecta fuerint oĩ
no iã nõ sunt: q2 nec ꝑfici nisi transeũdo pos
sunt. ait g: celũ ⁊ terra trãsibunt verba autẽ
mea nõ trãsibũt. Ac si apte dicat. Om̃e qꝺ
apud vos durabile est sine ĩmutatione: dura
bile ad eternitatẽ nõ est: ⁊ om̃e quod apud
me transire cernit̃ fixũ ⁊ sine transitu tenet̃.
Q2 sine mutabilitate manẽtes sentẽtias ex-
primit meꝰ sermo q̇ trãsit. Illũ ergo diẽ ven
turi iudicij ante oculos ponite: ⁊ q̇cquid gra-
ue mõ credit̃ in eiꝰ cõparatõe leuigat̃. De il-
lo em̃ die ꝑ ꝓphetam dr̃. Juxta est dies dñi
magnꝰ iuxta ⁊ velox nimis. Uox diei dñi a-
mara tribulabit̃ ibi fortis. dies ire dies illa
dies tribulatõis ⁊ angustie: dies calamitat̃
et miserie: dies tenebraꝝ ⁊ caliginis: dies ne
bule ⁊ turbinis: dies tube ⁊ clãgoris. Illum
ergo diẽ tota intentõe cogitate: vitã corrigi-
te: mores mutate: mala tẽptantia: resistẽtia
vincite: ꝑpetrata aũt fletibꝰ punite. Aduẽtũ
nãqꝫ iudicis eterni: tanto securiores qñqꝫ vi
debitis: quãto nũc districtionẽ illiꝰ timendo
preuenitis. hec Grego. Quartꝰ est beatus
Augꝰ. li. xx. de ciui dei. ca. ij. dic̃. Nunc xͦo qñ
nõ solũ in malo sũt boni et in bono mali qꝺ
videt̃ iniustũ. verũetiã plerũqꝫ ⁊ malis ma
la eueniũt ⁊ bonis bona ꝓueniũt: magis in
scrutabilia sunt iudicia dei ⁊ inuestigabiles
vie eiꝰ. Quãuis ergo nesciamꝰ quo iudicio
deꝰ ista vel faciat vel fieri finat: apꝺ quẽ sum
ma virtꝰ: sũma sapiẽtia: sũmaqꝫ iusticia est:
nullaqꝫ ĩfirmitas: nulla iniq̇tas. salubrit̃ tm̃
discimꝰ nõ magni pendere seu bona seu ma
la que videmꝰ esse bonis malisqꝫ cõia: ꝫ illa
bona q̃rere que ꝓpria bonoꝝ: atqꝫ illa ma-
la maxime fugere q̃ ꝓpria sunt maloꝝ. Cũ
vero ad illud dei iudiciũ venerimꝰ cuiꝰ tpˢ iã
ꝓprie dies iudicij et aliqñ dies dñi nũcupa
tur: non solis quecũqꝫ tũc iudicabũtur. verũ
etiã quecũqꝫ ab initio iã iudicata et quecũqꝫ
vsqꝫ ad illud tẽpus ad huc iudicãda sũt ap-
parebũt esse iustissima. Ubi hoc qꝫ manife-
stabit̃ qꝫ iusto iudicio dei fiat vt nũc tã mul
ta ac pene om̃ia iuste iudicia dei lateant sen
sus mẽtesqꝫ mortaliũ: cũ tm̃ in hac re pioꝝ fi
dẽ nõ lateat iustum esse qꝺ latet. hec Augꝰ.
Unde hoĩes iã iudicati ampliꝰ nõ iudicabũ
tur: sed iudex que iam iudicauit occulte ostẽ
det publice iudicãdo: qꝫ de iure reprobos dã
nauit in pctõ: ⁊ bonos in iusticia saluabit. si-
cut magr̃ sniaꝝ li. iiij. dis. xlvi. dicit ca. ij. Ma
nifeste tũc iudicabit qꝺ nũc occulte iudicat.
Et. xliij. di. ca. ij. eoꝺ. li. dicit sic. Causa em̃ re-
surrectionis mortuoꝝ erit vox tube: q̃ in ad-
uentu iudicis ab oĩbus audiet̃ ⁊ cuiꝰ virtute
excitabũtur mortui ⁊ de monumentis resur
gent. Unde ꝓpheta. dabit voci sue vocẽ vir
tutis. i. effectũ resuscitandi mortuos. Et Jo-
hãnes euãgelista ait. Uenit hora ĩ qua oẽs
qui in monumẽtis sunt audient vocem filij
dei: ⁊ procedent boni in resurrectionem vite
mali vero in resurrectionez iudicij. Hec ibi.
Et ca. sequẽti dicit sic. Media autẽ nocte di
citur venturꝰ vt ait Augꝰ. non pro hora tem
poris: sed quia tũc veniet: cũ nõ spatur. me-

dia ergo nocte.i.cũ valde obscurũ erit.i. oc-
cultũ veniet. Dies em̃ dñi sicut fur ita in no
cte venit. Dr̃ autẽ dies dñi nõ ꝑ q̃litate tem
poris:sed rerũ: qꝛ tũc cogitationes ⁊ cõsilia
singulorũ patebũt. Unde in daniele vetust⁹
dierũ sedit et libri apti sunt corã eo. libri sũt
cõsciẽtie singulorꝫ:q̃ tunc aperient̃ singulis:
et tũc ip̃lebitur illud. Nihil occultũ qđ nõ re
uelet ur. Adueniẽte em̃ sũmo iudicio: nõ so-
lum tenebre aeris illuminabũtur: sed etiam
abscõdita cordiũ manifestabuntur. Uirtute
ergo diuina fiet: vt cuicũqꝫ opa sua bona vl'
mala cũcta in memoria reuocẽtur: et mẽtis
ĩtuitu mira celeritate cernãtur: vt accuset ho
minẽ cõsciẽtia: eaqꝫ teste vel saluet̃ vel dãne
tur. Hec mgr̃ ibi. Et.xlviij.di.ca.iiij.dicit sic.
Putãt quidã dñm descensurũ in vallẽ iosa-
phat in iudicio: eo ꝙ ipse ꝑ Johelẽ ꝓphetaꝫ
loq̃tur sic. Cõgregabo omnes gẽtes ⁊ redu-
cã eas in vallẽ iosaphat ⁊ deceptabo cũ eis
ibi. In cui⁹ capl'i expõne ita repperi. Hoc q̃-
dam puerilit̃ ĩtelligũt ꝙ in latere que est in
valle mõtis oliueti descẽsurus sit dñs ad iu-
diciũ: qđ friuolũ est quia nõ in t̃ra: sed in spa
cio hui⁹ aeris sedebit cõtra locũ montis oli-
ueti ex quo ascendit. Et sicut iohẽs crisosto.
dicit Angeli deferẽt ante eũ signum crucis.
Uñ in euãgelio veritas dicit. Et tũc appare
bit signũ filij hoĩs ⁊c. Josaphat interpretat̃
iudiciũ dñi. in valle ergo iosaphat.i. iudicio
dñi cõgregabũtur oẽs ĩpij. Justi vero non
descendẽt in vallẽ iudicij.i.dãnationis: sed in
nubib⁹ eleuabũtur: obuiã xp̃o. Quib⁹ prepa-
ratis ad iudiciũ et xp̃o sedẽte ꝓ tribunali ci-
tabũtur boni ⁊ mali ante conspectũ iudicis.
Boni sedebũt cũ xp̃o vt ꝟgo gloriosa cum
oĩbus sanctis angl'is ⁊ apl'i ⁊ ceteri ordĩes
sãctorꝫ: sicut dicit ꝓpheta. dñs ad iudiciũ ve
niet cũ senatorib⁹ ppl'i sui. Et Salo. in cãtic.
Nobilis in portis vir ei⁹ qñ sederit cũ sena-
toribus terre. Rei autẽ ⁊ mali sigillatim et
diuisim cõparebũt: vt reddant rõem de hijs
que male gesserũt ⁊ ꝓ hijs iustã accipiant dã
natiõis sententiã: vt patebit. B Primo cõ
parebit lucifer cũ oĩbus socijs suis tremulẽ-
ter aspiciẽs xp̃i terribilitatẽ. Et ipse xp̃s iu-
dex dicet ei illud Ezechielis.xxviij. Tu signa
culũ similitudinis plen⁹ sapiẽtia: ꝑfectus de
core: in delicijs paradisi dei fuisti. Omĩs la
pis p̃ciosus operimentũ tuũ. Aurũ q̃ꝫ opus
decoris tui ⁊ foramina tua in die qua cõdit⁹
es pata sunt. Tu cherub extẽtus ⁊ ꝓtegens
et posui te in mõte sctõ dei. In medio lapi-
dũ ignitorũ ambulasti: ꝑfect⁹ in oĩbus vijs
tuis a die cõditõis tue donec ĩuenta est ini-
quitas in te. In multitudine negociationis
tue repleta sũt ĩteriora tua iniq̃tate: ⁊ pecca
sti et eieci te de mõte dei ⁊ ꝑdidi te. o cherub
Et eleuatũ est cor tuũ in decore tuo: in terrã
ꝓieci te: ante faciẽ regũ dedi te vt cernerent
te. In mlt'itudine iniq̃tatũ tuarũ ⁊c̃. Quare
cecidisti. o lucifer qui mane oriebaris. Tũc
lucifer inclinãs se in terrã sic locut⁹ est. Eq̃ssi
me iudex si tua clementia dignet̃ me audire
ostẽdã manifeste me ꝯ tuã dignitatẽ in nul
lo peccasse qñ cognoui: cognosco ⁊ cogno-
scã ꝙ tua diuinitas de nihilo me creauit: ple
nũ sapiẽtia: ꝑfectũ sciã ⁊ decore atqꝫ totius
paradisi: toti⁹ angelici monarchie principa-
tũ post te tenentẽ. Si fui donat⁹ plenitudi-
ne sapiẽtie: g̃ nõ poterã cõtra tuã diuinitatẽ
peccare q̃ est toti⁹ sapiẽtie ꝑfectõ. Si fui ꝑ-
fect⁹ sciã non poterã ꝯ tuã potentiã peccare
eo ꝙ subito me poteras in nihilũ redigere.
Unde nõ ignorabã ꝙ cõtra tuã potentiam
nihil erat potẽti⁹ cui potuissẽ adhesisse. Nõ
ne fuisset magna excecatio ꝙ creatura ꝯtra
creatorẽ in tantũ superbiuissꝫ. Sed tua diui
nitas reuerẽter loquẽdo sic me abiecit expu
lit et in infernũ demersit: suasu michaelis ar
changeli: vt principat⁹ monarchie ãgelice ei
deputaret̃. Audiant oẽs ppl'i: aduertãt oẽs
gentes. si ego talis ⁊ tant⁹ in omni ꝑfectiõe
sublimat⁹: oĩ sciẽtia ⁊ virtute decorat⁹: a tua
diuinitate hic presente q̃ semper fuit mihi a-
mabilis: semꝑ benigna: debuissẽ taliter pec
casse: lex ab horret: ratio dissuadet vnicuiqꝫ
audiẽti sit incredibile. Ergo placeat tue ma-
iestati me in priorẽ meã dignitatẽ gradũ et
honorẽ atqꝫ gloriã restituere. Christus alta
atqꝫ terribili voce dicet. Audite oẽs gentes
aurib⁹ percipite oẽs ppl'i qui in circuitu meo
estis. Lucifer hic pñs volens excusare super
biã suam in celis: ipse infelix temerarie per-
egit peccatũ suum palliando: tacite iniusti-
ciã cõtra meã diuinitatem retorq̃t. Et cõuer
sus ad dyabolũ ait. O lucifer si te diuinitas
tanto beneficio sublimauit: quomodo presu
mis ꝙ te gratis perdiderit. Sed ad tollẽdã
omnẽ presumptioneꝫ ambiguitatis merita
tua veniant in patrocinium ⁊ testimonium
cause tue in hoc iudicio. Statimqꝫ assurgẽs
michael archangelus eidẽ lucifero dulcibus
verbis ait. O lucifer si es innocens ⁊ iustus

cur in me infamas peccatum superbie tue?
Nõne in hoc cognoscitur malicia tua? Nõ-
ne tu dixisti in cõspectu toti⁹ monarchie ce-
lestis: ego sum deus ꝛ in cathedra dei sedi?
post hoc superbe dixisti. Ponã sedem meã
in lateribus aq̃lonis et similis ero altissimo.
Et hec redacta fuerunt in scriptis ad memo
riã futurorũ per fideles notarios Ezechielẽ
xxviij.ca. ꝛ esaiam. xiiij.ca. Et es tante pre-
sumptionis ꝙ in cõspectu dei hec negas cũ
sint etiã oĩ populo manifesta. Nũquid pro
pter supradictam superbiã tuã ipse deus ꝓ-
iecit te et angelos te sequẽtes de celis in ter
ram? Nunc vero respõde mihi. Si tante bo-
nitatis in celis fuisti: ꝓut asseris q̃re ipsa bo
nitate nõ fuisti vsus in terra: in quã eiectus
fuisti? Nũquid nouissima tua fuerũt peiora
prioribus? Nã bina vice fecisti fieri vitulos
aureos in populo dei: cũ diceres. hij sunt dij
tui israel q̃ eduxerũt te d̃ t̃ra egypti. Itẽ tpe
ieroboã ꝛ roboã. Itẽ tẽpore machabeoꝝ ꝓ
phanasti scã̃ sctõꝝ faciens te pro deo ado-
rari? Nõne ista trahunt in manifesto super-
biã tuã quã egisti in celis? Quid egisti in re-
gno iesu iudicis cui dixisti hec oĩa tibi dabo
si cadẽs adoraueris me? vt dr̃ Mathei. iiij.
Si deus ꝑstituit tibi sapientiã ꝛ decorẽ: tu au
tẽ in malignitate tua illam sapiam ꝑdidisti.
Unde iniuste mihi ĩpropas pctm̃ superbie
tue. Ueniãt ꝛ cetere nationes ꝛ reges nati-
onũ qui seruierũt tibi ꝛ de bonis opibus tu
is in hoc iudicio publice testificẽtur. Cũq̃
aduenissent reges nationũ ante cõspectum
iudicis ꝓspiciẽtes luciferũ admirãtes dixe-
runt: Nũquid iste est vir qui cõturbauit ter-
ram: qui cõcussit regna: qui posuit orbem de
sertũ: ꝛ vrbes eius destruxit: ꝛ vinctis ei⁹ nõ
aperuit carcerem? Et tu vulnerat⁹ es sicut et
nos nr̃i similis effectus es detracta est ad ĩ
feros superbia tua: cecidit cadauer tuũ: sub-
ter te sternetur tinea ꝛ operimentũ tuũ erũt
vermes. Uerũtamen ad infernum traheris
in profundũ laci. Tũc iudex dicit. Ecce nunc
audiuisti q̇d nationes testificentur de te et
de peccatis tuis. Respondens lucifer dicet
Dñe iudex ponatur fine iusticia: ꝙ fecerĩ ta
le peccatũ. Nonne adam in simili superbia
peccauit? Etiam nabuchodonosor ꝛ tamen
nõ grauasti eos sicut me. Iudex dicet. Quic
quid ipsi egerunt te instigante fecerunt: sed
tu nullum habuisti instigatorem nisi ꝓpriã
maliciam tuam: ideo ipsi minus peccauerũt

Sed tamen ipse adam graui penitẽtia per-
acta sepultus est in valle ebron. Iosue. xiiij.
qui cum posteris suis nõ fuit miam consecu
tus vsq̃ ad aduentũ meum in carnẽ. Tu ve
ro de peccato tuo nũq̃ voluisti agere peni
tentiã: sed semꝑ peiora mala prioribus ad-
dendo indies durior ꝛ obstinatior fact⁹ es
sicut pharao quem viuũ mare absorbuit: et
ita ĩfernus se parat ad te absorbendũ. Tũc
iudex dicet omnibus circa eũ consistentibus
Quid vobis videtur? Nũquid lucifer fuit dã
natus iuste cum socijs suis? Respondebũt
omnes vna voce dicentes. Iuste fuit dãna-
tus. Et iudex dicet lucifero ꝛ angelis eiꝫ se
quẽtibus. Ite ad sinistram. Michaeli vero
et angelis eius dicet. Ite ad dexterã hec est
prima disceptatio quã faciet xp̃s in vl̃i iudi-
cio. ¶ Secundo vocabit in iudicium crea
turas humanas ꝛ principaliter populum iu-
deorũ quibus dicet. Audite me viri iudei is-
raelite? Nunquid ꝓmissum fuit vobis in le-
ge vestra. Suscitabit vobis deus de medio
fratrũ vestrorũ ꝓphetam similem moysi: il
lũ audite. Omnis aĩa que nõ audierit ꝓphe
tam illũ exterminabitur de populo suo? Nõ
ne similis fui moysi in humanitate: cõuersa-
tione legis: ꝛ preceptorũ datione? Nõne vo-
bis mortuos suscitaui: cecos illuminaui: om
nes ĩfirmos solo verbo curaui: mortem sus-
tinui: a mortuis resurrexi: ꝛ post meã resur-
rectionem per meos apostolos vobis predi
cari feci de regno dei: qui signa ꝛ miracula
magna apud vos fecerũt? Uos autem ꝑse-
cuti eos fuistis de ciuitate in ciuitatẽ ꝛ eos
flagellastis in synagogis vestris interimen
tes ꝛ occidentes illos: et sic regno dei indi-
gnos vos fecistis. Uinea mea electa quid
vltra debui facere tibi ꝛ non feci? Expecta-
ui vt faceres vuas ꝛ fecisti labruscas. ¶ Re-
spondebunt iudei dicentes. Equissime iu-
dex qm̃ iusticia et iudiciũ ꝑparatio sedis tue:
placeat nos benigne audire: cum scriptũ sit.
Psal. xcv. Iudicabit orbem terrarum in iu-
sticia et populos in equitate. ¶ Uerum est
ꝙ deus promisit nobis mittere prophetam
saluatorẽ mundi. Sꝫ ip̃e dedit nobis signũ
ad cognoscendũ ꝓphetam illum deutrono-
mij. xviij. dicẽs Hoc habebis signũ. Quod
in noĩe dñi ꝓpha ille ꝑdixerit ꝛ nõ euenerit
hoc dñs nõ ẽ locut⁹ ei: sed per tumorẽ aĩ sui
ꝓpheta cõfinxerit. ꝓpha aũt q̇ arrogãtia de
prauatus: voluerit loqui in nomine meo:

que ego nō precepi illi vt diceret: aut ex noīe alienoꝝ deoꝝ interficieꝛ. Licet aūt nunc cognoscamꝰ ꝙ tu ille fueris ꝓmissus in lege: tamen multa q̄ nobis dixisti nō euenerūt: ꝓpꝛ que cogitātes te fore mēdacē ꝓphetaꝫ iuxta mandatū legis te occidimꝰ. Primo em̄ dixisti palā in cōspectu totiꝰ synagoge. Soluite templū hoc: ⁊ in tribꝰ diebꝰ reedificabo illud Hoc p̄dixisti: ⁊ nō euenit: quia postea ꝑ longa tp̄a māsit: ꝓpter qḋ meruisti affigi cruci. Quoniā vt dr̄ li. i. Esdre. ca. vi. Dixit darius rex. A me ergo positū est decretū: vt oīs hō qui hanc mutauerit iussionē tollaꝛ lignū de domo eiꝰ: ⁊ erigatur ⁊ cōfigatur in eo: domꝰ aūt eiꝰ publicetur. Deus aūt qui habitare fecit nomē suū ibi: dissipet oīa regna ⁊ populū qui extēderit manū suā vt expugnet et dissipet domū dei que est in hierl'z. Ego dariꝰ statui decretū: qḋ studiose īpleri volo ⁊c̄. Secūdo dixisti. nisi manducaueritis carnē meā et biberitis sanguinē meū nō habebitis vitam in vobis: vt habeꝛ Johā. vi. Et tn̄ ꝑ lōga tēpora viximus absq꜄ comestione carnis tue. ¶ Tertio dixisti. Si q̄s credit in me fluīa de vētre eiꝰ fluēt aque viue. Joh. vi. Multi ī te crediderūt: ⁊ tn̄ nō vidimꝰ de ventre eoꝝ flumina manasse. ¶ Quarto dixisti. Si q̄s sermonē meū seruauerit mortē nō gustabit in eternū. Joh. viij. Multi sermonē tuū seruauerūt: qui tn̄ mortui sunt. Et multa alia dixisti q̄ nō euenerūt: ḡ iuste ſm legē te crucifiximus. Preterea peiꝰ fecisti: q2 sabbatū nō custodisti: eo die īfirmos curādo ꝯ legē: iō nō tenebamur tibi credere: neq꜄ te ꝓphetā in lege promissū reputare. Item sepiꝰ te interrogauimꝰ dicētes. Si tu es xp̄s dic nobis palam. Tu ꝟo respōdisti nobis. Opa que ego facio in noīe patris mei hec testimoniū ꝑhibēt de me. ¶ Licet em̄ multa mirabilia ⁊ magna feceris q̄ nemo aliꝰ vnq̄ fecit: nō tn̄ tenebamur tibi credere: qm̄ deꝰ p̄cepit nobis dicēs. Qḋ in noīe dn̄i ꝓpheta ille p̄dixit ⁊ nō euenerit ⁊c̄. Unde nō dixit fecerit: q2 ⁊ helyas ⁊ helyseꝰ similia fecerunt in miraculis: ḡ ⁊c̄. Tunc iudex respōdebit eis dic̄ Semꝑ intellexistis scripturas et dicta ꝓphetaꝝ: quo ad corticē ⁊ superficieꝫ. Nōne ꝓmissus in lege vestra debebat vobis loq̄ in ꝓuerbijs: ꝑabolis ⁊ figuris. Iux̄ illḋ. ps. lxxvij. Attēdite popule meus legem meā: inclinate aurē v̄rām in verba oris mei: aperiam in parabolis os meū: loquar ꝓpositiōes ab initio. Ecce quāta sollicitudine deus vos premonuit. Si loquēs dixi vobis soluite templū hoc ⁊c̄. Non loquebar de templo materiali: in quo stabatis. Sed de tēplo corporis mei in quo habitat oīs plenitudo diuīitatis corporaliꝛ qḋ destructū a vobis ꝑ morteꝫ reparaui in triduo ꝑ resurrectionē. Si dixi. nisi mādu caueritis carnē ⁊c̄. fui locutꝰ de vita gr̄e ⁊ glorie quaꝫ q̄s adipiſciꝛ ꝑ esuꝫ carnis mee vel re vel voto. Si dixi: si q̄s ī me crediderit fluīa ⁊c̄ Fui locutꝰ de fluminibꝰ sacraꝝ litteraꝝ. Uos em̄ cognouistis discipulos meos rudes: ignaros illiteratos a q̄bus magna flumina lr̄arū ꝓcesserunt. Si dixi. Si quis sermonē meuꝫ ⁊c̄. nō fui locutꝰ de morte tēꝑali quā ego etiā sustinui: sed de morte eternali aīe. Si sabbatū nō custodiui ꝓpter curationē corporis et aīe: ergo nec vos custodistis circuncidentes pueros in sabbato. Dicite mihi o iudei. Nūquid dixi filio vidue mortuo: vobis astantibus. Adolescēs tibi dico surge: ⁊ illico surrexit. Item lazaro quatriduano dixi. Lazare veni foras: ⁊ statim ꝓdijt q̄ erat mortuus? Nūquid leprosos mūdaui: cecos illuminaui solo verbo? Nōne demonia cōfitebantur me fore xp̄m? Nonne discipuli mei in noīe meo maiora hijs fecerunt? Nōne hec signa cōfirmabant me illū fuisse ꝓphetā in lege vestra ꝓmissum? Unde viri niniuite surgent in iudicio isto ꝯ vos ⁊ cōdēnabunt vos: q2 penitentiā egerunt in predicatione Jone: ⁊ vos me nō audiuistis? Respondebūt iudei dicētes. locutio tua obscura nos decepit: q2 discipulis tuis dixistis. Uobis datū ē nosse mysteriū regni dei. ceteris autē in parabolis vt videntes nō videant: et audientes nō intelligāt. Luc. viij. Dicet iudex illud. Es. v. Abiecistis em̄ legē dn̄i exercituū ⁊ eloquiū sc̄ti israel blasphemastis. Non cōsurgebatis mane ad audiendū verbū dei: sed ad ebrietateꝫ sectandā ad potandū vsq꜄ ad vesperā vt vino estuaretis. Cythara et lyra tympanū et tibia ⁊ vinū in cōuiuijs vestris: ⁊ opꝰ dn̄i nō respiciebatis: nec opa manuū eiꝰ cōsiderabatis: ꝓpterea captiui ducti estis: q2 nō hūistis sciam. Idō dilatauit infernus aīam suam ⁊ aperuit os suū absq꜄ vllo termīo. Et descendent fortes vestri ⁊ ppl'i: ⁊ sublimes gloriosiq꜄ v̄ri ad eū ⁊c̄. Judex tunc dicet oībꝰ astātibꝰ. Quid videꝛ vobis ppl'i gētes et ligue? Nūquid iudei fuerūt iuste dānati. Respōdebūt oēs ⁊ dicēt. Justissime q̄ḋ. tūc iudex statuet niniuitas a dextr̄s dicēs. Ite ad dextraꝫ. Et iudeos a sinistris dicēs. Ite ad sinistraꝫ.

Ecce scđa disceptatio. rc. ¶ D Tertio voca
bit in iudiciũ gẽtiles qui idolis seruierũt in
clamore tubarũ p angelũ michaelẽ: q̃bus di
cet. Vos cũ scitis hoĩes ad imaginẽ ꝛ siĩitu
dinẽ dei formati sicut ꝛ ceteri cũ sensualita
te ꝛ rõne. quare idola vana opa manuũ ve
strarũ ꝑ deo adorastis: Que nec loqui po
terãt: cũ spũs nõ esset in eis. Habebãt oclos
ꝛ nõ videbãt: hẽbãt aures ꝛ nõ audiebãt: ha
bebãt manꝰ ꝛ nõ palpabãt: habebãt pedes ꝛ
nõ ambulabãt. Qua ergo rõne mouebami
ni ad adorãda illa simulachra: Quare non
recognouistis ꝑ deo illũ qui fecit celũ ꝛ ter
rã: ꝛ oĩa q̃ in eis erãt: Ille est q̃ dedit vobis
ꝑncipiũ essendi: pauitqꜫ vos a iuuẽtute vr̃a
Ipe fecit exaltare spm̃ vestrũ: ꝛ cogitatiões
vestras depire. Ubi sunt dij vr̃i in q̃bus ha
bebatis fiduciã: Surgãt ꝛ opitulẽtur vobis
ꝛ in necessitate vos ꝑtegãt. Videte si ĩ hoc
iudicio de mãu mea vos possint eruere. Re
spõdebũt gẽtiles idolatre dicẽtes. Eq̃ssime
iudex placeat tue mãsuetudini audire nos.
Ex quo formasti nos ad imaginẽ ꝛ siĩitudi
nẽ tuã: quare gratiã tuã quã iudeis tribuisti
nobis non dedisti: quos iudeos ante incar
nationẽ tuã per circũcisionẽ saluasti. Et post
incarnationẽ tuã quare gr̃am baptismi ma
gis tribuisti illis q̃ erãt in europa ꝙ̃ nobis q̃
eramꝰ in asia ꝛ in affrica: Itẽ cõdonasti eis
spm̃ sctm̃ qui inflãmauit diuino amore cor
da illoꝝ. ꝑpter qđ illi crediderũt in te: ꝛ nob
nihil horum tribuisti. Quare illos dilexisti ꝛ
nos odio habuisti: Meliꝰ fuisset ꝙ nati non
fuissemꝰ postqꜫ ꝑpetuã gehennã in inferno
debemꝰ sentire. Tũc iudex rñdebit eis dicẽs
Audite q̃ dicturꝰ sum. Ego hoĩem formaui
in statu innocẽtie vt ruinã angeloꝝ reparẽ:
s̃ hõ ipe credẽs effici vt deꝰ spreto meo mã
dato reddidit se reũ ꝛ cõtumacẽ mihi: ꝑ cu
ius cõtumacie purgatiõe ipm̃ cũ tota eiꝰ po
steritate deputaui carceri infernali. Cõpati
ens tamẽ ei ꝛ posteris suis elegi mihi Abra
hã virũ fidelẽ: cui ꝑmisi in semine suo predi
ctũ hoĩem ꝛ posteritatẽ eiꝰ bñdicere: ꝛ ipos
de dicto carcere ad meã gratiã reuocare. Cu
ius abrahe semẽ creuit in pplm̃ magnũ ve
lut arena maris. quẽ pplꝫ vocaui israeliticũ:
ꝛ eũ mihi in filiũ elegi. ꝛ cõstitui eidẽ popu
lo cerimonias et circuncisionẽ: quẽ posui in
lucẽ omniũ gentiũ. Sed dicite mihi gentiles
quando feci vobis signa magna in egypto
in cõspectu vestro pro liberatione dicti ppl'i
mei a seruitute vestra: quare in virtute tãto
rum signorũ nõ credidistis mihi tanq̃ vero
deo viuenti: Nõne exiccaui mare ꝛ ipm̃ cal
cabile prebui ppl'o meo vobis vidẽtibꝰ: que
res notissima fuit vniuerso orbi. Nõne ma
re submersit pharaonẽ ꝛ exercitũ eiꝰ ꝑpt̃ per
secutionẽ ppl'i mei: Quare vos vidẽtes hec
miracula nõ credidistis mihi: Nõne eratis
in terra ꝑmissionis quã ꝑmiserã huic ppl'o
meo q̃n tot signa feci in oculis vr̃is: in ꝑcus
sione ꝛ occisiõe regũ vestroꝝ ꝛ exercituũ ve
strorũ: Nũq̃d cõsiderastis q̃n Gedeõ cum
trecẽtis viris ꝑcussit cẽtũ viginti milia bella
torũ ꝛ educẽtiũ gladiũ: vt dr̃ Judic. vij. Nũ
quid cõsiderastis samsonẽ viꝝ fortissimũ de
ppl'o meo: q̃ cũ maxilla a fine occidit mille vi
ros. vt dr̃ Judic. xv. Itẽ cũ teneretis archam
federis captiuã: nõne vos in secretiori parte
natiũ ꝑcussi: ꝛ inter vos fuit magna cõfusio
mortis quousqꜫ remitteretis archã in hierl'ꝫ
vt dr̃. i. Reg. v. Nõne angelus meꝰ percussit
centũ octoginta q̃nqꜫ milia viroꝝ qui vene
rãt cũ Sẽnacherib rege assirioꝝ vt ꝑphana
rẽt templũ ꝛ pplm̃ meũ: vt dr̃. iiij. Reg. xix.
Item q̃d vobis feci quãdo eratis cũ Bena
dab qui venit in terrã populi mei cũ. xxxij. re
gibus: vt dictũ populũ annihilaretis: nõne
mortui sunt centũ milia pedites de syris a fi
lijs isrl': vt dr̃. iij. Re. xx. Si g̃ vidistis ista si
gna fieri per me in ppl'o meo cõtra vos in q̃
bus idola vestra nõ potuerũt vobis auxilia
ri: q̃re mihi non credidistis: Immo vidẽtes
hec signa magis me vituperastis. Quia vo
nõ aliter me poterã vobis demõstrare nisi
in his signis q̃d mihi imputatis: Cũ aũt di
citis ꝙ magis dilexi europã q̃ asiã ꝛ affricã.
Dico ꝙ ordinaui discipulis meis vt ꝑ totũ
orbẽ discurrerẽt: vt dr̃ Marci vlti. Eũtes in
mũdũ vniuersuꝫ ꝑ̃dicate euãgeliũ omĩ crea
ture. Et quia cõstat ꝙ in oẽm terrã exiuit so
nus eoꝝ: ꝛ in fines orbis terre verba eoruꝫ.
vt dicit. ps̃. Nullã ergo habetis excusationẽ
Et quia scriptũ est. Effũde irã tuã in gẽtes ps. 78.
que te nõ nouerũt: ꝛ in regna que nomẽ tuũ
nõ inuocauerũt. Ideo ite ad sinistrã. ¶ E
Quarto vocabit cũctũ pplꝫ xp̃ianũ: quo cõ
parẽte corã iudice dicet iudex angelis suis.
Sepate oues ab hedis. Exibũt angeli et se
parabũt malos de medio iustoꝝ. Quibꝰ se
paratis accedẽt pastores ecclesie: ꝛ iudex di
cet eis. Quare vos pastores depasti estis ec
clesiã meã: ecce rapina pauperũ in domo ve
stra. Quare attriuistis pplm̃ meũ ꝛ faciem
pauperũ demoliti estis; cõtra vos prouocam

tes oculos maiestatis mee. Nõne super hu-
merũ vestrũ dedi clauẽ dom⁹ dauid: qua ape-
riebatis ⁊ nemo claudebat: claudebat⁊ ⁊ ne-
mo aperiebat. Dicite mihi o pastores qua-
re pascebatis vosmetip̄os. Nõne greges pa
scũtur a pastorib⁹: Lac comedebatis ⁊ p̄cio
sis lanis coopiebamini de substãtia populi
mei: ⁊ qđ crassum erat supbe expoliando oc
cidebatis: ⁊ pplm meũ pane spũali non pa
scebatis. qđ infirmũ fuit in opib⁹ mĩe admo
nendo nõ cõsolidastis: et qđ egrotũ in fide
scẽ trinitatis nõ saluastis p̄dicãdo. ⁊ quod
fractũ erat in mortalib⁹ pctis corrigẽdo non
alligastis. ⁊ qđ abiectũ erat in vicioꝝ ⁊ pec-
catoꝝ corruptione clamãdo ad penitẽtiã nõ
correxistis. ⁊ qđ perierat in pctoꝝ cõsuetudi
ne increpãdo nõ q̄siuistis: sed cũ austerita-
te pplo meo impastis. Et ad aliud nõ attẽ-
debatis nisi ad splẽdida fercula in vẽtre po
nẽda. Et pplus me⁹ dispsus fuit: eo q̄ ei nõ
essent pastores. Et fact⁹ fuit pplus in deuo-
ratione bestie. i. dyaboli. Ergo pastores red
dite rõnẽ officij vestri. Ecce nũc exq̄ritur san
guis subditoꝝ de manu vestra. Tunc pasto
res ⁊ alij curati intuẽtes terribilẽ iudicẽ: cuꝫ
timore ⁊ dolore cordis hũiliter dicẽt. Eq̄ssi-
me iudex cũ sim⁹ sp parati obedire tue maie
stati nõ ꝓm iusticiã tuã s̄ ꝓm magnã miam
tuã argue nos in hoc iudicio: q̄m in cõspectu
tuo null⁹ potest ꝑ iusticiã saluari. Ergo mise
ricordissime de⁹ sicut cũ plurib⁹ veteris testa
menti egisti: sic ⁊ nobiscũ placeat peragere.
Nõne clemẽtissime iudex p̄fuisti in paradiso
in quo tantũ erãt duo hoĩes: et tamẽ ambo
sub tua custodia perierũt: ergo sanguis eoꝝ
exq̄rit de manu tua. In archa noe tantũ oc-
to hoĩes fuerũt: quoꝝ vnus perijt. Nũquid
eius sanguis fuit exq̄situs de manu noe. In
domo abrahe fili⁹ ei⁹ hismael fuit malus. In
domo ysaac esau perijt In domo iacob tres
de duodecim patriarch. perierũt. Sub princi
patu Moysi ⁊ Aaron erãt mille milia: ⁊ ta
mẽ nemo intrauit terrã ꝓmissionis nisi Ca-
leph ⁊ Josue. De domo dauid quattuor pe-
rierũt. De schola ⁊ familia tua vn⁹ perijt. De
septuaginta duob⁹ discipulis tuis null⁹ me-
ruit attingere regnũ eternũ nisi q̄nq3 ipsoꝝ
Nũquid sanguis eoꝝ de manib⁹ tuis ⁊ pre-
dictorũ exq̄ritur: O dñe fiducialiter loq̄mur
cũ supradicti fuerint sub custodia tua ⁊ illo
rũ cõtentamur valde q̄ si sanguis illorũ su
pradictoꝝ exq̄ritur de manibus suoꝝ pasto
rũ q̄ sanguis nostroꝝ subditoꝝ exq̄ratur de

manibus nostris. Neq3 eñ meliores sumus
q̄ oẽs patres nostri. Unde iustissime iudex
placeat in misericordia iudicare nos. Judex
dicet istis. In lege vestra q̄d scriptũ est Eze
chielis. iij. c. dic̄ sic. Fili hoĩs speculatorẽ de-
di te domui israel: ⁊ audies de ore meo v̄bũ
⁊ annũciabis eis ex me. Si dicẽte me ad im
piũ morte morieris: nõ annũciaueris ei ne-
q3 locutus fueris vt auertatur a via sua im-
pia ⁊ viuat: ip̄e impi⁹ in iniq̄tate sua morieẗ
sanguinẽ aũt eius de manu tua requirã. Si
aũt annũciaueris impio ⁊ ille nõ fuerit auer
sus ab impietate sua ⁊ via sua iniqua: ip̄e q̄-
dem in iniq̄tate sua morieẗ: tu aũt aĩaꝫ tuã
liberasti. Sed pastores veteris testamẽti ⁊
ego redarguim⁹ nostros subditos in peccatꝭ
eoꝝ. Nõne ego predixi Ade vt non comede
ret de ligno sciẽtie boni ⁊ mali: Nõne moy
ses ⁊ aaron et ceteri pastores semꝑ fuerunt
assidui pro salute ppli: Si popul⁹ noluit eos
audire: non est culpa pastorũ. Nõne monui
discipulos meos dicens. Un⁹ vestrũ me tra
ditur⁹ est: si ille q̄ cecidit de schola mea ⁊ pre
uaricat⁹ est noluit me audire: sibi est imputã
dũ nõ mihi. Etiã si noluerũt ppli audire pa
stores suos nõ est imputãdũ pastorib⁹: q̄m
secure dicere possunt. Lauimus man⁹ nr̄as
a sanguine pctoꝝ. Cõtra negligẽtes dicitur
per ꝓphetã Esa. lvi. Canes muti nõ valẽtes
latrare. Sꝫ dicite mihi. Si vos redarguistis
pplꝫ meũ de pctis suis: quare perijstis in pec
catis vr̄is: Si annũciastis scelera eoꝝ: qua
re in vestris sceleribus dãnamini: Dicẽt pa
stores. Equissime iudex si in sceleribus nr̄is
dãnamur: nõ tñ fuim⁹ negligentes circa sub
ditos nr̄os: qui spretis documẽtꝭ nr̄is in tar
tarũ iuste dãnãtur. Semꝑ euãgelicũ verbũ
in populo fecim⁹ seminare: ac etiã nos semi-
nauim⁹. Nostrasq3 latas dioceses diuisim⁹
in parochias: in q̄bus spũales posuimus re-
ctores: qui nobiscũ assistebãt ad crimina po-
puli corrigenda: vbiq3 predicãdo euãgeliũ.
Si ip̄i noluerũt obseruare p̄cepta euãgelica
quare pctã eoꝝ imputãtur nobis: Ueniant
ip̄i de pplo ⁊ cõtesteẗ de hoc nobiscũ. Quib⁹
aduocatis ⁊ cõparẽtib⁹: aiũt pastores. Dici
te nobis o subditi nũquid fecimus euãgeliũ
dei p̄dicari vobis in sanctis monitionibus ⁊
assiduis redargutiõib⁹ Rñdebũt subditi et
dicẽt. Fecistis: s̄ aliud docebamur a vobis
verbo: aliud facto ⁊ exemplo. Nã vos pasto
res post p̄dicatũ euãgeliũ cõsurgebatꝭ: ⁊ pec
cata manifesta corã nobis opabamini. ppẗ

quod nos magis attendebamꝰ ad executio
nem vestram: q̃ȝ ad verba: sequentes vestra
pctã: credẽtes ea nobis licere ex quo facieba
tis ea: ꝓpter q̃ in gehẽnã periclitamur. Uos
nobis magr̃i fuistis: vos hãc doctrinã nos
docuistis. Dicẽt pastores: aut publice pecca-
stis aut occulte. Si publice cũ cõstitit de ve-
stris pctĩs in iudicio vr̃o per denũciationes
⁊ testiũ ꝓbationes vos redarguimꝰ: ⁊ si in
tantũ fuerũt manifesta ꝙ tergiuersatiõe ce
lari nõ poterãt: ⁊ in redargutione p̄dictoꝝ
fuimꝰ negligẽtes: est quidẽ nobis imputãdũ
Si occulte peccastis de his nõ tenebamur:
qm̃ deũ habẽt vltorẽ. Nõne vobis fecimus
verbũ dei nũciare: ꝑ qd̃ docebamini q̃ ad vi
tam: q̃ ad mortẽ competebãt. Nõne cõstitui
mus vobis parochianos sacerdotes quibus
debuistis pctã vr̃a cõfiteri: qui vobis mini-
strarẽt ecclesiastica sacramẽta in salutẽ aĩaꝝ
vestrarũ: quare ergo neglexistis: Si nos pec
cauimꝰ publice vel occulte: nobis imputetur.
Quia vero nemo sine crimine viuit: non de
buistis recipe pctõꝝ nr̃oꝝ exẽpla: sed potius
opari q̃ docebamꝰ. qm̃ Matth. xxiij. dr̃ vob
Oĩa quecũq; dixerint vobis seruate et faci-
te: ſm vero opa eoꝝ nolite facere. Semp ha
buistis nos exosos et quasi inimicos: si ta-
men aliqd̃ pctm̃ fuit in nobis qd̃ vob̃ possit
cõpetere. dicite. Illi aũt siluerũt. Tũc iudex
pastoribꝰ ait. Dicite mihi: Quare vẽdidistis
symoniace donũ spũs sctĩ: ecclesias: bñficia
ordines sacros: loca sacra: Uos nihil aliud
fuistis nisi stannũ: plũbũ: ⁊ ferrũ: ⁊ in medio
fornacis cordiũ vestroꝝ scoria argẽti ⁊ auri
fuistis: pro eo ꝙ versi fuistis in scoriã predi
ctã. Ecce ego cõgregaui vos in cõgregatiõe
auri ⁊ argẽti: eris: ferri stanni: ⁊ plũbi: in me
dio fornacis inferni: ⁊ succẽdi ibi ignẽ ad cõ
flandũ in furore meo: ⁊ in ira mea. Et adhuc
conflabo vos: ⁊ cõgregabo vos: ⁊ succendã
vos in ignẽ furoris mei: ⁊ cõflabimini in me
dio eius. Respõdebũt pastores ⁊ dicẽt. Ne
irascatur furor tuus super nos: qui es miseri
cors. Nõne in noĩe tuo demonia: id est pctã
mortalia eiecimus: ⁊ in noĩe tuo ꝓphetaui-
mus. Dicet iudex. Amen dico vobis: nescio
vos. Quomodo ꝓphetastis in noĩe meo: et
demonia eiecistis: cũ totũ mũdũ vestris fal-
sis prophetijs ⁊ peccatis ⁊ demonijs reple
ueritis: Nõne plures scidistis et diuisistis ec-
clesiam meã: mendaciter asserendo meũ vi-
cariũ: summũ pontificẽ dicte ecclesie nõ esse
sed aliũ in antipapã eligendo: quot reges er
rare fecistis: quot populos. Unde homicidia
adulteria: desolationes: scandala grauia: et
innumera mala processerunt. Nec non Sa
thanã ⁊ demonioꝝ cõgregationẽ ad dicta
mala peragẽda soluistis. Nũquid in his sce-
leribus potestis merito vocari Samaria:
que nõ tanta facinora cõmisit quẽadmodũ
vos: Itẽ reddite mihi rõnẽ fructuũ labioꝝ
vestroꝝ: ⁊ diuini officij. Benedixistis ne do
mino om̃i tpe: septies in die laudẽ dicendo:
Cibastis paupes de substantia ecclesie mee
vel ditastis parẽtelã vestrã: Etiã istud meli
us fuisset sed tãq̃ȝ dissipatores bonoꝝ eccle
sie attẽdistis ad alẽdas mulieres ⁊ meretri-
ces inhonestas: ⁊ ab his alias in domos ve
stras introducẽdas. Uelut equus ⁊ mulꝰ in
lasciuijs viuẽtes: et cõputruistis in concupi
scẽtijs carnis: sicut iumẽta in stercore suo, et
inaniter sacrificastis mihi carnẽ ⁊ sanguinẽ
meũ: velut mũdi ab omni pctõ. Iudiciũ em̃
mãducastis vobis ⁊ bibistis. Si inimici mei
⁊ ecclesie mee hoc fecissent: sustinuissem vti
q̃ȝ. Et si hi q̃ oderũt me ⁊ ecclesiã meã super
me mala locuti fuissent mihi: abscondissem
me ab eis. Sed vos noti mei hoc egistis: ꝓ
pterea veniet mors super vos ⁊ descẽdetis
in infernũ viuẽtes. Quibus taliter cõuictis:
dixit. Ite et vos a sinistris. ¶ Quinto vo
cabit religiosos: scilicet monachos: mendicã
tes: anachoritas: et generaliter om̃es qui re
nunciauerunt seculo: vt liberius deo seruirẽt
Et dicet eis. Uos in religione seculariter vi
xistis: ⁊ quia nomen sanctitatis habẽtes per
uerse agendo amplius nocuistis in ecclesia
mea q̃ȝ ceteri: vt habetur. xix. questione. iij. ca
pitulo. A monasterijs. Nã pre alijs diuinis
officijs debuistis inuigilare: vt habetur. xij.
questione. i. capitulo. Quia tua. Et tamen
nec cõmuniter cũ alijs nec seorsum per vos
officio diuino intendebatis. et si aliquando
debitũ persoluistis: non hora congruẽti: nõ
attentione mentis aut deuotione. sed cursim
aut interpositis ociosis verbis: risibus: cla-
moribus: alijs operibus attenti. Preterea ꝓ
priam voluntatẽ secuti estis non obediendo
superioribus vestris. Rixando cũ eis: percu
tiendo eos: non omnia cõmunia habentes:
sed tanq̃ȝ propria possidentes: non oĩa pre-
latis vestris assignantes: que religioni sunt
contraria: vt habetur. xij. questione. ij. caplo
Nõ dicatis. ⁊ caplo. Expedit. ⁊ caplo. Deus
portio. Immo si aliqñ huiusmodi monasterij de
putabamini: nõ caritate ſ; cupiditate seruie

batis ꝓpter lucra tp̄alia. Si em̄ predicaba⸗
tis ppl̄o: ſi confeſſiones audiebatis: ſi cele⸗
brabatis: nōne ſpe lucri: aut pecunie: aut ſub
ſidij tēporalis: ⁊ mercedis terrene illa facie⸗
batis. Ceterū cōem vitā nō habuiſtis: ſed de
narios aut res alias mūdiales poſſediſtis:
⁊ (quod deterius eſt) nec caſtitatē obſerua
ſtis. Jdō cū Anania interibitis: vt habetur
xij. q. ij. ca. Dilectiſſimi. ⁊ c. Scimꝯ. Jte ergo
ad ſiniſtrā. ¶ Sexto vocabit impatores
reges: pncipes: duces: ⁊ alios qui p̄efuerūt
pplis xp̄ianis. Quibꝯ cōparētibꝯ dicet. Red
dite mihi nūc rationē regiminis veſtri. Non
ne vos de puluere paupes ſuſcitaui vt ſede
retis in ſolio glorie ad reddendaꝫ iuſticiam
ppl̄o meo? Qualē ergo iuſticiā feciſtis? Re
ſpondebūt rectores dicentes. Nos ſecuti fui
mus leges ſacratiſſimas in adminiſtratiōe
iuſticie. dicet iudex. Quō fuiſtis ſecuti leges
ſacratiſſimas. Nōne corā vobis filij patrē ⁊
matrē cōtumelijs affecerūt: aduenā calūnia
ti ſunt: pupillū ⁊ viduā cōtriſtauerūt: ſāctua
ria mea ſpreuerūt: ſacrificia polluerūt: viri de
tractores cōuenerūt ad effundendū ſangui
nem. Scelus opati ſunt in medio veſtri: ve⸗
recūdiora patris diſcooperuerūt: immūdiciā
menſtruate humiliauerūt: ⁊ vnuſqſqꝫ in vxo
rē ꝓximi opatus eſt abominationē: ⁊ ſocer
nurū ſuā polluit nepharie: frater ſororē ſuā:
filiā patris oppreſſit in cōſpectu veſtro: mu
nera accepiſtis ad effundēdū ſanguinē. vſu
rā ⁊ ſupabūdātiā accepiſtis: ⁊ a vero ſubdi⸗
tos calūniabamini. Ezech. xxij. ca. Et ſic mei
⁊ iuſticie mee fuiſtis obliti. ꝓpt qđ. Ego ef⸗
fundā indignationē meā ſup vos: ⁊ igne ire
mee cōſumā vos. Rn̄debūt rectores dicen
tes. Eq̄ſſime iudex placeat maieſtati tue cle
menter nos audire. Reminiſcere eoꝝ q̄ dixi
ſti p os Samuelis pphe tui cū primo crea⸗
ſti regē ſup ppl̄m iſrl̄. Tu em̄ dixiſti ſic: vt dr̄
ꝑmi Reg. viij. Hoc erit ius regis: q̄ impatu
rus eſt vobis. filios vr̄os tollet: ⁊ ponet ī cur
ribus ſuis: facietqꝫ ſibi equites ⁊ p̄curſores
quadrigaꝝ ſuaꝝ. ⁊ cōſtituet ſibi tribunos ⁊
cēturiones ⁊ aratores agroꝝ ſuoꝝ: ⁊ meſſo
res ſegetū ⁊ fabros armoꝝ ⁊ curruū ſuorū.
Filias quoqꝫ vr̄as faciet ſibi vnguētarias ⁊
focarias ⁊ pannificas. Agros q̊ꝫ vr̄os ⁊ vi
neas ⁊ oliueta ⁊ optima tollet: ⁊ dabit ſuis
ſuis. Sꝫ ⁊ ſegetes vr̄as ⁊ vinearū redditus
addecimabit ſibi: vt det vernaculis ⁊ famu⸗
lis ſuis. Seruos quoqꝫ vr̄os ⁊ ancillas ⁊ iu
uenes optimos ⁊ aſinos auferet ⁊ ponet in

ope ſuo. hec ibi. Etiam dn̄e dixiſti ppl̄o tuo.
Et clamabitis in die illa a facie regis veſtri.
⁊ nō exaudiā vos. hec ibidē. Si ergo illa ſūt
iura regū vt patet: qđ ergo imputat̄ nobis?
Tūc dicet iudex. Nō ſic impij nō ſic. qm̄ ea q̄
dixi ppl̄o meo p os ſamuelis ſerui mei fue⸗
rūt ad terrorē illius populi ne aliū cognoſce
ret regē niſi me. Jtē cū dediſſem imperiū to
tius terre abrahe in ſempiternū: vt pꝫ Gen̄
xij. ⁊ xiij. c. Nō dixi ſimilia verba. Jtē quādo
cōſtitui dauid regē ſup ppl̄m meū: quale p̄⸗
ceptū dederim ei audiatis. Jnueni dauid ſer
uū meū: oleo ſctō vnxi eū: ⁊ ponā eū excelſū
pre regibꝯ terre. Si aūt ip̄e vel filij eiꝯ dereli⸗
querint legē meā: ⁊ in iudicijs meis nō am⸗
bulauerint: ſi iuſticias meas pphanauerint:
⁊ mādata mea nō cuſtodierint. Viſitabo in
virga iniq̄tates eoꝝ: ⁊ in verberibꝯ pctā eoꝝ
vt pꝫ. p̄s. lxxviij. Jtem. p̄s. ij. dixi. Et nūc re
ges intelligite: erudimini q̄ iudicatis terrā.
Seruite dn̄o in timore: ⁊ exultate ei cum tre
more. App̄hēdite diſciplinā neq̄n iraſcatur
dn̄s. ⁊ pereatis de via iuſta. Vn̄ cū legē me
am nō ſuaueritis. Jte ad ſiniſtrā. ¶ Se⸗
ptimo vocabit iudices q̄ iudicauerūt in po⸗
pulo ſuo: ⁊ dicet eis. Ve vobis iudicibꝯ q̄ iu⸗
dicaſtis ⁊ iuſtificaſtis impiū ꝑ muneribus
⁊ iuſticiā iuſti abſtuliſtis ab eo. Quia leges
meas fideliſſimas iuſticias meretricis feci⸗
ſtis: q̄ fuerunt plene iudicij ⁊ iuſticia habita
uit in eis: vos aūt homicide hītaſtis in eis.
Quare iuſtū argētū verſum eſt in ſcoriā: vt
ſocij furū hītaſtis in eis. Dilexiſtis munera
ſecuti eſtis retributiones. Pupillis nō iudi
caſtis: ⁊ viduarū cā nō ingrediebat̄ ad vos.
Vn̄ vos ſceleſtos cōterā. Eſa. i. Jte ergo ad
ſiniſtrā. Octauo vocabit aduocatos et iu⸗
riſꝑitos: q̄ in lege dei noluerūt ambulare: et
dicet eis. Ve vobis iuriſꝑitis q̄ in cōſilijs ve
ſtris ꝯdidiſtis leges iniquas: ſcribētes iniu⸗
ſticiā. vt paupes opp̄meret̄ in iudicio: ⁊ vis
fieret cāe hūiliū ppl̄i mei: vt daretis in p̄dā
viduas: ⁊ pupilloꝝ ſubſtātias diripetis. pro
pterea q2 me dereliq̄ſtis cōſumemini. Jte er
go ad ſiniſtrā. Nono vocabit teſtes falſos
⁊ aliud in falſo v̄bo loquētes ⁊ ope exequē
tes: ⁊ dicet eis. Ve vobis qui dixiſtis bonū
malū: ⁊ malū bonū ponētes lucē tenebras:
⁊ tenebras lucē. ponētes amarū in dulce: et
dulce in amarū. Dixiſtis iniquitatē in funi⸗
culo vanitatis: ⁊ in vinculo plauſtri peccatū
Eſaie. v. Jdeo iratus eſt furor meus in vos
et extendam manum meam ſuper vos. Jte

ergo ad sinistrā. ¶ Decimo vocabit iniu-
stos possessores pyratas: fures ⁊ alios qui
semꝑ de pauperū virorum spolijs vixerunt.
Et dicet eis. Ve vobis q̇ p̄dati fuistis humi-
les populi mei. Nōne ⁊ vos nūc dep̄dabimi-
ni? et q̇ spreuistis: nōne ⁊ vos nūc spnemini?
Nūc in naribus vestris ponā circulū: ⁊ in la
bijs vestris ponā frenū. ⁊ vos ad locū dedu
cam quo ire nō putatis. Ite ġ ad sinistram.
Undecimo vocabit gulosos ⁊ fornicatores
q̇ potius ingluuiei q̄ꝫ deo seruierūt. Et dicet
eis. Ve vobis q̇ potētes fuistis ad bibendū
vinū ⁊ viri fortes ad miscendaꝫ ebrietatem.
Ecce gaudiū vestrū et letitia vr̄a sempit̄na
occidere vitulos: iugulare arietes: comedere
et bibere dicētes. Comedamus ⁊ bibamus:
cras enī̄ moriemur: q꞉ nō est refrigeriū in fi-
ne hoīs ⁊ nō est q̇ agnitus sit reuersus ab in-
feris. q꞉ ex nihilo nati sumus ⁊ post h̊ erimꝰ
tanq̄ꝫ nō fuerimus. Flatus est in naribꝰ nr̄is
et sermo scintille ad cōmouendū cor nostruꝫ
q꞉ extinctꝰ cinis erit cor nostrū: spūs diffun-
det quasi mollis aer: trāsibit vita nostra tan
q̄ꝫ vestigiū nubis: ⁊ sicut nebula dissoluet: q̄
fugata est a radijs solis: ⁊ nomē nostrū obli
uionē accipiet ꝑ tp̄s ⁊ nemo memoriā habe
bit operū nostroꝝ. Venite ġ ⁊ fruamur bo-
nis q̇ sunt ⁊ vtamur creatura tanq̄ꝫ in iuuen
tute celeriter. vino p̄cioso ⁊ vnguēto nos im
pleamus: nec ꝑtranseat nos flos tp̄is. Coro
nemꝰ nos rosis anteq̄ꝫ marcescāt. nullū p̄tū
sit qꝺ nō ꝑtranseat luxuria nostra qm̄ hec ē
sors nostra. O stulti ecce suppliciū vobis pa
ratū. Ite itaqꝫ ad sinistrā ⁊c̄. ¶ Duodecimo
vocabit lenones. i. ruffianos. Et dicet eis.
Ve vobis qui misistis suꝑ populū sortem ⁊
posuistis puerū in ꝓstibulo: ⁊ puellā ꝓ vino
vendidistis. Joel. iij. Ite ergo ad sinistram.
¶ Tertiodecimo vocabit Moniales cōse
cratas q̄ pudicitiā virginitatis nō ſuauerūt.
Nōne vos fuistis filie matris ecclie mee: q̄ ⁊
fornicate fuistis in sanctuarijs meis ab ado
lescētia vestra? Ibi subacta fuerūt vbera vr̄a
et fregistis mām̄as pubertatꝭ vr̄e et qꝺ ē pe-
ius filios ⁊ filias cū filijs ecclie fratribꝰ vr̄is
et non fuistis facte q̄si meretrices fastidiose
augētes preciū: sed quasi q̄ supra suos viros
inducūt alienos. Omnibus meretricibus solet
dari merces: vos aūt dedistis mercedē cū-
ctis amatoribꝰ vestris: ⁊ dona diuersa dedi-
stis eis: vt ad vos intrarēt vndiqꝫ ad forni-
candū vobiscū. Nūc fecistis cōtra cōsuetudi-
nem meretricuꝫ: in vestris fornicationibus.
Nūc cōgregabo om̄s amatores vestros cuꝫ
q̇bus cōmixte fuistis: ⁊ quos dilexistis ⁊ nu
dabo ignominiā vestrā corā eis ⁊ videbunt
oēm turpitudinē vestrā: ⁊ dabo vos in ignē
zeli ⁊ formidinis. Ite ad sinistrā. Quartode
cimo vocabit clericos parochianos sacerdo
tes. Et dicet eis. Miror cuiꝰ ordinis fueritis
Nam in cōgregatōe tpaliū fuistis vt laici: vt
milites in apparatu nobili: in acquisitōe red
dituū vt clerici. Sed nō laborastis vt layci:
nō pugnastis vt milites: nō euāgelizastis vt
clerici: ⁊ cū vtriusqꝫ ordinis esse cupiueritis:
vtrūqꝫ deseruistis: vtrūqꝫ cōfudistis: Ve vo
bis qui sapiētes fuistis in oculis vr̄is ⁊ corā
vobismetipsis prudētes. Et qꝺ deterius est
Cū cūcti status hoīm habuerūt aliq̇d labo-
ris: aliq̇d voluptatis: vos clerici inter hec no
uo quodā artificio discernētes totū qꝺ dele
ctat in statu quolibet elegistis: ⁊ totuꝫ quod
molestat penitus respuistis. A militibꝰ acce
pistis suꝑbie fastū: amplā familiā: eq̊rū pha
leras: nobiles apparatus. A mulieribꝰ pen-
dētes collo pelles rubricatas: vinū: mollicie
balneū gloriā ⁊ ornatum. A rusticis horrea
plena: bona terre: fructus agroꝝ. Sed caui-
stis militaris lorice pōdus: muliebrē declina
stis verecūdiā: onus rustici ⁊ agricole victuꝫ
quē sibi labore acq̇sierat subterfugistis. his
delicijs in seculo affluebatis: adueniēte fru-
ctuum tēꝑe prōptuaria vestra plena tritico
erant. vinū vue meracissimū bibebatis: ⁊ in
de incrassabamini: impinguebamini: dilata-
bamini. Nūc aūt quo vos ordine collocē nō
inuenio. Si ad milites diuerteriꝫ: vos exuf-
flabūt: sic ⁊ cūcti ordines a suis finibus arce
būt. cū itaqꝫ in nullo fueritis ordine: vbi col-
locabimini. Restat ġ vt illum vobis depu-
tem locū: vbi nullus ordo sed sempit̄nꝰ hor-
ror inhabitat. hec Bern̄. suꝑ illud. In labori-
bus nō sunt ⁊c̄. Ite ad sinistrā. ¶ Quito
decimo vocabit officiales cōitatuꝫ. vsurari-
os ⁊ gabellarios. Et dicet eis. Nunq̇d iustifi
cabo staterā impiā ⁊ saccelli pōdera dolosa
in q̇bus diuites repleti fuistis iniq̇tate. ⁊ ha
bitātes in ea loq̄bamini mendaciū: ⁊ lingua
vr̄a fraudulēta in ore vr̄o. Michee. vi. Agi-
te nūc diuites. plorate vlulantes in miserijs
vestris. q̄ aduenient vobis. diuitie vestre pu-
trefacte sunt: ⁊ vestimēta vr̄a a tineis come
sta sunt: aurū ⁊ argentū vestrū eruginauit ⁊
erugo eoꝝ in testimoniū vobis erit: ⁊ mādu
cabit carnes vr̄as sicut ignis. Thesaurizastis
vobis irā in nouissimis diebus. Jacobi. v.

Sextodecimo vocabit mulieres maritatas
q̄ cõiugij fidẽ violauerũt. Et dicet eis. Nunc
ãnũcio vobis scelera vestra. qm̃ ĝuiter adul
terate fuistis et nũc sanguis adulterij vestri
in manib⁹ vestris. Nunq̇d misistis ad viros
de longe veniẽtes: ad quos nũcios: lenones
inq̄ miseratis. Cũq3 venissent ad vos: circũ
linistis oclos v̄ros ꝛ ornate erat̨ mũdo muli
ebri sedistis ĩ lecto pulcherrimo ꝛ ãte vos mẽ
sa ornata: thimiama ꝛ vnguẽtũ sup̲ vos po
suistis: ꝛ vob̄ erat multitudo exultatõis. Po
suistis armillas in aurib⁹ vestris: ꝛ coronas
speciosas ĩ capitib⁹ v̄ris ꝛ cũ eis adulterate
fuistis. Ve vobis cõp̄hẽsis in adulterio: edi
ficastis vob̄ lupanar ĩ cũct̨ plateis: ad oẽ ca
put vie posuistis signũ p̄stitutiõis vestre: et
abominabilẽ fecistis decorẽ vestrũ: ꝛ dimisi
stis pedes v̄ros omni trãseũti. Ecce ego ex-
tendã manũ meã sup̲ vos ꝛ in aĩas odienti
um filiarũ pp̄li mei ꝛ in ꝯcupiscẽtijs vestris
ꝯsumemini. Ite ĝ ad sinistrã ¶ Decimo
septimo vocabit viduas q̄ in delicijs vixert.
Et dicet eis. Vos delicate nõ sp̄astis in deo
nec institistis obsecratiõib⁹ ꝛ orõnib⁹ nocte
et die. Non eñ bonoꝝ operũ testimoniũ ha
betis: filios non educastis: hospitio egenos
nõ recepistis: sanctoꝝ pedes nõ lauistis: tri-
bulatõez patiẽter nõ tolerastis: om̄e op⁹ bo
nũ subsecute nõ fuistis: luxuriate fuistis: pri
mã fidẽ irritã fecistis: simul aũt ꝛ ociose do-
mos circuistis: nõ solũ ociose: sed ꝛ curiose ꝛ
v̄bose: loquẽtes q̄ nõ opz. i. Thimoth. v. Ite
ad sinistrã ¶ Decimooctauo vocabit domi-
cellas q̄ sunt vestite auro ꝛ argento ꝛ alijs
p̄ciosis ornamẽtis ꝛ dicet eis. O filie popl̄i
mei satis fuistis eleuate in ornamẽtis v̄ris
q̇bus ambulastis extẽto collo: ꝛ nutib⁹ ocu-
loꝝ ibatis: plaudebatis manib⁹: pedib⁹ v̄ris
cõposito gradu ĩcedebatis. p̄pterea nũc de-
caluabo vos ꝛ verticẽ capilloꝝ vestroꝝ ꝛ cri
nes capitũ vestroꝝ nudabo: ꝛ auferã orna-
mẽta calciamẽtoꝝ vestroꝝ. ꝛ lunulas: ꝛ tor-
ques ꝛ monilia ꝛ armillas ꝛ mitras: discri-
minalia ꝛ olphatoriola: ãnulos ꝛ gẽmas in
frõte pendẽtes et mutatoria ꝛ pallia ꝛ acus
et specula. ꝛ syndones ꝛ theristra. Et erit p̲
suaui odore fetor: et p̲ zona funiculus: ꝛ pro
crispãti crine caluiciũ: ꝛ p̲ fascia pectorali ci-
licium. Ite ergo ꝛ vos ad sinistrã. ¶ Decimo
nono vocabit homĩes seip̄os amãtes: cupi
dos elatos: sup̲bos: blasphemos: parentib⁹
inobediẽtes: ingratos: scelestos sine affectio
ne: sine pace: criminatores incõtinẽtes: imi-
tes: sine benignitate: p̲ditores: proteruos:
tumidos: voluptatũ amatores: habẽtes spe
ciez pietatis: v̄tutẽ aũt abnegãtes. Et dicet
eis. Quẽadmodũ Iãnes ꝛ mãbres semper
restiterũt moysi: ita ꝛ vos restitistis v̄itati:
hoĩes corrupti mẽte: reprobi circa fidez: ꝛ in
bonũ nõ proficiẽtes: sed ducebamini varijs
desiderijs semp̲ discẽtes ꝛ nunq̄ ad sciaz ve
ritat̨ p̲ueniẽtes. Insipiẽtia eñ v̄ra nota erit
oĩbus. ij. Thimo. iij. Ite ad sinistrã. ¶ Vici
gesimo vocabit oẽs pc̄tõres pp̄li x̄piani. Et
dicet eis illud Crisostomi sup̲ math. Ego p̲
p̲ter vos homo fact⁹ suz: p̄pter vos alligat⁹
et delusus: cesus ꝛ crucifixus: vbi est tantarũ
mearũ iniuriarũ fruct⁹: Ecce preciũ sanguis
mei quẽ dedi in redẽptionẽ aĩarũ vestrarũ.
vbi est s̄uitus v̄ra quã mihi p̲ p̄cio sanguis
mei dedistis: Ego sup̲ gl̄iaz meã vos habui
cũ essem deus apparẽs homo: ꝛ viliorez me
oĩbus rebus v̄ris fecistis. Nam oẽm rem vi-
lissimã terre ampli⁹ dilexistis: q̄ iustitiã meã
et fidẽ. hec ille. Respõdebũt pc̄tõres. Eq̇ssi-
me iudex placeat clementie tue: nõ in furore
arguere nos: neq3 in ira tua corripe nos: qm̃
v̄ba tua sicut sagitte infixa sunt nobis. Quis
eñ sim⁹ pc̄tõres: tñ aduerte q̄ baptizati su-
mus in fide trinitatis. in quã credim⁹. vnde
Ioh. iij. dixisti. Nisi q̇s renatus fuerit ex aq̄
et sp̄ũsancto nõ p̄ot introire in regnũ dei. et
Marci vlti. dixisti. Qui crediderit ꝛ baptiza
tus fuerit saluus erit. Et Ioh. xi. Qui credit
ĩ me ẽt si mortu⁹ fuerit viuet. Nõne baptiza
ti fuim⁹ ꝛ in te credidim⁹: Et Ioh. xx. dixisti
Beati q̇ nõ viderũt ꝛ crediderũt. Certe nũq̄
te vidim⁹ in carne mortali ꝛ humana. ꝛ tñ ĩ
te credidimus. Si ĝ sumus mortui in pc̄tis:
tñ p̄pter fidẽ quã habuimus in seculo: nũc p̲
tuã mĩam resurgere possumus ad gl̄iam cuz
in tua fide dimittant̄ pc̄tã. Cũ eñ cognosce
res figmentũ nostrũ: ꝛ q̄ infirmitate carnis
eramus p̲ni ad peccandũ: etiã p̄pter versuti
as diaboli: lz p̲miseris nos mori in pc̄tõ: tñ
tua mĩa liberare nos potes. Qr superexaltat
mĩa iudiciũ: vt d̄r Iac. ij. Preterea ieiunaui-
m⁹. elemosinas fecimus: eccl̄ias visitauim⁹
et alia bõa fecimus q̄ tibi nota sunt: q̇ solus
scrutator es cordiũ: ergo saluare nos potes
Tũc iudex dicet eis. Licet fueritis baptizati
fregistis tñ fidẽ ꝛ p̲missionẽ vestrã: qr non
renũciastis sathane: neq3 mũdo: neq3 pom-
pis eius: nõ seruastis legẽ ꝛ mãdata mea ve
r̄ miseratis. Item fidẽ meã violastis sequẽ
do carminatrices: diuinatores; sortilegos.

Itẽ nomẽ meũ ꝑ vos iugiť blasphemabať.
vnde nõ omis qui dicit mihi dñe dñe: intra
bit in regnũ celoꝝ: sed qui fecerit voluntatez
patris mei qui in celis est. Matth. vij. Si ie
iunastis: vobis ieiunastis: ⁊ nõ mihi: q̃a ad
lites ⁊ cõtentiones ieiunastis: ⁊ ꝑcussistis
pugno impie. Nunq̃d tale est ieiuniuz quod
elegi? Certe nõ. Si elemosinas fecistis: tuba
cecinistis ãte vos vt haberetis gloriã mũdi
Amen dico vobis. Recepistis mercedẽ ve
stram. Itez tanq̃ obstinati in malo de mea
misericordia diffidẽtes: ⁊ peccãtes ĩ spiritũ
sanctũ: neglexistis penitentiã: ⁊ q: iudicium
sine mi̾icordia erit ei q̃ est sine mi̾icordia:
iõ sine mĩa dãnabimini. ¶ Cõuicť g̃ his
oĩbus ⁊ deficiẽtibus in causa ꝓpria: expecta
bit iudex: an aliq̃s velit aduocare pro istis
q̃m aduocati nõ minus ꝑficiũt humano ge-
neri q̃ si patriã armis defenderẽt: ex̃ de vo-
to ⁊ voti redẽptione. per glosam. vbi diciť
Consilio pollet cui vim natura negauit. Ad
uocatio aũt est desideriũ suũ vľ amici sui: in
iure apud eũ qui iurisditiõi preest exponere:
vt habeť. iij. q. vij. ca. infamis. §. in digestis.
Ideo dña mĩa videns iudicis indignatiõez
ad sententiã ꝓmulgandã cõtra peccatores:
subito assumpsit cãm peccatoꝝ defendendã
Et accedẽs ad p̃ntiaz iudicis: ait dñ ato: do
mine deus misericors ⁊ clemẽs: patiens. ac
multe miseratiõis ⁊ verax: qui custodis mi-
sericordiã in milia: qui aufers iniquitatez et
scelera atq̃ peccata. nullusq̃ apud te per se
innocẽs est: q̃ es magnus consilio ⁊ incom-
prehẽsibilis cogitatu: cuius oculi sunt aperti
suꝑ vias filioꝝ adam vt reddas vnicuiq̃ s̓z
opera sua ⁊ s̓m factũ adinuentionũ suaruz.
Tu dñe fecisti iudeos poplm tibi q̃bꝰ impo
suisti legẽ circũcisionis ꝑ abraham famuluz
tuũ: ⁊ legis mãdata ꝑ moysen seruũ tuum.
Tu dixisti abrahe. Eritq̃ pactũ meũ in car-
ne vestra ꝑ fedus eternuz. Masculus cuius
preputij caro circũcisa nõ fuerit peribit aĩa
illa de populo meo. Si ergo fedus circũcisio
nis est eternũ sine p̃finitione tempoꝛis. eter
naliter ꝑmanere debebat. Etiã dixisti ꝑ fa-
mulum tuũ moysen. Custodite leges meas
atq̃ iudicia: ne ⁊ vos euomat terra quaz in
traturi estis ⁊ habitaturi. Leuitici. xx. Unde
populus iste sub tua lege cõstitutus: penas
legis sustinuit cũ peccasset cõtra legẽ. Etiã
tu quoq̃ in sanguine testamẽti tui eduxisti
vinctos de lacu. vt diciť Zach. ix. Tu insuꝑ
legis cerimõias carne assumpta obseruasti.

Et quãuis baptismũ institueris a quo recess
serunt iudei nolẽtes baptizari: non tamen ꝓ
pter hoc debẽt perpetuo damnari. Quia vt
diciť Deuteronomij. xviij. c. Propheram sus
citabo de medio fratrum vestroꝝ. Si q̃s nõ
audierit ꝓphetã illũ. ego vltoꝛ existam. Lex
ista nõ exprimit certã vltionẽ. ergo intelligiť
de vltione legis qua dicitur. Seruate leges
meas atq̃ mandata ne et vos euomat ter-
ra in quã intraturi estis et habitaturi. Nũc
autẽ quia te cõtempserũt ⁊ baptismũ spreue
runt. ideo ciuitas eoꝝ desolata fuit ꝑ titum
et vespasianũ imperatores romanos prout
dixisti. Luce. xix. Uenient dies in te ⁊ circũ-
dabũt te inimici tui ⁊c̃. Et sic de iure legis
nõ debent perpetuo damnari. Preterea tu
domine fuisti causa ꝑfidie ipoꝛum. Nam de
us pater in aduẽtu tuo precepit tibi dicens.
Aggraua coꝛ populi huius. ⁊ oculos exceca
et aures claude: ne forte videãt ⁊ intelligãt
et sanem eos. Esaye. vi. Respondit iustitia
genuflexa ante iudicẽ dicens. Summe opi-
fex rerum omniũ licet verba misericordie vi
deantur demulcere aures audientium. Ego
tamen aliter ostendaz de iure legis. cum lex
dicit. Si quis nõ audierit ꝓphetã illum ego
deus vltoꝛ existam. nõ dicit q̃ lex vlcisceretť:
sed deus cuius vltio est alia ab vltione legis
quã vltionẽ dei ponit psal. dicens. Conuer-
tantur peccatores in infernũ scilicet damna
tione perpetua. ergo ipsi iudei saluari non
possunt. Preterea Amos. ij. dicitur suꝑ tri-
bus sceleribus israel ⁊ super quattuoꝛ nõ cõ
uertam eum. ꝓ eo q̃ vendiderit argento iu-
stum. Ego autẽ exterminaui amoꝛreum a
facie eoꝝ. Ego sum qui ascendere vos feci
de terra egypti: ⁊ eduxi vos in deserto qua-
draginta annis: vt possideretis terrã amoꝛ
rei: ego suscitaui de filijs vestris in ꝓphetas
Nunquid nõ est ita filij israel? Hec ille. Ex
quo sequitur q̃ ipsi nõ possunt saluari cum
te domine iudex vendiderit. Primuz enim
scelus post habitaz terram ꝓmissionis: fuit
in taberuaculo sylo: vbi deus habitauit cui
preerat hely sacerdos: cuius filij scilz ophni
⁊ phinees. Retraxerũt populũ a sacrificijs
ex quo scelere populi: archa dñi fuit capta a
philisteis. ⁊ post sex menses fuit reducta ad
locũ ꝓpriũ: vt diciť p̊mi Reg. vi. Secundũ
scelꝰ fuit in syõ: vbi sacerdotes ⁊ reges ydolť
sacrificabãt neglecta lege ex q̊ transmigrati
fuerũt in babylonẽ. destructo templo. ibiq̃
manserũt. lxx. annis. Postea cõuersi mĩam

cōsecuti sunt vt dr. iiij. Regū. vlti. ꝛ Esdre p
totū. Tertiū scelus fuit in hierl'm reedificato
tēplo. qñ recesserūt sacerdotes ꝛ ceteri a le-
ge dei et iūxerūt se nationibꝰ: apostatātes a
circuncisione ex quo ab infidelibus regibus
mortui: vēditi: ꝛ captiuati fuerūt vltra ducen
ta milia: postea miam cōsecuti sunt. vt pꝫ in
libris Machab. p totū. Quartū vero scelus
fuit qꝛ vēdiderūt ꝑmissum eis in lege christū
quē tradiderūt morti. Et quo ad hoc nō cōse
quenť miam. Tūc mia relicta causa iudeoꝝ
assumpsit causam gentiū dicēs. Loquar ad
dñm meū cū fiducia. Siquidē isti videlꝫ pa-
gani nescierūt te deū esse: nō viderūt: nō au-
diuerūt: ꝓphetas nō misisti: legē nō dedisti:
patriarchas nō viderūt: sanctoꝝ exēpla non
legerūt: futurū iudiciuꝫ nemo ꝑdixit: vestire
nudū nemo mādauit: resistere libidini nemo
ꝑcepit: respuere auariciā nemo ꝑsuasit: igno
rātia peccauerūt: merenť veniā. ꝓpterea cō-
fitebor in nationibꝰ dñe. Statimqꝫ iustitia
adducet iustos suos q̇ arguēt taꝫ iudeos q̄
paganos. vt dicit Augꝰ. in ſmone. iiij. de ad
uētu dñi ad iudiciū. Surget ꝑmus noe iustꝰ
ac ꝓclamabit. Ego dñe ꝓpter pctā eorum ne
ꝑirent diluuiū ꝑdicaui. vt ipsi agnoscerēt q̄
esset innocētibus salus: ꝛ q̄ pena peccātibꝰ.
Scdo veniet Abrahā ꝛ dicet. Ego pr̄ gētiū
cuiꝰ exēpla sequētes electi sunt. ego filiū me-
um Ysaac nō dubitaui tibi offerre p victima
vt isti cognoscerēt nihil sibi p te dño reſua-
re. Ego filio meo nō pepci. Ego te dñe iubē-
te terrā meā ꝛ cognationē meam deserui vt
eis essem exemplū sua pctā deserere. Tertio
moyses subsecutus dicet. Ego dixi: nō adul
terabis: vt licentiā fornicatiōis tollerē. Ego
dixi diliges ꝓximū tuū vt charitas abūdaret
Ego dixi. soli deo seruies: ne idolis immola
rent. Ego dixi iniq̇s falsum testimoniū ne di
catis: vt aduersum hoīem os suū mētiendo
clauderēt ꝛ oīa alia salutis ꝑcepta te ꝑcipiē
te ꝓposui. Quarto veniet dauid ꝛ dicet. Ego
te dñe p oīa nūciaui. Ego cū rex essem ꝑditꝰ
ꝓstāte cilicio suptectus: ꝛ cineri subiectus ora
ui. vt istis māsuetudinis ac humilitatꝭ exem-
plū darē. Ego dixi. Btūs vir q̇ nō abijt in cō
silio impioꝝ ꝛc. Ego dixi. Exultabunt sancti
in gloria. Ego dixi. Desideria pctōꝝ peribūt
vt agnoscerēt ꝛ pctā desererēt. Ego inimicꝭ
meis qui me ꝑsequebanť pepci: vt ꝛ isti mi
sericordiā imitarenť. Quinto Esaias surget
et dicet. Ego dñe p os meū premonui. Ego
peccātibus irā venire testatus sum: vt istos

a malis suis: siue spes ꝑmioꝝ: vl' suppliciorū
formido repellēt. Tūc xp̄s dicet. Ego vobis
regna celoꝝ ꝓmisi. Ego et vt maloꝝ vestroꝝ
penitentiā ageretis. in exemplū latronē qui
me sub vniꝰ hore momēto in suo fine cōfes-
sus est: in paradiso locaui: vt vel illius fidem
qui remitti sibi pctā meruerat: imitaremini.
Nam etiā p vobis passus sum: ne dubitaret
homo p se pati quod deꝰ p hoīe ptulit. Ego
me post resurrectionē meā ne fides vr̄a con
fundereť ostēdi. Ego in petro iudeos admo
nui. Ego in paulo gētibꝰ ꝑdicaui: Quid vos
iuuat q̄ labijs me honorastis: factis vero et
opibus denegastis. hec Augꝰ. vbi sup̄. Sub
sequēter locuta est mia dicēs. Clemētissime
iudex q̇d facies de istis pctōribus ppl'i mei
xp̄iani? Nōne dñe miserator ꝛ misericors q̄
dixisti: in eternū mia edificabiť in celis: in et
nū ꝓijcies eos vt non cōplacitior sis adhuc:
aut in finē miam tuā abscides a gñatōne in
generationē: aut obliuisceris miſeri deꝰ: aut
ꝯtinebis in ira tua mias tuas? Nōne isti ser
ui tui fuerūt q̇s in dilectōe tua vocasti chri-
stos tuos: q̇ semp te dñe inuocauerūt? Si p
pctīs suis penitentiā nō egerūt tñ viuentes
in mūdo ḡuiter flagellati sunt. s. fame: peste:
guerris: ꝛ iudicijs legis tue. Unde nunq̄ li-
bertate gauisi sunt: ſꝫ semp ſuituti dediti fue
rūt. Cū tñ ꝓmiseris nō in ꝑpetuū irasci. neqꝫ
in eternū cōminari. Non ſm pctā eoꝝ facere
eis: neqꝫ ſm iniq̇tates eoꝝ retribuē eis. Qm̄
ſm altitudinē celi a terra: corroborasti miam
tuā sup timētes te. Aperi ḡ miam tuā: ꝛ im
imple aīal benedictiōe. Statimqꝫ iustitia re
spondit. dicēs. Justus es dñe ꝛ rectū iudiciū
tuū. Tu mihi iurasti ꝛ statuisti custodire iu-
dicia iustitie tue. Unde qꝛ dilexisti iustitiā et
odisti iīq̇tatē ꝓpťea vnxit te deꝰ deꝰ tuꝰ oleo
leti: ic. qm̄ iustitia tua iustitia in eternū: ꝛ lex
tua veritas: vt dixit dauid ꝓpheta h̄ assistēs.
Ego dñe a te petij legē veritatꝭ: dicēs. Dñe
q̇s habitabit in tabernacl'o tuo: aut q̇s req̇e
scet in mōte sancto tuo. Et tu legē veritatꝭ de
disti mihi: dicēs. Qui ingrediť sine macula ꝛ
operať iustitiā ꝛc. vsqꝫ ꝛ munera sup inno-
centē nō accepit: vt testať dauid ꝓpheta. Itē
ꝓmisisti mihi: ad nihilū deducere in ꝯspectu
tuo malignū. Sꝫ qꝛ mia soror mea dicit chri
stianū ppl'm afflictū illis q̄tuor plagis. Di-
co q̄ inter ip̄a flagella in seculo: posueŕt chri
stiani mendaciū spem eoꝝ ꝛ mēdacio ꝓtecti
sunt: sicut dicit Esayas ꝓpheta hic assistēs.
xxviij. c. sic. Percussimus fedus cū morte et

cũ inferno fecimus pactũ. Flagellũ inũdãs
cũ transierit nõ nocebit nobis: nec veniet su
per nos q2 posuimus mẽdaciũ spem nostrã
et mẽdacio ptecti fuim⁹. Jdcirco dixisti dñe
de⁹. Ecce ego ponã iudiciũ ĩ põdẽ ⁊ iustitiã
ĩ mẽsura ⁊ subuertet grãdo spem mẽdacij ⁊
ptectionẽ. Aq̃ inũdabũt ⁊ delebit̃ fed⁹ vr̃m
cũ morte: et pactũ vestrũ cũ inferno nõ sta-
bit. hec ille. Jsti v̾o pctõres abũdãtes in sc̃lo
obtinuerũt diuitias ⁊ cũ oib⁹ sc̃is ⁊ iustis ñ
fuerũt flagellati. Jn extremo vite ipoꝝ pace
et diuitijs gaudẽtes obliti sunt tui deus qui
saluasti eos. ppterea sicut oues in ĩferno po
siti sunt: vt mors depascat eos. Sed in infer
no nulla est redẽptio vt ĩnuit̃ Job. vij. Et da
uid in inferno q̃s cõfitebit̃ tibi? quasi dicat
nullus. Et iterũ. Nõ mortui laudabũt te do
mine: neq3 oẽs qui descẽdũt in infernu3. Et
Esa xxxviij. Q2 nõ infernus confitebit̃ tibi:
neq3 mors laudabit te: nõ expectabũt q̃ de-
scẽdũt in lacũ veritatẽ tuã. Ergo iustissime
deus hij pctõres ꝭm veritatẽ legis tue infer-
no dãnati: amplius saluari nõ p̃nt ⁊c. Assur
gẽs mĩa dicit. Defecit in salutari tuo anima
mea ⁊ in verbo tuo speraui. Defecerũt oculi
mei ĩ eloquiũ tuũ dicẽtes qñ ꝯsolaberis me.
Tu em̃ in latere tuo fecisti portã. vt pctõres
p eã ad te redeũtes saluarent̃. Sed iustitia
semp rigorosa: angelos perdidisti. Adam
peccantẽ de paradiso eiecisti: mũdũ vniuer-
sum pctĩs plenũ aq̃s submersisti. Sodomã
et gomorrã igne cremauisti: pplm murmu-
rantẽ: cõtra deũ occidisti ⁊c. Jdeo scĩssimus
dauid hic assistẽs. anteq̃ a deo vnctione3 et
regnũ sacerdotij sumeret: nõ te sed me in p-
sona xp̃i sub publico chyrographo iureiurã-
do firmato ab ip̃o deo despõsauit: ⁊ cũ ipso
deo tale pactũ habuit. Si aũt dereliq̃rit filij
tui legẽ meã ⁊ in iustitijs meis nõ ambula-
uerint: si iustitias meas pphanauerit: ⁊ mã
data mea nõ custodierint. visitabo in virga
iniq̃tates eoꝝ ⁊ in v̾beribus peccata eorum
Misericordiã aũt meã nõ dispergã ab eo ne
q3 nocebo in veritate mea. i. in iustitia. Ergo
postq̃ fui despõsata ipsi dauid: sub pacto iu
reiurãdo firmato: cesset rigor tuus quẽ ꝯtra
pctõres ostẽdisti. Jn cui⁹ signũ dixit ipse iu-
dex ĩ mũdo viuẽs. Discite q̃d ẽ mĩĩcordiã
volo ⁊ nõ sacrificiũ. i. iustitiã. Auctoritates
aũt quas p te allegas nõ loquunt̃ de circũci
sis vel baptizatis: sed de alijs paganis qui p
circũcisionẽ vel p baptismũ nõ sunt scripti ĩ
libro vite. Jsti em̃ tales qui mortui sunt in

inferno: nõ laudabũt dñm: qm̃ characterem
vite nõ habẽt: sed alij q̃ habent characterez
vite. dño benedicẽt: sicut Hieremias qui in
inferno orabat ⁊ exaudiebat̃ a deo p victo-
ria ppl̃i sui. ij. Mach. vlti. Scio em̃ o iustitia
q̃ null⁹ sanctoꝝ ex pprijs meritis ⁊ de iure
iustitie põt iustificari apud deũ. sicut dauid
clamabat dicẽs. Non intres in iudiciũ cum
s̾uo tuo dñe: q2 nõ iustificabit̃ in conspectu
tuo oĩs viuẽs. Q2 ꝑsecut⁹ ẽ ĩimic⁹ aĩa3 meã
Jtem o iustitia q̃d pfuit mũdo xp̃m carne3
humanã sumpsisse ⁊ eã in mortẽ p pctõrib⁹
posuisse: si oẽs dãnant̃ pctõres? Preterea q̃d
pfuerũt baptismus ⁊ alia sacramẽta eccl̃ie ĩ
q̃bus peccata remittunt̃: gratie infundunt̃:
et v̾tutes cõdonant̃: nisi q2 alia est lex habẽ
tium characterẽ et alia nõ habentium: qm̃
de his qui habẽt characterem dicitur p̃mi
Reg. ij. Dñs mortificat ⁊ viuificat: deducit
ad inferos ⁊ reducit. Et dauid. Qm̃ nõ dere
linques aĩam meã in inferno. Et iterũ. Dñe
eduxisti ab inferno aĩam meã: saluasti me a
descẽdẽtibus in lacũ. Ergo signati charactẽ
circũcisionis vel baptismi. l3 dãnati fuerint
in ĩferno: possunt ab eo redimi p̃cipue illi q̃
nõ fuerũt alienati a deo cũ sit scriptũ. Perdes
om̃s q̃ fornicant̃ abs te: mihi aũt adherere
deo bonũ est. Ponere in dño deo spe3 meã
Et iterũ. Cõuertant̃ pctõres in infernũ oẽs
gẽtes que obliuiscunt̃ deũ. Et iterũ. Verũtñ
deus redimet aĩam meã de manu inferi: cũ
acceperit me. Et sic de multis alijs que p̃nt
adduci. Tũc btã v̾go cognoscẽs hãc dis
cordiã inter istas duas dñas: traxit eas ad
partẽ ⁊ dixit eis. Que est ista vr̃a discordia?
Respõdit iustitia dicẽs. O dña gloriosa dis
cordia nr̃a est hec: hoĩes hic p̃ntes de ppl̃o
xp̃iano iuste p iudicẽ nostrũ filiũ tuũ eoꝝ de
meritis exigẽtibus: traditi fuerũt inferno et
ibi fuerũt p tp̃a lõgiora ĩ supplicijs eternis.
Nunc v̾o q̃rit mĩĩcordia soror mea dictos
dãnatos ab inferno liberari. in mei g̃ue pre
iudiciũ ⁊ iacturaz. Dixit mĩĩcordia. Soror
mea iustitia mihi magis fieret preiudiciu3.
si p̃dicti peccatores nõ liberarent̃ de carcere
infernali. Vanũ em̃ esset nomẽ meũ si predi
ctis pctõribus deus nõ miserebit̃. Dicet tũc
v̾go beata. Nolite cõturbare inuicẽ: q2 vtra
q3 vestrũ suũ ius habebit. Si placet ponite
hanc vestrã disceptationẽ in manib⁹ meis.
qm̃ p vtraq3 rõnabiliter diffiniã. Quib⁹ cõ-
sentiẽtibus v̾go posuit inter eas silentium.
hoc modo. Om̃s pctõres populi christiani

qui tñ baptismũ nõ irritauerũt: aut sine pec
cato mortali in infernũ descẽderũt vt satisfa
cerẽt ꝑ purgationẽ quod in hac vita nõ sa
tisfecerũt: de inferno redimant. Ceteri vero
qui cũ peccato mortali descenderũt in infer
nũ: in eternũ ibidẽ crucient. In his tñ oibꝰ
reseruato beneplacito filij mei. Et in hac sen
tentia ꝟginis: ꝑdicte dñe cõsenserũt. Cunqꝫ
venissent ad tribunal iudicis ⁊ ꝑ ꝟginẽ reci
tata ꝟtutũ cõcordia, dixit xp̃s, illi pctõres q̃
diffiderũt de dei mĩa ⁊ neglecta penitentia
semꝑ ad malum obstinati fuerũt, Item qui
desperauerũt in suis pctĩs Item q̃ veri tatẽ
impugnauerũt ⁊ semꝑ mendaciũ dixerunt.
Item qui nunq̃ habuerũt ꝓpositũ peniten
di, Item qui male senserũt de ꝑsonis sctissi
me trinitatis ⁊ p̃cipue de spũsancto. Item q̃
scisma in eccl'ia mea posuerũt ⁊ ꝓtexerũt q̃
bus dedi tp̃s penitẽdi ⁊ noluerũt, hi oẽs de
trudant in infernũ iuxta voluntatẽ iustitie.
Ceteri ꝟo om̃s ab inferno redimant iuxta vo
lũtatẽ mĩe, placuit snĩa iudicis. Et sic mĩa ⁊
iustitia obuiauerũt sibi ⁊ inuicẽ osculate sũt
⁊c̃. Misericordia dicet iterũ. Clemẽtissime iu
dex sentio ⁊ iuxta infernũ ꝑuulos carere gl'ia
beatitudinis tue, qui nõ habito baptismo.
aliq̃ in vteris matrũ aliq̃ in lacte mortui fue
runt: q̃ si vixissent baptizati fuissent. Sed cũ
p̃dicti ꝑuuli fuerĩt sub tua custodia. p̄s. Cu
stodiẽs ꝑuulos dñs. ne dicat q̃ sub tua cu
stodia ꝑierint. peto vt ad gl'iam btitudinis
reducant: qm̃ culpa eoꝝ nõ fuit si baptizati
nõ fuerũt: sed culpa mortis q̃ sic aspere eos
inuasit vt ptꝫ. Dicet iudex aduocent vita et
mors. Quibus vocatis ⁊ cõparẽtibus dicet
iudex. O mors ego te feci vt esses preciosa
sanctoꝝ hoĩm q̃ eterna gaudia ꝓmereri potu
issent. q̃re in pctĩs pctõres occidisti? q̃re eos
nõ expectasti quousqꝫ pniam egissent de pec
catis eoꝝ? Nõne cõstitui tp̃s vite hois cẽtũ
viginti ãnoꝝ: vt dr̃ Geñ. vi. Nõne cõstitui pctõ
ri tp̃s penitẽdi cẽtũ ãnoꝝ Esa. lxv. Maledi
ctꝰ pctõr cẽtũ ãnoꝝ. Si vsqꝫ ad illd̃ tp̃s expe
ctasses: excusabil' eẽs: q2 ꝟo ãticipasti tp̃s di
cta es mors pctõꝝ pessima. Certe ꝓꝑ tuã ĩi
q̃tatẽ punieris. Etiã peiꝰ fecisti: q2 hos ꝑuu
los ĩ vteris mrũ: aut ĩ vlnis earũ occidisti: ⁊
eos ad sacrũ baptismũ ꝑuẽire ꝓhibuisti. q̃re
hͦ malũ fecisti ĩiq̃. Tũc mors se hũiliter incli
nãs corã iudice: dicet sic. Equissime iudex pla
ceat tue maiestati me patiẽt audire. ego me
ñ credo aliq̃d ĩiustũ fecisse si int'feci pctõres
pessimos s̄ꝫ iustitiã: qm̃ ministra tua fui, Tu eĩ
dixisti ĩ lege tua. Maleficos ñ patieris viuẽ
sup t'rã. Iudex dicet nõ sic: s̄ deo in iudiciuꝫ
vocata es q2 nõ ꝑmisisti eos penitẽ. Rñdit
mors. Si pctõres memores fuissent nomis
tui ⁊ eos int'fecissem iniusta fuissem: qm̃ scri
bit. Non est in morte q̃ memor sit tui. Iudex
dicet istud ĩtelligit q̃ si pctõres fuissent me
mores nois mei: nõ fuissent ĩ morte pessima
sed p̃ciosa. Rñdit mors. Dñe scriptum est.
Viri sanguinũ ⁊ dolosi nõ dimidiabũt dies
suos, quõ ergo pessima fui? Itẽ cum bestie:
hoĩes: viri: filij hoĩm seip̃os occiderint: debꝫ
ne imputari mihi? Iudex dicet. Certe sic. Nõ
ne oĩm hoĩꝫ claues mort' in manu tua erãt:
quare homicidia ꝑmisisti. Nã in lege scriptũ
est Geñ. ix. Sanguinẽ eñ aĩarũ vestrarum
requirã de manu cũctarũ bestiarũ ⁊ de ma
nu hoĩs de manu viri ⁊ de manu fratris eiꝰ
requirã aĩam hoĩs. Postq̃ sciebas q̃ deus
req̃rebat sanguinẽ occisi de manu occisoris
quare homicidia ꝑmisisti: vt ⁊ homicide in
pctĩs interficerent. Naꝫ bestia sine te morte
nõ poterat alijs inferre mortẽ. ⁊ sic de alijs.
Item sociabaris cũ diabolo ⁊ in inferno ele
gisti refrigeriũ tuũ. ad oĩa mala mũdi ꝑ ꝑgẽ
da vt dr̃ Abacuch iij. c. Ante faciẽ eius ibit
mors: egredietur dyabolꝰ ãte pedes eiꝰ. stetit
⁊ mẽsus ẽ terrã aspexit ⁊ dissoluit gẽtes. Et
q2 sociata fuisti pctõribus ⁊ nõ angel' potiꝰ
elegisti replere tartarũ q̃ paradisum: ꝓpterea
ad infernũ descẽdes. Et iudex illico abstulit
ptãtem et claues tã a morte q̃ ab inferno.
Tũc vocauit vitã dicẽs, dic mihi o vita: q̃re
ꝑmisisti te vici a morte? q̃re nõ fuisti auxilia
ta pctõribus ne sic dãnabiliter morerentur?
Certe valde culpabilis fuisti, Quibus ꝟbis
vita timefacta ⁊ lachrimis cõpũcta summo
iudici dicet. Ne irascat' furor tuꝰ dñe in me: s̄
clemẽter audi me. Verũ est dñe q̃ me vitaꝫ
in ꝑpetuũ creasti: qñ spiraculũ vite formasti
me in aĩaꝫ viuẽtẽ. Postea vero inuidia dya
boli me vita exclusa. mors ĩtroiuit ĩ orbẽ ter
rarũ. Nõne dñe annihilasti me in mũdo qñ
hoiem a paradiso expulisti ꝓpter eiꝰ inobedi
entiã ⁊ dixisti. Videte ne homo mittat ma
nũ suã ⁊ sumat de ligno vite ⁊ comedat ⁊ vi
uat in eternũ: ⁊ emisisti euꝫ de paradiso vbi
ego vita erã: ⁊ dedisti eũ in manu mortis de
cuius ligno ip̃e p̃mus homo comederat. O
dñe que fuit mea potẽtia vt liberare potue
rim hoiem a grauibus ꝑiculis mũdi. Sꝫ ne
qꝫ te liberare potui a morte crucis: cuius q̃
dem mortis hic apparẽt insignia. Sed qñ

tu dedisti mortẽ i inferno: oẽs mortuos in eo
viuificaui. dicet iudex: vita viuet ⁊ nõ morie
tur. Tũc dicet mĩe illud Augꝰ lib. hypono-
sticon. rñsiõe. v. Si q̃s nõ renatꝰ fuerit ex aq̃
et spũsancto nõ intrabit in regnũ celoꝝ. In
trare q̃ppe in regnũ celoꝝ nõ ẽ aliud ꝙ̃ vita
beata viuere que ꝑmanet in secula seculoꝝ
Ecce nõ baptizatus. vitali etiã cibo ꝑuatus
diuidit a regno celoꝝ vbi salus viuentium
ꝑmanet: hec ille. Tandẽ termino sentẽtie ad
veniẽte ⁊ christo iesu sedẽte ꝓ tribunali sona
bit tuba in voce horribili et iudice iubente
iusti ab iniustis separabunt ⁊ silentio facto
quasi medio hore ꝓferet iudex sñiam. ꝑmo
q̃ ad iustos: dicẽs sic. Vos estis genꝰ electũ.
regale sacerdotiũ gẽs scã: ppl's acq̃sitiõis vt
v̾tutes ãnũtietis eiꝰ q̃ de tenebris vos voca
uit in admirabile lumẽ suũ. Qui aliq̃n nõ po
pulꝰ. nũc aũt ppl's dei. Qui nõ ꝯsecuti mĩaꝫ
nũc aũt mĩam consecuti. i. Petri. ij. Vos
eñ estis q̃ ꝑmansistis mecũ in tẽptationibꝰ
meis. Et ego dispono vobis sicut disposuit
mihi pr̃ meus regnũ vt edatis ⁊ bibatis su-
per mẽsam meã in regno meo: ⁊ sedeat̃ sup
thronos iudicãtes duodecim tribꝰ isrl̃. Luc.
xxij. Itaq꞉ vt ꝑcipiatis ĩmarcessibilez eterne
glie coronã. Venite bñdicti pr̃is mei: ꝑcipi
te regnũ vobis ꝑatũ ab origie mũdi. math.
xxv. Scd̃o quo ad iniustos dicet sic. Ego te
hõ de terre humo mãibꝰ meis formaui: ego
terrenis artubꝰ spm̃ infudi: ego te ad yma-
ginẽ ⁊ silitudinẽ meã facere dignatus sum:
ego te inter paradisi gaudia q̃d nõ mereba-
ris collocaui: tu vitalia mãdata cõtẽnẽs de
ceptorẽ seq̃ ꝙ̃ creatorẽ maluisti. vñ et iusta
pena dãnatꝰ inferni supplicijs deputatꝰ es:
ꝓpterea mixtus tui v̾ginalẽ vterũ sine dispẽ-
dio v̾ginitat̃ in pariẽdo introij: carnẽ assum
psi: in ꝓsepio positꝰ ⁊ pãnis inolutꝰ iacui: int̃
pctõres hitaui: hũanosq꞉ labores q̃bus tibi
silis fierẽ ꝑtuli vt te mihi silez facerẽ ꝯtumeli
as ⁊ v̾ba ꝓ te sustinui vt te eriperẽ colaphos
⁊ sputa suscepi: vt tibi dulcedinẽ ꝑadisi red-
derẽ acetũ cũ felle bibi: vt gl̾iosa gaudia ꝯce
derẽ ꝓ te vepbus coronatꝰ. crucifixꝰ: lancea
vulneratꝰ: mortuꝰ in sepulcro positꝰ: aĩam in
tormẽta dimisi vt te ad celũ reducerez dolo
res tuos suscepi: vt tibi meã gl̾iaz darẽ: mor
tẽ tuã sustinui vt in et̾nũ viueres. iacui in se
pulchro vt tu ĩ celo regnares: h̾ oĩa ꝓ vobis
hoibus sustinui. Cur q̃d ꝓ te ꝑtuli ꝑdidisti?
Cur ingr̃te redẽptõis tue munera ñ tribuisti
Redde mihi vitã tuã ꝓ q̃ meã dedi. Redde
mihi aĩam tuã quã vanis fallacijs ꝑdidisti?
ꝓ q̃ vulneribꝰ pctõꝝ tuoꝝ meaz occidi. Cur
hitaculũ q̃d in te sacrauerã luxurie sordibus
polluisti? Cur corpꝰ meũ illecebrarũ turpitu
dine maculasti? Cur me g̾uiori criminũ tuoꝝ
cruce ꝙ̃ illa ĩ q̃ q̃ndã ꝓ te ꝑpẽderã afflixisti?
Grauior eñ apd̃ me pctõꝝ tuoꝝ crux est in
q̃ inuitꝰ pẽdeo: ꝙ̃ illa in q̃ tibi mixtꝰ mortez
tuã occisurꝰ ascẽdi. Ego cũ eẽz incõmutabil̾
ꝓ te factꝰ suz hõ. Cũ eẽm ĩpassibil̾: ꝓ te pati
dignatꝰ suz. Cũ diues essem: ꝓ te egenꝰ factꝰ
sum. Amplꝰ hoꝝ q̃d debui facẽ ⁊ nõ feci: di
cite mihi nũc ⁊ oñdite q̃d passi estis ꝑpt̃ me
dñz vr̃z vel q̃d boni egistis etiã ꝓ vob? Vos
despexistis in hoĩe deũ: in inferno salutẽ ĩ via
reditũ: in iudice veniã. in cruce vitã: in sup-
plicijs medicinã. Ecce nõ põt modo iustitia
mea aliđ iudicare: nisi q̃d merent opa vr̃a.
Ergo q̃d ipi elegistis: tenete. Cõtẽpsistis lu
cẽ: possidete tenebras. amastis mortẽ: ite in
ꝑditõez. secuti estis dyabolũ: ite cũ eo ĩ ignẽ
eternũ: h̾ Augꝰ, s̾mone. xiij. de aduẽtu ad iu
diciũ. Et alta voce clamabit: dicẽs. Ite ma-
ledicti in ignẽ eternũ: q̃ paratꝰ est dyabolo ⁊
angelis eiꝰ. Matth. xxv. ¶ Ista sñia erit
irreuocabilis. q̃m ab ea nõ poterit appellari
ꝓpter tres causas. Primo q꞉ tãta est excel-
lentia iudic̃ ꝙ nõ hꝫ maiorẽ se. vt hr̃. ij. q. vi.
c. oĩs. c. placuit de cetero. ix. q. iij. c. Cõquestꝰ
ex̃ de appellatõibꝰ. c. dilecti ⁊c. Scd̃o q꞉ taz
euidẽtia erũt crimina pctõꝝ ꝙ totꝰ mũdꝰ co
gnoscet. ex̃ de appel. c. cũ sit romana ⁊. c. se-
quẽti. et. c. ꝑuenit. Tertio q꞉ ĩtra illđ tp̃s nõ
poterit vlterius ꝓcedi in causa. Extra de ap
pellationibus. c. sup eo. Et tũc celum. i. iusti
transibũt in vitã eternam: sine dubio in ipa
carne quã hic habuerũt ⁊ sociabunt sanctis
angelis in gloria sempiterna. Terra autẽ. i.
peccatores ⁊ impij traditi in potestate demo
nũ transibũt ⁊ ibunt in suis corporibus cuz
dyabolo in suppliciũ eternũ ⁊ permanebũt
semper sine fine ⁊ in gemitu ⁊ in luctu. Vñ
dicit Crisostomus. Plangent super se iudei
videntes viuentem et viuificantem: quem
quasi hominem mortuum existimabant: et
cõuincentes se corde vulnerato: scelus suũ
denegare non poterunt. Plangent ⁊ gen-
tiles qui vanis disputationibus philosopho
rum decepti irrationabilẽ stulticiã putaue-
runt eẽ: deũ colere crucifixũ. Plangẽt xp̃ia-
ni pctõres: qui magis dilexerũt mundum ꝙ̃
xp̃m. Plangẽt heretici q̃ purũ hoĩem cruci
fixũ dixerũt: quẽ vident eẽ iudicẽ in quẽ con

punxerūt iudei Plangēt oēs tribus terre:qꝛ nec virtus est resistendi cōtra eū:nec fugiē-di facultas a facie eiꝯ:nec pnīe locus:nec sa-tisfaciēdi tps:ſꝫ angustia est oīuꝫ rerū:nihil qꝫ eis remanet pter luctū.hec ille. Rogemꝯ nūc futuꝝ iudicē:vt post acceptabilē pnīam concedat tunc nobis requiē.Amen

¶ Eadem dñica.ij.aduentus sermo de antichristo ⁊ de tribulatiōibus ecclesie dei

RESpicite et leuate capita vestra.Luce.xxi ⁊ in euāgelio pñtis dñice.Glosa loquēs de antixp̄o sup illo verbo iob.xxi. Interrogate quēlibet de viatoribꝯ dicit sic.Dū de malorū corpe loqret subito ad omnium iniqꝝ caput antixp̄m v̄ba cōuertit dicēs. In diē pditionis seruat malꝯ ⁊ ad diē furoris ducet: post se oēm hoīem trahit ⁊ ante se īnumerabiles A ¶ Sup quo talē moueo qōnē. Utꝝ antixp̄s ppter xp̄ianoꝝ grauissimā psecutionē sit caput maloꝝ ppter diabolice malicie plenissimā executionē.Ad istā qōnē rn̄dēt duo doctores noui testi. Primꝯ est Isidorꝯ li.i.d̄ sūmo bono.ca.xxvi.dicēs sic.Antixp̄i multa mēbra p̄cesserūt ⁊ praue actōis merito caput ppriū p̄uenerūt ꝺm apl'i sniam:q iā iniqtatis misteriū opati sūt illud affirmāt etiā anteq̄ reuelet.hec ille.Secūdus est sanctus Tho.iij.pte.q.viij.arti.viij.dicens sic. In capite mat'iali.s. hūani corpis tria īueniūt.s. ordo.pfectio.⁊ v̄tꝯ influēdi. Ordo qꝛ caput est prima ps hoīs incipiēdo a supiori ⁊ inde est ꝙ oē principiū cōsueuit vocari caput ꝺm illud Ezechie.xi.ad oē caput vie fabricasti lupanar tibi. Perfectio aūt qꝛ in capite vigent oēs sensus ⁊ interiores ⁊ exteriores:cum in ceteris mēbris sit solus tactus. Et inde est qd̄ d̄r esa.ix.Lōgeuus ⁊ honorabilis ipse est caput. Uirtus v̄o qꝛ motus ceteroꝝ mēbrorū ⁊ gubernatio eoꝝ in suis actibus est a capite ppter vim sensitiuā ⁊ motiuā ibi dn̄antem.vn̄ ⁊ rector d̄r caput ppl'i ꝺm illd̄.i. Re.xv.Cū esses puulus in oculis tuis caput in tribubus israel factus es.Quātū ergo ad ordinē tpis antixp̄s nō d̄r esse caput malorū q̄si eius pctm̄ p̄cessit sicut precessit pctm̄ diaboli.Silr etiā nō d̄r esse caput maloꝝ ppter v̄tutē influēdi.Si em̄ alios sui tpis ad malū sit cōuersurꝯ exteriꝯ inducēdo:nō tn̄ illi q ante eū fuerūt ab ip̄o sunt in malitiā inducti nec eius malitiā sunt imitati vn̄ ꝺm hoc non posset dici caput oīuꝫ maloꝝ ſꝫ aliquoꝝ. Relinquit ergo ꝙ dicat caput oīuꝫ maloꝝ propter malitie pfectionē.vn̄ sup illud.ij.Thessal.ij.ca.Ostēdens se tanq̄ sit deus.dicit glo. Sicut in xp̄o oīs plenitudo diuinitatis īhabitauit:ita in antixp̄o plenitudo oīs malitie Nō quidē ita ꝙ hūanitas eiꝯ sit assumpta a diabolo in vnitate psone, sicut hūanitas xp̄i a filio dei.sed qꝛ diabolus malitiā suam eminētius ei influet suggerendo q̄ oībus malis Et ꝺm hoc oēs alij q p̄cesserūt sunt q̄si qdaꝫ figura antixp̄i ꝺm illud.ij.Thessa.ij.ca. Mysteriuꝫ iam opatur iniqtatis.hec Tho.Ex q ptꝫ ꝙ duo sunt capita maloꝝ.s.diabolus:qꝛ sicut gubernator nō sp suggerit subiectis vt eius volūtati obediāt sed pponit oībꝯ signū sue volūtatis:ad cuiꝯ seqlā aliqui excitantur inducti Alij spōte ppria:sicut ptꝫ in duce exercitus cuiꝯ vexillū sequūtur milites etiā nullo psuadēte:sic etiā primū pctm̄ diaboli qui ab initio peccauit vt d̄r Joh.viij. Propositū ē oībꝯ ad seqndū qd̄ qdā imitant p suggestionē ipiꝯ.quidā ppria spōte nullo suggerēte ⁊ ꝺm hoc oīuꝫ maloꝝ caput est diabolꝯ etiā quantū illū imitant ꝺm illud Sap.ij.ca. Inuidia diaboli mors introiuit in orbē terrarū Imitant aūt illū q sunt ex pte illiꝯ. Aliud caput maloꝝ ē antixp̄s nō q̄si a primo diuisū. sed inquātū plenissime īuenit in eo impressa malitia diaboli.vn̄ sup illud.ij.Thessa.ij.ca. ostēdens se tanq̄ sit deꝯ.dicit glo. In ip̄o erit caput oīuꝫ maloꝝ diabolꝯ q ē rex sup oēs filios supbie. Nō aūt d̄r eē in eo p vnionē psonalē:nec p intrinsecā habitationē qꝛ sola trinitas mēti illabit:vt d̄r in li.de ecclesiasticis dogmatibꝯ.ſꝫ p malitie effectū inquātū diabolꝯ in eo q̄si malitiā suaꝫ adducet ad caput p modū q d̄r aliqs ad caput ppositū suū ducere cū illud pfecerit.Saluator nr̄ cūctos p̄muniēs ne diabolicū figmētū a fid̄ v̄a seducāt mēdacijs ātixp̄i ne vtrūqꝫ sibi p̄ferāt puersa imitatōe dic. Respicite ⁊ leuate capita v̄ra Pro cuiꝯ declaratōe ponā q̄ttuor flores. B

¶ Primus flos. Antixp̄i cōceptio ⁊ natiuitas erit oīmoda corruptio et iniqtas.patet p greg.lib.xxix.moral'.dic sic. Dyabolꝯ q iō cecidit puerso ordine deo silis esse voluit eousqꝫ pductus est vt in antixp̄ꝫ veniēs videri deo silis dedignet atqꝫ eum quē habere nō potuit supbus equalē: dānatus putabit inferiorē. Un̄ apl's.Qui exaltatur sup oīe quod d̄r aut colit:ꝺ ille. Circa gn̄atiōnē ātixp̄i vidēda sunt q̄ttuor. Primo

qñ veniet antixp̄s. Scđo de q̄ gēte nascetur
Tertio ex q̄bus nascet̃. Quarto ī quo loco
nascet̃ antixp̄s. ¶ Quātū ad p̄mū sciendū
ꝙ tp̄s antixp̄i qñ vēturus est nescit̃ ꝓ certo
cū nō inueniat̃ det̃minate positū in scriptu
ris sacris. sed sibi solus deus reŝuauerit ẞm
illud act̃. i. Non est vestrū nosse tp̄a vel mo
mēta q̄ pr̄ posuit ī sua ptāte. Credūt em̄ q̄dā
ꝙ subito post mortē antixp̄i veniat dñs ad
iudiciū qđ vtiqꝫ est incertuꝫ. vñ Dañ. xij. ca.
Cū q̄siuisset a viro induto lineis qui stabat
sup̄ aq̄s flumīs dicens. Dñe mi q̄d erit post
hoc. Uade ait Daniel q̄ꝛ clausi sunt signati
q̄ꝫ ẞmones vsqꝫ ad tp̄s p̄finitū. Et matth.
xxiiij. ca. dꝛ. De die aūt illo ⁊ hora nemo scit
neqꝫ angeli celoꝝ nisi pr̄ solus. ⁊ Apoc̃. viij.
c. dꝛ. Factū est silentiū magnū in celo. quasi
media hora. Tñ ponunt̃ q̄ttuoꝛ signa aduē
tus ātixp̄i. Primū signū ponit̃. ij. thessal̃. ij.
Qm̄ nisi venerit discessio p̄mū: ⁊ reuelatus
fuerit homo peccati filius ꝑditionis. Unde
glosa dicit. Nō veniet antixp̄s nisi p̄mo veni
at discessio ẞm apl̃m. i. nisi prius gētes a ro
mano īꝑio discedāt vel nisi pri⁹ eccl̃ie disce
dāt ab obediētia romane eccl̃ie vel nisi pri⁹
discedāt a fide. hec ibi. Et methodus ep̄us ⁊
martyr dicit sic. Filij ismael q̊s occidit ⁊ disꝑ
didit gedeō exibūt adhuc semel vt videāt et
destituāt orbē ⁊ obtineāt t̃rā ab egypto vs
qꝫ ethiopiā ⁊ ab eufrate vsqꝫ ad indiā ⁊ a ty
gri vsqꝫ in īroitū regis nahot ioniti filij noe
⁊ ab aq̄lone vsqꝫ romā ⁊ illyricū: ⁊ erit iugū
eoꝝ duplex sup̄ ceruices oīuꝫ gentiū: ⁊ non
erit regnū sub celo qđ posset eos expugnare
vsqꝫ ad nūerū ebdomadarū septē ⁊ post de
uincent̃ a regno romanoꝝ ⁊ subijciet̃ ei. Et
em̄ magnificabit̃ regnuꝫ romanoꝝ sup̄ oīa
regna gentiū ⁊ neq̄ꝙ delebit̃ ab vllo eoꝝ in
et̃nū. Hꝫ em̄ arma īexpugnabilia ꝑ q̄ deijciē
tur oēs aduersarij ei⁹. Germania ⁊ q̄ hītāt ī
ea corruēt gladio a filijs ismael ⁊ captiuitate
capadocia sicilia. syria. cilicia. grecia. roma
insule maris. ⁊ egypt⁹: ⁊ erit oīs t̃ra sub iu
go eoꝝ. hec est ab apl̃o p̄dicta discessio q̄ ait.
Nisi venerit discessio primū ⁊ reuelatus fue
rit hō pcti. Minuet̃ ẜo in tp̄e illo spūs ꝑfe
ctoꝝ ⁊ multi abnegabūt fidē. viuificatoriam
ẜo crucē xp̄i ⁊ scā mysteria etiā sine aliq̄ vi
vel tormētis abnegabūt ⁊ associabūt̃ trans
gressorib⁹. post tribulatiōeꝫ aūt illā cū filij is
mael dixerit: q̄ꝛ neq̄ꝙ hēbūt xp̄iani ereptōꝫ
de manib⁹ nr̄is: tūc īsurget terribilit̃ subito
sup̄ eos rex romanoꝝ in furore magno quē
estimabāt hoīes tanq̄ꝙ mortuū eē q̄ occidet
eos: ⁊ captiuabit mulieres ⁊ filios eoꝝ ⁊ im
pōet iugū suū sup̄ eos septies tm̄ q̄ꝫtū erat
iugū eoꝝ sup̄ t̃rā. Et tc̄ pacificabit̃ t̃ra oīs ⁊
furoꝛ regū romanoꝝ exardescet sup̄ eos qui
xp̄m abnegauerūt. Et hec ē pax de q̄ dñs di
xit. Sicut ī dieb⁹ noe hoīes mādu cātes ⁊ bi
bētes ⁊ nubētes ⁊ nuptui tradētes: ita erit ī
nouissimo die. Et cū nō fuerit in cordib⁹ eo
rū timoꝛ ⁊ sollicitudo tūc egredient̃ gētes il
le q̄s cōclusit alexāder ⁊ cōcutiet̃ oīs terra a
cōspectu earū ⁊ fugiētes abscōdēt se ī mōti
bus speluncis ⁊ monumētis: ⁊ morient̃ ex ti
more q̄ꝫplīmi ⁊ non erit q̄ eos sepeliat. De
nāqꝫ gētes comedēt carnes hoīuꝫ ⁊ bibēt sā
guinē bestiaꝝ sic aquā ⁊ comedēt serpētes ⁊
scorpiōes ⁊ oē abomiābile gen⁹ bestiaꝝ ⁊ re
ptilia ⁊ null⁹ pot̃it stare corā eis. Post ebdo
madā ẜo tp̄is cū cōprehēderit ciuitatē iopē
emittet dñs vnū de pricipib⁹ militie sue ⁊ ꝑ
cutiet eos vno momento tp̄is: Post hoc ro
manoꝝ rex descēdet ⁊ morabit̃ in hierl̃m se
ptima tp̄oꝝ ⁊ dimidia. qđ ē decē āni ⁊ dimi
di⁹ ⁊ tūc appebit fili⁹ ꝑditōis. hec methodi⁹
¶ Sibilla tiburtina dicit sic. Exurgēt ab aq̄
lone spurcissime gētes q̄s alexāder rex īclusit
gog ⁊ magog. he sūt. xxij. regna q̊ꝝ nūer⁹ si
cut arena maris. Cū aūt audierit rex roma
noꝝ ꝯuocato exercitu debellabit eas atqꝫ ꝓ
sternet vsqꝫ ad int̃nitiōeꝫ ⁊ postea veniet in
hierl̃m. ⁊ ibi deposito capitis diademate et
oī hītu regali relinq̄t regnū xp̄ianoꝝ deo pr̄i
⁊ filio ei⁹ iesu xp̄o. Et cū cessauerit impiū ro
manoꝝ tunc reuelabit̃ manifeste antixp̄us.
hec sibilla. Et Mat. xxiiij. Accessert̃ ad iesuꝫ
discipuli ei⁹ secreto dicētes. Dic nobis signū
aduēt⁹ tui ⁊ ꝯsūmatōis scl̃i. Rñdēs iesus di
xit illis. Audituri estis p̄lia ⁊ opīones bello
rū: videte ne turbemī. Oportet em̄ hec fieri
sed nōdū ē finis. Cōsurget em̄ gēs in gentē ⁊
regnū ī regnū ⁊ erūt pestilētie ⁊ fames ⁊ ter
remot⁹ ꝑ loca. hec aūt oīa initia sunt doloꝝ
Et sybilla tiburtina dicit sic. Tūc initiū dolo
rū q̄les nō fuerūt ab initio mūdi. ⁊ erūt ī die
bus illis pugne multe ⁊ tribulatōes multoꝝ
⁊ sanguīs effusio ⁊ terremot⁹ ꝑ ciuitates et
regiōes: ⁊ t̃re mlt̃e captiuabunt̃: ⁊ nō erit q̄
inimic̄ resistat. q̄ꝛ tūc dñs erit irat⁹ in terra:
h̃ sibilla. Et h̊ est p̄mū signū p̄cedēs aduētū
ātixp̄i. Scđꝫ signū ponit̃ a xp̄o. math. xxiiij.
Et p̄dicabit̃ h̊ euāgeliū regni in vniuerso or
be ī testīoniū oīb⁹ gētib⁹ ⁊ tūc vēiet ꝯsūma
tio. Et sibilla tiburtina dic̄ sic. In ill̃ diebus

erunt diuitie multe ⁊ magne: ⁊ terra abun-
dant dabit fructũ ita vt tritici modiũ dena-
rio vno venũdet modiũ vini denario vno:
modiũ olei denario vno. Et rex romanoꝝ
scripturã hẽbit ante oculos dicẽtẽ. Rex ro-
manoꝝ om̃e sibi vendicet regnũ xp̃ianoꝝ.
Oẽs ꝗ insulas ⁊ ciuitates paganoꝝ deuasta
bit ⁊ vniuersa ydoloꝝ tẽpla destruet. ⁊ oẽs pa
ganos ad baptismũ ꝯuocabit: ⁊ p oĩa tẽpla
crux xp̃i erigetur. Tũc nãqꝫ ꝯueniet egyptus
ethyopiã dare man⁹ ei⁹ deo. Que ꝟo crucẽ
xp̃i nõ adorauerit gladio punietur. Et cũ ꝯple
ti fuerint cẽtũ xx. an. iudei ꝯuertent ad dñũ.
⁊ erit ab oĩb⁹ sepulchꝝ ei⁹ gl'iosum. in dieb⁹
illis saluabit iuda ⁊ isrl' hitabit cõfident. h̃
sybilla. Et Thelephor⁹ p̃sbyter ⁊ heremita
in libello suo dicit sic. Sc̃dõ oẽs pphas ante
aduẽtũ magni antixp̃i mlti infideles spãlit
ex iudeis ⁊ grecis ꝯuertent ad fidẽ xp̃i. Ter
tiũ signũ ponit Isido. li. i. de sũmo bono. ca.
xxv. dicẽs sic. Añqꝫ antixp̃s appeat ꝟtutes
ab ecclia ⁊ signa cessabũt: eã q̃si abiectiorẽ p
sequatur audaci⁹. Ob hanc em̃ vtilitatẽ cessa-
bũt sub antixp̃o ab ecclia miracla ⁊ ꝟtutes
vt p hoc sctõꝝ clareat patiẽtia. ⁊ reproboꝝ q̃
scãdalizabũtur leuitas ondatur. ⁊ ꝓsequẽtiũ
audacia ferocior efficiatur. h̃ ille. Et btũs Gre
go. li. xxxiiij. moral. dic̃ sic. Priusqꝫ antixp̃s
veniat a scã ecclia ꝟtutũ signa subtrahẽtur
ꝓphia abscõdet: curationũ gr̃a auferet ꝓli-
xionis abstinẽtie ꝟt⁹ minuet. doctrine ꝟba
cõticescẽt. q̃ q̃dẽ nequaqꝫ supna dispensatio
fundit⁹ subtrahet: sꝫ nõ h̃ sicut p̃orib⁹ tpib⁹
apte ⁊ multiplicit ondet. Nã fidelib⁹ in ei⁹
certamie signa nõ deerũt: s͛ tãta erũt hmõi si
gna vt nr̃oꝝ pauca aut nulla videant: quoꝝ
nimirũ ꝟt⁹ oĩb⁹ fieri terribiliter cõspicie q̃ in
terne ꝯstãtie calcẽ p̃mit. h̃ ille. Quartũ signũ
ponit Daniel. viij ca. Audiui vnũ de sctĩs lo
quẽtẽ Et dixit vn⁹ scũs alt'i. nescio cui loq̃nti
Usqꝫquo visio ⁊ iuge sacrificiũ. ⁊ pctm̃ deso
lationis q̃ fcã est ⁊ sctũariũ ⁊ fortitudo ꝯcul-
cabitur? Et dixit ei: vsqꝫ ad vesperã ⁊ mane di
es duo milia trecẽti. ⁊ mũdabit sctũariũ. Fa
ctũ est aũt cũ viderẽ ego daniel visionẽ ⁊ q̃-
rerẽ intelligẽtiã ecce stetit i ꝯspectu meo q̃si
spẽs viri ⁊ ait. Gabriel fac istũ intelligere vi
sionẽ: ⁊ ait ad me. intellige fili hoĩs q̃m i tpe
finis cõplebit visio vespe ⁊ mane q̃ dicta est
vera est. h̃ ibi. Sup q̃ btũs Jero. dic̃. Hũc lo-
cũ pleriqꝫ nr̃oꝝ ad antixp̃ꝫ referũt: ⁊ qd̃ sub
Antyocho in typo factũ est. sub illo in ꝟita
te dicũt esse cõplendũ. sed Apo. xx. dr̃. Uidi
angelũ descẽdẽtẽ de celo habẽtẽ clauẽ abys

si ⁊ cathenã magnã in manu sua: ⁊ apphen
dit drachonẽ serpentẽ antiquũ: q̃ ẽ dyabol⁹
⁊ sathanas: ⁊ ligauit eũ p ãnos mille: ⁊ mi-
sit eũ in abyssum ⁊ clausit ⁊ signauit sup eũ.
vt ne seducat ampli⁹ gẽtes donec ꝯsũment
mille ãni. Post h̃ opꝫ illũ solui modico tpe.
h̃ ibi. Qd̃ verbũ ptractãs btũs Aug. li. xx. de
ciui. dei. ca. vij. dic̃ sic. Mille p ipsa vniuersita
te ponit q̃le est illd̃ qd̃ in p̃s legit. Memor
fuit in seculũ verbi qd̃ mãdauit in mille gñã
tiones. i. in oẽs. ⁊ sic pꝫ p̃mũ. ¶ Quãtũ
ad scd̃m. s. de q̃ gẽte nascet dic̃ methoð. Erit
autẽ de tribu dan ex iudeis ƀm illd̃ Jacob
Fiat dan coluber in via. Sic em̃ ƀpẽs stat ĩ
via ⁊ ĩ semita vt mordeat trãseũtes. Ita an
tixp̃s simulabit se eẽ in via iusticie ⁊ in semi
ta rectitudinis vt eos q̃ p semitã iusticie ĩce-
dunt mordeat ⁊ feriat ⁊ veneno sue malicie
occidat. Cõfirmat: q2 Apo. vij. ca. enumerãs
alijs tribub⁹ filioꝝ israel inter seruos dei de-
signatos in frõtib⁹ nõ cõnumerat trib⁹ dan
Cui⁹ rõ reddit in glo. sic. Ex gñe dan nascet
antixp̃s: iõ h̃ ptermittit. vt ex oĩ nũero sctõ-
rũ ondat antixp̃s eijciẽdus. vñ dan nõ scri-
bit in cathalogo sctõꝝ. in detestationẽ anti-
xp̃i. ¶ Quãtũ ad tertiũ. s. ex q̃b⁹ nascet
antixp̃s dic̃ Isid. li. de nũero. Antixp̃s de tri-
bu dan carnẽ sumet. ⁊ pr̃ cũ filia ppa peccãs
maledictũ infantẽ ꝯcipiet. Sup q̃ pono q̃t-
tuor ꝯclones. Pria ꝯclo. Antixp̃s n̄ nascet
de ꝟgine: pꝫ q2 h̃ fuit ꝓpriũ xp̃o. s. ꝯcipi ⁊ na
sci de ꝟgine. Esa. vij ca. Ecce ꝟgo ꝯcipiet ⁊
pariet filiũ: iõ cãtat eccl'a. O ꝟgo ꝟginũ quõ
fiet istud q2 nec p̃mã similẽ visa est: nec hr̃e
sequẽtẽ. Scd̃a ꝯclo. antixp̃s nascet nõ ex le
gitimo mr̃imonio: s͛ ex fornicatiõe pꝫ p me-
thod. dicentẽ: q2 de vtero meretricis spũ ma
ligno ꝯcipiet. Nascet em̃ ex copulatõe mr̃is
ac pr̃is vt ceteri hoĩes ⁊ ex parẽtũ seminibus
nec q̃dẽ ex copulatiõe legitima q̃ fit p matri
monialẽ ꝯsensum s͛ ex fornicatiõe gñabitur.
⁊ tot⁹ in pctõ cõcipiet. Tertia ꝯclo. antixp̃s
nõ erit dyabol⁹: s͛ hõ in q̃ tot⁹ sathanas cor-
poralr̃ hitabit. ptꝫ p Thelesfoꝝ dicentẽ. An
tixp̃s erit hõ nat⁹ ex viro ⁊ muliere de semĩe
isrl' ⁊ tribu dan in vẽtre mr̃is demoni ⁊ dya
bolice ptãti tradit⁹ ⁊ dedicat⁹ ipsius dyabo
li obsequijs. Nã sicut spũsctũs fuit ĩ ꝯceptio
ne xp̃i ita dyabol⁹ erit in ꝯceptiõe natiuita
te ⁊ nutritura ãtixp̃i. h̃ ille. Et Damas. li. iiij
ca. xviij. dic̃. Nõ aũt ipse dyabol⁹ fiet hõ ƀm
hũanationẽ dñi: s͛ hõ ex fornicatiõe gñabitur
q̃ suscipiet oẽꝫ actũ sathane. p̃sciẽs em̃ de⁹ in
q̃tatẽ ei⁹ future volũtatis ꝯcedet in eo hitan

dyabolū, gñabiť ꝙ ex fornicatiōe vt diximꝰ ꝛ
educabiť occulte. h̄ ille. Nō tñ erit in eo dya
bolꝰ sicˀ i energumīs aut demoniacꝭ: qꝛ tūc nō
īputareť ei pctm̄: ꝫ sic dyabolꝰ possidebit eū
ꝙ ꝑ sua voītate inclinabit eū cū ꝯsensu libi
arbitrij. vñ sup illō. ij. thessal. ij. Cuiꝰ aduētꝰ
erit ꝫm opatōz sathane dič gl nō tñ sine ꝯsē
su. neqꝫ etiā vt frenetici q̄ culpā nō hñt de ma
lis: qꝛ si sic vexareť nō īputareť ei q̄cq̄d age-
ret. Sicut ꝙ in matrē xp̄i spūssctūs venit ꝛ eā
sua v̄tute obūbrauit ꝛ diuinitate repleuit vt
de spūscrō ꝯcipet ꝛ qđ nasceret diuinū eēt
ac sctm̄. Ita q̄ꝫ dyabolꝰ in matrē antixp̄i de
scēdēs eā totā replebit: totā circūdabit: totā
tenebit: totā interiꝰ ꝛ exteriꝰ possidebit: ꝛ dia
bolo coopante ꝯcipiet: ꝛ qđ nasceť totū erit
iniquū totū malū totū ꝑditū. iō appellať fi
lius ꝑditiōis qꝛ veniet ꝑdere genꝰ hūanuꝫ.
Quarta ꝯclō āgelꝰ bonꝰ deputabiť p̄mo ad
custodiā ātixp̄o pꝫ. qꝛ scūs Tho. i. ꝑte. q. cxiij
art. iiij. ad tertiū dicēdū dič sic. Sič p̄sciti ꝛ in
fideles ꝛ ēt antixp̄s nō p̄uāť interiori auxi
lio nālis rōnis: ita ēt nō p̄uanť exteriori au
xilio toti nature hūane diuītꝰ ꝯcesso. s. custo-
dia angeloꝝ. ꝑ quā ꝛ si nō inueniť q̄ntū ad h̄
ꝙ vitā eternā bonis opibꝰ mereanť: iuuātur
tñ q̄ntū ad h̄ ꝙ ab aliq̄bꝰ malis retrahunť q̄
bus sibiipsis ꝛ alijs nocere p̄nt. Nā ēt ipi de
mones arceť ꝑ bonos angelos ne noceāt
q̄ntū volūt. h̄ tho. Cū aūt ita obstinabiť in
pctō ꝙ dicet se eē deū ꝛ sup oīe ꝙ dicatur ꝛ
colr deꝰ tūc angelꝰ bonꝰ deleret eū ex toto ꝛ
nō hēbit eū postmodū ad ꝑmotiōeꝫ ꝫ ad ac
cusatiōnē. ❡ Quātū ad q̄rtū. s. vbi nasceť
antixp̄s dič methoď. Antixp̄s nasceť i coro
zaim ꝛ nutrieť i bethsaida. ꝛ regñbit i caphar
naū. ꝑp h̄ dič dñs in euāgelio. Ve tibi coro-
zaiꝫ. ve tibi bethsaida ꝛ tu capharnaū si vsqꝫ
in celū exaltata fueris: vsqꝫ in infernū desce-
des. h̄ ille. Augu. dič sic iō iprecať ciuitatibꝰ
i stis: qꝛ i eis ꝯuersatꝰ ē filiꝰ ꝑditōis ātixp̄s ❡.

❡ Secūdus flos. ātixp̄i edu

catio simulata erit opatio vicioꝝ palliata.
Sciēdū ꝙ antixp̄s i educatiōe sua nutrieť i
septē maximis pctīs. p̄mo i rebelliōe deifica
Nā maligni sp̄ūs a puericia duces eiꝰ erūt ꝛ
socij indiuisi ꝛ nutrieť ab ipsis Esa. xlviij. ca.
Scio eñ qꝛ p̄uaricās p̄uaricab ꝛ trāsgressō
rē de vētre vocaui te. Scđo in diuinatiōe ma
gica. hēbit eñ magos ꝛ maleficos diuīatores
ꝛ icātatores q̄ eū dyabolo īspirāte nutriēt ꝛ
docebūt occlte oēs artes magicas. vñ asturꝰ
erit valde ꝛ aduertēs obscure dicta ꝛ callidꝰ
inuestigādo alioꝝ ꝑpositū. Dani. viij. Cōsur
get rex ipudēs facie ꝛ itelligēs ꝑpositiōes ꝛ
roborabiť fortitudo eiꝰ: ꝫ nō i viribꝰ suis. ter
tio i coinq̄natiōe lubrica. erit eñ maxīe luxu
riosus. Dani. xi. Perpetrata ē q̄ppe diffini-
tio ꝛ deū p̄rēꝫ suoꝝ nō reputabit ꝛ erit i ꝯcu
piscētijs feiarū nec qu. ꝙ deoꝝ curabit qꝛ ad
uersuꝫ vniūsa ꝯsurget. quarto in blasphema
tiōe falsidica. Erit eñ blasphemꝰ dei ꝛ nois
xp̄i ꝛ scōꝝ eiꝰ. Dani. vij. Et ꝫmōes ꝯ excelsū
loquť ꝛ scōs altissimi ꝯteret. Et ap̄o. xiij. dr
Et apuit os suū in blasphemias. blasphema
re nomē eiꝰ: ꝛ tabernaculū eiꝰ: ꝛ eos q̄ i celo
hītāt. Dicet eñ xp̄m nō fuisse verū filiū dei:
nec matrē eiꝰ fuisse v̄ginē ꝛ scōs q̄ credide-
rūt in xp̄ꝫ fuisse dānatos. q̄nto in elatiōe mi
rifica. cor suū ꝑ supbiā magnificabiť. Dani.
viij. Dirigeť dolꝰ i manu eiꝰ ꝛ cor suū magni
ficabit: ꝛ ꝯ p̄ncipē p̄ncipū ꝯsurget: ꝛ putabit
ꝙ possit mutare tp̄a ꝛ leges. sexto in simula
tiōe venefica. i apto eñ simulabit sctītatē vt
facilꝰ decipe possit. vñ G. li. xxv. moral. dič
sic. Antixp̄s caput erit oīꝫ ypochritarū sedu
ctor q̄ppe ille simulabit sctītatē vt trahat in
iniq̄tatē. septimo i p̄sūptōe malefica. erit eñ
tāte p̄sūptōis ꝙ ñ putabit se mori nec a deo
puniri ꝑ hijs q̄ iniq̄ gesserit. ps. Auferūtur
iudi. tua a facie eiꝰ oium ini. su. dñabiť. G.

❡ Tertius flos. antixp̄s fi

cte sctītatꝭ malignitate mūdū sibi subiugabit
varia p̄tāte. Sciēdū ꝙ ātixp̄s post educatōꝫ
suā in. xxx. etatꝭ sue āno in q̄ manifestabit se
apte ad subiugādū mūdu ipio suo faciet q̄t
tuor p̄ncipaliter. p̄mo ꝯciliabit iudeos. scđo
mittet nūcios per vniuersuꝫ. tertio ꝑseq̄tur
scōs. quarto decipiet vniuersos ❡ Quantū
ad p̄mū circa ꝯciliatōeꝫ iudeoꝝ dič gl. Dan.
xi. Antixp̄s de babylone vēturꝰ ē. vñ vrbes
ꝛ regē egypti prio supabit ꝛ postea libycos ꝛ
ethyopes superās: vēturꝰ ē in iudeā ꝛ mlte
ei vrbes ꝛ p̄uincie dature sūt manꝰ. h̄ ibi. Ve
niēs āt hierosolimā cū magna comitiua gē-
tiū p̄cipue cū illis. x. tribubꝰ q̄ fuerūt ꝯcluse i
mōtibꝰ regni medoꝝ faciet quartuor. primo
faciet se circūcidi ne videať ꝯtrius legi. ꝛ fa-
ciet tēplū edificari. vñ Hymo in gl. ij. thessal.
ij. dič sic. Nasceť āt antixp̄s i babylone de tri
bu dan. iuxta qđ Jacob ait. Fiat dā coluber
in via. circūcidet se dicēs iudeis. Ego sū xp̄s
vob i lege ꝑmissꝰ. tūc ꝯfluēt ad eū oēs iudei
ꝛ reedificabūt tēplū a rōnis dstructū. sedebit
q̄ꝫ ibi docens se esse deū. h̄ ille. scđo faciet diē
sabbati ꝛ dñicā celebrari. vñ G. vt hētur de

cōsecratiōe distinctiōe.iij.c.ꝑuenit.dicit sic.
Antixp̄s veniēs diē sabbatū atq̄ dñicā ab
omni faciet oꝑe custodiri. Qꝛ em̄ mori se et
resurgere simulat hri in veneratiōe vult diez
dñicū. Et qꝛ pplm iudaizare cōpellit vt exte
riorē legis ritū reuocet: ⁊ sibi iudeoꝝ ꝑfidiā
subdat: coli vult sabbatū: hec ille. Tertio in
tēplo dei sedebit docēs ⁊ p̄dicās se eē messy
am in lege ꝓmissum. vñ Joh.v. Ego veni in
noīe p̄ris mei ⁊ nō accepistis me si alius ve
nerit noīe suo illū accipietis. Et cyrillus he
remita in ep̄la sua.c.vij.dicit. Tūc ḡtulabiẗ
chananeus.i.iudeus ⁊ nō filius abrahe: q̄a
quē iamdudū altercās disputauerit aduētu
rū ecce iaz venisse letāter effabiẗ: hec ille. Et
damascen⁹ lib.iiij.c.xviij.dicit sic. Antixp̄us
in templo dei sedebit nō in nr̄o sed in veteri
iudaico. Nō em̄ nobis sed iudeis veniet. Et
repēte insurget ⁊ eleuabit se et imꝑabit. et ī
p̄mordijs regni sui simulabit iusticiā: ħ ille.
Quarto demōstrabit se velle destruere oēm
ydolatriā destruēs ymagīes scōꝝ ⁊ taberna
cula in q̄bus sunt recōdite reliq̄e sanctorū.
Dañ.xi.c. Et faciet iuxta voluntatē suā rex: ⁊
eleuabiẗ ⁊ magnificabiẗ aduersuz oēm deū
deoꝝ loqueẗ magnifica: ⁊ dirigeẗ donec cō
pleaẗ iracūdia. Et.ij. Thessal.ij.c.dr. Fili⁹ ꝑ
ditiōis aduersaẗ ⁊ extolliẗ suꝑ oīe qd̄ diciẗ
deus: aut quod coliẗ. ita vt in templo dei se
deat ostendēs se tanq̄ sit ip̄e deus. Verūtm̄
cor eius erit ad destruendū cultum iudeoꝝ.
Dañ.viij.c. vsq̄ ad fortudis p̄ncipē magni
ficatus est: ⁊ ab eo tulit iuge sacrificiū ⁊ deie
cit locū sanctificationis eius. Robur autez
datum est contra iuge sacrificium propter
pctā vt ꝓsterneret veritas in terra: ⁊ faciet
et ꝓsperabiẗ. II ¶ Quātum ad scōm scz q̄
mittet nūcios ꝑ vniuersū mundū. Sciendū
q̄ antixp̄s malign⁹ dyaboli fili⁹ ꝑ se ⁊ ꝑ su
os conabiẗ culturā demonū in mūdo reuo
care. venerabiẗ em̄ dyabolū in seip̄o ⁊ vbicū
q̄ fuerit: sui quoq̄ ip̄m adorātes dyaboluz
in ip̄o venerabunẗ. vnde greg.lib.xij.moral.
dicit sic. Sicut incarnata v̄itas in p̄dicatiōe
sua paupes ydiotas ⁊ simplices elegit. sic ēt
dānat⁹ homo quē in fine mūdi apostata an
gelus assumet ad p̄dicandū falsitatē suam
astutos ac duplices atq̄ huius mūdi sciam
habētes electur⁹ est: hec ille ¶ Ut aūt paga
nos ad se adducat faciet q̄ttuor. Primo mi
racula. Nam faciet subito arbores florere et
arescere: mare turbari: ⁊ naturas ī diuersas
figuras mutari: mortuos etiā faciet in cōspe
ctu oīm suscitari. hāc ꝑtātē miraculoꝝ habe
bunt nūcij ⁊ p̄dicatores ei⁹. Vñ Aymo suꝑ
apoc. dicit. Ministri antixp̄i simulabunt se
habere innocētiā et vitā purā ⁊ doctrinaz ⁊
miracula q̄ xp̄s ⁊ eius ministri hn̄t in verita
te isti habebūt in simulatione. Scd̄o faciet
ymaginē ⁊ statuā suā in medio platee hie
rusalē. quā vocabit deū moazim. Dañ.xi.c.
Deū aūt moazi in loco suo venerabiẗ. ⁊ deū
quē ignorauerūt p̄res eius colet: ⁊ multipli
cabit glīam. Moazim aūt interp̄taẗ p̄sidiū
qꝛ poneẗ edictū vt quicūq̄ cōfugerit ad sta
tuā illā sit securus ⁊ nō occidaẗ ob reuerētiā
statue. Nam arte magica faciet statuā illam
loq̄ ⁊ futura p̄dicere. Unde Remigius suꝑ
apo. dicit. Antixp̄s faciet sibi ymaginē ma
terialē: sicut ymaginē corporeā saluatoris: ⁊
illā ymaginē faciet loqui vt ꝑ hoc hoīes se
ducti ip̄am adorēt: cōtēnentes aūt ab eo oc
cidenẗ. Et iam nūcij ⁊ predicatores antixp̄i
p̄dicabūt omībus credētibus in antixp̄m vt
faciāt hāc statuā. Apo.xiij.c. dicēs habitāti
bus in terra vt faciāt ymaginē bestie q̄ ha
bet plagā gladij ⁊ datuz est illi vt daret spm̄
ymagini bestie: vt loquaẗ ymago bestie: et
faciet vt quicūq̄ nō adorauerit ymaginem
bestie occidaẗ: hec ille ¶ Tertio faciet vt ne
mo ip̄m arguere valeat. Vñ Greg.li.xv.mo
raliuz dicit sic. In fine mūdi sathan antixp̄m
egrediēs tanta elatiōe extolliẗ tanta virtute
p̄ncipaẗ tātis signis ⁊ ꝓdigijs in sanctitatis
ostensione eleuaẗ: vt argui ab hoīe nō valeat:
qꝛ cū ꝑtāte terroris adiūgunẗ signa ostense
sanctitatis: hec ille. Nūcij antixp̄i discurrētes
ꝑ mundū sua praua doctrina oēs seducēt et
illa facere studebūt: q̄ scient illi fore placita:
q̄si corā eo illa facerēt. Vñ Greg. suꝑ illo v̄
bo Job.xl.c. Arrogāt sibi spm̄ scītatis: dic̄ sic
Oꝑa iniq̄tatis exercēt olēt sil̄atōe iustitie. ar
dēt ꝑ ꝑpetratiōe neq̄tie. ¶ Quarto faciet vt
reges ⁊ p̄ncipes t̄rarū ei obediāt ⁊ a fibi sb̄
ditis ip̄m adorare cōpellāt. vñ cassiodor⁹ suꝑ
p̄s.li. dic̄ sic. Antixp̄s nō tm̄ auro locuples
erit: ʒ numerositate gētiū ⁊ dñatiōe terrarū:
miracl̄oꝝ q̄z ostensione gaudebit: honoris etiā
p̄ui simulatione se iactabit: ħ ille. Etiā nūcij
antixp̄i fulti auxilio scl̄ariū ꝑtātū faciēt āti
xp̄m adorari ꝓ v̄o deo q̄bus difficille erit re
sistere. III ¶ Quātū ad tertiū scz ꝑsecutionez
sanctoꝝ ⁊ maxime xp̄ianoꝝ. Isid̄.li.p̄mo.de
sūmo bono.c.xxvi. dic̄ sic: Grauī⁹ tūc ꝯ eccle
siaz deseuiet synagoga: q̄ in xp̄o saluatoris
aduētu xp̄ianos ē ꝑsecuta. duz in martyres

dyabol⁹ iam excercuerit magnā crudelitatē
etiā ligat⁹: crudelioꝛ tñ erit sub antixp̄i tp̄i-
bus qñ etiā erit soluēdus. Nam si ligat⁹: tan
ta facere potuit: quāta solut⁹ faciet? Quan-
to breue tēpus viderit sibi restare dyabolus
vt dāñetur tanto in magna ꝑsecutionis ira
mouet: diuina iusticia ꝑmittente vt gloꝛifi-
cent iusti. sordident iniqui: τ vt dyabolo cre
scat durioꝛ dānationis sentētia hec ille. Sci
endū ꝙ antixp̄us τ nūcius ei⁹ pugnabunt
quattuoꝛ modis velut quattuoꝛ coꝛnib⁹ cō-
tra xp̄ianos. Pr̄io callida τ astuta ꝑsuasiōe
Job. xli. de oꝛe eius. i. Antixp̄i lāpades ꝓce
dent. i. rōnes τ callide ꝑsuasiōes quib⁹ ꝓba
bit se esse veruꝫ deū Apocal. xiij. Hic sapiē
tia est. qui hꝫ ītellectū cōputet nūerū bestie.
nūerus eñ hoīs est: τ nūerus ei⁹ est sexcēti
sexagita sex. hec ibi Btūs Johā. scripsit apo
calipsim in greco. Mod⁹ aūt grecoꝝ est quā
libet litterā sui alphabeti cōputare ꝓ aliquo
nūero. Exemplū alpha seu a significat vnū.
et sic vltra vsqꝫ ad Jota seu i q̄ est decīa litte
ra apud eos significat. x. k vero significat. xx.
l. xxx. m. xl. n. l. o. lxx. p. lxxx. q. xc. r. c. s. cc. t. ccc.
v. cccc. τ sic vsqꝫ ad mille. Scd̄ꝫ hūc ītellectū
cōputando nomē antixp̄i est Antemos. qm̄
iste littere sumāt illū nūerū. a significat vnū
n. l. t. ccc. e. v. m. xl. o. lxx. s. cc. Secundum no-
mē eius erit Asmonet. Naꝫ a significat vnū
s. cc. m. xl. o. lxx. n. l. e. v. t. ccc. Tertiū nomē ei⁹
erit Teitan. Nam t significat. ccc. e. v. i. x t.
ccc. a vnū. n. l. Antemos. i. ꝯtrarius honoꝛi:
q2 antixp̄us cui⁹ erit hoc nomē erit cōtrari⁹
honoꝛi dei τ ihesu xp̄i. Asmonet. i. negans:
q2 antixp̄us negabit xp̄m verū fuisse filiu;
dei: τ negabit fidē eius. Teitan. i. sol. q2 dicet
se verū solem iusticie: τ hoc sibi vsurpabit.
Quartū nomē in latino erit dic lux. Nā ī lati
no d. significat. ccccc. i. vnū ccētū. l qnq̄gita
v quiqꝫ. x decē. Dicet eñ se eē lucē mūdi. Ex
hijs noīb⁹ ꝓbabit ꝙ sit de⁹ qm̄ nūer⁹ senari⁹
est numer⁹ ꝑfect⁹ vt dicūt Arithmetici. cum
sue ꝑtes aliquote reddāt suū totū equaliter
scꝫ. i. ij. iij. In illo aūt nūero. s. sexcenti sexagi
ta sex sunt. iij. senarij. s. vnitatū: decimaꝝ et
centenarioꝝ. Senarius vnitatū significat ꝑ
fectionē nature: q2 in sex dieb⁹ create sunt na
ture rerū ꝭm spēs suas. Senari⁹ decimaruꝫ
significat ꝑfectiōem gratie ꝑ decalogū. x. p̄-
ceptoꝛū in lege scripture. Senari⁹ cētenario
rum significat ꝑfectōeꝫ gloꝛie. Figuratus ꝑ
fructū centesimū. Ex hijs arguet sic. In solo
deo est ꝑfectio nature gratie τ gloꝛie. sed no
men meū cōtinet istas tres ꝑfectiones: ergo
ego sum deus. Respōdetur ꝙ nomē dei est
ineffabile: vt d̄r Exodi. xxx. ca. τc. Sed nō po
terit quisqꝫ rñdere Antixp̄o τ nuncio eius:
q2 impediet ne scripture exponātur a catho
licis doctoꝛib⁹. τ ne publice p̄dicetur fideli-
bus. Unde Sybilla erithea dicit sic. Tunc
sponsa silebit: gallus raucescet: fiet agni con
tumelia. Sed celū ignis elemēta videbūtur
in aboīationis testimoniuꝫ vt ꝓdigia faciat
stellas denigret: ꝑfectos debilitet: apellas
reuocet vt vetata renouet: τ renouata repel
lat: hec illa. Scd̄o pugnabit miraculoꝝ opa-
tione. Unñ Damasce. li. iiij. ca. xvij. dicit sic.
Qñ aūt dñatoꝛ fuerit fact⁹ ꝑseq̄tur eccl̄iam
dei: τ manifestabit oēm iniquitatē suam. ve
niet aūt in signis τ ꝓdigijs mendacij fictis.
et nō veris: hec ille. Faciet aūt quattuoꝛ ma-
gna miracula. Primū est q2 faciet ignē de ce
lo descēdere sup ap̄los suos vt loquātur va
rijs linguis Spūs eñ malignus descendet
in eos in cōspectu oīm sicut spūssanct⁹ descē
dit in ap̄los xp̄i. Unde iactabūt se meliores
ap̄lis xp̄i qui spm̄sanctū acceperūt in cōcla-
ui scꝫ in cenaculo Apoca. xiij. ca. Et faciet si-
gna magna: vt etiā ignē faciat descēdere in
terrā in conspectu hoīm. Et seducet habitā-
tes in terra ꝓpter signa que data sunt ei fa-
cere: hec ibi. Et sibilla tiburtina dicit sic. In
tꝑe illo surget princeps iniquitatis de tribu
dan qui vocabit magister erroꝛis: plenitudo
malicie: qui subuertet oꝛbē τ faciet pꝛodigia
ac signa magna ꝑ falsas simulatōes. Delu-
det aūt ꝑ artē magicā multos: ita vt ignē de
celo descēdere facere videat: hec illa. Et ay-
mo super Apoca. dicit sic. Antixp̄us faciet
ignē de celo descēdere: τ p̄dicatoꝛes Anti-
chꝛisti falsa imitatiōe xp̄i ꝑ impositionē ma
nus dare se suis spm̄sanctū fingent: τ agent
quibusdā p̄stigijs vt illi quibus manū impo
suerint loquātur linguis multaruꝫ gentium:
hec ille. Scd̄m miraculū est: q2 finget se moꝛ
tuū trib⁹ dieb⁹. τ tertia die resurrexisse. Apo
calip. xiij. ca. Et vidi vnū de capitib⁹ suis: qñ
occisum in moꝛtē: τ plaga moꝛtis eius cura
ta est: τ admirata est vniuersa terra. Super
quo dicit Aymo. Tanta temeritas erit in
illo dānato hoīe: vt ad deludendū aīos par
uuloꝝ imitatione xp̄i occidi se dicat: τ resur-
rexisse post moꝛtē: hec ille. Sicut symō mag⁹
qui delusit illū q̄ putās eū occidere: arietē de-
collauit. Tertiū miraculū est q2 feret a demo
nibus in aera quasi ascēdat in celum: τ tunc

mirabũtur populi τ adorabũt eũ atq3 lauda
bunt. vñ sup illo ꝟbo Apoca. xiij. ca. Et pla
ga mortis eius curata est dicit glosa. Arte
magica ascendet antixp̃us in aera ferentib⁹
eũ demonib⁹. Quartũ miraculũ est q̃d po-
nit Methodi⁹ dicẽs sic. Faciet aũt signa et
ꝓdigia magna. Ceci nãq3 videbunt: claudi
ambulabũt: surdi audiẽt: demoniaci curabũ
tur. cõuertet solẽ in tenebras τ lunã in san-
guinẽ. hec ille. iõ Ysido. li. i. de sũmo bono ca.
xxvi. dicit sic. Electi ibunt in errorẽ turbatio
nis ad modicũ pre multitudine ꝓdigiorũ:
nõ tñ deijciẽdi sunt a sua stabilitate impulsu
terrorũ atq3 signorũ: τ iõ ponitur si fieri põt:
q2 electi nõ possunt pire: hec ille. ¶ Ter-
tio pugnabit donorũ largitiõe. Ipse enĩ anti
xp̃us inueniet thesauros abscõditos p quos
ad sequẽdũ se plurimos deducet. ditabit enĩ
diuites hui⁹ seculi: τ tũc eorũ falsam felicita-
tem ad decipiendũ alios ostẽtabit. Job. xxi.
ca. Ad sepulchra ducet τ in cõgerie mortuo
rum vigilabit. Antiqtus enĩ qñ moriebant
hoĩes abscondebãt thesaurũ suũ putãtes se
inuenire cũ redirẽt iterũ ad corpa post lõgũ
annũ quẽ pbi ꝓponebãt. vñ Daniel. viij. ca.
In copia rerũ oĩm occidet plĩmos. τ. xi. ca.
Et terrã diuidet gratuito τ dñabit thesauro
rũ auri τ argẽti: τ in oĩbus p̃ciosis. Quarto
pugnabit tormẽtorũ inflictõe. Nam cõpellet
p minas τ tormẽta quos aliter nõ poterit.
Exhibebit enĩ cũcta gñã tormẽtorũ q̃ in pre-
cedẽtib⁹ martyrib⁹ sunt impleta. sed in illis
regionib⁹ fideles acri⁹ vexabũtur vbi xp̃us
fuit crucifix⁹. Vñ Grego. Pensem⁹ que erit
hũane mentis illa tẽptatio qñ pius martyr
tormẽtis subijciet: τ tñ ante oculos ei⁹ tor-
tor miracula faciet. Fideles etiã illo tpe nõ
p̃dicabũt: q2 tãq3 excõicati hẽbunt tũc boni
Nihil enĩ vẽdetur eis: nec emetur aliquid ab
eis nisi habeãt caracterẽ. i. signũ antixp̃i aut
in fronte aut in manu dextra Apocal. xiij.
ca. Et faciet oẽs pusillos τ magnos diuites
et pauperes liberos τ seruos habere caracte
rem bestie in dextra manu. aut in frontibus
suis vt ne quis possit vẽdere aut emere nisi
qui habet caracterẽ bestie: hec ibi. ¶ Ha
bebunt aũt fideles quattuor magnas cõso-
lationes. Prima erit q2 sicut antixp̃us erit
crudelior omnib⁹ psecutorib⁹: ita sancti tũc
tpis fortiores erũt oĩbus retroactis marty-
ribus. Scd̃a erit quia deus de celo prouide-
bit fidelibus tum ex freq̃ẽti colloquio san-
ctorum angelorũ. tũ necessaria vite ipis mi
nistrãdo. Tertia erit q2 tribulatio illa modi
co tpe durabit: q2 vt dicitur Daniel. xij. cap.
Iurauit per viuẽtem ineternũ: q2 tẽpus τ tẽ
pora τ dimidiũ tẽporis. i. tribus annis cũ di
midio. Vñ Math. xxiiij. ca. Erit enĩ tribula
tio qualis nõ fuit ab initio mũdi vsq3 modo
neq3 fiet. Et nisi fuissent breuiati dies illi nõ
fieret salua oĩs caro. sed ꝓpter electos bre
uiabũtur dies illi: hec ibi. Quarta erit exalta
tio sũmi pontificis. Nam deficiet sacrificiũ
et oblatio destruet ordo eccl̃iastic⁹ ita vt nẽo
sit in multitudine populi q̃ libere audeat in
uocare nomẽ dñi. τ summ⁹ põtifex erit in dis
crimine sub antixp̃o sicut mardocheus sub
amon. Vñ abbas Ioachĩ super illo verbo
Hiere. Egressi sunt, dicit sic. Eo tpe quo car
melus. i. romana ecclesia deseretur a defenso
ribus suis dissoluto τ destructo pplo xp̃ia-
no tam in ecclesijs q3 in monasterijs substã
tijs τ psonis a voce p̃dicationis equitis. i.
Antixp̃i: τ fortiũ eius ad discurrendũ terrã
et mittentiũ sagittã correptionis ad tẽplũ. i.
ad petorũ aĩas sauciãdas fugiet omnis ter-
ra. Super illo verbo tu aũt vastata τc. dicit
sic. Si certe vrbes τ plebes de tuo circuitu
delebũtur: quid romana sedes facies? nũq̃d
effugies? non relinq̃tur in te lapis super lapi
dem qui nõ destruat. Et in libro cõcordie di
cit sic. Et q2 subiecta sibi multitudine hoĩm
pditorũ solũ sibi romanũ põtificẽ τ ↄfideles
eius ppendet obuiare totis se malicie virib⁹
eriget cõtra eũ. Tamẽ cõtra summũ pontifi
cẽ p̃dictũ nõ p̃ualebit: imo sũmus põtifex q̃
erit tpe Antixp̃i sũme exaltabit. Successor
enĩ petri qui erit tpe illo quasi fidelissim⁹ vi-
carius Ihesu xp̃i eleuabitur in sublime vt cõ
pleat q̃d scriptũ est in Esaya. Erit in nouissi
mis dieb⁹ p̃paratus mõs dom⁹ dñi in ver-
tice montiũ τ eleuabitur sup colles τ fluent
ad eum omnes gentes τc. vsq3 ad prelium.
¶ Quantũ ad quartũ sc3 vniuersorũ de
ceptionẽ. dicit aymo sup Apocal. Tempore
Antixp̃i veniẽs tẽptatio nõ per ptes sed to
tũ simul exaĩabit. τ hinc tormẽta seuient. et
illic miracula suadebũt: hec ille. Vnde vt ait
Methodius. Cũ appuerit filius pditionis
ascẽdet rex romanorũ in golgatha: vbi xp̃us
crucifixus ẽ: τ tollet coronã de capite suo: τ
ponet eã sup crucẽ: τ expãdet man⁹ suas ad
celum: τ tradet regnũ xp̃ianorũ deo patri et
assumet crux in celũ cũ corona regis: q2 crux
in q̃ pepẽdit dñs ꝓpt cõez oĩũ salutẽ icipiet
appere añ eũ i aduẽtu ei⁹: hec ille. S3 ne sub

sto ꝛ īprouise veniens Antixp̄us vniuersos
decipiat suo errore. ꝛ ꝑdat añ ꝑsecutōis ei⁹
exortū duo magni ꝓphete. s. Enoch ꝛ He
lias vētu:i sūt ī mūdū qui ꝯ īpetū Anti p̄i
cēs hoīes p̄muniāt ꝛ arment. Instruēt aūt
eos ꝛ ꝯfortabūt docētes ꝛ p̄dicātes trib⁹ an
nis et dimidio: ꝛ electos ad preliū p̄ꝑabūt
p:onūciantes iudeis ꝛ gentib⁹ dudum iam
venisse xp̄m ꝛ sua passione redemisse genus
humanū. Malachie. iij. ca. Ego mittā vobis
Helyaz ꝓphetā anteꝗ̄ veniat dies dñi ma
gnus ꝛ horribilis: ꝛ cōuertet cor patrū ad fi
lios: ꝛ cor filioꝝ ad patres eoꝝ ne forte veni
am ꝛ ꝑcutiā terrā anathemate. Et Apoc. xi.
ca. Dabo duob⁹ testibus meis scꝫ Enoch ꝛ
Helye spm̄ ꝓphetie: ꝛ ꝓphetabunt diebus
mille ducentis sexaginta amicti saccis. Si
billa erithrea dicit sic. Et nūcij venient irreꝑ
hensibiles nūciantes rerū excidiū. ꝛ dicētes
fiat humiliatio fiat penitudo cōterantur qui
excesserant vt auertatur furor cōuertatur et
agnus. Methodius aūt dicit sic. Post hec
mittentur Helyas et Enoch qui ostendant
mendacē antixp̄m corā omnib⁹ hoībus, vn̄
gentes vidētes illum confusum ꝛ eius sedu
ctionē increpatā a famulis dei fugiēt ab eo
et adherebūt iustis illis. Videns ergo sedu
ctor se durissime increpatū: ꝛ ab oībus con
tēptū interficiet viros illos: hec ille. Sibilla
tiburtina dicit sic. Regnāte autē eo egrediē
tur duo viri clarissimi Helyas ꝛ Enoch ad
annūciandū dñi aduētum. ꝛ Antixp̄us oc
cidet eos, ꝛ post dies tres a dño suscitabun
tur. Faciet aūt magna miracula. Nam si q̄s
voluerit eos ledere ignis exiet de ore eoruꝫ.
ꝛ deuorabit īimicos eoꝝ: vt pꝫ. iiij. Reg. i. c.
Etiā hēbūt p̄tātē claudēdi celū ne pluat die
bus ꝓphetie eoꝝ. Etiā habebūt p̄tātē cōmu
tandi aquā in sanguinē. Etiā habebunt po
testatē percutere terrā oīni plaga. i. pestilen
tia quotiēscūꝗ̄ voluerint. vt habetur Apoc.
xi. ca. Postꝗ̄ aūt finierit testimoniū suum
per tres annos ꝛ dimidium Antixp̄us occi
det eos in Hierusalē. ꝛ iacebūt cadauera eo
rum in platea ciuitatis Hierusaleꝫ per tres
dies ꝛ dimidiuꝫ: q: nullus audebit corpora
eoꝝ sepelire ꝓpt̄ metū Antixp̄i. Occisores
vero eoꝝ valde letabunt ꝓpter mortem eo
ruꝫ: ꝛ munera mittēt inuicē. Post tres dies
autē ꝛ dimidiū resurgent ꝛ stabunt super pe
des suos. Mirabunt autē oēs viso tam pa
tenti miraculo: ꝛ audiēt omnes talem voceꝫ
Helya ꝛ Enoch ascēdite huc. Et ascendent
in celū in nube videntib⁹ inimicis eoꝝ. Tūc
Antixp̄us ꝛ sui decipiēt vniuersos. ꝛ erit tri
bulatio maxima in xp̄iano pp̄lo ꝛc. N

¶ Quartus flos. Post anti
xp̄i ꝑsecutionē habebit eccl̄ia grandem con
solationē. Sciendū ꝗ̄ postꝗ̄ Antixp̄us ꝑ
fecerit tres annos cū dimidio in vexatione
mundi pp̄los terraꝝ ꝛ maxime xp̄ianos cru
ciando restabūt quatuor fienda. Prīo An
tixp̄i occisio. Nam ꝑfidus ille figet taberna
culuꝫ solij sui super montem oliueti: ꝛ veniet
vsꝗ̄ ad summitatē eius: vbi scꝫ xp̄us ascen
dit putans se magicis artibus ascensurum
de terra in celum. ibiꝗ̄ deo irascente interfi
cietur ip̄e ꝛ maxia ps suoꝝ nemine adiuuā
te. ij. Thessalo. ij. ca. quē dñs interficiet spū
oris sui. Et Cyrillus in epistola sua ca. vij. di
cit sic. Quippe antiquus dieruꝫ euigilās aia
bitur cōtra eū: ꝛ spm̄ ignitū ꝑ nares emittēs
exuret illū intrinsecus: ꝛ feror exustionis illi⁹
ꝑflabitur ꝑ filios chanaam. Sybilla tybur
tina dicit sic. Et occidet ꝟtute dñi Antixp̄s
a Michaele in mōte oliueti. Scd̄o peniten
tie expectatio. Nam deus post mortē Anti
xp̄i cōcedet. xlv. dies electis ad penitentiam
subuersoꝝ ꝛ seductoꝝ ab Antixp̄o. Daniel.
xij. ca. A tēpe cum ablatū fuerit iuge sacrifi
cium ꝛ posita fuerit abominatio in desola
tione dies mille ducēti nonaginta Beatus q̄
expectat ꝛ ꝑuenit ad dies mille trecētos tri
ginta quinꝗ̄. Quasi dicat beatus qui post
hos dies ꝑsecutōis antixp̄i q̄ sūt. Mccxc. ꝑ
uenit ad dies. xlv. supadditos ad penitēduꝫ
qui simul faciunt dies. M. ccc. xxxv. vt dicit
magr̄ in histo. Tertio vni⁹ fidei ꝓfessio. Nā
post mortē Antixp̄i sancti libere predicabūt
et annūciabūt veritatē ꝛ fidem ꝛ iudiciū ꝑ
xp̄o venturuꝫ nemine iam eos ꝑsequēte vel
impugnāte ꝛ miraculis chorusc abūt. Tunc
quoꝗ̄ ex iudeis ꝛ gētibus ꝛ xp̄ianis qui an
tixp̄o adheserāt. quicūꝗ̄ ad vitā p̄destinati
sunt cōuertētur. Vñ Sybilla erithrea dic sic
Apꝑebit veritas ꝛ iusticia oēsꝗ̄ abomina
tionē abijciēt. ꝛ ꝯuertent ad agnū. aquā ꝓfi
tebūt apelle: ꝛ nō erit diuersa ꝓfessio: sꝫ vna
ꝯcordantia grex vn⁹ idēꝗ̄ ouile hec illa. A
pellas aūt vocat iudeos circūcisos ab a qd̄ ē
sine ꝛ pelle: sic horati⁹ ī s̄monib⁹ credat iude⁹
apella. Nō ego. Quarto pacis duratio. Nā
p⁹ mortē ātixp̄i erit finis tp̄oꝝ laboriosoꝝ ꝛ
erit tp̄us pacis ꝛ q̄etis ī q̄ erit deleta oīs ini
q̄tas t̄re ꝛ oīa nuda ꝛ mā̄ifesta erūt ꝛ ligabit

sathan ⁊ oĩs potestas eius deficiet: ⁊ deinceps omnis inferni potestas cessabit ꝯ hũanam naturã ⁊ ampliꝰ in terra nõ erit labor: neqꝫ bellũ. Hebre.iiij. Itaqꝫ relinqͥtur sabbatissimꝰ pplo dei. Et Danielis.vij.ca. dicitur Regnũ ⁊ ptãs: ⁊ magnitudo regni q̃ ẽ subꝉ oĩe celũ detꝉ pplo sanctoꝝ altissimi. Ut aũt dicit glo.ij. Thessal.ij.cap. Ministri antixp̃i gaudebũt illis diebꝰ ducẽtes vxores ⁊ conuiuia celebrãtes: di. lꝫ princeps noster mortuus sit: habemꝰ tñ modo pacẽ ⁊ securitatẽ. Et cum talia dixerint repẽtinus superueniet eis interitus. Rogemus dñm ⁊c̃.

Dñica tertia in aduẽtu dñi de euangelio.

Tu es qui venturus

es an aliũ expectamꝰ: Math.xi. ⁊ in euangelio hodierno. Sanctus Paulus volẽs ostẽdere ꝙ deus pater misit filiũ suũ in hũc mũdũ ante in lege promissuꝫ. verũ messiã: verũ deũ ⁊ hoĩem: verũ ꝓphetã ad redimẽdũ ⁊ saluandũ genꝰ hũanum. dicit sic. Gal.iiij. At vbi venit plenitudo tp̃is: misit deus filiũ suũ natũ ex muliere factũ sub lege: vt eos qui sub lege erant redimeret. Sup quo verbo moueo istã q̃stionẽ.

A ¶ Utrũ signa q̃ xp̃us demõstrauit ꝑ sui in terris cõuersatiõe fuerint sufficientia ad notificandũ verbi eterni incarnationem.

¶ Ad istam q̃stionẽ respondet btũs Augu. li. de q̃stionibꝰ noui ⁊ veteris testamenti. et btũs Tho.iij. pte. q.xlvij. articulo.v. dicentes ꝙ apud iudeos: quidã erãt maiores ⁊ q̇daꝫ minores. Maiores quideꝫ q̃ eoꝝ principes dicebanꝉ cognouerũt sicut demones eũ esse xp̃m ꝓmissum in lege. Uidebant eñ in eo oĩa signa q̃ ꝓphete p̃dixerãt esse futura. misteriũ aũt diuinitatꝪ eiꝰ ignorabãt. iõ Apl̃s.i. Corinth.ij. Si cognouissent nunq̃ dominũ glorie crucifixissent: ⁊ Actu.iij. dicit Petrus loquẽs iudeis. Scio ꝙ ꝑ ignorantiã fecistis sicut ⁊ principes vestri. Et dñs pẽdẽs in cruce dicit. Luce.xxiij. Pater dimitte illis qꝛ nesciũt quid faciũt. hec ille. Tamen ꝑ clariori noticia huiꝰ dubij pono q̃ttuor flores. B

¶ Primus flos. Beata virgo q̃ xp̃m in vtero cõcipiebat: verũ messyã et verũ deũ esse cognoscebat. Pꝫ ꝑ duos testes. Primus est Lucas multuꝫ familiaris beate virgini qui dicit sic Luc̃ i.ca. ꝙ angelus postq̃ salutauit beatã virgineꝫ dicit ei. Ecce cõcipies in vtero ⁊ paries filium ⁊ vocabis nomẽ eius ih̃ sum.i. saluatoreꝫ. Ecce messyam. Hic erit magnꝰ ⁊ filiꝰ altissimi vocabitur: ecce deũ. Et dabit illi dñs deus sedẽ dauid pr̃is eiꝰ. ecce messyã. Qd̃ eñ ex te nascetur sanctũ vocabitur filiꝰ dei: ecce deum. Ista duo ꝓposuit angelus beate virgini de xp̃o que credidit. Unde sup illo verbo. Quõ fiet istud Augu. de mõ querit de facto non dubitauit quo sibi ab angelo declarato: vtrũqꝫ credidit cũ subiũxit. Ecce ancilla dñi fiat ⁊c̃. Scd̃us testis est Johannes apoca.xxij. Signũ magnũ appuit in celo mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibꝰ eius. ⁊ in capite eius corona stellarũ.xij. habẽs in vtero ⁊c̃.i. beata virgo: q̃ iõ dicitꝉ mulier. qꝛ sicut mulcet ⁊ inflectit mulier virũ suũ: ita beata virgo incliãuit ad se sua humilitate dei filiũ: vt deus fieret hõ. Est aũt amicta sole.i. splendore diuinitatis: qꝛ sp̃s sanctꝰ supueniet in te ⁊ virtꝰ altissimi obumbrabit tibi. Cũ sicut sol s̃m cursum suũ distinguit quattuor tp̃a ꝑ totum annũ. ita deus pater ꝑ quattuor tp̃a distinxit vniuersum tẽpus hũane gñatõis ꝑ quattuor tẽpora.s. hyemẽ. ver. estatẽ. ⁊ autũnuꝫ. Per hyemẽ intelligitur status veteris legis Nam sicut hyems est tẽpus frigidũ. aridum et egenũ ꝓpter elõgationẽ solis a terra: ⁊ radioꝝ subtractõe. Ita statꝰ veteris legis fuit status oꝑis frigidi ad bona tp̃a excercenda. tẽpus aridũ ad oꝑa fructifera ꝓducenda: tẽpus egenũ ad eterna gaudia obtinẽda. Jõ aristo. li. de secretis secretoꝝ cõparat id tp̃us cuidã matrone antique expoliate mortue p̃ frigore. Sic ⁊ nos cõparamus tẽpus legis antique huic matrone. Hebre.vij. Lex cõstituit hoĩes sacerdotes ĩfirmitatẽ hñtes. Per ver intelligitꝉ status noue legis ⁊ gratie: qꝛ sicut illud tẽpus ẽ gratũ viride. floridũ ⁊ iocũdũ in quo herbe virent: arbores florẽt: philomene cãtãt ⁊ hoc ex approximatõe solis ad terrã: ita in hoc statu noue legis ꝑsone virẽt oꝑibus meritorijs: florent cogitationibꝰ sanctis: cantãt p̃dicationibꝰ cõtinuis. est tp̃us gratũ: qꝛ ad gratiã cõsequendã valet. est tẽpus iocũdũ: qꝛ ad sempiterna gaudia obtinenda optime dispositum. ⁊ hoc est qꝛ deus qui est sol iusticie magis appropiquauit nobis cũ filiũ suũ qui est splendor glorie ⁊ figura substantie dei patris: ad nos misit ⁊ directius illustrauit: qꝛ nobis ore ꝓprio p̃dicauit. Ideo Aristo. cõparat illud tẽpus cuidã puelle pulcherrime margaritis ⁊ monilibꝰ ornate. Sic ⁊ nos cõparamus tẽpus legis

noue huic puelle. ps̃. Astitit regia a dextris
tuis in vestitu deaurato circũdata varietate
Per estatẽ intelligit tp̃s antixp̃i: q2 sicut il-
lo tp̃e calores crescũt ĩ terra. virẽtia arescũt.
serpẽtes venenũ fundũt ꝛ palã discurrunt.
q2 sol a terra eleuatur. ꝛ dyametraliter aspi
tit eã. ita tp̃s ꝑsecutionis antixp̃i ad seuitiã
calidissimũ: charitatis virore aridũ: ꝛ ẜpẽtes
i. heretici ꝛ hypocrite discurrẽt ꝑ totũ mũdũ
effundẽtes praue doctrĩne venenũ. Ideo ari
stoteles cõparat illud tp̃s mulieri adultere
maliciose ꝛ ꝑniciose volẽti virũ totis virib⁹
illaqueare. Sic ꝛ nos cõparamus tp̃s anti-
xp̃i huic mulieri. Luc. xxi. Uidete ficulneã ꝛ
oẽs arbores cũ ꝓducũt iam ex se fructũ: sciṫ
qm̃ ꝓpe est estas. ita ꝛ vos cũ videatis hec
fieri scitote qm̃ ꝓpe est regnũ dei. Per autũ
nũ intelligit tp̃s extremi iudicij. Nam sicut
illo tp̃e segetes recõdunt: palee ad cõburen
dum disponunt: fruct⁹ sunt maturi ꝛ colligũ
tur isto tp̃e: ꝛ boni in horreo ꝯcludunt. mali
aũt in ignẽ abijciunt. Ita illo tp̃e exibũt an-
geli ꝛ separabũt malos de medio iustorũ. et
mittẽt eos in caminũ ignis. matth. xiij. Ita
aristoteles comparat tp̃s cuidã adulte dñe
etatis integre ꝛ forma corpis pulchre: divi-
tijs locupleti. bene indute ẜm exigentiã fa-
milie cũcta distribuẽti. Sic ꝛ nos cõparam⁹
tp̃s iudicij huic mulieri. Recte ergo deus pater
cõparat soli. quo sole beata v̾go fuit amicta
quo ad feruorẽ et grãz. Per lunã intelligim⁹
tp̃alẽ substantiã: q2 sicut luna hab3 duo cor-
nua in suo angulo ꝛ est lata in medio. ita tẽ
poralia in suo ꝑncipio ꝛ fine sunt modica ꝛ
acuta: q2 cũ vno pãniculo carneo nascimur:
et mortui cũ pãniculo lineo sepelimur. sed in
iuuẽtute tanq̃ in medio possidem⁹ plurima
beata v̾go posuit hec oĩa sub pedibus. s. diui
tias. delitias. delectatiões venereas oĩa con
tẽnendo. Corona duodecim stellarũ est co-
gnitio clara quã habuit in mẽte circa duode
cim articulos fidei. s. sex diuinitaṫ ꝛ sex hũa-
nitatis. sex inq̃tũ xp̃s fuit deus. ꝛ sex inquã
tum messias. hãc autẽ cognitionẽ habuit ex
duobus. Primo ex ãgelica reuelatõe. Scd̃o
ex xp̃i corꝑali cõceptiõe. ꝑ q̃ sufficienter fuit
edocta. ꝛ sic p3 primus flos. C

Secundus flos. Joseph

sponsus v̾ginis. pastores: reges: Symeon:
Anna ꝛ summi ꝓphete xp̃m verum deum ꝛ
verũ messiam cognouerũt complete. Patet
discurrẽdo ꝑ oẽs. Nã Joseph cognouit du
plici testimonio. Primo testimonio angeli
dicẽtis sibi Matth. i. Joseph noli timere ac
cipere mariã cõiugẽ tuã. Quod em̃ in ea na
tum est: de spũsancto est. Pariet em̃ filium ꝛ
vocabis nomẽ eius iesum. Ipse em̃ saluum
faciet ppl'z suũ a pc̃tis eoꝝ. Scd̃o testimo-
nio angeli dicẽtis Matth. ij. Surge accipe
puerũ ꝛ matrẽ eius ꝛ fuge in egyptũ et esto
ibi vsq3 dũ dicã tibi ꝛc. Pastores etiam co-
gnouerũt ꝑ angelũ. Luc. ij. Pastores erant
in regione eadẽ vigilãtes sup gregẽ suũ. An
gelus aũt dñi stetit iuxta illos: ꝛ dixit ad il-
los. Ecce euãgelizo vobis gaudiũ magnum
quod erit omni ppl'o: q2 natus est vobis ho
die saluator mũdi. Reges etiã sciuerũt per
stellã exterius monentẽ ꝛ spm̃sanctũ interi⁹
docentẽ: vt p3 Matth. ij. Symeõ recogno-
uit du3 tenẽs puerũ in brachijs dixit. Nunc
dimittis seruũ tuũ dñe ꝛc. Anna eode3 mõ
cognouit vt p3 Luc. ij. Etiã helizabeth mat̃
Johis baptiste cognouit q̃ beate v̾gini ea3
salutãti ait. Et vnde hoc mihi vt veniat mat̃
dñi mei ad me. De his oĩbus dicit Joh. apo
cal. iiij. Uidi supra sedẽ sedentẽ. ꝛ ĩ circuitu
sedis quattuor aĩalia oculis plẽa añ ꝛ retro
Per sedẽ intelligo beatã v̾ginẽ in cuius me
dio. i. in vtero requieuit sedẽs. i. xp̃s iesus similis
aspectui iaspidis ꝛ sardinis. i. in vtraq3 exñs
natura. s. diuina ꝛ humana. Per q̃ttuor aĩa-
lia intelligo has q̃ttuor gentiũ differentias
que cognouerũt diuinitatẽ xp̃i que erat añ.
et humanitatẽ q̃ erat retro cũ fuit in tempe
posterius creata. Per aĩal simile homini in
telligo Joseph q̃ fuit homo simplex et man
suet⁹. Per aĩal simile vitulo intelligo pasto-
res q̃ ad instar vituloꝝ sunt pastionibus et
rurib⁹ expositi. Per aĩal simile leoni ĩtelligo
reges rõne potẽtie ꝛ fortitudinis. Per aĩal
si͛le aq̃le intelligo ꝓphetas rõne eleuationis
mẽtis et ꝯtẽplatiõis. Ecce q̃ttuor aĩalia ãte
et retro oculis plena xp̃m sedentẽ vt deum ꝛ
hoĩem cognoscẽtes quã cognitionẽ habue-
rũt a duob⁹. Primo a spũsancto reserãte in
teri⁹. Scd̃o ab ãgelo loquẽte exteri⁹ ꝛc. D

Tertius flos. Apostoli

nõ solũ cognouerũt xp̃i hũanitatẽ ẜ ẽt eius
verã diuinitatẽ: p3 ꝑ duos testes. Prim⁹ est
Johes euãgelista. ij. c. vbi dic̃ q̃ postq̃ xp̃s
mutauit aquã in vinũ in nuptijs et manife-
stauit gl'iam suã: crediderũt discipuli eius in
eũ. Jõ cũ xp̃s int̃rogaret eos dicẽs: quẽ di-
cũt hoĩes esse filiu3 hoĩs: Illi dixerunt. Alij

Johannē baptistā. Alij helyā. Alij ꝟo hieremiā. aut vnū ex ꝓphetis. Rn̄dēs aūt iesus dixit. Vos aūt quē me esse dicitis? Rn̄dēs symon petrus ait. Tu es xp̄s filius dei viui. ⁊c. Matth. xvi. Scd̄s testis est iohannes apo. xxi c. vbi dicit. Vidi ciuitatē sanctā hierusalē descendētē de celo habentē claritatē dei habentē portas duodecim: ⁊ in portis nomina duodecim ⁊c. Hec ciuitas est xp̄s in quo vniūtur oēs electi angeli. p̄triarche. prophete. ap̄li. martyres. ꝯfessores. ꝟgīes. ⁊ ceteri xp̄iani fideles. In hac ciuitate sunt duodecim porte. i. duodecim articuli fidei ꝑ q̊s venimus ad ꝑfectā xp̄i cognitionē. q̄m ꝑ sex cognoscimus eius diuinitatē. ꝑ alios sex cognoscimꝰ eius humanitatē. Luc. viij. Vobis datū est nosse mysteriū regni dei. ceteris aūt in parabolis. Et Joh. xv. oīa q̄ audiui a patre meo nota feci vobis. Et sic patet tertius flos.

¶ Quartus flos. maiores legis. s. p̄ncipes sacerdotū scribe ⁊ pharisei sicut cognouerūt xp̄m iesum verū messyam ⁊ nō deū: sic minores iudeoꝝ cognoscētes ipꝫ magnū ꝓphetā solū crediderūt in eū. Prima pars ptꝫ ꝑ duos testes. Primus est matth. xxi. vbi ponit silitudinē dicēs. homo erat paterfamilias q̄ plātauit vineā ⁊c. Et sequitur infra. Agricole aūt vidētes filiū intra se dixerūt. hic est heres. Venite occidamꝰ eū. vbi dicit hieronimꝰ. Manifestissime dn̄s ꝓbat his ꝟbis iudeoꝝ p̄ncipes: nō ꝑ ignorantiā s; ꝑ inuidiā dei filiū crucifixisse. Intellexerunt em̄ esse illū cui pr̄ ꝑ ꝓphetā dicit. Postula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatē tuā ⁊c. Et scūs Tho. iij. pte. q. xlvij. arti. v. Ad primum dicēdū dicit sic. Illa ꝟba dicunt̄ ex ꝑsona colonoꝝ vinee ꝑ q̊s signant̄ rectores illiꝰ ꝓpli qui eū cognouerūt eē heredē inq̄ꝫtū cognouerūt eū esse xp̄m ꝓmissum in lege. Sꝫ ꝯtra hanc rn̄sionē arguit̄ sic. qꝛ illa ꝟba. s. postula a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā. eidē dicunt̄ cui d̄r. filius meꝰ es tu: ego hodie genui te. g̃ si cognouerūt eū eē illū cui dictum est. postula a me ⁊c. sequit̄ ꝙ cognouerūt eū esse filiū dei. Crisostomus etiā ibidē dicit. ꝙ cognouerūt eū esse filiū dei. Beda etiā dicit sup illud Luce. xxiij. Nesciūt q̄d faciūt. Notandū inq̄t ꝙ nō ꝓ eis rogat q̄ quē filiū dei intellexerūt crucifigere ꝙ̄ ꝯfiteri maluerunt.

¶ Ad hanc obiectionē rn̄det̄ ꝙ cognouerūt eū esse filiū dei nō ꝑ naturā. sed ꝑ excellētiā gratie singularis. Possumꝰ tn̄ dicere ꝙ etiā verū dei filiū cognouerūt: qꝛ euidētia signa huiꝰ rei habebāt q̄bus tn̄ assentire ꝓpt̄ odiū ⁊ inuidiā noluerūt vt eū recognoscerēt esse filiū dei: hec ille. Scd̄s testis est Johānes apoca. x. vbi dicit ꝙ vidit angelū descēdentē de celo amictū nube ⁊ yris in capite eius: et facies eiꝰ sicut sol lucet: ⁊ posuit pedē dextrū sup mare ⁊ sinistrū sup terrā: ⁊ hēbat librū in manu: ⁊ tradidit iohāni ad deuorandum: quē cū deuorasset fuit tanq̄ mel in ore eius: sed amarū in vētre ita ꝙ simul dulce ⁊ amarumꝰ. Per istū angelū intelligo xp̄m qui est angelus ꝯsilij s̄m illud Esa. ix. Vocabit nomē eius magni cōsilij angelꝰ. hic descēdit de celo in sui cōceptione. ps. Descēdit sicut pluuia in vellus. apparuit amictꝰ nube: qꝛ obūbratus nr̄a carne in sua natiuitate: yris in capite eius: qꝛ fedus ⁊ pax in sua intētiōe. ps. Orient̄ in diebꝰ eius iustitia ⁊ abūdātia pacis. Pedē dextrū posuit sup mare: qꝛ maiorē suū amorē ōndit gētilibus. ⁊ sinistrū sup terras qꝛ minorē iudeis ꝓpinq̄oribus. liber aptꝰ est qꝛ eius s̄mo fuit clarus ⁊ p̄dicatio dulcis: qꝛ cognouerūt eū esse messyā q̄d fuit valde delectabile iudeis ⁊ desiderabile: ⁊ iō fuit dulce in ore. qꝛ exterius q̄ꝫtū ad hūanitatē s; amarū in corde: qꝛ nō cognouerūt eū interius q̊ ad diuinitatē. vn̄ erat dulce q̊ ad opa exteriora. s. miracl'a q̄ de se erāt delectabilia s; amarū q̊ ad cogitatiōes eoꝝ: qꝛ cruciabant̄ corde ex inuidia. Et istā cognitionē habuerunt ex vaticinio Esaie. et multiplici miraculo: h̄ vidit ioh. apoc. v. vbi d̄r ꝙ vidit libꝝ signatū sigillis septē scriptū intus et foris ⁊c. Per librū intelligo ꝑsonā xp̄i. duplex postis est humanitas ⁊ diuinitas. videbat̄ exteriꝰ scriptꝰ qꝛ cognoscebat̄ eius humanitas: et h̄ septē lineis qꝛ septē signis cognoscebāt eū esse verū hoīem. Prima linea erat qꝛ cognoscebāt eū videre. Scd̄a linea qꝛ cognoscebāt eū audire. Tertia linea qꝛ ābulare. Quarta linea qꝛ māducare. Quīta qꝛ tāgere. Sexta qꝛ intelligere Septīa qꝛ velle. Istis septē signis cognoscebāt ꝙ erat verus homo ꝑfectꝰ in naturalibꝰ. Videbat̄ interius scriptus qꝛ cognoscebāt eū esse xp̄m messyam ꝓmissū in lege. et h̄ septē lineis. Prima linea qꝛ videbāt ꝙ natus erat in loco in quo messyas debebat nasci scilꝫ in bethleē. Michee. v. Et tu bethleē effrata nequaq̄ minima es in milibꝰ iuda. ex te em̄ egrediet̄ q̄ sit dn̄ator in israel. et egressus eiꝰ sicut a p̄ncipio dierū eternitatis

Scđa q: videbãt tp̄s messye esse cõpletu3.
Dañ.ix.Septuaginta hebdomadas nume=
rabis tibi sup te ⁊ ppl'm tuũ: donec finẽ acci
piat pctm̃: ⁊ adducat iustitia sempit'na ⁊ vn=
gat sanctꝰ scõꝝ. Tertia q: cecos illũinabat
Quarta qiua surdos curabat. Quĩta q: cur
uos ⁊ claudos rectificabat. Sexta q: mutis
loquelã p̄stabat. Esa.xxxv. Tũc apient ocl'i
cecoꝝ ⁊ aures surdoꝝ patebũt. tunc saliet si
cut ceruꝰ claudus: ⁊ apta erit lingua mutoꝝ
Septima q: paupibus euãgelizabat. Luce
iiij. Spũs dñi sup me ⁊c. Ecce liber scriptus
exterius. Erat etiã interiꝰ scriptꝰ septẽ lineis
q̄bus vere cognoscebat ꝙ erat deus. Pria
q: pastores ⁊ magi ad ip̄m adorandũ vene
rũt. Matth.ij. ⁊ Luce.ij. Adorari aũt ⁊ stel=
lam mittere nõ est nisi dei. iõ herodes iussit
occidi om̃s pueros a bimatu ⁊ infra. apoca.
xiiij. Secũda q: sciebãt ip̄m agere supra na
turã cecos illuminãdo. Joh.ix. A seculo nõ
est auditum ꝙ q̄s aperuerit oculos ceci: nisi
hic homo a deo. Tertia q: sciebãt ip̄3 agere
cõtra naturã mortuos suscitãdo: vt patet de
lazaro Joh.xi. Quarta q: nõ herbis nec ver
bis sed ꝓpria v̄tute mortuos suscitabat. pt3
de filio reguli. Joh.iiij. Quĩta q: subito sine
omni medio solo p̄cepto suscitabat. patet de
filia archisinagogi cui dixit: tibi dico surge.
Matth.ix. Sexta q: cognoscebãt eum scire
cogitatiões hoĩm. Luce.v. Ut q̄d cogitatis
mala in cordibus v̄ris. Septima ꝙ v̄bis eiꝰ
p̄r ãnucbat. Joh.xi. Ego aũt sciebã q: semp
me audis. Ista septẽ erant iudeis latẽtia: q̄a
istis nõ cognoscebãt eũ esse deũ. Hic autem
liber erat signatus septẽ sigillis: q: erãt septẽ
impedimẽta q̄bꝰ ꝓhibebant ip̄m cognosce
re esse deũ. Primũ q: sciebãt ip̄m cõceptum
in nazareth. Joh.i. Inuenimꝰ iesum filium
Joseph a nazareth. Nazareth aũt erat locus
paruus. de q̊ nõ videbat ꝙ tãtꝰ homo: sicut
erat filius dei esset nascuturꝰ. Unde dicebant
Nunq̄d a nazareth põt aliq̄d boni eẽ. Scđ3
q: cognoscebãt eius parẽtes. Uñ dicebant
Marci.vi. Nõne hic est filius fabri: filiꝰ ma=
rie ⁊c. quẽ teip̄m facis. De filio aũt dei non
credebãt ꝙ posset sciri vnde esset. ideo dice
bant. hũc scimꝰ vnde sit. xp̄s aũt cũ venerit
nemo scit vnde sit. Joh.vij. Tertiũ q: vide=
bant ip̄m esse creaturã ⁊ hoĩem. iõ dicebãt.
Tu homo cũ scis facis teip̄m deum. Joh.x.
Deũ vero credebãt om̄no inuisibilẽ. Exodi
xxxiij. Non videbit me homo ⁊ viuet. Quar
tum q: videbãt eum cũ pctõribus ⁊ publica
nis mãducare: quoꝝ consortiũ est a deo alie
num. Joh.ix. Scimus q: pctõres deus non
audit. et Matth.ix. quare cu3 publicanis et
peccatoribus manducat magister vester?
¶ Quĩntũ quia videbãt eu3 sabbato curare
iõ dicebãt. Nõ est hic hõ a deo qui sabbatu3
nõ custodit. Joh.ix. Sextum quia predica
bat se in cruce moriturũ. Joh.xij. Ego si ex=
altatus fuero a terra omnia traham ad me
ipsum. ideo dicebãt. nos audiuimus ex lege
ꝙ christus manet in eternũ. quomodo tu di
cis oportet exaltari filiũ hominis. Quis est
iste filius hominis ¶ Septimũ quia audie=
bant eum reprehendentẽ principes. ideo in
uidia execabant. Marci.vij. Ypocrite bene
prophetauit de vobis Esaias ⁊c. Istis septẽ
sigillis erat signatꝰ liber. i. christus ne agno=
scerent eum esse deum. Secũda pars patet
quia minores credebant ip̄m esse prophe=
tam magnũ. patet per duos testes ¶ Primꝰ
est Mattheꝰ.xxi. Cum intrasset iesus hiero
solymã commota est vniuersa ciuitas dicẽs
Quis est hic? Populi autẽ dicebant. Hic est
iesus ꝓpheta a nazareth galilee. ¶ Secũdus
est lucas.ix.c. Interrogauit iesus discipulos
suos dicens. quem me dicunt esse turbe? At
illi dixerunt. Alij iohannẽ baptistã. Alij aũt
helyam. Alij vero hieremiã: aut vnũ ex pro
phetis. Et sic patet quomodo antiqui co=
gnouerũt christũ et quomodo nõ. Johãnes
autẽ baptista ꝓpheta magnus ⁊ in lege peri
tus cognoscebat christũ esse deum ⁊ messyã
ꝓmissum in lege et magnũ. Probat ex tri
bus ¶ Primo quia q̄ntum in se erat nolebat
christũ baptizare dicens. Ego a te debeo ba=
ptizari ⁊ tu venis ad me. Matth.iij. Scđo
quia sp̄m sanctũ vidit super caput christi ba
ptizati. s. in specie columbe. ideo dicit q̄ misit
me baptizare ille mihi dixit. Sup quẽ vide=
ris sp̄m descendentẽ ⁊ manentẽ: hic est qui
baptizat in spũsancto ⁊ ego vidi ⁊ testimo=
nium perhibui. q: hic est filius dei. Johis.i.
Tertio q: ip̄m digito oñdit. Respiciẽs iesũ
ambulantẽ iohãnes dixit. Ecce agnus dei.
Joh.i. Discipuli aũt iohãnis nõ erãt in lege
periti tanq̄ minores. iõ nesciebãt ip̄m eẽ de
um ⁊ ex dilectiõe quã habebãt ad iohanne3
inuidebãt xp̄o. q: plures baptizabat q̄ io=
hãnes. ioh.iij. ꝓpterea iohãnes tanq̄ ꝓphe
ta magnus ⁊ in lege peritꝰ misit duos disci=
pulos suos velut incredulos et christum ne
scientes ad eum vt ip̄m interrogarent ⁊ int
rogando disceret ꝙ ip̄e vere erat filius dei.

ideo venerũt ꝛ dixerũt. Tu es q̄ vẽturus es
an aliũ expectam⁹. vbi ponunt tres q̄ões
q̄s faciũt isti discipli: ad q̄s ↄueniẽter rñdet
Prima q̄ő est si hmői nr̃i saluatoris est tan
ta stabilitas ꝙ nő possit ꝑmutari.i. si ẽ ver⁹
deus. Cui rñdet.xiij.modis assumẽdo p̄mã
partẽ.s.tu es verus de⁹. Quã p̄mo tu es ad-
mirabilis ꝓpter dĩnitatꝫ occulte maiestatez
Esa.xlv. Uere tu es deus abscõdit⁹. Scđo
tu es venerabilis ꝓpter hũanitatis assũpte
sanctitatẽ. p̄s. Tu es rex me⁹ ꝛ deus me⁹ q̄
mã.sal. Jacob. Tertio tu es afferibilis ꝑpt
vtilitatis allate vbertatẽ. Jo h.i. Tu es fili⁹
dei: tu es rex isrl'. Quarto tu es imitabil' ꝓ-
pter hũilitatꝫ ↄ̃nse mititatẽ. Hier.xxxi. Con-
uertar ad te: q2 tu dñs de⁹ meus. ¶ Quinto
tu es cõmẽdabilis ꝓpter benignitatꝫ intense
pietatẽ. Jon.iiij. Scio q2 tu es de⁹ clemens.
Sexto tu es laudabilis ꝓpter ꝓfunditatꝫ im
mẽse virtatem. p̄s. Tu es deus q̄ facis mira
bilia. Septimo tu es ĩmutabilis ꝓpter eter
nitatꝫ supne firmitatẽ. sapiẽ.xvi. Tu es dñe
q̄ vite ꝛ mortis hẽs ptãtẽ. Octauo tu es ad
amabilis ꝓpter charitatꝫ impense suauitatẽ.
p̄s. Pater me⁹ es tu deus meus ꝛ susceptor
sal.mee. Nono tu es acceptabilis ꝑpt sua-
uitatꝫ eterne libertatẽ. Sapiẽ.xv. Tu autem
de⁹ nr̃ suauis es ꝛ verus ꝛc. ¶ Decimo tu es
formidabilis ꝓpter stabilitatꝫ p̄ne eq̄tatez.
Hiere.xi. Tu aũt dñe sabaoth q̄ iudicas iu-
ste ꝛc. Undecio tu es exorabil' ꝑpt iocun-
ditatꝫ beate claritatẽ. Hier.xiiij. Tu in nobis
es dñe ꝛ nomẽ tuũ inuocatũ est sup nos ꝛc.
Duodecimo tu es honorabilis ꝓpter natiui
tatis diuine dignitatẽ. p̄s. Filius me⁹ es tu.
Matth.xvij. Hic est filius me⁹ dilectus ꝛc.
Decimotertio tu es expectabilis ꝑpt capti-
uitatis nr̃e cecitatẽ: sicut h. Tu es q̄ vẽturus
es an aliũ expe. Scđa q̄ő est. Si hui⁹ nr̃i re
dẽptoris est tanta hũilitas ꝙ possit imitari
Cui rñdet ꝙ sic q2 vẽturus es. ¶ Tertia q̄ő
est. Si hui⁹ nr̃i liberatoris ẽ tãta benignitas
ꝙ ꝑ cui p̄ntiã ab ĩferno debem⁹ liberari. Cui
dr̃ ꝙ sic. an aliũ expectam⁹. Certe nő ſ ipm
solũ q̄ nos liberauit. Uñ nota vt dicit sctũs
Thomas.ij:ij.q.ij.articulo.vij. ad scđꝫ dicẽ
dũ ꝙ Jo h̄es baptista nő q̄siuit de aduentu
xp̄i in carnẽ q̄si hoc ignoraret cũ ip̄e hoc ex-
presse fuerit cõfessus dicẽs. Ego vidi ꝛ testi-
moniũ ꝑhibui q2 hic est fili⁹ dei. Joh.i. Uñ
nő dr̃. tu es q̄ venisti. ſ tu es q̄ vẽturus es.
q̄rẽs de futuro nő de p̄terito. Silr̃ nő ẽ cre-
dendũ ꝙ ignorauerit eũ ad passionẽ vẽturũ

Ip̄e enĩ dixerat. Ecce agnus dei: ecce q̄ tollit
pctã mũdi. p̄nũtiãs eius ĩmolationẽ futurã
cũ hoc alij ꝓph̄e p̄dixerit: sicut p̄cipue patz
Esa.liij. Potest ĝ dici sicut greg. in homel.
ꝙ inq̄siuit ignorãs an ad infernũ eẽt in ꝓ-
pria ꝑsona descẽsurus. Sciebat aũt ꝙ virtus
passionis eius extẽdẽda erat vsqꝫ ad eos q̄ ĩ
limbo detinebant. ſm illud Zacha.ix. Tu q̄ꝫ
in sanguĩe testamẽti tui eduxisti vinctos de
lacu in quo nő erat aq̄. Nec h̄ tenebat expli-
cite credere anteq̄ eẽt impletũ.s. ꝙ ꝑ seipm
deberet descẽdere. Uel p̄ot dici sicut ambrosi
us dicit sup Luc. ꝙ nő q̄siuit ex dubitatõne
seu ignorãtia sed magis ex pietate. Uel p̄ot
dici sicut Crisostom⁹ dicit. ꝙ nő q̄siuit quasi
ip̄e ignoraret sed vt ꝑ xp̄m satisfieret ei⁹ di
scipulis. Uñ ꝛ xp̄s ad discipuloꝝ instructio
nẽ respondit: signa operũ oñdens: h̄ ille.
¶ Moraliter aũt exponẽdo euãgeliũ ꝑ Jo-
hannẽ intelligo quẽlibet iustũ fidelẽ: q2 Jo-
hãnes interp̄tat in q̄ est gratia ꝛ q̄libꝫ iust⁹
grã illustrat. Jo h̄es ĝ in vinculis posit⁹ est
q̄libet vir iustus afflictionib⁹ attrit⁹. ꝑ duos
discipulos intelligo duas eius vires.s. intel-
lectũ ꝛ voluntatẽ q̄ sunt duo discipuli viri iu
sti q2 debẽt obedire Johãni.i. homini in grã
exñti. Istos ĝ duos discipulos q̄ñ est in car
cere tribulatiõis dꝫ mittere ad xp̄m. Primo
intellectũ ad cõtẽplandũ celestia. Scđo affe
ctũ ad amandũ eterna ne desperet de tribu-
latione sua familiariter xp̄o loquẽtes ꝛ dicẽ
tes. Tu es q̄ vẽturus es an aliũ expectam⁹:
q̄re de tribulatiõe ista nő me liberas. quare
de corpe hui⁹ mortis nő me abducis: Sic cõ
tẽplando audiet xp̄m loquẽtẽ sine strepitu
verboꝝ ꝛ auxilia ꝛ bñficia collata nő mõ sibi
ſ ꝛ pctõribus dicẽdo: ceci vidẽt: claudi ãbu-
lant: surdi audiũt: leprosi mũdant: pauperes
euãgelizant. quasi dicat paupes.i. infideles
q̄ sunt paupes donis supne cognitiõis euã
gelizant.i. doua p̄dicatiõis accipiũt: leprosi
i. immũdi ꝛ luxuriosi mundant. sicut magđ.
surdi.i. accidiosi audiũt: claudi.i. vsurarij vt
Mattheus ꝛ alij mortui q̄ sunt in pctis am
bulant ꝛ resurgũt. Si enĩ oĩs isti qui erant
iniusti ꝛ iniq̄ a me ↄsolant ꝛ finaliter glori-
ficant: quãto magis tu vir bon⁹ ꝛ iustus ad
instar Job ꝛ Thobie tribulatiõe ꝛ afflictiõe
ꝓbat⁹ a me ↄsolaberis ꝛ glorificaberis. Ita
qꝫ audi xp̄m dicentẽ. Btũs q̄ nő fuerit scan-
dalizat⁹ in me.i. ill' ẽ btũs q̄ tribulatiõibus
afflictus nő ẽ scãdalizat⁹ in me.i. ñ diffisus
sed cõfisus: qm̃ tribulationẽ sustinere et in

deū nō sperare est scandalum deo generare.
⁊ sic fortificati spe ⁊ cōfirmati. isti duo discipu
li redeūt ad iohannē firmiter credētes ⁊ spe
rantes. de tali dicet xp̄us in extremo iudicio
ad turbas. i. ad psonas mūdanis curis per-
turbatas. Quid existis in desertū videre io-
hannē ñ ad instar arūdinis vēto ābitōis a-
gitatū vel impatiētie. Sed v̄tute hūilitatis
et ɔstātie roboratū: nec mollib⁹ vestitū: sed
penitētia ⁊ asperitate afflictū. nec solū pphe
tam. i. a longe cōspicientē: sed plusq̄ pphetā
i. mox diuinitatē clare intuentē: vt de eo dica
tur. Ecce ego mitto angelū meū añ faciem
meā q̄ p̄parabit viam ante me.

¶ De eadē dñica tertia in aduētu dñi de pse
cutiōibus ecclie dei. Sermo floridus.

BEatus qui nō fuerit
scandalizat⁹ in me. Matth. xi. ⁊ i
euāgelio hodierno. Btūs grego.
i homel' hodierna dicit sic. Uisis tot signis
tantisq̄ v̄tutib⁹ nō scādalizari quisq̄ potuit
sed admirari. Sz infideliū mēs graue i illū
scandalū ptulit: cū eū ⁊ post tot miracl'a mo
rientē vidit. vñ ⁊ paul⁹ dicit. Nos p̄dicam⁹
xp̄m crucifixū: iudeis quidē scandalū: gētib⁹
aūt stultitiā. Stultū q̄ppe hoībus visum est
vt p hoībus auctor vite moreret. ⁊ inde con
tra eū homo scandalū sumpsit: vnde ei plus
debitor fieri debuit. Naz tanto deus dignius
ab hoībus honorādus est: q̄to p hominibus
etiā indigna suscepit. Quid est ergo dicere
beatus q̄ nō fuerit scandalizat⁹ in me: nisi
apta voce abiectionē mort̄ sue humilitatēq̄
signare: ac si apte dicat. Mira q̄dē facio: sed
abiecta pperti ñ dedignor. Qr ergo moriēdo
te subsequor: cauenduz valde est hoībus ne
in me mortē despiciāt qui signa venerant̄: h̄
ille. ¶ Sup q̄bus v̄bis moueo istā q̄ōnez
Utruz ecclesia rōnabiliter circa aduentum
messye fuerit scādalizata: q̄ de abiectione ip
sius p legē ⁊ pphetas fuit certificata. Ad
istā questionē rñdet iohānes cōstātinopoli
tanus ep̄s in s̄mone. Turtur amatrix here
mi ⁊c. dicēs sic. Sagitta charitat̄ vulnerata
oīs casta ecclīa dicebat. Ue mihi ve mihi:
vulnerata charitate ego sum. O gemit⁹ de
medio cordis amabili bonitatis pullulans
fonte. O gemit⁹ celestē sponsum xp̄m ad se
metip̄um adducēs: ppterea dicit. Osculet̄
me osculo oris sui: desp̄ōsata sum celesti sp̄ō
so p legē ⁊ pphetas. Ego ecclīa ex gētib⁹ ñ
iam volo p Moysen ⁊ Esayā aut hieremiā
et ceteros vates me alloq̄: sed ip̄e veniat cū
ip̄o volo ore ad os loq̄. ip̄e veniat ⁊ osculet̄
me osculo oris sui. Audio hieremiā de ipso
dicentē. Graue cor eius pre oībus: ⁊ hō est:
et q̄s cognoscet eum: ip̄m desidero: veniat et
osculet̄ me osculo oris sui. Audio amos di-
centē de eo. Ecce homo stans sup murū ad
amātinū: ⁊ in manu eius adamas. ip̄m q̄ro.
Ueīat ⁊ osculet̄ me osculo oris sui. Et sicut
cōiunx amatrix viri absentē virū suū p fene
stras circūspicit: ip̄m requirēs ⁊ ip̄m vbiq̄
speculās in mari ⁊ in terra: ⁊ si viderit nauez
venientē ibi suū putat esse viruz: ⁊ si viderit
viatores pcul veniētes inter ip̄os adesse es
timat ⁊ occurrēs eis iterrogat dicēs. Dicite
mihi in q̄ regione eū dimiseritis: in q̄ regiōe
in qua ciuitate: q̄d dicentē: q̄d facientē: quā-
do venientē. In hūc modū oīs sancta eccle-
sia cōstricta amore xp̄i interrogat pphetas.
Uidistis eū: putas venit: putas nō veit: pu
tas adhuc in celis est: putas adhuc nonagi-
tanouē oues q̄ nō errauerūt pascit in celis ⁊
nō venit ad errantē ouē: Dicite mihi vbi pa
scit: vbi cubat in meridie: quē diligit anima
mea. Interrogati pphete p vnū respondent
dicētes. Uidimus eū si tñ ip̄m expectas. Si
quidē vidimus eū sed nō hēbat spēm neq̄
decorē: sed visio eius inhonorabilis ⁊ mino-
rata pre filijs hoīm. Rñdet oīs casta ecclīa
Ip̄e est: ip̄m desidero: ip̄m q̄ro: veniat ⁊ oscu
let̄ me osculo oris sui. Dicit ad eā Esayas
ip̄e est: sed veniet cuz dñatione: ecce merces
eius cū eo ⁊ opa in ɔspectu ei⁹. sicut pastor
cōgregat gregē suū: ita in manu sua ɔgrega
bit agnos ⁊ in vtero habētes ɔsolabit̄. Au-
diens h̄ oīs casta ecclīa: q̄ manifeste de eo
narrauerit Esayas: dic̄ ad eū: vbi pascit: vbi
cubat quē dilexit aīa mea. Mittit eā ad Io
hannē: vade. interroga eū: q̄r ip̄e est precursor
eius ⁊ vox clamāt̄ in deserto parās viaz dñi
⁊ dirigēs semitas eius. pgit ad iohannez in
deserto. Dicito inq̄t mihi. si tu es xp̄s. Rñ-
dit iohānes: nō sum ego xp̄us. denuo interro-
gauit. Si tu nō ē xp̄s q̄re baptizas: Rñdit
Ego q̄dē xp̄s nō suz: sed post me veniet qui
fortior me est cui⁹ nō sum dign⁹ corrigiā cal-
ciamēti soluere. Et adhuc tardante eo dicit
ad illuz. Ue mihi. Uulnerata charitate ego
sum. Iterū iohēs dicit ad eā: Sustīe paulisp
noli ingemiscere: expecta q̄r veniet. Ego illū
tibi oñdā. Uidet iohānes emin⁹ veniētem
dñz ⁊ dicit ad eā. Iā noli tristari nec ingemi
scas q̄r venit. Ecce agn⁹ dei: ecce q̄ tollit pctā

mũdi. Accedit illa ad sponsum amplectit̃ et
osculat̃ eũ. et cõpletur qđ in dauid scriptum
est. Mĩa ꝛ ṽitas obuiauerunt sibi: iustitia ꝛ
pax occulate sunt: h̃ ille. Ad clariorẽ euiden
tiam huius dubij pono quattuor flores. B

¶ Primus flos est iste. Ec
clesia multipl'r fuit scãdalizata in regno dei
patris: quisq̃ȝ de mõte sine manib⁹ abscissus
est lapis. Nam regnũ dei p̃ris cepit a tempe
Abrahe cui sub pacto locut⁹ est deus pater
dicẽs. Eritq̃ȝ pactũ meũ in carne ṽra in fed⁹
eternũ. Masculus cuius p̃pucij caro circũci
sa nõ fuerit: delebit̃ aĩa illa de pp'lo meo. q̃a
pactũ meũ irritũ fecit. vt dicit̃ Geñ. xvij. In
huius circũcisionis pacto ppl'm israeliticuȝ
acq̃siuit: hic Abrahã habuit vxorẽ liberaȝ. s.
Sarrã. ꝛ egyptiã ancillã. s. agar. quã Sarra
vxor abrahe. dedit sibi in vxorẽ. ad quaȝ an
cillã ingressus abrahã genuit ex ea ismaelẽ:
cui bñdixit deus. Et ait dñs ad abraham. vt
dr̃ Geñ. xvij. Sup ismaelẽ quoq̃ȝ exaudiui
te: ꝛ ecce benedicã ei: ꝛ augebo ꝛ multiplica-
bo eũ valde. Duodecim duces gñabit ꝛ fa-
ciam illũ in gentẽ magnaȝ. hec ibi. Post hec
sarra sterilis cõcepit ex viro suo abrahã: ꝛ pe
perit filiũ noĩe Ysaac: ꝛ cu eo statuit pactum
suũ deus. Que ait ad Abrahã. Eijce ancillã
et filiũ eius. Non eñ erit heres filius ãcille
cũ filio libere. Quod audiens abrahã emisit
agar ancillã cũ Ismaele filio eius dãs ei de
sua hereditate panẽ ꝛ vtrẽ aq̃. Ipa ṽo agar
deficiẽte pane ꝛ aqua tp̃alis p̃speritatis er-
rauit in solitudine vt h̃r Geñ. xxi. Cũq̃ȝ con
sumpta esset aq̃ de vtre ꝛ panis deficeret: ab
iecit puerũ ismaelẽ subter vnã arborẽ q̃ erat
ibi ꝛ abijt: seditq̃ȝ p̃cul: dicẽs. Nõ videbo pu
erũ morientẽ ꝛ fleuit. Angelus aũt dñi vo-
cauit agar ancillã de celo dicẽs. Quid agis
agar? Noli timere. Exaudiuit dñs vocẽ pue
ri de loco in quo erat ꝛ ait. Surge tolle pue-
rũ ꝛ tene manũ eius: q2 in gentẽ magnã fa-
ciã eũ. Et aptis oculis agar vidit puteum ꝛ
abijt ꝛ impleuit vtrẽ deditq̃ȝ puero bibere: ꝛ
ipa fugit cũ eo. Post hoc abrahã ad dei p̃ce
ptũ imolauit filiũ suuȝ Ysaac ex libera vxore
susceptũ ꝛ p̃pter eius obedientiã de⁹ multi-
plicauit semen eius sicut stellas celi: ꝛ velut
arenã maris. Figuratiue. Abrahã est deus
q̃ habuit duas vxores spũales. s. synagogaȝ
sterilẽ ꝛ ancillã. eccl'iam spũalẽ p̃lificatiuaȝ:
q̃ cõcepit spũaliter ꝛ peperit Ismaelẽ. i. ppl'ȝ
gentiũ. Cui pp'lo, ait deus. exaudiui te pp'le
gentiũ bñdicã tibi. duodeciȝ duces gñabis:
ꝛ faciã te crescere in gentẽ magnã spũalem.
Post hoc dicta sterilis synagoga spũalis li
bera vxor dei in senectute cõcepit ꝛ p̃pit ex
ipo deo spũaliter ysaac. i. ppl'm israeliticum
cũ quo pp'lo de⁹ statuit pactũ suũ. Quo na-
to vidẽs synagoga libera vxor ppl'ȝ gentiũ
filium vxoris eccl'ie ancille ait viro suo deo.
Eijce ancillã ꝛ filiũ eius. Deus ṽo h̃ cernẽs
in filio suo pp'lo gentiũ acq̃euit voci libere ꝛ
dimisit eccl'iam ancillã cũ filio suo Ismaele
pp'lo gẽtiũ. dãsq̃ȝ ei de hereditate sua spũali
panẽ ꝛ aquã in vtre. Que eccl'ia ancilla cũ
abijsset deficiẽtib⁹ pane ꝛ aq̃ spũalitatis dei
errauit in solitudine hui⁹ mũdi: ꝛ abiecit pu
erũ ismaelẽ. i. ppl'm gentiũ subt̃ arborẽ cruc
q̃ erat ibi ꝛ ipa abijt. seditq̃ȝ p̃cul flẽs ꝛ ait.
Nõ videbo puerũ. i. ppl'm gentiũ moriẽtẽ in
spũalitate. iesus angel⁹ dñi vocauit dictã ec
clesiã dicens. Quid agis eccl'ia? noli timere.
Surge tolle puerũ ismaelẽ ppl'm gentiuȝ et
tene manũ eius: q2 in gentẽ magnã spũaleȝ
faciã eũ crescere. Et eccl'ia aptis oc'lis vidit
puteũ aq̃ baptismalis q̃ iuit ꝛ impleuit vtrẽ
aq̃: deditq̃ȝ filio suo pp'lo gẽtiũ bibere aquã
baptismalẽ ꝛ liberauit eũ a morte et̃na ꝛ si
ti spũali q̃ moriebat̃ ꝛ ipa eccl'a fugit cũ ipo
pp'lo gentiũ. Sed in regno p̃ris remãsit po-
pul⁹ israeliticus q̃ lapsu tp̃is dũ teneret̃ ca-
ptiuus in egypto sub p̃tãte pharaonis libe-
rat⁹ a tali s̃uitute ãteq̃ȝ adiret terrã p̃missio
nis p̃mo p mediũ maris rubri trãsiẽs labeȝ
egyptiace s̃uitutis deposuit q̃si lauachrũ fu-
mes. Postmodũ ṽo dict⁹ pp'ls terrã p̃mis
siõis intrãs int̃fectis triginta duob⁹ regib⁹
et alijs fortib⁹ viris armoꝝ: expulsisq̃ȝ ydol'
et eoꝝ cultura potẽtissime eã obtinuit. In q̃
terra p̃missiois ciuitate hierl'ȝ ibi posita: i. pe
deus sui regni dñiuȝ ꝛ templũ p salomoneȝ
ꝯstrui fecit. Sed post ꝯstructũ templũ pp'ls
isrl' multas p̃secutões passus fuit a gẽtibus
q̃ circa ipm erãt. Prima fuit q2 passus fuit
magnũ scisma p malignũ hierobo ã. vt dicit̃
iij. Reg xij. ꝛ. xiij. c. Sc̃da fuit p sennache-
rib regẽ assyrioꝝ ꝛ egypti: vt dr̃. iiij. Reguȝ
xvi. ꝛ. xviij. ꝛ. ij. Paralip. xxxij. ¶ Tertia fuit
p nabuchodonosor regẽ in transmigratõne
babylonis p. lxx. annos destructis hierl'm ꝛ
tẽplo. vt dr̃. iiij. Regũ vlti. Quarta fuit per
abominationẽ desolatiõis in dicto templo
restaurato ꝛ sancta scõꝝ in abomĩabile ydo
lũ p ãtiochũ regẽ egypti tp̃e machabeoꝝ q̃
fecit iasonẽ antipontificẽ, ꝛ talis abomĩatio

de abra he vxori bus

durauit ãnis tribus cũ dimidio. quo tpe iu-
das machabeus ꝑ emũdatiõe sancti templi
multa ⁊ grauia bella cũ diuersis regibus cõ-
misit atq͂ eos deuicit: vt. i. ⁊. ij. mach. ꝑ totũ
Quita ⁊ vltima fuit qñ totalẽ tẽpli ⁊ sacer-
dotij desolationẽ passus est ꝑ regnũ roma-
noꝝ. Et in his scismatib⁹ ⁊ ꝑsecutiõib⁹ semꝑ
opatus est Sathan q̃ multiplr̃ eccl̃iam dei
p̃ris. i. synagogã scãdalizauit vsq͂ ad aduẽ-
tũ xp̃i q̃ est lapis abscissus de mõte sine ma-
nibus vt dicet̃ infra. Qui aũt nõ recesserũt
a lege sancta dei ꝑpter scãdala dyaboli ve-
rissime dicunt̃ beati: vt patet. C

¶ Secundus flos est iste.

Qui in iesu xp̃i regno scãdalizabit̃: iuste sup-
plicio eterno dãnabit̃. Nã regnũ iesu christi
distinguit̃ in ysaac Abrahe q̃ natus fuit ex
sarra sterili ⁊ sene q̃ ꝑ multiplicatiõe ppl̃oꝝ
imolat⁹ fuit a p̃re suo abrahã. sic deus pater
imolauit filiũ suũ iesuz natũ de ꝟgine q̃ erat
de semine abrahe ⁊ ꝑpter eius obedientiaz
iurauit multiplicare semẽ suum sp̃uale sicut
stellas celi ⁊ i eo semine bñdicere oẽs gẽtes
Et sicut agar ancilla ꝓsterior vxor abrahe:
ꝓus ex ip̃o cõcepit ⁊ ꝑpit ismaelẽ populuz
gentiũ: q̃ sarra libera vxor abrahe q̃ in steri-
litate ⁊ senectute posterius ↄcepit ⁊ ꝑperit
ysaac ppl̃m hebreoꝝ. sic eccl̃ia ancilla poste-
rior vxor sp̃ualis dei. ꝓus ↄcipiet sp̃ualiter ⁊
pariet ex ip̃o deo ppl̃m gentiũ in bñdictionẽ
ex semine abrahe q̃d est iesus. Et ip̃a syna-
goga libera ꝓor vxor dei in sterilitate ⁊ sene-
ctute sua posteri⁹ ↄcipiet ⁊ pariet sp̃ualit̃ ex
ip̃o deo ppl̃m iudeoꝝ in bñdictiõe seminis
eiusdẽ. Et sicut ysaac accepit in vxorẽ rebec-
cam ꝟginẽ de cognatiõe sua q̃ aliquãto tpe
in sterilitate ꝑmanẽs: postea ex ip̃o cõcepit
et ꝑpit vno partu geminos filios: quorum
ꝓmonatus vẽdidit ꝓmogenita sua ꝑ fame
tpali scd̃onato: q̃ scd̃onat⁹ ↄsulẽte m̃re frau-
dulẽter recepit a p̃re suo ysaac primogeniti
bñdictionẽ: vt ptz Geñ. xxv. ⁊. xxvij. Sic ie-
sus in suã vxorẽ accepit sp̃ualiter ꝟginez ec-
clesiã q̃ aliquo tpe i sterilitate ꝑmanẽs. post-
ea ↄcepit ⁊ peperit sp̃ual̃r ex ip̃o iesu gemi-
nos filios. i. duos ppl̃os ex vno vtero. s. ppl̃z
saracenũ ⁊ latinũ. quoꝝ ꝓmogenit⁹. s. popl̃s
saracen⁹ preb⁹ tpalib⁹ vẽdidit ꝓmogẽita sua
scd̃o. i. latino: q̃ scd̃onat⁹ ↄsulẽte m̃re eccl̃ia
fraudulẽter ꝓmogẽiti bñdictionẽ recepit a
xp̃o. Et sic de⁹ ꝓmisit pactũ circũcisionis cũ
ppl̃o isrl̃. sic ⁊ iesus xp̃s ꝓmisit pactũ baptis-
mi cũ ppl̃o gẽtiũ dicẽs ap̃lis. Eũtes docete
oẽs gẽtes baptizãtes eos i noĩe p̃ris ⁊ fi. ⁊c.
Matth. xxviij. Et sic de⁹ ꝑcepit ppl̃o suo in
t̃ra egypti captiuo: vt mẽse martij reciperet
agnũ ãniculũ sine macl̃a ꝑ familias ip̃muq͂
imolaret ac ẽt de ei⁹ sãguĩe i suplimĩarib⁹ do-
moꝝ poneret dicẽs. Transibo nocte ꝑ terrã
egypti ⁊ ꝑcutiã oĩa ꝓmogẽita egyptioꝝ ⁊c.
vt d̃r Exo. xij. Sic ip̃e de⁹ volẽs liberare aĩas
ppl̃i sui de ꝟuitute ⁊ captiuitate ĩfernali ꝑce-
pit ppl̃o suo mẽse martij die azimoꝝ agnuz
sine macl̃a. i. filiũ suũ imolari ⁊ de ei⁹ sanguĩe
sup ppl̃o poni qñ dixert̃. Sãguis ei⁹ sup nos
⁊ sup filios nr̃os. Et ait ip̃e de⁹. Trãsibo no-
cte hac. s. ꝑ ĩfernũ ꝑcutiã oẽ caput de domo ĩ-
pij ⁊ in cũct̃ dijs egypti. i. ĩferni faciã iudicia
ego dñs. Erit aũt sanguis filij mei aĩab⁹ ca-
ptiuis in ĩferno ĩ signũ: ⁊ videbo sanguinẽ ⁊
trãsibo eas: nec erit ĩ eis vltra plaga dispdẽs
cũ ꝑcussero ĩfernũ. In q̃ adĩplet̃ illõ Zach.
ix. Tu q͂z ĩ sanguĩe testi tui eduxisti victos d̃
lacu in q̃ erat aq̃. Et sic ĩ trãsitu maris rubri
creuit ppl̃s dei p̃ris sp̃ual̃r: sic pacto baptis-
mi cũ gẽtib⁹ ꝓmisso: ip̃e dñs nr̃ iesus xp̃us
crescẽ d͂z sp̃ual̃r. Deut. xxxij. Qñ diuidebat
altissim⁹ gẽtes: qñ sepabat filios adã ↄstitu-
it t̃mĩos ppl̃oꝝ: iux̃ nũerũ filioꝝ isrl̃. Pars
aũt dñi ppl̃s ei⁹. ꝓs. Oẽs gẽtes q̃scũq͂ ⁊c.
Et sic ppl̃s habuit t̃rã ꝓmissionis supat̃ ini-
mic̃ viris fortib⁹. sic ip̃e iesus d͂z obtinẽ pos-
sessionẽ t̃re gẽtiũ sibi ꝓmisse vbi ẽ maxia et
potissima cultura ydoloꝝ. delet̃ ydol̃ vniuer-
sis. Hoc figuratũ fuit Dañ. vij. vbi ponit q̃t-
tuor regna desig̃ta ꝑ q̃ttuor bestias ascẽden-
tes de mari. Primuz fuit regnũ nabuchodo-
nosor reg̃ babylonis desig̃tũ ꝑ ꝓmã bestiaz
Scd̃z fuit reg̃ ꝑsarũ ⁊ medoꝝ designatũ per
scd̃az bestiã. Tertiũ fuit reg̃ grecoꝝ desig̃tũ
ꝑ t̃tiã bestiã. Quartũ fuit rõanoꝝ desig̃tũ ꝑ
q̃rtã bestiaz: q̃d ꝑcuti dẽbat a regno quinto
dei ⁊ scõꝝ ⁊ redigi ĩ fauillã. Q̃d ꝓbat̃ ꝑ illaz
statuã quã nabuchodonosor vidit in somnis
cui⁹ caput aureũ pect⁹ ⁊ brachia argẽtea: vẽt̃
⁊ femora erea: tibie aũt ferree. pedũ ꝟo q̃dã
ꝑs ferrea ⁊ q̃dã futil̃ erat. Deĩde vidit lapi-
dẽ abscissũ de mõte sine maĩb⁹ ⁊ ꝑcussit sta-
tuã ĩ pedib⁹ ferreis ⁊ fictilib⁹ ⁊ ↄminuit eos ⁊
ↄtrita sũt parit̃ ferrũ. es testa. argẽtũ ⁊ aurũ
vt d̃r Dañ. ij. Per istã statuã, sic quadrupl̃r
variatã figurant̃ illa q̃ttuor regna supdicta.
Sz lapis abscissus de mõte sine manib⁹ est
xp̃s iesus nat⁹ sine hũano ope absq͂ virili
semĩe q̃ regnat ↄtinue q̃ttuor ꝓmis regnis

ānihilatis. Et sicut populus israel passus est
graues ꝑsecutiones anteꝙ̄ cōstrueret tēplū:
ita regnū xp̄i dꝫ pati .xi. persecutiōes anteꝗ̄
in dicto regno cōstruat̃ templū q̄ figuratur
per decē cornua bestie ⁊ ꝑ aliud cornu ortū:
habens oculos ⁊ os loquens ingentia. hoc
fuit cōpletū in .x. primis impatoribus q̄ ꝑse
cuti fuerūt regnū xp̄i circa q̄drīgētos ānos.
⁊ post istas .x. ꝑsecutiones edificatū est tem
plū iesu xp̄i. quo cōstructo sicut tēplū dei pa
tris passum est scissurā totius ppl̄i israel per
iniquū ⁊ ꝑuersorē Jeroboam: sic tēpluꝫ xp̄i
passum est scissurā totius ppl̄i gentiū ꝑ ini-
quū Mahomethuꝫ: q̄ gentibus in .xij. ꝑtibꝰ
in ṽa fide iesu remanētibꝰ earūdē gentiū .x.
ꝑtes a vera fide iesu xp̄i segregādo: subuer-
tit. Et sicut scissura Jeroboā durauit quous-
ꝗ̄ transmigratio ⁊ aboīatio regni dei fue-
runt cōplete: sic Mahomethi perfidia: dura
bit quousꝗ̄ transmigratio ⁊ aboīatio cōple
atur in regno iesu xp̄i. Scd̄o templū dei pa
tris passum est ꝑsecutionē ꝑ regē assyriorū
⁊ egypti. sic in regno iesu xp̄i fuit ꝑsecutio ꝑ
regē theutonicoꝝ ⁊ sicilie. Nā regnū assyrio
rū figurabat regnū Alemanoꝝ: ⁊ egyptꝰ re
gnū sicilie. Tertio per longa tꝑa fuit trāsmi
gratio regni ⁊ sacerdotij iudaici ī babyloniā
per septuaginta annos. destructis hierl'm ⁊
tēplo per nabuchodonosor regē caldeoꝝ. sic
in regno xp̄i fuit persecutio per regē gotto-
rū. Nam regnū caldeoꝝ figurabat regnū frā
coꝝ. Quarto insurrexit aboīatio desolatiōis
in tēplo dei ⁊ in sancta sctōꝝ ꝑ anthiocū regē
egypti per quā maxima ꝑsecutio cleri ⁊ ppl̄i
fuit facta ex qua multi recesserūt a lege sctā ⁊
aliq̄ sponte: qm̄ anthiocus ꝯstituit iasonem
antipōtificē q̄ aboīatio durauit ꝑ tres ānos
cū dimidio. Contra quē dictis ānis cōpletis
insurrexit Machabeꝰ q̄ ꝓ emūdatione san-
ctoꝝ inq̄natoꝝ prestito auxilio de celo: obti-
nuit viribꝰ armoꝝ dictū anthiocū ⁊ eius ex-
ercitū. vt ꝺꝛ .i. Mach. iij. ca. ⁊ sequēti. Quīto
āno obtinuit virū regalē principē lisiā cū ex
ercitu infinito. vt pꝫ .i. Mach. iiij. Sexto ṽo
āno obtinuit thimotheū ⁊ emulos iudeos q̄
erāt in circuitu. vt pꝫ .i. Machab. vi. Septi-
mo āno obtinuit antiochū filiū antiochi cuꝫ
graui pugnatoꝝ exercitu. vt pꝫ .i. Mach. vi.
Octauo āno intrauit Alchimꝰ antipōtifex
in ciuitatē hierl'm cū deceptiōe sacerdotū et
ppl̄i q̄ iusiurandū fregit ⁊ sanguinē sacerdo
tū velut aquā effudit: cuiꝰ exercitū ac nicha-
norē ꝓncipē exercitꝰ demetrij. q̄ in regno suc

cessit ātiocho iudas obtinuit. vt pꝫ .i. Mach.
vij. Nono āno venit Bachides cuꝫ exercitu
copioso missus a dicto demetrio ⁊ intrauit
hierl'ꝫ in auxiliū alchimi antipōtificis q̄ ob-
tinuit iudā machabeū et exercitū eiꝰ quo ob
tento dictꝰ alchimꝰ fecit tantā tribulationeꝫ
in pplo isrl'itico q̄lis nō fuit ex q̄ die visus ē
ꝓpha in hierl'm ⁊ facta est fames valida. vt
ꝺꝛ .i. Machab. ix. Decimo ānno sedēs dictꝰ
alchimꝰ in tēplo dei: ꝑcepit muros sancti sctō
rū destrui ac etiā oīa opera ꝓphetarū: sꝫ ce-
pit ⁊ nō ꝑfecit qꝛ ꝑcussus a deo fuit: ꝯclusuꝫ
est os eius ⁊ vltra loq̄ nō potuit: sed in ma-
gno tormēto mortuus est. Bachides ṽo h'
vidēs rediit in regnū suū: ⁊ q̄euit tēplū ānis
duobus. Post hec vero bachides ad sugge-
stioneꝫ emuloꝝ tēpli iterum reuersus est ꝯ
hierl'ꝫ cū exercitu suo ⁊ ꝯ ionathan: quē q̄dē
bachidē dictus ionathas in pace obtinuit ⁊
datis dextris pacis ꝑpetue a iudea recessit.
Tunc ionathas q̄ iude successit cepit iudica
re ppl'm ⁊ exterminare īpios israel ⁊ cessauit
gladius a hierl'm. vt pꝫ .i. Mach. xi. Sed tm̄
ꝑdicta pars ꝑfecta nō fuit dicto tēplo ⁊ ma
chabeis a supra ꝓximo āno vsꝗ̄ ad annos
q̄ndecim. q̄bus finitis ablatū fuit iugū gen-
tiū ab israel ⁊ cepit ppl's scribere in tabulis
⁊ gestis publicis anno ꝑmo sub Symone
sūmo sacerdote magno. vt pꝫ .i. Mach. xiij.
Sic in regno xp̄i cōpleta dicta transmigra
tione fiet aboīatio in desolatiōe: ⁊ ponet̃ in
tēplo iesu per regē egypti: in qua aboīatiōe
magna ꝑsecutio fiet cleri ⁊ ppl̄i xp̄iani ꝓpt̃
quā multi recedent a lege sctā et sponte. In
suꝑ dictus rex egypti cōstituet antixp̄m ꝓ
pontifice tēpli cōtra xp̄i vicariū pontificē ve
rum. cuius ꝑsecutio ⁊ aboīatio durabit per
tres ānos cū dimidio. Contra quē regē egy
pti insurget alius machabeus q̄ zelo fidei ⁊
ꝓ emūdatione sctōꝝ coinq̄natoꝝ obtinebit
dictū regē egypti armoꝝ viribus: ⁊ alios cō
plures: q̄ singulis ānis ꝯ eū insurgēt. Et ita ī
guerris ⁊ tribulationibus obseruabit̃ in re-
gno xp̄i sicut olim fuit in regno dei p̄ris. Sꝫ
rex egipti erit rex sicilie. hito respectu ad hie
rusalē qua aboīatione cōpleta ꝑ longa tꝑa
regnū dei patiet̃ finalē desolationē dei ⁊ sacer
dotij ⁊ deficiēt hostia ⁊ sacrificiū de eiꝰ regno
per regnū romanoꝝ qd̄ est aq̄lonis habito
respectu ad alia terrena regna. Et sic sacrifi-
ciū vespertinū defecit per tytū ⁊ vaspasianū
sic sacrificiuꝫ xp̄i per gog ⁊ magog deficiet.
¶ Dubitat̃ quare regnum dei patris fuit

persecutũ ⁊ scissum ab extraneis regibꝫ ⁊ re
gnũ filij a ꝓprijs filijs ⁊ fidelibꝫ regibꝫ ꝑse-
queť ⁊ scindeť. rñdeo qꝛ regnũ dei pr̃is qđ
habuit in iudeos ꝑ circuncisionẽ eq̃paratur
regno Saulis q̃ fuit terribilis ⁊ semꝑ ꝑsecutꝰ
ab extraneis. vt pꝫ. i. Reg. ꝑ totũ. Regnũ
filij dei qđ exercet in gentes ꝑ baptismũ: eq̃
paratur regno dauid mitissimi ⁊ mansueti:
q̃ a suis filijs ꝑsecutus fuit. Etiã habuit. vij.
vxores quarũ vna adultera genuit filium q̃
thronũ ⁊ sedẽ regiã meruit. Ab alijs aũt fi-
lijs quos habuit ex vxoribꝫ nõ nullas regni
sui scissuras ⁊ ꝑsecutiones sustinuit in q̃bus
valde fuit mãsuetus ⁊ miam ꝑstitit oĩbꝫ ini
micis suis. Et qꝛ ionathas filius saulis ẜm
spm̃ ⁊ carnẽ cõglutinatꝰ est aĩe dauid ⁊ dile
xit eũ vt aĩaꝫ suã. vnde ⁊ ipse dauid filiã sau
lis habuit in vxorẽ in qua factus est vna ca
ro. vt pꝫ. i. Reg. xviij. Itẽ saul vocauit dauid
filiũ suũ dicẽs. Nunq̃d vox hec tua fili mi da
uid. i. Reg. xxvi. Nec nõ ipse dauid vocauit
saulẽ patrẽ suũ. i. Reg. xxiiij. dicẽs. Non ex-
tẽdã manũ meã in dñm meũ qꝛ xp̃s dñi est
Quin potius pr̃ mi ⁊c̃. Sic ipẽ xp̃s habuit
vij. eccl̃ias i spõsas suas ex quarũ vna adul
tera. spũaliter cõmiscẽdo ꝓcreauit filiũ. s. gẽ
tilẽ ppl̃m: q̃ thronũ ⁊ sedẽ eius meruit ⁊ a fi
lijs aliarũ eccl̃iarũ scissuras ⁊ ꝑsecutões pas
sus est ⁊ patieť. Esa. iiij. Apprehẽdent. vij.
mulieres virũ vnũ i die illa ⁊c̃. Etiã ipse xp̃s
vocauit deũ patrẽ suum. ps. Ipse inuocauit
me pater meus es tu ⁊c̃. Et pr̃ vocauit eũ fi
liũ. ps. Dñs dixit ad me filius meꝰ es tu ⁊c̃.
sicut dauid ⁊ saul fecerũt. Etiã ipẽ deꝰ presti
tit miaꝫ in pccãtes ꝯ eũ sicut dauid. ps. Nõ
in ꝑpetuũ irasceť: neq̃ in eternũ cõminabiť
⁊c̃. vsq̃ recordatus est qm̃ puluis sum hõ si
cut fenũ. Sꝫ qꝛ dictũ est ꝙ rex egypti ponet
aboĩationẽ ⁊ desolationẽ in regno xp̃i: du-
bitať q̃s erit ipse rex ⁊ vñ orieť. Rñdeo. Il
lud qđ scripsit daniel de regno dei pr̃is. ideꝫ
intelligiť de regno xp̃i. scripsit aũt Dañ. viij.
Sic leuaui oculos meos ⁊ vidi ⁊ ecce aries
vnꝰ stabat ante paludẽ hñs cornua excelsa
⁊ vnũ excelsius altero atq̃ succrescẽs. Post
ea vidi arietẽ cornibꝰ vẽtilantẽ ꝯ occidẽtẽ ⁊
ꝯ aq̃lonẽ ⁊ ꝯ meridiẽ ⁊ oẽs bestie nõ pote
rãt resistere ei: neq̃ liberari de manu eiꝰ. fe-
citq̃ ẜm volũtatẽ suã ⁊ magnificatꝰ est. Ecõ
tra aũt hyrcus caprarũ veniebat ab occidẽ-
te suꝑ faciẽ vniuerse terre ⁊ nõ tangebat ter
rã. Porro hyrcꝰ hẽbat cornu insigne inter
oculos suos ⁊ venit vsq̃ ad arietẽ ⁊ cucurrit
ad eũ in ĩpetu fortitudinis sue. Cũq̃ appro
pinquasset ꝓpe arietẽ: efferatꝰ est in eũ ⁊ ꝑ-
cussit arietẽ ⁊ cõminuit duo cornua eiꝰ. hyr
cus aũt caprarũ magnificatꝰ ẽ nimis. Cũq̃
creuisset: factũ est cornu magnũ ⁊ orta sunt
cornua q̃ttuor subter illud ꝑ q̃tuor vẽtos ce-
li. De vno aũt ex eis ortũ est cornu vnũ ꝑuũ
⁊ factuꝫ est grande ꝯ meridiẽ ⁊ ꝯ orientẽ: ⁊
ꝯ fortitudinẽ: ⁊ magnificatũ est vsq̃ ad for-
titudinẽ celi ⁊ deiecit de fortitudine ⁊ de stel
lis ⁊ ꝯculcauit eas: ⁊ vsq̃ ad principẽ forti-
tudinis magnificatꝰ est ⁊ tulit iuge sacrificiũ
⁊ deiecit locũ sctĩficationis eius. robur autẽ
datũ est ꝯ iuge sacrificiũ ꝓpter pctã ⁊ ꝓster
netur xp̃itas in terra ⁊ faciet ⁊ ꝓsperabiť. H
ille. Aries est rex medoꝝ atq̃ ꝑsarũ. s. dariꝰ
hyrcus est rex grecoꝝ. i. Alexander. q̃ mor-
tuo orta sunt q̃ttuor cornua. i. q̃ttuor reges
de gẽte sua q̃ diuiserunt regnũ alexandri in
q̃ttuor regna. de vno aũt ex eis q̃ttuor regi-
bus egressum est cornu vnũ modicũ. i. aliud
regnũ paruũ ⁊ factũ est grande. s. regnũ an-
tiochi q̃ eiecit ꝑlatos ⁊ põtifices tẽpli dei ⁊
posuit alios ⁊ vsq̃ ad p̃ncipẽ fortitudinis. i.
summũ pontificẽ verũ magnificatꝰ est ⁊ ab
eo tulit iuge sacrificiũ: qꝛ in tẽplo posuit anti
põtificẽ Alchimũ noĩe. vt pꝫ in lib. Mach.
Sic in regno xp̃i vnꝰ rex orientis regni xp̃i
hẽbit regnũ grecoꝝ ⁊ italie: q̃ totã xp̃ianita
tẽ ventilabit ⁊ in his duobꝰ regnis magnifi
cabitur. Contra istũ veniet rex occidentis re
gni xp̃i ⁊ efferet in eũ ⁊ cõminuet eũ: in hijs
duobꝰ regnis ⁊ ipse tenebit monarchiã tpa
lẽ totius xp̃ianitatis. Et ipse p̃mus rex erit
⁊ magnificabitur: q̃ mortuo surgent q̃ttuor
reges ꝓ eo q̃ diuidẽt totam xp̃ianitatẽ in q̃t
tuor regna. Ex vno ãt p̃dictoꝝ regnoꝝ orieť
vnũ paruũ regnũ ⁊ fiet grande ꝯ orientẽ ⁊ ꝯ
meridiẽ: ⁊ ꝯ fortitudinẽ: ⁊ erit ꝓpe eccl̃iam
xp̃i sicut regnũ egypti qđ habuit antiochus
ꝓpe tẽplũ dei. Illi aũt q̃ scãdalizabunť i xp̃o
id est q̃ recedẽt a fide ⁊ lege iesu xp̃i ꝓpter ꝑ
secutiones eccl̃ie dãnabunť queadmodũ in
primo flore dictum fuit ⁊c̃.

Tertius flos est iste.

In regno spũsscti nemo scandalizeť: qꝛ nec in h̊
seculo nec in futuro ei remitteť. Nam regnũ
spũssancti distinguiť in Jacob filio ysaac q̃
duas habuit vxores ex vno patre natas. scꝫ
lyam ⁊ rachelẽ. hic iacob ex lya p̃ma vxore
habuit q̃ttuor filios ⁊ cessauit parere. rachel
vero vxor secũda vidẽs ꝙ infecũda esset ꝑle

tradidit viro suo Balam ancillã suã in vxo
rẽ vt pareret sup genua rachelis ex qua an-
cilla pcreauit iacob duos filios. lya aũt por
vxor vidẽs ꝙ parere desisset zelpham ancil
lã suã tradidit viro suo in vxorẽ ex qua pro-
creauit duos filios. Ipsaqꝫ lya cõducẽs ma
ritũ p mãdragoris ꝯcepit ꝛ peperit duos fi-
lios ꝛ vnã filiã. s. dinã. Rachel ꝟo ad quaꝫ
deus respexit: ꝯcepit ex iacob ꝛ peperit duos
filios. s. ioseph ꝛ bẽiamin. vt ptꝫ. Gene. xxix.
ꝛ. xxx. Ita spũssctũs faciet in regno suo spũa
li. Sic enĩ iacob duas habuit vxores ex vno
prẽ natas. s. Lyã ꝛ Rachelez: ita spũssctũs
duas habuit vxores spũales. s. lyã eccliaꝫ gẽ
tiũ: ꝛ rachelẽ synagogã hebreoꝝ ex vno pa-
tre spũali natas. s. deo. spũssctũs ex lya eccla
fecũda spũaliter q̃ttuor pplos infideles gña
uit fideles. s. Romanos. Grecos. Macedo
nes. Asianos. Scdo et balã ãcilla rachelis
synagoge. s. Alexandrina eccla duos pplos
infideles gñauit fideles. Lya ꝟo ecclia gen
tiũ videns ꝙ desierat generare ancillã suaꝫ
zelphã dicto spũisctõ dedit in vxorẽ. s. eccliaꝫ
antiochenã q̃ duos pplos infideles gñauit
fideles. Lya vero ecclia gentiũ post h̃ cõce-
pit ꝛ pepit interpollatim ex ipo spũsctõ spña
liter duos pplos pmo infideles demũ fide-
les: ꝛ vnã filiã. s. ꝯstantinopolitanã eccliam
postea deus respiciet rachelẽ synagogã steri
lẽ ꝛ ipsa cõcipiet spũalir ex ipso spũ sctõ du
os pplos infideles ꝛ pariet eos fideles. scꝫ
isrliticũ ꝛ iudaicũ pplos. Et ipse spũssctũs
totũ mundũ spũaliter saluabit in semĩe abra
he. Itẽ regnũ spũssancti eq̃parat regno sa-
lomonis pcedẽtis ex saule ꝛ dauid. sic spũs
sanctus pcedit a prẽ ꝛ filio. Et sicut salomõ
in principio regni sui tulit sñiam inter duas
meretrices de vnico filio viuo. vt pꝫ. iij. Re
gũ. iij. Sic spũssctũs dꝫ ferre sñiam inter sy-
nagogã iudeoꝝ ꝛ eccliam gẽtiũ de xpo vni-
co filio viuo ꝛ sñialiter expoliare synagogã
q̃ eũ oppressit: ꝛ restituere eũ ecclie cũ oĩ iu-
re q̃ eũ de manu synagoge sñialiter liberauit
ꝛ ex tũc synagoga nõ est amplius noĩata qm̃
iudeĩ vigore sñie pdicte a synagoga recesse-
rũt. Et sicut salomon tpe sui regni sua sapĩa
ꝯduxit reginã saba incircũcisam ad audien-
dũ eũ ꝛ oẽs reges terre ꝛ ppli desiderabant
eius vultũ videre: ꝛ tpe suo fuit maxĩa pax
in regno hierlm. vt ptꝫ. ij. Paralipo. ix. Sic
spũssctũs adueniẽs oẽs gẽtes ꝛ iudei q̃ nõ
potuerũt ꝯuerti ad fidẽ iesu xpi per aplos ꝛ
alios pdicatores remota omĩ pfidia ꝛ corde
lapideo ad fidẽ ꝛ regnũ suũ debebit aggre-
gare ꝛ de sua sctitate infundere in oẽs gen-
tes. vt oẽs q̃ scripti sunt in libro eius salui fiãt
ꝛ hec est pax q̃ dꝫ eẽ suo tpe. fiet aũt pdicta
saluatio p baptismũ. Quia hõ peccãdo feda
uit padisum a quo eiectus fuit ꝛ ipse padisus
hoĩem fedatorẽ extra se eiectũ aspgẽdo mũ
dauit p fluuiũ eius q̃ diuisus in q̃ttuor ptes ir
rigat vniuersaꝫ terrã. ꝛ lꝫ Eufrates irrigaue
rit xpianos p baptismũ: tñ in regno spũssctĩ
physon gyon ꝛ tygris. oẽs gẽtes barbaras
filr irrigabũt p baptismũ: ita ꝙ oẽs gẽtes in
fideles debẽt ꝯuerti ad fidẽ iesu xpi. ps. Re-
miscent ꝛ ꝯuertent ad dñꝫ oẽs fines terre ꝛ
adorabũt in ꝯspctũ eius vniũse familie gẽtiũ:
qm̃ dñi est regnuꝫ ꝛ ipse dñabit gentibus. Et
iterũ. ꝛ adorabũt eũ oẽs reges terre: oẽs gẽ
tes seruiẽt ei. Et iterũ. regnũ tuũ regnũ oĩuꝫ
seculoꝝ: ꝛ dñatio tua in oĩ gñatione ꝛ gña-
tionẽ. Et Joel. ij. Effundã de spũ meo sup
oẽm carnẽ: ꝛ pphetabũt filij vri ꝛ filie vrẽ.
Et licet istud fuerit verificatum in aduentu
spũssancti sup aplos: tñ etiã adhuc effundi
dꝫ sup oẽm carnẽ. qm̃ sicut de spũ moysi deus
recipiens sup septuaginta seniores ppli po
suit q̃ pphetauerũt nec vltra loq̃ cessauerũt
vt dr Numeri. xi. Unde ꝛ saul affuit inter p
phetas. vt dr. i. Reg. xix. Sic ꝛ spũssanctus
dꝫ effundi sup oẽm carnẽ ꝛ renouare facieꝫ
terre: ps. Emitte spm̃ tuũ ꝛ creabunt ꝛ reno
uabis faciẽ terre. Unde ꝛ iudeoꝝ corda lapi
dea ĩ carnẽ ꝯuertent vt sic ꝯuertat terra ad
vnũ labiũ. s. ad xpm dei filiũ ꝯfitendũ ꝛ cre-
denduꝫ. vt dr Sophonie. iij. Expecta me in
die resurrectionis mee in futurũ: qr iudiciũ
meũ est vt ꝯgregẽ gentes ꝛ colligã regna: ꝛ
tũc reddã pplis labiũ electũ: vt inuocẽt oẽs
nomen dñi Et ps. Cõuertent ad vesperã ꝛ
famẽ patiet vt canes. s. verbi dei ꝛ circuibũt
ciuitatẽ. Ipsi ꝟo dispergent ad manducãdũ
Et Esa. x. In ꝟitate reliq̃e ꝯuertẽt reliquie
inq̃ iacob ad dñm fortẽ. Nam spũssctũs re-
gnaturus est sup vniuersam terrã. simul cuꝫ
prẽ ꝛ filio in tanta benignitate ꝛ mĩa: ꝙ oẽs
infideles ad sanctũ baptismũ ꝛ fidẽ iesu xpi
ꝯgregabit: ꝛ tũc fiet vnũ ouile ꝛ vnus pastor
Quãto aũt tpe regnaturus est sup terrã. dicit
Dani. viij sic. Et dixit vnus sctũs alteri: nescio
cui loquẽti. Usqꝫ quo visio ꝛ iuge sacrificiuꝫ
ꝛ pctm̃ desolationis q̃ facta est ꝛ sctũarium
ꝛ fortitudo ꝯculcabit? Et dixit ei: vsqꝫ ad ve
sperã ꝛ mane dies duo milia trecẽti ꝛ mun-
dabit sctũariũ. h̃ ibi. Uespera est translatõ

sacerdotij veteris legis. Mane est pncipiũ xp̃ianitatꝭ. Qm̃ sicut in veteri lege sacrificabãt in vespera: ita ĩ noua lege sacerdotes sacrificãt in mane. Dies autẽ accipit hic p anno. q̃si dicat ꝙ anno mil. ccc. cõputando ab anno translati sacerdotij qđ fuit qñ cessauit sacrificiũ vespertinũ in tẽplo dei: fortitudo ꝯculcabit. s. sctũarij qđ fuit in ãnis xp̃i cõputãdo a natiuitate mil. ccc. lxxiiij. qm̃ p annos. lxxiiij. p̃cessit natiuitas xp̃i desolationẽ tẽpli dei factã per romanos. Et subsecutis postmodũ alijs mille annis ꝯculcabit sctũariũ xp̃i. Et istud millesimũ erit totum regni spiritussancti ꝛ sacri baptismatis. Et in hoc tp̃e fuit transmigratio sedis aplice in Auinionẽ nouã babyloniã p. lxx. ãnos. s. a papa Clemẽte q̃nto de quo d: ĩ papalista. Vide h̃ mulieris babylonice sponsum: fugientẽ spõsam suã sibi aboĩabilẽ ꝛc̃. ꝛ durauit vsq3 ad tp̃a Gregorij. xi. q̃ reduxit sedẽ in romã ãno mil. ccc. lxxvij. in quorũ mille ãnoꝝ fine vel ꝓpe ecclia xp̃i incipiet meretricari ꝛ erit ĩ immũdicijs ꝛ aboĩationibus: sicut fecit Salomon ꝓpe finem regni sui. vt ꝑ3. iij. Reg. xi. Et istud iã fuit p q̃draginta ãnos: q̃bus fuit scisma in ecclia dei incipiẽdo ab Vrbano papa sexto vsq3 ad Martinũ papã q̃ntũ. Intra istud tp̃s mille ãnoꝝ ptãs infernalis ponet in ecclesia xp̃i antixp̃3 q̃ persequet ecclesiã xp̃i. ꝛ eius verũ vicariũ p tp̃ales reges: ꝛ possidebit eã annis tribus cũ dimidio ꝛ cũ graui ꝑsecutione ppl̃i xp̃iani ꝛ sacerdotũ sãguis effunderetur sicut aqua ꝛ fames valida erit. Beat⁹ ergo qui nõ negauerit nomẽ xp̃i ꝛ fidẽ eius abijciẽs a se spũssancti clemẽtiã ꝛ bonitatẽ ꝛc̃. ¶

¶ Quartus flos est iste. ꝓpter mundi tribulationes in fide xp̃i nõ scãdalizemur: ne ab ecclesie vnitate seperemur Nam ecclesia multipliciter fuit expugnata: sicut dicit Aug. sup illud psal. Sepe expugnerũt me a iuuẽtute mea ꝛc̃. sic. Aliq̃n ĩ solo Abel ecclia erat ꝛ expugnat⁹ est a fratre malo ꝛ ꝑdito caym. Aliq̃n in solo Enoch ecclesia erat ꝛ translatus est ab iniq̃s. Aliq̃n in sola domo noe ecclesia erat ꝛ ꝑtulit oẽs qui diluuio ꝑierũt ꝛ sola archa natauit ꝛ euasit ad siccũ. Aliq̃n in solo Abrahã ecclesia erat ꝛ quanta ꝑtulerit ab iniq̃s nouim⁹. In solo filio fratris sui ꝛ in domo eius ꝛ in sodomis ecclesia erat ꝛ ꝑtulit sodomoꝝ iniq̃tates et ꝑuersitates quousq3 eũ deus de medio eoꝝ liberauit. Cepit esse in populo israel ecclesia: ꝛ ꝑtulit pharaonem ꝛ egyptios. Cepit esse in ipsa ecclesia. i. in populo israel numerus sanctoꝝ: vt Moyses ꝛ ceteri sancti ꝛ ꝑtulerunt iniquos iudeos. Vẽtũ est ad dñm̃ iesum xp̃m predicatum est euangeliũ: intrauerũt multi iusti ꝛ plures iniqui ꝛ ꝑtulerũt iusti iniquos in ecclesia. nõ modo solũ s3 ex quo cepit mũdus: ideo ne miret modo ecclesia audi eam dicentẽ. Sepe expugnauerũt me a iuuentute mea. Iam modo senectus ecclesie expugnatur: sed non timeat. Na3 nõ cessauerunt illi expugnando: sed delere non potuerunt. Consolet ergo se israel: consolet seipsam ecclesia de p̃teritis exẽplis: ꝛ dicat. Sepe expugnauerunt me a iuuentute: sed nõ potuerũt mihi. Quia expugnauerunt me exercuerunt me nõ oppresserunt. Valuerunt mihi sicut ignis ad aurũ: nõ sicut ignis ad fenũ q2 sordem tollit non in cinerem vertit: ergo nõ potuerunt mihi: q2 non consensi: q2 non me fecerunt quales erant ipsi. Supra dorsu3 meũ fabricauerunt peccatores: fecerũt ꝙ tollerẽ: nõ fecerunt ꝙ cõsentirem: ꝓlongauerũt iniquitatem. longe fecerunt iniusticiã sua3. florent illi q̃ regnãt iniqui. ꝛ vt sermonẽ loquamur vulgi. Tonant iniqui ꝛ extollunt in typos in calũnias: sed non semper: ideo dicit. Dñs iustus cõcidet ceruices peccatoꝝ: ideo cõfundant ꝛ reuereant oẽs qui oderũt syõ, id est ecclesia3. Qui oderũt eam nollunt obseruare verbum dei. ideo fient sicut fenum tectorum ꝛc̃. hec ille. Et Hylarius lib. septimo de trinitate dicit sic. Hoc habet propriu3 ecclesia: dum persequitur floret: dum opprimitur augmentatur: dum contẽnitur exaltatur: dum leditur vincit: dum arguit intelligit dum diripitur ditatur: tunc stat cum auferri videtur. hec ille. Propterea concludit Augusti. super p̃ma canonica ioh̃. homel. ix. dic sic. Toleremus mundũ: toleremus mũdi tribulationes: toleremus scandala tẽptationũ non recedamus a via: teneamus vnitatẽ ecclesie: teneamus xp̃m: teneamus charitate3: nõ diuellamur a mẽbris sponse ipsius nõ diuellamur a fide eius: vt gloriemur in p̃ñtia ipsius: ꝛ securi manebim⁹ in eo: nõ ꝑ fidem tunc p spẽm cui⁹ nunc hẽmus donum spũs sancti. hec ille. Licet ergo tribulatiões patiamur: nõ scãdalizemur tñ ĩ fide: q2 btũs q̃ nõ fuerit scãdalizatus ĩ xp̃o. Qđ nobis ꝯcedat qui cum patre ꝛ spiritu sancto regnat in secula seculoꝝ. Amen.

Dñica quarta in aduẽtu dñi de euãgelio.

Ego vox clamãtis in deserto dirigite viã dñi. Joh.i. ⁊ in euãgelio hodierno. Jacob patriarcha. Genesis.xlix. Desiderans aduentum filij dei in carnem dicit. Veniat qui mittẽdus est ⁊ ipse erit expectatio gentiũ. Cui consonãs sancta mater ecclesia per totum aduentuz clamat. Veni et libera nos deus noster. et ps. Veni domine ⁊ noli tardare relaxa facinora plebis tue isrl'. Super quo verbo moueo istã questionẽ. Utruz aduentus filij dei in carnẽ sit tante certitudinis q̄ subito veniet instante tempore plenitudinis. Ad istam questionẽ rñdet scũs paulus Philipp̄.iiij. ⁊ in epistola hodierna sic. Gaudete in dño semp. Iterum dico gaudete. Modestia vestra nota sit omibus hominibus. dominus ppe est. Unde pono quattuor flores. A

Primus flos. Licet vilitatẽ humane nature precedat eterna dei perfectio: nõ tñ a p̄ncipio trãsgressionis ade debuit cõsummari filij dei incarnatio. Patet p apl'm Gal'.iiij. At vbi venit plenitudo tp̄is misit deus filiuz suũ factũ ex muliere: natum sub lege. vbi dicit glosa. Plenitudo tempis est qd̄ prefinitũ erat a deo patre qñq̄ mittere filiũ suũ. Sz deus sua sapia oia diffiniuit. ideo cõuenietissimo tẽpe filius dei est incarnatus. ⁊ sic nõ fuit ꝯueniẽs q̄ a p̄ncipio humani generis filius dei ĩcarnaret. Et ad hoc adduco q̄ttuor rõnes sci Tho.iij. parte. q.i. articulo.v. in rñ. Primo q2 cũ opus incarnationis p̄ncipal'r ordinet ad reparationẽ humane nature p peccati abolitionẽ. Manifestuz est q̄ nõ fuit cõueniẽs a p̄ncipio humani generis añ pctm̃ deũ incarnatũ fuisse. Exempluz nõ dat medicina nisi iam infirmis vnde ipe dñs dicit matth.ix. Nõ est opus valẽtibus medicus sed male habẽtibus. Non eñ veni vocare iustos sed pctõres ꝙ ⁊c. Secũdo ppter ꝯditionẽ hũani pctĩ quod ex supbia puenerat. vñ homo erat eo modo liberãdus vt humiliatus recognosceret se liberatore indigere. vñ sup illud Gal'.iij. Ordinata p ãgelos in manu mediatoris: dic̃ glosa. Magno cõsilio factũ est vt post hoĩs casum nõ illico dei filius mitteret. Reliquit eñ deus p̄us hoĩem in libertate arbitrij in lege naturali vt sic vires nature sue cognosceret: vbi cũ deficeret legem accepit: qua data inualuit morbus nõ legis sed nature vitio: vt ita cognita sua infirmitate clamaret ad medicũ ⁊ grẽ quereret auxiliũ. Tertio ppter ordinẽ pmotiõis in bonũ ƀm quẽ ab impfecto in pfectũ pcedit. Unde apl's dicit p̄me corinth.xv. Non p̄us qd̄ spũale est sed qd̄ aiale: deinde qd̄ spũale. Primus homo de terra terrenus. Scd̄s homo de celo celestis. Quarto ppter dignitatẽ ipius xp̄i incarnati. q2 sup illud Gal'.iiij. At vbi venit plenitudo tẽpis: dicit glosa. Quãto maior iudex veniebat: tãto p̄conũ series lõgior p̄cedere debebat ꝙ ⁊c. Forte dices istud opus incarnatiõis ex immensitate diuine charitatis pcessit. ƀm illud Ephe.ij. Deus q̄ diues est ĩ mĩĩcordia ppter nimiã charitatẽ suã qua dilexit nos: cũ essemus mortui pctis cõuiuificauit nos in xp̄o. Sed charitas nõ tardat subueĩre amico necessitatẽ patiẽti ƀz illud pũerb.iij. Ne dicas amico tuo vade ⁊ reuertere: cras dabo tibi: cũ statiz possis dare. ꝙ deus nõ debuit differre opus incarnatõis ꝯ statim a p̄ncipio per suã incarnationẽ humano generi subuenire. Rñdeo q̄ ideo distulit ne feruor fidei ⁊ charitas multoꝝ tp̄is plixitate tepesceret. vnde Luce.xviij. dr. Cũ venerit filius hoĩs putas inueniet fidẽ in terra. Etiã charitas nõ differet amico subuenire. salua semp negotioruz opportunitate ⁊ psonarũ cõditione. Si enim medicus statim a p̄ncipio egritudinis medicinã daret infirmo minus pficeret vel magis lederet q̄ iuuaret. ideo ⁊ dñs nõ statim incarnationis remediũ humano generi exhibuit ne illud ꝯtẽneret ex supbia si p̄us suã infirmitatem nõ cognosceret. Forte adhuc dices Sãctus Paulus p̄me Thimoth. p̄mo dicit. Christus venit in hũc mundũ pctõres saluos facere. Plures aũt fuissent saluati si a p̄ncipio humani generis deus fuissz incarnatus. Plurimi eñ ignorãtes deũ in suo peccato perierũt in diuersis seculis ꝙ cõuenientius fuisset q̄ a p̄ncipio hũani generis deus incarnatus fuisset. Rñdeo sicut Augustinus dicit ĩ li. d̄ sex q̄onibus paganoꝝ. q. scd̄a dicẽs q̄ tũc voluit xp̄s hoĩbus appere ⁊ apd̄ eos p̄dicari suã doctrinã qñ ⁊ vbi sciebat eẽ qui in eũ fuerãt credituri. His eñ tp̄ibus ⁊ in his locis tales hoĩes in eius p̄dicatiõe futuros esse sciebat: quales nõ q̄dem oẽs. sed tamẽ multi in eius corporali presentia fuerũt: qui nec in eũ suscitatis mortuis credere voluerunt. Sed hanc responsionẽ reprobãs idem

Aug. li. de ꝑseuerãtia dicit. Nunq̇d possum⁹
dicere tyrios aut sydonios talibus apud se
ꝟtutib⁹ fact credere noluisse si fierẽt: cũ ipe
dñs eis attestet̃ ꝙ acturi eẽnt magnã pñiaꝫ
si in eis facta essent diuinarũ illa signa vir⸗
tutum. Proinde vt ipse soluẽs subdit: sicut
aplus ait. Non volantis neqꝫ currentis: sed
miserentis dei est qui his quos preuidet. si
apud eos facta eẽnt suis miraculis creditu⸗
ros q̇bus voluit subuenit: alijs autem non
subuenit de q̇bus in sua ꝑdestinatiõe occul⸗
te q̇dẽ: ẜ iuste aliud iudicauit. Ita misericor
diã eius in hijs q̇ liberãtur. ⁊ veritatẽ in hijs
qui puniunt̃ sine dubitatiõe credam⁹. Hoc
aũt optime declarat sctũs Tho. ij. ij. q. ij. art.
vij. Ad tertiũ dicendum ꝙ multis gentiliũꝫ
facta fuit reuelatio de xp̃o: vt pꝫ per ea que
predixerunt. Nam Job. xix. dicit. Scio ꝙ re
dẽptor meus viuit. Sybilla etiã prenũciauit
q̄dam de xp̃o: vt Aug. dicit. xviij. de ciuitate
dei. Inuenit̃ etiã in hystorijs romanorũ ꝙ
tpe Cõstantini augusti ⁊ hyrene matris ei⁹
inuentũ fuit quoddã sepulchrũ in quo iace⸗
bat homo aureã laminã habens in pectore
suo in qua scriptũ erat xp̃us nascet̃ ex virgi
ne ⁊ credo in eũ. O sol sub hyrene ⁊ constã
tini tẽporib⁹. iterũ me videbis. Si qui tamẽ
saluati fuerunt quibus reuelatio nõ fuit fa⸗
cta non fuerũt saluati absqꝫ fide mediatoris
q̄ñ nõ habuerunt fidẽ explicitã habuerunt
tamen implicitã in diuina ꝓuidentia credẽ⸗
tes deũ esse liberatorẽ hoĩum ẜm modos si
bi placitos ⁊ ẜm ꝙ aliq̇bus veritatẽ cogno⸗
scẽtibus ipse reuelasset ẜm illud Job. xxxv.
qui docet nos sup̱ iumenta terre. ⁊ sic patet
primus flos. B

¶ Secũdus flos. ꝓpter ne

cessitatẽ humane saluationis: vsqꝫ in finẽ se
culi non debuit differri opus diuine incarna
tiõis. pꝫ per illud Abacuch. iij. In medio an
noꝝ notuꝫ facies: cum iratus fueris mĩe re⸗
cordaberis. Deus ab austro veniet ⁊c. pro⸗
batur triplici rõne vt declarat sãctus Tho.
iij. parte. q. i. arti. vi. in Rñs. Primo ex vnio
ne diuine ⁊ humane nature. Nam vno mo⸗
do perfectũ precedit tempore imperfectum
q̄m in eo ꝙ de imperfecto fit perfectuꝫ. im⸗
perfectum tempore precedit perfectum. Ex
emplum pueri a principio imperfecti homi
nes sunt cuꝫ careant vsu rõnis quousqꝫ per⸗
uenerint ad etatem perfectã in qua plene ꝑ⸗
ticipant rõneꝫ. Sic etiam domus primo est
imperfecta quousqꝫ ꝑducta fuerit ad cõple⸗
mentum: sed in eo qđ est causa perfectionis
perficiens perfectum precedit tempore im⸗
perfectum. Exemplum prius sortes est per⸗
fectus homo perfecte etatis ꝙ̄ generet pla⸗
tonẽ. In opere autẽ incarnationis vtrunqꝫ
cõcurrit: q̄ natura humana in ipsa incarna⸗
tione est perducta ad summã perfectionem
imo non decuit ꝙ a principio humani gene
ris incarnatio facta fuisset. Sed ipsum ver⸗
bum incarnatum est perfectionis humane
causa efficiens ẜm illud Joh. i. De plenitu⸗
dine eius accepimus: ideo non debuit incar
tionis opus deferri vsqꝫ in finem. Secundo
ex effectu humane salutis. q̄ vt dicit̃ in lib.
de questionibus noui ⁊ veteris testamenti
in potestate dantis est quando vel quantũ
misereri velit. Uenit ergo quando queri et
subueniri sciuit. ⁊ gratum esse futurum bene
ficiũ. Cũ enĩ languore quodã humani gene
ris abolescere cepisset dei cognitio inter ho⸗
mines: vt mores imutarentur eligere digna
tus est abraham in quo forma esset renoua
te noticie dei ⁊ morum. ⁊ cum adhuc reue⸗
rentia senior esset: postea per Moysen legẽ
litteris dedit. ⁊ quia eam gentes spreuerunt
nõ se subijciẽtes ei: neqꝫ hi q̇ acceperũt serua
uerũt mor⁹ misericordia dñs misit filiũ suũ
qui data omnibus remissione peccatorum
deo patri illos iustificatos redderet atqꝫ of
ferret. Si autem hoc remedium dilatũ fuis⸗
set vsqꝫ in finem mundi totaliter dei noticia
⁊ reuerentia ⁊ moruꝫ honestas abolita fuis⸗
sent in terris. Tertio quia conueniens erat
vt dei noticia manifestaretur ẜm omnẽ dif⸗
ferentiam temporis per cuius fidem homi⸗
nes saluarentur. Tres autem sunt differen
tie temporis: scilicet futurum: presens: ⁊ pre
teritum. Ante incarnationem filij dei homi
nes saluabantur in fide futuri: tempore xp̃i
homines saluabantur in fide presentie chri⸗
sti: nos vero posteri saluamur in fide prete⸗
riti. Et sic pꝫ scđs flos. C

¶ Tertius flos. filius dei vt

suã mĩaꝫ nobis exhibeat liberaliter: ad nos
cito veniet ꝑ incarnationẽ certitudinaliter:
patet per exemplum: ponatur casus ꝙ rex
sarracenorum ⁊ infidelium maliciose ⁊ pro
ditorie captiuauerit vnum de principalior⸗
bus baronibus imperatoris christianorum
⁊ captiuauerit illum proditorie cum tota ꝓ⸗
genie sua: ⁊ ponatur ꝙ imperator mittat isti
baroni vnam litteram in qua promittat ad

eum liberandum mittere filium suū ⁊ talez
litteram iuramento firmet: et nihilominus
septem sigillis ſm eius septem dñia prin-
cipalia septem prouinciarum roboret: ⁊ for-
met sigilla ista apposita in pendenti. isto ca
su apposito: patet ꝙ nullatenus foret dubi-
tanduz quin filius istius imperatoris veni
ret ad liberandum captiuuz: presertim si nec
infirmitas nec maris turbatio: nec galearū
seu triremiuz multitudo possent eius trans-
itum impedire. Sic ad ꝓpositum deus pa-
ter habuit vnum nobilem baronem: scilicet
adam nobiliorem omnibus creaturis infe-
rioribus: quem lucifer qui est rex super om-
nes filios superbie maliciose decepit ⁊ capti
uauit cum omnibus de genere suo. Deus pa
ter qui est imperator imperans ventis ⁊ ma
ri ⁊ omnibus creaturis: super hoc turbatus
misit vnam litteram per nuncium suum an
gelū abrahe captiuato de genere adam: quā
litteram postmoduz moyses transtulit que
est talis. Geneß. xxij. Per memetipsum iu-
raui: benedicam tibi ⁊ multiplicabo semen
tuum sicut stellas celi ⁊ velut arenaz que est
in littore maris. ⁊ benedicent in semine tuo
oēs gētes terre. Ecce lr̄a siue instr̄m. Istud
instr̄z est iuramēto firmatū ⁊ fortissimo iura
mēto q: iurauit per semetipsum. istud instru
mentum exponit apostolus Heb. vi. dicens
Abrahe nanqꝫ promittens deus: ⁊ quoniā
nullum maiorem habuit per quem iuraret:
iurauit per semetipsum. Roborauit autem
istud instrumentū septē sigillis: id est septez
miraculis ſm septem dei principalia dñia
septem prouinciaruz prout patet ex textu sa
cre scripture. Primuz sigillum fuit miracu-
lum quod deus ostendit in nube. vnde dicit
deus noe promittendo. Geneß. ix. Ponam
arcum meum in nubibus celi ⁊ erit signum
federis inter me ⁊ semen tuum: q̄d intellige
bat deus per istum arcum nisi christum qui
est arcus refulgens inter nebulas glorie: ha
bens duas partes sicut arcus: scilicet diuini
tatem ⁊ humanitatem. sicut em̄ in arcu sunt
due partes. Prima fortis ⁊ maior: scilicet li-
gnuz. Secunda debilis: scilicet linuz ⁊ pars
debilior inclinat fortiorem ⁊ minor maiorez
Ita in christo sunt due nature: scilicet diuini
tas que est maior ⁊ fortior cum sit infinita
⁊ humanitas que est minor ⁊ debilior cum
sit fragilissima ⁊ tamen humanitas inclina-
uit diuinitatem. Iste arcus debebat primo
in celo apparere ⁊ celari in virginis vtero in
signū federis: id est nostre saluationis ⁊ hoc
sigillum est primuz dominiū q̄ habet deus
in regione aeris. Ecce primum sigillum in-
strumento appositum in pendente quia co-
ram omnibus in euidenti vt manifeste pa-
tet. cuilibet intuenti ⁊c. Secundum sigil-
lum fuit miraculum de igne in rubo ostensuz
Videbat em̄ Moyses ꝙ rubus ardebat: et
non comburebatur. vt dicitur Exodi. iij. ca.
Quid per ignem figuratur nisi diuinitas: q̄
est mentium illuminatiua: cordium inflam-
matiua: ⁊ a vicijs desiccatiua. Quid per ru-
bum figuratur nisi corpus humanum quod
est spinosum ⁊ ad malum inclinatum. Nam
quot sunt cogitationes praue: tot sunt cruci
antes spine. Figurabatur itaqꝫ ꝙ diuinitas
adueniret in rubum: id est corpus nostrum:
⁊ non cōbureretur: quia q̄uis diuinitas fu-
tura eēt in humanitate: que humanitas est
caro peccati: quia misit deus filium suum in
similitudinez carnis peccati. Roma. viij. ca.
Tamen caro christi fuit sine viciorum adu-
stione. Ad Heb. iiij. Temptatum per om̄ia
ꝓ similitudine absqꝫ peccato. Vel aliter per
ignem figuratur diuinitas in qua est calor:
splendor: ⁊ ardor. Per rubum figuratur vte
rus virginis in quem venturus erat dei fili-
us sine combustione: quia sine mentis ⁊ car
nis violatione. Et hoc sigillum est secunduz
dominiū ipsius dei in regione ignis ⁊ est ap
positum in instrumento in pēdenti: quia moy
si apparuit ad oculum intuenti: prout can-
tat sancta mater ecclesia. Rubum quem vi-
derat moyses ⁊c. Tertium sigilluz fuit mi
raculum in virga Aaron. precepit em̄ deus
ꝙ singule tribus ponerent singulas virgas
super altare dei. ⁊ fuerunt duodecim nume-
ro. ⁊ sola virga Aarō tota sicca germinauit
floruit ⁊ fructum amigdalinū protulit. Nu-
meri. xvij. cap. Quid intelligebat deus per
istam virgam nisi virginem mariam que est
virga a viriditate dicta: quia nullo ardore
peccati adusta: virga directa quia sancta in-
tentione ad deum semper directa. Quid per
fructum amigdalinū: nisi mitissimum chri-
stum sua misericordia mitigaturum fructuz
peccatorum ⁊ egrotantium. Significabat er
go ꝙ beata virgo non viri cōmixtione cōci-
peret: floreret ⁊ fructum christum produce-
ret: sed virtute spiritussancti. ⁊ hoc sigillum
est tertium dominiuz quod habet deus su-
per arbores instrumento appositum ⁊ fuit
in pendēti quia omnibus qui erant in tem-

plo in euidenti. Quartum sigillum fuit mi-
4 raculum in sole tempore Josue ostensum. Nam pugnāte Josue contra quinqꝫ reges: ⁊ illis fugientibꝰ iosue cū suis insequentibꝰ sol cepit declinare: ⁊ timens Josue ne illos perderet clamauit. Sol contra gabaon ne mouearis: ⁊ stetit sol spacio uniꝰ diei in medio celi obediente domino voci hoīs. Josue. x. ca. Quid intelligit scriptura per solem nisi dei filium: lucem mundi: splendorem patris: solē humani generis: prout cantat sancta ecclesia. Dum ortus fuerit sol de celo ⁊c. Quid per celum nisi virginis vterum qui fuit celum: quia diuinitatis celatiuū. fuit celum sydereum: quia multis virtutibus ornatum. Qr ergo sol stetit in medio celi significabat ꝙ christꝰ debebat celari in medio vteri virginalis. Psal. Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. Et hoc sigillum est quartum dominiū quod habet deus in regione celorum instrumento appositum in pendenti: scilicet quinqꝫ regibus ⁊ duodecim tribubus in euidenti. Quintum
5 sigillum fuit miraculum de Rore in vellere tempore Gedeonis ostensum. Nam apparuit dominus gedeoni dicens. Tu liberabis israel de manu madian. At ille petijt signū sibi dari ⁊ ait. Ponā vellus in area ⁊ si ros impleuerit vellus terra existente sicca circūquaqꝫ cum surrexero mane erit quod dixisti ⁊ factum est ita. Judic. vi. ca. Quid intelligebat scriptura per vellus nisi marie mundissimum corpus. Quid per Rorem a celo prodeuntem: nisi dei filium a celo diuinitatem: id est a deo patre per generationem accipientem. Quid ergo significabat Ros in vellere nisi diuinitatem in virginis carne. Tota terra erat sicca: quia omnis alia mater concipit virili semine ⁊ cum culpa. Psal. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: ⁊ in peccatis concepit me ⁊c. Sola autem virgo maria sine humano semine ⁊ sine culpa christum concepit: quia rore gratie tota plena. Et hoc sigillum est quintum dominiū quod habet dominus super aquam instrumento appositum in pendenti: quia gedeo-
6 ni patenti. ¶ Sextum sigillum fuit miraculum de regressu solis in horologio Acham. Ezechie enim morienti affuit Esaias ⁊ ei lachrymanti dixit. Hec dicit dominus. vidi lachrymas tuas ecce ego addam vite tue annos. xv. ⁊ hoc erit signum. Reuertetur sol p decem gradus quod apparuit in eius horologio. Nam vmbra solis per decem lineas retrocessit. Esa. xxxviij capl'o. Quid per solem significatur nisi diuinitas. Quid per decem lineas nisi decem rationales creature: scilicet nouem angelorum ⁊ decima hominum. Significabatur ergo ꝙ sol qui per decē lineas ascenderat: id est filius dei qui excedebat omnes rationales creaturas in signum curationis generis humani vsqꝫ ad decimā scilicet hominum descenderet ⁊ minor angelis fieret. Psalmi. Minuisti eum paulominus ab angelis. scilicet assumendo naturam humanam. Et hoc sigillum fuit sextum dominium quod habet deus super astra instrumento appositum in pendenti: quia ezechie
7 in euidenti. ¶ Septimum sigillum fuit miraculum de templo et eius porta clausa ostensum ezechieli. Nam vidit sanctuariū ⁊ eius portā clausam ⁊ dominus ad eum. hec clausa erit ⁊ non aperietur: ⁊ vir non transibit p eam: quoniam dominus deus israel ingressus est per eam. Ezechiel. xliiij. qđ exponit Augustinꝰ in quodam sermone sic dicens. Quid per sanctuariū nisi gloriose virginis sacratissimum corpus quod fuit in sua conceptione sanctificatum. Psalmi. Sanctificauit tabernaculum suū altissimus. Quid est porta in domo domini clausa nisi ꝙ virgo maria semper erit intacta. Quid est vir non transibit per eam: nisi quia ioseph non cognouit eam. Quid est dominus ingredietur ⁊ egredietur per eam: nisi ꝙ filius dei nascetur ex ea. Et hoc sigillum est septimum dominium quod habet deus super templū instrumento appositum in pendenti: quia ezechieli in euidenti. Ecce littera dei patris munita septem sigillis. Sed quia instrumēto ⁊ littere magis creditur per decretum qꝫ per sigillum ideo posuit deus pater suum decretum clarum ⁊ manifestum. ⁊ fuit istud p ut recitat Esa. septimo capl'o. Locutus est dominus ad acham dicens. Pete tibi signū a domino deo tuo in profundum inferni siue in excelsum supra. Et dixit Acham. Non petam: ⁊ non temptabo dominum ⁊c. Causa erat quia viderat illa septem sigilla. Et dicit Esaias propheta. Audite ergo domus dauid propter hoc dabit dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filium et vocabitur nomen eius emanuel. Ecce decretū bene clarū. Ecce littera fide

sigilli cōmunita decreto roborata in libro ce
lestis curie registrata ⁊ iuramento vallata:
in qua deus pater promittit filium suū mis-
surum ad nos liberandum. Et cum sit tante
⁊ talis potestatis ꝙ nullus potest eum im-
pedire eo ꝙ est omnipotens: nec mutat su-
um velle. quia nō est deus vt homo vt men-
tiatur: nec quasi filius hominis vt mutet.
Numeri. xxiij. Ideo certitudinaliter fili⁹ dei
veniet ⁊c. D

¶ Quartus flos. Tempus
plenitudinis cito est terminandum quo fili-
us dei veniat ad nos liberandum. Patet p
vnam litteram quā deus pater misit generi
humano: que partim fuit publicata per Ag-
geum pphām ⁊ partim per Abacuch pphe
tam. Aggeus. ij. cap. sua tuba cecinit dicens.
Nolite timere quia hec dicit dn̄s exercituū.
Adhuc vnum modicum est: ⁊ ego cōmoue-
bo celum ⁊ terram mare ⁊ aridam: ⁊ moue
bo omnes gentes: ⁊ veniet desideratus cū-
ctis gētibus: ⁊ implebo domū istam gloria.
Et magna erit gloria dom⁹ istius nouissime
plusq̄ pme. Abacuch. ij. ca. sua tuba cecinit
dicēs. Dn̄s dixit mihi. Scribe visum ⁊ expla
na eum super tabulas: vt pcurrat q̄ legerit
eum. Quia adhuc visus est procul: ⁊ appare
bit in finem ⁊ non mentietur si moram fece
rit: expecta eum quia veniens veniet ⁊ non
tardabit. Ecce qui incredulus est non erit re
cta aīa eius in semetipso. hec ille. Istam lit-
teraz breuiauit sanctus Paulus Heb. x. ca.
dicens. Adhuc em̄ modicum aliquantuluz
qui venturus est veniet ⁊ nō tardabit. Istā
litteram deus pater sigillauit tribus sigillis
secretis ⁊ bene secretis quia a mltis adhuc
ignorātur: scilicet iudeis ⁊ sarracenis vt cla
re patet. Primū sigilluz fuit dei patris ⁊ fuit
signum datum ab eo de illo tempore ⁊ fuit
tale. Non auferetur sceptruz de iuda ⁊ dux
de femore eius. i. de filijs eius: donec veniat
qui mittendus est ⁊ ipse erit expectatio gen
tium. Gene. vlti. Ad litteram isto tempo-
re presenti ꝫm ecclesie representationē nul-
lus erat rex nec dux in israel de populo he-
breorum. vt ptz Luce. ij. Sed herodes alie-
nigena: ergo tempus ⁊c. Secundū sigillum
fuit filij dei de eodem aduentu ⁊ fuit tale.
Erit in nouissimis diebus preparatus mōs
domus domini in vertice montium ⁊ eleua
bitur super colles ⁊ fluent ad eum omēs gē
tes ⁊ ibūt populi multi ⁊ dicent. Venite as-
scendamus ad montem dn̄i ⁊ ad montez. i.
ad domum dei iacob ⁊ docebit nos vias su
as: ⁊ ambulabimus in semitis eius: quia de
syon exibit lex ⁊ verbum dn̄i de hierusalem:
⁊ conflabunt gladios suos in vomeres ⁊ lā
ceas suas in falces. Non leuabit gens cōtra
gentem gladium: neq̄ exercebūtur vltra ad
populum. Esa. ij. ca. Ad litteram isto tempo
re presenti ꝫm ecclesie representationez tan
ta fuit pax ꝙ omnes erant subiecti romano
imperio: nec apparebat guerra in mundo. vt
patet Luce. ij. Tertium sigillum fuit spūssan
cti de tempore huius aduentus reuelatum.
Danie. lib. ix. Septuaginta ebdomades ab-
breuiate sunt super populum tuū ⁊ super vr
bem sanctam vt consūmetur preuaricatio: ⁊
finem accipiat peccatum ⁊ deleatur iniqui-
tas: ⁊ adducat iusticia sempiterna: ⁊ implea
tur visio ⁊ prophetia: ⁊ vngatur sanctus san
ctorum. Iste septuaginta ebdomades sunt
septimane annorum ⁊ non dierum. et sunt
cccclxc. anni. ¶ Ad litterā que septimane sunt
complete hoc tempore quod nūc ecclesia re-
presentat: ergo ⁊c. Patet ergo solutio q̄stio-
nis quam ponit beatus Paulus: scilicet ꝙ
dn̄s iesus cito veniet quoniā dn̄s ppe est.
Consuetudo autem est quando rex vel im-
perator est iuxta ciuitatem ꝙ mittat nunci-
um qui clamet ⁊ omibus dicat vt preparēt
se ad eum recipiendum. Sic etiam filius dei
qui est rex regum ⁊ dn̄s dn̄antium veniens
in mundum misit nuncium suū qui hoc omi
bus manifestaret. Iuxta illud Malachie.
iij. ca. Ecce ego mitto angelum meum ante
faciem meā qui preparabit viam vt statim
veniet ad templum sanctum suum domina
tor quem vos queritis ⁊ angelus testamēti
quē vos vultis. Iste autem nuncius est Io
hannes baptista sicut ipsemet dicit in ver-
bis prepositis. Ego vox clamantis in deser
to ⁊c. In quibus verbis ponunt tres solu-
tiones ad tres questiones quas potestis fa
cere circa personam filij dei ⁊ sunt iste. ¶ Pri
ma questio est ex parte venientis: scz quan-
te est dignitatis ⁊ prerogatiue. Respondet
propheta. Dominus est. Secunda questio
est ex parte denunciantis: scilicet quante est
auctoritatis ⁊ excellentie. Respondet pphe
ta. Ego vox clamantis. Tertia questio est
ex parte nostri recipientium: scilicet quante
debemus esse virtuositatis ⁊ diligētie. Re-
spondet propheta. Dirigite viam domini.
¶ Primum apparet in Iohannis de christo

testificatione vt pz ĩ scõa parte euãgelij ibi.
Quid ğ baptizas. Scõm apparet in pha=
riseoꝝ interrogatiõe ⁊ iohãnis rñsiõe vt pz
in pma pte euãgelij. ibi miserũt iudei. Ter
tiũ apparet in iohãnis admonitiõe vt patet
in tertia parte euãgelij ibi. Dirigite viaz dñi
sicut ⁊c. ¶ Sup q̊ euãgelio moueo septẽ
questiones litterales ad ppositũ ptinentes.
¶ Prima questio est quare iudei magĝ opi=
nabanť de iohãne ꝙ esset xp̃s ⁊ messyas q̃
de iesu xp̃o. Rñdet iohãnes Crisostomus
ꝙ triplici de causa. ¶ Prima pp̃ter habitus
asperitatẽ. xp̃s em̃ ferebat vestes cõmunes.
Johãnes aũt vestes de pilis cameloꝝ confe
ctas. ¶ Scõa pp̃ter victus pcitatẽ. xp̃us em̃
ducebat vitã cõem ⁊ cũ pctõribus ⁊ publi=
canis mãducabat. Johãnes aũt durissimũ
victũ habebat ⁊ vitabat cõsortia hoim. Naz
xp̃s erat sicut lux que quãtũcũqz dispergitur
sup sordida nõ sordidať. Johãnes aũt non
erat lux sed velut aer illuminatus a luce per
hibẽs testimoniũ de luce ⁊ erat vt vox for=
mata in aere phibẽs testimoniũ de lumine.
¶ Tertia pp̃ter generis dignitatẽ. xp̃m em̃
de fabro genitũ credebãt ⁊ de paupcula mu=
liere natũ cognoscebãt. Johannẽ aũt filium
summi sacerdotis ⁊ sterilis mulieris mira=
culose in tẽplo annũtiatũ nouerãt ⁊ oĩa ista
oĩbus erãt nota pp̃ter que magis credebãt
de iohãne ꝙ esset xp̃s. ¶ Scõa questio est
quomodo iohãnes discipulus ṽitatis nega
uit se esse helyã cũ xp̃s magister ṽitatꝭ dixe=
rit ip̃m esse helyaz vnde Matth. xi. loquẽs
de iohãne dicit. Si vultis scire ip̃e ẽ helyas
Rñdet Grego. ꝙ iohãnes nõ fuit helyas
q̃tum ad psonã sed bene q̃tum ad ṽtutez
et officiũ ⁊ curam. Nam sicut helyas nituit
temperãtia in comedẽdo ⁊ viguit cõstantia
in rephendẽdo: ita iohãnes. Et sicut helyas
erit pcursor xp̃i in scõo aduẽtu: ita iohãnes
in pmo. Itaqz iohãnes negauit ⁊ vere dixit
se nõ esse helyã quo ad psonã ⁊ xp̃us affir=
mauit vere dicẽs Johannẽ esse helyaz q̊ ad
officiũ. ¶ Tertia questio est quare Johãnes
negauit se esse pphetã cũ christus in euãge=
gelio dñice pcedẽtis dixerit eũ esse pphetaz
et plusq̃ pphetã Et alibi christus dicit. In=
ter natos mulierũ nõ surrexit maior iohãne
baptista. ¶ Rñdet Augustin⁹ di. ꝙ ppheta
capiť tripľr. ¶ Primo generaľr p quolibet p
pheta: ⁊ sic negauit se esse pphetã scz solum
Exemplũ si imperator negaret se esse regẽ vel
papa se fore episcopum. quia est hoc ⁊ plus

¶ Secũdo modo sumiť spãliter pro messya
in lege pmisso de quo dixerat moyses filijs
israel. Prophetã suscitabit vobis dominus
de fratribus vestris: ip̃m tanq̃ me audietis
Et sic iohãnes negauit se esse pphetã. id est
messyaz: ⁊ vere quia iam ante negauerat se
esse xp̃m. ¶ Tertio modo sumiť singulariť
pro helyzeo qui fuit maximus ppheta: et sic
negauit se eẽ pphetã. s. heliseũ q̃q̃ mone=
ret hoĩes ad baptismũ in iordane sic helize
us admonuit Naaman lauari ĩ iordane ⁊c.
¶ Quarta questio est quare iohãnes dixit
se vocẽ esse cum realiter esset homo rationa
lis: vt patet. ¶ Respondet sanctus Tho=
mas ꝙ q̃uis nõ fuerit vox realiť: fuit tamẽ
vox similitudinarie. Nam sicut vox est poste
rior ṽbo cordis et nihilominus ip̃m mani=
festat. Ita xp̃us fuit ṽbuz dei patris ab eter
no ⁊ iohãnes qui fuit posterior vt vox ipsuz
p̃dicauit et digito demõstrauit dicens. Ecce
agnus dei. Et sicut vox cito transit ab aere ⁊
ṽbũ remanet diutius ĩ corde: ita fama iohã
nis ꝙ esset christus cito trãsiuit ⁊ fama xp̃i
diutius mansit vt potest patere ⁊c. Quĩta
questio est quare dixit iohannes Medius
vestrũ stetit quẽ vos nescitis. vt diciť in euã
gelio. Respõdet Bernardus ꝙ xp̃s fuit me
dius inter nos et deũ prẽm: nos sibi recõcili
ando. Fuit etiaz medius inter prẽm et spm̃
sanctũ inq̃tum deus: q: secũda psona in tri
nitate: fuit medius inquãtũ deus et homo:
q: in medio mũdi scilicz hierlm̃ positus. fuit
medius q: in medio annoꝝ natus iuxͣ illud
in medio annoꝝ notũ facies ⁊c. ¶ Sexta que
stio est quid sibi volũt ista ṽba quãdo dixit
Johãnes. qui post me venit ante me factus
est. Respõdit sanct⁹ Thomas ꝙ xp̃us in=
quãtũ deus fuit ante Johannẽ. q: ab etnͦo.
sed sic nõ est factus pp̃rie sed genitus. Inq̃
tuz aũt homo fuit factus et formatus s: post
iohannẽ cõceptus et hoc p sex mẽses. Luce
ij Et hic mẽsis est sextus illi que vocať ste=
rilis. sed xp̃s fuit pmo homo pfectus. quia
in pmo instanti sue cõceptionis. Johãnes
aũt fuit factus ⁊ cõceptus: sicut alius qcũqz
puer qui pficiť et est in fieri vsqz ad diẽ nati
uitatis sue: et ita xp̃us fuit ante Johannem
quãtũ ad humanitatẽ factus homo pfectus
sed nõ cõceptus sed erat post iohannẽ ven=
turus ad predicandũ. Nam post iohannem
predicauit et suũ baptismũ post iohannẽ in=
choauit et suã passionẽ post iohãnis decolla
tionem cõsummauit. Septima questio est

quare iohānes dixit cuius nō sum dign⁹ cor
rigiā calciamēti soluere. Rñdet sanct⁹ Tho
mas dupl'r. ¶ Primo ꝑ hoc ꝙ minimū serui
tium ⁊ humile sicut est discalciare non erat
dignus ei impēdere. Unde Augustin⁹ libro
de ꝟbis dñi dicit. De his aūt calciamētis q̄
bus calciati ambulamus confortat me dñs
iesus xp̄us. nisi eīn ip̄e calciatus fuisset non
ita de eo iohānes exp̄sse diceret nō sum di
gnus corrigiā calciamēti eius soluere. Sub
repat ḡ humana p̄sumptio dicēs. ego euan
geliū seruo: q: nudo pede ambulo: hec ille.
Scd̄o sic ꝑ pedē intelligebat diuinitatē cui⁹
est portare. Heb. i. Portans oīa ꝟbo virtut
sue. Per calciamētū quod est de pellib⁹ mor
tuoꝝ intelligebat nostrā humanitatē morta
lem que opiebat diuinitatē tanꝙ pedē. Per
corrigiā vnionis modū. Intelligebat ḡ iohā
nes ꝙ nō erat dignus soluere corrigiā calci
amēti: q: nō erat sufficiēs exp̄imere modum
tante vnionis. Sic ḡ p̄paremus nos ad re
ceptionē tanti dñi aduenientis hic ꝑ grām ⁊
tandē ꝑ gloriā. Amen.

¶ De eadē dñica quarta in aduentu dñi ꝙ
messyas iam venit. Sermo floridus.

Medius vestrū stetit
quē vos nescitis. Joh. i. ⁊ i euā
lio hodierno. Deus pater dixit.
Esaye. vi. Uade ⁊ dices pp'lo
huic. Audite audientes: ⁊ nolite intelligere
Uidete visionē ⁊ nolite cognoscere. Exceca
cor pp'li hui⁹: ⁊ aures eius aggraua: ⁊ ocl'os
eius claude: ne forte videat oculis suis ⁊ au
ribus suis audiat ⁊ corde suo intelligat ⁊ cō
uertat ⁊ sanē eū: h̄ ille. Sup quo ꝟbo mo
ueo istā questionē. ¶ Utrū iudei iuste fla
gellent a deo tanta penalitate q̄ vt in media
torē iesum nō crederēt: ꝑcussi fuerūt magna
cecitate. ¶ Ad istā q̄ōnē rñdent duo docto
res veteris testamēti. Primo Esayas. xxiiij
dicēs sic. A finib⁹ t̄re laudes: audiuim⁹ glo
riā iusti. Et dixi. Secretū meū mihi secretuz
meū. i. mihi sacramentū incarnatiōis filij dei
q̄d erat secretū ⁊ absconditū pp'lo iudeoꝝ tpe
esaye: erat p̄dicandū pp'lis gentiū ꝑ ap'los
xp̄i. Item ibidē d̄r. Relicta est in vrbe soli
tudo: ⁊ calamitas opp̄met portas: q: h̄ erūt
in medio terre in medio pp'loꝝ. Quō si pau
te oliue q̄ remanserūt excutiant ex olea: ⁊ ra
cemi cū fuerit finita vindemia: hi leuabunt
vocē suā atq̄ȝ laudabūt. Cū glorificat⁹ fuerit
dñs hiniēt de mari. Propter h̄ in doctrinis
glorificate dñz ⁊ in insulis maris nomē dñi
dei isr'l. i. vrbs hierl'm destructa est ꝑ roma
nos cui⁹ portas: p̄ncipes iniq̄ qui iudicabūt
in portis: opp̄ssit calamitas. pauce ꝟo oliue
i. ap'li remanserūt in vera fide ⁊ cognitione
legis ⁊ p̄phetarū. Hi excussi sunt de olea. i. ex
pulsi a ciuitate hierl'm q̄ et dicunt racemi p
pter altitudinē sapīe. Nā hierl'm dicta est oli
ua: vt pȝ Hier. xi. Oliuā vberē pulcrā fructi
ferā speciosam vocauit dñs nomē tuū. Isti
ap'li leuauerūt vocē suā p̄dicādo et post re
surrectionē xp̄i de sepulcro et ascensionē ei⁹
in celis hinierunt p̄dicādo. defendēdo euā
geliū iesu in medio ꝑsecutionū: et in doctrīa
fidei et legis demōstrabāt iesuȝ eē gloriosuȝ.
Et q: iudei noluerūt suscipe doctrinā xp̄i et
ap'loꝝ eius. iō sequit Esa. xxiiij. Preuaricā
tes p̄uaricati sūt et p̄uaricatiōe trāsgressoꝝ
p̄uaricati sunt. i. nō ex ignorātia peccauerūt
aut ex fragilitate sed affectata et supba ma
litia. ꝑpterea describēs eoꝝ penā dicit. For
mido. s. quo ad terrorē belli. et fouea. scȝ quo
ad tormētū mortis ꝑ quā tandē cadauer po
nit in fouea sepulcri. Et laqus sup te q̄ habi
tator es terre. s. quo ad captiuitatis iugum.
Hec aūt pena erit ineuitabilis vnde dicit. Et
erit qui fugerit a facie formidīs cadet in fo
ueā et q̄ se explicuerit de fouea tenebit laq̄o
q: catharacte de excelsis apte sunt. i. ap'li spi
ritu sancto inflāmati ad ꝑfundēdā aquā di
uine sapīe. Et cōcutient fundamēta t̄re. i. cō
mouebunt corda terrea: h̄ ille. Scd̄o rñdet
Salomō ꝑuerb. i. dicēs. Sapīa foris p̄dicat
i. xp̄s iesus apte p̄dicat. in plateis dat vocē
suā. i. in synagogis et templo. in capite tuba
rum clamitat. i. ꝯ p̄ncipes sacerdotū. in foris
bus portarū vrbis ꝑfert ꝟba sua. i. ꝯ iudices
et seniores et ꝯ oēs istos dicit. Usq̄ȝ q̄ par
uuli diligitis infantiā. i. nudū sonū scriptura
ruȝ: legis et p̄phetarū. Et stulti ea q̄ sibi sūt
noxia cupiēt. i. cerimonias et sacrificia legis
Et imprudētes odibūt sciam. i. sensum sp̄us
scti in scripturis diuis. Cōuertimini ad cor
reptionē meā. s. q̄ vos corrigo de pctō ꝑfidie
vestre. En ꝑferā vobis sp̄m meū. s. mee indi
gnationis. et ostendā ꝟba mea. s. punitiōis
pcti vestri: q: vocaui et renuistis. s. cōsentire
doctrine mee qua vos vocaui. Extēdi manū
meā. et nō fuit qui aspiceret. i. extendi manū
meā in cruce ꝑ redēptione generis humani
et nemo vestrū credidit in me. Despexistis
oē consiliū meū. s. quo docebā vos amare
celestia: et postponere trena. Et increpatōes

meas neglexistis.s.quibus vos increpaui de
pctõ hypocrisis:auaricie:inuidie:homicidij i
me cõmittẽdi. Ego quoqȝ in interitu vestro
ridebo.s.qñ obsidebimini a romanis.Et sub
sãnabo vos cũ vobis qđ timebatis euenerit
s.qñ dixistis. Ne forte veniãt romani et tol-
lant locũ nostrũ ⁊ gentẽ. Cũ irruerit repẽti-
na calamitas.s.insperate obsidionis.et inte
ritus.s.famis.Cũ venerit sup vos tribulatõ
s.captiuitatis et ppetue ꝓuitutis.Tũc inuoca-
bunt me.s.in illa captiuitate.Et nõ exaudiã
s.qꝛ nõ in vera fide me inuocabunt. Mane
cõsurgẽt et nõ inueniẽt me.s.eis ppitiũ.eo ꝙ
exosam habuerint disciplinaȝ et detraxerint
vniuerse correptiõi mee:h ille. Pro declara-
tione aũt dictoꝝ pono q̃ttuor flores. B

¶ Primꝰ flos est iste. Chri

stus iesus humani generis recõciliator fuit
verus dei et hoim mediator. Patet p duos
testes. Primus est aug.li.x.ↄfessio.sic dicẽs
Mediatorem inter deũ ⁊ hoies oportebat
habere aliq̃d sile deo aliq̃d sile hoibus ne in
vtroqȝ hoibus silis lõge eẽt a deo.aut i vtro
qȝ silis deo lõge eẽt ab hoibus. atqȝ ita me-
diator nõ esset:h ille. Scđs est btũs Greg.
li.xx.moral.dicẽs sic.Christus mediator dei
et hoim đr.vt qꝛ p yma nr̃a lõge distabamꝰ
a summis in seipo iungeret yma summis:
atqȝ ex eo via redeũdi fieret:q̊ summis suis
yma nr̃a copularet:h ille. Sciendũ ꝙ quīqȝ
sunt mediatores inter deũ ⁊ hoies: inter q̊s
nemo ẽ verus mediator nisi xp̃s iesus. Pri
mus fuit demõ:qui hȝ cũ deo q̊dẽ immorta
litatẽ cũ hoibus ꝟo miseriã. Ad hoc eñi se i
interponit mediatorẽ demon immortalis ⁊
miser:vt ad immortalitatẽ beatã nos transi
re nõ sinat sed pducat ad miseriã immorta-
leȝ.vñ est sicut malꝰ mediator q̊ separat ami
cos sicut Aug.li.de salutaribꝰ documẽt dicit
Dyabolus inq̃ est aduersariꝰ effectus hũa-
ni generis inuentor mortis:supbie institutor:
radix malicie:scelerũ caput:pnceps omniuȝ
vicioꝝ ⁊ psuasor turpiũ voluntatũ. Hic cuȝ
illũ pmũ hoiem a deo factũ.s.adã prẽm oiȝ
nostrũ intueret. Videretqȝ eũ hoiem ex li-
mo terre ad ymaginẽ dei factũ:pudicitia or
natũ:tempãtia cõpositũ:charitate circũdatũ
immortalitate vestitũ:emulus atqȝ inuidus
tantã beatitudinẽ hoiem terrenuȝ accepisse:
quã ipe dũ eẽt angelꝰ p supbiã cognoscitur
amisisse:inuidit statiȝ insatiabilis homicida
et primũ parentẽ nostrũ:nos:nr̃osqȝ paren-
tes tãtis ac talibꝰ ꝟtutibus expoliauit insup
et pemit. Nã ⁊ multis bonis in pma fronte
dyabolus nos expoliauit.i.pudicitia:ↄtinen
tia:patiẽtia:mãsuetudie:charitate ⁊ immor
talitate ⁊ sic nos nudos ac miseros reddidit
suisqȝ pãnis inuolutos eẽ derisit ⁊ suo dñio
esse astrictos ex ipo vinculo oẽm plẽ nr̃am
sibi obligauit.Expoliauit nos pudicitia ⁊ ac
cinxit impudicitia.Expoliauit nos charitate
⁊ vestiuit maliciã.Expoliauit nos immorta-
litate:⁊ ppinauit mortẽ. His eñ turpissimis
⁊ infelicissimis pãnis:nos:posterosqȝ nr̃os
inuoluit ⁊ semiuiuos reliq̃t:h Aug. Ecce pri
mus mediator nr̃. Scđus mediator fuit an
gelus bonus. Vñ dionysius.iiij.c. de dĩnis
noibus dicit sic.Et moueri quidẽ dicunt di-
uine mẽtes. Circulariter q̊dẽ vnite sine pn-
cipijs ⁊ interminabilibus illuminationibus
pulcri et boni. In directũ aũt qñ pcedũt ad
subiectoꝝ puidentiã recta oia transcẽdẽtes
Et in pncipio capl'i dicit. Sed post illas sa-
cras admirabiles mẽtes aie ⁊ quecũqȝ sunt
bona aiarũ ppter supbonã bonitatẽ intelle-
ctuale eẽ ipas hr̃e substãtialẽ vitã incõsum
ptibilẽ ipm esse ⁊ posse extẽtas ad ãgelicas
vitas p ipos sicut bonos duces ad omniuȝ
bonoꝝ bonũ pncipatũ sursuȝ agi. Ex q̊bus
pȝ ꝙ angeli boni sunt medij inter deũ ⁊ ho-
mines:qꝛ ƀm gradũ nature sunt infra deuȝ
et supra hoiem cõstituti ⁊ mediatoris offm̃
exercẽt:nõ quidẽ pncipalr ⁊ pfecte: ꝟ mini-
sterialiť ⁊ dispositiue. vñ Math.iiij. Ange
li accesserũt ⁊ ministrabãt ei.s.xp̃o.Et Heb.
pmo đr.Oẽs sunt administratorij spũs in
ministeriũ missi ppter eos qui hereditatem
capiũt salutis ⁊c.Tertius est pphẽta qui est
mediator inter deũ et hoies dispositiue ⁊ mi
nisterialiter.s.inq̃ntum pnũciabat ⁊ pfigu-
rabat verum dei et hoim mediatorẽ. Unde
Augustinus libro questionũ. Exodi.q.xvij.
dicit sic. pphẽta dei nihil ẽ aliud nisi enũcia
tor ꝟboꝝ dei hoibus q̊ nõ possunt vł nõ me
rent videre deũ. Nã sicut dicit apl's Roma.
xiij. Que a deo sunt ordinata sunt.habȝ aũt
hoc diuinitatis ordo.sicut Dyonisius dic̃ vt
infima p media disponat. pph̃e aũt dicunt
vidẽres.qꝛ videbãt ea q̊ ceteri nõ videbãt ⁊
pspiciebãt q̊ in mysterio abscõdita erãt ⁊ q̊
diuinitꝰ cognoscebãt ad edificatõeȝ alioꝝ ãnũ
ciabãt. Quartꝰ ẽ sacerdos q̊ đr mediator dei
⁊ hoiȝ inq̃ntũ ẽ minister veri mediatoris vite
ipiꝰ sacra salutaria hoibꝰ exhibẽs. pprĩũ eñi
offm̃ sacerdotis est eẽ mediatorẽ inter deũ

et pplm inquātū scȝ diuina pplo tradit. Vñ sacerdos dr quasi sacra dās ꝫm illud Mala ch.ij. legē requirūt ex ore eius. s. sacerdotis. Et iterū inq̄ꝛtū p̄ces ppli deo offert ꝛ p eoꝝ pctis aliqualiter satisfacit. Vñ aplus dicit Heb.v. Ōis pōtifex ex hoibus assumpt⁹ p hoibus ꝯstituit in his q̄ sunt ad deū vt offerat dona et sacrificia p pctis. Quitus ē xp̄s iesus q̄ est pfectissim⁹ mediator. i. Thimo. ij. Unus est mediator dei ꝛ hoim homo xp̄s iesus. qm̄ mediatoris pprīū officiū est coiūgere eos inter quos est mediator. nam extrema vniunt in medio. Unire autē hoies deo pfecte quidē cōuenit xp̄o p quē hoies recōcilianť deo ꝫm illud. i. Corinth. v. De⁹ erat i xp̄o mūdū recōciliās sibi. iō solus xp̄s est pfectus dei ꝛ hoim mediator: inq̄ꝛtū p suam mortē humanū genus deo recōciliauit. Vñ cū apls dixisset mediator dei ꝛ hoim homo xp̄s iesus subiūxit. Qui dedit semetip̄m redemptionē p oibus. Nā xp̄s habuit cū deo cōem beatitudinē. cū hoibus aūt mortalitatem. ideo ad hoc se interposuit mediū vt mortalitate trāsacta ex mortuis faceret imortales qd̓ in se resurgēdo mōstrauit ꝛ vt ex miseris btōs efficeret. iō est bon⁹ mediator. Vñ Aug li. ix. de ciui. dei. c. xv. dicit sic. Si oms hoies q̄ꝺdiu mortales sūt: miseri sūt necrio q̄rēdus est medi⁹ q̄ nō solū homo verū et deus sit: vt hoies ex mortali miseria ad btām imortalitatē hmōi medij btā mortalitas intueniēdo pducat: quē neqꝫ nō fieri mortalem oportebat neqꝫ pmanere mortalē. Mortal qppe fact⁹ est nō infirmata xbi diuinitate: ꝫ carnis infirmitate suscepta. Non aūt pmansit in ip̄a carne mortalis: quā resuscitauit a mortuis. qm̄ ip̄e fruct⁹ est mediatiōis cuius vt nec ipsi ppter q̄s liberādos mediator effectus est in ppetua vel carnis morte remaneret. Proinde mediatorē inter nos ꝛ deū ꝛ mortalitatē hr̄e oportuit transeūtē ꝛ beatitudinē pmanētē: vt p id qd̓ transit ꝯgruēt morituris: ꝛ ad id qd̓ pmanet transferret ex mortuis: hec Aug. C

¶ Secundus flos est iste.

Christ⁹ est vere mediator nō vt fili⁹ a patre eternalr̄ pgrediēs: ꝫ vt fili⁹ a mr̄e tpalr̄ egrediēs. Patet p duos testes. Prim⁹ est Aug. li. ix. de ciui. dei c. xv. dicēs. Nec ob h̓ mediator est: q: xbū. Maxime qppe immortale et maxime btm̄ xbū longe est a mortalib⁹ miseris. Sȝ mediator est p qd̓ hō coipso vtiqꝫ ostendēs ad illud nō solū btm̄ verū etiā beatificū bonū nō oportere queri alios mediatores p q̄s arbitremur nobis puentiōis g̓dus esse moliēdos: q: btūs ꝛ btificus deus fact⁹ pticeps hūanitatis nr̄e cōpendiū p̄buit pticipāde diuinitatꝭ sue: h̓ ille. Cui⁹ cāȝ assigt sup p̄s. xij. ꝫmone. iiij. dicēs. Arbiter medi⁹ xp̄s ad cōponendā cām int deū ꝛ hoiem nō q̄a deus eq̄lis pr̄i. si em̄ eq̄lis sit pr̄i nō iā mediator. Ut aūt sit mediator descēdat a superiore ad inferiorē. ab eq̄litate pr̄is faciat quod ait aplus. Semetip̄m exinaniuit formā ꝫui accipiēs fūdat sanguinē suū: deleat chirog̃phū nostrū: cōponat inter nos ꝛ deū: nostraȝ voluntatē erigēs ad iustitiā: illius sniaȝ flectēs ad miaȝ: hec ille. Scōs testis est scūs Tho. iij. pte. q. xvi. art. ij. dic̄ sic. In mediatore duo possum⁹ ꝯsiderare. p̄mo q̄deȝ rōnem medij. scōo officiū cōiūgēdi. Est aūt de rōe medij q̄ distet ab vtroqꝫ extremoꝝ. Cōiūgit autē mediator p hoc q̄ ea q̄ vni⁹ sūt defert ad alterū. Neutrū aūt hoꝝ pōt ꝯuenire xp̄o ꝫm q̄ deus: ꝫ solū ꝫm q̄ homo. Nā ꝫm q̄ deus nō differt a pr̄e ꝛ spūscō in natura ꝛ ptāte dn̄ij. Nec etiā pr̄ et spūsanct⁹ aliq̄d hn̄t qd̓ nō sit filij vt sic possit id qd̓ est pr̄is ꝛ spūsancti q̄si qd̓ est alioꝝ ad alios deferre. ꝫ vtrūqꝫ ꝯueit ei ꝫm q̄ est hō: q: ꝫm q̄ est hō distat ꝛ a deo in natura ꝛ ab hoibus in dignitate gr̄e ꝛ gl̓e. Etiā inq̄ꝛtū est hō cōpetit ei ꝯiūgere hoies deo p̄cepta ꝛ dona hoibus exhibēdo: ꝛ pro oibus deo satisfaciēdo ꝛ interpellādo. Iō verissime dr mediator ꝫm q̄ hō: h̓ ille. D

¶ Tertius flos est iste. Nō

mediatore idiguit āgelica creatura ꝫ sola p̄uaricatrix hūana natura. Patet p btm̄ aug. sup eplam ad Gal. dicētē sic. Engeli porro q̄ nō lapsi sunt a ꝯspectu dei mediatore op⁹ nō habēt p quē recōcilient. Itē āgeli q̄ nullo suadēte spōtanea p̄uaricatiōe sic lapsi sūt p mediatorē nō recōcilianť. Restat g̓ vt qui mediatore supbo diabolo supbiā suadēte deiectus est mediatore hūili xp̄o humilitatem psuadēte erigať: h̓ ille. E

¶ Quart⁹ flos est iste. Qui

in xp̄m fideliť credit assentit q̄ messyas veraciter venit. Nā Hier. xxxiij. dr sic. hec dicit dn̄s. Si irritū pōt fieri pactū meū cum die ꝛ pactū meū cū nocte vt nō sit dies ꝛ nox in tpe suo: et pactū meū irritū eē poterit cū dauid ꝫuo meo vt nō sit ex eo filius q̄ regnet in

throno eius ⁊ leuite ⁊ sacerdotes miſtri mei ſicut enũerari nõ pñt ſtelle celi. ⁊ metiri arena maris: ſic multiplicabo ſemẽ dauid ſerui mei ⁊ leuitas miſtros meos. Et factũ ẽ ṽbũ dñi ad hieremiã dicẽs. Nunq̃d nõ vidiſti q̃d pp̃ls h̃ locut⁹ ſit dicẽs. Due cognatõnes q̃s elegerat dñs abiecte ſunt: ⁊ pplz meũ deſpexerũt eo ꝙ nõ ſit vltra gens corã eis: h̃ dicit dñs. Si pactũ meũ iter diẽ ⁊ noctẽ ⁊ leges celo ⁊ terre nõ poſui. eq̃dẽ ſemen iacob ⁊ dauid ſui mei pꝛ̃iciã ⁊ nõ aſſumã de ſemine ei⁹ pncipes ſemĩs abrahã Yſaac ⁊ Jacob. Reducaz em̃ cõuerſionẽ eoꝝ ⁊ miſerebor eis: h̃ ibi. Sz añ h̃ ṽba in eodẽ caplo dꝛ ſic. h̃ dicit dñs. Nõ interibit vir de dauid q̃ ſedeat ſup thronũ dom⁹ iſrl̃. ⁊ de ſacerdotib⁹ ⁊ leuitis nõ iteribit vir a facie mea q̃ offerat holocauſtomata: ⁊ incẽdat ſacrificiũ ⁊ cedat victimam oĩbus dieb⁹. Et. xxxi. c. dꝛ ſic. h̃ dicit dñs. Si defecerĩt leges iſte corã me dicit dñs: tũc et d̃ficiet ſemẽ iſrl̃: vt ñ ſit gẽs corã me cũctis dieb⁹. Et q̃b⁹ ṽbis hr̃ ꝙ de⁹ omp̃s dicit ſe nũq̃ ſtare cũctis dieb⁹ ſeculi abſq̃ gẽte ſibi placita q̃ ſibi offerat ſacrificiũ gratũ. Sed oĩs diſtinctio q̃tũ ad religiõis cultũ reducit̃ ad q̃ttuor genera hoĩz. q: vel ſunt pagani ydola colentes vel ſequẽtes legẽ Mahomethi vel iudei ſequẽtes ſolã legẽ moyſi ⁊ pphas: vſq̃ ad malachiã incluſiue: vl̃ ſunt xp̃iani ſequẽtes legẽ xp̃i q̃ fundat̃ in lege moyſi: pphetis: pſalmis ⁊ euãgeliis: ſ; de nulla iſtarũ gentiũ põt intelligi veracit̃ dictũ hieremie ſupra inductũ ꝙ ſit gẽs deo ſuiẽs ſibiq̃ accepta niſi de gẽte xp̃ianoꝝ: vt pz. Primo em̃ nõ de paganis ydolatris cũ ſint deo ſummo ꝯ̃riĩ. ſc̃do nõ de ſaracenis q̃ ſequunt̃ legẽ Mahomethi. tanq̃ a deo ſummo inſpiratã qð nõ fuit verũ ſ; potius dyabolo inſtigãte fuit ab hoĩe cõficta. Qð pbat̃ dupl̃r. Primo arguo ꝯtra auctẽ ip̃ius Mahomethi q̃ dixit ſe fore pphetã a deo miſſum. ⁊ arguo ſic. Null⁹ ppha dicẽs ſe a deo miſſum dz recipi p vero ppha miſſo a deo niſi h̃ ip̃m pbet p aliqð ſignuz a deo factũ qð nõ poſſit p hoĩem arte magica fieri. ſ; mahomethus nullo tali diuino ſigno fecit fidẽ de ſua auctẽ: g̃ nõ fuit ppha miſſus a deo: ſ; hoĩm deceptor a dyabolo inſtigat⁹. Maior pz: q: oĩs veri pphe veteris teſtamẽti. ſ. Moyſes. Joſue. Samuel. Helyas. Heliſeus ⁊ ceteri diuinis ſignis oñderũt ⁊ cõfirmauerũt ſuã auctẽ q̃ ſigna nõ poterãt fieri hũana potẽtia nec arte magica. ⁊ maxĩe eo ſigno qð deus dedit pplo. Deut. xviij. vbi dꝛ

Qꝛ ſi tacita cogitatiõe rñderis: quõ poſſuz intelligere ṽbũ qð dñs nõ eſt locut⁹. Hoc habebis ſignũ. Qð in noĩe dñi ppha ille predixerit ⁊ nõ euenerit: h̃ dñs nõ eſt locut⁹ ſed p tumorẽ animi ſui cõfinxit ppha ille: ⁊ iõ nõ timebis eũ. Sz Mahometh⁹ nõ pbauit auctoritatẽ ſuã vllo ſigno qð nõ poſſet fieri per hoĩes: qm̃ dixit ſe miſſuz a deo ſol' inſigniis armoꝝ. ſ. vt ſubiugarz hoĩes ſue legi armoꝝ potẽtia. qð ſignũ fecerũt cultores ydoloꝝ frequẽter puta romani ⁊c. Etiã nihil futurũ p̃dixit vel ſi p̃dixit nihil euenit. Nã vnũ p̃dixit. ſ. ꝙ ipſe eẽt reuẽſurus ad pplz ſuũ: qð nõ euenit nec euẽiet. Ergo ex tumore mẽtis ſue locut⁹ eſt. Preterea ſi Mahometh⁹ fuit a deo miſſus ſic ꝙ oẽs hoĩes pñt ĩ ſua lege ſaluari g̃ ip̃e ẽ ſemẽ abrahe in q̃ bñdicẽde erãt oẽs gẽtes. Patz ꝯ̃ñtia ex pmiſſionib⁹ factis abrahe. Nam illud ſemen abrahe in q̃ bñdicende erãt oĩs gẽtes debebat deſcẽdere de yſaac Geñ. xxi. vbi dꝛ. In yſaac vocabit̃ tibi ſemẽ. ⁊. xxvi. c. dꝛ ip̃i yſaac. bñdicent in ſemĩe tuo oĩs gẽtes terre. Etiã debebat deſcẽdere de iacob: qm̃ Geñ. xxviij. dꝛ iacob. Bñdicent̃ i te ⁊ in ſemine tuo cũcte trib⁹ terre. debebat ẽt deſcẽdẽ de tribu iuda ⁊ d̃ filiis dauid. Geñ. xlix. Juda te laudabũt frẽs tui. ⁊ p̃s. Jurauit dñs dauid ṽitatẽ ⁊c. Sed p̃dict⁹ Mahomethus nõ deſcẽdit de yſaac: nec de iacob: nec de iuda: nec de dauid. ſed magis de iſmaele. q: illud ſemẽ deſcẽdẽs ab illis pr̃iarchis debebat naſci in bethleẽ effrata: ſic dꝛ Michee v. Sed mahometh⁹ nat⁹ eſt in arabia. g̃ ip̃e nõ eſt illud ſemẽ abrahe: in q̃ ſunt bñdicẽde oĩs gẽtes. Sc̃do arguo ꝯ legẽ mahomethi Qꝛ ſi eẽt eius lex a deo eẽt lex ĩmaculata. ſ. nullũ pmittẽs turpe vel inhoneſtuz. p̃s. Lex dñi ĩmaculata cõuertẽs aĩas. ſ; lex Mahomethi nõ eſt ĩmaculata. immo valde maculata: q: ꝯcedit turpia maxima ⁊ inhoneſta: ſicut vitiũ ſodomiticũ cuz maſculis ⁊ pctm̃ ꝯ naturã cũ brutis aĩalib⁹: g̃ ei⁹ lex nõ ẽ a deo ſũmo: ſ; a dyabolo. Etiã ſi lex Mahomethi eẽt data a deo: tũc ip̃e de⁹ eẽt mẽdax. pbat̃ q: Mahomet⁹ ĩ lege ſua dicit ꝙ libri euãgelioꝝ xp̃i ſunt veri: ⁊ a deo inſpirati: ſ; in euãgeliis ꝯtinent̃ multa ꝯ̃dicẽtia his q̃ ꝯtinent̃ in lege mahomethi. Exemplũ in euangelio cauet̃ ne q̃s ſiml' plures hẽat vxores. Et lex mahomethi ꝯcedit hr̃e ſiml' plures vxores. Item euãgeliũ dicit ꝙ q̃ nõ obſuat mandata xp̃i dãnat̃. ſ; lex mahomethi dicit ꝙ q̃ nõ obſuat mãdata xp̃i dũmodo obſuet man-

data ipius mahomethi:saluat.ɡ̃ lex Maho
methi ꝯdicit sibiipsi. Qui autē sibi ꝯdicit in
altera pte ꝯdictiōis est mēdax. Si ɡ̃ illa lex
sit a deo:sequit ꝙ deus sit mēdax qđ est im
possibile.ɡ̃ obseruātes legē mahomethi nō
sunt veri cultores dei.de ꝗbus dixit supius
Hieremias vt pz. ¶ Tertio nō de iudeis
pōt intelligi ꝙ sint cultores deo grati: vt pz
ex ipa eoꝝ captiuitate. Uñ Esa.xlij.dr.Sur
di audite ⁊ ceci intuemini ad vidēdū.Quis
cecus nisi ꝟuus meus: ⁊ surdus nisi ad quē
misi nūcios meos? Quis cecus nisi ꝗ venū
datus est.Et ꝗs cecus nisi ꝟuꝰ dñi.Qui vi-
des multa nōne custosties? Qui aptas ha-
bes aures:nonne audies? Et dñs voluit vt
sanctificaret eū ⁊ magnificaret legē ⁊ extol-
leret.Ipe aūt ppl's direptus est ⁊ vastatus
Laqueꝰ iuuenū oēs:⁊ in domibꝰ carcerū ab
scōditi sunt.Facti sunt in rapinā nec est qui
eruat.in direptionē:nec est qui dicat.redde.
Quis est in vobis ꝗ audiat hec: attēdat et
ascultet futura? Quis dedit iacob in direpti
onē:⁊ isrl' vastātibus? Nōne dñs? Ipe ē cui
peccauerunt ⁊ noluerūt in vijs eius ambu-
lare.Non audierūt legē eius ⁊ effudit super
eū indignationē furoris sui:⁊ forte bellum ⁊
cōbussit eū in circuitu ⁊ nō cognouit ⁊ succē
dit eū ⁊ nō intellexit.h̄ ibi.Sed iudei dicunt
ad hoc ꝙ intelligit de pplo ꝗ erat tpe ꝗ fctā
fuit dicta pphetia.s.pmo āno regis Joathā
Cōtra.tpe dicti regis Joathan ppl's nō erat
mltū pctōr ꝯ deū.vt pz.ij. Paral.xxvij.⁊.iiij.
reg.xx.Et lz postea sub regimine Achaz fue
rit ppl's p pctm̄ ydolatrie depuatus: tñ fuit
postea p Ezechiā pfecte ad deū cōuersus vt
pz.ij. Paralip.xxix.xxx.xxxi.c.ita ꝙ ppter cō
uersionē pfectā ppli ad deū. loquēs deus ꝯ
Sēnacherib appellauit ciuitatē hierl'm ꝟgi-
nē dicēs.Esa.xxxvij.c.Despexit te subsanna
uit te ꝟgo filia syō:post te caput mouit ꝟgo
filia hierl'm:h̄ ibi.Uirginē aūt eā appellauit
ppter incorruptionē fidei eius ad deū verū
ad quē pfecte ꝯuersus fuit ppl's sub Ezechia
rege.Etiā nō pōt intelligi de quacunqꝫ alia
auersione pdicti ppli a deo añ aduentū dñi
iesu.qm̄ ab omni tali auersione infra breue
tps fuit sanatꝰ a deo.Restat ɡ̃ vt intelligat
de ista pn̄ti auersiōe a ꝗ nō liberabūt:nisi in
fine seculi.ps.Cōuertent ad vesperā ⁊ famē
patiet vt canes.ꝟ iudei dicūt.Nos nō sumꝰ
auersi a deo:qꝛ nō adoramꝰ ydola:ꝟ ꝟuamꝰ
legē nobis datā a deo.Cōtra in auctoritate
supiori dr.Quis dedit Jacob in direptionē
et isrl' vastātibus.Nōne deus:ipe est cui pec
cauerūt ⁊ noluerunt in vijs eius ambulare.
Non audierūt legē eius ⁊c.Cū ɡ̃ ipsi sint di
repti ⁊ vastati ⁊ adhuc pseuerēt in hac va-
stitate ⁊ captiuitate.ɡ̃ pseuerāt in pctō suo
⁊c.Sed iudei dicūt ꝙ illa auctas Esaye in
telligit de decez tribubus captiuatꝫ p Sal-
manasar regē assyrioꝝ.Cōtra.pphia Esaye
fuit sup tribū iuda.⁊ nō sup decē tribus: vt
patz ex titulo libri sui vbi dicit.Uisio Esaye
quā vidit sup iudā ⁊ hierl'm ɡ̃ ⁊c. Sz iudei
dicūt verū est ꝙ ppter pctā nr̄a sumꝰ in ser-
uitute captiuitatis alijsqꝫ angustijs innu-
merabilibus oppssi.ꝟ nō ppter illud pecca-
tum ppter quod vos xpiani dicitis nos ca-
ptiuatos.s.qꝛ noluimus neqꝫ volumus cre-
dere vr̄o iesu quē vos dicitis eē messyam:ꝟ
ppter alia pctā nostra. Cōtra: ista captiui-
tas iudeoꝝ fuit pnūciata p aliquē pphetaz:
qm̄ Amos.iij.dr.Nunꝗd dabit catulus leo
nis vocē de cubili suo:nisi aliꝗd apphēderit
Nunꝗd cadet auis in laqueū terre absqꝫ au
cupe? Nunꝗd auferet laqueꝰ de terra āteqꝫ
ꝗd ceperit? Si clanget tuba in ciuitate ⁊ po-
pulus nō expauescet? Si erit malū in ciuita
te qđ dñs nō fecerit? Qꝛ nō faciet dñs deꝰ
ꝟbuz nisi reuelauerit secretū suū ad seruos
suos pphas.rugiet leo:ꝗs nō timebit? Dñs
deus locutꝰ est ꝗs nō pphetabit? ɡ̃ cū capti
uatio iudeoꝝ facta p romanos fuerit a deo
puniēte eoꝝ pctā:sequit ꝙ deus istā capti-
uitatē reuelauerit p suos pphetas.Nā circa
captiuitatē decē tribuū misit deus plures p
phetas ꝗ eā pdixerūt ⁊ de culpa ppter quaz
captiuādi erant increpauerūt vt si corrigerē
tur a culpa pseruarent a pena:ꝟ eis nolenti
bus corrigi secuta est captiuitatis pena: vt
pz.iiij.Reg.xvij.vbi dr.Factū est aūt cū pec
cassēt filij isrl' corā dño deo suo ⁊c. Itē circa
captiuitatē duarū tribuū factā p babyloni-
os misit deus hieremiā ⁊ Ezechielē ꝗ incre
parent iudeos de culpis ppter ꝗs redigendi
erant in ꝟuitutē:vt ptz in libris eoꝝ. Sed h̄
pn̄s eoꝝ captiuitas est lōgior ⁊ grauior ꝙ
illa babylonica.ɡ̃ debuit pnūciari p aliquem
pphetarū pp quā culpā in tātā sunt redacti
ꝟuitutē.pphete aūt nullā aliā assignāt cām
nisi occisionē ⁊ mortē messye.s.xpi. vñ Da-
niel.ix.dr. Et post hebdomadas sexaginta
duas occidet xps.⁊ nō erit eiꝰ ppl's ꝗ eū ne
gaturꝰ ē.Et ciuitatē ⁊ sāctuariū dissipabit po
pulus cū duce vēturo ⁊ finis eius vastitas:
⁊ post finē belli statuta desolatio. Cōfirma-

uit aūt pactū mult̄ hebdomadas vna ⁊ ī me
dio hebdomadis deficiet hostia ⁊ sacrificiū
⁊ in templo erit abominatio desolationis ⁊
vsq3 ad cōsummationē ⁊ finē pseuerabit de
solatio: hec ibi. Ergo iudei nō sunt veri culto
res dei. Nam eis regressis a captiuitate ba-
bylonica dicit dñs. Malach. pmo. Non est
mihi volūtas in vobis dicit dñs exercituū: ⁊
mun⁹ nō suscipiā d̄ manu vr̄a. Ab ortu ei sol
vsq3 ad occasū magnū ē nomē meū ī gētib⁹
⁊ in omni loco sacrificat̄ ⁊ offert̄ mihi ⁊ no
mini meo oblatio mūda: q2 magnū ē nomē
meū in gētibus dicit dñs exercituū: hec ibi.
Ista auctras nō pōt intelligi de sacrificio le-
gali. qd̄ nō poterat offerri nisi in vno loco. s.
in mōte morya. Sacrificiū aūt xp̄ianorū in
omni loco offert̄. Etiā q2 templū eorum est
destructū ⁊ p̄uati sunt pphet̄. vnctiōe. sacer-
dotio. doctore ⁊ lege. vñ in eis adimpleta ē
pphetia illa Azarie pphete q̄ ponit̄. ij. Pa-
ralip. xv. vbi d̄r sic. Azarias filius Obed fa
cto ī se spū dei: egressus est in occursuz Aza
et dixit ei. Audite me Aza et oīs iuda et bē
iamin: dñs vobiscū: q2 fuistis cū eo. Si que-
sierit̄ eū inuenied̄. Si aūt dereliq̄rit̄ eū dere-
linquet vos. Trāsibūt aūt dies multi in isrl̄
absq3 deo vero et absq3 doctore ⁊ absq3 lege
Cūq3 reuersi fuerint in angustia sua et cla-
mauerint ad dñm deū israel et q̄sierint eum
reperiēt eū. In illo tp̄e nō erit pax egredien
di ⁊ ingrediēdi s3 terrores vndiq3 in cūctis
habitationibus terrarū. Pugnabit ei gens
ɔ gentē: ⁊ ciuitas contra ciuitatē. quia domi
nus cōturbabit eos in omni angustia: h̄ ibi.
Ecce hec pphetia manifeste dicit populum
iudaicū diebus multis pmansuruz sine deo
vero ⁊c. Qr autē dicit eos reuersuros ad deū
verum quādo nō erit pax egrediendi ⁊c. in-
telligit̄ de tēpe antixp̄i: q2 tp̄e antixp̄i con-
uertent̄ ad fidē iesu p p̄dicationē Enoch et
Helye: vt d̄r Malach. iiij. Ecce ego mittam
vobis helyā pphetā anteq3 veniat dies dñi
magnus ⁊ horribilis: ⁊ cōuertet cor patrum
ad filios ⁊ cor filioꝝ ad p̄res eoꝝ. Sed iudei
dicunt q illa pphetia azarie loquit̄ de decez
tribubus que secute sunt hieroboā filiū na-
bath: qui in scripturis intelligunt̄ noīe israel
frequētissime. ¶ Contra. Esaye. iij. dicit̄ sic.
Ecce eñ dominator exercituū aufert a hie-
rusalem ⁊ a iuda validū. s. quo ad sanitatez
corporis ⁊ fortem quo ad v̄tutem animi: om
ne robur panis quo ad carentiā cibi: ⁊ oē
robur aque quo ad carentiā potus: ⁊ fortem

quo ad robur corporis. ⁊ virum bellatorem
quo ad armorum exercitiū. ⁊ iudicē quo ad
regimen circa statuta humana. ⁊ pphetaz q̄
ad reuelatiōes diuinas. ariolū quo ad diui-
nationes demonū. ⁊ senem quo ad regimen
in moribus. et p̄ncipem sup q̄nquaginta q̄
ad auctoritatē dignitatis. ⁊ honorabilē vul-
tu quo ad nobiliū morum grauitatē. ⁊ consi
liarium quo ad directionē in agēdis. ⁊ sapiē
tem in architectis quo ad directionē in me-
chanicis. ⁊ prudentē eloquij mystici quo ad
expositionē sanctarū scripturaruz. Et dabo
pueros p̄ncipes eorū. ⁊ effeminati imbecil-
les ⁊ debiles sicut mulieres dñabuntur eis.
Et corruet ppl's: vir ad viruz vnusquisq3 ad
ppimū suū. s. quo ad discordiā ⁊ scissuraz in-
ter eos. Tumultuabit̄ puer contra senem et
ignobilis cōtra nobilem. Apprehendet eñ
vir fratrem suum domesticū patris sui ⁊ di-
cet. vestimentuz tibi est. p̄nceps noster esto.
Ruina autem hec sub manu tua. s. quo ad
euersionē vrbis hierusalē factam per roma-
nos: quia tempore caldeorum habuerūt hie-
remiam pphetam: sed in hac ruina p roma-
nos nullum habuerunt pphetam. Et respon
debit in die illa dicēs. scilicz p̄dictus electus
Non sum medicus. scilicet vt subueniaz ve-
stris plagis. Et in domo mea non est panis
scilicet vt subueniam vestre fame. Neq3 ve-
stimentum. scilicet vt subueniam vestre nu-
ditati. Nolite constituere me principē popu
li. scilicet propter inutilitatem mei erga vos
Ruit eñ hierusalē ⁊ iuda cōcidit: q2 lingue
eorum ⁊ adinuētiones eorum contra dñm.
vt puocarent oculos maiestatis eius. scilicz
quo ad clamorē eoruz dicentes. Tolle tolle
crucifige eum: ⁊ quo ad falsa testimonia eo
rum contra iesum christum. Ex quo sequit̄
q rationabilit̄ sunt modo sine deo vero sine
sacerdote: sine lege: eo q nō credunt in iesuz
xp̄m ⁊c. Sed iudei dicunt illa auctoritas hie
remie. xxxi. c. supius allegata est contra nos
xp̄ianos. Quia illa gens que debet esse deo
grata: debet esse de semine isrl̄. q2 dicit. Si de
ficiēt leges iste coram me: dicit dñs: tunc et
semen israel deficiet: vt non sit gens coram
me cunctis diebus. Sed vos christiani non
estis nati de semine israel: sed de semine pa
ganorum. ergo vos christiani non estis illa
gens deo grata et accepta. ¶ Dicendum est
ad hoc q semen israel potest intelligi du-
pliciter. vel enim intelligitur s̄m carnem vel
s̄m spiritum. Semen israel s̄m carnem: est

eoꝝ q̄ ꝑ naturalē ꝓpagationē descendūt ab
israel: ⁊ tale semen israel pōt deficere a grā
dei ⁊ dānari. vt ptꝫ de chore dathan ⁊ aby-
ron ipsorūq̄ꝫ socijs. de saul rege: de ieroboā
ac oībus regibꝰ. x. tribuū. Non em̄ ideo pla-
cebāt illi deo: qꝛ de israel ſm carnē nati eēnt
Semen israel ſm spm̄ est eoꝝ q̄ per imitatio
nē fidei ⁊ ꝟtutuꝫ ipsius israel vel abraham
sunt similes ipsi isrl̄. Et tale semen isrl̄ non
pōt deficere a gratia dei neq̄ꝫ dānari. Sic em̄
Abraham ysaac Jacob siue isrl̄ ꝓpter fidē
verā quā habuerunt de summo deo: ⁊ opera
ꝟtutū q̄bus dediti erant semꝑ fuerūt in grā
dei: sic ⁊ semen eoꝝ ſm spm̄. Etiā ſm scriptu
ras: aliq̄s dicit̄ filius alterius ſm imitatiōeꝫ
eius siue in malo siue in bono. de malo q̄deꝫ
dꝛ. Ezech. xvi. sic. Fili hoīs notas fac hierl̄m
aboīationes suas ⁊ dices. hec dicit dn̄s deus
isrl̄. Radix tua ⁊ gn̄atio tua de terra chanaā
pater tuꝰ āmorreus ⁊ mater tua cethea. hec
ibi. Clarū est ꝙ illi de hierl̄m q̄bus loquit̄ ꝓ
pheta erant ſm carnem nati de isrl̄: sed ꝓ-
pter mores quos cōes habebāt cum chana
neis dicit eos gn̄atos de chananeis ⁊ ꝙ pa
ter eoꝝ fuit āmorreꝰ ⁊ mater eoꝝ cethea. de
bono aūt dicit apl̄s. Roma. ix. ca. Non oēs
q̄ sunt ex israel isrl̄ite sunt etiā: neq̄ꝫ q̄ semen
sunt Abrahe: oēs sunt filij. Sed ſꝫ in ysaac
vocabit̄ tibi semen. i. nō q̄ ſm carnē hij filij
dei sunt: sed q̄ sunt filij ꝓmissionis estimant̄
in semīe. Hanc expositionē ꝓbat apl̄us per
hoc ꝙ lꝫ esau ſm carnē fuerit natꝰ ex ysaac
sicut iacob: ⁊ ex eodē vtero: non tn̄ fuit a deo
cōputatus in semine ppl̄i dei. Malach. i. Ja
cob dilexi: esau āt odio habui. Quicq̄d ergo
mali dꝛ de filijs isrl̄ intelligit̄ de filijs ſm car
nē. Et quicq̄d boni: intelligit̄ de filijs isrl̄ ſm
spm̄. Judei ergo q̄ nūc sunt in ista captiuita
te: sunt filij isrl̄ ſm carnē: q̄ tn̄ sunt reprobati
de q̄bꝰ dꝛ. Osee. iij. sic. Dies multos sedebūt
filij israel sine rege: ⁊ sine ꝓncipe: ⁊ sine sacri
ficio: ⁊ sine altari: ⁊ sine ephot: ⁊ sine chera-
phin. ⁊ post hoc reuertent̄ filij israel ⁊ q̄rent
dn̄m deuꝫ suum ⁊ dauid regem suū: ⁊ paue-
būt ad dn̄ꝫ: ⁊ ad bonū eiꝰ ī nouissimo dierū.
Gens aūt xp̄ianoꝝ: qꝛ imitat̄ israel in fide ⁊
operibꝰ ꝟtutū. dꝛ semen israel ſm spm̄. ⁊ de
isto semīe intelligit̄ auctoritas Hieremie ad
ducta ꝯ nos. qꝛ ḡ iudei nō intelligūt sensuꝫ
scripturarū: iō sūt incorrigibiles. ¶ Ubi
nota octo cās incorrigibilitatꝭ eoꝝ. Prima ē
peccati infrunitas de qua dꝛ. Hiere. iij. Frōs
mulieris meretricis facta ē tibi: noluisti eru-
bescere. Sciendū ꝙ inter cetera q̄ hn̄t hoīeꝫ
a pctō corrigere ē verecūdia de pctō. q̄ aūt n̄
erubescit peccare efficit̄ incorrigibilis. h̄ aūt
infrunitas cātur in eis ex ꝯtēptu messye de
precantis eos vt redeāt ad penitentiā: ideo
sequit̄ ī auctoritate supiori. Ergo saltē amo
do voca me pater meus. s. quo ad amorem
quē habui ad te pendēs in cruce vt te ad pri
stinā vitā reuocarē. ideo īuitat synagogam
ad ipsum inquiens. dic dux ꝟginitatis mee
tu es. scꝫ quo ad exitū de egypto ⁊ guberna-
tionē p. xl. ānos in deserto: ideo increpat eā
dicēs. Nunq̄d irasceris in ꝑpetuū: aut ꝑseue
rabis in fineꝫ. scꝫ retinendo irā ⁊ odiū ꝯ me
iesum. Et qꝛ ipsa despicit eū dicit. Ecce locu
ta es scꝫ cōtra me inq̄rendo mortē meā: as-
serendo me nō esse messyā: ⁊ sic de alijs. Se
cūda cā est peccati malignitas: qꝛ nō ex fra
gilitate non ex ignorantia: sed ex malicia cor
dis peccauerūt ⁊ peccāt. Ex ꝑfidia inq̄. vn̄
Hiere. iiij. dꝛ sic. Hec dicit dn̄s viro iuda ⁊ ha
bitatoribus hierl̄ꝫ. Nouate vobis nouale. i.
apprehēdite spūalem vitā xp̄i ꝑ quaꝫ mens
hoīs renouat̄. Et nolite serere suꝑ spinas. i.
suꝑ maligna ⁊ spinosa desideria cordis vr̄i.
spūalis aūt vita est hec: cū dicit. Circumcidi-
mini dn̄o. i. circūcisione spūali ⁊ non carnali
vn̄ subdit. Et auferte preputia cordiū vr̄oꝝ
viri iuda ⁊ habitatores hierl̄ꝫ. Ne forte egre
diat̄ vt ignis indignatio mea ⁊ succendat̄ ⁊
non sit qui extinguat. Sed hāc circūcisioneꝫ
spūalem nolunt recipere: ideo ⁊c̄. Tertia est
peccati generalitas. de qua dꝛ. Hiere. v. sic.
Circuite vias hierl̄m ⁊ aspicite ⁊ ꝯsiderate
⁊ q̄rite in plateis eius an inueniatis virū fa
cientē iudiciū iustū: ⁊ querentē fidē ⁊ ꝓpiciꝰ
ero eis. q̄si dicat. Uos āgeli ministri mei co-
gnoscitis vtiq̄ꝫ ꝙ inter iudeos nō est vir iu-
stus neq̄ꝫ fidelis. de quorū ꝑfidia subdit dic̄.
Qꝛ si etiā viuit dn̄s dixerint. ⁊ hoc falso iura
bunt. scꝫ falsitate ꝑfidie. Sed ne q̄s estimet
eoꝝ ꝑfidiā esse leue peccatuꝫ dic̄. Dn̄e ocu
li tui respiciūt fidē. Et ab hac ꝑfidia nō pn̄t
emundari: iō dicit. Percussisti eos ⁊ nō do
luerūt. scꝫ dolore pnīe. Attriuisti eos ⁊ renu
erunt accipere disciplinā. Indurauerunt fa
cies suas suꝑ petram ⁊ noluerunt reuerti. scꝫ
ad xp̄m corrigentē. Ista aūt perfidia est ge
neralis in omībus. vnde sequit̄. Ego aūt di
xi forsitan pauperes sunt ⁊ stulti ignorātes
viam dn̄i ⁊ iudiciū dei sui. Ibo ergo ad op-
timates. i. ad principes sacerdotum: senio-
res ppl̄i: scribas: atq̄ꝫ phariseos. Ipsi em̄ co

gnouerunt viã dñi ⁊ iudiciũ dei sui. Et ecce
magis hij simul confregerunt iugum.scȝ di-
uine legis:ruperunt vincula.s.charitatis.de-
inde penã iniungit dicẽs. Idcirco percussit
eos leo de silua.s.babylonis. Lupus vasta-
uit eos ad vesperã i.populus romanus post
mortẽ xpi. Sȝ iudei dicũt ꝙ ista auctoritas
intelligit de obsidione facta ꝑ babylonios.
Contra.in illa obsidione fuerũt multi iusti.s.
hieremias baruch Daniel Ezechiel ⁊c. Ergo
ista respõsio falsa. Quarta cã est peccati cor
ruptibilitas.de qua dr Hiere.vi.sic. Proba-
torẽ dedi te in pplo meo robustũ:⁊ scies ⁊ ꝓ
babilis viã eoꝝ. Oẽs isti ꝑncipes declinan-
tes:ambulantes fraudulẽter.es ⁊ ferreũ vni
uersi corrupti sũt. Deficit sufflatoriuȝ in igne
cõsumptũ est plumbũ.frustra cõflabit cõfla-
tor. Malicie eoꝝ nõ sunt cõsumpte.argentũ
reprobũ vocate eos:qr dñs ꝓiecit illos: hec
ibi. Iste ꝓbator fuit dñs iesus quẽ deꝰ pater
cõstituit iudicẽ aĩarũ ⁊ corpoꝝ. Sed qr iudi
cis officiũ est cognoscere iudicandoꝝ meri-
ta:aliter nõ posset iuste iudicare: ideo xp̃us
cognitis meritis iudeoꝝ iudicat ⁊ ꝓnunciat
eos oẽs infectos ⁊ putridos corruptiõe pctĩ
Quinta est remedioꝝ inanitas. Nam iudei
cõfidebãt in tribꝰ.s.in sctitate sacerdotuȝ:in
oblatione sacrificioꝝ:⁊ in dignitate tẽpli.ꝑ
q̃ sꝑabant se ꝯseq̄ posse pctĩ remediũ.q̃ tria
remouẽt ꝑ illõ qđ dr Hiere. vi.sic. A miore
ꝓpha vsq ad sacerdotẽ cuncti faciũt doluȝ
vt qđ mihi thus de saba affertis: ⁊ calamuȝ
suaue olentem de terra longinqua: holocau-
stomata vestra nõ sunt accepta:victime ve-
stre nõ placuerũt mihi. Et.vij.ca.dr sic. Noli
te cõfidere in verbis mendacij dicentes. Tẽ
plũ dñi:templũ dñi:templũ dñi est. Ecce q̃li
ter per hec tria nõ cõsequunt remediũ. Sex-
ta est peccati ꝑtinacitas.de qua dr Hieremĩ.
viij.sic. Hec dicit dñs. Nunqđ q̃ cadit nõ re-
surget:⁊ qui auersus est nõ reuertet? Qua-
re ergo auersus est ppl's iste in hierl'm:auer-
sione cõtentiosa? Apprehenderũt mẽdaciũ
⁊ noluerũt reuerti. Nullus est q̃ agat pñiam
suꝑ pctõ suo dicẽs.quid feci? hec ibi. Et ista
est obstinatio eoꝝ in malo suo.vt ptȝ. Septi
ma est peccati studiositas.de qua dr Hiere.
ix.sic. Quis dabit capiti meo aquã ⁊ oculis
meis fontẽ lachrymarum: ⁊ plorabo die ac
nocte interfectos filie ppl'i mei. Quis dabit
me in solitudine diuersoꝝ viatoꝝ:⁊ derelin-
quã ppl'm meũ ⁊ recedã ab eis? Quia oms
adulteri sunt:⁊ cetus ꝑuaricatoꝝ. Extende-
runt em̃ linguã suam quasi arcũ mendacij:⁊
non veritatis. Confortati sunt in terra:qr de
malo ad malũ regressi sũt ⁊ me nõ cognoue-
runt dicit dñs. Unusquisq̧ a ꝓximo suo se
custodiat ⁊ in omi fratre suo non habeat fi-
duciã. Quia oms frater supplantãs supplã
tabit:⁊ oĩs amicus fraudulẽter incedet:⁊ vir
fratrem suũ deridebit:⁊ veritatẽ nõ loquet.
Docuerũt em̃ linguã suam loq̃ mendaciuȝ
vt iniqua agerẽt laborauerũt. Habitauerũt
in medio doli: ⁊ in dolo renuerũt scire me:
dicit dñs.hec ibi. Ecce iniq̃tas eoꝝ perfidia
Octaua est diuine gratie ariditas.de qua dr
Hiere.xiiij. Si iniq̃tates nostre respõderint
dñe:quesumus nobis fac ꝓpter nomen tuũ
qm̃ multe sunt auersiones nr̃e. Tibi pecca-
uimꝰ expectatio israel saluator noster in tꝑe
tribulationis. Quare quasi colonus futurꝰ
es in terra:⁊ quasi viator declinãs ad manẽ
dũ? Quare futurus es velut vir vagus ⁊ for
tis q̃ non põt saluare? Tu autẽ in nobis es
dñe:⁊ nomen tuũ in nobis ne derelinquas
nos. Et dixit dñs ad me. Noli orare ꝑ pplo
isto in bonũ. Cum ieiunauerint nõ exaudiã
preces eoꝝ:⁊ si obtulerint holocaustomata
⁊ victimas non suscipiã ea:qm̃ gladio fame
⁊ peste ego cõsumã eos: ⁊ effundã suꝑ eos
malũ suũ. Et dices ad eos verbũ istud. De-
ducant oculi mei lachrymas ꝑ diẽ ⁊ noctẽ ⁊
non taceãt:qm̃ cõtritione magna cõtrita est
virgo filia ppl'i mei.plaga pessima vehemẽ-
ter. Si egressus fuero ad agros: ecce occisi
gladio. Si introiero in ciuitatẽ:ecce attenua
ti fame ⁊c. Et Esa.v.dr sic. Propterea capti
uus ductus est ppl'us meus: qr non habuit
sciam. Nobiles eius interierũt fame: ⁊ mul-
titudo eius siti exaruit. Propterea dilatauit
infernꝰ aĩam suã ⁊ aperuit os suũ absq̧ vl-
lo termino.⁊ descẽderũt fortes eius ⁊ subli-
mes eius gloriosiq̧ eius ad eũ. hec ibi. Un
iohẽs plusq̧ ꝓpha preuidẽs has cãs incor
rigibilitatis iudeoꝝ increpat eos dicẽs. Me-
dius vr̃m stetit quẽ vos nescitis. In q̃bus ꝟ
bis r̃ndet ad quattuor q̃stiones. Prima qõ
est que diuinarũ ꝑsonarũ debebat incarna-
ri. R̃ndetur ꝙ filius qr medius. Secũda q̃
intellectiuarũ naturarum debebat reparari.
Respondet ꝙ humana:qr vestrũ. Tertia q̃
stio est q̃ suꝑnarũ grãrum debebat cõdona-
ri. r̃ndet ꝙ gratũ faciẽs:qr stetit. Quarta ẽ
que ꝑfidarũ sectarũ debebat dãnari: R̃nde
tur ꝙ iudaica. Quia quẽ nescitis. Oẽs iste
quattuor q̃stiones declarant in singulis ꝑti

bus euãgelij. ꝑma tangit ibi. tu quis es ꝛc.
Ubi introducunt multe opiniões de Jo. ba
ptista. Secũda tangit ibi. Quid ergo bapti
sas: si tu nõ es xp̄s ꝛc. Baptisabant vt sal
uarent. Tertia tãgit ibi. Ipse est q̄ post me
venturus est ꝛc. Non solũ aũt p incarnatio-
nẽ venit sed etiã p grãm inuisibilẽ qua nos
deo gratos faceret. Quarta tangit ibi. Me
dius vestrũ stetit ꝛc. Et q: in eũ nõ credide
runt: ideo reprobati sunt ꝛc. Amen.

¶ In vigilia natiuitatis domini. Sermo
x. qui est floridus.

Pariet autem filium ꝛ
vocabis nomẽ eius iesum. Ma
thei. ij. ꝛ in euangelio hodierno.
Deus post peccatum ade ꝛ eue talem tulit
sniam ꝯtra mulierẽ. vt habet. Geñ. iij. Mul
tiplicabo erũnas tuas ꝛ cõceptus tuos. In
dolore paries filios ꝛ sub viri ptãte eris ꝛ ip
se dñabitur tui. ¶ Sup isto verbo mo
ueo talẽ qõnẽ. Utrũ mulieres cũ dolore fi
lios peperissent si primi parentes non pec
cassent. Ad hanc questionẽ respondẽt duo
doctores ecclesie. Primo beatus Aug. xiiij.
de ciui. dei. ca. xxvi dic. In illo statu nulla cor
ruptiõe integritatis infunderet gremio ma
ritus vxoris. Ita eñ potuit ꝯiugis vtero sal
ua integritate feminei genitalis virile semẽ
imitti sicut nũc põt eadẽ ĩtegritate salua ex
vtero virginis fluxus menstrui cruoris emit
ti: Tunc eñ ad pariendũ non doloris gemi
tus sed maturitatis impulsus feminea visce
ra relaxaret: sicut ad concipiendũ non libidi
nis appetitus sed volũtarius vsus naturaꝫ
vtrãqꝫ cõiũgeret. hec ille. Secundus est san
ctus Thomas qui ꝑma parte. q. xcvij. art. ij.
in rñ. dic sic. Passio dr dupliciter. Uno mo
do ꝓprie. ꝛ sic pati dicit q̄d a naturali dispo
sitione remouet. Passio eñ est effect⁹ actio
nis. In rebus aũt naturalib⁹ cõtraria agũt
ꝛ patiunt adinuicẽ: quoꝝ vnum remouet al
terum a sua naturali dispositione. Alio mo
do dicit passio cõiter impoꝛtãs quãcũqꝫ im
mutationẽ etiã si ptineat ad pfectionem na
ture sicut sentire ꝛ intelligere dicit pati quod
dam. Primo modo in statu innocentie ho
mo erat impassibilis ꝛ ꝫm aĩam ꝛ ꝫm cor
pus sicut ꝛ immortalis. Poterat eñ passio
nem ꝓhibere sicut ꝛ mortem si absqꝫ pecca
to ꝑstitisset. partim quidem ꝑ ꝓpriam ratio
nem ꝑ quam poterat nociua vitare. partim
etiam per diuinam ꝓuidentiam que sic ip-
sum tuebat vt nihil ei occurreret ex improui
so a quo lederet. Secundo modo etiam in
statu innocentie: erat passibilis ꝫm animam
ꝛ ꝫm corpus: ꝛ talis passio erat ei salus ꝛ ꝑ
fectio. hec ille. Tamen ꝑ ampliori declara-
tiõe huius dubij pono quattuor flores. B

¶ Primus flos. Humanuꝫ
genus multiplici priuilegio supnaturaliter
dotatum culpa ꝓpria diuino mandato post
posito est dãnabiliter priuatum. Nam qnqꝫ
priuilegia habuit a deo que ꝑdidit iuste pro
pter sui reatum: vt colligit ex dictis sanctoꝝ
ecclesie. Priuilegiũ primũ erat generale ma
ribus ꝛ feminabus. scꝫ quia mares ꝛ femie
semp fuissent numero pares. vnde sanctus
Tho. in prima pte. q. xcix. arti. ij. ad tertiuꝫ
dicẽdũ dicit sic. Proles fuisset genita viuẽs
vita aĩali: ad quam sicut ptinet vti alimento
ita ꝛ generare. Unde cõueniebat vt omnes
generarent: ꝛ non solũ primi parentes. Ad
quod cõsequẽs videt q̄ tot fuissent genera
te femine quot mares. hec ille. Cuius rõneꝫ
assignat in secũdo sniarum. Nam in illo sta
tu ꝟginitas non fuisset prelata fecunditati:
sed fecunditas ꝟginitati. Uirginitas enim
nunc prefert fecunditati: quia fecũditas im
pedit hominem a contemplatione dei quod
tunc non fuisset. vñ aplus. i. Corinth. vij di
cit. Qui sine vxore est: sollicitus est que dñi
sunt quomodo placeat deo. Qui autem cuꝫ
vxore est: sollicitus est que sunt mundi quo-
modo placeat vxori ꝛ diuisus est. Et mulier
que innupta est ꝛ ꝟgo cogitat que dei sunt
vt sit sancta ꝛ corpore ꝛ spũ. que aũt nupta
est cogitat que mundi sunt quomodo place
at viro. hec ibi. Sed istud impedimentũ nõ
fuisset in illo statu. ꝑmo modo non rõne ꝓ-
lis. quoniã ples fuisset sine presentibus mi
serijs quas nunc patit. Job. xiiij. Homo na
tus de muliere breui viuens tempore replet
multis miserijs. Secundo non rõne ꝯiugis
quia neutrum oportuisset laborare. Job. v.
Homo nascit ad laborem ꝛ auis ad volan-
dum. Et loquitur de statu post peccatum ho
minis. Tertio nõ ꝑ victu: quia comedissent
de fructibus paradisi. Geneß. ij. ca. Ex omi
ligno paradisi comede. Quarto non pro ve
stitu quia semper fuissent nudi. Geneß. iij.
Cũqꝫ cognouissent se esse nudos ꝛc. Quin-
to non rõne concupiscentie carnalis q: non
fuisset caro contra voluntateꝫ stimulãs. Sꝫ
voluntas mandans ꝛ caro obtemperans.

Et sic nec vir nec mulier fuissent cõtinentes ⁊ tamen fuissent maxime regulati rõne. Cũ autem rõnis sit ꝙ vna sit vnius vxor ⁊ vnꝰ vnius vir ⁊ non vna pluriuȝ nec vnus multarum. ergo tot fuissent mares quot femine ⁊ tot fuissent nati simul ⁊ tot assumpti siml': quia semper vir ⁊ mulier simul. Et si hoc apparet mirabile non tamen impossibile. Naȝ si virtus naturalis facit ꝙ nascantur quandoq; duo simul ⁊ viuant simul ⁊ moriantur simul: multomagis potuit hoc virtus diuina Sed post peccatum ade istud priuilegium fuit perditum ⁊ causa est: quia potuit vir mori sine muliere sicut patuit de abel. ⁊ ecõuerso: ergo statim fuerunt impares. Processu autem temporis mũdo aliqualiter populato virginitas fuit prelata fecunditati: quia fecunditas impediebat contemplationem dei ⁊ sic quedam fuerunt continentes ⁊ quedam incontinentes; ⁊ per consequens mares ⁊ femine facti fuerũt impares. Ecce prima pena. Secundum priuilegiuȝ fuit: quia in illo statu vixissent sine dolore ⁊ infirmitate ⁊ huiusmodi defectibus. Causa huius est quia culpa debet precedere penam. Nam pena infligitur propter culpam: sed in illo statu non fuisset culpa: ergo nec pena nec dolor nec infirmitas aliqua. Unde Augustinus super Genesim dicit sic. Si non peccassent nec ignis vreret: nec aqua mergeret: nec spina pungeret: nec gladiꝰ secaret. Et si hoc apparet mirabile non tamen impossibile. Si enim aliqua medicina est infirmitatis preseruatiua quanto magis diuina gratia. Unde sanctus Thomas prima parte. q. cij. arti. ij. in respon. dicit. Quia inerat anime vis quedam ad preseruandum corpus a corruptione. Corrumpi autem potest corpus humanum ⁊ ab interiori ⁊ ab exteriori. ab interiori quidem corrumpitur per consumptionem humidi ⁊ per senectutem. Nam vnus defectus vite hominis est deperditio humidi per actionem caloris naturalis qui est anime instrumentuȝ. ⁊ huic corruptioni poterat obuiare primus homo per esum aliorum lignorum paradisi: sicut ⁊ nunc subuenitur nobis per cibos quos sumimus. inter ea vero que exterius corrumpunt precipuum esse videtur aer distemperatus. Unde huic corruptioni maxime occurritur per temperieȝ cõuenietẽ ipsiꝰ aeris. Sed in paradiso terrestri vtrunq; inerat: qꝛ vt Damascenus dicit. est temperato ⁊ tenuissimo ⁊ purissimo aere circunfulgens plantis semper floridis comatꝰ hec ille. Sed post peccatum ade istud priuilegiũ fuit perditũ. Causa est quia ꝓpter culpam debet infligi pena ⁊ ex tunc humanum genus fuit penalitatibus subiectum. ecce secunda pena: Tertiuȝ priuilegium fuit qꝛ in illo statu nunq; fuissent mortui: sed vir ⁊ mulier duo simul post determinatum ⁊ certum tempus ad celos pariter ascẽdissent. Unde sanctus Thomas prima parte. q. xcvij. arti. iiij. in rñsi. dicit sic. Sicut dicit phus pmo de generatione. Illud qd̃ aggeneratur ex alimento extraneo adiunctum ei qd̃ prius erat humido preexistenti minuit virtuteȝ actiuã speciei. Exempluȝ. sicut aqua adiuncta vino cõuertitur quidẽ in saporeȝ vini. sed ſm ꝙ magis ⁊ magis additur diminuit vini fortitudinem: ⁊ tandẽ vinũ fit aquosum. Sic etiã videmus ꝙ in principio virtus actiua speciei est adeo fortis ꝙ põt cõuertere de alimento non solũ qd̃ sufficit ad restauratiõe deperditi: sed etiã qd̃ sufficit ad augmẽtũ. postmodũ vero qd̃ aggeneratur nõ sufficit ad augmẽtũ: sed solũ ad restauratiõe deperditi. Tandẽ vero in tpe senectutis nec ad hoc sufficit. vñ sequitur detrimentũ ⁊ finaliter naturalis dissolutio corporis. Et contra hũc defectũ subueniebatur homĩ per lignũ vite. habebat eñ virtutẽ fortificandi virtutẽ speciei cõtra debilitatem ꝓuenienteȝ ex admixtione extranei. vñ Aug. dicit. xiiij. de ciui. dei. ca. xxvi. Quia cibus aderat homini ne esuriret: potus ne sitiret: lignum vite ne illum senecta dissolueret. Et in libro de questionibus noui ⁊ veteris testamẽti dicit. Quia vite arbor medicine modo corruptionem hominum prohibebat; nõ tamẽ simplr' immortalitatem causabat: quia nec virtus que inerat anime ad conseruandum corpus causabatur ex ligno vite: nec etiam poterat dispositioneȝ imortalitatis corpori prestare vt nunq; dissolui posset. Ratio est: qꝛ virtus cuiuscunq; corporis est finita: vnde non poterat virtus ligni vite ad hoc se extẽdere vt daret virtutẽ corpori durãdi tpe infinito: sed vsq; ad determinatũ tp̃s. Manifestũ est eñ ꝙ quãto aliqua virtus ẽ maior tãto imprimit durabiliorẽ effectũ. vñ cuȝ virtus ligni vite eẽt finita semel sumptũ preseruabat a corruptione vsq; ad determinatũ tp̃s quo finito vel homo translatꝰ fuisset ad spũaleȝ vitã vel indiguisset iterum sumere de ligno vite. hec ille. Et Augusti. sup genesim. vt allegatur a magr̃o sniaruȝ libro scdo distin. xix.

c.v.dicit sic. Caro em̄ ade ante peccatū. ita
immortalis creata est vt p alimoniā adiu-
ta essꝫ mortꝫ ⁊ doloris expers. Sic ḡ imortal'
et incorruptibilis cōdita est caro hoīs: vt su
am immortalitatē ⁊ incorruptionē p obser-
uantiā mandatoꝝ dei custodiret. in quibus
mandatis hoc continebat: vt de illis lignis
cōcessis mādūcaret ⁊ ab interdicto abstine
ret. Per horuꝫ eduliū immortalitatis dona
cōseruaret: donec corporalibus incremēt p-
ductus ad etatē que cōditori placeret multi
plicata pgenie ipo iubēte sumeret de ligno
vite quo pfecte immortalis fact⁹ sibi alimē
ta nō vlterius reqreret. Ecce his ṽbis videt
Augustinus dicere ꝙ caro p̄mi hoīs imor-
talitatē in se habuit que p alimoniā ciborꝫ
conseruaret vsqꝫ ad tp̄s sue translatiōis in
melius qn̄ de ligno vite comederet ⁊ fieret
oīno immortalis ita vt nō posset mori: h̄ ma
gister. Et si hoc apparet mirabile nō tamen
impossibile. Nam si tempus ⁊ locus p̄suant
hoīem longo tp̄e a morte put narrat valeri⁹
libro p̄mo dicēs ꝙ est quedā insula tā tem-
perati aeris ꝙ hoīes illius insule nō possunt
mori: sed pre senectute faciūt se deportari ad
aliā regioneꝫ ⁊ ibi moriunt. ḡ multomagis
diuina ṽtus hoc poterat facere. Unde alber
tus magnus in libro de hoīe dicit ꝙ immor
talitas ade habuit qnqꝫ causas ¶ Prima et
p̄ncipalis fuit de⁹ qui est vita aīe vt anima
posset esse indeficiēs vita corpis ¶ Secūda
fuit meritoria ⁊ hec fuit obediētia anime q̄
stetit sub ppetua immortalitate: vt si corp⁹
staret sub ipa ad imperiū eius regeret pte-
tuo sicut ipa regebat a deo ¶ Tertia fuit p-
pinata ⁊ h̄ fuit gratia innocētie cōtinēs illū
immunē a pena infirmitatis ⁊ mortis ꝙdiu
fuit imunis a culpa. ¶ Quarta fuit cōsistētia
substātie corpis in esse ex esu alioꝝ lignorū.
¶ Quinta fuit renouatio p esum ligni vite.
Nam ptes etiā nō depdite pter longā con
trarioꝝ actionē rigescūt antiquant ⁊ indu-
rant. ideo habuit lignū vite qd̄ semp redu-
xisset teneritudinē iuuētutis: ꝫ post peccatū
ade istud p̄uilegiū fuit pditū. Nā paulopost
secuta est mors: vt pꝫ in abel Et in signum
deus cōminatus eis fuerat dicēs. In qcūqꝫ
die comederitis ex eo morte moriemini. Et
apl's Roma. v. Per vnū hoīem pctm̄ intra
uit in mundū ⁊ p pctm̄ mors. ecce tertia pe-
na ¶ Quartū priuilegiū fuit qꝛ in illo statu
opa eius nō fuissent vana nec cassa. ideo po
suit eū dn̄s in paradiso vt oparet ⁊ custodi
ret illū. Gen̄. ij. c. qd̄ ṽbū exponit scūs Tho:
p̄ma parte. q. cij. arti. iij. in rn̄. dicens. Sicut
dicit augustinus libro. viij. sup gen̄. ad lr̄am
ṽbū istud pōt dupl'r intelligi. ¶ Primo mō
sic ꝙ deus posuit hoīem in paradiso vt ipse
deus opararet ⁊ custodiret hoīem. opararet
in ꝙ iustificādo ipm: cuius opatio si ab ho-
mine cesset subito homo obtenebratur. Ex
emplū sicut aer subito obtenebrat si cesset i
fluētia lumīs. Custodiret ṽo ab oī corruptō
ne ⁊ malo ¶ Secūdo modo pōt intelligi vt
homo opararet ⁊ custodiret paradisum: nec
tn̄ illa opatio fuisset laboriosa sicut fuit post
pctm̄. Sed fuisset iocūda pter expientiam
ṽtutis nate custodiri ⁊ illa nō eēt ꝯ inuaso-
res. sed eēt ad hoc vt homo sibi paradisum
custodiret ne ipm peccādo amitteret. ⁊ hoc
totū in bonū homīs cedebat: h̄ ille. Patet ḡ
ꝙ opa hoīs nō fuissent cū errore aut labore
Et si hoc apparet mirabile: nō tn̄ ipossibile.
Exemplū: si aliqs lapis p̄ciosus vt berillus
ƀm albertū facit hoīem semp hostes deuin-
cere ⁊ in actibus bellicis nō errare: ꝙto ma-
gis ṽtus diuina. Sed istud p̄uilegium post
pctm̄ ade fuit pditū ideo statim dixit ipi de
us. In laboribus comedes: maledicta terra
in ope tuo: spinas ⁊ tribulos germiābit tibi.
Gen̄. iij. ecce quarta pena. ¶ Quintū p̄uile-
giū fuit qꝛ in illo statu mulieres cōcepissent
et peperissent sine dolore. Causa est qꝛ cōce-
pissent ⁊ peperissent sine fractione ⁊ violatōe
signaculi ṽginalis. Nam porte vteri fuissent
dilatate ⁊ in cōceptione ⁊ pturitione: sed nō
fracte nec violate. vnde Augustin⁹ sup gen̄.
vt allegat a magistro sententiaruꝫ. libro ij.
distin. xliiij. c. i. dicit. Cur nō credam⁹ p̄mos
hoīes ante pctm̄ geniralibus mēbris ad p-
creationē imperare potuisse sicut ceteris in q̄
libet opere sine voluptatis pruritu vtuntur
Incredibile em̄ nō est deum talia fecisse illa
corpa vt si nō peccassent illis ceteris mēbris
sicut pedibus imperarēt: nec cū ardore semi-
narent vel cum dolore parerent. Sed post
peccatū illū motū meruerūt quē nuptie ordi
nant: cōtinētia cohibet: hec Augustinus. Et
magister dicit ibidē si nō peccassent p̄mi pa-
rētes sine omni peccato ⁊ macl'a in paradiso
carnali copula couenissent ⁊ esset ibi thorus
immaculat⁹ ⁊ cōmixtio sine ꝯcupiscētia atqꝫ
genitalibus mēbris sicut ceteris imparent.
vt ibi nullū illicitum motum sentirent. Et si
cut alia mēbra corporis aliis admouemus
id est applicamus. vt manū ori sine ardore

libidinis: ita genitalib⁹ vterenť mēbris sine aliquo pruritu carnis. h̄ eñ͂ letalis egritudo his mēbris ex pcō inhesit. Genuissent itaq̄ filios in paradiso ꝑ coitū imaculatuz ⁊ sine corruptiōe. h̄ magr̄. Et si hoc est mirabile nō tñ͂ ipossibile. Nam si deus ꝙtūcūq̄ firmat⁹ euelliť sine dolore: ꝑ applicationē cuiusdam herbe q̄ dr̄ celidonia multomagis pōt h̄ facere ꝟtus diuina. Vñ sicut deus tulit costā de adam sine dolore de qua formauit euā: ꝓut magr̄ Sniaꝝ lib. ij. di. xviij. ca. iij. dicit. Non sine cā q̄z dormienti viro potius ꝙ vigilanti detracta est costa de qua mulier in adiutoriū ꝑ̄natiōis viro ē formata. s. vt nullā in eo sensisse penā mōstrareť ⁊ diue simul potentie opus mirabile ꝓbareť: q̄ hois dormientis latus apuit nec tñ͂ eū a quiete soporis excitauit. h̄ magr̄. Ita ⁊ deus fecisset ꝙ mulier peperisset sine dolore. sed post pcm̄ istud ꝑuilegiū fuit ꝑditū ⁊ in signū hui⁹ dicit deus eue Multiplicabo erūnas tuas. in dolore pies Geñ. iij. Ptz ergo ꝙ tota cā ꝑditionis hoꝝ priuilegioꝝ fuit pctm̄ ꝑmoꝝ parētum. E.

¶ Secūdus flos. Sicut be

ata ꝟgo xpm ꝯcepit integra a pudore ꝟginitatis sic ipsuz pepit libera a dolore integritatis. Cuius testis est duplex: ꝓut recitat sāctus Tho. iij. pte. q. xxxv. arti. vi. in rñs. Primus est ipse: qr̄ dolor parientis causať ex apꝑtione meatuū per quos ꝓles egrediť. xp̄us aūt ē egressus clauso vtero matris. ⁊ sic nulla aptio meatuū fuit ibi: ⁊ ꝓpter hoc in illo ꝑtu nullus fuit dolor: sicut nec aliqua corruptio. Sz fuit ibi maxima iocunditas ex h̄ ꝙ hō deus natus est in munduz: ẜm illud Esa. xxxv. Germinās germinabit sicut liliū ⁊ exultabit letabunda ⁊ laudans. In cui⁹ signū beata ꝟgo ipsamet puerum quē peperit pānis inuoluit ⁊ posuit in presepio. vñ Hiero. dicit ꝯ Eluidiū. Nulla obstetrix: nulla muliercularum sedulitas intercessit ⁊ mater obstetrix fuit. Pānis inquit inuoluit infantē ⁊ posuit in ꝑsepio. Ex hoc ꝯuīciť ꝙ narratio libri de infantia saluatoris est apocrifa. h̄ tho.

¶ Secundus testis est Aug. in sermone de assumptione beate ꝟginis q̄ volēs eximere btām virginē ab illa maledictione qua diciť Geñ. iij. In dolore pies ⁊c. dicit sic. Ab hac sniā excipiť btā ꝟgo mater dei q̄ qr̄ sine peccati collusione ⁊ sine virilis admixtiōis detrimento xpm suscepit sine dolore: sine integritatis violatione pudore ꝟginitatis integra ꝑmansit. ⁊ libro. ij. de fide ad petruz: ꝓut allegať a magr̄o sniarum lib. iij. di. v. ca. i. Idē Aug. dicit sic. Deus vnigenitus dum cōciperet veritatē carnis accepit de virgine ⁊ cū nasceretur integritatē ꝟginitatis seruauit i matre. Et in sermone de natiuitate alloquēs ꝟginē matrē dicit sic. Nec in cōceptione inuēta es sine pudore: nec in partu inuenta es cum dolore. Ecce ꝙ expresse dicunt isti doctores ꝙ beata virgo peperit xp̄m sine dolore. Istud idem declarať ꝑ hoc ꝙ in ꝯceptione xp̄i ꝯsenserunt q̄nq̄ ꝑsone magne dignitatis ⁊ excellētie. Prima deus pater qui ab eterno eā ꝓ tpe isto preordinauit. Secunda angelus gabriel q̄ eam tractauit. Tertia spiritussanctus de quo ꝯceptus est xp̄s. Quarta beata virgo que ꝯcepit Quinta filius dei quez ꝯcepit. Isti eñ͂ q̄nq̄ fuerunt sine pctō. Nam deus pater ab eterno fuit sctūs. Juxta illud. Leuiť. xix. Sācti estote sicut ⁊ ego sanctus sum. gabriel a mundi principio fuit in gratia cōfirmatus. spūssanctus summe bonus. virginis thalamus a pcti fomite in matris vtero emundatus. Filius dei candor ⁊ splendor patris. Sāctitas istoꝝ declarať ꝑ q̄nq̄ lapides preciosos qui designanť ꝑ q̄nq̄ litteras ꝑmas noīm ipsoꝝ. Prim⁹ lapis est margarita per quē intelligiť ꝟgo maria cuius nomē incipit ꝑ m sicut nomē istius lapidis. Nam sicut margarita est lapis ꝟtute preciosus: colore totus cādidus: restringēs sanguinis fluxum. Sic beata ꝟgo fuit virtutibus preciosa. Ecci. xxiiij. In me gratia oīs vite ⁊ veritatis. Nobilis virginitate: ⁊ inuiolabilis integritate: restringēs fluxum pctōꝝ suo interuentu in alijs. Secundus lapis est guagates ꝑ quē intelligiť gabriel archāgel⁹ cuius nomen incipit ꝑ. g. sicut nomen istius lapidis. Nam sicut guagates: vt dicit Albt⁹ est lapis preciosus totus victoriosus intantum ꝙ princeps deferens nunꝙ vinciť: sed semꝑ obtinet triumphuz: sic gabriel archangelus fuit cui⁹ ministerio humanū gen⁹ obtinuit victoriā de lucifero in mundo. Terti⁹ lapis est iaspis ꝑ quē designať dei filius. scz iesus cuius nomen incipit per i sicut nomen istius lapidis. Nam sicut iaspis est coloris viridis habens aliquas venas rubeas. Sic iesus christus fuit viridis ratione diuinitatis: eo ꝙ sicut color viridis confortat visum ita ⁊ christus ꝙtum ad diuinitatez summe delectat anime aspectum. Etiam habuit venas rubeas rōne humanitatis scz in circum-

cẗione ⁊ passione. ¶ Quartus lapis est sa/
phirus per quē designaẗ spūssanctus: cuius
nomen incipit per s. sicut nomen istius lapi/
dis. Nam sicut saphirus est lapis preciosus
transparens ⁊ totus lucidus pacis reconcili
atiuus: ardentē faciens gestantem ⁊ animū
in bono confirmans. sic spūssanctus cor no/
strum illuminat: deo patri nos reconciliat:
animū inflāmat ⁊ in gratia nos confirmat.
¶ Quintus lapis est phytoses per quē desi/
gnaẗ pater cuius nomen incipit per. p. sicut
nomē istius lapidis. Naz sicut phytoses est
lapis preciosus totus flauus ⁊ si tangaẗ ma
nu comburit eam ad instar ignis. Sic deus
pater est totus sine affectiōe iustus mittēs
spūmsanctuz qui sine igne fecit corda nostra
ardere. Et sic ptz ꝙ iste quinqꝫ persone sunt
magne dignitatis ⁊ virtutis immunes ab oī
peccato ⁊ errore. ⁊ ita partus christi sine ma
tris dolore. D

¶ Tertius flos. sacratissima

xpi natiuitas valde stupēda ⁊ mirabilis: est
sua veritate certa ⁊ non dubitabilis. ptz per
duos testes. Primus est Esaias. lxvi. ca. di
cens. Anteqꝫ parturiret peperit: anteꝗ͞ eue
niret partus ei⁹ peperit masculū. Quis vnꝗ͞
audiuit tale ⁊ quis vidit huic simile. Secun/
dus testis est Hieremias. xxxi. ca. dicēs. No
uum faciet dn̄s super terrā mulier circunda
bit virum. Super quo dicit magr̄ sniarū lib.
iij. dist. xiij. ca. ij. recte dicit. Quia in vtero v̾/
ginis perfectus vir extitit non solum ꝓpter
animam ⁊ carnem: sed etiam ꝓpter sapien
tiam ⁊ gratiā qua plenus erat: hec ille. Pro
euidentia huius primo ponā qnqꝫ mirabilia
Scd̄o post qd̄libet mirabile vnū exempluz
familiare. Tertio vnuz instrumentū insigne
per que apparebit veritas. ¶ Primū mirabi
le fuit ex parte pariētis. s. ꝙ duo corpora fue
rint in eodem loco. Nam virgo sine violatio
ne puerum peperit: ⁊ tamen ianua vteri sibi
non cessit. hoc est valde mirabile. Nunq̄d nō
foret mirabile si de vrna clausa exiret marga
rita vrna remanēte totaliẗ clausa ⁊ margari/
ta integra. Et nunq̄d si de manu exiret po/
muz manu existente clausa ⁊ pomo integro
Et ecce iste puer benedict⁹ q̄ est maior mar
garita ⁊ pomo cū sit tantus ꝗ͞tus alius in/
fans exiuit de vtero v̾ginali sine violatione
⁊ claustri pudoris reseratione. Quis vnꝗ͞
audiuit tale q̄s vnꝗ͞ vidit simile? Certe nul
lus. ideo admiraẗ ecclesia clamās. O admi/
rabile cōmercium creator generis humani
animatum corpus sumens de virgine nasci
dignatus est. Licet eñ sit admirabile: nō ta/
men dubitabile. ptz per exemplum in natu/
ra simile. Clarum est: ꝙ stella est luminis ⁊
radij contentiua ⁊ tamen exit radius a syde
re sine syderis violatione: ⁊ pomum est odo
ris contentiuū ⁊ tamen exit a pomo sine po
mi fractione. Et qd̄ plus est. radius solis trā
sit per vitrum sine vitri corruptione. Si ergo
natura facit hec: non poterit plus virtus di/
uina? Si natura facit ꝙ exeat a continente
sine fractione: multomagis dei filius omniū
creator potuit virginis exire vterum sine vte
ri violatione. ideo cantat ecclesia dicens. Si
cut sydus radium profert virgo filium pari
forma. Neqꝫ sydus radio neqꝫ mater filio
fit corrupta. Et non solum non est dubitabi
le imo om̄ino credibile. Nam a deo primitus
fuit promissum per vnum instrumentum qd̄
habetur Ezechiel. xliiij. ca. dicētis. Vidi san/
ctuarium ⁊ in eo portam clausaz ⁊ dixit do/
minus ad me. Porta hec clausa erit ⁊ vir nō
intrabit per eam quia dominus israel ingre
dietur ⁊ egredietur per eam. Quod exponēs
August. in quodaz sermone dicit sic. Quid
est porta in domo domini clausa: nisi ꝙ ma/
ria semper erit intacta. Et quid est homo nō
intrabit per eam: nisi ꝙ ioseph non cogno/
sceret eam? Et quid est domin⁹ solus intrat
⁊ egreditur per eam: nisi ꝙ spiritussanctus
impregnauit eam: ⁊ angelorum dominus
nasceretur per eaz? Et quid est clausa erit in
eternum: nisi ꝙ maria virgo est ante partuz
virgo in partu: ⁊ virgo post partum. hec ille.
Ecce primum mirabile. Secundum mira/
bile fuit ex parte nascentis scilicet ꝙ idem si
mul apparuit deus ⁊ homo in eadem perso
na. Nam iste puer benedictus hodie natus
simul est homo ⁊ deus. hoc est valde mirabi
le. Nunquid non foret mirabile ꝙ idem esset
homo ⁊ arbor: agnus ⁊ aquila. Et ecce plus
differunt deus ⁊ homo. quia vnum creator
⁊ aliud creatura: ⁊ tamen sunt simul in isto
puero hodie nato. Quis vnꝗ͞ audiuit tale:
aut quis vidit huic simile? Certe nullus. Sz
si hoc est mirabile non tamen dubitabile pa
tet per exemplum. In natura clarum est ꝙ
pirus ⁊ pomus sunt simul in eadem arbore.
Nam pirus erit antiqua ⁊ pomus sibi inse/
retur ideo simul eadem arbor erit antiqua ⁊
noua: scilicet pirus ⁊ pomus vt patet ex fru
ctu: quia de vtraqꝫ producit. Si ergo hoc fa

cit natura: multomagis virtus diuina: scilicz
ꝙ filius qui est antiquus: quia ab eterno: as-
sumpsit naturaz humanam que est nouella
quia in tempore creata: ideo ē simul deus ⁊
homo. patet ex opere tanq̄z ex fructu. Nam
fuit conceptus: formatus: ⁊ natus que sunt
opera hominis. Etiam fuit sine semine con-
ceptus de spū sancto formatus: ⁊ de ꝟgine
natus que sunt opera dei: ideo fuit deus et
homo retinuit qd̄ habuit: scilicet excellētias
diuinitatis. assumpsit quod non habuit: scili
cet miserias nostre humanitatis: ideo mira
tur ecclesia dicens. Mirabile misterium de-
claratur hodie innouātur nature: deus ho-
mo factus est. id quod fuit permansit: ⁊ qd̄
non erat assumpsit. non cōmixtionem pas-
sus neqz diuisionem. Et istud non solum nō
est dubitabile: imo om̄imodo credibile. Naz
a deo primitus est promissum per vnum ta
le instrumentum qd̄ ponitur Exodi iij. Vi-
dit moyses rubum ardentem ⁊ non combu-
ri: ⁊ per illam loquebat̄ sibi deus. Per istuz
Rubum intelligitur nostra humanitas. per
ignem intelligitur diuinitas. Ergo ignis si-
mul ⁊ rubus significabat ꝙ idem simul deus
⁊ homo erat futurus qui nobis loqueretur.
Ecce secundum mirabile. Tertium mira-
bile fuit ex modo pariendi: scilicet ꝙ bea-
ta virgo peperit puerum iesum cum magna
delectatione. Nam sicut cetere mulieres cō-
sueuerunt in partu multum dolere. Sic bea
ta virgo in pariendo christum cepit maxime
delectari ⁊ gaudere: eo ꝙ sicut in conceptio
ne christi fuit sine carnali delectatione: ita in
parturitione sine dolore: ideo cantat sancta
ecclesia dicens. Nesciens mater virgo viruz
peperit sine dolore saluatorem seculorum:
ipsum regem angelorum sola virgo lactabat
vbere de celo pleno. Hoc est valde mirabile
Nūquid foret mirabile ꝙ oculus erueretur
a capite vel digitus a manu sine dolore. Cer
te sic: ⁊ ecce maior coniunctio ⁊ clausio ma-
tris ⁊ pueri q̄z capitis ⁊ oculi: quia puer in
vtero interius ⁊ oculus in capite exterius
⁊ tamen puer diuisus est ab vtero sine dolo
re materno. Quis vnq̄ audiuit tale: aut q̇s
vidit huic simile? Certe nullus. Sed si hoc
est mirabile nō tamen dubitabile. patet per
exemplum. In natura clarum est ꝙ venter
scinditur ⁊ viscera extrahuntur ab vtero et
iterum reponuntur ⁊ hoc sine patientis do
lore beneficio cuiusdam lapidis vocati mē-
phytes ſm Albertum. Si ergo hoc potest
natura: multomagis potest diuina gratia ꝙ
sine dolore mulier concipiat ⁊ pariat ⁊ ma-
xime quia beata virgo peperit sine violatio
ne. Et non solum non est dubitabile: immo
om̄imodo credibile. Naz a deo primitus est
ostensum per tale instrumentum qd̄ ponit̄.
Danielis ij. Vidit daniel lapidem abscissuz
de monte sine manibus ⁊ confregit quandā
statuam. Per istum montem intelligit̄ bea-
ta virgo que fuit mons eleuatus contempla
tione: plantatus virtutum varietate de quo
dicitur in psal. Mons in quo beneplacitum
est deo habitare in eo. In illo monte fuit la-
pis insertus: quia christus qui est lapis quē
reprobauerunt edificantes. Iste ergo lapis
est abscissus de monte: quia egressus est chri
stus a virgine sine manibus. id est sine dolo
re. Quartuz mirabile fuit ex parte tēporis
nascendi. scz ꝙ fuit tanta pax in xp̄i natiui-
tate: vt in mundo guerra nesciret̄ adeo vt to
tus orbis vni dño deseruiret: put habet̄. Lu
ce. ij. Hoc est valde mirabile: nunq̇d non fo
ret mirabile ꝙ tota vna ꝓuincia q̄ p̄mo fuis-
set ī briga ⁊ guerra subito intrāte legato pa
pe nondū monente nec p̄dicāte statim oēs
gentes illius ꝓuincie forēt pacificate? Certe
sic. Et ecce totus mūdus in maligno erat po
situs in brigis ⁊ cōtentionibus. vt ptz ex lib.
Machab. Et ad pacificandū venit filius dei
legatus dei patris. Iuxta illud. Hiere. xlix.
Legatus ad gentes missus. Et statim ipso
intrante totus mundus fuit pacificatus. in
cuius signū hodie cantauerunt angeli. Glo
ria in altissimis deo: ⁊ in terra pax hoib' bo
ne volūtatis. Quis vnq̄ audiuit tale: aut q̇s
vidit huic simile? Reuera nullus. Sed si hoc
est mirabile non tamē dubitabile. ptz per ex
emplum. In natura clarum est ꝙ lapis sa-
phirus pacificat discordantes ſm Albertū.
Si ergo hoc pōt natura: multomagis diuīa
gratia. ⁊ si lapis corporalis: multomagis fi-
lius dei lapis angularis Et non solum non
est dubitabile: immo omnimode credibile.
Nam a deo primitus est ꝓmissum p tale in-
strumentuz qd̄ ponitur. Esa. ij. Et conflabūt
gladios suos in vomeres. ⁊ lanceas suas in
falces. Ex quo designabatur ꝙ in christi na
tiuitate erat pax totalis in mūdo. ideo Esai
as vndecimo capitulo. hoc aptius declarat
dicēs sic. Habitabit lupus cum agno: ⁊ par
dus cū hedo accubabit: vitulus ⁊ leo ⁊ ouis
simul morabuntur: vitulus ⁊ vrsus pascen
tur simul. requiescent paruuli eorū ⁊ puer

paruulus minabit eos. Et nō solū fuit factū
istud mirabile in xpi natiuitate: imo plura a
lia: vtpote qr aīalia ipz adorauerūt. in oriēte
tres soles apparuerūt. vinee Engaddi floꝛue
runt ꝛ fructū ꝑtulerūt ꝛ balsamuz dederunt
stella magis apparuit fons aq̄ in oleum ro
me erupit ꝛ vsqꝫ in tyberim ꝑfluxit ꝛ multa
alia. Ecce quartū mirabile. ¶ Quintū mira-
bile fuit ex parte cordis. s. quomodo coꝛ hu-
manum credere potuit puerum paruulū va
gientē esse deum om̄ipotentē: ꝛ puerū hodie
natū de femina a deo patre eternaliter gene
ratū. hoc est valde mirabile. Nunq̄d non fo
ret mirabile si vnus rusticus crederet ꝙ ho-
mo cētenarius hodie foret natus: ꝙ magn⁹
homo ꝛ altus hodie foret vt paruulus mīo
ratus. Et ecce om̄is xpianus q̄ruīcunqꝫ ru-
sticus credit hodie. ꝛ credidit Joseph. tunc
antiquus ꝙ filius dei q̄ erat non solū cente
narius īmo eternus ꝛ ab eterno et añ secu
la generatus: est hodie de virgine nat⁹. Cre
dit etiā ꝙ filius dei q̄ est ꝛ erat ita magn⁹ ꝙ
magnitudinis eius non est finis: hodie est
factus puer paruulus in gremio ꝟginis cir
cūscriptus. Nunq̄d foret mirabile si credere-
mus ꝙ aliquis simul esset paruus ꝛ magn⁹
Golias ꝛ zacheus. cedrus ꝛ ysopus ꝛ tamē
credim⁹ istum puerum benedictuz simul fo
re magnum ꝛ paruum Goliā ꝛ zacheum ce
drum ꝛ ysopum: ideo cantat ecclesia dicens
Cedrus alta libani conformatur ysopo val
le nostra. Sed si est mirabile non tamen du
bitabile. Patet per exemplū in natura. Cla
rum est ꝙ sol qui est antiquissimus quia in
principio mundi formatus: hodie mūdo est
ortus ꝛ vnus homo centenarius potest ho
die creari papa vel ep̄us. Si ergo hoc po
test natura multomagis diuina gratia ꝙ fi-
lius dei qui est eternus nostre humanitati
cōiunctus hodie mundo sit ortus. Similiter
ꝙ filius dei tam magnus hodie sit minora-
tus: qr sol qui est ita magnus luna interpo-
sita eclipsatus videtur paruus. Ita in ꝑpo
sito nostra humanitate filiū dei velante chri
stus apparuit minoratus ꝛ non solum non
est dubitabile immo om̄ino credibile. Nam
a deo primitus est ostensum per tale instru-
mentum. iiij. Reg. xx. Et Esa. xxxviij. capi.
Tempore ezechie sol qui iam ascenderat ꝑ
decem lineas in horologio Achaz retroces
sit. Per solem retrocedentē intelligit xp̄us
natus in humanitate. per decem lineas intel
ligunt decem creature rationales nouē an-
gelorum decima hominū. per decem lineas
ascenderat quia decem creaturis spūalibus
ꝑeminebat. per decem postea retrocessit qñ
naturam humanam assumpsit ꝛ minor an-
gelo apparuit. Ecce q̄ntum mirabile. E

¶ Quartus flos. Sicut fi
lius dei naturam humanam in sexu masculi
no assumere disposuit sic ex vtero femine na
sci ꝑposuit. p; per duos testes. Primus est
Augusti. libro de agone xp̄iano dicens. No
lite vosipsos contēnere viri: filius dei viruz
suscepit. Nolite vosipsas contēnere femine:
filius dei natus est ex femina. hec ille. Secū
dus testis est Magister sniarum lib. iij. dist.
xij ca. vlti. dicens. Solet etiā queri q̄uis cu-
riose a nōnullis. si deus naturam humanaz
potuit assumere s̄m muliebrez sexū. Quidā
arbitrant eum potuisse accipere hominez in
femineo sexu vt assumpsit in virili: sed oppor
tunius atqꝫ cōuenientius factum est vt de fe
mina nasceret ꝛ virū assumeret vt ita vtri-
usqꝫ sexus liberatio ostēderet. vnde Augu.
li. lxxxiij q. dicit. Hoīs liberatio in vtroqꝫ se-
xu debuit apparere ergo qr virū opoꝛtebat
suscipere q̄ sexus honorabilior est cōueniēs
erat vt femiei sexus liberatio hinc appareat
ꝙ ille vir de femina natus est. Sapiētia ergo
dei que dicit vnigenitus filius hoīe suscepto
in vtero ꝛ de vtero virginis liberationē ho-
minis indicauit hec magr. In figura huius
dicitur. Prouerb. ix. Sapientia edificauit si
bi domū: excidit in ea colūnas septem. Hec
domus est beata virgo ab om̄i labe ꝛ conta
gio feditatis īmunis ornata columnis puri
tatis sanctitatis ꝛ virtutis: ꝛ sunt iste nume
ro. Prima colūna est ferrea stabilitatis ꝛ ꝑ-
manentie. de qua dicit Hiere. i. ca. Dedit te
dominus hodie in ciuitatem munitam ꝛ in
colūnam ferream ꝛ murum ereum sup oēm
terram regibus iuda ꝛ principibus ejus et
sacerdotibus ꝛ populo. Et loquit hec de bea
ta virgine cui hec oīa cōueniūt. vt p; Scd̄a
columna est rubea. humilitatis ꝛ subiacen-
tie. de qua dicit moyses. Exodi xiiij. Respe
xit dominus super castra egyptioruz per co
lumnam ignis ꝛ nubis. Hec colūna fuit bea
ta virgo. vt patet. Tertia columna est ignea
fraternitatis ꝛ amicitie. de qua dicit Salo-
mon. iij. Reg. vij. Et statuit duas colūnas
in porticu templi. Per istam porticum tem-
pli intelligitur beata virgo succensa charita-
te. Quarta columna est erea sonoritatis ꝛ

eloquētie de qua dicit̄ Exo.xxxiij. Descēde-
bat columna nubis ⁊ stabat ad ostium ten-
torij:loquebat̄ q꜒ cū moyse.sic beata v̄go lo
quebat̄ cum xp̄o vt p꜒. ¶ Quīta columna est
aurea eq̄nimitatis ⁊ patiētie.de qua dicitur
Ecclīastici.xxvi. Columne auree figunt̄ sup̄
bases argēteas ⁊ pedes firmi super plantas
stabilis mulieris:hec mulier est beata v̄go
vt patet. ¶ Sexta columna est argētea cele-
britatis ⁊ refulgētie de qua dr̄ Canti.iiij.c.
Ferculum fecit sibi rex salomon de lignis li-
bani:⁊ colūnas eius fecit argēteas:reclina-
torium aureū ⁊c. hoc reclinatoriū est beata
virgo vt patet. ¶ Septima columna est mar
morea v̄ginitatis ⁊ pudicitie de qua dicitur
Canti.v. Crura eius columne marmoree q̄
fundate sunt sup̄ bases aureas. Et loquit̄ de
beata v̄gine vt p꜒.ideo dicit sponsa. Cāti.iij.
Egredimini filie syon ⁊ videte regem Salo
monē in dyademate quo coronauit eū mr̄
sua in die desp̄ōsationis eius ⁊ in die letitie
cordis illius. Et dauid in p̄s.dicit. Mr̄ syō
dicet homo:homo natus est in ea ⁊ ip̄e fun
dauit eam altissimus Et ideo vere dicūt ver
ba p̄posita. Pariet aūt filiū ⁊ vocabis nomē
eius iesum. ¶ In q̄bus v̄bis soluunt̄ tres
questiones quas potestis facere circa natiui
tatē xp̄i ⁊ sunt iste. ¶ Prima questio ē. Si
beata v̄go debet dici mr̄ xp̄i humanal̄r. Cui
questioni r̄ndet̄ q꜒ beata v̄go est xp̄i mater
naturalis:q꜒ pariet. ¶ Scd̄a questio est: Si
filio dei debet attribui aliqua natiuitas tem
poraliter. Cui questioni r̄ndet̄ q꜒ xp̄s est fili
us v̄ginis t̄palis:quia filiū. Tertia questio
est si p̄destinatio xp̄i sit causa nostre p̄desti
nationis exēplariter. Cui questioni r̄ndetur
q꜒ xp̄s est causa nostre p̄destinationis eter
nalis:q꜒ vocabis nomē eius iesum. Quā-
tum ad p̄mā questionē sciendū vt dicit san
ctus Thomas iij.p̄te.q.xxxv.arti.iij. In re-
sp̄ōsiōe ad scd̄z argumētū q꜒ sicut dicit Da
mascen⁹ in.iij.lib. Natiuitas tempalis qua
xp̄s est natus p̄pter nostrā salutē ē q̄dāmo
do s̄m nos q̄m natus est homo ex muliere
⁊ tempe cōceptionis debito:sup̄ nos autem
q̄m nō ex semine sed ex sp̄ūsancto: ⁊ sancta
v̄gine super legē cōceptionis.sic ergo ex par
te matris fuit illa natiuitas naturalis.sed ex
parte operationis sp̄ūssancti fuit miracl̄osa
Unde beata v̄go est vera ⁊ naturalis mat̄
christi:hec ibi.et tertio sentētiarū distinctōe
iiij.q.ij.articulo p̄mo dicit̄ q꜒ beata virgo in

generatiōe christi cōtulit quicq̄d alia mulier
cōferre debet ad generationem filij sui:puta
materiā cōuenientē ad p̄ducendum aliquid
simile in specie:et locum cōuenientē ⁊ nutri
mentū cōueniens ad conceptionē fetus. Si
ḡ alie mulieres vere dicūt̄ mr̄es ⁊ btā v̄go
vere debet dici mater xp̄i.hec ille. ¶ Quātū
ad scd̄am questionē dicit Damascen⁹ in ter
tio libro. Cōfitemur in christo duas natiui-
tates vnā que est ex patre eternā et vnā q̄
est in vltimis temporibus p̄pter nos. Super
quo dicit sanctus Thomas tertia parte que
sti.xxxv.arti.ij.i r̄n̄.q꜒ natura cōparat̄ ad na
tiuitatē:sicut t̄min⁹ ad motū vl̄ ad mutatio
nem. Motus aūt diuersificat̄ s̄m diuersita
tem terminorum:vt p꜒ p̄ ph̄m.v.phisicorum. In
xp̄o aūt est duplex natura quarū vnā acce-
pit ab eterno a patre. Alterā aūt accepit tē-
poraliter a matre.id̄o necesse est attribuere
xp̄o duas natiuitates vnā qua eternalit̄ na
tus est a patre.alterā qua tempaliter natus
est a matre.vnde Cyrillus in quadā ep̄l̄a di
cit. Non dicimus q꜒ filius dei indiguerit ne-
cessario p̄pter se scd̄a natiuitate post eā que
ex patre est. Est eñ fatuū ⁊ indoctū existētē
ante oīa secula ⁊ cōsempiternū patri dicere
indigere initio vt sit scd̄o. Q̄m autem p̄pter
nos et p̄pter nostram salutē vniens sibi s̄m
subsistentiā quod est humanū p̄cessit ex mu
liere:ob hoc dr̄ nasci tempaliter ⁊c. Quātū
ad tertiā questionē dicit sanctus Thomas
iij.parte.q.xxiiij.articulo.iij.in r̄n̄. q꜒ p̄desti-
natio potest cōsiderari dupliciter. Uno mō
s̄m ip̄m actū p̄destinātis et sic predestina
tio christi nō potest dici exemplar nostre pre
destinationis.vno eñ modo et eodem actu
predestinauit deus nos et christū. Ephe.i.
Predestinati s̄m p̄positum eius qui omīa
operat̄ s̄m p̄positum voluntatis sue. Alio
modo potest p̄destinatio considerari s̄m id
ad quod aliquis predestinat̄ quod est termi
nus et effectus predestinatiōis. et sic prede
stinatio xp̄i est exemplar nostre predestina-
tionis dupliciter. Primo quidē q꜒tū ad bo
nū ad quod predestinamur quia ip̄e est pre
destinatus ad hoc vt sit filius dei naturalis
Nos aūt predestinamur ad filiationē ado-
ptiōis que est quedā participata similitudo
filiatiōis natural̄.vñ dr̄ Roma.viij. Quos
presciuit hos ⁊ predestinauit cōformes fieri
ymaginis filij eius. Secūdo quātū ad mo
dum consequēdi istud bonū quod est p̄ gr̄a

ctam: quod quidē in christo est manifestum quia humana natura in ipso nullis suis p̄cedentibus meritis vnita est filio dei. ⁊ de plenitudine gratie eius nos oēs accepimus vt dr̄ Ioh. p̄mo. Et sicut deus p̄ordinauit nostram salutē ab eterno p̄destinādo vt p iesū xp̄m compleret. Ephe. p̄mo. Predestinauit nos in adoptionē filiorum per iesum christū Nam sub p̄destinatione eterna cadit nō solum id quod est fiendū in tempore: sed ⁊ modus et ordo s̄m quod est complendū in tempore: ⁊ sic predestinatio xp̄i est causa nostre p̄destinatiōis. Recte itaq̧ vocat iesus id est saluator. quia per sui natiuitatem saluos nos fecit: hic per gratiam tandem per gloriam. Amen.

In festo natiuitatis dñi nostri iesu christi Sermo p̄mus qui est in ordine. xi.

Natus est nobis hodie saluator. Luce. ij. ⁊ in euāgelio p̄me misse hodierne solēnitatis. Sāct⁹ Leo doctor ecclie ⁊ summus pōtifex considerans sacram solēnitatē natiuitatis iesu xp̄i in quodā s̄mone dicit sic. Exultemus in domino dilectissimi ⁊ sp̄uali iocunditate letemur quia hodie illuxit nobis dies redemptionis noue: reparationis antique: felicitatis eterne. Reparat enim nobis salutis nostre annua reuolutione sacramentū ab īitio p̄missum: in fine redditū: sine fine mansurū In hac die dignum est nos sursum erectis mentibus diuinū adorare mysteriū: vt qđ dei magno munere agitur magnis ecclesie laudibus celebretur: hec ille. Et sanctus Augustinus in quodam sermone dicit sic. Dulcissima dies est hodie: ī qua compūctio etiam infidelibus venit. in qua mīa tangit pius: impius veniam sperat: compunctus reditum nō desperat: captiuus libertatem assequitur: remediū optinet vulneratus. In hac die qui conscientiā habet securam dulcius gaudeat: qui miseram attentius timeat: qui bonus est affectuose oret: qui peccator deuotissime supplicet: hec ille. Sup quibus verbis moueo talem questionē. Utrū sacratissima dies natiuitatis iesu xp̄i initiū nostre sanctificationis ⁊ mundicie sit inter cetera eius mysteria maxime exultationis ⁊ letitie. Ad istam questionē respondet perfectissime ⁊ veressime angelus e celo missus totius sancte trinitatis verissimus ac fidelissimus paranīphus in verbis propositis dicens. Natus est nobis hodie saluator. Hec autem responsio angeli est sufficientissima. Ponit enim quattuor causas ex quarū qualibet manifeste ↄuincitur q̄ hec dies hodierna est dies maxime exultatōnis ⁊ letitie. Et sūt iste numero. Prima est ex parte germis quod est magne dignitatis: quia natus est. Secūda est ex parte muneris quod est magne vtilitatis: quia saluator. Tertia est ex p̄te generis quod est magne sanctitatis quia nobis. Quarta est ex parte temporis quod est magne cōgruitatis: quia hodie. Prima causa quare angelus ostendit hanc diem fore maxime exultatiōis et letitie est ex parte germinis siue generati et nati: quia natus est ille de quo dicit Maximus in sermone presentis diei. Hic ē a patriarchis predict⁹ a prophetis predicatus: ⁊ ab angelis nūciatus. Natus est ille de quo dicit origenes in sermone. Hic est qui est in excelsis sine mr̄e et in terris sine patre: in celis s̄m diuinitatē in sinu est patris: ⁊ in terris s̄m corporis susceptionē in sinu est matris. Natus est ille de quo promissum est Abrahe q̄ in semine suo benedicerent omnes gentes. Natus est ille de quo predixit Iacob q̄ erat mittēdus et ip̄e foret expectatio gentium. Natus ē ille de quo deus dicit Moysi. Prophetam suscitabo de medio tui. Deutero. xviij. Natus est ille homo non homo purus sed deus ⁊ homo verus de q̄ longe ante predixit. Esayas ix. c. Paruulus natus est nobis ⁊ filius dat⁹ est nobis ⁊ vocabitur nomen eius admirabilis consiliarius deus fortis pater futuri seculi p̄nceps pacis. ergo natus est puer q̄ est dei ⁊ hominis filius qui est deus ⁊ hō verus Et ex vtraq̧ parte hec dies est maxime letitie. Si enī consideremus q̄ iste puer benedictus hodie nat⁹ est dei filius: magna nobis adest letitie materia. Nunquid habitātibus in tenebris ⁊ vmbra mortis inest materia meroris ⁊ tristitie dicēte Thobia. v. c. Quale gaudiū est mihi qui in tenebris sedeo ⁊ lumen celi non video. Nūquid illustrante eis lumine seu splēdore in ortu solis aduenit cā exultationis ⁊ letitie que tanta est vt fere fugiant: auicule cantēt: ⁊ hoīes ad op̄a sua exeant dicente p̄s. Ortus est sol ⁊ congregati sunt ⁊ in cubilibus suis collocabunt. Exibit

Conclusio questionis

Sacratissima dies natiuitatis christi que initium est nostre sanctificationis et mundicie: inter cetera mysteria maxime sit exultationis et letitie

homo ad opus suū ⁊ ad operationem suam
vsq3 ad vesperam. Et ecce ante ortum huiꝰ
benedicti pueri filij dei pr̄is homines ambu
labant in tenebris clare cognitionis: vt erra
rent in solitudine in aquoso et viā ciuitatis
eterni tabernaculi nō inuenirent. sed hodie
natus est iste puer benedictus dei patris lu
men oriens ex alto illuminare his qui in te-
nebris ⁊ in vmbra mortis sedēt ad dirigen-
dos pedes nostros in viā pacis dicēte Esa.
ix. c. Habitātibus in regione vmbre mortis
lux orta est eis. Ideo hodie oriente luce in-
fernales bestie sc3 demones aufugerūt. sodo
mite fere inmūde extincti sunt ⁊ statue siue
ydola ceciderunt: sed celi auicule. s. angeli cā
tauerūt gloria in excelsis deo. Pastores ⁊ re
ges exierunt ad opus adorationis. ideo ista
dies est dies letitie. Primo angelis dicente
Gregorio in hymno. Gaudet chorꝰ celestiū
et angeli canūt deo palamq3 sit pastoribus
pastor creator omnīū. Secūdo terrigēis di
cente ps. Lux orta est iusto ⁊ rectis corde
letitia: quia iste puer benedictus est lux vera
que illuminat omnē hominē venientem in
hunc mundū. Ioh. i. In signū huius media
nocte tenebrosa qua natus est iste puer be-
nedictus sunt tres soles in vnu3 conuersi q̄
sic aerem illustrauerūt vt ip̄a natiuitatꝭ eius
hora lux meridiana videret: ad significandū
ꝙ ille natus ē qui ē vna ꝑsona in trinitate ⁊
omnes vnum in essentia ⁊ quelibet earū est
lux ad illuminandū peccatoꝝ corda. vt veri
ficet illō lux ī tenebris luc3. Ioh. i. vñ Maxi
mus in sermone p̄ntis diei dicit. Hodie exor
tum est lumen in tenebris: ⁊ quod celum se
habere gaudebat: mūdus dum nesciret acce
pit. dies sanctificatꝰ illuxit nobis: venite gē-
tes ⁊ adorate dñm: quia hodie descēdit lux
magna super terram: hec ille. Et merito iste
puer dei filius dicit lux siue splendor dicente
apostolo. Heb. i. Qui cum sit splēdor glorie
⁊c. Unde comparatur luci ꝓpter quattuor
¶ Primo rōne ꝓcessionis quia sicut lux ꝓ-
cedit a sole: et a sole et luce ꝓcedit feruor: sic
a deo patre ꝓcedit filius qui est lux ⁊ ab vtro
q3 ꝓcedit sp̄ussanctus q̄ est feruor siue amor
Secūdo rōne incorruptionis. Na3 sicut lux
exit a sole et solem nō frangit: sic filius dei a
patre procedit et tamen ipsum non scindit.
¶ Tertio rōne durationis. Nam sicut lux si
ue splendor exit a sole: et tamen sol nō p̄ce-
dit splendorē tempore sed mox vt fuit splen-

dorem emisit. sic dei filius exit a deo patre ⁊
tamē deus pater non precessit tempore filiū
sed sicut ab eterno fuit: ita ab eterno genuit
eu3. Quarto quia sicut lux solis siue splēdor
vitrum per quod transit non frangit: sed illu
strat pulchrificat ⁊ calefacit: sic iste puer dei
filius vterum virginis marie intrauit ⁊ exi-
uit: non violauit s3 sacrauit ⁊ dotauit. ergo
iste puer xp̄s hodie natus dei filius bene di
citur lumen siue splendor: ideo ecclesia cātat
dicens. Christe redemptor omniū ex parte
patris vnice: solus ante p̄ncipium natus in-
effabiliter. tu lumen. tu splendor patris. tu
spes perennis omniū intende quas fundunt
preces tui per orbe3 famuli. Et quia hec lux
est hodie exorta: ideo hec dies est letitie vt
dicat illud Hester. viij. Noua lux oriri visa ē
gaudium: honor: tripudiu3 apud omnes: q2
populus qui ambulabat in tenebris vidit lu
cem magnam. Esaye. ix. c. Et vere magnam
quia solem. Sic enim dei filius est lux: ꝙ ēt
est sol hodie nobis orbis ortus. ⁊ vobis ti-
mentibus nomen meum orietur sol iustitie.
ideo dicit ecclesia. dum ortus fuerit sol de ce
lo videbitis regem regum procedente3 a pa
tre tanꝙ sponsum de thalamo suo. Ortus
autem solis est iocundus. Et sic patet ꝙ si
cōsideretur istius pueri natiuitas prout est
deus et patris filius est nobis maxime leti-
tie et exultationis. ideo dicit Faustus in ser
mone huius festiuitatis. Adest ecclesie ex-
optatissimus dies gratia gemīata resplen-
dens: candore non quidem consueti lumi-
nis illustratus. sed precipui solis fulgore co-
ruscus. Ducite fideles christi festiuissima
gaudia. Res hodie perfecta est nobis no-
ua que olim fuerat repromissa. Intrat arti-
fex mundi angustias ventris humani: effi-
citur grauida mater intacta. Et ecce tanꝙ
sponsus de thalamo suo processit christus
ex marie vtero: hec ille. Si autem considere
mus ꝙ hic puer benedictus est homo verus
hodie natus: magna nobis adest letitie cau
sa. Nunquid in ortu noue lune homines pre
cipue letantur: nouam lunam cum gaudio
contemplantes. causa est: quia preest nocti
sicut sol diei. Gen. i. Luminare maius vt p̄-
esset diei ⁊ luminare minus vt preesset nocti
Et ecce iste puer benedictus qui est sol s̄m
diuinitatem dicitur luna s̄m humanitatem
Ratio est: quia sicut sol de natura sua nūꝙ
eclipsat in exītia: luna tamen inter nos et

Hm posita eclipsat in apparentia:ita licz dei
filius nunꝗ̄ perdit suam perfectionem reali-
ter, tamē interposita humanitate assumpta
quo ad nos perdit apparenter. Nam iste pu
er benedictus licet sit deus et vt sic sit sapiē-
tissimus: potentissimus et similia. ⁊ hoc in
existentia: tamen indutus nostra carne ⁊
humanitate interposita cum non loquatur:
non ambulet:sed lacteat: vagiat. videtur sa-
pientiam et potentiaz non habere. ergo iste
puer benedictus vt deus est sol: vt homo est
luna: et quia deus et homo sunt hodie in p̄-
sepio et virgis gremio. Ideo recte dicit illō
Abacuch tertio. Sol et luna steterunt in ha
bitaculo suo. ⁊ infra. Egressus es in salutem
populi tui in salutem cum christo tuo. Sic
ergo iste puer benedictus vt homo est luna
sed ortus noue lune est gaudiosus. ideo hec
dies est dies gaudiosa et vere gaudiosa: qa
si natiuitas ysaac fuit gaudiosa ita vt ysaac
īterpretaret risus: in quo ysaac erat facta p
missio de isto puero scilicet iesu christo: ꝙ̄to
magis natiuitas ipsius pueri pmissi erit le-
tabunda. Si enim gaudiosa est promissio
multomagis eius exhibitio ⁊ receptio. Etiā
si natiuitas Johannis baptiste precursoris
fuit multum gaudiosa: vt dicitur Luc. p̊mo
multomagis natiuitas domini nr̄i iesu xp̄i
debz esse letabunda. Preterea si mulier post
ꝙ̄ peperit puerū iam nō meminit pressure p-
pter gaudium: quia natus est homo in mun
dū. Joh. xvi. quāto magis beata maria post
ꝙ̄ peperit xp̄m debet ⁊ debemus nos oīs
gaudere que nullam pressuraz vel dolorem
passa est ppter puerperiū: quia natus est ho
mo non quicūqz sed verus dei ⁊ v̄ginis fili-
us in mundū saluandū. Ergo clare patet ꝙ
hec dies hodierna est maxime exultationis
et letitie ex p̊ma causa scz ex parte germinis
quia natus est christus deus ⁊ homo verus
in lege promissus. Ecce ꝙ est puer magne
dignitatis vt dicit primū. ¶ Quantū ad se-
cundam causam quare hec dies est maxime
exultatiōis ⁊ letitie est ex parte muneris qa
saluator. Nam iste puer benedictus nō solū
est hodie natus: immo ⁊ est nobis dat᷒. iux
illud Esa. ix. Puer natus est nobis ⁊ filius
datus est nobis. ⁊ per consequēs est munus
datum nobis: quia ad saluandū nos est no
bis datus. Vere enim iste puer est mūdi sal
uator: quia ipe est qui toto mundo aquis di
luuij pereunte inter vndas aquarū validas
noe cum sua familia saluauit. Ipe est qui in
ter flāmas sulphureas sup qnqz ciuitates e
celo missas. loth cum duabus suis filiabus
saluauit. Ipe est q populū israel inter crebra
flagella e celo in egyptū missa saluauit. Ipe
est qui populum egyptiacū in medio maris
rubri submersit ⁊ filios israel īter muros aq̄
rum transire sicco vestigio fecit et saluauit:
et postea p quadraginta annos in deserto si
ne cibo et potu humano pauit ⁊ saluauit.
Quid plura? Ipse est qui sub figura angeli
gedeonē premonuit et signū in vellere ostē-
dit salutis populi israel a captiuitate ⁊ fati-
gationib᷒ aduersus inimicos vt hr̄. Judicū
vij. Nam istum puerum esse saluatorem an-
gelus predixit. Matthei. ij. Ipe enim saluū
faciet populum suum ⁊c. Duplex etiā signuz
in vellere ostensum hoc manifestat. Primū
est quia vellus in area fuit positum ⁊ tota ter
ra in circuitu fuit madida: ⁊ per consequens
maculata. sed vellus in area aridū remāsit.
Quid hic per areā significat nisi iudea que
dicitur area. quia est arida. Est enim terra q̄
non rigatur sed expectat pluuiam de celo. vt
habetur Judicū. vi. Quid per lanā nisi ma-
riam virginem candore virginitatis albescē
tem de qua xp̄o puero fuit contexta tunica:
quia caro nostra assumpta. Unde Augusti
nus in sermone de trinitate dicit. Beata nē
pe maria lana mundissima fuit ⁊ v̄ginitate
clarissima que sola digna esset in se filij dei re
cipere dignitatem. sicut lana conchilij tincta
sanguine vt ex eadez fieret purpura imperia
li maiestati tm̄modo digna: quā nullus essz
dignus induere nisi augusta preditus digni
tate: hec ille. Quid per lanam aridā tota t̄ra
remanente compluta significat nisi btā ma
ria ab omni contagio peccatorum ⁊ aquarū
sola inter mulieres munda ⁊ elongata exi-
stentibus omnibus alijs pollutis aquarum
et peccatorū maculis ac etiā fedatis. ¶ Scd̄z
signum est quia ros descendit de celo super
vellus tm̄: tota terra in circuitu sicca remanē
te. Quid per vellus significat nisi marie sa-
cer vterus. Quid per rorem nisi filij dei p̄so-
na. Quid ꝙ descēdit pluuia in vellus nisi ꝙ
descendit in vterum v̄ginis dei filius: ⁊ ipsa
sola omni alia muliere existente ab hoc pri-
uilegio aliena. p̄s. Descendit sicut pluuia in
vellus ⁊c. et ecclesia cantat. Quando natus
es ineffabiliter de virgine tunc implete sunt
scripture sicut pluuia in vellus descendisti vt

vt saluū faceres genus humanum. ergo iste
puer benedictus bene dicitur saluator: quia
per gedeonem figuratus ad saluandum est
nobis datus. Saluauit em̄ non soluz sibi di
uinitatem et matri sue virginitatem: immo
etiam nobis perditam glorie hereditatē. ps
Uox exultationis ⁊ salutis in tabernaculis
Qm̄ hec dies quā fecit dn̄s exultemus ⁊ le
temur in ea. O dn̄e saluū me fac o domine
bene ꝓsperare. Benedictus qui venit in no-
mine dn̄i deus dn̄s ⁊ illuxit nobis. Tertia
causa quare hec dies est dies exultationis ⁊
letitie: ⁊ est ex parte generis qꝛ nobis scꝫ de
genere Adam. Natus em̄ est nobis vt nobi
litemur. qđ figurať gen̄. xiij. vbi legiť ꝙ mel
chisedech erat rex salem ⁊ sacerdos dei altis
simi ꝑ quē signabať xp̄s iesus ſm aplm ad
Heb. vij. dicentez. Hic em̄ melchisedech rex
salem sacerdos dei altissimi ⁊c. vsqꝫ assimi-
latus aūt filio dei ⁊c. Ideo magi obtulerūt
huic puero aurū ⁊ thus. in auro ostenditur
regis potentia. in thure sacerdotem magnū
cōsidera. Ut sacerdos nos sanctificabit: vt
rex nos nobilitabit. ⁊ hec est materia exulta
tionis ⁊ gaudij. Quod patet per casum. si ei
aliquis pater haberet filiū ⁊ filiam et essent
de simplici genere ⁊ eadem die ⁊ hora audi
renť rumores ꝙ summ⁹ pōtifex nobilitasset
et creassꝫ masculū in sacerdotem magnuz ⁊
ep̄m. ⁊ imperator desponsasset sibi puellaz in
reginam ⁊ vxorem. Certe pater ⁊ ipsi filij
et totum genus eorum haberēt illam diem
gaudij ⁊ letitie. ita in ꝓposito. Adam pater
generis humani habebat filiam scꝫ naturaz
humanam et filium. s. quēlibet nostruz. quo
rū vterqꝫ traxit eē ab Adam. deus pater mi
sit filium suum maximum regem ⁊ impera-
torem qui desponsauit sororem nostram scꝫ
naturam humanam genere infimaz: quādo
eam assumpsit in vnitatem persone. ⁊ ita so
ror nostra facta est regina. ⁊ per consequēs
omnes sumus nobilitati. Item etiam misit
deus pater filium suum tanꝙ sacerdotem ⁊
pontificem. iuxta illud Heb. ix. Christus assi
stens pontifex futurorum bonoruz. ⁊ eiusdē
iiij. Non habemus pontificem qui nō possit
compati iufirmitatibus nostris: ⁊ h᷒ vt quēli
bet nostrum in sacerdotem magnum conse
craret. Et quia hodie sic sum⁹ nobilitati: qꝛ a
regales effecti ⁊ sacerdotes consecrati. iuxta
illud Apoc. v. Fecisti nos deo nostro regnū
et sacerdotes. ideo hec dies est maxime ex-
ultationis et letitie. Quia vero iste puer qui
hodie tanqꝫ sponsus ꝓcessit de thalamo suo
est filius dei: dominus celi maris et terre et
omniū que in eis sunt: vt dicit ps. ideo de ho
dierno eius ꝓcessu ip̄m puerū collaudātes
debemus ꝙplurimū exultare. Unde ad hoc
inuitat nos ecclesia in hymno dicens. Hūc
celum terra hunc mare hunc omne quod in
eis est auctorem aduentus tui laudat exul-
tans cantico. Nos quoqꝫ qui sancto tuo re-
dempti sanguine sumus ob diez natalis tui
hymnū nouum concinimus. Ad idez inui-
tat nos ps dicens. Iusti epulenť in cōspectu
dei ⁊ delectenť in letitia. Cantate deo: psalmū
dicite nomini eius. Uiderūt ingressus tuos
deus ingressus dei mei ⁊ regis mei qui est ī
sancto. ¶ Quarta causa quare hec dies est
maxime exultationis ⁊ letitie est ex parte tē
poris. quia hodie. Siquidē hodie per natiui
tatem iesu christi dissipata sunt omnia gene
ra vitiorum que ante incarnationem xp̄i in
humano genere prodierant put habeť Da-
nielis secūdo. vbi dicit. Tu rex videbas ⁊ ec
ce quasi statua vna grandis: statua illa ma
gna ⁊ statura sublimis stabat contra te ⁊ in
tuitus eius erat terribilis: huius statue ca-
put ex auro optimo erat: pectus autē ⁊ bra-
chia de argento. porro vēter et femora ex ere
tibie autem ferree. pedum autem quedam
pars ferrea quedam fictilis. Uidebas itaqꝫ
donec lapis abscissus est de mōte sine mani-
bus ⁊ percussit statuam in pedibus ferreis ⁊
fictilibus: ⁊ cōminuit eos ⁊ contrita sunt pa
riter ferrum ⁊ testa: es ⁊ aurum ⁊ argentuz
⁊ redacta sunt in fauillam: et nullus locus ī-
uentus est eis. Lapis autem qui ꝑcusserat
statuam factus est mons magnus ⁊ imple-
uit vniuersam terram. Quid per varias hu
ius statue structuras signatur nisi horrēde
infectiones vite humane ꝑ diuersas etates
mundi. Nam ante aduentum christi in car-
nem erat primo immundicia castrimargie
corporalis que incepit ab adā ⁊ durauit vsqꝫ
ad Noe. propter quam mundus perijt dilu-
uio. Omnis quippe caro corruperat viam
suam coraz domino. Geneſ. vi. Excellentia
arrogantie personalis que incepit a Noe et
durauit vsqꝫ ad Abraham vt patuit in edi-
ficio turris babylonie. ex qua insurrexit diui
sio regnorum ⁊ confusio linguarum. Gen̄
xi. Concupiscentia auaritie temporalis: que
incepit ab Abrahā ⁊ durauit vsqꝫ ad moy-

sem: quia tunc studebant pecoribus alendis et possessionibus ampliandis propter quod abraham τ loth nequibant cohabitare. Genes. xiij. Opulentia incõtinentie τ gulositatis que incepit a moyse τ durauit vsq3 ad Salomonem. Nam iudei in deserto dicebant. Utinam essemus mortui in egypto quãdo sedebamus super ollas carnium τ comedebamus panem in saturitate: vt habet. Exo. xvi. Etiam Sanson excãdescebat amore dalile. Judic. xvi. Duritia obstinationis τ pertinacie que incepit a Salomone qui immemor beneficiorum dei rõne prostituta ydola coluit. Et Roboam a quo recesserunt decem tribus sua dira tyrannide. iij. Reg. xij. Uersutia fictionis τ fallacie: q̃ incepit a phariseis qui abiecto timore dei summũ sacerdotium symoniace vendebant vt patet in libris Machabeorum. Ista execrabilia christus velut lapis hodie de monte psiliens comminuit: contriuit: τ in nihilum redegit. Quod ẽ tempus regularis obseruantie: continentie: veritatis: humilitatis: castitatis: paupertatis: τ largitatis. hec omnia docuit nos christus hodie vt patet in euãgelijs per totuz. De cõgruitate huius temporis loquitur Paulus gal. iiij. Atvbi venit plenitudo temporis misit deus filium suum natuz ex muliere factũ sub lege. Super quo dicit sanctus Thomas iij. parte. q. xxxv. arti. viij. in rñ. q̃ hec ẽ differentia inter xp̃m τ alios hoĩes q̃ alij hoĩes nascunt subiecti necessitati temporis. xp̃us autem tanq̃ dominus τ conditor omnium temporũ elegit sibi tempus in quo nasceret sicut τ matrem et locum. Et quia que a deo sunt ordinata sunt τ conueniẽter disposita. cõsequẽs est q̃ christus venerat nos in statum libertatis reducere de statu seruitutis. Et ideo sicut mortalitatem nostraz suscepit vt nos ad vitam reduceret: ita in tempe dignatus est nasci quo mox natus censui cesaris ascriberetur atq3 ob nostri liberationẽ ip̃e seruitio subderet τ hec est ratio cur hodie. Secũda ratio est quia tempore illo quo totus orbis sub vno p̃ncipe viuebat maxima pax fuit in mundo. Jdeo decebat vt illo tempore nasceret qui est pax nostra faciẽs vtraq3 vnum: vt dicitur Eph. ij. Et hec est ratio hieronymi super Esa. vbi dicit sic. Ueteres reuoluamus hystorias τ inueniemus vsq3 ad vigesimũoctauum annum cesaris augusti in toto orbe terrarum fuisse discordias; orto autem domino omnia bella cessauerũt sm illud Esa. ij. Non leuabit gens cõtra gẽtem gladium: hec ille. Tertia ratio est quia congruebat vt illo tempore quo vnus princeps dominabatur in mũdo christus nasceretur qui venerat suos congregare in vnum vt esset vnum ouile τ vnus pastor. Joh. x. Et hec est ratio sancti thome vbi supra in responsione ad primum. Quarta ratio ẽ q̃a tempore regis alienigene christus nasci debebat vt impleret p̃phetia Jacob dicentis Geñ. xlix. Non auferetur sceptrum de iuda donec veniat qui mittendus est. τ hec est rõ Crisostomi super mattheum dicentis. Quã diu iudaica gens sub iudaicis regib9: q̃uis peccatoribus tenebatur: p̃phete mittebãtur ad remedium eius. Nunc autem quãdo lex dei sub potestate regis iniqui tenebatur: nascit christus. quia magna τ desperabilis infirmitas medicum artificiorem querebat. h' ille. Quinta ratio est quia tũc christus nasci voluit quãdo lux diei crementum incipit accipere: vt ostẽderetur q̃ ip̃e venerat vt homines crescerent in lucem diuinaz sm illud Luce p̃mo. Illuminare his qui in tenebris et in vmbra mortis sedent. Simul etiã asperitatem hyemis elegit ad natiuitatem: vt ex tunc carnis afflictionem pateretur p nobis et hec est ratio Augustini in libro de q̃stionibus noui et veteris testamenti. ideo ecclesia cantat. Hodie nobis celorum rex de virgine nasci dignatus est: vt hominẽ p̃ditum ad regna celestia reuocaret. Gaudet exercitus angelorum: quia salus eterna humano generi apparuit. Hodie nobis pax vera de celo descendit. Hodie per totum mundum melliflui facti sunt celi. hodie christus natus est. hodie saluator apparuit. hodie in terra canunt angeli: letantur archangeli. hodie exultãt iusti: dicentes. Gloria in excelsis deo h' ecclesia. Et istud confirmat leo papa in sermone hodierno dicẽs. Saluator noster dilectissimi natus est gaudeamus. Nec eñ fas est locum esse tristitie vbi natalis est vite. Nemo ab huius alacritatis participatione secernitur. vna enim letitie cõmunis est ratio. Gaudeat sanctus quia inuitatur ad palmam: gaudeat peccator q̃a inuitatur ad veniam. animetur gentilis quia vocatur ad vitam: hec ille. Patet ergo manifeste respõsio ad questionem qua queritur quare hec dies est maxime exultationis τ letitie p h' quod

angelus dicit. quia natus est hodie saluator
ergo gaudeamꝯ omnes fideles saluator no-
ster natus est in mundū. hodie processit ꝓ-
les magnifici germinis ⁊ perseuerat pudor
virginitatis. ideo dicit angelus. Euāgelizo
vobis gaudium magnū quod erit omni po
pulo: quia natus est vobis hodie saluator: vt
dicunt verba ꝓposita in quibus notã quatu
or flores. B

Primus flos. natus est
nobis hodie saluator tanq̄ veterum errorū
expulsiuus. vnde. ij. Regū. xxiij. dicit. Lux
aurore oriente sole mane absq̄ nubibus ru-
tilat. Nam homo viuens in lege nature de-
uenerat in tantam ignorantiam ꝙ vix erat
qui deum cognosceret ⁊ ydolis non seruiret.
Geneß. vi. Omnis quippe caro corruperat
viam suā coram domino. scʒ ydolis seruiē
do. Deutero. xxxij. Immolauerūt demonijs
et non deo: dijs quos ignorabant. Ideo di-
cit sanctus Thomas in epistola ad vrbanū
papam. Sapiētie lux infusa hominibus per
peccatorum tenebras ⁊ occupationum tem
poralium caligines erat obumbrata. Et in-
tantum erat cor quorūdam insipiētium ob-
scuratum: vt gloriam dei in ydola vana cō-
uerterent: ⁊ ea facerent que non conueniūt:
in sensum reprobū incidentes: hec ille. Ad
has tenebras expellendas natus est christꝰ
tanq̄ lux vt patet per duos testes. Primus
est Esayas. xlix. c. dicēs. Dedi te in lucē gen-
tiū vt sis salus mea ab extremis terre. Se-
cundus est Salomon. Sapie. vij. dicēs. Cā
dor est enim lucis eterne ⁊ speculum sine ma
cula dei maiestatis. ⁊ ymago bonitatis illiꝰ
Nam filius dei non venit ad nos in subsistē
tia sue maiestatis nec in fonte sue claritatis
quia tantam lucem ⁊ claritatem nō potuisse
mus sustinere. ſʒ vt ipm intueri possemꝰ sue
claritatis lucem obtexit ⁊ obumbrauit tegi-
mine sue sanctissime et mundissime carnis
quam de vtero ꝟginali ꝓ nobis peccatoribꝰ
misericorditer assumpsit. ꝑut sanctus Tho
mas in epistola ad vrbanum papam dicit.
Fons sapiētie verbum dei presidens in ex-
celsis: per quod pater prudēter fecerat ⁊ sua-
uiter disposuerat: in fine temporum carnem
sumere voluit vt sub tegumento nature cor-
poree splendorem eius humanus intuitus
posset inspicere: quem in celsitudine maiesta
tis sue non valebat attingere: hec ille. Et cri
sostomus super illud. Vidimus gl'iam eius
dicit sic. Vidimus gl'iam eius quā vtiq̄ nō
vidissemus nisi per consortiū humanitatis
visus esset a nobis. Et augustinus ibidem
dicit. Verbum caro factū est: vt possis dicere
vidimus gl'iam eius. Istud declarat dupl'r
Primo exemplo nature. Scd'o mysterio fi-
gure. Exemplū in natura est tale. Cū homo
nō possit videre solem in sui claritate: q̄a ex
cellens sensibile positum supra sensū corrū-
pit sensum: vt d'r tertio de anima. ideo ponit
ante oculos pannū lineū clarū vt sic videat
solem. ita intellectus noster qui se habet ad
manifestissima nature sicut oculꝰ noctue ad
lucem solis: vt d'r secūdo Metha. Cum non
posset videre deum in sui claritate. iux̄ illud
Esa. xlv. Vere tu es deus absconditus sup-
posita humanitate diuinitati cognoscimus
deum: vt verificet illud quod d'r. Esaye. lij.
Propter hoc sciet populus meus nomē me
um in die illa: quia ego ipe qui loq̄bar ecce
assū. Mysteriū figure apparet Exo. xxxiiij.
vbi dicitur. Operiebat moyses faciem suam
siquādo loquebat ad eos. Super quo dicit
Crisostmoꝰ sup mattheū. Si em̄ iudei moy-
si nō sustinuerūt faciē glorificatā videre. sed
velamie opus fuit: qualiter diuinitatē nudā
existentem: inaccessibilem etiā ipsis supioribus
virtutibꝰ nos lutei ⁊ terrestres sufferre posse
mus: hec ille. Etiam velum erat in templo.
Exo. xl. Cūq̄ intulisset archam in taberna-
culum appendit ante eam velum. vt sic possꝫ
vtcūq̄ deū ppl's cognoscere. Et h' in figura
huius mysterij ꝯtingebāt illis. C

Secundus flos. natus
est nobis hodie saluator tanq̄ mortuorum
viuificatiuus. Iste flos patet ꝑ duos testes
Primus est ps dicēs. Benedic anima mea ps. 102.
domino ⁊ noli obliuisci om̄s retributiones
eius ⁊c. vsq̄ dies eius tanq̄ flos agri sic ef-
florebit. Secūdus est Esayas. lxi. c. Spiritꝰ
dñi super me eo ꝙ vnxerit me ad ānūciādū
mansuetis. Misit me vt mederer contritis
corde: et predicarem annū placabilē dño ⁊c.
Etiam potest declarari exemplo in natura ⁊
mysterio in figura. Exemplū in natura est
tale. Dicūt naturales ꝙ sol est maxime cau
sa vite ⁊ sanitatis. vnde quidā eoꝝ dixerūt.
ꝙ sol est pater hominū deorūq̄ vt dicit ter
tio de anima. Et p'mo de celo dicit philoso-
phus p'mum orbem esse causam om̄is viui

om̄is virtutis: ꝛ oīs operationis. Et hoc mediante sole. qꝛ homo ꝛ sol generāt hoīem. vt dr̄ scd̄o phicoꝝ. Ratio est: qꝛ vita ꝛ sanitas cōsistit in calido ꝛ humido temperato: puta in sanguine: sol aūt est causa calidi temꝑati: ergo ꝛc̄. Et precipue est cā sanitatis in ortu suo. Nam videmus q̄ infirmi melius se habēt in ortu solis q̄ in meridie vel in sero. Sic spūaliter xp̄s est sol. Malachie. iiij. ca. Orief vobis timentibꝰ nomen meū sol iusticie ꝛ sanitas in pēnis eius. ideo est cā sanitatis ꝛ vite spūalis ꝛ precipue in sui natiuitate: ꝑut dicit Esa. lviij. Mane erūpet lumen tuū ꝛ sanitas tua citius orief. idē dic̄. xxv. ca. loquēs xp̄o. Factus es fortitudo paupi: fortitudo egeno in tribulatione sua: spes a turbine vmbraculū ab estu. Misteriū figure habef. Numeri. xxi. Ubi deus mandauit moysi dicēs. Fac serpentē eneū: ꝛ pone eum pro signo qui percussus aspexerit eū viuet. Et ita accidit vt ibidem dr̄. Per istum serpentez figurabatur xp̄us qui venerat ad liberanduz nos ab infirmitatibus nostris. Mar. ij. cap. Non egent qui sani sunt medico: sed male habētes. ideo Bernardus in sermone dicit sic. Non sane infructuosa est natiuitas saluatoris. respicite perditi: venit xp̄us querere ꝛ saluum facere quod perierat. Morbidi conualescite. Siquidem ante faciem vnctionis xp̄i nullus omino stare poterit morbus anime. hec ille. ideo dicit Psal. Misit verbum suum ꝛ sanauit eos. D

Tertius flos. Natus est

nobis hodie saluator vt ianuam celi nobis aperiret. Sancti doctores tradunt q̄ nec legalia: nec circūcisio: nec aliq̄d aliud quod ante incarnationem filij dei fieret aut seruaref eterne vite ianuam nobis reserabat: sed filiꝰ dei sui incarnatione ꝛ natiuitate hāc ianuā nobis aperuit. In cuius signum multitudo angeloꝝ descēdit ad hoc nobis manifestandū. Consuetudo est in ciuitatibus q̄ porte stant clause per totam noctem: sed de mane aperiunf. ꝑmo Paralipo. ix. ca. Stabant in custodijs suis ꝛ facto mane aperiebant portas. Spūaliter per totam noctem tam legis nature q̄z legis scripture: scz mosayce: qd̄ erat tēpus noctis ꝛ ignorantie: porte erant clause. Sed in mane natiuitatis filij dei sunt aperte. Judic̄. xix. Mane facto surrexit homo ꝛ aperuit ostium. Mane facto: scz incarnationis surrexit homo: scilz ille homo de quo scriptum est. homo est ꝛ quis cognoscet euz Ille homo. de quo dicif in Psal. Homo natus est in ea. id est in virgine gloriosa: ꝛ aperuit ostium scilicet regni celorum. Unde glosa super illo verbo. Non erat locus in diuersorio dicit sic. Eget loco vt nos in celis habeamus mānsionem: ideo in via nascitur qꝛ viam nobis ostensurus erat. Juxta illud. Job. xiiij. Ego sum via veritas ꝛc̄. E

Quartus flos. natus est

nobis hodie saluator vt sine defectu nobis effulgeret. Nam sine aliq̄ peccato cōceptus ꝛ natus est xp̄us. Unde magr̄ sniarum lib. iij. di. xvi. ca. ij. dicit sic. Et est notandū xp̄m de om̄i statu hoīs aliquid accepisse q̄ omēs venit saluare. Sunt em̄ quattuor status hominis. primus ante peccatū. secundus post peccatum ꝛ ante gratiam. tertius sub gratia quartꝰ in gloria. De primo statu accepit immunitatem peccati. Unde Aug. exponens illud Johānis euāgeliste. Qui de sursum venit super omēs est. dicit xp̄m venisse de sursum. id est de altitudine summa humane nature ante pcm̄: quia de illa altitudine assumpsit verbum dei humanam naturā dum culpam non assumpsit: cuius assumpsit penam: sed penā assumpsit de statu secūdo ꝛ alios defectus. De tertio vero gratie plenitudinem. de quarto non posse peccare ꝛ dei ꝑfectam contēplationē. Habuit em̄ simul bona vie quedā ꝛ bona patrie: sicut ꝛ quedam mala vie. hec Magister. disti. xij ca. iij ꝛ. iiij. idem dicit. Ideo petrus in epl̄a. Qui peccatum non fecit nec dolus inuentus est in ore eius. Figuraz huius hēamꝰ. Dani. iij. vbi dr̄ Uideo q̄ttuor viros solutos in medio ignis ambulantes ꝛ nihil corruptionis in eis est. Et species quarti similis est filio dei. Per istos quattuor viros intelligo Hieremiam Johānem baptistam Beatam virginem ꝛ xp̄m solutos quo ad eoꝝ natiuitatez ab originali peccato: in medio ignis huius mundi ambulantes. Sed species quarti similis est filio dei qui non solum est solutus a peccato originali in sua natiuitate: sed etiā in sua ꝑceptiōe. Unde nullus est christo similis nec ei adequari pōt. Juxta illud Psal. Quis in nubibus equabitur dn̄o: quasi dicat nullꝰ. quoniam omēs declinauerunt simul: inutiles facti sunt non est qui faciat bonū: non est vsq̄

Natus est nobis hodie saluator tanquam ianuam celi nobis patefaciens

Natus est nobis hodie saluator tanquam defectus viros [illegible] / reclusurus

ad vnum:scilicet xp̄m hodie nobis natum.

In eodem festo natiuitatis dominice Sermo secundus. ordine. xij.

VErbum caro factū est τ habitauit in nobis. Joh. p̄mo. τ in euangelio tertie mis-
se huius solénitatis. Dauid ꝓ-
pheta loquens de natiuitate verbi incarna-
Ps. 49 ti in Psal. dicit. Deus noster manifeste ve-
niet deus noster τ non silebit: aduocabit ce-
lum desursum τ terram discernere populuz
suuz. Congregate illi sanctos eius qui ordi-
nant testamentum eius super sacrificia τ an
nunciabunt celi iusticiam eius quoniā deus
iudex est: scz ꝓ redemptione generis huma
ni. Et subdit. Audi populus meus τ loquar
israel τ testificabor tibi deus de⁹ tu⁹ ego suz.
hec ille. Et paulus prenuncians hoc esse im
pletum dicit. Tit. ij. Apparuit gratia salua-
toris nostri dei omnibus erudiens nos: vt
abnegantes impietatem τ secularia deside-
ria sobrie iuste τ pie viuamus in hoc seculo.
B ¶ Super quibus verbis sanctorum mo-
ueo talem questionem. Utrum verbi incar-
nati gloriosa natiuitas ſm quam voluit ge-
nus humanum saluari: rōnabiliter debuerit
oībus hoībus manifestari. Ad istam q̄-
stionem respondens sanctus Thomas ter-
tia parte. q. xxxvi. arti. i. in rñ si. dicit sic. Q2 na
tiuitas xp̄i nō debuit cōiter oib⁹ esse manife
sta ꝓpter tres rōnes. Prima ratio est: quia
per hoc fuisset impedita humana redēptio q̄
per crucem eius facta est: q2 vt dicit. i. Corin
thi. ij. Si cognouissent nunq̄ dñz glorie cru-
cifixissent. Secūda ratio ē: q2 hoc diminuis-
set meritum fidei per quā venerat homines
iustificare: ſm illud. Roma. iij. Justicia dei
per fidez iesu xp̄i. Si eñ manifestis indicijs
xp̄o nascente eius natiuitas oībus appa-
reret iaz tolleret ratio fidei que est argumē
tum non apparentiū. vt dicit. Heb. xi. Ter-
tia ratio est: q2 per hoc venisset in dubium ve
ritas humanitatis ipsius. vnde Augusti. di
cit in ep̄la ad Volusianū. Si nullas ex par-
uulo in iuuentutē mutaret etates: nullos ci-
bos: nullos caperet somnos: nōne opinionē
confirmaret erroris: nec hoīem verum vllo
modo suscepisse crederet. Et dum oīa mi
rabiliter facit aufert quod misericorditer fe
cit. hec ille. B ¶ Sed tamen ꝓ maiori eui
dentia huius responsionis dubium est: qua
re dyabolus motus est ad tēptandū hoīem
Cum eñ primus angelus fuerit maioris di
gnitatis τ excellentie ſm naturam quo ad
cognitionem dei τ rerum creatarum: τ quo
ad voluntatem τ arbitrij libertatem: etiam
quo ad gratiaz in qua conditus erat. homo
autē minoris erat dignitatis τ ꝑfectiōis na
turalis, vt pz τ quo ad gratiā in qua erat cre
atus. Quid ergo mouit primū angelum ad
temptanduz primū hoīem. Ad hoc respon-
det sanctus Bernardus exponens illud qđ
dicit Jone. i. Propter me orta est tēpestas
τc. dicens. Q2 dyabolus vidit rōnalem crea
turam assumendaz in vnitatem persone fi-
lij dei: τ ex hoc inuidit τ hec inuidia fuit cau
sa casus eius τ mouens ipsum ad tēptandū
hoīem. Ex q̄bus verbis apparet q̄ incarna
tio filij dei fuit occasio tēptandi adam. Qđ
pōt patere ex verbis dyaboli dicentis. eritis
sicut dij. Geneſ. ij. Volēs experiri an homo
ꝑueniret ad tantā excellentiā τ dignitatez vt
eadem persona humana esset deus τ homo
Cogitauit itaq3 demon apud semetipsuz di
cens. Tanta est grauitas peccati q̄ nec deus
nec celū potest ipsum sustinere: imo nec ter-
ra quia mihi dictum est. vt habet. Esa. xiiij.
Quomodo cecidisti de celo lucifer qui ma-
ne oriebaris. Corruisti in terram qui vulne-
rabas gētes: qui dicebas in corde tuo. in ce-
lum conscendaz: super astra celi exaltabo so
lium meū: sedebo in monte testamenti in la
teribus aquilonis. id ē ero caput princepsq3
maloꝝ. Ascendam super altitudinē nubiuz
τ simil' ero altissimo. Verūtamē ad infernū
detraheris in ꝓfundum laci. Si ergo pecca-
tum meū in tantū est detestabile q̄ deus me
non sustinuit ꝓpe se: sic de hoīe erit: quem si
induxero ad peccandum τ maculanduz to-
tam naturā humanaz nunq̄ dignabit deus
eam assumere vt perueniat ad tantaz digni
tatem: scz vt homo sit deus τ ꝓpter hoc in-
duxit hoīem ad peccandum. ideo dicit. Sa-
piē. ij. Inuidia dyaboli mors introiuit in or
bem terrarū. Videns itaq3 homo se deliq̄s-
se: dei preceptum contēnendo sicut ante pec-
catum preuiderat deum incarnandū quan-
do dixit. Hoc nunc os ex ossibus meis τ ca-
ro de carne mea τc. Super quo verbo dicit
paulus. Sacramentū hoc dico magnum in
xp̄o iesu τ in ecclesia ad Epheſ. v. capi. Ita
etiam post peccatū cogitauit deum incarnā
duz in remediū peccati sui qñ de⁹ dixit. Ecce

adam factus est quasi vnus ex nobis. Geñ.
iij. Non hoc dicit deus insultando homĩ sed
confirmando primũ ꝓpositum suũ. ac si di-
xisset. nunc expedit vt vnus ex nobis fiat ho
mo pro redemptione generis ade: q: nullus
homo purus hoc potest facere. vnde Hugo
de sancto victore dicit. Pensa diuinã pieta-
tem: tenuit homo diuinam similitudinez ad
quam factus est. venit tp̃s vt reformaret ⁊
etiam eandẽ similitudinẽ transformaret. di-
ctũ est quasi in voce exprobrantis ⁊ alloquẽ
tis. Ecce adam factus est quasi vnus ex no-
bis. dicamus in voce exultationis ⁊ confitẽ-
tis. Ecce deꝰ factus est qua si vnus ex nobis
Unde de secũdo adam hoc possumus intel
ligere. hec ille. Respondit filius ⁊ spũssan-
ctus patri ⁊ dixerunt. Nonne possumus fa-
cere vnam creaturã cuius bonitas prepõde
ret bonitati totius humane nature: quomo-
do ergo essemꝰ oĩpotentes. si hoc facere nõ
possemus. Et si hoc possumus ergo per illã
recompensari posset corruptio totius huma
ne nature. ¶ Respondit pater ⁊ inquit.
Sicut ego ita ⁊ vos optime cognoscitis ꝙ
nulla natura in quantacũqꝫ dignitate crea-
retur a nobis posset sufficere ad reparatio-
nem corruptionis humane nature per mo-
dum satisfactionis. Cuius rationem tripli-
cem adduco. Prima ratio quia omnis crea-
tura totum qđ potest pro se deo debet. Un-
de non relinquitur sibi quo pro alio satisfa-
cere posset. Secunda ratio est: quia hoc re-
quirit in satisfactione. vt illud quod satisfa-
ciens reddit preponderet ei quod per culpã
ablatum est vel saltem sit equale illi. Quam
uis autem aliqua natura creata sit vel possit
esse melior natura humana: non tamen na-
tura in aliqua ꝑsona creata considerata po-
test adequare bonitatem totius nature hu-
mane. Bonũ enĩ totius nature humane est
quodãmodo infinitum per comparationez
ad supposita: inq̃ꝫtum natura humana in in
finitum per generationẽ cõmunicabilis est:
bonũ autem cuiuslibet nature create in se fi
nitũ est ⁊ finit ꝓut consideratur in vno sup
posito. ⁊ ideo cum actus ⁊ operationes sint
suppositorꝫ non potest esse. vt operatio ali-
cuius creature valeat tantum q̃ꝫtum est bo
num totius humane nature vt possit esse di
gna satisfactio ꝓ eius reparatione. Tertia
ratio est quia nos dedimus humane nature
in sui prima creatione quedaz per que supra
statum suis principijs congruentẽ eleuabat
puta ĩmortalitatem que erat gratie non na-
ture: iusticiã originalem ⁊ alia hmõi ex me
ra liberalitate nostra: que oĩa per peccatum
amisit. vnde reparare eam est ad graduz su-
periorem ipsam eleuare in quo prius condi-
ta fuerat. Sed non est possibile eleuare ali-
quã naturã ad superiorem gradum nisi no-
bis q̃ naturas condidimus ⁊ earuz gradus
ordinauimus. ideo precise vnus nostrũ põt
humanã naturã reparare. Iste rõnes confir
mãtur per Aug. libro cur quãdo ⁊ quomo-
do deus homo. ca. vi. dicẽtem. Sicut per ho
minẽ tãtummodo hoĩum fieri redemptio vi
deatur: cõuenit vt intelligat ꝙ de ade stirpe
nullus naturaliter ꝓpagari poterat q̃ illius
delicto non teneret astrictus. Et ideo qui-
libet tantominus vniuersale cyrographum
delere posset: quãto vniuersali vel ꝓpria cul-
pa minime careret. Unde rex clemens ⁊ po
tens tali modo homĩ subuenire disposuit: q̃
melius nũqꝫ excogitari potuit ⁊ vnde cõde-
scendit clementius inde illum eleuauit potẽ
tius. Quia enĩ primus homo ceciderat opor
tuit vt homo secundus condereт qui recti-
tudinẽ quã primus homo non tenuerat iste
quasi emendando teneret. hec ille. Ideo deꝰ
pater ꝯfert cum filio ⁊ spũ sctõ dicens illud
qđ ponit Augusti. ibidez. ca. x. Adam ꝑ in-
obediẽtiã morti addictus merito potest do
lere: sed multo grauius ac miserabilius pos-
set lugere si reparationis sue mysteriuz diu-
tius ignoraret. Scit enĩ ꝙ nos angelis de-
linquentibus nõ pepercimus: sed irrecupera
biliter eos dãnauerimꝰ. Ideoqꝫ merito mul
to sibi minus parcendũ opinari põt. Demũ
itaqꝫ qui prius tangendo vetita grauez rui-
nam fecit satis grauiorem ⁊ valde incõpara
biliter deteriorẽ desperãdo incurreret nisi do
minicũ aduẽtum ad instar angelorꝫ minime
cadentium cognouerit venturũ. Uerũtamẽ
summa nostra prouidentia qua lapso homĩ
manũ porrigere disposuimus ꝙ tandem ad
gratiam redeat ei insinuare velimus: ⁊ sub
multis miserijs egrotantem de spe recuperã
de salutis letificare ⁊ quodãmodo pondus
instãtis ei doloris alleuiare curemus. hec il
le. Sic ergo primo homĩ fuit primitus reue-
latus aduẽtus dñi vt si merito de instãte mi
seria doleret valde tamen de suo sueqꝫ po-
steritatis remedio gauderet ⁊ filijs suis qui
bus mortis sententiã induxerat: quasi con-

gratulando eorum redemptionem per aduē-
tum domini posset intimare. Sciebat enī ꝙ
post sui lapsuȝ nemo ex eius stirpe more na-
turali propagandus erat qui se vel alios eri-
gere valeret: nisi ille desursum veniret qui vir-
tute diuinitatis de carne peccatrice sine pec-
cato acciperet humanitatem: cuȝ qua homi-
mines iacētes erigeret de palude cui inhese-
rant ⁊ valde magno vt ita dicā conamine ex-
traheret. Tali quippe desiderio adam cum
filijs suis cruciabatur ⁊ tali spe pariter refo-
cillabatur. Exemplum: supplicanti domino
pape vel imperatori fit gaudium quādo sup-
plicatio est presentata: maius quādo est si-
gnata adhuc maius quando est registrata
⁊ sigillata: sed maximū gaudium est quādo
sigillata ⁊ registrata offertur ⁊ presentatur
supplicanti. Ita in proposito Adam ꝓpter
peccatū suum fuit expulsus de paradiso ter-
restri ⁊ priuatus maxima hereditate: qꝛ pa-
radiso celesti ⁊ pro se ⁊ pro semine suo. Vi-
dens autem ꝙ non poterat redire ad tantā
dignitatem nisi per incarnationem filij dei
habito consilio cum filijs suis composuerūt
vt mitterent supplicationeȝ deo patri ꝓ ad-
uētu filij dei in carnē. Quia vero Adam fue-
rat transgressor mandati dei ideo abel tanꝗ̄
primus iustus presentauit supplicationeȝ ꝓ
liberatione generis humani. de quo abel di-
cit Augustinus libro de mirabilibus sacre
scripture. cap. v. Iusticia triplex in abel fuit.
Prima virginitas non generando. Secun-
da sacerdotium munera placita deo offeren-
do. Tertia martyrū fideliter moriēdo. Cui
primam figuram saluatoris gestare concedi-
tur qui virgo martyr ⁊ sacerdos esse dicitur.
Et libro diuersarum questionum ad orosiū
dicit sic Tria maxime iusticie preconia in a-
bel fuisse comprobantur scȝ virginitas sacer-
dotium ⁊ martyriuȝ in quibus xp̄i figuram
primus gessit. ideo ignis missus est de celis
qui hostiam abel sicut sepe factum esse viris
sanctis legimus approbauit. hec ille. Vnde
dr. Genes. iiij. Respexit dñs ad Abel ⁊ ad
munera eius. Supplicatio abel sic cōtinebat
Tu dñe deus noster suauis es ⁊ verus: pa-
tiens ⁊ in misericordia disponens om̄ia. Et
enī si peccauerimus tui sumus scientes ma-
gnitudinem tuam. Et si non peccauerimus
scimus qm̄ apud te sumus computati. Nos-
se enī te consūmata iusticia est ⁊ scire iustici-
am ⁊ veritatem tuam radix est immortalita-
tis: sed illum qui primus creatus est a te do-
mine pater orbis terrarum. Cum solus esset
creatus custodiuit iusticiaȝ ⁊ veritatem tuā
⁊ eduxit illum a delicto suo ⁊ dedit illi virtu-
tem continendi omnia. Ab hac vt recessit in-
iustus insipientie sue reliquit hominibꝰ me-
moriam: vt in his que peccauit nec latere po-
tuerit. Sed non impossibilis est omnipotēs
manus tua que creauit orbem terrarum ex
materia inuisa: sed omnia in mensura ⁊ nu-
mero ⁊ pondere disposuisti. Multum enim
valere tibi soli superat semper: ⁊ virtuti bra-
chij tui quis resistet? Qm̄ tanꝗ̄ momentuȝ
statere: sic ante te est orbis terrarū: ⁊ tanꝗ̄
gutta roris antelucani qui descendit in ter-
ram. Sed ⁊ misereris oīum: qm̄ oīa potes ⁊
dissimulas peccata hoīum ꝓpter penitentiā
Diligis enī omnia que sunt ⁊ nihil odisti ho-
rum que fecisti: nec enī odiens aliquid feci-
sti aut constituisti. Quomodo autem posset
ꝑmanere aliquid nisi voluisses: aut quomo-
do a te non vocatum in esse conseruaretur?
Parcis autem om̄ibus qm̄ tua sunt dñe q̄
amas aīas. Cum sis ergo iustus iuste om̄ia
disponis ipsum quoqȝ qui non debet puniri
condēnas ⁊ exterum extimas a tua virtute.
Itaqȝ vt bonitatem tuam cogitemus iudi-
cantes ⁊ cū de nobis iudicat̄ speremꝰ mīaȝ
tuaȝ. Sapien. xv. xi. ⁊ xij. caplis. Dñe ne me-
mineris iniq̄tatū nr̄aruȝ antiquarū cito anti-
cipent nos mīe tue qꝛ paupes facti sumꝰ ni-
mis. Adiuua nos deꝰ salutaris nr̄ ⁊ ꝓpt̄ glīaȝ
noīs tui dñe libera nos ⁊ ꝓpiciꝰ esto pctīs
nr̄is ꝓpter nomē tuū. hec est supplicatio abel.
Quā supplicationē cū accepisset deꝰ pr̄ ꝓpo-
suit eā filio ⁊ spūiscto. rn̄dit spūsctūs dicēs
ꝙ non videbat̄ sibi ꝙ ꝓ nunc fieret tantum
mysterium qꝛ sicut aduentum magni regis
oportet aliquos nuncios precedere vt ꝑpa-
rent̄ subditi ad eū reuerētius suscipiēdū: ita
opȝ aduentū filij tui in terris multa p̄cedere
q̄bus hoīes sint parati ad deū incarnatū sus-
cipiendū vt ꝑ mlt̄a documēta hoīm mētes
disponant̄ ad ei faciliꝰ credendū ⁊ fiāt auidi-
ores ad impetrandū. Preterea sicut absur-
dū fuisset si voluissemꝰ solum etateȝ iuueni-
lē in hoīe in statu innocētie fuisse qꝛ euacuas-
semus pulchritudines q̄ ceteris etatibꝰ suas
vices atqȝ ordines gerunt: sic absurdum est
ab vniuerso genere hūano vicissitudinarias
etates auferre. Nam ⁊ ipsuȝ tanꝗ̄ vnus hō
suas etates agit. Si ergo filius tuus nun-

incarnabitur auferemus ab humano gene-
re suas etates. Tunc dixit deus pater spũi
sancto. Quãto magis differtur medicina tã
to periculosius morbus inualescit. Sapientie
enim medici est vt periculum morbi deuitet
maxime cum puerb. tertio dicatur: Ne dicas
amico tuo reuertere ꝛ cras dabo tibi cũ sta
tim possis dare. Quia vero Abel est inter ce
teros homines maxime iustus cum nobis
obtulerit de ꝑmogenitis sui gregis ꝛ de adipi
bus eorum. vt dicitur Geñ. iiij. ergo videtur
ꝙ debeamus exaudire supplicationem eius
Si enim acceptauimꝰ sacrificiũ eius quãdo
misimus ignem vt accẽderet hostias eius:
quare nõ exaudimus petitionem eius. Re-
spondit spiritussanctus dicẽs ꝙ aliter est in
morbo corporali ꝙ̃ spũali. quia ad sanatio-
nem morbi corporalis non exigitur vt infirmꝰ
vim medicine ꝛ periculum morbi cognoscat
quod tamen maxime necessariũ est in sana-
tione morbi spũalis: qm̃ per humilitatem et
contritionem spũs sanatur. Ideo quãuis me
dicina corporalis non differatur tamẽ spũalis
differri potest. Faciamus ergo sicut facit me
dicus corporalis qui ꝓbet egroto medicinam
ꝑparatoriam anteꝙ̃ det ꝑfectam medicinã:
ita nos exhibeamus generi humano ꝑpa-
ratoriam medicinam contra morbum pecca
ti originalis ꝑ nunc scz oblationẽ ꝑmitiarũ
ꝛ ita factum est. Licet autẽ Abel sit nobis
carus gratus ꝛ acceptus ꝛ beniuolꝰ. tamen
rõnabile est vt istum amorẽ coniungamus
discretioni que nõ facit accelerari donũ an-
teꝙ̃ expediat ei cui datur. Non autem expedit
humano generi hoc donum accipere anteꝙ̃
experimento discat quãtũ eo indigeat: vt sic
acceptum carius habeat. Vere pater sancte
ꝓpter hoc in nullo habet genus humanum
conqueri de nobis quia statuet vt sponse nõ
statim pacte tradentur ne vilem habeat mari-
tus datam quam non suspirauit dilatam vt
habetur. xxvij. q. ij. c. statutum est ꝛc. Audiens
aũt demon ꝛ cognoscẽs qm̃ abel supplicasset
deo patri sup salute generis humani timuit
ne exaudiretur petitio eius quia videbat ange
los descendẽtes de celo ꝛ colloquentes cum
Abel sup hoc mysterio. dicebat intra se hoc
cognoui a ꝑncipio creationis mee ꝙ homo
debebat exaltari ad tantã dignitatẽ vt esset
deus. ideo induxi hoĩem ꝑmum ad peccãdũ
qui eiectus est de paradiso. sed iste abel hoc
mysteriũ cognoscit. ideo supplicat deo patri

vt filium suũ mittat in terris ꝛ iam eiꝰ mu-
nera accepta sũt deo. ꝓpterea opz me vti ar-
mis meis vt hanc rem impediã. Tũc statim
cõmouit cayn contra fratrẽ suũ abel dicens
Ecce frater tuus abel maliciose ꝓcurat vt be
nedictio patris tui ad eum ꝑueniat. cum tñ
sit minor natu meliora offert sup altare cre
dens placere patri tuo: q̃ tñ in sudore vultꝰ
sui vescitur pãe suo ipe labores vr̃os dissipat
Iratusq3 est cayn vehemẽter ꝛ cecidit vultꝰ
eius: dixitq3 cayn ad abel fratrẽ suum. Egre
diamur foras: cũq3 essent in agro cõsurrexit
cayn aduersus abel fratrẽ suum ꝛ interfecit
eum vt dr̃ Geñ. iiij. Videns aũt deus pater
nequitiam demonis ꝛ pctm̃ cayn dixit filio
suo vnigenito: quia abel iustus: innocens et
sanctus petiuit vt descẽderes ꝛ sanares genꝰ
humanũ: ꝓcurante dyabolo mortuus est ꝛ
occisus a fratre suo cayn ꝛ subito facta est
vox magna in celis dicẽs. Emitte manũ tu-
am de alto. Eripe me ꝛ libera me de aq̃s mul
tis ꝛ de manu filioꝝ alienoꝝ. i. demoniorum
quoꝝ os locutũ est vanitatẽ ꝛ dextera eorum
dextera iniq̃tatis. dixitq3 filius patri. Quid
sibi vult ista vox. Rñdit pater filio. Ecce vox
sanguinis fratris tui abel qr frater eius eris ꝑ
incarnationẽ. Clamat ad me de terra scz vt
mittã te ad eos ꝛ eripias eos de interitioni
bus eoꝝ. Cui dixit filiꝰ. Nunq̃d nõ tenebre
dies dñi ꝛ nõ lux ꝛ caligo ꝛ nõ splẽdor in ea
Amos. v. Ipsi aũt sicut adam trãgressi sunt
pactũ ipsi ꝑuaricati sunt in me. Osee. vi. Sz
neq3 dabũt cogitationes suas vt cõuertantur
ad dñm deũ suũ: qr spũs fornicationũ in me
dio eoꝝ est. ꝛ dñm nõ cognouerũt. ibidem. v.
Videns aũt deus ꝙ malitia hoĩum esset in
terra: et cũcta cogitatio cordis hũani intẽta
eẽt ad malũ oĩ tꝑe: dixit. Et effundã sup eos
oẽm indignationẽ meã: oẽm irã furoris mei.
Sophonie. iij. Precepit aũt deꝰ noe vt fabri
caret archã dicẽs. Finis vniuerse carnis vẽit
corã me: repleta est t̃ra iniq̃tate a facie eoꝝ
ꝛ ego disperdã eos cũ terra. Factũq3 ẽ dilu-
uiũ q̃draginta diebꝰ sup terrã ꝛ m̃ltiplicate
sunt aq̃ ꝛ cõsumpta est oĩs caro q̃ moueba
tur sup terrã ꝛ deleuit oẽm substantiam q̃ erat sup
terrã. Remãsit aũt solꝰ noe ꝛ q̃ cũ eo erant
in archa. Egressus ḡ noe cũ his qui cum eo
erãt in archa. Vidit qm̃ dyabolus sua astu-
tia supauerat hũanũ genꝰ ꝛ cogitauit scd̃o
ꝑñtare supplicatõnẽ deo pr̃i sup salute gene
ris humani. Edificauit aũt Noe altare dño

⁊ tollens de cunctis pecoribus ⁊ volucrib⁹
mundis obtulit holocausta super altare do-
mino dicens. Deus patrum meorum ⁊ do-
mine misericordie qui fecisti omnia verbo
tuo ⁊ sapientia constituisti hominem vt do
minaretur creature tue que a te facta est vt
disponat orbem terrarum in equitate ⁊ iu-
sticia ⁊ in directione cordis iudicium iudica
Non ignoras quoniam iniqua est natio ho
minum ⁊ naturalis malicia ipsorum: quo-
niam non poterat mutari cogitatio illorum
in perpetuum. Semen enim erat maledictũ
ab initio: nec timens aliquẽ ⁊ tu veniam da
bas peccatis illorum? Quis enim dicet tibi
quid fecisti? Quis stabit contra iudicium tu
um? Quis in conspectu tuo veniet vindex
iniquorum hominum? Quis tibi imputabit
si nationes perierũt quas tu fecisti? Nec enĩ
est alius deus preter te. cui cura est de omĩ-
bus vt ostendas quoniam non iniuste iudi-
cas iudicium neq̧ rex neq̧ tyrannus in cõ-
spectu tuo inquirent de his quos perdidisti.
Cum perierant superbi gygantes spes or-
bis terrarum ego ad ratem confugiens re-
misi seculo semẽ natiuitatis: quia manu tua
erat gubernata. Docuisti autem populum
tuum per talia opera quoniam oportet iu-
stum esse ⁊ humanum ⁊ bone spei fecisti fi-
lios tuos: quoniam iudicans das locum pe
nitentie in peccatis. Tu es qui vite ⁊ mor-
tis habes potestatem. Que in celis sunt q̇s
inuestigabit. Sensum autem tuum quis sciet
nisi tu dederis sapientiam ⁊ miseris filium
tuum de altissimis per quem sanabuntur q̇-
cunq̧ placuerunt tibi domine a principio.
Sapien ix. ⁊ xi. capitulis hec est supplicatio
noe. Juste ergo vocatũ est nomen eius noe
Sic enĩ pphetauerat lamech pater ei⁹ de eo
dicens. Jste consolabit nos ab operibus ⁊
laboribus manuũ nostrarum in terra cui ma
ledixit dominus. Geneß. quinto cap. Tunc
deus pater loquens filio suo precauens in
futurũ tactus dolore cordis intrinsecus. De
lebo inquit hominem quem creaui a facie ter
re. penitet enĩ me fecisse eos. Geneß. sexto.
caplo. Considerate domini mei istum tex-
tum ⁊ videre q̄ clare deus pater predixit in
carnationem filij sui. Quid enim intelligitur
per hoc. penitet me fecisse hominem: quia ma
licia hominum multa esset in terra? Deus
enim non potest de aliquo penitere: quia om
nia videt anteq̃ fiant ⁊ sciuit hominem pec
caturũ anteq̧ ipsum crearet: nisi hoc q: mul
ta malicia hominum est. Pro qua nequaq̃
soluere potest purus homo immo pena te-
nebit filium dei in carne passurum. Et pro-
bat hoc deus pater cum subditur. precauens
in futurum: id est cogitans de futura filij sui
incarnatione que futura erat quo ad nos:
sensit eum tacturum a penis ⁊ doloribus in-
trinsecus vsq̧ ad animam ⁊ ait tunc delebo
hominem: id est derelinquam eum prout chri
stus in cruce clamauit dicens. Deus meus
vt quid dereliquisti me? Et cum ad modum
hominis considerantis de hominum prodi
tione sermo apud eum foret: amore nimio
victus concludit. Penitet id est penitentia
me tenebit quia feci hominem. Acceptauit
autem deus sacrificium noe ⁊ supplicationẽ
eius. quia vt dicitur. Gene. octauo capitulo.
Odoratusq̧ est dominus odorem suauita-
tis: ⁊ ait ad eum. Nequaq̃ vltra maledicam
terre propter hominem. Ecce ego statuam
pactum meum vobiscum ⁊ cum semine ve-
stro post vos. Hoc signum federis quod
do inter me ⁊ vos ⁊ ad omnem animam vi
uentem que est vobiscum in generationes
sempiternas Arcum meum ponam in nubi
bus ⁊ erit signum federis inter me ⁊ inter
terram. hec ibi. ⁊ capitulo nono. Ecce q̄ ex-
expresse deus pater promittit noe se missu-
rum filium suum in carnem prout dicit Jo-
hannes. Apocalip. decimo capi. Et vidi al-
terum angelum fortem descendentem de ce
lo amictum nube ⁊ yris in capite eius. Cum
dicit amictum nube: intelligit amictum car-
ne humana: q: corpus christi ad instar nu-
bis fuit purum ⁊ leue: ⁊ conceptum sine ma-
cula. vnde Esa. xix. capi. Ascendit dominus
super nubem leuem. vidit itaq̧ iohãnes ar-
cum diuinalis miserationis in quo sunt quat
tuor colores. scilicet Rubeus charitatis et
amicitie: croceus benignitatis ⁊ innoscen-
tie. viridis synceritatis ⁊ pudicitie. niger mẽ
dicitatis ⁊ indigentie. quem deus pater po-
suit in nubibus nostre mortalitatis ⁊ lique-
scentie. Vide ergo arcum ⁊ benedic qui fe-
cit illum. Valde enim speciosus est in splen-
dore suo. Girauit celum in circuitu glorie sue
manus excelsi aperuerunt illum. Ecci. xliij.
ca. Videns autem dyabolus q̄ deus propo
suerat saluare genus humanũ per incarna-
tionem filij dei eterni ⁊ cogitans q̄ noe erat
vir iustus atq̧ perfectus in generationibus

fuis: ⁊ ꝙ cum deo ambularet. vt habet. Ge
neß. vi. Timens ne id subito fieret ⁊ sic per-
deret dñium suū super humano genere ad-
inuenit nēroth gygantem robustum vena-
torem ⁊ tēptauit eum de superbia dicēs. Au
diuisti a patribus tuis qualiter deus dissipa
uit totum genus humanū per aquas diluuij
timeo ne id accidat tibi ⁊ posteris tuis. Con
tra hoc vnū remedium habeo: scilicet ex quo
omēs hoīes estis simul ⁊ eiusdem ydioma-
tis anteq̄ꝫ dispergamini per munduꝫ facite
vobis turrem altaꝫ vsqꝫ ad celum ad quā sa
lubriter confugere possitis si iterū fieret dilu
uiū aquarū super terram. Statimqꝫ nēroth
eleuatus in superbiā cogitauit vt faceret quē
admodum dyabolus ei suggesserat. Unde
Gene. xi. dic̄. Erat autem terra labij vnius ⁊
sermonū eorūdem. Cumqꝫ hoīes proficisce-
rēt de oriente inuenerūt campū in terra sen
naar ⁊ habitauerunt in eo. dixitqꝫ alter ad ꝓ
ximū suū. Uenite faciamus lateres ⁊ coqua
mus eos igni. Habuerūtqꝫ lateres ꝓ saxis
⁊ bitumē ꝓ semento: ⁊ dixerunt. Uenite fa-
ciamus nobis ciuitatem ⁊ turreꝫ cuius cul-
men pertingat ad celum: ⁊ celebremus no-
men nostrum anteq̄ꝫ diuidamur in vniuer-
sas terras. Descendit autē dominus vt vide
ret ciuitatē ⁊ turrē quā edificabāt filij adam
⁊ dixit. Ecce vnus est populus ⁊ vnū labiuꝫ
omībus: ceperūtqꝫ hoc facere nec desistent a
cogitationibus suis donec eas opere cōple-
ant. Uenite igitur descendamus ⁊ confun-
damꝰ ibi linguā eoꝝ: ⁊ non audiet vnusquis
qꝫ vocem ꝓximi sui. Atqꝫ ita diuisit eos do
minus ex illo loco in vniuersas terras: ⁊ ces-
sauerunt edificare ciuitatē. Idcirco vocatuꝫ
est nomen eius babel: quia ibi confusum est
labium vniuerse terre. Et inde dispersit eos
dominus super faciē cunctarum regionuꝫ.
hec ibi. Tunc genus humanū dereliquit do
minū deuꝫ suū factorem ⁊ recessit a deo sa-
lutari suo. De quibus dicit Sapiē. xiij. capi.
Uani sunt oēs hoīes in quibus non subest
scientia dei. Et de hijs que vident bona nō
potuerunt intelligere euꝫ qui est neqꝫ operi
bus attendentes potuerunt cognoscere q̄s
esset artifex: sed aut ignem: aut spm̄: aut cita
tum aerem: aut gyrū stellaruꝫ: aut aquā: aut
solem: aut lunā rectores orbis terrarū deos
putauerunt. Et in fine loquens de huma-
no genere ydolatrante dicit sic: Non erube
scit loq̄ cū illo qui sine aīa est: ⁊ ꝓ sanitate q̄
dem infirmum deprecat: ⁊ pro vita mortuū
rogat: ⁊ in adiutoriū inutilē inuocat: ⁊ ꝓ iti
nere petit ab eo q̄ ambulare non potest: ⁊ de
acq̄rendo: ⁊ de operando: ⁊ de omī rerū euen
tu petit ab eo q̄ in omībꝰ inutilis est. hec ibi
Et btūs Augusti. lib. xvi. de ciuitate dei. ca.
xij. dicit sic. Sicut ergo scriptura sancta indi-
cante didicimus in regione caldeoꝝ natus
est abraham q̄ terra ad regnū ꝑtinebat assy
rioꝝ. Apud caldeos aūt iaꝫ etiā tunc supsti-
tiones impie ꝑualebant queādmodū per ce
teras gētes. Una ergo thare domus erat. de
qua natus est abraham in qua vnius veri
dei cultus remanserat q̄uis ⁊ ipse sicut iam
manifestior dei ppl's in egypto: ita in meso-
pothamia seruisse dijs alienis iesu naue nar
rante referat. ceteris ex ꝓgenie illius heber
in linguas paulatim alias ⁊ in nationes ali
as posterius defluentibus. Proinde sicut ꝑ
aquarū diluuiū vna domus noe ad repan-
dū genus humanū remāserat. sic in diluuio
multarū supstitionuꝫ ꝑ vniuersum munduꝫ
vna remanserat domus thare: in qua custo-
dita est plantatio ciuitatis dei. hec ille. Abra
ham autē postq̄ꝫ obtulit sacrificiuꝫ deo ſm
qd̄ sibi mandauerat deus. vt habet. Geneß.
xv. Presentauit supplicationē deo patri dic̄.
Inualuerūt sup te v̄ba hoīum dicentiū. Ua
nus est q̄ seruit deo: ⁊ qd̄ emolumentū q̄ꝛ cu
stodiuimus ꝑcepta eius: ⁊ q̄ꝛ ambulauimꝰ
tristes corā dño exercituū. Malach. iij. Nū-
quid perdes iustū cū impio. Absit a te vt rē
hanc facias ⁊ occidas. i. dānes iustum cum
impio. Fi atqꝫ iustus sicut impius. Non est
hoc tuū qui iudicas oēm terraꝫ nequaq̄ꝫ fa-
cias iudiciū. Geneß. xviij. ca. Hec est suppli-
catio abrahe qua petit vt deus pater mittat
filiū suuꝫ in carnē ad redēptionē hoīum: ⁊ si
nō prescitoꝝ ⁊ dānatoꝝ: saltē ad redēptionē
iustoꝝ predestinatoꝝ. Tūc deus pater septi
es apparuit abrahe cōfortando ipsum qua-
liter supplicationē eius acceptauerat: ⁊ eaꝫ
signauerat que oīa habent a. xij. ca. Geneß.
vsqꝫ ad. xxiij. ca. eiusdē. vt pꝫ. Primo ꝓmisit
sibi deus euꝫ in magnā gentē magnificādū
non explicando an hoc fieret in semine suo
vel nō. Scd̄o ꝓmisit sibi deus eū magnificā
dū ⁊ in se ⁊ in semine suo in sempiternum ꝓ
pterea ꝙ abrahā edificauit altare dño. Ter
tio dedit sibi deus victoriā cōtra q̄ttuor reges
cui cū occurrissꝫ melchisedech dedit decimas
ex omībus. Quarto: ꝓmisit sibi deus ꝙ am-

plitudo eius esset in filio naturali egredien-
te ab eo non explicando an esset de libera vl'
ancilla. Quinto iam habito filio de ancilla
explicat sibi ꝙ habiturus est filium de libe-
ra: ꝛ hunc etiaꝫ vt primū in magnam gentē
futurum: ideo a modo vult pactum circunci-
sionis esse in carne sua ꝛ in omnibus poste-
ris suis. Sexto reuelat sibi diuine trinitatis
misterium ꝛ breue tempus habēdi prefatuꝫ
filium: non natura sed gratia. Septimo nar
rat sibi filium ancille non esse cum filio libe-
re cōmiscendum: sed potius reijciendum: qꝛ
in solo filio libere est promissio p̄fata adim-
plēda. propter quod exegit deus ab abrahā
vt offerat illum sibi in holocaustum vt sic a-
braham plenius promereatur ꝛ certificetur
in illo obtinere promissa. Ecce ꝙ̄ gradatim
deus explicauit sibi promissionem seminis
benedicti. de quo dicit aplus Gal. iij. Abra
he dicte sunt ꝓmissiones ꝛ semini eius. Nō
dicit ꝛ seminibus quasi in multis: sed quasi
in vno ꝛ semini tuo qui est christus. Uisa
autem supplicatione statim deus signauit
eam ꝛ fecit munitam ꝛ cum abraham insta
ret apud deum patrem vt sibi reuelaret q̇d
intenderet dicēs domine deus. vnde scire pos
sum ꝙ possessurus sum terram hanc quam
ꝓmisisti. Uenit angelus domini de celo ꝛ vo
cauit Abrahā dicens illud. Geneb. xxij. ca.
Per memetipsum iuraui dicit dñs: benedi-
cam tibi ꝛ multiplicabo semen tuū sicut stel
las celi velut arenā que est in littore maris.
Possidebit semē tuū portas inimicoꝝ suoꝝ
ꝛ benedicent in semine tuo omēs gētes ter-
re qꝛ obedisti voci mee. hec ibi. Eleuans aūt
ocl'os suos abrahā cū occubuissꝫ sol apparuit
clibanus fumans ꝛ lāpas ignis transiēs per
diuisiones illas. vt habet. Gene. xv. Per cli
banū fumantē: intelligit vterus ỽginis san
ctificatus spū sancto. Luce. ij. Spūssctūs su
ꝑueniet in te ꝛ ỽtus altissimi obūbrabit tibi
Per lāpadē: intelligit xp̄s. Iuxta illud. Esa.
lxij. Saluator eius vt lāpas accēdat. Propt
hec oīa Abrahā gauisus est valde. vt dicit.
Joh. viij. Abrahā pater vester exultauit vt
videret diem meum: vidit ꝛ gauisus est. Ut
autem demon cognouit exultasse quia sup-
plicatio erat signata pro redemptione gene
ris humani ꝛ valde timens ne subito man-
daretur executioni cogitauit intra se dicens
illud. Eccī. xliiij. Abrahā magnus pater mul
titudinis gentiū ꝛ non est inuentus similis
illi in gloria. qui conseruauit legem excelsi. ꝛ
fuit in testamento cū illo. In capite eius sta
re fecit testamentū: ꝛ in tēptatione inuētus
est fidelis. ideo iureiurando dedit illi gloriā
in gēte sua crescere illū quasi terre cumulū ꝛ
vt stellas exaltare semen eius ꝛ hereditari il
los vsqꝫ ad mare ꝛ a flumie vsqꝫ ad termīos
orbis terre. hec ibi. Sꝫ conabor talē turpitu-
dinē pctī in humanū gen⁹ seminare ꝙ deus
nunqꝫ dignabit hanc naturā assumere: s. vi-
ciū sodomie ꝛ ex tūc tēptauit humanū gen⁹
de hoc vicio. Hoīes autēꝫ sodomite pessimi
erant ꝛ pctōres corā dño nimis. vt dꝛ Geñ.
xiij. de q̇bus dicit Paulus. Roma. i. Femine
eoꝝ īmutauerunt naturalē vsum in eū vsum
q̇ est ꝯtra naturā. Similiter aūt ꝛ masculi in
masculos turpitudinē oꝑantes relicto natu
rali vsu femine exarserūt in desiderijs suis in
inuicē ꝛ mercedē quā oportuit erroris sui in
semetipsis recipientes. hec ibi. Exemplū ha
bes. Geñ. xix. de duob⁹ āgelis quos loth sus
cepit hospitio q̇bus vim faciebāt sodomite
ꝓpterea dixit deus abrahe. Clamor sodomo
rum ꝛ gomorreoꝝ multiplicatus est ꝛ pctm̄
eoꝝ aggrauatū est nimis. Descendā ꝛ vide
bo vtrum clamorē opere cōpleuerint. Et cū
non essent inuenti decem viri iusti dñs pluit
super sodomam ꝛ gomorrā sulphur ꝛ ignē
de celo: ꝛ subuertit ciuitates has ꝛ omēꝫ cir-
ca regionem ꝛ vniuersos habitatores vrbiū
ꝛ cuncta terre virentia. Et vxor loth respici-
ens post se versa est in statuam salis. ideo
Augustinus. xvi. de ciuitate dei. capi. xxxi. di
cit sic. Post hanc promissionem liberato de
sodomis loth ꝛ veniente igneo ymbre de ce
lo tota illa regio impie ciuitatis in cinerem
versa est: vbi stupra in masculos in tantā cō
suetudinē conualuerāt: quanta solent leges
alioꝝ factoꝝ prebere licentiā. hec ille. Et ne
genus humanū crederet deū patrē fuisse mē
titum abrahe de missione filij sui in carnē di-
cit Aug. lib. xvi de ciuitate dei. ca. xxxvi. Ac-
cepit etiā ysaac tale oraculū quale aliquoti-
ens pr̄ ei⁹ accepat. de quo oraculo sic scriptū
est. Facta est aūt fames sup terrā p̄ter famē
q̄ ꝓus facta est tpe abrahe. Abijt aūt ysaac
ad abimelech regē philistinoꝝ ī gerarīs. Ap
paruit autem illi dominus ꝛ dixit. Noli descē
dere in egyptum: habita autem in terra quā
tibi dixero ꝛ incole terram hanc ꝛ ego ero
tecum ꝛ benedicam te. Tibi enim ꝛ semini
tuo dabo omnem terram hanc; ꝛ statuam

testamentuȝ meum q̊ iuraui abrahe patri
tuo: ⁊ multiplicabo semen tuuȝ sicut stellas
celi ⁊ dabo semini tuo oẽȝ terrã hãc: ⁊ bene-
dicentur in semine tuo omẽs gentes terre.
ꝑ eo ꝙ obaudiuit abraham pater tuus vo-
cem meaȝ: ⁊ custodiuit precepta mea: ⁊ mã
data mea: ⁊ iustificatiões meas: ⁊ legitima
mea. hec ille Sed dum esset annoꝝ quadra
ginta ysaac duxit vxoreȝ Rebeccam. vt au-
teȝ eam duceret quãdo ab eius patre in me-
sopothamiã missus est seruꝰ eius q̃d aliud
demonstratur cum eidem seruo dicit abra-
ham. Pone manũ tuam sub femore meo ⁊
adiurabo te per dominũ deum celi ⁊ domi-
nũ terre vt non sumas vxorem filio meo ysa
ac de filiabus chananeoꝝ: nisi dñm deum ce
li ⁊ dñȝ terre in carne que ex illo femore tra
hebatur fuisse venturum. hec August. eodẽ
libro cap. xxxvij. Duo ergo ysaac filij esau ⁊
iacob pariter crescunt. Primatus maioris
transfunditur in minorem eo ꝙ precio len-
ticule vendiderit primogenita sua. Genes.
xxv. Cum autẽ venisset ysaac ad benedictio
nem filioꝝ suoꝝ benedixit minorem pro fra
tre maiore. Genes xxvij. Et August. xvi. de
ciuitate dei. ca. xxxvij. dicit. Ipsa aũt benedi-
ctio qualis est. Ecce inquit odor filij mei si-
cut odor agri pleni queȝ benedixit dominꝰ.
Et det tibi dominꝰ de rore celi: ⁊ de pingue-
dine terre: vbertatem ⁊ multitudinem fru-
menti ⁊ vini ⁊ olei: ⁊ seruiant tibi gentes: ⁊
adorent te principes: ⁊ fias dominꝰ fratris
tui. Qui maledixerit te erit maledictus: ⁊ q̃
benedixerit te benedictionibus repleať. Be
nedictio ergo Jacob predicatio christi est.
In omnibus gentibus: hoc fit: hoc agiť. lex
⁊ prophetia est in ysaac. Etiam per os iude
orum christus ab illa benedicitur velut a ne
sciente: quia in ea ab eis ipse nescitur. Odo-
re nominis christi sicut ager mundus imple
tur. Eius est benedictio de rore celi. id est de
verboꝝ pluuia diuinoꝝ: ⁊ de vbertate terre.
id est de ꝯgregatione populoꝝ eiꝰ est ⁊ mul
titudo frumenti ⁊ vini. id est multitudo quã
colligit frumentum ⁊ vinum in sacramento
corporis ⁊ sanguinis eius. Et seruiunt gen-
tes ei: ipsum adorant principes: ipse est do-
minus fratris sui: quia populus eius scilicet
christianus dñatur iudeis. Ipsum adorant
filij patris eius: hoc est filij abrahe ſm fideȝ
quia ⁊ ipse filius est abrahe ſm carnem. Ip
sum qui maledixerit maledictus est; ⁊ qui be

nedixerit benedictus est. Christus inꝗ no-
ster etiam ex ore iudeorum q̃uis errantiuȝ
sed tamen legem prophetasq; cantantium
benedicit. id est veraciter dicitur ⁊ alius be-
nedici putatur qui ab eis errantibus ex-
pectatur. hec ille. Tunc demon videns quo-
niam nihil profecerat: sed potius deus bene
dixerat generi humano in figura iacob. con
citauit animũ esau contra iacob fratrem suũ
vt eum occideret: ⁊ sic deperiret huiusmodi
benedictio. ideo dicitur Genes. xxviij. Ode-
rat enim semper esau iacob pro benedictio-
ne qua benedixerat ei pater. Dixitq; in cor-
de suo. Ueniant dies luctus patris mei ⁊ oc
cidam iacob fratrem meum. Nunciata sunt
hec Rebecce que mittens ⁊ vocans filium
suum Jacob dicit ad eum. Ecce Esau fra-
ter tuus minatur vt occidat te. Nunc ergo
fili audi vocem meam ⁊ consurgens fu-
ge ad laban fratrem meum in aram: habita-
bisq; cum eo dies paucos donec quiescat fu
ror fratris ⁊ cesset indignatio eius: obliuisca
turq; eorum que fecisti in eum. hec ibi. Et vt
dicit beatus Augustinus libro decimosex-
to de ciuitate dei caplo. xxxviij. Pergens ita
q; Jacob in mesopothamiaȝ in somnis ac-
cepit oraculuȝ de quo sic scriptum est. Et exi
uit iacob a puteo iurationis ⁊ profectus est
in charram ⁊ inde venit in locum ⁊ dormi-
uit ibi: occiderat enim sol illo: ⁊ somniauit ⁊
ecce scala stabilita super terram cuius caput
pertingebat in celum ⁊ angeli dei ascende-
bant ⁊ descendebant per illam ⁊ dominus
incumbebat super illam ⁊ dixit. Ego sum de
us abraham patris tui: ⁊ deus ysaac noli ti-
mere. Terram in qua tu dormis super eam
tibi dabo illam ⁊ semini tuo: ⁊ erit semen tu
um sicut arena terre ⁊ dilatabitur supra ma
re ⁊ in affricum ⁊ in aquilonem: ⁊ ad orien-
tem: ⁊ benedicenť in te oẽs tribꝰ terre ⁊ in
semine tuo. Et ecce ego sum tecum custodi-
ens te in omni via quacunq; ibis ⁊ reducaȝ
te in terram hanc. quia non te derelinquam
donec faciam omnia que locutus sum tecuȝ
Et surrexit Jacob de sõno suo: ⁊ dixit. Quia
est dominus in loco hoc ⁊ ego nesciebam: ⁊
timuit ⁊ dixit. ꝙ̃ terribilis locus hic non est
hic nisi domus dei ⁊ hec porta est celi. Et sur
rexit iacob ⁊ sumpsit lapidem quem suppo-
suit capiti suo ⁊ statuit illum in titulum: ⁊ su
perfudit oleum in cacumen eius: ⁊ vocauit
nomen loci illius domus dei. Hoc ad ꝓphe

tiam pertinet. nec more ydolatrie lapidem ꝑ
fudit oleo Jacob velut faciens illum deum.
Neqꝫ eñ adorauit eundem lapidem vel ei
sacrificauit. sed qm̄ xp̄i nomen a crismate ē
.i. ab vnctiōe. pfecto figuratuꝫ est hic aliq̄d
quod ad magnum pertineat sacramentum.
Scalam vero istam intelligit ipse saluator
optime in memoriam reuocare in euāgelio
vbi cū dixisset de natanaele. Ecce vere israeli
ta in quo dolus non est quia israel viderat
istam visionem ip̄e est enim iacob. Eodem
loco ait. Amen amen dico vobis, videbitis
celum apertum ꝛ angelos dei ascendentes
et descendentes super filium hominis: h ille
Cum autem iacob moriturus in egypto be
nediceret filios suos quia de tribu iuda oriū
dus erat xp̄s ꝭm carnem: queadmodū iudā
ꝓphetice benedixerit habetur Geñ. xlix. Nō
auferetur sceptrum de iuda: ꝛ dux de femore
eius: donec veniat qui mittendus est: ꝛ ip̄e
erit expectatio gentiuꝫ. Tunc cognouit dya
bolus quoniam prefigebat certum tempus
anteq̄ filius dei carnem assumeret. concita
uit filios Jacob ad grauissimum peccatum
committenduꝫ. Et vt dicit sanct⁹ Thomas
ij. ij. q. cliiij. arti. xij. ad quartum dicendum.
induxit eos vt coirent cum pecoribus ꝛ iu-
mentis. Ideo dr̄ Geñ. xxxvij. Accusauitqꝫ
Joseph fratres suos apud patrem suuꝫ cri
mine pessimo ꝓpter quod oderant eum: nec
poterāt ei quicq̄ pacifice loq̄ sed vēdiderūt
eum ismaelitis qui duxerunt eū in egyptuꝫ
Et vt dicit Lactantius diuinarū institutio-
num. lib. iiij. ca. x. Maiores nostri qui erant
p̄ncipes hebreorum cum sterilitate atqꝫ in-
opia laborarent transierunt in egyptum rei
frumentarie gratia. ibiqꝫ diutius commorā
tes intolerabili seruitutis iugo p̄mebantur
Tum misertus eoꝝ deus eduxit eos ac libe-
rauit de manu regis egyptioruꝫ: post ānos
quadringētos ꝛ triginta duce moyse ꝑ quē
postea lex illis a deo data est. In qua educti
one ostendit suam virtutem deus. Traiecit
enim populum in medio mari rubro prece-
dente angelo ꝛ scindente aquaꝫ: vt populus
per siccū gradi posset. quem vt ait poeta. Cur
uata in montis faciē circūstetit vnda. Qua
re audita tyrannus egyptiorum cū magna
suorum manu insecutus ē ꝛ mare adhuc pa
tens temere ingressus coeūtibus aquis cuꝫ
omni exercitu deletus est. Hebrei vero in-
gressi in solitudinē multa mirabilia viderūt

hec ille. Tunc moyses orauit ad deum pa-
trem vt supplicationem iam signatam ad
vocem precedentium patruꝫ sibi mandaret
dicens. Dominator de⁹ misericors ꝛ clemēs
patiens ac multum misericors et verax qui
custodis misericordiaꝫ in milia: qui aufers
iniquitatem ꝛ scelera atqꝫ peccata. nullusqꝫ
apud te per se innocens est: qui reddis iniq-
tatem patrum filijs ac nepotibus in tertiam
et quartam generationem. Exo. xxxiiij. Re
cordare Abraham. Ysaac ꝛ Jacob quib⁹ iu-
rasti per temetip̄m dicens. Multiplicabo se
men vestrum sicut stellas celi: ꝛ vniuersam
terram hanc de qua locutus sum dabo semi
ni vestro et possidebitis eam semper. ibidem
xxxij. Obsecro domine mitte quē missurus
es. ibidem. iiij. Hec est oratio moysi. Et cuꝫ
esset moyses in monte dei oreb apparuit ei
dominus in flamma ignis de medio rubi ꝛ
videbat q̄ rubus arderet ꝛ non combureba
tur. Exo. iij. Super quo dicit Augustinus in
sermone. O magne admirationis gratia. O
ineffabilis suauitas. O ineffabile magnūqꝫ
sacramentum: ip̄a eadem virgo ip̄a ꝛ mater
domini ip̄a dei genitrix: ip̄a ei⁹ ancilla: plas
matio eius ip̄a quē genuit. Quis ista vnq̄
audiuit? quis vidit talia? quis hec excogita-
re potuit: ut mater virgo esset: intacta gene-
raret: que virgo permansit. sicut rubus com-
buri videbatur ꝛ ab igne non cremabat. ita
virgo sancta genuit deum. sed intacta ꝑmā
sit. Mater effecta est: sed virginitatem non
amisit. mater filij facta est: ꝛ castitatis sigillū
non perdidit: hec ille. Et statim moyses lo-
cutus ad populum israel: dixit. Dominus
de syna venit: ꝛ de seir ortus est nobis. Ap
paruit de monte pharan: ꝛ cum eo sanctoꝝ
milia. In dextera eius ignea lex dilexit po-
pulos. Omnes sancti in manu illi⁹ sunt et q̄
appropinquant pedibus eius accipient de
doctrina illius. De benedictione domini ter
ra eius plena est. de pomis celi et rore atqꝫ a
bysso subiacente. de pomis fructuuꝫ solis ac
lune: de vertice antiquorum montium: de po
mis collium eternorum: ꝛ de frugibus terre
et de plenitudine eius. Benedictio illius qui
apparuit in rubro vēiat super caput ioseph
et super verticem nazarei inter fratres suos
Quasi primogeniti thauri pulcritudo eius.
Deutero. xxxiij. Prophetam de gente tua ꝛ
de fratribus tuis suscitabit tibi dominus de
us; ipsum audies. Omnis anima que non

audierit, ꝓphetam illum exterminabitur de
populo suo. ibidem. xviij. Et vt dicit lactan-
tius vbi supra. Cum dyabolus cognouisset
grandia beneficia que deus illi populo cõtu
lerat temptauit eos: vt sic mysterium incar-
nationis impediret. vnde dicit sic. Cum siti
paterent ictu virge rupe percussa ꝓsiliuit fõs
aque populumqȝ recreauit. Quo rursus esu-
riente celestis alimenti pluuia descẽdit. qui
et coturnices in castra eorum induxit vt nõ
modo pane celesti: sed etiam instructioribꝰ
epulis satiarent. Pro hijs tamen diuinis
beneficijs honorem deo non reddiderunt:
sed depulsa iam seruitute iam siti fameqȝ de
posita: in luxuriam prolapsi ad prophanos
egyptiorum ritus animos transtulerunt: h
ille. ideo dr Numeri. xx. Dixitqȝ dominꝰ ad
moysen ⁊ aaron. Quia non credidistis mi-
hi vt sanctificaretis me coram filijs isrl: nõ
introducetis hos populos in terram quam
dabo eis. Super quo dicit Augustinꝰ libro
xvi. contra faustũ Arguitur moyses voce di
uina ꝙ eius fides ad aquaȝ de petra hauriẽ
dam aliquãtulum titubauerat: quod ei cum
peccato petri potest esse cõmune qui in me-
dijs fluctibus similis fidei defectu titubaue
rit. ⁊ libro secũdo de penitẽtia dicit sic. Volu
it deus vt non per moysen sed per iesuȝ. i. nõ
per legem sed per gratiam populus terram ꝓ
missionis intraret vt xp̃m figuraret ⁊ celestẽ
patriaȝ. Tunc precepto domini. de singulis
tribubus allate sunt virge in tabernaculum
testimonij. Virga autem aaron die altera ꝓ
duxit flores ⁊ frondes: ⁊ peperit nuces seu
amigdalas: vt habetur Numeri. xvij. Super
quo dicit augustinus in tractatu de virgini-
tate. Virga aaron ꝓtulit quod ante non ha
buit. Naȝ nõ radicata plantario: nec de fossa
sarculo: nec animata succo: nec fecundata se
minario: cuȝ illi deessent vniuersa iura natu-
re: protulit virga quod nec semine suggeri po
tuit nec radice. Virga ergo potuit contra na
turam nuces educere: sic ⁊ virgo maria potuit
contra naturam eius dei filiuȝ generare. Di
cat mihi iudeꝰ incredulꝰ quẽadmoduȝ arida
virga fronduit floruit ⁊ nuces ꝓtulit et ego
dicam illi quẽadmodum maria dei filiũ con
cepit ⁊ peperit. sed ꝓfecto nec ille virge cõce-
ptum poterit explicare: nec ego virginis par
tum. virge nitorem floris non lesit emissio:
nec virginis pudorem sacri corporis eductio
hec ille. Dyabolus autem intelligens ꝓfun-
ditatem mysterij incarnationis xp̃i concita
uit aaron ⁊ mariam sororeȝ eius ꝯ moysen
dicentes illud Numeri. xij. Num per solum
moysen locutus est dominus. Nonne ⁊ no-
bis similiter est locutus: Quod cũ audisset
dñs iratus est valde ꝯ eos. Erat eñi moy-
ses vir mitissimus sup oñs hoĩes q̃ mora-
bant in terra. Statimqȝ locutus est dñs ad
eũ: ⁊ ad aaron ⁊ ad mariã. Egredimini vos
tm̃ tres ad tabernaclȝ federis. Cũqȝ fuissẽt
egressi descẽdit dñs in colũna nubis ⁊ stetit
ĩ itroitu tabernacli vocãs aarõ ⁊ mariã. Qui
cũ iissent: dixit ad eos. Audite smões meos
Siq̃s fuerit int vos ꝓpha dñi ĩ visiõe appa
bo ei vl ꝑ somniũ loq̃r ad illũ. Et nõ tal suus
meꝰ moyses. Ore eñi ad os loq̃r ei ⁊c. Ira-
tusqȝ dñs abijt et ecce maria appuit cãdẽs
lep̃ q̃si nix: sed ad orõnẽ moysi curata est: h
ibi. Et vt dicit Augustinus libro. xvij. de ci-
uitate dei. c. ij. diximus ab initio ad abrahã
ꝓmissionum dei duas res fuisse promissas.
vnam scȝ ꝙ terram chanaam possessurum
foret semẽ eius quod significat: vbi dictum
est. Vade in terram quam tibi demõstraue-
ro ⁊ faciam te in gentem magnam. Aliam
vero longe prestantiorem non de carnali: sꝫ
de spũali semine: per quod pater ẽ nõ vniꝰ
tm̃ gentis israelitice: sed omniũ gentiuȝ que
fidei eius vestigia sequũtur: quod promitti
cepit his vbis: ⁊ benedicentur in te omnes
tribus terre. Et deinceps alijs multis admo
dum testimonijs. hec duo promissa esse mõ
strantur. Erat ergo iam in terra ꝓmissionis
semen abrahe. i. populus israel sm carnem
atqȝ ibi non solum tenendo ac possidendo
ciuitates aduersariorum. verũetiam reges
habendo regnare iam ceperant. impletis de
ip̃o populo ꝓmissionibus dei: magna iam ex
parte non solum que tribus illis patribus
Abraham Ysaac et Jacob. et alie q̃buscũqȝ
dictis vel signis aut figuris temporibꝰ eorũ
facte sunt. verũetiam que per ip̃m moysen
per quem populus idem de seruitute egyptia
ca liberatus: ⁊ per quem cuncta preterita re-
uelata sunt temporibus eius cum populum
per heremũ duceret: facta fuerant. Neqȝ aũt
per insignem ducem iesum naue: per quem
populus ille in ꝓmissionis reductus est ter-
ram: qui expugnatis gentibus eam duode-
cim tribubus quibus deus iusserat diuisit.
impleta fuerat ꝓmissio dei de terra chanaã:
nec tamen adhuc ꝓphetabatur futuruȝ: sed

expectabatur implendum: hec ille. Huic maximo duci reuelatum est mysterium incarnationis filij dei. Unde dicitur Josue. x. Dixitqꝫ Josue. Sol contra gabaon ne mouearis et luna contra vallem haylon. Steterũt qꝫ sol et luna donec vlcisceretur se gens de inimicis suis. Stetit itaqꝫ sol in medio celi ⁊ non festinauit occumbere super terram spatio vnius diei: hec ibi. Hoc erat signum ꝙ filius dei debebat stare hodie in medio celi. i. in medio vteri virginalis et in gremio ⁊ presepio et quiescere ab omni contagio. iuxͣ illud ꝑme Petri. ij. Qui peccatum non fecit nec dolus inuentus est in ore eius. ideo dicitur Ecclesiastici. xlvi. Nam hostes ipẽ domin⁹ percussit: aut nõ iracũdia eius impeditus ẽ sol: et vnus dies factus est quasi duo. Jnuocauit altissimum potentem in oppugnando inimicos vndiqꝫ: et audiuit illuz magnus ⁊ sanctus deus: hec ibi. Ut autem cognouit dyabolus ꝙ filij israel intrauerãt terram ꝓmissionis cogitauit cõtra eos prouocare irã dei sicut dicitur Judic. secũdo. Surrexerunt qui non nouerant dominũ et opera que fecerat cum israel. Feceruntqꝫ filij isrl̃ malum in conspectu domini et seruierunt Baalim ac dimiserunt dominum deum patrum suorum qui eduxit eos de terra egypti ⁊ secuti sunt deos alienos: deosqꝫ populorum qui habitabant in circuitu eorum: ⁊ adorauerunt eos ⁊ ad iracundiaz concitauerunt dominũ dimittentes eum. ⁊ seruientes baal ⁊ astaroth. Jratusqꝫ est dominus contra israel et tradidit eos in manus diripientiuz qui ceperunt eos et vendiderunt hostibus qui habitabant per gyrum: nec potuerunt resistere aduersarijs suis: sed quocunqꝫ ꝓgere voluissẽt manus domini erat super eos sicut locutus est et iurauit eis ⁊ vehementer afflicti sunt: hec ibi. Suscitauit autem dominus iudices qui liberarent eos de manibus vastantium qui suscitauit eis saluatorem ⁊ liberauit eos ibidem tertio. Et apparuit angelus domini Gedeoni et ait. Dominus tecum fortissime virorum. Dixitqꝫ ei Gedeon. Obsecro mi domine: si dominus nobiscum est cur ergo apprehenderunt nos hec omnia? Ubi sunt mirabilia eius que narrauerunt patres nostri atqꝫ dixerunt. de egypto eduxit nos dominus. Nunc aũt dereliquit nos et tradidit in manibus Madian. Respexitqꝫ ad eum dominus ⁊ ait. Uade in hac fortitudine tua et liberabis israel de manu Madian. Scito ꝙ miserim te. Et cum requisiuisset signum dixit ad dominum et ait. Si saluum facies per manum meam israel sicut locutus es ponam hic vellus lane in area. Si ros in solo vellere fuerit: ⁊ in omni terra siccitas: sciam ꝙ per manum meam liberabis israel. ¶ Factumqꝫ est ita. Et de nocte consurgens ⁊ expresso vellere concham rore compleuit. Dixitqꝫ rursum ad dominum ¶ Oro vt solum vellus siccuz sit: et omnis terra rore madẽs. Fecitqꝫ dominus nocte illa vt postulauerat et fuit siccitas in solo vellere et ros in omni terra: vt habet̃ Judicum sexto. Super quo dicit Petrus rauennas. Uellus inquit cum sit de corpore nescit corporis passiones. Sic ꝟginitas cũ sit in carne. vitia tñ carnis ignorat. Celestis ergo ymber dei scilicet filius in virgineum vellus: placido descendit illapsu et tota deitatis vnda bibulose nostre carnis descendebat in vellere: donec eximio partu emissus in terris omnibus pluuiam salutis effunderet: hec ille. ideo cantat ecclesia. Quando natus es ineffabiliter de virgine tunc implete sunt scripture sicut pluuia in vellus descendisti vt saluum faceres genus humanum: te laudamus deus noster. Cognoscens autem dyabolus sacramentum incarnationis filij dei ex victoria quaz habuit Gedeon contra Madianitas temptauit populum israel vt faceret malum coram domino. Unde vt habetur Judicum octauo. Dixit Gedeon ad eos. Unam petitionem postulo a vobis. Date mihi inaures ex preda vestra. Jnaures enim aureas tũc Jsmaelite habere consueuerant. Qui respõderunt libentissime dabimus. Expandentesqꝫ super terram pallium proiecerunt in eo inaures de preda. Fecitqꝫ ex eis Gedeon ephot et posuit illud in ciuitate sua effra. Fornicatusqꝫ est omnis israel in eo: ⁊ factũ est Gedeoni ⁊ omni domui eius in ruinam hec ibi. ¶ Tandem apparuit angelus domini Manue et vxori eius et dixit ad eã. Sterilis es et absqꝫ liberis. sed concipies et paries filium et erit nazareus dei ab infantia sua. ipse incipiet liberare israel de manu philistinorum. vt habetur Judicum. xiij. Et istõ erat figura sacramenti incarnationis filij dei prout Augustinus tractans illud Matthei quoniam Nazareus vocabitur: dixit sic. Dictus est nazareus et Sanson vir potens

sm spũ et vtute roboris. Sed in typo. cuiꝰ ge
sta si cõsideremus in eo quoqꝫ exempla do-
mini prefigurata cognoscimus. Ille septem
crines habuit: huic septiformis spũs ⁊ septẽ
ecclesie sunt. Illi omnis virtus fuit. huic oĩs
virtus in deo est: quia caput xp̃i deus est vt
apostolus manifestat. In illo vtus obscu-
ra. in hoc celata diuinitas. Sanson iter faci-
ens leonez manibus enecauit: dominus ac
saluator noster per suscepti corpis sacramẽ-
tum leonem. scꝫ dyabolum extensis in cruce
manibus interemit. sanson de ore leonis fa-
uum mellis abstraxit: dominus de faucibus
dyaboli. plebem suam que sibi facta est fide
dulcis per fidez eripuit. Sanson populũ isrł
debellatis hostibus saluauit: dominus extin
ctis demonibus populum suum de morte per
petua liberauit Sãson obseratꝭ portꝭ claudit
in ciuitate: dominus obserato ⁊ obsignato
claudit mo numento. Sanson fractis seris
subtractisqꝫ portis securus euadit: dominus
ruptis iferni obicibus apertoqꝫ sepulcro re
cepto corpore a morte liber egredit. Postre
mo sanson moriens inimicos suos cõcussis
edificijs ruina comprimit. dominus tũc cũ
mori dignatus est non vna domo sed omni
mũdo concusso dyabolum cuz suis angelis
vniuersis extinxit: hec ille. Ideo lactantius
vbi supra dicit sic. Veruz iudicibus regimẽ
eorum tenentibus prauas religiones sepe
susceperãt atqꝫ offensus ab his deus totiẽs
alienigenis subiugabat: donec rursus peni-
tẽtia populi mitigatꝰ liberaret eos a suitute
hec ille. Sicut autem dicit beatus augustinꝰ
xvij. de ciuitate dei. c. iiij. Hely sacerdote re-
probato substitutus in dei ministerium Sa
muel simul officio functus sacerdotis ⁊ iudi
cis magnam mutationem rerum futuraruz
prenũciat. ⁊. v. c. dicit sic. Sed hec euidẽtius
ad ip̃m hely sacerdotẽ missus loquit homo
dei. Sic eñi scriptum est. Et venit homo dei
ad hely: ⁊ dixit. Hec dicit dominus. Reue
lans reuelatus sum ad domuz patris tui cũ
essent in terra egypti serui in domo pharao
nis ⁊ elegi domum patris tui ex omnibꝰ sce
ptris domus israel mihi sacerdotio fungi vt
ascenderent ad altare meum: vt incenderẽt
incensuz: vt portarẽt ephot ⁊ dedi domui pa-
tris tui omnia que sunt ignis filiorum israel
in escam. Et vt q̃d respexisti in incensum me
um ⁊ in sacrificium meum impudẽti oculo:
et glorificasti filios tuos super me bñdicere

primitias nominis sacrificij in israel in con
spectu meo. Propter hoc dicit dominꝰ isrł
dixi. Domus tua ⁊ domus patris tui transi
bunt coram me in eternum ⁊ nũc dicit dñs.
Nequaqꝫ. sed glorificantes me glorificabo:
et qui spernit me spernet. Ecce dies veniunt
et exterminabo nomen tuũ ⁊ semen domus
patris tui: et nõ erit tibi senior in domo mea
omnibus diebus: et viruz exterminabo tibi
ab altari meo vt deficiant oculi eius: ⁊ deflu
at anima eius: ⁊ omnis qui supfuerit domꝰ
tue decidet in gladio virorum. Et hoc tibi si
gnũ qd̃ veniet super duos filios tuos ophni
et phinees: vna die morient ambo ⁊ suscita
bo mihi sacerdotem fidelem qui omnia q̃ in
corde meo ⁊ que in anima mea sunt faciat
⁊ edificabo ei domum fidelez: ⁊ transibit co-
ram xp̃o meo omnibus diebus: ⁊ erit q̃ sup
auerit in domo tua veniet adorare ei obolo
argenti: dicens. Iacta me in vnam partem
sacerdotij tui manducare panem tuũ: h̃ ille.
Ista pphetia non intelligit de Samuele qꝛ
non erat de tribu aaron. cuius pgenies fuit
deputata vt ex ea fierẽt sacerdotes. sed intel
ligitur de xp̃o cuius tempore nullum taber-
naculum: nullum templum: nullum altare:
nullum sacrificium: nullus sacerdos reman
sit iudeis. vnde vidimus esse impletuz vt de
stirpe aaron non sint vlterius sacerdotes: s
cum vident sacrificium xp̃ianorũ toto orbe
pollere: ⁊ illum magnum honorem esse sub-
tractum ab eis. deficiunt oculi eorum et de-
fluit anima eorum tabe meroris. Et mors
filiorum hely significauit defectionem sacer-
dotij a filijs aaron. Per sacerdotem fidelez
intelligo xp̃m de quo dicit. Tu es sacerdos
in eternum s̃m ordinem melchisedech. Cui
deus pater edificauit domũ fidelẽ. i. populũ
in xp̃o credentem. Cum autem dicit ⁊ trãsi-
bit coram christo meo de illa domo aaron in
telligit non de illo sacerdote qui est christus
iesus mediator atqꝫ saluator. Et quod seq̃t
Et erit qui supauerit in domo tua veniet ad
orare ei obolo argenti. intelligitur de iudeis
credentibus in christo sicut temporibus apo
stolorum multi crediderũt. De quibus apo-
stolus ait. Et in hoc tempore reliquie per ele
ctionem gratie salue facte sunt. Obolus ar-
genti est breuitas vbi fidei. de quo dicit apo
stolus. Roma. ix. Verbum breuiatum ⁊ cõ
summatum faciet dominus super terram. et
ps. Eloquia domini eloquia casta: argentũ

igne examinatum. Per illum panem intelli
gitur illud sacrificium xp̄ianoꝝ de quo di
cit xp̄us Joh. vi. Panis quem ego dedero
caro mea est ꝓ mundi vita. Omnes enim
xp̄iani sunt sacerdotes xp̄i Petrꝰ p̄me scd̄i
Uos estis genus electū regale sacerdotiū
Et Apoc. v. c. Fecisti nos deo nostro regnū
⁊ sacerdotes. Ecce quomodo mutatio sacer
dotij hely ⁊ mors filioꝝ eiꝰ: figurabat sacer-
dotium iudeorum esse terminandum: ꝑ ad-
uentum iesu christi sacerdotis magni. Erat
autem samuel iudex super israel post mortē
hely sacerdotis. Tunc dyabolꝰ subuertit cor
da filiorum samuelis qui iudicauerūt ppl'm
iudaicum post mortem patris eorū: nec am
bulauerunt in vijs samuelis. sed ambulaue
runt post auaritiam: acceperuntq̄ munera ⁊
peruerterunt iudicium: vt habet̄ p̄mi Reg.
viij. Sed malicia demonis non preualuit im
mutare voluntatē dei patris circa incarna
tionem filij sui. Unde Booz suscepit Ruth
in vxorē ⁊ dixit ei. Dormi vsq̄ mane. Ruth
iij. Booz interpretat̄ robur vel in quo est vir
tus. per quem intelligit̄ filius dei. Paulus. i.
Corinth. i. Christum dei virtutem ⁊ dei sa-
pientiam. Ruth interpretatur deficiens per
quam intelligitur natura humana que erat
deficiens ante aduentum filij dei in carnem
Booz itaq̄ suscepit Ruth: cū filiꝰ dei susce-
pit naturam humanam. Nam ad l'ram xp̄s
est natus ex ruth. quia vt d̄r Ruth vltimo.
Booz ex Ruth genuit obeth q̄ genuit ysai
patrem dauid a quo descēdit xp̄us. Et sicut
Booz suscepit Ruth in vxorem: sic filius dei
suscepit naturam humanam in vxorem per
quādā similitudinē. De viro eīm et vxore d̄r
Geñ. ij. Et erūt duo ī carne vna. Sic in ista
sacratissima incarnatione natura diuina et
natura humana fuerunt in carne vna christi
Unde Augustinus in sermone de nuptijs
dicit. Uerbum est sponsus: ⁊ sponsa caro hu
mana: ⁊ vtrunq̄ vnus filius dei. ideōq̄ filius
hominis. habet eīm sponsam quam redemit
sanguine suo ⁊ cui pignus dedit spm̄ sanctū:
quam sibi coniūxerat in vtero virginis. p̄s.
Tanq̄ sponsus ꝓcedens de thalamo suo. ß
dicit̄. Dormi vsq̄ mane: quia homo añ ad-
uentum xp̄i dormiebat in statu cecitatis et
ignorantie. sed per istam benedictam incar-
nationem deuenit ad statum claritatis ⁊ in-
telligētie. de quo mane, dicit p̄s. Mane asta
bo tibi et videbo q̄m, non deus volens iniq̄-
tatem tu es. Immisit autē dyabolus cogita
tionem superbie in mentibus iudeorum qui
dixerunt Samueli. Constitue nobis regem
vt iudicet nos: sicut ⁊ vniuerse habent natio
nes. Displicuitq̄ sermo in oculis samuelis
et cum orasset ad dñm dixit dominus ad sa
muelem. Non te abiecerūt sed me: ne regnē
super eos. Sed audi vocem populi in oībus
que loquunt̄ tibi. i. Reg. viij. Et creauit sau-
lem in regem super israel. put d̄r. i. Regū. x.
Et dicit samuel ad saulem: me misit dñs vt
vngerem te in regem super populum eiꝰ isrl'.
Et vt dicit̄ ibidē. xij. ca. Locutus est samuel
ad populum dicens. State nunc et videte rē
istam grandem quam facturus est dominꝰ
in conspectu vestro. Nunquid nō messis tri-
tici est hodie. inuocabo dñm ⁊ dabit voces
et pluuias ⁊ scietis: quia hodie dominus
fecit salutē ī israel. ibidē. xij. c. D Per mes-
sem tritici signatur natiuitas saluatoris ꝓ-
pter plenitudinem gaudij que in messe con-
sueuit esse. Licet eīm multi sint actus quibus
homines gaudent: vt sunt nuptie vindemie
⁊c. nullus tamen est tanti gaudij nec tā ge
neralis letitie sicut messis. p̄s. Uenient. l. tē
pore messis cum exultatione portantes ma
nipulos suos. Sic natiuitas saluatoris īter
omnes festiuitates quas solennizat eccl'ia
est gaudij cōioris: quia in ea omnes creatu
re ostendunt singularem letitiā. Celum q̄dē
in v̄gine oñsa cū puero in lucido circulo so
lis. Aer quoq̄ quia tunc summā claritatem
habuit. A qua v̄o cuius fons rome in oleū
fuit cōuersus. Terra p̄ter ordinem nature ī
vnieis engaddi floruit. Animalia v̄o bruta
locuta sunt ī boue ⁊ asino. Esa. i. Cognouit
bos possessorem suū ⁊ asinus p̄sepe dñi sui
Homines etiam gauisi sunt. Luce. ij. Annū
tio vobis gaudiū magnum quia natus ē vo
bis hodie saluator. Angeli v̄o cantauerunt.
Gloria in altissimis deo ⁊c: ideo cātat eccl'ia
dicens. Letabūdus exultet fidelis chorꝰ ⁊c.
Gaudeamus ergo ⁊ nos in hac plenitudīe
messis. in qua horrea. i. sancti q̄ horreis me-
rito comparant̄ vtpote facti a deo ad hoc vt
repleant̄ fructu diuine cognitionis ⁊ gratie.
hodie letitia ⁊ gaudio impleta sunt. put d̄r
Prouerb. iij. Implebunt̄ horrea tua saturi-
tate. ideo dicit Greg. in s̄mone. Thesaurus
grāṛū ⁊ mīe aptꝰ est. fontes exuberāt pietatꝭ
Hodie ad nos missus est filiꝰ dei cū plenitu
dine gratiarū; currite currite: implete sinus

et Esa.ix. Letabunt coram te sicut qui letā-
tur in messe.et assignat causam dicēs. Par-
uulus datus est nobis ⁊ filius natus est no
bis. Dyabolus autem hoc cognoscens im-
misit in cor saul' vt nō obediret voci domini
vnde Augustinus libro.xvij.de ciuitate dei
ca. vij. dicit sic. Rursus peccauit Saul per
inobedientiam.⁊ rursus samuel ait illi in ỽ-
bo domini. Quia spreuisti verbum domini
spreuit te dominus vt non sis rex super isrl'.
Et rursus ꝓ eodem peccato. Cum id confite
retur saul et veniaʒ precaretur. Rogaretqʒ
samuelem vt reuerteret cum illo ad placan
dum deum. Non reuertar inquit tecum quia
spreuisti verbum domini:spreuit te domin⁹
vt non sis rex super israel: ⁊ conuertit facieʒ
suam samuel vt abiret: ⁊ tenuit saul' penulā
diploidis eius:⁊ dirupit eam:⁊ dixit ad euʒ
samuel. Dirupit dominus regnum ab israel
de manu tua hodie:⁊ dabit ꝓximo tuo bono
super te:⁊ diuidet israel in duo ⁊ non cōuer-
tetur neqʒ penitebit eum quoniā non ē sicut
homo vt peniteat eum:hec ille. Nullus eniʒ
de stirpe saulis erat regnaturus sed solũ illi
de stirpe dauid vnde exortus est ꝫm carnem
mediator dei et hominũ homo xp̄us iesus.
Ergo saul gerebat personam populi israel in
figura qui erat amissurus regnum: xp̄o iesu
domino nostro per nouum testamentũ non
carnaliter sed spũaliter regnaturo. De quo
cuʒ dr. Et dabit illud ꝓxīo tuo refert ad car
nis cognationem. Nam xp̄us ex israel ꝫm
carnem fuit sicut ⁊ saul. Cum vero dicit. Et
israel diuidet in duo. intelligit scilʒ in israel
inimicũ christo ⁊ israel adherentem christo
Et vt dicit beatus Augustinus libro.xvi. de
ciuitate dei.c.vltimo. Reprobato saul ⁊ bel
lica clade prostrato eiusqʒ stirpe reiecta ne
inde reges orirētur:dauid successit in regnũ
Cuius maxime christus dictus est filius: ħ
ille: De quo dixit de⁹ pater filio.p̄s.lxxxviij.
Iuraui dauid seruo meo vsqʒ in eternum
preparabo semen tuum ⁊ edificabo in gene
ratione et generationem sedem tuaʒ. Ideo
dicit lactantius libro.iiij diuinarum institu-
tionum.xiij.c. Item in basileon libro secũdo
Propheta nathan missus est ad dauid vo-
lentem deo templum edificare: ⁊ fuit ver-
bum domini ad nathan dicens. Uade ⁊ dic
seruo meo dauid: hec dicit dominus omni-
potens: non tu edificabis mihi domum ad
inhabitandum:sed cum completi fuerint di

es tui ⁊ dormieris cum patribus tuis susci-
tabo semen tuum post te ⁊ parabo regnum
eius:hic edificabit mihi domum in nomine
meo: ⁊ erigam thronum eius vsqʒ in secu-
lum ⁊ ego ero ei in patrem ⁊ ip̄e mihi in fili
um ⁊ fidem consequet domus eius vsqʒ in
seculum. Sed hec vt iudei non intelligerent
illa fuit causa ꝙ Salomon filius dauid tē-
plũ deo edificauit:⁊ ciuitatem quam de suo
nomine hierosolymā nũcupauit. Itaqʒ ad
ip̄ʒ q̄ a ꝓpheta dicta sunt rettulerunt. Salo
mon auteʒ ab ip̄o patre suo imperij regimē
accepit. Prophete vero de eo loquebantur
qui tunc nasceret postꝙ̄ dauid cum patrib⁹
suis requieuisset. Preterea salomonis impe
rium perpetuuʒ non fuit. Annis em̄ quadra
ginta regnauit.deinde ꝙ nunꝙ̄ filius dei di-
ctus sit sed filius dauid:⁊ domus quā edifi-
cauit non est fidem consecuta sicut ecclesia:
que est verum templum dei:quod non in pa
rietibus sed in corde ac fide hominũ qui cre
dunt in eum ac vocant fideles:constitutũ ē
Illud vero salomoniũ templuʒ. quia manu
factuʒ est manu cecidit. Deniqʒ pater eius
in p̄s. cxxvij. de operibus filij sui ꝓphetauit
dicens. Si dominus nō edificauerit domũ
sine causa laborāt hij qui edificant eam. Si
domin⁹ n̄ custodierit ciuitatem sine causa vi
gilant qui custodiunt illam:hec ille. Et augu
stinus libro.xvij.de ciuitate dei.c.viij.dic̄ sic.
Cum regi dauid multa ꝓspera prouenissēt
cogitauit deo facere domum templum scilicʒ
illud excellentissime diffamatum qd̄ a rege
Salomone filio eius postea fabricatum est.
Hoc eo cogitante factum est ỽbuʒ domini
ad Nathan ꝓphetaʒ quod perferret ad regē
vbi cum dixisset deus ꝙ non ab ipso dauid
sibi edificaret domus: neqʒ per tm̄ tempus
se mādasse cuiꝙ̄ in populo suo vti sibi fieret
domus cedrina. Et nunc inquit. hec dices
seruo meo dauid hec dicit dñs omnipotens
Accepi te de ouili ouium vt esses in ducem
super populum meum israel: ⁊ eram tecum
in omnibus quibus ĩgrediebaris:⁊ extermi
naui omnes ĩimicos tuos a facie tua ⁊ feci
te nominatum ꝫm nomen magnorum qui
sunt super terram: ⁊ ponaʒ locũ populo meo
israel:⁊ plantabo illum ⁊ habitabit seorsum
et non sollicitus erit vltra: ⁊ non apponet fi
lius iniquitatis humiliare eum. sicut ab ini-
tio a diebus quibus constitui iudices super
populum meum israel; ⁊ requiem dabo tibi

ab īimicis tuis. ⁊ nūciauit tibi dn̄s quoniā
edificabis domum ipsi. Et erit cum impleti
fuerint dies tui: dormies cuꝫ patribus tuis
et suscitabo semen tuum post te: qui erit de
ventre tuo et p̄parabo regnum eius: hic edi
ficabit mihi domum nomini meo: ⁊ dirigaꝫ
thronuꝫ eius vsqꝫ in eternū. et ego ero illi in
patrem ⁊ ille erit mihi in filiuꝫ. Et si venerit
iniquitas illius redarguam eum in virga vi
rorum ⁊ in tactibus filiorum hominum: mi
sericordiam autem meaꝫ non amouebo ab
eo sicut amoui a quibus amoui faciem meā
et fidelis erit domus eius ⁊ regnū ei⁹ vsqꝫ
in eternum corā me: ⁊ thronus eius erit ere
ctus vsqꝫ in eternum. Hanc tam grandem
p̄missionem qui putat in Salomone fuisse
impletam multuꝫ errat. Attendit em̄ quod
dictum est hic hereditabit mihi domum. qm̄
Salomon templuꝫ illud nobile struxit ⁊ nō
attendit: fidelis domus eius erit ⁊ regnum
eius erit vsqꝫ in eternum coram me. Atten-
dat ergo et aspiciat Salomonis domū ple-
nam mulieribus alienigenis colētibus deos
falsos et ipsum ab eis regem alioquin sapiē
tem in eandem ydolatriam seductum atqꝫ
deiectum. ⁊ non audeat existimare deum vl'
hoc promisisse mēdaciter: vel talem salomo
nem domumqꝫ eius futuram non potuisse
prescire. Non hinc autem deberemus ambi
gere: nec si nō in christo domino nostro qui
factus est ex semine dauid s̄m carnem iam
videremus ista compleri ne vane atqꝫ ina-
niter alium aliquem requiramus: sicut car-
nales iudei. Nec ob aliud viuente adhuc pa
tre suo dauid regnare Salomon cepit: quod
nulli illorum regum contigit: nisi vt hinc q̊ꝫ
satis eluceat non esse ipsum quem p̄phetia
ista signat que ad eius patrem loquitur
dicens. Et erit cum impleti fuerint dies tui
et dormies cum patribus tuis suscitabo se-
men tuum post te qui erit de ventre tuo: et
preparabo regnum illius. Quomodo ergo
propter id quod sequitur. hic edificabit mihi
domum iste Salomon putabitur propha-
nus. et non potius propter id quod p̄cedit
cum impleti fuerint dies tui et dormies cuꝫ
patribus tuis suscitabo semen tuum post te
Alius pacificus intelligitur esse p̄missus: q̄
non ante: sicut iste: sed post mortē dauid pre
nunciatus est suscitandus? Qualibet enim
longo interposito tempore iesus christ⁹ ve
nerit proculdubio post mortem regis dauid
cui sic est promissus eum venire oportebat
qui edificaret domū domino: non de lignis
et lapidibus: sed de hominibus qualē illum
edificare gaudemus. Huic eniꝫ domui dicit
apostolus hec est de fidelibus christi. tem-
plum enim sanctum est quod estis vos: hec
ille. Et libro eodem. c. xx. dicit. Post hunc re
gnauit eidem populo vniuerso. Salomō ei⁹
filius qui vt supra dictum est patre suo viuē-
te cepit regnare: qui in ecclesiastico fidē gen
tium futuram predixit isto modo. Miserere
nostri dominator deus omniū ⁊ immitte ti
morem tuum super omnes gentes. Extolle
manum tuam super gentes alienas ⁊ videāt
potentiam tuam: sicut coram illis sanctifica
tus es in nobis. ita coraꝫ illis magnificeris
in illis: ⁊ cognoscant te s̄m ꝙ nos cagnoui-
mus te: quia non est deus preter te domine
Hanc sub optandi ⁊ precandi specie p̄phe-
tiam per iesum christum videmus impletā.
hec ille. Et super p̄s. vij. dicit sic. Salomon
quippe interpretatur pacificus: aperte hoc
vocabulum illi verissime atqꝫ optime con-
gruit per quem mediatorem ex inimicis cō-
cepta remissione peccatorum reconciliamur
deo: hec ille De quo mediatore dicit sponsa
Canticoꝝ. ij. Ecce ip̄e venit saliens in mon
tibus: transiliēs colles: similis est dilect⁹ me
us capree: hinnuloqꝫ ceruorum. En ip̄e stat
post parietem inspiciens per fenestras: p̄spi
ciens p̄ cancellos. Superioribus angelis p̄
mo natiuitas christi manifestata est. q̄niaꝫ
montes in circuitu eius. Minutus paulomi
nus ab angelis. propter quod pinguescunt
speciosa deserti: ⁊ exultatiōe velut colles ac
cinguntur. Et sicut caprea et hinnulus mū-
dicia et innocentia a canibus vsqꝫ ad inter
nectionem insecutus est quē circundederūt
canes multi conciliumqꝫ malignantium ob
sedit. ¶ Hucusqꝫ signatio supplicatōis
extendit. Post multum vero temporis con
uocauit deus pater cancellarios suos scilicꝫ
prophetas suos quibus tradidit supplicati-
onem signatam vt registraret eam autētice
in curia ecclesie militantis. Primo itaqꝫ vo
cauit Esayam prophetam qui ad instan-
tiam regis Achaꝫ petentis hanc supplica-
tionem registrari: sic scripsit. Ecce virgo con
cipiet et pariet filium et vocabitur nomen
eius emanuel. Super quo dicit Lactantius
libro quarto diuinarum institutionum. xij.
caplo. Legebant ista iudei qui eum necaue-

runt. Si quis nos hec fingere arbitratur ab hijs requirat: ab hijs potissimum sumat: satis firmum testimoniū est ad probandū veritatem qd̓ ab ipsis ꝓhibetur inimicis. Emanuel autem nunq̄ vocatus est. Sed iesus q̄ latine salutaris siue saluator dicit̄: q2 cunctis gentibus salutifer venit: sed propheta declarauit hoc noīe ꝙ deus ad homīes in carne venturus esset. Emanuel autē significat nobiscum deus: scʒ ꝙ illo per virginem nato confiteri homines oportebat deum secū esse: id est in terra ⁊ in carne mortali. Unde dauid in psal. lxxxiiij. Ueritas inquit de terra orta est: quia deus in quo veritas est terrenum corpus accepit vt terrenis salutis viam aperiret. hec ille. Et Augustin⁹ lib. xviij. de ciuitate dei. ca. xxx. dicit. Jam vero de ecclesia quod sequit̄ audiam⁹. Letare inquit sterilis que non paris: erumpe ⁊ clama que non parturis, quoniā multi filij deserte magis q̄ eius que habet virum. dilata locuʒ tentorij tui: ⁊ palos caularum tuarum fige. Noli parcere: ꝓlonga funiculos tuos: ⁊ palos tuos conforta. Adhuc in dexterā ⁊ sinistrā partem extende ⁊ semen tuum hereditabit gentes ⁊ ciuitates desertas inhabitabis. Ne timeas quoniā confusa es: neq̄ verearis q2 exprobrata es: quoniā confusionem eternam obliuisceris: ⁊ opprobrij viduitatis tue nō eris memor: quoniā dn̄s faciens te: dn̄s sabaoth nomen eius: ⁊ qui eruit te ipse deus israel vniuerse terre vocatur ⁊c. hec ille. Secundo vocauit deus pater hieremiam q̄ temporibus Sedechie regis iuda scripsit. xxxi. ca. sic. Nouum faciet dn̄s super terram mulier circundabit virum. Et fuerunt hic duo. primum ex parte mulieris: cum dicit. Mulier circundabit virum. Naʒ alie mulieres nō circūdāt filios suos. q2 corp⁹ diuisuʒ ab alio ⁊ discontinuatū non potest illud corpus circūdare sicut circulus fractus vel diuisus violenter: sed corpus indiuisum ⁊ īmaculatum solum potest illud circundare. Nunc autem sic est ꝙ omnis alia mulier naturaliter concipiens in ipsa conceptione continuitatem perdit fractis claustris pudoris: ideo proleʒ non circundat. Sed sola beata virgo quia inuiolata concepit: ideo filiuʒ suū in vtero circundasse dicit̄: cum dicit. Hiere. Nouum faciet dominus ⁊c. Mulier circundabit viruʒ id est eadem erit mater ⁊ virgo. Aliud nouū est ex parte prolis: cum dicit virum. Nam filius dei existens in vtero solus inter omnes homines fuit vir: id est omī virtute ⁊ sapientia plenus. Tertio vocauit deus pater. Baruch qui prophetauit tempore Hieremie. iij. ca. dicens. Hic est deus noster: ⁊ non estimabitur alius aduersus euʒ. Hic adinuenit omnem viam discipline ⁊ tradidit iacob puero suo: ⁊ israel electo suo. Post hec in terris visus est ⁊ cum homībus conuersatus est. hec ille. Quarto vocauit deus pater Ezechielem prophetam. de quo Augustinus libro xviij. de ciuitate dei. cap. xxxiiij. dicit sic. Ezechiel quoq̄ more ꝓphetico per dauid xp̄m significans: quia carneʒ de dauid semine assumpsit ꝓpter quam formam serui qua factus est homo etiam seruus dei dicit̄: id est filius dei. Sic eum prophetando ꝓnunciat ex persona dei patris. Et suscitabo inquit super pecora mea pastorem vnum qui pascat ea: seruum meū dauid: et ipse pascet ea: ⁊ ipse erit his in pastorem. Ego autem dn̄s ero eis: ⁊ in deum ⁊ seruus meus dauid princeps in medio eoꝝ. Ego dominus locutus sum. Et alio loco. Et rex inquit vnus erit omībus imperans: ⁊ non erunt vltra due gentes nec diuident̄ in duo regna: neq̄ polluentur vltra in ydolis suis: ⁊ aboīationibus suis: ⁊ in cūctis iniquitatibus suis: ⁊ saluos eos faciam de vniuersis sedibus suis in quibus peccauerunt: ⁊ mundabo eos: ⁊ erunt mihi populus ⁊ ego ero eis deus. ⁊ seru⁹ meus dauid rex super eos ⁊ pastor vnus erit omniū. hec ille.

Quinto vocauit deus pater Danielem ꝓphetam. de quo Lactātius vbi supra xij. ca. dicit sic Daniel quoq̄ similia prelocut⁹ est. Uidebam inquit in visu noctis: ⁊ ecce in nubibus celi vt filius hominis veniens ⁊ vsq̄ ad vetustum dierum peruenit. ⁊ qui assistebant obtulerunt eum ⁊ datum est ei regnuʒ ⁊ honor ⁊ imperiū. ⁊ omīs populus tribus ⁊ lingue seruient ei: ⁊ potestas eius eterna que nunq̄ transibit: ⁊ regnū eius quod non corrumpetur. Quomodo ergo iudei ⁊ confitentur ⁊ sperant xp̄m: qui hunc idcirco reprobauerunt q2 ex homīe natus est. Nam cum ita sit a deo constitutum vt idem xp̄s bis veniat in terram: semel vt vnū deum gentibus nunciet: deinde rursus vt regnet. Quomodo in secundū eius aduentū credunt q̄ in p̄muʒ non crediderūt. At qui ꝓpheta vtrosq̄ aduentus eius paucis verbis cōprehendit dicēs: Ecce inquit in nubibus celi: vt filius ho

minis veniens. non dixit vt filius dei: sed vt
filius hoīs vt ostenderet ꝙ carne indui ha-
beret in terra vt suscepta hoīs figura ⁊ con-
ditione mortali doceret homines iusticiam
⁊ cum mandatis dei functus: veritatez gen-
tibus reuelasset: mulctaret̄ in morte vt infe-
ros etiā vinceret ac resignaret: atqꝫ ita demū
resurgens ad patrem proficisceret̄ in nube
sublatus: adiecit enim propheta ⁊ ait: ⁊ vsqꝫ
ad antiquum dierum peruenit: ⁊ oblatus est
ei. Antiquū dierum appellauit summū deuz
cuius etas ⁊ origo non potest cōprehendi
quia solus a seculis fuit ⁊ erit semper in se-
cula. xp̄us autem post passionem ⁊ resurre-
ctionem ascensurus in celum ad deum pa-
trem a Dauid in Psal. cviij. contestatus est
hijs versibus. Dixit dn̄s domino meo sede
ad dexteram meam: quo adusqꝫ ponam ini
micos tuos subpedaneum pedum tuorum
Qui propheta cum rex esset quem appella-
re dn̄m suum posset qui sederet ad dexteraz
dei: nisi christum filium dei qui est rex reguz
⁊ dominus dn̄antium. Deniqꝫ ob virtutem
⁊ fidem quam deo exhibuit in terra: datum
est ei regnum ⁊ honor ⁊ imperium: ⁊ omēs
populi tribus terre ⁊ lingue seruient ei: ⁊ po
testas eius eterna que nunꝗ transibit: ⁊ re
gnum eius non corrumpetur. Quod quidē
duobus modis intelligitur: quia ⁊ nunc ha-
bet perpetuam potestatem cum omnes gē-
tes ⁊ omnes lingue nomen eius venerant̄:
maiestatem confitentur: doctrinam sequun
tur: virtutem imitantur: habet imperium: ha
bet honorem: cum omēs tribus ⁊ lingue ter
re preceptis eius obtēperant. hec ille. Sex
to vocauit Osee prophetam. de quo Augu
stinus libro. xviij. de ciuitate dei. capi. xxviij.
dicit sic. Osee ergo propheta quanto ꝓfun-
dius loquitur: tanto operiosius penetratur:
sed aliquid inde sumendum ⁊ hic ex nostra
promissione ponendum. Et erit inquit in lo
co quo dictum est eis. Non populus meus
vos: vocabuntur ⁊ ipsi filij dei viui. Hoc te-
stimoniū propheticum de vocatione popu-
li gentium qui prius non pertinebat ad deū:
etiam apostoli intellexerunt. Et q2 ipse, quo
qꝫ populus gentium spiritualiter est in filijs
abrahe ac ꝑ hoc recte dicit̄ israel: ꝓpterea se
quitur ⁊ dicit. Et congregabuntur filij iuda
⁊ filij israel in idipsum: ⁊ ponent sibi princi-
patum vnum: ⁊ ascendent a terra. Hoc si ad
huc velimus exponere eloquij ꝓphetici ob-
tundetur sapor. Recolatur tamen lapis ille
angularis: ⁊ duo illi parietes vnus ex iudeis
alter ex gentibus. Ille nomine filiorū israel
eidem vni principatui suo in idipsum innitē
tes ⁊ ascendentes cognoscantur in terra.
Istos autem carnaliter israelitas qui nunc
nolunt credere in christum postea creditu-
ros: id est filios eorum. Nam vtiqꝫ isti in suū
locum moriendo transibunt. Idem prophe-
ta testatur dicēs. Quoniā diebus multis se-
debunt filij israel sine principe: sine sacrificio
sine altari: sine sacerdotio: sine manifestatio
nibus. Quis non videat nūc sic esse iudeos
sed quid adiungat audiamus. Et postea in-
quit filij israel reuertentur ⁊ inquirent domi
num deum suū ⁊ dauid regem suum: ⁊ stu-
pescent in domino ⁊ in bonis ipsius in no-
uissimis diebus. Nihil est ista ꝓphetia manifestius: qua dauid regis nomine significa
tus intelligitur xp̄us: quia factus est sicut di
cit apostolus ex semine dauid ſm carnem.
hec ille. Septimo vocauit deus pater Iohe
lem prophetam qui scripsit secūdo caplo li-
bri sui sic. Noli timere terra: exulta ⁊ letare:
quoniā magnificauit dn̄s vt faceret. Nolite
timere aīalia regionis quia germinabūt spe
ciosa deserti quia lignum attulit fructuz suū
filij syon exultate ⁊ letamini in domino deo
vestro: quia dedit vobis doctorem iusticie ⁊
descendere faciet ad vos ymbrem matuti-
num ⁊ serotinuz sicut in principio. Et in die
illa stillabunt montes dulcedinem: ⁊ colles
fluent lacte ⁊ melle. hec ille. Octauo voca-
uit deus pater Amos ꝓphetā. de quo Au-
gustinus libro. xviij. de ciuitate dei ca. xxviij.
dicit sic. Amos quoqꝫ de rebus talibus sic ꝓ
phetat. Prepara inquit te vt inuoces dn̄m
deū tuuz israel: q2 ecce ego firmans tonitruū
⁊ creans spm̄: ⁊ annuncians in hominibus
xp̄m suum. hec ille. Nono vocauit deus pa
ter Abdiam ꝓphetam. de quo dicit Augu-
stinus eodem libro. ca. xxxij. sic. Abdias ꝙ-
tum ad scripturam eius attinet oīum breuis
simus ꝓphetarum aduersus ydumeam lo-
quit̄ gentez: scꝫ esau ex duobus geminis ysa
ac filijs nepotibus abrahe maioris illius re
probati. Porro si ydumeam: modo locutio-
nis quo intelligitur a parte totuz: accipiam⁹
positam esse pro gentibus: possumus de xp̄o
agnoscere quod ait inter cetera. In monte
autem syon erit salus: ⁊ erit sanctū. ⁊ paulo
post in fine ipsius ꝓphetie. Et ascendēt inq̄t

resaluati ex monte syon vt defendant mõ-
tem esau. Et erit dño regnum. Apparet q̃p-
pe id esse completum cum resaluati ex mon-
te syon: id est ex iudea credẽtes in xp̃m qui
precipue agnoscuntur apostoli ascenderũt
vt defenderent montem esau. Quomodo de
fenderunt nisi per euangelij predicationem
saluos faciendo eos qui crediderũt: vt erue-
rentur de potestate tenebrarũ ⁊ transferrent
in regnum dei q̃d consequẽter expressit ad-
dendo. Et erit dño regnũ. Mons em̃ syon
iudeam signat: vbi futura predicta est salus
⁊ sanctum quod est xp̃s iesus. Mons vero
esau ydumea est per quam significata est ec
lesia gentium quã defenderunt sicut exposui
resaluati de monte syon vt esset dño regnũ.
Hoc obscurum erat anteq̃ꝫ fieret: sed factuz
quis fidelis non agnoscat. hec ille. Decimo
vocauit Jonam ꝓphetam qui p̃mo caplo
libri sui dicit sic. Tollite me ⁊ mittite in mare
⁊ cessabit mare a vobis. Scio em̃ q̃ ꝓpter
me tempestas grandis hec est super vos.
Per mare intelligitur mundus. Juxta illud
Psal. Hoc mare magnuz est spaciosum ma
nibus. In amaritudines hui⁹ seculi missus
est filius dei qui est sapientia patris. qꝛ ho-
mo ex appetitu scientie peccauit. Jdeo tem
pestas vniuersalis dãnationis humane na
ture propter filium dei acciderat. Undeci-
mo vocauit deus pater Micheam prophe-
tam de quo Augustinus eodem libro. capi.
xxx. dicit sic. Micheas ꝓpheta xp̃m in figu
ra ponens magni cuiusdam montis hec lo-
quitur. Erit in nouissimis dieb⁹ manifestus
mons domus domini in vertice montium
preparatus ⁊ exaltabitur super colles: ⁊ fe-
stinabunt ad eũ plebes: ⁊ ibunt gentes mul
te: ⁊ dicent. Uenite ascendamus in montez
domini: ⁊ in domuz dei iacob: ⁊ ostendet no
bis viam suam: ⁊ ibimus in semitis eius.
Quia ex syon procedit lex ⁊ verbum domi
ni de hierusalẽ: ⁊ iudicabit inter plebes mul
tas ⁊ redarguet gẽtes potentes vsq̃ꝫ in lon
ginquũ. Predicens etiam iste ꝓpheta locũ
in quo natus est xp̃us. Et tu inquit bethleẽ
domus effrata nequaq̃ minima es vt sis in
milibus iuda. Ex te mihi ꝓdiet dux vt sit in
principem israel ⁊ egressus eius ab initio: ⁊
ex diebus antiquis. Propterea dabit eos
vsq̃ꝫ ad tempus quo parturiens pariet: ⁊ re-
sidui fratres eius cõuertent ad filios israel:
⁊ stabit ⁊ videbit ⁊ pascet gregem suũ in vir

tute dñi: ⁊ in honore nominis dei sui erunt:
quoniã nunc magnificabitur vsq̃ꝫ ad sum-
mũ terre. hec ille. Duodecimo vocauit deus
pater Naum prophetam. de quo Augusti-
nus eodem libro. xxxi. ca. dicit sic. Naum ve
ro propheta: imo per illum deus. Extermina
bo inquit sculptilia ⁊ cõflatilia ponam sepul
turã tuã: qꝛ ecce veloces sup montes pedes
euãgelizãtis ⁊ ãnũciantis pacẽ. Celebra iuda
dies festos tuos. redde vota tua: qꝛ iam nõ
adijcient vltra vt transeant in vetustatem.
Consummatum est: consumptum est: abla-
tum est: ascendit qui insufflat in faciem tuaz
eripiens te ex tribulatione. Quis ascenderit
ab inferis ⁊ insufflauerit in faciẽ iude: hoc ẽ
iudeoꝝ discipuloꝝ: spm̃ sanctuz recolit: q̃ me
minit euangelium ad nouũ em̃ testamentuz
pertinent quorum dies festi ita spũaliter in
nouant: vt in vetustatem transire non pos-
sint. Porro per euangeliũ exterminata scul-
ptilia ⁊ conflatilia: id est ydola deoruz falso
rum: ⁊ obliuioni tanq̃ sepulture tradita iaz
videmus: ac etiam in hac re prophetiam im
pletam esse cognoscimus. hec ille. Decimo
tertio vocauit deus pater Abacuch prophe
tam. de quo dicit Hieronim⁹ in prologo A-
bacuch sic. Hic in fine prenunciat aduentuz
domini saluatoris. Nam de quo alio q̃ de
xp̃i aduentu qui futurus fuerat intelligit
dicere. Et respondit dominus ad me ⁊ dixit
mihi. Scribe visum in buxo aperte vt asse-
quatur qui legit eum: qꝛ adhuc visus est ad
tempus: ⁊ orietur in fine ⁊ non in vacuum.
Si tardauerit sustine eum. qꝛ veniens veni
et ⁊ non morabitur. hec ille. Et Augustinus
libro xviij. de ciuitate dei. capi. xxxij. dicit sic.
Abacuch de quo alio q̃ de xp̃i aduentu qui
futurus fuerat intelligit dicere. Et respondit
dñs: ⁊ dixit ad me. Scribe visum aperte in
buxo: vt assequat qui legit eum. quia adhuc
visio ad tempus: ⁊ orietur in fine ⁊ nõ in va
cuum. Si tardauerit sustine euz: qꝛ veniens
veniet ⁊ non morabitur. Jsta verba ponunt
Abacuch. ij. in principio. Quartodecimo
vocauit Sophoniam ꝓphetaz q̃ primo ca.
sui libri dicit sic. Silete a facie dñi dei: qꝛ est
iuxta dies dñi. Quia preparauit dñs hosti-
am: sanctificauit vocatos suos. Et capi. iij.
Dñs iustus in medio eius nõ faciet iniq̃tatẽ
Mane mane iudiciũ suũ dabit in luce ⁊c. h
ille. Et Augustinus, libro. xviij. de ciuitate
dei. ca. xxxiij. dicit sic. Sophonie aũt ꝓphete

q̄ cū Heremia prophetabat etiam hec predi
cta de xp̄o interim ponaz. Horribilis inquit
dñs super eos: τ exterminabit super omēs
deos terre: τ adorabit eū vir de loco suo oēs
insule gentium. Et paulopost. Tunc inquit
transuertam in populos linguam τ proge-
nies eius vt innocent oēs nomen dñi: τ ser-
uiant ei sub iugo vno: a finib⁹ fluminū ethio
pie afferent hostias mihi. In illo die non cō
funderis ex omnibus adinuentionibus tuis:
quas impie egisti in me. quia tunc auferam
abs te prauitates iniurie tue: τ iam nō adij
cies vt magnificeris super montem sanctuz
meum. Et subdit. Relinquā in te populum
mansuetum τ humilem τ verebuntur a no-
mine dñi q̄ reliqui fuerint in israel. He sunt
reliquie de quibus alibi ꝓphetatur: quod a-
postolus etiam cōmemorat. Si fuerit nume
rus filiorū israel sicut arena maris reliquie
salue fient. He quippe in xp̄m illius gentis
reliquie crediderunt. hec ille. Quintodeci
mo vocauit Aggeum prophetam. de quo di
cit Augustinus eodem libro. capi. xxxv. Ag
geus xp̄m τ ecclesiam hac apertius breuita
te prophetat. Hec dicit domin⁹ exercituum
adhuc vnum modicum est: τ ego cōmouebo
celum τ terram mare τ aridam τ omnes gē
tes mouebo τ veniet desideratus cunctis gē
tibus. Hec prophetia partim completa iam
cernitur: partim speratur in fine complenda
mouit enim celum angelorum τ syderum te
stimonio quando incarnatus est xp̄us. mo-
uit terram ingenti miraculo de ipso virginis
partu. Mouit mare τ aridam: cum τ insulis
τ in toto orbe xp̄us annunciatur. ita moue-
ri omnes gentes videmus ad fidem. iam ve
ro quod sequit̄. Et veniet desideratus cun-
ctis gentibus. de nouissimo eius expectatur
aduentu. Ut enī esset desideratus expectan
tibus: prius oportuit eum dilectū esse credē-
tibus. hec ille. Sextodecimo vocauit deus
Zachariam ꝓphetam. de quo Lactātius lib.
iiij. diuinarū institutionū. xiiij. capi. dicit sic.
Quis autem futurus esset cui deus eternum
sacerdotium pollicebat̄ zacharias etiam no
mine posito apertissime docuit. Sic enī dixit
Et ostendit mihi dñs deus iesum sacerdo-
tem magnum stantem ante faciem angeli
dñi: τ dyabolus stabat ad dexterā ipsius vt
aduersaret̄ ei. Et dixit dñs ad dyabolū. Im
peret tibi dñs in te q̄ elegit hierl'm τ ecce ty
tio eiectus ab igne τ iesus erat indut⁹ vesti-
mentis sordidis: τ stabat ante faciē angeli.
Et respondit τ dixit ad circūstantes ante fa
ciē ipsius dicēs. Auferte vestimēta sordida
ab eo: τ induite eū tunica thalari τ imponite
cydarim mundā sup caput eius. Et angel⁹
dñi stabat τ testificabat̄ ad iesum dicēs. hec
dicit dñs omnipotēs. Si in vijs meis ambu-
laueris τ p̄cepta mea seruaueris tu iudicab̄
domū meā τ dabo tibi q̄ ꝯuersant̄ in medio
horꝫ circūstantiuz. Audi itaq̄ꝫ iesu sacerdos
magne. Quis nō ergo captos mētibus tum
fuisse iudeos arbitretur q̄ cuz hec legerent τ
audirēt nephādas manus deo suo intulerūt
Atq̄ ab eo tp̄e q̄ zacharias fuit vsq̄ꝫ ad ānū
q̄ntūdecimū Tiberij cesaris q̄ iesus crucifix⁹
est ꝓpe q̄ngēti āni numerāt̄. Siq̄dē darij τ a
lexādri adoleuit etate: q̄ fuerūt nō m̄lto post
q̄ꝫ tarq̄ni⁹ sup̄b⁹ exact⁹ est. Sꝫ illi rursus eo
dē mō falsi deceptiq̄ꝫ sunt putātes h̄ de iesu fi
lio naue eē dcā q̄ successor moysi fuit: aut de
sacerdote iesu filio iosedech ī q̄s nihil ꝯgruit
eorꝫ q̄ ꝓpha narrauit. Nō enī sordidati illi vn
q̄ꝫ fuerūt. Cuz alter eorꝫ p̄nceps potētissim⁹
fuerit alt̄ sacerdos. aut ꝑpessi sūt aliq̄d adūsi
vt tāq̄ꝫ titio eiect⁹ ex igne putaret̄: aut aliq̄n
in ꝯspectu dei τ āgelorꝫ steterūt: aut ꝓpha de
p̄teritꝭ loq̄bat̄ poti⁹ q̄ꝫ de futuris. Locut⁹ ē ꝫ
de iesu filio dei vt oñderet eū. p̄mo in hūilita
te τ carne vēturū. hec ē enī vestis sordida vt
pararet tēplū dñi. Et sicut titio igni cōburit̄
ita ab hoībus cruciamenta perferret τ ad
vltimū extingueret̄. Titionē enī vulgus ap-
pellat extractum foco torrem semiustū extin
ctum. Quomodo aūt τ cuz quibus manda-
tis a deo mitteretur in terraz. declarauit spi
ritus dei p̄ ꝓphetam dicens futurū: vt cū volū
tatem summi patris fideliter τ cōstāter im-
plesset: accipet iudiciū atq̄ꝫ impiū sempiter
num. Si in vijs meis: inq̄t: ambulaueris τc̄.
Propterea q꞉ taz fidelis extitit q꞉ sibi nihil
ꝓsus assumpsit vt mādata mittentis iple-
ret τ sacerdotis ꝑpetui dignitatē: τ regꝭ sūmi
honorē: τ iudicis ꝑtātem τ dei nomē accepit
hec ille. Et Augꝭ. lib. xviij. de ciui. dei. ca. xxxv.
dicit sic. Zacharias de xp̄o τ eccl'ia. Exulta
inquit valde filia syon: iubila filia hierusalē.
ecce rex tuus venit tibi iustus τ saluator. Ip
se pauper τ ascendens super asinum τ super
pullū filiū asine. τ ptās eius a mari vsq̄ꝫ ad
mare: τ a fluminib⁹ vsq̄ꝫ ad fines terre. Hoc
q̄n factum sit vt dñs xp̄us in itinere iumēto
huius gn̄is vteret̄. in euangelio legit̄ vbi h̄

ꝓphetia commemorat̄ ex parte: quantum illi loco sufficit. ¶ Decimoseptimo deus pater vocauit malachiam. de quo augustinus vbi supra dicit sic. Malachias prophetans eccl'iaꝫ quā per xp̄m iā cernimus ꝓpagataꝫ iudeis apertissime dicit ex persona dei. Non est mihi volūtas in vobis ⁊ munus nō suscipiam de manu vestra. Ab ortu em̄ solis vſqꝫ ad occasum magnum est nomen meum in gentibus: ⁊ in omni loco sacrificabit̄ ⁊ offeretur nomini meo oblatio munda: quia magnum nomen meum in gentibus dicit dñs. Hoc sacrificium per sacerdotium christi ſm ordinem melchisedech cum in omni loco a solis ortu vſqꝫ ad occasum deo iam videamus offerri. Sacrificium autem iudeorum quibus dictum est non est mihi voluntas in vobis: nec accipiam munus de manibꝰ vr̄is. cessasse negare non possint. Quid adhuc expectant alium xp̄m: cum hoc quod ꝓphetatum legunt ⁊ impletum vident: impleri non potuit: nisi per ip̄m: hec ille. ¶ Decimooctauo vocauit esdram qui in eo xp̄m ꝓphetasse intelligendus est vt Augustinus eodē libro xxviij. c. dicit sic. ꝙ inter quosdā iuuenes orta questione quid amplius valeret in rebus cum regem vnus dixisset: alter vinum: alter mulieres que plerūqꝫ regibus imperarent. idem tamen tertius veritatem super omnia demonstrauit esse victricem. Consulto autē euangelio xp̄m esse cognoscimus veritateꝫ hec ille. ¶ Decimonono vocauit mardocheum qui in hoc ꝓphetauit xp̄m venturum in carne: vt dicit̄ Hester. viij. Mardocheus de palatio in conspectu regis egrediens fulgebat vestibus regijs hiacinthinis videlicet. et aerinis coronam auream portans in capite amictus pallio serico ac purpureo omnisqꝫ ciuitas exultauit atqꝫ letata est. Judeis aūt noua lux oriri visa est. Ecce ꝙ expresse mardocheꝰ ꝓphetat de xp̄o hodie nato quo ad omnia que hic cōtinentur. ¶ Vigesimo vocauit Job qui ꝓphetans de christo. xxxi. ca. dicit sic. Vidi solem cum fulgeret et lunam incedentem clare ⁊ letatum est cor meuꝫ in abscondito. Per soleꝫ intelligitur diuinitas christi. per lunam intelligit̄ humanitas eius que fuit clara sine contagione alicuius peccati. ideo letatuꝫ est cor eius quia hodie vniuersus mundus exultat. sed in abscōdito q̄a est letitia sp̄ualis ⁊ mentalis. Dyabolꝰ autē cognoscens quomodo cancellarij dei patris qui sunt viginti numero iam registrauerāt supplicationem sanctorum patruꝫ cepit amplius inseuire in humanum genus: sicut augustinus lib. cur quando ⁊ quomodo deus homo: vij. c. dicit. Dyabolus nāqꝫ qui nūmū deceptionis accōmodauerat hominibus: cū maximis ⁊ intolerabilibus vsuris illum instanter exigebat et tamdiu hoc facere cōsueuerat ꝙ iam iure hereditario se omnem carnem possidere putabat. Unde beatus Job dicit. Absorbet fluuium et non mirabitur et habet fiduciam ꝙ influat iordanis in os eiꝰ hinc aperte insinuans ꝙ hostis antiquus omnes ante saluatoris aduentum. ita suos esse arbitrabatur ꝙ ei paruꝫ de illis erat. sed etiam confidebat se obtinere posse omnes ī christum credituros. i. baptizandos quos ꝑ iordanem intelligimus. in quo fuerūt sacrate baptizati primitie. Scimus equidem ꝙ dominus sex diebus operatus est ⁊ in septimo requieuit. Similiter quoqꝫ mundū istū per sex etates distinxit quem non amplius fluctuare presciuit vt in etate septima om̄ia cessarent et a suis actibus quiescerent. Hoc vtiqꝫ dyabolus sciens cum iam per quinqꝫ etates valde effrenate super homines dominium suum exercuisset: tunc tanto effrenatius se ad debellandum homines preparabat quanto intelligebat non nisi sextam etatem sibi superesse: hec ille. Ideo lactantius libro quarto diuinarum institutionum. xli. c. dicit sic. Cum sepe iudei preceptis salutaribꝰ repugnarent atqꝫ a diuina lege desisterēt aberrantes ad impios cultus deorum cum deus iustos et electos viros sancto spiritu implebat. prophetas in media plebe constituens: per quos peccata ingrati populi verbis minacibus increparet ⁊ nihilominus hortarentur ad penitentiam sceleris agendam quam nisi egissent atqꝫ abiectis vanitatibꝰ ad deum suum redijssent fore vt testamentum suum mutaret. id est hereditatem vite immortalis ad exteras conuerteret nationes. Aliumqꝫ sibi populum fideliorem ex alienigenis congregaret. Illi autem a prophetis increpati non modo verba eorum respuerunt. sed ꝙ sibi peccata exprobrarētur offensi eos ip̄os exquisitꝭ cruciatibus necauerunt que omnia diuine littere signata conseruant. Dicit enim propheta Hieremias. Misi ad vos seruos meos prophetas ante lucem mittebam: et non audiebatis

me: neqꝫ intendebatis me auribus vestris cum dicerem vobis. Conuertatur vnusquisqꝫ a via sua mala ⁊ a nequissimis affectionibus vestris ⁊ habitabitis in terra ista quam dedi vobi ⁊ patribus vestris a seculo ⁊ vsqꝫ in seculũ Esdras etiam ꝓpheta qui fuit cyri tẽporibus a quo iudei sunt restituti: sic loquitur Desciuerunt a te ⁊ abiecerũt legem tuã post corpus suum ⁊ prophetas tuos interfecerũt qui obtestabantur eos vt reuerterentur ad te. propter has illorum impietates abdicauit eos in perpetuum. itaqꝫ desijt ꝓphetas mittere ad eos. hec ille. ¶ Et licet multi supplicarent deo patri vt apponeret sigillũ curie celestis supplicationi iam registrate tamen istud fuit dilatum per multa tempora impediente demone sicut beatus Augusti. lib. xviij. de ciuitate dei. ca. xlv. dicit sic. Postea ꝙ gens iudea cepit non habere prophetas ꝓculdubio deterior facta est: scꝫ eo tẽpore quo se sperabat instaurato tẽplo post captiuitatem que fuit in babylonia futurã esse meliorem Sic quippe intelligebat populus ille carnalis quod ꝓnunciatũ est ꝑ Aggeũ ꝓphetã dicẽtem. Magna erit gl'ia dom⁹ isti⁹ nouissime plusꝙ prime. qđ de nouo testamẽto dictum esse paulo superius demonstrauit vbi ait aperte xp̄m ꝓmittens: ⁊ veniet desideratus cunctis gentibus. hec ille. Cum aũt venit plenitudo temporis significata ꝓphetico spũ ꝑ os patriarche Jacob. Geñ. xlviij. vbi ait. Non deficiet princeps ex iuda: neqꝫ dux de femoribus eius donec veniat cui repositum est ⁊ ipse erit expectatio gentium. Missus est gabriel angelus ad mariam virginem que supplicabat deo patri ꝓ sigillo imponendo supplicationi dicens. Quomodo fiet istud qm̃ virũ non cognosco? Ministrauit cerã virgineã scꝫ carnem mundissimam: tunc spũssanctus dei patris thesaurarius ⁊ sigillator sacrarius sigillũ dei patris cere virginee impressit: q2 dei filium qui est verbum ⁊ ymago dei patris carni inseruit: q2 xp̄us fuit conceptus de spũ sancto ex maria virgine ꝑut angelus dicit. Luce. ij. Spũssanctus superueniet in te ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi ⁊c̃. In sigillo est scriptura siue verbũ ⁊ ymago ⁊ xp̄s est dei patris verbũ ⁊ ymago adunata carni humane. Et istud fuit factum iam sunt nouem menses ⁊ per totum istud tempus nouem mensium supplicatio sigillata stetit arrestata in virginis sacratissimo vtero. iõ Lactãtius. iiij. lib. xij. ca. diuinarũ institutionum dicit sic. Descendens itaqꝫ de celo sanctus ille spũs dei sanctam virginem cuius vtero se insinuaret elegit. At illa dum spũ hausto repleta concepit ⁊ sine vllo attactu viri repente vterus virginalis intumuit Quod si animalia quedam vento ⁊ aura concipere solere omnibus notum est: cur quisꝙ mirum putet: cum spũ dei. cui facile est quicquid velit grauatam esse virginem dicimus? Quod sane incredibile posset videri nisi hoc futurum ante multa secula ꝓphete cecinissent. Salomon ita dicit. Infirmatus est vterus virginis ⁊ accepit fetum ⁊ grauata est ⁊ facta est in multa miseratione mater virgo. hec Lactantius. Et vt Augustiuus lib. xviij. de ciuitate dei. ca. xlvi. dicit. Regnante herode in iudea apud romanos autem iam mutato reipublice statu imperante Cesare augusto ⁊ per eum orbe pacato: natus est christus in bethleem iude: homo manifestus ex homine virgine: deus occultus ex deo patre. hec ille. Et libro de symbolo tractatu q̃rto dicit. Quis non expauescat cum audiat deum natum. Audis nascentem vide in ipso suo ortu mirabilia facientem: aluus tumescit virginis: claustra permanẽt pudoris: impletur vterus matris sine vllo complexu patris: sentit prolem que se ignorauerat coniugem: angelus ad virginem loquitur: a virgine cor preparatur: christus fide concipitur: miraris hec? Adhuc mirare. Parit mater: ẽ virgo sancta ⁊ intacta nascitur filius sine homine patre: qui fecit ⁊ ipsam matrem. factor omniũ fit inter omnia: portatur manibus matris rector totius orbis. Lambit vbera gerens sidera. Tacet ⁊ verbum est: necdum per linguam se demonstrat quis esset: ⁊ vniuersa creatura suum natum indicat creatorẽ Angeli pastoribus annunciant: stella magos inuitat: rusticitas pastorum admonitionem exigit angelorum: curiositas magorũ instructa est lingua celorũ. hec ille. Ista enĩ fuerunt indicia q̄bus beata virgo supplicationem signatã registratam sigillatam omnib⁹ hodierna die patenter demõstrauit: q̄a puerum iesum verum deum ⁊ verum hominem toti mundo presentauit. Congregatis itaqꝫ vniuersis creaturis scꝫ angelis hominibus pastoribus magis: iustis coram eis iohannes euangelista Cancellarius noui testamẽti cui reuelata sunt secreta celestia pu-

blice alte magna voce reuerenter sic legit. Verbum caro factum est ⁊ habitauit in nobis. vt dicunt verba proposita in principio sermonis. Et suspiciens in celum. Cum omnes intenderent in eum vt audirent quidnã vidisset dixit. Illud quod ponitur. Apocal. xix.ca. Et vidi celum apertum ⁊ ecce equus albus ⁊ qui sedebat super eum vocabatur fidelis ⁊ verax: ⁊ cum iusticia iudicat ⁊ pugnat oculi autem eius sicut flamma ignis: ⁊ in capite eius dyademata multa: habens nomen scriptum quod nemo nouit nisi ipse Et vestitus erat veste aspersa sanguine: ⁊ vocabatur nomen eius verbum dei. Et exercitus qui sunt in celo sequebantur eum in eq̃s albis vestiti bissino albo ⁊ mundo: ⁊ de ore ipsius procedit gladius ex vtraq̃ parte acutus vt in ipso percutiat gentes. Et ipse reget eas in virga ferrea: ⁊ ipse calcat torcular vini furoris ire dei omnipotẽtis: ⁊ habet in vestimento ⁊ in femore suo scriptum rex regũ ⁊ dominus dominantiũ. hec ibi. Celum eñ fuerat clausum ab Adam vsq̃ ad passionẽ christi: nunc autem est apertum prout patet ex supplicatione iam lecta. Et ecce equus albus. id est humanitas christi alba ⁊ munda sine macula. Et qui sedebat super eum erat deus ⁊ vocabatur fidelis in preteritis promissis per prophetas: ⁊ verax in futuris que euenient. Oculi autem christi quibus respicit ecclesiam sunt dona spiritussancti inflammantia corda hominum. ⁊ habet multa dyademata. id est victorias quibus superauit dyabolum: ⁊ vocatur deus ⁊ homo. id est iesus qui interpretatur saluator: quia saluum faciet populum suũ a peccatis eorum. Mathei. i. ca. Vestitus carne humana que tempore passionis fuit tota aspersa sanguine. Esa. lxiij. ca. Quare rubrum est indumentũ tuum? Et vocatur verbum dei: quia in principio erat verbum. ⁊ ordines sanctorum sequuntur eum in vestibus albis. id est cũ stola innocentie ⁊ eos qui nolunt credere in eũ feriet sententia diffinitiua que est gladius feriens animam ⁊ corpus: quando dicet. Ite maledicti in ignem eternum. hoc autem iudicium conuenit ei: quia superauit torcular mortis ⁊ habet in vestimento suo. id est in patriarchis ⁊ in femore suo. id est in humanitate propria vt sit rex regum ⁊ dominus dominantium. Tunc surrexit Lucas euangelista ⁊ animauit omnes creaturas dicens ¶ Respicite ⁊ leuate capita vestra quoniam appropinquauit redẽptio vestra. Luce. xxi. Multi autẽ attendentes ad supplicationẽ sigillatam ⁊ non intelligentes sciscitabãtur a matheo euangelista quid hoc esset. At ille respondens dixit. Liber generationis iesu christi filij dauid: filij abraham ⁊c. Math. i. Illi autem intuebantur faciem christi: sicut faciẽ angeli stantis inter illos. ⁊ videns eos admirantes. Marcus euãgelista dixit. Initium euangelij iesu christi filij dei scriptũ est in Esaia propheta. Ecce ego mitto angelũ meum ante faciem meam. de quo angelo dicit Malachias propheta. vltimo ca. Statiꝫ veniet ad templum suum dominator quem vos q̃ritis: ⁊ angelus testamẽti quẽ vos vultis. Et subito angelus apparuit pastoribus dicens. Hoc est vobis signum natiuitatis iesu christi. Cumq̃ illi interrogassent quod signum. ¶ Respondit angelus. In sole luna ⁊ stellis: ⁊ in terris sicut predixit Lucas euangelista. Primo in dei filio nascente tanquã in sole: quia vobis timentibus nomen meũ orietur sol iusticie. Malach. iiij. Secundo in eius matre pariente tanq̃ in luna: quia est quasi aurora consurgens pulchra vt luna. Canticorũ. vi. ca. Tertio in angelis eum ãnũciantibus tanq̃ in stellis quia stelle manentes in ordine suo. Iudic. v. capi. Quarto in hoĩb⁹ eũ recipientib⁹ tanq̃ in terris. q2 terra es ⁊ in terrã ibis. Genes. iij. ¶ Primum signum apparuit hodie in sole. Quid per solem intelligitur nisi dei filius qui singulariter in celis: id est in angelis lucet. In terris radios emittit quia in iustis ⁊ peccatoribus fulget: licet autem sol sit splendore lucidissimus ⁊ vix attingibilis: quantitate maximus ⁊ intractabilis: tamen in speculo videt̃ clarissime ⁊ portatur facillime. Sic licet dei filius ẽm se sit candor lucis eterne. vt habet̃ Sapien. vij. Et lucẽ habitet inaccessibilem. vt dicit̃. i. Thymo. vi. Et licet sit ita magn⁹ vt magnitudinis eius non sit finis. vt dicit̃ in Psal. Tamen in speculo nostre carnis assumpte hodie clarissime videtur ⁊ attingit̃. Joh. i. cap. Vidimus gloriam eius gloriam quasi vnigeniti a patre. ⁊ a puella facillime portatur. quia quem celi capere non poterãt tuo gremio contulisti. ¶ Recte ergo assimilatur soli. In sole autem sunt duo. Primũ est quia nunq̃ retrocedit. Secundum est q2 nõ recipit lumen ab aliquo sidere; sed eis influit

lucem. Et si oppositum istorum inueniretur esset nimis mirabile. Sed hodie fuerunt opposita istorum in nostro sole. Primo sol hodie retrocessit: quia filius dei qui erat angelis ⁊ hominibus superior: hodie est paulominus ab angelis minoratꝰ. Exinaniuit em̄ semetipsuꝫ formā serui accipiens: habitu inuentus vt homo. Phil. ij. Ecce quantum retrocessit vt dominus sit factus seruus: vt magnus sit paruus factus: vt antiquus sit factꝰ nouus: quia paruulus datus est nobis. in cuius figuraꝫ dicit̄. Esa. xxxviij. Q2 sol retrocessit in horologio achaz per decem lineas: in signum curationis Ezechie regis. Nam per horologium designatur totū vniuersum creaturarum contentiuū. Sol retrocessit ad decimam lineaꝫ: quia ad humanam naturam peruenit dei filius assumendam: que est decima in ordine creaturarum intelligibilium computatis nouem ordinibus angelorum. Hec retrocessio: id est filij dei in humanitate apparitio facta est vt homo qui est rex ⁊ dominus suoꝝ actuum sanaretur ab infirmitatibus originalis ⁊ actualis culpe. Secundo sol hodie radium retraxit: imo a stella lumē recepit: quia dei filius hodie natus non diffudit: sed a stella lumen recepit: q2 a beata virgine. de qua dicitur. Nume. xxiiij. Orie(t) stella ex iacob. A beata inꝙ virgine velut a stella cibatur lactat̄ nutrit̄. Iuxta illud quod cantat ecclesia dicens. Concepisti virgo deū paris lactas: nutris euꝫ: pio prebens studio Et infra. homo deum: stella solem: nata patrem: virgo prolem: antiquuꝫ iuuencula. Ergo iste sol noster videtur retraxisse radios suos: ita vt videatur eclipsatus contra naturā in cuius figurā dicitur Apocal. vi. ca. Q2 sol factus est sicut saccus cilicinus. Saccus em̄ cilicinus est vile corpus nostruꝫ quo iste sol hodie est amictus ex humanitate nostra assumpta. Secundum signum apparuit hodie in luna. Quid enim per lunam intelligimus nisi virginem gloriosam. Nam sicut luna est terre proxima inter planetas per influentiam. Sic beata virgo est terrenis ⁊ peccatoribus proxima per clementiam. Sicut em̄ in luna coniunguntur due partes multum distantes: sic in virgine gloriosa cōiunguntur due perfectiones opposite: scꝫ virginitas ⁊ fecunditas. ergo beata virgo comparatur lune. In luna autem sunt duo ꝫm naturam. Primo ꝙ est a sole multum elongata ꝫm situm quia est in alia sphera. Secundo ꝙ licet habeat claritatem semper tamen habꝫ aliquam obscuritatem quia modo est diminuta modo ꝑfecta modo clara modo obscura semꝑ tamen habet aliquid obscuritatis. Sꝫ hodie fuerūt opposita istoꝝ in nr̄a luna ¶ Primo hodie luna est facta ꝓpinq̄ soli ⁊ in eodē celo ⁊ sphera ꝯiuncta: q2 dei filius q̄ est sol existit in virginis gremio. ⁊ ambo manēt in eodē habitaculo. Iux̄ illud. Abacuch. iij. Sol ⁊ luna steterūt in habitaculo suo. Secūdo hodie luna apparuit sine diminutione ꝑfecta q2 sine violatione integra. ꝓpter qđ ioseph spōsus eiꝰ voluit occulte dimittere eā Math. i. ⁊ ps. lxxxviij. Thronus eius sicut sol in ꝯspectu meo ⁊ sicut luna ꝑfecta in eternum. Iste thronus est vterus beate ꝟginis. ¶ Tertium signum apparuit hodie in stellis. Quid per stellas que habent claritatem ⁊ multiplicitatem intelligimus nisi angelos: quia fulgent cognitione ⁊ sunt complures specie. In stellis autem sunt tria. Primo situs ꝓprietas. Naꝫ q̄libet stella hꝫ suaꝫ situationem. Scđo gradus nobilitas q2 vna est nobilior altera. Tertio effectꝰ singl'aritas q2 a sole singularit̄ illuminat̄. Sꝫ hodie fuerūt opposita istoꝝ in angelis. Primo hodie mutauerunt naturalē situm: q2 angeli qui in celo habent ꝓprium situm ⁊ officiū sicut stelle hodie fuerunt congregati. vnde đr. Luce. ij. Facta est cum angelo multitudo celestis exercitus. qñ autē stelle congregant̄ sicut fit in constellationibus: signū est alicuius magni euentus ⁊ mirabilis. ideo dicit Iob. xxxviij. Nunqd cōiungere valebis micantes stellas pliades ⁊c̄. Ita hodie q2 āgeloꝝ multitudo facta est quod alias est inauditum. ideo est signum mirabile: q2 magni euentus: scilꝫ filij dei. ideo dixit vnus illorum angelorum. Annuncio vobis gaudium magnum: quia natus est hodie saluator mundi. ¶ Secundo stelle perdiderunt hodie suum gradum nobilem: quia angeli qui natura ⁊ gloria homines excedebant: ita vt ab homine se permitterent adorari. vt patet. Iudic. sexto capitulo. Hodie quia dei filius paulominus est ab angelis minoratus homo est super angelos sublimatus qui non permittunt se ab homine adorari. vt patet. Apocalips. vigesimo secundo capitulo. ¶ Tertio stelle hodie amiserūt suū proprium actum: q2 angeli qui sunt stelle illuminant solem ideo influūt in eum

Cum antea ab eo illuminarentur. Nam an-
geli seruiunt isti puero benedicto nō necessi
tate sed humilitate. vt ptz Math. iiij. Et ec-
ce angeli accesserunt ⁊ mīstrabant ei. Et Lu
ce. xxij. Angelus dn̄i descendit cōfortans eū
⁊c. Quartum signū apparuit hodie in ter-
ris. i. in hoīb9 de terra factis. Ante filij dei
incarnationez erant tria in hoīb9. Primo
erant ydolatre ⁊ ydolatrie dediti. Secundo
erant inter se praua pace confederati. Ter-
tio erant a deo per peccatū diuisi. Sed hodie
apparuerunt opposita istorum. Primo ho-
die in terris est ablatus ydolatrie cultus b̄m
vaticinium. Esa. pphete: quia omnia ydola
corruerunt. Exemplum habemus de octaui
ano qui noluit adorari tanq̄ deus a roma-
nis. Sz huic puero obtulit thura. vt ptz in le
gēdis. Secūdo hodie in terris reformata ē
pax praua q2 est hodie ablata. Exemplū de
templo pacis perpetuo quod hodie corruit.
cum virgo peperit. quia ille venerat qui est
pax vera: vt tolleret pacem iniquaz. reforma
uit enim pacem inter deuz ⁊ homines: inter
angelos ⁊ hoīes: inter hoīem ⁊ hominez.
Juxta illud pauli ad Epheb. ij. Ipse est pax
nostra qui fecit vtraqz vnū: ideo cantauerūt
angeli hodie. Gloria in excelsis deo ⁊ in ter
ra pax hoībus bone volūtatis. Et fons olei
erupit rome ⁊ vsqz in tyberim fluxit. vt dicit
in legendis. Per oleum signat mīa ⁊ pax.
¶ Tertio hodie in terris cōdēnatus est act9
illicitus sodomie: q2 sodomite oīs extincti
hodie fuerunt. vt habet in legendis. Ita vt
vere possit dici de eo illud psal. Tu es deus q̄
facis mirabilia. Notam fecisti in pp'lis virtu
tem tuam ⁊c. Et sicut dixit btūs Aug. in ser
mone super illo verbo. Math. iiij. Duct9 est
iesus in desertū ⁊c. ¶ Cum dyabolus
videret dei filium per tanta miracula pcrea
tū voluebat secū vt arbitror: atqz admirās di
cebat. Quis est iste qui nesciente me hūc in
gressus est mundū. Noui quidem q2 de femi
na natus est: sed nescio vnde cōceptus. Ad
est ecce mater: sed patrē inuestigare nō pos-
sum. Partuz video: sed non cognosco nascē
tem. ⁊ quod stupori meo accrescit incōsueta
lege pariendi. ⁊ edito filio mater exultat vt
virgo. En iacet in cunabulis paruulus: infū
dit lachrymis vultum: similemqz esse mor-
talium vagitus prodit. Et cum nihil ei de in
fantia desit: nulla tamen est illi velut infan-
ti corruptio. Pannis obsitus sordet: ⁊ celū

illi radio stelle letioris arridet: atqz in hono-
rem ipsius ministrantes etiam angeli inter
sydera terrasqz concurrūt exultantes annū-
ciant quam non intelligo nouitatem. Quid
hoc miraculi? Video qd̄ aduertere nequeo
Audio: quod sustinere non possum: vt ho-
mo natus honoretur vt deus. A seculis nū-
q̄ id mihi contigit vt quisq̄ nasceretur ho-
mo qui humani vicij nihil haberet. Que hec
tam noua potensqz generatio est? Inter pec
catores ⁊ impios natus: mortali etiam de
matre progressus: purgatior est cunctis na-
scentibus: ipse mihi celo purior apparet. A-
uaricie in eo radix nulla consurgit. nulla cor
eius pulsat inuidia: nescit eius lingua loqui
mendaciū: oculi eius concupiscentiam non
admittunt. nulla aurium voluptate mollit:
luxuries certe per quam mihi humanuz sub
ieci genus: pectus eius non potest penetra-
re: nulla illi iactantia inest: nulla malicia. Et
quid plura? Nihil in eo reperio quod me de-
lectet: oēs meos conatus euacuat. quid agā
quo me conuertam? En fortiorem me illum
esse sentio. Arbitror illum meo in regno vel
le regnare nisi forte deus est iste quem nul-
lum potest maculare delictum. Sed si deus
esset quomodo indignitatez partus feminei
sustineret: quomodo esset cuna pannisqz cō
tentus? Quis hec credat: infantie vagitus vi
deo: cui non audienti ridiculum est deum fe
mineo lacte nutriri? Post omnia ecce esurit
cum esurire deum ratio nulla persuadeat.
Ignorabat nimirum dyabolus q2 xp̄us
indumenta preferebat infantie: qz esu-
riebat vt homo: non erat fragilitatis corpo-
ree: sed celestis gratie sacramētum. Dei enī
filius cui cū sempiterno patre intēporalis
constat eternitas: q cum suo genitore natu-
raliter impassibilis incorrupto regnat impe-
rio: egit in carne nostra salutare mysterium
Et ob hoc cōionem subijt passionū: vt inimi
cum generis humani hoīs certamine trium
pharet. hec ille. ¶ Tunc dyabolus cona
tus est seminare multos errores circa diui-
nitatem christi. Unde adinuenit quosdam
homines qui videbantur opinione vulga-
ri magne sanctitatis ⁊ per eos seminauit er
rores illos vt sic retraheret hoīes ceteros
a fide iesu christi dubitans ne tam presto a-
mitteret dn̄ium super humano genere. Pri-
mus fuit Paulus hereticus qui dicit xp̄um
non fuisse ante gloriosam virginem mariaz

Vide istos errores [illegible]
in opusculis doctoris [illegible]
[illegible] compendium theologice [illegible]
tractatu 2o [illegible]

matrē eius: sed q̄n ꝯcept⁹ est tūc incepit esse. Ideo negabat xp̄z eē verū deū. Ponebat em̄ xp̄m esse purā creaturā. Vn̄d. xxiiij. q. iij. ca. Quidā autē heretici. §. Pauliani dr̄. Pauliani a paulo samotano exorti sunt q̄ dixit nō semꝑ fuisse xp̄z: ſ; a maria sumpsisse initiū. h̄ ibi. Secund⁹ fuit noet⁹ heretic⁹ q̄ dixit ꝙ ꝑsona filij nō est alia a ꝑsona patris: sed eadē ꝑsona noīat̄ diuersis noīb⁹ ſm̄ diuersos respect⁹. Nam de⁹ ꝓut fecit creaturas ⁊ eas gubernat vocat̄ pat̄: ꝓut ꝯo assumpsit carnē de virgine vocat̄ filius: ſ; vt sanctificauit creaturas vocat̄ sp̄ūsſct̄ūs. vt habet̄ ibidē. §. Noetiani. vbi dr̄. Noetiani quoq; a q̊dam noeto vocati q̄ dicebāt xp̄m eūdē esse ⁊ patrē ⁊ sp̄m̄sctm̄ ip̄amq; trinitatē in officioꝝ noīb⁹ nō in ꝑsonis accipiūt. Vn̄ ⁊ pr̄ipassiani vocant̄ q̄ꝛ patrē passum dicunt. hec ibi. Idē habet̄. §. Sabelliani. Terti⁹ fuit aetius heretic⁹ q̄ dixit. ꝙ sicut ꝑsona filij est distincta a ꝑsona pr̄is. ita etiā essentia filij est distincta ab essentia pr̄is: ita ꝙ sicut distingunt̄ ꝑsonalit̄ ita distingant̄ essentialit̄. vt habet̄ ibidē. §. Aetiani ⁊c̄. Quart⁹ fuit error quorūdā gentiliū ⁊ paganoꝝ. vt recitat Crisostom⁹ q̄ fabulant̄ ꝙ fili⁹ est verus sed insurrexit ꝯtra patrē ⁊ fact⁹ est ei aduersari⁹ ⁊ ita separat⁹ ē ab eo neq; simul ꝑmanet ⁊c̄.
¶ Quint⁹ fuit manicheus heretic⁹ q̄ dixit ꝙ vn⁹ de⁹. s. bon⁹ fecit sp̄ūalia. ali⁹ vero. s. dyabolus fecit corporalia quē secut⁹ Auicē. dixit. xij. methaphi. Q2 de⁹ fecit ꝑmā intelligētiā ⁊ ꝑma creauit secūdā ⁊ sic deinceps vsq; ad q̄rtā: q̄ quarta intelligētia creauit aīaz celi: ⁊ ista aīa creauit ista inferiora. vt habetur xxiiij. q. iij. ca. Quidā aūt heretici. §. Manichei. ⁊. §. menādriani. Sext⁹ fuit auerroys cōmērator q̄ dixit ꝙ de⁹ nō intelligit distinctiui ista singularia: q̄ꝛ cū sint vilia tūc intellect⁹ diuin⁹ vilesceret: sed intelligit ea ī rationibus cōmunib⁹. vt dicit̄. xi. methaphi. Septimus fuit eliphac themanites ⁊ rabi moyses q̄ dixerūt ꝙ de⁹ nō habet ꝓuidentiā singulariū corruptibiliū: dicētes illud Iob. xxij. Nubes latibulū eius circa cardines celi ambulat nec nostra considerat. Ideo democritus ⁊ leusipp⁹ dixerunt mundū casu factum vt recitat philoso. ij. phisicoꝝ. ¶ Octauus fuit error iudeorum ⁊ phariseoꝝ qui dixerunt xp̄m peccasse Unde dicebant Ioh. ix. Nos scim⁹ quia hic homo peccator est. Videbat̄ em̄ eis ꝙ xp̄us esset trangressor legis: cū dicebant. sabbatū nō custodit. Nonus fuit error eorūdē qui credebāt iohānē baptistam esse xp̄m ⁊ messiaz in lege ꝓmissum. Unde miserūt ad eū sacerdotes ⁊ leuitas vt interrogarent eū. Tu q̄s es: ⁊ cōfessus est q̄ꝛ nō sum ego xp̄s. Ioh. i. ¶ Decim⁹ fuit pelagius ⁊ error quorūdā hereticoꝝ q̄ dixerūt ꝙ hō nō potest eleuari ꝑ xp̄m ad hoc vt sit fili⁹ dei per adoptionē: ⁊ ꝑ cōseq̄ns ꝑticeps felicitatis eterne gl̄ie vt deū per essentiā videat ⁊c̄. Unde. xxiiij q. iij. c. Quidā aūt. §. Pelagiani a pelagio monacho exorti. Hij liberū arbitriū diuine gratie anteponūt dicētes sufficere voluntatē ad implēda diuina iussa. hec ibi. ¶ Undecim⁹ fuit appelles hereticus qui dixit xp̄m assumpsisse corpus fantasticū. vt habet̄. xxiiij. q. iij. c. Quidā aūt. §. Appellite vbi dicit̄ sic. Appellite quoꝝ auctor appelles fuit qui dixit xp̄m nō deū in veritate sed hoīez in fantasia apparuisse. Et sanct⁹ Thomas. iiij. lib. cōtra gentiles. xxix. ca. dicit sic. Fuerunt aūt ⁊ alij qui veritate incarnatōis negata quandā fictitiā incarnatōis similitudinē introduxerūt. dixerunt em̄ manichei dei filiū nō verū corp⁹ sed fantasticū assumpsisse. vnde nec verus hō esse potuit sed apparens: adducētes illud q̄d dicit ap̄ls ad Roma. viij. Deus misit filiū suū in similitudinē carnis peccati. Et ad Philip. ij. In similitudinē hoīm factus ⁊ habitu inuent⁹ vt hō ⁊c̄.
¶ Duodecim⁹ fuit valentin⁹ heretic⁹ qui dixit xp̄m assumpsisse corp⁹ celeste. Vn̄. xxiiij. q. iij. ca. Quidā aūt. §. Valentiniani dicitur sic. Valētiniani a valentino q̊dā platonico sectatore vocati xp̄m de virgine nihil corporis assumpsisse sed per eam q̄si per fistulam trāsisse asserunt. hec ibi. Sicut. s. flat⁹ trāsit per fistulā. Et sanct⁹ Thomas. iiij. lib. contra gētiles. xxx. c. dicit sic. Valētinus em̄ dixit ꝙ xp̄s nō terrenū corp⁹ habuit: sed de celo portauit ⁊ ꝙ nihil de virgine matre accepit sed per eā quasi per aqueductū trāsiuit. Occasionē aūt sui erroris accepit ex hoc q̄ꝛ dicit̄ Ioh. iij. Nemo ascendit in celū nisi qui descendit de celo Et iterū. Qui de celo venit suꝑ om̄es est. Et infra. vi. c. dicit xp̄s descendi de celo non vt faciā voluntatē meam sed voluntatē eius qui misit me. Et. i. Coꝛ. xv. Primus homo de terra terren⁹: secūdus homo de celo celestis. ¶ Tertiusdecim⁹ fuit appollinaris hereticus qui vt dicit sanctus Thomas eodē li. xxxi. c. dixit aliq̄d verbi dei in carnē fuisse cōuersum. q̄ꝛ illud Ioh. i. Verbum caro factuz est: sic intelligendū putauit

quasi ipsum verbū sit conuersum in carnem
sicut intelligit̄ illud quod legitur Joh.ij. Ut
autē gustauit architriclin⁹ aquā vinū factū
qđ ea rōne dicit̄ quia cōuersa est aqua in vi
num:alias fuisset fictio ⁊ non vera cōuersio
quod est falsum. Quartusdecim⁹ fuit arri⁹
hereticus qui dixit xp̄m non habuisse aīam
rōnalē:sed ꝙ loco anime fuit diuinitas. De
q̄.xxiiij.q.iij.c.Quidā aūt.§. Arriani ab ar-
rio alexandrino presbytero exorti sunt qui
coeternū patri filiū nō agnoscēs diuersas ī
trinitate substātias asseruit: cōtra illud qđ
dñs ait.Ego ⁊ pater vnū sum⁹. Et sanctus
Thomas.iiij.lib.contra gentiles.xxxij.ca.di
cit sic. Posuit eñ arrius ꝙ in xp̄o non fuit
aīa:sed loco eius diuinitas fuit ⁊ solam car
nem assumpsit.⁊ ad hoc ponendū necessita
te quadā videtur fuisse inductus. Cum eñ
vellet asserere ꝙ filius dei sit creatura ⁊ mi-
nor patre ad hoc ꝓbandū illa scripturarum
assumpsit testimonia:que infirmitatē huma
nam ostendunt in xp̄o. Et ne ab eius ꝓba-
tione deficeret non ſm diuinā naturā huma
nam ꝯuenire:nequiter aīam remouit a xp̄o:
vt cū quedā corpori humano cōuenire non
possint sicut ꝙ miratus est:ꝙ timuit:ꝙ ora
uit:necessariū fuit in ip̄z filiū dei minoratio
nem inferre. Assumpsit autē ad sue positio-
nis assertionē illud Joh.i. Uerbum caro fa
ctum est.ex quo inferebat ꝙ solam carnem
verbū assumpserit: non autē aīam. ⁊ in hac
positione etiā appollinaris secutus est eum
Quintusdecim⁹ fuit nestorius.de quo dicit̄
xxiiij.q.iij.c.Quidā autē.§. Nestoriani a ne-
storio constantinopolitano ep̄o nuncupati
qui beatā virginē mariā nō dei ſ; hoīs tātū
modo matrē asseruit:vt aliā personā carnis
aliā faceret deitatis nec vnū xp̄m in ꝟbo dei
⁊ carne credidit sed separatim atq; seiuncti
alterū filiū dei:alterū filiū homis predicauit
hec ibi.Et sanct⁹ Tho.iiij.lib.cōtra gentiles
xxxiiij.c.dicit. Nestori⁹ dicit ꝙ aīa humana
⁊ corp⁹ humanū naturali vnione cōuenerūt
in xp̄o ad cōstitutionē vni⁹ hoīs eiusdē spe-
ciei ⁊ nature cū alijs hoīb⁹ ⁊ ꝙ in hoc hoīe
de⁹ habitauit sicut in tēplo suo.s.p grām sicͦ
in alijs hoīb⁹ sanctis. Unde dr̄ Joh.xx. Q
ip̄e dixit iudeis. Soluite templū hoc ⁊ in tri
bus dieb⁹ reedificabo illō. Ipse aūt dicebat
de templo corporis sui. Et ex hoc secuta est
quedā affectualis vnio int̄ hoīem illū ⁊ deū
dū ⁊ hō ille bona sua volūtate deo inhesit ⁊
de⁹ sua volūtate illum acceptauit. Joh.viij.
Qui me misit mecū ē ⁊ nō relinquit me so-

lum q: q̄ placita sunt ei facio semp. Sz q: in
illo hoīe maior plenitudo grē fuit q̄ in alijs
homib⁹ sanctis fuit pre ceteris templū dei ⁊
arcti⁹ deo ſm affectū vnit⁹ ⁊ singulari quo-
dam ꝑuilegio diuina noīa participauit:⁊ p-
pter hanc excellentiā grē cōstitut⁹ est in par
ticipationē diuine dignitatꝭ ⁊ honoris.s. vt
coadoretur deo. vnde ⁊ beatā virginē non
matrē dei vel verbi dei:ſ; matrē xp̄i nominā
dam esse dicūt.hic ē error eoꝝ vt pz. Sext⁹
decim⁹ fuit eutbices heretic⁹ de quo dicitur
xxiiij.q.iij.c.Quidā autē.§.Euthiciani dicti
ab euthice ꝯstātinopolitano abbate q̄ xp̄m
post humanā assumptionē negauit existere
de duab⁹ naturis ſ; solā in eo diuinā asseruit
esse naturā.hec ibi.Et sctūs Tho..iiij.li.con
tra gētiles.xxxv.c.dic̄ sic.Euthices eñ vt cō
tra nestoriū vnitatē ꝑsone ſuaret:dic̄ in xp̄o
esse etiā vnā naturā:ita ꝙ q̄uis ante vnio-
nem essent due nature distincte.s. diuina ⁊
hūana:in vnione tñ coierūt in vnā naturā:⁊
sic dicebat xp̄i ꝑsonā ex duab⁹ naturis subsi
stere:⁊ sic decidit in syllam cupiēs vitare ca
ribdim. Decimusseptim⁹ fuit error quorū-
dam hereticoꝝ q̄ vocant̄ sethiani. de q̄bus
dicit̄.xxiiij.q.iij.ca.Quidā aūt.§. Sethiani
nomē acceperūt a filio ade q̄ vocat⁹ est seth
dicentes eundē esse xp̄m. Decimusoctau⁹
fuit bonos⁹ heretic⁹.de quo dr̄ ibidē.§.Bo-
nosiani a bonoso quondā ep̄o exorti ꝓdun-
tur:q̄ xp̄m filiū dei adoptiuū nō ꝓpriū assert̄
hec ibi. Idē habet̄ de ꝯse.dist.iiij.c.Hij vero.
Decimusnon⁹ fuit carpocrates de quo dr̄
xxiiij.q.iij.c.Quidā aūt.§. Carpocratiani a
carpocrate quodā vocant̄ qui dixit xp̄m ho
minē fuisse tantū ⁊ de vtroq; sexu ꝓgenitū:
quē imitati sunt alogij.de quib⁹ dr̄ ibidē.§.
Alogij vocant̄ tanq̄ sine verbo. logos eñ
grece verbū dicit̄ deū eñ verbū nō credūt.
respuentes iohānis euāgeliste apocalipsim
hec ibi.vt pz:q̄ ⁊c. Uigesim⁹ fuit ebion here
tic⁹ de q̄ dr̄ ibidē.§.Ebionite ab ebione dicti
siue a paupertate.xp̄m eñ nō ex quo nat⁹ est
ſ; p ꝓfectū solū iustū putāt effectū:quē imi-
tati sunt gnoite.de q̄b⁹ dr̄ ibidē.§. Gnoite
⁊ trioite a theodosianis exorti sunt:ex q̄b⁹
gnoite ab ignorātia dicti:q: ad ꝑuersitatē a
qua exorti sunt id adijciūt ꝙ xp̄i diuinitas
ignoret q̄ sūt futura scripta de die ⁊ hora no
uissima:nec recordātes xp̄i ꝑsonā in Esaia
Nesciam loqui dies iudicij ī corde meo.hec
ibi. Ecce quomodo dyabolus conatus est
peruertere misteriū incarnationis filij dei p
viginti notarios falsos ⁊ hereticos:sicut de⁹

pater viginti notarijs ⁊ cancellarijs fidelissi
mis ⁊ veracibꝰ fidē incarnationis filij sui cō
firmauerat in mentibus fideliū hoīm. Justi
vidētes ꝙ dyabolus seminauerat tot ⁊ tan
tos errores circa tam admirabile sacramē
tum conuersi ad sanctū Augustinū doctorē
ecclesie sciscitabant ab eo quare deus pater
hoc permitteret: q̇bus respondēs Augu. il
lud qđ habet. xxiiij. q. iij. c. Ideo dic. Ideo di
uina ꝓuidentia multos diuersi erroris here
ticos esse ꝑmittit: vt cū interrogant nos ea
que nescimus sic discutiamꝰ pigritiā ⁊ diui
nas scripturas capiamꝰ. Propterea aplus
ait vt ꝓbati manifesti fiant. Hij autē deo ꝓ
bati sūt qui bene possunt docere. hec ibi. ¶ R
Et cognoscētes viri sancti qm̄ instrumenta
istorū hereticoꝝ deprauabant scripturas ⁊
quasi totus mūdus eas impugnabat cōgre
gato cetu sanctorū: citauerunt dyabolū cum
suis notarijs falsidicis vt comparerēt ad re
spondendū. Cum autē cōparuissent ⁊ defen
dere vellent sua instrumēta per falsum intel
lectum sanctarū scripturarū vocauit deꝰ pa
ter cancellariuz noui testamenti cui cōmisit
vt auditis partibꝰ redigeret in scriptis ea q̄
forent magis conuenientia curie triumphā
ti ⁊ militanti. Angeli autē confortantes vi
ros iustos dixerunt illud Ezech. xvij. Aqui
la grandis magnarū alarū: longo membro
rum ductu plena plumis ⁊ varietate venit
ad libanuz ⁊ tulit medullā cedri. i. Johānes
euāgelista figuratꝰ per aquilā ab altitudine
contēplatōis magnarū alaruz quia transcē
dit ceteros euāgelistas ⁊ doctores noui te
stamēti plena plumis. i. sententijs obscuris
⁊ varietate scz sanctarum scripturarū venit
ad libanū. i. ad celum: cum libanus sit altior
mons in arabia vbi sunt cedri. Juxta illud.
Cedrus alta libani: ⁊ tulit medullā cedri. i.
diuinitatē xp̄i quam cognouit ⁊ vidit. Acce
pto itaq̄ mādato a deo patre scripsit qđ cō
ueniens erat diuinitati ⁊ humanitati xp̄i ⁊
inter cetera petiuit sibi dari notariū vnum
fidelē qui eum coadiuuaret scz sanctū Tho
mam de aquino vt isti heretici viua rōne cō
funderent. Cui deus pater annuit ꝓut peti
uerat ⁊ vtriq̄ dedit spm̄ sapientie ⁊ itellectꝰ
in diffinitione ⁊ declaratione tantoꝝ miste
riorū. Acceptis itaq̄ instrumētis hoꝝ here
ticorū Johannes euangelista ⁊ sanctꝰ Tho
mas de aquino cōuenerūt simul vt inuesti
garent quid verius sanctiꝰ ⁊ salubrius dici
deberet. Contra ꝑmū notariū talem ꝓtulit
sententiā. scz. In ꝑncipio erat verbum: quā
sententiā sic declarat sanctꝰ Thomas. iiij. li
bro cōtra gentiles. xi. ca. §. Quia vero: dicēs
Qr intellectus diuinꝰ nō exit de potentia in
actum sed semꝑ in actu existens: ideo semꝑ
seip̄m intellexit. Ex hoc autē ꝙ se intelligit
oportet ꝙ verbuz in ip̄o sit: ergo necesse est
semꝑ verbū eius in deo extitisse: est ergo co
eternū deo verbū ip̄ius nec accedit ei ex tē
pore sicut intellectui nostro accedit ex tempo
re verbū interiꝰ conceptū: qđ est intentio in
tellecta. hec ille. Ubi nota ꝺm eundē super
euāgelijs ꝙ istud dictū In ꝑncipio erat ver
bum potest exponi tripliciter. Primo sic. In
ꝑncipio. i. ante omīa. Secūdo sic. In princi
pio. i. in patre erat verbū. i. filius: qr pater nō
solū est ꝑncipiū creaturarū: sed etiā est ꝑnci
pium filij: sed creaturarū per voluntatē ⁊ filij
per itellectū. Tertio sic. In ꝑncipio. i. in filio
quia filius est ꝑncipiū creaturarū ac si dice
ret. vita est in deo que nihil aliud est q̄ ipse
deus. Similit. in ꝑncipio erat verbum. i. ver
bum est ꝑncipiū. hec ibi. Etiā nota ꝙ verbū
tēporis ꝑteriti imperfecti veriꝰ designat eterni
tatem q̄ verba alioꝝ temporꝝ. ideo Johan
nes vsus est verbo temporis ꝑteriti imperfe
cti: cum dicit In ꝑncipio erat verbū. ¶ Con
tra secundū notariū talem ꝓtulit sententiaz:
Et verbū erat apud deū. quā sententiā sic de
clarat sanctꝰ Thomas. iiij. lib. cōtra gētiles
xi. c. §. Hic aūt: sic dicens. Manifestū est ꝙ
deꝰ seip̄m intelligit. Omne autē intellectum
inq̄tū intelligit oportet esse in intelligente.
Significat enī ip̄m intelligere apprehensio
nem eiꝰ qđ intelligit ꝑ intellectū. Unđ ⁊ in
tellectꝰ noster intelligēs seip̄m est in seipso:
nō solū vt idē sibi ꝑ essentiā: sed etiā vt a se
apprehēsum intelligēdo. Oportz ergo vt deꝰ
in seip̄o sit vt intellectū in intelligēte. Intel
lectū aūt in intelligēte est intētio intellecta ⁊
verbū. Est ergo in deo intelligēte seip̄m ver
bum dei quasi deus intellectꝰ sicut verbū la
pidis in intellectu est intellectꝰ. ideo dic Jo
hannes. Et verbū erat apud deū. Nam hec
ꝑpositio apud dic distīctōnē ꝑsonalē qr nul
lus dr̄ apđ seip̄z. Cōtra tertiū notariū talē ꝓ
tulit sn̄iaz. Et deꝰ erat vbū. quā sn̄iaz sic decla
rat ibidē. §. Cū aūt itellectꝰ: di. Cū aūt itelle
ctus diuinus non soluz semꝑ sit in actu sed
etiā sit ip̄e actus purus: oportet ꝙ substan
tia intellectꝰ diuini sit ip̄m suū intelligē qđ ē
actꝰ itellectꝰ. Esse āt vbi iteriꝰ ꝯcepti siue in
tētōis itellecte ē ip̄z suū itelligi. Idē ḡ eē est

verbi diuini ⁊ intellect⁹ diuini:⁊ ꝑ cōsequēs
ipius dei q̄ est suus intellect⁹. Esse aūt dei ē
ei⁹ essentia vel natura q̄ idē est qḋ ipe de⁹:er
go verbuz dei est ipm esse diuinū:⁊ essentia
dei ⁊ ipe de⁹ verus. Nō autē sic est de verbo
intellect⁹ hūani:cū intellect⁹ noster seipz in-
telligit. Aliud est esse intellect⁹ ⁊ aliud ipm
eius intelligere. substātia em̄ intellect⁹ est in
potentia intelligēs anteq̄ intelligat actu. se-
quitur ḡ ꝙ aliud sit esse intētōnis intellecte
⁊ aliud intellect⁹ ipius:cū intētionis intelle
cte esse sit ipm intelligi. Unde oportet ꝙ in
hoīe intelligēte seipm verbū interi⁹ cōceptū
nō sit homo ver⁹:naturale hoīs esse habēs:
sed sit tantū hō intellect⁹ q̄si quedā similitu
do hoīs veri ab intellectu apprehēsa. ipz ve
ro verbū dei ex hoc ipo qḋ est de⁹ intellect⁹
est verus deus habēs naturalit̄ esse diuinū
eo ꝙ nō est aliud natura ⁊ eē dei ⁊ aliud ei⁹
intelligere. idō dicit̄. Et de⁹ erat verbū. i. illa
eadē essentia nūero q̄ est dei patris: etiā est
verbi vt sit sensus. Et verbū erat de⁹. Cōtra
q̄rtū notariū talē ꝓtulit sentētiam. Hoc erat
in ꝑncipio apud deū. quā sententiā declarat
sctūs Thomas vbi sup̄. §. Ostēsum ē aūt ⁊c̄
dicēs. De⁹ est sua essentia ⁊ suū esse q̄: ī deo
est quicq̄d ꝑtinet ad rōnē subsistentis essen
tie ⁊ esse. Cōuenit em̄ ei non esse in alijs in-
q̄ntū est subsistēs: es. entia quidē inq̄ntuz est
essentia: ⁊ esse in actu rōne ipius esse. Opor
tet ḡ cū in deo sit idē intellect⁹ cū intelligēte
⁊ intellectio ⁊ intētio intellecta qḋ est verbū
ipius: ꝙ verissime in deo sit ⁊ qḋ ꝑtinet ad
rōnē intelligētis: ⁊ qḋ ꝑtinet ad rōnē ei⁹ qḋ
est intelligere: ⁊ qḋ ꝑtinet ad rōnē intentio-
nis intellecte siue verbi. Est aūt de rōne in-
terioris verbi qḋ est intētio intelllecta: ꝙ ꝓ-
cedat ab intelligēte ꝫm suū intelligere. Cum
sit quasi termin⁹ intellectualis operationis.
intellect⁹ em̄ in intelligēdo cōcipit ⁊ format
intentionē siue rōnē intellectā que est interi
us verbū. Oportz ergo ꝙ a deo ꝫm ipm su
um intelligere ꝓcedat verbū ipius. Compa
ratur ergo verbū dei ad deū intelligentem
cui⁹ est verbū: sicut ad eū a quo est. hoc em̄ ē
de rōne verbi. Cum ergo intellectus in deo
intelligere ⁊ intentio intellecta siue verbum
sint per essentiā vnū: ⁊ per hoc necesse sit ꝙ
quodlibet istorū sit deus. remanet tamē so-
la distinctio rōnis: ꝓut verbum refertur ad
concipientē vt a quo est. Hinc est ꝙ euāge-
lista quia dixerat. Deus erat verbū: ne oīs
distinctio sublata intelligeretur verbi a deo

dicente siue concipiente verbum subiunxit
Hoc erat in principio apud deū. Si autem
fuisset contrariū non esset apud ipm. Ista
em̄ prepositio apud nō den otat contrarieta-
tem vt de, se pater: ergo ⁊c̄. Contra quintū
notariū talem sententiaz ꝓtulit. Om̄ia per
ipz facta sunt ⁊ sine ipo factū est nihil: quā
sententiā sanctus Thomas sic declarat vbi
sup̄ ca. xiij. §. Cum vero: dicēs. Cuz vero de⁹
intelligēdo seipm om̄ia alia intelligat: opor-
tet ꝙ verbū in deo conceptū ex eo ꝙ seipm
intelligit: sit etiā verbū vnū ⁊ idē oīm rerū:
non tamē eodē modo est verbū dei ⁊ alia-
rum rerum. Nam dei quidē verbuz est sicut
ex eo ꝓcedens: aliarū aūt rerū non sicut ab
eis ꝓcedens. Non em̄ deus a reb⁹ scientiam
sumit: sed magis per suā scientiaz res in esse
ꝓducit. Oportet ergo ꝙ verbū dei oīm que
facta sunt ratio ꝑfecta existat. Quicūq̄z em̄
facit aliquid per intellectuz operat̄ per rōnē
quā habet in mente: deus autē res in esse ꝓ-
duxit non naturali necessitate sed quasi per
intellectū ⁊ voluntatē agentis: fecit ergo de⁹
om̄ia per verbū suū quod est ratio rerum fa
ctarum ab ipso: ideo dicit̄. Om̄ia per ipm fa
cta sunt ⁊c̄. Cui consonat ꝙ moyses mundi
originē describens in singulis operibus tali
vtitur modo loq̄ndi. dixit deus Fiat lux ⁊ fa
cta est lux. dixit deus fiat firmamētū ⁊ sic de
alijs: que om̄ia p̄s. cōprehēdit dicēs. Quia
ipse dixit ⁊ facta sunt ipse mandauit ⁊ crea-
ta sunt. Dicere em̄ est verbum ꝓducere. Sic
ergo intelligendū est ꝙ de⁹ dixit ⁊ facta sūt
quia verbū produxit ꝑ quod res in esse ꝓdu
xit: sicut per earū rationē perfectā. Contra
sextum notariū talem protulit sentētiā. Qḋ
factū est in ipso vita erat. quā sentētiā sic de-
clarat sanct⁹ Thomas vbi sup̄. §. Conside-
randū est: dicēs. Qz res facta per intellectum
p̄existit in rōne intellecta ante etiā q̄ sit in
seipsa. Prius em̄ dom⁹ est in rōne artificis
q̄ ꝓducatur in actū. Uerbū autē dei est ra-
tio oīm eorū que a deo sunt facta. Oportet
ergo ꝙ om̄ia que sunt facta a deo preextite
rint in verbo dei: anteq̄ sint etiam in ꝓpria
natura. Quod aūt est in aliquo: est in eo per
modū eius in quo est: ⁊ non per ꝓpriū mo
dum. Dom⁹ em̄ in mente artificis intelligi-
biliter ⁊ immaterialiter existit. Res ego sūt
intelligende in verbo dei preextitisse ꝫm mo
dum ipius verbi. Est autē modus ipius ver
bi ꝙ sit vnū simplex immateriale ⁊ non so-
lum viuens sed ⁊ vita sit suum esse. Oportz

ergo ꝙ res facte a deo p̄extiterint in verbo
dei ab eterno immaterialit̄ ⁊ sine cōpositōe
⁊ ꝙ nihil aliud in eo sit q̄ ip̄m verbū quod
est vita. ideo dicit̄. Quod factū est in ipso .s.
verbo vita .i. cognitio erat. Contra septimū
notariū talem ꝓtulit sententiā. Et vita erat
lux hoīm: quā sententiā sic declarat sanctus
Thomas vbi sup̄. §. Sicut autē: dicēs. Si-
cut autē operans ꝑ intellectū: per rōnē quā
apud se habet res in esse ꝑducit: ita etiam q̄
aliū docet ꝑ rationē quā apud se habȝ scien
tiam causat in illo. Cum scientia discipuli sit
deducta a sciētia docentis sicut imago q̄dā
ipius. Deꝰ autē nō solū est causa per intelle
ctum suū oīum que naturalit̄ subsistunt: sed
etiā oīs intellectualis cognitio ab intelle-
ctu diuino deriuatur. Oportet ergo ꝙ ꝑ ver
bum dei quod est ratio intellectꝰ diuini cau-
setur oīs intellectualis cognitio. ꝓpt̄ qd̄
dicitur. Uita erat lux hoīm scilȝ qꝛ ip̄m ver
bum quod vita est ⁊ in quo oīa viua sunt
manifestat vt lux quedā mentibꝰ hoīm veri
tatem quia dirigit ⁊ gubernat hoīes in agē
dis: Ex quo patet ꝙ deus habet ꝓuidentiā
circa singularia. Contra octauū notarium
talem ꝓtulit sententiā. Et lux in tenebris lu-
cet ⁊ tenebre eā nō comprehenderūt quam
sentētiā declarat sanctus Thomas vbi sup̄
§. Nec est: dicens. Nec est ex defectu verbi
ꝙ non oēs hoīes ad veritatis cognitionē
perueniunt: sed aliq̄ tenebrosi existunt. Pro
uenit aūt hoc ex defectu hoīm: qui ad verbū
non conuertunt̄. Nec ip̄m plene capere pos-
sunt. vnde adhuc in hoībꝰ tenebre remanēt
vel maiores vel minores: ſm ꝙ magis vel
minus ad verbū cōuertunt̄ ⁊ capiunt ip̄m.
Un̄ iohannes vt a manifestatiua verbi vir-
tute excludat oēm defectū: cum dixisset ꝙ vi
ta est lux hoīm subiūxit: ꝙ in tenebris lucet
⁊ tenebre eam non comprehenderūt. Non
eīm sunt tenebre ex hoc ꝙ verbū nō luceat: ſ;
ex hoc ꝙ aliqui lucem verbi nō capiūt. sicut
luce corporei solis per orbem diffusa tenebre
sunt ei qui oculos vel debiles vel clausos hȝ
Sic ergo lux .i. xp̄us in tenebris .i. peccatori-
bus lucet ⁊ tenebre .i. peccata eum nō com-
prehenderūt: qꝛ pctm̄ nō fecit: nec inuētꝰ ⁊c̄.
Contra nonū notariū talem ꝓtulit sentētiā.
Fuit homo missus a deo cui nomen erat io
hannes. Hic venit in testimoniū vt testimo
nium perhiberet de lumine ⁊c̄. vsq; non erat
ille lux. sed vt testimoniū perhiberet de lumi
ne. quā sentētiā sic declarat sanctꝰ Thomas
in euāgelijs cōtinuis dicēs. Premissus est
iohānes ante xp̄m. preco ante iudicē: amicꝰ
ante sponsum. Et qꝛ vniuersum mūdū tene
bre pctoꝝ ⁊ nox infidelitatis oppresserant ⁊
solē iusticie accipere nō valebāt: beatꝰ Johā
nes q̄si lucerna p̄mittit̄: vt cordis oculi qui
lippitudine iniquitatꝫ oppressi magnū ⁊ ve-
rum lumē videre nō poterāt. ad lumē preuiū
q̄si tenues splēdorē videre ꝯsuescerēt: ⁊ pau
latim pctoꝝ nubilo remoto infidelitatis hu
more deiecto: adueniēte xp̄o ab illo celesti lu
mine letificari possent potiꝰ q̄ torqueri. Sic
ergo ptȝ ꝙ iohānes nō erat xp̄s ⁊ messias.
¶ Cōtra decimū notariū talē ꝓtulit sentētiā.
Erat lux vera q̄ illuminat oēs hoīes venientē
in hunc mūdū. vsq; ex deo nati sunt. quam
sententiā sic declarat sanctꝰ Tho. iiij li. ꝯtra
gēti. ca. iiij. §. Ampliꝰ q̄dā oꝑatio. ⁊c̄. dicēs
Quedā oꝑatiōes in scripturis sacris ita deo
ꝓprie attribuunt̄ ꝙ alteri cōuenire non pos
sunt. sicut sanctificatio aīarū ⁊ remissio pec-
catoꝝ. Dicit̄ eīm Leuiti. xxi. Ego dn̄s q̄ san-
ctifico eū. ⁊ Esa. xliij. Ego sum q̄ deleo iniq̄ta
tes vestras ꝓpter me. Utrūq; aūt hoꝝ xp̄o
scp̄tura attribuit. Dicit̄ eīm Heb. ij. Qui san
ctificat ⁊ q̄ sanctificant̄ ex vno oēs. Et ad
Heb. vlti. Xp̄s vt sanctificaret ꝑ suū sangui
nem ppl'm extra portā passus ē. Ipse etiam
dn̄s de se ꝓtestat̄ ꝙ habeat ptātē remittēdi
pctā ⁊ miraculo ꝯfirmauit. vt hr̄ Math. ix.
Et hoc etiā angelus de xp̄o p̄nūciauit dicēs
Ipse eīm saluū faciet ppl'm suū a pctis eoꝝ
Nō ergo xp̄s ⁊ mētes sanctificās ⁊ pctā re-
mittens sic dr̄ deꝰ sic dicunt̄ dij hi q̄ sanctifi-
cant̄ ⁊ quoꝝ pctā remittunt̄ sed sicut virtu-
tē ⁊ naturā diuinitatꝫ habēs. Sic ergo xp̄us
dr̄ dei filiꝰ ⁊ verus deꝰ: nō sicut purus homo
per gratiā adoptōnis: sed ꝓpt̄ diuinitatꝫ na
turā: ergo pōt alios adoptare in filios. Cō
tra vndecimū notariū talē ꝓtulit sententiā.
Et verbū caro factū est. quā sententiā sic de-
clarat sanctꝰ Thomas vbi sup̄. c. xxix. dicēs.
Cum eīm carnis similitudo caro nō sit neq;
similitudo ambulatōis ambulatio ⁊ in cete
ris similit̄ si solū fantastica caro fuit tūc mē
tiret̄ scriptura dicens iesum xp̄m ambulasse
comedisse mortuū fuisse ⁊ sepultū ⁊ surrexis
se: si hec ī sola fantastica apparitiōe ꝯtigerit
⁊ sic iam nihil fixum in fide nostra esse pote
rit. cum tamē dicat̄ Actuū. x. Dedit eūȝ ma-
nifestū fieri non oīm populo: sed testibꝰ pre-
ordinatis a deo nobis qui manducauimꝰ ⁊
bibimꝰ cum illo: ⁊ ne scriptura mentiat̄. ideo

dicitur. Verbū caro factū est. Non aūt dicit aplus in similitudinē carnis: sed addit pctī: quia xpus verā quidē carnē habuit sed non carnē peccati: qꝛ peccatū in eo nō fuit sed similē carni peccati: quia carnē passibilē habuit qualis est facta caro hoīs ex peccato. Similiter fictōnis intellectꝰ excludit ab hoc qđ dicit. in similitudinē hoīm factꝰ est: quia hic similitudo non ponit pro similitudine apparentie sed ꝓ naturali similitudine speciei. sic oēs homies similes specie dicunt: qꝛ dicit formam. i. naturā serui accipiens. ¶ Contra duodecimū notariū eandē ꝓtulit sententiā Verbū caro factū est. quā sentētiā declarat sanctꝰ Thomas vbi sup̄ ca. xix. dicēs. Dicit aplus Gal. iiij. Qꝛ deus misit filiū suū factū ex muliere. Et Math. i. c. dicit Qꝛ iacob genuit ioseph virū Marie de qua natꝰ ē iesus qui vocat xpus. non autē vel ex ea factꝰ vel de ea natus diceret: si solū per eam sicut per fistulā transisset nihil ex ea assumēs: ergo ex ea corpus assumpsit. Item aplus dicit Roma. i. de filio dei: ꝙ factus est ex semine dauid ſm carnē: sed corpus dauid fuit terrenū ergo ⁊ corpus xpi. Non autē descendit de celo ſm corpus aut ſm aīam sed ſm qđ deus: ideo dicit. Verbū caro factum est. ¶ Contra decimūtertiū notariū eandem quoqꝫ ꝓtulit sententiā. Verbū caro factū est. quā sententiā sic declarat sanctꝰ Thomas vbi sup̄. ca. xxxi. dicens. Si aliquid verbi dei sit conuersum in carnē: oportet totū verbū conuersum esse cum sit omīno simplex. Quod aūt in aliud cōuertit desinit esse id qđ prius fuit sicut aqua cōuersa in vinū: iam nō est aqua sed vinū: ergo post incarnationē verbi dei penitus nō esset qđ est contra illud Apoc. xix. Vestitus erat veste aspersa sanguine: ⁊ vocabat nomē eiꝰ verbū dei. ergo hoc qđ iohānes dicit verbū caro factū est: non sic intelligendū est quasi verbū sit conuersum in carnem: sed ꝙ carnē assumpsit vt cū hoībus ꝯuersaret ⁊ eis visibil' appareret. vñ ⁊ subditur. Et habitauit in nobis ⁊ vidimꝰ gloriam eiꝰ gloriā quasi vnigeniti a patre ⁊c. vñ iste error est impijssimꝰ. ¶ Contra decimum quartū notariū iterū ꝓtulit talē sententiam Verbū caro factū est. quā sententiā sic declarat sanctus Thomas vbi sup̄. c. xxxij. dicens Deus forma corporis esse nō potest: cum ergo verbū dei sit deus impossibile est ꝙ verbū sit forma corporis vt sic carni ꝓ aīa esse possit. Nam in euangelio expresse dicit ꝙ xpus habuit aīam. sicut Math. xxvi. dr. Tristis ē aīa mea vsqꝫ ad mortē. ⁊ Ioh. xij. Nunc aīa mea turbata est: ergo aliud fuit diuinitas ⁊ aliud aīa. ¶ Contra decimūquintū notariuꝫ similit talem ꝓtulit sentētiā. Verbū caro factum est. quā sententiā sic declarat sanctus Thomas vbi sup̄. xxxiiij. c. dicēs. Inhabitationē eñ verbi dei in sanctis homībꝰ consueuit sacra scriptura his modis signare. locutꝰ est dñs ad moysen. Dixit dñs ad moysen. Factū est verbū dñi ad hieremiā. aut ad aliquem alioꝝ ꝓphetarū. factū est verbū dñi ī manu aggei ꝓphete. Nunꝙ aūt legit ꝙ verbum dñi sit factū moyses vel hieremias vel aliquis alioꝝ. hoc aūt modo singularit vnionem dei verbi ⁊ carnis xpi designat euāgelista dicens. Verbū caro factū est: ergo nō solum per modū inhabitatiōis verbi dei in homine. xps fuit verbū dei ſm traditōes sacre scripture. ¶ Contra decimūsextū notariū ꝯsimilit talē ꝓtulit sentētiā. Verbū caro factū est ⁊ habitauit in nobis. quā sententiā sanctus Thomas vbi sup̄ sic declarat. c. xxxv. dicens. Quia in xpo iesu ⁊ corpꝰ fuit ⁊ aīa rationalis ⁊ diuinitas: manifestū est ꝙ corpꝰ xpi etiā post vnionē nō fuit ipa verbi diuinitas. Nam post vnionē corpus xpi palpabile fuit ⁊ corporeis oculis visibile: lineamentis membroꝝ distinctū: que oīa aliena sunt a deitate verbi. similit etiā aīa xpi post vnionem aliud fuit a diuinitate verbi: qꝛ aīa xpi post vnionē passionibꝰ tristicie ⁊ doloris affecta fuit que diuinitati xbi nullo modo cōueniunt. Anima aūt hūana ⁊ corpꝰ constituunt humanā naturā: ergo post vnionē hūana natura in xpo fuit aliud a natura diuina verbi. ⁊ sic post vnionē remanēt due nature

Contra decimūseptimū notariū talē ꝓtulit sententiā. Et vidimꝰ gloriā eius gloriam q̄si vnigeniti a patre. de qua sentētia sanctꝰ Thomas vbi sup̄. ca. ij. §. Quia vero. dicit. Qꝛ noīa patris ⁊ filij generationē aliquā cōsequunt. Nam in ps dicit. Dñs dixit ad me filiꝰ meꝰ es tu: ego hodie genui te. Dicit etiā Esa. vlti. Nunqđ ego qui alios parere facio egoipse nō pariā dicit dñs: Nunqđ q̇ generationē ceteris tribuo: sterilis ero: Non eñ esset cōueniēs vt qui alios vere generare facit ipe nō vere sed ꝑ similitudinē generet cū oporteat aliqđ nobiliꝰ esse in causa ꝙ ī causatis: ideo dicit. Vidimꝰ gloriā eiꝰ: qđ nō vere pōt dici de ipo seth. ¶ Cōtra decimūoctauū notariū talem ꝓtulit sentētiā. Gloriā quasi

vnigeniti a patre. quā sententiā sic declarat
sanct⁹ Thomas vbi sup̄. c. iiij. §. Adhuc inf
ceteros dicēs. Moyses nō eadē rōne dicit
filius q̄ xp̄s. distinguit em̄ apl's xp̄m a moy
se sicut filiū a fuo. Dicit em̄ Heb. iij. Moy-
ses quidē fidelis erat in tota domo eius. i. si
cut famulus in testimoniū eoꝝ que dicenda
erant. xp̄us aūt tanq̄ filius in domo sua. er
go xp̄s nō dr̄ dei filius p adoptōis grām si-
cut alij sancti. Similit q̄si q̄dā singulari mo-
do scriptura xp̄z pre alijs dei filiū noīat: q̄n
quidē absq̄ alijs singularit eum filiū noīat
sicut vox patris intonuit in baptismo. Hic ē
filius me⁹ dilectus in quo mihi complacuit,
quādoq̄ eū vnigenitū noīat. sicut Johānes
dicit. Vidim⁹ gloriā eius gloriā quasi vnige
niti a patre. Et iterū. Vnigenit⁹ qui est in si
nu patris ip̄e enarrauit. Si aūt cōmuni mo
do sicut τ alij filius diceret: vnigenitus dici
nō posset. Quoniā etiā primogenit⁹ noīat
vt quedā deriuatio filiationis ab eo in alijs
ostendat. fm̄ illud Rom̄. viij. Conformes
fieri imaginis filij eius: vt sit ip̄e p̄mogeni-
tus in multis fratrib⁹. Et ad Gal. iiij. Mi-
sit de⁹ filiū suū in adoptionē filioꝝ dei: ergo
alia rōne ip̄e est filius τ alij sancti dicuntur
filij. Contra decimūnonū notariū talē etiā
ptulit sententiā. Vidimus gloriā eius glori
am quasi vnigeniti a patre. quā sententiam
declarat sanct⁹ Tho. vbi sup̄. ca. vij. §. Pre-
terea si xp̄us: dicens. Nihil creatum potest
dici deus nisi per quandā similitudinē ad de
um: ip̄e aūt iesus xp̄s est verus de⁹. Unde
cum iohannes dixisset vt simus in vero filio
eius iesu xp̄o subdidit. hic est ver⁹ deus τ vi
ta eterna. Si em̄ xp̄s eadē rōne diceret fili⁹
sicut ceteri sancti: nō esset vnigenit⁹: licet per
excellentiā sue nature inter ceteros p̄moge
nitus posset dici: sed quia est verus de⁹ ideo
iohānes nomīat eū vnigenitū dicēs. Vidi
mus gloriā eius gloriā quasi vnigeniti a pa
tre: ergo τc̄. ¶ Contra vigesimū notariū talē
ptulit sententiā. Plenū grē τ veritatis, quā
sentētiā declarat sanctus Thomas. iij. parte
q. vij. arti. ix. in respon. dicēs. Qr q̄tū ad vir-
tutem grē plene habuit grām: qr habuit eā
ad om̄es operatiōes vel effectus grē. τ hoc
ideo qr cōferebat ei grā tanq̄ cuidā vniuer-
sali p̄ncipio in gn̄e habentiū gratias. virtus
aūt p̄ncipij p̄mi alicui⁹ vniuersalit se exten-
dit ad oēs effect⁹ illi⁹ generis. sicut sol qui ē
vniuersalis causa gn̄atiōis. ei⁹ virt⁹ se exten
dit ad om̄ia que sub generatōe cadunt. τ sic

plenitudo grē attendit in xp̄o inq̄tū se exte
dit ei⁹ grā ad oēs gratie effect⁹ qui sunt vir
tutes τ dona τ alia huiusmodi. Et ad Col.
ij. dr̄. In xp̄o sunt om̄es thesauri sapientie τ
scientie dei absconditi: ideo dicit. Plenū grē
τ veritatis. ¶ Cum autē iohānes euāge-
lista cancellari⁹ noui testamēti simul cū san
cto thoma suo notario p̄sentassent suas de-
clarationes contra notarios falsos dyaboli
iussit deus pater vt iste publicarent τ legerē
tur corā tota ecclesia iustoꝝ. Quod τ factuz
est in tertia missa hodierna que in luce cla-
ra lecta τ cantata est. Videns aūt dyabol⁹
q̄m ex instrumentis suoꝝ notariorū nihil p-
fecerat: sed magis cū verecundia τ rubore a
conspectu patris discesserat: statim cepit oc-
cupare mentes phariseoꝝ τ doctoꝝ legis iu
deorum temptans eos τ dicēs. p̄missiones
de xp̄o nascituro non fuerūt facte gentilib⁹
sed vobis iudeis. fm̄ illō Rom̄. ix. Cogna-
ti mei fm̄ carnem qui sunt israelite: quorum
sunt p̄missa: ergo xp̄us debet nasci tēpore q̄
eritis in statu τ dn̄io. Sed nūc rex alienige
na dn̄atur vobis: ergo nunc non debet nasci
Quod attendentes iudei affirmabant q̄m
adhuc xp̄us non venit. Videns autē sanct⁹
Thomas q̄m mundus implicabat isto er-
rore ex cōmissione sibi facta: a deo patre de-
clarauit quomodo impletum erat tempus
aduentus filij dei in carnem dicens q̄ xp̄s
regis alienigene tempore nasci voluit vt im
pleretur prophetia Jacob dicentis Genes
penulti. c. Non auferetur sceptrum de iuda:
τ dux de femore eius donec veniat qui mit-
tendus est. Pro cuius intellectu sciendū q̄
sicut om̄e momentū temporis siue dies siue
septimana seu mēsis siue ver siue estas au-
tumnus τ hyems siue etiā annus a sole vel
ei⁹ motu dicit. sic octo etates mūdi sub ip̄o
sole et no depēdēt q̄s sic explicare oportz Pri
mū tp̄s est dies hic em̄ ē solis anfract⁹. dies
em̄ ē duplex. s. natural' τ ē duodeci horarū τ
est curs⁹ solis ī toto circulo celi. τ artificial' τ
est curs⁹ solis sup hemisperiū τ ē maior τ mi
nor fm̄ maiorē τ minorē circulū vel moraz
sup hemisperiū vel orizōtē. Et huic rn̄det p̄-
mū tp̄s mūdi ab adā vsq̄ ad factū diluuiū:
qō fuit spaciū. m. dclxvi. ānorū. vt pz intuēti.
Gen̄. v. Cōgru⁹ em̄ fuit iste nūmer⁹ p̄ie eta-
ti q̄ velut infantia solū elementis lr̄arū erat
imbuēda. Nam tot⁹ numer⁹ litterarū nr̄i al-
phabeti est millesexcentasexagintasex: qr lr̄e
nr̄i alphabeti non sunt inuēte ad significādū

numerũ. vt dicit Isidor⁹. i. ethimo. ca. ij. Nec signãt nũerũ nisi iste. scꝫ c que significat centum. d. designat quingẽta. i que signat vnũ. l q̃ signat q̇nq̃ginta. m signat mille. v signat q̇nqꝫ. x q̃ signat decẽ q̃ in vniuerso faciũt mille sexcenta sexagintasex. Sed ex ea summa remouendũ est x qꝛ h̃ lr̃a p̃cise habuit ortuꝫ tẽpore octauiani imp̃atoris qñ xp̃s natus ẽ Non ẽ ergo dicta lr̃a cõputãda ante xp̃i aduentũ ⁊ sic remanet nũer⁹ p̈me etatis mille sexcentoꝝ q̇nquagintasex. que etas a sole vero exordiũ habuit. qꝛ in p̈ncipio creauit de⁹ celũ ⁊ terrã: ⁊ ab eodẽ habuit finẽ: qꝛ de⁹ diluuiũ super terrã induxit. Et veluti dies cito disparuit: que ita obliuioni tradita est vt sacra scriptura excepta ⁊ ip̃a parũ nulla historia de rebus gestis in illa p̈ma etate aliquid memoꝛat̃: sicut infantes nõ memoꝛant̃ que fecerit tũc. Secundũ tẽp⁹ ẽ hebdomada. dr̃ em̃ hebdomada q̃si septẽ luces vel septẽ soles. Nam ip̃a septimana sole oritur ⁊ sole finitur: qm̃ dies q̇ faciũt septimanã sunt isti. dñic⁹: lune: martis: mercurij: iouis: veneris: sabbati qꝫ dies. qui ideo sic ordinant̃. vt dic̃ Isido. li. i. ethimo. c. v. Romani dijs quibusdam dies sanxerũt. i. planetis p̈mũ diẽ a sole appellauerũt q̇ princeps est oĩm syderuꝫ ⁊ idẽ dies est caput oĩm dierũ. Secũdus dies dict⁹ est a luna ⁊c̃. Ratio est qꝛ dies denominat̃ ab illo planeta q̇ illi⁹ diei p̈me hore dominat̃. Exemplũ. p̈m⁹ dies est dñicus qui dr̃ quasi dominãs: qꝛ sol dñs planetarũ p̈me ei⁹ hore dñatur. Sequere ḡ ordinem planetarũ p̈me hore dñatur sol secũde hore dñatur mercuri⁹. tertie dñat̃ ven⁹. quarte luna. q̇nte saturn⁹. sexte iupit̃. septime mars. octaue sol. none mercuri⁹. decime ven⁹. vndecime luna. duodecime saturn⁹. decimetertie iupiter. decimequarte mars. decimeq̇nte sol. decimesexte mercuri⁹. decimeseptime venus. decimeoctaue luna. decimenone saturnus. vigesime iupiter. vigesimep̈me mars. vigesimesecũde sol. vigesimetertie mercuri⁹ vigesimeq̃rte ven⁹. Et sic dies tota cõpleta est. veneri aũt succedit luna: ḡ dies sequẽs post dñicã a luna dꝫ denoĩari: qꝛ in p̈ma eius hora dñat̃ ⁊ sic dñat̃ octaue hore decieq̇nte hore ⁊ vigesimesecũde hore. vigesimet̃tertie dñat̃ saturn⁹. vigesimeq̃rte dñat̃ iuppit̃ ḡ cũ post iouẽ sequat̃ mars: dies seq̃ns martis denoĩatõnẽ dꝫ h̃re: ⁊ sic tãtũ debes p̈cedere q̈ inuenias solẽ dñantẽ p̈me hore diei ⁊ inuenias dñicã ⁊ tũc cõpleta ẽ septimana: ḡ

istud temp⁹ a sole denoĩat̃: qd̃ r̃ndet secũde etati. s. vsqꝫ ad abrahã q̃ durauit p̈ spacium trecẽtoꝝ ãnoꝝ vel circa. Nam a fine diluuij vsqꝫ ad natiuitatẽ abrahe fuerũt ãni. ccxcij. Et tertiã etatẽ puto incipiendã qñ deum sequens de vr. i. de igne caldeoꝝ sublat⁹ ẽ q̇ forte erat. triginatriũ annoꝝ. tunc em̃ ip̃e incepit veracit̃ colere deũ distinct⁹ ab alijs: ⁊ sic fides nouũ ritũ h̃re cepit. Huic em̃ etati secunde r̃ndet puericia q̃ etiã adhuc ĩ litterarum elemẽtis ꝯsistit: lꝫ p̈fecti⁹ q̈ infantia. illa em̃ incipit hec aũt p̈ficit. Ideo litterarum nũerus huic etati ꝯuenit. Nã vt dicit Isido. vbi sup̈. Apud hebreos lr̃e importãt nũerũ sic q̈ p̈ma signat vnũ. secũda duo. tertia tria ⁊ sic vltra. lr̃e aũt sunt vigintiq̇nqꝫ apd̓ eos. vt dicit idẽ. Cõpone ḡ oẽs nũeros simul vt dicas vnũ ⁊ duo sunt tria: tria ⁊ tria sũt sex sex ⁊ q̃ttuoꝛ sunt decẽ: decẽ ⁊ q̇nqꝫ sũt q̇ndeci q̇ndeci ⁊ sex sũt vigintivnũ. vigintivnũ ⁊ septem sũt vigĩtiocto. ⁊ sic vsqꝫ ad vigĩtiq̇nqꝫ ⁊ sic in sũma habebis trecẽta vigintiq̇nqꝫ. ⁊ iste fuit nũer⁹ secũde etat̃. Hec etas incepit a deo qꝛ tũc de⁹ incepit adoꝛari cultu distincto: qꝛ noe nouũ sacrificiũ fecit ⁊ ĩ deo terminata est qꝛ ad se cognoscendũ deus extraxit abrahã de igne caldeoꝝ ⁊c̃. Tertiũ tempus est mensis ⁊ hic etiã denoĩat̃ a sole. Nã hebrei menses suos deducũt a luna vsqꝫ ad lunam. vt dicit Isido. vbi sup̈. Ideo annus habet menses plusq̈ duodecim. sicut in nr̃o anno plures sunt duodecim lunarib⁹: sed nos sicut antiq̇ fecerũt egyptij a sole denoĩam⁹ mensem. signa aũt solis sunt duodecim ⁊ in quolibꝫ stat duodecima parte anni scꝫ trigĩta dieb⁹ ⁊ q̃ttuoꝛ horis ⁊ medietate vnius. nos aũt ne mẽses frangam⁹ integros ponimus vel triginta dies vel triginta vnũ vel vigintiocto. Secũdũ ergo solis cursum menses dicimus huic deseruit tertia etas vsqꝫ ad dauid q̃ durauit fere nongẽtis trigĩta ãnis q̃ etiã terminat̃ ĩ deo qꝛ tũc noua p̈missio de xp̃o nascituro ipi dauid facta ẽ. ps. Iurauit dñs dauid veritatẽ ⁊ nõ frus ⁊c̃. Quattuoꝛ tẽpoꝛa sequũt̃. s. ver: estas: autũn⁹: ⁊ hyems quoꝝ q̃dlibꝫ durat trib⁹ mẽsib⁹. de q̇b⁹ dant̃ hij v̈sus. Dat clemẽs hyemẽ dat petrus ver cathedrat⁹. Estatẽ vrban⁹ autũnum bartholome⁹: aut simphoꝛian⁹. Et hijs q̃ttuoꝛ tẽpoꝛib⁹ r̃ndent q̃ttuoꝛ etates scilꝫ q̃rta vsqꝫ ad transmigrationẽ babilonis q̃ durauit ãnis mille q̃dringent̃octogintaq̇nqꝫ. Quinta vero vsqꝫ ad xp̃m nascentem ⁊ durauit annis

ccccxc. Sexta vo etas in qua sumus durabit vsqꝫ ad aduentū ātichꝛisti cuiꝰ nūerꝰ est nob ignotus ¶ Septima vero etas durabit vsqꝫ ad finem mūdi que parum durabit: vt ponit ouidiꝰ .iij. De vetula ex doctrina albumasar. primo cōiunctionū. He quattuoꝛ etates sic colligūtur. vna fuit vberrima prophetarum. Alia frigida captiuitate iudeoꝝ. Alia florida xp̄i carne floꝛescente iam virgine. Alia feruens seuitia toꝛmentoꝝ ⁊ calliditate maligni antichꝛisti. ¶ Octauū tēpus est annus qui est circulꝰ solis. Et ista est octaua etas qn̄ perpetuo sol verus erit cōiunctus cum sanctis. Ex quo patet vt dicit sanctus Tho. ꝙ filius dei incarnatus est anno mūdi q̇nq̇es millesimo .clxxviij. vel circa. Sꝫ beda eusebius Orosius Ysidorus yspalensis valde ab isto numero discrepant. Ponūt em̄ p̄mā etatem habuisse annoꝝ duo milia ccxiij. Secūdā vo ānos nōnigētos .xl. Etiā aliarū etatum erroꝛ nō est paruus ⁊ ante diluuiū secūdū editionē septuaginta īterpretū in lib. iudicum ⁊ in libris regum quibus nūeris acceptis ꝭm istos xp̄us natus est a creatione mūdi. āno q̇nq̇es mil. cxcix. qd̄ nō est verꝝ ꝭ nūerus supradictꝰ magis consonat sacre scripture ⁊ cronicꝭ gentilium ⁊ astrologie. quod sic patet. premitto quattuoꝛ. Primo premitto ꝙ stelle in principio mundi fuerunt create in optima sui dispositione: quia vidit deꝰ cuncta que fecerat ⁊ erant valde bona Gene. ij. Secūdo ꝙ exaltatio ⁊ foꝛtitudo solis fuerit in ariete ⁊ ī .xv. g̃du. arietis: qꝛ nō videtur cōuenientius alibi solem p̄mitus collocari q̄ꝫ in medio totius celi per equidistantiam ab vtroqꝫ polo: ⁊ paradisus terrestris est sub ariete ad oꝛientem: ⁊ homo in principio fuit ibi positus sub equinoctiali quasi in medio mundi. ¶ Tertio premitto ꝙ auxꝰ solis fuit in principio mundi in ariete ⁊ eodeꝫ gradu cum sole: quia hoc erat necesse. vt caloꝛ solis ex rectitudine dyametri causatꝰ mitigaretur ex maioꝛi distantia sui circuli a centro terre ⁊ efficeretur locis sūme tempatus ¶ Quarto premitto ꝙ stella fixa mouet̃ gradu vno in centū annis ⁊ similiter aux eius. Tunc sic. ptholomeꝰ in almagesti īueniet augeꝫ solis tempoꝛe suo in sexto gradu gēinorum. Sol autē in sui creatione fuit cuꝫ auge sua in .xv. g̃du arietis tāq̄ꝫ in sua ꝑ se foꝛtitudine ⁊ exaltatione. ¶ Et stella fixa mouet̃ in quibuslibet centū annis gradu vno. g̃ oꝫ tot centenaria annoꝛum fluxisse a principio mūdi vsqꝫ ad tēpus ptholomei quot sūt gradꝰ a .xv. gradu arietis vsqꝫ ad octauū gradum geminoꝝ. s. q̇nquaginta duo q̄ faciunt q̇nqꝫ milia .cc. Fuit aūt ptholomeꝰ post xp̄m .xiij. annis qui si demātur a superioꝛi numero restabunt quinqꝫ milia centū septuaginta octo minꝰ octo annis: qꝛ fuit circa principium octaui gradus geminoꝝ. s. duodecimā parteꝫ illius gradꝰ que ē octaui āni ⁊ quattuoꝛ mēses. Et ita tantū tēpoꝛis fluxit a p̄ncipio mūdi vsqꝫ ad natiuitatē xp̄i. Ecce qualiter ista calculatio astrologica valde cōuenit cuꝫ calculatione superioꝛi. Et ista est vera sentētia a nobis catholicis tenēda. Ista est declaratio sancti thome de aq̇no notarij curie celestis. ¶ Tūc diabolꝰ audita hac calculatōne volēs expiri an iste puer hodie natꝰ: esset verus messias in lege ꝓmissus venit in hierusalē vt videret quid sup hoc sentirēt doctores legis: ⁊ ibi inuenit magos qui sciscitabātur ab eis vbi xp̄s nasceret̃. Dicebant ei vbi est qui natꝰ est rex iudeoꝝ. Ecce vidimꝰ stellam eius in oꝛiente: et venimus adoꝛare eum. Videns aūt dyabolus qm̄ gentiles et sapiētes pastoꝛes iusti ⁊ pctōꝛes veniebant vt adoꝛarent xp̄m. Intrauit ad herodē turbatus valde: ⁊ ait illi Tu natꝰ es in palatio ⁊ xp̄s in diuersoꝛio. Tu natꝰ: positus es ī lecto aureo. xp̄s autē natꝰ: est collocatus in breuissimo presepio. Tu preciosis es inuolutꝰ sericis: iste vilissimis īuolutus est pānis: ⁊ tū tu contēneris natus in palatio: ⁊ iste queritur natus in diuersoꝛio. Tu a magis nullatenus noīaris: ⁊ iste inuētus suppliciter adoꝛatur. Dn̄o sp̄nit̃ primogenitꝰ regis: ⁊ muneribus adoꝛatur primogenitus paupercule mulieris. Quis est iste rex iudeoꝝ de quo querūt magi. Ideo dicit leo papa in sermōe de Epipha. Nō tantū herodes in semetip̄o turbatur q̄ꝫtum dyabolus in herode. Herodes em̄ hoīem estimabat: sed dyabolꝰ deum Et vterqꝫ regni sui successoꝛeꝫ timebat. dyabolus celestem: sed herodes terrenū. hec ille Talibꝰ nāqꝫ modis vexabat dyabolus mētem herodis. Sanctꝰ aūt fulgentius in ꝭmone de Epipha. sic loq̇tur Herodi ne noceat iustis qui sunt in ecclesia xp̄i dic̃. Iste q̄ natꝰ est vt paruulus: adoꝛatur vt deꝰ. Paruulꝰ in presepio īmensus in celo. vilis in pānis: preciosus in stellis. Quid est ꝙ sic turbaris herodes: qm̄ natum regeꝫ iudeoꝝ audisti: turbaris suspitionibꝰ agitaris: inuidie stimulis inflāmaris: ⁊ ob hoc natum regem occidere

conaris. Inanis est ista turbatio tua ⁊ vana
prorsus cogitatio tua. Rex iste qui natꝰ est
nõ venit reges pugnãdo supare: sed moriẽ-
do mirabiliter subiugare. Nec ideo natꝰ est:
vt tibi succedat: sed vt in eum mũdus fideli-
ter credat. Uenit enĩ nõ vt pugnet viuus: sꝫ
vt triũphet occisus. Nec vt sibi de alijs gen-
tibus auro excercitum querat: sed vt pro sal
uandis gẽtibus preciosuʒ sanguinẽ fundat
Inaniter inuidendo times successorem quẽ
credendo debes querere saluatorem. quia si
in eũ crederes cum eo regnares. Et sicut ab
illo accepisti tẽporale regnũ: acciperes ⁊ sem
piternum. Huiꝰ enim pueri regnum nõ est
de hoc mundo: sed per ipsum regnatur in
mundo. Ipse est enĩ sapientia dei que dicit
in prouerbijs. Per me reges regnant. Puer
iste verbum dei est: pu er iste virtꝰ ⁊ sapiẽtia
dei est. Si potes contra dei virtutem: pugna
si potes contra dei sapientiam cogita. hec il
le ¶ Tunc dyabolus suggessit Herodi vt
faceret perq̃ri istũ puerum ⁊ videret cautius
quid de eo facturus esset. Et cum ma gi visi
tassent herodẽ rogauit eos vt redirent ⁊ re-
nũciarent ei vbi xp̃us nasceret᷑: q᷑ ipse vole-
bat licet ficte adorare eum. Cui fulgentiꝰ vbi
supra occurrit dicẽs. O calliditas ficta: o in-
credulitas impia: o nequitia fraudulenta. si
adorare istum puerũ certissime disponebas:
q̃re pro illo multos pueros occidebas: San
guis innocentum quẽ crudel ter effudisti: te
statur quid de hoc puero voluisti. hec ẽt ille.
Cum aũt magi pfecissent ea pro quibus ve-
nerant: edocti p angelum reuersi sunt per
aliam viam in regionẽ suam. Et statim dya
bolus suggessit herodi vt occideret oẽs pue
ros a bimatu ⁊ infra: ꝓm tẽpus quod exqui
sierat a magis: quia difficile erat xp̃m inue-
nire nisi ipse se manifestasset. In furorẽ aũt
versus herodes videns se tam turpiter delu
sum a magis adimpleuit suggestionem dya
boli: ⁊ mittens occidit oẽs pueros qui erant
in bethleẽ: vbi xp̃s natus est. Contra quem
inuehit fulgẽtius vbi supra dicens: nõ solum
istum puerũ nõ inuenisti: sed nec illis pueris
aliquid nocuisti. imo iustius quod illis pde-
rat: hoc egisti. per seuitiã quippe tuam facti
sunt martyres: qui per infantiam suam fue-
rant innocentes. q̃m per gratiam huius pue
ri ꝓ eo meruerunt mori priusq̃ꝫ eum possent
coram hominibꝰ confiteri. Iste itaqꝫ puer
qui mundũ creauit qui mũdum regit q̃ om-
nia quecũqꝫ vult facit: qui cuncta mirabilia
in superabili diuinitate disponit: hoc ordina
uit: hoc egit vt per tuam inuidiam furiosam
illi pueri mortem susciperent preciosaʒ: ⁊ qꝺ
eis ad salutem suam prestare nõ posses a-
micus: hoc ad dãnationem tuã faceres ini-
micus. Ad hoc ergo te permisit infãtes oc-
cidere: vt illos de te faceret triumphare. Te
ergo permisit ad nequitiam: illos pduxit ad
palmam. Unus enim idemqꝫ est deꝰ omni-
potens qui paruulꝰ vagiens: qui tuam crude
litatem dignatus est fugere: cuiꝰ maiestateʒ
nõ potes effugere. Fugit eniʒ nõ formidine
humana: sed dispensatione diuina. Fugit nõ
necessitate: sed potestate. Ideo autẽ dignatꝰ
est in egiptum fugere: vt postea crucẽ digna
retur ascendere. Et illa potestate puer latuit
in egipto qua postea iuuenis ꝑpendit in li-
gno Unus enĩ idemqꝫ est mortis susceptor
et vite largitor. Iste itaqꝫ puer qui natus ẽ:
ideo nõ inuenitur in numero paruuloꝝ mo-
rientiũ: quia ipse est expectatio gentiũ. San
guis ꝓpterea istius pueri: non cum istorum
funditur sanguine puerorũ: quia solus fun-
dendus est in remissioneʒ peccatoꝝ. Et isti
omnes pueri inaniter morerentur nisi huiꝰ
sanguine omẽs saluarẽtur. hec ille. Iusti au-
tem qui erant in ecclesia videntes ipm chri-
stum fugisse in egiptum timuerunt valde ne
ista natiuitas ficta ⁊ fantastica esset ⁊ non
veritas. Tunc surrexerũt duo cãcellarij dei
patris. vnus veteris testamẽti: ⁊ alius noui
testamenti. Cancellarius primꝰ fuit Osee
qui stans in medio iustorum cõfortauit eos
dicens illud Osee. xi. Hec dicit dñs deꝰ pu-
er israel ⁊ dilexi eum: ex egipto vocaui filium
meum. Cãcellarius scꝺs fuit iohãnes euã-
gelista dicẽs. Uerbũ caro factum est: ⁊ habi-
tauit in nobis. Et statim pastores et magi
symeon ⁊ anna cõfortantes iustos dixerũt
Uidimus gloriam quasi vnigeniti a patre.
hic per gratiam ⁊c̃.

¶ In eodẽ festo natĩtatis dñi sermo de coro
na humanitatis iesu xp̃i. Continẽs. xxi. pro
proprietates ⁊ dignitates eiusdẽ natiuitat᷑:
designatas p. xxi. l̃ras alphabeti latini.

IN propria venit. io
hã. i. et in euangelio tertie misse
presentis solẽnitatis. Beatꝰ gre-
go. li. viij. moraliũ dic̃ sic. Deus
pa ter vnicũ filiũ suũ in vtero virginis huma

Esaie 66

Numquid ego qui alios parere facio ipse non pariam dicit dominus? Si ego qui generationem ceteris tribuo sterilis ero ait dominus deus tuus

ne nature coniungens deum ante secula sibi coeternum: fieri voluit hominem in fine seculorũ. Et quẽ sine tẽpore genuit ꝑ saluandis hoibus in tpe ostẽdit. hec ille. Supꝫ quo moueo hãc q̃stionẽ. ¶ Utrũ maius opꝰ diuinitatis sit eternalis generatio: qua filius a patre ꝑducit̃ q̃ʒ tẽporalis incarnatio: q̃ xp̃s a matre ꝯcipit̃: Ad hanc q̃stionẽ dico ꝙ q̃ʒuis ex ꝑte nostri itellectꝰ vtrũqʒ opꝰ sit ineffabile: tñ minꝰ difficulter exprimimꝰ ꝑmum q̃ʒ scd̃m. Uñ quo ad nos maiꝰ est opus incarnationis q̃ʒ eterne generatiõis. declarat̃ ratione ꝛ auctoritate. Rõe sic: Qꝛ naturale est vnicuiqʒ rei ꝑfctẽ ꝑducere sibi sile vt dic̃ phs. iiij. metheoroꝝ. Exemplũ hõ generat hoiem: ꝛ planta plantã. Sed deꝰ ẽ illud quo maiꝰ cogitari nõ põt. Et cũ sit ꝑfectissimꝰ ꝛ potẽtie infinite necesse ẽ ꝯfiteri ꝙ generet sibi sile ꝛ tale qualis ipse est. Auctoritate pꝫ primo xp̃i ioh̃. xvij. Ipsi acceperũt ꝛ cognouerũt vere qꝛ a te exiui ꝛ crediderũt: qꝛ tu me misisti. Ecce qꝛ discipuli cognouerũt vere generationẽ eternã s̃m quaʒ filiꝰ exiuit a p̃re. Sed incarnatõem tꝑalem que ꝑ missionẽ filij significat̃ nõ cognouerũt sed crediderunt Certiora aũt sunt que cognoscũtur q̃ʒ q̃ creduntur ceteris paribus. Scd̃o pꝫ auctoritate ambrosij ꝯtra hereticũ dicentis sic. Mihi ẽ ĩpossibile scire generatiõis xp̃i secretũ. Mẽs deficit: vox silet. non mea tantũ. sed etiã angeloꝝ. Supra ꝑtãtes. supra cherubin: ꝛ supꝫ
ad phil 4 omnẽ sensum est: qꝛ scriptũ est pax dei que exuperat oẽm sensum. Et si pax xp̃i supra oẽm sensum est: quõ nõ est supra oẽm sensũ generatio xp̃i. Tu ergo ori manũ suppone: scrutari nõ licet diuina mysteria. Licet credere ꝙ natꝰ sit: nõ licet ĩuestigare quõ natꝰ sit. hoc eñi querere metus est. Ineffabilis ẽ eñi
Esaie 53 illa generatio. Uñ Esayas ait. Generatõeʒ eiꝰ quis enarrabit: hec humanũ sensũ ꝛ mũdi intelligentiam excedit. Hoc non capit humane intelligentie ratio: sed prudẽtia est fidelis ꝓfessio. hec ille. Tertio patet auctoritate maximi in sermone de natali dicentis sic. Generationem eius quis enarrabit. fratres. Generatio christi si enarrari non potest: credi potest. Lingua deficit: fides proficit. Magnus enim profectus est fidei cum tantũ de deo suo potest concipere quantum sermo nõ potest parturire. hec ille. Quarto patet auctoritate Berñ in epistolis dicẽtis sic. Nemo hominũ nouit: nec noscere potest ad plenum: quid boni ad gratiam: quid congruentie ad sapientiaʒ: quid decoris ad gloriam: quid commodi ad salutem: penes seipsam contineat huius venerandi mysterij: scilicet humane redemptionis altitudo. hec ille. ¶ Clarius autem declarat questionem istam. idem Ber. super cantica dicens sic. Fratres generationeʒ istam quis enarrabit Angelus nũciat virtus obumbrat: spiritus sanctus superuenit. virgo credit: virgo parturit: virgo persistit. Quis non miretur: Nascitur verbum infans. Ibi agnoscitur longitudo breuis: latitudo angusta: altitudo ima: profunditas plana. Ibi agnoscitur lux nõ lucens: verbum infans: aqua sitiens: panis esuriens. hec ille. Ecce ꝙ maius est opus incarnationis filij dei: q̃ʒ eterne generationis: ꝛ hoc quo ad intellectuʒ nostrũ qui magis stupet de incarnatione q̃ʒ de generatõe: vt pꝫ. ¶ Tamẽ pro ampliori declaratione huius sacratissimi mysterij. Sciendum ꝙ paruulus noster iesus christꝰ hodie natus progreditur cũ corona nature humanitatis a matre sua coronatus ¶ Unde Canticoꝝ tertio dicitur ¶ Egredimini filie syon ꝛ videte regem salomonem in dyademate quo coronauit euʒ mater sua in die desponsatõis illiꝰ ꝛ in die leticie cordis eiꝰ. In hac corona sunt vigintiunus lapides preciosi quemadmodum sunt vigintivna littere in alphabeto latino qui habent noĩa s̃ʒ initium illarum litterarum. Iuxta illud Apoca. i. Ego sum alpha ꝛ ω principium et finis. Isti lapides ꝑciosi ĩ hac corona sign̄t vigintivnam proprietates huius sacratisme natiuitatis qui lapides hoc ordine situãtur in corona humanitatis christi. A parte anteriori sunt q̃nqʒ. A parte posteriori sunt quinqʒ. A parte dextra sunt quinqʒ. A parte sinistra sunt quinqʒ. In sũmitate vero corone est vnus in similitudinem crucis sicut X. que est vltima littera alphabeti latini. habet similitudinem crucis; vt patet. Denotatur ergo ꝙ illa natiuitas est annunciata. Ecce primus lapis in corona humanitatis xp̃i designatꝰ per a. qm̃ hec natiuitas fuit annũciata prius q̃ʒ fieret. Nam in veteri testamento fuerũt quattuor genera hoĩm maxime dignitatis. s. patriarcharũ: vt abraam: ysaac: iacob. pontificuʒ: vt moyses aarõ ps. 98 p̃s. Moyses et aaron in sacerdotibus eius et eleazar. principum; vt Dauid: Salomon

Vigintiunas proprietates nativitatis christi significant lapides preciosi in corona humanitatis christi

Nativitas fuit annunciata

Esaie 66

Antequam parturiret peperit: antequam veniret partus eius peperit masculum
Quis audivit unquam tale et quis vidit huic simile

Ezechias. pphetarũ vt Esaias Hieremias
Ezechiel Daniel ⁊c̃. Patriarche aũt annun
ciauerũt hanc sacratissimaȝ natiuitatẽ. Un⸗
de iacob moriẽs dixit filijs suis. vt habetur
Geñ. xlix. Congregamini vt annũtiem que
vẽtura sunt vobis diebus nouissimis. Non
auferetur sceptruȝ de iuda ⁊ dux de femore
eius donec veniat qui mittendus est: ⁊ ipse
erit expectatio gentiũ. Leui fili9 iacob mori
ens dixit. Uirꝫ renouãtẽ. legẽ in ꝟtute altissi
mi erroneũ appellabitis: ⁊ in fine vt estima⸗
bitis occidetis eum: nescientes ipsius resur⸗
rectionẽ: innocentem sanguinem in malicia
super capita recepturi. Judas filius Ja
cob moriens dixit. Exurget homo ex semi
ne meo vt sol iusticie ambulans cum filijs
hoĩm in mansuetudine ⁊ iusticia ⁊ om̃e pec
catũ nõ ĩuenietur in eo. Et apient̃ suꝑ ipm
celi ad effundendũ spũs bñdictionẽ patris
sancti. Tũc effulgebit sceptrũ regni in eo ⁊ a
radice mea nascet̃ vas plantatõis ⁊ in ea de
scendet virga iuisticie gentib9 iudicare ⁊ sal
uare oẽs inuocantes dñm. Ysaac fili9 iacob
moriẽs dixit. Habebitꝭ vobiscũ deũ celi am⸗
bulãtẽ cũ hoĩb9 in simplicitate cordis. Gad
filius iacob moriens dixit. Dicite filijs vr̃is
vt honorent iudã ⁊ leui: q̄m ex ipsis oriri fa
ciet dñs saluatorẽ israel. Aser fili9 iacob mo
riẽs dixit. Noui q̄m peccabitis ⁊ trademini
in man9 inimicoꝝ vestroꝝ ⁊ terra vestra de⸗
solabitur ⁊ vos dispgemini in quattuor an⸗
gulos terre ⁊ eritis in dispsione despecti ve⸗
lut aqua inutilis: vsqꝫquo altissim9 visitabit
terrã ⁊ ipse veniens: vt homo cũ oĩbus mã
ducans et bibens ⁊ in silentio conterens ca
put draconis per aquã. Hic saluabit israel ⁊
oẽs gentes: deus in virũ abscõditus. Dicite
ergo filijs vestris vt nõ discredant ei. Joseph
fili9 iacob moriens dixit. Uidi q̄m ex iuda
nata est virgo habens stolam bissiuam ex ip
sa prodijt agnus ĩmaculatus ⁊ omẽs bestie
impetum fecerũt aduersus eum et vicit eas
agnus: ⁊ perdidit in cõculcationem. Et gau
debũt in eo angeli ⁊ homines ⁊ omnis ter⸗
ra. Beniamin filius iacob moriens dixit Cu
stodite mandata dei vsquequo deus saluta
re suũ reuelet omnibus gentib9. Tunc vide⸗
bitis Enoch Noe Sem Abraam Ysaac Ja
cob resurgentes a dextris in exultatõe. Tũc
et nos resurgem9 vnusquisqꝫ in sceptruȝ no⸗
strum adorantes regem celorũ qui in terra
appꝑuit in forma hominis humiliati: ⁊ quot
q̃t crediderũt ei in terra congaudebunt ei.

Tunc ⁊ omnes resurgent: hij quidẽ in glori
am hij vero in ignominiaȝ Et iudicabit do⸗
min9 in p̃mis israel de ea que in ipsum est ĩ
iusticia q̄m aduenientẽ deum in carne libe⸗
ratorem non crediderunt. Et tunc iudicabit
omnes gentes quotquot nõ crediderunt ei
in terra apparenti. ⁊ arguet in electis genti
um israel. Ecce qualiter patriarche annunci
ant concorditer natiuitatem christi tempo⸗
ralem. Pontifices annunciauerunt hanc sa
cratissimam natiuitatem. Unde Moyses
dicit vt habetur Exodi. iiij. Obsecro domĩe
mitte quem missurus es. Et loquebatur de
messya: vt declarat deutero. xviij. dic̃. Pro⸗
phetam de gente tua et de fratribus tuis si
cut me suscitabit tibi dominus deus tu9: ip⸗
sum audies. Principes annũciauerunt hãc
natiuitatem. Unde dauid in p̃s. dixit. Jura
uit domin9 dauid veritatem ⁊ nõ frustrabi⸗
tur eum: de fructu ventris tui ponam super
sedem tuam ⁊c̃. vsqꝫ q̄m elegi eam. Salo. cã
ti. ij. dixit. Ecce iste venit saliens in montib9
transiliens colles similis capree hinnuloqꝫ
ceruorum. Per montes intelligitur beata tri
nitas. per colles intelligitur ordo et cet9 an
gelorum. Per capream innocentia: per hin⸗
nulũ munditia. Quasi dicat filius dei dimis
sa altitudine trinitatis ⁊ sanctoꝝ angelorũ
venit in vterum virginis per innocentiam ⁊
mundiciam nostre humanitatis. Prophete
annunciauerunt hanc natiuitatem. Dauid
p̃s. xviij. dic̃. sic. Exultauit vt gigas ad cur⸗
rendam viam a summo celo egressio eius.
Pro intellectu huius pphie videnda sunt
quattuor. Primo quis est iste gigas. Scd̃o
qualiter exultauit. Tertio quã viam cucurrit
Quarto qualiter a summo celo egressus est
Quantum ad primum iste gigas est christ9
de quo dicitur, Heb. i. Qui cum sit splendor
glorie ⁊ figura substantie eius portãsqꝫ om
nia verbo virtutis sue: purgationem pecca⸗
torum faciens: tanto melior angelis effect9
quanto pre illis differenti9 nomen heredi⸗
tauit. Gigas hȝ. iiij. proprietates chri⸗
sto cõuenientes in sua incarnatione. Pria
est quia gigas habet strẽnuitatem in suo cõ
gressu. Tales eĩ hoĩes docebant̃ a pricipio
ad bellandum vt patriã tutam tenerent con
tra inimicos. Ideo dicebat Saul ad Dauid
de golia. Non poteris pugnare cum eo: quia
vir bellator est ab adolescẽ. sua i. Re. xvij.
Illi eĩ fuerũt noĩati gigãtes q̃ fuer̃t magne
stature ⁊ sciẽtes bellũ, sic x9 ĩ sua ĩcarnatõe

habuit strennuitatē in suo congressu. Qꝛ sicut viri strēnui sunt solliciti de armatura cuꝫ qua certant cōtra inimicū: ita xp̄us in vtero virginis hūanitatem nrām: sicut armaturā fabricauit cū q̄ postea congressus est cū inimico seuissimo. Secūda ꝓprietas est: qꝛ gigas habet magnitudinē in excessu. Mensura q̄ppe gigantū excedebat modū q̄ntitatis humane. Unde deutro. iij. dic̄. Solus quippe og rex basan restiterat de stirpe gigantuꝫ et mōstratur lectus ei⁹ ferrens noue cubitos habens longitudinis et q̄ttuoꝛ latitudinis. Ideo dicebāt exploratores. Numeri xiij. vidimus mōstra quedā de genere giganteo: q̄bus cōparati quasi locuste videbamur. Sic xp̄s in sua incarnatione habuit magnitudinem in suo excessu. Qꝛ licet in sui cōceptiōe corpus ei⁹ fuerit minimū qd̄ vnq̄ꝫ fuerit cōceptum ꝛ aīatum: eo ꝙ plus habuit de tēpore augmēti cū statim fuerit aīatuꝫ: tn̄ ꝫm q̄ntitatem virtutis ꝛ ꝑfectionis virilis. ita magn⁹ fuit in instanti sue cōceptionis sicut tp̄e passionis. Tertia ꝓprietas est: qꝛ gigas habet fortitudinē in suo conatu. sicut em̄ magnitudo: ita fortitudo ei⁹ excedit modū hūane fortitudīs. p̄s. Gigas nō saluabit̄ ī multitudine virtutis sue. i. fortitudinis sue. Patet de nemroth qui fuit gigas fortissim⁹ Gene. x. tn̄ deiectus. Sic xp̄s habuit fortitudinē in suo effectu: qꝛ existēs in matris vtero totū mundū cōseruabat sicut sedens ad dexterā patris. Hanc fortitudinē demōstrauit qn̄ in vtero virginis vnū hoīem fecit qui tantū posset q̄ntum tota trinitas simul Ioh. i. plenū gratie ꝛ veritatis. Quarta ꝓꝑetas est: qꝛ gigas habet diuturnitatē in suo statu. Quāto em̄ eius virtus est efficacioꝛ: tanto ē durabilioꝛ ꝫm nature cursum. Un̄ Gen̄. vi. dr̄. ꝙ qn̄ erat etas hominū lōgeua: tunc gigantes erant sup terrā. de quib⁹ dicit̄ ibidē. Isti sūt potētes a seculo viri famosi. Sic xp̄s habuit diuturnitatē in suo statu: qꝛ diuti⁹ in vtero virginis q̄ꝫ aliquis hoīm in vtero sue matris mansit. Nam a cōceptione p. xlvi. dies fetus nō est aīatus: sed xp̄s in p̄mo instāti sue cōceptionis fuit aīatus ꝛ sic per. xlvi. dies plus ceteris māsit: vt dic̄ damascenus. Quātū ad scd̄m iste gigas exultauit in matris vtero: qꝛ mox vt ei⁹ aīa fuit corpori infusa fuit ꝛ btīficata. ideo exultauit gaudio beatifico. Luc̄. ij. Exultauit in gaudio infans in vtero meo. Quātum ad tertium: iste gigas cucurrit duas vias. prima fuit a celo in vterū virginis sicut radius solis vbiq̄ꝫ spargit̄ per hemispheriū nr̄ꝫ in momento. scd̄a fuit ab vtero in mundū sicut vox ab ore deferēs mentis conceptū: sic verbi diuinitas humanitate quasi voce circūamicta erat. Quantū ad quartū: iste gigas egressus est a sūmo celo. i. a sūma ierarchia scte trinitatis ne angelus putaret̄. Ecce lr̄a a. quia ista natiuitas fuit annūciata. ¶ Secūda littera designans scd̄m lapidē preciosum in dyademate humanitatis p̄uuli nr̄i iesu hodie nati est B. quia ista sacratissima natiuitas est beatificata. In scriptura sacra legim⁹ quattuoꝛ natiuitates xp̄i. Prima est et̄nalis ꝫm quaꝫ verbū patris egreditur. p̄s. Ex vtero an̄ luciferū genui te. Secūda est int̄nalis ꝫm quā natus est in vtero virginis. Matthei. i. Qd̄ em̄ in ea natū est de spū sancto est. Tertia est tēporalis ꝫm quā natus est ex vtero matris. Luc̄. i. Qd̄ em̄ ex te nascetur sanctū ꝛc̄.

Quarta est sacramentalis ꝫm quā baptisat⁹ est a iohāne Mat. iij. Tūc em̄ xp̄s fuit renat⁹ sacr̄is: vt dr̄ Amb. de hac natitate dr̄ Io. iij. Nisi q̇s nat⁹ fuerit denuo nō p̄t itroire in regnū dei. Sꝫ qꝛ nūc loq̇mur de t̄tia natiuitate. Sciēdū est ꝙ ista tp̄alis imitat̄ illā et̄nalē in quattuoꝛ. Primo: qꝛ vtraq̄ꝫ est totalis. Nā sicut filius eternaliter totā suam substantiā habet a patre nō patrialiter: sic tēporaliter totā subām humanitatis xp̄us a matre suscepit. Gal. iiij. Misit de⁹ filiū suū factum de muliere. Scd̄o qꝛ vtraq̄ꝫ est singularis. Nā sicut ī generatōe eternali xp̄s ē de solo patre sine matre: ita in tp̄ali est de sola matre sine patre. Und̄ origenes in homel. sup illo ꝟbo. Cū esset desp̄osata mater iesu ꝛc̄. dic̄ sic. Mr̄ ei⁹ cui⁹ ē: Mr̄ vnigēiti dei dn̄i et regis oīm plasmatoris ꝛ creatoris cunctorū. ill⁹ qui est in excelsis sine matre: ꝛ in terra ē sine patre ꝛc̄. Tertio qꝛ vtraq̄ꝫ est ꝟbal. Nā sicut pater de sua substātia gignit verbū sibi consubstātiale: sic xp̄i cōceptio est ministrata verbo. Un̄ ecclesia cantat. intacta nesciens virū verbo concepit filiū. Quarto: qꝛ vtraq̄ꝫ est incōprehensibilis. Null⁹ em̄ intellectus ex puris naturalib⁹ potest augeri ad cognoscendū hui⁹ gēine natiuitatis sacr̄m. Un̄ Bernard⁹ in quodā ꝫmōe exclamat. O venter capacioꝛ celis: diffusioꝛ terris: latioꝛ elemētis: qui illū ꝯtinere valuit quē tot⁹ mūdus cōprehendere nō potuit. hec ille. Et sic patet. ¶ Tertia lr̄a designans tertiū lapidem p̄ciosum in corona hūanitatis iesu xp̄i

hodie nobis nati est. C. Quia ista sacratissima natiuitas est cõsecrata. de quo Bern. in quodã sermone dic̃ sic. O natiuitas illibata sanctitate honorabilis: mũdo amabilis: hominib⁹ collati beneficij magnitudine inuestigabilis: ⁊ angelis sacri ꝓfunditate mysterij ⁊ in hijs oĩbus admirabilis excellẽtia nouitatis: vt pote que nec primã sileꝫ visa es nec habere sequẽtem. O part⁹ sine dolore: solus nescius pudoris: corruptõnis ignarus: non reserãs sed cõsecrans tẽplum vteri virginalis. hec ille. Hui⁹ natiuitatis cõsecrationẽ declarat. p̃s. dicẽs sic. In sole posuit tabernaculũ suũ ⁊ ipse tanq̃ sponsus ꝓcedens de thalamo suo. Ubi duo demõstrat. Primo ĩcarnationis mysteriũ. Scõo natiuitatis fastigiũ. Quãtũ ad primũ vidẽda sunt tria. Primo quid ꝑ solem intelligit̃. Scõo quid ꝑ tabernaculũ exprimit̃. Tertio quõ in sole istõ tabernaculũ ponit̃. Primũ d̃clarat̃ q̃m ꝑ soleꝫ xp̃i diuinitas significatur. Nã sicut sol illuminat oĩa sydera ⁊ corpora supercelestia q̃ de sui natura sunt opaca: ita deitas radio sue claritatis beatificat oẽs sanctos qui sunt in celo empireo ad modũ syderũ ipsũ ornãtes. de isto sole d̃r. Eccl'. xlij. Sol illuminans per oĩa respexit ⁊ gloria dñi plenũ est opus eius. ¶ Quantũ ad scõm. s. de tabernaculo. Sciendũ ꝙ per tabernaculũ signat̃ xp̃i humanitas figurata multipliciter ꝑ tabernaculũ federis vt habet̃ Heb ix. Et maxime figura quadrupl'i. Prima q̄ illud tabernaculuꝫ fuit vnctõis oleo cõsecratũ: vt habet̃ exodi. xl. Sic xp̃i humanitas vnctione spũs sancti cõsecrata est iuxta illud Esaye. xi. ca. Spũs dñi sup̱ me eo ꝙ vnxit me ⁊c̃. Et p̃s. Unxit te deus deus tu⁹ oleo leticie pre participib⁹ tuis. Scõa q̄ sicut illud tabernaculũ fuit diuina maiestate repletũ. Exodi. xl. Operuit nubes tabernaculuꝫ testimonij ⁊ gloria dñi repleuit illud Paulus Colo. ij. In quo habitat oĩs plenitudo diuinitatis corporal'r. Tertia q̄ sicut in illo tabernaculo fuit sanctũ sanctorũ collocatũ. Sic xp̃s d̃r sanctus scõꝝ: vt habet̃ daniel'. ix. Quarta: q̄ sicut illud tabernaculũ dicebat̃ federis. Sic xp̃i hũanitas est ꝑ quã fit reconciliatio mundi ij. Cor. v. Deus erat in xp̃o mũduꝫ recõcilians sibi. Tertiũ declarat̃ q̃m hũanitas posita est in diuinitate q̃ttuor modis potius q̃ ecõuerso. Primo sicut in substantificante. Nam in hac sanctissima vnione diuinitatis cum humanitate diuinitas retinuit propriam personalitatem sed nõ humanitas. Sic ergo humanitas est in dĩnitate: q̄ assumpta est ad personalitatẽ ⁊ subsistentiam diuinitatis xp̃i sicut lux ẽ in sole. Secũdo sicut in excedente. Nam quando aliqua duo cõiungũtur: quorũ vnuꝫ excedit reliquũ. Melius est excessum in excedente q̃ ecõuerso sicut vinum in vegete. Sed in hac sacratissima vniõe diuinitas excedit humanitatẽ xp̃i. Ideo humanitas ei⁹ est in diuinitate. Tertio sicut in preexistẽte. Nam q̃n aliqua duo cõiũgũtur quoꝝ vnũ p̄existit ⁊ reliquũ aduenit. Melius est aduenięs in preexistẽte q̃ ecõuerso: sicut melius est forma in materia q̃ ecõuerso. Sed in hac sctĩssima vnione diuinitas est preexistẽs et hũanitas aduenicns. Ideo hũamanitas est in diuinitate potius q̃ econuerso. ¶ Quarto sicut in nobilitante. Nam in hac sacratissima vnione fuerunt duo mot⁹ vnus quo diuinitas descendit ⁊ inclinata est ad humanitatẽ Et iste arguit ignobilitatem. Phil. ij. Exinaniuit semetip̃m serui formã accipiens. Alius est quo humanitas ascẽdit ad vnioneꝫ cum diuinitate ⁊ iste arguit nobilitatẽ. Un̄ apl's vbi supra dicit. De⁹ exaltauit illũ ⁊ donauit illi nomen qđ est sup̱ omne nomẽ. Et q̄ denoĩatio fit a nobiliori. Ideo dic̃ ꝓpha In sole. i. in diuinitate posuit tabernaculum suũ. i. humãitatẽ suã vt demõstraret excellẽtiam nature humane. Sic pꝫ incarnationis mysteriũ. Quantũ ad natiuitatis fastigium videnda sunt tria. Primo quis est iste thalam⁹. Secũdo quis est iste sponsus. Tertio quõ ꝓcedit de thalão suo tanq̃ spõsus. Pro primo sciendũ ꝙ iste thalam⁹ est sacratissimus virginis vterus cõsecrat⁹ filio dei hodie nobis nato qui habuit q̃ttuor prerogatiuas excellẽtes. Prima est q̄ fuit optime firmat⁹. Qñ eñ dom⁹ est ruinosa nullus sapiens eã ingredit̃ maxime si imineat periculũ mortis ex ei⁹ ingressu. Sed thalam⁹ virginalis vteri fuit firmiter edificat⁹: q̃m ipsa ĩ vtero matris sanctificata ⁊ in gr̃a confirmata. p̃s. deus in medio ei⁹ nõ cõmouebit̃. Secũda est: q̄ fuit sufficiẽter illuminat⁹. Quãdo eñ dom⁹ est obscura nullus sapiẽs ĩgreditur eam q̃ eniꝫ ambulat in tenebris nescit quo vadat. Sꝫ thalam⁹ virginalis vteri fuit sufficiẽter illuminat⁹: q̄ cũ fides sit lumẽ rationalis aĩe ꝟgo dei genitrix marie habuit lumen. Luce. ij. Btã q̃ credidisti: q̃m ꝑficientur in te q̃ dicta sunt a dño. Tertia est quia fuit sufficiẽter mũdatus. Qñ eñ dom⁹ ẽ sor

dida nullus libēter ingredit̄ eam maxime si
sit nobilis. Sed thalam⁹ virginalis vteri fu-
it purgatissim⁹: q₂ ab oī macula immunis.
Vñ de ea dr. Canto. iiij. Tota pulchra es a-
mica mea et macula nō est in te. Quarta ē
q₂ fuit decenter ornatus. Quādo eñ dom⁹
est vacua nō est ydonea ad recipiendū ho-
minē magne dignitatis. Sed thalam⁹ virgi-
nalis vteri fuit donis spūalibus multiplicit̄
ornatus. Luc. i. Spūs sanct⁹ superueniet in
te ꝛ virt⁹ altissimi ꝛc. Et ꝓpter hanc cām di-
xit. ps. Et cōcupiscet rex decorem tuū. ¶
Pro scdo sciendū ꝙ iste sponsus fuit dei fi-
lius q̄ fuit in vtero ꝟginis tāq̄ in thalamo
despōsatus q̄ despōsatio est cōiunctio natu-
re hūane in natura diuina. Fuerūt eñ q̄ttu-
or vniones. Prima nature dīne cū itellectu
hūano osee. ij. Spōsabo te ī iustiā ꝛ miseratio-
nib⁹. Scda nature diuine cū aīa hūana ipi⁹
xpi. Tertia nature diuine cū carne. Iohis i.
Verbū caro factū est. Quarta nature dīne
cū hūanitate: q₂ ꝫm dīnitatē hūanitatē assū-
psit ꝑfectam. i. corp⁹ ꝛ aīam sil'. He vniones
fuerunt indissolubiles iuxta illud Esa. xxxiij.
Oculi tui videbūt tabernaculū qḋ nūq̄ trās-
ferri poterit. ꝛ funiculi ei⁹ nunq̄ rūpentur. i.
iste vniōes nūq̄ disoluētur ꝑter quartā que
fuit dissoluta in triduo mortꝭ xpi: ꝫ in resur-
rectōe fuit repata vt dicit mgr̄ li. iij. sen. Iste
vniones sūt tāq̄ copula matrimōialis. Cui⁹ rō
est. Nā ad verū matrimoniū reqrit̄ expssio
mutui cōsensus. Sꝫ iste vniones nō fuerunt
facte pri⁹q̄ virgis ꝯsensus fuit verbo expres-
sus. Luc. i. Fiat mihi ꝫm verbū tuū. Itē ad
verū matrimoniū exigit̄ ort⁹ disparitas. non
eñ pñt ꝯhere matrimoniū qui nō hñt distā-
tiam originis ꝫm parentelā. Sed iste vnio-
nes fuerūt iter naturas sūme distantes. ps.
Simul in vnū diues ꝛ paup. Itē ad verum
matrimoniū exigit̄ nexus idissolubilitas iu-
xta illud Mat. v. Quicūq̄ dimibit vxorē suā
excepta cā fornicatōis ꝛc. Sꝫ iste vniōes fu-
erūt idissolubiles. q₂ qḋ semel xps assūpsit
nūq̄ dimisit ꝫm damascenū. Sic ergo xpus
fuit in vtero ꝟginis tāq̄ sponsus: q₂ ibi fuit
cū nr̄a hūanitate quasi matrimonialr̄ cōiun-
ct⁹. Pro tertio sciēdū ꝙ alit̄ ꝓgredit̄ hostis
de thalamo ꝛ alit̄ spōsus. vñ nos qñ ꝓgre-
dimur de vt̄o matris nr̄e ꝓgredimur tanq̄
hostis. Sꝫ xps ꝓcessit de thalamo vteri vir-
ginalis tāq̄ spōsus: rō est. Nā hostis igres-
sus thalamū. primo cōturbat thalamū. Sic
qñ aīa ifundit̄ corpori nr̄o fet⁹ icipit contur-
bare ꝛ molestare vterū matris nr̄e. Gen. iij.
Multiplicabo erūnas tuas ꝛ ꝯceptus tuos
Sed xps nō ꝯturbat vterū virginis: sed leti-
ficat canti. vi. Ego dilecto meo ꝛ dilect⁹ me⁹
mihi qui pascitur inter lilia. Scdo hostis in
thalamo plagat̄ eo ꝙ habitatores thalami
repēte insurgūt ꝯ eum. Sic aīa qñ infundit̄
corpori vulnerat̄ pctō originali: sicut vinum
suaue positū in vase infecto cōtrahit infecti-
onē. Paul⁹ ephe. ij. Oēs nascimur filij ire: ꝫ
xps nō vulnerat̄ in vtero mr̄is: ꝫ poti⁹ oscu-
lat̄. Can. i. Fasciculus mirre dilect⁹ meus mi-
hi: iter vbera mea cōmorabit̄. Tertio hostis
de thalamo violēter expellitur tanq̄ res no-
ciua ꝛ sup̄flua. Sed xps nō expellitur imo
spōte egredit̄ sicut volūtarie morit̄ Io. xix.
Potestatē hēo ponēdi aīaꝫ meā ꝛc. Quarto
hostis malignāter egredit̄: q₂ si portam clau-
saꝫ īuenerit nō aperiet sed frāget. Sic fetus
egrediēs frangit ꝑ violentiā claustra pudo-
ris. Unde in lege vocabatur adaperiēs vul-
uā. Sed xps decenter de vtero ꝓcessit non
frāgendo claustra virginitatis: nō aperiēdo
ꝫ transeūdo Can. v. Pessuluꝫ ostij mei apui
dilecto meo. At ille declinauerat atq̄ trās-
ierat. Nā sicut radij solis emissi a sole subi-
to transeūt ꝑ corp⁹ vitreū sine eius fractiōe:
ꝛ vltra trāseuntes retinent eius colorem si-
ne sui remissione. Sic xpus ꝑ virginē transi-
ens ipsam icorruptā dimisit: ꝛ naturā suam
qualē inuenit in ea assumpsit. Ideo clamat
ps. Emitte lucē tuā ꝛc. Quīto hostis expul- ps 42.
sus iuste vituperatur ꝛ confundit̄: q₂ inhone-
ste ingressus est thalamum. Sic fetus egres-
sus ex vtero vituperatur ꝛ cōtennitur ab ange-
lis ꝛ ab ecclesia iustoꝝ ꝓpter inhonestateꝫ ꝛ
turpitudinē pcti originalis. Sꝫ xps ꝓcedēs
ex vtero ꝟgis fuit acceptat⁹. Can. viij. Quis
mihi det te frēm meū vt iueniā inte soluꝫ fo-
ris ꝛ deosculer te ꝛ iaꝫ me nemo despiciat.
Fuit etiā laudat⁹ ab anglis Luc. ij. Gloria i
altissimis deo: ꝛ in terra pax hoib⁹ bōe volū-
tatis. Sic ergo xps ꝓcessit ex vtero ꝟginis
tāq̄ spōsus de thalamo suo. Ecce tertia lr̄a
s. E q̄ ē in corona xpi. ¶ Quarta lr̄a ē D q̄
designat quartū lapidē preciosum in corona
hūanitatis xpi hodie nati. Qr ista sacratissi-
ma natiuitas ē dignificata. Vñ aug⁹. in ser-
mōe de natiuitate dñi dic̄ sic. Redēptoris nr̄i
ꝑcursor testimoniū de ipso ꝑhibēs celsitudi-
nē humanitatis ei⁹ pariter ꝛ diuinitatꝭ eter-
nitatē māifesta voce ꝓnunciat dicens. Qui
post me venit aū me fcūs ē: q₂ prior me erat. In

eo nãqꝫ ꝙ dicit. Ante me fact⁹ est: sublimitatẽ humanitatis eius que ceteris oĩbus creaturis merito erat preferẽda designat. Quod enĩ ait. Ante me: nõ ad ordinẽ tp̄is: ꝭ ad distãtiã ptinet dignitatis. Juxta qđ de ioseph filijs benedicente iacob scriptum est. Constituitqꝫ effraim añ manassem vbi recte potuit dicere manasses: qui post me venit. ãte me fact⁹ est: qui post me nat⁹ est potẽtia me antecessit. quẽadmodũ iohẽs đ domino. Qui post me inq̄t vẽtur⁹ est. i. qui post me ad predicandũ ventur⁹ est ante me factus est. i. culmine me regni ⁊ sacerdotij pennis antecellit. Quare aũt is qui post eũ ventur⁹ erat eũ dignitate antecelleret: aperuit cũ subiũxit: qꝛ prior me erat. i. qꝛ etern⁹ ⁊ ante secula deus erat. ppterea me licet posterior nat⁹: tñ gloriã maiestatis etiã in assumpta humanitate prebuit. hec ille. Hui⁹ natiuitatis dignitatez exprimit beata virgo dicẽs Luce. ij. Suscepit israel puerũ suũ recordat⁹ mĩe sue. i. verbum diuinuz suscepit israel. i. carnẽ ex semĩe israelis. s. Jacob qui dict⁹ est israel. Nã istud verbũ cepit in hoc cõposito suscepit põt componi cũ quattuor q̄ designãt dignitatez hui⁹ natiuitatis. Põt enĩ cõponi cũ sub vt sit sensus sub se cepit israel puerũ suũ. Scđo põt cõponi cũ subito vt sit sensus subito cepit israel ⁊c̃. Tertio põt cõponi cũ sursum vt sit sensus sursuz cepit israel ⁊c̃. Quarto p̄t cõponi cũ successiue vt sit sēs⁹ successiue cepit isrł. Pro ĩtellectu p̄mi sciẽđ ꝙ ly sub p̄t desĩare tria. s. suscipientis volũtatem: suscipiẽtis q̄ditatem: suscipientis p̄sonalitatez. Si dicat suscipiẽtis volũtatem tunc est sensus: ꝙ verbum sic humanitatẽ suscepit vt illa esset semper sub voluntate diuina: ⁊ nunq̄ꝫ sub ppria iuxta illud. Nõ veni facere volũtatem meaz sed ei⁹ qui misit me. ⁊ iterũ. Que placita sũt ei facio semp̄. Ex quo infero quattuor conclusiones. Prima ɔclo est ꝙ assumpta hũanitas stante vnione nũq̄ꝫ potuit peccare. pꝫ qꝛ sub voluntate diuina nõ põt cadere peccatũ. Sed ista hũanitas semp̄ fuit sub volũtate diuina stante vnione Mat. xxviij. Non mea volũtas sed tua fiat. Scđa ɔclo est ꝙ humanitas vnita verbo semp̄ merebat̃. pꝫ qꝛ nunq̄ diuina volũtas est ociosa: sed illa humanitas semp̄ volebat sub diuina voluntate manere: ergo ⁊c̃. Tertia ɔclo est ꝙ humanitas xp̄i innũerabilib⁹ viribus meruit ĩfinita. pꝫ qꝛ ex q̄ꝫtitate volũtatis merẽtis q̄ꝫtitas meriti designat̃: sed hec humanitas agebatur volũtate ⁊ charitate infinita: a qua nõ solum regebat̃: ꝭ etiã suppositabat̃: ꝫ ⁊c̃. Quarta ɔclo est ꝙ tot distinctis actib⁹ xp̄s meruit premiũ quot erant angeli beati ⁊ btĩficandi hoĩes. pꝫ qꝛ xp̄i humanitas p omnibus meruit ⁊ p quolibet qui fide ⁊ caritate vult se participẽ esse meritoꝝ eius. ¶ Si vero ly sub determinet quidditatẽ accipientis: tunc est sensus ꝙ v̄bũ humanitatem suscepit: vt sub ea nobis appareret. Nã ꝭm diuinitatẽ dr̃ exo. xxxiij. Nõ videbit me homo et viuet. Et. i. Joh. iiij. Deum nemo vidit vnq̄ꝫ. Sed qꝛ desideriũ humane nature ⁊ maxime sanctoꝝ patrũ erat corporeis sensibus deũ sentire: necesse erat si tale desiderium debebat impleri ꝙ verbũ diuinũ assumeret corpus humanũ rõnali aĩa informatũ in vnitatem suppositi. Ex quo infero quattuor cõclusiones. Prima ɔclo est: ꝙ natura humana nõ fuisset cõplete beata si verbũ diuinũ non assumpsisset carnẽ humanã. pꝫ quia corpus humanũ nõ habuisset in patria: vnde posset beatificari obiectiue: iđo xp̄s in carne loq̄ns de beatitudine corporis dic̃ Luce. x. Btĩ oculi qui vidẽt que vos videtis. ⁊ Luc̃. xi. Beat⁹ venter qui te portauit ⁊c̃. Scđa ɔclo est ꝙ verbũ diuinũ nõ assumpsit corp⁹ fantasticũ pꝫ qꝛ res fantastica cum nõ duret diu apparentia ei⁹ nõ beatificat Joh. vltimo. Palpate ⁊ videte qꝛ sp̄ũs carnẽ et ossa nõ habet sicut me videtis habere ⁊c̃. Tertia ɔclo ẽ ꝙ xp̄s nõ assumpsit corpus celeste. pꝫ qꝛ illud caret sẽsib⁹ nec põt esse obiectuz beatitudĩs corporis nr̃i. Quarta ɔclo est ꝙ xp̄s assũpsit corp⁹ humanũ aĩatum. pꝫ qꝛ tale est sufficiẽs obeictũ beatitudinis corp̄is nr̃i Jo. x. Ingrediet̃ ⁊ egrediet̃ ⁊ pascua inueniet ⁊c̃. ¶ Si aũt ly sub determinet suscipiẽtis p̄sonalitatem tunc est sensus verbum diuinũ suscepit humanitatẽ subsistens in p̄sonalitate diuina nõ humana. Nã licet humanitas sibip̄i relicta in alijs hoĩbus habeat ppriam p̄sonalitatem. tñ qꝛ humanitas verbo vnita est ita supra se eleuata vt si sue relinqueret̃ nature a sup̄abundanti gl̃ia deitatis absorpta nõ posset vti suis virib⁹. Sed verbũ eam supra se eleuatã tenet ne cadat: cõfortat ne deficiat. Primũ pꝫ de apl̃is in transfiguratiõe xp̄i. de scđo dic̃ Leo papa in sermone de natiuitate dñi. Et tanto federe vtrãqꝫ cõseruit naturam: vt nec inferiorẽ cõsumeret glorificatio: nec superiorẽ minueret assumptio ⁊c̃. ¶ Pro intellectu secũdi. Sciendũ ꝙ verbum

suscipit.i.subito cepit israel puerũ suũ. Nam deus ꝛ natura nihil faciũt frustra. Cuz ergo deus sit agens infinite potentie: ideo subito ꝛ instanti facit q̇cquid facit. Juxta illđ. Qui viuit ineternũ creauit oĩa simul. Sic ergo vbi deitas naturã humanã assumpsit subito ꝛ ĩ instãti id fecit. Nam adunatio partiũ purissimi sanguinis quo formatũ est corp⁹ xp̄i organizatio ei⁹: sensuũq3 distinctio: aĩe creatio: ipius infusio: illi⁹ hũanitatis assumptio subito ꝛ ĩ instãti fuerũt. Pro intellectu tertij sciendũ est ꝙ verbũ suscepit.i.sursum cepit israel puerũ suũ. Nam p̄m⁹ hõ in sui creatione fuit altus quo ad sex.s.quo ad aĩam: q̊ ad innocentiã: quo ad locũ: quo ad intelligẽtiam: quo ad angeloꝝ societatẽ: quo ad diuinam familiaritatẽ. Sed quo ad corpus erat infimus: q2 de limo terre format⁹: subito autem vt peccauit cecidit aĩa facta subdita carni: cecidit ab altitudine innocẽtie in pfundũ culpe. cecidit ab altitudine loci ad vile stabulum brutoꝝ: ꝛ amissa pceritate intellect⁹: cecidit in tenebras ignorantie. ꝛ qui fuerat socius angeloꝝ subiect⁹ est gladijs inimicoꝝ. ꝛ qui fuerat filius dei p creationẽ factus est filius dyaboli per imitationẽ. Verbuz ergo diuinũ desursum descendẽs a patre: infima nostra sursum accepit. ps. Inuenit eum in terra deserta in loco horroris ꝛ vaste solitudinis. circũduxit eum ꝛ docuit ꝛ custodiuit q̄si pupillã oculi sui. Sicut aquila puocans ad volandũ pullos suos ꝛ sup eos volitãs expãdit alas suas ꝛ assumpsit eos atq3 portauit in humeris suis. dñs solus dux ei⁹ fuit ꝛ nõ erat cũ eo de⁹ alien⁹. Hec eñ oĩa impleta sunt p xp̄m. Nam verbũ liberauit animam a iugo seruitutis dyaboli carnis ꝛ mũdi quãdo eã sibi psonalit̃ vniuit ꝛ formã viuendi tradidit sub libertate filioꝝ dei. Jtẽ restituit innocentiã quã perdidit homo notatam in stola prima donata filio pdigo reuertenti ꝛ supaddidit anulũ despõsatiõis per fidem ꝛ calciamẽta sacramẽtoꝝ cũ cõuiuio celebri ac festiuo magne dignitatis hũane ĩ eo ꝙ empt⁹ est precio magno xp̄i. qui exulauerat a patria paradisi redijt ad patriã felicitatis eterne per eũ qui ascendẽs in altũ captiuam duxit captiuitatẽ. Preterea nõ solũ restituit intelligentiam depulsis tenebris ignorantie: sed etiam humiles piscatores fecit philosophoꝝ doctores. Jnsuper cũ gen⁹ humanũ p̄us datũ esset necandũ ab angelis. nũc ipsi ãgeli genua flectũt hoĩ hoĩemq3 xp̄m adorant. Tandẽ restituit hoĩem ad familiaritatẽ diuinã cũ constet deũ hoĩem factum homib⁹ subditũ cũ hoib⁹ etiã seruilit̃ cõuersatũ. Baruch.iij. Post hec in terris visus est ꝛ cũ homib⁹ conuersat⁹ est. Pro intellectu q̄rti sciẽdũ ꝙ verbũ suscepit.i.successiue suscepit israel puerũ suũ: ita ꝙ ly successiue dicat determinationẽ tp̄is.s. ꝙ verbũ in tempore quo voluit ꝛ vbi voluit ꝛ de qua psona voluit ꝛ eo ordine quo voluit suscepit p carnis vnionẽ israel puerũ suũ. Non eñ a pncipio mũdi suscepit nec ĩ fine mũdi suscepit sed in plenitudine tẽporis suscepit israel puerũ suũ. Quinta littera designans q̇ntum lapidẽ preciosum in corona humanitatis xp̄i est e: quia ista sacratissima natiuitas fuit euãgelizata. Unde Greg li.xxij.moral. dicit sic. Celi rege nato angeloꝝ chori in ei⁹ enũciatiõe prodeũt: hymnũ dicũt: ꝛ deuicta praue vite discordia nos quos dudũ despexerant: ciues agnoscũt consono ore predicãtes. Gloria in excelsis deo: ꝛ in terra pax hominib⁹ bone voluntatis: ac si dicant. Quos nobis malicia disiunxerat: iam nũc in terra nata bonitas iungat. hec ille. Nam xp̄s nat⁹ est nobis hodie vt gen⁹ humanũ deo reconciliaret. Juxta illud ap̄li Gal.iiij. Misit filium suũ natũ ꝺ muliere factũ sub lege vt eos qui sub lege erant redimeret. Ad istã reconciliationẽ faciendã ꝯueniẽtissim⁹ legat⁹ fuit xp̄s. Ratio est: q2 null⁹ est idone⁹ legat⁹ ad interponendũ discordantiũ cõfederationẽ: nisi sit aut neutralis int̃ partes ꝛ tũc nõ p̄ot haberi de eo suspitio ne declinet ad alteram partiũ. aut participet vtrũq3 extremũ ꝛ tũc ẽ magis fidelis. Sed xp̄us fuit de gñe diuino ƀm supiorẽ naturã ꝛ de hũano ƀm inferiorẽ ideo fuit ꝯuenientissim⁹ legat⁹. Hiere.xlix. Legatus ad gẽtes missus sum. Jstã recõciliationẽ declarat p̄s dicẽs sic. Misericordia ꝛ veritas obuiauerũt sibi: iusticia ꝛ pax osculate sunt. Ueritas de terra orta est ꝛ iusticia de celo pspexit. Pro cui⁹ intellectu sciendũ ꝙ ppħa designat quattuor virtutes quasi quattuor aduocatos ĩ curia sũmi regis aduocantes. ita ꝙ iusticia ꝛ veritas sunt cõtra hoĩem: misericordia ꝛ pax p homĩe: ꝛ sic formantur quattuor pcessus. Prim⁹ processus est veritatis allegantis sic. Crimen lese maiestatis est irremissibile p eo qui cõmittit ꝛ pro tota prosperitate sua. vt dicunt leges: ƀ p̄mus homo cõmisit crimen lese maiestatis q̄ñ istud crimen ƀm leges cõmittit̃ contra

populū romanū ⁊ eius securitatē. ⁊ qui sciē
ter falsum cōscripsit vel recitauit in tabulis
publicis. Et qui in bello fugit vel retrocessit
aut hostibus victoriā dedit. ⁊ qui arcem te
nuerit non reddendo p̄ncipi petenti sicut ab
eo habuit in custodia. Et qui castra conces-
serit inimicis que pro imperatore custodie-
bat. ⁊ qui imagines principis iam consecra
tam violauerit. sed p̄mus homo omnibꝰ hijs
modis peccauit: quia pacem ⁊ securitatem
ciuitatis celestis pturbauit. scienter falsum
conscripsit: cum mulier dixit. ne forte moria-
mur. Genes. iij. In bello fugit a deo quādo
in temptationē dyaboli cōsensit. Arcem pa
radisi terrestris nō recte custodiuit. Castra
rationis ⁊ voluntatis inimico concessit qñ
eius verbis credidit ⁊ de pomo vetito com
edit. imaginē dei ad quā factus erat viola-
uit. Threnoꝝ. iiij. Denigrata est super carbo
nes facies eoꝝ: ergo peccatū eius est irremis
sibile. Secūdus pcessus est iusticie allegā
tis sic. Thronus tuus deꝰ in seculū seculi vir
ga equitatis virga regni tui. dilexisti iusticiā
⁊ odisti iniquitatē. vt dicit p̄s. Itaq̄ cum ho
mo cōmiserit iniq̄tatē: quia crimen lese ma-
iestatis vt allegauit veritas: etiam cōmisit
crimen sacrilegij rem sacrā ledens. lesit em̄
personā tue maiestatis que est sanctissima.
Iuxta illud Leuit. ij. Sancti estote sicut ⁊
ego sanctus sum. Lesit locum sanctū: quia
paradisum terrestrē in quo nemo permane-
re potest nisi sanctus sit. Lesit rem sacram
transgrediēdo ius publicum. Item precepta
⁊ prohibitiones tue maiestatis negligendo
violauit ⁊ offendit. Item legem tuam impu
gnauit quā menti eius impressisti. Iuxta il-
lud p̄s. Signatū est super nos lumen vultꝰ
tui dn̄e. Item diuine legis verba peruertit:
quādo mulier credidit verū esse qd̄ dixit ser-
pens. nequaq̄ moriemini. Gen̄. iij. Item iu
diciū principis in dubiū reuocauit: quando
mulier dixit. ne forte moriamur. hijs modis
cōmittitur sacrilegiū. vt habet. xvij. q. iiij. ca.
Quisquis. Sed pena sacrilegij est decapita
tio. C. de epis ⁊ clericis. Si quis in hoc. Et
etiā maior excommunicatio cū leditur psona
sacra: ergo eternalit̄ puniri debet iste homo.
Tertius pcessus est mis̄icordie p homīe al
legantis sic. Omīs pater naturaliter inclina
p̄s.102 tur ad miserēdū filijs. Iuxta illud p̄s. Quo
modo miseret̄ pater filiorum misertꝰ est dn̄s
timentibus se: quoniā ipse cognouit figmen
tum ⁊c. vsq̄ super timentes eum. Sed deꝰ

est pat̄ hoīm quos fecit ad imaginē ⁊ simi-
litudinē suam. vt dicit̄ Genes. i. ergo debet
eoꝝ misereri. quia Sapie. xi. dicitur. Diligis
om̄ia que sunt ⁊ nihil odisti eoꝝ que fecisti
Pena autē sacrilegij iudicis reseruatur arbi
trio p qualitate persone rei tēporis ⁊ loci di
uersitate moderāda. ff. ad. l. iul. pecul. l. lege.
§. i. ⁊. l. Sacrilegij. ergo ⁊c. ¶ Quartus pces
sus est pacis pro homīe allegantis sic. Nul-
lus bonus princeps debet dimittere ciuita-
tem ⁊ pacē suam diminutā ⁊ imperfectā cū
possit eam reparare qm̄ p̄nceps inutilis dis
solutus ⁊ negligens circa regimen ⁊ iustici
am ⁊ pacem obseruādā debet deponi. vt ha
betur. xvij. q. iiij. Si quis deinceps. xi. q. i. ca.
Nullus. xxxij. q. v. ca. Preceptum. Unde ⁊
zacharias papa deposuit ludouicum regem
francoꝝ p̄decessorem pipini patris Karoli
xv. q. vi. ca. Alius. Et innocentius ottonem
imperatorē: sed celestis ciuitas est diminuta
ppter ruinā angeloꝝ: ergo decet q̄ deus re-
paret eam cū perfecta pace ⁊ concordia. sed
inter angelos cadentes ⁊ permanētes non
potest esse pax. ppter antiquā pugnā. Iuxta
illd̄ Apoc. xij. Factū est preliū magnū in ce
lo: michael ⁊ angeli eiꝰ preliabant̄ cum dra-
chone. ⁊ draco pugnabat ⁊ angeli eiꝰ ⁊ nō
valuerunt: neq̄ locus eoꝝ inuentus est am
plius in celo. Ecce necesse est vt homo recō
cilietur ⁊ celestis ciuitas reparetur. Et sic pe
pendit questio in curia celesti per quinq̄ mi
lia annoꝝ: quo tēpore contenderūt mis̄icor-
dia contra veritatē: ⁊ iusticia contra pacem.
sed hodie in natiuitate xp̄i iste quattuor vir
tutes cōuenerūt: ⁊ facta est concordia inter
eas. sicut dicit p̄s. Mis̄icordia ⁊ veritas ob
uiauerūt sibi iusticia ⁊ pax osculate sūt. Nā
in misterio incarnatōis xp̄i fuerūt due vnio
nes ⁊ quattuor extrema vnita. Prima vnio
fuit inter diuinitatē ⁊ hūanitatē xp̄i. Secun
da fuit inter aīaz ⁊ corpus xp̄i. quelibet illa-
rum virtutū applicatur vni istoꝝ extremoꝝ
qm̄ mis̄icordia applicat̄ diuinitati. p̄s. Mi
sericors ⁊ miserator dn̄s. Ueritas applica-
tur humanitati. Ioh. i. Plenum gratie ⁊ ve
ritatis. Iusticia applicatur anime xp̄i. Esa.
xlvi. Iuxta est salus mea vt veniat ⁊ iusti-
cia mea reuelabitur. Pax applicatur corpo
ri xp̄i. Esa. liij. Disciplina pacis nostre super
eum. Tunc aūt mis̄icordia ⁊ veritas obuia-
uerunt sibi quando diuinitas ⁊ humanitas
conuenerunt per vnionē in vna persona iesu
xp̄i. Tūc iusticia ⁊ pax osculate sunt quādo

anima xpi infusa fuit corpori xpi: inter que non fuit vlla inimicicia: quoniā nulla peccati originalis infectio. Cuius ratio est. Nam veritas .id est corpus xpi. de terra .id est de maria virgine orta est. Et sicut terra de qua formatus est adam fuit virgo et incorrupta et in instanti operatione spiritussancti formatus est: sic corpus xpi verū de maria virgine spūsancto operante formatū est. Justicia vero .id est anima xpi de celo prospexit: quia mox vt fuit creata vidit deum intuitiue cum esset pfectissime beata. vt declarat magister senten. li.iij. Hec autē natiuitas quo ad ista quattuor fuit euangelizata. Angeli euāgelizauerūt diuinitatē et misericordiā. Luc.ij. Euangelizo vobis gaudiū magnū qd erit omni populo: quia natus est vobis hodie saluator qui est xpus dñs. Pastores euangelizauerunt humanitatē et veritatem. Luce.ij. Pastores venerunt et inuenerunt sicut dictum fuerat ad illos per angelū. Stella que de nouo creata fuit euangelizauit animā et iusticiam xpi. Math.ij. Vidimus stellā ei⁹ in oriente et c. Magi euangelizauerunt corpus et pacem xpi. Math.ij. Ubi est qui natus est rex iudeorū. et sic patet. ¶ Sexta littera designans sextum lapidē preciosum in corona humanitatis xpi hodie nati est E Quoniā hec sacratissima natiuitas fuit in veteri testamento multipliciter figurata. vñ Berñ. sup missus est dic sic. Qd moysi mōstratum est in rubo et igne Aaron in virga et flore: Gedeon in vellere et rore. hoc aperte salomon preuidit in forti muliere et eius precio Aptius presciuit et hieremias de femina et viro. Apertissime declarauit Esaias de virgine et deo. hec ille. Sunt enī quattuor figure preclare. Prima est de flore pullulante. Esa.xi. Egredietur virga de radice iesse et flos de radice eius ascendet et requiescet super eum spirit⁹ dñi. Per hanc virgam figuratur beata virgo de pgenie dauid q fuit filius iesse que fuit xga rectissima: quia nullius criminis obliquata tortuositate. De radice huius virge ascendit flos ille cui pulchritudo in diuinis appropriatur sicut potentia et fortitudo. Heb.i. Qui cum sit splēdor glorie et c. Iste flos pcessit de radice huius virge quia ex purissimis sanguinibus beate virginis formatum est xpi corpus. Secunda est de virga vigilante. Hieremi.i. Uirgam vigilantem video. Bene vidisti quia vigilabo et ego super verbo meo vt faciam illud. Per hanc virgā figuratur beata virgo que nūq dormiuit per alicui⁹ culpe infectionē nec originalis nec mortalis nec venialis. de q somno aplus dicit Eph.v. Surge qui dormis et exurge a mortuis et illuminabit tibi xps: sed vigilabat per multiplicem sui sanctificatōnē et tunc deus pater vigilauit vt faceret verbum suū in ea. ḃm illud Joh.i. Uerbum caro factuz est. Tertia est de porta clausa Ezechiel.xliiij. Et cōuerti me ad viam porte sanctuarij exterioris que respiciebat ad orientem et erat clausa. et dixit dñs ad me. Porta hec clausa erit et nō aperiet et vir non transibit per eam: quoniā dñs deus israel ingressus est per eam. Per istud sanctuariū figuratur sacratissimū virginis corpus. ps. Sanctificauit tabernaculum suum altissimus. Huius sanctuarij porta orientalis .i. vterus fuit clausa: quia in cōceptiōe xpi et generatione permansit virgo: ideo cantat ecclesia. Aluus tumescit virginis: claustra pudoris permanent: vexilla virtutū micant: versatur in templo deus. Quarta est de petra excisa. Daniel.ij. vbi vidit lapidem abscissum de monte sine manibus. Per istum lapidem figuratus est christus. i. Cor.x. Petra autē erat christus abscissus de monte. id est genitus de virgine que dicitur mons syon per magnitudinem sue virtutis. ps. Nunquid syon dicet homo: et homo natus ē in ea. sine manib⁹ .id est sine humano opere. Ideo cantat ecclesia. Non ex virili semine: sed mistico spiramine verbum dei factum caro. Multe sunt alie figure in veteri testamento hanc natiuitatem figurantes. ¶ Septima littera designans septimum lapidem corone humanitatis christi hodie nati est G quoniā hec sacratissima natiuitas fuit gratificata. Unde Augustin⁹ in epistola ad volusianū dicit sic. Si ratio queritur nō erit mirabile. si exemplum exposcitur non erit singulare. Demus ergo deum aliquid posse quod nos fateamur inuestigare non posse: in talibus rebus tota ratio facti est gratia dei facientis. In hac siquidem incarnatione apparuit gratia dei quo ad corpus christi: quo ad animā eius: et quo ad vnionem humanitatis cum diuinitate. Quantum ad corpus christi apparuit quadruplex gratia Prima gratia fuit in virginis sanctificatiōe Luce.i. Spiritussanctus superueniet in te et virtus altissimi obumbrabit tibi. Secunda gratia fuit in virginis totali adunatione

Octauo Ista n̄titas fuit hono rificata

quia cū ceteri filij habeāt substantiā suā par tim a patre partim a matre. solus xp̄s habu it totā substantiā suā corporalē solū a matre. Tertia gr̄a fuit in sp̄ūsancti operatiōe: quia de materia sanguinis purissimi quam virgo ministrauit sp̄ūsanct⁹ subito formauit per fectum corp⁹ xp̄i. Quarta gratia fuit in vir ginis cooperatiōe: q̄r nisi genuisset nō fuisset vera mater. ideo sicut in ceteris mater coope ratur ad ḡnationē: ita beata virgo coopera ta est sp̄ūisancto ad ḡnationē xp̄i. Vn̄ Gre go. in moral. Nunciante angelo ei adueniē te sp̄ū mox verbū in vtero: mox in terra vte ri verbū caro factū: et manēte incōmutabili essentia que est ei cū patre et sp̄ūsancto coe terna: assumpsit carnē intra viscera mat̄na: vt per ineffabile sacramentū cōceptu sc̄tō et partu inuiolabili s̄m veritatē vtriusq̄ nature eadem virgo et ancilla esset dn̄i et mater. hec ille. Quātū ad aīam xp̄i apparuit quadru plex gratia. Prima gratia fuit in ei⁹ perfectis sima creatione in puris naturalibus. Nam angeli in sui creatione fuerūt perfecti scien tia et sapiētia. vt dicit̄ Ezech. xxviij. Tu che rub plen⁹ scientia: perfect⁹ decore a die con ditionis tue. Sic aīa xp̄i ab instanti sue crea tionis fuit plena sapiētia et scientia oīm re rum. Iuxta illud Eccl'i. i. Prior oīm creata est: sapiētia. Nō sic est de aīab⁹ alioꝝ hoīm de quib⁹ dr̄. iij de aīa. Q2 aīa in p̄ncipio est si cut tabula rasa in q̄ nihil ē depictū. Secūda gratia fuit in ei⁹ perfectissima formatōne in donis gratuitis: q̄r mox vt hec aīa fuit crea ta fuit impleta gr̄a ad redundantiā. Ioh. i. Vidim⁹ gloriā ei⁹ gloriā quasi vnigeniti a patre plenū gr̄e et veritatis. Et iterū de ple nitudine eius oēs nos accepim⁹ gratiā. Ter tia gratia fuit in ei⁹ perfectissima p̄seruatōe q̄r deus ip̄am corpori infudit sine vlla cōta gione. Anime em̄ ceteroꝝ hoīm inq̄nant̄ et contrahūt pc̄m̄ originale ex earū cōiunctōe ad corpa. Quarta gr̄a fuit in ei⁹ p̄fectissima cōsummatōe: quia in instanti sue creatōnis fuit p̄fectissime beata cū viderit tūc diuini tatem beatifice. Iuxta illud Luce. x. Nemo scit patrē nisi fili⁹. Quātū ad vnionē huma nitatis cum diuinitate fuit duplex gr̄a. Pri ma fuit creature rationalis exaltatio. Sicut em̄ puella humilis cū desponsat̄ filio regis nobilitatur: sic natura humana verbo copu lata maxime nobilitatur. Nulla est em̄ vnio qua deus creature vnitur que istā excedat per quā homo fit deus. Est em̄ exaltata na tura humana super om̄es choros angeloꝝ et sedet ad dexterā dei patris. Secunda gra tia fuit nature angelice nobilitatio. Sicut em̄ fratres germani nobilitanturq̄ñ eoꝝ so ror assumit̄ ad celsitudinē regni p̄ copulam desponsationis: sic angeli nobilitant̄ ex co pula humanitatꝭ cū diuinitate cum sint fra tres nature humane. Sic ergo patꝫ quo mo do xp̄i natiuitas est gratificata multiplicit̄.

M Octaua littera designans octauū lapi dem p̄ciosum in corona hūanitatis iesu xp̄i hodie nati est H. q̄m̄ hec sacratissima natiui tas est honorificata. vnde Maxim⁹ in s̄mo ne de natali dixit sic. Viderunt venerabi les patres nostri magna innumeraq̄ mi rabilia opera dei. Celū illis āgelicas escas rorauit. Lapis durissim⁹ dulcia pocula mini strauit. Iordanis p̄ter em suū meatū in fon tem retorsit. Validissim⁹ hostiū murus tu barum strepitu corruit. Sol quoq̄ cōmora tus in celo longiorē triumphanti populo di em p̄stitit. Hoc vero nullis antea seculis vi dere datū est: vt vnigenit⁹ altissimi quē tre mentes archangeloꝝ potestates suspiciunt hoīem se om̄ibus exhiberet et carnē quā ab homīe sumpsit in deū transformaret. ꝙ si ti bi sensuū tuoꝝ fragilitate min⁹ dignū vide retur filiū dei de femina natū credere: virgi nem cogita peperisse. Si tibi panni quibus obuolut⁹ ē fortasse vilescunt: angelos collau dantes et multitudinē celestis exercitus ad mirare. Si p̄sepe in quo infans iacuit despi cis erige paulisper oculos et nouā ī celo stel lam p̄stantē mundo natiuitatē mirificam contuere. Si credis vilia: crede mirifica. Si de hijs que humilitatis sunt disputas: que al ta sunt et celestia venerare. hec ille. Honorē huius sacratissime natiuitatis describit Lu cas. ij. c. dicēs sic. Peperit filiū suū p̄mogenitum et pannis eū inuoluit et reclinauit in presepio: q̄r non erat ei locus in diuersorio. Vnde declarat hanc natiuitatē esse honora tam multiplicit̄. Primo pariētis facilitate. ibi peperit. Nam differētia est inter parere et parturire. nam parere dicit emissionē fet⁹ sine vlla passione. parturire v̄o dicit emissio nem fetus cum passione. Beata virgo genu it ex vtero suo xp̄m sine passione et dolore. Iuxta illud. Nesciens virgo mater virū pe perit sine dolore saluatorē seculoꝝ. In alijs em̄ mulierib⁹ parturitio preuenit partum. q̄r prius sentiunt dolores in fractione claustri pudoris post cuius fractōnē emittitur fetus

Sed in beata virgine partus preuenit parturitionē qr exiuit xp̄us manentib⁹ integris claustris pudoris. Esa. i. Anteq̄ parturiret peperit. Secūdo parientis vera maternitate. ibi filiū. Nam filius τ mater relatiue dicūtur: ideo verus filius infert verā matrē. Cū ergo xp̄us dicatur verus filius beate virginis: ideo ipsa dicit̄ vera mater xp̄i. Ex quo infero quattuor conclusiones. Prima conclusio est q̄ beata virgo habuit ita perfectum filiū sicut habuit deus pat̄: patet quia fuit idem filius eternaliter genitus a patre ſm diuinitatem τ temporalit̄ genitus a matre ſm humanitatē. Secunda conclusio est q̄ filius dei existens in vtero virginis non desistebat producere spiritūsanctum: patet quia pater nunq̄ desistit ip̄m spirare: ergo nec filius. Tertia conclusio est q̄ filius dei existens in vtero virginis conseruabat totū vniuersum: patet quia habebat eandē vim cum patre τ spiritusancto. Quarta conclusio est q̄ filius dei in vtero virginis glorificabat beatifice om̄es angelos. patz quia habebat eandē essentiā nūero cum patre τ spiritusancto que est obiectum beatificū. vt dicit magister senten. lib. i. dist. i. ca. iij. Part⁹ p̄prietate. ibi. suū. nā ly suum est p̄nomē possessiuū τ designat p̄prietatē. Nulla autē mulier potest dicere aliquē esse filium suum per p̄prietatem cum sit etiā patris. beata virgo sola potest dicere xp̄m filium suū per p̄prietatem: quia non humano semine formatum est corpus xp̄i. Quarto partus principalitate. ibi. primogenitū. Nam primitas habz duplicem habitudinē. s. exclusiuam anterioris τ sic primū dicitur ante qd̄ nihil. τ inclusiuā posterioris τ sic p̄mū dicit̄ qd̄ habet secūdū. Nunc autē filius virginis dicit̄ primogenitus eius exclusiue τ non inclusiue. Quinto pariētis sedulitate. ibi. τ pannis eum inuoluit. decuit em̄ vt partus dignissim⁹ haberet obstetricem τ ancillam dignissimā τ purissimam. Juxta illud Anselmi libro de conceptu virginali. Decuit vt illius homīs conceptio. id est xp̄i: ex ea matre fieret que ea puritate niteret qua maior sub deo nequit intelligi. hec ille: sed nulla talis inueniebatur preter beatam virginem: ideo dixit Luc. i. Ecce ancilla dn̄i. Sexto partus localitate. ibi. τ reclinauit eum in presepio. Sicut em̄ in presepio ponitur cibus animaliū quo reficiuntur: sic beata virgo reclinauit humanitatem xp̄i in presepio qui est cibus spiritualis mentis τ sensuum nostrorum. ij. Cor. xi. Accipite τ comedite hoc est corpus meum. Septimo parientis egestate. ibi. quia non erat ei loc⁹. Caruit em̄ loco vbi iaceret: τ caruit cuna in qua filium reclinaret: ideo reclinauit eum in presepio. Sed beata virgo pro se non indiguit loco quia peperit sine dolore. p̄ filio nō indigebat cuna quia vagiebat sine sapientie diminutione. Octauo loci humilitate. ibi. in diuersorio. Nam diuersoriuz est locus vilis τ cōmunis hominibus. ideo Hylarius lib. ij. de trinitate dicit sic. Parit virgo sed partus a deo est. infans vagit. laudantes angeli audiuntur: panni sordent: de⁹ adoratur. Itaq̄ potestatis dignitas non amittitur: dum carnis humilitas predicatur. hec ille. Licet in hac natiuitate multa fuerunt humilia: tamē magnis laudibus fuerunt honorata.

¶ Nona littera designans nonū lapidem preciosum in corona humanitatis iesu xp̄i hodie nobis nati est J quoniā ista sacratissima natiuitas fuit illuminata. Unde Maxim⁹ in sermone de natali dicit sic. Hodie namq̄ xp̄s iesus dn̄s noster in quo diuinitat̄ ē plenitudo carnis nostre infirma suscipiens nouus natus est homo. hodie refulsit secūdus ille adam non incola sed dn̄s paradisi: quē interdicte arboris pulchritudo nō fallat: serpens non decipiat: mulier non seducat. Hodie exortum est in tenebris lumē rectis corde. Hodie illud qd̄ celum τ celi celorū se habere gaudebant: mundus dum nescit accepit. hec ille. Sciendum q̄ ista sacratissima natiuitas fuit illuminata quattuor modis. Primo ex presentia irrationabiliū scz bouis τ asini. Esa. i. Cognouit bos possessorem suum τ asinus presepe dn̄i. Per bouem signatur populus iudeorum qui cognouit natiuitatem xp̄i. vt patet in pastoribus. Per asinum populus gentilis qui eandem natiuitatem cognouit. vt patet in magis. Per bouē signatur maturitas discretonis que fuit perfectissime in anima xp̄i. Per asinum signatur austeritas oneris que fuit ī corpore xp̄i he due virtutes illuminant xp̄i natiuitatem Secundo ex presentia rationabiliū scilz marie τ ioseph. Unde Bernard⁹ in sermone de epyphania dicit sic. Ubi aula regis: vbi thronus: vbi curie regalis frequētia? Nūqd aula est stabulum: thronus presepium: τ totius curie freq̄ntia ioseph τ maria. Per mariam signatur puritas incorruptonis in corpore christi. Per ioseph significatur pietas

miserationis in anima christi. he due virtu-
3 tes illuminant christi natiuitatē. Tertio ex
presentia intellectualium scz angelorū. Si-
cut em̄ angeli post victoriam christi accesse
runt ⁊ ministrabant ei. vt dicit Math. iiij.
Sic angeli nunc cognoscentes dn̄m suū na
tum accesserūt ⁊ ministrabāt ei. Unde Ori
genes dicit ꝙ angeli suū ministeriū circa cu
stodiam matris dn̄i exhibebāt. Cum em̄ di
xit euangelista. Inuenta est in vtero habēs
de spūsancto. querit a qb⁹ inuenta? Respō
detur ab angelis custodiētibus. Sic ⁊ in na
tiuitate christi angeli ei manifestauerunt.
Unde Augu. in sermone de epyphania di-
cit sic. O infantia cui astra subduntur: cuius
est iste magnitudinis ⁊ supne glie: ad cui⁹
pannos ⁊ angeli excubant ⁊ sydera obsecū
dant ⁊ reges trepidant: ⁊ secratores sapien
tie ingeniculāt. Stupeo cum video pannos
⁊ intueor celos. estuo cum aspicio in prese-
pio mendicum ⁊ super astra preclarū. hec il
le. Quarto ex presentia supernaliū. Fuit em̄
4 ibi tota trinitas que filiū incarnauit cum in-
diuisa sint opera trinitatis ad extra. vt dicit
magister sententiarū. lib. iij. Et de vtero vir-
ginis eū pduxit ita ꝙ tota trinitas fuit loco
obstetricis. Job. xxvi. Obstetricante manu
eius eductus est. sic ergo tota trinitas illu-
minauit hanc natiuitatem. ps. Tecum prin
cipium in die virtutis tue: in splendoribus
sanctorū. Ubi propheta designat quattuor
terminos. Prim⁹ est tecum. nam in grāma-
tica sunt tres persone. scz prima que de seipā
loquitur. Secunda ad quā prima loquitur.
Tertia de qua fit sermo inter primam ⁊ se-
cundam personam. Eodē modo in diuinis
sunt tres persone. scz prima patris qui de se
ipso loquitur: q: dicit a se ⁊ habet a se quic-
quid habet. ⁊ significat per hoc pnomē ego
Esa. lxvi. Ego qui generationē alijs tribuo
sterilis ero? Secūda persona est filij ad quā
loquitur prima: q: pater de deo produxit ver
bum. Luc. iij. Tu es filius me⁹ dilectus. Ter
tia persona est spiritussanct⁹ de qua fit ser-
mo inter primā ⁊ secundam: quia due perso
ne concorditer ipm spirant vnica spiratōne
Joh. xiiij. Cum autē venerit ille spirit⁹ veri-
tatis ⁊c. Cū ergo dicit tecum significat per
sonam filij ad quā loquit pater etern⁹. Se-
cundus termin⁹ est principiū qui accipit ali-
quando pro diuina natura. Apocal. i. Ego
sum alpha ⁊ ω principiū ⁊ finis. aliquando
pro persona patris. Joh. i. In principio erat
verbum. Aliquando pro persona filij. Joh.
viij. Ego principiū qui ⁊ loquor vobis. Ali-
quando pro persona spiritussancti. Gen̄. i.
In principio deus creauit celum ⁊ terram.
Tertius terminus est in die virtutis tue qui
accipit aliquando pro die eternitatis: ⁊ tūc
in illa die tecum est principium. id est pater
ad tui generationem. Aliquando accipitur
pro die creationis mundi: ⁊ tunc tecum est
principium. id est spiritussanctus ad mundi
creationem. Aliquādo accipitur pro die in-
carnationis: ⁊ tunc tecum est principium. id
est diuina natura que humanitatem per tui
incarnationem assumpsit. Aliquando acci-
pitur pro die natiuitatis: ⁊ tunc tecum est
principium. id est filius dei in carne natus:
quia verbum caro factum est. In prima die
fuit in in splendoribus sanctorum. id est in
equali deitate patris ⁊ spiritussancti. In se-
cunda die fuit in splendoribus sanctorum. s.
angelorū. In tertia die fuit in splendorib⁹
sanctorum scz prophetarū qui eius incarna
tionem predixerūt ⁊ figurauerunt. In quar-
ta die fuit in splendoribus sanctorum scz pa
storum ⁊ magorum. Unde Leo papa in ser
mone de epyphania dicit sic. Adorant ma-
gi in carne verbū: in infantia sapiētiā in in-
firmitate virtutem ⁊ in homis veritate deū
maiestatis vt sacramentum fidei sue intelli
gentieq̄ manifestēt. Quod cordib⁹ credūt
muneribus protestantur. hec ille. Ecce quo
modo hec natiuitas fuit mirabiliter illumi-
nata. vt patet. O ¶ Decima littera desi-
gnans decimū lapidem preciosum in coro-
na hūanitatis christi hodie nobis nati est k
quoniā hec sacratissima natiuitas fuit karis
mate dotata. Unde Leo papa in sermone de
natiuita. dn̄i dic̄ sic. Virgo regia dauidice
stirpis eligitur que sacro grauidāda fetu di-
uinam humanamq̄ prolem prius concipe-
ret mente ꝙ corpore. Et ne superni ignara
consilij ad inusitatos paueret effect⁹: quod
in ea operandum erat a spiritusancto collo-
quio didicit angelico. hec damnum credidit
pudoris dei genitrix mox futura. hec ille.
Conceptio em̄ xpi magis attribuitur spiri-
tuisancto ꝙ patri vel filio in diuinis. Cuius
ratio est quadruplex. Prima ex amoris in-
clinatione qui patrem ⁊ filium ad hoc indu
xit. Unde magister sententiarū lib. iij. dist.
iiij. ca. i. dicit sic. Non em̄ ideo operatio incar
nationis spirituisancto sepius attribuitur
ꝙ eam ipse sol⁹ sine patre ⁊ filio fecerit; sed

decīo Natiuitas ista sacratissīma
fuit karismate dotata

quia spiritussanctus est charitas ⁊ donum
patris ⁊ filij ⁊ ineffabili charitate dei verbū
caro factum est ⁊ ineffabili dei dono filius
dei vniuit sibi formam serui ⁊c̄. Secunda ex
originis assimilatione: quia sicut spiritussan
ctus fuit disponens ad rerum formationem
Juxta illud Geneſ. i. Spiritus domini fe-
rebat super aquas: ita ipse spirit⁹ esset dispo
nens ad homis reparationem. Nam in ge-
neratione naturali homis ex parte generan
tis actiue sūt tria. s. decisio materie: distinctio
forme ⁊ perfectio vtriusqꝫ: que tria cum bea
ta virgo non concepit ex semine virili fecit
spiritussanctus in ea: non per modum gene
rantis naturaliter sed per modum operan
tis artificialiter: simul faciens decisionem:
distinctionem: ⁊ perfectionem. Unde magi
ster sentētiarū vbi supra ca. iij. dicit sic. Quo
modo in vtero habuit maria de spiritusan-
cto? Si quasi ex substātia: ita ꝙ spirit⁹ in car
nem ⁊ ossa cōuersus est? Non vtiqꝫ. Si ve
ro quasi ex operatione ⁊ potestate ei⁹ virgo
concepit. Quis neget spiritumsanctum do-
minice incarnatōnis autorem. hec magister
Tertia ex virtutis connexione. sicut eñ in
diuinis spiritussanctus est nexus patris ⁊ fi
lij: vt dicūt theologi: sic ipse spiritus erat ne-
xus diuinitatis ⁊ humanitatis in xp̄o: non
per naturam sed per gratiam. Unde magi-
ster sentētiarū vbi supra ca. iij. dicit sic. Pro-
fecto modus iste quo natus est christus de
spūsancto insinuat nobis gratiam dei qua
homo nullis meritis precedentibus in ipso
exordio nature sue quo esse cepit copularet
verbo dei in tantā persone vnitatem vt idē
esset filius dei qui ⁊ filius homis: ⁊ filius
homis qui ⁊ filius dei. Et sic in humane na-
ture susceptōne fieret quodāmodo ipsa gra
tia illi homī naturalis qua nullum possit ad-
mittere peccatum: que gratia ideo per spiri-
tumsanctū est significata: quia ipse proprie
sic est deus vt sit etiam dei donum. Per hoc
ergo ꝙ de spiritusancto esse natiuitas chri-
sti dicit quid aliud ꝙ̄ ipsa natiuitas gratia
dei monstratur qua homo mirabili ⁊ ineffa
bili modo verbo dei est adiunct⁹ atqꝫ con-
cretus: ⁊ diuina gratia corporaliter replet⁹.
hec magister. Quarta ex virginis fecunda-
tione: quia spiritussanctus superueniens in
virgine verbi dei virtutem susceptiuam tri-
buit per gratiam. Unde magister sententia
rum vbi supra ca. iij. dicit sic. Christ⁹ ꝫm ho-
minem ideo natus est de spiritusancto: quia
eum fecit inquantū homo est ⁊ ipse factus
est vt ait apostol⁹. Conceptus ergo ⁊ natus
de spiritusancto dicitur. Non ꝙ spiritussan-
ctus fuerit virgini pro semine. non eñ de
substantia spiritussancti semen partus acce
pit: sed per gratiam dei ⁊ operationem spi-
ritus de carne virginis est assumptum qd̄
verbo est vnitum. hec magister ⁊c̄. ¶ P

Undecima littera est L designans vndeci-
mum lapidem preciosum in corona huma-
nitatis iesu christi hodie nobis nati. Nam
hec sacratissīa natiuitas est letificata. Unde
Apocal. xix. ca. dicitur sic. Audiui vocem
angelorum multorum dicentium alleluya:
quoniam regnauit domin⁹ deus noster om
nipotens. Gaudeamus ⁊ exultemus ⁊ de-
mus gloriam ei quia venerunt nuptie agni
⁊ vxor eius preparauit se. Ubi sciendum ꝙ
in sacratissima ista natiuitate angeli fuerūt
letificati propter quattuor magna benefi-
cia que tunc perceperunt. Primum gaudi-
um eorum fuit de ierarchie celestis repara-
tione. Nam sicut boni ciues gaudent de re-
stauratione ciuitatis sue destructe: sic angeli
gaudent de natiuitate huius pueri qui ve-
nit restaurare ruinam eorū in ciuitate cele-
sti. Aggei. ij. Magna erit gloria dom⁹ isti⁹
nouissime magis ꝙ̄ prime. Secundum gau
dium eorum fuit de hostium superatione: li
cet eñ michael ⁊ angeli eius vicerint in celo
tamen dracho cum angelis suis vincebat in
terra ⁊ nolente michaele trahebat humanū
genus ad infernum donec iste puer sanctis-
simus natus est qui drachonem fugaret de
mūdo. Joh. xiij. Jam princeps huius mū-
di eijcietur foras. Tertium gaudium eorum
fuit de custodie roboratione. Quid eñ pro-
derat nobis ante huius pueri natiuitatem
angelorum custodia cum omnes perdere-
mur? Quid proderat angelis ad gaudium
accidentale in illa beatitudine cū nemo sal
uaretur? ideo tunc flebant. Juxta illud Esa.
xxxiij. Angeli pacis amare flebant. sed nūc
per natiuitatē huius pueri summe gaudent
Juxta illud Luc. xv. Gaudiū est angelis dei
sup vno peccatore penitētiā agēte. Quartū
gaudiū eoꝝ fuit de ierarchie illustratiōe. Si-
cut eñ sol illumiat oīa q̄ sūt in hoc mūdo: sic
xp̄s ꝙtū ad hūanitatē illumiat oīa q̄ sūt in
celo: qm̄ xp̄s ab instanti sue cōceptōis btūs
vltimate existēs ꝫm aīam statim oēs ange-
los illumiauit. Un̄ sic gaudēt hoīes de ortu
solis: sic angeli gaudent de natiuitate christi

dicẽtes illud Ezechiel.iij. Benedicta gloria
dñi de loco sancto suo. Et beatus Augu. in
sermone de natiui. dñi dicit sic. Hodie xp̃us
in leticia est ⁊ dyabol⁹ in luctu. hodie angeli
in exultatõne: ⁊ demones in confusione. ho
die angeli in abundantia: ⁊ demones in egẽ
tia. hec ille. Non solũ aũt angeli letanť in na
tiuitate xp̃i: sed vniuersus orbis: qm̃ homo
translatus est de morte ad vitã: de culpa ad
gratiã: de miseria ad gloriã. ideo Leo papa
in sermone hui⁹ solẽnitatis dicit sic. Salua-
tor noster dilectissimi natus est: gaudeam⁹.
Neq̃ em̃ fas est locũ esse tristicie: vbi nata-
lis est vite que cõsumpto mortalitatis timo
re ingerit nobis de ꝓmissa eternitate leticiã
Nemo ab hui⁹ alacritatis participatiõe secer
nitur vna cunctis leticie cõmunis est ratio.
quia dñs noster peccati mortis q̃z destructor
sicut nullũ a reatu liberũ repperit: ita ꝓ libe
randis om̃ibus venit. Exultet sanctus quia
appropinquat ad palmã. Gaudeat pecca-
tor q꞉ inuitať ad veniã. Animeť gentilis q꞉
vocatur ad vitã. hec ille. Et Augu. in s̃mone
natiuitatis dñi dicit sic. Exultate virgines san
cta virgo nobis peperit cui sine corruptione
nubatis. Exultate om̃es xp̃iani natalis est
xp̃i. Exultate serui natalis est dominantis.
Exultate liberi natalis ẽ liberantis. Exulta
te debiles ⁊ egroti: natalis est redemptoris
hec ille. ¶ Duodecima littera designans
duodecimũ lapidẽ preciosum in corona hu
manitatis xp̃i est m. Nam hec sacratissima
natiuitas est manifestata. vnde Isidor⁹. in
sermone huius diei dicit sic. Postq̃ inuidia
dyaboli parens ille p̃mus spe seduct⁹ inani
cecidit confestim exulans ⁊ perdit⁹ in omni
genere suo radicẽ malicie ⁊ peccati traduxit
Crescebatq̃z in malũ vehementi⁹ om̃e gen⁹
mortaliũ diffusis vbiq̃z sceleribus. ⁊ qđ est
nequius om̃ib⁹ cultib⁹ idoloꝝ. Volẽs ergo
deus terminare peccatũ consuluit verbo: le-
ge: ꝓphetijs: signis: plagis: ꝓdigijs sed cũ
nec sic quidẽ terrores suos amonit⁹ agno-
sceret mũdus: misit de⁹ filiũ suũ in mundũ
vt carnẽ indueret ⁊ homĩb⁹ appareret ⁊ pec
catores sanaret. Qui ĩdo in hoĩe venit: q꞉
per seip̃m ab hoĩb⁹ cognosci non potuit. Ut
aũt videreť verbũ caro factũ est assumendo
carnem nõ mutatũ in carnẽ. Assumpsit em̃
humanitatẽ nõ amisit diuinitatẽ. Ita idem
deus ⁊ idẽ homo: in natura dei equalis pa-
tri in natura hoĩs factus ꝓ nobis mortalis
Pro nobis em̃ manens qđ erat; de nobis
suscipiens qđ non erat vt liberaret qđ fece-
rat. Hec est ergo dñice natiuitatis magna so-
lennitas. hec est diei huius noua ⁊ gloriosa
festiuitas manifestatio dei venientis ad ho
mines. hec ille. Ista sacratissima natiuitas
fuit manifestata in tempore prefinito a pa-
tre. Juxta illud Gal.iiij. At vbi venit pleni
tudo temporis misit deus filiũ suum in mũ-
dum. vbi ap̃lus designat quadruplicẽ pleni
tudinem. scz anni mensis diei ⁊ hore. Circa
plenitudinẽ temporis xp̃i natiuitas fuit ma
nifestata. Primo ex plenitudine mũdi inue
terascẽtis: q꞉ peractis q̃nq̃z milib⁹ annoꝝ ab
origine mundi, in sexto millenario xp̃s na-
tus est. Sicut em̃ p̃mus adam sexta die for-
mat⁹ est: vt diciť Genes.i. sic xp̃s sexto secu
lo nat⁹ est. Secũdo ex plenitudine solis oc-
currentis: quia sicut sol in solstitio hyemali
est in infimo signo de supremo deduct⁹: ita
vt sit maxime inclinat⁹: sic xp̃s in sua incar-
natione s̃m infimũ gradũ rationaliũ: vt est
homo fuit vltimate inclinatus. Phil.ij. Hu
miliauit semetip̃z ⁊c̃. Tertio ex plenitudine
ꝓphetie preuidẽtis. Nam istud tempus fu-
it reuelatũ Danieli.ix c. vbi diciť. Septuagi
ta hebdomadas enumerabis sup̱ pp̃lm tu-
um: ⁊ sup̱ ciuitatẽ sanctã tuã: vt cõsummeť
preuacatio ⁊ finẽ accipiat peccatũ: ⁊ deleať
iniquitas ⁊ adducatur iusticia sempiterna:
⁊ impleatur visio ⁊ ꝓphetia: ⁊ vngatur san
ctus sanctoꝝ ⁊c̃. Sed istud tempus est iam
impletũ. vt patz. Quarto ex plenitudine vir
ginis pariẽtis. Nam decimotertio anno vir
ginis matris sue fuit natus: cũ duodẽnis cõ
ceperit vt cõmuniť teneť: sed filius dei non
distulit incarnationẽ suã quã eternaliť pre-
destinauerat ex quo virgo naturaliter potu
it esse vera mater: ergo ⁊c̃. Circa plenitudi-
nem mensis xp̃i natiuitas fuit manifestata
Primo decimo mense s̃m computationem
hebraicã. Nam p̃mus mensis est martius.
vt habeť Exod.xij. Mensis iste principium
mensiũ vobis erit: in quo notať q̃ xp̃s fuit
in vtero virginis decẽ mensib⁹ incipiendo
a martio vsq̃z ad decẽbrẽ. Sapie.vij. Sum
quidẽ ⁊ ego mortalis homo similis homini-
bus ⁊ ex genere terreno illius qui prior fact⁹
est ⁊ in ventre matris figurat⁹ sum caro: de-
cem mẽsium tempore coagulat⁹ sum in san
guinem. Secũdo duodecimo mense s̃m cõ
putationem latinã. Nam p̃mus mensis est
ianuarius ⁊ sic december est duodecimus
in quo notatur q̃ xp̃s natus est cum dupli-

Duodecima [illegible] nativitas xpi manifestata

tata perfectione glorie .s. diuinitatis ꝛ anime xp̄i ab instanti sue ꝯceptionis: sicut duodenarius cōtinet duplicatum numerū perfectum .s. bis senariū: qui est numerꝰ perfectꝰ. Tertio quarto tēpore .s. hyemali. Nam quatuor sunt tēpora anni .s. ver: estas: autūnus: hyems: in qua natus est xp̄s. In quo notatꝰ ꝙ numerꝰ quaternariꝰ cōpetit xp̄o ſm hūanitatem. Sicut eñ numerus quaternariꝰ immediate sequitur ternariū. Ita post trinitatē personarū diuinaruꝫ seqꝫtur tanq̄ꝫ creaturarum dignissima humanitas xp̄i. Heb. i. Tanto melior angelis effectꝰ quāto pre illis differētiꝰ nomē hereditauit. Istō āt xp̄s fuit cōuenientissimum huic natiuitati: qꝛ istud tēpus est sūme sterile ꝛ frigidum. sic tantū mysterium peragenduꝫ in virgine ex natura sterili fit manifestum: vt patet Luce. i. Et virgo frigida .i. ab omni ardore aliēa debebat elegi vt nihil de carnis ꝯcupiscētia fetus traheret vt dicit Leo papa in sermone huiꝰ diei. Circa plenitudinem diei xp̄i natiuitas fuit manifestata: qꝛ die dñica natꝰ est. Ista eñ dies fuit cōuenientissima huic natiuitati. primo ex mysterio creationis. Nam ista die fuerūt angeli creati sub nomine lucis Gene. i. Dixit deus fiat lux .i. natura āgelica: vt exponit Augꝰ. sic ista die debebant reparari ꝑ xp̄i natiuitatē. Secūdo ex mysterio israelitice exaltationis. Nam ista die viderūt iudei egiptios mortuos sup littus maris: ꝛ sicut tūc canticum cecinerūt. Exod. xiiij. ꝛ xv. Sic angeli ꝛ pastores xp̄m natum glorificauerunt Luce. ij. Tertio ex mysterio celestis refectionis. Nam sicut ista die hebrei in deserto acceperunt celitus māna. p̄s. Panem celi dedit eis. Sic ista die cibus celestis xp̄s .s. ad nos descendit Jo. vi. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Quarto ex mysterio spiritualis informationis. Nā sicut iudei acceperunt ista die legem a deo sic nos legē gratie a xp̄o ideo dicit p̄s. Hec dies quā fecit dñs exultemus ꝛ letemur in ea. Super quo Cassiodorus dicit sic. Licet deus cunctos dies creauerit: singularit̄ tñ hunc diem fecisse dr̄ qui xp̄i dñi natiuitate sacratꝰ ē. In quo merito exultari cōuenit ꝛ letari: qm̄ in eo ꝛ dyabolus ius ꝑdidit: ꝛ salutē mundus accepit. hec ille. Circa plenitudinē hore xp̄i natiuitas fuit māifestata: qꝛ media nocte .s. cōpleta hora sexta noctis. Nā ista hora fuit cōuenientissima huic natiuitati. primo ex primogenitorū occisione. Nā sicut ista hora oīa primogenita egiptioꝝ occisa sunt. Exodi. xi. Sic ista hora natiuitatꝭ xp̄i oēs sodomite fuerunt extincti: vt dicit Hiero. Scd̄o ex patrū cōfessione. Nā sicut ista hora patres laudabāt deū p̄s. Media nocte surgebā ad cōfitendū tibi. Sic eadem hora xp̄s nasci debuit: vt et nos ipsum laudaremꝰ. Ideo ecclesia instituit vt hac hora matutine dicantur ista die. Tertio ex angelica salutatione. Nam sicut ista hora verbū diuinū carnem ex virgine assumpsit. Sapie. xviij. Cum eñ quietū silentiū cōtinerent oīa ꝛ nox in suo cursu mediū iter haberet omp̄s sermo tuus dñe exiliens de celo a regalibus sedibus venit. Sic eadē hora fuit cōueniēs natiuitati xp̄i: qꝛ ex vtero virginis ꝓcessit. Quarto ex vigilie obseruatione. Sicut eñ ista hora pastores vigilabant super gregem suū: vt dr̄ Luce. ij. Sic xp̄s per suaꝫ natiuitatē debebat vigilare super nos tanq̄ bonus pastor. Joh. x. Ego sum pastor bonꝰ.

Tredecima littera designans .xiij. lapidem preciosum in corona humanitatis xp̄i nobis hodie nati ē n. Qm̄ hec sacratissima natiuitas fuit nobilitata. Vñ Crisoꝰ. sup illud Math. xiij. Nōne hic est filiꝰ fabri ꝛc̄. dicit sic. Non illius fabri est filius quē putatis sed fabri omniū fabricatōnis qui fabricatꝰ ē auroram ꝛ soleꝫ. Nōne Dauid filiꝰ fuit agricole: ꝛ tñ radix fuit stirpis regie: Cur ḡ christum ꝓpt̄ ꝑentum ignobilitatem cōtēnunt: hec ille. Et augꝰ. sup Jo. dicit sic. Nobilitas xp̄i nascētis fuit in virginitate pariētis. Nobilitas pariētis fuit in diuinitate nascentis. hec ille. Nam ista sacratissima natiuitas fuit nobilitata ex loco: in quo xp̄s natꝰ est. Primus locus est regnū iuda vbi natus est. Nā Joseph descendit de galilea in iudeaꝫ vt ibi xp̄s nasceretur: ne forte alienigena putaret̄ vt dr̄ Luce. ij. Jure eñ hereditario istud regnum sibi debebatur. Juxta illud angelicū. Et dabit illi dñs deus sedem dauid patris eius ꝛ regnabit in domo iacob in eternum. Luc. i. Scd̄s locus est ciuitas Bethleē vbi natus est. Nam in hac ciuitate natꝰ est Dauid: vt dr̄ .i. R. xvi. Sic xp̄us velut ex progenie Dauid ibi natus est Luce. ij. Tertius locus est ciuitas syon: qꝛ ibi progenitus est. Hec eñ fuit ciuitas Dauid: vt dicit̄ .ij. R. v. In qua fuit regū gñatio de quoꝝ stirpe xp̄s descēdit: vt dicit̄ Mat. i. Jō dicit. p̄s. Ex syō spēs decoris eius: deus noster manifeste veniet. Quartus locus est ihrl̄m vbi fuit ꝯuersatus. Mich. iiij. De syon exibit lex: ꝛ verbū

pax

dñi de ihrl'm. Hanc nobilitatē loci exprimit
idē pphā. v. ca. di. sic. Et tu bethleez effrata
paruula es in milib⁹ iuda. Ex te mihi egre-
dietur qui sit dñator in israel: ⁊ egressus ei⁹
ab initio a diebus eternitatis. Decimaqr-
ta littera designās decimūquartū lapidem
preciosum in corona humanitatis iesu xp̄i
nobis hodie nati est O. Nam hec sacratissi
ma natiuitas fuit ornata. Unde Cassiodo-
rus sup illud. p̄s. Speciosus forma in filijs
hoīm dicit sic. Nō qr forma ei⁹ decore lactei
coloris eluxit aut flauo crine lampauit: sed
veraciter in humano genere pulcrior fuit: qr
peccatū nō habuit. hec ille. Ubi sciendum ꝙ
ornatur ista natiuitas ex modo quo verbuz
dei venit in virginē. Pōt em̄ aliquis venire
in matrē suā quattuor modis. primo aliqui
veniūt in matrem suā ex morte: qr in terra q̄
est mater oīm reponūtur. Eccle. xl. Graue
iugum sup filios adā vsq₃ in diē sepulture
in matrem oīm. Secūdo aliqui veniūt ī ma
trem suā ex inferno: qr de inferno veniūt ad
sepulchrū in quo erant tāq₃ in vtero ipsius
reconditi. Sicut lazar⁹ iam q̄triduanus re-
uersus fuit ab inferno ad sepulchrū: vt dicit
Jo. xi. Lazare veni foras. Tertio aliqui ve-
niūt in matrē suā ex nihilo sicut qui nascunt
formatis corporib⁹ a parētibus: quorū aīas
deus de nihilo creat. Juxta illud Esa. xli. Ec
ce em̄ de nihilo estis oēs. Quarto aliqui ve-
niunt in matrē suaz ex celo: ⁊ iste fuit solus
xp̄s Joh. iij. Qui de terra est de terra loq̄-
tur: qui de celo venit sup oēs est. Unde om
nes qui sumus de terra habem⁹ inclinatio-
nē ad terram ipsam et ad petm̄ qd̄ est nihil.
Sed qui de celo venit sup oēs est: ⁊ nō ha-
bet iclinationē ad terrā nec ad petm̄. quoni
am oīa terrena cōtempsit. Jux illud. i. corin.
xv. Primus homo de terra terren⁹. Scd̄us
homo de celo celestis. Etiam ista natiuitas
fuit ornata bm carnē: qm̄ xp̄s nat⁹ est ex re
gibus: vt dicit Math. i. Oēs em̄ reges de-
scenderūt a Dauid: sed xp̄s bz carnē pcessit
a Dauid. Luce. i. Dabit illi dñs deus sedez
dd̄ patris ei⁹. Etiā natus ex pōtificib⁹ eo ꝙ
tribus regia ⁊ sacerdotalis erant cōiuncte.
Nam helisabet q̄ erat de filiab⁹ Aaron erat
cognata beate virginis: vt dicit Luce. i. Et
sic christus fuit de vtraq₃ tribu. Etiam nat⁹
est ex patriarch. s. ex Abrahaz: Ysaac: Jacob
vt dicit Math. i. Etiam natus est ex pphet̄
quia ex Dauid qui fuit eximi⁹ pphetarū: vt
patet. Quindecima lr̄a designans q̄n

decimū lapidem preciosuz in corona huma
nitatis xp̄i: hodie nobis nati est P. Nā hec
sacratissima natiuitas est pacificata. Unde
apl's Eph. ij. dicit sic. Ip̄e em̄ est pax nostra
qui fecit vtraq₃ vnū: ⁊ mediū parietem ma
cerie soluēs inimicitias in carne sua. Legez
mandatorum decretis euacuās: vt duos cō
dat in semetipso. et veniens euāgelizauit pa
cem hijs qui longe fuerūt ⁊ pacem hijs qui
ppe: qm̄ per ip̄m habemus accessū ambo ī
vno spiritu ad patrem. hec ille. Ubi sciendū
ꝙ veniente filio dei in carnē tanta pace mū
dus gaudebat vt toti orbi vnicus romano-
rū imperator pacifice presideret. Nam sicut
nasci voluit vt nobis pacē pectoris et pacē
eternitatis tribueret: sic voluit vt ortum su-
um pax tēporis illustraret. propterea canta-
bāt angeli. Glia in altissimis deo. Et in ter
ra pax hoībus bone volūtatis: vt dicit Lu-
ce. ij. Ante xp̄i natiuitatem hoīes passi fue-
rant diuersas pugnas: sed in eius ortu qua-
druplex pax fuit hoībus acquisita. Prima ē
pax monastica que est eiusdem ad seipsum
Nam cōtinua pugna erat inter aīam ⁊ cor-
pus. Ro. vij. Video in membris meis aliā
legem repugnantē legi mentis mee. Etiā in
ter intellectū ⁊ voluntatem erat cōtinua pu
gna qm̄ intellectus in regno aīe est tanq₃
magister dirigēs: ⁊ voluntas est tanq₃ dña
imperans per sui libertatē vt dicit Anselm⁹
libro de similitudinibus. Intellectus autez
cognoscens legem dei dirigebat volūtatem
vt huic legi obediret et deo seruiret. Volun
tas vero videns se liberam ⁊ reginam nole
bat legi dei obedire nec deo seruire. Ex quo
sequebat pugna inter has potentias. Sed
xp̄s nascens in mundū subiecit hanc volūta
tem legi dei. p̄s. In lege dñi fuit volūtas ei⁹
et in lege ei⁹ meditabitur die ac nocte. Et sic
facta est pax īter intellectū ⁊ volūtatez. Jux
illud Gala. v. Fructus aūt spūs est pax. s. in
tellectus ⁊ volūtatis. Scd̄a est pax yconoī
ca q̄ est eorū qui habitāt in vna domo sicut
sunt vires sensitiue ⁊ intellectiue: īter quas
erat cōtinua pugna qm̄ in veteri testamēto
dū hoīes viuebant carnaliter totuz regnū
aīe dabatur viribus sensitiuis: ⁊ hoc iniuste
Sicut si quis constitueret seruos principa-
ri: ⁊ principes seruire. Et qr naturale est in-
tellectiuas pīcipari sensitiuis: ideo nō erat
pax inter eas. Sed xp̄us nascens in mūduz
dedit legem spiritualem per quā vires sensi
tiue redigūtur sub iugū rōnis et intellectus

Jdo ãmonet nos apl's Eph iiij. dicẽs. Solli
citi seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis.
Quando em̃ cõueniunt iste vires ad obser-
uantiã legis xpi: tunc sunt vnus spiritus. sup
quo Cassiodor' dicit sic. Habeatis vnitatem
spiritus in vinculo pacis: nec inueniri potest
forma expressior cõuersationis angelice: q̃z
pax τ vnitas socialis amicitie. hec ille. De
hac pace Leo in sermone dicit sic. Hec ẽ ve
ra pax a dei volũtate nõ diuidi: τ in hijs que
solius dei sunt assidue delectari. Quãdo em̃
sensualitas nulla parte ɔtradicit volũtati: et
voluntas nulla parte ɔtradicit rõi: est sereni
tas mentis τ pax animi: τ tunc est regnũ dei
hec ille. Erat aũt quadruplex pugna. Pria
ĩter viros τ mulieres. Dicebat em̃ vir q̃ mu
lier fuerat causa sue pditiõis. Ecõtra mulier
respondebat q̃ vir nõ debebat sibi consenti-
re: sed eã corrigere. Sed xp̃s nascens in mũ
dum sciens vtrosq̃z fuisse cãm pditionis eo
rum: pacificauit eos sue redemptionis am-
bos faciens pticipes. Suscepit em̃ carnem
de femina nõ de viro ne feia exclusã se crede
ret: sed suscepit in forma viri non femine ne
vir ab ipsa redemptione se alienum putaret
Scḋa pugna erat inter mulieres. s. iter vir-
gines nuptas τ viduas. virgines enim dice
bant se tñ esse in statu salutis allegantes il
lud Sapie. iij. Felix sterilis τ incoinq̃nata q̃
nesciuit thorũ in delicto habebit fructum in
respectione aĩarum sanctarum. Nupte dice-
bant se solas saluari allegantes illud prece-
ptum Geñ i. Crescite τ multiplicamini. Sz
ipse sole hoc obseruant. Vidue dicebant ad
eas precise pertinere regnuz dei. allegantes
illud Actuũ. xiiij. Per multas tribulationes
opz nos intrare in regnum dei: sed ipse mul
tas tribulatiões patiũtur in via qua itur ad
celum: ergo τc. Sed xp̃s nascens in mundũ
pacificauit eas adinuicem: volens q̃ mater
sua esset virgo τ desponsata τ tãdem vidua
ta. Qr ioseph suus sponsus ante xp̃i passio-
nem creditur fuisse defunct'. Tertia contro-
uersia erat inter diuites τ paupes. Nã diui
tes despiciebant paupes. Juxta illud Eccl'.
xiij. Execratio diuitis paup: ecõtra vero pau
pes despiciebãt diuites dicentes q̃ ipsi soli
erant salui. Math. v. Beati paupes spiritu:
qm̃ ipsoꝝ est regnũ celoꝝ. Sed xp̃s nascẽs
in mundum vtrosq̃z pacificauit. qm̃ diues et
paup esse voluit. ps. Simul in vnũ diues et
pauper. Fuit em̃ diues ɓm diuinitatez. Ro
ma. x. Jdem dominꝰ oĩum: diues in oẽs qui
inuocant eum. Fuit pauper ɓm humanitatẽ
ps. Persecutus est hoĩem inopem τ mendi
cum. Jdeo voluit esse diues τ paup vt ostẽ-
deret q̃ vterq̃z poterat peruenire ad celum.
Quarta pugna erat inter iustos τ peccato-
res. Nam iusti despiciebant peccatores. ps.
Facientes p̃uaricationẽ odiui. Ecõtra pctõ
res psequebãtur iustos. ps. Jniqui psecuti
sunt me. Sed xp̃s nascens in mundũ vtros
q̃z pacificauit: qm̃ fuit innocens τ iustꝰ Esa.
xlv. Rorate celi desuper: τ nubes pluant iu-
stum. Et accepit carnẽ peccatrici silẽz. Ro.
viij. Deus misit filium suũ in similitudinem
carnis peccati. Jõ voluit in sua genealogia
habere iustos τ peccatores: vt sic iustos idu
ceret ad compassionẽ: τ peccatores ad spez
Luce. v. Nõ veni vocare iustos: sed peccato
res ad penitentiã. Tertia est pax politica: q̃
est eoꝝ qui sunt in eodem regno. Jstam pa
cem debent obseruare subditi ad dñm suum
Erat aũt cõtinua pugna inter dyabolũ τ ho
minẽ. Dyabolꝰ em̃ allegabat cõtra hoĩnem
quattuor. Primo instrũi autenticationẽ Ge-
ne. ij. Quacunq̃z die comederis ex eo morte
morieris. Sz xp̃s nascens reppulit demonẽ
ab homine dicẽs q̃ ipse falsificauit instrumẽ-
tũ cum dixit. Nequaq̃ moriemi. Scḋo alle-
gabat p̃scriptionẽ: qm̃ per multa milia ãno
rũ ip̃m possederat Sed xp̃s nascẽs reppulit
demonẽ dicens q̃ nõ erat bone fidei posses-
sor. Tertio allegabat emptionẽ: qm̃ p com-
estiõne pomi ipsum emerat. Sed xp̃us na-
scens reppulit demonẽ: qr hoĩem deceperat
supra medietatẽ iusti precij Esa. lij. Gratis
venundati estis τ sine argento redimemini
Quarto allegabat peccati punitionem et
grauitatem. ps. Jniquitates mee supergres
se sunt caput meũ τc̃. Sed christus nascens
reppulit demonem: qm̃ pena ipsius xp̃i plꝰ
ponderabat q̃ omnia peccata hoĩz. Job. vi.
Quasi arena maris hec grauior appet. Et ĩ
signũ huiꝰ pacis: xp̃s nasci voluit cũ descri-
beret vniuersus orbis. Unde Luce. ij. capi.
Exijt edictum a cesare Augusto: vt descri-
beret vniuersus orbis: super quo. G. in ho-
mel'. dicit sic. Quid est q̃ nascituro dño mũ
dus describitur nisi hoc aperte monstratur
quia ille apparebat in carne qui electos su-
os ascriberet in eternitate. Quo contra de
reprobis per prophetaz dicit psalmo. lxviij.
Deleantur de libro viuentium et cum iustis
non scribantur. Hec ille. Quarta pax est
pax thearchica: que est dei ad hominem

Erat eñ inimicitia dura ⁊ implacabilis iter deũ ⁊ hoiem post primã hois offensionem in tantũ ꝙ deus tactus dolore cordis intrinsecꝰ dixit. Penitet me fecisse hoiem: delebo inquit hominẽ quez creaui a facie terre. Gene. vi. Sed xp̄s nascens vtrosq̧ pacificauit cũ se mediatorem fecit. Col'. i. Pacificauit ꝑ sanguinẽ suum siue que in celis siue q̄ in terris sũt. Et sic pꝫ quõ illa natiuitas fuit pacificata. ¶ Decimasexta lr̄a designans decimũsextum lapidem preciosum in corona humanitatis xp̄i: hodie nobis nati est q. Nã h̄ sacratissima natitas est quesita. Vñ̊ scd̄o paralipo. xv. dicitur sic. Transibũt multi dies in israel absq̧ deo vero ⁊ absq̧ sacerdote doctore ⁊ absq̧ lege. Cũq̧ reuersi fuerint in angustia sua ⁊ clamauerint ad dñm deuz israel ⁊ quesierĩt eum reperient eũ. Et paulopost. Iurauerũtq̧ domĩo voce magna in iubilo: ⁊ in clangore tube: et in sonitu buccinarũ: ⁊ in tota voluntate sua quesierũt eum et inuenerũt: prestititq̧ eis dñs requiẽ per circuitum, hec ibi. Sciendũ ꝙ quattuor genera personarũ quesierũt iesum xp̄m. Primo p̄res veteris testamẽti. s. dauid p̄s. xxvi. dicens. Tibi dixit cor meuz exq̄siuit te facies mea: faciẽ tuã dñe requiram: ne auertas faciã tuã a me. Ne declines ĩ ira a h̄uo tuo. Adiutor meꝰ esto dñe ne derelinquas me: neq̧ despicias me deus salutaris meꝰ. Qm̃ pater meus et mater mea dereliquerunt me: dñs aũt assumpsit me. Salo. can. iij. Surgam et circuibo ciuitatẽ queram quẽ diligit anima mea. Quesiui illum ⁊ nõ inueni. Inuenerũt me vigiles qui custodiunt ciuitatẽ: nũ quẽ diligit aĩa mea vidistis: Paululum cum pertransissem eos inueni quem diligit aĩa mea Tenui eũ nec dimittam donec introducã illum in domũ matris mee ⁊ in cubiculum genitricis mee. Esai. lv. ca. Querite dñm dum inueniri potest: ĩuocate eum dũ prope est. Et quõ descẽdit ymber ⁊ nix de celo ⁊ illuc vltra nõ reuertitur: sed inebriat terram ⁊ infundit eam: ⁊ germinare eam facit: sic erit verbum meũ qđ egredietur de ore meo, hec ille. Sophonias. ij. ca. Querite dñm oẽs mansueti terre: qui iudiciũ eius estis operati. Querite iustum: querite mãsuetũ: q̄ʒ vi sitabit nos dominꝰ deus noster: ⁊ auertet captiuitatẽ nr̄az hec ille. Secũdo beata virgo de qua dicit Luce. xv. Que mulier habens dragmas. x. si ꝑdiderit vnam: nõne accendit lucernã ⁊ euertit domum: ⁊ querit diligenter donec inueniat. Hec mulier euangelica est beata virgo de qua Bern̄. libro de cõsideratione dicit sic. Mulier euangelica que cõmiscuit tria sata farine fuit beata virgo q̄ in incarnatõne fermento fidei sue cõmiscuit tria sata. Nouum antiquũ ⁊ eternũ. s. aĩam xp̄i de nouo creatam: ⁊ corpus de natura adam: eternũ. i. naturã diuinitatis inuicem vniuit, hec ille. B̄tã virgo habuit. x. dragmas. i. x. ordines sanctorũ. s. nouẽ angeloꝝ ⁊ decimũ hoĩm saluandorũ: super quos fuit exaltata eterna predestinatione. Tũc perdidit vnã qñ ꝑ peccatũ ade natura humana fuit ꝑdita ⁊ de libro vite deleta. Exodi. xxxij. Qui peccauerit mihi delebo eum de libro meo. Accẽdit vero lucernã: qñ ĩ suo vtero ministrauit humanitatẽ igne diuinitatis inflammatam. p̄s. Paraui lucernã xp̄o meo. Et euertit domũ. i. ordinẽ vniuersi. Naz in eius partu primo illud qđ erat superius posuit inferius: q̄ verbũ diuinum cum esset supremũ: factũ est infimũ. Phil'. ij. Exinaniuit semetipsum formam serui accipiens. Scd̄o illud qđ erat inferius posuit superius: q̄ creatura rationalis infima in gñe intellectualiũ creaturarũ fuit eleuata supra celsitudinẽ earum qñ fuit a verbo assumpta Heb. i. Nusq̄ angelos apprehẽdit: s̄ semen abrahe. Tertio illud qđ erat añ posuit pꝰ: q̄ angelus qui erat prior hoĩe duratione perfectione ⁊ dignitate: factꝰ est eo posterior. Apoca. ix. Et exercitus qui sunt in celo sequebantur eũ. Quarto illud qđ erat posteriꝰ fecit esse prius: q̄ homo factus est deus. Apo. i. Ego sum alpha et ω. Quinto illud quod erat ad dexteram posuit mõ ad sinistram: q̄ iudei antiquitus erant ad dexteram per electionẽ. Nunc autẽ sunt ad sinistram ꝑ reprobatõem. Dañ. ix. Non erit eiꝰ populꝰ qui eum negaturꝰ est. Sexto illud quod erat ad sinistrã posuit ad dexteram: quia gẽtiles antiquitus erant ad sinistram ꝑ reprobatõem Nũc aũt sunt ad dexterã ꝑ electõez. p̄s. Populꝰ quẽ nõ cognoui seruiuit mihi. Septĩo illud qđ erat ꝓpinquũ posuit remotũ: q̄ cũ maxima ꝓpinquitas sit nature ad ꝓpriam ꝑsonalitatẽ: in xp̄o fuit natura hũana sine ꝓpria ꝑsonalitate p̄s. Q̄ dñi est assũptio nostra. Octauo illud qđ erat remotũ: posuit ꝓpinquũ: q̄ natura diuĩa q̄ maxĩe remota cõiũcta ẽ nature hũane ĩ eođ supposito. Eph̄. ij. Ipse est pax nr̄a q̄ fecit vtraq̧ vnũ. Etiã beata virgo dragmam perditam diligenter quesiuit: quia per actus suos meritorios

satagebat venire ad celuȝ empireū a quo de
us hominē expulerat Eccľ xxiiij. In omni-
bus requiē quesiui. Et post diligentē inquisi
tionē eam repperit per incarnatiōeȝ filij dei
in vtero ei⁹. Eccle. li. Inueni mihi multā re
q̄em ꝛc. Tertio pastores quesiuerūt xp̄ȝ. iux
illud Luc. ij. Pastores loquebantur adinui
cem: transeam⁹ vsq̄ȝ bethleem ꝛ videam⁹ h
verbum qđ factum est: qđ dñs fecit ꝛ osten
dit nobis. Et venerūt festinantes: ꝛ inuene
rūt mariā ꝛ ioseph ꝛ infantem positū in pre-
sepio. Sup quo Beda in homeľ. dic̄ sic. Pa
stores quidē illi felici gaudio festinauerunt
videre qđ audierunt. Et q2 ardēti amore q̄-
sierunt inuenire meruerūt cōtinuo saluato-
rem quē quesierunt. hec ille. ¶ Quarto magi.
Unde Aug. in sermone de Epipha. dicit sic
Tribus magis in oriente positis stella noue
claritatis appuit: que illustrior ceteris: pul-
criorq̄ȝ syderib⁹: facile in se intuentium ocu
los animosq̄ȝ cōuerteret. vt cōfestim aduerte
retur nō esse ociosum qđ tam īsolitū videba
tur. Dedit ergo aspiciētib⁹ intellectū que pre
stitit signū. Et qđ fecit intelligi: fecit inquiri
et se inueniendū obtulit requisitus. hec ille.
Et inuēto ip̄m adorauerunt ꝛ munera eiđ
obtulerūt: vt pȝ mat. ij. V ¶ Decimaseptima lr̄a
designās. xvij. lapidem preciosuȝ in corona
humanitatis xp̄i: hodie nobis nati est. R
Nā hec sacratissima natiuitas est recōcilia-
tiua. Ber. lib. de noua militia dic̄ sic. Nunq̄
plus potuit adam in malo q̄ xp̄s in bono. si
ex deo nati ꝛ in xp̄o electi sumus: que nā iu
sticia est vt plus noceat generatio humana
atq̄ȝ terrena q̄ȝ prosit generatio celestis ꝛ di
uina. hec ille. Sciendū q̄ quattuor questio-
nes fuerūt pposite ꝛ diffinite in consistorio
trinitatis circa recōciliationem humani ge-
neris. Prima questio fuit. Quid debebat fi
eri de homine an deberet redimi an nō. Sur
rexit iusticia aduocans ꝯtra hoīeȝ dic̄ sic. Iu
stus iudex vt tu deus nō debet esse acceptor
psonarū. C. de pena iudicum qui male iudi
cant. l. vltima. ꝛ. xi. q. iij. c. Quattuor. ca. Qui
cūq̄ȝ. Ideo sapie. vi. dicit. Eq̄liter ei cura est
de oībus. Cuȝ ergo tu deus a principio mū
di creaueris duas naturas: scȝ angelicam ꝛ
humanam. Sed de natura āgelica multi ce
ciderunt. ꝛ similiter de natura humana: er-
go non magis debet redimi vna q̄ altera.
Itaq̄ȝ cum disposueris non redimere natu-
ram angelicam: ergo nec debes redimere na
turam humanam. Surrexit domina miseri-
cordia aduocans pro homine ꝛ dicens sic.
Uerum est quod dicit domina iusticia. s. q̄
non debes magis saluare ꝛ beatificare vnā
naturam q̄ aliam. Sed de natura angelica
multos saluasti ꝛ beatificasti: ergo de natu
ra humana multos debes saluare ꝛ beatifi-
care. Confirmo istud: quia natura angelica
partim est saluata ꝛ ptim dānata. Sed to-
ta natura humana perijt cuius peccatuȝ est
remediabile: quia alio suggerente peccauit.
Et de venia cogitauit: vt dicit. ij. sen. ergo ꝛc.
Auditis rationibus vtriusq̄ȝ partis diffini-
uit sancta trinitas q̄ homo reconciliaretur
dicēs illđ p̄s. Qm̄ in me spauit liberabo eū
protegam eū quoniā cognouit nomen meū
qđ non fecit demon manens in sua obstina
tione. Secūda questio fuit. Quis debebat
mitti ad hominem redimendū. Surrexit do
mina iusticia dicens q̄ omnes tres persone
diuine debebāt mitti. Primo persona patris
cum ista redemptio sit op⁹ magne potētie
et potentia attribuitur patri. Secūdo secun-
da persona: videlicet persona filij cum ista
redēptio sit op⁹ magne sapiētie: ꝛ sapiētia at
tribuitur filio. Tertio tertia psona. s. spirit⁹
sancti cū ista redēptio sit opus magne mise
ricordie ꝛ mīa attribuitur spiritui sc̄tō. Sur-
rexit domina mīa dic̄ q̄ nō erat equū aliā p
sonam mitti nisi psonam filij. Q2 ad filium
spectat iniuriam remittere quaȝ ab homine
passus est in eo q̄ appetijt equalitatē diuine
sapiētie: vt patet. ij. sen. Auditis rationibus
vtriusq̄ȝ ptis diffiniuit sc̄ā trinitas q̄ filius
mitteret. dic̄ illud. i. R. x. Tu liberabis ppl̄ȝ
meum de manib⁹ inimicoꝝ. Tertia questio
fuit. Quis erit modus istius liberationis.
Surrexit domīa iusticia dicēs q̄ null⁹ erat
modus huiusmodi redemptionis: q2 nō re-
mittitur culpa nisi per satisfactionē ꝯdignā
Sed nullus potest satisfacere pro culpa hoīs
cum sit infinita. Nam homo nō potest satis
facere cum sit finite virtutis. deus autē non
debet cum nō cōmiserit culpā ergo ꝛc. Sur
rexit domina mīa dic. Ueruȝ est ꝛđ dixit iu
sticia. s. q̄ homo satisfacere non potest: et de-
us nō dȝ. Si isti duo adinuicem cōiungan-
tur sic q̄ deus fiat homo tunc ille poterit: q2
deus: ꝛ debebit q2 homo. Auditis rationi-
bus vtriusq̄ȝ partis diffiniuit sancta trinitas
quia inueniretur vna mulier de qua fili⁹ dei
carne assumpta ī carne nasceretur. Quarta
questio fuit. Quis potest inuenire talē muli
erem, iuxta illud prouerbioꝝ. xxxi. Mulierē

fortem quis inueniet: que deum τ dñm mū
di in vtero suo portare valeat. Tunc sancta
trinitas cōmisit gabrieli archangelo qui in
terpretatur fortitudo dei vt hanc mulierem
inueniret. Gabriel vero accessit ad filium
dei querens quas conditiones volebat in
matre sua. Filius respondit primo φ sit de-
spōsata: qr venio cōtra dyabolum: τ ne hūa
nam salutem impediat volo φ sit illi icogni-
ta. Scdo volo φ sit virgo: qr venio ɔ imun-
ditiam peccatoꝝ. Tertio volo φ sit humilli
ma: qr venio conculcare mundi superbiam.
Tūc gabriel habito mādato missus est in ci
uitatē galilee cui nomē nazareth ad virginē
desponsatam que habebat in se hec tria: τ re
diens ad filiū dei exposuit ei successum ꝓspe-
rū officij sui. Filiꝰ enī dixit illud ps. Hec re
quies mea. hic habitabo qm̄ elegi eam. Et ī
carnatus ex ea: hodie natus est vt hominē
deo reconciliaret. Paulus. ij. Cor. v. Deꝰ erat
in xp̄o mundū reconcilians sibi. ¶ Deci-
maoctaua littera designans. xviij. lapidem
preciosum in corona humanitatis iesu chri-
sti: hodie nobis nati est S ¶ Nam hec sacra
tissima natiuitas est sublimata. Unde maxi
mus in sermōe de natiuitate xp̄i dicit sic. Ita
verbum caro factū est: nō vt deus mutaret̄
in hominem: sed vt homo glorificaretur in
deum. Itaq3 nobis natus est deꝰ sed ex dua-
bus natiuitatibus. i. dei τ hominis: seipsum
vnigenitus patris atq3 insese hominē vnuz
esse deum voluit. hec ille. Sciendū φ in hac
natiuitate natura humana fuit verbo despō
sata. Unde remigius sup illo verbo. Mat.
xxij. Simile est regnū celoꝝ hoī regi qui fe-
cit nuptias filio suo: dicit sic. Tunc deus pa-
ter filio suo nuptias fecit quādo eum in vte
ro virginis humane nature cōiunxit. i. quā-
do deum quē ante omnia secula genuit: in fi
ne seculoꝝ hoīem fieri voluit. hec ille. Quan
do autē cōtrahitur aliquod matrimonium:
tunc circa sponsam contingūt quattuor mu
tationes. Prima est sequestratōnis: qr tunc
sponsa sequestratur a parentibus pro eo φ
desinit esse sub potestate patris: et incipit eē
sub potestate viri: in cuiꝰ signū nūeri. xxx di-
cit φ q̄diu puella est in domo paterna vo-
tum eius est in potestate patris. si autē nu-
pta fuerit: tunc votum eius non erit in pote-
state pr̄is sed viri. Scd̄a est copulatōnis: qr
tunc sponsa alienis parentibus copulatur ꝓ
eo φ ex tali desponsatione contrahit affini-
tatem cum parentibus viri: ita vt cum eis cō

trahere nō valeat sm̄ aliquot gradus: vt ha
betur leuitici. xviij. Tertia est priuatiōis: qr
tunc sponsa propria nobilitate priuatur pro
eo φ a ꝓprijs parentibus sequestrat̄. Unō
si filia regis nubat plebeio priuatur nobilita
te regia: in cuius signum Leuiti. xxij. Habet̄
φ filia sacerdotis nupta cuicunq3 de populo
nō debeat vesci de scrificatis. Quarta ē no-
bilitationis: qr tunc sponsa ad alienā digni-
tatem assumitur ꝓ eo φ viri parentibus co
pulatur. Unde si filia nobilis nubat regi vel
filio regis: assumitur ad regiam maiestatem.
Exemplū de hester quam rex assuerꝰ voluit
esse reginam cum esset de humilibꝰ parenti-
bus nata. Unde dicebat ei Mardocheus.
Memēto dierū humilitatis tue: in quibꝰ nu
trita es. Hester. ij. Ideo ponit̄ ista lex φ qn̄-
cūq3 aliquod matrimoniū cōtrahitur sponsa
a viri cognomine nuncupatur. Unde Esa.
iiij. Mulieres prenūciant viro dicētes. Pa-
nē nostruz comedemꝰ τ vestimētis nostris
operiemur tm̄mō inuocetur nomen tuū sup
nos. Ad has aūt mutationes designandas
dixit adam de sponsa. Gene. ij. Relinqt ho-
mo patrem τ matrem τ adherebit vxori sue
τ erūt duo in carne vna. In hoc sacramēto
natiuitat̄ xp̄i natura hūana assūpta est ad di
gnitatē diuinitatis vt ꝓpter hoc homo sit deꝰ
ecce sublimitas eiꝰ ¶ Decianona littera desi
gnans. xix. lapidem preciosum in corona hu
manitatis iesu xp̄i hodie nobis nati est T
Nam hec sacratissima natiuitas est trāsmu-
tata: qm̄ excedit omnē transmutationem tā
naturalem φ miraculosam. Sciendum φ
trāsmutatio miraculosa ē quadruplex. Pri
ma est creationis. s. quando ex nihilo fit ali-
qd: vt dicit magister sentē. libro. ij. in princi.
Hec autem incarnatio nō est creatio cū non
fit ex nihilo aliquid factum: sed potius ex ali
quo: qr de filio dei factꝰ est filiꝰ marie. Scd̄a
est trasubationis. s. quando panis trāsubā-
tur in corpus christi. Sed ista incarnatio nō
est transubatio: quia in transubatōne substā
tia panis nō remanet: sed fit substantia cor-
poris christi. in incarnatione aūt remāsit na
tura humana cui esse diuinum fuit cōmuni-
catum ¶ Tertia est multiplicationis: qualis
fuit in costa ade de qua formata est eua: vt
patet genes. ij. Et multiplicatio. v. panū in
deserto: vt habetur Johānis. vi. Hec autem
incarnatio nō est multiplicatio. Qr in multi
plicatione non oritur naturarum pluralitas
Nam multiplicatus panis a se nō multipli-

De decimooctauo
Natiuitas ista sacratissima est sublimata

De decimonono
Natiuitas ista est transmutata

cato nō est alterius nature. Et costa multi-
plicata:a se nō multiplicata ñ differt in na-
tura. Sed in incarnatione est naturaruʒ plu
ralitas in vnitate ꝑsone:verbi diuini. Quar
ta est conuersionis.s.qua dominus conuer-
tit aquam in vinum:vt patet Johannis.ij.
Hec autem incarnatio nō est cōuersio: quo
niam nec verbum mutatum est in carnem :
nec caro in verbum. Unde leo papa in ser-
mone de natiuitate domini dicit sic. Salua
vtriusqʒ proprietate substantie et in vnam
coeunte personaʒ suscipitur a maiestate hu-
militas: a virtute infirmitas : ab eternitate
mortalitas. Ecce quomodo incarnatio exce
dit transmutationem miraculosam. Trans-
mutatio vero naturalis est duplex.s. simpli-
citer:scʒ quādo vna substantia generatur ex
alia/vt aer ex igne ꝫm phm.i. de generatiōe
Sed incarnatio nō est generatio simplicit.
Quia in generatione simpliciter illud quod
est terminus generationis non preexistebat:
ideo qꝛ illud quod generatur nō est vt pa-
tet.v.phicoꝝ. Illud autē ad quod termina-
tur incarnatio est verbum eternum per as-
sumptionem humane nature cui cōmunica-
tum est esse diuinū. Secunda generatio na-
turalis est ꝫm quid: scʒ quando generatur a
liquod accidens vt puta quando homo fit al
bus aut grāmatic⁹. Sed ista incarnatio non
est generatio ꝫʒ quid. Quia in generatione
ꝫm quid illud quod de nouo acquiritur edu
cit̃ de potētia subiecti. Exemplū cum hō ac-
quirit albedinē illa albedo educit̃ de potētia
subiecti.s.hoīs albi. In īcarnatione aūt hūa
nitas nō educit̃ de potētia verbi subiectiua
cū nihil materiale in ipso existat. Tamen in-
carnatio habet similitudinē cū trāsmutatōe
ꝫm quid q̃ʒtum ad duo. primo in transmu-
tatione ꝫm quid ex eo qđ prefuit ⁊ ex eo qđ
aduenit non resultat vna tertia natura vt di
cit̃.iiij.metha. Sic in incarnatione ex diuini
tate ⁊ humanitate nō resultat vna tertia na
tura.iuxͣ illđ damasceni li.ij. in dño iesu nō ē
cōem speciem accipere. Secūdo: qꝛ cū aliq̃d
transmutat̃ ꝫm quid nō acq̃rit nouū esse: qꝛ
accidēs aduenit subiecto post ei⁹ esse cōpletū
Sic in incarnatōe verbū nō acquisiuit nouū
esse:sed natura assumpta aduenit sibi post il
lud eē eternū quod accepit a patre ꝑ eternā
generationē Phil.ij In similitudineʒ homi
nū factus:⁊ habitu inuētus vt homo. Quia
natura humana aduenit verbo per modum
habitus. Uigesima littera designās.xx.
lapidē preciosum in corona hūanitatis xp̄i:
hodie nobis nati ē U. Nā hec sacratissima
natiuitas est verificata.s.miraculis. Uñ q̃t-
tuor gn̄a miraculoꝝ verificauerūt xp̄i nati-
tatē. Primū gen⁹ fuit ī corpib⁹ celestib⁹. vñ
crisostom⁹ dic̃ ꝙ tunc circa solē appuit cir-
culus aure⁹. Itē appuerūt tres soles q̃ post
modū in vnū redacti sunt. Itē appuit stella
magis in oriēte positis. Itē apparuit circul⁹
aure⁹ in cui⁹ medio erat puella puerū tenēs
in brachijs. Scd̄m fuit in corpibus terrestri
bus.s.in quattuor elemētis. Ignis em̄ vidit
nouā claritatē:qꝛ illuminabat ⁊ nō cōbure-
bat. Sicut rubus ardebat ⁊ nō cōburebatur
Exo.iij. Sic beata virgo igne sp̄us sancti in-
flāmata nulla cōbustione ꝯcupiscētie adure
batur. Item fons aque rome in oleū est con
uersus. Itē aer vidit nouā claritatē. Qꝛ cla-
ritas dei circūfulsit illos Luc.ij. Terra inue-
nit nouā fecūditatem:qꝛ de vineis engaddi
balsamū ꝓrupit miraculose. Can.ij. Uinea
nostra floruit. Tertiū gen⁹ fuit in creaturis ī
sensibilibus.s.in tēpli fractione. Prenūcia-
tū eniʒ fuerat ꝑ deos ꝙ templū a romanis
edificatū tā diu duraret q̃ʒ diu virgo pare-
ret. Quod illi putātes īpossibile dixerūt. Tē
plū eternū.sed fundit⁹ corruit in xp̄i natiui-
tate. Itē oīa ydola egipti hac die parit̃ cor-
ruerūt. Itē statua romuli dei romanorū cō-
fracta est ⁊ cōminuta. Quartū gen⁹ fuit in
creaturis cognoscentib⁹. Nam bos ⁊ asinus
miraculose dñm cognoscentes:flexis genu-
bus ip̄m adorauerūt. Itē oēs sodomite ex-
tincti sunt. Item octauianus imperator re-
nuit vocari dominus mundi. Item sibilla
ostendit ei aram celi ⁊c̃. Uigesimapri-
ma littera designans supremum lapidē pre
ciosum in corona humanitatis christi:hodie
nobis nati est. X. Nam hec sacratissima na-
tiuitas est cruce signata. Unde idō xp̄s na
scit̃ vt tandē in cruce moriat̃. ⁊ sicut crux ei⁹
cōstituet̃ ex quattuor ꝑtib⁹: sic hoc nomē ie
sus constat ex quattuor litteris. Prima est i
et sig̃t virtutem iusticie in xp̄o cum sit litte-
ra recta ad modum regule. Esa.xi. Erit iusti
cia cingulum lumboruʒ eius. Scd̄a est e ⁊ si
gnificat virtutē mīe in xp̄o:qꝛ est clausa a si
nistris et aperta a dextris:quasi obliuiscens
mala et largiens bona. Titum tertio. Non
ex operibus iusticie que fecimus nos : sed
ꝫm misericordiam saluos nos fecit. Tertia
est s. et significat virtutem humilitatis :
quia licet sit littera alta est tamē capite in

clinata phil'.ij. Semetipsum exinaniuit for-
mam ƀui accipiens. Quarta est u ꝛ figt vir
tutem paupertatis: qꝛ est totaliter clausa a
parte iferiori ꝛ apta a pte supiori Mat. vi.
Nolite thesaurisare vobis thesauros in ter-
ra Luc. ij. Inuenies infantem pannis in-
uolutū et positum in presepio. Sic ergo ca-
ro xpi est dyadema: qꝛ ē ex omni parte clau-
sa ꝛ vna tantū linea clauditur: quia soluz ex
purissimis sanguinibus virginis fuit forma
mata. et causa extitit nostre victorie ꝛ coro-
ne cōtra dyabolum: qd̄ nulli alteri concessū
est. ideo dicitur. In propria venit. Hic per
gratiam tandem p gloriam. Amen.

¶ Dominica infra octauas natiuitatis do
mini Sermo. xiiij.

Puer autē crescebat et confortabatur plenus sapien
tia Luce. ij. Et in euāgelio ho-
dierno. Sanctus paulus. i. co-
rin. xv. capi. dicit sic. Factus est primus A-
dam in animā viuentē nouissimus adam in
spm̄ viuificantem. Primus homo de terra
terren⁹. Secūdus hō de celo celestis. Qua-
lis terren⁹ tales ꝛ terreni: qualis celestis ta
les ꝛ celestes. hec ille. In hijs verbis vocat
xp̄m scd̄z adā: cuius ratio est duplex. Pria
quia sicut prim⁹ adam est format⁹ de limo
terre diuina ꝟtute solū. ita xp̄s mystico spi
ramine de purissimis sanguinib⁹ ꝟginis glo
riose. Secūda: qꝛ sicͭ adam dormiente for-
mata est eua: sic de xpi latere soporati in cru
ce formata est ecclesia. ideo vocatͬ scd̄s adā
Sup hoc queritur sic. A Utrum xp̄s ab
instāti sue cōceptionis hūerit oēz plenitudi
nez create pfectionis. Ecce adā format⁹ est
pfectus magnitudine: fortitudine: ꝛ vigore.
ita ꝙ non creuit in istis: sed fuit formatus
iperfect⁹ sapiētia ꝛ cognitione grā ꝛ carita-
te: ita ꝙ creuit cognitione caritate ꝛ sapien
tia. Ideo qritͬ an sic fuerit de xp̄o vel nō. Re
spondet scūs Tho. iij. q. xij. ar. ij. in respōsiōe
principali dicēs. Duplex est pfectus sciētie
Un⁹ quidē ƀm essentiam. s. prout habit⁹ sci
entie augetur. Alius aūt ƀm effectum. Exē
plum si aliquis ƀm eundē ꝛ equalem habi-
tum sciētie. primo minora. alijs demonstret:
et postea maiora ꝛ subtiliora. Hoc autem se
cundo modo manifestū est ꝙ xp̄s in scien
tia ꝛ gratia pfecit sicut ꝛ in etate: qꝛ scz ƀm
augmētum etatis opera maiora faciebat q̄
maiorem sapientiam ꝛ gratiam demonstra

bāt. Sz q̄ztum ad habitum scientie manife-
stum est ꝙ habitus scientie infuse in eo nō
est augmētatus: cum a principio plenarie si
bi fuerit infusa omnis sciētia vt multo min⁹
sciētia beata in eo augeri potuit. De scientia
aūt diuina patet ꝙ nō potest augeri. ß pter
habitum sciētie infuse fuit in christo quidaz
habit⁹ sciētie acquisite. s. extrahere species in
telligibiles a fantasmatib⁹ cuz sit quedā na-
turalis actio hominis ƀm intellectum agen
tem ꝛ iste hitus per hmōi abstractionem
specierum a fantasmatibus potuit augmēta
ri: prout. s. intellectus agens post prias spēs
itelligibl'es abstractas a fātasmatib⁹ potͬat ēt
alias abstrahere. hec ille. Secūdo respōdet
ambrosi⁹ dicens. Jesus proficiebat ƀm sapi
entiā humanam. sapientia aūt humana est
que humano modo acquiritͬ. s. per lumen in-
tellectus agētis. Ad euidentiam clariorem
hui⁹ questionis: pono quattuor flores. B

¶ Prim⁹ flos. Puer iste be
nedict⁹ sic vtrāqꝫ naturā hꝫ vere: sic de⁹ ꝛ hō
dꝛ syncere. Hoc nobis reuelauit de⁹ pater du
plici signo ꝛ presagio: vt patet ex textu sacre
scripture. Primū fuit Gen̄. xxv. Ubi habetͬ
ꝙ in vtero rebecce duo gemelli iuēti sunt. s.
esau ꝛ iacob. Ita ꝙ fuerͭ due gētes in vtero
eius. Per rebeccā significatur beata virgo:
quoniā rebecca interp̄tatur multuz a deo ac
cipiens. Sed beata virgo pre alijs mulieri-
bus multum a deo accepit: scz plus gratie:
plus glorie: vt dicit Bernardus super mis-
sus est. Gemelli sunt filius dei patris. et fili
us hominis matris. Esau est filius homīs
matris hyspidus et pilosus qꝛ superfluitati-
bus ꝛ defectibus naturalibus plen⁹. Jacob
est filius dei patris simplex: ꝛ domi quietus
qꝛ in sinu patris perpetuo quiescēs. Isti duo
sunt simul in eodem vtero quia in xp̄o par
uulo: sunt in eodem supposito in virginis vte
ro ꝛ nunc in eius gremio: vt patz. Secundū
fuit ostēsuz. Ezechieli i. ca. Nā vidit nubem
magnam ꝛ ignem inuoluentem ꝛ splendo-
rem eius quasi speciem electri. Per nubem
significatur beata virgo: qꝛ christum obum
brauit. Luce. i. Uirtus altissimi obumbrabit
tibi: qꝛ vmbraculum faciet tibi: vt dicit Ber-
nardus vt sic dicatur: qꝛ nubes suscepit euz
ab oculis nostris Act. i. Etiam quia ab estu
dūie seueritatis nos refrigerauit sua inter-
positione ꝛ humiliatione. Etiam qꝛ effudit
pluuiā gratiarū sua impetratione. Per ignē

significatur spũssancti ardor: q̄ venit in nubem id est in beatã virginẽ: q2 spũssctũs superueniet in te. Luc. i. Per splendorẽ significatur fidei clara cognitio: quã angelo reuelãte accepit ⁊ nũq̃ perdidit. Luc. ij. Beata q̄ credidisti qm̃ ꝑficient in te q̄ dicta sũt tibi a dño. De medio ergo nubis q2 de vtero beate virginis ꝓcessit q̄si species electri. i. xp̃s deꝰ ⁊ hõ qui electro ꝓprie cõparat vt optime deducit Greg. sup Ezechielẽ exponẽdo istã figurã. Nã in electro est aurũ ⁊ argentũ: ⁊ ex hijs duobꝰ miscet: ita in xp̃o est diuinitas q̄ designat ꝑ aurũ: ⁊ hũanitas q̄ designat ꝑ argentũ: ⁊ ex hijs duabꝰ naturis ꝑsona xp̄i cõplectit. In electro ex tali cõmixtione argẽtũ crescit ĩ claritate: aurũ vero a suo fulgore pallescit. Sic in xp̃o ex vnione istarũ duarũ naturarũ hũanitas nostris oculis crescit ad dignitatẽ q2 nobilitat: sed diuinitas ad minorationẽ q2 minorat. ps. Minuisti eũ paulominꝰ ab angelis glia ⁊ honore coronasti eũ. In electro videmꝰ splendorẽ ⁊ sonoritatem ꝑmũ rõne auri. secũdũ rõne argẽti. ita ĩ xp̃o apparet splẽdor rõne admirande operatõis in sua cõceptõe: ĩmo est ipse splẽdor dei patris q̄ est sol. ad Heb. i. Qui cum sit splẽdor glie ⁊ figura substantie dei ⁊c̃. In xp̃o apparet sonoritas rõne sue ꝑdicatõis in eiꝰ locutione. ergo de medio nubis ꝓcessit species electri q2 de vtero virginis ꝑsona xp̄i filij dei ⁊ hõis cũ sit verus deꝰ ⁊ verus hõ. In cuiꝰ signum si xp̃s nõ fuisset hõ: quomodo fuisset de muliere ꝯceptꝰ: si nõ fuisset deꝰ quomodo fuisset sine virili semĩe de sanguinibꝰ ꝟginis formatꝰ: Si nõ fuisset hõ quomodo fuisset de muliere natꝰ: si nõ fuisset deus: quõ fuisset clauso vtero egressus: Si nõ fuisset hõ quõ lac suxisset: quõ fuisset pastus: Si nõ fuisset deꝰ quõ de celo vbere pleno fuisset alitꝰ: Si nõ fuisset hõ quõ fuissꝫ a pastoribꝰ visitatꝰ: si nõ fuisset deꝰ quõ fuisset ab angelis canẽtibus demõstratꝰ: Si nõ fuisset hõ quõ fuisset circũcisus: si nõ fuisset deꝰ quõ angelo predicãte fuisset iesus vocatꝰ: Si nõ fuisset hõ quõ fuisset a magis ꝑquisitꝰ cũ deꝰ sit vbiq3: si nõ fuisset deꝰ quõ fuisset adoratꝰ cũ adorari sit ꝓpriũ dei: Si nõ fuisset hõ quõ obtulissent ei mirrã ad corpꝰ cõsolidãdũ: si nõ fuisset deꝰ quõ obtulissent ei aurũ ad regiã maiestatẽ ostẽdẽdã: ĩmo quõ thus ad eũ verũ deũ venerandũ: ergo iste puer bñdictꝰ est simul deꝰ ⁊ hõ. vñ Hylariꝰ li. ij. de trini. dic̃ sic. Parit virgo ꝫ partꝰ a deo est. Infans vagit laudantes angeli audiunt. pãni sordent: deꝰ adorat. Itaq3 potestatꝫ dignitas non amittitur: dũ carnis hũilitas predicat. hec ille. Et Hiero sup eplam heb. dicit sic. Respicis cunas xp̄i vide parit ⁊ celũ. Uagientẽ in presepe intueris infantẽ: ꝫ ãgelos simul auscultã laudãtes. Herodes ꝑsequit: sed adorant magi. ignorãt pharisei: sed stella demõstrat. baptizat a seruo: ꝫ vox dei desuper tonãtis audit. Aquis ĩmergit: sed colũba descendit ĩmo spũs in colũba. hec ille. Ecce quomodo in xp̃o puero nõ fuerũt hũilia tantũ hũanitatis ⁊ infirma: sed ⁊ sublimia diuinitatis ⁊ excelsa ⁊c̃. E

Secũdus flos. Puer iste

benedictꝰ q̃tũ ad naturã diuinã sic fuit plenus sapiẽtia ⁊ cognitõne q̃ nunq̃ creuit in vlla huiꝰ ꝑfectiõe. hoc ostẽdit deꝰ duplici signo ⁊ ꝑsagio sacre scripture. Primũ habet Apoc̃. iiij. vbi iohãnes vidit sedẽ ⁊ sup sedẽ sedentẽ q̄ erat similis aspectui iaspidis. Per istã sedẽ intelligit btã virgo in cuiꝰ medio. s. priꝰ in vtero ⁊ nũc in gremio xp̃s dei filiꝰ requiescit q̄ dr̃ similis lapidi iaspidis: q2 sicut iaspis a sui ꝑncipio habuit totã suã virtutẽ ⁊ perfectionẽ ⁊ viriditatẽ nec ampliꝰ in hijs creuit: sic xp̃s dei filiꝰ ab eterno sue gñatiõis habuit totã suã virtutẽ ⁊ ꝑfectionẽ: ideo dr̃ quiescere ⁊ sedere: q2 a minori perfectõe ad maiorẽ nõ mouet: q2 habitibꝰ ꝑsentibꝰ ĩ materia cessat motꝰ. vt dr̃. ij. de gñatõne. Secũdum habet Apoc̃. x. vbi dr̃ q̃ iohãnes vidit angelũ descendẽtẽ de celo amictũ nube ⁊ facies eiꝰ erat sicut sol. Per istũ angelũ intelligit xp̃s dei filiꝰ q̄ dr̃ angelꝰ rõne missionis: q2 missus est in mũdũ ad nos docendũ ⁊ illuminandũ. Esa. ix. Uocabit nomẽ eiꝰ magni consilij angelꝰ. Et eccl'ia cantat. Angelꝰ cõsilij natꝰ est de virgine: sol de stella. Per nubem intelligit hũanitas xp̄i q̄ velat filij dei diuinitatẽ ⁊ obũbrat. Per faciẽ intelligit diuinitas xp̄i: q2 sicut facie hõ cognoscit. sc3 q̃ sit hõ: ita xp̃s diuinitate q̃ sit filiꝰ dei: q̄ q̄dẽ est sicut sol. Nã sol oĩa illumĩat nũc vnã partem nũc aliã: ⁊ tñ nõ crescit nec auget lumine nec ꝟtute nec q̃titate ⁊ hꝫ in se l3 plꝰ de feruore ⁊ lumĩe nobꝫ infundat vno tp̄e q̃ alio. S3 alij planete crescũt ⁊ augmẽtant lumĩe ⁊ ꝟtute. vt p3 in luna. Sic xp̃s in q̃tũ deꝰ oĩa illumĩat plus vnũ q̃ aliũ ⁊ magꝭ vno tp̄e q̃ alio. vt patuit ĩ aplis. tamẽ ipse q̃tũ ẽ de se nũq̃ creuit cognitõne: virtute: aut perfectõe

ab eterno sue gñatõnis: sicut nec sol a ꝑnci-
pio sue creatõnis: ꝙuis alij hoĩes aliquãdo
augmẽtant charitate ⁊ grã: ⁊ aliqñ minuãt
vñ Jacobi.i.dr. Apud quẽ nõ ẽ trãsmutatio
nec vicissitudinis obũbratio. Sic ergo iste puer
bñdict⁹ a ꝑncipio sue gñatõnis tãtũ sciuit ⁊
potuit inꝙtũ de⁹ ꝙtũ in etate ꝓuectiori. ido
Leo papa i ſmo. de nati. dñi dic sic. Cũ ergo mi
sericors oĩpotẽsqz saluator ita susceptõis hu
mane moderaret exordia: vt ꝟtutẽ insupera
bilis a suo hoĩe deitat ꝑ velamẽ nr̃e infirmi-
tatis abscõderet illusa est securi hostis astu-
cia: q natiuitatẽ pueri i salutẽ hũani gñis ꝓ-
creati: nõ alit sibi ꝙ oĩz nascẽtiũ putauit ob-
noxiã. Vidit em̃ vagiẽtẽ atqz lachrymantẽ.
vidit pãnis iuolutũ ⁊ legali sacrificio ꝑfun-
ctũ. Agnouit deinceps solita incremẽta pue
ricie ⁊ vsqz ad viriles ãnos nõ dubitauit de
naturalib⁹ augmentis. hec ille. Et Fulgẽti⁹ i ser
mo. de nati. dñi dic sic. Hodie xps iesus dñs
nr̃ in q est diuinitatis plenitudo carnis nr̃e in
firma suscipiẽs. nou⁹ nat⁹ est hõ. hodie exor
tũ est in tenebris lumẽ. hodie illũ quẽ celi se
hr̃e gaudebãt mũd⁹ dũ nescit accepit. Nou⁹
quidẽ hõ: sed dñs sempitern⁹. Nou⁹ xps: sed rex oĩz
seculorum. hec ille. Et Orige. in homel. sup ꝟbũ
thematis dic sic. Xps iesus i eo ꝙ puer erat. i.
habitũ hũane fragilitatis induerat crescere ⁊
ꝯfortari hẽbat. In eo ꝟo ꝙ ⁊ ꝟbũ dei ⁊ de⁹
etern⁹ erat nec ꝯfortari idigebat nec hẽbat au
geri. Vñ rectissime plen⁹ sapia ⁊ grã ꝓhibet
Sapia quidẽ qr in ipo habitat oĩs plenitudo
diuinitatis corporalit: grã aũt qr eidẽ media-
tori dei ⁊ hoĩz hoĩ iesu xpo magis grã donata
est: vt ex quo hõ fieri cepisset ꝑfect⁹ eẽt etiã de⁹.
Cui silr ẽ ꝙ ꝓhibes eũ plenũ grã ⁊ ꝟitate: eã-
dẽ ipe diuinitatis excellẽtiaz ꝟitatis quã lucas
sapientie nomĩe cõmẽdat. hec ille. ¶ D

¶ Terti⁹ flos. Puer iste be-
nedict⁹ licz nõ fuerit augmẽtat⁹ ſm hũanita-
tẽ ꝙtũ ad grãz ⁊ sapiam: tñ creuit ei⁹ cogni-
tio ꝙtũ ad modũ ⁊ experiẽtiã. Hoc ostẽdit
duplici signo. Primum hr̃ Geñ.ij. vbi dr̃ ꝙ
arborẽ scie boni ⁊ mali posuit de⁹ i paradiso
⁊ simul eã formauit ⁊ ꝟtutẽ totã ei dedit ⁊
simul fructũ habuit nec aliquo modo creuit.
Secũdũ Aug. sup Geñ. ad lrãz. Per illã ar
borẽ intelligim⁹ xpi aĩaz q fuit a deo inserta
carni sicut arbor terre. fuit arbor doctrinarũ
boni ⁊ mali gratiarũ ⁊ penarũ. Boni ⁊ gra
tiarũ quo ad bonos. mali ⁊ penarũ quo ad
malos. Per paradisuz terrestrẽ intelligim⁹
beatã virginẽ q fuit paradisus venustatis ꝑ
virtutũ varietatẽ: ⁊ voluptatis ꝑ gratiarũ col
lationẽ ⁊ impetrationẽ. Aĩa ergo xpi vt arbor
illa fuit terre infixa: qr carni inserta in para-
diso qr i virginis vtero plena oĩ sapia ⁊ ꝑfe
ctiõe. Ideo dr̃ Apoc.xij. Qr habebat i capite
coronã stellarũ duodeci. Secũdũ hr̃ Apoc.
xiiij. vbi dr̃ ꝙ iohãnes vidit sup montẽ syon
agnũ stantẽ ⁊ cũ eo centũ. xliiij. milia. Per
montẽ syon intelligim⁹ xpi carnẽ vel corp⁹
duplici rõne suggerẽte. Primo rõne sublima-
tionis: qr sicut mons syon erat i sublimi si-
tuat⁹: ita caro xpi erat sublimior alijs digni-
tate. Secũdo rõne ꝑeminẽtie: qr sicut mõs
syon ꝑeminebat ciuitati hierlm. Juxta illud
Zach.ix. Dicite filie syon ecce rex tu⁹ venit ti
bi. ita corp⁹ xpi supeminet grã ⁊ glĩa oĩ vi-
denti deũ ⁊ pacifice: qr hierlz visio pacis in-
terpretat. Per agnũ itelligit xpi aĩa ⁊ spũs
Primo rõne mãsuetudinis: qr fuit xpi spũs si
cut agn⁹ mitis ⁊ hũilis nõ supb⁹ nec elatus.
vñ dic Math.xi. Discite a me qr mitis suz ⁊
hũilis corde. Secũdo rõne incõtamiatõnis
qr sicut agn⁹ annicul⁹ fuit pur⁹: sic xps fuit
ille agn⁹ de quo dic Esa.liij. Oblat⁹ est qr volu-
it. Et sicut agn⁹ corã tondẽte se obmutescet.
Et.i. Pet.ij. Cũ malediceret non maledice
bat: cũ pateret nõ cõminabat q pctm̃ nõ fe-
cit nec dol⁹ inuẽt⁹ est in ore ei⁹. Sic ergo agn⁹
stabat sup montẽ syon: qr xpi spũs carni ꝑ-
sidens quiescebat ꝑfectõe ⁊ ꝟtutib⁹ ⁊ nõ acq
rendo ambulabat nec crescebat. Cũ eo cẽtũ
xliiij. milia. Per numerũ quaternariũ intelli-
go quattuor ꝟtutes cardinales ꝑficientiũ seu
actiuorum. Per nũerũ cẽtenariũ itelligo ꝑfecti
ones ꝑseuerãtiũ: ⁊ qr i xpo i instãti sue ꝯce
ptõis erãt ꝑfectões oĩz ꝟtutũ: ido erãt cũ eo
cẽtũ quadragintaquattuor milia. ergo xps ꝙtuz ad
aĩaz ab instãti sue ꝯceptiõis fuit sapia ⁊ grã
imo ⁊ glĩa plen⁹ sic nũc. Et tantã gloriã ha-
buit xpi aĩa i cruce pẽdẽtis ꝙtũ ad ꝑmiũ es-
sentiale sicut nũc: nec vnꝙ creuit ꝙtũ ad hoc:
licz aũt xpi aĩa nõ creuerit in sapia: creuit tñ i
experiẽtia: qr multa q sciebat per speculatiuã
experiebat quotidie ꝑ practicã. puta malicias
⁊ pctã hoĩm q oculis corporis sui videbat: in-
firmitates hoĩm ⁊ defect⁹ eorum. Quod declarat
exẽplo familiari. Medic⁹ em̃ q nũꝙ passus
est quartanã scit passiões ⁊ dolores quartane
solũ ꝑ speculatiuã: sed si accidat ꝙ ipe sit quarta
nari⁹: tũc scit etiã ꝑ experiẽtiam: ita ꝙ creuit
ei⁹ scia: nõ in re scita sed in modo sciendi. Sic
in ꝓposito xps ꝙtũ ad diuinitatẽ ab eterno

⁊ eius aīa a sue creatiōis ꝑncipio sciuit oēs infirmitates ⁊ penas naturales hoīm ⁊ peccata eoꝝ ⁊ malicias ⁊ hoc ꝑ speculatiuā: sed ꝓcessu tēporis qn̄ xp̄us infirmitates ⁊ defectus gn̄ales passus ē ⁊ expert⁹ in se: tunc creuit ei⁹ scia: nō in re scita ſ; in modo sciēdi ꝑ experiētiā. In cui⁹ figurā mādauit de⁹ abrahe vt īmolaret filiū suū: ⁊ hoc fecit de⁹ nō vt sciret volūtatē ei⁹ quā ab eťno sciuit: ſ; vt experimētū sumeret de eo: ı̄do dicit. Nunc cognoui. id est expertus sum. E

Quartus flos. Puer iste bn̄dict⁹ sic q̄ ad corp⁹ crescebat ⁊ ꝯfortabať ꝙ corporali quātitate virtuali fortitudine ⁊ corporali vigore augmētabať. p; duplici signo ⁊ ꝑsagio. s. ꝑmo de hedera Ione vlti. vbi dr̄ ꝙ cu; ionas nimio ardore solis estuaret subito hedera orta ē ⁊ creuit ⁊ ionas sub ea se obūbrauit ⁊ refrigerauit. Et ecce vermis subito ī radice affuit: ⁊ eā corrosit ⁊ hedera aruit. Per hederā intelligo xp̄i ꝑsonā. Per solis feruorē dei patris furorē q̄ ꝑphetas ⁊ alios sctōs patres ⁊ totu; gen⁹ hūanū estu iusticie ꝑpť ade culpā cōburebat. subito est hedera orta: q; xp̄s subito ꝯcept⁹ ⁊ format⁹ est: nō in tp̄e ſ; in instanti. Et cū nata ē hedera creuit: q; xp̄i ꝑsona v̄tute ⁊ magnitudine corporali ı̄naluit: ⁊ a solis ardore q; a dei patris furore nos liberauit: ſ; vermis ı̄uidie iudeoꝝ eū interfecit: ⁊ de⁹ ciuitati niniue. i. mūdo ī pctīs posito pepercit. Nā sol ad instar regis niniue ı̄duit se sacco caliginis ⁊ tenebrositaƚ. vt dr̄ Math. xxvij. Secūdo p; Apoc̄. i. vbi dr̄ ꝙ iohānes vidit xp̄m ambulātē ī medio septē candelabroꝝ aureoꝝ. in figura ꝙ xp̄us cresceret in ꝑncipio ꝙtu; ad corpus ⁊ cōfortareť ꝙtū ad septē. s. q̄ ad qnq; sensus corporis ⁊ oꝑatōes eoꝝ ⁊ experiētias ⁊ quo ad locutionē ⁊ q̄ ad magnitudinē. Ista sunt septē candelabra in quoꝝ medio. i. in pueritia āmbulabat ⁊ crescebat sicut alij pueri. Nā defect⁹ naturales gn̄ales nō culpabiles oēs xp̄s habuit sic ali⁹ hō vel puer. Ubi nota ꝙ defect⁹ sunt duplices. quidā singulares ⁊ speciales: sic esse cecū claudū leprosum q̄ nō sūt in oīb⁹ ſ; in q̄busdā: ⁊ tales defect⁹ xp̄s non assūpsit nec habuit. Quidā sūt gn̄ales ⁊ vniuersales q̄ tn̄ repugnāt ꝑfectiōi scie ⁊ gr̄e: vt ignorātia q̄ repugnat ꝑfectiōi scie ⁊ ꝑnitas ad malū q̄ repugnat ꝑfectōi gr̄e: ⁊ tales xp̄s nō assūpsit nec habuit. Quidā sūt gn̄ales q̄ cōsequunť totā naturā hūanā ex pctō originali ⁊ nō repugnāt ꝑfectioni sciē nec gr̄e: vt famere sitire frigere lassari mori ⁊c̄. ⁊ tales oēs xp̄s assūpsit ad satisfaciēdū ꝑ pctō vniuersali oīm: ⁊ ī talib⁹ defectib⁹ ⁊ passionib⁹ crescebat xp̄us vt verificeť illud Hester. iiij. Fons paru⁹ creuit in fluuiū. Et sic p; q̄stio declarata. s. ꝙ ꝙuis xp̄us fuerit alter adā nō creuit ī ꝑfectiōib⁹ nec ſm diuinitatē nec ſm aīam ī reb⁹ scitis vt dictū ē: crescebat tn̄ ⁊ cōfortabať corꝑe ⁊ ei⁹ vigore: q; ista hebdomada ē puer ǧ puer crescebat ⁊ ꝯfortabať plenus sapīa vt dicūt v̄ba ꝑposita. In q̄b⁹ verbis ꝑcipue notāť tria ⁊ sūt ista sc;. Prīo humilitaƚ euidētia ſm quā viuebat inť gentes gratiose. ibi. puer aūt. Secūdo sanctitaƚ eminētia ſm quā pollebat inť gētes v̄tuose. ibi. crescebat ⁊c̄. Tertio deitatis excellentia ſm quā docebat inť gētes miraculose. ibi. plen⁹ sapīa. que oīa satis patēt ī euāgelio hodierno. Cui⁹ expositionē moralē videam⁹. Per mariā virginē intelligo sanctā matrē ecclesiam: q; sicut btā maria fuit virgo ⁊ xp̄i mater eo ꝙ maria dr̄ quasi illuminata: ita eccl̄ia q̄ est ꝑprie ꝯgregatio fideliū est virgo fide incorrupta. Un̄ xp̄s dixit. Ego rogaui ꝑ te petre vt nō deficiat fides tua. Etiam est mater xp̄i: quia xp̄m concipit corde per fidem ⁊ cognitionē: parit aūt ꝑ sanctā operationē. Etiam est illuminata qm̄ est gratia illustrata. Nam ecclesia nunꝙ fuit nec est nec erit sine fide: sine sancta operatōe: sine vite sanctitate. Per ioseph sponsum marie ⁊ virginitaƚ eius custodem intelligo vniuersalē ecclesie pastorem ⁊ fidelitatis eius custodē. Unde xp̄s dixit. Et tu aliquādo cōuersus cōfirma fratres tuos. Iste est spōsus marie. id est ecclesie qui audiūt mirabilia de isto puero iesu benedicto. Nam in scripturis audiunt ⁊ legunt eū ab angelo nunciatum: de virgine natum: a pastoribus ⁊ regibus adoratu;: mortuū ⁊ resuscitatū: in celū ascendisse: ad iudicium venturū vt bonis gloria; ⁊ malis penā reddat: q̄ oīa maria ⁊ ioseph firmiť credunt. Per simeonē iustum ⁊ timoratū ⁊ spūsancto plenum intelligo predicatorē qui debet esse iustus rectitudine: timoratus sancto timore: spiritusancto repletus: doctrina ⁊ intelligentia: vita ⁊ sanctitate. Iste tanꝙ simeon prophetizat quia futura annunciat. Iudicat em̄ matrem ecclesiam vt alteram mariam de christi conceptione ⁊ fidelitate letam gladio persecutionis christi feriendam: et corde suo perforandam; quia non solum

externis penis ſ internis ꝑſuaſionib⁹ ⁊ fal-
ſis argumentis trāſfigendā: attamē nō mo-
riendā:qꝛ in vera fidelitate ꝑmanebit ſicut
virgo maria in xp̄i paſſione fuit doloris gla
dio ꝑforata:nō tñ mactata. Per aīam intel
ligo quālibꝫ ꝑſonā eccl'ie vel aīam noſtrā q̄
aīa ꝑmo fuit cōiugata ꝑ ſeptē annos demū
toto tp̄e vite ſue viduata:ſemꝑ tñ ſācta. Et
aīa noſtra ꝑmo debꝫ eſſe cōiugata.ſcꝫ ꝑ vite
actiue opa xp̄o cōiuncta ⁊ hoc ꝑ ſeptē opa
mīe velut ſeptē tēporib⁹:demū dꝫ eſſe vidua.
ſcꝫ ab operib⁹ exteriorib⁹ aliena ⁊ opib⁹ inte
riorib⁹ meditatōib⁹ orōnib⁹ ſctis cōtempla
tionib⁹ deo cōtinue ꝯiuncta vſqꝫ in finē vite
ſue cōtemplādo puerū ieſum tanq̄ ſpeculuꝫ
⁊ exēplar ante oculos ſuos ꝓponēdo.ſ. quō
fiat puella.i.a pctīs pura ⁊ quō creſcat ⁊ cō
fortet.ſ.deuotōe ⁊ orōne:plena ſapiētia diui
ne cognitōnis ⁊ grā ſctē charitatis: ⁊ ſic ꝑue-
niet ad ſtatū īmobilis perfecteqꝫ glorifica-
tionis in ſecula ſeculoꝝ Amen.

¶ De eadē dñica infra octa.natiuitatis dñi
ſermo q̄ omni tp̄e fuit fides incarnationis.

Et ſub tutorib⁹ et
actorib⁹ vſqꝫ ad ꝑfinitū temp⁹
a patre. Gal.iiij. Sāct⁹ Aug.
ad optatū vt allegat magr ſen
tētiarū.lib.iij.diſt.xxv.c.ij.dic ſic. Illa fides
ſāna ē q̄ credim⁹ nullū hoīem ſiue maioris
ſiue parue etatis liberari a cōtagione mortis ⁊
obligatōe pctī qd̄ ꝑma natiuitate contraxit
niſi ꝑ vnū mediatorē dei ⁊ hoīm ieſum xp̄ꝫ
cui⁹ hoīs eiuſdēqꝫ dei ſaluberrima fide:etiā
illi iuſti ſalui facti ſūt q̄ priuſq̄ veniret ī car-
nē crediderūt venturū. Eadē eñ eſt fides
noſtra ⁊ illoꝝ.hec ille. Sup quo verbo mo-
ueo talē q̄ſtionē. ¶ Utrū ſacramētū in-
carnatōis xp̄i qd̄ fuit reuelatū antiq̄s velut
tutorib⁹ ſit neceſſariū credere ꝑ ſaluādis pec
catorib⁹: Ad iſtam q̄ſtionē rn̄dent duo do
ctores eccl'ie. Prim⁹ ē btūs Greg.ſup Eze
chielē dicēs ſic. Et q̄ preibāt ⁊ q̄ ſeq̄bant cla
mabant dicētes. Oſanna filio dauid, Quia
oēs electi qui in iudea eſſe potuerūt:ſiue qui
ſūt nūc in eccl'ia in mediatorē dei ⁊ hoīꝫ cre-
diderunt. Eadē eñ fides mediatoris q̄ nos
ſaluat:ſaluos iuſtos faciebat antiquos:pu-
ſillos cū magnis.qꝛ ſic nos credim⁹ xp̄m ī
carne veniſſe:ita illi venturū.hec ille. Secūd⁹
eſt ſctūs Tho.ij.ij.q.ij.arti.vij.ī reſpō.dicēs
Illud ꝓpe ⁊ ꝑ ſe ꝑtinet ad obiectū fidei per
qd̄ hō btitudinē cōſequit, via aūt hoīb⁹ ve-
niendi ad beatitudinē eſt miſteriū incarna
tionis ⁊ paſſiōis xp̄i.dr̄ eñ Act.iiij. Nō eſt
aliud nomē ſub celo datū hoīb⁹ in q̄ oporte-
at nos ſaluos fieri.ideo miſteriū incarnatio
nis xp̄i aliq̄lit oportuit omī tp̄e eſſe creditū
apd̄ oēs: diuerſimode tñ ſm̄ diuerſitatē tē-
porū ⁊ ꝑſonarū. Nam hō ante ſtatū pctī ha
buit explicitā fidē de xp̄i incarnatōne ſm̄ q̄
ordinabat ad ꝯſūmatōnē glīe:nō aūt ſm̄ q̄
ordinabat ad liberationē a pctō ꝑ paſſionē
⁊ liberatōnē a pctō:qꝛ hō nō fuit ꝓſcius pctī
futuri. Videt aūt incarnatōis xp̄i fuiſſe pre
ſcius ꝑ h̄ qd̄ dixit, ꝓpt̄ h̄ relinq̄t hō patrē ⁊
matrē ⁊ adherebit vxori ſue. vt h̄r Gen.ij.
Et hic apl's Eph.v.dic. Sacramētū h̄ dico
magnū in xp̄o ieſu ⁊ in eccl'ia: qd̄ q̄dē ſacra
mentū nō eſt credibile ꝑmū hoīeꝫ ignoraſſe
poſt pctm̄ aūt fuit explicite creditū miſteriū
xp̄i:nō ſolū q̄tū ad incarnatōnē ſ etiā q̄tū
ad paſſionē ⁊ reſurrectōeꝫ q̄b⁹ hūanū gen⁹
a pctō ⁊ morte liberat.alit eñ nō ꝓfiguraſ-
ſent xp̄i paſſionē q̄buſdā ſacrificijs ⁊ ante le
gem ⁊ ſub lege.quoꝝ q̄dē ſacrificioꝝ ſignifi
catū explicite maiores cognoſcebāt:mīores
aūt ſub velamīe illoꝝ ſacrificioꝝ credētes ea
diuinit⁹ eſſe diſpoſita de xp̄o vēturo q̄dāmo
do habebāt velatā fidē. Et ſic pꝫ ea q̄ ad mi
ſteria xp̄i ꝑtinēt.tanto difficili⁹ recognouert
q̄to xp̄o ꝓpinq̄ores fuerūt.hec ille. Ydo dic
verbū ꝓpoſitū. Eſt ſub tutorib⁹ ⁊ actoribus
vſqꝫ ad ꝑfinitū tp̄s a patre. Qd̄ v̄bū exponi
tur trib⁹ modis vt patꝫ ꝑmo ſic. Quāto tp̄e
heres paruul⁹ eſt.ſ.etate ⁊ ſcia:eſt ſub tutori
bus ⁊ actorib⁹ q̄ diſtingunt.nā paruul⁹ ꝯue
nitur ab alijs ⁊ cōuenit alios. Dicūt eñ tu-
tores q̄ cauſas ei⁹ agūt tuēdo ꝯtra aduerſa-
rios eū ꝯueniētes. Actores v̄o q̄ cauſas ei⁹
agūt ꝯtra eos q̄s cōuenit. Etiā tutores dicū
tur ſub quoꝝ cuſtodia ſūt paruuli vſqꝫ ad de
cimūquartū ānū ꝑfectū. Actores aūt dicūt
curatores q̄ habēt eoꝝ curā a decioq̄rto āno
vſqꝫ ad vigeſimūq̄ntū ānū vſqꝫ ad ꝑfinitū
tp̄s a pr̄e.antiq̄t⁹ eñ erat ꝯſuetudo q̄ parē-
tes ī teſtamēto ſuo determinabāt tp̄s tutele
paruuloꝝ:ſ hodie ē determīatū ſm̄ ꝯſuetudi-
nē diūſarū regionū q̄tuꝫ debeat eē puer ſub
tutela. Et lex determīat vſqꝫ ad decimumq̄rtū
annū ꝑfectū.vel vſqꝫ ad ꝑfinitū tp̄s a pr̄e.i.
a iure ordīato a ſapiētib⁹. Secūdo adaptat
ſimilitudo ad xp̄ꝫ,ſic:q̄to tp̄e heres fuit par
uul⁹ fuit ſub tutorib⁹,i.ſub maria ⁊ ioſeph de
fendētib⁹ ꝯ herodē: ⁊ apl'os ꝯ iudeos vſqꝫ
ad ꝑfinitū tp̄s a pr̄e,i, vſqꝫ ad tp̄s q̄ voluit.

de⁹ φ manifestaret suã deitatẽ ꝛ potẽtiã ĩ mi
raculis ꝛ signis ꝛc̃. Cũcta em̃ fecit de⁹ ĩ tpe
suo: qꝛ ĩ oĩb⁹ obſuauit tp̃s ꝛ oportunitatẽ vt
pꝫ ĩ q̃ttuor opib⁹. Pꝛĩo mũdũ creãdo. Eccs
iij. Cũcta fecit de⁹ ĩ tpe suo. Secũdo ĩ mũdũ
veniẽdo. Esa. xiiij. Prope ẽ vt veniat tp̃s ei⁹
Tertio hoĩb⁹ p̃dicãdo. Osee. x. Tp̃s reqrẽdi
dñm cũ ip̃e venerit docebit nos. Quarto p
nob moriẽdo. Joh. vij. Tẽp⁹ meũ nõdũ ad-
uenit ꝛ hoc fuit tp̃s p̃finitũ a p̄re. Tertio qꝛ
xp̃s gessit typũ eccl̃ie ꝛ fidei xp̃iane: cui⁹ fuit
p̃ncipiũ, ꝛ caput põt dici φ eccl̃ia dei ẽ ꝛ fuit
sub tutorib⁹ ꝛ actorib⁹ a creatõe mũdi: nũφ
em̃ de⁹ pmisit eccl̃iaꝫ ꝛ fidẽ xp̃ianã ĩ tãtũ flu
ctuari qn semp h̃ret defẽsores ꝛ actores. vñ
Augu. li. xviij. de ciui. dei. c. xviij. dic̃ sic. Nõ so
lũ a tpe corporalis p̃sentie xp̃i ꝛ apl̃oꝝ ei⁹: ſ
ab ip̃o abel quẽ p̃mũ iustũ impius frat̃ occi
dit. ꝛ deĩceps vsqꝫ ĩ hui⁹ seculi finẽ int̃ p̃secu
tiones mũdi ꝛ ꝯsolatões dei peregrinãdo p-
currit eccl̃ia vsqꝫ ad p̃finitũ tp̃s a p̄re. sic dic̃
Aug. s̃moẽ. iiij. de scto petro sic. Sic em̃ noe
in archa naufragãte mũdo q̊s suscepat cun
ctos ſuauit ĩcolumes: ita ꝛ eccl̃ia petri ꝯfla-
grante seculo: oẽs q̊s ãplectit̃ ſuabit. Et sic
adhuc ĩ trãsacto diluuio ad archã noe colũ-
ba signũ pacis detulit: ita in trãsacto iudicio
xp̃s ad eccl̃iaꝫ petri gaudiũ pacis deferet: qꝛ
ip̃e colũba ꝛ pax ẽ. ꝛ ip̃e pmisit. Iterũ vide-
bo vos ꝛ gaudebit cor vr̃m. h̊ ille. B ¶ Sciẽ
dũ φ post pctm̃ p̃mi hoĩs eccl̃ia remãsit ve-
lut pupilla ꝛ orphana quã oẽs p̃seq̃bãt̃ diũ
sis p̃secutoĩb⁹ pctõꝝ. sic declarat btũs Aug.
li. de vita xp̃iana dicẽs sic. Aliq̊s noui q̊s ita
insipientie ꝛ ĩprudẽtie tenebrosa ignorãtia
fallit ac decipit: vt fidẽ quã h̃re simulãt sine
iusticie opib⁹ apð deũ sibi cẽseãt p̃futurã: ꝛ
h̊ erroris gñe sine metu crimĩa nephãda cõ-
mittũt: dũ credũt deũ nõ criminũ ſ tãtũ p̃fi-
die vltorẽ. r̃ndeat ille mihi cui⁹ talis ẽ sens⁹.
Adã a deo fact⁹ ẽ hõ p̃m⁹ ĩ p̃ncipio stati mũ
di p̃fidie an pcti causa dãnat⁹ ẽ: in q̊ nihil in
credulitatꝭ fuisse ĩuenio pret̃ ĩobediẽtiã solã
cui⁹ cã dãnat⁹ ẽ: ꝛ oẽs suo dãnamur exẽplo.
Cayn q̊qꝫ ñ p̃fidie cã ſ qꝛ fratrẽ ĩteremerat
ꝯdẽnat̃. Quid plura. vniũs⁹ h̊ mũd⁹ diluuio
ĩterijt nõ p̃fidie cã ſ criminũ. sodoma ꝛ go-
morra vt repẽtino cremarent̃ incẽdio: nullã
causã infidelitatꝭ ĩuenio nisi pctõꝝ ꝛ scelerũ
qð scp̃tura euidẽtissime demõstrat dicẽs. ho
mines sodomite mali ꝛ pctõres erãt in ꝯspe
ctu dei valde. Ppl̃s ip̃e iudaic⁹ vt tã freq̃nt̃
ĩterire videret̃ ꝛ corripi nõne pctõꝝ cã p̃sta-
bat̃: h̊ ille. Quis aũt eccl̃ia xp̃i sic multiplices
pateret̃ p̃secutõnes: tñ in q̊libꝫ statu habuit
tutores ꝛ actores. s. sctissimos patres q̊ dice
bant illð qð h̃r di. lxxxvij. c. Irreligiosũ pror
sus ꝛ execrabile iudicam⁹. si q̊sq̃ vl' extraneus ĩ sua tuitõe susceptos ñ oĩ fide ꝛ tota ani
mi sui educauerit sctitate. h̊ ibi. Propt̃ea in-
sudabãt scti p̄res vt fides sctẽ m̃ris eccl̃ie ꝛ
messie filij ei⁹ defẽderet̃ ab hostib⁹ suis. Fue-
runt autẽ tutores fidei xp̃i nõ solũ fideles ſ
etiã gentiles ꝛ pagani q̊ ad singulos articu
los fidei. Vñ ex oĩ gñe hoĩꝫ adducã sex gñа
hoĩm: q̊rũ q̊libꝫ apponet dictũ suũ circa vnũ
articulũ fidei.

Fides xp̃i est sub	Patriarchis Prophetis Regibus Apostolis Sibillis Virtutibus	tutorib⁹ ꝛ actoribus

¶ Primo fides xp̃i quo ad
singulos articulos symboli ẽ sub p̃riarchis
tutorib⁹ ꝛ actorib⁹. vt pꝫ. Adam Geñ. v. dic̃
Creauit de⁹ hoĩeꝫ. Ad similitudinẽ dei fecit
illũ masculũ ꝛ feminã: creauit eos ꝛ bñdixit
illis. h̊ ibi. ꝛ hoc q̊ ad p̃mũ articulũ symboli
Noe Geñ. v. dic̃. Iste ꝯsolabit̃ nos ab operi
bus ꝛ laborib⁹ manuũ nostrarũ in terra cui
maledixit dñs. h̊ ibi. Et loq̊t̃ de filio dei q̊ de-
bebat saluare gen⁹ hũanũ sic pmiserat ei de⁹
Geñ. ix. Arcũ meũ ponã ĩ nubib⁹ celi ꝛ erit
signũ federis int̃ me ꝛ int̃ terrã: nequaq̃ vl
tra maledicã terre pp̃t hoĩeꝫ. ꝛ h̊ p̃tinet ad
secũdũ articulũ in q̊ ponit̃ nomẽ ies⁹ qð inter
pretat̃ saluator. Abrahã Geñ. xv. dicit. Cũ
sol occubuisset facta ẽ caligo tenebrosa ꝛ ap
paruit cliban⁹ fumãs ꝛ lãpas ignis trãsiens
int̃ diuisiones illas. h̊ ibi. Cliban⁹ fumãs est
vter⁹ v̊gĩs ĩ q̊ format⁹ ẽ panis celestis. Joh.
vi. Ego sum panis viu⁹ q̊ de celo descẽdi. Fu
mauit ãt p obũbratõeꝫ spũsscti. Luc̃. i. Spi-
ritussctũs supueniet ĩ te: ꝛ v̊t⁹ altissimi obũ
brabit tibi. Nã fum⁹ obũbrat radiũ sol̃. lam
pas accẽsa ẽ fili⁹ dei. Esa. lxij. Saluator ei⁹ vt
lãpas accẽdat̃. Hec aũt facta sunt ĩ ꝯceptõe
xp̃i ꝛ natiuitate ei⁹ ex v̊gie. ꝛ h̊ p̃tinet ad ter
tiũ articulũ. Ysaac Geñ. xxij. dic̃. Colligauit
filiũ suũ ꝛ posuit eũ ĩ altari sup struẽ lignoꝝ
vt ĩmolaret eũ. h̊ ibi. Per struẽ lignoꝝ ĩtelli
git̃ lignũ crucꝭ: qð xp̃s ĩ humeris suis porta-
uit ĩ q̊ crucifix⁹ ẽ. Mat. xxvi. Et baiulãs sibi
crucẽ exiuit ĩ eũ q̊ dr̃ caluarie loc⁹. de⁹ p̄r mã-
dauit xp̃o vt ascẽderet crucẽ. Ro. viij. Pro-

prio filio suo nō pepcit: sȝ p nob̄ oib⁹ tradidit
illū. ⁊ h̄ ptinet ad q̄rtū articu lū. Jacob Geū
xxxvij. dic̄. Fera pessima deuorauit filiū meū
descēdā ad ipȝ lugēs ī īfernū. h̄ ibi. Hec fera
pessima fuit serpēs q̄ deuorauit adā cuȝ tota
posteritate sua q̄n tēptauit euā ī paradiso. i.
Pet. v. Aduersari⁹ vester dyabol⁹ tāq̄ leo ru-
giēs circuit q̄rens quē deuoret ⁊c̄. Sȝ xp̄s ī
cruce rugiēs p pctō ade. Heb̄. v. Cū clamo-
re valido ⁊ lachrymis exauditꝰ ē. Tādē de-
scēdit ad īfernū vt educeret scōs ibidē detē
tos. Zach̄. ix. Tu q̄cȝ ī sanguie testamēti tui
emisisti victos de lacu in q̄ nō erat aq̄. ⁊ h̄ p-
tinet ad q̄ntū articulū symboli. vt pȝ. Leui fi
li⁹ iacob vt hr̄ ī testam̄to patriarcharū mori
ens dixit. Uirū renouātē legē ī v̄tute altissi
mi p̄erroneū appellabitis: ⁊ ī fine vt estimabitis
occidetis eū nesciētes ipi⁹ resurrectōeȝ īnocē-
tē sanguinē ī malicia sup capita recepturi. h̄
ibi. Judei eīn nō itelligētes v̄bū xp̄i: q̄d dixit
Joh̄. ij. Soluite tēplū h̄ ⁊ ī trib⁹ dieb⁹ excita
bo illō. falso testati sūt aduersus eū corā cay
pha dicētes. Hic dixit. possū destruere tēplū
dei ⁊ ī trib⁹ dieb⁹ illō excitare. Math̄. xxvi.
Sȝ xp̄s loq̄bat̄ d̄ tēplo corpis sui q̄d erat ex
citādū tertio die post morte p resurrectōneȝ
s̄m pphiaȝ Amos. ix. vbi dr̄. In die illa susci
tabo tabernaculū dauid q̄d cecidit: ⁊ apertu
ras muroꝝ ei⁹ reedificabo ⁊ ea q̄ corruerāt
instaurabo ⁊ reedificabo eū sic ī dieb⁹ anti-
quis ⁊c̄. Ultrōne aūt sāguis xp̄i ꝯ se petiuerūt
dicētes. Sāguis ei⁹ sup nos ⁊ sup filios no
stros. ⁊ h̄ ptinēt ad sextū articulū. Aser fili⁹
iacob. vt hr̄ ī testamēto p̄triarcharū moriēs
dixit. Noui q̄m peccabitis ⁊ trademini ī manib⁹
inimicoꝝ v̄roꝝ ⁊ terra v̄ra desolabit̄ ⁊ vos
dispgemini ī q̄ttuor āgulos terre ⁊ eritis ī disp-
sione despecti velut aq̄ inutil̄ vsq̄ȝ q̄ altissim⁹
visitabit terrā: ⁊ ipe veniēs vt hō cū hoib⁹
māducās ⁊ bibens ⁊ ī silētio ꝯterens caput
drachonis p aquā. Hic saluabit isrl̄ ⁊ oēs gē
tes de⁹ ī virū abscōdit⁹. Dicite ḡ filijs vt nō
discredāt ei. hec ibi. Judei eīn post ascēsionē
xp̄i ī celū dispsi sūt p mūdū s̄m pphetiā ei⁹
q̄ ponit̄ Luc̄. xix. Uidēs ies⁹ ciuitatē fleuit su
per illā: dicēs. q̄r si cognouisses ⁊ tu ⁊c̄. Con-
gregauit aūt eccl̄iam ex gētib⁹ ⁊ iudeis per
aquā baptismi. Math̄. vlti. Euntes docete
oēs gētes baptizātes eos ⁊c̄. ⁊ h̄ ptinet ad
septimū articulū. Joseph fili⁹ iacob vt hr̄ ī te
stamēto p̄triarcharū moriēs dixit. Uidi q̄m
ex iuda nata ē v̄go h̄ns stolā bissinā ⁊ ex ipa
pdijt agn⁹ īmaculat⁹ ⁊ oēs bestie ipetū fece
runt aduersꝰ eū ⁊ vicit eas agn⁹ ⁊ pdidit inco

culcationē: ⁊ gaudebūt ī eo āgeli ⁊ hoies ⁊
ois terra. Hec āt fiet ī tpe suo vltimis dieb⁹
vos ḡ filij mei custodite mandata dn̄i ⁊ ho-
norare iudā ⁊ leui: q̄m ex ipis orietur vobis
agn⁹ dei gr̄a saluās oēs gētes isrl̄. regnū eīn
ei⁹ ieternū n̄ pteribit ⁊ iudicabit dn̄s ī p̄mis
isrl̄ de ea q̄ in ipm ē iniusticia: q̄m aduenientē
deū ī carne liberatorē nō crediderūt. Et tūc iu
dicabit oēs gētes q̄tq̄t n̄ crediderūt ei ī terra
apparētē: ⁊ arguet ī electis gētiū isrl̄. h̄ ibi. Qr
eīn xp̄s ī prio aduētu suo iiuste iudicat⁹ ē ab
hoib⁹ pptea ī secūdo aduētu iuste iudicabit
terrā. p̄s. Judicabit orbē terre ī eq̄tate ⁊ po
pulos ī v̄itate sua. ⁊ Job. xxxvi. dr̄ sic. Cau-
sa tua q̄si ipij iudicata ē pptea iudiciū cau-
samq̄ȝ recipies. Et Joh̄. v. Ptātē dedit ei iu
diciū facē q̄r fili⁹ hois ē. Judicabit eīn in for
ma hois comitantib⁹ eū scis. Zach̄. xiiij. Et
veiet dn̄s de⁹ me⁹ oēsq̄ȝ scī ei⁹ cū eo. Et erit
in die illa nō erit lux: sȝ frig⁹ ⁊ gelu. ⁊ h̄ ptinēt
ad octauū articulū. Judas fili⁹ iacob vt hr̄ ī
testamēto p̄triarcharū moriēs dixit. Uisita-
bit vos dn̄s ī mīa ⁊ ī delectatōe ī captiuitate
inimicoꝝ v̄roꝝ. et post h̄ orietur vob̄ astrū ex
iacob ī pace ⁊ exurget hō ex semine meo vt
sol iusticie ābulās cū filijs hoiȝ ī māsuetudi
ne ⁊ iusticia: ⁊ oē pctm̄ nō iuenietur ī eo: ⁊ ape
rient̄ sup ipȝ celi ad effundēdū spm̄ p̄ris scī
Tūc effulgebit sceptrū regni ī eo ⁊ a radice
mea nascet̄ vas plātatōis: ⁊ ī ea ascēdet vir
ga iusticie gētib⁹ iudicare ⁊ saluare oēs inuo-
cātes dn̄ȝ. h̄ ibi. Pluries eīn xp̄s dedit spm̄
scm̄ apl̄is. s. ad faciēdū miracl̄a: ad remittē
dū pctā: ad p̄dicatōneȝ euāgelij. s̄m illō Za
cha. xij. Effūdā sup domū dauid ⁊ sup hita-
tores hierl̄ȝ spm̄ gr̄e ⁊ p̄cū. Et h̄ fec̄ xp̄s q̄r
ipe erat plen⁹ spūscō. s̄m illō Mich̄. iij. Ego
replet⁹ sū fortitudie spūs iudicio ⁊ v̄tute. ⁊
hec ptinēt ad nonū articulū symboli apl̄oꝝ.
Ysachar fili⁹ iacob vt hr̄ ī testam̄to p̄triarcha
rū moriēs dixit. Omnē agrestē ferā s̄uituti
subijcietis ⁊ habebitis vobiscū deuȝ celi ābulātē
cū hoib⁹ ī simplicitate cordis h̄ ibi. Xp̄s eīn
ꝯgregauit eccl̄iam cui⁹ ipe ē caput. s̄m illud
Osee. i. Cōgregabūt̄ filij iuda ⁊ filij isrl̄ pa-
riter ⁊ ponēt sibimet caput vnū ⁊ ascēdēt de
terra. ⁊ Johel̄. ij. Laudabitis nomē dn̄i dei v̄ri
q̄ fecit vobiscuȝ mirabilia ⁊ nō ꝯfūdet̄ ppl̄s
me⁹ ī sēpiternū: ⁊ scietis q̄r ī medio isrl̄ ego sū ⁊
ego dn̄s de⁹ v̄r ⁊ n̄ ē ālius ⁊ nō ꝯfūdet̄ ppl̄s
me⁹ ieternū. p̄s. Annūciaui iusticiā tuā ī eccle
sia mag̃. ⁊ h̄ ptinet ad decimū articl̄ȝ. Gad
fili⁹ iacob. vt hr̄ ī testamēto p̄triarcharū mo-
riēs dixit. Auferte odiū ab aīab⁹ v̄ris: ⁊ dili-

gite adinuicē ī rectitudīe cordis. dicite filijs
vr̄is vt honorēt iudā ⁊ leui: qm̄ ex ipis oriri
faciet dn̄s saluatorē isrl̄. h̄ ibi. Xp̄s em̄ venit
ī mūdū pctōres saluos facē. ſm illō Osee. i.
Domui iuda miſebor ⁊ saluabo eos ī dn̄o
deo suo. ⁊ Johel. ij. Benign⁹ ⁊ miſicors ē pa
tiēs ⁊ mlt̄e mīe ⁊ pſtabil' sup malicia. ⁊ Mi
chee. vij. Quis de⁹ ſilis tui q̄ aufers iniq̄tatē
⁊ trāſfers pctm̄ reliq̄ax hereditat̄ tue n̄ imit
tet vlt̄ furorē suū: qm̄ volēs miaz ē. ⁊ Mat. i.
Ipe em̄ saluū faciet ppl'z suū a pctis eoꝝ. ⁊
h̄ ptinēt ad vndecimū articulū. Bēiamin fi-
li⁹ iacob vt hr̄ ī testamēto pr̄iarcharū moriēs
dixit. Custodite mādata dei vſq3 q̄ de⁹ saluta
re suū reuelet oib⁹ gētib⁹. Tūc videbit̄ enoch
noe: sem: abrahā: ysaac. iacob resurgentes a
dextris ī exultatōe: tūc ⁊ nos resurgem⁹ vnuſ
q̄ſq3 ī sceptrū nr̄z adorātes regē celoꝝ q ī ter
ra apparuit ī forma hoīs hūilitati. ⁊ quotq̄t
crediderīt ei in terra ꝯgaudebūt ei. tūc ⁊ oēs
resurgēt hij q̄dē ī glīaz hi v̄o ī ignominiā. h̄
ibi. Xp̄s ei resurgē faciet mortuos vt recipi-
at vnuſq̄ſq3 ſm qd̄ gessit ī corpe siue bonuz
siue malū iusti vitā etn̄ā ſm illō Zach. xiiij.
In die illa erit dn̄s vn⁹ ⁊ erit nomē ei⁹ vnū ⁊
n̄ erit anathema āpli⁹: ſ; sedebit hirl'z secura
⁊ Math. xxv. Ibūt hij ī suppliciū etn̄ū iusti
aūt ī vitā etn̄ā. ⁊ h̄ ptiet ad xij. arti. vt p3 D

Secūdo fides xp̄i ē sub p-

phet̄ tutorib⁹ ⁊ actorib⁹ q̄ ad singulos arti-
culos symboli vt p3 Moyses Geñ. i. dic̄. In
pncipio creauit de⁹ celū ⁊ terrā. ⁊ h̄ ptinet ad
pmū articulū. Dauid ī p̄s dic̄. Dn̄s dixit ad
me fili⁹ me⁹ es tu ego hodie genui te. ⁊ h̄ pti-
nēt ad secūdū articulū. Esa. xi. dic̄. Egredieť
v̄ga de radice iesse ⁊ flos d̄ radice ei⁹ ascēdet
⁊ reqēscet sup eū spūs dn̄i. Et. ix. Paruulus
nat⁹ est nob̄ ⁊ fili⁹ dat⁹ ē nobis ⁊ vocabiť no
men ei⁹ admirabil' ꝯsi'iari⁹ de⁹ fort̄: pr̄ futuri
secl'i: pnceps pac̄ ⁊c̄. ⁊ h̄ ptinet ad tertiū ar
ticulū. Hiere. xi. dic̄. Ego q̄si agn⁹ māsuet⁹ q̄
portať ad victimā ⁊ n̄ cognoui q2 cogitauerīt
sup me ꝯsilia dicētes. Mittam⁹ lignū ī pa-
nē ei⁹ ⁊ eradam⁹ eū de terra viuētiū: ⁊ nomē
ei⁹ nō mēoreť āpli⁹. ⁊ h̄ ptinet ad q̄rtū arti-
culū. Ezech. xxxi. dic̄. A sonitu ruine ei⁹ cō-
moui gētes cū deducerē euz ad īfernū cū his
q̄ descēdebāt ī lacū. Et ꝯsolata sūt ī terra īfir
ma oīa lig̃ voluptat̄. ⁊ h̄ ptinet ad q̄ntū arti.
Osee. vi. dic̄. Viuificabit nos post duos di-
es: ī die tertia suscitabit nos ⁊ viuemus in
ꝯspectu ei⁹ sciem⁹ seq̄murq3 vt cognoscam⁹
dn̄z. ⁊ h̄ ptinet ad sextū articulū. Amos. iiij.
dic̄. Ecce formās mōtes ⁊ creās ventū ⁊ an
nūciās hoīb⁹ eloquiū suū: faciēs matutinā
nebulā ⁊ gradiēs sup excelsa terre dn̄s de⁹
nomē ei⁹. ⁊ hoc ptinet ad septimū articulū.
Malach. iij. dic̄. Accedā ad vos ī iudicio ⁊
ero testi velox. Et eiuſdē. iiij. Ecce ei dies ve-
niet succēſa q̄si camin⁹ ⁊ erīt oēs supbi ⁊ oēs
faciētes iniq̄tatē stipula: ⁊ īflāmabit eos di
es veniēs dicit dn̄s exercituū. ⁊ h̄ ptinet ad
octauū articulū. Johel. iij. dic̄. Effūdā de spū
meo sup oēz carnē ⁊ sup ſuos meos ⁊ ācil-
las meas effūdā spm̄ meū ⁊ dabo ꝓdigia ī
celo ⁊ ī terra. ⁊ h̄ ptinet ad nonū articu. So
phonias. iij. dic̄. Iudiciū meū ē vt ꝯgregē gē
tes ⁊ colligā regna: ⁊ reddā pplis labiū ele
ctū vt īuocēt oēs ī noīe dn̄i ⁊ ſuiāt ei hume-
ro vno. ⁊ h̄ ptinet ad decimū arti. Micheas
vij. c. dic̄. Deponet iniq̄tates nr̄as ⁊ pijciet ī
ꝓfūdū maris oīa pctā nr̄a. ⁊ h̄ ptinet ad. xi.
arti. Dañ. xij. c. dic̄. Hi q̄ dormiūt ī terre pul-
uere euigilabūt alij in vitā etn̄ā alij ī oppro
briū vt videāt sp. ⁊ h̄ ptinet ad. xij. arti. E

Tertio fides xp̄i ē sub regi

bus tutorib⁹ ⁊ actorib⁹ q̄ ad singulos articu
los symboli vt p3. Salomō Eccl̄. i. dic̄. Vn⁹
ē altissim⁹ creator oīz ops ⁊ rex potēs ⁊ me-
tuēd⁹ nimis sedēs sup thronū sapie ⁊ domi
nās de⁹. ⁊ h̄ ptinet ad pmū arti. Hieroboā
iij. Reg. xi. dicit. Remaneat lucerna dauid
cūct̄ dieb⁹ corā dn̄o ī hierl'z ⁊ regnet sup oīa
q̄ desiderat aīa ei⁹. h̄ aūt lucerna d̄ ē xp̄s fi
lius dei etn̄alit̄ a pr̄e genit⁹. Esa. lxvi. Nūq̄d
ego q̄ alios parere facio ip̄e n̄ pariā dic̄ dn̄s
Si ego q̄ gn̄atōez tribuo ceťis: steril' ero dic̄
dn̄s de⁹. Et p̄s. Ip̄e īuocabit me: pr̄ me⁹ es
tu ⁊ ego ponā ī sel'z scl'i semē ei⁹ ⁊ thronū ei⁹
sic̄ dies celi ⁊ thron⁹ ei⁹ sic̄ sol ī ꝯspectu meo.
⁊ h̄ ptiet ad. ij. arti. Achas Esa. vij. dic̄. Ecce
v̄go ꝯcipiet ⁊ piet filiū ⁊ vocabiť nomē ei⁹
emāuel. butirū ⁊ mel cōedet vt sciat reproba
re malū ⁊ eligē bonū. xp̄s ē iste fili⁹ q̄ de inta
cta v̄ginitate scē marie nat⁹ ē. q2 vt dr̄ Mat. i.
Qd̄ ei ī ea natū ē d̄ spūscō ē. ⁊ h̄ ptiet ad. iij.
arti. Abia. ij. paralip. xiij. dic̄ Est apd̄ nos cā
delabrū aureū ⁊ lucna ei⁹ vt accēdať sp ad
vesperā ī exercitu nr̄o dux de⁹ ē. Nolite pugre
ꝯ deū patrū vr̄oꝝ: q2 n̄ vob̄ expedit. ist̄ d̄ cāde
labrū accēſū ē xp̄s q̄ dic̄ Joh. viij Ego sū lux
mūdi. fuit āt accēſū ad vesperā q̄n seip̄z obtu
lit deo pr̄i ī cruce ī holocaustū qd̄ ī ꝑpetrat totū
īcēſū: ⁊ h̄ ptiet ad. iiij. arti. Johathā. ij. palip.
xxvij. dic̄. Fec̄ qd̄ rectū erat corā dn̄o. ip̄e edi
ficauit portā dom⁹ dn̄i excelsā. ip̄e pugnauit ꝯ re

gem filioꝝ amon: ⁊ vicit eũ ⁊c̃. Hec porta ex
celsa ē porta celi quã xp̃s aperuit iustis. ſm
illõ p̃s. Aperite mihi portas iusticie ⁊ ingres
sus in eas cõfitebor dño hec porta dñi: iusti
intrabũt in eã. Qui in cruce pẽdẽs vicit dya
bolũ atqꝫ ad infernũ iens cõfregit potẽtias
dyaboli p̃s. Cõtriuit portas ereas: ⁊ vectes
ferreos ꝯfregit. suscepit eos de via iniq̃tatis
eoꝝ ⁊c̃. Et Osee. xiij. Ero mors tua o mors
morsus tuꝰ ero inferne. ⁊ hoc ꝑtinet ad q̃n-
tũ articulũ. Ozias. ij. Paralip. xxvi. c. Egres
sum ē nomẽ eiꝰ ꝓcul: eo ꝙ auxiliaret̃ ei dñs
⁊ corroborasset illũ. Nã deꝰ pat̃ suscitauit ie
sum xp̃m a mortuis. iuxta illud p̃s. Ego dor
miui ⁊ soporatꝰ suꝫ: ⁊ exurrexi qm̃ dñs susce
pit me. Et Mich. vij. dic̃ xp̃s. Ne leteris ini-
mica mea sup me: q2 cecidi. ꝯsurgã. Cũ sede
ro in tenebris dñs lux mea est. irã dñi porta
bo. educet me in lucem: videbo iusticiã eiꝰ ⁊
aspiciet ad me inimica mea ⁊ operiet̃ ꝯfusiõe
⁊ hoc ꝑtinet ad sextũ articulũ. Josaphat. iij.
Regũ vlti. dic̃ sic. Uidi dñm sedentẽ sup so
liũ suũ ⁊ oẽm exercitũ celi assistentẽ ei a de-
xtris. Xp̃s em̃ ascẽdit in celũ cũ leticia sctõꝝ
angeloꝝ. p̃s. Ascẽdit deꝰ in iubilatõe ⁊ dñs
in voce tube. Et Marci vltio. Dñs q̃dẽ iesꝰ
assumptꝰ est in celũ ⁊ sedet a dextris dei. Et
Job. viij. Tolle tecũ omnẽ multitudinẽ pu-
gnatoꝝ ⁊ ꝯsurge ⁊ ascẽde in oppidũ hay. ⁊
hoc ꝑtinet ad septimũ articulũ. Asa. ij. Pa
ralipo. xv dic̃. Transibũt multi dies in israel
absqꝫ deo vero ⁊ absqꝫ sacerdote ⁊ absqꝫ le-
ge. Cũqꝫ reuersi fuerint in angustia sua cla-
mauerintqꝫ ad dñm deũ israel ⁊ q̃sierĩt eum
reperiẽt eũ. In tp̃e illo nõ erit pax egredien
di ⁊ igrediẽdi: ſ; terrores vndiqꝫ ĩ cũctis ha
bitatoribꝰ terrarũ: q2 dñs ꝯturbabit eos in
oĩ angustia ⁊ iudicio. Xp̃s em̃ vẽturꝰ est iu
dicare viuos ⁊ mortuos. Iux̃ illõ Johel. iij.
Cõgregabo oẽs gẽtes ⁊ deducã illas ĩ val-
lem iosaphat ⁊ disceptabo cũ eis ibi. Et pa-
rum infra. consurgãt ⁊ ascẽdãt gẽtes in val-
lem iosaphat: q2 ibi sedebo vt iudicẽ oẽs gẽ
tes ĩ circuitu. ⁊ hoc ꝑtinet ad octauũ articu-
lum. Ezechias Eccli. xlviij. dic̃. In diebꝰ ipiꝰ
retro rediit sol decẽ lineis ꝑ gradꝰ q̃s descen
derat ⁊ spũ magno vidit vltima ⁊ cõsolatꝰ
est lugẽtes syon vsqꝫ in sempiternũ. Osten
dit futura ⁊ abscõdita ãteq̃ veniret. Spũs
em̃ sctũs reuelat secreta dei sctis ꝓphetis. Un̄
Amos. iij. dr̃. Nõ faciet dñs deꝰ verbũ nisi re
uelauerit secretũ suũ ad ſuos suos ꝓphetas
Et. ij. Pet. i. Nõ em̃ volũtate hũana allata
est aliquãdo ꝓphetia: ſ; spũsctõ inspirati lo-
cuti sũt scti dei hoĩes. Et. i. Coꝝ. ij. Spũs em̃
oĩa scrutat̃ etiã ꝓfũda dei. Quis em̃ scit ho
minũ q̃ sũt hoĩs nisi spũs hoĩs q̃ in ip̃o est.
ita ⁊ q̃ dei sũt nemo cognouit nisi spũs dei.
Nob̃ aũt reuelauit deꝰ ꝑ spm̃sctm̃. ⁊ h̊ ꝑti
net ad nonũ articulũ. Manasses. ij. Parali
po. xxxiij. dic̃. Abstulit deos alienos ⁊ simu-
lacra de domo dñi. Instaurauit altare dñi ⁊
ĩmolauit sup illud victimas ⁊ hostias ⁊ lau
dem p̄cepitqꝫ iude vt ſuiret dño deo israel.
Xp̃s em̃ ex passione sua formauit sibi nouã
eccl'iam. Eph. v. Xp̃s dilexit eccl'iaꝫ ⁊ seip̃ꝫ
tradidit ꝓ ea vt illã sctificaret. mũdãs eã la
uacro aq̃ i v̉bo vite: vt exhiberet ip̃e sibi glo
riosam eccl'iaꝫ nõ habẽtẽ maculã neqꝫ rugã
aut aliq̃d huiusmodi: ſ; vt sit sctã ⁊ imacula
ta. Et Zach. xiij. dr̃. In die illa erit fons pa-
tens domui dauid ⁊ habitatoribꝰ hierl'm: in
ablutõnẽ pctõris ⁊ mẽstruate. Et erit ĩ die il
la dic̃ dñs exercituũ. Disꝑdã noĩa idoloꝝ de
terra ⁊ nõ mẽorabũt̃ vltra: dicã ppl's meꝰ es
tu. ⁊ hoc ꝑtinet ad decimũ articulũ. Josias
Eccli. xlix. dic̃. In oĩ ore q̃si mel indulcabit̃
eiꝰ mẽoria. ⁊ vt musica ĩ cõuiuio vini ip̃e ẽ di
rectꝰ diuinitꝰ in pnĩa gent̃: ⁊ tulit abomĩati-
ones ĩpietat̃ ⁊ gubernauit ad dñm cor ipiꝰ:
⁊ ĩ diebꝰ pctõꝝ corroborauit pietatẽ. Xp̃s eĩ
suo sanguĩe mũdauit nos a pctĩs. Heb. ix.
Sãguis xp̃i emũdauit ꝯsciãs nr̃as ab opibꝰ
mortuis. ⁊ Apoc̃. i. Dilexit nos ⁊ lauit nos
a pctĩs nr̃is ĩ sanguine suo. ⁊ Esa. lxi. Spũs
dñi sup me eo ꝙ vnxerit me. Ad ãnũciãdũ
mãsuetĩ misit me vt mederer ꝯtritĩ corde ⁊ p̄
dicarẽ captiuis ĩdulgẽtiã ⁊ clausis apertionẽ
vt p̄dicarẽ ãnũ placabilẽ dño. ⁊ h̊ ꝑtinet ad
vndecimũ articulũ. Jeconias Hier. xxix. dic̃
Uisitabo vos ⁊ suscitabo sup vos v̉bũ meũ
bonũ vt reducã vos ad locũ istũ ⁊ ĩ pace illiꝰ
erit pax vob̃. Hoc eĩ v̉bũ bonũ ẽ illõ q̃ dicet
xp̃s eis q̃ a dextris eiꝰ erũt. Mat. xxv. Ueni
te bñdicti p̃ris mei ꝑcipite regnũ meũ q̃ vo
bis paratũ ẽ ab origĩe mũdi. ⁊ Esa. xxxij. Se
debit ppl's meꝰ ĩ pulchritudĩe paci ⁊ ĩ taber
nacul' fiducie ⁊ ĩ reqe opulẽta. ⁊ h̊ ꝑtinet ad
duodecimũ articulũ.

Quarto fides xp̃i est sub
ap'lis tutoribꝰ ⁊ actoribꝰ q̃ post missiõeꝫ spũs
sãcti anteq̃ disꝑgeret̃ ꝑ mundũ ꝯgregato cõ
cilio fidẽ p̄dicandã in. xij. articulos distixe-
rũt iux̃ illud Apoca. xxi. Murꝰ ciuitatis. i. fi-
dei hñs fundamẽta. xij. ⁊ in ip̃is noĩa. xij. a-
postoloꝝ: q2 q̃lꝫ ap'ls posuit suũ articulũ. Pe
trꝰ posuit primũ articulũ dicẽs, Credo in de

uz pa. oīpo. crea. celi ꝛ tre. Ubi tria ꝯfitet in
deo. prīo mīam cū dic̄ prēz. ij. Cor. i. Pr̄ mīa-
rū ꝛ deꝰ totiꝰ ꝯsolatōis. Scd̄o oīpotentiā cuz
dicit oīpotentē. p̄s. Oīa q̄cūq3 voluit dñs fe
cit. Tertio sapiam cū dic̄. creatorē. p̄s. Oīa
in sapīa fecisti. Jo. zebedei posuit scd̄z articu
lū dicēs. Et in iesū xp̄z filiū eiꝰ vnicū dñz no
strū. Ubi oñdit xp̄m patri coeq̄lē q̄ ad tria
prīo q̄ ad dīnitatē cū dicit filiū eius. Joh. x.
Ego ꝛ pr̄ vnū sumꝰ. Scd̄o q̄ ad eternitatez
cū dic̄ vnicū. Jo. i. In p̄ncipio erat v̄bū. hoc
erat in p̄ncipio apud deū. Tertio q̄ ad ptātē
cū dic̄. dñm nr̄m Joh. xiij. Uos vocatis me
mgr̄ ꝛ dñe ꝛ bñ dicitꝭ: suz eīm. Jacobꝰ zebe
dei posuit tertiū articulū dicēs: Qui ꝯceptꝰ ē
de spū scō natꝰ ex maria v̄gīe. Ubi tria ꝯfite
tur de xp̄o. prīo ꝙ solꝰ spūs sctūs opatꝰ ē hāc
ꝯceptionē cū dic̄. Qui ꝯceptꝰ de spū scō Am
brosiꝰ. nō ex virili semīe: ſ3 mistico spiramīe
v̄bū dei fcm̄ caro. Luce. i. Spūs sctūs supue
niet in te ꝛc̄. Scd̄o ꝙ sine pctō natꝰ est: cū di
cit. natꝰ ē. s. sine pctō. Joh. viij. Quis ex vo-
bis arguet me de pctō. Tertio ꝙ de ītacta v̄-
gine ortꝰ ē: cū dic̄. ex maria v̄gīe: sicut sidus
radiū ꝓfert v̄go filiū ꝛc̄. Andreas posuit q̄r
tū articulū dicēs. Passus sub pōtio pylato:
crucifixꝰ mortuꝰ ꝛ sepultꝰ. Ubi circa hūanita
tē xp̄i oñdit tria. prīo redēptōez cū dixit cruci
fixus. i. petri. i. Nō corruptibilibꝰ auro vel ar
gēto redēpti estꝭ ſ3 p̄cioso sanguīe agni īma
cl'ati iesu xp̄i. Scd̄o satisfactionē cū dic̄ mor
tuꝰ. Heb. ij. Per mortē destrueret eū q̄ mortꝭ
hēbat īperiū. i. dyabolū: vt libaret eos q̄ tīo-
re mortꝭ ꝑ totā vitā obnoxij erāt s̄uituti. ter-
tio celi aptionē. Ro. vi. Cōsepulti em̄ sumꝰ
cū xp̄o ꝑ baptismū ꝛc̄. Thōas posuit q̄ntuz
articl'z dicēs. Descēdit ad īferos. descēdit eī
in īfernū ꝓpt̄ tria. prīo ꝓpt̄ triūphū q̄ ꝑfcte
de dyabolo triūphauit nō soluz ip̄m in cruce
vincēs. ſ3 etiā ip̄m expoliās ꝛ ligās. Colo. ij.
Cyrographū tulit de medio affigēs illō cru-
ci expoliās principatꝰ ꝛ ptātes traduxit cōfi-
dēter palā triūphās illos ī semetip̄o. Scd̄o
ꝓpt̄ remediū. s. vt sctīs p̄rībꝰ subueniret ꝛ ī-
de eos educeret. Esa. xxiiij. Cōgregabūt cō
gregatōe vniꝰ fascꝭ ī lacū ꝛ claudēt ibi ī car-
cerē: ꝛ pꝰ multos dies visitabūt cū regnaue
rit dñs exercituū: ꝛ ī ꝯspectu senū suoꝝ fue-
rit gl'osus. Tertio ꝑꝑ exēplū vt erudiamur
sepe in īfernū mēte descēdē. p̄s. Descēdāt in
īfernū viuētes. Bartholomeꝰ posuit sextū ar
ticulū dicēs. Tertia die resurrexit a mortuis
Ubi oñdit ꝙ xp̄s resurrexit tripl'r. Prīo ve
locit̄ cū dic̄ tertia die. Scd̄o veracit̄ cū dic̄ re

surrexit. Luc̄. vlti. Surrexit dñs v̄e. Tertio
potēter cū dic̄ a mortuis. Ro. vi. Xp̄s resur
gēs ex mortuis iā nō morit̄ mors illi vlt̄ nō
dñabit̄ ꝛc̄ Philippꝰ posuit septimū articulū
dicēs. Ascēdit ad celos sedet ad dexterā dei
p̄ris oīpotētꝭ. Ubi oñdit ꝙ xp̄s ascēdit ꝓpt̄
tria. prīo vt ianuā celi apiret cū dic̄. ascendit
ad celos Heb. x. Hēmꝰ fiduciā ī ītroitu s. oꝝ
in sanguīe xp̄i. scd̄o vt secū in celo sedē facēt
cū dic̄. sedet ad dexterā dei Luce. xxij. Sede-
bitꝭ ꝛ vos sup sedes. xij. ī regno meo. tertio vt
apud p̄rēz ꝑ nob̄ īt̄pellaret. Heb. ix. Introi-
uit ī celū vt appeat vultui dei ꝑ nobis. Ma
theꝰ posuit octauū articl'z dicēs. Inde vēturꝰ
est iudicare viuos ꝛ mortuos. Ubi oñdit ꝙ
xp̄s appebit tripl'r. prīo ī forā hūana ad exa
minādū cū dic̄ Inde vēturꝰ ē. Job. xxix. Cāz
quā nesciebā. i. quā me nescire oñdebā dili-
gētissime examīabā. scd̄o cū societate decora
ad pōderād̄ cū dic̄. Judicare Mat. xxv. Cū
sederit filiꝰ hoīs ī sede maiestatꝭ sue ꝛ oēs an
geli eiꝰ cū eo ꝛc̄. t̄tio cū ptāte mag̃ ad s̄nian-
dū cū dic̄. viuos ꝛ mortuos. Lu. xxi. Tūc vi-
debūt filiū hoīs veniētē ī nube cū ptāte ma
gna ꝛ maiestate ꝛc̄. Jacobꝰ alphei posuit. ix.
articulū dicēs. Credo ī spm̄ sctm̄. Ubi ostē
dit tria de spū scō prīo ꝙ ē ꝯsolator ꝯ̄ tristici
am cū dic̄ credo. Joh. xvi. Si eī abiero mit-
tā paclitū ad vos. scd̄o ꝙ ē r̄prehēsor ꝯ̄ mū-
di maliciā cū dic̄ in spm̄. Job. xvi. Cū āt ve-
nerit spūs arguet mundū de pctō. s. qd̄ hēt ī
fidelitatꝭ de iusticia. s. bonoꝝ operū quā nō hz
ꝛ de iudicio. s. ꝙ nō tiet. tertio ꝙ ē eruditor ꝯ̄
ignorantiā cū dic̄ sctm̄. Joh. xiiij. Paraclitꝰ
āt spūs sctūs quē mittet pr̄ in noīe meo ille
vos docebit oīa ꝛc̄. Symō posuit decimū ar
ticulū dicēs. sctāz eccl'iaz catholicā scōꝝ cōio
nē. Ubi oñdit ꝙ eccl'ia ē spūale celū: ꝛ corpꝰ
misticū. In celo st̄ tria. prīo corpꝰ illuīans ꝛ
nō illuīatū vt sol ꝛ sig̃t xp̄m q̄ lumē sapīe a-
lijs īfundit: ꝛ ipse a nullo recipit. iō dic̄. sctāz
Leuitici. xi. Scti estote sic̄ ꝛ ego sctūs sum.
scd̄o corpꝰ illuīans ꝛ illuīatū vt luna. et sig̃t
p̄latos q̄ illuīant a xp̄o ꝛ illuīant subditos:
iō dic̄ eccl'iaz. Mat. xviij. Dic eccl'ie. t̄tio cor-
pus illuīatū tm̄ vt firmamentū ꝛ sig̃t subdi
tos fideles q̄ a p̄latꝭ lumen accipiunt ꝛ alijs
nō īfluūt: iō dic̄. catholicā. Apoc. xxi. Ecce ta-
bernaculū dei cū hoībꝰ ꝛ hītabit cū eis ꝛ ipsi
ppl's eiꝰ erūt. ¶ Preterea eccl'ia ē corpꝰ misticū
In corpe hūano ſm Auicēnā est qd̄dā mē-
brū qd̄ īfluit vitā: ſ3 nō recipit vt caput ꝛ sig̃t
p̄latos: qd̄dā qd̄ recipit: ſ3 nō īfluit vt caro ꝛ
sig̃t subditos: iō dic̄ scōꝝ cōionē. p̄s. Partic

cepꝰ ego sũ oĩm timẽtiũ te ꝛc̃. Tadeꝰ posuit
xi. articulũ dicẽs. remissiõez pctõꝝ. Ubi ostẽ
dit ꝙ xp̃us remittit pctã in ecclia Esa. xliij.
Ego sũ q̃ deleo ĩiq̃tates tuas pp me. In pctõ
em̃ sᷓt tria. p̃io dei offẽsa. scḋo deformis ma-
cl'a. tᷓtio obligatio ad penã eťnã. Trenoꝝ. ij.
Quõ obtexit caligĩe: q̃ ad p̃mũ in furore suo
dñs filiã syon. q̃ ad scḋm piecit de celo in tᷓrã
ĩclitã israel. q̃ ad tertiũ. Ista tria solꝰ deꝰ dimittit
qḋ sigñtũ est Luce. xv. in filio pdigo: de q̃ di
cũᷓt tria. s. ꝙ pr̃ osculatꝰ ẽ eũ: ecce remissio of-
fense: ꝙ ĩduit eũ stolã p̃mã. ecce mũdicia aĩe
ꝛ ꝙ ip̃e mortuꝰ fuerat ꝛ reuixit: ecce dimissio
pene eťne. Mathias posuit. xij. articlꝫ dicẽs
Carnis resurrectõez: vitã eternã amẽ. Ubi
oñdit ꝙ oẽs ᷓsurgemꝰ: ſ; difformiť: qꝛ mali
ad suppliciũ eťnũ: boni xᷓo ad vitã eťnã. Nã
bti hñt vitã sine morte ꝯ illos q̃ sũt ĩ iferno
iõ dic̃. vitã. Bti hñt eťnitatẽ sine fine ꝯ illos
q̃ sᷓt ĩ mũdo: iõ dic̃ eťnã. Bti hñt possessiõez
sine expectatõe ꝯ illos q̃ sũt ĩ purgatorio: iõ
dic̃ Amen. i. cõplete ꝛ pfecte ꝛc̃. quo ad sin-
gulos articulos fidei: vt patet. G

Quinto fides xp̃i ẽ sub
sibillis tãq̃ actoribꝰ ꝛ tutoribꝰ. Sibilla psica
dic̃. hic ẽ solꝰ sũmꝰ deꝰ q̃ celos fecit lũibꝰq̃ di-
stinxit atq; solẽ lunã ꝛ stellas creauit frugi-
ferãq; tᷓrã ꝛ tumores aq̃ ponti. ꝛ Judith. ix.
dic̃. Deꝰ creator celoꝝ ꝛ aq̃rũ ꝛ dñs totiꝰ cre
ature. ꝛ hoc ptiet ad primũ articulũ symbo-
li ꝛc̃. Sibilla lybica dic̃. Xp̃m tuuz cognosce
deũ q̃ dei filiꝰ ẽ quẽ dedit deꝰ fidelibꝰ viris ho-
norare. Et. i. Joh. i. ḋr. In hoc societas nr̃a
sit cũ pr̃e ꝛ filio eiꝰ iesu xp̃o. ꝛ hoc ptinet ad
scḋm articulũ. Sibilla erithrea dic̃. In vltĩa
etate hũiliabiť deꝰ: hũiliabiť ples diña: vnie
tur hũanitati diũitas. Jacebit ĩ feno agnꝰ et
puellari officio educabiť. Et Esa. lxvi. ca. ḋr
Anteq̃ ptuириret pepit. añq; veniret ptꝰ eiꝰ:
pepit masculũ q̃s audiuit vnq̃ tale: aut q̃s vi
dit huic simile: ꝛ h̊ ptinet ad. iij. articlm. Si-
billa tyburtina dic̃. In manꝰ ĩpias ĩ fideliũ
postea veniet. Dabũt ãt deo alapas manibꝰ
ĩcestᷓ: ꝛ ĩpurato ore expuẽt venenatos sputꝰ
dabit xᷓo ad xᷓbera simplr̃ sctm̃ dorsũ: ĩ escã
fel: ꝛ in siti acetũ. dederũt: ĩhospitalitatᷓ hãc
mõstrabãt mensã. O ĩsipiẽs deũ tuũ nõ ĩtel-
lexisti: ludẽtẽ mortaliũ mẽtibꝰ: ſ; spinis coro
nasti. ꝛ h̊ ptinet ad. iiij. articulũ. Sibilla del-
phica dic̃. Post triduũ ꝛ morte morieť tribꝰ
diebꝰ sõno suscepto: ꝛ tũc ab ĩferis regressus
ad lucẽ vẽiet p̊ꝰ. Et ecc. xxiiij. ḋr. Penetrabo
ĩferiores ptes tᷓre ꝛ ĩspiciã oẽs dormiẽtes. ꝛ
illũiabo oẽs spantes ĩ dño. ꝛ h̊ ptinet ad. v.
articlꝫ. Sibilla cimica dic̃. Mors fatũ finiet
tertiũ diẽ dormiẽs ꝛ tũc ex mortuis rediens
ad lucẽ vẽiet p̊mꝰ resurrectõis ĩitio vocatis
ostẽso. Et. ij. Thimo. ij. ḋr. Meẽor esto dñm
iesũ xp̃z resurrexisse a mortuis. ꝛ h̊ ptiet ad
sextũ articlꝫ. Sibilla hellespõtina dic̃. Sciãt
iusti ducẽ scẽ militie ascẽsurũ in celũ comitã
tibꝰ ãgelᷓ: p̊usq; descẽdat ĩ mediũ tᷓre: ꝛ ãtece
dat in ꝯspectu eiꝰ flãma ignis ĩextinguibilis
Et ps. Ascẽdisti in altũ cepisti captiuitatẽ ac-
cepisti dona in hoibꝰ. ꝛ h̊ ptinet ad. vij. arti.
Sibilla cumea dic̃. Tũc apieť celũ mediũ in
tẽpesta nocte ꝛ tenebrosa vt in orbe toto lu-
mẽ descẽdentᷓ dei tãq̃ fulgur appeat. et zach.
ix. ḋr. Exibit vt fulgur iaculũ eiꝰ ꝛ dñs deꝰ in
tuba canet ꝛ vadet ĩ turbĩe austri. ꝛ i. Thess.
iiij. Ipse dñs ĩ tuba dei descẽdet de celo ꝛc̃. et
h̊ ptinet ad octauũ articulũ. Sibilla phrigia
dic̃. Oĩm nutritorẽ ꝯditorẽq; dulcẽ spm̃ oĩ-
bus disposuit ꝛ ducẽ fecit. ꝛ Sapie. xij. diciť.
O q̃; bonꝰ ꝛ suauis ẽ dñe spũs tuꝰ ĩ oibꝰ. ꝛ h̊
ptinet ad. ix. arti. Sibilla europa dicit. Cõte
rᷓet ãt sil'aera hoies ꝛ oẽs diuias. ꝛ Sopho. i.
ḋr. Prepauit dñs hostiã scificauit vocatos
suos ꝛ h̊ ptinet ad. x. arti. Sibilla samia dic̃
Jugũ nr̃e suitutᷓ ĩtolerabile sup collũ positũ
tollet leges ĩpias soluet: vinculaq; violenta.
Et. i. Jo. i. ḋr. Sãguis iesu xp̃i filij dei emun
dat nos ab oĩ pctõ. ꝛ h̊ ptinet ad. xi. articlꝫ.
Sibilla agrippa dic̃. Celũ voluẽs terre late-
bras apiã: ꝛ resurgẽ faciã mortuos: fatũ sol
uẽs ꝛ stimulũ mortᷓ: eaq; ĩ iudiciũ ducã iudi
cãs pioꝝ ac ĩpioꝝ fcã hoim: ꝛ iustos q̃ a p̊n
cipio fueᷓt ad vitã ĩstaurabo sẽpiternã. ꝛ h̊ p
net ad duodecimum articulum. H

Sexto fides xp̃i ẽ sub vir
tutibꝰ tãq; sub tutoribꝰ ꝛ actoribꝰ q̊ ad singu
los articulos simboli. sapia Heb. iij. dic̃ Qui
ãt oĩa creauit deꝰ ẽ. ꝛ h̊ ptiet ad p̊mũ articlm
Fides. i. Chorĩ. i. dic̃. Fidelᷓ deꝰ p quẽ vocati
estᷓ ĩ societatẽ filij eiꝰ dñi nr̃i iesu xp̃i. ꝛ h̊ pti-
net ad. ij. articlm. Par Ro. i. dic̃. Predestina
tus est filiꝰ dei ĩ xᷓtute sm̃ spm̃ scificatõis. ꝛ h̊
ptinet ad. iij. arti. Obedĩa Phil. ij. dic̃. Hũi
liauit semetip̃m factꝰ obediẽs vsq; ad mortẽ
mortẽ ãt crucᷓ. ꝛ hoc ptinet ad. iiij. articuluz.
Spes. Ephe. iiij. dic̃. Descẽdit primũ ĩ iferio
res ptes tᷓre. ꝛ h̊ ptinet ad v. arti. Ueritas
i. Chorĩ. xv. dicit. Xp̃s resurrexit a mortuis
p̊mitie dormientiũ. ꝛ h̊ ptinet ad vi. articlm
Prouidẽtia Ephe. iiij dic̃. Ascẽdit sup om̃s
celos vt ãdipleret oĩa. ꝛ h̊ ptiet ad. vij. arti.

Iusticia Ro.ij.dic. Oñ͞dũt oꝰ legꝭ scriptũ esse in cord. bꝰ suis testim̃oniũ illis reddente ꝯsciã ipsoꝝ: ⁊ iter se iuicẽ cogitat onũ accusantiũ aut ẽt defendẽtiũ in die cũ iudicabit deus occulta hoĩm. ⁊ hoc ptinet ad. viij. articl'z Pietas. Ephe.i.dic. Signati estꝭ spũ pmissionis scõ q̄ ẽ pignꝰ hẽditatꝭ nr̃e in redẽptõez acq̄sitõis in laudẽ glie ipsiꝰ. ⁊ hoc ptinet ad nonũ articl'z. ❡ Patiẽtia Eph.i.dic. Ipm dedit caput sup oẽm eccl'iam: q̄ est corpꝰ ipsiꝰ ⁊ plenitudo eiꝰ q̄ oĩa in oĩbꝰ adiplet. ⁊ h̊ ptiet ad.x.articl'z. ❡ Mĩa. Ephe.i.ca.dicit. Gratificauit nos in dilecto filio suo: in q̄ hẽmꝰ redẽptõem p sanguinẽ ipsiꝰ r̃missionẽ pctõꝝ. ⁊ h̊ ptinet ad.xi.articl'z. Charitas Ro.ij.dicit. In die reuelatõis iusti iudicij dei reddet vnicuiq꜡ ƀm opa sua: hijs q̃ ƀm patiaz boni operis gl'iam ⁊ honorẽ ⁊ icorruptionẽ q̄renti bus vitã eternã. ⁊ h̊ ptinet ad.xij. articulum. Et sic pz. Idẽ q̃z poetarũ: iudiciũ: ac alioꝝ testimonijs probari põt. q qz necca nõ sũt omisi mꝰ. Rogemꝰ eũ in cuiꝰ fide viuimꝰ Amen.

❡ In festo circũcisionis dñi nostri iesu xp̄i de pcessione in tẽplũ ⁊ strena. Sermo.xvi.

Est nomen eius iesus. Luce.ij. Et in euãgelio hodierne solẽnitatis. Apl's ad Heb.i.dicit sic. Multipharie multisq꜡ mõis olim deꝰ loqus p̄ribꝰ in pphis nouissime diebus istis locutꝰ ẽ nob̃ in filio. Sup q̄ moueo q̃õnẽ. An Xp̄s veniẽs in mũdũ q̃d locutꝰ p nob̃ subeũdũ. Ad istã q̃õnẽ r̃ndet sctũs Tho.iij.pte.q.i.ar.iiij.in.R. pncipali dicens Certũ ẽ xp̄m venisse in hũc mundũ nõ solũz ad delendũ illud pctm̃ q̃ traductũ ẽ originalit in posteros: ƀ ⁊ ad deletionẽ oĩm pctõꝝ q̄ postmodũ supaddita sũt. Nõ ꝙ oĩa deleãt q̃ ẽ pp defectũ hoĩm q̄ xp̄o nõ iherent ƀz illud Ioh.iij Lux venit in mundũ ⁊ dilexert hoĩes magꝭ tenebras q̃z lucez. Sz qz ipe exhibuit q̃ sufficiẽs fuit ad oĩm deletõez Vñ dr̃ Ro.v. Nõ sicut delictũ sic ⁊ donũ. Nã iudiciũ ex vno in ꝯdẽnatõez: gr̃a aũt ex multꝭ delictis in iustificatõez Tãto ãt pncipaliꝰ ad alicuiꝰ pctĩ deletionem xp̄us venit q̃zto illud pctm̃ maiꝰ est. Dr̃ aũt maiꝰ aliq̃d duplr̃. vno mõ itensiue sicut ẽ maior albedo q̄ ẽ intẽsior ⁊ p hunc modũ maiꝰ ẽ pctm̃ actuale q̃z originale: qz plꝰ hz de rõe volũtarij. Alio mõ dr̃ aliq̃d maiꝰ extẽsiue sicut dr̃ maior albedo q̄ ẽ in maiori supficie: ⁊ h̊ mõ pctm̃ originale p q̃ totũ genꝰ hũanũ ificit̃ ẽ maiꝰ quolz pctõ actuali q̃ ẽ ppriũ singl'aris psone. Et q̄ztũ ad hoc xp̄s pncipaliꝰ venit ad tollendũ peccatũ originale inq̃ztum bonũ gẽtis diuiniꝰ est ꝙ bonũ vnius vt dr̃ p̄io Ethico. hec ille.

Pro intellectu hoꝝ sciendũ ꝙ hodierna die iesus xp̄s valde mane ducitur ad templũ et associat̃ a.xv. psonis cũ q̄bus loquit̃ in via sup facto redẽptionis hũane: put dicit apostolꝰ ad Gal'.iiij. Misit deus filiũ suum natum ex muliere: factum sub lege vt eos qui sub lege erant redimeret. Primo loquitur Moysi dicẽs. ego sũ q̄ misi te ad liberanduz ppl'm egypti a seruitute opp̄ssuz: in cuius signũ apparui tibi in rubo succenso igne ⁊ nõ cõbusto in figurã redemptionis generis humani. Nam sicut tu fuisti assũptus ex aquis sic ego a virgĩe matre mea cuiꝰ vterꝰ velut rubus apparuit plenus splẽdore ignis sine cõsumptione. i. diuinitate mea sicut hodie cantat ecclesia dicẽs. Rubũ quem viderat moyses incõbustum cõseruatam agnouimꝰ tuaz laudabilẽ virginitatẽ dei genitrix. Et qz mãdaui tibi Exo.xij. Vt imolares agnũ anniculum imaculatũ ⁊ de sanguine agni itingeres vtrũq꜡ pꝯstẽ ⁊ supliminaria domoꝝ et ita liberaremĩ ab ipio pharaonis angelo deuastante: ideo ego tãq̃ agnꝰ mansuetꝰ innocẽs ab oĩ macl'a imunis vado ad tẽplũ circũcidẽdꝰ: vt effundã sanguinẽ meũ p vestri liberatõe a pctõ originali: p q̊ detine mĩa prãte dyaboli. Vñ cãtat eccl'ia dicẽs. Protecti pasce vespere a deuastãte ãgelo: erepti de durissimo pharaonis ipio. Iaz pascha nostrũ xp̄s est q̄ imolatꝰ agnus est synceritatis azima caro eiꝰ oblata ẽ. Scd̃o loq̄t̃ aaron dicẽs ego sũ q̄ misi te ad ppl'm ydolatria deceptũ p̄dicatorẽ veritatꝭ vt libares eos a tã detestabili vicio: in cuiꝰ signũ feci tuã virgã frõdere florẽ et germinare. Cũ tñ de se foret sicca. numeri.xvij. In figurã ꝙ ego psonal'r debeo p̄dicare pplo iudaico ⁊ ipm ab erroribꝰ liberare: qz nõ sum missus nisi ad oues q̄ pierunt domꝰ israel. Math.xv. Et mater mea tanq̃ virga virginitatꝭ viriditate nõ hũano semine ƀ mystico spiramĩe pduxit me q̄ suz flos cãpi put dicit Esa.xi. Egrediet̃ virga de radice iesse ⁊ flos de radice eiꝰ ascendet. Vñ cantat sancta mater ecclesia dicens. Virga iesse floruit ꝟgo deũ ⁊ hoĩez genuit. Et qz mãdaui tibi Exo.xxx. Vt tãq̃ summꝰ sacerdos sel' in ãno itrares in sancta scõꝝ nõ sine sanguine in sacrificiũ pro culpa ⁊ ignorantia populi. Ideo tanq̃ pontifex futurorum bonorum

ꝑ ꝓpriũ sanguinẽ hodie igrediar ĩ scã etna
redẽptõe iuẽta: vt deducit Pau. ad Heb. ix.
¶ Tertio loqtur iosue dicens. Ego sum q̇ mi
si te ad bellandũ ꝯ ĩimicos ⁊ pplm meũ ꝓ-
tegendũ: in cuiꝰ signũ ad vocez tuã stetit sol
in medio celi ⁊ non declinauit occũbere spa
cio vniꝰ diei. Josue. x. In figurã ꝙ ego verꝰ
Josue. i. saluator debeo q̃rere qd̓ ꝑierat: ⁊ in
medio celi. i. virginalis vteri celãtis diuina sa
cramẽta steti tãq̃ sol: qm̃ vobis timẽtibꝰ no
men meum orieꝛ sol iusticie. Malachie. iiij.
Unde cãtat eccl'ia dicẽs. Dũ ortꝰ fuerit sol d̓
celo: videbis regẽ regũ ꝓcedentẽ a patre: tã
q̃ spõsus de thalamo suo. Et quia mandaui
Exo. xxiiij. Ut lib legis aspgereꝛ sanguine:
⁊ in verba legis mũdareꝛ ppl's ad Heb. ix.
Ideo ego tãq̃ liber scriptus intꝰ ⁊ foris de-
beo aspgi hodie sanguine ad emũdatõez cõ
sciarũ oim hoiz. Quarto loqtur Gedeoni
dicẽs. Ego sum q̇ te misi ad liberandũ pplz
meũ de manu madiã: in cuiꝰ signũ vellꝰ posi-
tũ in area appuit in crastino plenũ rore ter
ra circũquaq̃ manẽte arida Judic. vi. In fi
guram ꝙ ego q̇ sum vnigenitꝰ dei pr̃is debeo
liberare pplm dei. i. totũ genꝰ humanũ de ma
nu dyaboli: ⁊ vellꝰ. i. sacratissimꝰ virgĩs vte-
rus appuit plenꝰ rore diuinitatis: q2 ad in-
star roris ego descẽdi de celo in virginis vte-
rũ sicut Esaias petebat dicẽs. Rorate celi de
sup: ⁊ nubes pluẽt iustũ ⁊c. Uñ cãtat eccle-
sia dicẽs. Qñ natus est ĩeffabiliter de virgĩe
tũc ĩplete sunt scripture sicut pluuia in vellꝰ
descẽdisti vt saluũ faceres genꝰ hũanũ. Et q2
mãdaui vt sanguine vituli ĩmolati ppl's a-
spergereꝛ: ⁊ sic mũdareꝛ Leuitici. xiiij. Idõ
ego tanq̃ vitulꝰ rõne discretionis hodie de-
beo offerri deo pr̃i vt sic aspsione sanguinis
mei genꝰ humanũ redimaꝛ. Quinto loqui
tur sansoni dicẽs. Ego sum q̇ misi te ad libe
randũ pplm meũ israel de manu philistino-
rũ: in cuiꝰ signũ dedi tibi tantã fortitudinẽ vt
occideres leonẽ ferocissimũ: in cuiꝰ ore fauũ
mellis inuenisti. Judic. xiiij. In figurã ꝙ ego
tanq̃ sanson fortis. rõne ãnũciatõis: q2 am-
bo mulieri alienigene copulati: sed tu carna-
liter: ego spũaliter. s. nature humane. rõne
traditõnis: q2 ambo a familiari ⁊ domesti-
co traditi. rõne clausionis: sed tu in ciuitate:
ego in sepulchro. tu ꝯtractis postibꝰ exiuisti:
ego clauso sepulchro resurrexi. Debeo libe-
rare genꝰ humanũ a ptãte dyabolorum: et
leo i. tribꝰ iuda regalis: fuit occisus. i. ꝓuata
fuit regĩe. ge. xlix. Nõ auferet sceptrũ d̓ iuda
⁊c. ⁊ de ore leonis. i. de vtero virginis q̇ fuit
d̓ illa tribu. Egressus est fauus mellis. i. ego
xp̃s iesus: q2 sicut fauus mellis ꝯstat ex cera
mundissima ⁊ melle: sic ego ex carne ĩnocen
tissima ⁊ diuinitate dulcissima. Et q2 mãda
ui ꝙ masculꝰ cuiꝰ p̃putij caro circũcisa nõ fue
rit pereat aĩa eiꝰ de pplo dei. Geñ. xvij. Que
circũcisio nõ fiebat sine sanguĩs effusiõe: iõ
ego ad templũ vado ꝑ circũcisionẽ effunde
re sanguinẽ meũ in pplo dei electo. ¶ Sexto
loquiꝛ dñe sapiẽtie dicens. ego hodie debeo
circuncidi ad cõmendandã ⁊ approbandaz
legem datã patribꝰ que statuit vt die octaua
circũcidaꝛ puer natus ⁊ vt credaꝛ ꝙ hec lex
fuerit data a deo: qm̃ lex data est ꝑ anglos
in manu mediatoris. Gal. iij. Etiam accepi
stis legẽ in dispositione angeloꝝ Actuũ. vij.
Ideo ꝯgruit vt circũcidar. hec enĩ lex ordina
batur ad me. p̃mo testimoniũz ferẽdo eo ꝙ
opz ĩpleri oĩa que scripta sunt in lege ⁊ psal-
mis ⁊ ꝓphis de me. Luce vltimo. Etiaz si
crederetis moysi crederetis ⁊ mihi. de me eñ
ille scripsit Joh. v. Scdo ad mei fidem dis
ponẽdo qm̃ cõcludit oẽs sub cultu vniꝰ dei a
quo debet saluari genus humanũ. Unde di-
cit apl's ad Gal. iij. Priusq̃ vẽiret fides sub
lege custodiebamur ꝯclusi in eãdẽ fidẽ q̃ re
uelanda erat. Dixit aũt dña sapĩa. ista lex fu
it posita ꝓpter transgressores ⁊ eos qui pctõ
originali astringũtur: sed in te nullũ est pec-
catũ qm̃ sanctꝰ fuisti in ipsa tui cõceptione.
Aliꝛ quõ deleres pctm̃ istd̓ si hoc pctõ fores
astrictus: ergo nõ ꝯgruit vt circũcidaris. Re
spõdit xp̃s dicens. Licet reges ⁊ principes
nõ videantur legibꝰ subijci: vt. C. de legibus ⁊
cõstitutionibꝰ. l. digna vox: debent tñ sponte
legibꝰ parere q̃tum ad vim directiuã legis:
vt dr̃ ex de ꝯstitutionibꝰ. c. Cuz omne: vbi ha
beꝛ ꝙ q̇cq̇d iure q̇s statuit in alꝛo ipse eodẽ
iure vti dz. Et sapiẽs dic̃. Patere legẽ q̃ tu
ipse tuleris. Sic g̊ princeps dr̃ esse solutus
a lege: q2 nullꝰ in ipm ṗt iudiciũ ꝯdẽnatõis
inferre: si ꝯ legẽ agat. Und̓ sup illud. ps. Ti
bi soli peccaui dicit glosa. Lex nõ hz hoĩem:
qui sua facta dijudicat. Et q2 nõ veni solue-
re legẽ: sed adimplere: iõ legis p̃cepta hodie
obseruare ꝓpono. Septimo loqtur dñe iu-
sticie dicens. Ecce vado ad templũ vt circũ-
cidar a sũmo sacerdote ꝓp iudeoꝝ scãdalũ ⁊
excusatõez tollẽdã: ne si ĩcircũcisꝰ fuero obij
ciãt ꝙ nõ debẽt ĩcircũcisũ ꝑ xp̃o recipe. Uñ
Pau. ro. xv. dic̃. Dico eñ ihm xp̃z mĩstrũ fuis
se circũcisiõis ad ꝯfirmãdas ꝓmissiões pr̃m
⁊ Jo. criso. in homel. dic̃ sic. Dñs ãt circũsio
nẽ accepit nõ ꝙ aliq̇ remedio ĩdigẽt ꝯ pctm̃

originale qui peccatũ nõ fecit: sed vt oẽm oc
casionem nõ credendi iudeis auferret nolu-
it dissimilis patrib⁹ apparere. Octauo loqui
tur dñe prudentie dicẽs: ego circũcisionez iõ
suscipio: vt circũcisio carnalis finez accipiat.
spiritualis autẽ initium sumat: q2 sicut ait
apl's. Finis legis xp̃s est ad iusticiam omni
credẽti. Sed q̃uis frequẽter lex hanc preci-
piat: nõ facile tamen scriptum reperit absq̃
solo ysaac filio repromissionis. Ergo circũci
sio ysaac meam circũcisionem significauit q̃
geminã vestri figurauit. vnam qua in p̃nti
circũcidimini: qñ per aquaz baptismatis et
gratiã spũssancti a peccatis abluti meipsum
induimini: monente apl'o qui ait. Renoua-
mini spũ mentis vr̃e: ⁊ induite nouũ hoĩem
qui ẽm deum creatus est. Et iterum Exuite
vos veterẽ hoĩem cum actibus suis: induite
eum qui renouatur de die in diem. Alteram
qua in futuro veri⁹ circũcidemini qñ carnis
fragilitate deposita: mortale hoc induet ĩmor
talitatẽ: et corruptibile hoc induet ĩcorrupti-
onẽ: et qñ nõ erit cõflictus cum carne ⁊ san
guine: sed implebit promissio illa qua homi
nes neq̃ nubent neq̃ nubentur: sed erunt
sicut angeli dei in celo: cum filij resurrectio-
nis fuerint. Nono loquitur dñe veritati di
cens: ego debeo circũcidi vt veritatez carnis
humane ostẽdam ɔtra varias hereses here
ticoꝝ. Scio enĩ nõ defuturos qui dicant me
nõ verum corpus sed fantasticũ assumpsis-
se: vt manichei. ⁊ corpus meũ consubstãtia
le diuinitati vt apollinaris: ⁊ me corpus ce-
leste de celo attulisse vt Valẽtinus. Jdõ vt
hos errores confutem: cõuenit vt circũcidar
et sanguinem emittã qđ nõ potest facere cor
pus fãtasticũ nec celeste nec deo ɔsubatiale
Decimo loquit dñe humilitati dicens: con
uenit vt ego circũcidar vt qui in similitudĩe
carnis peccati aduẽi remediũ quo caro pec-
cati cõsueuerat mũdari nõ despiciam. Sic eĩ
decet vos ĩplere oẽm iusticiam. i. humilitatẽ
et sic reprehendã stulticiaz eoꝝ qui de pctĩs
suis facere pñiam erubesciũt: qm̃ ego q̃ pec-
catũ nõ hẽo pctĩ remedia nõ erubesco: ⁊ me-
dicine vnguentũ adhibeo vbi vuln⁹ nõ hẽo
qm̃ erubescentia id qđ est mortale efficit ve
niale. Et q̃to corã plib⁹ sacerdotib⁹ q̃s eru-
buerit: pl⁹ venie meret ⁊ plures sacerdotes
obligat ad orandũ: vt de pñia disti. pĩma. §.
quẽ penitet. Dixit dña hũilitas. Istud ẽ au-
gere pctm̃ ⁊ errorẽ: q2 vt hẽt. xxij. q. ij. ca. cũ
hũilitatis cã mẽtiris, si non eras pctõr ante

q̃ mẽtireris mẽtiendo efficeris qđ deuita-
ueras: ⁊ veritas in te nõ ẽ nisi te ita dixeris
pctõrem vt ẽt esse cognoscas. Veritas autẽ
ipsa est vt qđ es dicas. Naz quõ est hũilitas
vbi regnat falsitas: h̃ illa. Respõdit xp̃s di
cens: nõ indigens sacramẽtis etiã tenet sa
cramẽta suscipere: q2 q̃tũcunq̃ sit sctũs: tñ
adhuc est in sĩltudine carnis pctĩ. Vñ Be-
da in homel'. hodierna dicit sic. Suscepit er-
go circũcisionẽ lege decretã in carne: et qui
in sĩltudine carnis peccati nõ autez in carne
pctĩ aduenit. remedium quo caro pctĩ con-
sueuerat mũdari nõ respuit: sicut ⁊ vnda ba
ptismatis: qua noue gr̃e ppl'os a pctõꝝ sor-
de lauari voluit: ipse nõ necessitatis: sed exẽ-
pli causa subijt. hec ille. ¶ Vndecimo loquit
dñe obediẽtie dicẽs. ego debeo circũcidi vt
superior inferiorib⁹ exemplũ prebeã: q2 exẽ-
plum malũ reprobat: vt. ff. ad senatus ɔsult͛
mace. l. pr̃ia in prin. ⁊ bonũ imitat: vt. viij.
q. i. qualis. Vnde Beda in homel'. dicit sic.
Vt aũt nobis necessariaz obediendi virtu-
tem p̃cipuo cõmẽdaret exemplo: factuz sub
lege filium suũ misit deus in mundũ non q2
ipse quicq̃ legi debeat qui est vn⁹ magister
noster: vnus est legislator ⁊ iudex: sed vt eos
qui sub lege positi legis onera portare nequi
uerant sua cõpassione iuuaret: ac de seruili
cõditione qui sub lege erant ereptos in ado
ptionẽ illoꝝ que p grãm est: sua largitate re-
duceret. hec ille. Duodecimo loquit dñe li
bertati dicens. Ego debeo circũcidi in arraz
redẽptionis hũani generis. Volo enĩ facere
sicut faciũt mercatores: qui qñ emunt aliq̃d
nõ stati faciũt plenã solutionẽ: sed prĩo dãt
arram in signũ rei empte. Sic ego tãq̃ mer
cator veni ad emendũ pctõres: preciũ autẽ
quo debẽt emi est sanguis me⁹: ideo volo cir
cũcidi ⁊ sanguinẽ meũ effundere in arrã pre
cij pctõruz emptoꝝ. Sed in die pasceues su-
per bancũ crucis: ego aperiã bursaz. i. corp⁹
meũ p q̃nq̃ ptes ⁊ totũ preciũ. i. sanguinez
meũ fundã. Et sic gen⁹ hũanũ restituã presti
ne libertati quã p pctm̃ pdiderat. Dixit tunc
dña libertas. None modic⁹ iste sãguis quez
nũc effusur⁹ es in circũcisione sufficit ad re-
dimendũ gen⁹ humanũ a seruitute dyaboli.
Si sic: quare opz totũ effundere in passiõe:
Rñdit xp̃s: licet gutta sanguis mei suffice-
ret ad redẽptõem generis hũani: nolo tñ q̃
sic redimat: ppter tres rões. Primo ne pec-
catũ apud deũ leue ⁊ ɔtẽptibile videat si tã
modico precio abluat. Scđo vt amorẽ quẽ

ad genus humanum gero maximum esse
demonstrem dũ corp⁹ meũ tot flagellationi
bus: ĩcisiõib⁹: vulnerib⁹: passionib⁹: ⁊ tã cru-
deli morti exposuero: vt sic gen⁹ hũanuꝫ ad
mei amorẽ attrahã. Tertio vt nõ casu vel in
uite ĩfans mea circũcisione mũdum saluare
credar: sed volũtarie patiẽs queadmoduꝫ ⁊
nũc volũtarie ⁊ mea sponte ad circũcisioneꝫ
vado ⁊c. Decimotertio loq̄tur dñe benigni
tati dicẽs. Ego debeo circũcidi: qm̃ totũ ge-
nus hũanũ qđ hucusq̄ꝫ fuit ĩfirmũ curare ꝑ
pono tanq̄ꝫ medic⁹ eius. Nam sicut cauteriũ
fit in vno mẽbro: vt totũ corp⁹ sanet a super
fluis ⁊ nociuis hũorib⁹: ⁊ ita volo mihi cau-
teriũ apponi ⁊ minutionẽ fieri: vt sanetur to
tũ corpus humani generis. Unde Paulus
Col. ij. dicit. Circuncisi estis circũcisione nõ
manu facta expoliatõe carnis: ſ; circũcisione
xp̃i ⁊c. Decimoq̄rto loq̄tur dñe cõcordie di
cẽs. Ego debeo circũcidi: vt approbẽ me esse
de genere abrahe: cui dedi mandatũ circunci-
sionis ĩ signũ fidei quã de me habuerat. Nã
sicut fili⁹ tenet cõplere votuꝫ patris sponte
susceptũ: aliter priuat patna hereditate: vt
dr̃ extra de voto ⁊ voti redẽptione ca. Licet
sic ego debeo votũ c'rcũcisionis sponte adi-
plere maxime cũ sim lapis angularis duorũ
parietũ. s. populi iudaici ⁊ gentilis: ⁊ veteris
⁊ noui testamẽti. Ideo sub vtroq̄ꝫ statu esse
volo. s. sub obseruãtia legis veteris ⁊ sub a-
perta ĩstitutione ⁊ obseruãtia noue legis ⁊c.
Decimoq̄nto loq̄tur dñe secrete dicẽs. Jõ
volo circũcidi vt sub. cõmuni ⁊ vniformi cũ
alijs obseruãtia legaliũ meã auctoritatem ⁊
dignitatẽ vsq̄ꝫ ad tẽpus ydoneũ occultem:
vnde per hoc nõ velut sanctus sanctoꝝ: sed
quasi de peccato ⁊ in pctõ ꝯceptũ me dyabo
lo exhibeo: ⁊ sic eum ingeniose fallo. Si eñ
dyabol⁹ sciret me esse deũ verũ ĩpediret redẽ
ptionẽ gñis humani fiendã ꝑ mortẽ meam
Nã post lapsuꝫ primoꝝ ꝑentũ egoipse q̄ vo
lo oẽs hoĩes saluos fieri ꝓuidi hoĩ de diuer
sis remedijs ꝑ q̄ poterat tandẽ salutẽ ꝯsequi
Primũ fuit oblatio ⁊ istud ĩcepit ab abel et
durauit vsq̄ꝫ ad tp̃s diluuij. Scd̃m fuit sa-
crificium qđ incepit a noe ⁊ durauit vsq̄ꝫ ad
Abrahã. Tertiuꝫ fuit deciatio qđ ĩcepit ab
Abrahã ⁊ melchisedech. Quartuꝫ fuit cir-
cũcisio cui⁹ ritus incepit ab Abrahã ⁊ filio
ei⁹ Ysaac. Quintũ ẽ baptism⁹: cui⁹ rit⁹ ĩce-
pit a Johẽ baptista. Oĩa h̃ remedia volo in
me transferri: q2 debeo frib⁹ assimilari ꝑ oĩa
ad Heb. ij. Et Ber. dicit. Amatoꝛ cõformita
tis ⁊ cõmendatoꝛ quõ illã desereret. vñ bea
tus Aug. Introducit dyabolũ secũ loquẽtẽ
in quodã sermone dicentẽ sic. Si de⁹ eẽt iste
quõ indignitates ꝑtus feminei sustinuisset?
quõ esset pãnis ⁊ cunis cõtentus? quõ est
possibile deũ lacte femĩe nutriri? ⁊ ecce circũ-
cidit: ecce pcti signũ ei infigit. hec ille. B
Sic ergo xp̃s loquẽs cũ istis de redẽptione hu-
mani generis tandẽ ꝑuenit cũ eis ad tem-
plũ ibiq̄ꝫ ꝑñtatus sũmo sacerdoti deuotissi-
me circũcidit ⁊ sanguinẽ suũ fudit in preciũ
sit ⁊ lauacrũ generis hũani. Quod declarat
Johẽs crisostom⁹ in homel. dicẽs. Libet in
q̄rere quare toto tp̄e ducat⁹ Moysi nemo
circũcisus fuisse legit: excepto vno filio eius
quẽ vxoꝛ eius in diuersorio ne ab angelo ꝑ-
cuteret acutissima petra circũcidit. Et qua-
re ꝯsuetudo circũcisionis q̄ per quadrĩgẽtos
annos fuit obſ̃uata: ⁊ ab ip̃o moyse freq̄uẽ
ter fieri cõmonita: ita ꝑ quadraginta ãnos
sub eius tp̄e relicta est quasi nõ esset. Sꝫ nõ
hoc frustra neq̄ꝫ absq̄ꝫ mysterio ꝯtigisse pu-
tandũ est. Nã ppl's qui sub moyse incircũci-
sus remãsit ꝑpter imminẽs bellũ vetus te
stamentũ succedẽtes Josue grãꝫ noui testa
mẽti figurant. Unđ euãgelista ait. Lex per
moysem data est grã ⁊ veritas ꝑ iesũ xp̃m
facta est. Preputiũ aũt qđ sub moyse creuit
legẽ significauit. que pctm̃ ostẽdebat nõ aũt
auferebat dicente Aplo. Lex irã opatur: vbi
nõ est lex nec ꝑ̃uaricatio. Nam ꝯcupiam ne-
sciebã nisi lex diceret. Non cõcupisces: occasi
one aũt accepta pctm̃ per mandatũ operatũ
est in me oẽm iniquitatẽ ⁊ ꝯcupiam. Et fa-
ctũ est qđ erat mihi ad vitã: h̃ eẽt ad mortẽ: ſ;
q2 sub Josue amputatuꝫ est ꝑputiũ qđ sub
moyse creuit. significauit ꝙ iesus xp̃s dñs
⁊ ordinatoꝛ noui testamẽti ꝑ grãm spiritus
sui nõ solũ pctã ostẽdit: sed etiã misericordi
ter dimittit. Uñ ⁊ bene idẽ ppl's cultris pe-
trinis circũcisus fuisse đr. Petra eñ xp̃m si
gnat teste aplo: qui ait. Petra aũt erat xp̃s.
hec ille. Ex quo appꝫ ꝙ xp̃s hodie circũci-
dit: vt a vicijs circuncidamur ⁊ absoluamur
Ut aũt Beda in homel. hodierna dic. Sed
et hoc ꝙ eodẽ die sue circũcisionis nomẽ vt
iesus vocaret accepit ad imitationeꝫ prisce
fecit obseruationis: quaꝫ ex eo credim⁹ sum
ptã ꝙ Abraham ꝑ̃iarcha q̄ prim⁹ circunci-
sionis sacrm̃ in testimoniũ sue magne fidei
et dñe ad eũ ꝓmissionis accepit: eodeꝫ die
sue suorũq̄ꝫ circũcisionis ⁊ nõis ãplificatio
ne sit cũ sua cõiuge benedici ꝓmeruit. vt q̄

hacten⁹ Abram: nūc Abrahā.i. pater multa
rum gentiū vocaret. Q: patrē inq̄t multarū
gentiū ꝯstitui te. hec ille. ¶ Cōsuetudo aūt
inoleuit: tunc vt nomen īfanti īponeret sicut
nūc fit in baptismo. Ratio est q: añ sacr̄alē
siue spiritualē regeneratōez null⁹ peccator ē
noīe dign⁹: nec eius nomē est vsq₃ tunc in li
bro vite scriptū nec īter fideles ānūerat: p̄
pterea hodie īpositū est nomē huic bñdicto
puero: ⁊ vocatū ē nomē ei⁹ Jesus. Cui⁹ rōes
assigāt scūs Tho. iij. pte. q. xxxvij. ar. ij. ī rñsio
ne dicēs. ꝙ noīa debent ꝓprietatib⁹ rerū re
spondere. Et hoc pȝ in noibus generū ⁊ spe
cierū ꝑut dr̄. iiij. Methaphi. Ratio eñ quā
signat nomē est diffinitio q̄ designat ꝓpriaȝ
rei naturā. Noīa aūt singulariū hoīm īponū
tur ab aliqua ꝓprietate ei⁹: cui nomen īponi
tur vel a tp̄e sicut īponūtur noīa aliquoꝝ sā
ctoꝝ ijs q̄ ī eoꝝ festis nascūtur. vel a gñatio
ne sicut cū filio īponitur nomē patris: vel ali
cui⁹ de cognatione ei⁹: sicut ꝓpinqui Johis
baptiste voluerūt eū vocare noīe pr̄is sui za
chariā: nō aūt Johem. Nullus eñ erat in co
gnatōe ei⁹ qui vocaret hoc nomie. vt dicit
Luc. i. Vel etiā ab euētu sicut ioseph voca
uit p̄mogenitū suū manassez dicēs obliuisci
me fecit deus oīm laboꝝ meoꝝ. Gene. xli.
Vel etiā ex aliqua q̄litate ei⁹: cui nomen īpo
nitur sicut Gene. xxv. dicit ꝙ q̄ p̄io egres
sus est de vtero matris rufus erat et totus
in morē hyspide pellis hyspidus vocatū est
nomen ei⁹ Esau qd̄ īterpretat rube⁹. Noīa
āt que īponūt diuinit⁹ aliq̄bus sp̄ significāt
aliqd̄ gratuitū donū eis diuit⁹ datū sicut ge
ne. xvij. dictum est Abre. appellaberis A
brahā: q: patrē multarū gentium cōstitui te
Et Math. xvi. Dictū est petro. Tu es petr⁹
⁊ sup hāc petrā edificabo ecclīam meā. Q:
ergo hoī xp̄o hoc nun⁹ gr̄e collocatū fuit: vt
p ipm oēs saluaret. Ideo cōueniēter voca
tū est nomen eius Jesus. i. saluator. hec ille.
Cōuenerūt aūt octo psone in tēplo ad ī
ponendū sibi hoc nomē iuxta nūerū dierum
circūcisionis. Primo pr̄ etnus Esdre. iij. c.
Reuelabit fili⁹ me⁹ iesus cū hijs q̄ cū eo io
cundabunt ⁊ morietur filius me⁹ iesus ⁊ con
uertet seculū. Scd̄o Salo. fili⁹ David Ec
cl. xliij. Abissum plātauit dñs iesus. ¶ Ter
tio abacuch ꝓpha. iij. c. Ego aūt in dño gau
debo in deo iesu salutari meo. ¶ Quarto sibil
la erithrea que vt dicit Aug. li. xviij. d̄ ciui. dei
ca. xxiij. fecit versus quoꝝ prime lr̄e reddunt
Jesus filius dei saluator. Quinto angelus p
modū oraculi dic̄ Luc. i. vocabis nomē ei⁹
iesum. h erit. ⁊c̄. Sexto maria ꝯsultiue. Cō
suluit eñ filiū suū vocari iuxta reuelationez
sibi adeo factam p angeluȝ. Septimo Jo
seph determinatiue: q: mulieres nō impone
bant noīa pueris in circūcisione: sed viri vt
pȝ. ¶ Octauo sūmus pōtifex ministerialr̄ et
cōpletiue. Nā ex reuelatōe ꝓdictoꝝ vocauit
eū iesum. Jō dicit Esa. xxx. Ecce nomen dñi
venit de longinq̄. ¶ Cū aūt iesus puer be
nedict⁹ sic sup altare templi resideret vene
rūt duodecim genera psonarum petentium
strenā velut a magno dño ⁊ diuite. Primo
venerūt iusti in templum dicētes. In te sunt
oēs thesauri sciētie ⁊ sapiē dei absconditi pe
timus strenā a te. Quib⁹ respondit. Vulpes
foueas hñt ⁊ volucres celi nidos fili⁹ autē
hoīs nō habet vbi caput reclinet. Mat. viij.
Hoc vnū vobis tribuo qd̄ meli⁹ habeo: scȝ
hoc nomē iesus qd̄ ēt nunc mihi donatū est
Dixerūt iusti quid cōferet nobis hoc nomē
iesus: Respōdit puer benedict⁹. Istud no
men ē adiutoriū operātiū: qm̄ sine isto noīe
nullū op⁹ bonū fit. Jo. i. Oīa per ipsum facta
sunt ⁊ sine ipso factū est nihil. Ap̄ls Col. iij.
Oīa que dicitis aut facitis in nomine dñi
nostri iesu xp̄i facite. ideo istud nomen be
nedictum semper est inuocandum: vt singu
las operationes nostras citius et facili⁹ cō
pleamus. p̄s. Sit nomē ei⁹ benedictū in scl̄a
ante solē pmanet nomen ei⁹ ⁊ benedicentur
in ipso oēs trib⁹ terre. Hij aūt cōfortati a do
mīo bñdixerūt deū. ¶ Scd̄o venerūt creden
tes in templū petētes strenā a puero bñdcō
q̄bus dixit ⁊ dedit h nomen iesus. Dixerunt
credētes q̄d ꝯferet nobis hoc nomen iesus:
Rñdit puer bñdict⁹. istud nomē est pulchri
tudo credentiū: qm̄ p̄s. dicit. Exortū ē in te
nebris lumē rectis corde. Nā sicut sol in au
rora splēdet sic hoc nomē in cordib⁹ fideliū
q̄ credūt eū filiū dei p eternā generatōez. p̄s
Dñs dixit ad me filius meus es tu: ego ho
die genui te. Et filiū hoīs per humane natu
re assumptionem. Zacha. vi. Ecce vir oriēs
nomen eius. Et Apoca. ij. Cōmendatur epi
scopus ille qui nomen domini nō negauit:
sed fidē eius seruauit. Math. x. Qui me con
fessus fuerit ⁊c̄. Tertio venerunt predican
tes in templum petentes strenam a puero
benedicto: quibus dedit hoc nomen Jesus.
Dixerunt predicantes: quid conferet no
bis hoc nomen Jesus: Respondit puer be
nedictus. istud nomen Jesus est suauitas

predicantium: qm̄ nulla p̄dicatio est suauis
p̄dicāti nec dulcis pplo siue occulta siue vo
calis siue scripta nisi interponat hoc nomen
iesus. Unde Apoca. iij. ca. Cōmendat ep̄s
philadelphie sic. Ecce dedi coram te ostium
apertū qd nemo potest claudere: q2 seruasti
verbum meū ⁊ nō negasti nomen meū: ego
seruabo te ab hora tēptationis. Et Ber. sup
cātica dic̄ sic. Nomē iesu lucȝ p̄dicatū: pascit
recogitatū: lenit ⁊ vngit inuocatū. Quid ita
excercitatos reparat: sensus roborat: virtu-
tes vegetat: mores bonos atq; honestos fo
uet. Quarto venerūt cadentes in templuȝ
petentes strenā a puero benedicto quib9 de
dit hoc nomen iesus: dixerūt cadentes quid
cōferet nobis hoc nomen iesus. Respondit
puer sanctissim9. Istud nomen est sustanta
mentū cadentiū. vnde Johel. ij. Omnis qui
inuocauerit nomen dn̄i saluus erit. Exēplū.
Quidā audiēs se moriturum in patibulo ex
dispōne celorum ⁊ stellarum nō considerās
q2 aīa humana nō subijcitur motui celestiuȝ
corpoꝝ. iuxta illud Sapiēs dn̄abitur astris
p̄posuit seipsum suspendere. Et q2 in princi
pio cuiuslibet sue actionis duxerat in cōsue-
tudinē inuocare hoc nomē iesus: dixit in no
mine iesu hoc fiat: cuȝ ergo ligassȝ collum su
um ad funē ⁊ funem arbori ⁊ vellet se deor-
sum proijcere: assumens nomen iesu cū sic
diceret statim detent9 est. Audiens hanc vo
cem deus pepercit tibi. Et ex tūc cessauit fan
tasia quā habebat de morte sua in patibu-
lo: ideo dicit. p̄s. Dn̄e dn̄s noster q̄ admira
bile est nomen tuū in vniuersa terra. Et am
bro. in sermone dicit sic. Omnia habem9 in
xp̄o iesu: ⁊ omnia in nobis est xp̄s. Si vul-
nere curari desideras: medic9 est. si febribus
estuas: fons est. si grauaris iniq̄tate: iusticia
est. si indiges auxilio: virtus est. si mortem ti
mes: vita est. si tenebras fugis: lux est. si celū
desideras: via est. si cibum queris: alimen-
tum est. hec ille. Ideo longa consuetudine ē
habendū hoc nomē in ore vt in morte nihil
aliud habeat: q2 īdubie nō poterit stare dya
bolus p̄pe infirmū. Nam abhorret hoc no-
men iesus: ⁊ statim fugit cum ipsum audit.
Angeli aūt accedunt: q2 sequūtur ipsuȝ sicut
filij patrem ⁊ sicut ferrū magnetem: ⁊ p̄nter
bn̄ disponūt mentē īfirmi: vt salutē cōseq̄tur
Pater de pluribus infirmis: qui p apl'os sa
nati fuerūt inuocatio ne huius nōis: vt pa-
tet in actib9 apostoloꝝ quasi p totū: ergo ⁊c̄.
¶ Quinto venerūt pc̄tores in templū peten
tes strenā a puero bn̄dicto q̄bus dedit hoc
nomen iesus, dixerūt peccatores quid confe
ret nobis hoc nomen iesus. Respōdit puer
sanctissim9. Istud nomen est lumen contra
culpam: qm̄ sicut lumen illumīat aerē tollēs
tenebras: sic hoc nomen iesus illumīat aīaȝ
tollens culpam Math. ij. Uocabis nomen
eius iesum. ip̄e em̄ saluū faciet pplm̄ suuȝ a
pc̄tis eorum. Et Ber. sup cātica dicit sic. Ni-
hil ira sicut hoc nomen iesus cohibet ineptū
tumorē superbie: sedat vuln9 liuoris īuidie
restringit fluxum luxurie: temperat sitim aua
ritie: ac toti9 corpis pruriginē fugat omnis
īiusticie. hec ille. Peccator in memoria pec-
cat vicio ingratitudinis p̄s. Obliti sunt be-
neficioꝝ ei9 ⁊ mirabiliū que ostēdit eis. In
intellectu peccat vicio deuiationis. Sapie. ij.
Dixerūt deo. recede a nobis sciam viarū tua
rum nolum9. Et Job. xxiiij. Ipsi fuerunt re-
belles lumini. In volūtate peccat vicio affe-
ctionis Joh. iij. Lux venit in mundū ⁊ dile
xerūt magis tenebras q̄ lucē. Istud nomē
iesus tollit omnia hec peccata. Nā sepe col-
lectum in memoria facit cognoscere benefi-
cium redēptionis in emissione sanguīs. A-
poca i. ca. Dilexit nos ⁊ lauit nos a pc̄tis no
stris in sanguine suo: ⁊ sic tollit viciū ingrati
tudinis. Sepe replicatū in intellectu facit co
gnoscere beneficiū miseratōis: ⁊ sic tollit vi-
ciū deuiationis. Figura de filio p̄digo Luc̄.
xv. Qui ad se reuersus dixit. Surgam ⁊ ibo
ad patrē meū ⁊c̄. vsq; mercēnarijs tuis quē
pater extētis brachijs amplexat9 est. Sepe
affectatum in voluntate tollit viciū affectio
nis. qm̄ xp̄s plus dilexit nos q̄ aīam suam
Joh. xv. Maiorē hac dilectionem nemo ha
bet q̄ vt ponat aīam suam quis pro amicis
suis. Unde Aug. libro meditationū. ca. xix.
dicit sic. Jesu p̄pter nomē tuū fac mihi bm̄
nomen tuū, iesu obliuiscere p̄uocantem: re-
spice miserū inuocantē. Jesus em̄ est nomē
dulce: nomē delectabile: nomen cōfortās pec
catorem ⁊ bone spei. Quid em̄ est iesus nisi
saluator: ergo p̄pter temetip̄m esto mihi ie-
sus: noli dn̄e: noli sic attendere malū meum
vt obliuiscaris bonū tuū. O bone dn̄e si ego
admisi vnde me dānare potes: tu non amisi
sti vnde me saluare soles. Si em̄ castitatem
meam amisi nūq̄ tn̄ mīam tuā perdidi hec il
le. Ecce quid obtinuerūt peccatores a xp̄o ie
su. ¶ Sexto venerūt tēptati in tēplo petētes
strenā a puero benedicto quib9 dedit hoc no
men iesus: dixerunt tēptati, Quid conferet

nobis hoc nomẽ iesus: Rñdet puer sanctis
simꝰ. Istud nomẽ ẽ fortitudo cõtra violẽtiã
scʒ carnis mũdi ⁊ dyaboli: a quibꝰ penitens
molestaꝛ. ⁊ cũ qbꝰ belluʒ cõgrediꝛ. i. Job. ij.
Omẽ qđ est in mũdo aut ẽ cõcupiscẽtia car
nis aut cõcupiscẽtia oculoꝝ aut sup̄bia vite
Cũ dicit ɔcupiscẽtia carnis: ecce p̄liũ carnis
Cũ dicit ɔcupiscẽtia oculoꝝ: ecce p̄liũ mũdi.
Cũ dicit sup̄bia vite: ecce p̄liũ dyaboli. Hoc
nomẽ iesus tollit violẽtiã carnis qm̃ sepe re
plicatũ in mẽte reducit ad mẽoriã penitẽtiã
quã fecit xp̄s in deserto ⁊ in tota vita sua. nõ
est tanta gula aut luxuria q̄ non remittaꝛ si
deuote recoliꝛ in mẽte hoc nomẽ iesus. Exẽ
plũ cũ quedã monialis diceret amãti suo ꝙ
deberet gloriari cũ pulcherrimã sponsam ie
su xp̄i ad placituʒ obtinuisset: statim audito
nomĩe iesu ⁊ sepiꝰ replicato in mẽte extīcta
est in eo libido luxurie. Item tollit violentiã
mũdi attẽto ꝙ tantã paup̄tatẽ sustinuit di
cens Math. xix. Si vis p̄fectus esse vade ⁊
vende oĩa q̄ habes ⁊ da pauperibꝰ. Exẽplũ
ap̄li ⁊ martyres reliq̃runt oĩa pp̄ꝛ nomẽ ie
su. Math. xix. Ecce nos reliq̃mꝰ oĩa ⁊ secuti
sumꝰ te. Itẽ tollit violentiã dyaboli. Math.
viij. demones clamabãt dicẽtes Jesu q̃d ve
nisti ante tẽpꝰ torq̃re nos. Et discipuli rede
untes ad xp̄ʒ dixerũt. Dñe in noĩe tuo demo
nia subijciunꝛ nobis. Exẽplum. beatꝰ Ber
nardus expulit demonẽ a quodã demoniaco
virtute huiꝰ noĩs iesus. Uñ Berñ. sup̄ canti
ca dicit sic. Ne mũdi gl'ia seu voluptatibꝰ car
nis abducaris: dulcescat tibi sap̄ia vera iesꝰ
Ne spũ erroris ⁊ mẽdacij seducaris: lucescat
tibi veritas iesus in dubijs. Ne seculi aduer
sitatibꝰ frãgaris: cõfortet te virtꝰ dei iesus in
periculis. hec ille. Ecce q̃d obtinuerũt tẽpta
ti. ¶ Septimo venerũt tribulati in tẽplũ pe
tentes strenã a puero sc̃tissimo: quibꝰ dedit
hoc nomẽ iesus. dixerũt tribulati. Quid con
feret nobis hͦ nomẽ iesus: Rñdit puer san
ctissimꝰ. Istud nomẽ iesus ẽ solatiũ fragiliũ
qm̃ tribulati nullũ ita ɔueniẽs solatiũ habẽt
sicut hͦ nomẽ iesus. Act. v. Ibãt ap̄li gaudẽ
tes a cõspectu cõcilij qm̃ digni habiti sunt p̄
noĩe iesu ɔtumeliã pati. Exẽplũ. Paulus in
morte nullũ habuit refrigeriũ nisi hͦ nomẽ ie
sus. Cõsimiliꝛ sc̃tũs Ignatiꝰ in cuiꝰ signũ eo
mortuo inuẽtũ est in corde ip̄iꝰ hͦ nomẽ iesꝰ
aureis lr̃is sc̄ptũ. Uñ hͦ nomen iesus ẽ reme
diũ ɔtra impedimẽta penitẽtie. qñ em̃ scribiꝛ
per y grecũ ⁊ p̄ h ⁊ p̄ s designat penitẽtiã cu
ius sũt tres partes: ɔtritio: ɔfessio: satisfactio
y grecũ q꞉ est ad modũ cordis signat ɔtriti
onẽ eo ꝙ ɔtritio ẽ passio cordis: sed h q꞉ p̄
ferꝛ cũ aspiratõe ⁊ hʒ magnũ corpꝰ ad simi
litudinẽ mulieris p̄reganꝗ signat cõfessionẽ
plenã p̄ctis. s signat satisfactionẽ. Nã satis
factio fit p̄ orõnẽ: ieiuniuʒ: ⁊ elemosynã: non
tãtũ semel s̄ circulariꝛ sicut hͦ lr̃a s que est
tertia ĩ hͦ noĩe yhs: est circularis habẽs tres
partes. superiorẽ q̄ importat orõnẽ: mediã q̄
importat ieiuniũ: inferiorẽ q̄ importat elemo
synã. Uñ hõ magis teneꝛ diligere deũ ꝙ̄ se
ip̄m: ⁊ magꝭ seip̄ʒ ꝙ̄ p̄ximũ. ⁊ sic peccãdo cõ
tra deũ seip̄m ⁊ p̄ximũ. p̄mo debʒ satisfacere
p̄ iniuria illata deo. sc̄do p̄ iniuria illata sibi
ipsi. tertio p̄ iniuria illata p̄ximo. Propt̃ea
dicit Berñ. sup̄ cãti. Gemina dulcedo sua
uitatꝭ exuberat in pectore dñi iesu. lõganimi
tas in expectãdo. facilitas ĩ donãdo. Nomẽ
iesu ꝙ̄ vtile ꝙ̄ charũ ꝙ̄ salubre. Si vtile nõ
esset mihi nõ effunderet. si salubre non esset
me nõ lucrareꝛ. iesus mel ĩ ore: melos ĩ aure
iubilꝰ ĩ corde. hͦ ille. Ecce q̃d obtinuerũt p̄ctõ
res penitẽtes ⁊ tribulati. ¶ Octauo venerũt in
firmi ĩ tẽplũ petẽtes strenã ab isto puero sã
ctissimo: q̄ dedit eis hͦ nomẽ iesus. dixerũt in
firmi. Quid cõferet nobis hoc nomẽ iesus:
Rñdit puer bñdictꝰ. Istud nomẽ iesus est
medicina cõtra infirmitatẽ. Marci. vlti. Si
gna autẽ eos q̄ crediderũt hec seq̃nꝛ. In noĩe
meo demonia eijciẽt: liguis loq̃nꝛ nouis: ser
pentes tollẽt: ⁊ si mortiferũ q̃d biberint non
eos nocebit: sup̄ egros manꝰ imponẽt ⁊ bñ
habebũt. Qñ egritudo aliq̃n p̄uenit ex par
te dyaboli vexantꝭ. aliq̃n ex parte serpentis
mordẽtis. aliq̃n ex parte veneni inficientꝭ. ali
quãdo ex p̄te febris mortificãtis. Oẽs iste
egritudines tolluntꝛ ⁊ sanitates inducunꝛ p̄
hoc nomen iesus. Exẽpluʒ. Petrꝰ dixit clau
do. Argẽtũ ⁊ aurũ nõ ẽ mihi: qđ autẽ habeo
hͦ tibi do. In noĩe dñi iesu xp̄i nazareni sur
ge ⁊ ambula. Act. iij. Tanꝙ̄ si diceret nõ ha
beo monetã mũdi quã q̃ris. s. aurũ ⁊ argẽtũ
s̄ habeo monetã celi. s. hͦ nomen iesus. g̃ ⁊c̃.
¶ Nono venerũt ɔtẽplatiui in tẽplum petẽtes
strenã a puero bñdicto: q̄ dedit eis hͦ nomẽ
iesus. dixerũt ɔtẽplatiui. Quid ɔferet hͦ nomẽ
iesus nob: Rñdit puer sc̃tissimꝰ. Istud no
men iesus ẽ cõfortatio sensus: ⁊ hͦ p̄ quãdã
dulcedinis p̄gustatõnẽ quã degustauerat sa
piẽs dicẽs Sap̄. xij. O ꝙ̄ bonꝰ ⁊ ꝙ̄ suauis ẽ
dñe spũs tuꝰ. Hãc degustationẽ sensit ap̄ls
dicẽs Gal. vi. Mihi mũdꝰ crucifixꝰ ẽ ⁊ ego
mũdo. Et hͦ pp̄ꝛ dulcedinẽ quã sentiebat ĩ

hoc nomẽ iesus. Vñ Ambro. sup Luc. dic.
Omĩb⁹ oĩa fact⁹ est iesus: paup paupib⁹. di
ues diuitib⁹: flens flentib⁹: esuriẽs esurienti
bus: pfluẽs abũdantib⁹: in carcere cũ paupe
re est: cũ maria flet: cũ aplis epulat̃: cũ sama
ritana sitit: in deserto esurit. ⁊ Bern. sup cã
tica dic. Dign⁹ plane ẽ morte q̃ tibi xp̃e iesu
recusat viuere: ⁊ mortu⁹ ẽ sine te ⁊ q̃ tibi nõ
sapit desipit: ⁊ q̃ curat eẽ nõ ꝓpt̃ te ꝑ nihilo
fit ⁊ nihil ẽ. ꝓpt̃ teip̃z de⁹ fecisti oĩa ⁊ q̃ esse
vult sibi ⁊ nõ tibi nihil esse, incipit int̃ oĩa. h̃
ille. Ecce q̃d obtinuer̃t ꝯtẽplatiui a xp̃o. De
cimo vener̃t paruuli in tẽplũ petẽtes strenã
a puero sctissimo ⁊ cũ impedirẽt̃ ab alijs di
xit iesus. Sinite paruulos venire ad me. Ni
si eñ ꝯuersi fueritis ⁊ efficiamĩ sic paruuli nõ
intrabitis in regnũ celoꝝ. ⁊ cũ accessissent de
dit eis h̃ nomẽ iesus. Dixer̃t paruuli. Quid
ꝯferet nob̃ hoc nomẽ iesus: Rñdit puer bñ
dict⁹. Istud nomẽ est roboratio mẽorie. Nã
mẽs hũana ꝑ efficaciã noĩs iesu sp̃ in mẽo
ria ardẽtis tãto desiderio bone opatõis inar
descit ꝙ nullũ op⁹ ṽtutis ẽ adeo arduũ ⁊ dif
ficile: q̃n leue reputet ꝓ magnitudine amo
ris iesu. Apl's Phil. iiij. Oĩa possũ in eo q̃
me cõfortat: ita ꝙ post ꝯfortatõnẽ sequit̃ po
tẽtia operãdi ꝑ amorẽ: q̃m vt dic Aug. Oĩa
aspera ip̃e amor reddit lenia. Hãc roborati
onẽ habuer̃t paruuli. de q̃b⁹ dic Joh. Apoc.
xiiij. Vidi sup montẽ syon agnũ stãtẽ: ⁊ cũ
eo centũ q̃dragĩta q̃ttuor milia habẽtes no
men ei⁹ ⁊ nomẽ pr̃is ei⁹ scp̃tũ ĩ frõtib⁹ suis
ꝑ q̃d nomẽ vicerãt ĩ bello martyrij. Exẽplũ
de innocentib⁹ occisis ꝑ xp̃i noĩe. Undeci
mo vener̃t ṽgines in tẽplum petẽtes strenã
ab isto puero bñdicto. de q̃b⁹ dr̃. Virgines
eñ sũt ⁊ sequunt̃ agnũ q̃cũq3 ierit: q̃b⁹ dedit
hec nomẽ iesus. Dixer̃t virgines. Quid ꝯfe
ret nob̃ h̃ nomẽ ies⁹: Rñdit puer sctissim⁹.
Hoc nomẽ iesus est ĩmobilitatio intellect⁹:
q̃m ita firmat hoĩez in bono ṽtutis ꝙ reddit̃
inflexibilis ad opa viciosa. Qd̃ pulchre figu
ratũ est Osee. xiij. vbi dic ꝙ dñs ventũ vren
tem adduxit de deserto: q̃ mare rubrũ ita exic
cauit ꝙ ppl's israelitic⁹ ꝑ mediũ ei⁹ sicco ve
stigio ptrãsibat. Per vẽtũ vrentẽ signat̃ fer
uens desideriũ inflãmatũ noĩe iesu. Per ma
re rubrũ signat̃ pruritas ⁊ fluxibilitas carnal̃
delectationis q̃ ꝑ feruorẽ gr̃e hui⁹ noĩs iesus
tãtũ in hoĩe deficeat̃ ꝙ mẽs in bono ṽtutis
firmata oẽm pruritatẽ ⁊ fluxibilitatẽ carnalẽ
amittit. Exẽplũ. flux⁹ carnis in paulo extict⁹
est ꝑ nomẽ iesu: q̃m ies⁹ xp̃us dic ei. Sufficit
tibi gr̃a mea. Tãtũ eñ abũdauit h̃ nomẽ ie
sus in mẽte pauli ꝙ meruit dici vas electio
nis hui⁹ noĩs. Act. ix. Vade q̃m vas electio
nis mihi ẽ iste vt portet nomẽ meũ corã gen
tib⁹. Duodecimo vener̃t senes in tẽplũ pe
tẽtes a puero sctissimo strenã: q̃b⁹ dedit hoc
nomẽ iesus. Qui dixer̃t. q̃d cõferet nob̃ hoc
nomẽ iesus: Rñdit puer bñdict⁹. Istud no
men iesus ẽ supeleuatio voluntatis: q̃m amor
iesu aĩaz deo vnit ⁊ sociat tã in h̃ mũdo q̃ in
alio. Non eñ in baptismo vnit̃ xp̃ian⁹ xp̃o:
nisi ꝑ h̃ nomẽ iesus impressũ in mẽte ei⁹ ꝑ
modũ caracteris faciens eũ de ppl'o dei. vt di
cunt doctores. de alio mũdo dr̃ Apoc. xxi. ꝙ
iohãnes vidit in portis. xij. superne ciuitatis
hierl'm nomẽ agni scp̃tũ ꝑ q̃s nemo põt in
gredi illã ciuitatẽ sine h̃ noĩe. Et sic in h̃ mũ
do vocamur xp̃iani: ita ĩ alio mũdo vocabi
mur iesuani. Qr̃ sic tota eccl'ia militãs ẽ re
dempta ꝑ xp̃z ita tota eccl'ia triũphãs ẽ sal
uata ꝑ iesuz. Vñ oẽs sctĩ siue angeli siue ce
teri sp̃us btĩ habẽt scp̃tũ istud nomẽ iesus ĩ
mẽte ⁊ vulgarit̃ dicẽdo Petr⁹ est portari⁹ ia
nue paradisi. Paul⁹ ṽo bulletari⁹ cum porta
uerit nomẽ iesu ꝑ totũ mũdũ. Qñ aliq̃s vult
intrare paradisuz petr⁹ petit ab eo si h3 bul
letũ q̃d est iesus: si h3 paul⁹ legit illd̃ ⁊ tũc li
bere ingredit̃: alit̃ nõ. In cui⁹ signũ symeon
iust⁹ ⁊ timorat⁹ expectabat aduẽtuz xp̃i in
carnẽ dicẽs. O si me hic ĩueniat illa natiui
tas. O si q̃d credo oculis meis videã: putas
videbo: putas durabo: Et respõsũ accepit
symeõ a sp̃usctõ nõ visurũ se mortẽ nisi vi
deret xp̃z dñi. Ecce q̃lit̃ expectabat hr̃e istud
bulletũ: q̃ accepto ait. Nũc dimittis s̃uũ tuũ
dñe s̃m ṽbũ tuũ in pace. vsq3 plebis tue isr̃l.
Propt̃ea ex̃ de celebratõe missarũ. c. i. dr̃ Qr̃
licz iesu xp̃i nomẽ in cordib⁹ fideliũ iugit̃ sit
req̃rendũ ⁊ adorãdũ: corpis tñ exhibitõe p̃
cipue in missa cũ noĩat̃ reuerentiã demõstra
rent vel capitis inclinatõe vel genuũ flexione
si id patit̃ facultas. h̃ ibi. vñ ad Phil. ij. In
noĩe iesu oẽ genu flectat̃ celestiũ terrestriuz
⁊ infernoꝝ. Tũc hij oẽs q̃ strenã talẽ accepe
runt a xp̃o iesu genuflexi ante ip̃m hũili ac
deuota mente dixerunt illd̃ q̃d Aug. sup ps.
lxxviij. Gratias dicim⁹ mĩe dei: gr̃as gratie
ip̃i⁹. Nos eñ gr̃as agim⁹: nõ dam⁹: nõ red
dim⁹ nõ referim⁹ nõ rependim⁹ gr̃as s̃ tãtũ
in ṽbo agim⁹ gr̃as ⁊ retinem⁹. Ip̃e nos gra
tis saluos fecit: ip̃e impietates nr̃as attẽdit
ip̃e nos nõ eũ querẽtes q̃siuit: inuenit: rede
mit: liberauit a dñatu dyaboli ⁊ ptãte demo

niorum. hec Aug. Ipi ꝗ iesu honor ⁊ glīa in sempiterna secula Amen.

In vigilia epyphanie si in dñica venerit sermo. xvij. qui est floridus.

Surge ⁊ accipe puerum ⁊ matrē ei9 ⁊ vade in terram israel. Math. ij. Sanctus paul9 ad Heb. vlti. dic̄ sic. Non habem9 hic ciuitatē ꝑmanentē ꝫ futurā inquirim9. Sup̄ q̄ verbo moueo talē q̄stionē. A Cū iste mūd9 ad ꝑpetuā mā sionē nō sit nobis deputat9: ad quē locū ꝑmāsuri accedere debeam9: Ad istā q̄stionē r̄ndēt duo doctores. Prim9 ē Moyses Exo. iij. dicēs in ꝑsona dei. Uidēs vidi afflictōnē ppl̄i mei q̄ est in egypto ⁊ gemitū ei9 audiui ⁊ descēdi vt liberarē eū de manib9 egyptioꝝ: ⁊ educam de terra illa in terrā q̄ fluit lac ⁊ mel. Qd̄ v̄bū expōit Greg in moral'. dic̄ sic. Quid ꝑ moysen q̄ missus ē ad liberādū ppl̄m nisi p̄dicatorē q̄ mittit̄ ad p̄dicādū. Quid ꝑ egyptum nisi tenebrosuz istū mundū. Quid ꝑ terram spaciosaz nisi gloriā sempit̄nā. Quid ꝙ fluit lac ⁊ mel nisi ꝙ redundat diuine visionis sūma dulcedine intelligim9. h ille. Secūd9 ē btūs Grego. in q̄dā homel'. dicēs sic. Festinanter de egypto vicioꝝ surgite p̄cepta vite oīm cū festinatōe implere curate: celestis vite gaudia diligent̄ considerate: q2 adhuc hodie bn̄ agere scim9 vtrum cras liceat ignoramus. Nemo ꝗ in hui9 vite itinere torpeat ne in patria locū ꝑdat. hec ille. Tamē ꝑ maiori euidētia pono quattuor flores. B

Prim9 flos est iste. Mūdus iste q̄ ꝑ egyptū figurat̄ cōpellit hoīes vt ab eo fugiat̄. Nā iste mūd9 cōparat̄ egypto duplici de causa. Primo rōne significatiōis. Egypt9 em̄ ꝫm Ysido. interp̄tat̄ tenebra vel angustia tenebra quidē: q2 egyptij ita erāt ī tenebris cū essent idolatre ⁊ lumīe fidei priuati. In cui9 signū lux erat vbi habitabāt iu dei ⁊ tenebre erāt vbi habitabāt egyptij. vt dr̄ Exo. x. Sic in mūdo isto aliq̄ sunt sine lumine fidei vt infideles. ⁊ aliq̄ illumīati sicut xp̄iani. Aliq̄ sunt illumīati lumīe gr̄e sic boni xp̄iani. aliq̄ v̄o p̄uati vt mali xp̄iani ⁊ peccatores. Cōsimilit̄ aliq̄ sunt tribulati hic angustiati afflicti vt iusti. p̄ut deducit apl's ad Heb. xi. Sancti ꝑ fidē vicerūt regna ⁊c̄. Aliqui cōsolati ⁊ letantes vt p̄ctōres. p̄ut deducit Job. xxi. dicēs. Impij viuūt: subleuati sūt cōfortatiq3 diuitijs: semē eoꝝ ꝑmanet coram eis. Propinquoꝝ turba ⁊ nepotū in ꝯspectu eoꝝ: dom9 eoꝝ secure sunt ⁊ pacate: ⁊ nō est virga dei sup̄ illos. bos eoꝝ ꝯcepit ⁊ nō abortit. vacca peperit ⁊ non est priuata fetu suo. Egrediunt̄ q̄si greges paruuli eoꝝ ⁊ infantes eoꝝ exultāt lusib9. Ducūt in bonis dies suos ⁊ in p̄ucto ad inferna descendūt. h ille. Secūdo rōne tribulatōis. Nā sicut de9 tribulauit egyptū decē plagis ꝓpt̄ egyptioꝝ facinora: ita nūc vexat ⁊ affligit mūdū decē plagis cōsimilib9 ꝓpt̄ multitudinē delictoꝝ nostroꝝ: q2 imitamur egyptios ī vita eoꝝ praua atq3 ꝑuersa. vt p3. Prima plaga q̄ ꝑcussit de9 egyptū fuit q2 fontes ⁊ flumīa fuerūt in sanguinē ꝯuersa. vt p3 Exo. vij. Cōsimili plaga moralit̄ loq̄ndo de9 nūc ꝑcutit mūduz Quid ꝑ fontes intelligam9 nisi p̄latos maiores eccl'ie: vt ē papa ⁊ cardinales. Quid ꝑ flumīa nisi prelatos minores: vt archiep̄os ep̄os ⁊ ceteros curatos. Naz illi dicunt̄ fontes isti v̄o flumīa: q2 sic̄ terra rigat̄ aq̄ ꝑgrediēte de fluminib9 que flumīa trahūt originē a fōtib9: fōtes aūt a terre viscerib9 ⁊ celoꝝ virtutib9. Sic aq̄ sapīe ⁊ s̄ctē vite transit ad homines terrenos ⁊ mūdanos exēplarit̄ a mediocrib9 p̄lat̄. s. archiep̄is ep̄is sic̄ a flumib9 in terrā ⁊ ī istos fuit exēplarit̄ ⁊ v̄balit̄ a papa ⁊ cardinalib9 vt flumīa a fōtib9: ⁊ ī istos a xp̄i hūanitate ⁊ diuinitate: q̄m̄ ꝑ terrā xp̄i hūanitas designat̄ q̄ sūpta ē d̄ terra. p̄s. Terra n̄r̄a dabit fructū suū. i. btā v̄go xp̄3. ꝑ celū xp̄i diuinitas signat̄ q̄ ē celū. de istis fōtib9 ⁊ flumib9 dr̄ Dan̄. iij. Bn̄dicite fōtes dn̄o bn̄dicite maria ⁊ flumīa dn̄o. Ecce fōtes ⁊ flumina. ꝫ q2 p̄ctōres tribulāt iustos: mādata dei nō ꝯuāt: vicijs se exponūt ⁊ dāt. misit de9 moysen. i. btm̄ dn̄icū ⁊ aarō. i. btm̄ frāsciscū vt eis p̄dicēt ꝙ a talib9 abstineāt ⁊ diuinis monitis pareāt. Et q2 ꝯtēpserūt audire vocem dn̄i ecce fōtes ⁊ flumīa sūt ꝯuersa in sanguinē: ⁊ pisces moriūt̄ q2 nō habēt v̄n̄ viuāt: ⁊ affligit̄ ppl's ⁊ iumēta: cū eis aq̄ deficiat ꝓ ad potādū. Per sanguinē intelligim9 affectiōes parētū carnalē. In punitionē em̄ toti9 mūdi fontes ⁊ flumīa sūt ꝯuersa in sanguinē: q2 ī amorē parentū carnalē. Exēplū. si habēt cōferre aliq̄d ꝑīgue bn̄ficiū vel ꝑsonatū nō attendūt q̄s sāctior: q̄s ad regēdum potētior ⁊ aptior: ꝫ q̄s sit parētela ⁊ sanguine ꝓpinq̄or ideo ꝯuertūt̄ ī sāguinē. i. ad attinētē: ⁊ si ꝯferūt digno: nō iō q2 dign9 ē: ꝫ q2 de eoꝝ sāguine ē. Etiā ꝯuertūt̄ ī sanguinē q2 ad guerras

⁊ ad homicidia ⁊ cōtentiōes ⁊ sanguis effu
sionē: ideo mortui sunt pisces. i. ↄtēplatiui q̄
fugiūt terrena sicut pisces terram. isti vix sūt
hodie in mūdo ꝓpt̄ malū exēplū ꝑlatoꝝ. po
pulus. i. fideles: ⁊ iumēta. i. infideles nō ha-
bent aquā ad bibendū: qꝛ ꝓpt̄ malū exēplū
ꝑlatoꝝ nō habēt vnde sumāt aquā bone do
ctrine ⁊ spūalis vite. ps. Cōuertit aquas eo
rum in sanguinē ⁊ occidit pisces eoꝝ. Et sic
pꝫ ꝑma plaga qua mundꝰ iste affligit̄. Se-
cunda plaga q̄ deꝰ ꝑcussit egyptū fuit ꝙ cō
uertit lumē vel diē in tenebras vel noctē. nā
facte sunt tenebre ita horribiles vt in vniuer
sa terra egypti tribꝰ diebꝰ nō se viderent mu
tuo hoīes nec mouerēt se de loco in quo pri
us erāt. vt pꝫ Exod̄ x. Cōsimili plaga mo-
raliter loq̄ndo ꝑcutit deꝰ mundū nūc. Quid
ꝑ lumē nisi clerici vel curati intelligunt̄ q̄ ha
bent subditū ppl'm regere ⁊ illuminare. Nā
sicut lux hꝫ dirigere: calefacere: radios emit-
tere: ⁊ sua virtute flores ⁊ fructꝰ in arboribꝰ
⁊ lapides ꝑciosos in terre visceribꝰ genera-
re. ita clerici ⁊ maxime curati debēt in sctā vi
ta alios regere: charitate iflāmare: sacramē
ta ministrare ⁊ suo bono exēplo facto ⁊ ver
bo viris iustis q̄ cōparant̄ arboribus flores
sanctoꝝ verboꝝ: fructꝰ sctōꝝ factoꝝ: folia sā
ctarū meditationū gn̄are: ⁊ in pctōribꝰ q̄ cō-
parant̄ terre cū sint terrenis dediti lapides
ꝑciosos ꝑfectōnū ⁊ v̄tutū ꝓcreare. Math.
v. Vos estis lux mundi: qm̄ isti erāt lucētes
sciētia ⁊ doctrina tūc erat dies: s̄ qꝛ mūdus
nō obedit diuinis mādatꝭ ꝑ moysen. i. btm̄
dn̄icū ⁊ aarō. i. btm̄ frācīscū: ⁊ ꝑ ꝑdicatores
eoꝝ: idō lumīa in tenebras palpabiles sunt
cōuersa. Per tenebras ignorātiam intelligi
mus. In punitionē g̊ totiꝰ mundi ꝓpt̄ nr̄a
delicta ecce ꝙ lumina ⁊ tenebras sunt cōuer
sa: qꝛ clerici ⁊ curati ignorantia palpabili ⁊
inuincibili sunt pleni. Cum etiā grāmaticaꝫ
ignorēt ps. Misit tenebras ⁊ obscurauit et
nō exacerbauit sermones suos. ⁊ sic pꝫ secū
da plaga. Tertia plaga fuit de paludibus.
Nā deꝰ fecit prodire ranas q̄ operuert̄ sup-
ficiē terre. Exod̄. viij. Cōsimili plaga deꝰ nūc
ꝑcutit mundū. Per paludes q̄ sunt cōgrega
tiones fetidarū aquarū intelligunt̄ status ⁊
ↄditiōes hoīm q̄ docēt cōclusiones prauarū
⁊ falsarū doctrinarū: ab istis nūc egresse sūt
rane. Per ranas intelligimꝰ bighinos ⁊ bi-
ghinas rōe coloris qm̄ induunt̄ humilit̄ nō
rubeo ⁊c̄. s̄ de bruno variato. Etiā rōne vo-
cis qm̄ faciūt prauū ⁊ diuersū cātū ab alijs

animantibꝰ: ⁊ hoc dādo praua cōsilia. Etiā
rōne fetoris: qm̄ sicut rana habitat in palu-
dibꝰ ⁊ fetoribꝰ: sic isti in pctīs ⁊ maxime car
nalibꝰ. de quibꝰ dr̄ Apoc̄. xvi. Oꝛ exierunt de
ore drachonis ⁊ bestie tres spūs immūdi in
moduꝫ ranarū. Isti bighini dicunt̄ spūs qꝛ
exteriꝰ ostendunt se spūales cū tm̄ intrinsecꝰ
sint carnales. sunt īmundi eo ꝙ immūde vi
uant. sunt tres qꝛ tres virtutes a se expellūt
ꝑ tria vicia. s. luxurie: suꝑbie: ypocrisis. Assi
milant̄ ranis qꝛ in paludibꝰ habitāt ꝑ luxu
riam: semꝑ garriunt ꝑ suꝑbiā: sunt rugosi ꝑ
hypocrisim. In punitōne g̊ totiꝰ mūdi misse
sunt iste rane. s. isti bighini ⁊ beghine q̄ totā
suꝑficiē terre impleuer̄t. ps. Dedit terre eoꝝ
ranas in ꝑenetralibꝰ regū ipoꝝ. ⁊ sic pꝫ ter-
tia plaga. Quarta plaga fuit qꝛ ventꝰ vrēs
q̄ eduxit locustas in totā terrā egypti q̄ con
sumpserūt oīa virentia. vt dr̄ Exo. x. Sic cō
simili plaga ꝑcutit nunc deꝰ mundū. Per lo
custas intelligimꝰ hereticos: qꝛ sicut locuste
saltant ⁊ discurrūt ꝑ cāpū: ita heretici ꝑ mū
dum. ⁊ sicut locuste apparent maxīe tꝑe fer
uoris: ita heretici tꝑe ꝑsecutōis eccl'ie. Et si-
cut locuste cito cadunt: ita heretici cito delin
quunt. Et sicut locuste cito ↄcipiēdo alias ⁊
pariēdo seipas interficiūt ita heretici alios
docēdo ⁊ ꝑuertēdo a fide seipos in vera fi-
de ꝑimūt. Iste locuste sunt adducte a ven
to vrente: qꝛ ꝑsumptōe ⁊ suꝑbia inualescen
te. nā presumptio ⁊ suꝑbia est ꝑncipiū oīm
heresum. vt dic̄ Greg. Iste locuste cōsumūt
oīa virētia: qꝛ illa q̄ in orto ⁊ cāpo eccl'ie sūt
pulchra vera ⁊ catholica suis falsitatibꝰ de-
prauant ⁊ corrūpunt. De quibꝰ dr̄ Apoc̄. ix.
Ascendit fumꝰ putei sicut fumꝰ fornacis ma
gne ⁊ de fumo ⁊ puteo exierūt locuste in ter
ram. Per puteū intelligo ꝑfunditatē mali-
cie ⁊ neq̄cie infernalis. Ascēdit fumꝰ here-
sum obscurātium veritatē fidei eccl'ie ⁊ ē fu
mus magne fornacis: qꝛ tāgit magnos. s. ꝑ
latos vel magne fornac̄. i. dyabolice ⁊ igni-
te malicie. De fumo g̊ illarū heresum exibāt
locuste. i. heretici sequaces illarū. Exēplū de
multis hereticis vt de mg̅ro iohāne hus qui
sua heresi ↄturbauit totuꝫ regnū boemie. vt
pꝫ: in punitionē g̊ totiꝰ mundi date sunt iste
locuste. s. heretici ꝓpt̄ pctā mūdi. ps. Venit
locusta ⁊ brucꝰ cuiꝰ nō est nūerꝰ. Quita pla
ga fuit qꝛ misit deꝰ tonitrua fulgura ignē grā
dinē ⁊ dissipata sunt oīa q̄ erāt in agris egy-
pti. vt dicit̄ Exo. ix. Sic ↄsimili plaga ꝑcutit
nūc deꝰ mundū ꝓpt̄ inobediētiā nostrā. Per

tonitrua intelligunt reges ⁊ ꝑncipes: qꝛ sunt
in altissimis ꝑ gñatõne ⁊ ꝓgenie. vñ terrẽt
inferiores ⁊ subditos suis cõmiatõibꝰ. Per
fulgura discurrẽtia ĩtelligũt milites q̃ discur
rũt ꝑ diũsa ꝑlia cõburẽtes ⁊ destruẽtes edifi
cia: scindẽtes ⁊ incidẽtes ligna fructifera: et
incerficiẽtia aĩalia rõabilia. Ab istis duobꝰ
egredit ignis emulatõnũ ⁊ ꝑlioꝝ ⁊ grando
ꝑsecutionũ ⁊ deꝑdatõnũ. Nã totũ mũdũ in
guerris ⁊ discrepatõibꝰ posuert. ab istis tota
terra ẽ dissipata ⁊ depaupata. In punitiõez
g̃ totiꝰ mũdi affuerũt isti. ps. Posuit pluui
as eoꝝ grãdinẽ ⁊ ignẽ cõburẽtẽ ĩ terra ipoꝝ.
Sexta plaga fuit qꝛ fuert ꝓcreati cyniphes
ex pulueribꝰ ita ꝙ oĩs puluis ꝯuersus est in
cyniphes. Exo. viij. Cyniphes aũt sunt ꝭm
Isido. xiij. ethimo. musce minutissime acule
is ꝓmoleste. s. muscardi. Cõsimili plaga ꝑcu
tit nũc deꝰ mũdũ. Per cyniphes intelligunt
vsurarij ⁊ astuti mercatores. Nã sicut cyni
phes ꝭm magrm hystoriaruz sũt visu acuti
clare vidẽtes vix attingibiles attamẽ crebro
moleste ledẽtes: ita vsurarij ⁊ mercatores ĩ
negocijs suis ⁊ ꝯtractibus suis a magnis ⁊
lrãtis viris vix cognoscũt. s. an eoꝝ ꝯtractꝰ
sint vsurarij vel nõ. Et ꝙuis sint ita cautelo
si tñ in alijs tẽporalibꝰ multũ ledũt. In puni
tionẽ g̃ totiꝰ mũdi a pulueribꝰ. i. a terrena de
siderãtibꝰ ꝓdierũt. Isti cyniphes totã terrã
ĩpleuert. s. fideles ⁊ ĩfideles: qm̃ isti ⁊ illi vsu
ras exercẽt. ps. Uenit cynomia ⁊ cyniphes
ĩ oĩbꝰ finibꝰ eoꝝ. ⁊ sic pꝫ sexta plaga. ¶ Septi
ma plaga fuit qꝛ ex cineribꝰ q̃ erant in cami
no vulnera seu glandule turgẽtes gñate fue
runt ĩ vesicis: vt pꝫ Exod. ix. Cõsimili plaga
ꝑcutit nũc deꝰ mũdũ ꝓpt pctã hoĩz. Per cine
res camini intelligũt mulieres male ⁊ mere
trices nutrite ⁊ facte ex igne carnalis ꝯcupi
scẽtie ⁊ cõburent ⁊ erũt ĩ camino ignis ĩfer
nis sic cineres: ꝙuis em̃ appareãt pulchre vt
flores tñ ꝯuertũt in cineres. Isti cineres in
aerẽ eleuant qñ iste male mulieres in publi
cũ manifestãt: ⁊ tũc hoĩes ledũt ĩ vesicis q̊
ad corpa ⁊ ĩ secret q̊ ad aĩas: qm̃ in secreto
cũ eis peccãt. In punitionẽ g̃ totiꝰ mũdi to
ta terra ẽ plena istis cineribꝰ vulnera ⁊ glan
dulas ĩ vesicis faciẽtibꝰ qꝛ malis mulieribꝰ
ad peccãdũ inducẽtibꝰ. Esa. i. Uulnꝰ liuor ⁊
plaga ñ ẽ curata medicamĩe neqꝫ fota oleo.

Octaua plaga fuit qꝛ musce grauissime af
fuerũt ⁊ totã terrã ⁊ aerem impleuert. vt dr̃
Exo. viij. Cõsimili plaga ꝑcutit nũc deꝰ mũ
dũ. Per muscas ĩtelligimꝰ aduocatos ⁊ iu
ristas. Nã sicut musce nõ apparẽt ĩ hyeme
ꝭ in estate ⁊ maxĩe vbi sentiũt fructꝰ: sic ad
uocati nõ discurrũt tpe quiet ꝭ tpe feruoris
⁊ ꝯtrarietat ꝓsertim vbi sentiũt pecunie cen
sum ⁊ bonũ salariũ. Iste musce erãt grauis
sime aculeis ledẽtes vsqꝫ ad sanguinẽ: sic ad
uocati iniuste ⁊ ꝯtra ꝯsciẽtiã causas defẽdũt
nõ nũꝙ paupes emulgẽtes vsqꝫ ad sãguinẽ
id est vsqꝫ ad necessaria sustentationis vite
ipoꝝ. In punitionẽ g̃ totiꝰ mũdi ꝑ pctĩs no
stris deꝰ dedit tãtã multitudinẽ muscarũ. i. iu
rispitoꝝ. Sap. xvi. Illos em̃ muscarũ occi
derũt morsus: qm̃ digni erãt ab huiusmodi
exterminari. ¶ Nona plaga fuit qꝛ oĩa aĩalia
egyptioꝝ fuerũt mortua. vt dr̃ Exo. ix. Cõsi
mili plaga ꝑcutit nũc deꝰ mũdũ ꝓpt nr̃a deli
cta. Per aĩalia ĩtelligũt defensores ⁊ patro
ni pauperũ q̃ ĩdo dicunt aĩalia: qꝛ sic aĩalia
fuert debiles ⁊ portãt: sic isti defensores pau
perũ sustentãt ⁊ defendũt eos. Sicut ĩ vete
ri testamẽto abrahã loth iob thobias. in no
uo testamẽto gregoriꝰ augustinꝰ eps̃ iohes
elemosynariꝰ ludouicꝰ rex frãcoꝝ. In puni
tionẽ g̃ totiꝰ mũdi oẽs hij mortui sunt ⁊ vix
apparet vnꝰ. Iob. i. Boues arabant ⁊ asine
pascebãt iux eos: qꝛ pr̃es laborabãt ⁊ pau
peres mãducabãt cũ eis. Sꝫ nunc verificat
illõ Iob. vi. Patres vr̃i mãducauert mãna
in deserto ⁊ mortui sũt. ĩdo dr̃ Ezech. i. Aia
lia ibãt ⁊ nõ reuertebant. ⁊ sic pꝫ nona pla
ga. Decia plaga fuit qꝛ oĩa ꝑmogenita egy
ptioꝝ. s. regis ⁊ alioꝝ mortui sũt. vt dr̃ Exo.
xi. Sic ꝯsimili plaga ꝑcutit nũc deꝰ mũdũ ⁊
crudeliꝰ ꝓpt mltiplicia delicta nr̃a. Per pri
mogenita egypti ĩtelligũt religiosi mũdi q̃
ĩdo dicũt ꝑmogeniti qꝛ priꝰ nati. Nã descen
dũt ab abel q̃ obtulit seipm deo ⁊ oĩa sua: sic
religiosi seipos deo offerũt ꝑ vinculũ religio
nis. Nã abel fuit ꝑmogenitꝰ ade. descẽdũt ⁊
a Sem qui fuit ꝑmogenitꝰ noe ꝭm magrm
hystoriarũ. religiosi g̃ sũt ꝑmogeniti ade: qꝛ
ꝑncipalit a deo regñati ⁊ sctificati. In puni
tionẽ g̃ totiꝰ mũdi nõnulli ex istis moriunt
deo ⁊ viuũt mũdo q̃ ecõtrario debent viuere
deo ⁊ mori mũdo. Iux illõ apl'i. Mortui em̃
estis ⁊ vita abscõdita ẽ cũ deo. Nã nũc multi
refrigerant appetẽdo episcopari ⁊ ditari qd̃
ẽ pessimũ signũ mũdi: qꝛ illi q̃ hucusqꝫ dimi
serũt terrena ⁊ facto ⁊ bo ꝭmone ⁊ ꝑdicati
one hec docuerunt fugere. sunt velut canes
ad vomitũ reuertẽtes: ideo sũt velut mortui
de q̃bꝰ dr̃ Math. xxviij. Pre timore aũt eiꝰ
scꝫ obseruãtie regularis facti sunt velut mor

tui. Et Apocal. ij. Nomē habes ꝙ viuas ⁊ mortuꝰ es. ecce decia plaga. rōnabilit̃ ğ mūdus affligit̃ decē plagis sic̄ egyptꝰ: qꝛ nō audimꝰ moysen. i. btm̄ dñicū neq; aaron. s. beatū frācīscū. p̄s. Misit moysen s̄uū suū. s. beatū dñicū aaron quē elegit ip̄z. i. btm̄ frācīscū posuit in eis v̄ba signoꝝ suoꝝ ⁊ ꝓdigiorum suorum in terra. E

¶ Secūdus flos ē iste. Patria btōꝝ terre israel comparat̃ ad quā debemus currere vt app̄hēdat̃. Nā illa patria cōparat̃ terre isrl' duplici rōne. Pāo rōe significatōis noīs. isrl' em̄ interp̄tat̃ mēs videns deū vel visio dei: ꝟ in patria oēs btī vidēt deū Math. xviij. Angeli eoꝝ semꝑ vident faciē patris q̄ in celis ē: ꝟ hoies erūt sic̄ angeli dei in celo. Math. xxij. ergo ibi ē visio diuine essentie. Secūdo rōne gaudij ⁊ exultatōis priuilegij ⁊ vbertatꝪ. Nā sic̄ i terra isrl' erāt duodecim fōtes. vt dr̄ Nūeri. xxxiij. Sic in terra btōꝝ sūt duodecī gaudia. p̄s. Inebriabunt̃ ab vbertate domꝰ tue ⁊ torrēte voluptatꝪ tue potabis eos: qm̄ apō te ē fons vite. de q̄bus oībꝰ est dicendū. Primꝰ fons de q̄ bibūt sctī est plena dei cognitio. vñ Paulꝰ. i. Coꝝ. xiij. dicit. Nūc cognosco ex parte tūc aūt cognoscam sic̄ ⁊ cognitꝰ sum. Videmꝰ nūc ꝑ speculū ⁊ in enigmate: tūc aūt facie ad faciē. Secundꝰ fons de q̄ bibūt sctī est ꝑfecta dei dilectio. Tūc em̄ vnusq̄sq; ꝑfecte diliget deū seip̄m ⁊ ꝓximū. tūc implebit̃ illō p̄ceptū. Diliges dñz deū tuū ex toto corde ⁊c̄. vt deducit mgr̄ sentē. lib. iij. Tertiꝰ fons de q̄ bibūt sctī ē sūma dei fruitio. Canti. iij. Tenui eum nec dimittā illa ꝑtinent ad aīaz. Quartꝰ fons de q̄ bibūt sctī est corꝑis claritas. Sap̄ iij. Fulgebūt iusti ⁊ tanq̄ scintille ī arūdineto discurrent. Quintꝰ fons de q̄ bibūt sctī est corꝑis agilitas. Sap̄. iij. Iusti tāq̄ scintille ⁊c̄. Sextus fons de q̄ bibūt sctī ē corꝑis subtilitas. pz de xp̄o q̄ exiuit clauso sepulchro ⁊ īttrauit ad discipulos ianuis clausis. Septimꝰ fons de q̄ bibūt sctī ē corꝑis īpassibilitas. i. Coꝝ. xv. Seminat̃ corpꝰ aīale surget sp̄ūale. Seminat̃ corpꝰ ī infirmitate: resurget ī virtute. Ista ꝑtinēt ad dotes corꝑis. Octauꝰ fons de q̄ bibūt sctī ē pacis tranq̄llitas. Esa. xxxij Sedit ppl's meꝰ in pulchritudīe pacꝪ. Nonꝰ fons de q̄ bibūt sctī ē nobil' societas. Apoc̄. xiiij. Vidi sup̄ montē syon agnū stātem ⁊ q̄ cū eo erāt. Decimꝰ fons de q̄ bibūt sctī est loci amenitas: qꝛ ē locꝰ luminosus. Apoc̄. xxi. Ciuitas illa nō eget sole ⁊ luna vt luceāt in ea. nā claritas dei illuminabit eā. Et p̄s. In lumīe tuo videbimꝰ lumē. Vndecimꝰ fons de q̄ bibūt sctī est statꝰ īmutabilitas. Iaco. i. Apud quē nō est trāsmutatio nec vicissitudinis obūbratio. Duodecimꝰ fons de q̄ bibunt sctī est beatitudinis securitas. p̄s Lauda hierl'm dñm lauda deū tuum syon. D

¶ Tertiꝰ flos est iste. Ad patriā claritatꝪ ⁊ cōfidētie ꝑuenit̃ via puritatꝪ ⁊ innocētie. vñ Hiero. suꝑ illō Quicūq; humiliauerit se sic̄ paruulꝰ: dic̄. Sicut paruulꝰ nō ꝑseuerat in iracūdia: non meminit lesus nō delectat̃ vidēs pulchrā mulierē: nō aliud cogitat ⁊ aliud loquit̃: sic ⁊ vos nisi talē habueritis īnocētiā ⁊ animi puritatē regna celoꝝ nō poteritꝪ intrare. Sciendū ꝙ ad lr̄am ab egypto in terrā isrl' erāt due vie. Via prima plana ⁊ populata ꝑ quā iacob cum filijs suis descēdit in egyptū. Via secūda aspera ⁊ arcta ꝑ quā ascēderunt filij isrl' qn̄ reuersi sunt de egypto in isrl' scz ꝑ viā deserti. Per istas duas vias intelligimꝰ duas v̄tutes ꝑ quas vadimꝰ ab isto mūdo ad gloriā paradisi. s. viā innocētie q̄ est plana: ⁊ viā penitētie q̄ est aspera. ꝑ viā innocētie trāsiuit btā virgo: btūs iohānes baptista: ⁊ q̄dā alij. De innocētē dic̄ Ambro. in lib. de officijs. vt hr̄ xxij. q. iiij. c. Innocēs credit oī verbo nō vituperāda facilitas ꝟ laudāda bonitas. hoc est innocentē esse ignorare q̄d noceat ⁊ si circūscribit̃. i. decipit̃ ab aliq̄ de oībꝰ tn̄ eq̄nimiter iudicat q̄ fidē esse in oībꝰ arbitrat̃. Hac ergo mētis sue dote inclinatꝰ iesus. i. iosue vt crederet gabaonitis testamētū dei posuit: pacē dedit: ꝯfirmauit societatē. Sz vbi ī terras eorū ventū ē dep̄hensa fraude ꝙ cū essent finitimi aduenas se esse simulauerūt. circūsc̄ptū se ppl's patrē indignari cepit: iesus aūt pacē quā dederat reuocādā nō censuit qꝛ firmata erat sacramēti religione. Ne dū alienā ꝑfidiam redargueret suā fidē solueret. hec ille. In hoc mūdo pauci trāseūt ꝑ hāc sinceritatē īnocētie: qꝛ oēs hoīes sūt gabaonite. i. deceptores nō solū int̃ se ꝟ etiā q̄ ad deū ⁊ sctōs. vñ Petrarcha lib. sue affrice introducēs simulatā pacē ⁊ fidē carthaginēsiū cuz romanis: dicit sic ī metro. Haud secꝰ ancipiti ꝑiurꝰ nauita mortē Tēpestate timēs: vbi iam spes nulla relicta ē. Vota deis cumulat pelagi: tremulaq; tumētē. Neptunū ter voce ciet thetidis q; marie numē: ⁊ iratū cōpellat nerea pōtho

Dona dabit tēplis: oēm feret ille laborē. Si
redeat trāqlla dies: portusq̄ videri Cominꝰ
incipiat sensim mēs pfida tuto. Atq̄ icōsul
ti subeāt obliuia voti. hec ille. E

Quartꝰ flos est iste. Post
naufragiū ⁊ deuiatione innocētie apphēdē
da ē tabula ⁊ via penitētie. vñ Hiero. Secū
da tabula post naufragiū ē penitētia. de q̄ di
cit Bern. in sermone q̄dā. Fugite de medio
babilonis: ⁊ saluate aīas vr̄as. Cōuolate ad
vrbes refugij vbi possitis ⁊ de p̄teritis agere pe
nitētiā: ⁊ in p̄senti obtinere grām: ⁊ i futuro
gl'iaz fiducialiter p̄stolari. Nō vos retardet cō
sciētia: q2 vbi abūdauit pctm̄ supabūdare cō
sueuit ⁊ grā. nec pnīe austeritas ipa deterre-
at: qm̄ nō sūt cōdigne passiōes huiꝰ tpis ad
p̄teritā culpā q̄ remittit: nec ad futurā gl'iaz
q̄ repromittit. Si vbis nō creditis opibꝰ cre-
dite: exēplis acq̄escite plurimoꝝ. Currūt vn
diq̄ pctōres ad pniaz ⁊ natura parit ⁊ ꝯsue
tudine delicati. Nihil em̄ credētibꝰ impossibi-
le: nihil amātibꝰ difficile: nihil asperū mitibꝰ
nihil arduū hūilibꝰ reperit: q̄bꝰ ⁊ grā fit i au
xiliū ⁊ obediēdi deuotio lenit imperiū. h ille.
Hāc viā trāsiuit magdalena: paulꝰ: dauid ⁊
multi alij. Iste due vie hodie nob̄ i figura sūt
demōstrate. In xp̄o puero denotat puritas
⁊ inocētia q̄ in p̄ria via ⁊ i eiꝰ matre maria
figurat austeritas ⁊ pnīa q̄ est i secūda via:
vel in vtroq̄ figurat vtraq̄ via. in puero ie-
su inocētia vt dictū ē: ⁊ amaritudo pnīe rōe
passionis. In maria figurat innocētia rōne
matie puritatis. Canti. iiij. Tota pulchra es
amica mea ⁊ macula nō ē i te. Amaritudo
pnīe q2 maria. i. mare amarū. Qui g̃ vult tot
mala ⁊ plagas p̄dictas euadē ⁊ p̄fata gau-
dia possidere: oportet ipz ab egypto fugē ⁊ i
terrā isrl' pgere. sic dic vbū ppositū. Surge ⁊
accipe puerū ⁊ matrē eiꝰ ⁊ vade in terrā isrl'.
In q̄ vbo rñdet ad tres q̄stiones q̄ possunt
fieri circa iter nr̄m ad patriā celestē. Pria q̄-
stio ē. Quis ē actꝰ expediēs exercēdꝰ: Rñde
tur. Surge. Scd̄a questio est. quis est mo-
dus ꝯueniēs attēdēdꝰ: Rñdet. Accipe. Ter
tia q̄stio ē. q̄s ē terminꝰ alliciēs āplectendꝰ:
Rñdet. In terrā isrl'. Pro itellectu euāgelij
sciēdū ꝙ p mariā intelligimꝰ carnē ppriā q2
amarā ⁊ multis amaritudinibꝰ ꝯfectā. Per io
seph marie virū itelligimꝰ spm̄ nr̄e carni vni
tū. Cōiūgit ioseph marie i ꝯiugio: q2 ꝯiūgit
spūs carni i eodē supposito. Joseph nāq̄ fu
it despōsatꝰ vgini marie nō ad corrūpēdū s
ad dirigēdū: ⁊ spūs ē cōiūctꝰ carni nō ad in-
ficiēdū eā nec destruēdū s magis ad regēdū ⁊
custodiēdū. Joseph erat d domo dauid regis
⁊ spūs nr̄ de familia eterni regis q2 oēs spūs sūt
ministri dei. Ergo p mariā carnē ppriā. p io-
seph virū hūanū spm̄. p herodē demonē itel
ligimꝰ. Naz sic ille occidebat pueros: sic iste
p̄seq̄t viros inocent ⁊ pure viuere cupiētes
scz viros puritate mūdos. Per terrā egypti
statꝰ pcti itelligit: q2 egyptꝰ. i. tenebra: ⁊ sta-
tus pcti ē tenebrosꝰ: cū ibi deficiat lumen grē
g̃ q̄ est i statu pcti ē i patria egypti. Joseph
descēdit i egyptū qñ nr̄ spūs cadit i mortale
pctm̄: ⁊ descēdit timore herodis ⁊ p̄secutiōe
qñ cadit demonis tēptatōe ⁊ instigatōe. Nā
demonis tēptatio ē herodis p̄secutio. Mo-
rat g̃ ioseph cū maria i egypto qñ hō corpe
⁊ mēte: carne ⁊ spū p̄seuerat i pctō mortali.
Sz āgelꝰ apparuit i sōnis. Per sōnia intelli
gunt mūdi delectabia: tūc aliq̄s dormit, qñ i
delectatōnibꝰ mūdi delectat ⁊ q̄escit: q2 sunt
trāsitoria sic sōniū. Per āgelū itelligimꝰ p̄di
catorē clamātē ⁊ xp̄z i mētē pctōris dormiē
tis i pctō: bona celestia inspirātē. Vel p āge
lū ipz xp̄m q̄ ē magni cōsilij āgelꝰ itelligimꝰ
seipz mēti pctōris dormiētis i pctō inspiran
tē. vel p āgelū itelligimꝰ nr̄z custodē nos ite
rius reformātē. Iste appet ioseph dormiēti:
qñ loq̄t iteriꝰ vl' exteriꝰ spūi i pctō existēti: ⁊
admonet vt surgat a pcti delectatōe p ꝯtriti-
onē ⁊ vadat p scrām ⁊ freq̄ntē opatōnez ad
terrā isrl'. i. ad celestē patriā in q̄ videbit deꝰ
sicuti ē: q2 mortuꝰ ē herodes. i. dyabolꝰ est a
xp̄o deuictꝰ i cruce. ⁊ mortuꝰ: eo ꝙ mors ti c
ē qñ mortua i ligno vita fuit: iō nō pōt ledē
nisi volētē. Sic admonitꝰ ioseph recedit ab
egypto qñ penitet de pctō. Venit nazareth. i.
in locū floridū sctis cogitatōibꝰ ⁊ opatōibꝰ
in isto stat ioseph q̊usq̄ pueniat ad isrl'. i. ad
celestē patriā. Ad quā nos p̄ducat q̄ sine fi-
ne viuit ⁊ regnat Amen.

In festo epyphie dñi nr̄i iesu xp̄i ser. xviij.

Vidimꝰ gl'iaz eiꝰ gl'iaz
q̄si vnigeniti a p̄re. Joh. i. Sctūs
Esa. pp̄ha ⁊ matheꝰ euangelista
conteplantes istū puerū in gremio virginis
matris vagientē esse matri annūciatū mira
biliter: q2 ab archangelo gabriele. esse cōceptū
ineffabiliter: quia de virgine matre. esse na-
tum singulariter: quia clauso matris vtero.
esse predicatum laudabiliter: quia ab ange-
loꝝ multitudine canētiū. Gl'ia in excelsis

deo esse demonstratũ supnaliter: quia noua
stella declarãte ostẽdente pducẽte celeriter.
Dauidi q̃rũt de ei⁹ gñatõe ⁊ pr̃e. Esaias em̃
liij. c. q̃rit dicẽs. Generationẽ ei⁹ q̃s enarra-
bit? Mathe⁹ ꝟo. xxij. c. q̃rit dicẽs. Quid vob
videt de xp̃o cui⁹ fili⁹ est? Et cũ nos videri-
mus om̃ia ista de xp̃o: ideo ad p̃sens moueo
istã q̃stionẽ. Puer iste tante excellẽtie ⁊ di-
gnitatꝫ cui⁹ fili⁹ est ex origine sue natiuitatꝫ?
Ad istã q̃stionẽ r̃ndẽt duo magni doctores
valde ei familiares. Pr̃o iohãnes baptista
Joh. i. dicẽs sic. Ego vidi ⁊ testimoniũ phi-
bui q: hic ẽ fili⁹ dei. Secũdo iohãnes euãge
lista. i. Joh. i. Qđ fuit ab initio qđ vidimus
oculis nostris ⁊ man⁹ nostre ꝯtractauerunt
de verbo vite testamur ⁊ annũciam⁹ vobis
vitã et̃nã q̃ erat apud patrẽ ⁊ apparuit nob
qđ vidim⁹ annũciam⁹ vobis vt ⁊ vos socie-
tatẽ habeatꝫ nobiscũ: ⁊ societas vestra sit cũ
pr̃e ⁊ filio eius iesu xp̃o. hec ille. Super quo
pono quattuor flores. A

¶ Prim⁹ flos est iste. Quic-
quid habꝫ pat̃ ineffabilis ꝑfectõis: cõmuni
cat filio rõne et̃nalis gñatõis. Declarat̃ du
plicit̃. Primo exẽplo nature qđ est duplex.
Primũ est istud. ponat̃ ꝙ hic sint duo lapi-
des p̃ciosi scꝫ duo saphiri magne ꝟtuositatꝫ
⁊ q̃libꝫ habeat oẽm ꝟtutẽ saphiri ⁊ tantam
q̃tam põt hr̃e saphirus: tũc isti duo saphiri
sunt om̃ino eq̃les in ꝟtute. q: si alter excede
ret alterũ vn⁹ illoꝝ esset imꝑfect⁹: ⁊ sic non
esset ver⁹ saphir⁹. Sic in ꝓposito pat̃ ⁊ filius
se habẽt: q: vterqꝫ ẽ ver⁹ de⁹ ⁊ ꝑfect⁹: g̊ fili⁹
habꝫ oẽꝫ ꝑfectionẽ quã hꝫ pat̃: alias nõ eẽt
ver⁹ ⁊ ꝑfect⁹ de⁹ si aliq̃d ei deesset ꝑfectõnis:
cũ ꝑfectũ sit cui nihil deest. vt dr̃. v. methaph.
Secundũ exẽplũ est istud. ponat̃ ꝙ hic sint
duo corpora hũana nõ habentia nisi vnũ ca
put ⁊ vnã aĩam: sic de facto aliq̃n duo simul
nascunt̃ se tenentes int̃ q̊s vix põt discerni.
an sunt vn⁹ vel duo: ⁊ sint isti gr̃a exempli pe
trus ⁊ paul⁹. clarũ est ꝙ isti essent duo quia
haberẽt duo corpa ⁊ tñ nõ eẽnt duo hoĩes:
q: hõ est hõ ꝑ aĩaꝫ ⁊ rõnẽ ⁊ isti nõ habẽt ni
si vnã aĩaꝫ vt positũ est ĩ casu: tũc q̃tã sciam
hꝫ vn⁹ habꝫ ⁊ ali⁹: ⁊ q̃tã ꝟtutẽ hꝫ vn⁹ hꝫ ⁊
ali⁹: ⁊ sic de alijs ꝑfectõib⁹. Sic ĩ ꝓposito de⁹
pat̃ ⁊ de⁹ fili⁹ sũt due distĩcte ꝑsone: q: alia
est ꝑsona patris: alia filij: ⁊ tñ habent vnicã
essentiã vnicã diuinitatẽ: q: pr̃is ⁊ filij vna ẽ
diuinitas eq̃lis gl̃ia coet̃na maiestas: q̃lis
pr̃ talis fili⁹: ⁊ h̊ q̃ ad ꝑfectõnes diuinitatis

Secũdo declarat̃ misterio figure. Nam duo
cherubin erãt in sctãsctõꝝ ⁊ ĩ tẽplo salomo-
nis eq̃lia ꝑ oĩa ĩ materia ⁊ ĩ forma ⁊ ambo
aurea. vt dr̃. iij. Reg. vi. Per sctãsctõꝝ ĩtel-
ligo gl̃iaꝫ btõꝝ in q̃ sũt duo cherubin. i. pat̃ ⁊
fili⁹ pleni sapĩa ⁊ ꝑfectõe. vñ sũt oĩno eq̃les
in ꝑfectionib⁹ essentialib⁹ diuinis. B

¶ Secũdus flos ẽ iste. summi
patris gl̃ia ⁊ excellentia cognoscit̃ a nob ex
sacrarũ scp̃turarũ intelligẽtia. pꝫ q: in veteri
testamẽto legim⁹ q̃ttuor excellẽtias dei pr̃is
vel q̃ttuor p̃uilegia. Pr̃a excellẽtia ẽ ꝙ an-
geli assistũt ⁊ ministrãt ei. Dañ. vij. Aspicie
bã ⁊ ecce throni positi sũt ⁊ antiquus dierꝫ
sedit vestimẽtũ ei⁹ cãdidum q̃si nix: ⁊ capilli
ei⁹ q̃si lana alba. Milia miliũ ministrabant
ei ⁊ decies cẽtena milia assistebãt ei. Per an
tiquũ dierũ intelligo deũ patrem q̃ fuit ante
mũdi cõstitutionẽ: q: ab initio ⁊ ante secula
a dieb⁹ et̃nitatꝫ. Per vestimentũ cãdidũ ĩtel
ligo op⁹ ꝑfectũ. s. mũdũ quẽ ab initio creauit
Geñ. ij. Uidit de⁹ cũcta q̃ fecerat ⁊ erãt val-
de bona. Uñ ip̃e de⁹ latet in oꝑe suo ⁊ imꝑ-
fecte ꝑ ip̃m cognoscit̃. sic hõ latet in vestimẽ
to suo ⁊ interdũ cognoscit̃ ꝑ vestimẽtũ. Ca
pilli effluẽtes sũt oꝑatões ei⁹ subtiles ab eo
ꝓcedẽtes tanq̃ lana alba valde clara ⁊ ꝑfe
cta oꝑa. Per assistẽtes ĩtelligo angelos su-
periores ꝑ ministrãtes inferiores illi sibi as-
sistũt: isti ministrãt ⁊ discurrũt. Ista excellẽ-
tia ẽ magna vt patꝫ ꝑ exẽplũ. Si aliq̃s rex ⁊
p̃nceps habeat comites ⁊ barrones q̃ semꝑ
assistant sibi ⁊ milites q̃ sibi ministrẽt ⁊ ad
ei⁹ imꝑiũ sollicite discurrãt: magne nimirũ
gl̃ie iudicabit̃. Sic magna ẽ gl̃ia dei pr̃is ꝙ
cherubin ⁊ seraphin ⁊ ceteri q̃ sunt nobilio-
res natura: diuitijs: ꝑfectõib⁹: q̃ comites et
barrones ei assistãt. ꝙ archãgeli ⁊ angeli q̃
sũt nobiliores ⁊ potẽtiores militib⁹ ei⁹ mini-
strent. Quis em̃ misit angelos abrahe nisi
de⁹ pat̃? Quis loth? q̊s manue? q̊s ezechieli?
danieli ⁊ ceteris ꝓphetꝫ nisi de⁹ pat̃? ps. Qui
facis angelos tuos sp̃us ⁊ ministros tuos
ignẽ vrẽtẽ. Et Job. i. Cũ venissent filij dei. i.
ãgeli ⁊ assisterẽt corã dño. Et. xxxviij. c. vbi
eras cũ iubilarẽt oẽs filij dei? i. angeli. Scđa
excellẽtia ẽ ꝙ stelle celi ad ei⁹ nutũ ⁊ imꝑiũ
stant ⁊ mouet̃. Geñ. i. Fecit de⁹ duo mag̃ lu
minaria: lumĩare mai⁹ vt p̃esset diei: ⁊ lumi-
nare min⁹ vt preesset nocti: ⁊ stellas ⁊ posuit
eas ĩ firmamẽto celi vt lucerẽt sup terrã ⁊ p̃
essẽt diei ⁊ nocti; ⁊ diuiderẽt lucẽ a tenebris

Concto tri floz Puer iste vere [illegible] nost dominus tpaliter
natus est tante dignitatis q in eo vise sunt
excellentie dei patris

et sint in signa tp̄a ꝛ ānos ꝛc̄. Ista excellētia
ē magna vt pꝫ ꝑ exemplū: si aliq̄s rex ꝛ prin
ceps hēret gladiū ꝛ hastā q̄ moueref ad ei⁹
īperiū: sic ꝙ hostes occiderēt: castra caperēt:
munitōes diruerēt: milites regis defēderēt
eo tn̄ immoto: foret maxīe excellētia ei⁹. Sic
magna est glīa dei pr̄is qꝛ celi stelle planete
mouenf discurrūt ꝑ celū nō q̇escūt fulgura
emittūt istū ledunt: illū īterficiūt: nūc pestilē
tias inducūt ꝛ mortes: nūc sanitates faciūt
nūc fulgura: nūc tonitrua: nūc ignē: nūc grā
dinē: nūc aquā īpetuose emittūt ad īperium
dei pr̄is ip̄o mirabiliter q̇escēte Job. xxxviij.
Nunq̇d ꝯiūgere valebis stellas pliades aut
girū arcturi poteris dissipare. s. sicut ego. Nū
quid ꝓduces luciferū in tp̄e suo ꝛ hesperum
sup filios terre ꝛ cōsurgere facies. s. vt ego.
Nunq̇d p̄cepisti diluculo ꝛ ostēdisti aurore
locū suū. s. sicut ego. Et p̄s. ait. Dn̄e inclina
celos tuos ꝛ descēde ꝛ seq̇tur fulgura coru
scationes ꝛ dissipabis eos emitte sagittu. et
cōturbabis eos. Tertia excellētia ꝙ creatu
re corruptibiles ad ei⁹ īperiū mutātur ꝛ se al
terāt. Geñ. i. Dixitq̧ de⁹ Fiat firmamentuꝫ
in medio aquarū ꝛ diuidat aq̄s ab aq̇s. et
fecit de⁹ firmamentū: ꝛ diuisit aq̄s q̄ erāt sub
firmamēto ab hijs q̄ erāt sup firmamentuꝫ
dixit v̄bo de⁹. Cōgregētur aq̄ q̄ sub celo sūt in
locū vnuꝫ ꝛ appareat arida factūq̧ est ita.
Ista excellētia ē mag̃ vt pꝫ ꝑ exemplū. Si ei
ip̄ator suo solo v̄bo castra īimicoꝝ dirueret
ꝛ sua fortificaret cederet ad magnā glīaꝫ ei⁹
Sic magna ē glīa dei pr̄is: qꝛ om̄s creature
corruptibiles ꝛ terrestres ad dei pr̄is v̄bum
fiūt: desinūt: creātur: alteranf. p̄s. Ipse dixit
ꝛ facta sūt: ipse mādauit ꝛ creata sūt. Quis
mutat aquā in vinū: terrā in frumentū: ītrat
secreta cordiū: diuidit aīam a corꝑe: nisi sol⁹ de
us pr̄ q̄ solo s̄mōe altat ꝛ restaurat vniuer
sa. viu⁹ ē s̄mo dei ꝛ efficax ꝛ penetrabilior omi
gladio ācipiti ꝛ ꝑtingēs vsq̧ ad diuīonē spūs
et aīe, cōpagū q̊ꝫ ꝛ medullarū ꝛ discretor co
gitationū ꝛ ītentionū cordis Heb. iiij. Jō dr̄
iob. xxxviij. Quis ꝯclusit ostijs mare qn̄ erū
pebat q̄si de vulua ꝓcedēs. Cū ponerē nubē
vestimentū ei⁹ ꝛ caligine illud q̄si pānis īfā
tie obuoluerē. Circūdedi illud teris meis: et
posui vectē ꝛ ostia ꝛ dixi. hucusq̧ venies et
nō ꝓcedes ampli⁹. Quis ē pluuie pr̄ aut q̇s
genuit stillas roris. de cui⁹ vtero egressa ē gla
cies ꝛ gelu de celo q̇s genuit ꝛc̄. Quarta ex
cellētia est ꝙ fili⁹ ꝛ sp̄sctūs reddūt testioniū
ꝙ a deo pr̄e ꝓcedūt. ipꝫ de filio q̄ dic̄ Jo. viij.
Ego em̄ a deo ꝓcessi ꝛ veni. Neq̧ ei a meip
so veni: s̄ ille me misit. De spūsco dr̄ Jo. xv.
Mittā vobis spm̄ v̄itatis qui a pr̄e ꝓcedit
Quis genuit filiū: certe de⁹ pr̄. p̄s. Ante luci
ferū gēui te. ꝛ puer. viij. Generauit me dn̄s
Quis dedit filio tantā doctrinā: vtiq̧ de⁹ pr̄
Joh. vij. Mea doctrina nō est mea: s̄ ei⁹ qui
misit me pr̄is. Jdō dicit de⁹ pr̄. Job. xxxviij.
Ubi eras cum me laudarēt astra matutina
scilicet filius ꝛ spūssanctus. C

Terti⁹ flos est iste. Puer

iste tp̄aliter nat⁹ ē tāte dignitatꝫ ꝙ in eo vise
sunt excellētie dei pr̄is. Pꝫ qꝛ tres reges oriē
tales Primo viderūt angelū isti⁹ pueri nūci
um eis missū: eis loquentē: eis p̄cipiētē xp̄ꝫ
esse natū: eis nūciantē qꝛ viderūt ip̄m in mo
dum pueri: eis loquentē vt declarabif in ex
pōne euāgelij. Ecce p̄ria excellētia dei pr̄is q̄
venit huic puero sctissimo. Scd̄o viderūt ei⁹
stellā eos p̄cedētē: iux eos incedentē: ꝛ istuꝫ
puerū bn̄dictū eis ostendentē: cū staret sup
domū vbi erat puer. vn̄ Fulgenti⁹ in s̄mone
p̄ntis diei dicit sic. Hec stella nūq̧ ante ap
puit: qꝛ nūq̄ an̄ puer iste eā creauit q̧ mag̃
ad seyēiētib⁹ deputauit. Tertio ap̄li viderūt
eū mutātē aquā ī vinū. io. ij. ꝛ h̊ fec̄ iste puer
hac die cū esset ānoꝝ. xxxi. Cū esset īuitatus
ad nuptias ꝛ mater ei⁹ et discipuli ei⁹ ī cha
na galilee. Quarta iohēs baptista vidit spi
ritū sanctū in colūbe sp̄ē sup ip̄m descēdēteꝫ
vt pꝫ Mat. iij. Unde Johēs testimoniū per
hibuit de ip̄o dic̄. Uidi spm̄ descendentē de ce
lo ꝛ māsit sup eū ꝛ ego nesciebā eū: s̄ q̄ misit
me baptisare in aq̄: ille mihi dixit sup quē vi
deris spm̄ sctm̄ descendentē hic est q̄ bapti
sat in spū sctō: ꝛ ego vidi ꝛ testimoniū perhi
bui: qꝛ hic est fili⁹ dei Joh̄. i. Hoc aūt factū est
cū eēt incipiēs q̄si annoꝝ. xxx. Luc̄. iij. Sic ḡ
pꝫ ꝙ puer iste bn̄dict⁹ habet in se quattuor
excellentias dei patris. D

Quartus flos est iste. nō

possum⁹ cōuicere istū puerū fuisse dei filium
nisi ꝑ q̄druplex mysteriū. Pꝫ qꝛ ꝑ nulluꝫ o
pus ei⁹ p̄t ꝯcludi singularif ꝙ sit dei fili⁹: vt
demōstrabif statim discurrēdo ꝑ singula ar
gumēta q̄ fieri p̄nt ad hoc q̄ tn̄ oīa soluūtur
Primo si tu allegas ꝯceptionē ei⁹ admirabi
lē: qꝛ de spūsctō ꝯcept⁹ ē: Rn̄deo ꝙ ꝑꝑ h̊ nō
conuīcif ꝙ sit fili⁹ dei duplici de cā. P̄rio qꝛ
p̄s. dicit. Homo nat⁹ est in ea. Scd̄o qꝛ cō ps. 86.
ceptus a muliere. Sequif minoratio glorie
et dignitatꝫ sue. p̄s. Minnisti eū paulomin⁹ ps. 8.

ab angelis: ⁊ sic nõ seq̄tur ꝙ sit filiꝰ dei. Secũdo si tu allegas ꝙ angelꝰ missus a deo eũ nũciauit nasciturũ. Respondeo ꝙ ꝓpt̃ hoc nõ ꝯuĩcitur ꝙ sit filiꝰ dei: q: Ysaac: Sanson: Johes baptista fuerũt pure homĩes angelo nũciante ꝯcepti. Tertio si tu allegas ꝙ ꝯcepit sine virili semĩe. Rñdeo ꝙ adã fuit formatus de terra ⁊ eua de costa sine virili semine qđ est magis mirabile q̃ formari de sanguine ꝓpt̃ ꝯuenientiã. Quarto si tu allegas ꝙ natꝰ est deꝰ ⁊ homo. Rñdeo ꝙ est homo natꝰ de muliere breui viuẽs tp̄e repletus multis miserijs. Job. xiiij. Qr natꝰ est nudꝰ: patitur frigꝰ: alit̃ lactat̃: pãnis ĩuoluitur: plorat. Sapie. vij. Primã vocẽ similẽ oĩbꝰ emisi plorãs. Et ecclia cantat. Uagit ĩfans ĩter arcta ꝯditꝰ p̄sepia mẽbra pãnis ĩuoluta virgo mater alligat manꝰ pedes atq̧ crura stricta cingit fascia. Itẽ nõ loq̄tur: fame ⁊ ceteris passionibꝰ afficit̃ q̄bus pure homĩes ⁊c̃. Quinto si tu allegas ꝙ angeli in eiꝰ natiuitate affuerũt. Rñdeo ꝙ etiã angeli natiuitatibꝰ eoꝝ quos annũciauerũt cũ gaudio interfuerunt. Etiã angelꝰ gaudet de natiuitate eiꝰ cui deputat̃ ad custodiã ⁊ ex ꝯseq̄nti ceteri angeli ꝓpter reparatõnez ruine angelice. Sexto si tu allegas ꝙ mr̃ eiꝰ ꝑpit sine fractione sigilli virginalis. Rñdeo ꝙ in statu ĩnocentie oẽs fuissent nati sine fractõe sigilli virginalis matris. vt dic̃ Aug. xiiij. de ciui. dei. ⁊ sanctꝰ Tho. i. ꝑte sũme. q. xcviij. arti. ij. Et tñ oẽs fuissent hoĩes vt pꝫ. Septimo si tu allegas ꝙ fuit circũcisus vt funderet sanguinẽ in redemptõem generis hũani. Rñdeo ꝙ erat sanguinolẽtus in siłitudinem carnis pcti. Uñ magis appebat hoc mõ pctõr q̃ deꝰ qui circũcidi nõ põt. Octauo si tu allegas ꝙ tunc vocatꝰ fuit iesus. i. saluator. Respõdeo ꝙ etiã Joseph in egypto fuit vocatus saluator vt pꝫ Geñ. xli. Etiam iosue fuit vocatꝰ iesus ⁊ tñ hij fuerũt pure homĩes vt pꝫ. si ḡ ꝑtat̃ a vobis quid vobis videtur de xp̄o cuiꝰ filiꝰ ẽ: Per ista signa potestis dicere ꝙ est filiꝰ Dauid. Sed hodierna die cũ viderĩt in isto puero sctĩssimo q̄ttuor pñs excellẽtias sup̄dictas. Nã angelꝰ ei mĩstrando eũ demõstrauit: stella fulgẽtior ceteris eũ ondit: maiestas regia eũ adorauit: aquam ĩ vinũ mutauit: spũssanctꝰ sup eũ descendit ⁊ deꝰ pr̃ ꝙ esset eiꝰ filiꝰ testimoniũ ꝑhibuit. Si ergo ĩterrogati fuerimꝰ: q̄d vobis videt̃ de xp̄o cuiꝰ filiꝰ ẽ: Possumꝰ dicere ꝙ vidimꝰ gl'iam eiꝰ gl'iam q̄si vnigeniti a pr̃e vt ly quasi sit expssiuũ v̄itatꝭ. i. veri vnigeniti a pr̃e ⁊ ẽ modus loquẽdi ƀm crisostomũ. Sicut si aliq̄s vidisset filiũ regis in multiplici gl'ia incedentẽ ⁊ ĩterrogatꝰ ab aliq̄ qualit̃ filiꝰ regis incederet volens se breuit̃ expedire de rñsione. illã multiplicẽ gl'iam vnico verbo exp̄meret dic̃. Ibat q̄si filiꝰ regis. i. sicut decet ire filium regis. Ita ⁊ nos si interrogati fuerimꝰ q̄lis sit gl'ia istiꝰ pueri sctĩssimi: Rñdemꝰ breuit̃ q̄si vnigeni a pr̃e. i. talis q̄lis debꝫ eẽ gl'ia vnigeniti dei pr̃is. In q̊ v̄bo soluũtur tres q̄stiones quas possumꝰ facere istis regibus.

Prima q̄stio ẽ qđ fuit principal'r principiũ motiuũ ad ꝑquirendũ. R. q: vidimꝰ. s. stellã.

Scđa qđ est qđ fuit veracit̃ certũ indiciũ ad cognoscendũ: Rñdet̃ q: vnigeniti a pr̃e.

Tertia qđ est qđ fuit finaliter assecutũ premiũ ad ꝑfruendũ: Rñdetur q: gl'iam eius. Ut aũt ista clariꝰ pateãt videamꝰ hystoriã euãgelij. Pro cuiꝰ intellectu sciendũ ꝙ olim fuit quidã ꝓpħa malus in moribus q̄ fuit de ꝓgenie zoroastes regis qui primꝰ artẽ magicã adĩuenit vt dr̃ in Mitrali. ħ dicebat̃. Balaam noĩe ⁊ in reuelatõibus erat verꝰ ⁊ prophetizans filijs israel: inter alia dixit vt habetur nũeri. xxiiij. sic. Orict stella ex iacob et cõsurget virga ex israel ⁊ ꝑcutiet duces Moab vastabitq̧ omẽs filios seth: ⁊ erit ydumea possessio eiꝰ hereditas seir cedet ĩimicis suis israel vero fortiter aget. de iacob erit q̄ dñet̃. hec ibi. Ex ista ꝓpħia gẽtiles qui erãt de genere istiꝰ ꝓpħe ꝯcluserunt q̄ttuor. Primo ꝙ messias de genere iacob erat vẽturꝰ qui totũ mundũ debebat sibi subiugare cũ d̄r. Uastabit filios seth qui fuit terciꝰ filiꝰ ade ⁊ p̄ncipalis a quo oẽs hoĩes descẽdert̃ quia abel fuit mortuꝰ sine filijs. Oẽs filij cayn fuerũt mortui in diluuio. Noe aũt descẽdit a seth: et ꝑ ꝯñs omẽs posteriores. Scđo ꝙ messias oẽs ydolatras destrueret cũ d̄r ꝑcutiet duces moab. Nã moabite fuerũt ydolatre vt patet. Tertio ꝙ stella appereret ĩ eiꝰ ortu cũ d̄r orietur stella ex Jacob. Quarto ꝙ illi q̄ erãt vẽturi de genere suo stellã illã tunc viderent. cũ d̄r videbo eũ ꝟ nõ modo. Propt̃ istã causã gentiles de gñe illiꝰ ꝓpħe elegerunt tres magnos pħos qui istã stellã oriendã diligenter attenderẽt: ⁊ cũ illi moriebantur filij succedebant post multũ vero tẽporis hec successio deuenit ad tres magnos pħos: tũc reges ĩ orientalibꝰ ꝑtibꝰ aũ maleficos: ꝟ postmodũ cõuersos ƀm crisostomũ. Cũq̧ isti nocte quadã mõtẽ altũ. s. victorialẽ ꝯscendissent ⁊ orassẽt

scz nocte natalis dñi appuit eis quœd stella pulcherrima: hñs formã ꝓpulcherrimi pueri gestãtis in capite crucẽ q puer dixit eis. Ite in iudeã ꝛ ibi regẽ quẽ desideratis natũ īuenietis. ¶ Circa hystoriã euãgelij mouent̃ octo qõnes q̃les sũt iste. s. ¶ Prima qõ est q̃re pastorib⁹ ignorãtib⁹ appuit creatura nobilis ꝛ rõnalis. s. angelus. Et istis trib⁹ regib⁹ magnis phis creatura irrõnal̃. s. stella: Rñdet sctũs Tho. iij. pte. q. xxxvi ar. v. in. Rx. dic̃ Q2 hoc factũ est quadruplici de cã. Pria est qz rõnaliter pastorib⁹ tanq̃ rõne vtentibus apud quos frequẽter facte sunt apitiões angeloꝝ. reuelata est natiuitas xpi p ãgelos. Magis aũt assuetis in ꝯsideratiõe celestiũ corpoꝝ manifestata est p signum stelle: qz vt crisostom⁹ dic̃ Per ꝯsueta eos dñs vocare voluit eis cõdescendẽs. ¶ Scda cã est: qz vt Greg. dicit. Iudeis tanq̃ rõne vtẽtib⁹ rõnale al̃. i. angel⁹ p̃dicare debuit: gẽtiles xo qui vti rõne nesciebãt ad cognoscendũ deũ nõ p vocẽ ſʒ p signa pducũtur ꝛ sicut dñm iaz loquentẽ annũciauerũt gẽtib⁹ p̃dicatores loquẽtes. ita eũ nundũ loquentẽ elemẽta muta p̃dicauerũt. ¶ Tertia cã est qz vt Aug dicit in ſmõe hui⁹ diei Abrahe īnumerabilis erat pmissa successio nõ carnis semĩe: ſʒ fidei fecũditate generãda: ꝛ iõ stellarũ multitudini est cõpata vt celestis ꝓgenies spararet̃ Ideo gẽtiles in syderib⁹ designati ortu noui syderis excitãtur: vt pueniãt ad xpm p quẽ efficiũtur semen Abrae. ¶ Quarta cã est qz natiuitas xpi nõ erat pure terrena: ſʒ quodã modo celestis: iõ p signa celestia vtrisq̃ natiuitas xpi reuelat̃. Vñ Aug in ſmone hui⁹ diei dic̃. Celos angeli hĩtant ꝛ sydera ornãt vtriq̃ ergo celi enarrant glĩam dei. hec ille.

¶ Scda qõ est: qz isti magi mox recesserũt et ad iudeã pueniẽtes ihrl̃m die hodierna ītrauerũt. Cũ ergo isti recesserint de oriẽte qui ẽ in capite mũdi: quõ in. xiij. dieb⁹ potuerũt applicare ihrl̃z q ẽ ĩ medio mũdi: Rñr ꝙ istõ fuit duplici de cã. Prima ẽ ſm hieronimũ: qz eq̃tauerũt sup dromadarios q sũt aĩalia velocissima. Scda est ſm Remigiũ qz puer iste bñdict⁹ q eoꝝ corda ꝓmouit ad veniendum in tam breui spacio adducere potuit. ꝛ sic intrauerũt ihrl̃m. xiij. die ꝛc̃. ¶ Tertia qõ ẽ quare magis venerũt ihrl̃m q̃z ad aliã ciuitatẽ iudee: Respõdet Remigi⁹ assignando duas causas. Prima est: qz licet isti magi scirẽt locũ natiuitatis xpi ꝛ tẽpus in generali nõ tñ sciebant in speciali. s. in qua ciuitate iudee natus erat Et qz sciebãt ihrl̃m esse nobiliorẽ ciuitatẽ iudee estimauerũt ꝙ tam nobilis puer nisi in nobili ciuitate nõ nasceretur. Scda est: qz in ihrl̃m erant nobiliores ꝛ sapiẽtiores legis a q̃bus meli⁹ poterant informari: iõ venerũt ihrl̃m quã cũ ītrassent q̃sierũt: vbi est q nat⁹ est rex iudeoꝝ: Vidimus enĩ stellã eius in oriẽte ꝛ venim⁹ adorare eũ In q̃bus verbis cõfitebãtur xpm esse veruz hoĩem verũ regẽ ꝛ veruz deum. Q2 sit homo dicũt: vbi est qui nat⁹ est: Q2 sit rex dicũt: rex iudeorum. Q2 sit de⁹ dicũt: ꝛ venim⁹ adorare eũ. Et mox rñdebant tacite questioni. Si q̃s enĩ dixisset quõ scitis: Rñdent vidimus stellã ei⁹ in oriente ꝛ statim pdiderunt stellã nec eã viderunt q̃diu in ihrl̃m fuerũt sicut dr̃ in euãgelio hodierno ¶ Quarta questio est quare magi pdiderũt stellaz ad ingressũ ihrl̃m: Respõdit glosa ꝙ hoc fuit duplici de cã. Primo vt cogerẽtur īterrogare ꝛ sic certificarẽtur de loco ꝛ p ꝓphie assertionẽ ꝛ per stelle appitionẽ Scdo qz ex quo querebant auxiliũ tẽporale signũ erat ꝙ pderent celeste ꝛ interrogãtib⁹ eis Herodes rex turbat⁹ est ꝛ oĩs hierosolima cũ illo. s. tã maiores q̃ minores nobiles ꝛ ignobiles ¶ Quinta qõ q̃re facta est hec vniuersal̃ turbatio: Rñdet crisostom⁹ ꝙ de Herode facta est duplici de cã Prima qz timuit ne iudei illũ regẽ natũ reciperẽt ꝛ ipm repudiarẽt. Cũ esset alienigena Scda qz timuit ne a romanis p q̃b⁹ ibi erat increparet̃. Tota aũt hierosolima turbata ẽ duplici de cã. Prima est qz volebãt Herodi turbato in hoc adulari. Scda est qz timebãt ex hoc guerrã insurgere: ꝛ p ꝯñs grauari in corpore ꝛ expẽsis: tũc Herodes ꝯuocãs oẽs sacerdotes leg̃ ꝛ sapiẽtes hũit sup hoc ꝯsiliũ ꝛ tãdẽ rñsum ꝙ in bethleẽ eẽt nascitur⁹ ppt̃ illã ꝓphiaz. Et tu bethleẽ effrata. i. alio noĩe sic vocata puul⁹. s. est loc⁹ in milib⁹ iuda. i. in respec̃u iudee ex te mihi egrediet̃ q sit dñator in israel: ꝛ egressus ei⁹ ab initio a dieb⁹ et̃nitatis Michee. v. Tũc Herodes clã vocatis magis didicit ab eis tpꝰs stelle q̃ apparuit eis vt natiuitatis tpꝰs cognosceret ꝛ dic̃ eis Ite ꝛ īterrogate diligẽter de puero ꝛ cũ īueneritis renunciate mihi vt ꝛ ego veniens adorem eum. hoc dicit intendens ipsum occidere: vt patet. Cũq̃ exissent hierusalẽ statiz viderunt stellam quam perdiderant: et gauisi sunt gaudio magno valde. B

¶ Sexta questio est. Cuiusmodi stella ista erat: an vera an non: an tunc primuz creata

vel ante? Rñdent quidã ꝙ fuit angelꝰ q̃ si-
cut appuit pastoribꝰ in specie hũana: ita ap-
paruit magis in spẽ stelle. Quidã alij dicũt ꝙ
sicut spũssanctꝰ descẽdit sup baptisatũ dñm
in spẽ colũbe. Ita appuit magis in spẽ stelle.
Sctũs Tho. iij. pte. q. xxxvi. ar. vij. in. R. dic.
Sicut crisostomꝰ dicit sup matheũ. Illa stel
la q̃ magis appuit nõ fuit vna celestiũ stella
rũ ppter q̃nq3 causas. Primo q2 nulla illa
rũ stellarũ hac via incedit. Hec em̃ stella fe
rebat a septẽtrione in meridiẽ. Ita em̃ iacet
iudea ad p fidẽ vnð magi venerũt. Scðo ex
tpe: q2 nõ solum appebat in nocte: s3 etiã in
medio die qð nõ est virtutis stelle: s3 nec etia3
lune. Tertio q2 q̃nq3 apparebat ⁊ q̃nq3 oc-
cultabat. Cũ em̃ intrauerũt ihrl'em occulta
uit seipsam: deinde vbi Herodẽ reliquerunt
mõstrauit seipsã. Quarto: q2 nõ hẽbat cõti
nuũ motũ: sed cũ oportebat magos ire: ibat
q̃n aũt eos oportebat stare: stabat. sicut etiã
legitur de colũna nubis in deserto. Quinto
q2 nõ sursum manẽs ptũ virginis demõstra
bat: sed deorsũ descendens. h' faciebat. Vñ p-
babilius videtur ꝙ fuerit stella de nouo creata
nõ in celo s3 ĩ aere vicino terre que ƀm dei vo
luntatẽ mouebat. Unde Leo papa in ƀmo
ne huiꝰ diei dic̃ sic. Tribꝰ magis ĩ oriẽte positis
stella noue claritatis appuit q̃ illustrior ceteris
pulchriorq3 syderibꝰ in se ĩtuẽtiũ oculos aĩos
q3 cõuerteret vt cõfestim aduerteret nõ esse
ociosum qð tam insolitum videbat. hec ille.
Cõpleto aũt ministerio suo redacta ẽ in p̃ia
centẽ materiã. Et cũ magi fuissent in bethle
em iuxta stabulũ stetit hec stella sup domũ
vbi erat puer q̃si diceret hic ẽ. Et ĩtrãtes do
mũ ĩuenerũt puerũ cũ maria matre eiꝰ ⁊ p-
cidẽtes adorauerunt eũ sicut dr̃ in euãgelio
hodierno. Septima qð ẽ cũ solꝰ deꝰ debeat
adorari quõ cognouert ꝙ esset deꝰ: cum vide
rũt em̃ puerũ lactẽtẽ nõ loquentẽ ⁊c. h' excla
mat Ber. dicẽs. Quid facitis o magi q̃d fa-
citis: lactentẽ puerũ adoratis in tugurio: ĩdu
tũ vilibꝰ pãnis q̃ ne deꝰ est iste? Quid facitis
q2 aurũ offertis: q̃ rex ẽ iste? Ubi est aula re-
gia? Ubi thronꝰ? Ubi curie regalis frequen
tia? Nunq̃d aula regia est stabulũ: thronꝰ p̃-
sepiũ curie frequẽtia Joseph ⁊ maria. Rñ-
dit Ber. ibið dicẽs sic. Insipiẽtes inq̃t facti
sunt vt fierẽt sapiẽtes: aliud viderũt: aliud co
gnouerũt. Uiderũt oculis corporeis pueru3
nõ loquentẽ: s3 fidei stella ipm cognouerunt
angelos docentẽ. viderũt oculo corporis pu
erũ vagientẽ: sed viderũt oculo mẽtis ipsu3
vniuersa regentẽ. Et sic flexis genibꝰ ipsum
adorauerũt ⁊ aptis thesauris suis obtulert
ei munera. aurũ: thus: ⁊ mirrã. sicut dicit in
euãgelio. Octaua q̃stio est q̃re potiꝰ obtule-
rũt ei ista dona ꝙ alia? Rñdet Ber. ꝙ mul
tiplici de cã. Primo obtulerũt aurũ ppter ĩ-
opie subleuationẽ: thus ppter stabuli fetorẽ
mirrã ppter mẽbrorũ pueri cõsolidationem.
Scðo ppter significationẽ p aurũ nobilius
oĩbus metallis ostẽdebant in eo esse diuinita
tem p̃ciosissimã: p thus aĩam sanctissimã: p
mirra3 carnẽ incorruptã. Unde Augustinꝰ
in sermone huiꝰ diei: o infantia cui astra sub
dunt ad cuiꝰ pãnos ãgeli excubãt ⁊ sydera ob
secũdãt: reges trepidãt. Stupeo cũ video pã
nos: estuo cũ intueor celos. In p̃sepio men
dicũ ⁊ sup astra p̃clarũ. His oblatis moniti
fuerũt p angelũ ne redirẽt ad Herodẽ sed p
aliã viã. s. p mare redirent in regionẽ suã: q̃
in bonis opibus perseuerãtes beato fine q̃e
uerũt in dño per infinita secula. Amen.

In festo Epyphanie dñi nostri iesu xpi
Sermo secundus ordine. xix.

Ecce gloria domini apparuit Exo. xvi. Et p solẽnita
te hodierna sunt assũpta Dauid
ppha in spũ ĩtuens hodiernã so
lẽnitatẽ: tunc futurã vt p̃ntem p̃dixit eã fo-
re magne exultatõis iubilatõis ⁊ adoratõis
dicẽs sic ĩ p̃s. Jubilate deo oĩs t'ra: psalmu3
dicite noĩ eiꝰ: date gl'ia3 laudi eiꝰ. Dicite deo
q3 t'ribilia st̃ opa tua dñe in multitudĩe v'tu
tis tue. Oĩs t'ra adoret te deus: ⁊ psallat tibi
psalmũ dicat noĩ tuo dñe. h' ille. Faustꝰ etiã
in ƀmone huiꝰ diei dic̃ sic. Ecce adest exopta
tissimꝰ dies gr̃a gemĩata resplẽdẽs: nõ solũ
quið candore ꝯsueti lũis illustratꝰ: s3 p̃cipuo
stelle fulgore coruscꝰ. ducite fideles xp̃i festi-
uissima gaudia nob' res p̃fctã hodie appuit
noua q̃ oli fuerat repromissa. h' ille. Sup istis
v'bis moueo talẽ q̃õnẽ. Cũ sig' hũani-
tatis ĩ iesu xp̃o puero bñdcõ admiram̃: q̃re ad
iubilandð exultandð ꝯtẽplandũ ⁊ deũ adoran
dũ hodie ĩuitam̃. Ad istã q̃õnẽ rñdit cassio
dorꝰ sup illð. p̃s. Hec ẽ dies quã fecit dñs ⁊c̃.
dic̃ sic. L3 deꝰ cũctos dies creauerit singul'r tñ
hũc diẽ fecisse dr̃. q̃ xp̃i dñi natiuitate sacra-
tus est in quo merito exultari cõuenit ⁊ leta
ri q̃m in eo ⁊ dyabolꝰ ius pdidit: ⁊ salutem
mũdus accepit. hec ille. Etiã gregorius an-
thiochenꝰ pbr in ƀmõe huiꝰ diei dic̃ sic. Pro
ximeredẽptõis nostre celebrauimꝰ sacrm̃ q̃

deus hoīez cū infirmitatibꝰ induit. hodie ꝟo illū excolimꝰ diē: q̄ se in hoīe ꝟtutibꝰ declarauit ꝑ eo ꝙ in hac die: siue in celo stella ortꝰ sui nūciū ꝓbuit siue ꝙ in chana galilee in cōuiuio nuptiali aquā in vinū cōuertit: siue ꝙ in iordanicis vndis aquas ad reꝑatione hu mani gn̄is baptismo ꝯsecrauit. In quolibet hoꝝ salutis nr̄e mysteria ꝯtinētur ⁊ gaudia hec ille. Pro maiori tn̄ declaratōe pono q̄t tuor flores. B

Primus flos est iste. natiuitas rōnabilit̄ p̄io est iudeis euangelisata q̄ gētilibꝰ postmodū fuit nūciata. Nam vt dic̄ sctūs Tho. iij. pte. q. xxxvi. ar. vi in rn̄si. Xp̄i natiuitas. Primo q̄dē manifestata est pastoribꝰ ipso die natiuitatis xp̄i. vt em̄ dicit̄ Luce. ij. Pastores erāt in regione eadē vigilantes ⁊ custodiētes vigilias noctis suꝑ gregē suū ⁊ vt discesserūt ab eis angeli in celuz loquebātur adiuicē dicētes. Trāseamꝰ vsqꝫ bethleē ⁊c. ⁊ venerūt festināntes. Scd̄o autē magi ꝑuenerūt ad xp̄m xiij. die natitatꝭ eiꝰ. .i. hodie. Si ei reuoluto anno aut etiā duobꝰ ānis ꝑuenissent nō īuenissent eū in bethleē: cū scriptū sit Luc. ij. ꝙ postquā ꝑfecerūt oīa ſm legē dn̄i .s. offerētes puerū Iesū in tēplū reuersi sūt in galileā .s. in nazareth ciuitatem suā. Rō. figural' ē ista: q2 ꝑ pastores significant̄ apl'i: ⁊ alij credētes ex iudeis q̄bꝰ p̄io manifestata ē fides xp̄i. Int̄ q̄s nō fuerūt multi potētes: multi nobiles, vt d2 .i. Cori. i. Scd̄o aūt fides xp̄i ꝑuenit ad plenitudinē gentiū q̄ est ꝓfigurata ꝑ magos. Et licꝫ plenitudo gentiū priꝰ itrauerit ad fidem ꝙ plenitudo iudeoꝝ. tn̄ p̄mitie iudeoꝝ ꝑuenerūt in fide p̄mitias gentiū Et iō pastoribꝰ p̄io manifestata est xp̄i nati uitas ꝙ magis. ħ ille Et fulgētiꝰ in ſmone huiꝰ diei dic̄ sic. Nā q2 ipse ē deꝰ q̄ sibi in veteri testamēto p̄mitias offerri mādauit. Idē deꝰ hō natꝰ gentiū p̄mitias suo cultui dedicauit Aplica ꝟo testatur autoritas: q2 vnꝰ est deꝰ q̄ iustificat circūcisionē ex fide: ⁊ ꝓputiū ꝑ fidē. Circūcisionis nomīe iudeos: ꝓputij noīe gētes īdubitanter ostēdit. Isti sunt duo ꝑietes q̄ ex diuerso venerūt ⁊ in lapidē q̄ factꝰ ē in caput āguli vnitate fidei cōuenerūt. Unꝰ ꝑies venit de iudeis: alt̄ de gētibꝰ. Lōge a se diuisi erant qn̄ diuersa credebāt: positꝰ est in medio lapis āgularis q̄ ad se vtrūqꝫ parietē duceret ⁊ vtrūqꝫ vno noīe nūcuparet: eēntqꝫ vnū cōione vocabuli q̄ fierēt vnū gr̄a sacri. Per xp̄m em̄ q̄ est pax nr̄a faciēs vtraqꝫ vnū iudei ⁊ gētiles facti sunt vnū: q̄bꝰ fidei vnitas vnū indidit noīs xp̄iani vocabulū. Ad lapidē ḡ angularē vterqꝫ ꝑies venit: ⁊ verū angulū fidei vnitas fecit. hoꝝ duoꝝ parietū vnꝰ adductꝰ est qn̄ pastoribꝰ iudeis xp̄m natū angelꝰ nūciauit: alter paries adductꝰ ē qn̄ gētilibꝰ magis nouū sydꝰ apparuit. Illi fuer̄t p̄mitie iudeorū: isti facti sūt p̄mitie gentiū. Illi de ꝓximo adducti: isti de longe reducti. Prope em̄ erāt idei q̄ deū colebāt: longe erāt gētes q̄ ydolis seruiebāt. Hoc vtiqꝫ signabāt ⁊ pastores: q̄ nascēte xp̄o ꝓpe sunt inuēti et magi qui sūt de lōginq̄s ꝑtibꝰ adducti, hec ille. C

Secūdꝰ flos ē iste. licet ipsa nocte natitatꝭ fuerit xp̄s ab angelis nūciatꝰ, tn̄ hodie d2 cōueniēter manifestatus. Nā vt dic̄ fulgētiꝰ in sermōe huiꝰ diei: hodie xp̄s dn̄s q̄ ad salutē gētiū honoris vēit: p̄mitias sue diuitati cōdignas a magis ī q̄bꝰ iā p̄mitie gentiū dedicabātur accepit: vn̄ siue illis siue ab illis recte d2 manifestatꝰ: a q̄bꝰ vt deus verꝰ est hūiliter adoratꝰ. Xp̄m em̄ quē vidit pastor puerū ꝑuulū ip̄m magꝰ certissime deū cognouit īmensū. quē iudeꝰ vidit in ꝓsepio iacentē: ip̄m gentilis magꝰ adorauit in celo regnātē. Quē pastor vidit pānis vilissimis iuolutū: ip̄m magꝰ ꝯfessus est oblatꝭ muneribꝰ g'liosū. Aū ipꝫ redēptorē suū hūil' ꝓcidit: quē pastor īfātē miratꝰ ōn̄dit. pastoribꝰ ḡ xp̄s suā hūāitatꝭ verā demōstrauit īfantiā. Magis āt sue diuitatis iā tunc dignatꝰ ē reuelare potentiā. Quid ḡ hoc significare dicimus ꝙ iudeꝰ vt xp̄m videat ꝟbis angeli descēdentis instruit̄. gētil' āt vt ad xp̄m veniat celestis fulgore syderis āmonet̄: nisi q2 ip̄iꝰ dn̄i iesu xp̄i iudeis ostēsa est hūil' īfirmitas carnis: gētibꝰ reuelata est excelse g'lia deitatꝭ Iudei nāqꝫ viderūt hūilem xp̄m q̄ tūc fuit ꝓ oībꝰ nobꝭ occidēdꝰ: gētes cognouerūt altissiꝫ xp̄z q̄ sp̄ ē ab oībꝰ adorādꝰ. ħ ille. D

Tertiꝰ flos est iste. xp̄us in q̄ hitat oīs plenitudo diuitatꝭ: d̄r celū rōe eminentie ⁊ dignitatis. Patet nomine ⁊ re. Quo ad nomē celū d2 a celando: q2 vl̄t celū nihil videt̄: ⁊ ītra ⁊ vltra magna dei secreta celāter. Q2 vt d2 Daniel. ij. Qui ē ī celo ē reuelās mysteria: sic ē de xp̄o. Nā in eo totiꝰ trinitatis secreta abscōdita ꝯtinētur et celātur intra em̄ hūanitatē celat̄ diuitas: qm̄ hūanitas appet ⁊ diuitas sub ea latet. Appet paruus ⁊ latet magnꝰ. Apparet īfirmitas ⁊ la-

tet sub ea īfinita maiestas. Quo ad rē dicit celū ꝓpter quattuor: qm̄ celū h₃ quo ad materiā incorruptibilitatē q₂ est incorruptibile. Quo ad formā speciositatē: q₂ est multū delectabile. Quo ad artificē dignitatē: q₂ nō ē factū ab hoīe. Quo ad finē vtilitatē: q₂ h₃ illuminare ⁊ īfluere. Sic dn̄s iesus quo ad materiā. s. corpꝰ est īcorruptibilis ps. Nō dabis sanctū tuū videre corruptionē. Nā caro xp̄i est īcinerabilis. Quo ad formā est speciosissimꝰ. ps. Speciosus forma p̄ filijs hoīz. Quo ad ꝓcreantē est nobilis. Nam ſm dīnitatez est filiꝰ dei ſm hūanitatē est filiꝰ virginis de stirpe regia. s. dauidica. Et etiā ꝯceptꝰ nō humano semīe: ſ3 mistico spiramīe. Quo ad finē est valde vtilis q₂ salutē influit. Mat. ij. Ipe eī saluū faciet ppl'z suū a pc̄tis eoꝝ. E

Quartus flos est iste. sicut excellētia celi syderei est in. xij. signis ip̄z decorantibꝰ: sic glīa iesu xp̄i apparuit hodie in xij mirabilibꝰ ip̄m gl'ificantibus. Naz dr̄ Eccl'. xliij. Species celi glīa stellarū. Primū signū appuit in syderibꝰ nouis demōstrantibus. vn̄ Maximꝰ in sermone huiꝰ diei dicit sic. Sicut nascēdo glīosus est filiꝰ dei. Ita apparādo mirabilis. Mirū ꝙ ꝓcessit ex virgie magnificū ꝙ ostēsus ē de celo. Apud iudeā in p̄sepio vagiebat: apud caldeā inter sydera coruscabat: apud iudeos sordidabat ī pānis: apud gētiles fulgebat in glīa vt celoꝝ dn̄m testimoniū celeste p̄cederet: ⁊ auctorē lucis signū luīs reuelarz. Et cetere quidē stelle facte sūt: vt mūdi huiꝰ tp̄a cursusq₃ distinguerēt. hec aūt ꝓdire iussa est vt ip̄m mūdi dn̄m ⁊ regni celestis tp̄s adesse ostenderet. Nunq̄d nō dicere videbat: hic est puer quez natū testor e celo: hic est rex ille magnꝰ q̄ venit celesti īperio regnū sociare terenū: O quā admirabile est h̄ ꝙ exiguꝰ stelle radiꝰ alienigenarū corda ꝓmouerit. cū illū iudaicum populū cui mare diuisuz: cui p̄bitū māna de nubibꝰ: nec ignea potuerit de celo micās columna conuertere. hec ille. Ecce in hoc signo apꝑuit glīa xp̄i. Scdm̄ signū appuit in tribꝰ regibꝰ adorantibꝰ. p₃ per tres testes. primꝰ est Esay. xli ca. dicens. Taceant ad me insule: ⁊ gentes mutēt fortitudinē. Quis suscitauit ab oriente iustū, ⁊ vocauit eū vt sequatur se. Dabit in cōspectu eiꝰ gentes ⁊ reges obtinebit. hec ille. Scd̄s est Dauid in ps. dicēs Reges tarsis ⁊ insule munera offerēt reges arabuz ⁊ saba dona adducent ⁊ adorabunt eūm oēs reges terre oēs gentes seruient ei. Tertiꝰ est maximꝰ in sermōe huiꝰ diei dicēs Hodie gentilitas edocta de celo redēptorez mūdi requirit vt regem: miratur vt fortē: adorat vt deum. ecce glīa dīnitatis. Tertium signū apparuit in muneribꝰ designātibus. Nā Thobie. xiij. dicit sic. Luce splendida fulgebis ⁊ fines terre adorabūt te. In hoc ꝙ magi offerūt ei aurū: ostēdunt ꝙ est rex vniuersorum. In hoc ꝙ thus: ostēdunt ꝙ est sacerdos ⁊ pōtifex futurorum bonoꝝ. In hoc ꝙ mirram: ostēdunt ꝙ sit moriturꝰ tanꝙ saluator pctōꝝ. Aurū eīm est regie maiestati ad offerēdū ꝯgruū: thus sacerdotali dignitati ad offerendū est necessarium. mirra carnis mortalitati est ad p̄seruandū cōmoda. Idō cantat ecclīa dicēs. Tria sunt mūera p̄ciosa q̄ obtulerūt magi dn̄o in die ista: ⁊ habēt in se diuina mysteria. In auro ostendit regis potētia: in thure sacerdotē magnū ꝯsidera: ⁊ in mirra dn̄icam sepulturā. Quartū signuz appuit in spiritibꝰ btīs lete cōsultātibꝰ. Istō signū p̄uiderat Iob. Apo. xvi. dicēs. Et sextꝰ angelꝰ effudit phyalaz suā in flumē magnū eufratē: ⁊ siccauit aquā eiꝰ vt p̄pararet via regibꝰ ab ortu sol'. Per sextū āgl'z itelligo āgl'z qui ꝯsuluit magos ne redirēt ad Herodez: q̄ ex apparitione dr̄ sextꝰ in nouo testamento Primꝰ fuit q̄ appuit zacharie nunciās conceptionē Iohis baptiste. Scd̄s q̄ apparuit beate marie nūciās ꝯceptionē xp̄i. Tertiꝰ q̄ appuit in sōnis Ioseph ne traduceret cōiugē suā. Quartꝰ q̄ appuit pastoribꝰ nūcians xp̄i natiuitatē. Quintꝰ q̄ multitudinē angeloꝝ secū adduxit laudātiū glīa in excelsis deo Sextus q̄ hodie in sōnijs appuit tribꝰ magis Iste effudit phyalā suā in flumē magnū: q₂ ostēdit actionē suā in mare inq̄etū: ⁊ siccauit q₂ quietauit ⁊ p̄parauit viā regibꝰ ab oriēte veniētibꝰ ⁊ reuertentibꝰ: ita vt Herodes eis nocere nō potuerit. Et de hijs q̄ttuor signis dr̄ Esa. lx. Surge illuīare ihrl'm: q₂ vēit lumē tuū ⁊ glīa dn̄i sup te orta est: ⁊ āmbulabūt gētes in luīe tuo ⁊ reges in splēdore vultꝰ tui: vt p₃ p totā epl'am hodiernā. ecce apparuit glīa dn̄i iesu xp̄i ⁊c̄. Quintū signū appuit in milite xp̄m baptisāte. Nā cū baptisaret oīs ppl's a Iohe xp̄i p̄cursore: venit iesus ad iohānē vt baptisaret ab eo. Et l₃ iohēs recusaret tāde acq̄euit ⁊ ip̄z baptizauit: vt dr̄ Mat. iij. Istud signū ⁊ factū admirās Bern̄ i sermone dicit sic. Venit tanꝙ vnꝰ de populo: q̄ solꝰ erat sine pctō. Quis tūc crederet filiū dei

q̄s putaret dñz maiestatꝫ: valde q̄ hũiliaris dñe iesu: nimis absc̄oderis. ſꝫ Johem latere nõ poteras. Nõne ipſe ē qui ꝑ maternũ vterꝫ te nundũ natũ. ipſe nundum nat⁹ cognouit ⁊ qꝛ turbis clamare nõ potuit ſaltẽ matrẽ ſuam motu exultatõis edocuit. Nõne ipſe ē q̄ venientẽ ad ſe digito oſtẽdit dicẽs. Ecce agn⁹ dei: ecce qui tollit pctã mũdi: ⁊ tñ poſt hoc teſtimoniũ a Johe voluit baptiſari. Tremuit ille. Quid mirũ ſi tremuit hõ: nec audet tangere ſcm̃ dei verticẽ: caput angelis adorandum: ptãtib⁹ reuerendũ: pncipatib⁹ tremendũ. hec ille. In iſto ſigno ecce apparuit glia dñi ieſu xp̄i: qꝛ in hoc oſtẽdit ſuã maximam hũilitatẽ. Unde Ber. vbi ſup. Baptiſari vis dñe vt q̄d: ad q̄d opus fuit tibi bapti mate? Nunq̄d ſano op⁹ eſt medicina aut mũdatione mũdo. Unde tibi pctm̃? Nũq̄d a patre? Et p̄rez quid hẽs deũ. In deo aũt pctm̃ cadere ñ poſſe q̄s dubitat? an vo de m̄re: matrẽ habes ſed virgo eſt. Quod ģ pctm̃ ex ea trahere potuiſti ſine iniquitate te cõcepit ⁊ ſalua ĩtegritate ꝑpit. Quã maculã poteſt habere agn⁹ ſine macula? magna virtus hũilitatis ⁊ in milite ⁊ in rege ſed nulla cõparatio. Ego a te debeo baptiſari: ⁊ tu venis ad me: hec ille. Sextũ ſignũ appuit in flamĩe ꝑteſtante. Nã cũ ieſus a Johãne baptiſaret apti ſũt celi: ⁊ deſcẽdit ſpũs ſanct⁹ in columbe ſpecie ſuper caput xp̄i baptiſati: quaſi ꝑteſtãdo ip̄m fuiſſe ſpũ ſancto plenũ. Iſtud ſignũ admirans Ber. dic̃ ſic. Si fortaſſe min⁹ credis Johãnis teſtimonio: qꝛ ⁊ hõ eſt ⁊ cognat⁹ ei⁹ ecce teſtimoniũ mai⁹ Johe aduenĩetis colũbe. Nec incõgrue ad indicãdũ agnũ dei venit colũba: qꝛ nihil meli⁹ agno cõuenit q̄ꝫ colũba. Qd̃ agn⁹ in aĩalib⁹: hoc colũba in auib⁹. Sũma vtriꝫ ĩnocẽtia: ſumma mãſuetudo. Quid eñ ſic alienũ ab oĩ malicia ſicut agn⁹ et colũba? Nocere q̄cquã neſciũt: ledere non nouerũt. hec ille. In iſto ſigno ecce apparuit glia dñi ieſu xp̄i: qꝛ nõ ſolũ ſe innocentẽ demõſtrauit. verũ etiã oſtendit ſe baptiſare in ſpũ ſcõ ad pctõꝝ remiſſionẽ. Unde Joh. i. Teſtimoniũ ꝑhibuit Johẽs dicens: qꝛ vidi ſpm̃ deſcendentẽ quaſi colũbã de celo: ⁊ manſit ſup eum: ⁊ ego neſciebaꝫ eũ: ſed qui miſit me baptiſare ĩ aqua ille mihi dixit. Sup quẽ videris ſpm̃ deſcendentẽ ⁊ manentẽ ſup euꝫ hic eſt qui baptiſat in ſpiritu ſancto. hec ibi.

¶ Septimũ ſignũ apparuit in deo patre intonante. Nam dũ xp̄s baptiſaretur ⁊ columba ſuper eum ſtaret facta eſt vox de celo dicens. Hic eſt filius meus dilect⁹ in quo mihi complacui: vt dr̃ Mat. iij. Iſtud ſignũ admirãs Bernar. dicit ſic. Et ne fortuito columbam eueniſſe cauſeris: ecce teſtimoniũ dei patris: ecce de⁹ maieſtatis. Intonuit dñs ſup aq̄s multas. Hic eſt filius me⁹ dilect⁹: in quo mihi bene cõplacui. Ecce vocis paterne teſtionio dei fili⁹ approbatur. hec ille. In iſto ſigno apparuit glia dñi ieſu xp̄i: qꝛ ſe eſſe filiũ vnigenitum dei patris oſtendit. Johã. i. Vidimus gliaꝫ quaſi vnigẽiti a p̄re ⁊c̃. Octauũ ſignũ appuit in flumine regenerãte. Nã ſtatim vt xp̄s fuit in iordanis flumĩe baptiſat⁹ nõ ſolum aqua iordanis: ĩmo oĩs aqua fontalis elemẽtaris fluuialis tactu mundiſſime carnis xp̄i habuit virtutẽ vt eſſet materia ſacramenti baptiſmatis et regenerandi pctõres in filios dei. Unde dicit Beda in homel. Qꝛ xp̄s tactu ſue carnis mundiſſime vim regeneratiuã ꝯtulit aq̄s q̄ꝫ magnũ myſteriuꝫ declarat hodie: qꝛ creator omniũ in iordane purgat noſtra facinora. Venit baptiſari in aquis ipſarũ cõditor aquarũ: vt nobis q̄ in iniquitatib⁹ cõcepti ſumus ⁊ in delitijs generati ſue natiuitatis q̄ per aquã ⁊ ſpm̃ celebratur inſinuaret myſteriũ. Dignatus ē lauari aquis iordanis q̄ mũdus erat ſordib⁹ cũctꝭ: vt ad diluendũ nr̃oꝝ ſordes ſcelerũ oĩm fluẽta ſcificaret aquarũ. h ille. In iſto ſigno apꝑuit glia dñi ieſu xp̄i: qꝛ ſe pctõꝝ purgatorẽ et aquarũ ꝯditorẽ oſtendit. de hijs q̄ttuor ſignis dr̃ Eze. i. Et factũ eſt in. iij. anno in q̄nta mẽſis cũ eſſẽ in medio captiuoꝝ iuxta fluuiũ chobar: apti ſunt celi ⁊ vidi viſiões dei: et fcm̃ ē verbũ dñi. hec ibi. Per ezechielẽ ĩtelligo Johem baptiſtã: quoꝝ vterꝫ fuit ꝑpħa. Per captiuos ĩtelligo iudeos q̄ iã erãt captiui ⁊ ſub Rõanoꝝ ĩpio poſiti. erat igit̃ iohãnes in medio captiuoꝝ: qꝛ in medio iudeoꝝ. Sed xp̄s. iij. anno ſue etat̃ q̄nta die mẽſis ianuarij venit ad iohẽꝫ exñtẽ iux̃ iordanis flumẽ ⁊ baptiſat⁹ fuit ab eo ⁊ apti ſt̃ ei celi ⁊ vidit viſiones dei: qꝛ ſpm̃ ſcm̃ in ſpẽ colũbe. Et factũ eſt v̾bũ dñi: qꝛ patna vox audita ē vt pꝫ Luc. iij. Ecce q̄ꝫ expſſe Ezechiel ꝑpħa ꝑuidit gliaꝫ dñi in hijs q̄ttuor ſignis. Nonũ ſignũ appuit in m̄ris obſecratõne. Nã cum xp̄s ⁊ mat̃ ei⁹ ⁊ diſcipli fuiſſent ad nuptias ĩuitati: ⁊ vinũ in mẽſa deficeret: btã v̾go ĩcipiens ſe oſtẽdere matrẽ mĩe voluit obuiare verecũdie ſpõſi obſecrando dixit xp̄o vinuꝫ nõ hñt Joh. ij. Ecce ip̄e ieſus r̄ndit. Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier? In qua reſponſione

ostēdit se a btā matre tñ carnē hr̃e ⁊ hoiez verū esse: ẜm quā carnē ⁊ humanitatē facere de aqua vinū vel aliud miraculū nō poterat: q: solius dei est miracula facere: ẜ hoc miraculū facere poterat ẜm diuinitatē ⁊ ẜm hāc nihil attinebat matri. ¶ Decimū signū apparuit in sacramēti ꝯfirmatōe. Nam p̄sciebat nō de futuros hereticos qui nuptias ꝯdēnarent: iō nuptijs īteresse voluit vt m̄rimonij sacr̄m sua p̄ñtia ꝯfirmaret. In q̊ signo apparuit glia dñi iesu xp̄i: q: ostēdit se lumen errorꝫ oīz lustratiuū: vt pꝫ. Undecimū signū apparuit in nature trāsmutatione. Nā aquā in vinū mutauit: in quo signo apparuit glia dñi nr̄i iesu xp̄i: q: ostēdit se creatorē oīm rerum creatarū ⁊ dñm: vt clare pꝫ ⁊c̄. Duodecimū signū apparuit in fidei susceptōne. Nā cōuersio aque in vinū fuit initiuꝫ signorꝫ in quo crediderūt discipuli in xp̄m: vt dr̄ Io. ij. De istis q̄ttuor signis dicet̃ infra. Ecce duodeciꝫ signa decorātia xp̄i ꝑsonā vt spherā celi ⁊ solēnitatē hodiernā que fuerūt figurata in veteri testamēto ⁊ in nouo testō. In vet̃i testamēto fuerūt figurata ꝑ duodecim lapides p̄ciosos quos Aaron gestabat in pectore. In nouo testō fuerūt figurata ꝑ mulierē habentē in capite suo corōaꝫ stellarū duodecim. In istis ḡ duodecī signis apparuit glia dñi. s. iesu xp̄i vt dicit verbū ꝓpositū. In q̄b⁹ verbis respondet̃ ad duas q̄stiōes q̄ p̄ñt fieri. Prima q̄stio est quāte admiratōis ē presens solēnitas: Respondet̃ ꝙ est maxīe admirabilis ex diuinorꝫ mysteriorꝫ reuelatiōe: q: ecce glia dñi. Scd̄a q̄stio quāte venerationis est p̄ñs celebritas: Respondet̃ ꝙ est maxime vtilis ex collatorꝫ beneficiorꝫ variatione: q: apparuit. Sic ḡ ecce glia dñi. Tria nāqꝫ mysteria hodierna p̄dixit Dauid propheta in p̄s. dicēs. Cōturbate sunt gētes. s. herodes ⁊ oīs hierosolima cū illo: vt dic̄ euāgelista. Et inclinata sunt regna. s. reges ꝓcidētes ⁊ xp̄m adorātes. dedit vocē suā. s. de⁹ pr̄: q: paterna vox audita est. mota ē terra. s. btā maria q̄ est terra nr̄a q̄ dedit fructū suū. hec hodie mota ē pietate qñ deficiēte vino ī nuptijs dic̄ xp̄o. Uinū nō hn̄t. iō cantat ecclesia dicēs. Hodie celesti spōso iūcta ē eccl̄ia. Hodie in iordane xp̄s lauit ei⁹ crimīa. hodie currūt cū mūerib⁹ magi ad regales nuptias ⁊ ex aqua facto vino letant̃ couiue alleluya. In istis trib⁹ mysterijs ecce apparuit glia dñi iesu xp̄i. Nōne apparuit ei⁹ glia qñ reges ad eū de longe venerūt: ad pedes ei⁹ se posuerūt ⁊ in re cognitōnē dominij in feudū: munera obtulerūt: Nōne apparuit eius glia qñ vox p̄ris de celo audita fuit q̄ ip̄m verū dei filiuꝫ testata est: Nōne apparuit ei⁹ glia qñ ad vocē ei⁹ aqua obediuit et in vinū se cōuertit: ergo apparuit glia dñi iesu xp̄i ⁊c̄.

¶ Dñica infra octa. epiphie. Sermo. xx.

In hiis que patris mei sunt opꝫ me esse. Luce. ij. Et ī euāg. hodierno. scūs ābr. sup hoc verbo dic̄ sic. Q: eniꝫ xp̄s dn̄s iesus de⁹ ⁊ hō est nūc excelsa deitatꝫ: nūc infima p̄fert hūane fragilitatꝫ: quasi homo seniores īterrogat: quasi de⁹ vt docerent̃ respondet: quasi dei fili⁹ in tēplo cōmorat̃ dei et q̄si fili⁹ hoīs cū parētib⁹ quo iubēt regreditur. Quid em̄ mirū si ex hūana susceptiōe minorē se patre asserit in celo: ex qua subditus erat etiā parētib⁹ in terra. hec ille. ¶ A Sup quo v̄bo moueo talē questionē. Utrū xp̄s ex hijs que in pueritia demōstrauit: sūmā sapientiā obseruauit: tā in sue virtutis argumentū q̄ꝫ in nr̄e īformatōis exēplū ⁊ documentū. Forte videt̃ alicui ꝙ nō: ꝓpt̃ q̄nqꝫ causas. Primo q: a matre ipsa inscia ⁊ irreq̄sita se absentauit: cum tñ sciret eā fore talē ꝙ nullaten⁹ ip̄ediret bonū opus aut aliquod beneplacitū ei⁹. Etiā cum sciret eam cū summo dolore ⁊ merore afficiendā. Ex quo videt̃ irreuerēter ⁊ īpie in hoc se hūisse ad eā. Etiā ceteris pueris videt̃ dedisse exemplum multa incōsulte ⁊ p̄cipitāter agendi. ¶ Scd̄o q: saltem vsqꝫ ad. xiiij. annū debuit expectare Nam ẜm cōem cursum pueri ante. xiiij. ānū sic sunt sub patris ptāte ꝙ etiā vota ab eis facta nō valēt absqꝫ p̄ris assensu. ¶ Tertio q: sanctiorē societatē ꝑ minus sancta reliquit qd̊ nō est opus prudentie. ¶ Quarto q: ꝑtiꝫ irreuerēter ꝑtim īprudēter matri respondisse videt̃: irreuerēter quid̊ dicēdo. Quid ē ꝙ me q̄rebatꝫ: Imprudēter vero q: materialē locū tēpli ⁊ doctores ac sacerdotes illic stātes videt̃ in hijs q̄ dei p̄ris sunt poti⁹ cōputare q̄ꝫ matrē ⁊ ioseph et q̄ꝫ locū nazareth: in q̊ fuit natus. ¶ Quinto q: nō videt̃ rationabiliter satisfacere: cōquestioni matris. s. q: ipa inscia remāserat: qm̄ ipsa ꝯscia ⁊ ꝯsentiente remanere potuisset: ḡ irrōnabiliter respōdit. Ad istam questionē respōdeo ꝙ licet indubitāter credere teneamur xp̄m oīa sapienter ⁊ prudēter egisse in quacūqꝫ etate. specialit̃ tñ sibi cōplacebat ea agere de q̄bus videtur

Ps. 45

nobis cōtrariū ſm apparentiā hūanā ꝓpt
tria. Prīo q2 in talib⁹ ſenſum ⁊ intellectū nō
ſtrū ſibi fortius captiuam⁹. Secūdo q2 cre-
dendo eū optimū ⁊ ſapiētiſſimū in his q̄ vi
dent̄ nob̄ mala indecētia multo facili⁹ credi
mus ea q̄ ſunt optime ⁊ prudētiſſime facta.
Tertio q2 in habentib⁹ ꝯtrariā ſpeciē maior
ſapiā xp̄i eſt abſcōſa: que nō pōt iueniri niſi
eſtiment̄ ibi magīa eſſe abſcōſa. Et iſta eſt
p̄ma ianua inuētiōis inq̄ſitiōis ac deſiderij
inq̄rendi. Nā in talib⁹ eſt maior ſapiā ꝓpter
tria. Primo ꝓpt̄ exceſſiuā altitudinē ſapiē
xp̄i ſic abſcōſe. Secūdo vt cū maiori ⁊ diffi-
ciliori conatu ac cū ꝓfundiori hūilitate ⁊ ve
neratōe ad illi⁹ ꝑſcrutationē intret̄: ac demū
cū maiori admiratōne ⁊ iocūditate reperiat̄
⁊ videat̄. Tertio vt xp̄s ex h̄ magi glorificet̄
Tum q2 vbi pōt iudicari ſtultior ibi triūpha
liter ſcitur eē ſapiētior. Tū q2 ſua ſecreta iu-
ſte claudit indignis: ⁊ ſola gr̄a q̄n vult ape-
rit ⁊ reuelat elect̄. Sic ḡ in ꝓpoſito ea q̄ xp̄s
geſſit i pueritia decētiſſime fecit. p̄mo reſpe-
ctu ſui. ſecūdo reſpectu matris. tertio reſpe-
ctu exēpli oib⁹ dādi: vt pꝫ ſigillatim. Primo
reſpectu ſui: q2 decuit vt ſuā virtutē demon-
ſtraret exteri⁹ ſm ꝓportionē ſue etat̄: ſic ꝙ
⁊ ſue carnis veritas ⁊ ſue diuinitat̄ ſingula
ritas pateſceret. Juxta ꝓportōnē aūt ſue eta
tis oñdit ſuā virtutē ad diuinū cultū incho-
andū: ꝑcurrēdū tenēdū. Jn īchoatōe ſūt ob-
ſeruāda q̄ttuor. ſ. tēp⁹: loc⁹: ſocietas: ⁊ mod⁹
Tēp⁹ q̄de q2 debꝫ inchoari a puero mox cū
ad vſum liberi arbitrij incipit ꝑuenire. Loc⁹
vero ad hoc ſanctior ē tēpluꝫ dei ſoli diuino
cultui dedicatū. Societas xo puero ad hoc
aptior ē doctoꝝ ⁊ rectoꝝ diuini cult⁹ ⁊ cet⁹
diſcipuloꝝ ſtudioſoꝝ. Mod⁹ aūt debꝫ eē cau
tus ad oīa impedimēta vitāda ⁊ p̄cauēda:
q̄ impedimēta ſunt tria. ſ. carnale ꝯſiliū ⁊ cō
ſortiū amicoꝝ ⁊ ꝓpinquoꝝ. Mich. vij. Jni-
mici hoīs domeſtici ei⁹: idō i huiuſmodi ſūt
valde cauēdi. Etiā ſpes ⁊ amor tēporaliū ⁊
hoc ꝑuipēdendo neceſſariū ſūptū ⁊ auxiliū.
amplectēdo euangelice pauꝑtat̄ egeſtatē ⁊
improꝑiū vt fecit xp̄s. Jnſuꝑ neminē debꝫ
timere necꝫ deſolatōnē parētū ſeu amicoꝝ.
¶ Jn ꝑcurrēdo ſunt obſeruāda quattuor. ſcꝫ
Prīo vt a doctorib⁹ diſciplinalē doctrinam
humilit̄ ac docibilit̄ audiat ⁊ audiēdo ſuſci-
piat. Secūdo vt ab eis ampliora ⁊ clariora
inq̄rat. ſ. prudent̄ ⁊ hūiliter illos interrogan
do. Tertio vt verbo efficacit̄ ⁊ prudent̄ ad
īt̄rogata reſpōdeat: ſiue a doctorib⁹ inter-
rogetur ꝓbādus ⁊ examinādus: ſiue a cōſo
cijs ꝑ collationē mutuā inſtruēdus. Quar-
to vt i hijs ⁊ in medio taliū ſtabilit̄ ꝑſeueret
Hec q̄ttuor xp̄s in hoc facto oſtēdit. q2 inue
nerūt eū in medio doctoꝝ tanꝙ̄ diuine ſapi
entie ⁊ religionis docilē diſcipulū: audientē
quidē illos ⁊ interrogātē: ſicꝫ ad interroga
ta reſpōdentē ꝙ mirabant̄ oēs ſuꝑ pruden
tia ⁊ reſponſis ei⁹. Jn tenēdo aūt ſe firmit̄
⁊ irreuocabilit̄ in inceptis fecit q̄ttuor. Pri-
mo in nullo potuit retrahi dolore parentum
vel conq̄ſitiua rōne: q̄n matri dicēti. Fili q̄d
feciſti nob̄ ſic: nihil rn̄det ꝙ ſapiat cōpaſſio
nem aut retractionē ab inceptis. Secundo
parentū affect⁹ ⁊ cōqueſtiones admirat̄: di
cens. Quid ē ꝙ me q̄rebatis ⁊ neſciebatis.
Tertio p̄fert diuinā obedientiā hūane obe-
dientie dicēs. Jn his q̄ patris mei ſunt opor
tet me eſſe. Quarto q2 in his q̄ dei ſunt ſm
deū ⁊ ꝓpt̄ deū reuerent̄ parentib⁹ obedit q2
deſcēdens cū eis erat ſubdit⁹ illis. ecce p̄mū
reſpectu ſui. Secūdo reſpectu matris ſapi-
enter ſe habuit: ⁊ h̄ triplicit̄. Prīo vt excita-
ret virtutē ⁊ amorē matris: q̄n nihil ita cer-
tificat de ꝑfectōe amoris ſicut intolerabilis
dolor ⁊ amaritudo de abſentia amati. Jpſa
etiā ſollicita inq̄ſitio amati dilecti vehemen
tiam amoris demōſtrat. Canti. iij. Surgā ⁊
circuibo ciuitatē: q̄rā quē diligit aīa mea.
Secūdo vt demōſtraret ſe īdubitant̄ cōfide
re de ea in oī caſu. Nā ſciebat ꝙ mat̄ ſua ex
tali abſentatiōe in nullo penit⁹ deficeret nec
peccaret: idō fiducialit̄ ipa inſcia ſe abſenta
uit. Tertio vt euident̄ demonſtraret ꝙ inter
eos nulla carnalis aut viciosa amicicia erat
Nā ipa mat̄ erat ſpūaliſſima ⁊ ab oī erga fi
liuꝫ amore carnali elōgatiſſima, nec iſta ab-
ſentatio fuit culpabilis: q2 non ſe abſentauit
tanꝙ̄ a matre fugiēs: aut ad locū ſecularem
vel irreligioſum iens: aut cū indoct̄ ⁊ vanis
cauſa ludēdi: laſciuiēdi: euagādi remanēs: ſꝫ
poti⁹ in tēplo dei ad qd̄ cū parētib⁹ venerat
ꝓpt̄ diuinū cultuꝫ ꝑſeuerās. Et iſtud fuit in
exemplū nr̄i q̄ in pueritia debem⁹ addiſcere
ſtare in tēplo ad deteſtāda vicia ⁊ ſequēdas
virtutes. ⁊ h̄ eſt tertiū ꝓpt̄ qd̄ xp̄s ſe abſen-
tauit. ¶ Ad p̄mu argumētū dico ꝙ in
hoc voluit dare nobis exēplū vt euitem⁹ cō-
ſilia amicorū carnaliū: ⁊ vt doctoꝝ ſpūaliuꝫ
inq̄rant̄: q2 in tēplo dei petit̄ cōſiliū ab ipſo
deo ſuꝑ agendis ꝑ deuotas orōnes. Etiam
circa p̄cepta ⁊ cōſilia dei nobis tradita debe
mus eſſe certi ⁊ ſuꝑ illis nō eſt aliud cōſiliū

inquirendū quasi sint dubia licȝ ip̄oꝝ expli-
cita intelligẽtia a doctoribꝰ sp̄ualibꝰ exigat.
⁊ hec oīa xp̄us docuit in p̄fato exẽplo. ideo
nullā irreuerẽtiā ostēdit. Ad secūdū dico ꝙ li
cet de iure cōi debeat expectari annꝰ ꝗrtusde
cimꝰ quo ad vota immobilis ꝓfessionis: nō
tñ quo ad quasdā inchoatōes diuini cultus.
Necq̄ etiā vbi animi ꝯstātia ⁊ discretōe sup
plēre etatē ducit̄ q̄s lege sp̄ūsci ꝑuata: sic io
hannes baptista adhuc puer petijt desertū.
rōe ꝓfitēdi ⁊ irreuocabilit̄ obseruādi euāge-
licū statū. licȝ aūt pat̄ possit infringere votū
filij q̊ ad cōuictū familiarē ⁊ disciplinalē cuȝ
eo: nō tñ votū adeūdi statū regularē suo tp̄e
nisi tāta leuitas ⁊ indiscretio appareat ī eo
ꝙ votū eiꝰ deberet haberi ꝓ inualido. Vnō
licȝ possit impedire voti executionē ad tp̄s:
nō tñ illō infrīgere. Ad tertiū dico ꝙ q̄uis
societas ꝟginis foret sanior ⁊ sanctior ꝙ do
ctoꝝ: tñ nō erat euidēs ceteris saltē q̊ ad so-
cietatē filij q̄ ō facili ꝑuenit ex naturali ⁊ car
nali aspectu. Etiā nō sociauit se illis ad cōui
uendū ſ̄ solū ad audiēdū ⁊ disciplinalit̄ cō-
ferendū vt satis ptȝ. Ad q̄rtū dico ꝙ ꝑ ea q̄
patris sūt ītelligit p̄ncipalit̄ sp̄ualē cultū pa
tris q̄ in tēplo illo sensibilꝰ ⁊ cōmunꝰ eē vi-
debat̄ tūc tp̄is ꝙ alibi cohabitādo cū ꝓpria
matre ꝯtumcūq̄ scīā. Ad q̇ntū dico ꝙ ad
oīa optime r̄ndit qȝ totū qō fecit ⁊ modus
agēdi fuit ad gloriā p̄ris. Et ip̄a nō debebat
esse nescia huius facti. Tamen ꝓ declaratio
ne pono quattuor flores. E

¶ Primꝰ flos est iste. Pu-
er iste bñdictꝰ ſ̄m etnā natiuitatē ē filiꝰ p̄ris
ſ̄m diuinitatē. ptȝ exẽplo nature ⁊ misterio.
Pr̄io exẽplo nature. Nā ſ̄m naturā tria exi-
gunt̄ ad h̊ vt aliq̄s sit verꝰ filiꝰ alicuiꝰ. Pr̄io
ꝙ ab eo egrediat̄ ⁊ sic arbor nō dr̄ filiꝰ hoīs
qȝ ab eo nō ꝓcedit nec egredit̄: sed salomon
dr̄ filiꝰ dauid qȝ ab eiꝰ vtero egressus ē. Vñ
ij. Reg. vij. dr̄. Qui egredietur de vtero tuo
ip̄e edificabit mihi domū. Secūdo ꝙ in na-
tura ei assimilet̄: ⁊ sic pulex vel vermis q̄uis
egrediat̄ ⁊ generet̄ ex hoīe nō tñ dr̄ filiꝰ ho
minis: qȝ nō assimilat̄ ei in natura cuȝ nō sit
hō: ſ̄ seth dr̄ filiꝰ ade qȝ ad imaginē ⁊ simili-
tudinē eiꝰ generatꝰ. vñ Gen. v. dr̄. Adā ge-
nuit filiū ad imaginē ⁊ similitudinē suā vo-
cauitq̄ nomē eiꝰ seth. Tertio ꝙ faciat ⁊ ope
retur similia q̄tenus ⁊ pat̄. Et sic filiꝰ bersa-
bee vxoris vrie ethei generatus a dauid ex
adulterio: nō dr̄ filiꝰ bersabee nec cōputatur
int̄ filios dauid cū mox fuerit mortuꝰ ⁊ opa
nō fecerit similia his q̄ fecit pat̄. Sȝ salomō
in opatiōe tēpli similis dauid dr̄ filiꝰ dauid
p̄mogenitꝰ ⁊ vnigenitꝰ matris. Prouer. iiij.
dr̄ sic. Ego filiꝰ fui patris mei tenellus ⁊ vni
genitꝰ corā matre mea. Super q̄ verbo dicit
Hiero. Nam ⁊ ego fui vnigenitꝰ corā matre
mea. Quare vnigenitū se noīat quē fratrem
vterinū p̄cessisse scriptura testat̄: nisi qȝ ille
mox natꝰ sine noīe q̄si nūꝙ esset e vita exces
sit, hec ille. Ista conditio nō req̄ritur de filia-
tione naturali ſ̄ solū morali. Has tres cōdi-
tiones habuit ī se puer iste bñdictꝰ respectu
dei patris. Nam pr̄io a deo p̄re est genitꝰ ⁊
egressus. Exẽplū. sicut splēdor exit a sole: ita
ille puer bñdictꝰ est genitꝰ ⁊ egressus a deo
patre. p̄s. In splendoribꝰ scōꝝ ex vtero an-
te luciferū genui te. Et iterū. A summo celo
egressio eius. i. a deo patre. Secūdo assimi-
latur nature dei patris. Exemplū. sicut fluuiꝰ
est eiusdē nature cuȝ fonte a quo exit: sic iste
puer est eiusdē nature cū patre a quo ꝓcedit
Sapie. vij. Candor ē em̄ lucis etne ⁊ specu
lum sine macula ⁊ imago bonitat̄ illiꝰ. Ter-
tio est similis p̄ri in cōditiōibꝰ ⁊ ꝓprietatibꝰ
⁊ similes effectꝰ ꝓducit. qō ptȝ. Si attēdamꝰ
ꝓprietates ⁊ ꝯditōes dei p̄ris q̄ sūt q̄tuor.
in q̄bꝰ iste puer assimilat̄ p̄ri. Pr̄ia virtꝰ est
qȝ potest creare ⁊ de nihilo aliq̄d ꝓducere.
Gen. i. In p̄ncipio creauit deꝰ celū ⁊ terrā.
Et ad Heb. iij. Qui oīa creauit deꝰ est. Sed
iste puer bñdictꝰ oīa creauit. Joh. i. In p̄nci
pio erat ꝟbū ⁊ verbū erat apō deū ⁊c. Oīa
ꝑ ip̄m facta sūt ⁊ sine ip̄o factū ē nihil. Jdo
doctores theologi cōiter ꝯcedūt istā ꝓpositionē.
Manꝰ istiꝰ pueri formauerūt celos: de-
monstrato xp̄o. Secūda virtꝰ ē qȝ pōt vni-
uersum sustētare. patȝ qȝ deꝰ pat̄ gubernat
sustinet ⁊ pōderat vniuersum orbē. Esa. xl.
Quis mensus ē pugillo aq̄s: ⁊ celos palmo
pōderauit? Quis appendit tribꝰ digit̄ molē
terre ⁊ librauit mōtes in pōdere: ⁊ colles in
statera? Sȝ iste puer benedictꝰ gubernat ⁊
sustinet vniuersuȝ orbē. Esa. xl. Sicut pastor
gregē suuȝ pascet in brachio suo cōgregabit
agnos ⁊ in sinu suo leuabit: fetas ip̄e porta-
bit. Quis dat lapso ꝟtutē ⁊ his q̄ nō sūt for-
titudinē ⁊ robur multiplicat: h̄ ibi. Et dicūt
ad lr̄am de isto puero bñdicto. Vnō cantat
eccl'ia dicēs. Salue sancta parens enixa pu-
erpera regē q̄ celuȝ terramq̄ regit in secula
seculoꝝ. Tertia virtus dei patris est qȝ pōt
totū mūdū occupare cui dñat̄. Hester. xiij.

Dñe rex oĩpotens in ditione tua cũcta sũt posita ⁊ nõ est q̇ tue possit resistere volũtati. Sed iste puer bñdict⁹ habꝫ sibi oĩa subiecta. ps. Gloria ⁊ honore coronasti eum ⁊c. Oĩa subiecisti sub pedib⁹ ei⁹ ⁊c. Et Esa. xl. dicit̃: Ecce dñs in fortitudie veniet ⁊ brachium ei⁹ dñabit̃. Gentes q̄si stilla situle: ⁊ q̄si momẽtũ statere reputate sunt. Et. xli. Quis suscitauit iustũ ⁊ vocauit eũ vt seq̄ret̃ se. dabit in ꝯspectu ei⁹ gentes ⁊ reges obtinebit. Quarta virt⁹ dei patris est q: põt dimittere pctã. Marci. ij. Quis põt remittere pctã nisi solus de⁹. Sed iste puer bñdict⁹ idẽ põt Esa. xliij. Ego sum q̇ deleo iniq̄tates tuas ꝑpter me ⁊ pctõꝝ tuoꝝ nõ recordabor. Quia ergo iste puer bñdict⁹ habꝫ has q̄ttuor conditiones ⁊ ꝟtutes patris vt dictuꝫ est: ⁊ est egressus a patre ⁊ ad ei⁹ imaginẽ: ꝯcluditur euident̃ ꝙ est fili⁹ dei pr̃is. Cõfirmat̃ ꝑ illõ Heb. i. vbi dr̃ sic. Multipharie mltisq; modis olim de⁹ loq̄ns patrib⁹ in ꝓphet̃: nouissime dieb⁹ istis locut⁹ est nob̃ in filio. Ecce ꝯclusio nr̃a quã ꝓbat ꝑ sex ꝓprietates iam dictas. Prĩo ꝙ sit egressus a pr̃e dicit. Qui cũ sit splẽdor gl'ie. nã exit a patre sicut splendor a sole. Secũdo ꝙ sit ad imaginẽ dei patris dicit. Et figura. i. imago substãtie eius. Tertio ꝙ oĩa creauit ⁊ fecit dicẽs, per quem fecit ⁊ secula. Quarto ꝙ oĩa sustinet gubernat ⁊ portat dicẽs, Portãs oia verbo virtutis sue. i. seipo ⁊ virtute dei pr̃is. Quinto ꝙ est dñs vniuersoꝝ dicẽs, Quẽ cõstituit heredẽ vniuersoꝝ. Sexto ꝙ põt dimittere pctã dicens. Purgationẽ pctõꝝ faciens. ⁊c. Secundo patꝫ misterio figure. Nam iste puer benedict⁹ figurat̃ per adã primũ hoiẽꝫ. Quoniã sicut adã fuit format⁹ de terra virgine operatione diuina: sic iste puer benedict⁹ de virgine Maria operatõne spũssancti. Sicut adã traxit de terra corp⁹ immaculatũ: sic iste puer benedict⁹ dei patris verbũ est sine macula incarnatũ. Sicut adã fuit ꝑfectus homo plasmatus: sic ille puer benedict⁹ verus homo totus simul in virgine est format⁹. Sicut adam in sua plasmatione fuit perfectus sapiẽtia sine studio ⁊ labore: sic puer iste benedictus in sua conceptiõe fuit plenus sapientia sine humano doctore. Unde Joh. vij. dicit̃. Mirabant̃ iudei dicentes. quomodo hic litteras scit cuꝫ non didicerit. Sicut adã dormiẽte formata est eua: sic isto puero benedicto moriẽte formabitur ecclesia. Sicut adam fuit caput eue: sic puer iste benedict⁹ est caput ecclesie. Sicut adam nõ habuit patrem in terris ꝫ immediate traxit esse a deo qui est in celis: sic puer iste benedict⁹ non habet patrẽ in terris sed deũ in celis. Patet ergo ꝙ ille puer benedict⁹ est filius dei patris Confirmat̃ per illud Math. xvi. vbi dicitur ꝙ petrus interrogat⁹ a xp̃o, Quẽ dicũt homines esse filiũ homĩs: ⁊ ceteris dicentibus Alij iohannẽ baptistam: alij helyam: alij vero hieremiã: aut vnũ ex prophetis. Respondens petrus ait. Tu es xp̃us filius dei viui. hec ibi. Ideo dicit̃ ps. ij. Dñs dixit ad me filius me⁹ es tu ego hodie genui te. D

¶ Secũdus flos ẽ iste. Puer iste benedict⁹ est vere nature humanalis rõne natiuitatis temporalis, patꝫ exemplo nature ⁊ misterio figure. Scd̃m eñi naturã illa creatura est humane nature que concipitur ab hoĩe muliere: nascit̃ de muliere ⁊ facit illa que cõmunit̃ sunt humane nature: ꝫ iste puer benedict⁹ est conceptus a muliere Luc. i. Ecce concipies in vtero ⁊ paries filium ⁊ vocabis nomen ei⁹ iesum. Etiam est de muliere natus. Gal. iiij. Misit deus filium suũ natum de muliere factũ sub lege. Insuper est alitus lacte matris. Unde cantat ecclesia. Nesciens mater virgo virum peperit sine dolore saluatorẽ seculoruꝫ: ip̃m regẽ angeloꝝ sola virgo lactabat vbere ď celo pleno. Namq; ei⁹ mat̃ fuit beata virgo Maria Math. i. Liber generatõnis iesu xp̃i ⁊c. Et sequit̃ infra. Jacob aũt genuit ioseph viruꝫ Marie de qua nat⁹ est iesus q̇ vocat̃ xp̃us. Quomodo aũt hoc factũ sit dr̃ ibidẽ. Cum esset desponsata mat̃ iesu maria ioseph anteq̃ cõuenirẽt inuẽta est in vtero habẽs de spũ sctõ. Uñ dr̃ ille puer fili⁹ hoĩs. i. btẽ virginis q̇ de sua carne fecit vestẽ imperialẽ filio dei. Exẽplũ. sicut de sanguĩe cõchilij piscis lana intincta fiebat purpura imꝑatori: sic grã ⁊ spiramĩe spũssancti btã virgo fuit dotata vt ex ei⁹ carne fieret filio dei purpura. Per lanã eñi intelligim⁹ beatã mariã q̇ fuit munda: q: pudore clarissima. Per conchiliũ spm̃ sctm̃: q: ex eo oriunt̃ in nob̃ ꝟtutes. sic̃ ex cõchilio margarite ⁊ lapides ꝓciosi. Per cõchilij sanguinẽ spũsscti grẽ infusionẽ ⁊ amorẽ istũ ꝑfectũ amorẽ pre alijs fuit beata virgo digna recipere vt indueret dei patris filium sua carne. Unde Augustinus in sermone de trinitate dicit sic. Beata nempe virgo Maria lana mundissima fuit et virginitate

clariſſima que ſola digna eſſet in ſe filij dei
recipere dignitatē ſicut lana cōchilij ſangui/
ne intīcta vt ex eadē fieret purpura imperia
li tātūmodo maieſtati digna. h̄ ille. Secūdo
pꝫ idē miſterio figure. Nā figurat̄ p ſalomo
nē. ſicut em̄ Salomō fuit ſapiētiſſim⁹ ſic ille
puer bn̄dict⁹ eſt ſapīa dei patris. Vn̄. i. Co/
rinth. i dr̄. Xp̄m dico dei virtutē ⁊ dei ſapiē/
tiā. Sicut ſalomō edificauit tēplū terreſtre:
ſic iſte puer bn̄dict⁹ tēpluꝫ celeſte. Sicut re
ges deſiderabāt videre faciē ſalomonis: ſic
multi reges ⁊ pphete voluerūt videre faciē
xp̄i. Luc. x Sicut ſalomō fuit rex pacificus:
ſic in ortu hui⁹ pueri erat pax in vniuerſo or
be: idō angeli cātauerūt dicētes. Glia in al
tiſſimis deo ⁊ in terra pax hoīb⁹. Sed ecce
pluſq̄ ſalomon. E

Terti⁹ flos eſt iſte. Puer
bn̄dict⁹ ſm vtrāqꝫ gn̄ationē eſt adept⁹ rega
lem dn̄ationē. Pro q̄ ſciendū q̄ regnū acci/
pitur nouē modis. Prīo p titulo creatōnis
ſeu vniuerſalis gubernatōis. p̄s. Regnū tu
um regnū oīꝫ ſeculoꝝ ⁊ dn̄atio tua in oī ge
neratōe ⁊ gn̄atōnē. Secūdo p ſtatu ppetue
gl̄ificatōis. ij. Thi. iiij. Liberauit me dn̄s ab
oī ope malo: ⁊ ſaluū faciet in regnū ſuū cele
ſte. Tertio p apparētia magnifice maieſtat̄
Math. xvi. Nō guſtabūt mortē donec vide/
bunt filiū hoīs venientē in regnū ſuū. Quar
to p vniuerſali regimine ſpūalis poteſtatis
i. Coꝝ. xv. Cū tradiderit deo ⁊ pr̄i ⁊c̄. Et ſeq
tur. Cū euacuauerit oēꝫ pncipatū ⁊ ptātē ⁊
virtutē oportet aūt illū regnare donec ponat
inimicos ſuos ſub pedib⁹ ſuis. Qō exponēs
Aug. i. de tri. c. x. dic̄ ſic. Quia oēs iuſtos in
q̄b⁹ nūc regnat ex fide viuētib⁹ mediator dei
⁊ hoīꝫ hō xp̄s ieſus pducturꝰ eſt ad patrē vi
dendū. quā viſionē dic̄ apl̄us facie ad faciē
Tūc reuelabit̄ pat̄ a filio: cum euacuauerit
oēm pncipatū ⁊ ptātē ⁊ v̄tutē ita vt neceſſa
ria n̄ ſit diſpēſatio ſil̄itudinū p āgelicos pn/
cipat⁹. h̄ ille. Quīto p ſpūali regimīe eccl̄ia/
ſtice ptātis. Apoc̄. v. Feciſti nos deo nr̄o re/
gnū ⁊ ſacerdotes ⁊ regnabim⁹ ſup terram.
Sexto p v̄tute interne bonitat̄. Math. xij.
Si in digito dei eijcio demonia: pfecto pue/
nit i vos regnū dei. Septio p vicioſa ꝯtinua
tione prauitat̄. Rom̄. vi. Nō regnet ī veſtro
mortali corpe pctm̄. Octauo p ꝯgregatōne
oīꝫ pſcitoꝝ. Math. viij. Filij āt regni eijciēt
in tenebras exteriores. Primis q̄ttuor mo/
dis puer iſte bn̄dict⁹ ē rex ſm diuinitatē tm̄

Nono accipit̄ regnū p vero ⁊ iuſto titulo re
gie maieſtat̄. p̄s. Da imperiū tuū puero tuo.
Et h̄ modo puer ille bn̄dict⁹ ē rex ſm hūani
tatē: qm̄ btā virgo ei⁹ mat̄ fuit de gn̄e regali.
Vn̄ cātat eccleſia. Regali ex pgenie maria
exorta refulget ⁊c̄. Et maxie de gn̄e regali da
uid. iō cātat eccl̄ia. Natiuitas gl̄ioſe v̄ginis
marie ex ſemīe abrahe orta de tribu iuda cla
ra ex ſtirpe dauid. Exēplū. Lex erat Nūeri.
xxvij. q̄ nulla mulier q̄ eēt heres pr̄is ſui du
ceret virū niſi de tribu ſua: ex h̄ ſcꝫ ne poſſeſ/
ſio hereditaria deueniret ad alienos. Sꝫ btā
v̄go maria fuit vnica pr̄i ſuo ioachim ⁊ he/
res q̄ fuit deſpōſata ioſeph: g̊ erāt de eadē tri
bu. Joſeph aūt erat de genere ⁊ tribu dauid
Luc̄. i. Miſſus ē angel⁹ gabriel a deo ī ciuita
tē galilee cui nomē nazareth ad v̄ginē deſpō
ſatā viro cui nomē erat ioſeph de domo da/
uid. Et Math. ij. Joſeph fili dauid noli ti/
mere accipe mariā ꝯiugē tuā: g̊ etiā btā v̄go
erat de domo dauid: ſed dauid fuit rex g̊ iſte
puer bn̄dict⁹ ſm gn̄atōnē tēporalē fuit de ge
nere regali. ad h̄ ſunt octo teſtes. Prim⁹ eſt
Eſaias. ix. c. dicēs. Sup ſoliū dauid ⁊ ſup re
gnū ei⁹ ſedebit. Secūd⁹ ē Micheas. v. c. Ex
te em̄ exiet dux q̄ regat ppl̄ꝫ meū iſr̄l. Terti⁹
eſt Zach. ix. c. Jubila filia hierl̄ꝫ ecce rex tu⁹
venit. Quart⁹ ē Dauid ī p̄s. dicēs. De⁹ iudi
ciū tuū regi da ⁊ iuſticiā tuā filio reḡ. Et ſeq
tur. Deſcēdet ſic̄ pluuia ī vell⁹ ⁊c̄. Quint⁹ eſt
iohēs Apoc̄. xix. Habēs ī veſtimēto ⁊ in fe/
more ſuo ſcriptū. Rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū.
ſup q̄ dicit glo. pꝫ q̄ xp̄s fuit ver⁹ rex ſm hu
manitatē: qꝛ p veſtimētū ītelligit̄ ei⁹ hūani/
tas. p femur ei⁹ ppagatio ab antiq̄s patrib⁹
ſm carnē habebat aūt ī hūanitate ⁊ ī ſua p̄/
paratōe ſcptū. Rex regū. h̄ ibi. Sext⁹ ē teſti
ficatio magoꝝ dicētiū. Vbi eſt q̄ nat⁹ ē rex
iudeoꝝ: Math. ij. Septim⁹ eſt chananea di
cens Math. xv. Jeſu fili dauid miſere mei.
Octau⁹ ē cōgregatio iudeoꝝ dicētiū. Bn̄di
ctus q̄ venit ī noīe dn̄i rex iſrael. Joh. xij. Qz
āt ita fuerit declarat ſcūs Tho. iij. pte. q. xxxi.
arti. iij. ad ſecūdū dicēduꝫ q̄ nathā ⁊ melchi
diuerſis tēporib⁹ de vna eademqꝫ vxore eſca
noīe ſingulos filios pcreauer̄t: qꝛ nathā q̄ p
ſalomonē deſcēdit vxorē eā prīo ſepat ⁊ reli
cto filio vno noīe iacob defunct⁹ ē. poſt hui⁹
obitū qm̄ lex viduā alij viro nō vetat nubere
melchi: qꝛ p nathā gen⁹ ducit cū eēt ex eadē
tribu ſꝫ nō ex eodē gn̄e relictā nathā accepit
vxorē ex q̄ ⁊ ipe ſuſcepit filiū noīe hely. ⁊ ſic
ex diūſo pr̄is gn̄e iacob ⁊ hely efficiūt̄ frēs

vterini quoꝝ alter scʒ iacob fratris sui hely
sine liberis defuncti ex mādato legis accipiēs
vxorē genuit ioseph. Natura q̄dē gn̄is filiū
suū: s̄m v̄o legis p̄ceptū hely efficit̄ fili⁹: ideo
Mathe⁹ dic̄. Jacob genuit ioseph. q̄uis da
mascen⁹ dicat ꝙ btā v̄go Maria attinebat
ioseph s̄m illā originē q̄ pat̄ ei⁹ dr̄ hely: qꝛ di
cit eā descēdisse ex melchi. Tamē credēdū ē
ꝙ ex salomone originē duxerit s̄m aliquem
modū p̄ illos p̄res q̄s enūerat mathe⁹ q̄ car
nalē xp̄i gn̄ationē dr̄ enarrare p̄serti cū am-
brosi⁹ dicat xp̄ʒ de semīe ieconie descēdisse. h̄
Tho. Nathā āt vt h̄r. i. Paralip. iij. Fuit vte
rin⁹ salomōis. Ponit̄ em̄ ibi terti⁹ int̄ q̄ttu-
or filios dauid de bersabee quoꝝ q̄rt⁹ ē salo
mon. Si aūt dicat̄ ꝙ illō ē ꝯtra illō qō poni
tur Hiere. ij. vbi dr̄ de ieconia. Scribe viruʒ
istū sterilē. nec em̄ erit de semīe ei⁹ vir q̄ sede
at sup̄ soliū dauid. Rn̄det Ambrosi⁹ super
Lucā ꝙ nō negat̄ et semīe ieconie posteros
nasciturros: ꝛ ideo de semīe ei⁹ xp̄s. Nec est ꝯ
illō qō dr̄ Esa. ix. Sup̄ soliū dauid sedebit qꝛ
nō seclari honore regnauit. Ip̄e em̄ dixit. re
gnū meū nō ē d̄ h̄ mūdo. Et iste ē q̄rt⁹ mod⁹
accipiēdi regnū. s. p̄ titulo regal' dignitat' ci-
uilit̄ relato ad iura reddēda. s. vt mali coerce
ant̄ ꝛ boni q̄ete int̄ malos viuāt. vt h̄r. xxiij.
q. v. c. Nō frustra. ꝛ. q. iiij. c. Qui peccat āte fi
nē. ꝛ. c. Rex. ꝛ h̄ modo xp̄us nō fuit rex. p̄ut
declarat btūs Augu. li. xxij. ꝯ faustū. lxiij. c. di
cēs de trib⁹ filijs iude ꝛ thamar hystoriā tro
pice exponēdo: sic in thamar nuru iude intel-
ligitur plebs iudeoꝝ cui de tribu iuda reges
tāq̄ mariti debebāt̄. Merito nomē ei⁹ ama
ritudo īterp̄tat̄. ip̄a em̄ dn̄o fellis poculū mi
nistrauit. Duo aūt gn̄a p̄ncipū qui nō recte
operāt̄ i plebe illa vnū eoꝝ q̄ oderāt alterū
eoꝝ q̄ nō p̄derāt significant̄ i duob⁹ filijs iu
de: quoꝝ vn⁹ erat malign⁹ vel seu⁹ āte deū: al
ter i terrā fūdebat semē: ne daret fecūditatē
thamar. Et seq̄t̄. de⁹ tn̄ occidit ambos vbi fi
gurat̄ deū abstulisse regnū talib⁹ hoīb⁹. Ter
ti⁹ v̄o fili⁹ iude q̄ mulieri illi nō iūgit̄ signat
tp̄s ex q̄ reges plebi iudeoꝝ cepeṝt de tribu
iuda nō fieri. ꝛ iō q̄dē erat fili⁹ iude s̄ eū ma
ritū thamar nō accipiebat: qꝛ erat eadē tri-
bus iuda s̄ i pp̄lo iude nemo regnabat. Vn̄
ꝛ nomē ei⁹ sella dimissio īterp̄tat̄. Nō p̄tinēt
sane ad hāc significatōeʒ viri iusti ꝛ sc̄ti: q. lʒ
illo tp̄e fuerit: ad nouū tn̄ p̄tinēt testamētū
cui pp̄hetādo scient̄ vtiles erāt q̄lis dauid fu
it. Eo sane tp̄e q̄ iam iudea ceperat reges ex
tribu iuda nō h̄re nō ē cōputādus herodes
maior i regib⁹ ei⁹ tāq̄ marit⁹ thamar. Erat
ei alienigena nec ei sacramēto illo misticevn
ctionis tāq̄ ꝯiugali federe coherebat: s̄ tāq̄
extrane⁹ dn̄abat̄: quā p̄tātē a romanis ꝛ a
cesare acceperat. Illo ḡ tp̄e q̄ iam de tribu iu
da regnū defeceratveniēdū erat xp̄o vero sal
uatori n̄ro q̄ nō obesset sed p̄desset. Sic em̄
fuerat pp̄hetatū. Nō deficiet p̄nceps ex iuda
neq̄ dux de femore ei⁹ donecveniat cui repo
situ ē ꝛ ip̄e erit expectatio gētiū. Jam illo tē-
pore om̄e magisteriū iudeoꝝ ꝛ mistica vn-
ctio vacabāt. Hui⁹ itaq̄ veniētis ad oues q̄
perierāt dom⁹ isrl' figuram gessit ip̄e iudas
cū iret ad tondēdas oues i thāmas qō int̄-
p̄tat̄ deficiēs. Jā em̄ defecerat p̄nceps ex iu-
da ꝛ oē magisteriū ꝛ vnctio iudeoꝝ. h̄ ille.

¶ Quart⁹ flos est iste. Puer bn̄dict⁹ nō solū ē honorād⁹ p̄pt̄ ꝯditionē p̄-
phetalē verūetiā p̄pt̄ dignitatē sacerdotalē.
pʒ p̄ duos testes. Prim⁹ ē sc̄us Tho. iij. p̄te
q. xxxi. arti. ij. in respō. dicēs ꝙ xp̄s specialit̄
duoꝝ antiquoꝝ patrū fili⁹ eē dr̄. s. abrahe ꝛ
dauid. Cui⁹ ē multiplex rō. Pr̄a q̄dē qꝛ ad
hos specialit̄ p̄missio facta est. Dictū est em̄
abrahe Gen̄. xxij. Bn̄dicēt̄ i semīe tuo oēs
gētes terre. Qō ap̄ls de xp̄o exponit dicēs
Gal. iij. Abrahe dicte sūt p̄missiōes ꝛ semi
ni ei⁹. Nō dic̄ ꝛ seminib⁹ q̄si i m̄ltis s̄ q̄si in
vno: ꝛ semini tuo q̄ ē xp̄s. Ad dauid aūt di-
ctū est. De fructuvētris tui ponā sup̄ sedē tu
am. Vn̄ ꝛ populi iudeoꝝ xp̄ʒ vt regē hono-
rifice suscipiētes dicebāt. Osāna filio dauid
ꝛc̄. Math. xxi. Secūda rō ē qꝛ xp̄s futurus
erat rex pp̄ha ꝛ sacerdos. Abrahā aūt sacer
dos fuit. vt p̄tʒ ex h̄ ꝙ dn̄s dic̄ ad eū Gen̄.
xv. Sume tibi vaccā triēnē ꝛc̄. Fuit etiā p̄-
pheta s̄m ꝙ dr̄ Gen̄. xx. Propheta ē ꝛ ora-
bit p̄ te. Dauid aūt rex fuit ꝛ pp̄ha. Tertia
rō est qꝛ i abrahā p̄rio īcepit circūcisio: i da-
uid aūt manifesta ē dei electio. s̄m illō qō dr̄
i. Reg. xiij. Quesiuit sibi dn̄s virū iux̄ coꝛ su
um. ideo vtriusq̄ fili⁹ xp̄s dr̄ specialissime vt
oñdat̄ eē in salutē circūcisioni ꝛ electōi gen
tiū. h̄ Tho. Secūd⁹ ē Greg. nazāzen⁹ dicēs
Nutu sup̄no ꝯtigit vt regiū gen⁹ sacerdotali
stirpi iūgeret̄: vt xp̄us q̄ rex ē ꝛ sacerdos ab
vtrisq̄ nasceret̄ s̄m carnē. Vn̄ ꝛ aaron q̄ p̄-
mus fuit sacerdos s̄m legē duxit ex tribu iu
de ꝯiugē helisabeth filiā aminadab. Sic ḡ
potuit fieri vt pat̄ helisabeth aliquā vxorem
habuerit de stirpe dauid. rōne cui⁹ btā v̄go
maria q̄ fuit de stirpe dauid esset helisabeth

coniugata: vel potius econuerso q pat brē marie de stirpe dauid existēs vxorē habuerit de stirpe aaron. Et qꝛ filius magis tenet diligere patrē q matrē. Ratio ē vt dic sctūs Tho. xxij. q. xxvi. arti. x. Qm amant pat ꝛ mat vt pnci pia qdā pncipalis originis. Pat aūt excellē tiorē rōnē pncipij hꝫ q mat. qꝛ pat est pncipiū p modū agētis: mat aūt magis p moduꝫ patientis ꝛ materie. iō p se loqndo pat ē magis diligēdus q mat: imo magis ē diligēdus deus q pat ꝛ mat rōe ordinis charitatis: iō dic puer iste bñdictus. In hijs q pris mei sunt oportet me eē. Ubi soluūt due qstiones. Pria qstio est. In qbus actibus diligent expedit insudare? Rūdeo qꝛ ī hijs q pris mei sūt. Secūda qstio ē. In qbus muneribus finalit ptigit sperare? Rūdeo qꝛ me eē. s. cū pre meo. Iste qstiones patēt ī euāgelio. Pro cuius respōsione ꝛ expositōe sciēdū q qlibꝫ xpianus ē xps ab vnctione baptismatis: ꝛ hꝫ patrē ī cel q ad aīam ꝛ matrē ī terris q ad corpus. Un sicut xps traxit a pre celesti diuinitatē ꝛ a mre hūanitatē sic qlibꝫ xpianus aiaꝫ hꝫ a deo ꝛ carnē a terra. Tūc xps ē annoꝝ duodeci: cū qlibꝫ xpianus credit duodecī articulos fidei. vt p articulū ītelligamus ānū: iō qlibꝫ xpianus habꝫ etatis ānos duodeci: qn credit mēte duodecī articlos: p hierlm terrestrē qn xpianus ascēdit ptēplatione deuotōe ꝛ sctā meditatōe ī celestē hierlꝫ. Licꝫ aūt h debeat facē qlibꝫ die ꝛ freqnt: insignant tn festiuis solennitatibus: ꝛ sic ptēplari celestia ꝛ mētalit habitare int choros angeloꝝ nroꝝ doctoꝝ. Angeli enī sunt doctores nri ꝛ post triduū ierarchiaru āgeloꝝ cōtēplatōis īuenit ī medio senioꝝ. s. pris filij ꝛ spūssctī q sūt senes rōe eternitatis. Et sic eos interrogare orādo ꝛ audire ptemplādo. Per parētes nros ītelligimus oīa tēporalia ꝛ amicos nros terrenos. Isti enī nos īcrepāt ꝛ inquirūt qn a ptēplatiōe celestiū ꝛ bonis operibus nos īpediūt: ꝛ ad terrena nos trahūt debemus eos repellere asserētes q ī his q sūt patris. i. in diuinis oportet nos eē. Post illā cōtēplatōnē debemus descēdere ad vitā actiuā p necessarijs ꝛ ab ista pueniemus ad ptēplationem celestem ꝛc. Amen.

Dñica pma post oct. epyphanie Sermo xxi. de nuptijs ꝛ matrimonio.

Hoc fecit initiū signorum iesus ꝛ manifestauit gl'iam suā. Joh. ij. ꝛ in euangelio hodierno. Legit in libro de infantia saluatoris q xps in sua pueritia mlta miracula fecit. Super q moueo talē qstionē. A Utrum iesu xpi hoc fuerit miraculū pmū quo in nuptijs aquā mutauit in vinū. Ad hanc questionē rndent duo doctores ecclie. Primus est Johānes crisostomus sup Joh. dicēs ex vbo iohannis baptiste dicentis. Ut manifestet in isrl ppterea veni ego ī aqua baptizās. Manifestū est q illa signa q qdā dicūt in pueritia a xpo facta mēdacia ꝛ fictōnes sunt. Si enī a pma etate xps miracla fecisset: neq q neqꝫ iohes eū ignorasset neqꝫ reliq multitudo indiguisset magro ad manifestādū eum Maxime vo tūc signa necesse erat ipꝫ facē qn discipuli iam pgregati erāt deuoti ꝛ attēdentes hijs q fiebāt. Un subdit. ꝛ crediderūt in eū discipuli eius. Nō qꝛ tunc pmū crediderunt: s qꝛ tūc diligētius ꝛ pfectius crediderunt. hec ille. Secūdus ē sctūs Tho. iij. pte q. xliij arti. iij. in respō. dicēs. Qꝛ miracula facta sūt a xpo ppt pfirmationē doctrine eius ꝛ ad ostēdendā vtutē diuinā in ipo: ꝛ iō pgruū ad pmū nō debuit ante miracula facere q docere inciperet. Nō aūt debuit incipere docere ante pfectā etatē. Quātū aūt ad secūduꝫ sic debuit p miracula diuinitatē ostēdere vt crederet veritas hūanitatis. Et ido sic dic Crisostomus sup Joh. Decent nō incepit signa facere ex pma etate. Existimassent enī fantasiam eē incarnatōnē ꝛ ante tps oportunū cruci eum tradidissent. hec Thomas. Pono tamen quattuor flores. B

Primus flos est iste. Hoc fecit initiū signoꝝ scꝫ nuptiarū sacramēraliuꝫ in qbus hūanū genus multiplicat. pꝫ p duos testes. Primus est magr sentē. lib. iiij. dist. xxvi. ca. v. dicens. Fuerūt aūt nōnulli heretici nuptias detestātes: q arriani appellati sūt. Hij nuptias oīno dānāt ac pares fornicatiōibus alijsqꝫ corruptōibus faciūt. nec recipiūt ī suoꝝ nūero matimonio vtentē marē vel feminā. Qꝛ aūt res bona sit piugiū nō modo ex eo pbatur q dñs legit cōiugiū instituisse int primos parentes: s etiā q ī ī chana galilee nuptijs interfuit xps easqꝫ miraculo cōmēdauit aq ī vinū puersa. h ille. Secūdus testis est pciliū gangrense qd ptra heresim manicheorū q piugiū detestabāt. vt hr ī canone di. xxx. dicit sic. Si qua mulier derelicto viro discedere voluerit soluto vīculo piugali nuptias cōdēnando anathema sit. Itē ibidē dic sic. Si qs vel vginitatē vel ptinētiā pfessus ī piugio.

positos ꝑ arrogātiam vituperauerit anathema sit. Itē ibidē dr̄. Si q̄s vel v̄ginitatē vel ꝯtinētiā ꝓfess⁹ i ꝯiugio tāq̄ abominabiles nuptias iudicat ⁊ nō ꝓpt h̄ solū q̄ ꝯtinētie ⁊ v̄ginitatꝫ bonū sc̄tm̄ ꝓpositū sit anathema sit. Itē ibidē dr̄. Si q̄s nuptias i accusatōez duxerit ⁊ mulierē fidelē ac religiosā cū viro suo dormiētē abominādā crediderit: aut etiam accusandā tanq̄ nō posse ꝯiugatos i regnū dei ingredi: anathema sit. Ex his p3 q̄ matrimoniū de se bonū ē ⁊ nō culpādū. Vñ Greg. li. xxij. moral. dic̄ sic. Bonū ē ꝯiugiū ſ mala sūt q̄ circa illō fiūt ⁊ ex hui⁹ mūdi cura succrescūt. Dū ḡ tenet q̄ō non nocet ex reb⁹ iux̄ positꝫ cōmittit plurimū q̄ō nocet sic sepe rectū mūdūq̄ʒ iter ꝑgim⁹ ⁊ tū ortꝫ iux̄ viā veprib⁹ ꝑ vestimēta retinemur. In via q̄dē mūda nō offendimur: ſ a latere nascit q̄ pūgamur. h̄ ille. ¶ Pro cui⁹ euidētia sciēduz q̄ q̄ttuor modis pōt q̄s accedē ad vxorē. Primo causa p̄lis ꝓcreāde ⁊ sic nō ē pctm̄. Naz dist. xxv. §. Alias. in fine dr̄ sic. Quotiēs excepto filioꝝ desiderio vxorē cognouerit ⁊c̄. Et loq̄t de pctō veniali. Secundo causa reddēdi debitū: ⁊ sic nō est pctm̄. Vñ Augu. de adulterinis ꝯiugijs vt h̄r̄ xxvij. q. ij. c. Si tu. dic̄ sic. Si tu abstines sine vxoris voluntate tribuis ei fornicādi licētiā ⁊ pctm̄ illi⁹ tue imputabit abstinētie. Tertio causa fornicatōis vitāde: ⁊ sic ē pctm̄ veniale. vñ Aug. ō bono ꝯiugali. vt h̄r̄. xxxij. q. ij. c. Quicq̄d. dic̄ sic i fine. Debēt ḡ sibi ꝯiugati nō solū ipi⁹ sui sex⁹ cōmiscēdi fidē liberoꝝ ꝓcreādoꝝ causa: que pma ē humani ḡnis i ista mortalitate societas: verū etiā īfirmitatꝫ inuicē excipiēde ad illicitos cōcubit⁹ euitādos mutuā q̄dāmodo ſuitutē: vt ⁊ si alteri eoꝝ ꝑpetua ꝯtinētia placeat nisi ex alteri⁹ ꝯsensu nō possit. Cui⁹ exēplū ponit. xxxiij. q. ij. c. In adolescētia ꝯstitutus: si vrgēte aut metu mortꝫ aut captiuitatꝫ periculo penitētiā gesserit: ⁊ postea timēs lapsum incōtinētie iuuenilis copulā vxoris elegerit ne crimē fornicatōis incurreret rem videt fecisse venialē si p̄t coiugē nullā oīno cognouerit. h̄ ibi. Quarto causa libidinis explēde tanq̄ cū adultera vel meretrice: ⁊ sic ē pctm̄ mortale. vñ Hiero. vt h̄r̄. xxxij. q. iiij. c. Origo. dic̄ sic. Nihil ē fedi⁹ q̄ vxorē amare q̄si adulterā. Certe q̄ dicūt se causa reipublice ⁊ ḡnis hūani vxorib⁹ iūgi ⁊ filios ꝓcreare imitent saltē pecudes: ⁊ postq̄ vent vxoris intumuerit nō ꝑdāt filios: nec amatores se p̄beāt vxorib⁹: ſ maritos. h̄ ille. ¶ In istis nuptijs sacramētalib⁹ vidēda sūt sex. Prio q̄ñ fuerīt facte, secūdo q̄lit ies⁹ nō ē ibi. tertio q̄lit vocat ies⁹ ⁊ mat ei⁹ ad nuptias, q̄rto q̄ modo deficit ibi vinū, q̄nto q̄d significēt sex ydrie. sexto quō aq̄ in vinū mutat. Quātuz ad pmū sciēdū q̄ matrimoniū fuit īstitutū a deo tertio die. i. i triplici lege. s. nature legꝫ ⁊ gratie. Quo ad legē nature fuit īstitutū matrimoniū ⁊ āte pctm̄ ⁊ post pctm̄. Vñ magr̄ sentē. li. iiij. di. xxvi c. ij. dic̄ sic. Cōiugij aut institutio duplicit ē. vna āte pctm̄ facta i paradiso ad officiū vbi eēt thor⁹ īmaculat⁹ ⁊ nuptie honorabiles: ex q̄b⁹ sine ardore ꝯciperēt ⁊ sine dolore parerent. Altera post pctm̄ ad remediū facta extra paradisum ꝓpt illicitū motū deuitādū. pma vt natura m̄tiplicaret secunda vt natura expleret ⁊ viciū cohiberetur. Nā ⁊ ante pctm̄ dixit de⁹. Crescite ⁊ multiplicami. Et post pctm̄ oīb⁹ pene hoīb⁹ ꝑ diluuiū ꝯsūptꝫ. h̄ ille. Nā in statu īnocētie dixit adā. vt h̄r̄ Geñ. ij. Hoc nūc os ex ossib⁹ meis ⁊ caro de carne mea. ꝓpt h̄ relinq̄t hō patrē ⁊ matrē ⁊ adherebit vxori sue ⁊ erūt duo in carne vna. In q̄ v̄bo tria intellexit. Prio q̄ i hac eue formatōe q̄dā dignitas sibi seruabat. s. q̄ sic de⁹ ē p̄ncipiū vniu̇si sic ipe foret p̄ncipiū toti⁹ hūane speciei. Act. xvij De⁹ fecit ex vno oē gen⁹ hoīz. Scd̄o itellexit, vxorem eē diligēdā ⁊ sibi inseparabilit ꝯiūgēdā q̄ñ cognoscebat ipam ab eo ꝓductam ⁊ cognouit debere obſuare cū ea eq̄litatē social̄ dilectōis. vñ nō ē formata de capite nec de pede: ſ de costa. Q̄ō declarat magr̄ sentē. li. iiij. dist. xxviij. c. vlti dicēs. Quia eñ nō ancilla nō dña dat: iō nec de sūmo nec de imo a p̄ncipio formata ē: ſ de latere viri ob coniugalē societatē. Si de sūmo fieret vt de capite: videret ad dñationē creata. Si vero de imo vt de pede videret ad seruitutē subijcienda. Sʒ q̄ nec in dñam nec in ancillā assumit facta ē de medio, i. de latere: q̄ ad ꝯiugalē societatē assumit. h̄ ille. Tertio intellexit i matrimonio vnā tātū ꝓhibitionē. s. q̄ pat nō accipiat filiā in vxorē nec mat filiū in virū nec ꝑ ꝯseq̄ns filia patrē in maritū nec fili⁹ matrē in vxorē. ⁊ h̄ p3 cū dicit. Relinq̄t hō patrē ⁊ matrē. Nā iste termin⁹ hō est ḡnis cōmunis ⁊ stat ꝓ vtroq̄ʒ sexu. s. masculino ⁊ feminino. Similit ista copula ⁊ tenet copulatiue ⁊ ī copulati ⁊ ē sens⁹. Relinq̄t hō. i. filia patrē ⁊ relinq̄t hō. i. filius matrē quo ad ꝯiugalē societatē vt dictū ē. Itē īstitutū fuit m̄rimonium a deo post diluuiū q̄ñ deus dixit noe ⁊

filijs eius. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊ reple
te terrã ⁊c. vt pꝫ Geñ. ix. Vñ magr̃ sentẽ. li.
iiij. dist. xxvi. c. iiij. dic̃ sic. Post diluuiũ q̊ vni
uersum pene gen⁹ hũanũ deletũ est ẜm p̃ce
ptum dictũ est filijs noe. crescite ⁊ multipli-
camini. h̃ ille. Quo ad legẽ scp̃ture p̃cepit de
us filijs isr̃l ne ꝯtraherẽt matrimonia cũ in-
fidelib⁹ ꝫ cũ illis de domo sua. Vñ. xxxv. q.
ij. c. Cũ igit̃. §. Hac itaqꝫ ꝯsuetudine: dr̃ sic.
Ne g̊ ex cõiunctõe ĩfideliũ fideles ad idola-
triã ꝓlaberẽt ⁊ ita dñꝫ offenderẽt. sic̃ quon
dã ante diluuiũ filij dei cõmixti filiab⁹ hoĩm
ip̃ꝫ ad iracũdiã ꝓuocauer̃t rectissime cautũ
est vt patriarche viri sctĩssimi nõ nisi de ꝓ-
pria cognatõe. i. de familia fidelium sibi vxo
res acciperẽt. Hinc etiã cuꝫ filij isr̃l intraturi
terrã ꝓmissionis a dño audirẽt ne filias cha
naneoꝝ sibi ĩ vxores acciperẽt nec suas eis
nuptui traderẽt: stati subiũxit dñs ne faciãt
vos recedere a deo vr̃o ⁊ fornicari cum dijs
alienis. Hic etiã esdras ydumeas atqꝫ alia-
rũ nationũ mulieres ꝑ q̃s filij isr̃l ibãt ad de
os alienos ab eis separari iussit. h̃ ibi. Idem
dr̃. iiij. li. sentẽ. dist. xxxix. c. i. Quo ad legem
gr̃e dic̃ xp̃s Math. xix. Quos de⁹ ꝯiũxit hõ
nõ separet. Vñ de despõsata voluit nasci eti
am nuptijs voluit interesse vt matrimoniũ
cõfirmaret: vt pꝫ. ¶ Quãtũ ad secũdũ
sciẽduꝫ ꝙ vt. xxviij. q. i. ca. Si q̃s iudaice. §.
Itẽ illȯ Aug. dr̃. Cõiugiũ aliud ẽ ratũ ⁊ nõ
legitimũ. aliud legitimũ ⁊ nõ ratuꝫ. aliud le
gitimũ ⁊ ratũ. Legitimũ ꝯiugiũ ⁊ nõ ratũ ẽ
qȯ legali institutõe vel ꝓuincie morib⁹ ꝯtra-
hitur. Hoc int̃ infideles ratũ nõ est: q̃r nõ ẽ
firmũ ⁊ inuiolabile ꝯiugiũ eoꝝ. Dato em̃ libel
lo repudij lꝫ eis discedere ab inuicẽ ⁊ alijs co
pulari: lege fori nõ lege poli quã nõ sequunt̃
h̃ ibi. In h̃ cõiugio non est iesus: q̃r reproba
uit oĩno libellũ repudij. Vñ ꝯtra iudeos di
xit. Ad duriciã cordis vr̃i ꝑmisit h̃ vob̃ moy
ses. Math. xix. Notat̃ li. iiij. sentẽ. dis. xxxiij.
c. iij. Sequit̃ ĩ canone sic. Int̃ ĩfideles ꝟo ra
tum ꝯiugiũ ẽ: q̃r ꝯiugia semel initiata ⁊ com
pleta int̃ eos: vlteri⁹ solui nõ possũt. Illoruꝫ
ꝟo ꝯiugia q̊ cõtẽpꝗ oĩb⁹ solẽnitatib⁹. de q̃b⁹
ĩmediate subijcit̃ solo affectu aliquã sibi co-
pulãt ĩ cõiugẽ huiuscemodi ꝯiugiũ nõ legiti
mũ: ꝫ ratũ tãtũmodo esse credit̃. h̃ ibi. Et ad
tale ꝯiugiũ nõ vocat̃ nisi ies⁹ q̃r obligat ẜm
cõsciẽtiã ꝫ nõ in facie eccl̃ie. Seq̃t̃ vbi supra
sic. Quedã sunt legitima veluti cũ vxor a pa
rentib⁹ tradit̃ a sponso dotat̃ ⁊ a sacerdote
bñdicit̃. hec talia ꝯiugia legitima ⁊ rata ap-
pellant̃. hec ibi. Et ad tale ꝯiugiũ vocatur ie
sus maria ⁊ discipuli ei⁹. Et sic etiã dic̃ mgr̃
sentẽ. li. iiij. dist. xxxix. c. vlti. ⁊ sic patꝫ tertiũ.
¶ Quantũ ad q̃rtũ sciendũ ꝙ vt dr̃ li. iiij.
sentẽ. dist. xxxi. c. i. Tria sunt bona ꝓ̃ncipalia
ꝯiugij. vñ Aug. Nuptiale bonũ triplex ẽ. s. fi-
des: ꝓles. sacramẽtũ. In fide attẽdit̃ ne post
vinculũ ꝯiugale cũ alio vel alia coeat̃. In ꝓ-
le vt amant̃ suscipiat̃ ⁊ religiose educet̃. In
sacramento ne ꝯiugiũ separet̃ ⁊ dimissa vel
dimissus nec causa ꝓlis aliq̃n ꝯiungat̃. hec
ibi. Tũc aũt in nuptijs deficit vinum. s. boni
gaudij q̃n alterũ triũ bonoꝝ deficit. Naꝫ bo
nũ fidei deficit vbi vir cũ alia vel mulier cuꝫ
alio coit. Hoc g̊ bonũ ita ꝯiugio adheret vt
ex eo si assit ampli⁹ cõmẽdet̃ ꝯiugiũ: si non
assit nihil inde annihilet̃. Que em̃ adultera
est nõ idõ cõiunx nõ est: imo si ꝯiunx nõ eẽt
adultera nõ foret: qȯ scꝫ adulteriũ culpa cõ-
mittit̃: sacramẽtũ ꝟo nõ cassat̃. vt dic̃ magr̃
ibidẽ. c. iij. Istud vinũ fidei deficit sex modis
Pr̃io q̃n in matrimonio accidit infidelitas
⁊ neq̃cia. Exẽplũ de adulterio in q̊ deficit ꝓ-
missa. Nã q̃rtũ ad deũ magis peccat vir rum
pendo fidẽ vxori ꝙ econuerso: ꝫ quo ad mun
dum magis peccat vxor. ⁊ h̊ ꝓp̃t heredita-
tes que relinquunt̃ filijs alienis: q̃m vir põt
decipi de filio vxor aũt nõ. In signũ em̃ fidei
dicit Isido. li. ij. de officijs. c. xvi. vt h̃r. xxx. q.
v. c. Femine dũ maritãt̃: ideo velant̃ vt no-
uerint semꝑ viris suis subditas esse ⁊ humi
les. Itẽ ꝙ nubẽtes post bñdictionẽ: vitta. i.
vno inuicẽ vinculo copulant̃: idõ fit ne cõpa-
gem cõiugalis vnitatꝭ disrumpãt. At ꝟo ꝙ
eadẽ vitta cãdido purpureoqꝫ colore ꝑmi
scetur cãdor quippe ẽ mũdicia vite purpura
ad sanguĩs posteritatẽ adhibet̃. scꝫ filioꝝ: vt
hoc signo ⁊ ꝯtinẽtia ⁊ lex ꝯtinẽdi ab vtrisqꝫ
ad tẽp⁹ admoneat̃: ⁊ post h̊ reddẽdũ debitũ
non neget̃. Itẽ ꝙ in ꝑmis nuptijs annul⁹ a
spõso sponse datur fit nimirũ vel ꝓp̃t mutue
dilectõnis signũ vel ꝓp̃t id magꝭ vt eodẽ pi-
gnore eoꝝ corda iungant̃. Vñ ⁊ q̃rto digito
annul⁹ inserit̃: idõ ꝙ ĩ eo vena q̃dã vt fertur
sanguĩs ad cor vsqꝫ ꝑueniat. Secũdo vinũ
fidei deficit q̃n in matrimonio accidit amo-
ris zelotipia. Nã vxor est aliq̃n zelotipa de vi
ro suo. Eccl̃i. xxvi. Dolor cordis ⁊ meror est
mulier zelotipa. Vñ desiccat̃: q̃r spũs tristis
desiccat ossa. Aliq̃n vir est zelotip⁹ de vxore
sua. Eccl̃i. ix. Nõ zeles mulierẽ sinus tui: ne
ostẽdat suꝑ te maliciã doctrine neq̃. Nam
de dilectꝭ difficilit̃ male sentit̃ ⁊ de nõ dilectꝭ

faciliꝰ male. Aliqñ vterqꝫ se zelãt ⁊ tunc diabolus est in medio eoꝝ ⁊ portat virũ a parte ante ⁊ vxorem a pte post: qñ seinuicem diligũt ꝓpter carnalitatem ⁊c. Tertio vinũ fidei deficit: qñ in matrimonio accidit tepiditas ⁊ negligentia. Nam qñ vxor videt virũ esse sodomitã vel cum alia cõuersari et non curat dicens viro ꝑmitte me stare fac cum alijs q̇cq̇d vis. talis amor est tepidus. Multotiens tacẽt mulieres: aliqñ timore ꝑterrite q: timent flagellari a viris: aliqñ blandis adulatõibꝰ emollite: q: viri eas laudãt q: pacièter eos portant. aliqñ falsa rõe seducte: q: dicunt viri. Nos sumꝰ viri ⁊ vos femĩe. Nos sumus dñi ⁊ vos sclaue. Nos sumꝰ caput et vos mẽbra. ¶ Quarto vinũ fidei deficit quãdo in matrimonio accidit cupiditas ⁊ auaricia. Nã mulier cupiditate victa submittit se adulterio sicut meretrices faciunt. Etiã viri accipiũt vxores ꝓpter illarũ diuitias quas cõsumunt in lenonibꝰ ⁊ meretricibus vt q̊tidie fit. ¶ Quinto vinũ fidei deficit qñ in matrimonio accidit rancor ⁊ iracũdia. Nam h̊ sacr̃m est institutũ ad amicitiã federandam ideo diabolus semꝑ nitit̃ seminare maliuolentiã ⁊ per seipm̃ ⁊ per suos ministros. s. incantatores ⁊ sortilegos. ꝓuer. vi. Aĩa dei detestatur eum qui seminat ĩter frẽs discordiã. Coniuges aũt vocãtur frẽs sicut dic̃ Abraham de sara vxore sua Geñ. xx. ¶ Sexto vinũ fidei deficit qñ in matrimonio accidit turpitudo ⁊ ĩbecillitas aut alia ĩfirmitas. Naz qñ alter eoꝝ est turpis aut insanus mente aut infirmꝰ corpore tunc alter machinat̃ frãgere fidem alteri: vt satis expimento patet.

¶ Item bonũ ꝓlis deficit in matrimonio sic̃ tunc in nuptijs defecit vinũ. Unde magr̃ sen. li. iiij. di. xxxi. i. ca. iij. dicit sic. Bonũ quoqꝫ ꝓlis nõ oĩbus adest cõiugibus. Quidã em̃ pari voto cõtinentiã seruãt: alij ꝓ etatis defectu vel alteriꝰ rei cã generare nõ valent. Nec oẽs illi etiã qui recipiũt ꝓlem bonũ prolis hñt. Nam bonũ prolis dicit̃ nõ ipsa ꝓles vel prolis spes que ad religionez nõ refert̃: imo ad hereditariã successionẽ: vt cuz quis heredes terrene possessionis hr̃e desiderat: sed spes ac desideriũ quo proles ad hoc querit̃ vt religione informetur. Multi ergo prolem habent qui tñ bono prolis carent: nec ideo tamẽ cõiugium esse desinit. hec ille. Istud vinum ꝓlis deficit sex modis. Primo ꝓpter corporalem infirmitatem. hec em̃ potest esse adeo vehemens vt inhabiles fiant ad ꝓcreationem prolis. Scd̃o ꝓpter naturalẽ frigiditatẽ. Nã frigiditas perpetua nõ solũ ĩpedit bonũ prolis: sed etiã dirimit matrimoniũ ꝯtractum vt extra de frigidis ⁊ maleficiatis. ca. i. ⁊ ca. sequẽti. Idem dico de senio ꝓpter qd̊ fit homo impotens ad reddendũ debitũ. Tertio ꝓpt̃ naturalẽ sterilitatem. Quedã em̃ mulieres sunt naturaliter steriles ⁊ inhabiles ad ꝓlem suscipiendã. Quarto ꝓpter artificialem ꝓcurationẽ. put dicit magr̃ sen. li. iiij. di. xxxi. ca. iiij. Qui vero venena sterilitatis ꝑcurant cõiuges nõ sunt sed fornicarij. Und̊ Aug. Aliqñ eo vsqꝫ ꝑuenit hec libidinosa crudelitas vel libido crudelis: vt etiã venena sterilitatꝭ ꝓcuret ⁊ si nihil valuerint cõceptos fetꝰ intra viscera aliquomõ extĩguat vel fundat volendo suã ꝓlem prius interire q̃ꝫ viuere aut si in vtero viuebat occidi anteq̃ nasci. h̊ ibi. Quinto ꝓpter sortialẽ maledictionẽ. Nam multi ꝓcurant incantationibꝰ: vt vir ⁊ vxor nõ coeant sil'. de quibꝰ d̊r. xxxiij. q. i. ca. Si per sortiarias. vt magr̃ señ. li. iiij. dist. xxxiiij. c. iij dicit sic. De maleficij aũt impedimento h̊ tenend̊ esse decernitur: q̇ si ꝑ sortiarias et maleficas cõcubitus nõ seq̇tur: hortãdi sunt q̇bus ista eueniũt: vt spũ ꝯtrito ⁊ hũiliato deo et sacerdoti de oĩbus pctĩs ꝯfessionẽ faciant ⁊ lachrymis atqꝫ elemosinis ⁊ orõnibꝰ ⁊ ieiunijs satisfaciant dño: ⁊ ꝑ exorcismos et cetera eccl'iastice discipline munimina mĩstri eccl'ie tales sanare ꝓcurent. hec ille. Sexto ꝓpt̃ exitialem pollutionẽ. Uñ aug. De adulterinis cõiugijs. vt hẽtur. xxxij. q. vij. ca. adulterij dicit sic. Adulterij malũ vincit fornicationẽ: vincit̃ aũt ab incestu. peius est em̃ cum matre q̃ꝫ cũ aliena vxore concũbere. Sꝫ oĩz hoꝝ pessimũ est qd̊ cõtra naturã fit: vt si vir mẽbro mulieris ad hoc nõ cõcesso vti voluerit. vsus em̃ naturalis si vltra modũ ꝓlabit̃ in vxore quid̊ veniale est in meretrice dãnabile. Sed illud qd̊ ꝯ naturã fit excecrabiliter quid̊ in meretrice fit: sed execrabilius in vxore. hec ille. Preterea sacr̃m deficit in matrionio sicut vinũ defecit in nuptijs. Uñ magist̃ señ. li. iiij. di. xxxi. ca. iij. dicit sic. Ubi v̊o nõ inter legitimas ꝑsonas ꝯhitur matrimonium nõ adest illud bonũ qd̊ d̊r sacr̃m: q: ꝑt solui taliũ matrimoniũ hec ibi. Istud vinũ sacramẽti deficit qñ deficit legitimũ tp̃s quo possint se ligare cõiuges. Ligatio aũt ẽ duplex scꝫ per spõsalia et matrimoniũ. Spõsalia ꝯhunt̃ q̈tuor modis. ¶ Primo cũ alter ꝑmittit alteri ducere eã in vxorẽ ⁊ illa ꝯdescẽdit

Scd̄o ꝯhunt̄ datis arris spōsalitijs.s. pecunia vel hmōi. Tertio ꝯhunt̄ ānuli subarratione. Quarto iurameto vt si iurauerit q̄s spīam alteri ꝯsentiēti te accipiā in vxorem. ⁊ h̄ habētur. xxvij. q. ij. ca. Si q̄s despōsauerit. ex̄ de sponsalib⁹. ca. de illis. ⁊ ca. ꝑterea. In istis em̄ spōsalib⁹ deficit vinū si ante septimū anni ꝯhunt̄: q̄ vocat̄ ann⁹ pubertat̄: ⁊ si ꝯhuntur nullo mō ligāt nisi post septimū ānū ambo ꝯsenserint. Sed septim⁹ ann⁹ nō ē pūctaliter numerādus: ſ circa septimū annū post sextū ſm maliciā ⁊ prudētiā ꝯhentiū ⁊ p̄nt cōtrahi ꝑ parentes ⁊ alias ꝑsonas medias ꝯsētiētib⁹ ꝑtib⁹ vt ꝺ ex̄ de spōsalib⁹ ipuberꝝ. c. inuenis. Et. xxx. q. ij ca. vbi nō est. Et. xxxij. q. ij. ca nō oīs. ⁊ ca. honorat̄. Et. ff. de sponsalibus. l. vlti. Ista em̄ sponsalia sic cōtracta cōpellunt ad matrimoniū celebrandū ꝑ verba de p̄nti ⁊ ip̄m ꝯsūmandū ꝑ carnalē cōiunctionē. Et si nolunt debēt ꝑ censurā eccl̄iasticā cōpelli. Etiā sic ligāt vt si nō sequeret̄ matrimoniū vł ꝑ mortē vni⁹ vel alio casu: vt dicet̄ nō pōt alter cū sanguinea alteri⁹ ꝯhere: ita ꝙ mascul⁹ nō pōt aliquā accipere in vxorem intra q̄rtum gradū attinētem puelle cuꝫ qua spōsalia cōtraxit. nec aliq̄s ꝯsanguine⁹ masculi. intra q̄rtū graduꝫ pōt illam puellā in vxorē habere. vt ꝺ ex̄ de spōsalib⁹. ca. spōsā et ca. ex litteris. ij. In istis tn̄ sponsalib⁹ deficit vinū sacrī: q: soluūtur in. x. casib⁹. Primo si alter intrauerit religionē tunc alter absoluit̄ et est in su. libertate. vt habet̄ ex̄ de ꝯuersione cōiugatoꝝ. ca. ex publico ex̄ de spōsalibus ca. cōmissū. Scd̄o si spōsus nō inuenit̄ tp̄e debito matrimonij expectato et de spōso nesciat̄ an viuat vel nō: facta diligenti inq̄sitione. C. de sponsalib⁹. l. ij. Tertio si alt̄ sponsoꝝ cōtractis spōsalib⁹ lepram aut palisim incurrat aut nasum vel oculos ꝑdat. Ex̄ de cōiugio leprosoꝝ. ca. lr̄as. Ex̄ de iureiurando ca. quēadmoꝺ. Quarto si alter spōsoꝝ steterit cū ꝯsanguineo vel ꝯsanguinea intra q̄rtum gradū alteri⁹. vt hētur. xxvij. q. ij. quiꝺ de sponsauit. ⁊ ca. si quis spōsam filij. Ex̄ de eo qui cognouit ꝯsanguineā vxoris sue ca. ij. et ca. fraternitati tue. Quinto si pari ꝯsensu se absoluāt vt dicit hostiēſ tancred⁹. Sexto si alter spōsoꝝ sponte fornicatus fuerit carnaliter vel sp̄ualiter. i. heresi. ex̄ de iureiurādo. c. quēadmoꝺ. Etiam vt notat Hug. Si vir cōtraxit spōsalia cum virgine vel quā putauit virginē demū ꝯstat sibi de opposito nō tenēt sponsalia si vir non vult. Septimo si ꝯctis sponsalib⁹ alter eoꝝ cōtrahat ꝑ verba de p̄senti cū alia vel cum alio soluūtur. Octauo q̄n mior etate cū ꝑuenit ad etateꝫ adultā petit absolui a spōsalib⁹ ⁊ sibi dari licentiā alteri nubēdi. Ex̄ de despōsatione impuberū. ca. de illis. ca. a nob. Nono si sit fama ꝙ canonicū īpedimentū sit inter eos ⁊ de īpedimento doceat̄. Decimo si ꝯctis sponsalib⁹ cum alter eoꝝ euenerit ad etatē discretionis vouerit ꝑpetuā castitatem publice ⁊ solenniter vel ꝑuate. Secundū ligamentum est ꝑ matrimoniū tp̄e apto. s. in puella. xij. annoꝝ et ī puero. xiiij. annoꝝ vel circa ⁊ si ante ꝯiungūtur nō tenet m̄rimoniuꝫ: q: deficit vinū sacrī ext̄ de despōsatione īpuberum. ca. pubēs. Sꝫ intelligendū ꝙ predictū tp̄s nō est punctal̄r obſuādū: q: pōt eē tāta aptitudo ⁊ malicia ⁊ cognitio carnis in puella. xi. annoꝝ ⁊ in puello. xiij. annoꝝ ꝙ p̄nt ꝯtrahere. Exemplum quedā puella. ix. annoꝝ ꝯcepit in. x. anno peperit vt dic̄ Alber. iiij. sen. Etiā quidā nascūt̄ dētati qui cito maturātur ad potētiā cognoscendi vxores quod fit ī locis calidis: vt dicūt ph̄i naturales. Cū ergo matrimoniū sit ꝑpter remediū carnalis ꝯcupiscentie in eis nō est pūctaliter tp̄s numerādū ideo pubertatem dic̄ innocētius ⁊ goffred⁹ ꝯsiderandā ꝑ aspectū corporis ⁊ ei⁹ qualitatem licet hostienſ velit oppositum. Isto ergo tp̄e pōt se vir ⁊ vxor ligare. Hec autē ligatio fit ꝑ verba de p̄nti. Exemplū accipio te in vxorē meā et cū ꝯsensu interiori ⁊ quodcūq̄ istoꝝ defuerit nō ē legitiꝫ m̄rimoniū: ſ fornicatio cū sequit̄ carnalis cognitio. Unde infero istā cōclusionē valde notabilē. Si aliquis vel aliq̄ per verba de p̄nti sine consensu interiori ex metu vel verecundia siue ad cōplacendum alijs vel ad decipiendū aliquā vel aliqueꝫ in matrimoniū se ꝯsentire ostēdit tale matrimoniū nō tenet. Et q̄ncūq̄ simul se carnal̄r cognoscūt peccant mortaliter et fornicantur si sciēter hoc faciūt. Nam si alter cōiugū cōsensit verbo ⁊ aīo ⁊ credit aliū vel aliam ꝯsensisse aīo sicut verbo ꝑcepit. ille talis vel illa nō peccat: q: suus actus excusatur ꝑ ignorantiā inuīcibilē. Nemo em̄ nisi deus potest cognoscere secreta cordis hoīm. Sed ille vel illa q̄ nūq̄ ꝯsentit ⁊ stat carnaliter mortaliter peccat qui nascūtur sunt illegitimi: q: nō de vero matrimonio nati. Verū est tn̄ ꝙ si prīo non cōsentit ⁊ postea ꝯsentit talis consensus facit verū matrimoniū nisi assit aliud impedimentū et ꝯsensus verbalis est signū exteri⁹

q̇ꝺ p̄sentialiter sig̃t animū ꝯsentire sicut nu-
tus mutorum vel signū factū surdis vel litte
re absentū. hoc pꝫ ex. de spōsalib⁹ duo duas
dudū. si inter cum aplis. Si aūt nō exp̄mat
verba p̄re verecūdia: sed habeat interiorem
cōsensum ꝛ aliquo signo ostēdit tunc est ve-
rū matrimoniū. ¶ Quod diffinit̃ sic. Ma
trimoniū est viri mulierisq̧ cōiunctio mari-
talis inter legitimas p̄sonas iuris diui hūa
niq̧ vnio ꝛ cōmunio indiuiduā vite cōsuetu
dinē retinēs. Primo d̄r viri ꝛ nō viroꝝ quia
vna nō debet esse nisi vni⁹ vxor. Scd̄o d̄r mu
lieris ꝛ nō mulierū: q̄r vnus nō debet eē nisi
vnius marit⁹. Tertio d̄r cōiunctio maritalis
ad differentiā alteri⁹ cōiūctionis vel natura
lis vel amicitie sicut inter p̄rēm ꝛ filium ē cō
iunctio naturalis: s̄ nō maritalis ꝛc̄. ¶ Quar
to d̄r inter legitimas p̄sonas ad drām eorū
qui nūdum p̄uenerūt ad etatē legitimā vel
alioꝝ de quibus statim dicam. ¶ Quīto dicit̃
iuris diuini humaniq̧ cōmunio ad drēm. fi
deliū ꝛ infideliū qui nō possunt matrimonia
liter iungi puta iudeus cū xp̄iana aut xp̄ia-
nus cū iudea. ¶ Sexto d̄r indiuiduā vite con
suetudinē retinēs: q̄r nō p̄nt separari abiui.
cem q̄ꝫ diu vixerint. Et in hoc stat rō sacr̄i q̇ꝺ
sacr̄m signatur p̄ vinū. ¶ Istud vinū defi-
cit in. xij. casib⁹ qui matrimoniū dirimūt ꝯhē
dum ꝛ ꝯtractum. Et ꝯtinētur hijs versibus.
Error: cōditio: votum: cognatio crimē. Cult⁹
disp̄itas: vis: ordo: ligamē. honestas. Si sis
affinis si forte coire neq̄bis. Hec sociēda ve
tant cōnubia iūcta retractāt. Primo deficit
vinū sacr̄i p̄ errorē. s. p̄sone vel q̄litatis. Er-
ror p̄sone īpedit: s̄ nō error q̄litatis. Exēpluꝫ
si dicis alicui femie. Ego sū petrus talis quē
tu vis: ꝛ sis iohes m̄rimoniū nō tenet: q̄r cō
sensus ei⁹ ē in petrū ꝛ tu nō es petr⁹. Exēplū
scd̄i si dicis ego sū nobilis ꝛ sis rusticus vel
ego sū diues ꝛ sis paup̄: vel ego sū fili⁹ talis
mercatoris ꝛ mulier nesciat an hēat filiū vel
nō. Si sit ꝯsensus ꝛ v̄boꝝ exp̄ssio m̄rimoniuꝫ
tenet: q̄r decipit̃ circa diuitias: nobilitatē: fili
ationē q̄ nō sūt marit⁹. vt hēt̃. xxix. q. i. ca. si
q̇s. §. Hijs itaq̧ r̄ndet̃. ¶ Scd̄o deficit vinuꝫ
sacr̄i p̄ cōditionē. exemplū. Si libera ꝯhit sci
enter cū s̄uo vel liber cū s̄ua tenet m̄rimoniū.
si aūt nō sciēter nō tꝫ. si v̄o seru⁹ cū serua sciē
ter vel ignorāter tꝫ. Si liber cū libtina ascri-
ptitia vel originaria sciēter vel ignorāter tꝫ. si
s̄uus vel s̄ua ꝯvoluntatē dn̄i sui ꝯtrerit m̄rio
niū tꝫ. Licet aūt ignorātia s̄uilis ꝯditōis diri
mat ꝯtrē: si tn̄ postq̄ꝫ paro decepta sciuit con-
serit m̄rimoniū tꝫ. h̄ hn̄t̃. xxix. q. ij. ca. siquis
īgenuus. ca. si q̄ femia ingenua. Ex de ꝯiugio
s̄uoꝝ. ca p̄posuit. ca. ad n̄raꝫ. ex de diuortijs
ca. significasti. ꝛ. xxxij. q. ij p̄totū. Tertio d̄fi
cit vinū sacr̄i p̄ votū. Nā q̇cūq̧ vouit p̄uate
seruare castitatē, ꝛ demū videat se nō posse
ꝯtinere nō p̄t accip̄e vxorē. Itē quicūq̧ por
tat habitū religionis ex sua deuotione lꝫ nul-
lus recipiat ipsum si emittit votū ꝯtinētie in
manu alicui⁹ publice p̄sone nū q̄ꝫ pōt accip̄e
vxorē: ꝛ si accipit dirimat̃: q̄r nō tꝫ m̄rimoni
um. Item quicūq̧ p̄ annū integrū steterit
in aliq̄ religione cū h̄itu illi⁹ religionis ꝛ cō-
pleuerit. xiiij. annū siue p̄fiteat̃ siue nō: exp̄s
se est ligat⁹ p̄petua ꝯtinētia ꝛ vxorēꝫ ducere
nō pōt. ꝛ si duxerit nō tꝫ matrimoniuꝫ. Silr̄
dico de muliere q̄ xij. annū cōpleuit ꝛ porta-
uit habitū religionis vel fecit votū. h̄ sanct⁹
Tho. iiij sentē. Quarto deficit vinū sacr̄i p̄
cognationē. Nā nullū matrimoniū in quar-
to gradu tenet de iure cōmuni: ꝛ si fit dirimi
tur. Et voco primū gradū oēs natos ex eod̄
patre ꝛ matre. Scd̄m oēs filios eoꝝ. Tertiū
oēs filios istoꝝ. Quartū oēs filios istoꝝ vl-
timorum: ꝛ isti inter se nō possunt cōtrahere
In linea recta nō est grad⁹ numerandus: q̄r
si Adam vel noe ex quib⁹ oēs sum⁹ suscita
rent̃ nūc nō possent accip̄e vxorē h̄ hn̄tur ex
de ꝯsanguinitate ca. tua nos. Item cōpater
ꝛ cōmater nō p̄nt inuicē ꝯhere quod si fece
rin: nō tꝫ matrimoniū. Itē p̄r spūalis non
pōt ꝯhere cū illa quā de fonte leuauit. Item
filij p̄ris spūalis nō p̄nt ꝯhere cū illa filia iā
dicta nō plus extēditur cognatio ista. h̄ hn̄t̃
extra de cognatione spūali ca. si vir ꝛ ca. vlti
mo. Item pater adoptiu⁹ nō pōt ꝯhere. cum
vxore p̄ris adoptātis nec filius nec filia ado
ptiua potest ꝯtrahere cuꝫ filio legitīo ꝛ natu
rali patris adoptant̄ et si fiat nō tenet. Et vl
terius nō procedit ista cognatio. hec habēt̃
xxx. q. iij. ca. ita diligē. Extra de cognatione
legali capi. primo. ff. de raptu nuptiarum. l.
Nam adoptiuus. ¶ Quinto deficit vinuꝫ sa
cramenti per crimen. Nam quicunq̧ peccat
carnaliter cum aliqua coniugata et ipsa vel
ipse virū ei⁹ occidunt, vt simul contrahāt: nō
potest esse matrimonium īter eos xxxi. que-
stio, prima, ca Relatum. ¶ Item si quis ha-
bēs vxorē cognoscit aliquam carnalit̃ ꝛ cā
capit in vxorem viuente prima: si sciat ali-
q̄n illa mulier ꝙ tunc habuit vxorem et se
iterum permittit cognoscere viuente prima
nunq̄ꝫ potest inter eos esse matrimonium

Extra de eo qui duxit in vxorē quā polluit p adulteriū. ca. cū haberet. ca. ex litrerarum rc. ¶ Sexto deficit vinū sacramenti p disparitatē cult⁹. Nam nullū matrimoniū tenet qd̄ fit inter fidelē ꝛ infidelē. xxviij. q. i. ca. ex hijs. c. caue xp̄iane. ca. nō opꝫ. Si aūt ambo sint ī fideles ꝛ vn⁹ illoꝝ cōuertit̄ ꝛ alter nō vult se cum habitare: vel vult secū habitare vt eum seducat in xp̄i noīs cōtumeliā: tunc solutus est fidelis et cuꝫ alio vel alia ꝯhere pōt. Extra de diuortijs. ca. quāto. ca. gaudem⁹. Iteꝫ si vir cōuertit̄ ad fidē cū suis vxorib⁹: si multas hꝫ: tunc sola pria est vxor: vt pꝫ. ¶ Septimo deficit vinū sacramēti p vim vel violentiā. Naꝫ omne matrimoniū factū metu mortis vel cōuiciat⁹ corporis est irritū ꝛ nō vꝫ vt habet̄. xxvij. q. ij. ca. sufficiat. Extra de spōsalibus. ca. de muliere. Si aūt post violentiā cōsentiat in carnalē copulā vel p annū cū dimidio steterit cū sponso: ideo tenet. extra de spōsalib⁹. c. ad id. ¶ Octauo deficit vinū sacramēti p ordinē. Nam null⁹ p̄sbiter dyacon⁹ subdiacon⁹ pōt recipere vxorē ꝙ si acceperit nō tenet matrimoniū: vt hētur in canone disti. xxxij. ca. si quis eoꝝ. ca. lectores. ca. erubescāt ca. placuit. Nono deficit vinū sacramēti p ligamē. Nam quicūqꝫ est alligat⁹ vni vxori siue clam siue palam siue secuta sit carnalis copula siue nō illa viuēte nō pōt cum alia ꝯhere ꝛ si facit nō tenet. Exemplū si clam cepisti vnā ꝛ nō coḡuisti eā: nec aliquis testis ē. deinde cepisti aliā solēniter cum testib⁹ ꝛ alijs solēnitatib⁹ ꝛ hēs filios tu es in fornicatōe ꝛ debes dimittere istā ꝛ redire ad primā. Si āt scd̄a te repetat ī curia ꝛ testib⁹ ꝓbet te esse suū. Ad quā suscipiendā te cogat iudex p sētentiā excōicatōis: debes stare ī illa excōicatione ꝛ pmanere cū pria ꝓpt̄ ꝯsciāꝫ q̄ te obligat. Decimo deficit vinū sacr̄i p honestatis publice iusticiā. Nā si spōsalia recte ꝯxisti et iuridice cū aliq̄ demū efficiaris monach⁹ vel capias aliā vxorē vel sis frigid⁹ vel aliud īpedimētū hēas nō pōt puella ab aliq̊ tuo cōsanguineo īfra q̄rtū gradū hr̄i in vxorē ꝓpt̄ honestatē. Undecīo deficit vinū sacr̄i p affinitatē. Nā oēs ꝯsanguinei vxoris tue ꝛ ꝯsāguīee sr̄ tibi affines in eod̄ gradu q̊ sibi nec potes vnq̄ꝫ ꝯhere etiā mortua vxore tua cuꝫ aliqua sibi attinēte vsqꝫ ad q̄rtū ḡdū. Etiaꝫ oēs ꝯsanguīei tui efficiūt̄ affines vxori tue. Sꝫ īter ꝯsāguineos tuos ꝛ ꝯsanguīeos vxoris tue nulla ē affinitas ꝯsāguītat. Ex̄ de cōsanguītate ꝛ affinitate. ca. quod super hijs.

Itē si tu cognoscis carnal̄r vnā puellaꝫ aut mulierē quācūqꝫ ipsa cognitio causat affinitatē ꝛ nō potes aliquā attinētē sibi īfra q̄rtū gradū accipe in vxorē. nec ipsa aliquē tuū cōsanguineū īfra q̄rtū gradū pt̄ hr̄e maritū qd̄ si fit nō tenet nec ē mr̄imoniū: ſ fornicatio. Duodecīo deficit vinū sacr̄i p īpedimētū coeūdi. Nā īpotentes q̄cūqꝫ nō debēt ꝯhere: et si faciūt matrimoniū nō tꝫ. De hoc vltīo nō dico pl̄a: q̄ nolo os meum neqꝫ aures vr̄as maculare. ¶ Quantū ad q̄ntū sciendū ꝙ sex ydrie signāt sex rl̄as q̄s debēt obseruare viri circa vxores suas. Pr̄ia rl̄a ē vir dꝫ vxorem suā amare ꝛ ipsa virū suū. Nā debēt seinuicē amare nō amore ribaldoꝝ: ſ amore virtuosoꝝ. Eph̄. v. Uiri diligite vxores vr̄as sicut xp̄s dilexit eccl̄iam. Xp̄s em̄ dilexit ecclesiā vero amore. s. vt eā saluaret: p cui⁹ salute mortē sustinuit in cruce: preterea qn̄ hoīes erāt stat brachijs aptis ad recipiēdū eos ad miām sic dꝫ facere vir cū vxore. Un̄ apl̄s vbi supra q̊ vxorē suam diligit semetipsuꝫ diligit Fatuū em̄ est nō diligere se: q̄ nēo vnq̄ꝫ carnē suam odio habuit. Et. i. Cor̄. vij. dr̄. Qui hn̄t vxores sint tanq̄ nō hn̄tes. Ille em̄ hꝫ vxorē ꝛ nō hꝫ: qui debito tp̄e scit opi cōiugali intēdere: ꝛ tp̄e debito abstinere. Iste amor dꝫ hr̄e q̄ttuor. s. maioritatē: ꝑpetuitatē: ꝑcordialitatē: singularitatē q̄ figurātur p ānuluꝫ qui sigt̄ ꝯiūctionē viri ꝛ vxoris. Nā annul⁹ ille est aure⁹ q̄m ille amor excedit omēs amores sicut aurū oīa metalla. Scd̄o est rotūd⁹ q̄ amor ille nunq̄ꝫ finit̄ nisi per mortē. Tertio in q̄rto digito ponit̄: q̄ quedā vena ꝓcedit a corde q̄ respōdet quarto digito. Quarto est vn⁹ ꝛ nō duo. vn̄ Seneca in tragedia dicit. Nec regna socium ferre: nec tede sciūt rc. ¶ Scd̄a regula ē: vir dꝫ vxorē suā corripe ꝛ ipsa virū suū timere. Un̄ Eccl̄. xxv. dr̄. Si nō ābulauerit ad manū tuā ꝯfundet te ī cōspectu iīmicoꝝ tuoꝝ. Nam vxores ꝯfundūt viros qn̄ viri nō corripiūt eas sapienter. Et xxxiij. q. v. ca. vltīo. dr̄. Cū cum mansuetudine corripienda est vxor. Et ad Eph̄. v dr̄. Mulieres viris suis subdite sint sicut dn̄is. Nam inter mulieres est triplex dr̄ia. Qued̄ sūt rōe ꝓbate ꝛ istis leges nō sunt imponende: sed sue libertati penit⁹ reliquende: q̄ vita talium nō sollicitat virum: sed oblectat Eccl̄ia. xxvi. Mulier fortis oblectat virū suum. Quedā sunt suspecte. Iste sunt arctande legibus: et sub manu viri tenende, alias em̄ magnum periculum est. Quedam sunt medie. Iste

adhuc nõ sunt bene ꝓbate nec nimis artan de sunt: nec nimis laxãde sed prius ꝓbande Si eñi amic⁹ est pri⁹ ꝓbandus q̃ȝ hõ confi dat de eo: multo magis vxor. Eccl'. vi. Si pos sides amicũ in tẽptatione posside eũ ⁊ ne fa cile credas ei teipm. Est aũt vxor corripiẽda trib⁹ modis. Primo ẽm timorem dei. Scđo ẽm ꝯfusionẽ mũdi ꝑ opprobria. Tertio ba culo ꝑcutienda: vt dicit crisostom⁹ sup Ma theũ ⁊c. Tertia rõ est vir debet vxorẽ suam honorare ⁊ ipsa virũ suũ reuerẽri. Naȝ mulier de leui dedignat̃ cũ sitvilioris ꝯditõnis q̃ȝ vir ideo ne seq̃t aliqđ malũ dȝ eaȝ honorare. i. Petri. iij. dr. Infirmiori vasculo honorẽ ĩꝑti entes. Tenet̃ nãqȝ vir magis honorare vxo rẽ q̃ȝ vxor virũ. Exemplũ de vasis alit̃ phya la: alit̃ mortariolũ est hñduȝ cure. Vñ dicit̃. Honore aũt ꝑueniẽtes: ⁊ mulier dȝ reuereri virũ suũ verbis ⁊ opere. Exempluȝ de sara q̃ vocabat Abrahã dñm suũ. Quarta r'a est vir dȝ cũ vxore sua cõuersari et ipsa nõ dȝ a viro suo discedere. Nã vir dȝ stare ꝓpe vxorẽ et ei cohabitare: alit̃ eẽt cã multoꝝ malorũ. Unde nec ꝓpter infirmitatẽ nec ꝓpt̃ aliaȝ cãm dȝ eã dimittere: ẜ solũ ꝓpt̃ fornicatõeȝ Math. v. Ego aũt dico vobis. Oĩs qui reli querit vxorẽ suã excepta cã fornicatõis facĩ eã mechari. Et. xxxij. q. v. ca. si vxorẽ. ex̃ de spõ salib⁹. ca. in ꝑñtia. Etiã vxor tenet̃ continue habitare cũ viro suo. i. Corin. vij. Precipio nõ ego ẜ dñs q̃ vxor nõ discedat a viro. Et xxxij. q. vij. ca. oẽs. vt pȝ. Quinta r'a est vir dȝ vxorẽ suã gubernare ⁊ ipsa virũ suũ iuua re. Nã debet eam vestire calciare ⁊c. ꝯ illos q̃ cõedũt q̃cq̃d hñt ĩ tabernis et vxor remanet domi siccis dẽtib⁹: etiã mulier dȝ iuuare vi rũ suũ Gen. ij. Faciam⁹ ei adiutoriũ sit̃e si bi: ⁊ nõ solũ q̊ ad corp⁹: sed etiã q̊ ad aĩaȝ ⁊c.

Sexta r'a est. vir dȝ vxori debitũ reddere ⁊ ipsa viro. Vñ. i. Cor. vij. dr sic. Uxori vir de bitũ reddat: sil'r aũt viro mulier. Uxor enim nõ hȝ ꝑtãtem sui corꝑis sed vir. Sil'r vir nõ hȝ ꝑtãteȝ sui corꝑis: ẜ mulier. Nolite frauda re inuicẽ nisi forte ex ꝯsensu ad tp̃s vt vacet̃ orõni. Et iterũ reuertimini in idipȝ ne forte tẽptet vos sathanas ꝓpt̃ icõtinentiã vestrã Unde in matrimonio ꝯstituti certis tp̃ib⁹ a coitu abstinere debẽt. s. tp̃e cõionis. xxxiij. q. iiij. ca. i. Itẽ die natalis xp̃i ⁊ alijs festiuitati bus. xxxiij. q. iiij. Quotienscũqȝ. Itẽ tp̃e ieiu nioꝝ ibidẽ. q. ea đ. ca. Si cã. Item tp̃e conce ptus ⁊ ablactatõis pueri et tp̃e menstruoꝝ: vt habet̃ in canone distin. v. ca. Ad eius ⁊c.

Iste sunt sex ydrie posite ad purificationem mif̄imonij inter xp̃ianos: vt satis patet. ℟ Quantũ ad sextũ sciendũ q̃ vt dic̃ magister senten. lib. iiij. distin. xxxi. c. iij. Quiđ pari vo to ꝯtinentiã seruãt: alij ꝓ etatis defectu vel alteri⁹ rei cã generare nõ valent. hec ille. Et tũc ydrie sunt plene aqua. s. tristicie ⁊ mero ris ꝓpter defectũ prolis: ⁊ sicut sex ydrie ple ne aqua reddidert̃ bonũ vinũ nõ ex natura sed ex miracl'o. Sic sex dñe veteris testamẽ ti plene tristicia ⁊ merore cõuerse sunt in le ticiã ⁊ gaudiũ ex ꝓle suscepta nõ ꝑ naturaȝ ẜ ꝑ grãm. Ex quo antiq̊ crediderũt in deum Prima fuit sara vxor Abrahe. de qua dr Ge ne. xxi. Uisitauit aũt dñs saram sicut ꝓmise rat ⁊ ĩpleuit sicut locut⁹ est. Cõcepitqȝ ⁊ pe perit filiũ in senectute sua tẽpore quo predi xerat ei de⁹. Uocauitqȝ Abrahã nomen filij sui qñẽ genuit sara Ysaac. Fecitqȝ Abrahaȝ grande cõuiuiũ in die ablactationis pueri. hec ibi. Et ex tũc credidit Abraam deo et re putatũ est ei ad iusticiã. Scđa fuit rebecca vxor Ysaac de qua dr Gen. xxv Deꝑcatus est. Itaqȝ dñm Ysaac ꝓ vxore sua: eo q̃ eẽt steril' q̊ exaudiuit eũ: et dedit ꝯceptũ rebecce hec ibi. Et sic tristiciã mutauit in gaudium.

Tertia fuit Rachel vxor Jacob de q̃ dicit̃ Gene. xxx. Cernẽs aũt rachel q̃ infecunda esset: inuidit sorori ei⁹. Recordat⁹ q̊ȝ ẽ dñs Rachelis ⁊ exaudiuit eã et aꝑuit vuluam ei⁹: que cõcepit ⁊ ꝑpit filiũ dic̃. Abstulit de⁹ opprobriũ meũ. hec ibi. Et sic q̃ primo erat tristis cõuersa est in leticiam. Quarta fuit vxor manue. de qua dr iudicuȝ xiij. Appꝑuit eũ illi angel⁹ dñi ⁊ dixit ad eã sterilis esset absqȝ liberis: sed concipies ⁊ paries filium. Erit eñi nazare⁹ dei ab infantia sua: ⁊ ex ma tris vtero ⁊ ipse incipiet liberare israel de ma nu philistinoꝝ. hec ibi. Et sic tristicia versa ẽ in gaudiũ. Quinta fuit anna mat̃ samuel' de qua d'ſ. i. Reg. i. Cũ esset anna amaro aĩo orauit ad dñm flens largit̃ ⁊ votũ vouit di cẽs. Dñe excercituũ si respiciẽs videris affli ctionẽ famule tue ⁊ recordatus mei fueris nec oblit⁹ ancille tue: dederisqȝ ẽue tue sexũ virilem dabo eum dño oĩbus dieb⁹ vite sue et nouacula nõ ascendet suꝑ caput eius. Et factũ est post circulum dierũ cõcepit Anna et ꝑperit vocauitqȝ nomen ei⁹ Samuel: eo q̃ a dño postulasset eum. hec ibi. Et tunc di xit Anna orãs exultauit cor meũ in dño ⁊c. Ecce q̃ afflictio cõuersa est in cõsolationeȝ. Sexta fuit elisabeth mater iohis baptiste de

qua dr̄ Luce.i. Ait aūt angelꝰ ad zachariā.
Ne timeas zacharia: qm̄ exaudita ē oṙo tua
helizabeth vxor tua pariet tibi filiū ⁊ voca-
bis nomen eiꝰ Johem: ⁊ erit tibi gaudiū et
exultatio ⁊ multi in natiuitate eiꝰ gaudebūt
Post multos aūt dies concepit helysabeth
vxor eiꝰ ⁊ occl'tauit se mēsibꝰ qnq3 dicēs. Qr
sic mihi fecit dn̄s in diebꝰ qbus respexit au-
ferre opprobriū meū iter hoies. h ibi. Ecce
qualiter miraculose deꝰ cōuertit aquā in vi-
nū.i. tribulationē in gaudiū qn̄ iste sex mulie
res obtinuerūt filios ꝑ miraculū ꝑter cursū
nature. Et qr ista erant figura huiꝰ miraculi
qd hodie fecit xp̄s in nuptijs: io dr̄: hoc fecit
initium signorum Jesus. L

Secūdus flos ē iste. Hoc
fecit initiū signoꝝ iesus s. nuptiarū allegori
carū in qbus xp̄s in eccl'ia sociat. pz ꝑ duos
testes. Primꝰ est leo papa vt habet. xxvij.
q.ij.ca. Cū societas nuptiarū. ita a principio
sit instituta vt ꝑter cōmixtionē sexuū nō ha
beāt in se nuptie cōiunctōis xp̄i et eccl'ie sa
cramētū nō dubiū ē illā mulierē n̄ ꝑtinere ad
matrimoniū in qua docet nō fuisse nuptiale
ministeriū. Figurat em̄ illā vnionē xp̄i ⁊ ec-
clesie q̄ est in charitate: s nō illā q̄ est in na
ture ꝯformitate. Est g̊ ⁊ in illo matrimonio
typꝰ cōiunctionis xp̄i ⁊ eccl'ie: sed illiꝰ tm̄ q̄
eccl'ia xp̄o charitate vnit. Nō illiꝰ q̄ ꝑ susce-
ptionē carnis capiti mēbra vniūtur. h ibi.
Scd̄s est mgr̄ sen̄. lib. iiij. disti xxvi. c. vi. vbi
dicit sic. Cū ergo cōiugiū sacr̄m sit ⁊ sacr̄m si
gnū est sacre rei. s. cōiunctōis xp̄i ⁊ eccl'ie sic
ait apl's. Scriptū ē. inqt relinquet homo prēz
et matrē ⁊ adherebit vxori sue ⁊ erunt duo ī
carne vna: hoc aūt magnū est sacramentū.
ego aūt dico in xp̄o ⁊ in eccl'ia. Ut em̄ inter
cōiuges cōiūctio est bm cōsensū aīoꝝ ⁊ bm
ꝑmixtionē corpoꝝ: sic eccl'ia xp̄o copulat vo
luntate ⁊ natura qr idē vult cū eo ⁊ ipse for
mā assumpsit de natura hois. Copulata er-
go spōsa sponso spūaliter ⁊ corporalit. i. cari
tate ac nature cōformitate huiꝰ vtriusq3 co-
pule figura ē in coniugio. Cōsensus em̄ ī cō
iugiū copulam spūalem xp̄i ⁊ eccl'ie: q̄ fit per
caritatē significat: cōmixtio vero sexuū illā
significat q̄ fit per nature cōformitatē. h ille
Circa has nuptias vidēda sunt qnq3. Pri
mo quid significāt illi tres dies. Scd̄o quō
iesus fuit vocatus ad nuptias. Tertio quid
significāt sex ydrie. Quarto quō defic vinū
Quīto quō aq̄ in vinū ꝯuertit: q̄ oīa allego

rice exponūt. Quātū ad primū sciēd qr ī euā
gelio dr̄ die tertio nuptie facte sunt. quo ad
fidē redēptoris tripliciter se habet humanū
genꝰ bm diuersa tp̄a: vt dicit sanctꝰ Thōas
iij. sentē. distin. xxv. q. ij. arti. ij. dubio. ij. in. R.
ꝑncipali. In primo em̄ statu ante pctm̄ non
oportebat ab aliquo haberi fidē explicitā de
redēptore: qr mundū seruitꝰ erat inducta: s
sufficiebat habere fidē īplicitam in cognitio
ne dei. s. vt homo crederet ꝙ deus ei ꝓuide-
ret in eis que necessaria essent ad salutem ⁊
iste est primꝰ dies. In scd̄o aūt statu post pec
catū ante aduentū xp̄i quid habebant fidē
explicitā de redemptore qbus reuelatio fa-
cta erat qui maiores dicebātur: quid aūt vt
minores fidem implicitam habebāt in fide
maiorū vnde ⁊ eis sacramentū redemptio-
nis sub signis sacrificiorum ꝓponebatur. et
iste est scd̄s dies. In tertio aūt statu post
aduentū xp̄i: qr iam misteriū redemptionis
impletū est corporaliter ⁊ visibiliter ⁊ predi
catū oēs tenētur credere explicite misterium
redemptionis: sed si aliquis instructorē nō
haberet deꝰ ei reuelaret: nisi ex culpa sua re-
maneret. et iste est tertius dies. hec ille. Ecce
quō tertio die facte sunt. i. credite sūt nuptie
xp̄i. Quantū ad scd̄m dicit Beda in homel.
hodierna sic. Miracula nāq3 facturꝰ in ter-
ra filius dei venit ad nuptias: vt ip̄m se esse
doceret de quo sub typo solis. p̄s. ꝓcinit. Et
ipse tanq̄ sponsus ꝓcedēs de thalamo suo
Qd ⁊ ipse quod loco de se suisq3 fidelibꝰ ait
Nō p̄nt filij spōsi lugere q3diu cū ill' ē spōsus
veniet aūt dies cū auferet ab eis sponsus: et
tūc ieiunabunt. Qr nimirū incarnatio nostri
saluatoris ex quo p̄ribꝰ cepit ꝓmitti multis
sctōꝝ ē lachrimis ⁊ luctu semꝑ expectata do
nec veniret. spōsus ergo xp̄s spōsa aūt eccle
sia filij sponsi vel nuptiarū singuli quiq3 fide
liū sunt. Tēpus nuptiarrū est tp̄s illud quā
do ꝑ incarnatōis mysteriū sibi eccl'iam soci
auit. Non g̊ casu sed certi gr̄a mysterij venit
ad nuptias in terra carnali more celebratas
qui ad copulandā sibi spirituali amore eccle
siam de celo descendit ad terrā. Cuiꝰ quidem
thalamus incorrupte genitricis vterus fuit
in quo deꝰ humane nature cōiunctus est ex
quo ad sociandam sibi ecclesiam tanq3 spō
sus ꝓcessit. Primus nuptiarum locus exti-
tit in qua filius dei homo fieri ⁊ ecclesiam sui
corporis participatione ꝯsecrare ⁊ sui spiritꝰ
pignore in fide cōfirmare dignatus est: sed
vocatis vsq3 ad fines orbis terre ad fidē gē

tibus ad earūdem nuptiarū votiua gaudia
peruenerūt. hec ille. Uocatus est itaqꝫ iesus
ad nuptias: q₂ antiqui patres cū desiderio
expectabant xp̄i aduētum. Nam vnus dice-
bat. obsecro dn̄e mitte quē missurus es. Ali
us dicebat. Excita dn̄e potentiam tuā ⁊ veni
vt saluos facias nos. Alius dicebat. vtinā
disrumpes celos ⁊ descenderes ⁊c. Quan
tum ad tertiū sciendū ꝙ chana galilee inter
pretat̄ zelus transmigrationis: q̄n ergo trā
iuit desideriū sanctoꝝ patrum cū nō esset ꝓ
pheta neqꝫ visio: facte sūt nuptie. Per istud
matrimoniū carnale intelligit̄ matrimoniū
filij dei cum natura humana. Istud em̄ ē ve
rum matrimoniū. Ratio est: q̄m sicut ī ma-
trimonio carnali est triplex vnio. s. aīoꝝ per
cōsensum ⁊ dilectionem: corpoꝝ per cōmixti
onem: ⁊ habitatio amboꝝ per loci indiuisio
nem. Sic in isto matrimonio spūali fuit tri-
plex vnio. s. per dilectionē Iere. xxxi. In cari
tate ꝑpetua dilexi te: ideo attraxi te miserās
Per nature cōformitatem Heb. i. Nusq̄ꝫ an
gelos apprehendit sed semen abrahe. ꝑ in-
diuisibitatem q₂ nūq̄ꝫ deinceps diuinitas fu
it sepata ab humanitate. Istud matrimoniū
fuit initiatū per sponsalia de futuro. s. tēpore
abrahe cui facta fuit ꝓmissio de xp̄i incarna-
tione: ꝫ tūc natura humana erat puella ī co-
gnitione dei. sed postmodū in cognitione vē
turi facta est adulta: ⁊ tunc facte sunt nuptie
ꝑ verba de p̄n̄ti: q̄n āgel⁹ gabriel ex parte dei
patris ad hoc tractandū in mundum venit.
Iste tractauit ⁊ nat̄a hūana ꝯsensit: q̄n ꝟgo
maria rn̄dit dicēs. Ecce ancilla dn̄i: fiat mihi
ꝫm verbū tuū. Iste nuptie fuerūt celebrate ī
thalamo ꝟginis gl̄iose. p̄s. Et ipse tanq̄ꝫ spō
sus ꝓcedens de thalamo suo. s. q̄n dei filius ⁊
hūana natura in ei⁹ vtero fuerūt cōiūcti: q₂
ibi Uerbū caro factū est. Ioh. i. Iste spōsus
cū spōsa fuit in thalamo suo: ꝫ in die ascēsio
nis īroduxit spōsus. i. dei fili⁹ spōsam. i. natu
rā hūanā in aulā patris sui vbi istud matri-
moniū est totaliter cōsūmatū. i. amodo īdi-
uisibile factū. In istis nuptijs fuit beata vir
go tanq̄ꝫ tabernaculi dn̄a: ⁊ xp̄s tanq̄ꝫ spō
sus ⁊ angeli appentes pastorib⁹ ⁊ eos inui-
tātes tanq̄ꝫ xp̄i amicoꝝ ad nuptias iuitato
res. Etiā iuitauerūt magos ad istas nupti-
as: vt sic vterqꝫ ppl̄s. s. iudaicus ⁊ gētilis in
teresset. Sex ydrie figurant sex etates mūdi
Prima ydria est p̄ma etas ab adā vsqꝫ ad
Noe que fuit plena aqua. i. ꝓp̄hia. p̄s. Tene
brosa aqua. i. reuelatio ꝓphetica in nubibus
aeris. i. in ꝓphetis. In hac etate ꝓphetauit
Adam dicens. Reliquet homo patrē ⁊ ma
trem ⁊ adherebit vxori sue: et erunt duo in
carne vna. i. xp̄s reliquit patrem: q₂ cum in
forma dei esset non rapinā arbitratus est eē
se equalem deo: sed semetipsū exinaniuit for
mam serui accipiens. Q₂ ergo reliquit patrē
non est quia deseruit ⁊ recessit a patre: sed q₂
nō in ea forma apparuit hominib⁹: in qua ē
equalis patri. Reliquit matrē. i. synagogā
iudeoꝝ: de qua ꝫm carnem natus est: ⁊ adhe
sit vxori sue. i. ecclesie quā ex oībus gentib⁹
cōgregauit. Hec ydria fuit plena aqua: quia
habebat ꝓp̄hiam de xp̄o: ꝫ q₂ nō exponeba-
tur gētibus nō erat aqua in vinū conuersa.
Item dormit Adā vt fiat Eua: morit̄ xp̄us
vt fiat ecclesia Eua profluit de latere ade dor
miētis. ꝓfluūt sacramēta quibus formet̄ ec
clesia de latere xp̄i moriētis: ergo pͥa ydria
īplebatur quia ꝓp̄hia de isto futuro t̄pe dispē
sabatur. Scd̄a ydria est scd̄a etas a Noe
vsqꝫ ad Abrahā q̄ fuit plena aqua. i. ꝓp̄hia
In hac etate ydria ꝓp̄hice dispēsationis im
plebat̄. Nā sicut noe in latere arche ostiū fa-
cere iussus est vt in illā intrarent aīalia: que
nō erāt diluuio pitura: sed aq̄s diluuij mūd⁹
ꝓpter pctōrum multitudinē ac magnitudi-
nem deletus est: solus aūt noe per iusticiam
snā cum domo sua fuit liberatus in archa.
Etiā colūba ramū virētis oliue detulit in ar
chā. Per noe signatur xp̄s cui⁹ lat⁹ vn⁹ mili-
tū lancea aperuit: vt illic vite ostiū panderet̄
vn̄ sacramēta eccl̄ie manauerūt. Per archā
signatur ecclesia que fit salua per lignum in
quo xp̄s pependit. Per aquā diluentē pecca-
tores signatur aqua baptismi que pctā dilu
it. Per aīalia que ingressa sunt in archā fig-
tur multiformis baptizatoꝝ differētia. Per
colūbā q̄ portat ramū virentē oliue in archā
signat̄ vnctio spūsc̄i: qua baptisati docētur
misteriū iesu xp̄i. vt p₃. Tertia ydria ē t̄tia
seculi etas ab Abrahā vsqꝫ ad Dauid q̄ fuit
plena aq̄. i. ꝓphetia. Nā de⁹ tēptauit obediē
tiā abrahe q̄n p̄cepit ei vt imolaret ysaac fi-
liū suū: nō distulit abrahā facere q̄ iubet̄: sed
pro filio immolatur aries: ⁊ pro virtute obe-
dientie benedicitur Abraham a deo. Per
Abraham signatur deus pater qui tradidit
filium suum in mortem vt ostenderet illius
obedientiā: de quo dicitur Factus est ei obe
diens vsqꝫ ad mortem. In quo quia diuini-
tate impassibilij permanente, sola humani-
tas passa est mortem et dolorem ideo quasi

filius affert: sed aries mactat. Per benedi⸗
ctionē illā signat gentib⁹ credentib⁹ munus
esse cōpletum. Quarta ydria est q̄rta secl'i
etas. i. a dauid vsq₃ ad trāsmigrationē babi⸗
lonis que fuit plena aqua. i. pphia. Nā Da⸗
uid innocēs hūilis ꝛ mitis sortitur regnum
israel abiecto Saule: ꝛ Saul iniusta psecuti
one affligebat Dauid. Per saulē significāt
iudei xp̄m psequētes. p dauid figtur xp̄s ꝛ
eccl'ia. pꝑter pfidiam iudeoꝝ destructuz est
illoꝝ ip̄eriū carnale ꝛ spūale: xp̄i aūt ꝛ eccl'ie
regnū sp̄ permanebit. Luc. i. Et regni ei⁹ nō
erit finis ꝛc. Quinta ydria est q̄nta seculi
etas a trāsmigratione babilonis vsq₃ ad io
hānez baptistā q̄ iplebat aqua. i. pphia. Nā
Daniel vidit lapidē p̄cisum de monte sine
manib⁹: ꝛ ꝯfregisse oīa regna terrarū ꝛ cre⸗
uisse illū lapidē ꝛ factū esse montē magnuz
ita vt ip̄leret vniuersam faciē terre. Per istū
lapidē intelligo xp̄m. ps. Lapidē quē repro
bauerunt edificantes ꝛc. De quo mōte pre⸗
cidit nisi de regno iudeoꝝ: vnde natus est
xp̄s ſm carnē: ꝛ p̄cidit sine manib⁹: q2 sine
opere hūano: q2 sine maritali cōplexu: de vir
gine natus est. mōs ille vnde p̄cisus est nō
ip̄leuerat faciē terre: q2 regnū iudeoꝝ nō te⸗
nuerat oēs: sed regnū xp̄i occupat om̄s gen
tes ꝛ vniuersū orbem terrarum ꝛc. Sexta
ydria ē sexta secl'i etas a Johe baptista vsq₃
ad finē mundi q̄ iplebat aqua. i. pphia. Nā
dixit. Qui post me venit ante me fact⁹ ē cui⁹
nō sum dign⁹ corrigiam calciamēti ei⁹ solue
re. i. xp̄s post me venit: q2 post me nat⁹: ante
me fact⁹ est. i. mihi prelat⁹. Cui⁹ nō sū dign⁹
ꝛc. q2 consuetudo apud antiq̄s fuit vt si ali⸗
quis eā q̄ sibi cōueniret nollet accipe vxorē
ille solueret ei calciamentū qui ad hanc spō⸗
sus iure ppinquitatis veniret. Per sponsū
itelligim⁹ xp̄m de quo Johes dixit. Qui hz
sponsā sponsus est: ideo dixit. Ego redēpto⸗
ris vestigia denudare nō valeo: q2 sponsi no⸗
men xp̄i mihi immerito nō vsurpo. Pōt etiā
intelligi alit̄ sic. xp̄s veniēs in carnē q̄si cal⸗
ciat⁹ appuit: q2 calciamēta ex mortuis aīali⸗
bus fiūt: ſ3 hm̄ōi incarnatōis mysteriū hūa
nus itellect⁹ cognoscere nō sufficit. Corrigia
ḡ calciamēti: est ligatura mysterij. Ergo Jo
hānes nō valet soluere corrigiā calciamenti
ei⁹: q2 icarnatōis xp̄i mysteriū inuestigare
non sufficit. Iste sunt sex ydrie iplete aq̄ q2
sunt sex etates q̄b⁹ nō defuit pphia i q̄ dn̄s
iesus xp̄us p̄dicabat. Capiebāt aūt singule
metretas binas vel ternas. Metrete bine

sunt circūcisio ꝛ preputiū. i. popul⁹ iudaicus
ꝛ gētilis. de pplo iudaico d2 in euāgelio ſm
purificatōem iudeoꝝ: q2 ad solū ppl'm israel
missus ē moyses ꝛ illi soli pplo lex data est:
ꝛ ex illo pplo fuerūt pphe ꝛ ista distributio
tēpoꝝ ſm eund̄ ppl'm distincta ē: iō dicūtur
sex ydrie ſm purificationē iudeoꝝ. Sed tn̄
q2 ille pphie ceteris gētib⁹ annūciabātur vt
pz. Nā adam erat figura xp̄i ꝛ in hoc voca⸗
bulo adā q̄ttuor ptes orbis trarū demōstrā⸗
tur. grece eīm d2 anathole dysis arcthos mē
sēbria. i. oriens occidēs: aq̄lo meridies q̄ q̄t⸗
tuor noīa ex primis eoꝝ litteris reddūt adā
ad designandū ꝙ ex illo exorte sunt oēs gen
tes. Etiā in noe in cui⁹ archa erāt oīa aīalia
q̄ significabāt oēs gentes. Hoc in Abrahā
cui apti⁹ dictū est. In semie tuo benedicent
oēs gentes: hoc in dauid qui dicit. Surge de
us iudica terrā q̄m tu hereditabis in oīb⁹ gē
tib⁹. Hoc in daniele cui⁹ lapis opuit vniuer
sam superficiem terre. Hoc in iohe baptista
qui dixit Mat. iij. Potens est de⁹ de lapidi
bus istis suscitare filios Abrahe. Per lapi⸗
des intelligēs oēq gentes: pꝑter duritiā sto
liditatis: q̄m erāt sil'es lapidib⁹ q̊s adorabāt
ps. Sil'es illis fiant qui faciūt ea: ꝛ oēs qui
cōfidūt in eis. Q2 nos q̄ venim⁹ ex gētib⁹ nō
venissem⁹ ad fidē xp̄i nisi de lapidib⁹ suscitat
set filios abrahe nō nascēdo p carnez ſ3 imi⸗
tando p fidē. Ergo ad oēs gētes ptinebat p
phia harū sex ydriarū. Iō dixit capiētes me
tretas binas. ſ3 dixit ternas ppt̄ tres filios
noe p q̊s reparatū ē gen⁹ hūanū: i cui⁹ signū
d2 in euāgelio. Sil'e est regnū celoꝝ fermen
to qd̄ abscōdit mulier in farine mensuris tri
bus quo adusq₃ fermētaret totū. Que ē ista
mulier nisi caro xp̄i: Qd̄ est fermentū nisi eu
angeliū: Que sūt tres mēsure nisi oēs gētes
pꝑter tres filios noe. Ergo sex ydrie capiē⸗
tes metretas binas vel ternas sūt sex etates
tēpoꝝ capiētes pphiam ptinētē ad iudeos
ꝛ ad oēs gētes: vt pz. M Quantū ad q̄r⸗
tū sciendū ꝙ ples eccl'ie fuit i merore sex tē⸗
porib⁹ ppt̄ psecutōes q̄s sustinuit ꝛ sic vinū
leticie defecit. Primo in adā peccāte: ꝛ caym
frēm occidēte: ꝛ omī carne viā nature corrū
pēte vsq₃ ad diluuiū. Scdo i noe q̄n cham
fili⁹ medi⁹ prēm derisit ꝛ despexit. q̄n fabricā
do turri gen⁹ hūanū succubuit ꝛ linguā deus
diuisit ꝛ hō ydola coluit. Tertio in abrahaz
pegrināte īter ydolatras ꝛ iacob seruiente
cū pplo sub pharaone. Quarto in moyse ser
uiēte in egypto moriēte ppt̄ sui culpā in de⸗

serto τ populo iudaico dei irã exasperãte in
hierl'm. Quinto qñ in trãsmigratõe babylo
nis idola coluit deũ offendit psecutiões nõ
timuit. Sexto in dauid qñ tandẽ sub tribut
cesaris seruiuit τ tẽplo destructo τ pphana
to p mũdũ peregrinat. Tempe ergo hui⁹ sa
cri matrimonij fuit magn⁹ defect⁹ vini. s. sa
pictie τ cognitõis diuine τ feruoris charita
tis: ĩdo dr in euãgelio q deficiebat vinũ. ¶
Quãtũ ad q̃ntũ sciendũ q ydrie fuerũt im
plete aqua. s. penalitat τ timoris τ xp̃s mu
tauit aquã in vinũ: q₂ legẽ timoris in legem
amoris. legẽ penalitat in legem charitat. le
gem obscuritat in legẽ veritat. qð pz ĩ latro
ne pẽdente ĩ cruce. cui dixit xp̃s. Hodie me
cũ eris ĩ paradiso. Patz ĩ magdalena pecca
trice. cui flenti pctã dimisit τ eidẽ ad monu
mẽtũ apparuit. Ptz in chananea cui grãz p
filia tribuit. cui dixit. O mulier magna est fi
des tua. Ptz in publicano quẽ exaudiuit. de
quo dr. Descẽdit hic iustificat⁹ in domũ suã
Ptz in zacheo cui dixit. Hodie huic domui
salus a deo facta ẽ. Ptz in petro de q̊ dr. Ite
discipulis ei⁹ dicite τ petro q₂ surrexit dñs:
vt oñderet qm̃ indulserat ei pctm̃ negatõis.
Ptz in duob⁹ discipulis eũtib⁹ in emaus: q
bus dixit. Qui sũt hij ꝭmones q̊s ↄfertis ad
inuicẽ ambulãtes τ estis tristes? Ecce aqua
cũ aũt cognouissent eũ in fractõe panis. Di
xerunt. Nõne cor nostruz ardẽs erat in nob
dũ loq̃ret nob in via τ aperiret scripturas?
Ecce aq̃ in vinũ cõuersa. Ptz cũ discipuli es
sent clausi ppt metũ iudeoꝝ. Ecce aq̃. Tunc
venit xp̃s iesus τ stetit in medio eoꝝ τ dixit
eis. Pax vobis. Gauisi sunt g̊ discipuli viso
dño. Ecce aq̃ in vinũ ↄuersa. Patz cũ iesus
dixit eis tristicia impleuit cor vestrũ. ecce aq̃
Sed tristicia vr̃a ↄuertet in gaudiũ. ecce aq̃
in vinũ ↄuersa. Vel alit sic. ĩ cõuiuio passio
nis xp̃i. de q̊ dic xp̃s ĩ euãgelio. Quid tibi τ
mihi ẽ mulier. Nondũ venit hora mea. s. pas
sionis mee in q̃ ego cõuertã aquã in vinum
Nã in passione fuerũt septẽ gñã psonaruz q̃
ad xp̃i ↄuiuiũ fuerũt inuitate. Prĩo pctõres
τ ↄuertit aquã in vinũ dãs eis veniã: dicẽs.
Pat ignosce illis q₂ nesciũt q̊d faciũt. Secũ
do afflicti τ ↄuertit aquã in vinũ dãs eis cõ
solationẽ τ requiẽ: dicẽs latroni. Hodie me
cum eris in paradiso. Tertio iusti τ cõuertit
aquã in vinũ dãs eis ṽtutẽ τ grãm: dicens
Mulier ecce fili⁹ tuus: τ discipulo ecce mat
tua. Quarto ppħe τ ↄuertit aquã in vinum
dans eis reuerẽtiã τ veritatem: dicẽs. Con
summatũ est. Quĩto natura assumpta τ cõ
uertit aquã in vinũ dãs ei cõpassionẽ τ pie
tatem: dicẽs. Hely hely lamazabathani τc.
Sexto scĩ p̃res in limbo manẽtes τ ↄuertit
aquã ĩ vinũ dãs eis spem τ securitatẽ: dicẽs
sitio. Septimo pr̃i τ ↄuertit aquã in vinum
dans ei sue aĩe totalitatẽ: dicẽs. In man⁹ tu
as dñe cõmẽdo spm̃ meũ. Ecce q̃lit iste nu
ptie de q̊b⁹ hodie loq̃t euãgeliũ, figurabant
nuptias xp̃i, ĩ ei⁹ passiõe in q̃ ↄuertit aquã ĩ
vinũ. Per ministros q̊ hauserũt aquã ĩtelli
gunt p̃dicatores q̊ legũt antiquã scripturã.
Per architriclinũ. i. sescalcũ ĩtelligit q̊lib₃ ex
positor vetis leg. Ministri portãt ad architri
clinũ gustãdũ: q₂ lectores antiq̃ leg ducũt p
phetias ad doctores noue leg exponẽdas.
Iudicat em̃ architriclin⁹ aquã vinũ bonũ fa
ctã qñ iudicat figuras antiquas p xp̃z vere
adimpletas. Et h̊ est signũ q venit ies⁹ ppt
qð credim⁹ in eũ tanq̃ discipuli eius. ¶

Tertius flos est iste. Hoc fe

cit initiũ signoꝝ iesus. s. nuptiarũ ĩtellectua
liũ: in q̊b⁹ intellect⁹ τ sapĩa copulant. pz per
duos testes. Prim⁹ est Augu. li. xij. de tri. di
cẽs. Superior pars rõis sapie deputat: infe
rior aũt scie. Scribit ĩ lib. Job. Ecce pietas
est sapĩa: abstinere aũt a malis scĩa ẽ. h̊ ille.
Secũd⁹ ẽ sctũs Tho. ij. ij. q. xlv. arti. iij. dicẽs
Supior rõ intẽdit supnis rõnib⁹. i. diuinis
ↄtẽplãdis τ ↄsulẽdis. Contẽplãdis q̊dẽ ꝭm
q diuina ĩ seipis ↄtẽplat: ↄsulẽdis aũt ꝭm
q p diuina iudicat de hũanis: p diuinas re
gulas dirigẽs act⁹ hũanos. Ille g̊ q̊ cogno
scit causã altissimã simplicit q̃ ẽ de⁹ dr simpli
citer sapiẽs: inq̃tũ p regulas diuinas põt iu
dicare τ ordinare oĩa. Huiusmodi aũt iudi
ciũ ↄsequit hõ p spm̃sctm̃. ꝭm illð. i. Coꝝ. ij.
Spũalis hõ dijudicat oĩa. quia sic ibidẽ dr.
Spũs scrutat oĩa etiã pfũda dei. h̊ ille. Qñ
g̊ ista sapĩa q̃ est donũ spũsscti copulat ĩtel
lectui humano tũc fiũt nuptie ĩtellectuales.
Circa istas nuptias vidẽda sũt q̃ttuor. prĩo
quõ nõ ẽ ibi iesus. Scðo quõ ies⁹ vocat ad
has nuptias. Tertio q̊d significẽt sex ydrie.
Quarto quõ aq̃ ↄuertit ĩ vinũ. Ista em̃ nõ
vacãt a misterio qm̃ p sapĩam spũsctũs ha
bitat ĩ nob vt sat pz. ¶ Quãtũ ad p̃muz
sciẽdũ q sapĩa nõ põt ẽẽ cũ pctõ mortali. pz
p duos testes. Prim⁹ ẽ Salomõ. Sap. i. di
cens. In maliuolã aĩam nõ introibit sapĩa
nec habitabit ĩ corpe subdito pctis. Cui⁹ de
claratio est: q₂ sapĩa importat quãdã rectitu

dinem iudicij sm rõnes diuinas. Rectitudo aũt iudicij põt ꝯtigere dupliciť. vno modo sm pfectũ vsum rationis. alio modo sm quãdã cõnaturalitatẽ ad ea de qb⁹ est dijudicandũ. Exemplũ. Ille q̃ didicit sciam moralem recte iudicat de his q̃ ad castitatẽ ptinẽt p rõnis inq̃sitionẽ: ſ; ille q̃ hʒ habitũ castitatis recte iudicat de his p quãdã cõnaturalitatẽ ad ipa. Sic ğ circa res diuinas ex rõis inq̃sitiõe rectũ iudiciũ hr̃e ptinet ad sapiãʒ q̃ est virt⁹ itellectualis. Sʒ rectũ iudiciũ hr̃e de eis sm quãdã cõnaturalitatẽ ad ipa ptinet ad sapiam sm qȯ ẽ donuʒ spũsſcti. sicut dicit Dionysi⁹. ij. c. de diuinis noib⁹ ꝙ Ierotheus pfect⁹ ẽ in diuinis nõ solũ discẽs: ſ; etiam patiẽs diuina. Huiusmodi aũt cõnaturalitas ad res diuinas fit p charitatẽ q̃ quidẽ vnit nos deo. sm illȯ. i. Cor. vi. Qui adheret deo vn⁹ spũs ẽ cũ eo. Sic ğ sapia q̃ est donũ causam q̃dẽ hʒ in volũtate. s. charitatẽ: ſ; essentiã hʒ in intellectu cui⁹ act⁹ est recte iudicare. Ecce ꝙ sapia nõ est i itellectu nisi prio charitas sit i volũtate. Charitas aũt nõ stat cũ pctõ mortali: ğ ⁊c. Secund⁹ testis ẽ sctũs Tho. vbi sup arti. iiij. in respõ. dicẽs sic. Sapientia q̃ est donũ spũsſcti facit rectitudinẽ iudicij circa res diuinas p regulas diuinas de alijs ex q̃dã connaturalitate siue vnione ad diuina: q̃ quidẽ est p charitatẽ. ideo sapia de q̃ loq̃mur psupponit charitatẽ. Charitas aũt nõ põt esse cũ pctõ mortali. Vñ relinq̃ť ꝙ sapia de q̃ loq̃mur nõ põt eẽ cũ pctõ mortali. h̃ ille. ¶ Quãtũ ad secũdũ sciendũ ꝙ sapia põt esse ⁊ ẽ cũ q̃libet iusto: q: sapia nõ põt esse nisi in habentib⁹ grãʒ: ⁊ ad has nuptias vocať iesus. pʒ p duos testes. Primus ẽ salomõ Sap. vij. dicẽs. Neminẽ diligit de⁹ nisi eũ q̃ cũ sapia inhabitat: ſ; de⁹ nõ diligit eos q̃ sunt i pctõ mortali: ğ ⁊c. Secũdus ẽ sctũs Tho. vbi sup. arti. v. in respõ. dicens sic. Sapia de q̃ loq̃mur importat quandam rectitudinẽ iudicij circa diuina cõspiciẽda ⁊ ꝯsulẽda ⁊ q̃ntũ ad vtrũqʒ ex vnione ad diuina sm diuersos grad⁹ aliq̃ sortiunť sapiẽtiã. Quidã enĩ tm̃ sortiũť de recto iudicio tã in ꝯtẽplatõe diuinoꝝ ꝙ etiã in ordinatõe rerũ hũanarũ sm diuinas regulas. q̃ntũ est necessariũ ad salutẽ. ⁊ hec nulli deest sine peccato mortali existẽti p grãm gratũ facientẽ q: natura nõ deficit in necessarijs: multo minus grã. Vñ. i. Ioh. ij. Unctio docet nos de oib⁹. Quidã aũt altiori gradu pcipiũt sapie donũ ⁊ q̃ntũ ad ꝯtẽplatõeʒ diuinoꝝ. i. inq̃ntũ altiora q̃dã misteria ⁊ cognoscũt ⁊ alijs manifestare possunt: ⁊ q̃ntũ ad directionẽ hũanorũ sm regulas diuinas inq̃ntũ possũt sm eas nõ solũ seipos ſ; etiã alios ordinare. Et iste grad⁹ sapie nõ est cõis oib⁹ habẽtib⁹ gratiã gratũ faciẽtẽ: ſ; mag⁹ ptinet ad grãs grãs datas q̃s spũsſcũs distribuit put vult sm illȯ i. Cor. xij. Alij dať p spm̃ smo sapie ⁊c. hec ille. ¶ Quãtũ ad tertiũ sciendũ ꝙ p sex ydrias itelligunť sex ppꝛietates sapie q̃s ponit Iacob⁹. iij. ca. eple sue dicẽs. Que de sursum ẽ sapia pmo q̃dẽ pudica ẽ. Deinde pacifica: modesta: suadibilis: bonis ꝯsentiẽs: plena mia ⁊ fructib⁹ bonis: iudicãs sine simulatione. Nã sapia sm ꝙ ẽ donũ spũsſcti pducit ad pacẽ q̃ est finalis ei⁹ btitudo. De q̃ dr̃ Math. v. Bti pacifici qm̃ filij dei vocabunť. Et Iacob⁹ dixit vbi sup. Que de sursum est sapia. s. q̃ est donũ spũsſcti: est pacifica: q: in illa btitudine etn̄a oĩa redigit ad debituʒ ordinẽ qȯ ptinet ad rõnẽ pacis. Ut aũt perducat nos ad hãc btitudinẽ sex facit in nobis. Prĩo q: in directiõe hũanoꝝ actuũ pmo occurrit remotio a malis que ꝯtrariant sapie. Vñ ⁊ timoꝛ dr̃ esse initiũ sapie inq̃ntũ facit recedere a malis. Ideo dr̃ ꝙ sapia pmũ ẽ pudica q̃si vitãs corruptelas pctĩ: ⁊ h̃ est pma ydria. Secũdo hoĩ p pudiciciã a malis recedenti occurrit vt q̃ntũ põt modũ in oib⁹ teneat: ⁊ q̃ ad h̃ dr̃ modesta. ⁊ h̃ ẽ secunda ydria. Tertio vt i hijs in q̃b⁹ ipe hõ nõ sufficit sibi ipi acq̃escat monit̃ alioꝝ: ⁊ q̃ntũ ad h̃ dr̃ suadibilis. ⁊ h̃ est tertia ydria. Quarto adhuc vt hõ sit pacific⁹ alijs req̃riť vt sit bonis consentiẽs. ⁊ h̃ est q̃rta ydria. Quinto req̃riť vt hõ defectib⁹ primi ⁊ compatiať in affectu ⁊ subueniat i effectu: ⁊ h̃ est qȯ dr̃. plena mia ⁊ opib⁹ bonis. ⁊ h̃ est q̃nta ydria. Sexto requiriť vt charitatiue emẽdare pctã satagat ⁊ h̃ est qȯ dr̃. iudicãs sine simulatõe. ne scʒ correctõnẽ ptendẽs odiũ intẽdat explere. ⁊ hec est sexta ydria. sic ğ pʒ q̃d significẽt sex ydrie. ¶ Quãtũ ad q̃rtũ sciẽdũ ꝙ aq̃ cõuertiť in vinũ sex modis. Prĩo qñ illiterat⁹ hõ impleť sapia. vñ Seneca epl̃a. lxxxix. dic̃ sic. Quid ẽ aũt q̃re existimes nõ futurũ sapientẽ eũ qui lr̃as nescit: cũ sapia nõ sit in lr̃is res tradit nõ verba. ⁊ nescio an certioꝛ memoꝛia sit q̃ nullum extra se subsidiũ hʒ. Magna ⁊ spaciosa res est sapia vacuo illi loco opus ẽ de diuinis hũanisqʒ dicendũ ẽ. laxũ spaciũ res magna desiderat: expellanť oĩa: totũ pect⁹ illi vacet. hec ille. Exẽplũ de aplis

qui ignari litterarū tantā sapiam adepti sūt
vt vniuersū mundū ad fidē ꝯuerterint. Ec
ce q̄modo aqua ignorātie cōuersa est ī vinū
sapie miraculo spūssctī. Secūdo aq̄ in vinū
mutat̄ qn̄ ex malis eliciunt̄ bona. vn̄ Sene
ca de q̄ttuor v̄tutib⁹ dic̄ sic. Si magnanim⁹
fueris nunq̄ iudicabis tibi ꝯtumeliam fieri.
De inimico dicco. Nō nocuit sꝫ animū nocē
di habuit. Et cū illū in potestate tua videris
vindictā putabis potuisse vindicare. hec ille.
Et. lxxxi. ep̄la dic̄. Sapiēs illa ꝯtēnit q̄b⁹ le-
sus ē: nec obliuiscit̄ p negligētiā sꝫ volēs nō
vertit om̄ia in p̄ius nec querit cui imputet
casum: ꝛ p̄tā hoīm ad fortunā poti⁹ refert.
Nō calumniat̄ verba vel vult⁹ q̄cq̄d accidit
benigne interp̄tando leuat nec offense poti-
us q̄ officij meminit ꝛc̄. h̄ ille. Exēplum de
martyrib⁹ puta de btō stephano q̄ p se lapi-
dantib⁹ orauit. Et alij martyres q̄ in tormē
tis dicebāt. Hoc ē q̄ semp optaui h̄ est q̄
votis oīb⁹ exq̄siui. Ecce quō aq̄ tormētorū
conuersa ē in vinū premiorꝫ. Tertio aq̄ in vi
num ꝯuertit̄ qn̄ vicia cū passionib⁹ subijciū
tur. vn̄ Seneca ep̄la. lx. dic̄ sic. Sapiēs autē
ad oēm incursū munit⁹ intent⁹ nō si paup-
tas: nō si luct⁹: non si ignominia: nō si dolor
impetū faciat pedē referet. Intrepid⁹ ꝛ ꝯtra
illa ibit ꝛ itra illa. hec ille. Exēplū de sctīs cō
fessorib⁹ q̄ diuitias mūdi ꝯtēpserūt vt liberi
us deo fuirēt in paup̄tate ꝛc̄. Et sic aqua pe
nitētie corꝫ in vinū ꝯsolatōis fuit conuersa.
Quarto aqua in vinū ꝯuertit̄ qn̄ sapiēs no
uit bn̄ letificari. Vn̄ Seneca ep̄la. lx dic̄ sic.
Sapiēs ille plen⁹ est gaudio hilaris ꝛ placi
dus inconcussus cū dijs ex pari viuit. Nunc
ip̄e te ꝯsule si nūq̄ mestus es: si nulla spes
animū tuū futuri expectatione sollicitat si p
dies noctesq̄ par ꝛ eq̄lis animi tenor erecti
ꝛ placent sibi ē p̄uenisti ad hūani boni sum
mā. hic ḡ cogita hunc esse sapie effectū gau
dij eq̄litatē. Talis ē sapiētis anim⁹ q̄lis mū
dus sup̄ lunā semp illic serenū est. Gaudiū
hoc nō nascit̄ nisi ex v̄tutū ꝯsciētia. Nō pōt
ergo gaudere nisi fortis: nisi iust⁹: nisi tēpera
tus ꝛc̄ h̄ ille. Exēplū de btīs v̄ginib⁹ puta de
btā agatha q̄ letant̄ ibat ad carcerem ꝛc̄. Et
sic aqua tristicie in vinū leticie fuit cōuersa.
Quinto aqua in vinū ꝯuertit̄ qn̄ sapiēs scit
de se solo ꝯtētari. Seneca eīn ep̄la. ix. dic̄ sic
Se cōtent⁹ est sapiens ad beate viuendum
q̄diu quidē illi licꝫ res suas suo arbitrio or-
dinare se cōtent⁹ est. Et si ducit vxorē se cō-
tentus est: ꝛ si liberos tollit: se contētus est.
Et dicet q̄ stilbon dixit. Hic eīn capta pa-
tria: amissis liberis: amissa vxore: cū ex incē-
dio publico solus ꝛ tamē beat⁹ exiret. inter-
roganti demetrio nū q̄d pdidisset. Oīa inq̄t
mea bona mecū sunt. Ecce vir fortis ac stre
nuus ip̄am hostis sui victoriam vicit. Nihil
inquit perdidi. om̄ia mea mecū sunt iusticia
virtus prudētia temperātia. hec ille. Exēplū
de cōtemplatiuis q̄ nihil mūdiale possident
vt liberi⁹ vacent cōtemplationi. ꝛ sic aq̄ mū
dialis possessionis fuit cōuersa in vinū men
talis ꝯtemplatōis. Sexto aqua in vinū con
uertitur quādo sapiens scit ꝛ pōt mortē rite
prestolari. Unde Seneca ep̄la. liiij. dicit sic.
Illū tu lauda ꝛ imitare quē non piget mori
cū iuuet viuere. Que est eīn virtus cū eijcia-
ris exire: tamen est ꝛ hic virt⁹. Eijcior qui-
dem sed tanq̄ exeam. ꝛ idō nunq̄ eijcit sa-
piens. quia eijci est inde expelli vnde inuit⁹
recedas. Nihil autē inuit⁹ facit sapiens: ne-
cessitatē effugit q̄ vult ꝛc̄. hec ille. Exemplū
de paulo ap̄lo qui dicebat Cupio dissolui ꝛ
esse cum xp̄o: ꝛ sic aqua mortalitatis cōuer-
titur in vinum immortalitatis. Ecce quali-
ter in matrimonio sapientie cum intellectu
conuertitur aqua in vinum impletis sex
ydrijs. T

Quart⁹ flos est iste. Hoc
fecit initium signorꝫ iesus scꝫ nuptiarū ana
gogicarum in quibus deus ꝛ anima colliga
tur. Patet per beatum Augu. libro. i. de ver
bis dn̄i. sermone. vi. vbi dicit sic. Concupi-
uit sponsus noster aīam quam fecit quoniā
vt pulchram faceret fedam amauit: pro infi
deli ꝛ feda sanguinē suum fudit: fidelem ꝛ
pulchram reddidit: dona sua in te amauit.
Quid eīn sponso tuo contulisti. quid in do-
tem a priori patre ex priori populo accepisti?
Nōne luxuriam ꝛ pānos peccatorꝫ. abiecit
pannos tuos: deiecit ciliciū tuū: misert⁹ est
vt ornaret: ornauit vt amaret. hec ille. Circa
istud matrimonium videnda sunt quattu-
or. Primo quo modo hanc sponsam for-
mat. Secundo quo modo celebrat christus
nuptias cum anima nostra. Tertio quo mo
do deficit vinum. Quarto quo modo aqua
in vinum conuertitur: impletis sex ydrijs:
quibus visis patebit celebritas nuptiarum
christi cum anima nostra. V Quan-
tum ad primū sciendum q̄ christ⁹ tanq̄ spō
sus format aīā nr̄am integrā ꝛ p̄fectā sanā
ꝛ honestam ꝛ bene morigeratam vt sic eam

sibi in spõsam assumat. Primo eñi dat ei cerebrum qd̃ ad modũ celi est pmo causatũ ꝛ pmũ mẽbrũ formatuȝ ꝛ distat a terra q2 est valde eleuatũ ꝛ istud ẽ grã pueniẽs. Secũdo dat ei cor.i. volũtatẽ. Tertio splendorẽ.i. temperãtiam. Quarto pulmonẽ.i. gaudiuȝ Quĩto stomachũ.i. mẽoriã. Sexto epar.i. benignitatẽ. Septĩo fel.i. ɔsciam. Octauo caput.i. prudẽtiã. Nono aures.i. ɔsensuȝ ꝛ dissensum. Decĩo nasũ.i. discretionẽ. Undecĩo oculos.i. ɔtẽplatõnẽ supioꝝ ꝛ ĩferioꝝ. Duodecĩo os.i. intellectuȝ. Decĩotertio genas.i. verecũdiã ꝛ erubescẽtiã. Decĩoq̃rto verba.i. sapĩam ꝛ sciẽtiã. Decĩoq̃nto brachia.i. dilectionẽ amicoꝝ ꝛ inimicoꝝ. Decĩosexto vmbilicũ.i. continẽtiã. Decĩoseptĩo spatulas.i. cõstantiã in psperis ꝛ aduersis. Decĩooctauo tunicã.i. lanã simplicitatꝫ ꝛ puritatꝫ. Decimonono cappã.i. mãtellũ nigrũ pudicicie ꝛ mortificatõis. Uigesimo ɔuersationẽ cum pulchritudine honestatꝫ: ꝛ sic patȝ formatio sponse. ¶ Quãtũ ad secundũ dicit ps. Tanq̃ spõsus dñs pcedẽs de thalamo suo. Nã xps q̃nq̃ vicib9 pcessit ad hãc spõsam. Prĩo q̃n ipaȝ subarrauit ĩ incarnatõne. Secundo q̃n ipam despõsauit in passione. Tertio q̃n ipam fecũdauit ĩ spũssancti missione Quarto q̃n ipa parturiuit in secũda psecutione ꝛ tẽptatõe. Quinto q̃n ex ea9 ple suscepit.s. in glĩficatõne. Qualit aũt ipa aĩa debeat apparere corã xp̃o spõso suo dic ps. Ego aũt ĩ iusticia apparebo in cõspectu tuo. Hec aũt iusticia apparet in duob9. Prĩo psentat se xp̃o amãdã q2 ẽ sibi similis in vultu q2 est sub angelis pclara ꝛ nobilis: q2 ẽ ingenua ꝛ docilis: q2 ẽ diues ꝛ locupletabilis. Secũdo pbet se a xp̃o peligẽdã q2 cũ amat nil pret spõsuȝ diligit: q2 cu munuscula largit spõso grãs impẽdit: q2 cũ visitat se nullaten9 abscõdit: q2 cũ ipaȝ pstolat odoramẽta diffundit In h̃ autẽ matrimonio sũt tria bona.s. fidei: plis: ꝛ sacramẽti. Fidei q2 aĩa seruabit xp̃o fidẽ p semp renũciãs dyabolo. Prolis q2 bona opa.s. deũ laudare bñdicẽ ꝛ huiusmodi q̃ sũt ples aĩe nr̃e. Sacramẽti q2 xps ab aĩa nr̃a tanq̃ spõsus a spõsa nũq̃ separabitur. Iste nuptie celebrant ĩ chana galilee .i. in zeli feruoris trãsmigratione: q2 ĩ statu penitẽtie vbi ẽ trãsmigratio a culpa in grãm, ꝛ zelus feruoris ꝛ amoris. Uocat ĝ iesus .i. saluator tota trinitas ꝛ exercit9 angeloꝝ ad has nuptias. Joh.xiiij. Ad eum veniem9 ꝛ mãsionẽ apd̃ eũ faciem9. ꝛ sic pȝ. ¶ Quãtum ad tertiũ sciendũ ꝙ vinũ apponẽdũ in istis nuptijs ẽ cognitio diuinitatꝫ. Sicut eñi vinũ letificat ꝛ feruet: sic cognitio diuinitatꝫ letificat aĩam ꝛ facit eã feruere amore. Naȝ q̃nto pl9 secreta diuina cognoscit tãto plus ĩ amore feruet. vñ Cãti.ij. dr̃. Fulcite me floribus.s. sãctarũ reuelatõnũ. stipate me malis scȝ sanctarũ operationũ: q2 amore langueo. Istud vinũ deficit ĩ hac vita q2 aĩa nr̃a parũ hȝ de cognitõe diuina. vñ cũ aĩa peccat deficit vinũ. ¶ Quãtũ ad q̃rtũ sciẽdũ ꝙ per ydrias ĩtelligunt corda nr̃a q̃ sunt vasa lapidea q̃ implent aq̃ q̃n implẽt cognitiõe rerũ tẽporaliũ. Aqua eñi ẽ scĩa hũana q̃ debilitat aĩaȝ in amore dei ꝛ ĩfrigidat eã. Tũc xp̃s aquã ɔuertit ĩ vinũ q̃n cognitionẽ ꝛ amorẽ tẽporaliũ ɔuertit in cognitionẽ ꝛ amorẽ celestiũ. ꝛ sciaȝ mũdanã ĩ sciam diuinã. Nõ eñi spõsus noster xp̃s vult ꝙ aĩa spõsa sua vtat aq̃ cognitõis tẽporaliũ: s3 vino cognitõis celestiũ vt ĩ amore ei9 feruear. Ministri q̃ istã aquã hauriũt ꝛ ĩ ydrijs ponũt sũt q̃nq̃ sensus corpis q̃ aquã sapĩe mũdane a reb9 exteriorib9 hauriũt ꝛ ĩ corde ponũt. S3 ista aqua in vinũ cõuersa defert architriclino.i. intellectui nr̃o: ꝛ mirat tã bonuȝ vinũ factũ: q2 stupet ĩ cognitõne celestiũ. q2 h̃ superat oẽȝ sensum. Istud ĝ pmũ signũ est qd̃ fecit iesus in istis nuptijs q2 pmuȝ qd̃ facim9 ĩ baptismo est cognoscere deũ p fidẽ: ꝛ ita credim9 in eũ q2 tũc manifestat nob̃ glĩaȝ.i. pmiũ qd̃ ɔseq̃mur ex ista fide: ĩdo dic ɤbũ ppositũ Hoc fecit initiũ signoꝝ ies9 ꝛ manifestauit glĩaȝ ꝛc̃ In q̃ verbo soluũt q̃ttuor q̃stiones q̃ possũt fieri circa sacramẽtũ matrimonij. ꝛ sunt iste Prĩa q̃stio ẽ. Si oĩ tpe fuit matrimoniũ obseruatũ: Rñdet ꝙ sic: q2 dr̃ hoc. Secũda q̃stio ẽ. Si a deo pr̃e fuit matrimoniũ ordinatũ: Rñdet ꝙ sic: q2 fecit iesus. Tertia q̃stio est. Si int cetera sacramẽta fuit matrimonium prehonoratũ: Rñdet ꝙ sic: q2 dr̃ initiũ signoꝝ. Quarta q̃stio ẽ. Si a xp̃o ĩ vita brã fuit matrimoniũ pmiatũ: Rñdet ꝙ sic: q2 dr̃ ꝛ manifestauit glĩam suã. Iste q̃ttuor q̃stiones patẽt ex his q̃ in supiorib9 iam dicta sunt ꝛc̃.

¶ Dñica secũda post octa. epyphanie.

Domine si vis potes

me mũdare. Math. viij. ꝛ ĩ euãgelio hodierno. Btũs Ambrosius sup Lucã loq̃ns de xp̃o dic sic. Ille iustus venit ad pctõres vt ex pctõrib9 faceret

iustos. Pius venit ad impios vt ex impijs
faceret pios: hūilis venit ad supbos vt ex su
perbis faceret hūiles. Mūdus venit ad im
mundos vt ex immundis faceret mundos.
hec ille. Ecce ꝙ xp̄us venit in hunc mūdum
vt nos mūdaret ab oībꝰ pctis nr̄is. Et Eze-
chiel. xxxvi. dr̄ sic. Effundā sup vos aquam
mūdā ⁊ mūdabimī ab oībꝰ inqnamentis vr̄is
Sup istis verbis moueo istā q̄stionē. ¶ A
Cū oēs leprosi mēte nascamur. cur nō oēs
a iesu xp̄o mūdamur? Ad istā q̄stionē respō
dent duo doctores. vnꝰ veteris testamenti.
⁊ aliꝰ noui. Primꝰ est Mardocheꝰ. Hester
xiij. dicēs. Dn̄e rex oīpotēs in ditiōe tua cun
cta sūt posita ⁊ nō ē q̄ possit tue resistere vo
luntati. Si decreueris saluare nos ꝯtinuo li
berabimur. Tu em̄ fecisti celū ⁊ terrā ⁊ q̄c-
q̄d celi ambitu continet. Dn̄s vniuersoꝝ tu
es nec est q̄ resistat tue volūtati: cūcta nosti
⁊ scis. h̄ ille. Secūdꝰ est Bern̄. in s̄mōe quo
dam dicēs. Dn̄e iesu me totū tibi cōmitto q̄
me saluare potes noscis ⁊ vis. Tamē p ma
iori declaratōe pono quattuor flores. B

¶ Primꝰ flos est iste. Non
semp iesus xp̄s punit pctā pena et̄nali s̄ vt
plurimū pena tēporali. Patꝫ p Dauid ꝓphe
tam dicētē. Nō ꝓponebā ante oculos meos
accidiosū faciētē rem iniustā: luxuriosū pre
uaricantē odiui: nō adhesit mihi gulosus ha
bens cor prauū iracūdū malignū ⁊ a me de-
clinantē nō cognoscebā. inuidū secreto detra
hentē ꝓximo suo hūc ꝑseq̄bar. Supbo ocu-
lo atq̄ insatiabili corde auaro cum hoc non
edebā: s̄ oēs tales pctōres interficiebā ī ma
tutino. i. in hac vita. Istud pꝫ discurrēdo per
singula vicia quō ⁊ qualit̄ fuerūt punita. Et
p̄mo de supbia. Nā lucifer eiectꝰ fuit de para
diso. Esa. xiiij. Quomodo cecidisti de celo lu
cifer q̄ mane oriebaris. Secūdo adā qui vo
luit esse sicut deꝰ expulsus fuit de paradiso ⁊
factꝰ est vt pecꝰ. ps. Homo cū in honore eēt
nō intellexit. cōparatꝰ est iumētis insipienti
bus ⁊ similis factꝰ est illis. Tertio Roboā
qui dic̄. Minimꝰ digitꝰ ē grossior dorso p̄ris
mei ⁊ tūc ab eo recesserūt decē tribꝰ. iij. Reg
xij. Quarto Sennacherib q̄ ꝓpt̄ supbiā suā
voluit expugnare hierl̄m: ⁊ Ezechiam regē
iuda ꝑsecutus est gladio a ꝓprijs filijs. Esa.
xxxvij. Quinto Nabuchodonosor deābulās
in aula babylonis dixit. Nōne h̄ est babylō
magna q̄ā edificaui in robore fortitudinis
mee: ⁊ ī glīa decoris mei. Et eadē hora ex ho
minibꝰ eiectꝰ est ⁊ fenū vt bos comedit ⁊c̄.
Dan̄. iiij. Sexto Holofernes q̄ in supbiā ele
uatꝰ a Judith sctā gladio occisus ē. Judith
p totū. Septio Aman q̄ in patibulo suspen
sus ē. Hester. vij. Octauo Anthiocꝰ q̄ mise
rabilit̄ mortuꝰ ē. i. Macha. vi. Ecce qualiter
deꝰ puniuit in h̄ seculo pctm̄ supbie. Secūdo
puniuit deꝰ pctm̄ auaricie. p̄mo Achor q̄ in-
ductꝰ auaricia sumpsit de anathemate ꝓpter
q̄d a ppl̄o fuit lapidatꝰ. Josue. vij. Secūdo
filij Samuelis q̄ ꝓpt̄ eoꝝ auariciā ꝑdideīt
iudicatū. i. Reg. viij. Tertio Saul q̄ cupidꝰ
rerū amalech ꝯtra p̄ceptū dei regnū amisit
i. Reg. xv. Quarto Giezi q̄ accepto p̄cio p
liberatiōe lepre naaman effectꝰ ē leprosꝰ cū
suis. iiij. Reg. v. Vn̄ h̄ viciū nō reperio in il
lo casu pmissū nisi ī spolijs q̄ fecerūt filij isrl̄
Exo. xij. ⁊ iustis p̄lijs. vt pꝫ ī libris Mach.
Tertio punit deꝰ pctm̄ luxurie. Pr̄io stuprū
q̄d cōmisit sychen p̄nceps terre salem vrbis
succomoꝝ in dynā q̄ egressa fuerat vt vide-
ret mulieres regionis illiꝰ. interfectꝰ em̄ ē vr
be depopulata. Gen̄. xxxiiij. Secūdo fornica
tio meretric̄ quā cōmisit Sanson cū dalila
a q̄ recessit sp̄us dn̄i ⁊ a suis inimicis occisꝰ
est. Judicū. xvi. Tertio adulteriū q̄d cōmisit
Dauid cū bersabee vxore vrie. Vn̄ absalon
filiꝰ eiꝰ oēs vxores p̄ris maculauit. ij. Reg.
xi. ⁊. xvi. Quarto incestꝰ quē cōmisit Amnō
cū thamar sorore sua. ⁊ ob h̄ absalon frater
vtriusq̄ ipꝫ peremit. ij. Reg. xiij. Quīto ia
cob maledixit ruben q̄r cū cōcubina p̄ris sui
iacob ꝯcubuerat. vt dr̄ Gen̄. xlix. Sexto vici
um ꝯtra naturā q̄d cōmisit onan filiꝰ iude q̄
vt nō suscitaret p fratre suo semē: fundebat
semē in terrā ꝓpt̄ q̄d a deo fuit ꝑcussꝰ. Gen̄.
xxxviij. Septimo viciū sodomie ꝓpt̄ q̄d ciui
tas sodome cū alijs ciuitatibꝰ coadiacētibꝰ
igne ⁊ sulphure perijt. Geneß. xix. Etiam tri
bus beniamin ꝓpt̄ tale nephas deleta ē. Ju
dic̄. xix. ⁊. xx. Quarto puniuit deꝰ pctm̄ inui-
die. Pr̄io rachel infecūda inuidit sorori sue
lye q̄ postea fecūda in partu beniamin mor
tua ē. Gen̄. xxxv. Scd̄o fratres ioseph quē
ex inuidia vēdiderūt ⁊ postea ipꝫ adoraue
runt. Gen̄. xxxvij. Tertio iacob q̄ īuidia mo
tus recepit bn̄dictionē fratris sui esau: ꝓpt̄
q̄d exulauit a domo ꝓpria annis plurimis
cōstitutꝰ semp in timore esau. Gen̄. xxvij. ⁊
xxxij. Quarto filij chore q̄ inuidia moti ꝯtra
aaron sctm̄ pōtificē q̄rētes eū deponere a pō
tificatu absorpti sūt a terra. Nūeri. xvi. Quī
to abimelech ex iuidia fratres suos occidēs

a muliere fuit occisus. Judic. ix. Quinto pu-
nit de⁹ pctm̄ gule. Pr̄io adā cū posteris ei⁹ pe-
riit ꝓpt gulā. Geñ. ij. Secūdo esau ꝑdidit ꝑ
mogenita sua. Geñ. xxv. Tertio ysaac i gu-
la ꝑdidit agnitōnē filij sui ꝑmogeniti. Geñ.
xxvij. Quarto amalechite perierūt a dauid ī
gula. i. Reg. penul. Quīto annon īterēpt⁹ ē
in gula. ij. Reg. xiij. Sexto holofernes ī gu-
la interfect⁹ est. Judith. xiij. Sexto punit de-
us pctm̄ ire. Pr̄io cayn occidēs fratrē suum
abel fact⁹ ē vagus ꝛ ꝓfug⁹ sup terrā oīb⁹ die-
bus vite sue. Geñ. iiij. Scd̄o soror moysi in
ira despiciēs moysen ꝑcussa ē lepra. Nūeri.
xij. Tertio saul ī ira ꝑsecut⁹ fuit dauid: iō ꝑdi-
dit spm̄ dñi. i. Reg. xviij. ꝛ. xix. Quarto ieza-
bel ī ira mariti īterficiēs naboth ꝑ vinea: iō
ꝑcipitata ex alto carnes ei⁹ canes comederūt
ij. Reg. xxi. Quīto athalia interfecit ī ira oē
semē regiū ꝓpt qd̄ ip̄a īterfecta fuit ī via eq̄-
rū. iiij. Reg. xi. Septio punit deus pctm̄ ac-
cidie, q̄ est negligētia boni ꝛ vigilātia mali.
Pr̄io hely q̄ neglexit corrigere filios suos d̄
malo eoꝝ cadēs de sella ꝯfractis ceruicib⁹ ex-
pirauit. i. Reg. iij. ꝛ. iiij. Scd̄o sisara ꝓpt ne-
gligētiā ꝛ sōnū fuit occis⁹ a muliere clauo ꝛ
malleo. Judic. iiij. Multa exēpla punitōnis
hui⁹ pctī possūt colligi ex tertio ꝛ q̄rto libro
regū. vbi dr̄ ꝙ multi reges hierl'm neglexerūt
deū excelsuz q̄ oēs grauissime afflicti ꝛ puni-
ti fuerūt. Et qr ista pctā regnabāt ī isto lepro-
so ꝓpt que fuit ꝑcuss⁹ lepra: iō rediens ad
seipm ꝯfugit ad xp̄z dicēs illd̄ Origenis in
homelia hodierna sic. Dñe si vis potes me
mūdare. voluisti vt h̄ imūdissima lepra sup
me veniret: siue ꝓpt mea pctā vt corrept⁹ pe-
nituissem: siue ꝓpt tuā ꝑuidētiā vt mirabilit
me mūdās magnificeris oīa dispēsant ꝛ ꝑ-
uident facis ꝛ salutē largit tribuis: siue g̃ ꝑ-
pter mea pctā portaui hanc leprā dimittens
culpas meas mūda me: siue ꝓpt ꝑuidētiaz
tuā mirabilit me mūda vt ab oīb⁹ magnifi-
ceris. Tu pri⁹ naamā ꝑncipē syrie ꝑ helyseū
in iordanē intingēs lepra mūdasti. Tu etiā
modo si vis potes me mūdare. hec ille. ¶ E
Ecce quō de⁹ punit pctā pena tēporali ꝛ nō
solū pena etnali ꝛc̄. Lepra eñ significat pec-
catū ꝓpt tria. Pr̄io qr lepra ē morb⁹ fetid⁹
sic pctm̄ fetet corā deo. vñ Crisosto. sup illd̄
Math. xxv. Discedite a me maledicti q̄si nō
sufferat ꝑsentiā pctōꝝ: dicit sic. Sicut carna-
les oculi carnalē speciositatē vidēdo delectā-
tur: si q̄ aūt dissipata vel deformata videam⁹
q̄si vulnerat aspect⁹ nr̄: sic ꝛ de⁹ ī scītitate de-
lectat aīarū. peccatrices aīas q̄si vulnerat⁹
aspicere nō suffert. Tanꝙ si dicat eis. q̄si pu-
tredo ꝛ spurcicia estis: nec tādiu vos susti-
neo ꝙdiu statis ī iudicio meo: ꝛ iō discedite
a me. h̄ ille. Scd̄o lepra ē morb⁹ ꝑiculos⁹: qr
ceteri morbi corrūpūt partē corpis. lepra āt
inficit totū corp⁹: iō ab hoīb⁹ valde timet.
Sic pctm̄ ē ꝑiculosuz: qr corp⁹ ꝛ aīaz inficit.
Eccli. xxi. Quasi a facie colubri fuge pctm̄.
dētes leonis dētes ei⁹ īterficiētes aīas hoīz
q̄si rūphea bis acuta oīs iniq̄tas. Tertio le-
pra ē morb⁹ ꝯtagios⁹: sic pctm̄. ꝛ h̄ septē mo-
dis. pr̄io infamatiue vt ī adā. secūdo ꝑsuasi-
ue vt ī dyabolo ꝛ architophel. tertio obiecti-
ue vt ī lya. q̄rto simulatiue vt ī amō. q̄nto dis-
simulatiue vt ī hely. sexto adulatiue vt ꝯsili-
um iuuenū datū roboā. septimo occupatiue
vt ī dauid ꝛ bersabee. Sz duodecī sunt gn̄a
leprosoꝝ q̄ currūt ad xp̄z ꝑ emūdatōe ipoꝝ
oēs vna voce clamātes ꝛ dicētes. Dñe si
vis potes nos mūdare: q̄s oēs mūdauit di-
uersis modis tā in veteri ꝙ ī nouo testamē-
to. Pr̄io moyses ī manu q̄ de sinu extracta
leprosa apparuit quā dñs curauit iubēs illā
in sinu reponi. Exo. iiij. Secūdo maria soror
moysi q̄ ꝑcussa fuit lepra ꝓpt murmuratio-
nē: quā dñs curauit iubēs illā separari septē
dieb⁹. Nūeri. xij. Tertio naamā quē dñs cu-
rauit iubēs illuz lauari septies ī iordane. iiij.
Reg. v. Quarto niniuite quoꝝ morb⁹ erat
vniūsalis: q̄s dñs curauit ꝑ ionā ꝓphām iu-
bens illos pn̄iam agere in cilicio ꝛ cinere.
Quīto petr⁹ cui⁹ morb⁹ fuit abomiabilis: qr
negauit xp̄z: quē dñs curauit respiciēs eū vt
exiret domū phariseoꝝ ꝛ fleret amare. Se-
xto zache⁹ cui⁹ morb⁹ fuit insatiabilis: quē
dñs curauit iubēs vt si quē defraudasset red-
deret q̄druplū. Septio magdalena cui⁹ mor-
bus fuit fetidus: quā dñs curauit eijciēs ab
ea septē demonia iubēs vt charitat insignia
exerceret. Octauo latro cui⁹ morb⁹ fuit incu-
rabilis: quē dñs curauit dicēs. Hodie mecū
eris ī paradiso iubēs illū ꝯfiteri xp̄m ī cruce
q̄n dixit. Nos digna fact recipim⁹ hic aūt ni-
hil mali fecit. Nono publican⁹ cui⁹ morb⁹ fu-
it public⁹: quē dñs curauit eo ꝙ stabat a lō-
ge ꝛ nolebat oculos ad celū leuare: s; ꝑcutie-
bat pect⁹ suū dicēs. Dñe ꝓpici⁹ esto mihi pec-
catori. Decio paul⁹ cui⁹ morb⁹ fuit segregati-
uus: qr saul⁹ adhuc spirās minarū ꝛ cedis ī
discipulos dñi ꝛc̄. Act. ix. Quē dñs curauit
q̄n circūfulsit eū lux de celo. Undecio decē vi-
ri leprosi: q̄s dñs curauit dicens. Ite ostendite

vos sacerdotibus. Luc. xvij. Duodecimo le-
prosus iste quē dñs curauit extēdēs manū
id est salubre ꝓpositū sibi īsfundēs, vt pꝫ in
euāgelio hodierno. idō Bern̄ sup cāti dicit
sic. Dño ꝓpṫ māsuetudinē tuā q̄ in te p̄di-
caṫ currim⁹ post te dñe iesu audiētes ꝙ non
spernas pauperē: pctōrē nō horreas: nō hor
ruisti ꝯfitentē latronē: nō lachrymātē pecca
tricē: nō supplicātē chananeā: nō ꝺephēsaꝫ ī
adulterio: nō sedentē in theloneo: nō suppli
cantē publicanū: nō negātē discipulū: nō ꝑ-
secutorē disciplorꝝ: n̄ ip̄os crucifixores tuos
In odorē istorꝝ vnguētorꝝ currim⁹. h̄ ille. D

Secūdus flos ē iste. Lega
lis emūdatio leprosū nō sanabat: qꝛ nec que
ꝙ̄ lex iustificabat. pꝫ ꝑ duos testes. Prim⁹ ē
Paul⁹ ad Gal. ij. dicēs. Si data esset lex q̄
posset iustificare: xp̄s grat̄ mortu⁹ eēt. i. sine
causa: ꝭ h̄ est incōueniēs. ḡ lex vet⁹ ⁊ cerimo
nie ei⁹ nō iustificabāt. Secūd⁹ est Aug. li. ij.
q̄stionū veteris ⁊ noui testamēti q. cij. circa
finē dicens sic. Semꝑ dñs ꝑ totā legē pctō-
res ad se ꝯuerti hortaṫ nolēs op⁹ suū ꝑditi
oni eē obnoxiū cuꝫ nec alia causa date legis
sit ꝙ̄ vt exhortati hoīes ꝯuertāṫ ad veritatē
ita tn̄ vt ī nouo testamēto auctor legꝭ clemē
tior videaṫ: qꝛ tp̄e q̄ sacramentū filij sui dñi
nr̄i iesu xp̄i manifestare dignat⁹ ē largior ⁊
vberior in mīa eē voluit vt pl⁹ grē mediāte
filio p̄dicāre esset ꝙ̄ p̄dicātib⁹ seruis fuerat
Nec īmerito. Sic em̄ fuit dignuꝫ vt maiora
dona ꝑ filiū ꝙ̄ ꝑ famulos largireṫ. h̄ ille. q̄s
ꝺeclarat sctūs Tho. i. ij. q. ciij. arti. ij. in respō.
p̄ncipali dicēs sic. In veteri lege duplex īmū
dicia obseruabaṫ. vna q̄dē sp̄ualis q̄ est īmū
dicia culpe. alia ꝟo corꝑalis q̄ tollebat ydo-
neitatē ad cultū diuinū: sic leprosus q̄ dice-
baṫ īmūdus: vel ille q̄ tangebat aliq̄d morti
cinū. Et sic īmūdicia nihil aliud erat ꝙ̄ irre-
gularitas q̄dā. Ab hac ḡ īmundicia cerimo
nie veteris legis habēt virtutē emūdādi: qꝛ
huiusmodi cerimonie erant quedā remedia
adhibita ex ordinatiōe legis ad tollēdas p̄-
dictas īmūdicias ex statuto legis inductas.
Et idō apl's dicit ad Heb. ix. Qꝛ sanguis hir
corum ⁊ thaurorꝝ ⁊ cinis vitule aspersus in-
quinatos sanctificat ad emūdatōnē carnis
Et sicut ista immūdicia q̄ ꝑ huiusmodi ceri-
monias mūdaṫ erat magis carnis ꝙ̄ mentꝭ
Ita etiā ip̄e cerimonie iusticie carnis dicun
tur ab ip̄o aplo parum sup̄. Iusticijs inquit
carnis vsqꝫ ad temp⁹ correctiōis impositis.

Ab immūdicia vero mentis q̄ est immūdi-
cia culpe nō habebāt virtutē expiandi. ⁊ hoc
ideo qꝛ expiatio a pctīs nunꝙ̄ fieri potuit ni
si per xp̄m q̄ tollit pctā mūdi. vt dṙ Joh. i. Et
qꝛ misteriū īcarnatiōis ⁊ passiōis xp̄i nōdū
erat pactū ille veteris legis cerimonie nō po
terant in se cōtinere realiṫ virtutē ꝓfluente a
xp̄o incarnato ⁊ passo: sicut ꝯtinēt sacramē
ta noue legis. ⁊ idō nō poterāt a pctō emun
dare. sicut apl's dicit ad Heb. x. Qꝛ impossi-
bile est hircorꝝ aut thaurorꝝ sanguine aufer-
ri pctā. Et hoc est ꝙ apl's ad Gal. iiij. vocat
ea egena ⁊ infirma elementa. Infirma qui-
dem qꝛ nō possunt a pctō mundare: sed hec
infirmitas ꝓuenit ex eo ꝙ sunt egena, i. eo
ꝙ nō cōtinēt in se grām. Poterat autē mēs
fideliuꝫ tempe legis ꝑ fidē coniungi xp̄o in-
carnato ⁊ passo ⁊ ita ex fide iesu xp̄i iustifi-
cabanṫ cui⁹ fidei quedā protestatio erat hu
iusmodi cerimoniarū obſuatio inꝙ̄tū erāt
figura xp̄i. Et idō ꝑ pctīs offerebanṫ sacri-
ficia quedā in veteri lege: non qꝛ ip̄a sacrifi
cia a pctō emūdarent: sed qꝛ erant quedā ꝓ-
testationes fidei q̄ a peccato mundabāt. Et
hoc etiā ip̄a lex innuit ex modo loquēdi. Le
uitici. iiij. ⁊ v. c. Qꝛ in oblatōe hostiarū ꝑ pec
cato orabit pro eo sacerdos ⁊ dimittetur ei
q̄si pctm̄ dimittaṫ nō ex vi sacrificiorꝝ ꝭ ex fi
de ⁊ deuotōe offerentiū. Sꝫ hoc ip̄m ꝙ ce-
rimonie veteris legꝭ a corꝑalib⁹ imūdicijs
expiabāt: erat ī figura expiatōis a pctīs que
fit ꝑ xp̄m. h̄ ille. Et vt idē dicit vbi sup̄. q. cij.
arti. v. Ad septimū dicēdū. rit⁹ legis ī emun
datione leprosi nō erat vt lepros⁹ mūdareṫ
a macula lepre: ꝭ emūndat⁹ oñdereṫ. ⁊ h̄ fi-
guraṫ Leuit. xiiij. cū dṙ de sacerdote cū inue
nerit leprā eē mūdatā p̄cipiet ei q̄ purificaṫ.
Ergo iam lepra erat mūdata: ꝭ purificari di
citur inꝙ̄tū iudicio sacerdotꝭ restituebaṫ cō
sortio hoīm ⁊ cultui diuino. Cōtingebat tn̄
quādoqꝫ vt diuino miraculo ꝑ ritū legis cor
poraliṫ mūdareṫ qn̄ sacerdos ꝺecipiebaṫ in
iudicio. Huiusmodi autē purificatio leprosi
dupliciṫ fiebat. Priō nāqꝫ iudicabaṫ eē mū
dus. Scdō aūt restituebaṫ mūd⁹ ꝯsortio ho
minū ⁊ cultui diuino. s. post septē dies. In p̄
ma āt purificatōe offerebat ꝑ se lepros⁹ mū-
dand⁹ duos passeres viuos: ⁊ lignū cedrinū
⁊ ysopū. hoc modo vt filo coccineo ligaretur
passer ⁊ ysopus ligno cedrino: ita scilicꝫ ꝙ
lignū cedrinū esset q̄si manubriū aspersorij:
ysopus vero ⁊ passer erant id quod de as-
persorio intingebatur in sanguine alterius

passeris immolati in aquis viuis. Hec autē q̄ttuor offerebat cōtra q̄ttuor defect⁹ lepre. Nā cōtra putredinē offerebat̄ cedr⁹ q̄ est arbor imputribilis. Cōtra fetorē ysop⁹ q̄ ē herba odorifera. Cōtra insensibilitatē passer viuus. Cōtra turpitudinē coloris vermicul⁹ q̄ habꝫ niueū colorē. Passer ḡ viu⁹ auolare dimittebat̄ i agrū q꞉ leprosus restituebat̄ pristine libertati. In octauo ꝟo die admittebatur ad cultū diuinū ⁊ restituebat̄ ꝯsortio hominū. Primo tñ rasis pilis toti⁹ corpis ⁊ lotis vestimentis eo ꝙ lepra pilos corrodit ⁊ vestimēta inq̄nat ⁊ fetida reddit. Et post modum sacrificiū offerebat̄ ꝓ pctō ei⁹: q꞉ lepra plerūqꝫ induciť ꝓ pctō. de sanguiē aūt sacrificij intingebat̄ extremuꝫ auricule ei⁹ q̄ erat mundād⁹ ⁊ pollices man⁹ dextere ⁊ pedis: q꞉ in istis partib⁹ prīo lepra dinosciť ⁊ sentitur. Adhibebant̄ autē huic ritui tres liquores. s. sanguis ad significādū corruptionem oleū ad significandū sanatōnē morbi. aqua viua ad emundādū spurciā. Ratio aūt figuralis ē ista. Per duos passeres signat̄ diuinitas ⁊ hūanitas xp̄i quoꝝ vn⁹ s. hūanitas imolat̄ in vase fictili sup aq̄s viuētes: q꞉ per passionē xp̄i aque baptismi cōsecrant̄. Ali⁹ autē scꝫ impassibilis diuinitas viu⁹ remanebat: q꞉ diuinitas mori nō pōt. Vnō ⁊ auolabat q꞉ passione astringi nō poterat. Hic aūt passer scilꝫ viu⁹ cū ligno cedrino ⁊ cocco vel vermiculo ⁊ ysopo. i. fide spe ⁊ charitate mittitur in aquā ad aspergēdum: q꞉ in fide dei ⁊ hoīs baptizamur. Lauat aūt hō ꝑ aquā baptismi vel lachrymarū vestimēta sua. i. opa ⁊ oēs pilos. i. cogitatōes. Tangiť aūt extremū auricule dextre ei⁹ q̄ mundat̄ sanguiē ⁊ oleo vt ei⁹ auditū muniat ꝯtra corrumpētia verba. pollices aūt man⁹ dextre ⁊ pedis tangunt̄ vt sit ei⁹ actio sctā ꝫ sctūs Tho. vbi supra. Ecce qualiť cerimonie veteris legis nō iustificabāt ꝫ fides xp̄i vēturi. vt dictū ē. E

Terti⁹ flos est iste. Peccator qui bonis operib⁹ se ad grāz preparat salutē corpis ⁊ aīe a iesu xp̄o impetrat. Ptꝫ ꝑ duos testes. Prim⁹ est canon vt hr̄ dist. l. c. Si post ordinationē. §. Econtra. vbi dr̄ sic. Maria enī soror aaron postq̄ lepra ꝑcussa est q꞉ in moysen murmurauerat accepta penitentia mūdata est ⁊ pristinā grām ꝓphetandi accepit. hec ibi. Secūdus ē canon de pnīa dist. i. §. Leprosus ꝟo ille quē descendens dn̄s de monte mundauit prius clamauit ad eum. Dn̄e si vis potes me mundare: quē postea tangēdo mundauit. Ex quo datur intelligi ꝙ ille quē macula grauioris culpe inficit nisi cōfessione ꝓprij oris vel eccl'ie intercessione suffragāte sanari nō poterit. ꝫ ibi. Potest ḡ pctōr se preparare ad grāz dupliciter. pmo ꝑ bona opa. secūdo intercessione eccl'ie. Quantū ad bona opa dr̄ Genes. xviij. Qr cū de⁹ vellet destruere ciuitates sodomoꝝ occurrit ei abrahā humiliť dicens. Absit a te dn̄e ne perdas iustū cū impijs: si fuerīt q̄nq̄ginta viri iusti imunes ab illo peccato: peribūt ⁊ nō parces loco illi? Respōdit dn̄s. Si inuenero in sodomis q̄nq̄ginta viros iustos dimittā omī loco ꝓpť ipos. Tūc ait abrahā. Loquar ad dn̄ꝫ meū cum sim cinis ⁊ puluis. Quid si q̄draginta ⁊c. ⁊ deuenit abrahā vsqꝫ ad decē. Rn̄dit dn̄s. Nō delebo ciuitatē ꝓpť decē: ⁊ q꞉ nō fuerūt inuenti decē iusti ideo pluit ignē ⁊ sulphur sup sodomā. Sic in ꝓposito i ciuitate ista sodome est hō pctōr ꝓpť cui⁹ incorrigibilia pctā de⁹ vult eū subuertere. Et tūc sacerdos occurrit deo dicēs. Nūq̄d dn̄e perdes bona opa isti⁹ pctōris simul cū malis operib⁹ ei⁹ ⁊ nō parces huic pctōri. si in eo fuerint q̄nq̄ginta bona opa. Ait dn̄s sacerdoti. Si īuenero i peccatore isto q̄nq̄ginta bonas opatiōes i medio ei⁹ dimittā ei oīa mala. Et ꝑuenit sacerdos vsqꝫ ad decē bonas opatōnes. Et dicit dn̄s. Etiam si īuenero decē bonas opatōes parcā ei. Ve ergo illi in quo nō sunt decē bone opatōes qm̄ dānabiť. ¶ Sed dubitatur an bōa facta extra charitatē aliq̄d ꝓsint facienti? Rn̄deo dicēdū ꝙ opa q̄ fiūt in hac vita sūt in q̄druplici differētia: qm̄ q̄dā fiūt in charitate ⁊ ꝓpť charitatē. Exemplū. cum q̄s existēs in charitate dat elemosynā amore dei: ⁊ hec sunt meritoria vite etne directe ⁊ īmediate. Quedā fiūt in charitate ⁊ nō ꝓpter charitatē. Exemplū. cū q̄s existēs i grā ⁊ charitate dat elemosynā cōsanguineo suo nō amore dei ꝫ rōne affinitatis carnalis: tunc talis mereť vitā etnā: q꞉ ē in charitate: ꝫ nō rōne elemosyne. Quedā fiūt nō in charitate ꝫ ꝓpť charitatē. Exēplū. cū q̄s in pctō mortali existēs dat elemosynā amore dei: ⁊ talis nō mereť vitā etnā directe ⁊ īmediate: ꝫ indirecte. s. ꝑ assuefactōnē bonoꝝ operū. sic dr̄ de baptismo iobis ꝙ n̄ valuit ad remissionē pctōꝝ: ꝫ ad assuefactionē boni. vt hr̄ de cōsecra. dist. iiij. ca. Nō regenerabant̄. Etiā talis merebat̄ vt de⁹ cor illi⁹ citi⁹ illustret ad peni

tentiā sicut Greg. dic̄. vt hētur de pnīa di. v.
ca. falsas in fine sic. Et interim q̄cquid boni
facere poterit hortamur vt faciat: vt omps
de9 cor illi9 illustret ad pniam. Etiā si nunq̄
ꝯuerteret nec ageret pniam pro pctō suo ex
hijs bonis opib9 pene inferni fiūt sibi tolera
biliores vt dic̄ Aug. vt hēt de pnīa disti. iij.
.§. Si quis nō hn̄s charitatē ⁊c̄. Et loq̄t de
illo qui est sine charitate ⁊ morit ꝓ fide xp̄i:
etiā diabol9 hʒ minorē ptātē sup eū. Exēplū
refert Greg. ī dyalogo de iudeo q̄ munierat
se signo crucis: cui demones nō poterāt noce
re. Que ō opa fiūt nec ī charitate nec ꝓpter
charitatē. exēplū cū bonū fac̄ ī pctō mortali
exn̄s nō amore dei ſ ꝓpt gl'iaʒ mūdi aut rō
ne affinitat carnalis: ⁊ talis nullo mō mere
tur vitā eternā: ſ augmentū bonoꝝ tpaliuʒ
scʒ tpalem ꝓsperitatē: vt hēt de pnīa dist. iij.
ca. Cauendū nobis ē vt si forte aliqd bonū
agim9 in p̄nti sclo remuneratōēʒ accipiam9.
Ne forte dicat nobis receperūt mercedē suā
Nisi enī aliqd bonū egisset diues ille. vnd in
p̄nti sclo remūeratōēʒ accepissʒ neq̄q̄ ei A
brahā diceret Recepisti bona in vita tua. h
ibi. Exemplū hui9 hētur de obstetricib9 tpe
pharaonis q̄ mēdacio liberauerunt pueros
hebreoꝝ q̄bus dn̄s edificauit domos ī q̄ re
cōpensatōe cognoscit q̄d mēdacij culpa me
reat. Nā benignitat earū merces q̄ eis ī et
na potuit vita retribui: ꝑmissa culpa mēdacij
in terrena ē recōpensatōe decliata. vt d. xxij.
q. ij. ca. si quelʒ culpa. Istā distinctōēʒ ponit
magr sen. lib. i. dis. xlvij. ca. vij. dicēs. Est enī
aliq̄d qd in se bonū est et cui fit ſ nō est bo
nū facienti vt cū subuenit paupi: ſ nō ꝓpter
deū: et aliqd est bonū in se ⁊ facienti: ⁊ si nō ei
cui fit vt cū ꝓpter deū alicui nō obedienti p̄di
cat. ⁊ aliq̄d ī se ⁊ facienti ⁊ cui fit bonū ē vt cū
veritas ꝓpt deū p̄dicat credenti. Vn̄ apl's. bo
nus odor sum9 deo. Alijs odor vite: alijs o
dor mortis. Est aūt aliud qd nec in se bonū
est ⁊ facientē dānat nisi peniteat vt malum.
h ille. Ecce q̄liter ꝑ bona opa hō potest se ad
gl'iam p̄parare. B ¶ Quantū ad itercessio
nē eccl'ie sunt duo testes ¶ Prim9 ē alexan
der papa. vt hētur. i. q. i. ca ipsi: vbi dicit sic.
Ipsi sacerdotes ꝓ populo iterpellant ⁊ ppl'i
pctā comedūt: q2 suis p̄cibus ea delent atq̄
cōsumūt: qui q̄nto digniores fuerint tāto fa
cili9 in necessitatib9 ꝓ quib9 clamāt exaudiū
tur. h ille. Scd's est hieronim9 sup leuitico
vt habet disti. xxxvi. ca. si q̄s vult. vbi dic̄ sic.
Est et aliud op9 qd facit moyses, ad bella nō
vadit nō pugnat ꝯ inimicos: sed quid facit
orat ⁊ donec orat vincit ppl's ei9: si relaxaue
rit ⁊ demiserit manus: ppl's ei9 vincit ⁊ fuga
tur. Oret g̊ sacerdos eccl'ie indesinē ter vtvi
cat ppl's: q̄ sub eo est hostes inuisibiles ama
lechitas. qui sunt demones ipugnātes eos q̄
pie volunt viuere in xp̄o. hec ille. Sic iste le
prosus vt a xp̄o grām ipetraret studuit bo
nis opib9 sicut dicit orige. homelia hodierna
dicēs sic. Venit ad xp̄m hō leprosus adorās
eū anteq̄ peteret: adorare cepit anteq̄ roga
ret culturā ostendit. Adorauit eū pro hoc ip
so deū ⁊ dn̄m inuocans. Adorabat eū sicut il
li beati magi ꝓcidentes prius adorauerūt ⁊
ita demū ei munera obtulerūt. Eodē modo ⁊
nūc iste cadens adorabat ⁊ sic supplicem po
stulationē offerebat dicēs. Dn̄e tu qui digne
adoraris qui merito coleris te ego dn̄ʒ ado
ro. Ideoq̄ ⁊ dn̄m dico opera prius ꝯtestās
et sic verba loquēs. ꝑ te enī oīa facta sunt: tu
ergo dn̄e si vis potes me mundare ⁊c̄. D

¶ Quart9 flos est iste. Le
prosus iste sanatus nō fuisset nisi de9 pater
filiū suū in cruce mori voluisset. Ptʒ ꝑ textū
euāgelij ip̄m allegorice exponēdo sic. Cū de
scendisset iesus de mōte. Per montē signifi
cat patria celestis: q̄ est mōs eleuat9 sublimi
tate trinitatis. mons pinguis varietate v̄tu
tis. In qua bn̄placitū ē deo h̄itare in eo. In
isto mōte habitabat dei fili9 ante incarnatio
nē: ⁊ erant cū eo discipuli eius mīstri. Istis
discipulis p̄dicabat: q2 angelos ꝯtinue doce
bat diuersa mysteria ⁊ sacra eis reuelando.
Per vallē positā inferi9: significat iste mun
dus qui est vallis tenebrosa: ꝓpter priuatio
nē luminis gl'ie. ē vallis caliginosa ꝓpt nebu
lā ignorātie. ē vallis frigida: ꝓpter distātiaʒ
radij gratie diuine. In ista valle erāt multe
turbe a turbine vel turbatione sic dicte. ¶ In
istam vallem xp̄s descendit: qn̄ de celo ad ter
ram descendendo carnē humanā assumpsit.
Apparuit in valle cum discipulis: q2 appuit
in mundo cū assumpta humanitate cū ange
lis: qui eū pastoribus annūciauerunt in die
natiuitatis dn̄i. Per leprosum significat ge
nus humanū cuius lepra est originalis cul
pa. ¶ Ratio est: quia sicut leprosus generat
leprosuʒ: ita originali pctō infectus generat
infectum eodem peccato. Et sicut in lepro
so infectio interior prodit in carnem exterio
rem: ideo leprosus est in totū infectus: sic in
toto genere humano ex infectione que ē in

mente ꝓcedit infectio in carnem. Iste lepro
sus petebat curationē:qm̄ sancti prēs ⁊ hūa
nū genus vt filius dei descēderet ⁊ in carnare
tur ⁊ ipsum curaret lachrymabiliter vocifera
bāt dicētes. Ueni dn̄e ⁊ noli tardare. ⁊ iterū
Emitte agnū dn̄e dn̄atorem terre:et rursus
Rorate celi de sup:⁊ nubes pluāt iustum ⁊c̄.
Adhuc.vtinā disrumperes celos ⁊ descende
res. Item.emitte manū tuam de alto ⁊ eri
pe me ⁊ libera me de aquis multis. Et tūc de
us pater extēdit manū suā qn̄ filium suū in
carnari iussit. Sed xp̄s leprosum tetigit quā
do manū suā in cruce extendit: tunc leprosū
sanauit qn̄ sanguinē suū in cruce fundendo
ipsum lauit.tunc dixit se velle eum mundare
qn̄ voluntatem suā conformauit voluntati
patris dicēs. Non sicut ego volo:sed sicut tu
vis. vel qn̄ in cruce sitire se dixit q̄ erat sitis
nr̄e salutis. Un̄ xp̄s tria docuit in cruce cor
respōdentia trib⁹ q̄ dixit isti leproso. Primo
docuit bona spūalia occultare qn̄ beatā vir
ginem que interpretaꝛ illuminatia beato io
hāni q̄ interpretaꝛ gratia ⁊ ip̄z beate marie
cōmendauit in sinuās ꝙ bona spūalia non
sunt reuelanda. Un̄ dixit leproso. vide nemī
dixeris. Scd̄o docuit pctā nostra xp̄i vica
rio aperire ⁊ manifestare ⁊ alioꝝ pctā mise
ricorditer relaxare. hoc docuit ī cruce qn̄ dic̄.
Pater ignosce illis:qꝛ nesciunt quid faciūt.
vn̄ dixit leproso. vade ostende te sacerdoti.
Tertio docuit nos bona tp̄alia elargiri: et
hoc qn̄ dixit. Pater in manus tuas cōmen
do spiritum meū. Unde dixit leproso. Of
fer munus tuū quod precepit moyses:et ita
leprosus.i. gen⁹ humanū totū sanatū ē. p̄s.
Misit verbum suum ⁊ sanauit eos ⁊ eripuit
eos de interitōib⁹ eoꝝ. Propterea clamans
dicebat ad xp̄m. si vis potes me mūdare. qd̄
fuit verbū primo ꝓpositum:in quo verbo no
tātur quattuor. Primo nostra ꝯfessio indi
cans xp̄i excellentiam ⁊ honorē:cū dicit dn̄e
Scd̄o nr̄a assumptio insinuās xp̄i potenti
am et valorē:cū dic̄ potes. Tertio nr̄a dubi
tatio demōstrans animi ignorantiā ⁊ timo
rē:cū dic̄ si vis. Quarto nr̄a petitio manife
stās aī miseriā ⁊ lāguorē: cum dicit me mū
dare. Et h̄ patēt in euangelio quod moraliꝛ
videamus. Leprosus em̄ significat pctōrez
et lepra mortalē culpā. Nā sicut lepra īficit
oēs q̄nq; sensus corporis:qꝛ visū reddit cali
ginosū:auditū obscurū:olfactū obtusū: gu
stū infectū:tactū debilitatū. Sic pctm̄ morta
le inficit oēs q̄nq; sensus aīe. Nam reddit ī
tellectū male iudicantē īter mundū ⁊ īmun
dū:lucidū ⁊ obscurū:pctā appetendo ⁊ v̄tu
tes fugiendo. Et cū audit deū cōminantē ex
vna pte ⁊ mundū allicientē ex alia:nō attē
dit nō discernit īter delectatōes mūdi fedas ⁊
celestes placidas: odorādo nō distinguit ꝑ
gustū īter amara vicia ⁊ dulcia etn̄a premia
tūc aūt iesus descēdit in vallē: qn̄ descēdit per
sctām cogitationē in nr̄am mentē. Uidem⁹
eū in valle qn̄ cognoscim⁹ eū in nr̄a mēte:
et tūc pctōr orat vt suā ꝯsciam purget dicēs
Dn̄e si vis potes me mūdare. Et stati iesus
ꝓ iustificatōe pctōris extēdit manū suā ꝯfe
rendo ei miām ⁊ grām. Ipse eū manu tan
git qn̄ cogitatione īferni vel glīe ꝑadisi vel
aliq̄ tribulatōe corporali eū ad se ꝑ pn̄iaz tra
hit:⁊ sic sanaꝛ qꝛ pctm̄ ei dimittiꝛ. Et glīa ce
lestis tanō ei ꝯcediꝛ. quā nobis ꝯcedat: qui
in eternū viuit ⁊ regnat. Amen.

Dn̄ica.iij.post octa.epipha.Sermo.xxiij.

Domine salua nos: Perim⁹. Math.viij. Et in euan
gelio hodierno Beatus Bern̄. cu
piens nos cognoscere ꝑicula mū
di dic̄ sic. Mūdi ꝑiculū ꝓbat trāseuntiū ra
ritas:ꝑeuntiū multitudo. In mari marsilie
de q̄ttuor nauib⁹ vix perit vna. In mari hui⁹
mūdi d̄ q̄ttuor aīab⁹ vix euadit vna. h̄ ille. sup
quo v̄bo moueo talē q̄stionē. Posito
ꝙ in mari hui⁹ mūdi sum⁹ in magnis tēpta
tionib⁹ vt pote vētis ꝯtrariis agitati ⁊ sum⁹
in ꝑiculo submergēdi:qꝛ in mortale pctm̄ la
bēdi. Quero cuiusmodi remediū possum⁹ as
sumere vt valeam⁹ tā grāde ꝑeundi ꝑiculū
effugere. Ad istā q̄stionē rn̄dent duo docto
res ecclie. Prim⁹ est beat⁹ Greg. ī homelia
hodierna dic̄ sic. Dedit em̄ ꝑ hec oīa nobis
dn̄s doctrine ymaginē vt ⁊ nos ī oī ꝑturba
tōe ⁊ ꝯtumelia patiam teneam⁹:stabiles si
m⁹:fidē nō deseram⁹. et si oēs tēpestates mū
dus iste tāq; mare ebulliat atq; in furore cō
surgat:⁊ si oēs vēti ⁊ vertigīes demonū vndi
q; seuiāt. Et si oēs pricipat⁹ ⁊ ptātes mūdi
ꝯcitētur:⁊ in tumore iracundie spumēt vt fu
riant sup sctōs. et si adhuc vsq; ad celū sese
extollāt vt tēpestates maris malignitates ⁊
dolos ⁊ fremit⁹ ꝯcitātes aduersus aliquē v̄tꝫ
Nolite timere:nolite turbari:nolite cōtremi
scere:nolite deficere. Oēs em̄ qui in fidei na
uicula cū dn̄o nauigatis. Omnes qui ī hac
sancte ecclesie nauicula cū dn̄o nauigatis.
Oēs em̄ per hunc vndosum supnatatis mū

dum. ⁊ si ip̄e dn̄s dormiat ꝑ somno vr̄az patientiā ⁊ tolerantiam expectās vel ip̄iorum penitentiā ⁊ cōuersionē sustinēs: alacrit̄ accedite ad eū orōnibꝰ instantes atq̄ cū pp̄ha dicētes. Exurge q̄re obdormis dn̄e. Exurge ⁊ ne repellas i finē. Exurge dn̄e adiuua nos et redime nos ꝓpter nomē tuū. Et ipse surgens iperat vētis. i. huiꝰ aeris demonū spiritibꝰ. Ipsi em̄ maris tēpestates ↄmouēt. i. elatos ⁊ amaros fluctꝰ: principes huiꝰ mūdi cōcitant ad ꝑsecutiones sanctꝫ oibꝰ imittēdas ad cōtumelias fidelibꝰ igerēdas oībus dn̄s increpatōibꝰ cōminat̄: omia mitigat facitq̄ tranq̄llitatē magnā circa corpꝰ ⁊ spūs: pacem ecclīe ⁊ serenitatē mūdo. h̄ ille. Scd̄s est Augu. in lib. soliloq̄oꝝ dic̄ sic. O patria nr̄a patria secura: a longe te videmus: ab h̄ mari te salutamus: ab hac valle te suspiramꝰ: ⁊ in tuemur cū lachrymis: si q̄ mō ad te ꝑueniamꝰ spes humani generis. Deꝰ de deo refugiuꝫ et virtus cuiꝰ lumen a lōge iter caliginosas nebulas ⁊ maris ꝓcellas q̄si stella mitte radios. Oculos nr̄os irradia vt dirigamur ad portū guberna nostrā nauē tua dextera: trahe nos ab isto pelago ad te solamē nr̄ꝫ quē a longe q̄si stellā matutinā vix lachrymantibus oclis in littore celestis p̄rie nos expectare videmꝰ. hec ille. Sed ꝑ maiori declaratōe pono q̄ttuor flores ad ꝓpositū ꝑtinētes. B

Primus flos est iste. mūdus iste mari ↄparatur qui multis discriminibus ↄturbat̄. Pꝫ dupl̄r. s. mysterio figure: et testimōio nature. Quo ad figura dr̄ a po. xiij Et vidi bestiā ascendentē de mari h̄ntem capita septē: ⁊ sup ea septē noīa blasphemie ⁊ cornua decem: ⁊ sup ea dyademata decem: ⁊ erat silis pardo: ⁊ pedes eiꝰ tanq̄ pedes vrsi et os eiꝰ q̄si os leonis: ⁊ draco dedit ei ptātē et loq̄batur blasphemias in deū et adorabāt eam dicētes. Quis silis bestie: hec ibi. Per mare signat̄ mūdus. Nā sicut nauis ex̄ns i mari venit ad portū q̄ttuor modis. Primo ipetu fluminū. Scd̄o tractu restiū. Tertio remigatōe. Quarto velatōe. Ita ꝑsona nostra que est nauis cū nauta: q̄r caro est nauis et spiritꝰ nauta venit ad portum salutis eterne interdū impetu fluctuum. s. tribulationibus. Exemplum Paulꝰ qui prostratꝰ ꝑdidit visū et percussus clamauit. dn̄e quid me vis facere. Interdum tractu restium. s. miserationibus. Exemplū Petrꝰ quē dn̄s respexit oculo m̄ie fleuit mox amare. Interdū remigatiōe scꝫ opibꝰ dure penitētie ⁊ ↄsolationis interne. Exēplū in magdalena que agēdo penitētiam a dextris ⁊ a sinistris ꝓsperis et aduersis nunc fletu oculoꝝ: nunc cantico angeloꝝ peruenit ad portū celoꝝ. Interdum velatiōe scꝫ spiritussancti directione. Exemplū viri iustus cuiꝰ arbor alta est spes: anthēna trāsuersa est fides: velum est charitas. ⁊ ventꝰ ipellens est spūssanctus. Et vt dicit crisostomꝰ sup Matheū. habemꝰ pro mari mundū: ꝑ naui ecclesiā: pro velo penitentiā: ꝑ gubernaculo crucem pro nauta xp̄m: pro vento spiritūsanctū. hec ille. Ergo ꝑ mare significatur mūdus: per bestiam significat̄ ↄgregatio peccantiū: bestialiter viuentiū et faciē ad terrena habentiū. hec bestia est in mari. i. in mundo. Per septē capita bestie intelligimꝰ i peccātibꝰ et bestialiter viuētibꝰ septē vicia principalia: iuxta septē maris ꝓprietates q̄ sunt vniuersa discrimīa ⁊ ꝑicula que accidē possunt in mari isto. Prīo mare est altū tumidū et elatū. vnde p̄s. Mirabiles elationes maris mirabilis in altis dn̄s. Sic sup̄bus est tumidꝰ ⁊ elatꝰ. Ideo dr̄ de lucifero qui dicebat in corde suo: in celum ↄscendaꝫ sup astra celi exaltabo solium meū. Esa. xiiij. Ecce p̄mū caput bestie. tale caput fuit rex nabuchodonosor. Scd̄o mare est feruidū ⁊ fetidū iob xli. Profundū maris feruescere faciet quasi ollā. Sic luxuriosus est feruidꝰ ⁊ fetidꝰ Esa. lvij. Cor impij quasi mare feruens q̄d quiescere nō pōt. Ecce scd̄m caput bestie ascēdētis de mari. tale caput fuit rex salomō vt pꝫ. ps. 92.

Tertio mare est isatiabile ⁊ ꝓfundū Eccē. i. Oīa fluīa intrāt in mare: ⁊ mare nō redūdat. Sic auarꝰ ē ꝓfundꝰ appetitu diuitiarū: et insatiabilis corde. Eccl̄. xiiij. Insatiabilis est oculꝰ cupidi. Et eccē. v. Auarꝰ nū q̄ iplebitur pecunia: ⁊ qui amat diuitias fructū nō capiet ex eis. Ecce tertiū caput bestie. tale caput fuit rex pharao a quo incepit auaritia.

Quarto mare est inquietū ⁊ impetuosum Esa. li. Qui conturbo mare ⁊ intumescūt fluctus eius. Sic iracundus est totus inquietꝰ impetuosus et furiosus Prouerbio. xv. Vir iracundus prouocat rixas. Ecce quartuꝫ caput bestie. tale caput fuit rex Anthiocus tēpore machabeorum. Quinto mare est deceptorium. Nam videt̄ existētibus in eo q̄ littꝰ moueatur: ⁊ q̄ ipsi quiescant in eo p̄s. Transferentur montes in cor maris. Sic inuidus est valde deceptiuus sui: quia plus nocet sibi q̄ alteri; immo sepe nocet sibi

et nō alteri cū interi⁹ crucieƭ ⁊ ali⁹ nihil ma
li patiaƭ. Prouer.xiiij. Putredo ossiuꝫ iuidia
Ecce qͥntum caput bestie:tale caput fuit rex
saul q̇ inuidebat Dauid. Sexto mare est cō
strictiuū:qꝛ est salsū ⁊ oēe salsum est cōstri⸗
ctiuū Job.xxxviij. Cōclusit ostijs mare. Sic
accidiosus ē tot⁹ ꝯstrict⁹ ad bona opa excer⸗
cenda. puer.xxi. Oīs aūt piger sp̄ est in ege
state. Ecce sextū caput bestie:tale caput fuit
gabaon ꝯ quē pugnauit Josue. Septimo
mare est spumosū ⁊ salsū. Sic gulosus ē sp̄
salsus ⁊ siccus sp̄ desiderat ⁊ appetit hūidū ⁊
potū ad saturandā ebrietatē. Ecce septimuꝫ
caput bestie.tale caput fuit rex herodes qui
in suo ꝯuiuio āputauit caput iohīs baptiste
Ecce bestia exn̄s in mari hn̄s capita septem
¶ Et sup̄ ista erant septē noīa blasphemie
.i.septē igratitudines q̇bus sumus deo igrati
in quolꝫ pctō. Un̄ septē beneficia a deo acce
pim⁹ de q̇bus sum⁹ ingrati quotiēs mortali⸗
ter peccamus. Primū est beneficiū creatio
nis qm̄ sui bonitate ⁊ sapiētia nos de nihilo
creauit vt aliq̇d essem⁹. Scōm est benefici
um ꝯseruatōis qm̄ nos ī esse ꝯseruat Greg.
Oīa in nihilū deciderent nisi man⁹ oīpoten
tis ea in eē ꝯseruaret. Tertiū ē beneficiū re
creationis qm̄ p̄ sacra que de latere xp̄i flu⸗
xerūt nos recreauit. Quartū est beneficiū
redēptionis qm̄ xp̄s in carne venit vt nos a
pctīs nostris redimeret. Quintū est benefi
ciū vocatōis qm̄ de tenebris infidelitatis vo
cauit nos in admirabile lumē fidei. Sextū
est beneficiū miseratōis qm̄ sua benignita⸗
te ⁊ mīa expectat nos ad pn̄iaꝫ. Septimū
ē beneficiū p̄miatōis qm̄ nobis celestia re⸗
gna in p̄miū p̄misit. Ita quotiēs mortaliter
peccam⁹.de hijs septē beneficijs ingr̄ti sum⁹
ideo septē blasphemijs blasphemam⁹ deum
Hec bestia habebat decē cornua.i. deceꝫ ma
la que sunt in mortali culpa q̇bus ꝯtēnūtur
decē diuina p̄cepta ⁊ repelluntur deceꝫ diuina
adiutoria.vt iā patebit. Primū cornu ē ꝙ
honor dei ex pctō vilificaƭ cū quo repellit pa
tris potentiā quā nō vult sibi dari. Scōm
cornu est ꝙ honor dei cōtēnitur cū quo repel
lit filij sapiām qua nō vult gubnari. Tertiū
cornu est ꝙ timor dei amittiƭ cū quo repellit
spūssancti clementiā qua nō vult sāctificari.
¶ Quartū cornu ē ꝙ viror dei deseriƭ cū q̊ re⸗
pellit angeloꝝ custodiā a qua nō vult defēsa
ri. Quintū cornu ē ꝙ decor dei offuscaƭ cū q̊
repellit beatoꝝ cōp̄hensoꝝ militiā q̄ nō vult
adiuuari. Sextū cornu est ꝙ vigor dei vita
tur cū quo repellit predicantū viatoꝝ ꝯsiliū
quo nō vult informari. Septimū cornu est
ꝙ dulcor dei extirpaƭ cū quo repellit morsuꝫ
ꝯsciētie a quo nō vult stimulari ⁊c̄. Octa⸗
uū cornu est ꝙ laus dei refutaƭ cū quo repel
lit cōceptū dānū inferni qd̄ nō vult cōtēpla⸗
ri. Nonū cornu est ꝙ humor grāe dī exsiccaƭ
cū q̊ repellit passionē xp̄i ⁊ mortē quā nō vult
meditari. Decimū cornu est ꝙ valor dei q̄ꝫ⸗
tum ē ex p̄te pctōris annihilaƭ cum quo re⸗
pellit sacre scripture admonitioneꝫ a qua nō
vult reformari. Ecce decē cornua bestie: sed
sup̄ decē cornua erant decē dyademata que
sunt decē pene infernales ⁊ cruciat⁹ quas cō
seq̇tur pctōr p̄pter deceꝫ p̄cepta que omisit
seruare. ¶ Prima pena est carētia diuini
amoris qm̄ de⁹ hꝫ odio pctōres. ps. Longe
a pctōribus salus. Scda pena est carentia
diuīe visiōis:qm̄ dānati nū̄ꝙ sūt visuri faciē
dei glificatiuā. ¶ Tertia pena est carētia sup̄⸗
ne hereditatꝭ:qm̄ dānati ligatis manib⁹ ⁊ pe
dib⁹ eijciētur in tenebras exteriores. Quar
ta pena est carētia angelice societatꝭ:qm̄ āge
li pacis amare flebūt p̄pter eoꝝ custodiam
p̄ditā. ¶ Quīta pena ē carētia brīfice associa
tōis:qm̄ societas eoꝝ erit cū demonib⁹ cum
xp̄s dic̄. Discedite a me maledicti ī ignē eter
nū q̇ parat⁹ ē diabolo ⁊ āgel' ei⁹. Sexta pe
na ē carētia corpal' ⁊ spūal' glificatōis qm̄ ī
aīa ⁊ corpe sil' p̄petuo dānabunƭ. Septīa
pena ē adeptio vermis īteri⁹ corrodētꝭ qm̄ re
morsus ꝯsciē ꝯtinue cruciabit eos. Octaua
pena ē adeptio ignis exterius adurētis: qm̄
ignis grādo nix glacies p̄s calid eoꝝ. No⸗
na pena ē associatio demōis affligētꝭ:qm̄ ibūt
et veniēt sup̄ eos demōes horribiliores. De
cima pena ē hītatio loci fetētꝭ:qm̄ pars illoꝝ
erit in stagno ardēti igne ⁊ sulphure Apoc.
xxi. Istis decē dyadematib⁹ erūt pctōres in
īferno coronati:ſꝫ pctōres hn̄t pellē vt p̄dus
rōne varietatꝭ:qꝛ pctōres xp̄iani hn̄t nomē ⁊
nō rem:qꝛ nomīe dicuntur xp̄iani ⁊ sunt dia
bolici re. Apoc.iij. Nomen habes ꝙ viuas ⁊
mortu⁹ es. Itē hn̄t pedes vt vrsus rōne va⸗
nitatis ⁊ sup̄fluitatis cogitatōis:qꝛ pillosos
Item habet os leonis rōne fetoris: quia co
ram deo ⁊ hoīb⁹ pctm̄ fetet. Ista bestia.pecca
trix persona ascendit de mari.i. ad dignita⸗
tem mundialem cui dedit potestatem dra⸗
cho:id est diabolus:quia eleuat eam ad di⸗
gnitates temporales. Istam autem besti⸗
am adorat mūdus ⁊ cōmendat. Patet ḡ ꝙ
mundus assimilatur mari misterio figure.

¶Scdo pz idē exemplo nature. In mari
enī quis inueniātur septem mala superi⁹ di
cta: ibi tñ inueniūtur septē bona ꝛ vtilia ge-
neri humano vt satis potest patere. Primū
bonū est ꝙ mare est vite cōseruatiuū. Nam
in mari nascitur corall⁹ ad modū arboris et
palmitis fact⁹ qui crescit sola virtute celesti
sine humana cultura. In mari autem est
mollis ꝛ alb⁹ extra mare posit⁹ est durus et
rube⁹ ꝛ valet ad sanitatis restaurationem ꝛ
vite ꝯseruationē cū sit valde medicinalis et
cordialis. Per corallū intelligo filiū dei q̄ hu
manū gen⁹ infirmū ad sanitatē pristinaz re
staurauit ꝛ vitā ꝯseruat ꝛ cor nostrū in amore
sui corroborat ꝛ ꝯfortat. Produxit palmites
q: habuit multas pfectiones ꝛ ꝟtutes. Na-
tus est in mari pfundo hui⁹ vite: q: in virgi-
nis vtero, in mūdi vmbiculo: q: in iudea que
est in medio mūdi. Nat⁹ est celesti spiramīe
ꝛ nō hūano semine. In mūdo vt ī mari fuit
mollis mīa in primo aduētu: nūc exn̄s extra
mare mūdi vt in celo veniet dur⁹ iusticia in
scdo aduētu. Primo alb⁹ carnis assumptōe
postea rube⁹ in passiōis toleratōe: vt patuit
¶Scdm bonū ē ꝙ mare est aq̄ dulc̄ gn̄atiuū
Patet p expimentū. Nā si vas integrū ꝛ cō
cauū factū de cera virginea ponat᷑ in mari in
ueniet᷑ satis cito repletū aqua multū dulci: q̄a
cera nihil amaritudinis pmittit itrare. Per
vas cereū intelligo xpi corp⁹ verū vt dicat il
lud. ps. Factū est cor meū tanq̄ cera. Factuz
est de cera virginea: q: factū est ꝛ formatū et
natū de virgine gl̄iosa: est integrū q: nō pctō
fractū. Est dulce ex natura mellis: q: forma-
tū de cera ꝛ matre ꝟgine spūssancti opatōe.
Eccl. xxiiij. Spūs enī meus sup mel dulcis.
Habet poros patētes ex vulnerib⁹ spinarū:
clauor: lancee. Istud vas tale fuit missuz in
mare hui⁹ mundi: ideo sunt hauste aq̄ dulcis
sime beatitudinis ꝛ felicis resurrectōnis. Si
isto vase distillare velim⁹ tribulatōes maris
hui⁹ mūdi quas sustinem⁹: ad xpi passionez
recurram⁹ ꝛ efficiētur dulcissime. Non enim
videbūtur amare in cōparatione ad illas q̄s
p nobis ptulit Esa. xij. Haurietis aq̄s in gau
dio de fōtib⁹. i. vulnerib⁹ saluatoris ꝛ Greg.
Si passio xpi ad memoriā reuocet᷑: nihil tā
durū est q̄d nō equo aīo toleret᷑. Tertium
bonū ē ꝙ mare est feruoris mitigatiuū. pz p
experimentū. Naz si topation lapis pciosus
ponat᷑ ī mari feruēte tumido ꝛ q̄si buliēte sta
tim pdit feruorē ꝛ ꝙescit. Per topation itel-
ligo xpm lapidē angularē pciosum. Mare
feruēs est cor mundani viri q̄d feruet desiderio
terrenor ꝛ voluptatū. Hic lapis si in tali
corde ponat᷑ statiz q̄escit ab illis desiderijs: et
amat celestia. Quartū bonū est ꝙ mare ē
pfundi declaratiuū. pz p experimentū. Nam
si intrans pfundū maris portet oleū in ore ꝛ
emittat ꝛ effūdat mox clare ītuet᷑ pfūda oīa
q̄ in eo sunt ꝛ liberat᷑. Per oleū intelligo xpi
nomē ppriū. s. Jesus. Can. i. Oleū effusum
nomē tuū. Si exn̄s in tribulatōib⁹ hui⁹ mū-
di ore inuocet nomē dn̄i iesu xpi clare vide-
bit tribulatōes fore salubres ꝛ saluabit᷑. Jo
helis. ij. Oīs quicūq; īuocauerit nomen dn̄i
salu⁹ erit: signāter in tēptationib⁹. Quintū
bonū est ꝙ mare est passiōis curatiuū. pz p
experimentū. Nam si canis vel hō rabid⁹ aq̄
maris frequēter īmergat᷑ tandē curat᷑. Itē si
hō ꝯcupiē carnalis rabid⁹ vel malitia ꝛ sup
bia rabidus vel furibūdus aq̄s maris tribu-
lationū ꝛ infirmitatū hui⁹ mundi frequētius
īmergat᷑ tandē ab hui⁹ mūdi vitijs libat᷑ greg.
Mala q̄ nos h̄ pmūt ad deū ire cōpellūt ps
Multiplicate sunt īiquitates eor postea ac
celerauerūt ꝛc. Sextū bonū est ꝙ mare est
supfluitatis expulsiuū. pz p expimentū. Nā
si q̄s hn̄s stomacū plenū malis hūoribus in
tret mare bn̄ pfundū euomit ꝛ curat᷑. Ita si
quis hn̄s mētē plenā pui's ꝛ nociuis cogitati
onib⁹ ꝛ tēptatōib⁹ quād meditatōe intret p
fundū maris mūdi meditando q̄m mūd⁹ de
cipit ꝛ mors īterficit ꝛ filia: euomit in ꝯfessio
ne q̄ nociua gestabat in vētre mētis. Hiero-
nim⁹. Facile cōtēnit oīa qui se sp cogitat eē
moriturū. Septimū bonū ē ꝙ mare ē val-
de ditatiuū. pz p experimentū. Nā plus ditā
tur mercatores maris q̄ terre. Per mare ī-
telligim⁹ mundū. Per terrā celū. ps. Portio
mea dn̄e sit in terra viuentiū. Quāuis āge
li in celo fuerint multū lucrati ꝛ meruerit glo
riā rōne pugne ꝛ negotiatōis ꝛ satis cito: tn̄
xps ꝛ beata ꝟgo in hui⁹ mūdi pelago nego
ciātes cū multis tribulatōnib⁹ ꝛ lōgis tpib⁹
plus habuerūt de merito ꝛ nūc de gl̄ie pmio
q̄ quicūq; āgel⁹. Etiā multi alior scōr ha-
buerūt hic pl⁹ de merito ꝛ nūc hn̄t de pmio q̄
m̄lti āgl̄or. Ergo mūd⁹ recte ꝯpat᷑ mari. ¶

¶Secundus flos est iste.

In mari isti⁹ mūdi sunt multa picula peun
di. pz dupl'r. Primo mysterio figure. Scdo
exēplo nature. Quātū ad figurā narrat boe
ti⁹ lib. v. de ꝯsola. metro. iij. Vlixes rediēs a
bello troiano p decez annos errauit p mare

vno aūt dierū vidit quandā insulā ad quam nauē applicuit ⁊ītrauit in q̄ circe pulcherrīa dn̄a hitabat q̄ visa ītrauit illā īsulā. Ista circe p carmīa ⁊ icantatōes ꝯfecit q̄ͦ pocl'a p q̄ oēs bibētes trāsmutabat put volebat: ⁊ a natura hūana in bestias trāsformabat. Et cum porrexissꝫ socijs vlixis de potōibꝰ ill' ⁊ bibissēt mutauit vnū in aprū: aliū in leonē: aliū in canē ⁊ sic de alijs. Ulixes aūt hēbat vnū florē: cuiꝰ virtꝰ erat ꝯ hmōi incātatōes quē sibi dederat mercurius. Iste vlixes euaginato gladio magā īseq̄tur ⁊ eā ad reformationē suorū socioꝝ coegit. Per mare ītellig̃o mundꝫ Per īsulā aliquā dignitatē placidā. Per magā incātatricē cupiditatē mūdialē. Per īcātatōes d̄lcātōes. Istis d̄lectatōibꝰ vt q̄busdā poculis hoīes spoliāt rōne ⁊ in bestias transmutātur. Nam aliqui efficiūt lupi rapaces vt īiusti milites. Aliq̄ vulpes fallaces vt subdoli mercatores. Aliq̄ canes latrātes vt falsi aduocati ⁊ placitātes. Aliq̄ porci vt voluptuosi. Aliq̄ canes rabidi vt iracūdi. Sꝫ vlixes i. vir iustꝰ portat florē mercurij: q2 ī corde suo filiū dei qui est flos Can. ij. Ego flos cāpi. Et virtute huiꝰ floris se defendit ⁊ alios suis sermonibꝰ ⁊ ꝯsilijs ꝯuertit in naturā p̄stinā. s. ad grām. Scd̄o pꝫ idē exēplo nature. Naꝫ licet in mari sint multa picula gn̄alia tn̄ sunt septē picula spālia insolita ⁊ maiora. de q̄bꝰ d̄r Eccl' xliij. Qui nauigat mare enarrat picula eiꝰ. Et ista significāt septē pctā mortalia q̄ deducunt hoīes ad īteritum vt parebit.

Primū piculū est nauis fractōis ⁊ hoc dicitur silla. pꝫ p expimentū. Nā in mari est q̄dā saxū hn̄s dentes īterruptos ⁊ mōtuosos q̄si quosd̄ mōticulos q̄bus naues frāgunt: si in eos feriāt. Spūaliter h̄ piculū sigt pctm̄ supbie ⁊ dignitates sc̄li q̄ tanꝙ mōticuli eleuātur: in quibꝰ q̄ꝫ plurimi frāgūtur. Scd̄m piculū est nauis reuolutōis ⁊ h̄ d̄r caribdis. pꝫ p expimentū. Nam in mari est aquarum absorptio ⁊ subito absorptarū euomitio. Et naute fugiētes hmōi reuolutionē maris appropinquant ad p̄fatos mōtes interruptos credētes se piculū euasisse et ibi frangūtur. vn̄ puer. d̄r. Incidit in syllā cupiens vitare caribdim. Spūaliter h̄ piculꝫ signat pctm̄ ire ⁊ reuolutōis: in q̄ verba alteriꝰ absorbēt deinū cū īpetu euomūtur. Et in tali pctō cōpl'es submergūt: vt lꝫ pꝫ. Tertiū piclꝫ ē nautarū obdormitōis: ⁊ h̄ d̄r syrena vel syrē. pꝫ p expimentū. Nā in mari appent qued̄ dn̄e q̄ dicūtur syrene vel syrenes. Iste suis dulcissimis cantibꝰ faciūt nautas obdormire ⁊ sic nauis absq̄ꝫ gubnatore facile piclitat. Spiritual'r hoc piculū signat pctm̄ accidie quo hoīes in leticijs ⁊ cantibꝰ delectant. Etiā dormiētes in pctīs frequēter piclitātur. Sꝫ vnū remediū est ꝯ hoc piculū. Legimꝰ eñ ꝙ vlixes metuēs h̄ periculū obturauit aures suas ⁊ socioꝝ cera ⁊ se alligauit arbori nauis et sic euasit. Spūaliter prudēs hō debet aures suoꝝ sēsuū cera. i. meditatōe mortis obturare: ⁊ se ad arborē crucis firmare ⁊ nihil timere. Hoc modo securꝰ euadet vt ꝯstat. Quartū piculū est nauis adhesionis ⁊ hec d̄r arena affixa. pꝫ p experimentū. Nā in mari interiꝰ in quibusdā locis est ꝯgregatio arenarū in q̄bꝰ naues frequēter firmit' adherēt ⁊ piclitātur. Spūaliter h̄ periculū sigt pctm̄ auaritie quo diuitie vt arene in hoc mūdo ꝯgregant ⁊ ibi sepe cōplures piclitātur. Quintū piculū est nauis submersionis: ⁊ h̄ d̄r vicū massus. pꝫ p expimentū. Nā in mari latent in quibusdā locis qued̄ voragines vicīmate h̄ ē īter duos mōticulos vel rupes posite ⁊ credētes naute libere trāsire tā firmit' nauis illis adheret ꝙ vix vel nūꝙ pōt euelli. Spūaliter hoc piculū signat pctm̄ luxurie in cuius voragine rōne delectatōis q̄s ita firmiter adheret vt abstrahi neq̄at. Sextū piculū ē aq̄ haustionis ⁊ d̄r syone vel siblo. pꝫ p expimētū. Nam nubes ad instar manice sup mare descendit et aquā haurit ⁊ voraginē magnā ibi facit. Ita ꝙ si nauis foret iux̄ illā traheretur ⁊ piclitaret. Spūaliter hoc piculū signat pctm̄ gule quo q̄s haurit tantꝫ cibi ⁊ potus vt sepiꝰ aīa ⁊ corpꝰ sil' piclitent. pꝫ de diuite epulōe. Septimū piculū est false appitōis ⁊ d̄r īsula fugitiua. pꝫ p expimentꝫ. legit' in hystoria britonū ꝙ ī mari hybernie subito appuit qued̄ īsula. Iuuenes aūt de hybernia naues ascēdētes pueniebant ad ipsam Et cū essent iux̄ vt vellēt in eā ascendere subito insula fugiēs ad aliū locū se trāsferebat. Et sic frequēter sunt illusi ⁊ multi volētes in eā ascēdere sunt submersi. Spūaliter p istd̄ piculū signat pctm̄ inuidie. Nā inuidēt nōnulli alteriꝰ subito appenti ꝓsperitati: ⁊ volentes in eū accedere ⁊ ipm̄ deprimere frequenter piclitant. Ecce quō in mari sūt multa picula. vn̄ Aug lib. soliloquiorū dicit sic. Infelices inq̄ꝫ nos ⁊ miseri p huiꝰ maris magni fluctus ꝓcellasq̄ꝫ voraginis nauē trahentes ignoramus an ad portū valeamus peruenire salutis. Infelices inq̄ꝫ quoruꝫ est vita in

exilio: via in ꝑiculo: finis in dubio: qꝛ oīa in
futurum reseruātur incerta. hec ille. De istis
ꝑiculis aplꝰs. ij. Corin. xi. dicit sic. Periculꝭ flu
minū: ꝑiculis latronū: ꝑiculis ex genere: ꝑi
culis ex gētibꝰ: ꝑiculis in ciuitate: ꝑiculis in
solitudine: ꝑiculis in mari: ꝑiculis in fal
sis fratribus. hec ille. G

¶ Tertius flos est iste. In
naui materiali cū discipulis nauigat diuina
ꝓuidētia: vt ostendat diuinitatē vnitam hu
manitati in eadē subsistentia. pꝫ triplici testi
monio. ¶ Primo ex maris cōturbatione. vn
de Greg. in homelia hodierna dicit sic. Illa
tēpestas nō ex sese oborta est: sꝫ potestati pa
ruit imperātis eiꝰ qui educit vētos de thesau
ris suis: qui terminū maris arenam ꝯstituit
Dixit enī huc usqꝫ venies ⁊ nō supgredieris
sed in temetipso ꝯfrigentur fluctus tui. Hu
ius ꝗ iussione ⁊ precepto orta est tempestas
maris facta est tēpestas magna ⁊ nō pusilla
vt magnū opus ⁊ nō pusillū ostenderet. hec
ille. In hoc appuit diuinitas xpi. Sꝫ eius hu
manitas apparuit in hoc ꝙ dormiebat. Nā
sicut ad puteū sedebat lassus et fatigatus ex
itinere demōstrans ꝙ vere humanū corpus
habebat Sic nūc in nauicula dormit huma
nitate assumpta. vnde Greg. vbi sup. Dor
miebt quidē corpore: sed vigilabat deitate: dor
miebat corpore: sed cōturbabat mare. Erige
bat fluctus ⁊ aplos cōterrebat suam ostēsu
rus potentiā. Nam ipse ꝗ dormiebat corpore
illud sanctū verbum dicit: ego dormio ⁊ cor
meū vigilat. hec ille. Scđo pꝫ ex xpi repre
hensione cum ad discipulos dixit. Quid ti
midi estis modice fidei. ecce ꝙꝫ modice fidei
erant: dn̄m saluatorē secū habebant ⁊ pericu
lum timebant. Vitā secū habebant: ⁊ de mor
te solliciti erant. maris tēpestatē tremebāt: ⁊
creatorem eius habebāt. Dicit ergo xp̄s ad
eos: quare cōturbati estis modice fidei: Si
me potentē sup terrā cognouistis. s. in cōuer
sione aque in vinū: in sanatione leprosi: qua
re nō creditis ꝙ etiā in mari potens sim: Si
deū me vere eē ⁊ creatorē oīm credidistis: q
re nō creditis ꝙ ea ꝗ a me facta sūt in mea
habeā ptāte: Respōdent discipuli ⁊ dicunt.
Paruuli sumꝰ adhuc infirmi ⁊ nōdū robusti
ideoqꝫ trepidamꝰ nōdū vidimꝰ crucē: nōdū cō
firmasti nos passione tua ⁊ resurrectiōe tua
seu ascensione in excelsis: nōdū misisti spm̄ sā
ctū paclitū. Propterea hūana fragilitate du
bitamꝰ ⁊ sepiꝰ a te audimꝰ increpatōez modi
ce fidei supportamꝰ: toleramꝰ volūtarie susti
nemꝰ. Tertio pꝫ ex subita maris ꝗetatōe: tūc
surgēs īpauit vētis ⁊ mari ⁊ facta ē trāquilli
tas magna. sup ꝗ Greg. in homelia dicit sic
Scriptū est vt exurrexit tāqꝫ dormiēs dn̄s
tanqꝫ potēs crapulatꝰ a vino ⁊ ꝑcussit oēs
īimicos suos in posteriora. Et nūc surgens ī
perat vētis ⁊ mari ⁊ facta ē tranqllitas ma
gna. Impauit vētis ⁊ mari sicut creator sic
potens sicut dn̄s. De magno vēto ⁊ tēpesta
te magna mari cōturbato ⁊ tumefacto ma
gna trāqllitas secuta est. Decet enī hūc ma
gnū magna ⁊ miranda facere. Ideoqꝫ pau
lo ante magna accītꝰ potētia: magnifice cō
turbauit ꝓfundū maris: ⁊ nūc in eo ipo ōn
dens sue magnificentiā ptātis trāquillitatē
magnā fieri iussit. hꝫ ille. Quarto pꝫ ex ho
minū rōnabili admiratōe. Porro hoīes ad
mirati sunt dicētes. q̄lis est hic: qꝛ vēti ⁊ ma
re obediūt ei: Isti enī hoīes ꝗ admirati sunt
non sunt discipuli xpi: qꝛ sp noīant aut apli
aut discipli dn̄i ꝓpt honorē: sed erāt hoīes
quoꝝ erat hꝫ nauicla cui etiā intendebāt. vn̄
Greg. in homel. dic̄ sic. Mirabātur ꝗ illi ho
mīes hūi ꝗ cū eo nauigabāt. hi quoꝝ erat na
uicula. Illi ꝗ in eadē nauicula sese transibāt hi
mirabāt: ⁊ admiratōe dignū erat mare a ꝓ
fundo cōmotū mitigari eiusqꝫ elatos depla
cari fluctꝰ: vētos furētes cōpesci. Mirabātur
ꝗ dicētes: q̄lis est hic: qꝛ vēti ⁊ mare obediūt
ei. nō iterrogātes dicūt q̄lis ē iste: sꝫ asseren
tes qꝛ hꝫ talis ē: cui vēti ⁊ mare obediūt. qua
lis ē iste: Hoc ē ꝙꝫtꝰ ꝙꝫ fort ꝙꝫ potēs ꝙꝫ ma
gnꝰ. Qualꝭ ē iste: maior moyse. potētior helya
Illi enī ābo: quoꝝ vnꝰ ligno mare ꝑcusso cū
labore discidit aliꝰ ictu melote iordanē ptrā
siījt. Iste xᵒ vno xᵒbo mādat illis ꝗ non hn̄t
auditū obtēperāt. Hi ꝗ prudētie ⁊ itellectus
expꝑtes sꝭ: iclinant̄ iubēti. hec ille. Ecce quō
est xp̄s deus ⁊ homo ⁊c̄. H

¶ Quartꝰ flos est iste. Ma
ris huiꝰ mūdi fluctuatōez nēo euadit nisi per
exoneratōez aut diē grē ipetratōez. pꝫ pimꝰ
modꝰ mysterio figure. Nā Jone. i. dr̄. Cr īua
lescētibꝰ fluctibus naute timuerūt ⁊ merces
ꝓijciētes ⁊ nauē exonerātes Etiaꝫ Jonā ꝗ
dormiebat in naui: in mare deijciētes statim
secuta est tranquillitas: ⁊ sunt a periculis li
berati. Per nauē significat̄ caro ipsa debilis
fragilis ⁊ putrida. Per nautā significat̄ spūs
regēs carnē tanqꝫ nauē in hoc pelago ⁊ ad
portū salutis eterne dirigens. Per merces
bonas et leues significantur cogitationes
sancte et celestes; iste sunt dimittende in

naui: qꝛ nõ onerant nauē. Per merces ma-
las ⁊ graues significãtur cogitatões male ⁊
occasiones peccãdi. Iste debēt ab ymagina
tõne ⁊ a memoria expelli ⁊ ꝓijci q̄tū ē possi
bile. Per ionã dormientē in naui significat
affect⁹ q̄escēs ĩ dlectatõe ymagĩatõis. iste dꝫ
excitari ⁊ ab hmõi delectatõe ⁊ ymaginatõne
expelli ⁊ ꝓijci ⁊ sic fiet trãquilitas ĩ naue car
nis ⁊ cessabit tēpestas. Scõs modus libera
tionis pꝫ exemplo nature. Nã videm⁹ ꝙ ali
qñ est tãta tēpestas in mari de nocte ꝙ nau
te nõ vidēt lunã nec stellas in celo ⁊ lumen
in naui est extinctū: nec pñt iter inuenire ex
nimia tenebrositate: nec vident ex nimia
tenebrositate et ventorum cõtrarietate: nec
possunt exonerare nauē: et sentiunt aquam
subintrantē: ⁊ tūc desperantes de salute nullū
aliud remediū habēt nisi ad deū clamare vel
sanctos ĩuocare vt pro eis deū exorent sicut
dr Actuū. xxvij. Neqꝫ sole neqꝫ syderib⁹ ap-
parētib⁹ ablata erat oĩs spes salutis. Spũa
liter tanta ⁊ tã valida est interdū in carne tē
ptatio: vt rõ absorpta q̄ est nauta ⁊ obtene
brata. Jam nõ videat nec ꝯsideret p̄mia ce-
loꝝ nec merita scõꝝ: nec virtutes: nec passio
nē ⁊ crucē xp̄i: nec videt qualiter illã tēptati-
onē possit repellere: sed subintrant aq̄ tribula
tionū vsqꝫ ad mediū: ⁊ tunc dꝫ clamare ad
dñm cū p̄s. dicēte. Saluū me fac deus: qm̄ ĩ-
trauerūt aque vsqꝫ ad aĩam meã. Vel sic di
cit Gregori⁹ in orõne hodierna dꝫ orare sic
De⁹ qui nos in tantis ꝑiculis ꝯstitutos pro
hũana scis fragilitate nõ posse subsistere: da
nobis salutem mentis ⁊ corporis, vt ea que
pro pct̄is nostris patimur: te adiuuãte vica
mus. hec ille. Pꝫ g̊ ꝙ illis qui sūt in hoc mū
do tanq̄ꝫ in mari magno validis tēptationi
bus vt vētis ꝯrijs agitati: ⁊ sūt in ꝑiculo sub
mergēdi ⁊ pereūdi. i. mortaliter peccandi: vlti
mū ⁊ p̄cipuū remediū est ad deū ꝯfugere ⁊
ꝙ a periculis eos liberet rogare. vñ Greg.
ĩ homel. hodierna dicit sic. Ingressus g̊ ies⁹
nauiculã fecit turbari mare: cõmouit vētos:
cõcitauit fluct⁹: cur hoc? Ideo vt discipulos
mitteret in timorē: ⁊ suū auxiliū postularent
suãqꝫ potentiã rogantib⁹ manifestaret. Ad
quē accedētes discipuli cū dormiret suscita-
bant eū dicētes. Dñe salua nos ꝑim⁹ h̄ ille.
Cū ergo oēs de pct̄is tēptamur: debem⁹ cla-
mare ⁊ dicere. dñe salua nos ꝑim⁹. Quod
fuit verbū primo ꝓpositū. In quo verbo
notãtur tria q̄ debem⁹ facere. s. Primo debe-
mus recognoscere sue maiestatis excellens

dominiū: cum dicitur dñe. Secundo debem⁹
expetere sue pietatis oĩpotens adiutorium:
cum dicit. salua nos. Tertio debem⁹ ostende
re nostre necessitatis vrgens negotiū: cū dr.
perim⁹. Hec tria patent in euãgelio. Pro
cui⁹ expositione morali sciendū ꝙ per mare
signat mūdus triplici rõne. Primo rõne in-
quietudinis tēpestatis. Nam sicut in mari ē
inūdantia fluctuū ⁊ vētorū: idõ q̄ st ĩ mari sūt
in periculo: sic in isto mūdo est ĩundãtia tri-
bulationum: afflictionū ⁊ persecutionū: vt sa
tis patet. Secūdo ratione amaritudinis a
cerbitatis. Naꝫ sicut mare est amarū sic gau
dium mūdi est dolorosum ⁊c. Tertio ratio
ne inualitudinis sanitatis. Nam sicut hoĩes
assueti quiescere in terra cõturbantur ⁊ com
mouētur qñ intrãt mare: nec est tanta sani
tas in mari quãta est in terra. Sic quicūqꝫ ē
in sancta religione ⁊ mūdi cõtemptu assue-
tus: si intrat mundū ⁊ mundanū strepitum
infirmatur cõmouetur alteratur. Per naui-
culam in mari positaꝫ signatur pnĩa que est
solum in hoc mundo. Pnĩa comparatur na
ui triplici rõne. primo ꝓpter figure qualitatē
Nam sicut nauis est in extremis stricta ⁊ in
medio est lata: sic penitentia est in principio
difficilis ꝓpter defectum assuefactõnis: ⁊ re
sistentiam carnalis delectationis. In fine
etiã est stricta: qꝛ fini viri iusti insidiatur dia
bol⁹: ⁊ tunc homo multis doloribus sauciat
Est eñ ita stricta ꝙ null⁹ oneratus diuitijs:
null⁹ ĩpinguatus delitijs: null⁹ ornat⁹ vestib⁹
preciosis põt in eam ascendere. Unde Job
primo dr. Nudus egressus sum de vtero ma
tris mee: nud⁹ reuertar illuc. In medio aūt
est satis lata: qꝛ licet inchoetur penitētia cuꝫ
tedio tñ cum delectatione ⁊ amore ꝑficitur.
Etiaꝫ nauis quo ad figurã est clausa versus
mare ⁊ aperta versus celum: ad designandū
ꝙ penitētes debent esse clausi mundo ⁊ aper
ti celo: despiciētes terrena ⁊ appetentes cele-
stia dona. Scđo penitētia ꝯpat naui ꝓpt
vecture cõmoditatē. Nã sicut merces deferū
tur ad portum naui: sic nr̄a bona opera defe-
rūtur ad celū ꝑ pnĩam. Et sicut de ĩsula trãsi
tur ad terrã firmã: sic ꝑ pnĩam vehimur ad
celestem patriam. Math. iij. Penitentiam
agite. appropinquabit eñ regum celorum.
Tertio penitētia ꝯparat naui ꝓpter iacture
passibilitatē. Nam sicut nauis est in ꝯtinuis
ꝑiculis: sic ille qui est in penitētia est in affli-
ctionib⁹ ⁊ erumnis. Et sicut nauis dū ꝑicli
tat iuuat q̄druplicitér. s. per exonerationem

per foraminū obturationē ꝑ aque eiectiōez ꝑ anchore fixionē. Sic penitētes iuuanť ꝑ exonerationē peccatoꝝ ⁊ temporaliū bonoꝝ per obturationē quoqꝫ sensuū exterioꝛuꝫ per quos intrāt aque temptationum: ꝑ eiectionem delectationum ⁊ cogitationum. per fixionez spei in deū ⁊ celestia bona. Ista nauis penitētie sicut nauis materialis īdiget trib⁹ scꝫ anchora pondere ⁊ themone. Anchora ē spes qua firmať ne cōmoueať tribulatōib⁹ Themo est fides qua nauigam⁹ rectis itineribus. Pondus est charitas q̄ recte stamus ꝟsus celum ne ad vnaꝫ partem aut ad aliā cadamus. Vētus flans est spūs sanctus q̄ vbi vult spirat ⁊ ducit ad portū paradisi. In istam nauim xp̄us intrauit ⁊ discipuli secuti sunt eū. qꝛ penitentiā arctam om̄s egerunt Per discipulos qui xp̄m abnegauerut ⁊ demū penituerūt significanť om̄s qui primo peccauerūt ⁊ demū cōuersi sunt. Quādo ḡ ad pn̄iam cōfugimus tunc in naui sumus. Et quia xp̄s est cū penitētibus. ideo ascēdit nauim cū eis. sed sequiť vētus magnus ⁊ cōmotio in mari. i. temptatio. Nam sicut tempestas in mari ꝓcedit q̄nqꝫ a cā suꝑiori. s. a stellis q̄nqꝫ a causa inferiori scilicꝫ a fundo maris: q̄nqꝫ a causa media scilꝫ a ventis: sic temptatio aduenit penitēti: q̄nqꝫ a causa superiori scꝫ a deo ꝑmittēte. patet de Job. q̄nqꝫ a causa inferiori scꝫ a carne inualescente: pꝫ de petro qui peccauit fragilitate carnis. scꝫ timore. q̄nqꝫ a dyabolo instigāte: pꝫ de paulo Videť aūt penitēti sic temptato ꝙ xp̄s dormiat. Nam xp̄s in celo semꝑ vigilat. qꝛ beatoruꝫ semꝑ recordať ⁊ eos docet. In iferno aūt semꝑ dormit: qꝛ dānatoꝝ obliuiscitur ⁊ eos punit. In naui vero penitētie quādoqꝫ dormit q̄nqꝫ vigilat. Vigilat q̄n in tribulationibus adiuuat: dormit q̄n cōtemplať et expectat. Penitētes ḡ temptari vidētes temptationes inualescere debēt clamare ad xp̄ꝫ dicētes. Dn̄e salua nos perimus. Et tūc xp̄s imꝑat vētis. i. demonibus ⁊ tēptationibus ⁊ sic tēpestas euanescit. ⁊ sic cōtemplātes xp̄i bonitatē ⁊ admirantes debēt eum laudare gratias reddentes ei qui per infinita secula viuit. Amen.

Dñica quarta post octauas epyphanie

Domine nōne bonū

semen seminasti in agro tuo vn̄ ḡ hꝫ zizania? Matth. xiij. et in euāgelio hodierno. Moyses geñ. i. dicit sic. Vidit deus cuncta que fecerat ⁊ erāt valde bona. Suꝑ quo ꝟbo moueo istā q̄ōnez. A

Cū oīa fuerint a deo creata bona in quib⁹ luceret diuina sapiētia: vn̄ ꝯtingūt tot ⁊ tanta mala plena omni indecētia. Ad istā questionē r̄ndent duo doctores eccl'ie. Primus est Salomō: Sapie. ij. dicēs. Deus creauit hoīem inexťminabilē, ⁊ ad ymaginē sue similitudinis fecit illū. Inuidia aūt diaboli mors introiuit in orbez terrarū. Imitanť aūt illū q̄ sunt ex parte illius: hec ille. Scd̄s est petr⁹ rauēnas suꝑ illo ꝟbo. Duct⁹ est iesus in desertum a spū maligno dicēs. Dyabol⁹ est mali actor: neq̄tie origo: rerū hostis: corruptio scī hoīs semꝑ inimicus: qui laq̄os tēdit: lapsus parat: caueas fodit: aperit ruinas: corpa stimulat: aīas pūgit: cogitatiōes suggerit: iras immittit: dat ꝟtutes odio: vitia addit amori errores seminat: discordas nutrit: pacē turbat: affectus dissipat: humana violat: diuina temptat: h̔ ille. Pro huius maiori declaratione pono quatuor flores. B

Prim⁹ flos est iste. mundus

iste sui dispositiōe dr̄ ager ꝟ a cōparatione. Patet dupl'r. s. testimonio nature ⁊ mysterio figure. Testimonio nature sic. Ager est natural'r locus ꝯtemplationis. In cuius signū dr̄ geñ. xxiiij. ꝙ ysaac inclinata iā die exiuit in agrū ad meditandū. Scd̄o ager ē locus exercitatiōis. In cuius signū dr̄ geñ. xxxvij. ꝙ Joseph exiuit in agrū ad frēs visitandū. ps. Exiuit homo ad opus suuꝫ et ad oꝑationē suam vsqꝫ ad vesperā. Tertio est locus floris ꝓductiōis. Canticoꝝ. vij. Veni dilecte mi egrediamur in agrū ⁊ videamus si flores fructus parturiūt. Spūaliter mūd⁹ iste est locus ꝯtemplationis celestiū q̄m in eo sunt ꝯtemplatiui qui ex ꝯsideratione terrestrium consurgūt in ꝯtemplatōnē celestiū ad Roma. i. Inuisibilia dei ꝑ ea q̄ facta sūt a creatura mūdi intellecta ꝯspiciunť. Exemplū magdalena sedens secus pedes dn̄i audiebat ꝟbū illius. Itē iste mūdus est locus exercitatiōis: quia vt dr̄ geñ. ij Deus posuit hoīem in paradiso voluptat̄ vt oꝑareť ⁊ custodiret illū. Exēplū sicut miles est in cāpo certamīs ita homo est in mūdo exercitationis. Job. vij. Militia est vita hoīs suꝑ terrā vn̄ martha erat sollicita circa freq̄ēs ministeriū. Luč. x. Itē mūdus est loc⁹ floris. per florē enī intelligo xp̄m q̄ fil' est flos ⁊ fruct⁹ Est nāqꝫ fruct⁹ ꝟginalis vteri. de q̄ Luce. ij.

Benedict⁹ fructus ṽtris tui. Etiaz est flos ṽge aaron de quo cãtat eccl'ia. Uirgo dei genitrix ṽga est flos filius eius ⁊ sup hũc florẽ requiescit spũs almus. Est eñ flos cãdidus ṽginitate: viridis p̃dicatione: rubicundus passione: fulgẽs resurrectione. vñ Berñ. sup illo ṽbo ego flos cãpi dicit sic. Christus est flos redolẽs olfactui decorus aspectui. flos fuit ortus in agro. i. in mũdo. Naz sicut flos ĩ campo nõ semiat ab aliquo. ⁊ tñ floret sine humano adminiculo nõ defossus sarclo nec impiguatus fimo. Sic xp̃s sine virili semie ĩ mũdo nascit: sine lesione pgredit ⁊ vbere de celo pleno alit. de isto flore dr Esa. xi. Flos de radice eius ascẽdet. Scdo pz mysterio figure. dr eñ geñ. iiij. q in agro abel innocẽs occidit a cayn fratre suo. ⁊. iij. Regũ. xxi. dr q naboth in agro lapidat. ⁊ Luce. xv. dr q frater maior minori ad p̃rem revertẽti inuidus efficit. Sic xp̃s innocẽs in agro huius mũdi a populo iudaico eiusdez matris filio occidit. Sic stephan⁹ in agro huius mundi lapidat. Sic demõ hoĩ ad penitẽtiã cõuerso inuidet. Ecce quõ mũdus iste agro cõparat vt iam satis patet. C

Secundus flos est iste.

Ager mũdi hui⁹ a sũmo deo creat⁹ optimo semine fuit ab eo satus. pz dupl'r. s. testimonio nature ⁊ mysterio figure. Quãtũ ad primũ dr geñ. i. In p̃ncipio creauit deus celũ ⁊ terrã. Due sunt ptes mũdi. s. supior ⁊ hec est celũ in quo fuerũt plãtata duo. scilz angeli ⁊ astra. Natura angelica fuit seminata q̃druplici semine. s. essentie subtilitate: intelligẽtie pspicacitate: liberi arbitrij facultate: discretiua psonalitate. Patet p tres testes. Prim⁹ est magister sententiarũ. lib. ij. distin. iij. ca. i. dicẽs. Et q̃tuor quidem vident ãgelis attributa initio subsistẽtie sue. s. eẽntia simplex indiuisibilis ⁊ ĩmaterialis. et discretio psonal' et p rõem natural'r insitã intelligẽtia memoria ⁊ volũtas siue dilectio: liberũ q̃z arbitriũ. i. libera inclinãde volũtatis siue ad bonum siue ad malũ facultas. Poterãt eñ p liberũ arbitrium sine violẽtia ⁊ coactione ad vtrũlibet p̃p̃a flecti volũtate: h ille. Secũdus est Damascen⁹ lib. ij. c. iij. dicẽs. Angelus ẽ creatura ĩtellectualis: semp mobilis arbitrio libera: incorpea deo ministrãs: gr̃a nõ natura immortalitatẽ suscipiẽs. Cui⁹ sube spẽm et terminũ solus qui creator est: nouit: hec ille. Tertius est Berñ. dicẽs. Inuestigemus inuestigabilia ⁊ illos spũs cernem⁹ eẽ potẽtes distinctos in psona: dispositos dignitate: ab initio stantes in ordine suo: immortalitate ppetuos: mente puros: affectu benignos: religione pios: vnanimitate indiuiduos: pace securos: diuinis laudib⁹ ⁊ obsequijs deditos h ille. Scda ps celi est in qua plãtata fuerũt astra geñ. i. Fecit deus duo magna lumĩaria luminare maius vt p̃esset diei: ⁊ lumĩare minus vt p̃esset nocti: ⁊ stellas: ⁊ posuit eas in firmamẽto celi vt lucerẽt sup terrã: ⁊ p̃essent diei ⁊ nocti: ⁊ diuiderẽt lucẽ a tenebris: ⁊ essent in signa ⁊ tpa ⁊ annos: h ibi. Quo autẽ semine fuerint seminata docz magr̃ sñiaruz li. ij. di. xiiij. c. xi. dicẽs. Ideoq̃z tpa q̃ fiunt p sydera ñ spaciũ horarũ ꝑ vicissitudinẽ aeree q̃litatis debem⁹ accipe: qr talia motib⁹ syderũ fiũt: sicut dies ⁊ anni q̊s vsitate nouim⁹ sunt ei ibi signa serenitatꝫ ⁊ tempestatꝫ. Et ĩ tpa distinguimus ãnũ. s. ver: estatẽ: autũnũ hyemẽ. vel sunt in signa ⁊ tpa. i. in distinctõnẽ horarũ tẽpis qr p̃usq̃ fierẽt sydera ordo tẽpoꝝ nullis notabat ĩdicijs: vel meridiana hora vel q̃libet hora: h ille. De isto agro dr ĩ figura matthei. xiij. sic. Sil'e est regnũ celoꝝ thesauro abscõdito in agro quẽ q̃ ĩuenit abscõdit ⁊ pre gaudio illi⁹ vadit ⁊ vẽdit vniuersa q̃ hz ⁊ emit agrũ illũ. Per istũ agrum intelligit celũ pulcherrime seminatũ. s. natura angeloꝝ ⁊ stellarũ varietate semp lucidum lumine gr̃e quo ad naturã angeloꝝ qr oẽs angeli fuerũt creati in gr̃a: vt declarat magr̃ sñiarũ lib. ij. ⁊ lumine nature quo ad naturã stellarum: qr fuerũt create fulgẽtes lumine. In illo agro est thesaur⁹ abscõditus. s. deus q̃ est aĩe nr̃e thesaur⁹: ⁊ ibi est incognitus a nobis: qr deũ nẽo vidit vnq̃. i. Ioh. iiij. Pro isto habẽdo debem⁹ dare oĩa nr̃a et ipz emere sicut xp̃s ɔsuluit cuidã dicẽs. Uende oĩa q̃ habes ⁊ da paupibus ⁊ hẽbis thesaurum in celo. Matth. xix. Scda ps mũdi. s. inferior ẽ terra in q̃ fuerũt plãtata duo. s. natura corpalis ⁊ natura spũalis. Natura spũalis ẽ natura hũana q̃ tũc fuit creata in gr̃a. Nam ꝫm augustinũ simul erat deus condens naturã ⁊ infundens gr̃am. Anima hũana fuit sata multiplici semine put Berñ. dicit in libro meditationũ. O aĩa dei ymagĩe insignita dei sil'itudine decorata: fide desponsata: spiritu dotata cũ angelis deputata: p̃ticeps rõnis: capax btitudinis: heres et̃ne hereditatꝫ: q̇d tibi cũ mũdo. h ille. Natura corpalis est corpus humanũ q̊d fuit multiplici semĩatuz

semine. s. perpetua sanitate: cibor͛ suauitate: corporis immortalitate: loci amenitate ꝛc. vt pȝ. Sūt et alie nature corꝑales in terra. s. natura lapidis: natura pisciū: natura volatilium: natura quadrupedū ꝛc. de isto agro dr̄ Matth. xxvij. Emerūt agrū figuli in sepulturam ꝑegrinor͛. ꝓpter hoc vocatꝰ est ager ille acheldemach ħ est ager sanguinis: hec ibi. Per istum agrū intelligit͛ mūdus iste: queȝ emit xp̄s a deo p̄re suo sanguine. Nam sua passione habuit nouū ius emēdi subiectōeȝ mūdi. Joh. xi. Nūc p̄nceps mūdi huiꝰ eijciet͛ foras. p̄us eñ mūdū habuit p̄ris donatiōe p̄s. Minuisti eū paulominꝰ ab angelis ꝛc. Oīa subiecisti sub ꝑedibꝰ eius ꝛc. vt deducit apl's ad heb. i. Demū habuit mūdū ꝓpa emptiōe: sicut ꝛ homo p̄us fuit dei: qꝛ ab eo creatus: demū est factꝰ eius qꝛ ab eo redēptus vñ apl's. i. Corinth. vi. dicit. Empti estis precio magno. Iste ager est emptꝰ in sepulturā ꝑegrinor͛. i. viator͛ huiꝰ mūdi. Ecce qualit͛ iste ager mūdi ē satꝰ bono semie: vt pȝ testimonio nature. Scd̄o pȝ mysterio figure Josue. xv. dr̄ ꝙ axa sedēs sup asinū ꝛ flens petebat a p̄re suo agrū irriguū supius. et agruȝ irriguū inferius. Per axā intelligit͛ aīa nr̄a. Per p̄rem eius p̄r noster deus. Per agrum irriguū supius celū quod irrigat͛ fluuio glr̄ie Per agrū irriguū inferius, terra que irrigat͛ fonte gr̄e ꝛ doctrine. Debet ḡ aīa deuota flentibus ꝛ suspirijs petere a deo p̄re ħ inferius rigari ꝛ vndari gr̄a ꝛ doctrina scā ꝛ illic in celis supius irrigari ꝛ satiari b̄titudine ꝛ glr̄ia Et sic ager mūdi huius erit optimo semine seminatus. D

¶ Tertiꝰ flos est iste. Ager mūdi bono semine diuinitꝰ seminatꝰ a dyabolo pctōr͛ zizanijs est postmodū deꝑuatꝰ. Patȝ dupl'r s. testimonio nature ꝛ mysterio figure. Quantū ad testimoniū nature dic̄ ptholomeus ꝙ saturnꝰ est planeta primus a nobis elōgatissimus ꝛ altissimꝰ colore plūbeus ꝛ liuidus: terre multū nociuus p̄b̄tim qñ est cōiunctus stelle vel ꝯstellationi male ꝟtutis. Spūal'r ꝑ planetas intelligunt͛ angeli p̄ncipales: ꝑ stellas intelligūt͛ angeli minus p̄ncipales. ꝑ cōstellatiōes intelligūtur affectiōes angelor͛ minor͛ cōiūcte in volūtate ꝛ ope. ꝑ saturnū intelligit͛ lucifer angelus q̇ fuit excellētia nature ꝛ cognitōis p̄mꝰ ꝛ ab humana natura magis elongatꝰ ꝛ eleuatus. Iste fuit inuidia liuidus appetendo esse vt deus cui cōiuncti fuerūt multi angeli ideo fuit toti mūdo multū nociuus. Naȝ inuidia eius introiuit mors in orbē terrarum Sapie. ij. pȝ ꝑ duos testes. Primꝰ est Joh. apoc. xij. sic dicēs. Factū est ꝓliū magnuȝ in celo michael ꝛ angeli eiꝰ ꝓliabant͛ cū dracone: ꝛ draco pugnabat ꝛ angeli eiꝰ ꝛ nō p̄ualuerūt neqȝ locus eor͛ inuētus est amplius in celo: ꝛ ꝓiectus est dracho ille serpēs antiquus q̇ vocat͛ dyabolus ꝛ sathanas q̇ seducit vniuersum orbē ꝓiectus est in terrā ꝛ angeli eius cū illo missi sūt: ħ ille. Scd̄s testis est Esayas ꝓpha. xiiij. dicēs. Quō cecidisti de celo lucifer q̇ mane oriebaris: corruisti in terrā q̇ vulnerabas gētes: q̇ dicebas ī corde tuo. In celū cōscendam. sup astra celi exaltabo soliū meū: sedebo in mōte testamēti: in lateribus aq̇lonis. Ascendā sup altitudineȝ nubiū: ꝛ ero silis altissimo. verūtn̄ ad infernū detracta est supbia tua: ħ ille. Pro intellectu istor͛ dicit sanctꝰ Thomas p̄ma ꝑte. q. lxiij. arti. iij. ꝙ oms angeli fuerūt creati ī gr̄a gratū faciēte: qꝛ oīa q̇ ꝓcessu t͞pis per opus diuine ꝓuidētie ~~creature~~ sub deo oꝑāte producta sunt in p̄ma rerū ꝯditione ꝓducta sūt s̄m seminales q̄sdā rōnes. vt augꝰ. dicit sup geñ. ad lr̄am. sicut arbores ꝛ alia hmōi. Manifestū est aūt ꝙ gr̄a gratum faciēs hoc modo cōparat͛ ad b̄titudinē sicut rō seminalis ī natura ad effectū naturalē. vnde. i. Joh. iij. Gr̄a semē dei noīat͛. sic ḡ sicut s̄m augu. statim in p̄ma creatiōe corꝑalis creature īdite sunt ei seminales rōnes oīm naturaliū effectuū: ita statim a p̄ncipio sunt angeli creati ī gr̄a. vñ augꝰ lib. xij. de ciui. dei dicit sic. Bonā volūtatē q̇s fecit in angelis nisi ille q̇ cos: vt sua voluntate. i. amore casto illi adhererent creauit sil' in eis ꝯdēs naturā ꝛ largiēs gratiā: ħ ibi. Qual'r aūt peccauit p̄mꝰ angelꝰ declarat eadē ꝑte. q. lxiij. arti. i. ad ~~tertiū~~ dictuȝ dicēs sic. Pctm̄ in actu liberi arbitrij ꝯtigit eē dupl'r. Uno mō ex ħ ꝙ aliq̇d malū eligit͛ Exemplū hō ꝑeccat eligēdo adulteriū q̇d s̄ȝ se est malū. ꝛ tale pctm̄ semp ꝓcedit ex aliq̇ ignorātia vel errore. alioq̇n illud quod ē malum nō eligeret͛ vt bonū. Errat q̇dē adulter in particulari eligēs hanc delectationē inordinati actus quasi eligēs aliquod bonuȝ ad nūc agendū ꝓpter inclinationē passionis vl' habitus. etiā si in vniuersali nō erret. sed veraȝ de hoc sententiā teneat. Hoc aūt modo in angelo ꝑeccatū esse non potuit: quia ī angelis non sunt passiones quibus ratio aut

intellectus ligeť. Nec etiam primũ peccatuz
habitualiter pcedere potuit ad pctm̄ iclinãs
Alio modo ↄtingit peccare p liberũ arbitri
um eligendo aliq̃d quod ꝫm se est bonũ. sed
nõ cũ ordine debite mẽsure vel regule: ita ꝙ
defectus inducẽs pctm̄ sit solũ ex pte electio
nis que nõ hꝫ debitũ ordinẽ nisi ex parte rei
electe. Exemplũ si q̃s eligeret orare nõ attẽ
dens ad ordinẽ ab eccl'ia institutũ. ⁊ hmõi
pctm̄ nõ p̃exigit ignorantiã sed solũ abñtiã
ↄsiderationis eoꝝ que ↄsiderari debent. Et
hoc modo angelus peccauit cõuertendo se
per liberũ arbitriũ ad ppriũ obiectũ absq; or
dine ad regulã diuine volũtatis: h ibi. Pec
cauit aũt appetẽdo esse vt deus q̃ declarat
sanctus Thomas eadẽ parte. ij. q. arti. iij. in
rñsione p̃ncipali: dicẽs sic. Angel⁹ peccauit
omnino appetendo esse vt deus. Sed hoc
põt intelligi dupl'r. Uno modo p eq̃paran
tiam. alio modo p similitudinẽ. Primo q̃dẽ
modo nõ potuit appetere esse vt deus: quia
sciuit hoc esse impossibile naturali cognitiõe
nec p̃mũ actuz peccãdi in ipo p̃cessit passio
vel habitus ligans cognoscitiuã ꝟtutẽ ipi⁹.
vt in particulari deficiẽs eligeret impossibile
sicut interdũ accidit in nobis. immo dato ꝙ
hoc esset possibile: tñ esset ↄ naturale deside
rium. Inest em̄ cuiq; naturale desideriũ ad
cõseruandũ suũ esse: quod nõ conseruareť si
transmutareť in altiorẽ naturaz vnde nulla
res que est in inferiori gradu nature potest
appetere supioris nature gradũ. Exemplũ
sicut asinus nõ appetit eẽ equ⁹: q2 si trãsfer
reť in gradũ supioris nature iam ipe nõ eẽt
ꝫ in hoc ymaginatio decipiť. q2 em̄ hõ appe
tit esse in altiori gradu q̊ ad aliq̃ accidenta
lia que pñt crescere absq; corruptõe subiecti
estimať ꝙ possit appetere altiorẽ gradũ na
ture in que puenire nõ posset nisi esse desine
ret. Manifestũ est autẽ ꝙ deus excedit ãge
lum nõ ꝫm aliq̃ accidẽtalia ꝫ ꝫm gradũ na
ture: etiã vn⁹ angelus aliũ. Uñ impossibile ẽ
ꝙ angelus appetat esse eq̃lis angelo supio
ri nedũ ꝙ appetat esse equalis deo. Appete
re aũt esse vt deus p similitudinẽ ↄtingit du
pliciter. Uno modo q̃ztũ ad id in quo natũ
est deo assimilari ⁊ sic si aliq̃s q̃tum ad hoc
appetat esse deo similis nõ peccat dũ mõ sili
tudinẽ dei debito ordine appetat adipisci. s.
vt eã habeat a deo. peccaret vero si q̃s etiam
appeteret ꝫ iustitiã esse sil'is deo quasi ppa
ꝟtute ⁊ nõ ex ꝟtute dei. Alio modo potest
aliq̃s appetere esse similis deo q̃tuz ad hoc
in quo nõ est natus ei assimilari. Exemplũ
Si q̃s appeteret creare celũ ⁊ terraz quod ẽ
pprium dei. in quo appetitu esset peccatum.
Et hoc modo dyabolus appetijt eẽ vt deus
nõ vt ei assimilareť q̃tum ad hoc quod est
nulli subesse simpl'r: q2 sic appeteret suuz nõ
esse: cũ nulla creaura esse possit nisi p hoc ꝙ
sub deo esse participat: ꝫ in hoc appetijt vt fi
nez vltimũ btĩtudinis id ad quod ꝟtute sue
nature poterat puenire auertẽs suũ appeti
tum a btĩtudine supnaturali que est ex grã
dei. vel si appetijt vt vltimũ finẽ illaz dei simi
litudinẽ que dať ex grã: ⁊ voluit hoc habere
p ꝟtutẽ sue nature nõ ex diuino auxilio ꝫm
dei dispositionẽ. Et cõsonat dictis anselmi q̃
dixit ꝙ appetijt illud ad quod peruenisset si
stetisset. ⁊ hec duo in idẽ redeũt q2 ꝫm vtrũ
q; appetijt finalẽ btĩtudinẽ p suã ꝟtutẽ hr̃e
quod est ppum dei. Quia ꝟo quod est p se
est p̃ncipiũ et causa eius quod est per aliud
ex hoc etiã consecutũ est ꝙ appetijt aliquez
p̃ncipatũ sup alia habere in quo etiã puerse
voluit deo assimilari: hec ibi. Ecce qualiť de
mon supseminauit zizania in agro celesti. i.
inter angelos qui ei cõsenserũt in peccato.
Quantũ ad mysteriũ figure sciendũ ꝙ dya
bolus post casum suũ conať vntatez ecclesie
scindere ⁊ humanũ gen⁹ euertere. vñ. xvi. q.
ij. c. visis dr̃ sic. Conať nãq; a p̃ncipio ruine
sue vnitatẽ ecclesie rescindere: charitatẽ vul
nerare: sanctoꝝ operũ dulcedinẽ inuidie fel
le inficere ⁊ oĩbus modis hũanũ gen⁹ euer
tere ⁊ pturbare. dolet enim satis ⁊ erubescit
charitatẽ quã in celo nequit hr̃e: constantes
ex lutea materia in terra tenere; hec ibi. In
figurã huius dicit Ioh. apoc. viij. ꝙ vidit se
ptem angelos habẽtes septẽ tubas q̃ para
uerũt se vt tuba canerẽt ⁊ ad cuiuslibet tube
sonũ secuta est vna magna tempestas. Per
istos septẽ angelos intelliguñť septẽ demo
nes p̃ncipales q̃ sunt angeli ad nos exerci
tandos p temptationẽ missi. Per septẽ tu
bas designanť septẽ temptationes coruz ↄ
humanũ genus quo ad septẽ pctã mortalia
⁊c̃. Primus angelus tuba cecinit ⁊ facta est
grando ⁊ ignis cõmixta in sanguĩe ⁊ missuz
est in terrã ⁊ tertia pars terre combusta est:
et tertia pars arboꝝ cõcremata est ⁊ omne
fenũ viride combustũ est. Per istum primũ
angeluz intelligiť lucifer natura: excellentia:
culpa suggestione p̃mus: q̃ tuba cecinit quã
do in paradiso celesti alios angelos vt appe
terent esse sicut de⁹ mouit ⁊ consuluit ⁊ fact⁹

est ignis grando sanguis. Per h̄ tria intelli
gunẗ tria que sunt in sup̱bia.s. interioꝛ appe
tit⁹ in aĩo: exterioꝛ fastus in v̾bo: vlterioꝛ ela
tus gestus in facto. Per ignē intelligiẗ desi-
derium appetitus ⁊ ardēs amoꝛ dn̄andi: ve
nerandi: exaltādi. p̄s. Ignis exarsit in syna-
goga eoꝝ.i. sup̱boꝝ flamma combussit pec-
catores. Per grandinē intelligiẗ s̾mo sup̱bi
elatus om̄is dep̄mens q̄tum in p̄tāte sua est
⁊ dissipans ⁊ destruēs ⁊ detrahēs sicut grā-
do segetem. Exo.ix. Cunctā terraꝫ percussit
grando. Per sanguinē intelligiẗ sup̱bi in fa
cto crudelitas. Nā frequēẗ cū sup̱bia mittiẗ
sanguis: qꝛ sup̱bi sunt vindicatiui ⁊ sangui-
nem effundūt: ⁊ homicidia p̱p̱etrāt: sunt ap
petitiui dn̄ij. ideo sanguinē suū ⁊ genus cū
maioribus miscētvt vere dicanẗ viri sangui
nuꝫ. p̄s. Uiri sanguinū ⁊ dolosi nō dimidia
bunt dies suos. Ista tria que p̄us fuerūt in
celo missa fuit in terrā.i. in euam que primo
exarsit in animo igne desiderij sciendi: sicut
deus: q̄n dyabolus dixit eis. Eritis sicut dij
scientes bonū ⁊ malū. ecce ignis. Secundo
ostendit sup̱biā suā in v̾bo q̄n cōsuluit viro
vt comederet. Ecce grando que om̄is huma-
ni generis v̾tutes ꝯsumpsit. Tertio ex h̄ fuit
secuta moꝛs naturalis ⁊ sp̄ualis quādo san
guis abel iusti effusus est. Ecce sanguis. In
homine etiā erat seminatū bonū semen. vn̄
Ambrosius vt habeẗ de penitētia. distin.ij.
§. Item Ambrosi⁹ ad sabinū dicit sic. Pri
mus hō recēs dei opus cōfabulatoꝛ assidu⁹
qui sanctoꝝ cōplātatus erat v̾tutibus ⁊c. h̄
ibi. Sed lucifer sup̱semiauit zizania.i. pctm̄
sup̱bie. p̱ut declarat aug⁹. li.xiiij. de ciui. dei.
c.xi. dicēs. Sup̱bus ille angelus ac per hoc
inuidus p̱ eandē sup̱biā a deo ad semetip̄ꝫ
cōuersus et quodā quasi tyrānico fastu gau
dere subditis q̄ esse subditus eligēs: de spi-
rituali paradiso cecidit q̄ male sua v̾sutia in
hoīs sensu serpere affectans cui⁹ vtiq̄ꝫ statiꝫ
q̄m ip̄e ceciderat inuidebat colubꝛū in para
diso coꝛpoꝛali vbi cuꝫ illis duobus hominibus
masculo ⁊ femīa aīalia etiā terrestria cetera
subdita ⁊ innoxia ꝯuersabanẗ. Animal sciꝫ
colubꝛū ⁊ toꝛtuosis anfractibus mobile opi
fiio congruū p̱ quē loquereẗ elegit: eoq̄ꝫ per
angelicā p̄ntiam p̄stantioꝛēq̄ꝫ naturā sp̄ua
li neq̄tia sibi subiecto ⁊ tāq̄ instrumēto abu
tens: fallacia s̾mocinatus est femine a par-
te.s. inferioꝛe illi⁹ humane copule incipiens
vt gradatim p̱ueniret ad totū: nō existimās
virū facile credulū nec errādo posse decipi: s̄

alieno cedere erroꝛi. h̄ ille. Per terrā ītelligū
tur subditi qui calcanẗ. istoꝝ q̄dā sunt inno
centes sicut p̱uuli. ecce p̄ma pars: ⁊ isti igne
sup̱bie p̱banẗ sicut aurū. Quidā sunt penitē
tes scꝫ q̄ peccauerūt demū p̄niam egerunt:
ecce scd̄a pars. ⁊ isti ab isto igne purgantur
Quidā sunt repꝛobi ⁊ p̄seuerātes. ⁊ isti igne
sup̱bie sunt cōbusti ⁊ humoꝛe gr̄e ⁊ viridita
te v̾tutū arefacti. Per arboꝛes intelligunẗ
p̄lati ⁊ sup̱ioꝛes ad modū arboꝝ sup̱ alios
dignitate eleuati: istoꝝū quidā sunt cōtēpla-
tiui. Ecce p̄ma p̱s. Quidā sunt actiui. Ecce
secūda p̱s. ⁊ isti seruiūt deo. Quidam sunt
bellatiui vanitatib⁹ ⁊ guerris dediti. ecce ter
tia pars. ⁊ isti igne sup̱bie sunt cōbusti. per
fenū viride intelligunẗ potētes reges baro-
nes milites mūdo virētes. Et isti fere om̄s
igne elationis venerationis dn̄atiōis appe-
titus ⁊ sup̱bie sunt combusti: qꝛ semp̱ sunt ī
cōmotionibus: p̄dationibus: emulationib⁹:
bellis: guerris: homicidijs: quoꝝ fundamen
tum ⁊ radix est sup̱bia. Esa.ix. Om̄is violenta
p̄datio cū tumultu ⁊ vestimentū mixtū san-
guine erit in cōbustionē ⁊ cibus ignis. ecce
p̄ma zizania. superseminata.s. superbia ⁊c.

¶ Scd̄s angelus tuba cecinit. ⁊ ecce mons
magnus igne ardēs missus est in mare. Et
tertia pars maris facta est sanguis ⁊ moꝛ-
tua est tertia p̱s creature eoꝝ q̄ hēbāt ani-
mas in mari. ⁊ tertia p̱s nauiū interijt. per
istū scd̄m angelū intelligiẗ sathan. de q̊ ha-
beẗ Job p̄mo: missus a lucifero ad seminā-
dum pctm̄ inuidie que oꝛiẗ ex superbia. iste
sathan tuba cecinit q̄n in paradiso terrestri
s̾pētis oꝛe voce humana ⁊ sacrilega sugges
sit p̄mis parētibus vt comederēt de pomo
vetito: et tūc sup̱seminauit inuidiā in coꝛdi-
bus eoꝝū q̄n desideriū sciendi bonū ⁊ malū
eis immisit. vn̄ magr̄ sn̄iarū lib.ij. distin.xxi.
c. p̄mo dicit sic. Uidens q̄ dyabolus hoīem
p̱ obedientiā et humilitatē posse ascendere
vnde ip̄e coꝛruerat p̱ sup̱biā: inuidit ei ⁊ qui
p̄us p̱ sup̱biā fuerat dyabolus.i. deoꝛsū lap
sus zelo inuidie factus est sathan.i. aduersa
rius. vn̄ et mulierē tēptauit in qua min⁹ q̄
in viro rōnē vigere nouit. Eius eniꝫ malicia
ad temptandā v̾tutē timidā humanā natu-
ram in ea parte vbi debilioꝛ videbaẗ aggres
sa est: vt si foꝛte illic aliquatenus preualeret
postmodū fiducialius ad alterā que robusti
oꝛ fuit pulsandā vel potius subeuertendam
accederet. Primū ergo solitariā feminaꝫ ex
ploꝛauit vt in ea p̄mū omueꝫ vim sue tēpta

tionis experiref: hec magister. Per montem illum magnū intelligif adam p̄mus parens rōne sup omnia inferiora eleuatus: p̄mitate ꝛ p̄ncipalitate exaltatꝰ: origīali iustitia roboratus: multiplici ꝟtute decoratus. Iste erat ardens igne inuidie. i. desiderio sciēdi bonuꝫ ꝛ essendi vt deus eue admonitione. ideo de fructu comedit. Iste mons magnꝰ sic ardēs missus est in mare. i. in amaritudinē huius mūdi. Nam mox terrā coluit que spinas et tribulos germinauit ꝛ in sudore vultus sui panē comedit: subiectus infirmitati ꝛ morti vt pꝫ gen̄. iij. Per tertiā partem maris intelligunf hoīes qui sunt in amaritudine huius mūdi quoꝝ est triplex differētia. Quidā sūt q̄ eas sustinēt ꝛ assumūt amore celestis patrie sicut religiosi mēdicātes. Quidā amore mūdane pecunie vt mercatores in mari negociātes. Quidā zelo inuidie infernū lucrātes vt milites q̄ in guerris ꝛ bellis sustinent multas amaritudines. Et ista tertia ps maris facta est sanguis: qꝛ ppter inuidiā bonorum possessionū castroꝝ bellant: sanguinem fundunt: homicidia ppetrant. p̄s. Uirū sanguinum ꝛ dolosum abominabitur dn̄s ꝛc. Ps. 5.

Per creaturas habētes animas ꝛ vitam in mari intelligunf clerici q̄ viuūt de peccatis ꝛ laboribus hoīm. Isti sunt in triplici differētia. Quidā sunt minores ꝛ simplices beneficiati. quidā sunt mediocres ꝛ curati. quidā maiores ꝛ ecclesiarū p̄lati. Et ista tertia ps mortua est pctō inuidie: qm̄ nunq̄ ꝯtentāf sed sup inuidēt pinguioribus appetētes maiora. Per naues que eminēt in mari intelligunf hoīes huius mūdi qui sciā p̄eminent alijs. Isti sunt in triplici differētia. Quidaꝫ sunt theologi vt magistri religiosi vel clerici. Quidā sunt iuriste vt aduocati ꝛ causidici. Quidā sunt medici vt chirurgici phisici. Et ista tertia pars inuidia interijt: nunq̄ eīn in vno cōsilio sup infirmo cōueniūt: ſ; sibi inuicem detrahūt ꝛc. ¶ Tertius angelus tuba cecinit ꝛ cecidit de celo stella ardens tanq̄ʒ facula ꝛ cecidit in tertiā partē fluminū ꝛ ī fontes aquarū et nomen stelle d̄r absincthium et facta est tertia pars aquarū in absincthiū et multi hoīes mortui sunt d̄ aq̄s quia amare facte sunt. Per istum tertiū angelū intelligif leuiathā de quo d̄r. Esa. xxvij. Missus a lucifero ꝛ sathana ad semen iracūdie seminandū: qꝛ a supbia ꝛ inuidia orif ira. Iste leuiathan tuba cecinit qn̄ cayn cōtra abel cōmouit. Nam cayn furore ꝛ ira repletus occidit Abel in agro: vt pꝫ gen̄. iiij. Ecce semen ire in agro supseminatuꝫ. Per stellā de celo cadentē intelligif p̄ma ples ade ꝛ eue. Adā eīn fuit sol: eua luna: cayn ꝛ abel stelle. Nam cayn velut stella ardens furore contra abel cecidit de celo qꝛ de grā ad culpā. Per fontes intelligunf mulieres p flumina viri. Nam sicut a fontibus oriunf riui: sic a mulieribus pgrediunf viri. Et sicut flumina sunt maiora ꝛ fortiora fontibꝰ: sic viri mulieribꝰ. Istorum fluminū. s. viroꝝ est triplex differentia quidā sunt pueri: quidā senes. quidam iuuenes. ꝛ in istam tertiā ptē cecidit stella ardēs i. ira vrens. Tales eīn qꝛ fortes sunt et potētes sunt supbi naturalr ꝛ cōtra resistētes inuidi et iracundi. Et ad instar fluuiorū diminuūt ripas et arbores qꝛ oēs sibi resistētes. Mulierū etiā quedā sunt paruule et puelle: quedā adulte. quedā antique. Et in istā tertiam partem cecidit stella ardēs iracundie: qꝛ mulieres senes praue in senectute sūt magis maliciose brigose iracūde. Per abscīthium intelligif psona iracūda: qꝛ talis ē amara corde malicia ꝛ amaritudine plena. Et ex talibus iracūdis multi mortui sunt: qꝛ mlte brige: discordie: p̄lia et homicidia in h̄ mundo pcesserunt vt pꝫ. ¶ Quartus angelꝰ tuba cecinit et pcussa est tertia pars solis ꝛ tertia pars lune et tertia pars stellarū: ita vt obscuraref tertia pars eoꝝ ꝛ diei nō luceret pars tertia et noctis silr. Et audiui vocem aquile volantis p mediū celi dicētis voce magna. Ue. ve. ve. habitātibus in terra. Per istum quartū angelū intelligitur mām̄ona. de quo d̄r Luce. xvi. Missus a p̄dictis tribus ad supseminandū in agro dn̄ico zizania auaritie Iste tuba cecinit qn̄ induxit cayn ad offerēdum deo nō de gregibus sed de fructibus et nō de vberioribus frugibus: ſ; de ꝯsumptis et debilioribus: vt d̄r gen̄. iiij. Sed quātum nocuit ista zizania auaritie audiamus. Naꝫ pcussa est tertia pars solis ꝛc. Per solem intelligif status p̄latoꝝ maioꝝ scꝫ summoruꝫ pontificū et cardinaliū qui vt sol p̄eminēt et fulgent in mūdo gloria et honore inter homines inter quos est triplex differētia. Quidam sunt paupes tm̄ spū et corde et isti ardent. Quidā sunt paupes facto et opere sed nō corde et isti lucent. Quidā nec corde nec opere: sed diuites corde et opere plus continue appetūt: symoniā cōmittūt: et isti nec ardent nec lucent. Et ista tertia pars solis obscurata est fumo auaritie. Per lunā ītelli-

gitur status ꝑlatoꝝ minoꝝ .s. archiepꝯoꝝum
et epꝯoꝝ: et isti sunt in triplici dr̄ia. Quidam
erogant paupibus generaliṫ. Quidaꝫ solis
attinentibus spāliter. quidam nec istis nec
illis: sed retinēt sibi singulariter: et ista tertia
pars est obscurata apud oēs fumo auaritie.
Per stellas intelligiṫ status religiosorum
qui sunt minores sole et luna. i. ꝑlatis maio
ribus et minoribus dignitate: sed plures nu
merositate. Istoꝝ est triplex differētia. Qui
dam sunt pauperes spū vita cōtemplatiua
deo seruiētes. Quidā vita actiua seruientes
ꝓximo amore dei. Quidā cupiditate et aua
ritia terrenoꝝ fuiētes mūdo: honores ⁊ diui
tias appetētes curias magnoꝝ frequētātes
Et isti obscurāṫ cupiditate ⁊ auaritia. Per
dieꝫ intelligiṫ status clericoꝝ q̄ a sole ⁊ luna
.i. a ꝑlatis maioribus ⁊ miōribus illustranṫ
et regunṫ. Inter istos est triplex differentia
Quidā pauperibus de bonis ꝓprijs tribu-
unt. Quidā nō de ꝓprijs sed de quarta parte
redditūū que est pauperū fm iura eos nutri
unt. Quidā nec de illis nec de istis eis ꝯferūt
sed ex auaritia sibi retinēt ⁊ canes ⁊ equos
pascunt. Et hec tertia pars diei est obscura-
ta auaritia. Per noctē intelligiṫ status secu
larīū qui a stellis. i. religiosis ꝙplurimū illu-
stranṫ. Istoꝝ est triplex differētia. Quidam
sunt qui dant paupibus extra casum vltime
necessitatis quod est superogatōis. Quidā
dant solum in casu vltime necessitatis. Qui
dam nec dant illis nec istis: immo auferunt
per furtū rapinā vsuraꝫ. Et ista tertia ps est
obscurata fumo auaritie. ideo deus pr̄ tanꝙ
aquila clamat dicēs. Ve clericis. ve religio
sis. ve laycis habitātibus in terra. i. appeten-
tibus terrena ex auaritia ⁊ cupiditate. Qui
tus angelus tuba cecinit ⁊ stella de celo ceci
dit in terram ⁊ aptus est puteus abyssi. Et
ascendit fumus putei fornacis magne ⁊ ob
scuratus est sol. Per istum q̄ntū angelū in-
telligiṫ beelzebub. d̄ q̄ d̄r. iiij. reg. iiij. missus a
ꝑmis ad supseminādū zizania gule. Iste tu
ba cecinit q̄n euā ad comedendū de fructu
vetito induxit. viditqꝫ mulier ꝙ bonum esset
lignū ⁊ ad vescendū suaue ⁊c. gen̄. iij. Sꝫ q̄n-
tum nocuit: audiamus. Stella cecidit. i. tem
ꝑata ꝑsona que ardet interiꝰ sanctis ⁊ pu-
ris meditationibus. et lucet exterius ordina
tis ⁊ lucidis fmonibus. Nam homo tempe-
ratus habet vtrūqꝫ: tūc cadit de celo q̄n per
vitiū gule cadit de iustoꝝ collegio in terraꝫ
i. in terrenam delectationeꝫ cibi ⁊ potꝰ. Per
puteum intelligiṫ venter gulosi q̄ d̄r puteus
abyssi: q2 vēter ⁊ stomachus gulosi est insa-
tiabilis sicut abyssus: qui etiā d̄r fornax ma
gna: eius sitis est inextiguibilis. Ab isto pu
teo exit fumus: ad lr̄am quia fumositates ꝓ
cedunt a ventre gulosi velut a fornace ma-
gna. qui fumus obscurat solem. i. rationem.
Unde Augustinus in glosa super illud v̄bū
ad Roma. xiiij. Noli ꝓpter escaꝫ destruere
opus dei. Omnia quidē munda sunt ⁊c. di-
cit sic. Non ꝓpter porcum sed ꝓpter pomum
ꝑmus homo mortē inuenit. Et esau prima-
tum suum non ꝓpter gallinam sed propter
lenticulam ꝑdidit. Scio enim Noe omne
genus carnis que cibo esset vsui manducari
concessum. Helyam cibo carnis refectum.
Johannem mirabili abstinentia preditum
animalibus. i. locustis in escam cedentibus
non fuisse pollutuꝫ. Et scio esau lenticule cō
cupiscētia deceptū. Et dauid ꝓpṫ aque desi-
derium a seip̄o reprehensum: ⁊ regeꝫ nostrū
non de carne sed de pane tēptatū. Sextus
angelus tuba cecinit. ⁊ ecce equi sunt visi: et
q̄ sedebant super eos habebant loricas igne
as ⁊ sulphureas ⁊ de ore eorum ꝓcedebat
ignis: fumus sulphur. Ab his tribus plagis
occisa est tertia pars hominū. Potestas eī
equorum erat in caudis eoꝝ. Nam caude
eorum erant similes serpētibus ⁊ in his no
cebant. Per istum sextum angelum intelli-
gitur Beemot. de quo Job. xl. fit mētio: mis-
sus a ꝑmis ad superseminādum zizania lu-
xurie. Iste tuba cecenit quādo filios dei i. fi-
lios seth ante diluuium ad luxuriam incita-
uit. Uidētes enim filij dei filias hominū ꝙ
essent pulchre ⁊c. Omnis quippe caro corru
perat viam suam coram domino. Geneſ. vi.
Et ꝓpter hoc peccatum deus ꝑdidit mūdū
diluuio. Sꝫ quātū nocuit: audiamꝰ. Ecce ⁊c.
Per equū ītelligiṫ corpꝰ luxuriosi. Per eq̄tā
tē ītelligiṫ spūs: q2 spūs. i. aīa regit corpꝰ. de
isto eq̄ dic̄ ps. Fallax equꝰ ad salutē. In abū
dātia aūt v̄tut̄ sue n̄ saluabiṫ. In luxuriosis
eī spūs q̄ sūt equitātes hn̄t loricas igneas ⁊
sulphureas. Per loricas ītelligūṫ cogitatōes
⁊ meditatiōes q̄ sūt ī mēte vt ī spū ⁊ capite.
Sūt ignee q2 de ignita libidīe ⁊ ī mēte sunt
feruide seu sulphuree q2 de fetido ⁊ illicito o-
pere. ꝫ de ore eq̄rū ꝓcedit ignis q2 de ore luxu
riosoꝝ v̄ba ignita feruore libidinis ⁊ fumꝰ
.i. v̄ba denigrātia bonos mores ⁊ famā: ⁊
sulphur q2 sunt v̄ba immūda ⁊ fetida. Eti-
am per ignem bene intelligitur prima actio

ignite libidinis. p fumum assuefactio obscurans rõnẽ. Per sulphur. inueteratio reddẽs famã fetidã. Inter hoĩes est triplex differẽtia. Quidã sunt ꝟgines. q̃dam nõ ꝟgines sed cõtinentes. q̃dam nec sunt ꝟgines nec ↄtinẽtes. ⁊ h̃ tertia ps a p̃dictꝫ trib⁹ plagis. i. trib⁹ modis luxurie occisa est. Per os equorũ intelligit̃ pctm̃ in locutiõe. p caudã pctm̃ in operatione. Ideo ptãs equoꝝ. i. hoĩm luxurioſoꝝ est in ore ⁊ caudis. i. in verbis ⁊ factis: ⁊ istis caudis. i. factis plus nocẽt. vt pꝫ

¶ Septim⁹ angelus tuba cecinit ⁊ facta sunt fulgura voces ⁊ tonitrua ⁊ terremot⁹ ⁊ grãdo magna. Per istũ septimũ angelũ intelligit̃ asmode⁹. de quo d̃r Thobie. iij. Missus a p̃mis ad supseminandum zizania accidie. Iste tuba cecinit qñ ĩ sodomitas ociũ ĩmisit Ezech. xvi. Hec fuit iniq̃tas sodome superbia. saturitas panis abundãtia ⁊ ociũ. Sed quantũ nocuit audiamus facta sunt fulgura ⁊c̃. Per fulgura ĩtelligũt̃ ignita tẽptamẽta que in psonã ociosam ĩmittunt̃ a dyabolo. Per voces intelligunt̃ cogitationes interiores loquẽtes in mẽte ociosi. Per terremotus intelligunt̃ illicite cõmotiones in corpore hoĩs ociosi. Per grandinẽ intelligit̃ exterior operatio ociosi. in malũ mores ⁊ ꝟtutes in aĩa seminatas dissipãs. Hec oĩa patẽt in sodomitis q: ex ocio deuenerunt in pctã grauissima carnalia: ⁊ in penã igneã qm̃. ignis sulphur ⁊ fulgura cõsumpserũt eos. vt pꝫ. Geñ. xix. Ecce quomõ ager dñicus bono semine satus. peccatoꝝ zizanijs ẽ a dyabolo superseminatus. E

¶ Quartus flos ẽ iste. In hac vita mali mixti bonis nõ ↄgrue pñt separi: q: zizania mixta tritico neq̃t iussu dñi eradicari. pꝫ p duos testes. Prim⁹ est btũs Hieronim⁹ in lib. Iudic̃. vt habet̃. xi. q. iij. ca. nolite dicit sic. Nolite recedere a dño vsq̃ in hodiernũ dic̃: hoc ẽ donec seculũ ↄstat. Dñdãt g̃ mihi quõ Iebuseus donec seculũ stat habitet cũ filijs iuda in hierl'm: q̃ppe cũ nec ipsi quidẽ filij iuda habitẽt in hierl'm. ideo g̃ nec istõ verũ eẽ poterit ꝙ Iebusei cũ iudeis habitãt in hierl'm qñ nec ipsi q̃dem habitẽt in ea. Sꝫ nos intelligam⁹ h̃ spũaliter assumẽtes euãgelij pabolã de zizanijs. Sinite vtraq̃ crescere ne forte volẽtes eradicare zizania eradicetꝫ cũ ipsis ⁊ triticũ. ⁊ infra. Audi ergo scripturã dicẽtẽ: q: nõ potuerũt filij iuda disp̃dere iebuseos: ƀ habitauerũt cũ ipsis in hierl'm vsq̃ in hodiernũ dic̃. h̃ ille. Scd̃s est btũs Aug. vt hẽt̃ xxiij. q. iiij. c. q̃dã cũ bonorũ dicẽs sic. Cũ p negligẽtiã p̃positoꝝ siue p aliquã excusabilẽ necessitatẽ siue p occultas subreptiões inuenim⁹ in eccl'ia malos quos eccl'iastica disciplina corrigere: aut coercere nõ possumus: tũc ne ascẽdat in cor nostrum impia ⁊ pniciosa p̃sumptio qua existimem⁹ nobis ab his eẽ separãdos, vt pctĩs eoꝝ nõ coinq̃nemur: atq̃ ita post nos trahere conemur veluti mũdos sctõsq̃ discipulos ab vnitatꝫ cõpage quasi a maloꝝ cõiunctiõe segregatos: veniẽt in mentẽ ille de scripturis silitudines: ⁊ diuina oracula vel certissima exẽpla q̃bus demonstratũ ⁊ p̃nunciatũ est malos in eccl'ia bonis pmixtos vsq̃ in finẽ scl'i tẽpusq̃ iudicij futuri tolerandos: nihilq̃ bonis in vnitate ac pticipatione sacroꝝ q̃ eoꝝ factꝫ nõ cõsenserint obfuturos. h̃ ille. Noluit eñ dñs vt zizania añ messem eradicarẽt̃: qd̃ põt exponi q̃druplicitere. Primo de eradicatione vl'i ⁊ om̃imoda q̃ fiẽda est tpe messis id ẽ in fine seculi. vñ d̃r. Sinite vtraq̃ crescere vsq̃ ad messeꝫ. Scd̃o de eradicatiõe p̃cipitata ⁊ dubia. s. qñ nõ est certũ de aliq̊ ꝙ sit zizania lꝫ q̃busdã signis appareat. vñ dic̃ gl. ibidẽ. Hoc videt̃ ↄtrium ꝟbo apl'i q̃ ait. Auferte malũ a vobis. Sꝫ sicut inter loliũ ⁊ triticũ ꝙ̃ diu in herba ẽ parũ distat: ita monet dñs ne de ambiguo iudicemus. Tertio de eradicatione piculosa. s. qñ nõ possint eradicari zizania sine periculo tritici. iõ dicit dñs Ne forte ⁊c̃. Quarto de eradicatione libidinosa. s. qñ ex libidine vindicte vel motu impatientie vellet q̃s malos auferre: q: tũc seruanda est patiã. Iacobi. v. Patiẽtes estote fratres mei vsq̃ ad aduentũ dñi. Et q: mali sunt pmixti bonis: q: zizania pmixta tritico q̃ deus non seminauit neq̃ malũ culpe fecit Ideo admirãtes q̃rimus dicẽtes. Dñe nõne bonũ semẽ seminasti in agro tuo ⁊c̃. vñ g̃ hꝫ zizania. in q̊ ꝟbo notant̃ q̃ttuor. Primo coloni bonitas in creatiõe aĩoꝝ cũ d̃r. Dñe nõne. Scd̃o tritici p̃prietas in p̃ductione floꝝ cũ d̃r. Bonũ semẽ seminasti. Tertio agri pũersitas: cũ d̃r. vñ g̃ zizania. Quarto diaboli crudelitas in supseminatiõe vicioꝝ cuꝫ d̃r. Inimic⁹ hõ h̃ fecit. Ista q̃ttuor patẽt in euãgelio qd̃ põt exponi tripl'r.

¶ Prio sic ⁊ est expositio xpi. p agrũ intelligit̃ mundus q̃ ad instar agri est lat⁹ ⁊ magn⁹. p seiatorẽ intelligit̃ dei filius oĩm redẽptor. p bonũ semen qd̃ est triticũ intelligunt̃ electi ad

vitã eternã q̃ fuerũt in agro seminati q̃n fue-
rũt in mundo cõcepti ⁊ nati. Isti sunt semẽ
bonũ qꝛ triticũ. nã triticũ hꝫ candorẽ interi⁹
⁊ ruborẽ exterius: sed viri sancti sunt interi⁹
candidi ꝑ puritatẽ ⁊ exterius rubicũdi ꝑ cha-
ritatẽ. Per zizania intelliguntur reprobi: qꝛ si-
cut zizania est semen pessimũ: ita ⁊ isti. ziza-
nia eñi sunt acuta ⁊ ventosa: sic reprobi sunt
acuti ad ꝯgregandũ ꝑ vsurã. ventosi ad ascẽ-
dendũ ex sup̱bia: venenosi ad inficiendũ ex
malicia ⁊ carnis ĩmundicia. zizania sunt per-
mixta. i. reprobi ꝑmixti electis in hoc mũdo
Per inimicũ intelligitur dyabolus q̃ xp̃o ad-
uersatur. iste seminat zizaniã in agro qꝛ indu-
cit multa gña viciorum in hoĩbus suis tempta-
tionibus. Dormientes sunt hoĩes ociosi q̃s
cũ inuenerit dyabolus inducit ad peccandũ
ideo dicit. Hiero. Semp̱ aliq̃d boni operis
facito vt te dyabol⁹ inueniat occupatũ. Ser-
ui dñi sunt angeli dei q̃ ascẽdunt ad triticũ
⁊ ad zizania qꝛ cognoscunt electorum ⁊ repro-
borum bona ⁊ mala opera. Etiã per seruos in-
telliguntur prelati q̃ videntes zizaniã inter tri-
ticũ dolore cõmoti clamant ad deũ ⁊ dicunt
Dñe nõne bonũ semẽ seminasti in agro tuo?
Unde ergo hꝫ zizania: ⁊ tot peccata. rñdetur eis
Per scripturas inimic⁹ hõ hoc fecit: ipsi deside-
rant ꝙ mali tollantur de mundo: q̃bus rñdetur
ꝙ dimittant crescere vsqꝫ ad messem. i. vsqꝫ
ad cõsummationẽ seculi. ⁊ tunc messores. i.
angeli colligent zizania ⁊ facient fasciculos
ad cõburendũ qꝛ mittent in ignẽ eternũ. Tri-
ticũ autẽ mittent in horreũ: qꝛ electos assu-
ment in celũ. Scd̃o exponitur sic. ꝑ agrũ in-
telligitur corpus humanũ latũ qꝛ secretorum di-
uinorum terrenorum infernorũqꝫ est susceptiuũ.
ꝑ seminatorẽ intelligitur dei filius creator. per
triticũ ꝟtutes ⁊ bonũ q̃ cor cõfortãt pulchri-
ficant ⁊ impinguãt. Per zizania vicia tritici
⁊ ꝟtutis destructiua suffocatiua ventosa ⁊
ꝑuersa. Per hoĩes dormiẽtes intelliguntur in-
tellectus ⁊ volũtas negligẽtes in bono ope-
Per inimicũ intelligitur dyabolus seminans
vicia per suggestionẽ. Per seruos intelligũ-
tur q̃nqꝫ sensus rõni deseruientes ⁊ intelle-
ctui tanq̃ dño. Tertio exponitur sic. ꝑ agrũ
intelligitur ecclĩa militans: qꝛ lata cum sit rece-
ptiua iustorum ⁊ pctõrum. ꝑ seminatorẽ xp̃s pre-
dicator. per triticũ sancta doctrina ⁊ verbũ
dei ⁊ fides in. xij. articulos distincta. per ziza-
nia intelliguntur hereses q̃ suffocant triticum
⁊ dissipãt qꝛ sanã doctrinã. ꝑ inimicũ diabo-
lũ. i. per heresiarchã. ꝑ hoĩes dormiẽtes in-
telliguntur inq̃sitores negligentes. per seruos
prelatos xp̃i seruos ⁊ seruorum dei qui vsqꝫ ad
cõsummationẽ seculi ⁊ vsqꝫ ad mortẽ anti-
xp̃i debent esse solliciti vt acq̃ram⁹ vitã eter-
nã. quã nobis ꝯcedat iesus xp̃s q̃ cũ patre ⁊
spũ sancto viuit ⁊ regnat. Amen.

In festo purificatiõis btẽ marie virginis.
Sermo de ꝓcessione ad templum.

Impleti sunt dies purgatiõis marie ꝺm legẽ moy-
si. Luc. ij. Et in euãgelio hodier-
no. Btũs Aug. sermone tertio
in natiuitate btẽ ꝟginis dicit sic. Hec peperit
nõ ĩ dolore sed gaudio: hec nutriuit angelorum
⁊ hoĩum cibũ. O q̃ꝫ beata mater ista q̃ sine
cõtaminatõe vlla cõcepit mũdiciã: ⁊ sine do-
re ꝑpit medicinã. Felix mater ꝑ quã nr̃i gñis
reparata est vita q̃ de celo dei suscepit prolẽ
⁊ mundo genuit liberatorẽ: a pctĩs redẽpto-
rẽ: ⁊ a morte saluatorẽ: qꝛ mirabili ⁊ ineffa-
bili modo oĩm rerũ ⁊ suũ peperit creatorem
hec ille. Super quo verbo talẽ moueo q̃õnẽ:
Utrum mater iesu xp̃i cõuenienter ad
templũ purganda accesserit ⁊ ꝓ filio suo le-
gales hostias obtulerit. Ad istã q̃õnẽ rñdẽt
duo doctores ecclĩe. Primus ẽ btũs Aug.
in sermone scd̃o huius solẽnitatis dicẽs sic.
Sicut dñs noster nõ necessitate sed volũta-
te factus est sub lege: ita eius genitrix nõ in-
diguit sacrificiorum purificatione: qꝛ virgo añ
partũ remãsit ⁊ ꝟgo post ꝑtũ. hec ille. Scd̃s
est Fulgentius in sermone hui⁹ diei dicẽs sic
Ut eñi plenũ dei filius operaretur redẽptiõis
nr̃e negocium nõ solũ dignatus est creator
totius carnis de carne ꝟginis ꝺm ꝟitatẽ car-
nis naturaliter nasci: deus factor hoĩs hõ ve-
rus ex hoĩe fieri: q̃netiã pãnis inuolui: in an-
gustissimo p̄sepio paruulus collocari: octa-
uo die circuncidi: ⁊ ad tẽplum suũ humanis
manibus baiulari. O clemẽtissimi dei glorio-
sa benignitas. O altissimi dei excelsa humili-
tas. ille a matre nutriebatur infantulus q̃ ma-
trẽ sibi creauit ĩmensus. Ipse a parentib⁹ ad
suũ tẽplũ paruulus portabatur q̃ deus magn⁹
in eodem tẽplo rogabatur. Et idem ꝓ se sacri-
ficium p̄cepit offerri qui sine pctõ ꝓ nostris
venerat iniquitatib⁹ immolari. hec ille. Ta-
men ꝓ maiori declaratione sciendum ꝙ vt
dicit magr̃ sñiarum li. iij. di. xxv. ca. i. Eadẽ
fides mediatoris que nos saluat saluos iu-
stos faciebat antiquos pusillos cũ magnis

q2 sicut credimus xp̄m venisse in carnē:ita il
li venturū:⁊ sicut nos mortuū:ita ⁊ illi mori
turū.⁊ sicut nos resurrexisse:ita ⁊ illi resurre
cturum:hec ille. Eadem fides erat apud iu-
stos patres dum essent in limbo. Vn̄ magr̄
in eodē li.b.di.xxvi.ca.iij.De antiq̄s vero pa
tribus q̄ apud inferos vsq̄ ad passionē te-
nebant non incōgrue dici pōt q̄ fidem spē
⁊ virtutē habuerint q2 credebant ⁊ sperabāt
se visuros deum p spēm qualiter eū tunc nō
videbant q2 non patuit eis cognitio dei per
spēm ante passionē xp̄i qua cōsummata a fi
de transierūt ad spē3. hec ille. Hec aūt fides
antiquoꝝ patrum continebat in lege moysi
quā deus dederat qui est pater dn̄i nostri ie-
su xp̄i. Prout declarat sanctus Tho.p̄ma.ij.
q.xcviij.art.ij.in rn̄si.dicens sic.Lex enī vet⁹
hoīes ordinabat ad xp̄m dupliciter. Uno mō
xp̄o testimoniū phibēdo.vn̄ dicit. Luc.vlti.
Oportet impleri oīa que scripta sunt in lege
⁊ pphetis ⁊ psalmis de me. Et Johā.v. Si
crederetis moysi crederetis forsitan ⁊ mihi
de me ei scpsit ille. Alio mō p modū cuiusdā
dispositionis dum retraheret hoīes a cultu
ydolatrie cōcludebat eos sub cultu vni⁹ dei
a quo saluandū erat humanū genus p xp̄m
Vn̄ aplus dicit. Gal.iij. Priusq̄ veniret fi-
des sub lege custodiebamur.conclusi in eam
fidem que reuelanda erat. Manifestum est
autē q̄ eiusdē est disponere ad finē: ⁊ ad fi-
nem perducere.ideo ab eodem deo a quo fa
cta est salus hoīm per grām xp̄i lex vet⁹ da-
ta est.hec ille. ¶Et q2 dyabolus cogno
scebat fidem iustoꝝ in xp̄m ex obseruantia
legis antique ⁊ sic eos fore saluandos: ideo
conatus est deprauare cerimonias illius le-
gis p quēdam magnū heresiarcham q̄ dicit⁹
est manicheus. Qui vt dic̄ Fulgētius in ser-
mone huius diei. Dum in xp̄o dei filio vrita
tem non credit carnis scripturis sanctis ⁊ ve
teribus ⁊ nouis crimen nitit imponere fal-
sitatis. Non vult enī credere humanā carnē
a deo plasmatā:neq̄ circuncisionē carnis a
deo nostro patribus impatā:nec victimā de
carnibus aīalium deo viuo ⁊ vero priscis tē
poribus imolatam nec sabbatum ex dei pce-
pto ac voluntate seruatū nec tēpluz iubente
deo dn̄o fabricatum:itaq̄ dum in scripturis
sanctis non discernit tempoꝝ qualitatē sper
nit ⁊ despicit dn̄ice incarnationis saluberri
mā veritatē3.quapropter manicheus euidē
tissima rōne vincat ⁊ dyabolus confundat.
Ecce moyses ppheta veritatem testamen-
ti veteris defendit vt et hoc ⁊ veteris ⁊ no-
ui deum vnū:sc3 iesum xp̄m manifestissime
comprobet. Iuit ergo moyses ad xp̄m ⁊ be
atam v̄ginem rogans eos vt mentem eius
illuminarēt sup hijs que adducebant a ma
nicheo notario dyaboli ⁊ mox illuminatus
a spū sancto cognouit q̄ iste erat ille pphe-
ta de quo dixerat Deutro.xviij.sc3. Prophe
tam suscitabit vobis dn̄s de medio fratrum
vestoꝝ ⁊c̄. Et conuersus ad naturā ait illud
quod dicit Aug.sermōe.xi.de ephia. O mū
di natura:confer mecū.quis est iste: cui exhi
bes obsequiū:⁊ non h3 tectu3: Quis est iste
q̄ vagitibus presepe replet: Responde mihi
oro te dic mihi cui exhibes laudē:ne diu inq̄
rat animus rōnem. Stupeo ego cum video
pānos ⁊ intueor celum. Estuō cu3 inspicio
in presepe mendicū ⁊ super astra preclarum
sed subueniat mihi fides q2 ratio vera defi-
cit. Que ergo fides verba rn̄deat. audiam⁹.
Pāni isti vagit⁹ ⁊ infantia generis humani
est natiuitas noua:q2 interierat homīs pctō
natura. stella vero fulgens ⁊ magis occurrēs
regis est natiuitas patēs. hec ibi. Cōuersus
est postea moyses ad beatam v̄ginē dicens
illud Aug.sermone.ij. de natiuitate btē v̄-
ginis sic. Dic mihi iam queso sancti sanctoꝝ
mater quēadmodum materni odoris liliu3
niuei coloris conuallium sine succo huma-
ne ppaginis:⁊ sine ymbre carnalis seminis
iustum ecclesie germinasti: Dic mihi queso
viua mater. quibus manibus vel quo diui-
nitatis articulo in vtero tuo formatus est fi
lius cuius solus deus est pater: Dic obsecro
te per eum qui talem fecit te vt ipse fieret in
te. Dic inq̄3 mihi quid boni egisti q̄tum pre
mium obtulisti:per quas potestates ascen-
disti:quos patronos habuisti:que suffragia
premisisti:quo sensu vel qua cogitatione ad
hoc vt acciperes peruenisti:vt virtus ⁊ sapi
entia patris que attingit a fine vsq̄ ad fine3
fortiter:⁊ disposuit oīa suauiter:totus vbi-
q̄ manēs:⁊ sine vlla sui mutabilitate in vte
rum tuum veniens:ita castrum tue ventris
incoleret:⁊ ingrediens non lederet:⁊ exiēs
incolume custodiret. Dic mihi quomodo
ad hoc peruenisti: Et illa. Queris a me:qd̄
obtulerim munus vt mei mater efficerer
creatoris. oblatio mea est virginitatis pro-
missio nō a me mihi data:s3 ab ipso mihi au
tore bonorum omniū concessa. Omne eni3
datum optimum ⁊ omne donum perfectu3
desursum est ⁊c̄. Oblatio mea est humilitas

Et ideo. Magnificat aīa mea dn̄m. Non au
ro eleuatam tunicam meam: non pomposo
cultu radiantis auri ornamentum ceruicis
mee: aut preciosarum margaritaruz pendē-
tiuz aspexi: in auribus meis: aut gemmarū
ruborem attendit nec fuco mendaci colorez:
sed respexit humilitatem ancille sue. Venit
enī ad humilem mansuetus sicut fuerat ha-
ctenus vaticinio prophete preuisum qui ait
Noli timere filia syon. Ecce rex tuus venit ti
bi mansuetus et mitis sedens super nubem
leuem: id est sine corporis pondere genitri-
cem. Venit inꝗ̄ mansuetus requiescens su
per sinum maternū humilem et quietū et tre-
mentem verba sua. Venit ergo mansuetus
implens celos: transiliens per humilem ad
superbos et celos non derelinquens: vt infla
tos tumore superbie appo- to humilitatis re
medio mitis medicus ipse curaret. hec ille.
Manicheus autem venerat cum moyse ad
xp̄m et beatam virginem. Et cum audiret su
pradicta verba indignatus est valde. Con-
tra quem ait xp̄us illud quod dicit August.
libro. v. cōtra hereses sic. O manichee quid
est ꝙ te ꝓmouit in mea natiuitate. Non suz
libidinis conceptus cupiditate: ego matrez
de quo nascerer feci. Ego viam meo itine-
ri preparaui atqȝ mundaui. Hec quaz despi
cis manichee mater mea est: sed manu fabri
cata est mea: si potui inquinari cum eam fa-
cerem potui in illa inquinari cum ex ea na-
scerer. sicut in transitu meo illius non est cor
rupta virginitas: sic mea ibi non est macu-
lata maiestas. Si solis radius cloacharum
sordes siccare nouit: eis inq̄nari non nouit:
multomagis splendor lucis eterne in quo ni
hil inq̄namenti incurrit quocunqȝ radiaue-
rit mundare potest: ipse pollui non potest.
stulte vides sordes in ꝟgine mr̄e vbi nō est
ꝯcubitus cū homine patre. vnde sordes in
ea que nec concipiendo libidinem: nec passa
est pariendo dolorez. vnde sordes in domo
ad quam nullus accessit: solus ad eū fabrica
tor eius et dn̄s venit vestem quā non habe-
bat induit eāqȝ sicut inuenit clausam reliq̄t.
hec ille. Post hec verba puer noster iesus cō
uersus ad moysem: ait illud quod dicit Leo
papa in sermone de natiuitate. dn̄i sic. Tibi
quondam abiecto tibi extruso paradisi sedi
bus: tibi per exilia longa morienti in cinerez
et puluerem dissoluto cui iam non erat spes
vlla viuendi per incarnationis mee sacramē
tum potestas data est: vt de longinquo ad
tuum reuertaris auctorem: recognoscas pa
rentem: liber efficiaris ex seruo: de extraneo
proueharis in filium. vt qui ex carne natus
es corruptibili: ex dei spiritu renascaris: et ob
tineas per gratiam quod non habes per na
turā. hec ille. Tunc moyses vertēs se ad ma
nicheum ait illud quod dicit Fulgentius in
sermone huius diei sic. Attende manichee
vtriusqȝ testamenti manifestissimaz et con-
cordissimā veritatem: et tuam cōuersus abij
ce vanitatem. vide in veteri testamēto signi
ficationē futuroꝝ: in nouo reuelationē prete
ritoꝝ: xp̄m autem deū amboꝝ testamētorū
in veteri testamēto qd̄ exhibiturus est ꝓmit
tentē in nouo qd̄ ꝓmiserat exhibentē: nec in
ꝓmissione mendacē nec in donatione falla-
cez: sed vbiqȝ bonū: vbiqȝ iustū: vbiqȝ sctm̄
vbiqȝ potentē: vbiqȝ clementē. In veteri te-
stamento redimendi a se hoīs cōditorē. In
nouo cōditi a se hoīs redemptorē. In veteri
testamento carnis atqȝ aīe humane poten-
tissimū creatorem: in nouo eiusdem carnis
atqȝ aīe clementissimū susceptorē: ac sic. pri-
mo carnis aīeqȝ factorē postmodum carnis
aīeqȝ saluatorē. h̄ ille. Dixit aūt manicheus
moysi. Cur tantū sacr̄m ē abscōditū dyabo
lo si hoc cognosceret nō sic subuerteret men-
tes hoīm ad errandū circa hoc. Cum enī ei⁹
similē cum vniuersis aduertit naturā: parez
habere arbitrat̄ cuz hoībus causam: nec in-
telligit a transgressionis vinculo liberū quē
ab infirmitatibus mortaliū non inuenit alie
num. Cui respondens moyses ait illud qd̄
dicit Leo papa in sermone de natiuitate dn̄i
sic. Verax nāqȝ mīa dei cum ad reparandū
humanū genus ineffabiliter ei multa suppe
terent: hanc potissimuz consulendi viam ele
git qua ad destruendum opus dyaboli non
virtute vteret̄ potentie: sed ratione iusticie.
Nam superbia hostis antiqui non immerito
sibi in omēs homīes ius tyrannicum vendi
cabat: nec indebito dn̄atu premebat: quos
a mandato dei spontaneos: in obsequium
sue voluntatis illexerat. Non itaqȝ iuste a-
mitteret originalem humani generis serui-
tutem: nisi de eo quod subiecerat vinceretur
Cum ergo misericors omnipotensqȝ salua-
tor: ita susceptionis humane moderaretur
exordia vt virtutem insuperabilis a suo ho-
mine deitatis per velamen nostre infirmita
tis absconderet: illusa est securi hostis astu-
tia: qui natiuitatem pueri in salutem huma-
ni generis procreati non aliter sibi ꝙ̄ omn

nascentium putauit obnoxiam: hec ille. ¶ E
Statim affuit dyabolus qui inuehēs cōtra
moysen ait. Hec sūt impossibilia que tu ais.
O moyses. s. q virgo pariat ⁊ q mater hu9
pueri sit virgo in partu ⁊ post partū. Et in cō-
firmationē dicti tui nihil aliud allegas nisi
q ista sunt mihi incognita. Rn̄dit moyses
dicens. Hec adolescētula habuit Joseph vi
rum qui eius sponsus fuit. sed tamē eaz car-
naliter nō cognouit. Et postq desponsata fuit
cōcepit de spū sancto. Et lz hoc tibi fuerit in
cognitū. tn̄ noli mirari qr tante fuerūt vires
sacramēti mr̄imonij q ab eo demoniū effu-
gat qn̄ sancte ⁊ honeste obseruat: vt pbatur
Thobie. vi. Ideo ne mireris si nihil scis de
icorruptiōe virginis marie. Nōne Joseph vo
luit occulte dimittere eam dū videret eā pre
gnantē: qr tm̄ sacramētū ignorabat vt dicit
Matthei. ij. Sed vt huius rei habeas veri-
tatē: scito q deus pr misit filiū suū in mūdū
nasciturū ex hac virgine: qr sicut femina p quā
introiuit mors in orbē terraruz nata fuit ex
incorrupto viro. s. adam. Sic iste deus ⁊ hō
nasci debebat ex incorrupta femina p quam
exclusa morte intraret vita in orbē terraruz.
Sed quomodo potest dici femia incorrupta
nisi virgo. nec mireris si hec tibi incognita sūt
cū his minora tibi incognita fuerint. Dic mi
hi sathan sciuisti tu vnq ubi fuit corpus me
um anteq resuscitasset me dn̄s meus iesus
vt pz Deut. vlti. Cuz michael archāgel9 cuz
dyabolo disputās altercaret de moysi corpo
re nō est ausus iudiciū inferre blasphemie.
Sed dixit impet tibi deus vt dr in canonica
iude. i. Sic g locus mee sepulture est tibi in-
cognitus vsqz ad hanc diē. Preterea dic mi
hi sathan. Scis tu locū vbi posita fuit archa
federis. Ait sathan. Scio. Moyses dicit et
vbi. Ait sathan. Hieremias posuit eā in spe
lūca mōtis in quē tu ascēdisti vt videres dei
hereditatē ⁊ ibi eaz muro strinxit. Moyses
ait. Inuenias mihi speluncā illā. Ait sathan
nescio eaz: qr locus ille erit incognit9 donec
cōgreget dn̄s cōgregationē populi sui vt ppi
tius fiat: vt dr. ij. lib. mach. ij. Tunc moyses
ait. Ergo ne mireris sathā si tibi est incogni
tum quomodo iesus creator humani gene-
ris humanū corpus sumpsit de virgine sine
pctō. D ¶ Et si hec vident tibi contra hu
manū cursum nature: noli mirari qr multa
fecit deus que vident contra naturā. vt pz
ex textu biblie. Primo rubus ardebat ⁊ non
comburebat. Exo. iij. Virga mea versa fuit
in colubrū. Exodi. iiij. Petra pcussa effluxert
aque in abundātia. Exodi. xvij. Virga aarō
sicca floruit. Numeri. xvij. Sarra sterilis et
senex cōcepit ⁊ peperit. Gen̄. xxi. Aque ior-
danis steterūt ⁊ verse sunt retrorsum. Josue
iij. Asina contra naturā locuta est. Numeri
xxij. Sol reuersus est retrorsum decē gradi
bus. Esa. xxxviij. Ferruz sup aquas natauit
iiij. reg. vi. Ex sicca maxilla asini aque ema-
nauerunt: ex qbus refocillatus est sanson.
Judic. xv. Si deus voluit contra naturā in
supradictis opari quid miraris si natus est
deus ⁊ homo de virgine incorrupta que pse-
uerat virgo ⁊ sine pctō. Ait sathā. Cognosco
singula supradicta fore vera: s quomodo veri
ficat q iste sit messias. Nā messias pmissus
debet sumere carnē ex pgenie dauid. nūquid
deus irritum fecit pactū suū quod pepigit cū
dauid ⁊ domo eius. vt dr. iij. Regū. ix. Ubi
deus locutus est dauid dicēs. Non auferet
de te corā me vir q sedeat sup thronū israel
si custodierint filij tui legem m eā ⁊ ambula
uerint coram me sicut tu ambulasti. Et hoc
pactum fuit iureiurādo firmatū vt patet ps
lxxxviij. ⁊. cxxxi. vbi dr. De fructu vētris tui
ponā super sedem tuā. Modo videnduz est
si filij dauid seruauerūt viā dn̄i sicut dauid.
Primo salomon ydola adorauit: ⁊ deuz ne-
glexit. iij. Reg. xij. Secūdo roboā ⁊ abyas
filij eius quorum corda nō fuerūt recta cum
deo sed in grauibus peccatis ambulauerūt
iij. Reg. xv. Joram filius Josaphat adora-
uit ydola in excelsis. i. Paralipp. xxi. et eius
filius Ochozias. ibidem. xxij. ca. Cor achaz
non fuit rectum cum deo. ⁊ sic de alijs. ⁊ ma-
xime de manasse qui omnia opprobria obs
uauit contra deuz. ergo moyses si filij dauid
nō ambulauerūt per viam dn̄i: immo pactū
iureiurādo firmatuz fregerūt. quomodo est
possibile q deus elegerit incarnari de stirpe
dauid preuaricatrice pacti et iuramenti dei?
Respondit moyses valde subtiliter moues
sathan. Dico enim tibi q licet supradicti ta
liter peccauerint. non tamen fregerunt pa-
ctum intantum q propter hoc stirps dauid
fuerit reprobata a deo. Unde si bene aduer
tisti sic legitur ibidem. Ipse inuocabit me
pater meus es tu deus meus et susceptor
salutis mee: Et ego pmogenitum ponā illū
excelsum pre regibus terre. Si autē dereliq
rint filij eius legem meā: ⁊ in iudicijs meis
non ambulauerint. Si iustitias meas pro-
phanauerint ⁊ mādata mea nō custodierīt

visitabo in virga iniquitates eo⁊ ⁊ in verberi-
bus petã eo⁊: miam aũt meã non disper-
gã ab eo: neqȝ nocebo in veritate mea: neqȝ p-
phanabo testamentũ meũ: ⁊ que pcedũt de
labijs meis non faciaz irrita. semel iuraui in
scto meo, si dauid mentiar semẽ eius in eter
nũ manebit ⁊c. Licet g̊ sathã supdicti reges
filij dauid peccauerint ⁊ deũ irritauerint ta-
men ipse deus visitauit in magnis verberibus
petã eo⁊ iuxta pactũ supradictum pter qd
non tollit qn deus fuerit incarnatus de stir
pe dauid quã tu dicis reprobatã. illo⁊ autez
punitio ptz in allegationibꝰ tuis. Si diligen
ter inuestigaueris: ꝙuis aũt xp̄s non fuerit
incarnatus ex regali linea Salomonis ppt
regnũ peccati: tñ incarnatus est ex linea na-
thã filij dauid fratris vterini salomõis. vt dꝛ
Luce. iij. Nam vt dꝛ. i. Paral. iij. Dauid ha-
buit quattuoꝛ filios ex bersabee ĩ hirlm quo
rum tertius fuit nathan ⁊ quartus salomon
Nam melchi existens de genere nathan ge-
nuit panthera: ⁊ pãther genuit barpãthera
⁊ ab hoc genitꝰ ẽ Joachim q̇ fuit pater huiꝰ
adolescentule virginis de qua loquit. Ait sa
than o moyses quomodo dicis hanc esse vir
ginẽ ⁊ incoꝛruptã nõne hodie est quadrage
simus dies purificatiõis eius. Tu dicis nũc
cõtra legẽ tuam. Nõne tu dixisti. Leuit. xij.
Mulier si suscepto semĩe pepit masculũ im-
mũda erit septẽ diebus iuxta dies separatio
nis menstrue: ⁊ die octauo circũdet infantu
lus. Ipsa vero triginta tribus diebꝰ mane-
bit in sanguine purificationis sue. omẽ san-
ctũ non tanget nec ingrediet sanctuariũ do
nec impleant dies purgationis sue ⁊c. h ibi.
Si ergo adolescentula ista vadit ad templũ
purificãda: sequit ꝙ sit immũda. Ecce qua-
liter ista lex ꝯdicit dictis supius a te. vñ puri
ficatio mulieris post partũ districte seruaba
tur in lege. vt habet in cano. dist. v. ca. iij. §.
primo. Rñdit moyses illud qd dicit Aug.
smone. ij. huiꝰ diei dicens. Siqdem ad huiꝰ
virginis distinctionez dixi. mulier si suscepto
semine peperit: puidebã em̃ istam sine susce
ptiõe seminis pariturã: ideo nõ fui ausus di
cere absolute mulier si peperit imunda erit.
Ait ergo sathan quare g̊ circũcisus est xp̄us
quare hostias obtulit p emũdatiõe sua ge-
nitrix eius: Rñdit moyses. hoc fecit ppter
quattuoꝛ rõnes. Primo vt nobis exẽplũ hu
militatis daret. Unde Beda in homelia
hodierna dicit sic. Sicut dñs ⁊ saluatoꝛ nr̃ q̇
diuinitate legẽ dedit apparẽs in hoĩe fieri vo
luit sub lege vt eos q̇ sub lege erãt redimeret
vt adoptionẽ filio⁊ reciperemꝰ: ita etiaz btã
dei genitrix que singulari priuilegio sup legẽ
fuit p oñdendo humilitatis exẽplo legalibꝰ
subdi non refugit institutis, iuxta illud viri
sapientis. Quãto magnus es humilia te in
oĩbus. h beda. Secũdo vt legẽ impleret: nõ
em̃ venerat dñs legẽ soluere sed adimplere
Nam si in hoc legẽ soluisset potuissent se iu-
dei excusare ⁊ dicere ꝙ doctrinã tuaz nõ re
cipimus: qm̃ dissimilis es patribꝰ nec legis
traditiones obseruas. Tertio vt legẽ puri-
ficationis terminaret: sicut em̃ adueniente
luce cessat tenebra. sic aduenĩete purificatio
ne vera cessat purificatio typica. Vñ dein-
ceps nec patres tenent ad solutiõez nec ma
tres ad purificationẽ: vel tẽpli ingressionez:
nec filij ad vllã redẽptionẽ. vt habet in cano
ne distin. v. Si mulier. Ex de purificatiõe. ca.
vno. Quarto vt nos purificandos instrue
ret. vñ Aug. lib. ij. ꝯ pelagianũ dicit sic. Libe
rũ inqt arbitriũ primus hõ perpessus dum
suis incõsulte vtit bonis: cadens in puarica
tionẽ ĩ eiusqȝ pfunda demersus nihil quẽad
modũ exinde resurgere posset inuenit suaqȝ
in eternũ libertate deceptꝰ: hac ruina iacuis-
set oppressus: nisi eũ postea xp̄i p sua gr̃a re
leuasset aduẽtus: qm̃ p noue regeneratiõis
purificationẽ omẽ pteritũ viciuz sui baptis-
matis lauacro purificauit. h aug. Ecce sathã
q̇bus oĩbus virgo dei genitrix ad tẽplum acce
dit non purgãda a maculis quas nõ ꝯxit. s
vt testimoniũ accipiat a sanctis prĩbꝰ vtriusqȝ
sexus quo ad eius virginitatẽ: puritatez: ⁊
innocẽtiã: ⁊ vite sanctitatẽ. Ait sathan. oñde
mihi hos testes in q̇bus fuerit status digni
tas: fidei puritas: ⁊ mo⁊ grauitas. vt habet.
iij. q. iij. ca. testes. §. sequẽti. Et de q̇bus pre-
sumat ꝙ veritatem facti magis sciãt. xxxv.
q. vi. ca. i. Rñdet moyses sicut mulier susce-
pto semine pariẽs filiũ arcebat ab ingressu
tẽpli p. xl. dies. Sic beata virgo pdicat vere
innocentissima octo testibus inter viros. ⁊
xl. inter mulieres. Testibꝰ inqȝ bone opinio-
nis. vt habet. ij. q. i. capi. in primis circa me-
dium. iij. q. v. ca. suspectos. iiij. q. iij. ca. testes
. §. i. Nam de vnoquoqȝ ho⁊ minus est du
bitãdum vbi hoꝛ vita qualis fuerit testimo
niũ reddit distin. vi. ca. miramur. Hij aũt te
stes pcessionaliter accedunt ordinate cum
beata virgine ad tẽplũ ⁊ testimoniũ ei red-
dunt. vñ Ambros. in homel. hodierna dicit
sic. Non solum ab angelis ⁊ pphis, a pasto-

tribus ꝛ paretib⁹: sed etiã a seniorib⁹ ꝛ iustis generatio: dñi accepit testimoniũ. Ois etas ꝛ vterqꝫ sexus euẽtnũqꝫ miracula fidẽ astruunt. virgo generat: sterilis parit: mutus loquit. Elizabeth ꝑphetat: magus adorat: vtero clausus exultat: vidua cõfitet: iustus expectat. ħ Ambroſ. Cõuersus moyses ad beatam ỽginẽ dixit illud Bernardi in quodam sermone sic. Uere inq͂ ex hoc beatã ỽginez te dicent oẽs gñationes qꝛ omĩbus gñationib⁹ vitã ꝛ gloriã genuisti. In te em̃ angeli leticiã: iusti gratiã: pctõres inueniũt veniam in eternũ. merito in te respiciunt oculi om̃is creature. qꝛ in te ꝛ ꝑ te benigna manus oĩpotentis q̇cquid creauit recreauit ac restaurauit. hec Bern̄. Tunc btã virgo ait. Ecce em̃ ex hoc beatã me dicent oẽs generatiões: qꝛ fecit mihi magna q̇ potens est. Moyses ait Tibi o btã ỽgo tam magna ꝛ stupenda dona dedit altissimus vt vere benedicta dicaris in eternũ. siquidẽ in te vna sunt benedictiones oĩum iustoꝝ q̇ tecũ pergunt ad templũ ꝓcessionaliter. ¶ Primus in hac ꝓcessione est adam q̇ primo genuflexus corã beata ỽgine corã oĩbus assistentib⁹ in ordine ꝛ gradu suo. Sic alloquit beatã virginez dicens. Mihi o filia dilectissima tanq͂ ṗmo parenti gñis humani data est originalis iusticia per quã fui in innocentia cõstitut⁹: tibi datus est sol ꝛ fons iusticie per quẽ nocẽtes ꝛ pctõres ad statũ sempiternalis innocẽtie ꝓducunt. Ego de statu meo tam nobili ꝑ peccatũ cito ꝑdita iusticia de paradiso cecidi: ex quo taz me qꝫ meã posteritatẽ corrupi ꝛ ad mortẽ cõdẽnaui Tu vero de massa ipsa corrupta ꝯcepta tantã gratiã sancti spũs es assecuta: vt seruata semꝑ innocẽtia integrali ipsam vitam oĩm viuentiũ traxeris de celo ad terrã per quã oĩbus credentibus incorruptio ꝛ vita ꝑpetua cõdonata est. Ego ꝓpter inobedientiã maledictionẽ merui. tu ꝓpter obedientiã cõpletaz maledictionẽ totius generis humani in benedictionẽ om̃imodã cõuertisti. Tunc btã ỽgo dixit astantib⁹ illud qõ ponit Aug. ṗmo lib. meditationũ. ca. i. dicẽs sic. O qꝫ dirus ꝛ durus ẽ casus iste. Heu q̇d ꝑdidit homo ꝛ q̇d inuenit: q̇d recessit ꝛ quid remãsit. ꝑdidit beatitudinẽ ad quã factus est: ꝛ inuenit miseriã ꝓpter quã factus nõ est. Abscessit sine quo nihil felix est: ꝛ remansit qõ ꝑ se non nisi miserũ est: quare sic obserauit nobis lucez: ꝛ obduxit tenebras. Et q̇d nobis abstulit vitã ꝛ inflixit mortem erũnosam. vñ sum⁹ expulsi: quo sum⁹ impulsi. vñ precipitati: quo obruti. Rñderũt iusti astãtes dicentes. a patria in exiliũ: a visiõe dei in cecitatẽ mẽtis: a iocũditate imortalitatis: in amaritudinẽ ꝛ horrorẽ mortꝭ. Tũc ait btã ỽgo misera mutatio est de q͂to bono in quãtũ malũ: graue dãnuz est grauis dolor ẽ graue tormentũ est. Exclamauit autẽ adam corã oĩbus ꝛ ait. O felix culpa q̇ talẽ ac tantum meruit habere redẽptorẽ. Et subiunxit illud qõ ponit Fulgẽtius in ſmone de natiuitate dicẽs. Magnũ mysteriũ dilectissimi: magnũ diue dilectionis indiciũ. Ego homo deum ꝯtẽnens: a deo recessi. deus hoĩem diligens ad hoĩes venit. Dilexit impiũ: vt faceret iustũ. dilexit infirmũ vt faceret sanũ. dilexit ꝑuersum vt faceret rectũ. dilexit mortuuz vt faceret viuũ. Et q̇d amplius dicaz q̃nq̇dẽ deus vnigenitus humanã naturã tm̃ dilexit vt eaz nõ solũ a ꝑtãte maligni angeli liberaret: verũ ꝛ in seipso suꝑ oẽs bonos angelos in patris dextera collocaret. Natura em̃ que in ṗmo hoĩe a malo angelo captiuata fuerat: ipa nũc in scđo hoĩe suꝑ oẽs bonos angelos regñt. Natura q̇ i me mũdũ pcã polluit ipsa nunc in secũdo hoĩe mundũ a pctõ mũdauit. Me ṗmũ hoĩem mulier corrupta mẽte decepit. scđm hoĩem ỽgo incorrupta ỽginitate cõcepit: in mea cõiuge neq̇tia dyaboli seducta deprauauit mentẽ. in scđi aũt hoĩs matre gratia dei ꝛ mentẽ integrã seruauit: ꝛ carnẽ. Menti cõtulit firmissimã fidez. carni abstulit oĩno libidinem. Igit q̃m miserabiliter per me dãnatus est homo: ideo sine pctõ mirabiliter de ỽgine natus est deus ꝛ homo hec ille. Et sicut ego formatus fui a deo ex terra ỽgine sine humano semine: sic xp̃s debebat nasci ex ỽgine de spũ sancto sine virili semĩe. Tunc moyses surgẽs in ꝯgregatione iustoꝝ. ait illud qõ ponit Fulgẽn. vbi. ſ. sic. Attẽdite fratres medicinalis grẽ lineas diuina nobis benignitate mõstratas ꝑ ṗmi hoĩs culpã cepit dyabolus homĩ dñari: per scđi hoĩs grãm cepit ab hoĩe suꝑari. Super ṗmum superbus: sub scđo captiuus. ꝑ illum nos captiuatos tenuit: ꝑ istũ nos liberatos amisit. Primus adam nobis auctor extitit culpe: nouissim⁹ adam nobis extitit grẽ. Ille de limo plasmatus terrenos ꝓtulit: iste de spũ sancto natus: celestes effecit. Per illum ꝑdidim⁹ grãz ṗorẽ: ꝑ istũ recepim⁹ ãpliorẽ Ille q̇ppe nobis intulit pcti maculã cũ q̇ nasceremꝰ ad suppliciũ: iste nob ꝯtulit iustifica

tionis gratiaꝫ qua renasceremur ad regnū.
Per illuꝫ filios ire nos gn̄atio carnalis edi
dit: ꝑ istū nos filios dei gn̄atio spūalis exhi
buit. Ille nos vicijs subdidit. iste nos florē
ꝟtutibꝰ fec. ille nos ꝑ vicia deiecit q̊ pͥmꝰ ceci
dit. Iste nos ꝑ ꝟtutes eleuat q̊ pͥmus ascē-
dit. hec Fulgentius. Hec om̄ia celebrata fue
runt in thalamo ꝟginis gloriose in quo fecit
dn̄s magna. Secundus qui vadit pariter
cū adam est abel genu flectens corā beata ꝟ
gine ⁊ dicēs. Ego quidē a summo deo filio
tuo obtinui ꝟginitateꝫ ⁊ martyriū ꝓpter q̄
iustus a dn̄o vocatꝰ sum: sed ꝟginitas mea
fuit infecunda: qꝛ non genui filiū nec filiam
in hoc mūdo. Martyriū meū ad salutē me-
am solius ꝓfuit. sed vt dicit Aug. in sermōe
de natiuitate dn̄i. Lacta mater xp̄um dn̄m
nostrū ⁊ cibū: lacta panē de celo venienteꝫ:
lacta eū qui talem fecit te vt ⁊ ipse fieret in
te: qui tibi ⁊ munus fecunditatis attulit cō-
ceptus. ⁊ donū non abstulit ꝟginitatis na-
tus. Qui sibi etiā anteq̄ꝫ nascereť: ⁊ vterum
de quo nascereť: ⁊ diem in quo nascereť: ⁊ ci
uitatem in qua nascereť: elegit ⁊ ipse condi
dit qđ elegit: sic nāq̄ꝫ olim predictū est. Ma
ter syon dicet homo ⁊ homo natus est in ea
⁊ ipse fundauit eam altissimus. O om̄ipotē
tia nascentis. O magnificētia de celo ad ter
ram descendētis. hec ille. Tu nāq̄ꝫ es virgo
sed fecūda: qꝛ mater īmaculata: mater incor
rupta: mater intacta: mater vnigeniti dn̄i et
regis oīm: plasmatoris ⁊ creatoris cunctoꝝ
illius q̊ in excelsis sine matre ⁊ in terra est si
ne patre. Illius qui in celis ſm deitatem in
sinu est patris ⁊ in terris ſm corporis susce
ptionē in sinu est matris hec Origen̄. in ho
melia. Sed quid dicam de martyrio tuo be-
ata virgo sic em̄ de te fuerat ꝓphetatū ⁊ tuā
ipsius animā pertransibit gladius. Subito
nāq̄ꝫ vt venter tuus intumuit diuo fetu an-
gustie occupauerunt mentem tuā tribulatio
nesq̄ꝫ cordis tui multiplicate sunt. Ex vna ꝑ
te erat zelus pudoris ꝟginei: ⁊ fama purissi
me honestatis. Ex alia parte erat humilitas
qua secretum tenebas mysterium incarna-
tionis filij dei. Unde nihil dicebas ꝙ tuam
excellentiam ⁊ reputationem pretenderet in
ter hec vero cernebas sponsum tuum pre ad
miratione suspensum ⁊ quasi turbatum vi-
dentē te grauidā nec cognoscentē sacramen
tum. dicebat em̄ intra se. Cognosco sanctita
tem pudicitiā virginitatem huius adolescē-
tuleꝫ in cuius moribus corruptele nil ꝑpendi
vnq̄ꝫ q̄ nec viri ꝯuersationē etiā momētaneā
aliqn̄ habuit. vn̄ ergo intumescit vterus eiꝰ.
Iustus ille colluctabať mente sua. vn̄ mēta
lis hec turbatio extendebať exterius per ali-
qua signa: qđ tu aduertens non modicā af-
flictionē spūs patiebaris ⁊ sustinebas. dice-
bas em̄ intra te. Quid nūc paupcula faciaꝫ
tam ꝓfundū ⁊ admirabile mysterium nulli
nisi cui dn̄s mandauerit debeo reuelare. Eti
am si reuelarem non adhibereť fides dictis
meis. Si taceo huic sancto seni mee virgini-
tatis custodi suspecta efficiar: pudorisq̄ꝫ vir
ginei sacra fama recipiet maculaꝫ: qꝛ dicent
alij quomodo fuit virgo. de qua conquestus
est sponsus eius. Et quod mihi pregrauissi
muꝫ est nō modo tenerrimus honor mee ꝟ
ginee puritatis: sed ⁊ tanti filij nascituri de-
cor ⁊ gloria infamia polluet. Angustie missi
mihi sunt vndiq̄ꝫ. Et quod eligam ignoro si
indicauero donum dei: forsitan donantē of-
fendam. Si autem occultauero tam ꝟginí-
tas mea q̄ꝫ proles incurrent infamiā. Pre-
terea ad maiorem afflictionem tuaꝫ erat: qꝛ
videbas sanctum illum senem nolle tecum
habitare. dicebat em̄ intra se. Si non fallor
videor non potuisse tantam pudicitiā viola
ri: video tamen oculis ipsam filiuꝫ concepis-
se: aut ergo non cōcepit de hoīe: aut hoc est
diuinū ⁊ superceleste mysterium quoꝝ quo
libet dato consultius mihi videť occulte di-
mittere eam. Hec si peccauit ⁊ occulte: quod
non credo: occulti sceleris non debeo esse re-
uelator aut homicidij perpetrator: nec rur-
sus debeo cohabitare peccanti. Si autem di
uino miraculo hoc actū est non sum dignus
vt tante sanctitati cohabitem: nisi deus ipse
iusserit. Tutius ergo est vt secedendo dem
locum diuinoq̄ꝫ iudicio committam. Tu au
tē quantū affligebaris mente ex hijs signis.
Unde dicebas si sanctus ⁊ iustus hic senex
me deserit: quid inde vulgus poterit estima
re. Quid tenella ⁊ verecunda puella tunc fa
ciam. Quid respondebo si sceleris arguat vi
debit quisq̄ꝫ plenitudinem ventris mei. Ui
debit sponsum iustum reliquisse me pregnā
tem: quis nisi facinus iudicabit. Nunquid
qđ vni iusto reuelare nō debeo populari vul
go ꝑdicabo. Etiā si reuelarē mysteriū: vulgꝰ
īsipiēs nō capax reꝝ diuinarū ⁊ sacroꝝ celestiū
lapidādā me acclamabit ex lege nec plꝰ ꝑsta
bit fidē cuiq̄ꝫ ꝟbo meo q̄ꝫ facto iusti: me tan
q̄ꝫ peccatricē deserentis. Quinetiam si iure
iurādo expetetur an corpus meū tetigerit

tanq̄ iustus ⁊ verat h᷒ oīno negabit. Quid ergo cōtra me faciet vulgaris impetuositas Hijs argumētis affligebat̄ mēs tua sed superna ꝟtus filij dei quē vtero tuo gestabas noluit te diu afflictari: q꞉ fidelis est deus q̄ non patiet̄ vos tēptari supra illud quo potestis: sed faciet cū tēptatione ꝓuentū. vñ misit angelū suū q̄ sancto seni reuelauit in somnis te de spū sancto saluatorē nostrū concepisse: cui mādauit ne te desereret sed custos ⁊ testis tue ꝟginitatꝭ ⁊ nascituri filij deitatꝭ ꝑmaneret. Qui deinceps te nō vt sponsaz: aut filiā: sed tanq̄ dñam ⁊ reginā celi ⁊ terre venerabat̄ humiliter petens veniā a te: conferens tecū cogitatiōes suas. vt autē ait Bernardus in quodā sermone. Uere btā virgo non habes causaz nec tibi opus est purificatione: sed nunq̄d filio tuo opus fuit circuncisione? Esto inter mulieres tanq̄ vna illaruz Nā ⁊ filius sic est in medio pueroꝝ. h᷒ Ber. Tunc btā ꝟgo dixit illud qd̄ ponit Aug. in quodaz sermone sic. Ego filiū generaui: sed ꝟginitatē meā non violaui: regnū tenui virginitatis: q꞉ regez genui castitatis. ingredientem ⁊ egredientē habui in palatio ventris mei filiū imperatoris: ⁊ manibus meis non amisi clauim pudoris. Porta facta sum celi ianua facta sum filio dei: illa porta facta suz clausa quā in visione diuina vidit Ezechiel ꝓpħa. hec ille. Surgens autē abel astantibꝰ iustis dicit illud qd̄ ponit Origenes in homelia sup illo verbo. Cum esset desponsata ⁊c̄. exclamās magno feruore sic. O magne admiratiōis grā. O inenarrabilis suauitas O ineffabile magnū q̄ȝ sacramentū. ipsa eadē ꝟgo: ipsa ⁊ mater dñi: ipsa genitrix: ipsa eius ancilla ip̄aq̄ȝ eū genuit. Quis ista vnq̄ audiuit? Quis vidit talia? Quis hec excogitare potuit vt ipsa mater virgo esset intacta generaret q̄ ⁊ virgo ꝑmansit ⁊ genuit. h᷒ ille. Statimq̄ȝ affuit moyses dicēs illud qd̄ ibi sequit̄ in Orig. sic. Sicut quondā rubus cōburi videbat̄ ⁊ ignis eū nō tangebat: ⁊ sicut tres pueri in camino inclusi habebant̄: ⁊ tñ eos nō ledebat incendiū: nec odor fumi erat in eis. vel quēadmodū danieli intra lacū leonum incluso claustris non apertis allatū est prandiū ab abacuch. ita ⁊ hec sancta virgo genuit dñm sed intacta ꝑmansit. Mater effecta est: sed ꝟginitatē non amisit. Genuit infantem: ⁊ ꝟgo permansit. Uirgo ergo genuit ⁊ ꝟgo ꝑmansit. Mater filij facta est ⁊ castitatis sigillū non perdidit. hec ille. Dixerunt autē iusti. Quare sic factū est. Respondit moyses: q꞉ non homo iste tantū q̄ videbat̄: sed vnigenitꝰ erat ⁊ deus q̄ in carne aduenerat. hec origeñ. vbi sup̄. Ecce dignitatez ꝟginis in abel. Tertius q̄ vadit in comitiua beate ꝟginis est Enoch qui genu flectēs ante eam dixit. Ego cū deo ambulās translatꝰ sum in paradisuz: s tu ꝟgo btā es ortus ꝯclusus fons signatus: emissiones tue paradisus. vere ortus deliciarū: in quo cōsita sūt vniuersa genera floꝝ ⁊ odoramēta virtutū sicq̄ȝ cōclusus vt nesciat violari: nec vllis insidiarū fraudibus corrumpi. Fons quoq̄ȝ sigillo totius trinitatis signatus: ex quo fons vite manat in cuiꝰ lumine oēs videmus lumen. Sicut paradisus est locus oriētalis nobilis a terra eleuatus Sic beata ꝟgo es terrestris paradisus alta plusq̄ȝ paradisus: q꞉ si in illo fuit positus adam a deo creatus: in te positus est dei filius homo nouus q̄ s̄m deū creatus est. Ille in innocētia cōstitutus: tu autē in materno vtero sanctificata. Ego puto ꝙ copiosior sanctificatiōis benedictio q̄ in alijs sanctis ab vtero sanctificatis in te descenderit q̄ non solū tui ortū sctificaret: s etiam vitā ab omi pctō deinceps imunē conseruaret qd̄ alteri nemini in natis q̄dem mulierū credit̄ esse donatum. O vere lignū vite qd̄ solum fuit dignū portare fructū. Et sicut campus paradisi terrestris sine omi humano floret āminiculo: non seminatus ab aliq̄ non defossus sarculo: nō impinguatus fimo. Sic beata virgo floruit aluus tua. Sic inuiolata integra ⁊ casta tua viscera tanq̄ȝ pascue eterne viroris florem ꝓtulerūt. Cuiꝰ pulchritudo nō videt corruptionē. Cuius gloria in perpetuū non marcerscet. Tunc beata virgo dixit illud qd̄ ponit Aug. s̄mone quarto de natiuitate dñi sic. Uirgo concepit virgo peperit non te conturbet iste ꝯceptus: partus non te cōfundat auditus qñ ꝟginitas q̄cq̄d est humani pudoris excusat ad quem venit angeloꝝ legio vbi inijt deitas cuz amica semper sibi integritate cōsortiuz. vbi ē interpres angelus. fides ꝓnuba. desponsatio castitatꝭ donatio virtus: iudex cōscientia: cā dei cōceptus integritas. virginis partus virgo mater. hec ille. Surgens autez enoch in medio iustoꝝ dixit illud qd̄ ibidē sequit̄ sic. Nemo nostrū iudicet humanū modū: qñ diuinum gerit̄ sacramentū. Nemo mysterium celeste discutiat traditione terrena. Nemo in eo qd̄ singulare est meditet̄ exempla. Nemo calū-

niam de pietate componat nemo sibi ꝑiculuȝ subeat ⁊ ꝑ altiora que desiderat recurrat ad legē. Per legē em̄ lucis sciam q̄rat auctoris hoc factuȝ auc̄te cognoscat deitatis: hec ibi. Tunc moyses ait illud quod ponit Ambrosius lib. ij. de ꝟginitate sic. Quid nobili⁹ dei matre? Quid castius ea, q̄ corpus sine corporis cōtagione generauit? Quid splēdidi⁹ ea: quā splēdor summus elegit. Et vt de ceteris taceā ꝟgo erat nō solū corpe sed etiā mēte: corde hūilis: animo grauis: ꝟbo prudēs loquēdi ꝑitior: legēdi studiosior. nō in incerto diuitiarū: sed in ꝓce pauperū spē ponens intēta operi: verecūda ſmone: arbitrio mentis nō hoīem sed deū querere studuit: nulluȝ ledere: oībus bene velle: maioribus assurgere: rōnem sequi: ꝟtutē amare: qn̄ ista fastidiuit humilē: qn̄ vitauit inopem: nihil in oc̄lis toruū: nihil in ꝟbis ꝓcax: nihil in actu inuerecūdum: nō gestus fractior: nō incessus solutior: nō vox petulātior: vt ipsa corꝑis spēs simulachrū fuerit mētis figura ꝓbitatis: hec ille. ⁊ sic pȝ. ¶ Quartus qui vadit pariter cū Enoch ē Noe qui genuflexus ante beatam ꝟginē dicit sic. De me ꝓphetauit pr̄ me⁹ cuȝ ait. Iste cōsolabit̄ nos ab operibus ⁊ laboribus manuū nostrarū in terra cui maledixit dn̄s. Sed hec ꝓphetia nō potuit adimpleri in me ꝟgo beata: qm̄ a nullis laboribus vel operibus humanū genus absolui nec consolatus sum quēq̄ ex tūc viuētibus: nisi ꝓpos filios quos cuȝ nuribus a diluuio liberaui. Quid ġ voluit lamech pr̄ meus intelligere qn̄ cum impositione noīs ꝓphetauit. Nūq̄d tꝑe quo maledixit deus terre ꝑ inundationē diluuij q꞉ me cū ꝓdictis iussu altissimi ꝑ humani generis semīe ſuaui in archa cōsolatus sum quēpiam ex ꝓcedētibus vel succedentibus a laboribus siue opibus manuuȝ suarū? immo post diluuiū vident̄ suꝑadditi labores laboribus: cū fructibus terre nō sufficiētibus ad humani generis victū carniuȝ esus ⁊ vini potus ꝑ conditorē sunt hoīb⁹ cōcessi. Pro quoꝝ vsu necessitant̄ hoīes mag̃ laborare: ſ neq̄ꝫ ꝓpter vinee fructū: sum homines magis cōsolatus post me laborātes: q̄n magis vini gustu denudat⁹ sum in tabernaculo meo. Vere btā mr̄ tu es cōsolatrix q̄ vniuersoꝝ ꝯsolatorē genuisti. manuū nr̄arū opa sunt. ydola surda ⁊ muta de q̄bus dicit̄ Simulachra gentiū demonia q̄ carnis lasciuia: offuscatione mētis: vanitate sensuū facimus, a qua insania ꝓus liberari nequim⁹.

q̄ sacrū corpus tuū ꝟgineuȝ nobis pareret fructū salut̄. Hic ġ fructus. s. corpus scīssimū filij tui de spū sancto cōceptū ac diuinitati ꝑsonal̄r vnitū: nulli maledictioni potuit subiacere. Terra cui maledixit dn̄s est hūani corporis massa vl̄is. cuius ꝟginale corpus tuū fuit ps. In terra ġ cui maledixit dn̄s cōsolationē a laborib⁹ ⁊ ab opib⁹ manuū nr̄arū inuenimus: q꞉ in massa carnis humane ꝯcupiscētie maledictioni subiecte: solā̄te inuenimus ad ꝓducendū fructū vitalis germīs aptam ⁊ bn̄dictā. ꝑ quā bn̄dictionē accipemus etnā liberatiōꝫ a cultura detestabili lapidū et lignoꝝ cōplementū laboꝝ ꝟtuosoꝝ cū oī ꝯsolatione inuenimus in celis mediāte fructu sacratissimi vētris tui. Accede itaq̄ꝫ ad templū dei nō purificāda a maculis tuis: sed vt nos purificatos a sordib⁹ pctōꝝ offeras filio tuo. Tūc beata ꝟgo dixit. Ego q̄si vitis fructificaui suauitatem odoris: ⁊ flores mei fructus honoris ⁊ honestat̄. Ego sicut vitis abundās in laterib⁹ domus tue; benedictus fructus ꝑ quē semen incorruptiōis ⁊ suꝑne hereditatis quā ꝑdidistis in adaȝ: hodie recepistis ⁊ vere singulariter bn̄dictus qui nō nr̄o more ꝑ quā natus est gr̄am bn̄dictiōis a dn̄o accepit: se ip̄o ad saluandū mūdū bn̄dictus q̄ venit in noīe dn̄i. Surgēs aūt noe in medio iustoꝝ dixit illud Bede in homel̄. Exurgēs maria ⁊c. sic de huius fructus ortu ps. mistico spiramine testat̄ dicēs. Et enim dn̄s dabit benignitatē ⁊ terra nr̄a dabit fructum suū. dedit q̄ppe benignitatē: q꞉ gen⁹ humanū a reatu ꝓme ꝓuaricatiōis ꝑ vnigenitum suū liberare disposuit: dedit benignitatē q꞉ eius ingressu virginalis vteri tēplū spūs sci gr̄a ꝯsecrauit. ⁊ terra nr̄a dedit fructū suū q꞉ eadē ꝟgo q̄ de terra corp⁹ habuerat: filiuȝ genuit: diuinitate quidē deo pr̄i coeq̄lē: sed sibi carnis veritate ꝯsubstantialē. de h̄ Esa. tp̄s humane redēptionis intuēs ait. In illa die erit germē dn̄i in magnificētia ⁊ gl̄ia et fruct⁹ terre sublimis. Germē naq̄ꝫ dn̄i fuit in magnificētia ⁊ gl̄ia. Cū sempitn⁹ dei fili⁹ in carne tꝑaliter apparēs magnitudine ꝟtutū celestiū mūdo clarus effulsit. fruct⁹ q̊ꝫ terre sublimis est effect⁹ qm̄ carnē quā de nr̄a natura mortalē deus suscepit īmortalem ad celos subleuabit: h̄ ille ⁊c. ¶ Quītus q̄ vadit in comitiua btē ꝟginis est melchisedech rex salē q̄ ⁊ ip̄e est Sem, vt dicit Hieronym⁹ in eplīs ⁊ genuflectēs an̄ ip̄am dixit. Ego quidem a deo altissimo optinui vt essem rex et

Melchise dech

sacerdos. tu ꝟ̄go mater grē genuisti nobis so
lem iustitie qui eternū regnū ac indeficiens
sacerdotiū secū ferens nōmodo vere ē rex ⁊
sacerdos ꝑpetuus: quietiā nos immeritos
et pusillos faceret grē sue participes. deo no
stro regnū ⁊ sacerdotes. Tūc btā ꝟ̄go dixit
illud Augu. in lib. lxxxiij. questionū. q. lxviij.
Dn̄s iesus xp̄s rex ⁊ sacerdos est q̄ pugnā
do ꝓ nobis vincēdi monstrabit exemplū in
carne mortali pctā nr̄a suscipiēs. Itaqꝫ ip̄o
duce ab hoībꝰ ⁊ laboribꝰ huiꝰ ꝑegrinatiōis
nostre tanq̄ ab egypto liberamur: ⁊ ꝑsequē
tia nos pctā sacramēto baptismatis nobis
euadētibus obruunt. Eodē ip̄o duce in hie
rusalem celestē. tanq̄ in terram ꝓmissionis
introduci posse p̄sumimus in eternuꝫ ibi re
gnāte ip̄o ⁊ custodiēte seruari. Ip̄e etiam sa
cerdos noster in eternū s̄ꝫ ordinē melchise
dech: qui seip̄ꝫ offert holocaustū ꝓ peccatis
mūdi ⁊ eius sacrificij silr̄itudinē celebrandā
in sue passionis memoriā cōmendauit vt il
lud quod tu melchisedech iam obtulisti vide
ant fideles ꝑ orbē terrarū offerri. Surgens
aūt melchisedech ī medio iustoꝝ dixit. Ego
obtuli panem ⁊ vinū in sacrificiū ꝓpter noui
corꝑis ⁊ sanguis institutionē sacramētalem
nec miremini qm̄ si veritas inuisibilis fuit ī
igne sacrificij sanctificādo s̄m ordinē aaron
quāto magis ꝟitas inuisibilis debet esse in
pane ⁊ vino sacrificij sanctificationis s̄m or
dinem melchisedech. Nōne sacerdotes q̄ ca
ptiui ducti fuerunt in babylonē abstulerunt
ignē de altari ⁊ saluare cupiētes abscōderūt
eum in spelūcā quē ignē post septuagita an
nos hij qui reuersi fuerūt de captiuitate inue
nerunt in loco ignis aquā crassam quā acci
pientes ⁊ illam aspergētes sup holocaustuꝫ
statim accensus est ignis ⁊ libauerunt dn̄o
holocaustū. vt habet. ij. Mach. ij. Si ignis
sanctus fuit abscōditus quō repata est loco
eius aqua. Si appuit aqua vbi erat ignis ⁊
Si videbat ignis vbi erat aqua. Rn̄derūt
iusti dicētes. Ignis in aquā ⁊ aqua in igneꝫ
trāsubstātiata fuit. Tūc melchisedech dixit il
lud ad heb. vij. sic. Hic em̄ melchisedech rex
Salem sacerdos dei summi q̄ est rex pacis
sine p̄re sine m̄re sine genealogia neqꝫ initiū
dierū neqꝫ finē habēs assimilatꝰ est filio dei
sacerdos manēs in eternū: h̄ ille. ecce q̄ntus
comes. ¶ Sextus q̄ vadit pariter cum mel
chisedech est abrahā q̄ genuflexus corā btā
ꝟgine dicit sic. Ego em̄ accepi a dn̄o q̄plluri
ma dona grandia. ꝓpter que inter cunctos
ꝑplos clarus ⁊ singularis habitus sum. Nā
tunc tp̄is inter oīs viuētes vocatus suꝫ: ex
oībus electus sum: ac tāq̄ optimus omniū
sequestratus sum: p̄riarchali nomine ab ip̄o
dn̄o noīatus sum: ꝓlisqꝫ fecūditate miracu
lose dotatus sum. cunctarū gentiū bn̄dictōe
ꝑ semen sanctissimū mihi ꝓmissum benedi
ctus sum. Ego sum ille ꝑ quē deus corripu
it reges: quē magnis diuitijs deus ditauit
Ego sum q̄ tanq̄ verus dei cultor legem cir
cūcisionis a deo ꝓmerui ꝓpter sinceritateꝫ
fidei mee. Sed q̄d sunt hec omnia respectu
eoꝝ que in te fecit altissimus O ꝟgo beata.
Tu em̄ sup oēs creaturas ad ineffabile my
steriū incarnatiōis diuine vocata pariter ⁊
electa fuisti. sicqꝫ dn̄i redēptoris oīm mater
diceris cunctoꝝ electoꝝ p̄riarcha īclita meri
to cōprobaris. Nācqꝫ tam excelsam ꝓlem ge
nuisti: ꝑ quā oīs hoīm generatio sp̄ūalis ꝓ
cedit. Tu es filia sup oīs bn̄dicta: ꝑ quam
oīs ꝓmissio de mei semīs benedictiōe com
plet. Tu es vere celi terreqꝫ regina q̄ illum
genuisti cui oīs reges s̄uiūt tanq̄ domino
in timore et exultāt in eo cū reuerētia ⁊ tre
more: cuius ꝟtute circūcisio ⁊ p̄putiū in vna
fide ac legis obs̄uantia iungunt: ⁊ verꝰ cultꝰ
diuini noīs ꝑ vniuersam terrā dilatat ⁊ am
pliat. Et cū amplitudo hereditaꝫ mihi pro
mitteret nō dubitaui id fiendū. s̄ rei quam
crediderā aliquā silr̄itudinē optabā qua eiꝰ
modū agnoscerē. sic nō fuit diffidentie in te
qn̄ dixisti gabrieli quō fiet istud qm̄ virū nō
cognosco. quod em̄ futurū esset certa eras: s̄
modū quo fieret inq̄rebas. Et hoc cum que
siuisses audiuisti. Sp̄ūs sanctus supueniet
in te ⁊ ꝟtus altissimi obūbrabit tibi. Deniqꝫ
mihi silr̄itudo data est de aīalibus. s. de iuue
ca capra ⁊ ariete ⁊ de duabus volucribꝰ celi
scꝫ de turture ⁊ columba vt s̄m hec scireꝫ q̄d
esset futurū. q: hoꝝ silr̄itudinē tenet hic bene
dictus filius tuus siue ꝓpter iugū legis in iu
uenca. siue ꝓpter silr̄itudinē carnis peccati in
capra. siue ꝓpter regni dn̄iū in ariete vt ⁊ tu
hodierno die accedas cū turture ad templū
⁊ columba ꝓpter simplicitatē ⁊ innocentiaꝫ
vite tue hoc ip̄o partu tuo demōstrandam.
Nam innocētia tue ꝟginitatꝫ designat ī tur
ture: ⁊ simplicitas tue sanctitatis designat
in columba. Hec em̄ offerre debes iux̄ legis
p̄ceptuꝫ. quēadmodū in euāgelio hodierno
dr̄. Par turturū aut duos pullos colūbarū:
ꝓpter geminā dilectionē dei ⁊ ꝓximi. Tunc
beata ꝟgo dixit illud quod ponit sanctꝰ Tho

mas.iij.parte.q.xxxi.arti.viij.i rn̄.sic.lz oēs iste pmissiones diuinitus tibi facte iam verificent in filio meo: h̄ tn̄ deest: qr in lumbis tuis nō fuit decimatus. Probat em̄ apl's hebre.vij. Maius esse sacerdotiū quod est b̄z ordinē melchisedech sacerdotio ipo leuitico vt p3 p h̄ q tu Abrahā dedisti decias melchisedech adhuc leui existēte in lūbis tuis ad quē ptinet legale sacerdotiū. Si aūt filius meus esset decimatus in te nō esset eius sacerdotium b̄m ordinē melchisedech s̄ min' sacerdotio melchisedech. Unde xp̄s nō est decimatus in lumbis tuis sicut leui. Ille em̄ q̄ decimas dat: nonē sibi retinet ꝛ decimā alij attribuit quod est pfectionis signū: inquātū est quodāmō t̄min' oīm nūeroꝝ q̄ pcedūt vsq3 ad decē. Inde ē q ille q̄ decias dat ꝓstat se ipfectū ꝛ pfectoēs alij attribuē. Impfectō aūt hūani gn̄is ē ꝓpt petm̄ qd̄ idiget pfectione eius qui a peccato curat. Curare autez a petō est solius xp̄i. Ipe est em̄ agnus qui tollit petā mūdi. vt dr̄ Joh.i. Figurā autem eius gerebat melchisedech vt apl's pbat ad Heb.vij. Per hoc g̃ q tu Abrahā decimas dedisti melchisedech pfigurasti te velut in petō conceptū. ꝛ oīs qui a te descēsuri erāt ea rōne vt petm̄ originale 3herent indigere curatione que est p xp̄m. Ysaac aūt ꝛ iacob ꝛ leui ꝛ oēs alij sic fuerūt in te vt ex te deriuarēt nō solum b̄m corpulentā substātiā: sed etiā b̄m rōnem seminalē p quā petm̄ origiale contrahit. ideo oīs in te sunt decimati. i. pfigurati indigere curatiōe que est p xp̄m. Solus aūt xp̄s sic fuit i te vt a te deriuaret nō b̄m rōnem seminalē. s̄ b̄m corpulentam substātiā: ideo nō fuit in te sicut curatione indigens. sed magis sicut vulneris medicia. Unde nō fuit in lūbis tuis decimat'. ꝓpterea Aug. lib. iiij. sup gen̄ ad lrāz dicit. nō est xp̄s in abrahā decimatus cuius caro inde nō ferore vulneris: s̄ materiā medicamīs traxit: hec thomas vbi supra. Surgēs aūt abrahā in medio iustoꝝ dicit illud Augu. in homel' de abrahā sic. Ego p̄r multarū gentiū dict' sum. Oīs em̄ gentes q̄ in xp̄m crediderūt et credituri sunt: filij abrahe sunt imitando fidem non nascendo per carnem. Nam sicut iudei per infidelitatē degeneres facti sūt. ex filijs abrahe filij dyaboli: ꝛ pgenies vipera rum: ita ecōtrario omnes gentes i dominuz xp̄m fideliter credētes abrahe filij effici meruerunt. Tunc moyses dixit illud Augusti. super p̄s. ciiij. sic. Semen Abrahe sunt oīes filij promissionis pertinentes ad eternā hereditatem testamenti eterni: vt tanq̄ ipam hereditatem sibi eligant deum: ꝛ eum gratis colant. i. propter ipsum non propter aliquod emolumentum mercedis extra ipsum et hoc faciant laudantes: inuocantes: annūtiantes: non in suam sed in eius gloriaz. per fidem bene operantes: spe gaudentes: charitate autem feruentes: hec ille. ¶ Septimus qui vadit in comitiua beate marie virginis est ysaac et genuflectens ante eam dixit sic. Ego sum heres Abrahe in quo promisit deus vocare et suscitare illi semen. Ego tanq̄ heres eius vnicus signorum et miraculorum illi ostensorum particeps fui. Nisi enim me orante non potuit vxor mea concipere: precedente fere viginti annorum sterilitate que tamen duorum populorū mater futura erat. Natis autem duobus geminis electio mea a diuina predestinatione longe erat cū vellem benedicere maiorem deo disponente benedixi minorem. Sed quid significant hec parua virgo a deo preelecta: nisi stupenda illa et mira que in te fecit deus omnipotens. Tu es illa que fecundatione sterilitatis cognate tue Helizabeth ab archangelo gabriele percepta mox verbum fidelissimum et humillimum protulisti orando vt merearis omnium populorum salutem tuo virginali vtero concipere quando dixisti. Ecce ancilla domini fiat mihi b̄m verbum tuum. ¶ Tu es illa que non geminos filios: sed vnicuz gemine tamen substantie scilicet diuine et humane genuisti: qui perfectissimus heres eterni patris: primogenitus in multis fratribus. duos populos scilicet iudaicū et gentilem tanq̄ lapis angularis coniūxit in vnam fidem: vt secum heredes faceret vite eterne. Licet autez iudaicus populus estimaret se preferri ceteris populis: in benedictione altissimi: quia prius legem mandata et benedictionis datorem susceperat: tamen tua humilitas qua ad templū ꝓ nobis purgandis accedis gentili populo bn̄dictionez salutarem condonat. Tunc beata v̄go dixit illud quod ponit beda in homelia hodierna sic. Lumen quidem vtriq3 populo ꝛ salutare dei xp̄s a deo parat: qui tamen ad gloriam magis israel a quo diu speratus ꝛ ex quo p̄nunciatus aduenit. Gentium vero dicitur esse reuelatio: quarum mentis oculos pro

funda iam cecitate demersos neq̄ vlla spe
aduētus dn̄ici erectos ip̄e visitare: pariter ⁊
releuare atq̄ illustrare dignatus est. ⁊ bene
reuelatio gentiū israeli pferꝰ: q: cū plenitu
do gentiū introierit: tūc oīs israel saluus fi
et quod vidit ps cū diceret. Notū fecit dn̄s
salutare suū ante cōspectū gentiū reuelauit
iustitiam suā. subiūxit atq̄ ait. Memor fuit
mīe sue iacob ⁊ veritatis sue domui israel: h̄
ille. Surgēs aūt ysaac in medio iustorum di
xit illud leonis pape in sermone de natiuitate
dn̄i sic. Exultet sanctus: q: appropinq̄t ad
palmā. gaudeat pctōr q: inuitatꝰ ad veniā:
animetꝰ gentilis q: vocatꝰ ad vitā. Dei nāq̄
filius sm̄ plenitudinē tp̄is. quā diuini consi
lij altitudo inscrutabilis disposuit recōcilian
dam auctori suo naturā generis assumpsit
humani: vt inuētor mortis dyabolꝰ p ipsā
qua vicerat vinceretꝰ. In quo cōflictu p no
bis inito magno ⁊ mirabili eq̄tatis iure cer
tatum est. dū omnipotēs deus cū seuissimo
hoste nō in sua maiestate s; in nostra humi
litate congrediꝰ obijciēs ei eandē formam
eandēq̄ naturā: mortalitatis quidē nostre
participē: sed totius pctī exptē. Nihil aūt in
ista singulari natiuitate de carnis ↄcupiscen
tia transiuit. Nihil de pctī lege manauit: hec
ille. Tunc moyses vidēs iustos admirari in
v̄bis ysaac volens declarare mysteria huiꝰ
excellētissime natiuitatꝭ dixit illud qd̄ ponit
Augustinus in quodā sermone sic. Qui lapi
deas inscripsit tabulas sine stilo ferreo: ipse
grauidauit mariam spū sancto. Qui pduxit
panes in heremo sine orōne: ip̄e virginē im
pregnauit sine corruptiōe. Qui fecit v̄gam
sine pluuia germinare. ip̄e fecit filiā dauid
sine semine generare. Non legistis esayam
pphetā eximiū. Ecce inq̄t v̄go cōcipiet ⁊ pa
riet filiū. Quod ꝯ legistis in scripturis: aspi
cite in maria oculis nō obscuris vt dicatꝭ cā
ticū dauid. Sicut audiuimus sic vidimus ī
ciuitate dn̄i v̄tutum in ciuitate dei nostri ⁊c.

¶ Octauus q̄ vadit pariter cū ysaac est ia
cob filius eius genuflexus corā beata v̄gine
dicēs sic. Inter ceteros q̄ magna obtinuerūt
a dn̄o ego nō pua assecutus sū. Nāq̄ p̄mo
geniture bn̄dictionē diuina dispositiōe ↄtra
ordinationē pr̄is mei ysaac pmerui. scalam
in via positus attingentē celū p quā angeli
descendebāt ⁊ ascendebant dn̄mq̄ innixum
scale dormiēdo ego clare vidi: vxorē: plem:
diuitias nō obstātibus calūnijs deceptorū
adiuuāte dn̄o acquisiui. Rediens autem ⁊
timēs fratris mei insidias castra dei habui
obuiā et cū angelo tota nocte vsq̄ mane lu
ctatus sum: ac israel magno mysterio voca
tus sū. Sed q̄d sunt hec v̄go gloriosa respe
ctu eoꝝ que in te ⁊ p te opatus est deus? Si
em̄ de benedictione agiꝰ: tu benedictionem
eternā a summo celo vsq̄ ad terrā traxisti.
Ip̄amq̄ tuo sacro gestans vtero v̄ginitatꝭ
flore pmanēte toti mūdo ptulisti. Unde bn̄
dicta es filia a dn̄o q: p te fructū vite cōmu
nicauimus. Insup q̄ obsecro est illa scala ni
si tua intemerata v̄ginitas: p quā deus ad
nos descendit: ⁊ nos ad ip̄m ascendimus.
Ip̄e em̄ qui p te ad nos descēdit: p te rursū
ad se nos facit ascēdere. Que bene celū tan
gebat ⁊ terrā: quia tu inter deū ⁊ nos posi
ta ip̄m attigisti p plenitudinē gr̄e ⁊ nos te
cum retines p naturā. Ascendūt ergo ange
li dei p te ac descendūt: q: tanta fuit plenitu
do ⁊ pulchritudo gr̄e tibi diuinitus cōcessa:
ꝙ admirātes eam angelici spūs beati descē
debant ad te venerātes simul ⁊ gratulātes.
⁊ sancti dei hoīes vidētes completas per te
pmissiones pr̄m ad dn̄m vniuersorum qui
tecum est ascendāt. Tunc beata virgo dixit
illud quod ponit btūs Augustinus lib. xvi.
de ciui. dei. c. iiij. sic. Per scalā istā intelligitur
ip̄e xp̄s saluator quā in memoriā reuocat ī
euāgelio vbi dicit. Amen amen dico vobis
videbitis celum aptum ⁊ angelos dei ascen
dentes ⁊ descendētes sup filiū hoīs. Sur
gens aūt iacob in medio iustoꝝ dixit illud
Augu. sermone secundo de natiuitate dn̄i sic.
Facta est maria scala celestis quia per ip̄ā
deus descendit ad terras vt p ip̄am hoīes
ad celos mereantur ascendere. Ipsis enim
licebit illuc ascēdere qui deum crediderūt p
v̄ginē mariā ad terras descendisse: hec ille.
Tunc moyses dixit sic. Uirgo hec regia via
est p quam saluator aduenit pcedēs ex ipsiꝰ
vtero: tanq̄ sponsus de thalamo suo. Ipsa
est scala p quam ad nos descendit saluator
vt ad ip̄m per eam ascēdamus. Studeamꝰ
per eam venire in gr̄am ip̄ius qui per eam ī
nostram miseriā venit ⁊ genuflectētes oēs
viri iusti simul cum moyse coram beata vir
gine dixerūt vna voce. Per te accessum ha
beamus ad filium. O benedicta inuentrix
gratie: genitrix vite: mater salutis vt p te sus
cipiat nos qui per te datus est nobis. Ue
ni in templum: ostende partum diu pmissū
diu optatum. vt per eū ab omnibus facino
ribus nostris purgemur: ⁊ purificati ī gl̄iā

eternam deducamur. Quibus dictis statim
affuerunt quadraginta venerabiles domīe
iuxta quadragenarium numerū dierū puri-
ficationis reddentes testimoniū de purita-
te virginis. ¶ Prima fuit eua q̄ genufle
xa coram beata v̄gine dixit illud Bernardi
in s̄mone. Signū magnum ꝛc. sic. Non erat
bonū nobis esse hominez solum: congruum
magis erat vt adesset nostre reparationi se-
xus vterq̄ quoꝝ corruptiōi neuter defuerat
Ego nāq̄ crudelis fui mediatrix per quam
serpens antiquus pestiferū ꝛ mihi ꝛ viro vi-
rus infudit: sed fidelis tu v̄go sanctissima q̄
salutis antidotū viris ꝛ mulieribus ꝓpina-
sti. Ego fui ministra seductiōis: sed tu propi
ciationis. Ego suggessi p̄uaricationem: s̄ tu
iniecisti redemptionē. Ego comedēs ꝓhibi-
tum pomū ꝛ mihi nocui ꝛ viro: sed tu conci-
piens nobis datum filium ꝛ feminis ꝓfuisti
et viris. Ego timens ꝓ peccato abscondor i
ter ligna paradisi. sed tu gaudēs ꝓ partu cir
cundaris cetibus angeloꝝ celestis militie di
centium cum gaudio. Gloria in excelsis deo
ꝛ in terra pax hominibus bone voluntatis.
Ego de paradiso ad exilium mittor: s̄ tu de
exilio seculi leuaris in celum. Ego ꝑ corru-
ptionem concipiēs ꝛ in dolore pariens sub
viri potestate fui: sed tu per misterium sp̄us
sancti fide cōcipiens cum gaudio peperisti
ac reges ꝛ p̄ncipes ouātes eius cupiūt subij
ci potestati. Ego posteros ex me nascituros
trāsmisi ad inferos: sed tu benedicta ex tua
ꝓle natos dirigis ad superos vt q̄d vlterius
moror ꝓtrahendo plurima. Ego obfui: s̄ tu
ꝓfuisti: quia ꝗ oēs sumus leti ꝑ sanctissimū
partū tuū purificari nos ꝯuenit vt vita quā
destruxerā per te mi̇̄sicorditer reparetur. vt
tuis meritis suffragātibus filij tui immēsa
pietas nos ꝑtrahat ad coronam eternam: s̄
illa. ¶ Scd̄a fuit vxor Noe simul vadēs cum
eua que genuflexa corā beata v̄gine dicit sic
Vere beata virgo tu es archa in qua eccl̄ia
iustorum saluat̄ ꝓpter officij finalem inten
tionem. Cum eñ vir meus fabricauit archā
ex mādato dei: p̄seruauit humanū genus a
vastitate diluuij in figuraz ꝙ corpus filij tui
velut Noe ī vtero tuo tāq̄ ī archa reciperet̄
in quo saluant̄ omnes electi qui simul vniti
in vna fide ad te confugiunt. Unde omnis
generis animalia per te saluant̄. vel vt dicit
Esayas. q2 ī regno xp̄i filij tui lupū cū agno
pardum cum hedo: leonem ꝛ bouem simul
ire ad pascua, eorumq̄ fetus simul pasci vid
mus. velut dicit petrus quia refert se visionē
vidisse: in qua omnia quadrupedia et bestie
terre et volatilia celi intra vnum fidei linthe
um continebant̄ quatuor euāgelioꝝ initijs
alligatum. vnde in te video tria p̄cipue fore
adimpleta. Primo ꝙ illi qui sunt ex̄ archaz
tue v̄ginitatis: in te nō credētes filiū dei cō-
ceptum non saluant̄ licet deo sacrificent: q̄a
extra ecclesiam catholicam non est locus sa
crificij. vt habet̄ p̄ma questiōe. i. c. ex̄. immo
si quis in archa noe. i. in vnitate ecclesie non
fuerit peribit regnāte diluuio vt habet̄. xxiiij
q. i. c. quia vetus. Et sic pereunt philosophi
qui negant te virginez potuisse parere salua
integritate virginitatis. Pereunt arriani q̄
negant xp̄m sumpsisse verum corpus de te
maria v̄gine. s̄ illud fuisse vel celeste vel fan
tasticum. Pereūt ꝛ valentiniani qui negant
xp̄m habuisse animā: sed diuinitatē fuisse lo
co anime. etiam verū hoīem te nō genuisse.
Pereunt iudei xp̄m negātes filium dei: sed
pure hominē filiū tuū et ioseph: ideo omnes
isti diluuio perierunt: quia archa sanctissimi
vteri tui per fidem nō intrauerūt. Secundo
illi nō saluant̄ qui cū coruo ad archā sancti-
tatis ꝛ mīe tue nō redeunt. Isti sunt qui pec
cando egrediunt̄ ꝛ recedūt nō credentes te
genuisse saluatorē seculoꝝ ꝛ ad vnitatem ec
clesie non reuertunt̄: vnde semꝑ corui rema
nent nec remissionē peccatoꝝ aliquādo reci
piunt neq̄ celeste regnū aliquādo ingrediū
tur. eo ꝙ extra ecclesiam nō est remissio pec
catorum: vt habet̄. xxiiij. q. i. c. quicūq̄. Ter-
tio illi soli saluant̄ qui tecum tanq̄ cum co-
lumba ramum virentis oliue deferentes ad
fidem xp̄i reuertunt̄. Isti sunt qui peccando
exeunt ꝛ penitēdo redeunt quibus nō clau-
ditur archa mīe filij tui. Siquidem hanc co-
lumbam iubemur offerre s̄m legem die pu
rificationis nostre vt confiteamur vere q̄m
tu es columba que mūdo pacez annūciasti.
¶ Tertia fuit sarra vxor Abrahe que genu
flexa corā beata v̄gine dicit sic. O genitrix
virgo tantiq̄ nostri pueri mater risum fecit
tibi dominus quando euz genuisti qui fecit
te angelo gaudiuz nostrum tibi predicente
puritate nimia velut angelo mihi ysaac nū-
ciante. Risum fecit tibi dominus quando
genuisti puerum signum portantem phara
onis puerum hastam tenentem Gedeonis
puerum pulchrum habentem caput absalo
lonis: puerum totam vim habentem sanso-
nis. Aperi ergo virgo sinū; expāde gremiū

p̄para iter tuum ad templum: quia ecce fa
cturus est tibi magna qui potens est: vt pro
maledictione israel beatam te dicent om̄es
generationes. Confortare virgo fecūda: ca
sta puerpera: mater intacta: quia non eris in
israel vltra maledicta: neq̧ inter steriles de
putata genuisti ꝑfecto illum qui te fecit ⁊ in
eternum permanes virgo. ¶ Quarta fuit re
becca simul vadens cū sarra q̄ genuflexa co
ram beata virgine dixit sic. Ego disponente
deo virum meum decepi: vt filio benedice-
ret: tu singulari beneficio et priuilegio vitam
absq̧ omni peccato duxisti: vt peccati mortiſ
q̧ peremptorem pareres vite iustitieq̧ mu-
nus omnibus ostenderes: que ideo virgo de
sponsata fuisti: vt dyabolo v̓ginitas tua oc-
cultaret̄: vt iudeorum prauitas deijceret̄: vt
legis institutum non destrueret̄ ⁊c. ¶ Quin
ta fuit lya que genuflexa coram beata virgi
ne dixit sic. Ego em̄ magnam populi multi-
tudinē deo ꝓgenui: sed tu v̓go immaculata
effecta es fecundior que plucidis oculis: lacꝫ
visceribus omnē creaturam eternis sedib⁹
collocandam simul aspexisti. Ecce iaꝫ video
quid de te futurū sit: quis ex te fructus pro-
cessit: q̧ iocūda omnibus gētibus ex te ꝓue
nerūt. Nam angelorum numerus per tuum
filium reintegratur: ⁊ hominū generatio in
Adam maledicta per benedictionē fructus
ventris tui ad eternitatis possessionē regene
ratur ꝓut ꝓmiserat iustis ⁊c. ¶ Sexta fuit
Rachel simul vadens cum lya q̄ genuflexa
coram beata v̓gine dixit sic. Ego formosita-
te nimia splendens: oculis Jacob gratiosa
fui: sed tu venustior que omnis gratie ple-
nitudinē accepisti: quid iustitie: quid sancti
tatis v̓go beata indiguisti: que digna habi-
ta es vt ex te inextimabile preciū salutis hu
mane carnem sumeret. Quid dignius: quid
fructuosius ī humani generis salutē exoriri
potuit: Cui nullus p̄triarcharum. nullus pro
phetarum: nullus antiquoꝝ patrum. nullus
prorsus hominū potest cōparari. Quomo-
do huic quisq̧ estimabitur cōferēdus: cuius
ob v̓ginitatis excellentiaꝫ: mira sublimitate
supeminet fructus. Nec mirum: si tu admira
bilis v̓go cūctorum celsitudinem transcēdis
mortalium: cum tuo partu beatoꝝ excellas
meritum angelorum. Omniū quidē sc̄oꝝ
memorie mirabiles: nulla tamē celsiore tuo
memoranda preconio Abel per sacrificium
nominat̄. Enoch per complacentiaꝫ memo-
ratur. Melchisedech sicut ymago dei predi-
catur. Noe ꝑ iustitiā laudatur. Abraham ꝑ
fidem approbat̄. Ysaac per normam recitat̄
Jacob per luctamen beatificatur. Joseph ꝑ
castimoniam honorat̄. Job per patientiam
glorificat̄. Moyses sicut legislator venerat̄
Jesus naue sicut dux preponitur. Helyas si
cut zelotes testificatur. Esayas sicut locutor
dei scribitur. Daniel sicut prudētissimus pre
dicatur. Ezechiel sicut inspector arcanorum
demonstrat̄. Dauid sicut pater mysterij sꝫ
carnem dicit̄. Salomon sicut sapiens publi
catur. Sed nullus talis in seculo q̄lis tu dei
genitrix v̓go. Quē em̄ omnes illi in enigma
te viderunt: tu in vtero tuo incarnatum por
tasti. Ex te em̄ ortus est sol iustitie christus
deus noster. ¶ Septima fuit dyna que ge-
nuflexa coram beata v̓gine dixit sic. O bene
dicta sup mulieres que angelos vincis pu-
ritate: sanctos superas pietate. Bona virgi-
nitas in te maria: que sexum vtrūq̧ non so-
lum a crimine absoluisti. verūetiam ad gra-
tiam ꝓuocasti. Accusamus plerūq̧ femine
um sexum q̧ ego egressa vt viderem homi-
nes regionis salem erroris ⁊ stupri causam
induxi. sed laudamus multomagis femine-
um sexum in te que pro nobis curiosior sa-
tisfecisti cum salua virginitate salutis aucto
rem edidisti. Reddita est ergo femina pro
femina: prudens pro fatua: humilis pro sup
ba: virgo pro corrupta. ¶ Octaua fuit tha-
mar nurus iude simul vadens cum dyna: q̄
genuflexa coram beata virgine dixit sic. Ne
fama tua macularetur virgo illibata perma
nens decreto legis viro desponsata es ne fla
gitijs arguereris soceri signum retinuisti. in
auditum nanq̧ a seculis partum apud mul
tos defendit suspectum annulus m̄rimonij
contracti cum sene: armilla pudicitie cōpro-
bate ⁊ virga potestatis diuine non de simpli-
ci v̓gine: sed de desponsata viro concipi ⁊ na-
sci voluit xp̄s. ne velut stupri rea damnare
ris si virum non habens filium procreares
Oportebat itaq̧ te habere virum qui et te-
stis integritatis tue esset certissimus: ⁊ nati
ex te domini ac saluatoris nostri esset nutri
tius fidelissim⁹. ¶ Nona fuit arseneth vxor
phutifaris sacerdotis que genuflexa coram
beata v̓gine dixit sic. O ā mirandam ⁊ oīm
honore dignissimam v̓ginem. O feminam
singulariter venerandam super omnes femi
nas admirabilē. Memēto magni illius quō
dam patriarche venditi in egypto ⁊ scito ip
sius istum tuum virum non solum nomen

adeptum fuisse: sed castimoniã innocentiaz
consecutum ꝛ gratiã. ille domino suo fidem
seruans mihi noluit commisceri. Iste te do-
minã suam domini sui matrẽ virginẽ agno-
scens et ipe continẽs fideliter custodiuit. Il
li data est intelligentia in mysterijs somnio
rum. Isti datum est conscium fieri atq par
ticipem celestium sacramentorum. Ille fru-
menta seruauit non sibi tm̃: sed etiam omni
populo. Iste panem viuũ de celo ꝯuandum
accepit tam sibi q̃ toti mũdo. ¶ Decima fu
it ethiopissa vxor moysi simul vadens cum
arseneth que genuflexa coram beata ꝟgine
dixit sic. O clarissima mater virginea virgo
sancta dei genitrix christi pijssima. Ego con-
iũx dilecta mitissimi pphete: prefignaui san-
ctissimuz matrimoniũ inter deum ꝛ abomi
nabilem humanam naturam que tamẽ for-
mosa fuit in te. Ille siquidem in egyptuz ve
nit quando in mundum descendit: areolam
repperit aromatum: quãdo irrigaris sicut
paradisus delitiarum: quando in te intrauit
vt pasceret ibi ꝛ lilia colligeret. Ille tecum ꝑ
mansit nature humane indissolubili vnione
sicut moyses mecuz ex delectatiõe. ¶ Unde
cima fuit maria soror moysi que genuflexa
coram beata ꝟgine dixit sic. Uirgo mundo
venerabilis. mater humano generi amabil.
femĩa angelis mirabilis. maria sanctissima
tu sola hoc nomẽ obtinuisti quod significat
deus ex genere meo. Ego soror aaron dicta
sum maria quia maris amaritudo: sed venit
dominus in amaritudinẽ fragilitatis huma
ne vt conditionis amaritudo dulcesceret tẽ
perata ꝟbi celestis suauitate. Inter multas
marias tu sola excelsior que signum virgini
tatis extulisti ꝛ intemerate integritatis piũ
vexillum xp̃o leuasti. ¶ Duodecima fuit se
phora vxor moysi vt dicitur Exodi quarto.
que genuflexa ante beatam ꝟginem dixit sic
O felix maria. O genitrix gloriosa. O puer
pera sublimis: cuius visceribus autor celi ter
req committitur. O felicia oscula labijs im
pressa lactentibus: cum inter crebra iudicia
reptantis infantie verus ex te filius tibi ma
tri alluderet: ver⁹ ex patre tibi dominus im
peraret. Nam auctorem tuum ipa concipiẽs
edidisti in tempore puberẽ: quem habueras
ante tempora conditorem. que pro eo paruu
lo ꝫm legem hostias ad templum deferre de
bes. quem circuncisioni supposuisti: atq eũ
instante persecutione herodis in egyptum
transferẽs: pleraq alia necessaria mĩstrabis

¶ Tertiadecima fuit Raab de qua narrat
Iosue. vi. que genuflexa coram beata virgi-
ne dixit sic. O excellentissima inter ꝟgines
virgo sancta omnibus omnia facta es sapiẽ
tibus ꝛ insipientibus copiosissima charitate
debitricem te fecisti. omnibus misericordie
signũ aperuisti vt de plenitudine gratie tue
accipiant vniuersi: captiuus redemptionem
eger curationem: tristis consolationem: pec-
cator veniam: iustus grãm: angel⁹ letitiam:
deniq trinitas gl'iam: filij persona carnis hu
mane substantiam. vt non sit qui se abscon
dat a calore tuo. Et sic vniuersum mundum
per iesum xp̃m liberasti: sicut ego populũ isrl'
per Iosue. ¶ Quartadecima fuit axa filia ca
leph: vt dr̃ Iosue. xv. que genuflexa corã be-
ata ꝟgĩe dixit sic. O castissima ꝟgo terrã irri
guam superius ꝛ inferius nobis impetrasti
cum quasi nubes in terra pluisti grãm xp̃i.
Huius sacre nubis ymbrem patres nostri
annũtiauerunt nobis futuram salutẽ mũdi
tanq̃ stillicidia stillantia super terram. Ecce
pluuia voluntarie benedictionis quam here
ditati sue dominus effudit. Tu enĩ intra te
fontem genuisti quo terrarum orbem riga-
res. ¶ Quintadecima fuit delbora de qua
dicitur Iudic. iiij. que genuflexa coram bea-
ta ꝟgine dixit sic. Sancta ꝛ int' sanctos post
deuz singulariter sancta mater admirabilis
ꝟginitatis: ꝟgo admirabilis fecũditatis: do-
mina prefulgens admirabili sanctitate sup
eminens mira dignitate que sceptrũ popli
tenes electi: adueniẽte tp̃e quo iam oppro-
brium auferri cõgruebat caput contriuisti ve
nenatũ que oĩmodã maligni suggestionem
tam de carnis illecebra: q̃ de mẽtis superbia
deduxisti ad nihilũ: hostem antiquuz clauo
prudẽtie tue necasti in manu forti. ¶ Sexta
decima fuit Iahel vxor aber cyneivt dicitur
Iudic. iiij. que genuflexa corã beata ꝟgine
dixit sic. Solus ad te ꝟginẽ fabricator ꝛ do
min⁹ venit quẽ opuisti pallio cũ vestẽ quã ñ
habuit ex te iduit. vestis filij tui ẽ caro ei⁹ a
diuinitate assũpta: ꝛ sic ego apui vtrẽ lactis ꝛ
dedi bibẽ sysare ĩgresso ĩ tabernaclz meũ: sic
lacta mr̃ xp̃m dñm ad te ĩgressũ: lacta panẽ
de celo veniẽtẽ: lacta eũ q̃ talẽ feci te vt et ipe
fieret in te: q̃ tibi ꝛ mun⁹ fecũditatis attulit cõ
cept⁹ ꝛ donũ ꝟginitatis nõ abstulit natus: q̃a
deus q̃ est ꝛ q̃ erat in humanitate processit.
¶ Decimaseptima fuit mr̃ sansonis de qua
dr̃ Iudic. xiij. que genuflexa coram beata vir
gine dixit sic. Angelus domini annũtiauit

in me tuū sacratissimū partū btā ꝟgo. Audi
ui angelū de carnis nr̄e limo tēplum diuine
maiestatis arte ineffabili cōstruentē. Audi-
ui in terris deū: in celis hoīem sacro incōpre-
hensibili collocari. Audiui inauditā rōnem
in vno corpe deuʒ hoīemq̃ʒ misceri. Audiui
fragilē nostre carnis naturā ad portandū to
tam deitatis gloriā angelica exhortatiōe ro-
borari. ¶ Decima octaua fuit filia iepthe de q̄
dr̄. Judic. xi. q̄ genuflexa corā btā ꝟgine di-
xit sic. O ꝟgo singularis inter oēs: tu es tē-
plum ⁊ fons signatus ⁊ porta in domo dn̄i
clausa. Felix certe ⁊ omi laude dignissima q̄ꝛ
sine humano semie celestem seculo ꝓtulisti
panē ⁊ mūdo genuisti saluatorē. Electa q̄ꝑ
pe es ꝟgo integra cui fecunditas matris da
ret ⁊ facta es fecunda mater in qua ꝟginis
integritas seruaret. O genitrix gloriosa na-
tus est ex te q̄ moysi in igne flāme rubi ape-
ruit. Natus est ex te q̄ virgā aaron sine aqua
germinare fecit ⁊ ex ea fructuʒ ꝓduxit. Ego
in montibꝫ meā cōseruaui virginitatē tu ve-
ro in celis regnatura cū fecunditate. gaudio
illibatā seruasti integritatē. ¶ Decima nona
fuit noemi. de qua dr̄. Ruth. i. q̄ genuflexa
corā beata ꝟgine dixit sic. O ꝟgo benedicta
⁊ supbenedicta ꝑ cuiꝰ benedictionē benedi-
cit oīs natura. O pulchra ad intuēdū: ama
bilis ad ɔtēplandum: delectabilis ad aman-
dū: quā deus pater vocauit dicēs. Veni colū
ba mea imaculata mea. Tu es eñ cādidata
multis meritoꝝ ꝟtutibꝰ: ⁊ dealbata niue cā-
didius spūssancti muneribus colūbe simpli
citatē repn̄tans in oībus. Nam q̄cquid in te
gestū est: puritas ⁊ gratia fuit: totū mīa ⁊ iu
sticia q̄ de celo ꝓspexit. ideo es imaculata q̄ꝛ
in nullo corrupta. ¶ Vigesima fuit Ruth. de
de q̄ dr̄ Ruth. i. q̄ genuflexa corā btā ꝟgine
dixit sic. O benedicta puerpera: pauper terre
na possessione: sed plena celesti benedictiōe
Es q̄dem ꝓgenita stirpe regali: sed paup sti
pendio tpali. pauper mundanis rebus: sed
referta diuinis muneribꝰ. O beata pauper-
tas: que nos diuites reddidit felix inopia q̄
locupletes nos fecit: tua exercitatio ⁊ sollici
tudo fecit vt panē viuū i cui corporis scrineo
cōficeres: vt granū post merentiū terga col
ligeres: ⁊ sicut ego veterano iuncta sum ma
rito: sic tibi locupletior testis pudoris ioseph
maritus adhibetur q̄ possit ⁊ delere iniuriaʒ
⁊ vindicare obprobriū: si non agnoscat sa-
cramentum. ¶ Vigesima prima fuit Anna
mater Samuelis. de qua dicit. i. Reg. i. que

genuflexa coraʒ beata ꝟgine dixit sic. O ad
mirabilis thalamus. de quo speciosus pro-
diit sponsus. lux gentiū tēplum celeste: ad cu
ius solium glorie angeli canūt triumphum.
Ego ꝓphetā sterilis cōcepi: sed tu deū oīuʒ
ꝓphetarum ꝑmanens virgo genuisti. deus
eñ qui. vt habet libro Numeroꝝ. mirabile si
gnū ostendit cōtra naturā: vt asina loquere
tur ipse hoc mirabilius facere voluit vt xp̄s
de te virgine nasceret. ¶ Vigesima secunda
fuit Michol. de qua dicit. i. Reg. xviij. que
genuflexa coram beata virgine dixit sic. Dis
nimirū virgo regia gēmis ornata virtutum
specie tua ⁊ pulchritudine tua in celestibus
cognita ciuiū celestiū in te ꝓuocasti aspectū
ita vt regis animū in tui cōcupiscentiā incli-
nares sicut ego ad me inclinaui aīm dauid:
⁊ celestē nūciū ad te de supnis educeres. Nā
spūali decore aspectum ad te traxisti diuinū
⁊ liberasti desiderabilē ad egyptum depor-
tans: fugiens a facie herodis sicut ego libe-
raui dauid a facie saulis inimici eius. Vige
sima tertia fuit Abigail. de qua dicit. i. Reg.
xv. q̄ genuflexa coram beata ꝟgine dixit sic.
Aula vniuersalis ꝓpiciationis: gn̄alis cau-
sa recōciliationis: vas ⁊ tēplum vite ⁊ salu-
tis: maximis meritis deū pacificando non
modo virū sicut ego muneribus dauid ꝓme
rui sed vt tuus filius diceret ⁊ esset obtinui
sti. Tota eñ vita tua ⁊ actio semp intenta
fuit in dn̄o. tu eñ optimā partē elegisti que
dei mater ⁊ sponsa esse meruisti. Ego ꝑ hu-
militatem meā liberaui Nabal a furore ⁊ ira
dauid: sed tu multomagis te ancillam dn̄i
confitens deū gignere meruisti qui nos san
guine suo deo patri reconciliabit. Et ad cele
stis palatia regis trāsferet. Vigesima quar
ta fuit achinoen israelites. de qua dicit. ij.
Reg. ij. que genuflexa coram beata virgine
dicit sic. Poterat filius tuus aliunde hoīeʒ
suscipere in quo esset mediator dei ⁊ hoīum
non de genere illius adam q̄ pctō suo genus
obligauit humanum sicut ipsum quē primū
creauit non de genere creauit alicuiꝰ: sed me
lius iudicauit vt de ipso quod victum fuerat
genere assumeret hoīem per quē generis hu
mani vinceret inimicū. ideo sui ɔceptionē ex
te ꝟgine spūs nō caro: fides n̄ libido ꝑuenit
Nec interfuit carnis ɔcupiscentia ꝑ quaʒ se-
minant ⁊ cōcipiunt qui trahunt originale
pctm̄: sed ea penitus remota credendo non
cōcūbendo facta est fecunda in te ꝟginitas
vt filius q̄ ex te nascebat ex ꝓpagine prim-

hoīs tantūmodo gñis ꝛ nō criminis originē
duceret. ¶ Uigesima q̇nta fuit bersabee. de q̄
dꝛ.ij. Reg.xi.q̄ genuflexa coraꝫ btá virgine
dixit sic. O p̄electa ꝛ sancta. O venerabilis
ꝛ imperiosa. O clemēs ꝛ ꝓpicia: tu es vere
fons ex quo oꝛit̄ sapīa maioꝛ salomone. Tu
finē ponis legi date in igne deserti vꝛia occi
so dum leges seruas vetustas vt abdicētur
ꝛ ad regē regū transis sub q̇ fulget lex liber-
tatis ꝛ grē. Tu es pctoꝝ interuentrix potē-
tissima q̄ non pateris repulsam ī mediatiōe
inter ioab ꝛ dauid ꝓ pessimo absalone. Tu
es mediatrix nostra deo nos pacificās per
immensam grām tuā. ¶ Uigesima sexta fuit
thamar soroꝛ absalonis. de qua dꝛ.ij. Reg.
xiij. que genuflexa corā beata ꝟgine dixit sic
Nascit̄ xp̄s ex te virgine sicut flos ex virga
sine vllo cōposito semine. Nascit̄ infans par
uulus rex magnus ꝓcedunt celestia indicia
ꝛ signa magni regis. pastoꝛibus nunciāt an
geli. ꝑ stellā velut per linguā nouā clamant
celi: adducunt̄ de longinquo magi veniunt vt
adoꝛent adhuc in p̄sepe iacentē: sed iam in
celo ꝛ in terra regnātē. ¶ Uigesima septima
fuit abhelana. de qua dꝛ.ij. regū. xix. que ge-
nuflexa corā beata ꝟgine dixit sic. O virgo
ꝟginū q̄ magna est sapientia tua ꝟitas de
te oꝛta est. veritas q̄ est in sinu patris de ter
ra oꝛta est vt eēt etiā in sinu matris veritas
qua mūdus ꝯtinet̄ de te oꝛta est vt femineis
manibus poꝛtaret̄. Ueritas qua beatitudo
angeloꝝ incoꝛruptibiliter alit̄ de te oꝛta est
vt carnalibus vberibus lactaret̄. veritas cui
celū nō sufficit. de te oꝛta est vt in p̄sepio po
neret̄. ¶ Uigesima octaua fuit abysach. de q̄
dicit̄. iij. Reg. i. que genuflexa corā btā ꝟgi
ne dixit sic. O excellentissima virgo nequaq̄
hunc q̇ natus ex te p̄dicat̄ dū vilibus ob-
uoluit̄ pānis dum iacere cōtentus est in p̄e
sepio: duꝫ lachꝛymosis ꝯcrepat vagitibꝰ: dū
maternis lactat̄ vberibus deū esse diffidimꝰ
īmo ꝑ ista aduertimꝰ eū vt hoīeꝫ infirma pro
infirmis ꝑtulisse: ꝛ deū celestē potentiā ex-
ercuisse. Hic nāq̧ q̇ soꝛdētibus pānis circū-
datur regijs ꝛ caldeis muneribus honoꝛat̄
Hic qui humilis iacet in p̄sepio lumine no
ui syderis coꝛuscat ī celo. Hic qui reddit in-
fantie vagitus vocibus angelici collauda-
tur exercitus. hic q̇ femineo nutrit̄ lacte: mul
ta milia hoīum paucissimo satiabit pane.
¶ Uigesima nona fuit vidua sarreptana. de
qua dicit̄. iij. Reg. xvij. que genuflexa coraꝫ
beata ꝟgine dixit sic. Quis misericoꝛdie tue
o benedicta longitudinē: latitudinē: sublimi-
tatem: ꝛ ꝓfunditatē queat inuestigare. Nam
longitudo tua vsq̧ in nouissimū diē inuocā
tibus eam subuenit vniuersis: latitudo tua
replet oꝛbē terrarum vt tua quoq̧ mīa ple-
na sit oīs terra. Sublimitas tua ciuitas sup
ne inuenit restaurationeꝫ. ꝓfundum tuū se-
dentibus in tenebris ꝛ vmbꝛa moꝛtis obti-
nuit redemptionē. Per te eñ celum repletū
est: infernus euacuatus: instaurate ruine ce-
lestis hierusalem: expectantibus miseris vi-
ta perdita data. ¶ Trigesima fuit mulier su-
namitis. de qua dicit̄. iiij. Reg. iiij. que genu
flexa corā beata virgine dixit sic. O virgo be
nedicta: sit pietatis tue ipsam quā apud deū
inuenisti gratiam notaꝫ facere mundo: reis
veniam: egris medelaꝫ: pusillis coꝛde robur
afflictis consolationē: ꝑiclitantibus auxiliū
ꝛ liberationē vt sic nos vasa vacua ꝛ immū
da repleas tue dulcedine gratie. ¶ Trigesi-
ma pꝛima fuit athalia. de qua dꝛ. iiij. Reg.
xi. que genuflexa corā beata virgine dixit sic
O virgo mater potentissima: tu es mulier
quondā a deo ꝓmissa: serpentis caput virtu
tis pede contritura ꝛ omne semen eius: si-
cut ego omne semen regiū ꝯtriui. Nam ꝛ cō
tinuo dꝛacho ille per herodem insidiatus est
tibi parienti: vt nascentē excipiēs deuoꝛaret
filium tuū: eo q̄ inimicitie essent inter semē
tuū ꝛ semē dꝛachonis. Multis deniq̧ versu
tijs idē serpēs insidiatus est calcaneo tuo: s
vniuersam hereticoꝝ ꝓuitatē sola interemi-
sti. Alius siq̇dem te non de substātia carnis
tue xp̄m edidisse dogmatizat. Alius puuluꝫ
nō peperisse sed repperisse sibilat. Alius vel
post partum viro cognitā blasphemat. Aliꝰ
dei matrē nō audire sustinens magnū illud
nomē theotecos impijssime sugillat. Sꝫ cō-
triti sunt insidiatoꝛes: cōculcati supplantato
res: confutati derogatoꝛes: ꝛ ecce beatam te
dicent oēs generationes. Trigesima secun
da fuit anna vxoꝛ thobie. de qua dꝛ. Thob. i.
que genuflexa coram beata virgine dixit sic.
Aduenientibus tꝑibus q̄ redēptioni hoīm
fuerant p̄stituta ingressus est hec mundi
infima iesus xp̄us filius tuus de celesti sede
descendens ꝛ a paterna gloꝛia non recedēs
Nouo oꝛdine: noua natiuitate generatus.
nouo oꝛdine qꝛ inuisibilis in suis: visibilis
factus est ī nostris. incōp̄hensibilis voluit
cōp̄hendi: ante tꝑa manēs eē cepit ex tꝑe
vniuersitatis dñs seruilem foꝛmā obūbꝛata
maiestatis sue dignitate suscepit. impassibi-

lis deus nō dedignatus est homo fieri passi
bilis: ⁊ immortalis mortis legibus subiace⸗
re. Noua autem natiuitate generatus: conce
ptus a virgine: natus ex virgine sine pater⸗
ne carnis cōcupiscentia: sine materne inte⸗
gritatis iniuria: qꝛ futurum hoīem saluato⸗
rem talis ortus decebat: q̇ ⁊ in se haberet hu
mane substantie naturaȝ ⁊ humane carnis
inq̇namēta nesciret. qꝛ spūssanctus superue⸗
niet in te ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi
¶ Trigesima tertia fuit Sarra filia raguelis
de qua dr̄ Thobie. vi. q̄ genuflexa corā btā
virgine dixit sic. Sunt q̇ dicūt ꝙ tu virgo im
maculata filios habuisti ex ioseph post par⸗
tum dñi qđ nephas est credere: qꝛ tu es por
ta quā vidit ezechiel in domo dñi clausaȝ. de
qua dr̄ ꝙ dñs iesus ingressus est ꝑ eā ⁊ sem
per erit clausa vbi euidenter oñdit nobis ꝙ
semper virgo fueris: virgo ꝑmanseris. cōce⸗
pisti ⁊ virgo es. lactas ⁊ virgo sancta es. in⸗
tumescunt vbera virginis ⁊ intacta manent
genitalia matris. vtiqȝ corrūpi nō potuisti
que integritatē genuisti. Magnū meritum
magnū donū: magna gr̄a: ancilla pepit dñȝ
creatura peperit creatorē: filia peperit patrē
filia diuinitatis mater humanitat̄. Ecce no⸗
ua sarra cuius amatores non casti. i. illi qui
eius derogant imaculate puritati sunt a de⸗
mone necati ⁊ in baratrū demersi. Trigesi⸗
ma quarta fuit Judith que genuflexa coraȝ
beata virgine dixit sic. Merito sancta ⁊ vene
rabilis dei genitrix maria: celoꝝ regina: mun
di dña singulari ꝑconio extolleris tanqȝ ca⸗
stissime puritat̄ exemplū. que triūphali lau⸗
de singulare cōmerciū mundo prebuisti. Te
nāqȝ non solum feminis sed viris imitabilē
dedit qui castitatis tue remunerator virtutē
talē tribuit vt inuictū ab oīibus hoībus vin
ceres: ⁊ insuperabilē superares. deniqȝ tantū
te ad celi fastigia subleuasti: vt verbū in prin
cipio apud deū de summa celi arce suscipe⸗
res: ⁊ vtero tuo cōcluderes. Trigesima q̇n
ta fuit hester que genuflexa coram beata vir
gine dixit sic. O genitrix dei. o regina celi in
te angeli reperiunt leticiā: iusti gr̄aȝ. pctōres
veniā. per te verbuȝ dei: fons sapie: ymago
patris est nobis cōdonatus: sicut ꝑ me regi
assuero hebreoꝝ ppl's est gratificat᷑. Quid
plura? Multe filie cōgregauerunt diuitias:
tu supergressa es vniuersas. Gaudere pie
nos cōdecet: qm̄ dñs excelsus terribilis rex
magnus super oēs deos ⁊ super oēm terraȝ
ex te virgine sancta nasci dignatus est: ⁊ cre
ator regali trabea carnis indutus ex virgi⸗
nis palatio visitare dignatus est mundum.
Quis tante pietatis diuitias non obstupe⸗
scat? Quis ad tam ineffabilem charitatem
non contremiscat? Quis potest estimare vt
portaretur manibus femineis portator or⸗
bis: creator angeloꝝ in presepe poneret᷑: an⸗
gelorum panis lactaretur. virtus celorum in
firmaretur. Trigesima sexta fuit mulier for
tis. de qua dicit᷑. Prouerbioꝝ. xxxi. que genu
flexa coram Beata virgine dixit sic. O dña
admirabilis singulari virginitate: amabilis
singulari fecunditate. venerabilis inestima⸗
bili sanctitate. Tu es mulier fortis fide for⸗
tissima: spe nobilissima: dilectione validissi⸗
ma: que ostendisti mundo dñm suū. Tu visi
bilem exhibuisti mundo creatorem suū: quē
prius non videbat. Tu genuisti mundo re⸗
stauratoreȝ suū: quo perditus indigebat. Tu
peperisti mundo recōciliatorē: quē reus nō
habebat. Per fecunditatē tuā: o dña mun⸗
dus pctōr est iustificatus: dānatus: saluat᷑:
exul reductus. Partus tuus o domina mun
dū captiuū redemit: egrum sanauit: mortuū
suscitauit: cecum illuminauit: oppressuȝ libe
rauit. Trigesima septima fuit filia syon. de
q̄ dicit᷑ in psal'. Audi filia ⁊ vide ⁊c̄. q̄ genu
flexa coram beata virgine dixit sic. Adducē⸗
tur regi virgines post eam proxime eius: af⸗
ferētur tibi in leticia ⁊ exultatione. Que ita
vnqȝ deo proxima fuit sicut tu virgo illibata
que te totam diuinis obsequijs mancipasti:
cui verbum diuinū dicit. Veni prima mea:
columba mea: qꝛ ecce hyems preterijt. An⸗
teqȝ verbum dei virgo conciperes hyems
erat. at vbi verbum dei concepisti facta est
estas Deniqȝ feruore sancti spiritus vapo⸗
rata flos cepit esse ⁊ spirare odorem fidei.
Fragrantiam castitatis: suauitatem gratie,
Vere tu es tota spiritualis ⁊ simplex ad mo
dum columbe. Trigesima octaua fuit Su⸗
sanna. de qua dicit᷑. Daniel'. xiij. que genufle
xa coram beata virgine dixit sic. O felix fe⸗
mina letabilis āgelis: optabilis sanctis: tres
valde mirabiles nascendi species optatam
trinitateȝ nouimus. Prima est qua Adam
formatus est de limo. Secunda est q̄ muli⸗
er formata est ex masculo. Tertia vero cele⸗
stis q̄ christus ex te virgine processit. quid
horum non nouum: quid non mirabile? Or
mistico hoc conceptu mundum suum viuifi⸗
care dignatus est dei filius: hoc nostre salu⸗
tis necessitas flagitabat: vt tandem celestis

generatio repararet quod natiuitas terrena
perdiderat. Trigesima nona fuit elizabeth
que genuflexa corã beata virgine sic locuta
est dicẽs. O mater dñi mei τ saluatoris om
nium: benedicta tu inter mulieres: sed inter
mulieres benedictas maiori bñdictione spe
cialiter insignes. Benedicta es eniз incom-
parabiliter que diuini generis suscepisti glo
riã. Benedicta tu inter mulieres per cuius p
tum virgineũ a natis mulierum maledictio
prime matris exclusa est. Benedictus fru-
ctus ventris tui per quem τ semen prime in
corruptionis τ superne hereditatis quã per
didimus in adam fructuз recipimus. Vere
singulariter benedictus qui non nostro mo-
re per quã natus est gratiã a dño benedictio
nis percepit. sed ipse ad saluandũ mundum
benedictus qui venit in noĩe dñi rex israel.
Quadragesima fuit anna filia phanuel de
tribu aser. de qua dicit. Luce. ij. que genufle-
xa corã beata virgine dixit sic. O flos virgi-
nitatis. O decus puritatis: oĩs natura a deo
est creata τ diuina maiestas est ex te nata.
Deus oĩa creauit: τ tu deum genuisti. Deus
qui oĩa fecit: ipse se ex te fecit: τ sic oĩa que fe
cerat refecit. Qui potuit oĩa de nihilo facere
noluit ea violata nisi prius fieret in te refice
re. Deus ergo est pater rerũ creatarũ. deus
pater est cõstitutionis oĩum: τ tu maria es
mater restitutionis oĩm. deus eñ genuit il-
lum per quem sunt oĩa facta: τ tu maria pe-
peristi illũ sine quo nulla sunt bona refecta.
vere itaqз dñs tecum. Post hec oĩa iste san
cte mulieres dixerunt illud qđ ponit Fulgẽ-
tius in sermõe huius diei sic. Incarnatiõis
diuine mysteriuз: nostreqз reconciliationis
egregiũ sacramẽtũ ob hoc a nobis hodie ce
lebrat τ colit: vt τ tanti festiuitas beneficij
qđ nobis indignis fuerit impensum osten-
dat: τ qđ tãte gratie deam? ãmoneat. Pro
inde qñtum audimus dñm iesum xpm p no
bis misericorditer humiliatũ: tantomagis a
gnoscam? ineffabiliter gloriosum. In eo nã
qз deus vnigenitus euidẽter oñdit. in quo p
nobis humilitatẽ vere carnis vereqз mortis
nõ coactus necessitate sed bonitate misera-
tus assumpsit. Quid eñ boni feceram? vt tã
tum nobis beneficiũ prestaret? Que nostra
bona merita fuerũt: vt vnigenitus dei hõ fie
ri dignaret: vt indeficiens angelorũ panis fe
mineis vberibus lactaret: vt seculorũ rex cõ-
tumelijs afficeret? Attendamus ergo tãte
benignitatis dignationẽ vt gratiarũ psolua
mus actionẽ. ac magis grãs agamus qz cuз
mereremur penã pcipiamus grãm. qz factũ
est vt dũ iuste mors deberet pditis: vita gra
tis donaret indignis. hec ille. ¶ Tunc
moyses surgens in medio toti? sancte hui?
cõgregatiõis dixit illud qđ ponit beda in ho-
melia hodierna sic. Decretũ qdem legis est
paruulũ post trigesimũ tertiuз circũcisionis
diẽ ad tẽplum dñi deferri: τ dari hostiã p eo
Quã legis cõditionẽ ob hoc dñs magis sus
cipere dignatus est vt rẽ sanctã τ iustaз ac
bonã esse pbaret vt nõ solũ nos ab eius ser
uitute ac timore per fidei grãm liberaret: sed
etiã ipsa dei genitrix sicut ab annixione virili
sic τ a legali fit iure imunis. Non eñ filius q
cũ hoĩe deus est: nõ mater q spũ scõ operãte
peperit victimis hostiarũ qbus purgaret in
digebat. s; vt nos a legis vinculo solueremur
Et sicut dñs xps ita τ btã vgo semp maria
legi est spõte subiecta. hec ille. Unde in testi
moniũ sue puritatis. oĩs ecclia scõrũ ipsam
ad tẽplum maxima veneratione associat. Et
vt dic sctũs Tho. iij. pte. q. xxxvij. art. iij in rñ.
pncipali. Xpus voluit sub lege fieri vt eos q
sub lege erant redimeret. Et vt iustificatio le
gis in suis mẽbris spũaliter impleret. de ple
aũt nata duplex preceptum in lege traditur
Unũ qdem generale pceptum ad omẽs scз vt
cõpletis diebus purificationis matris offer
ret sacrificiũ p filio siue p filia. vt habet. Le
uit. xij. Et hoc qdem sacrificiũ fiebat τ ad ex
piationẽ pcti in quo ples erat cõcepta τ na
ta: τ etiã ad cõsecrationẽ quandaз ipsius: qz
tunc pmo pñtabat in tẽplo: τ ideo aliqd of-
ferebat in holocaustũ: τ aliqd p pctõ. Aliud
aũt preceptũ erat spãle in lege de pmogenitis
tam in hominibus q in iumentis. Sibi eñ
dominus deputauerat omne primogenituз
in israel pro eo q ad liberationem popu-
li israel percusserat primogenita egypti ab
homine vsqз ad pecus: primogenitis filiorũ
israel reseruatis. Et hoc mandatuз ponitur.
Exodi. xiij. In quo etiam prefigurabat chri
stus qui est primogenitus in multis fratri-
bus. vt dicit. Romano. viij. Quia ergo chri
stus ex muliere natus erat primogenitus τ
voluit fieri sub lege. Hec duo euangelista
Lucas circa eum fuisse obseruata ostendit.
Primo qdẽ id qđ ptinet ad primogenitos:
cũ dicit. tulerũt illũ in hierlm vt sisterẽt eum
dño sicut scriptũ est in lege dñi: qz omne ma
sculum adaperiens vuluam sanctum dño
vocabit. Secũdo id qđ ptinet cõmuniter

ad om̄s cum dicit ꝛ vt darent hostiaȝ ẜm ꝙ
dictum est in legē dn̄i. Par turturis aut du
os pullos columbarū. Nam ꝑ hoc ip̄m vo-
luit hostias legales ꝓ se offerri q̄ erat vera
hostia vt figura veritati cōiungeretur ꝛ per
veritatē figura approbaret. Cōtra illos qui
deum legis negant a xp̄o fuisse in euāgelio
p̄dicatum. Non em̄ putādū est vt origenes
dicit ꝙ filiū suuȝ bonus deus sub lege nasci
fecerit quā ip̄e nō dederit. Sed leuit. xij. pre
cipit: vt qui agnū possent ꝓ filio aut ꝓ filia si
mul et turturē siue columbā offerrent. Qui
vo nō sufficerent ad offerendū agnū duos
turtures aut duos pullos columbe offerrēt.
Dn̄s ergo qui cum diues eēt ꝓpter nos ege
nus factus est: vt illius inopia diuites esse-
mus. vt dr̄. ij. Corinth. viij. Pro se pauperū
hostiā voluit offerri ꝛ ip̄a natiuitate pānis
inuoluit ꝛ reclinat in p̄sepio. Nihilominus
tamen hmōi aues figure congruit. Turtur
ei quia est auis loquax. p̄dicationē ꝛ ꝯfessio
nē fidei significat. quia vo est animal castū
significat castitatē. q: vo est animal solitari
um significat cōtemplationē. Columba vo
q̄ ē animal mansuetū ꝛ simplex mansuetudi
nem ꝛ simplicitatē significat. Est autē aīal
gregale vn̄ significat vitā actiuā. Et iō hmōi
hostia significat ꝑfectōeȝ xp̄i ꝛ mēbrū eius
Utrūqȝ aūt aīal ꝓpt ꝯsuetudinē gemēdi pn̄
tes sanctoꝝ luctus designat. Sed turtur que
est solitaria significat orationū lachrymas
Columba vo que est gregalis significat pu-
blicas oꝛ̄ones ecclesie. Utrūqȝ autē animal
duplicatū offert: vt sanctitas sit non solū in
anima sed etiam tn corpore: hec Thomas.
Et ecce homo erat in hierl'm cui nomē sime
on. et homo iste iustus ꝛ timoratꝰ expectās
consolationē israel ꝛ sp̄us sanctus erat ī eo.
Et vt dicit Augustinus in ẜmone huiꝰ diei
multū senex iste fuit ad audiendū serus: sed
ad videndū maturus nō expectauit vt vide
ret xp̄m loquentē qm̄ vidit infantē. Et h̄ illi
iam cōcessum erat decrepito quasi desiderā
ti ꝛ suspirāti ꝛ quotidie dicēti in oratiōibus
suis. quādo veniet: quādo nascet: qn̄ vide
bo. Putas durabo: putas me hic inueniet.
Putas isti oculi videbūt ꝑ queȝ cordis ocl'i
reuelabunt: dicebat ista in oꝛ̄onibus suis et
ꝓ desiderio suo accepit respōsum ꝙ non gu
staret mortem nisi videret xp̄m domini sui.
Gestabat eum maria mater eius infantem
vidit ille et agnouit. Ubi nouerat qd̄ agno-
uit: est reuelatus. qui foris est natus. vidi t

et agnouit. Agnouit Symeon infantem ta
centem. Cum ergo cognouisset eum accepit
eū in vlnas suas ꝛ dixit. Nunc dimittis ẜuū
tuū domine ẜm verbum tuū in pace. Tunc
Moyses ait omnibus iustis in templo sic.
Hec manicheus audiat conferat agnoscat
et confiteat credensqȝ ad eccl'iaȝ catholicaȝ
veniat ī qua bn̄ficiū vere saluatiōis inuēiat
hic ꝑ grām tandē ꝑ gl'iam. Amen.

¶ In festo purificationis beate marie vgi-
nis. Sermo. xxvi. de ꝓcessione in templū.

Tulerūt iesum in hie
rusalē, vt sisterent eum domino.
Luce. ij. ꝛ in euangelio hodierne
solēnitatis. Beatus augustinus
ī ẜmone huius diei dicit sic. Hodiernꝰ dies
fratres charissimi magnū nobis ꝯtulit gau-
dium in quo xp̄s infans in templo est pre-
sentatus. Om̄s em̄ antiqui sancti fideles et
iusti ab initio mūdi vsqȝ ad dieȝ natiuitatis
xp̄i domini. saluatoris desiderabāt eū in car
ne videre ꝓgenitū: quia sciebant se aliter nō
posse saluari neqȝ ad regni celestis gaudia
ꝑuenire: nisi ip̄e nasceret in hoīe qui semper
in diuinitate coequalis ꝛ coeternus est cum
patre: hec ille. Sup quo moneo talē questio
nem. ¶ Utrū sanctissimus ꝓphetaruȝ
xp̄s iesus qui legalibus p̄ceptis nō tenebat
rōnabiliter iugo legis hodie subijciatur. Ad
istam questioneȝ respondent duo doctores
noui testamēti. ¶ Primus est paulus ad ga
lath. iiij. dicens. At vbi venit plenitudo tem
poris misit deus filium suū natum ex mulie-
re factum: sub lege: vt eos qui sub lege erant
redimeret. Secūdus est beatus augustinꝰ
in sermone huius diei dicens sic. At vbi na-
tus est xp̄s ꝛ ẜm legis mandata octauo die
in corpore est circūcisus. etiam ẜm legē qua
dragesimo post natiuitateȝ die quem hodie
colimus in templo est a parētibus presenta
tus: hec ille. Tamen ꝓ clariori notitia scien-
dum ꝙ isto mane cum xp̄o ꝛ beata virgine
vadunt ad templū duodecim genera perso-
narum eos assotiantiū quibus in itinere ob
uiat domina synagoga querēs a moyse do
ctore suo causam tam solennis processio-
nis ꝛ huius itineris. Cui moyses respondet
dicens. Uadunt ad templum vt legem im-
pleāt. ꝛ sic oñdēt se eē de ppl'o dei. Nā ego ha
bui legē a deo in qua precipit sic. vt dicitur
Leuitici duodecimo. ca. Mulier si suscepto
semine pepererit masculum immunda erit

septem diebus iuxta dies separationis mē-
strue. Et die octauo circundet infantulus.
ipsa vero. xxxiij diebus manebit in sangui-
ne purificationis sue. Omne sctm̄ non tan-
get: nec ingredietur sanctuariū donec impleā-
tur dies purificatiōis eius. Cūq3 expleti fue
rint dies purificationis eius pro filio deferet
agnum ānicul um in holocaustū et pullū3 co-
lumbe siue turturem pro pctō ad ostium ta-
bernaculi testimonij: et tradet sacerdoti qui
offeret illa coram dn̄o et rogabit pro ea: et sic
mundabit a fluuio sanguinis sui. Qz si nō
inuenerit manus eius: nec potuerit offerre
agnum sumet duos turtures vel duos pul-
los columbe: vnum in holocaustū: et alterū3
pro pctō. Orabitq3 pro ea sacerdos et sic mun-
dabit. hec ibi. vbi ponunt sex diuina pcepta
in hijs verbis. Primū preceptū est q mu-
1 lier q suscepto semine peperit masculū pma
nere debet immūda: sc3 a cōsortio hoīum et
ab ingressu tēpli. ex quo dat documentu3 q
sicut mulier tali pctō inqnata elōgabatur a
sctūario: ita se d3 qlibet isto tēpe elongare a
sacramēto dn̄ici corporis et sanguinis: et ma
xime ille q est inqnamento luxurie inqnat9.
vn̄ Albertus. iiij. sniarum. di. xiij. qrit vtrum
actus matrimonialis impediat a pceptione
eucharistie. rn̄dit dicēs sic. Conciliū oliberti
nū dicit. Om̄is homo ante sacrā cōionē a p
pria d3 abstinere vxore tres aut qttuor aut
qnq3 dieb9. de ɔsecr. di. ij. ca. oīs homo. et bn̄
puto q sic sit faciendū. Et Tho. iij. pte dicit
sic. Qz coitus cōiugalis si sit sine pctō: sc3 si
fiat cā plis generande vel cā reddendi debi-
tū nō alia rōne nō impedit sumptionē sacri
nisi ppt immūdiciā corporalē vel mētis dis
tractionē. S3 q voluptate dn̄ante miscetur
cōiugi phibet accedere. xxxiij. q. iiij. ca. vir cū
2 ppria. Scōm pceptū est q infantulus cir
cūcidat octaua die quasi eius cōsumpta sit
īmundicia ex quo dat documētū q nūc post
aduentū xpi nō est licita circūcisio. Rō est.
Nam in veteri testamēto fuerūt qttuor
gn̄a pceptoR. Quedā cerimonialia q figura
bant aliqd venturū in xpo sicut īmolatio a-
gni figurabat īmolationē xpi in cruce. qda3
iudicialia sicut illud oculū pro oculo. qdam sa
cramētalia sicut circūcisio et sacrificia. qdam
moralia sicut pcepta decalogi. Precepta ce-
rimonialia fuerūt euacuata quia adueniēte
veritate cessat figura. iudicialia fuerūt debili-
tata: qr xp̄s ea mitigauit. vt pt3 de trangres-
siōe adulteroR. Joh. viij. Sacramētalia fue
runt dānata et mortifera facta: sicut circūci-
sio q erat principiū sacramentale apud iude
os. Gal. v. Si circuncidimini xp̄s vobis ni-
hil pderit. Moralia fuerunt ɔfirmata. Ma
thei. v. Non veni legem soluere sed adimple
re. Tertium preceptū est q mater q nōdū 3
pfecte purgata erat remanere debebat in sā
guine purificationis sue. xxxiij. dieb9 qsi pur
ganda ab infectionib9 suis. Nam cōpletis se
ptem diebus munda qdē efficiebat a cōsor
tio hoīm: s3 adhuc vsq3 ad. xxxiij. diē q ad in-
gressu3 tēpli īmunda erat. Ex quo dat docu
mentu3 q nemo pōt ingredi tēplum dei cele
ste nisi obseruando decalogu3 cū fide qttuor
euangelistarū. Quartū preceptū est q ma 4
ter in istis. xl. diebus non tangat aliqd mun
dum nec ingrediat sctūariu3. Ex quo datur
documentū q post aduentū xpi mulieres si
volunt intrare ecclīam ad agendū grās deo
īmediate post partū non sunt phibēde nec
peccāt. Si tn̄ veneratione voluerint aliq3diu
abstinere nō ppter venerationē legis antiq
sed potius bte v̄ginis aut eccl'ie xpi deuotio
earū non est improbāda. vt dr ex de purifica
tiōe post partū. S3 nō approbo q post mor
tē mulieris inducat in ecclīam cū solēnitate
put sit qn̄ viuit. qm̄ tunc nulla deuotio appa
ret in ea. Preterea videret q oīno obligare
tur ad hoc preceptum legis. Quintum pre 5
ceptum est q mulier sufficiens in facultati-
bus post quadraginta dies debebat venire
ad ostium tabernaculi testimonij et ibi offer
re agnum in holocaustum. Ex quo dat do-
cumentum q de honestate et consilio vir nō
debet cognoscere vxorem post partum ante
purificatione3. vt pt3 distin. v. ca. ad eius cō-
cubitū. Et. xxxiij. q. iiij. ca. Si causa. Et. xxxij.
q. iiij. ca. origo. et q. vij. ca. non solum. Et glo.
super illo ca. ad eius dicit. Qz si tpe purifica-
tionis mulier petat debitu3 a viro nō reddet
ei nisi timeret eius fornicatio aut etia3 viri.
Sextū pceptū est q si mulier ppter paup- 6
tatē nō poterat offerre agnū: tūc debat offer
re duos turtures: aut duos pullos columbe
vnū in holocaustū et alterū pro pctō. Ex q da
tur documētū q l3 act9 mrīmonialis sit lici-
tus tn̄ dieb9 festiuis et pcessionū et ieiunioR
nō l3 exigere debitū. vt hēt. xxxiij. q. iiij. c. xpi-
ano. et ca. qtienscūq3: qr qualitercūq3 exigat
debitū peccat saltē venialiter. iō dr. Orabit
q3 sacerdos pro ea. Tūc synagoga ait ad
moysem. Cum in die natiuitatis istius pue
ri tot miracula visa fuerint q demōstrabant

[illegible] folio 442

eius diuinitatē puta angeli cātantes: pastores in bethleem eūtes noua stella in celo fulgens: magi adorantes ⁊c. Cūqꝫ sit dn̄s vniuersoꝝ. vt dicit paulus Ad Heb. xi. Quare ergo voluit subijci legi seruitutꝭ. dicit em̄ ps̄. Excelsus sup oēs gētes dn̄s ⁊c. ⁊ Dan̄. iiij. Potestas eius ptās sempit̄na ⁊c. Et tn̄ hodie tanq̄ seruus ⁊ peccator venit ad tēpluꝫ qd̄ tn̄ non cōgruit. Tūc moyses. Ostendaꝫ inq̄t tibi ꝙ maxime cōgruit ꝓpter dicta ꝓphetarū. Malachias em̄ ꝓpha p̄mus inter eos q̄ associant xp̄m ad tēplum. iij. c. dicit sic Statim veniet ad tēplum sctm̄ suuꝫ dn̄ator quē vos q̄ritis ⁊ angelus testamēti quē vos vultis. venit em̄ vt legem impleat. Si em̄ in hoc legē soluissꝫ tu synagoga hūisses excusationē de eo dicendo: qm̄ doctrinā tuā non recipio eo ꝙ dissimilis es patribꝰ: nec leg̃ traditiones obseruas. Tunc synagoga ait. Videt̄ mihi ꝙ cedat ei ad iniuriā subijci huic legi: qm̄ iste est ille messias quē a diu expectaui vt tu testaris: vellē ꝙ diceres cām apertiorem quare venit ad templū. Malachias rn̄dit. Ipse venit ꝓpter q̄ttuor cās. Prima est vt purget pctm̄ ade quo peccauit ꝯ deū appetens inordinate sciam boni ⁊ mali: que sciā signat̄ per aurū. ideo venit vt adducat sciāꝫ dei. Malach. iij. Ipse em̄ quasi ignis ꝯflans ⁊ colabit eos quasi aurū. Secūda est vt purget pctm̄ ade quo peccauit cōtra deuꝫ in eloquentia sermonis dicēs. Mulier quā dedisti mihi sociam dedit mihi ⁊ comedi. ideo venit vt mundet argentū eloquentie ab inutili sermone. Prouerb. xxv. Aufer rubigineꝫ de argento ⁊ egrediet̄ vas purissimū. Propterea dr̄. Malach. iij. Et sedebit conflās ⁊ emūdans argentum. Tertia est vt lauet opera q̄ fecit adam peccādo ꝯ ꝓximū p dissimulationem. Vidit ⁊ cognouit adam pctm̄ trāsgressionis eue ⁊ tamen finxit se non cognoscere illud. ideo venit vt lauet hoc peccatū. Ezech. xvi. Laui te aqua. ꝓpterea dr̄. Malach. iij. Ipse em̄ quasi herba fullonū. Quarta est vt purificet opera q̄ fecit adam cōtra deū peccādo p negligentiā ⁊ remissioneꝫ. Iuxta illud. Malach. iij. Et purgabit filios leui. Neemias sacerdos scd̄us inter eos q̄ associant xp̄ꝫ ad templū confirmans dictū Malachie dixit. Qr xp̄s venit in templū tanqꝫ ignis mūdans ⁊ purgās sacrificia. vn̄. ij. Machab. i. dicit̄ sic. Nam ⁊ cum in persyde ducerent̄ patres nostri sacerdotes qui tunc dei cultores erant acceptum ignem de altari occulte absconderunt in valle vbi erat puteus altus ⁊ siccus ⁊ in eo cōtutati sunt eum: ita vt oībꝰ ignotus esset locus. Cum preterissent auteꝫ multi anni ⁊ placuit deo vt mitteret̄ Neemias a rege p̄sidis nepotes illoꝝ sacerdotuꝫ q̄ absconderant misit ad requirendū ignē ⁊ sicut narrauerūt nobis non inuenerūt igneꝫ: sed aquam crassam. Et iussit eos haurire ⁊ afferre sibi ⁊ sacrificia q̄ imposita erāt iussit sacerdos Neemias aqua ipsa asp̄gi ⁊ ligna ⁊ q̄ erant supposita atqꝫ hoc factū est: ⁊ tp̄s affuit quo sol refulsit qui prius erat in nubilo ⁊ accensus est ignis magnus: ita vt omēs mirarēt̄. Orationē aūt faciebāt oēs sacerdotes dū cōfirmaret̄ sacrificiū. Appellauit aūt Neemias hūc locū nepthar qd̄ interpretat̄ sacrificia seu purificatio. h̄ ibi. Sꝫ iste ignis figurabat p̄sonā xp̄i. Iuxta illud. ad Heb. xij. Deus noster ignis cōsumens est. qr oīa sacrificia legis rep̄n̄tabant sacrificiū xp̄i ⁊c. Charitas dn̄a ⁊ valde honorabilis ⁊ tertia inter eos q̄ associant xp̄m ad templū ꝯfirmās dictū supioꝝ ait. xp̄s ideo subijcit̄ legi seruitutis vt ōn̄dat ꝙ non ex debito: sed ex charitate venit saluare genus humanū. Iux illō. Hiere. xxxi. In charitate ꝑpetua dilexi te: iō attraxi te miserās. Et paulus ad Ro. v. Cōmendat aūt deus suā charitatē in nobis: qm̄ cum adhuc pctōres essemꝰ xp̄s p nobis mortuus ē. ꝓpterea se offert hodie xp̄s in tēplo vt ōn̄dat se eē verū sacrificiū deo p̄ri ex charitate offerēdū in cruce p salute gn̄is humani. Moyses autē volens certificare synagogam ꝙ iste puer erat ille messyas ⁊ ꝓpha. de q̄ p̄dixerat. Deut. xviij. dicēs. Prophām suscitabit vobis deus de fratribus vestris. dicit illud qd̄ ponit Aug̃. in s̄mone p̄n̄tis solēnitatis. intellige q̄ntum desideriū hēbant antiq̄ sancti videre xp̄m. Sciebant illuꝫ esse vēturū ⁊ oēs q̄ cupiebant dicebant. O si h̄ me inueniat illa natiuitas. O si qd̄ credo in scripturis sāctis oculis meis videā. Atqꝫ vt noueris antiquos sanctos ⁊ iustos optasse videre xp̄m. Ipse dn̄s noster iesus xp̄s ad discipulos loquens ait. Multi iusti ⁊ ꝓphē voluerunt videre que vos videtis: ⁊ audire q̄ auditis: ⁊ non viderunt nec audierunt. Symeon iste senex quem eminꝰ cernis non expectauit vt videret xp̄m loquentē qm̄ vidit infantem: ⁊ hoc illi concessum erat iam decrepito quasi desideranti ⁊ suspiranti: ⁊ dicenti quotidie in orationibus suis: quādo veniet? qn̄ nascet̄? qn̄ videbo? putas durabo? putas

hic me inueniet: putas isti oculi videbunt p
quem cordis oculi reuelabuntur: Dicebat
iste in orationibus suis ⁊ pro desiderio suo.
accepit responsum ꝙ non gustaret mortem
nisi prius videret xpm dñi. Gestat em̄ ma-
ter eius infantem: videt eum iste cognoscit
euz qꝛ intus est ei reuelatus qui foris est na
tus. Cum ergo cognouisset accepit eū in vl-
nas suas. i. in brachia sua. Amplexatus est
⁊ dixit. Nunc dimittis seruuz tuum dñe ꝑm
verbum tuū in pace. hec ille. qꝛ videbat xpz
pacem oīum. ¶ Tunc synagoga ait ad
moysen. Cum ista virgo non teneat ad hāc
legem nec rōne prolis: nec rōne parientis:
quare ergo venit in templum ad offerenduz
sacrificium ac si esset peccatrix: Nam ꝙ nul-
lo istorū modoꝝ obligetur. ptz: primo nō ex
parte legis. Lex em̄ tria supponebat: scȝ fra-
ctionem: ideo dicit mulier que fractionem so
nat: sed in hac ꝟgine non fuit fractio: immo
integritatis illibatio. Supponebat seminuz
cōmixtionē: ideo dicit que suscepto semine
sed in hac virgine non fuit seminū cōmixtio
īmo spūssancti operatio. Supponebat omī-
modam nature assimilationez: ideo dicit pe-
perit masculuz. Sed hic non est talis assimi
latio: quis enim hec virgo genuerit istum
puerum sibi similem quo ad naturaz huma-
nam: non est tamen ei similis quo ad natu-
ram diuinam ergo ⁊c. Secundo non obliga
tur ex parte prolis: quia per illam legem da-
batur intelligi ꝙ sicut puer. xl. die ingredie-
batur templum materiale: sic anima pueri
xl. die a conceptione ingrediebatur templuz
suum corporale. sed ista causa non fuit in cō
ceptione huius pueri. Nam corpus eius nō
fuit formatuz in quadraginta diebus: sed in
instanti fuit corpus eius formatum ⁊ aīa in
fusa ⁊ diuinitas vtriqȝ vnita. Iuxta illud.
Grego. in moralibus. Angelo annūciante
⁊ spū sancto adueniente mox intra vterum
Uerbum caro factum est ⁊c. Tertio non ob
ligatur rōne parientis: qꝛ fuerat a patre san
ctificata. ps. Sanctificauit tabernaculū suū
altissimus. quia fuerat spiritu sancto repleta
Luce. i. cap. Spūssanctus superueniet in te:
ergo nullo modo obligatur. Aggeus ppha
ta ⁊ quartus inter eos qui associāt xpm ad
templū dixit illud ij. ca. Ego mouebo celū ⁊
terrā mare ⁊ aridā: ⁊ mouebo oēs gentes ⁊
veniet desideratus cūctis gentibus: ⁊ imple
bo domū istaz gloria. Magna erit gloria do
mus istius nouissime plusꝙ prime. ⁊ in loco

isto dabo pacē: dicit dñs exercituuz. hec ibi.
Uenit em̄ vt legē terminet. Sicut em̄ adue-
niente luce cessat tenebra: ⁊ adueniente sole
recedit vmbra. sic adueniēte purificatiōe ve
ra cessat purificatio typica. Nunc autē venit
vera purificatio nostra. scȝ xpus q̄ actiue dr
purificatio eo ꝙ nos p fidē purificat. Iuxta
illō Act. xv. Fide purificās corda eoꝝ. Istō
em̄ templū fuit q̄druplici mysterio illustratū
ptinēte ad hāc ꝟginē. Primo em̄ ista ꝟgo
postq̄ȝ fuit ablactata in hoc tēplo fuit educa
ta. Secūdo ista virgo in hoc templo quo ad
virginitatē voto emisso fuit cōsecrata. Ter-
tio ista virgo in hoc tēplo fuit ioseph ꝟgini
desponsata. Quarto ista ꝟgo in ho tēplo ꝙ
ambo ꝟginitatē ppetuo ꝯseruarēt fuit p an
gelū plenissime certificata: ideo maior ē glo
ria huius tēpli. Noe patriarcha ⁊ q̄ntus inter
eos q̄ associant xpm ad tēplum cōfirmat di
ctū Aggei pphe dicēs sic. Edificauit noe al
tare dño ⁊ tollens de cūctis pecorib' ⁊ volu
cribus mūdis obtulit holocausta sup altare
Odoratusq̄ȝ est dñs odorē suauitatꝭ. Gen̄.
viij. Illa em̄ gloria figurabat mundiciā isti'
pueri. Puritas dña venerabilis ⁊ sexta inter
eos qui associant xpm ad tēplum cōfirmās
dictum istoꝝ dixit. Iste puer portat a quat-
tuor psonis in tēplum. Primo a maria que
signat xpi penitentiā. vt dr. Math. iiij. Secū
do a ioseph q̄ signat xpi charitatē. Tertio a
symeone q̄ signat xpi patientiā. Quarto ab
anna q̄ signat xpi mūdiciā ⁊ puritatē. Por-
tat aūt iste puer turturē q̄ signat vitā cōtem
platiuā xpi. ⁊ portat columbam que signat
vitam actiuam xpi: ideo subijcit se legi obla
tionis vt demonstraret puritatē sue cōuersa
tionis. Moyses aūt volens certificare syna
gogam ꝙ iste puer est verus messyas in le-
ge pmissus dicit. Iste est agnus verus de q̄
in figura mandauit mihi deus. vt patet. Exo
di. xij ca. Et symeon in spiritu hoc preuidēs
gratias egit dicens. Quia viderunt oculi
mei salutare tuum: quod parasti ante faciez
omnium populorum. Nam iste puer pur-
gat remittendo culpam cum sit iesus: id est
saluator. vt patet. Math. ij. capi. Tunc syna
goga ait ad moysen. quare puer iste voluit
subijci legi redēptionis. Nam ꝑm legē tibi a
deo traditā quedā pmogenita redimebant
sicut pmogenita. xi. tribuū q redimebāt qui-
q̄ȝ siclis. quedam deo dedicabantur sicut pri
mogenita leuitarum que non redimebātur:
sed quando erant adulte etatis semper in

tēplo dño seruiebāt. Cuȝ ergo puer iste fuerit de tribu iuda. Apocal'. v. Ecce vicit leo de tribu iuda debebat redimi: sed q2 nō ē seru⁹ sꝫ oīm dñs quare voluit subijci huic legi redēptōis Thobias patriarcha septimus inter eos q̄ associant xp̄m ad tēpluȝ. xiij. ca. dicit sic. Cōfitere dño in bonis tuis: ⁊ bn̄dic deū seculoꝝ vt reedificet in te tabernaculū suū: ⁊ reuocet ad te oēs captiuos ⁊ gaudeas in oīa secula seculoꝝ. Luce splēdida fulgebis ⁊ oēs fines terre adorabunt te. Ubi assignat tres cās q̄re potius p̄mogenita debent offerri q̄ȝ alia. P̄mo pp̄t recognitionē bn̄ficioꝝ. iō dicit. Cōfitere ⁊c̄. Sicut em̄ deus est principiū oīum a quo oīa habem⁹. Esa. xxvi. Oīa opa nostra operat⁹ es in nobis dñe. Sic etiā ē finis ad quē oīa referre debem⁹. Iuxͣ illud. i. Paral'. vlti. Tua sunt oīa ⁊ que de manu tua accepimus reddimus tibi. Scd̄o pp̄ter occisioneȝ egyptioꝝ. ideo dicit. vt reedificet ⁊c̄. Sic em̄ filij israel non sunt liberati a seruitute egypti nisi qn̄ interfecta fuerūt eoꝝ p̄mogenita: sic nec genus humanū poterat liberari a seruitute dyaboli: nisi occidendo pctā p oblatōeȝ huius pueri. Esa. xliij. Ego sum q̄ deleo iniq̄tates tuas pp̄ter me. Tertio pp̄ter liberatōeȝ iudeoꝝ. ideo dicit. Luce splendida ⁊c̄. Deus non est tm̄ destructor oīs mali: sed etiā conſuator ⁊ pfector oīs boni. Ad Phil'. ij. De⁹ est q̄ operatur in vobis velle ⁊ pficere. Salomon rex ꝯfirmās dictū Thobie. ⁊. viij. inter eos q̄ associant xp̄m in tēplum dixit illud. ij. Paral'. v. Cūq̄ȝ venissent cuncti senioꝝ isrl' portauerūt leuite archam: ⁊ intulerunt eā in locū suū. i. ad oraculū tēpli in sancta sctōruȝ. Per istam archā figurabatur psona xp̄i vt de ducit apl'us Ad Heb. ix. Ueritas dña venerabilis ⁊ nona inter eos q̄ associant xp̄m ad tēp'um dicit sic. Ideo puer iste voluit subijci legi redēptionis vt verificaretur dictū apl'i. ad Heb. ij. Debuit per oīa fratribus assimilari vt misericors fieret ⁊ fidelis pōtifex ad deū vt repropiciaret delicta ppl'i. In eo em̄ in q̄ ipse tēptatus est potens est auxiliari. Moyses aūt volens certificare synagogā q̄ iste est verus messias pmissus in lege: vt mysteriū benedictionis quo symeon benedixit eū dicēs. Ecce positus est hic in ruinā: scȝ super boꝝ: ⁊ in resurrectionē multoꝝ scȝ humiliuȝ: ⁊ in signū cui cōtradicetur. vt ptȝ. Luce. ij. Et mysterium confessionis anne vidue satis certificant. Et symeon in spū hoc preuidens ait. Lumen ad reuelationē gentiuȝ: scȝ tu es pp̄ter sapientie claritatē. Tunc synagoga ait ad moysen. ista virgo non indiget purificatiōe q2 tota purissima est. Iuxta illud. Cāticoꝝ. iiij. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula non est in te. quare ergo voluit purificari: Zacharias pph̄a ⁊ decimus inter eos q̄ associāt xp̄m ad tēplū. xij. c. dicit sic. Effundam super domū dauid ⁊ super habitatores hierl'm sp̄m gratie ⁊ precuȝ. Uoluit ergo purificari vt occultaretur dyabolo sacr̄m dñice incarnationis. Samuel pp̄heta ⁊ iudex populi dei ⁊ vndecimus inter eos q̄ associant xp̄m in tēplum dixit. Postq̄ȝ ergo ablact⁹ sum mater mea adduxit me in domū domini in sylo ⁊ adorauit ibi dñm ⁊ cōmendauit me ibi dño cū oblatiōe ⁊ sacrificio. vt dr̄ p̄mi. Reg. i. Sic ista virgo dȝ facere p puero isto vt p̄beat ceteris obediētie documentum. Humilitas dña venerabilis ⁊. xij. inter eos qui associant xp̄um ad tēplum dixit sic. Ista v̄go pp̄terea venit ad purificationem nō quasi indigeat: sed vt oībus humilitatis exemplum ostendat. Quia s̄m Greg. bonarum mentiū est etiā ibi culpā agnoscere vbi culpa non est. Ideo est tante humilitatis vt ad templū purificanda veniat: cū tm̄ nullius pcti cōsciām habeat. Et notatur in legēdis huius diei. §. i. rō est ⁊c̄. vsq̄ȝ baptisma suscepit Moyses aūt volēs certificare synagogā q̄ iste est verus messyas pmissus in lege ait. Audi symeonē ptestantē ipsum cōferre gloriā ⁊ dicentē. Et gloriā plebis tue israel. Ad quā nos perducat q̄ in trinitate perfecta viuit ⁊ regnat. Amen.

In festo sctī mathie apl'i. Sermo. xxvij.

Cecidit sors sup mathiā ⁊ annumeratus est cum. xi. apl'is. Act. i. Btūs Aug. super ps. xxx. expositōe scd̄a. s̄mōe. iij. dicit sic. In manibus tuis sortes mee. Audito nomie sortiū nō dēmus sortilegos q̄rere Sors em̄ nō aliq̄d mali est sed res est ī dubitatione humana dīnam indicās voluntatē. Nam ⁊ sortē miserūt apl'i qn̄ iudas tradito dño perijt ⁊ sicut de illo scriptū est Abijt in locū suū. Cepit q̄ri q̄s in locū eius ordinaretur: electi sunt duo iudicio humano. Electus est de duobus vnus iudicio diuino. de duob⁹ cōsultus est de⁹ quēnā ipsoꝝ esse vellet ⁊ cecidit sors sup mathiā. Quid ergo est in manib⁹ tuis sortes mee? Sortē dicit quantū ego existimo grām qua salui facti sumus: q2 in sor

tem nō est electio sed volūtas dei. Nam vbi dr. Iste facit: iste nō facit: merita ꝯsiderant, electio est nō sors: qñ aūt deus nulla merita nostra inuenit sorte volūtatis sue nos saluos fac̄ q̄a vult nō q2 digni sumꝰ. h est sors. Volūtas ergo dei in humano genere sors est. sors veniēs de dei occulta voluntate apud quē nō est iniq̄tas. Non em̄ ꝑsonas accipit sed occulta illius iustitia sors est: h ille. Super quo moueo talē questionē. Utrum btūs mathias cōneniēter aploꝝ collegio debuerit ānumerari ꝑ sortes quas ecclesia statuit oīno reprobari. ¶ Ad istam questionē rñdent duo doctores ecclesie ¶ Primus est Augustinus in sermone hodierne festiuitatis dicēs sic. Deniq3 vt apostolorum actuuz docent scripta. postq3 iudas suis sceleribꝰ penam dignā suspēdendo se suscepit: ne apostoli vndenarij impfectione velut decalogi transgressores remanerēt: barsabam ⁊ mathiam eligētes in medio statuerūt atq3 fusa ad deū p̄ce sortes sup eos dederūt. Legimꝰ em̄ in veteri testamēto Jonam ꝓphetā cuz mallet fugere q̄ niniue subuersionē p̄dicare ob maris tempestat̄ periculū sortis agitatōe dep̄hensum. quod l3 ꝑ dispensationē diuinā credamus cōtigisse: nō tñ trahere debemus in exemplū quod a nr̄is gētibus constat ꝑ actum. Sed tñ lege dñi summꝰ sacerdos sorte querebat̄ sicut de zacharia dictū est q̄ fm ꝯsuetudinē sacerdotij sorte exijt vt incēsum poneret. q̄ra in re mistice monstrabat̄ veruz sacerdotē sorte esse querendū donec ille veniret in carnē qui vt ait apl's nō ꝑ sanguinē hircoꝝ aut vituloꝝ: sed ꝑ ꝓpriū sanguinem introiuit semel in sancta eterna redēptione inuēta. Et q2 saluator nō venit legē soluere: sed adimplere. apl'i nō debuerīt subito a mādato veteris legis discrepare: donec radiente lumine euangelice p̄dicationis paulatim euanesceret vmbra veritat̄ vt sicut magister sua circūcisione ac legalibus hostijs ꝓ se deo p̄ri oblatis terminū imposuit circūcisioni ac veteri legi. Ita ⁊ discipuli hac vice finem iposuīt ātiquarū sortiū inq̄sitioni: hic ē q̄ post modū septem dyaconi nequaq̄ ad opꝰ ministerij sorte venisse legunt̄: sed tm̄ oratiōe apostoloꝝ pariter ⁊ manuū impositiōe venerabil'r ordināt̄: hec ille. Secūdus est sanctꝰ Thomas. ij. ij. q. xcv. arti. viij. in rñ. dicēs sic Sortes ꝓp̄e dicunt̄ cū aliq̄d fieret cuiꝰ euētu ꝯsiderato aliquid occultū innotescat. Et si quidē querat̄ iudicio sortiū q̄d cui sit exhibendum siue illud sit res possessa siue sit honor siue dignitas seu pena aut actio aliqua vocat̄ sors diuisoria. Si autē inquirat̄ quid agere oporteat vocat̄ sors cōsultoria. Si vo querat̄ quid sit futurū vocat̄ sors diuinatoria. Actus aūt hoī3 qui requirunt̄ ad sortes nō subduntur dispositioni stellarū nec etia3 euētus ipoꝝ. Unde si q̄s ea intētione sortibus vtat̄ quasi hm̄oi actus humani qui requirunt̄ ad sortes fm dispositionē stellarum sortiant̄ effectū vana ⁊ falsa est opinio: ⁊ ꝑ ꝯñs nō carens demonū ingestione. Ex quo talis diuinatio erit sup̄stitiosa ⁊ illicita hac aūt causa remota necesse est q̄ sortialium actuū expectet̄ euētus. vel ex fortuna vel ex aliqua spūali causa dirigēte. Et si quide3 ex fortuna qd̄ solū pōt habere locū ī diuisoria sorte nō videt̄ habere forte: nisi vitium vanitatis: sicut si aliq̄ nō valētes aliq̄d cōcordit̄ diuidere velint sortibus ad diuisionem vti quasi fortune exponentes q̄s quam partem accipiat. Si vo ex spūali causa expectet̄ sortium iudiciū qñq3 quidē expectat̄ ex demonibus sicut legit̄ Ezech. xxi. q̄ rex babilonis stetit in biuio in capite duarū viarū diuinationē querēs: cōmiscēs sagittas interrogauit ydola ⁊ ea consuluit. Et tales sortes sunt illicite: ⁊ fm canones ꝓhibent̄. Qñq3 vo expectat̄ a deo fm illud puerb. xvi. Sortes mittunt̄ in sinū: sed a dño tempant̄. Et talis sors fm se nō est malū vt dicit augustinus. Et talibus sortibus vsi sunt apl'i in electiōe mathie: hec thomas. tñ ꝓ declaratione pono quattuor flores. B

¶ Primꝰ flos est iste. Sere

nū spectaculū quod h3 claritatē in offuscabilem p̄monstrauit aploꝝ oratiōnē fore deo acceptabilē. p3 ꝑ btm̄ Dionysiū lib. de eccl'iastica hierarchia. c. v. dicentē sic. De diuina autem sorte que sup mathia3 diuinitꝰ cedidit. Alij quidē alia dixerūt nō religiose sicut arbitror meā aūt ⁊ ipe intentionē dicā. Vident̄ em̄ mihi eloq̄a sancta sortē noīare thearchicu3 quoddā donū demonstrans illi hierarchico choro a diuina electiōe susceptum: hec ille. Ergo ista sors fuit quidā radius lucis descēdens sup mathiā. de q̄ sorte dr. i. Regum. x. Cecidit sors sup tribū bēiamin: q2 sicut ille fuit vltimꝰ p̄riarcharū: sic iste fuit vltimꝰ apostoloꝝ. Quō aūt cecidit sors sup eū sciendū q̄ sors ponebat̄ antiq̄tus ꝓpt̄ septē causas: Primo ad extollendū regale soliū. Exēplu3

de saule de quo dr.i.Regū.iiij.Certe videtꝭ
quē sorte elegit dñs. Scdo ad exercendū sa
cerdotale ministeriū. Exemplū de zacharia
de quo dr Luce p̄mo. Sorte exijt vt incensū
poneret. Tertio ad diuidendū hereditatꝭ fu/
niculū. Exemplū de filijs israel de q̄bus dicit
Josue.xv. Igit sors filioꝝ iuda p cognatio/
nes ista fuit ⁊c. Quarto ad distribuendū io/
cale spoliū. Exemplū de tunica xp̄i.ps.xxi.di
uiserūt sibi vestimēta mea ⁊ sup vestē meaz
miserūt sortē. Quīto ad augendū collegiuz
Exemplū de male agētibus.puerb.i. Sortē
mitte nobiscū:marsupiū sit vnuz oīm nr̄m.
Sexto ad discernendū diuinū iudiciū. Exē/
plū de Jona. Jone.i. Et miserūt sortes ⁊ ce/
cidit sors sup Jonā. Septimo ad discernen
dum diuinū sacrificiū. Leuit.xvi. Sacerdos
duos hyrcos faciat stare corā dño in ostio
tabernaculi testimonij mittēs sup vtrunqȝ
sortē.vnā dño ⁊ alterā capro emissario.cu/
ius sors exierit a dño offeret illum p pctō.
Eodē modo sortes fuerūt misse sup mathi/
am pp̄ter easdē causas. Primo qr mathias
eligebat in regē sicut apl̄i debent esse reges
sedētes sup thronos duodecim ⁊c. Luc.xxij
Scdo qr mathias eligebat in pōtificē sicut
apl̄i fuerūt pōtifices.ps. Ep̄atū eius.s.iude
accipiat alter. Tertio qr mathias eligebatur
in p̄dicatorem sicut apl̄i sorte diuiserūt sibi
mundū ad p̄dicandū. Marci.xvi. Euntes ī
mundū vniuersum p̄dicate euāgeliū omni
creature. Quarto qr mathias eligebat ī apo
stolū.s.ad complendū duodenariū numerū
aploꝝ.vt pz in epl̄a hodierna. Quinto quia
mathias eligebat in testē factoꝝ xp̄i. Act.i.
Oportet ex his viris q̄ nobiscū sunt ꝯgrega
ti in omni tp̄e quo intrauit et exiuit int nos
dñs iesus incipiēs a baptismate Johannis
vsqȝ ad diē qua assumptus est a nobis testē
resurrectiōis eius fieri nobiscū vnū ex istis.
Et statuerūt duos Joseph q̄ cognoīabatur
barsabas:et mathiaz ⁊ dederunt sortes eis.
⁊ cecidit sors sup mathiā:⁊ ānumeratus est
cū vndecim apl̄is. Sexto qr mathias elige/
bat in martyrē. Nam oēs apl̄i sunt marty
rio coronati. Act.v. Ibant apostoli gaudē
tes a cōspectu cōcilij:qm̄ digni habiti sunt p
noīe iesu cōtumeliā pati. Septimo qr ma/
thias eligebat in ministrū xp̄i.vñ apostoli
orātes dixerūt Act.i. Tu dñe q̄ corda hoīm
nosti ōnde quē elegeris ex his duobus vnū
accipe locū misterij hui⁹ ⁊ apl̄at⁹ de q̄ p̄uari
cat⁹ est iudas vt abiret in locū suū:h ibi. Et
sic pz ad q̄d sors cecidit sup mathiā. E

Secundus flos est iste.

Licz sors nihil mali cōtineat tñ vtentem ec
clesia anathematizat. Prima pars patet per
duos testes. Primus est Aug.in lib psal.vt
hr.xxvi.q.ij.c.sors:dicēs sic. Sors nō est ali
quid mali sed res in humana dubietate diui
nā indicās volūtatē. Scd's est scūs thomas
ij.ij.q.xcv.arti.viij.argu.ij. Et idē hr.xxvi.q.
ij.§.quod aūt sortes ⁊c.dicēs sic. Ea que a
sanctis in scripturis obs̄uata legunt nō vi/
dent esse illicita neqȝ mala:sed scti viri tam
in veteri q̄ in nouo testamēto inueniuntur
sortibus vsi esse. Legit em̄ iosue.vij.q̄ iosue
ex p̄cepto dñi iudicio sortiū puniuit Achor
q̄ d anathemate surripuerat. Saul etiā sorte
dep̄hēdit filiū suū ionathā mel comedisse vt
hr.i.reg.xiiij. Jonas etiaz a facie dñi fugiēs
sorte dep̄hēsus est missus in mare.vt legit
Jone.i. Zacharias etiā sorte exijt vt incēsuz
poneret ī templū.vt legit Luce.i. Mathias
etiā sorte est ab apl̄is in apl̄m electus:vt le
git Act.i. Quod g̃ tantoꝝ exemplis pbatur
pz malū nō esse:h tho. Scd'a ps pz p duos
testes. Primus est leo quart⁹:vt hr.xxvi.q.
v.c.sortes:dicēs sic. Sortes q̄bus cūcta vos
vr̄is discriminat.i.discernitis p̄uincijs:q̄s
p̄res damnauerūt nihil aliud q̄ diuinatio/
nes ⁊ maleficia esse decernimus. q̄pobrē vo
lumus illas oīno dānari:⁊ vltra intra xp̄ia/
nos nolumus noīari:⁊ ne exerceant anathe
matis interdicto phibemus:h ibi. Scd's est
cōciliū aurelianeñ.vt hr.xxvi.q.v.c. si quis.
dicēs sic. Si q̄s clericus monachus val secu
laris diuinationē vel auguria crediderit ob
seruāda:vel sortes q̄s mētiunt esse sanctoꝝ
q̄buscūqȝ putauerint intimādas:cū his qui
ei crediderint ab eccl̄ie cōione pellant:h ibi.
Cuius ratō assignat.xxvi.q.ij.§.hijs ita rñ/
det ⁊c.vbi dr sic. Anteq̄ euangeliū clarésce
ret pmittebant que tp̄e pfectionis disciplie
sunt penitus eliminata. Copula nāqȝ sacer/
dotalis vel ꝯsanguineoꝝ nec legali nec euā/
gelica vel apl̄ica auct'e phibet. Eccl̄iastica
tñ lege penitus interdicit fieri sortibus nihil
mali inesse monstrat:phibet tñ fidelib⁹ ne
sub hac specie diuinationis ad antiq̄s ydo/
latrie cultus rediret.h ibi. Licet em̄ sors nō
sit malū.pōt tñ ī ea quadrupl'r malū accide
re vt declarat sanct⁹ tho.ij.ij.q.xcv.arti.viij.
in rñ. Primo q̄dem si absqȝ vlla necessitate
eligit q̄d humano iudicio non comp̄hendit

Secūdo etiā si quis in necessitate absqꝫ re-
uerētia sortibus vtaꝛ. vnde sup actus aploꜝ
dicit beda vt hr̄. xxvi. q. ij. c. nō exemplo. Si
qui necessitate aliqua cōpulsi deum putant
sortibus exemplo aploꜝ esse consulendum.
videant hoc ipos aplos nō nisi collecto fra
trum cetu ⁊ p̄cibus ad deū fusis egisse. Ter-
tio si diuīa oracula ad terrēa negotia cōuer-
tanꝛ. vn̄ Aug. dic̄ ad iq̄sitōes ianuarij vt hr̄
xxvi. q. ij. c. his ⁊c. sic. His q̄ de paginis euan
gelicis sortes legūt etsi optandū est vt id po
tius faciāt q̄ꝫ ad demonia cōsulēda ꝯcurrāt
tn̄ ista mihi displicet cōsuetudo ad negotia
secularia ⁊ ad vite huius vanitatē diuina
oracula velle cōuertere. Quarto si in electio
nibus ecclesiasticis que ex spūs sancti inspi-
ratione fieri debent aliqui sortibus vtantur
vnde sicut beda dicit sup actus apostolorū
Mathias an̄ penthecostē ordinatus sorte q̄
riꝛ. scꝫ quia nōdū erat plenitudo spūs sācti
in ecclia effusa. Septē aūt dyaconi postea n̄
sorte sed electione discipuloꜝ sunt ordinati.
Secus aūt est in tēpalibus dignitatibus q̄
ad terrena disponēda ordinanꝛ in quarum
electione plerūqꝫ hoīes sortibus vtuntur si-
cut ⁊ in tpaliū rerū diuisione. Si vo necītas
immineat licitū est cū debita reuerētia sorti-
bus diuinū iudiciū implorare. vn̄ aug dicit
in epl̄a ad honoratū. Si iter dei ministros
sit disceptatio qui eoꜝ psecutionis tempore
maneāt ne fuga oīum ⁊ qui eoꜝ fugiant ne
morte oīm deseraꝛ ecclia. Si hec disceptatio
aliter nō potuerit terminari q̄ꝫtuꝫ mihi vide
tur qui maneāt ⁊ qui fugiāt sorte legēdi sūt
Et in p̄mo de doctrina xp̄iana dicit sic. Si
tibi abūdaret aliq̄d q̄ oporteat dari ei' q̄ nō
haberet nec duob' dari potuisset. Si tibi oc-
currerēt duo quoꜝ neuter aliū vel indigētia
vel erga te aliq̄ necessitate superet nihil iusti
us faceres q̄ vt sorte legeres cui dandū eēt
qn̄ dari vtriqꝫ n̄ posset: hec thomas vbi sup̄
et sic pꝫ quomodo vti sortibus est p̄hibituꝫ
et quomodo nō ⁊c. D

Terti' flos est iste. Su

premū fastigiū qd̄ hꝫ dignitatē imp̄ciabilē
ꝯfirmat btm̄ mathiā habuisse vtutē associa-
bilē. pꝫ p scm̄ tho. ij. ij. q. clxxxv. arti. iij. i rn̄. di
cētē sic. Circa assumptionē alicuius ad ep̄a
tum aliq̄d est ꝯsiderandū ex parte eius qui
assumiꝛ ⁊ aliq̄d ex pte ei' q̄ assumit. Ex pte
en̄ eius q̄ assumit vel eligēdo vel puidendo
req̄riꝛ q̄ fidelr̄ diuīa misteria dispēset: q̄ q̄dē
dispēsari debēt ad vtilitatē ecclie. s̄m illd̄. i.
Corinth. xiiij. Ad edificationeꝫ ecclie q̄rite
vt abūdetꝭ. Nō aūt misteria diuīa hoīb' cō-
mittunꝛ pp̄ter eoꜝ remunerationē quā expe
ctare debēt in futuro. ⁊ iō q̄ dꝫ aliquē eligere
in ep̄m vel de eo puidere: nō teneꝛ assumere
meliorē simplr̄ qd̄ ē s̄m charitatē s; meliorē
q̄ ad regimē eccl'e. s. q̄ possit eccliaꝫ instruere
⁊ defendere ⁊ pacifice gubnare. vn̄ ꝯ q̄sdam
Hiero. dic̄ q̄ q̄dā nō q̄rūt eos in ecclia colū
nas erigere q̄s plus cognoscāt ecclie pdesse: s;
q̄s vel ipi amāt vel quoꜝ sūt obsequijs dele-
ctati vel dediti: vel p q̄bus maioꜝ q̄spiā roga
uerit vt deteriora taceā q̄ vt clerici fierēt mu-
nerib' impetrarint. Hoc aūt ptinet ad acce-
ptionē psonarū q̄ in talib' est g̃ue pctm̄. vn̄
sup illud Jac. ij. Frēs mei nolite in psonarū
acceptiōe ⁊c. dicit glosa. aug. Si hāc distātiā
sedēdi ⁊ standi ad honores eccliasticos re-
feramus nō est putādū leue eē pctm̄ in per
sonarū acceptione hr̄e fidē deū glie. Quis
en̄ ferat diuitē eligi ad sedē honoris ecclie
ꝯtēpto paupe instructiore ⁊ sanctiore. Ex p
te aūt eius q̄ assumiꝛ nō req̄riꝛ q̄ reputet se
alijs meliorē. h̄ en̄ eēt supbū ⁊ p̄sūptuosuꝫ:
s; sufficit q̄ nihil in se īueniat p qd̄ illicitū ei
reddaꝛ assumere p̄latōis offm̄. vn̄ lꝫ petrus
īterrogat' eēt an dn̄m plus diligeret in sua
rn̄sioē nō se p̄tulit ceteris s; rn̄dit simplr̄ q̄
xp̄m amaret: h̄ tho. Sic in pposito lꝫ ioseph
q̄ vocabaꝛ barsabas foret melior ⁊ sanctior
q̄ mathias: q2 ille pp̄ter suā scītatē cognoīa
t' ē iust': tn̄ nihil p̄hibet mathiā fuisse mag̃
ydoneū ad offm̄ aplat' q̄ tn̄ nō excellebat ī
gr̄a scītatꝭ. Jrē apli viderenꝛ a deo eē elect i
eoꜝ exigētib' meritꝭ. iō nō sanctiorē s; humi
liorē atqꝫ minorē eligit. vn̄ aug. in s̄mone de
hac festiuitate dicit sic. Mathias nāqꝫ dei p
uus interp̄tatus. Cū auditꝭ puū non corpis
q̄titatē s; motū attēdite. s. hūilitatē dei. pu'
ītelligiꝛ hūil' ⁊ q̄et'. vn̄ ⁊ dn̄s ī euāg. Discite
a me q2 mitꝭ sū ⁊ hūilis corde. ⁊ alibi. Sinite
puulos vēire ad me. Taliū ei ē regnū celoꜝ
p h̄ q̄ volūtatē dei h̄ puul' ābitu ītelligēs at
qꝫ actu ītellectuqꝫ p̄ficiēs nūerū duodēari ū
supbi apostate mutilatū abiectōe sue puitatꝭ
cōpleuit adiectōne vt p ipꝫ tūc p̄ficereꝛ in re
qd̄ oli p̄dixerat dauid ī sp̄e. Fiat inq̄t hitatō
ei'. s. iude traditoris. deserta ⁊ n̄ sit q̄ hitet ī ea
⁊ ep̄atū ei' accipiat alꝛ. Quē iste scūs susci
piēs obediēdo honorifice decorauit euāgeli
zādo: h̄ ille. iō dr̄ ī epl'a ānūerat' ē cū vndeci
aplis q̄b' ꝯueniēt ē ānūerat': q2 floruit oīb'

virtutibus q̄bus ceteri apl'i floruerūt. Pri-
mo Petrus floruit ꝟtute veritatis ⁊ sapien
tie cui d̄r matth.xvi. Beatus es symō bario
na:q꞉caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi.s; pr̄
me⁹ q̄ est in celis. Et Ambrosi⁹ vt habe tur
xxiiij q.i.c.non turbaṫ: dixit sic. Deniq; ⁊ si
alijs imperet vt laxent rethia sua.soli tamē
petro d̄r.duc i altū.hoc est in ꝓfundū dispu
tationū. Quid eñ tam altū ꝙ altitudinem
diuitiarū sapīe ⁊ sciē dei videre: scire dei fili
um ⁊ ꝓfessionē diuine generationis assume
re: Quā lz mens nequeat humana plene rō
nis inuestigatione compħēdere: fidei tamē
plenitudo complectiṫ.hec ibi. Btūs mathi
as floruit hac ꝟtute q꞉ vt d̄r iñ legenda ma
thias de tribu iuda ⁊ ciuitate bethleē illustri
ꝓsapia oriūdus fuit qui l'ris traditus omnē
in breui legis ⁊ ꝓpheta rū sciām apꝓhendit
Igiṫ mathias erat in lege doctissimus aīo
prudēs in soluēdis questionib⁹ sacre scriptu
re acutissim⁹: in cōsilio ꝓuidus.in ſmocina
tione expeditus:hec ibi. De quo augustinus
in ſmone hodierno dicit sic. Ipē olim inter
coapl'os cōstitutus audire a dño meruit.be
ati qui vident q̄ vos videtis:hec ille. Et ecci.
xliij.d̄r. Candorē eius.i.sapīam admirabiṫ
oculus. Secūdo andreas floruit ꝟtute pu-
ritatis ⁊ innocētie:q꞉ fuit ꝑ simile testimoni
uz accusat⁹ sicut xp̄s. de xp̄o aūt d̄r iohānis
ꝑmo. Ecce agnus dei. Et de andrea d̄r. In-
nocens eius sanguis sine causa damnatur.
Btūs mathias floruit hac ꝟtute.q꞉ vt d̄r in
legenda. Lasciuiā quoq; abhorrēs pueriles
annos moꝝ maturitate vincebat. Fuit eniz
ꝟgo mente ⁊ corꝑe quod paucis apl'is con
cessum est ⁊c. Tertio iacobus maior floru
it ꝟtute fortitudinis ⁊ constantie:q꞉ audita
passione xp̄i postulauit regnū eius ꝓ̄ptuz
se offerens ad moriendū ꝓ xp̄o. matth.xx.
Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sum
Dicūt ei. Possumus. Btūs mathias floruit
hac ꝟtute:de quo d̄r in legēda. Informabaṫ
quoq; animus eius ad ꝟtutē vt esset ad in-
telligentiā habilis:ad mīam facilis:in ꝓspe
ris nō elatus:in aduersis cōstans ⁊ intrepi
dus:ideo assumptus est in testem factorum
xp̄i:vt pz. Quarto Johānes floruit ꝟtute
charitatis intense: q꞉ erat recūbens in sinu
eius discipul⁹ ille quē diligebat iesus. Joh.
xiij. Btūs mathias floruit hac ꝟtute:quia vt
d̄r in legēda. Hic cū ꝑ iudeā ꝑ̄dicaret:cecos
illuminabat: leprosos mūdabat: demones
expellebat:claudis gressum:surdis auditum
mortuis vitā restituebat. Que omīa sunt si
gna charitatis.q꞉ ꝓcedūt ex abūdāti gratia
spūs sancti. Quinto thomas floruit ꝟtute
cōstantie qui dixit Joh.xi. Eamus ⁊ nos ⁊
moriamur cū illo. Nec obstat dubiū resurre-
ctionis q꞉ vt dicit Greg.in homel'. Plus ꝓ-
fuit nobis infidelitas thome ad fidem ꝙ fi
des credētiū discipuloꝝ ꝓfuit. Btūs mathi
as hac ꝟtute floruit. vt d̄r in legēda. Sata-
gebat vt quod sensu ꝑceꝑat oꝑe cōpleret
et oris doctrinā manus oꝑatione mōstra-
ret. Sexto iacobus minor floruit ꝟtute pa
tiētie.vnde ꝓpter mansuetudinē ⁊ patiētiaz
dictus ē frater dñi ſm ꝙ d̄r gal'.ꝑmo. Aliū
aūt apostoloꝝ vidi neminē nisi iacobū frēm
dñi. Btūs mathias floruit hac virtute.quia
vt d̄r in legēdis. Hic cum coraz pontifice ac-
cusareṫ in multis. Rn̄dit ō obiectis q̄ crimi
na dicitis nō oz ne multa dicere qm̄ xp̄ianū
esse nō est criminis sed glorie. Cui pontifex
si tibi danṫ inducie vis ꝑnitere. Et ille absit
vt a veritate quā semel inueni ꝑ apostasiam
disgrediar. Septimo philippus floruit vir-
tute spei firme:quia sꝑabat diuinā visionē
sibi sufficere ad btitudinē cum diceret Joh.
xiiij. Dñe ostende nobis p̄rem ⁊ sufficit no
bis. Btūs mathias floruit hac virtute:q̄a vt
d̄r in legēdis cū mathias in macedoniā ad-
uenisset ⁊ fidē xp̄i ꝑ̄dicaret quandā potiōez
toxicatā que visu cūctos ꝑ̄uabat sibi dedeřt
quā ī noīe xp̄i bibit:⁊ nullā lesionē incurrit.
Et cū hoīes illius ciuitatis cuz illa potione
plusq̄ ducentos q̄nquaginta excecassent il-
le singulis manus imponēs om̄s illumīauit
sꝑans ꝙ fides xp̄i illumīaret oculos mē-
tis ⁊ corporis. Octauo bartholomeus flo-
ruit virtute pacis ⁊ cōcordie:q꞉ interꝑ̄tatur
filius susꝑendētis aquas pacifici aūt vocāṫ
filij dei. Math.v. Nam multotiēs ab homi
nibus querebaṫ ⁊ nō inueniebaṫ nisi cū vel-
let:⁊ tn̄ inter eos esset sicut iesus transiens
ꝑ mediū iudeoꝝ ibat:nec tn̄ cognoscebatur
ab eis:⁊ sicut transiēs cum illis duob⁹ disci-
pulis eūtibus in emaus nō cognoscebaṫ.q꞉
oculi eoꝝ tenebanṫ ne eū cognoscerēt:vt d̄r
Luce vltimo. Btūs mathias floruit hac vir-
tute quia vt d̄r in legēda. Dyabolus in simi
litudine infantis cani apparens suasit vt eū
occiderēt qui eoꝝ cultum euacuaret. Et cuz
ipē in medio eorum cōsisteret tribus tamen
diebus eum querētes minime inuenerunt,
tertia aūt die se eis manifestans dixit. Ego
sum quem manibus post tergum ligatis, et

fune collo imposito crudeliter afflixerũt: ⁊ sic
in carcere recluserũt vbi demones apparen-
tes dentibus in eũ fremebãt: sꝫ appropinqre
nõ poterãt. Dñs aũt cũ lumine multo ad eũ
veniẽs de terra leuauit ⁊ vincula soluens et
dulciter ꝯfortans ostiũ aperuit: qui egressus
v̄bum dñi p̄dicabat valde ꝯstanter. Nono
matheus floruit v̄tute paupertatis summe qꝛ
cum esset rebus ⁊ curis tp̄alibus multiplica
tus vnico v̄bo a xp̄o vocatus: oĩa reliquit ⁊
secutus est xp̄m. vt dꝛ math. ix. Btũs mathi
as floruit hac v̄tute qꝛ vt dꝛ in legẽdis. Re-
liquit p̄rem ⁊ matrẽ ⁊ domũ ppriã cuꝫ esset
diues ⁊ nobilis ⁊ secutus est xp̄m ⁊ fuit vn⁹
de septuaginta duobus discipulis iesu xp̄i.

¶ Decimo symon floruit v̄tute obedientie:
quia sic interp̄taꝛ. Nam sicut xp̄s ex obedi
entia mortuus est ꝓm ꝙ dꝛ ad Philipp. ij.
xp̄s factus est obediẽs vsqꝫ ad mortẽ ⁊c. sic
apl̄i mortui sunt ex obediẽtia iesu xp̄i. Bea-
tus mathias floruit hac v̄tute qꝛ vt dꝛ in le-
gendis cũ v̄bum dei ꝑ iudeã p̄dicaret mul-
tos signis ⁊ pdigijs cõuertebat. Unde iudei
inuidẽtes ip̄m in cõcilio statuerũt. Duo er-
go falsi testes qui ip̄m accusauerũt p̄mo in
ip̄m lapides miserũt quos lapides in testi-
moniũ cõtra illos petijt secum sepeliri: q̄ cuꝫ
lapidareꝛ securi more romanoꝝ ꝑcutitur ⁊
extensis in celũ manibus sp̄m deo reddidit

¶ Undecimo thadeus floruit v̄tute iustitie
quia terribilẽ iustitiã diuine vltionis in sua
epistola p̄dicauit. Cõtra incredulos vt ptꝫ.
Btũs mathias floruit hac v̄tute quia vt dꝛ
in legẽdis. Cum semel in macedonia p̄dica
ret et q̄dam obstinati ꝯsisterent. dixit eis de
nuntio vobis ꝙ viui descẽdetis in infernum
moxqꝫ se terra aperuit et cunctos illos de-
glutiuit. Reliqui autem ad dominum sunt
conuersi. E

¶ Quart⁹ flos est iste. Bea

tum mathiã recte imitamur si v̄tutũ suaruꝫ
sanctificationẽ nãciscamur. Patet per duos
testes. Primus est greg. ex hystoria tripti-
ta. vt habeꝛ distin. lxiij. c. valẽtinianus dicẽs
sic. Nostis apte diuinis eruditi eloquijs q̄lẽ
oporteat esse pontificẽ ⁊ quia nõ decet eum
v̄bo solo. sed ⁊ cõuersatione gubernare sub
iectos ⁊ totius semetip̄m imitatorẽ v̄tutis
ostendere testemqꝫ doctrine cõuersationeꝫ
bonam habere: hec ibi. Secũdus est Hiero
nimus vt habeꝛ. viij. q. i. c. qualis: dicẽs sic.
Qualis erit edificatio discipuli si intelligat
magistro se esse maiorẽ: hec ibi. Et btũs ma
thias in seip̄o p̄bet nobis exempla v̄tutum
q̄bus sancte viuamus ⁊ maxime demõstrat
nobis vndecim illas v̄tutes q̄bus debemus
ip̄m imitari si cũ eo in celesti patria volum⁹
conregnare: et imitemur ip̄m. Primo ꝑ vir
tutem sapiẽ vt superiora de q̄bus est cõtem
plemur non infima ꝓm ꝙ dꝛ. i. Corinth. ij.
Sapiam loquimur inter ꝑfectos. vñ Berñ.
super cantica ꝓmone. xxxvij. dicit sic. Scias
quo ordine quo studio: quo fine vnũquodqꝫ
nosse oporteat. quo ordine vt illud p̄us q̄d
maturius ad salutem mouet: quo studio vt
illud ardentius quod vehemẽtius ad moreꝫ
Quo fine vt non ad inanẽ gl̄iam ⁊ ostenta
tionem: sed quod est efficacius ad tuam et
alioꝝ salutem. hec ille. Ista est vera sapiã ꝑ
quã in deũ ascẽdimus. Secũdo ꝑ virtutem
innocẽtie ⁊ q̄m excidimus ab ĩnocẽtia bap
tismali sicut p̄mi parẽtes a iustitia originali
ideo datũ est nobis sacramentũ pñie que ẽ
secũda tabula post naufragiũ. vt Hiero. dic
Tertio ꝑ v̄tuteꝫ fidei: qꝛ sine fide impossibi-
le est placere deo. ⁊ oĩs sancti testimonio
fidei ꝓbati inuẽti sunt ad Heb. xi. Quarto
ꝑ v̄tutẽ charitatis qꝛ q̄ diligit p̄ximũ manet
in deo. i. Ioh. ij. Nam plenitudo legis est di-
lectio ⁊c. Quĩto ꝑ v̄tutem obediẽtie qꝛ me-
lior est obediẽtia ꝙ victime. i. Reg. xv. q̄m ẽ
sacrificiũ ꝓprie volũtatis. Sexto ꝑ virtuteꝫ
patiẽ quia in patiã vestra possidebitis aĩas
vestras. vt dꝛ Luce. xxi. Septimo ꝑ v̄tuteꝫ
spei nõ rei transitorie: sꝫ ad ꝓpositum nobis
certamen p̄s. Nolite sperare in iniq̄tate ⁊c.
Octauo ꝑ v̄tutem pacis ⁊ cõcordie quia in
pace vocauit nos deus ꝓm ꝙ dꝛ i. Corinth.
vij. Nono ꝑ v̄tuteꝫ paupertatis quia nisi q̄s
reliquerit domũ aut patrem ⁊c. ꝓm ꝙ habe-
tur math. xv. Decimo ꝑ v̄tutem constantie
quia non coronabitur nisi qui legitime cer-
tauerit vt dꝛ. ij. thimoth. ij. Undecimo ꝑ vir-
tutem iustitie mortificando ⁊ castigãdo cor-
pus nostrum. Colo. iij. Mortificate mẽbra
vestra. Iste vndecim v̄tutes fuerũt figurate
per vndeciꝫ benedictiones que date fuerũt
vndecim patriarchis. Geñ. xlix. quia dan fu
it maledictus: sicut coluber ⁊ significat male
dictionẽ iude scariothis. Et sicut illi vndeci
fuerũt recepti in sinũ abrahe sic nos recipia
mur a xp̄o in eterterna secula Amen.

¶ Dñica in septuagesima. Sermo floridus.
qui est in ordine. xxviij.

Quid hic statis tota die

q ociosi. ite ꝛ vos in vineā meā. matth.
xx. ꝛ ī euāgelio hodierno. Moyses
ꝓpheta geñ. ij. dixit sic. Formauit de⁹ hoīem
de limo terre. Sup quo moueo talē q̄onem
A Utrū homo accidiosus nō se exercēs
in ꝟtutū opatione sit dignus diuina repre
hensione. Rō q̄onis est ista: qꝛ homo est de
limo terre formatus: limus est ponderosus
eo ꝙ ex aqua ꝛ terra quoꝝ vtrūqꝫ est pōde-
rosum ꝯfectus est. Ad istā q̄onez rñdent
duo doctores eccl'ie. Primus est Berñ. lib.
Daniel. 7. meditationū dicens sic. Mille millia mini-
strant ei: ꝛ decies centena millia assistūt ei:
ꝛ tu ociosus sedere ꝑsumis. quod negligētie
quod pigritie: quod vecordie est vt credis
suspirijs et frequētissima affectione h̄ infeli
cia agmina iaculari aīas nō ꝓuideatis. Ue
vobis milites xp̄i a duritia cordis vr̄i. Ue
vobis mercēnarij a pctō gentiū q̄ eternū nō
vultis lucrari regnū: h̄ ille. Scd̄s est greg. in
moralibus dicēs sic. O miseri xp̄iani ociosi
mercatores celestis regni: erit vobis mors
sine morte: finis sine fine: defectus sine defe
ctu: quia mors vincit ꝛ non capit et defe-
ct⁹ deficere nescit: mors ꝑimit ꝛ nō extiguit
demō cruciat: sed nullatenus pauorē fugat.
flāma cōburit ſ; neq̄q̄ ꝯsumit. h̄ ille. Tū pro
maiori declaratōe pono q̄ttuor flores. B

Prim⁹ flos est iste.

Deus pater hoīem ī h̄ mūdo posuit quē tanq̄
militē in campo ad pugnandū exerceri volu-
it. ptꝫ mysterio figure ꝛ testimonio nature.
Primo figura q̄ ponit̄ apo. vi. vbi d̄r ꝙ iohā
nes audiuit vocē dicentē sibi veni ꝛ vide et
vidit ꝛ ecce equus albus ꝛ q̄ sedebat sup eū
hēbat arcū ꝛ data est ei corona ꝛ exiuit vin-
cens vt vinceret. Et exiuit alius equ⁹ ruffus
ꝛ qui sedebat sup eū datus est ei gladi⁹ ma-
gnus vt sumeret pacē de terra ꝛ vt inuicē se
īterficiāt. Et ecce equus niger ꝛ qui sedebat
sup eū hēbat staterā in manu. Et ecce equ⁹
pallid⁹ ꝛ q̄ sedebat sup illū nomē illi mors
ꝛ infernus sequebat̄ euz. ꝛ data est illi ptās
sup quattuor ptes terre ꝛ interficere gladio
et fame ꝛ bestias terre. Spūaliter per istos
q̄ttuor equos intelligunt̄ q̄ttuor ꝑncipales
milites. Per ꝑmū militē intelligit̄ xp̄ianus
dei miles cuius equus. i. corpus est alb⁹. q̄a
in baptismo xp̄i sanguine a pctīs oībus est
mūdatus. Iste miles hꝫ arcū. i. xp̄m. qꝛ sicut
arcus cōstat ex duplici substātia. scꝫ ligno ꝛ
lino. sic xp̄s ex duplici natura. s. diuina velut
forti ꝛ magna. Ecce lignū. ꝛ humana tanq̄
debili. Ecce linū. Sic aūt linū inclinat lignū
ita natura humana diuinaꝫ. Et sicut in arcu
lignū incliat̄ ꝛ abbreuiat̄: ſ; chorda extēdit̄ ꝛ
elongat̄. Ita in xp̄o natura diuina ex cōiun
ctione ad humanā inclinat̄ ꝛ humiliatur: ꝛ
humana extendit̄ ꝛ sublimat̄ ꝛ honoratur.
Iste arcus debet tendi: qꝛ a xp̄iano dꝫ tene
ri duabus manibus ſm spm̄. s. volūtate tan
q̄ manu sinistra dꝫ teneri lignū deitat̄: eam
sup omīa diligēdo ꝛ intellectu tanq̄ manu
dextra dꝫ teneri linū humanitat̄ eius incar-
nationē: vitā. passionēqꝫ cōtemplādo. Per
sagittas intelligunt̄ eius ꝟba ꝛ exempla q̄
debemus iacere. i. facere ꝛ sic nos defende-
mus. Corona est gloria nobis promissa.
Per secundū militē ruffum intelligit̄ dya
bolus qui ꝑsidet in gradu honoris sublimi
forti ꝛ delectabili ꝛ magno sicut in eq̄ ruffo
in quo cōplacet noster animus sicut nr̄ ocu-
lus corpis in re rubea. Huic militi est datus
gladius magnus. i. ptās magna tentandi et
nocēdi ꝛ ꝑncipal'r ad pacem ꝛ cōcordiam
inter hoīes tam inter se q̄ inter ip̄os ꝛ deū
diuidendā. Iob. xli. Non est ptās in t̄ra q̄ ei
valeat cōparari. Per tertiū militē nigruꝫ in
telligit̄ corpus nostrū quod residet in actu
illicito luxurie sicut in equo nigro. Hic por-
tat staterā in manu: qꝛ vellet carneꝫ et spm̄
eq̄pari ꝛ currere de pari cum tn̄ caro debeat
subijci spūi: ꝛ istud adequare est vincere.
Per quartū militē pallidū intelligit̄ mors ꝛ
infernus qui eq̄tat. i. complacet in mūdo fal
lente ꝛ q̄escit in eo sicut in equo pallido qm̄
mūdus est pallidus. i. ī tribulatiōib⁹ ꝛ mort̄
periculis positus. qui aūt morit̄ pallidus est.
ꝑs. Ecce equus fallax ad salutē scꝫ eternam
qui in abūdātia ꝟtutis sue nō saluabit̄. istū
sequit̄ infernus. i. inferoꝝ cetus: qꝛ damnati
sequunt̄ hoīes mūdanos ꝛ ipsi sequunt̄ in-
fernū. Huic equo. s. morti data est potestas ī
terficere fame ꝛ gladio ꝛ peste ꝛ alijs varijs
modis om̄s hoīes ꝛ bestias que sunt in q̄t-
tuor partibus vniuersi. Ecce tres milites cō
tra vnū in campo. s. dyabolus simul ꝛ mors
corpus ꝛ mūdus cōtra hoīem ꝛ maxime cō
tra xp̄ianū fortissime ip̄m inuadētes in cā-
po huius mūdi. g̊ stultū est hoīez stare ocio
sum ꝛ dormire. Naꝫ ociositas ꝛ voluptas ar
ma sunt hostis antiq̄ ad miseras animas ca
ptiuandas. vt hr̄ ex̄ de renūciatiōibus. c. nisi.

cum p̄dem.§.verū.Scđo pz testimonio na
ture.Exemplū naturalr milites precellunt
alios rōne parētele qꝛ sunt de nobili genere
rōne cautele qꝛ sunt ingeniosi et vigēt natu
rali lumine.ꝛ rōne tutele,qꝛ armanť scuto ꝛ
ense.Et si ponanť in obsidione fortissime se
defendūt si n̄ sūt accidiosi ꝛ magꝭ volūt mori
viriliter q̄ȝ viuere cedendo inimicis turpiter
Spūalr om̄s nos xp̄iani sumus filij dei im
peratoris.ideo nobiles genere. Joh̄.pmo.c.
Dedit eis prātem filios dei fieri his qui cre
dunt in noīe ꝛc.Sumꝰ etiā illuminati lumīe
rōnis,iō subtiles ingenio.p̄s.Signatum est
sup nos lumē vultus tui dn̄e.Sumꝰ armati
scuto bone volūtatis dei ꝛ gladio nr̄i intel-
lectus quo deū scimus ꝛ intelligimus: vnde
opꝫ nos pugnare qꝛ sumus ab inimicis ob-
sessi.Qualiter aūt sumus in obsidione positi
declarat deus.Ezech.iiij.vbi dꝛ sic.Et tu fili
hoīs sume tibi laterē ꝛ pones eum coram te
ꝛ describes in eo ciuitatē hierl̄m ꝛ ordinab
aduersus eam obsidionē ꝛ edificabis muni
tiones.i.turres altas: ꝛ comportabis agge-
rem.i.terre multitudinē ad fossata replenda
Et pones arietes in giro.i.ligna ferrata ad
portalia diruēda. Spūalr p laterē intelligiť
mūdus:qꝛ sicut later est terreus aqueꝰ igne
mixtus debilis ꝛ cito in puluerē redigendus
Sic mūdus est terreus aqueus igneus tan
q̄ȝ ex his elemētis compositus,vel est terreꝰ
ex auaritia.Hier.xxij.Terra terra audi v̄bū
dn̄i.vbi poniť bis terra. Primo ex natura.
Scđo ex auaritia. Est aqueus ex luxuria.
Hieronymus.vēter mero estuās facile spu
mat in libidinē.est igneꝰ ex supbia.p̄s.Su-
perbia illoꝝ qui te oderūt ascendit semper.
ę per laterē itelligiť mūdus fragilis ꝛ mollis
Per hierl̄m ciuitatē sanctā descriptam in la
tere isto intelligiť anima nostra ꝛ maxīe xp̄i
ani exn̄s in mūdo ꝛ comparať ei. Primo rō
ne visionis. Nam hierl̄m interp̄tať visio et
anima xp̄iani videt deū fide.i.Corinth.xiij.
Videmus nūc p speculū in enigmate.Scđo
rōne exaltationis.Nam sicut hierl̄m erat ci-
uitas excellētior ꝛ altior ceteris ciuitatibus
iude.Sic anima nostra p̄sertim xp̄iani ex-
cellit om̄ia corporalia ꝛ naturalia ꝛ gratuita
hec ciuitas est munita murata ꝛ vallata mu
nitiones eius sunt due altissime vires.scȝ in
tellectus ꝛ volūtas.intellectus est turris ita
alta q̄ de ea videnť ꝛ ꝯtemplanť oīa q̄ȝtūcū
q̄ȝ remota.voluntas est turris ita fortis q̄
nullo modo potest dirui cogendo nisi volen
do.Murus eius est corpus nostrum. Iste
murus est fragilis et debilis:quia terreus et
aqueus cum corpus nostrū fit de limo terre
formatū.Porte huius ciuitatis sunt quinqȝ
sensus corporis q̄bus immittiť quicquid in
ciuitate vel in turribus poniť.Vallū est cor
nostrum quod est p̄fundū et malū.Hierem.
xvij.Prauū est cor nostrum et inscrutabile.
Est eīm adeo p̄fundū q̄ nihil potest ip̄m re
plere nisi solus deus.Contra istam ciuitatē
sunt posite circūquaqȝ obsidiōes.i.multipli-
ces demonioꝝ temptationes que iō dicunť
obsidiones:quia temptationibus demones
p̄cutiūt per prauarū cogitatōnū immissionē
deijciunt:p delectationē interficiūt:p opera-
tionem capiunt:p assuefactionem rapiunt ī
eternam gehēne possessionē: per aggerem ꝛ
terre congeriē intelligiť multitudo terrena
rum diuitiarum.Demones eīm replent mu-
ros et fossata anime nostre ista terra.Fossa
ta eīm sūt corda nr̄a que demōes conanť re
plere affectione terrenoꝝ.Arietes eīm qui
sunt ligna ferrata q̄bus fortissime p̄cutiunť
porte muri sicut arietes mutuo se percutiunt
cornibus suis.sunt delectabilia:visa audita
odorata gustata tacta que sunt lignea:quia
vilia et modicum durant:sunt ferrata qꝛ ad
impugnandū ꝛ alliciendū p̄pť delectationē
valde fortia.Istis lignis ferratis conantur
demones murum corporis nostri deijcere ꝛ
turres anime nostre capere. Per castra in-
telligunť septē demones p̄ncipales et impe
ratores cū suis militibus mouētes castra ꝯ̄
aīam q̄ edificāt munitiones siue turres que
sunt septē p̄ctā mortalia in circuitu ciuitatis
aīe edificate a q̄bus mittunť sagitte contra
ciuitatē aīe nr̄e.Prima turris est supbia q̄ ē
turris altissima īminēs sup̄ ciuitatē.In ista
turri dn̄ať lucifer imperator,vt dꝛ Esa.xiiij.cū
suis exercitibus et nabuchodonosor rex cuȝ
suis militibꝰ.vt pꝫ Dan̄.iij.Scđa ē iactātia
Tertia est hypocrisis.Quarta est vana glīa
Quīta ē nouitatū p̄sūptio.Ab istis sagittꝭ
q̄ȝplurimi sūt vulnerati et inť alios tres ma
gni p̄ncipes.s.adā vt pꝫ gen̄.iij.Moyses vt
pꝫ Nūeri.ij.Dauid qn̄ elatꝰ voluit nūerare
ppl̄m sibi subiectū.i.Paralip.xxi.Scđa tur
ris est ira.cui dn̄ať leuiathā imperator: vt dꝛ
Esa.xxvij.cū anthioco rege ꝛ eoꝝ exercitibꝰ
vt pꝫ.ij.mach.ix.Ab ista turri emittunť quī
qȝ sagitte.Prima est timor subitus in corde
Scđa ē idigātio a p̄posito ī cogitatiōe.Ter-
tia ē ꝯtūelia blasphēia rixa ī s̄mōe.Quarta

est dãnuꝫ in rebus in opatione. Quinta est vulnera ⁊ homicidia quo ad corpora in executiõe. Ab istis sagittis ꝙplurimi sunt ꝑcussi. et inter alios duo magni ꝑncipes. s. caym vt pꝫ. Geñ. iiij. ⁊ iudas scarioth. vt pꝫ. Mathei. xxvij. ꝓpter traditionẽ ꝯ xp̃m. Tertia turris est inuidia cui dñaꝛ sathanas impator. vt dr. Job. i. Cuꝫ saule rege q̄ inuidebat glorie dauid. vt dr. i. Reg. xviij. ⁊ dñanꝛ cuꝫ eoꝝ exercitibꝰ. Ab ista turri emittunꝛ qnqꝫ sagitte. Prima est odiuꝫ interius. Scđa est susurratio. Tertia est detractio. Quarta ẽ de bono ꝓximi afflictio. Quinta est de malo ꝓximi exultatio. Ab istis sagittis ꝙplurimi sunt ꝑcussi ⁊ precipue vndecim magni ꝑriarche ꝑncipes veteris testamẽti filij Jacob q̄ vendiderunt ioseph ex inuidia. Geñ. xxxvij.

¶ Quarta turris est luxuria cui dñaꝛ Beemoth impator. vt dr Job. xl. cũ salomone rege ⁊ eoꝝ exercitibus. vt pꝫ. iij. Reg. xi. Ab ista turri emittunꝛ qnqꝫ sagitte. ꝑma ẽ inhonesta visio. scđa est inhonesta auditio. tertia est inhonesta locutio. q̄rta ẽ inhonesta imaginatio. qnta inhonesta opatio. Ab istis sagittis ꝙplurimi sunt percussi ⁊ maxime duo magni ꝑncipes: scꝫ sanson q̄ fuit deuictus a dalila. vt pꝫ Judic. xvi. ⁊ dauid a bersabee. vt pꝫ. ij. Reg. xi. Quinta turris ẽ gula cui dñatur belzebub impator. vt dicit xp̃s Luc. xi. Cum balthazar rege. vt pꝫ Daniel. v. ⁊ eoꝝ exercitibꝰ. Ab ista turri emittunꝛ qnqꝫ sagitte. ꝑma est inepta leticia in corde. scđa est scurrilitas in locutione. tertia est multiloquiũ in verbo. q̄rta ẽ hebetudo mẽtis in discernendo. qnta est indiscretio in operando. Ab istis sagittis ꝙplurimi sunt ꝑcussi presertim duo magni ꝑncipes: scꝫ noe q̄ fuit inebriatus. vt pꝫ Geñ. ix. Et esau q̄ ꝓ lenticula vendidit ꝑmogenita. Geñ. xxv. ¶ Sexta turris ẽ auaricia cui dñatur mãmona imperator. vt dic̃ xp̃s. Math. vi. Et alexãder rex vt pꝫ. i. Machab. i. ⁊ eoꝝ exercitibꝰ. Ab ista turri emittunꝛ qnqꝫ sagitte. ꝑma est fraus ĩ cogitatione. scđa est mendaciũ in locutione tertia est fallacia in tractatu ⁊ cõmutatione. quarta est ꝑiuriuꝫ in emptione ⁊ vẽditione. qnta est robaria furtũ rapina in cõgregatione. Ab istis sagittis ꝙplurimi sunt percussi ꝓcipue duo magni ꝑncipes: scꝫ nero ⁊ cesar imperatores. vt pꝫ in hystorijs romanoꝝ.

¶ Septims turris est accidia cui dñaꝛ asmodeus impator. vt pꝫ Thob. iij. Cũ pharaõe rege q̄ nõ ꝑmittebat ppl'm dei sacrificare. vt pꝫ Exodi. v. cũ eoꝝ exercitibꝰ. Ab ista turri emittunꝛ qnqꝫ sagitte. prima ẽ torpor in bono cogitando. scđa est fastidiũ in orãdo. tertia est tediũ in bono ſmone auscultãdo. q̄rta ẽ timor ⁊ pusillanimitas ĩ bono ope pn̄e inchoando. qnta est desperatio in bono ꝑseuerando. Ab istis sagittis ꝙplurimi sunt ꝑcussi ꝓcipue duo magni principes. s. holofernes. vt pꝫ Judith. xiij. ⁊ princeps sodomoꝝ vt pꝫ. Ezech. xvi. Ecce ciuitas septeꝫ turribꝰ obsessa iuxta septẽ etates hoĩs ⁊ tpa. Nam gulla sagittam̃ in nr̃a infantia. inuidia in pueritia. supbia in adolescentia. luxuria in iuuente. ira in virilitate. accidia in senectute auaricia in decrepita etate. Ecce q̄liter nr̃a ciuitas est obsessa. Deus aũt posuit nos in ea vt viriliter eaꝫ defendamꝰ tanq̃ꝫ boni milites. ij. Thimo. ij. Certa sicut bonus miles iesu xp̃i Patꝫ ergo ꝙ homo cõparaꝛ militi in cãpo seu obsidione existenti a dño vel rege ad bellandum misso. E

¶ Secũdus flos est iste. Homo in hoc mũdo a deo creatus: est ad negociandũ regnũ celoꝝ deputatus. pꝫ mysterio figure ⁊ testimonio nature. ꝑmo figura sic. dr em̃ Lu. xix. Or xp̃s loquẽs in ꝑabolis ⁊ figuris dixit discipulis suis. Hõ q̄dam nobilis abijt in regionẽ longinquã accipe sibi regnũ ⁊ reuerti. Vocatis aũt seruis suis tradidit illis bona sua ⁊ dixit negociamini duꝫ venio. Spũaliter ꝑ istũ hominem nobilẽ intelligitur dei filiꝰ: q̄ dr hõ rõne humanitat: ⁊ dr nobilis rõne deitat. Etiã ex ꝑte pr̃is est de gñe impiali ⁊ ex parte matris est de gñe regali. Iste in die ascensiõis recedẽs a mũdo ſm carnẽ abijt in celestẽ pr̃iaꝫ regionẽ valde elõgatã a mũdo In die iudicij reuersurus. Per istos ſuos intelligiꝛ vniuersitas xp̃anoꝝ q̄bus mãdauit obseruantiã decẽ ꝑceptoꝝ. Quibus ergo mãdauit negociari ⁊ oibꝰ ꝑcepit obseruare decẽ ꝑcepta, vt possent lucrari regnũ celoꝝ. Scđo pꝫ testimõio nature. mercatoris em̃ est merces cõmutare: ꝑ mũdũ discurrere diligẽter laborare ⁊ cõputare. Spũal'r xp̃ianus dꝫ opa sua mala ĩ bona cõmutare. i. dare terrena ⁊ accipe celestia. dare trãsitoria ⁊ accipe eterna. Hec est felix cõmutatio ꝓ terrenis celestia ꝓ ꝑituris eterna cõmutare. dꝫ etiã discurrere q2 nõ hẽmꝰ hic manẽtẽ ciuitatẽ ſ3 futurã inq̄rimꝰ. Ad Heb. xiij. Debꝫ etiã in opibꝰ bõis se exercitaꝛ ⁊ cũ sero. vt dic̃ Ber. q̄d illa die meruit q̄d demeruit q̄d deo dedit

q̄d ab eo accepit strictissime cōputare. ḡ hō
est mercator missus a deo in hūc mundū ad
negociandū q̄d aūt dēat hō emere consulit
deus. Apocal.iij. dicēs. Suadeo tibi emere
aurū ignitū ꝓbatū vt locuples fias. ꝑ aurū
intelligit charitas q̄ cōparat auro excellen-
tia ꝛ dignitate a quo aūt sit emendū. ¶ D
¶ Notandū ꝙ vendit mūdus: sed defectionē
ideo poma putrida. Uēdit dyabolus sed de
ceptionē iō oīa venenata. Uēdit xp̄s ſ resur
rectionē iō oīa electa. vn̄ Ber. Mūdus cla-
mat ego deficio: caro clamat ego inficio. dya
bolus clamat ego decipio. xp̄s clamat ego re
ficio. Ab isto ḡ vēditore xp̄o est emendū: q̄z
vendit bona ꝛ ꝑuo p̄cio. vn̄ Aug. dic̄. Ue-
nit ad nos celestis negociator accipe ꝯtume
liā ꝛ dare honorē. subire mortē ꝛ dare vitā.
haurire ignominiā ꝛ dare gl'iam. idē in ꝑso-
na xp̄i dicit sic. Uenale hēo: venale hēo. Et
q̄d dn̄e? Regnū celoꝝ. Quo emit? Pauper
tate regnū: laborare req̄es: dolore gaudiū: vi
litate gloria: morte vita. Sz q̄ tp̄e sit emēdū
ōn̄dit xp̄s vbi sup̄ cū dicit. Negociamī dū ve
nio. s. ad iudicandū. Naz post iudiciū nō erit
tp̄s negociādi. in cuiꝰ figurā d̄r. Apoc̄. xviij.
Cū viderint fumū incēdij eiꝰ dicēt. Ue ve ci
uitas illa magna babylō ciuitas fortis qm̄
vna hora venit iudiciū tuū: ꝛ negotiatores
terre lugebūt sup illā: qm̄ merces eoꝝ nemo
emet ām̄plius. merces auri ꝛ argēti ꝛ lapidū
p̄ciosoꝝ ꝛc̄. Per h̄ dat intelligi ꝙ opa nr̄a
nec fletꝰ nec luctꝰ nec alia opa valebūt nob
ad culpā vēdendā ꝛ gloriā emendā. Istud ḡ
est tp̄s vēdendi ꝛ emendi. vendendi mala ꝛ
emendi bona. Sz q̄dā vēdūt bona ꝛ emunt
mala. ꝛ isti sunt in triplici dr̄ia. Primi sunt q̄
vēdunt dei p̄ris potentiā. s. mali p̄lati symo
niaci: imo potius gyezite q̄ vēdunt dei p̄ris
potētiā q̄z ꝑ munere ꝛ mercede vēdunt potē
tiā ꝛ vsū clauiū eccl'ie imo vnicā sponsaz xp̄i
eccl'iam vēdunt ꝑ pecunia. Nam gyezi in ve
teri testamēto ꝛ symon magus in nouo p̄n-
cipiū fuerūt symonie. vt habet. i. q. i. ca. q̄ stu
det. Istos xp̄s in figura eiecit de tēplo. Un̄
in fine illius capl'i d̄r sic. Dn̄s etiā vt vendē-
tes ꝛ ementes huius gr̄e expertes ōn̄deret:
cūctos pctōres ꝑ gr̄az in tēplo dimisit singu
lariter vēdentes ꝛ emētes increpās ꝛ flagel
lās de tēplo eiecit. In q̄ vēditores ꝛ ēptores
suos gr̄a spūsc̄ti ꝯstat destitutos eē ꝛ vacu
os. Quos em̄ xp̄s eiecit de tēplo nunq̄d xp̄i
spūs sibi faciet tēplum. h̄ ibi. Propterea de
istis male vēdentibꝰ d̄r. Joel. iij. Puerū po-
suerunt in ꝓstibulo ꝛ puellā vendiderūt pro
vino. Spūaliter xp̄s puer puritate sctissimꝰ
tunc ponit in ꝓstibulo qn̄ eccl'ia cōfert viro
lubrico ꝛ luxurioso: ꝛ puella tūc vendit ꝓvi-
no qn̄ eccl'ia cōfert guloso. Tales em̄ symo-
niaci si nō renunciāt ꝛ penitēt in eternū ꝑeri
bunt. i. q. i. ca. si q̄s neq̄. Secūdi sunt q̄ ven
dunt filij dei veritatē. Isti sunt falsi assesso-
res q̄ nolunt veritatē cōsulere nisi ꝑ munere
Amos. ij. Uendiderūt ꝑ argēto iustū. Isti
sunt peiores dyabolo q̄ adiuratus noīe xp̄i
cogit dicere ỽitatē: ꝛ tales nō sunt ꝑ xp̄o in
hoc mūdo: sed ꝑ nūmo q̄ deducit eos ad in
teritū. ps. Nihil inuenerūt oēs viri diuitiarū
in manibus suis. Act. viij. Pecunia tua tecū
sit in p̄ditionē. Tertij sunt q̄ vēdūt spūsan
cti sanctitatē. s. ypocrite ꝛ simulatores q̄ ven
dunt bona opa ꝑ laude humana: sil'es esau
q̄ vendidit p̄mogenita ꝑ lenticula. Isti sunt
similes cuidā stulte ml'ieri sed in oculis suis
prudenti. de qua narrat ꝙ vir suus moritu-
rus cōdidit testm̄. Et inter alia dimisit vnū
vitulū vendendū ꝛ grauauit vxorē suā vt p̄-
cium vituli daret ꝑ aīa sua si moreret. Hec
aūt eo defuncto accipiens chattam ꝛ bouē
duxit ad foꝝ. Cūq̄ emptores vellent ab ea
emere bouē rn̄debat se nolle vendere bouē
sine chatta. Et illis rn̄dentibus ꝙ de chatta
nō curarēt sed de boue: illa asserebat vt ꝑus
Tunc emptores petiuerūt ab ea ꝑ q̄nto pre
cio vtrūq̄ dare vellet. rn̄dit: chattā dabo ꝑ
decē aureis q̄z preciosa est: bouē vero ꝑ soli
do. Tandē couentione facta p̄ciū bouis pu-
ta solidū dedit ꝑ aīa viri aureos aūt retinuit
sibi. Spūaliter ypocrite spm̄ sanctū ꝛ bona
opera eiꝰ ꝑ nihilo ꝛ negocia tp̄alia nolunt
dare nisi ꝑ magna pecunia. D

¶ Tertius flos est iste. Deꝰ
tanq̄ p̄rfamilias hoīem ꝓduxit quē vt exco
leret vineā suā ꝑ denario gl'ie ꝯduxit. Patet
mysterio figure ꝛ testimonio nature. figura
sic. d̄r em̄ Gen̄. ij. Qz deus posuit adam in pa
radiso terrestri vt oparet ꝛ custodiret illum
Per paradisū terrestrē intelligit eccl'ia. vn̄
Aug. lib. xi. sup gen̄. ad l̄raz. ca. xxxij. dicit sic
Paradisus dicta est eccl'ia sicut in cāticis cā
ticoꝝ legit. Ortus cōclusus: fons signatus:
puteus aq̄ viue paradisus cū fructu pomoꝝ
inde ceciderunt vel aperta ꝛ corporali sepa
ratiōe heretici: vel occulta ꝛ spūali q̄uis in
ea corporaliter esse videant oēs ꝑuersi. hec
ille. Et Greg. in homel. hodierna dicit sic.

Quis recte in patrefamilias intelligi pōt ni
si cōditor noster q̄ regit quos condidit ⁊ ele-
ctos suos. sic in hoc mūdo possidet quasi sub
iectos dn̄s in domo. Qui hȝ vineā vniuer-
sam scȝ eccl'iam q̄ ab abel iusto vsqȝ ad vlti-
mum electū q̄ in fine mundi nasciturus est:
quot sctōs ꝓtulit quasi tot palmites misit.
Hic itaqȝ paterfamilias ad excolendā vineā
suā mane hora tertia: sexta: nona: ⁊ vndeci-
ma oparios cōducit. qꝛ a mundi huiꝰ initio
vsqȝ ad finem seculi ad erudiendā plebē suā
predicatores mittere nō desistit. Mane em̄
mundi fuit cum sequēti hora ab adam vsqȝ
ad noe. hora vero tertia a noe vsqȝ ad abra-
ham. sexta quoqȝ ab abraham vsqȝ ad moy
sen. nona aūt a moyse vsqȝ ad aduentū dn̄i
Undecima vero ab aduentu dn̄i vsqȝ ad fi-
nem mundi. in qua predicatores apl'i missi
sunt q̄ mercedē plenā etiā tarde veniētes ac
ceperūt. Ad erudiendā ergo dn̄s plebē suā
quasi ad excolendā vineā suā nullo tp̄e desi
stit operarios mittere. qꝛ ⁊ prius p̱ p̄res post
modū p̱ leg̃ doctores ⁊ ꝑꝑhas. ad extremū
vero p̱ apl'os duȝ plebis sue mores excoluit
quasi per oparios in vinee cultura laborauit
Quāuis in quolibet modulo vel mēsura q̄s-
q̄s cum fide recta bone actionis extitit huiꝰ
vinee oparius fuit. Operator ḡ mane hora
tertia sexta ⁊ nona antiquꝰ ille ⁊ hebraicus
ppl'us designat̃ q̄ in electis suis ab ipso mū
di exordio dum recta fide deum studuit co-
lere quasi non desistit in vinee cultura labo-
rare. Ab vndecima vero gentiles vocant̃. h̄
ille. Scd̄o ptȝ testimonio nature. Nam sicut
mercēnarij est mercedē post laborē expecta
re: ita ⁊ cuiuslibet nostrū post diē huiꝰ mūdi
Job. vij. Sicut mercēnarij dies eius. Sicut
em̄ ceruus naturaliter desiderat vmbraȝ: sic
mercēnarius premiū laboris sui. Luce. x. Di
gnus est operarius mercede sua. E

¶ Quartus flos ē iste. Mi
les ī hac vita si nō bellauerit: mercator si nō
cōmutauerit: mercēnarius si vineā dn̄i non
coluerit: nō indignent̃ si illos deus iustus re-
prehēderit. ptȝ discurrēdo p̱ oēs. Nam quo
ad militem dauid rep̄hēdit Abner. i. Reg̃.
xxvi. Quo ad mercatorem dn̄s reprehendit
seruū q̄ posuit pecuniaȝ in sudario. Luce. xix.
Quo ad mercēnariū dꝛ. Prouerb. xxiiij. ca.
Per agrum hoīs pigri transiui ⁊ ecce totuȝ
repleuerāt vrtice. ideo dicit̃ ibi. vi. c. vade ad
formicam o piger. Et Job. v. Homo nascit̃
ad laborem ⁊ auis ad volanduȝ. vn̄ Greg̃.
in homelia hodierna dic̃ sic. Quid ergo nos
torpentes ⁊ a bono ope cessantes in excusa
tione nostra dicturi sumus q̄ pene a matris
vtero ad fidē venimꝰ q̄ verba vite ab ipsis
cunabulis audiuimꝰ q̄ ab vberibus sctē ec-
clesie potū superne p̄dicationis suximus cū
lacte carnis vnde recte vsqȝ ad finē vite tor
pentibus dicit̃. Quid hic statis tota die oci
osi. hec ille. Quod fuit verbū ꝓpositū in quo
ꝓpter quattuor reprehendunt̃. ¶ Primo qꝛ
non possunt iustam rōnem assignare cū di-
cit̃. quid. i. q̄ est rō ocij vestri: quasi dicat nul
la. Secūdo. qꝛ non possunt locuȝ cōueniētē
reprobare: cum dicit̃. hic: quasi dicat non est
alius locus exercitij. Tertio qꝛ nō possunt
virtutē debilē accusare: cū dꝛ statis. i. non ia-
cetis nō sedetis. Quarto qꝛ nō pn̄t laboris
diuturnitatē allegare: cū dꝛ tota die ociosi. s.
fuistis nō laborātes. Hec q̄tuor patēt in euā
gelio hodierno qd̄ moralit̃ exponit̃ sic. Per
istum hoīem intelligit̃ deus p̄r oīm creator
q̄ dꝛ homo ꝓpter māsuetudineȝ qꝛ mīa dn̄i
plena est terra. Iste est p̄rfamilias qꝛ guber
nat oēs creaturas celestes terrestres ⁊ infer
nales. Per vineā intelligit̃ pn̄ia. ista vinea
designat̃ per paradisum terrestrē: qꝛ sicut in
illo fuerunt tria. s. lignū vite: lignū sciētie bo
ni ⁊ mali: ⁊ fons irrigās vniuersam supficiē
terre. Sic in pn̄ia est deus pater q̄ est dator
humane vite. filiꝰ q̄ est sapiētia dei p̄ris. spūs-
sctūs q̄ est fons gr̃e rigans totā aīam. ista ē
vinea quā ondit spūssctūs pīcerne pharao
nis. i. vitē in q̄ erāt tres ꝓpagīes q̄s vidit cre
scere ī gēmas ⁊ gēmas ī botros ⁊ post vuas
maturescere. Spūalr̃ tres palmites in vite
sunt tres ptes pn̄ie que crescūt in gēmas. i.
emittūt cogitationes sanctas: ⁊ gēme in flo
res. i. sctē cogitationes in sanctas locutiōes
⁊ flores in fructꝰ. i. locutiōes in sctās opatio
nes. Ista vinea tanq̄ȝ alt̃ padisus terrestris
est custodita ab angelo flāmeo gladio. Ad
istam vineā vocat nos deus: scȝ ad pn̄iam.
faciendā: non ad dormiendū: sed ad operā-
dum. ad excolendū: qꝛ posuit deus hoīem in
paradiso vt operaret̃. Iste homo. i. deus pat̃
diuersis horis nos vocat ad pn̄iam: quosdā
vocat hora p̄ma. i. ī puericia. Naȝ sicut hora
p̄ma incipit sol lucere ⁊ ardere: sic in ista eta
te sol rōnis ⁊ discretionis incipit in puero ap
parere. tunc auteȝ vocat eū deus qn̄ īmittit
sctās cogitationes ad relinquendū mundū
⁊ seruiendū deo. Ista hora vocauit beatum

Nicholaū btm̄ dn̄icū ⁊c̄. Quosdā vocat hora tertia.i.in adolescentia. Nam sicut hora tertia sol multū ascendit ⁊ calorem magnū emittit: sic in adolescentia sol rōnis ⁊ discretionis ortus est ⁊ in cōplexione ⁊ mundi cōcupiscentia feruidus est. tunc aūt vocat eum deus qn̄ inspirat ad faciendū pn̄iam. ista hora vocauit btm̄ Paulū beatū Franciscū ⁊c̄. Quosdā vocat deꝰ sexta hora.i.in virili etate ⁊ perfecta. Nam sicut hora sexta sol est in toto suo splendore ⁊ feruore: sic in virili etate sol rōnis est in suo vigore vsq₃ ad quadraginta annos. tūc aūt vocat eū deus qn̄ imittit ꝓpositū ꝑseuerandi in pn̄ia. ista hora vocauit sctm̄ Bartholomeū ⁊ sctm̄ matheum. Quosdā vocat hora nona.i.in senectute. nā sicut hora nona sol incipit declinare in splendore ⁊ feruore: sic in senectute homo incipit minui in rōnis splendore ⁊ cōplexionis vigore. s.a.xl. annis vsq₃ ad.lx. tunc aūt vocat eū deus qn̄ ipsum adiuuat ad pn̄iam pagendam sicut vocauit petrū ⁊ andreā fratrē eiꝰ. Quosdā vocat hora vespertina.i.in decrepitate. Nam sicut sol hora vndecima tendit ad occasum: sic hō ad interitū ⁊ mortē. Et istos reprehendit deus tanq̄ ociosos q₂ senes ⁊ antiqui sunt pre alijs reprehensione digni si in seruitio dei fuerint ociosi. Hora aūt completorij nullū vocat q₂ tunc nō est tp̄us operandi: ſ mercedē recipiendi: cū sit hora mortis. Per ꝓcuratorē intelligit̄ xp̄s q₂ ꝓcurauit aīarum salutē. Iste vocabit nos in morte precepto patris ⁊ dabit denariū.i.regnū eternum in quo est rotunditas.i.eternitas. est scriptura.i.dei sapientia. est imago imperatoris.i.filius dei patris. incipiet autē a nouissimis q₂ nōnunq̄ qui posterius cōuertūtur prius gloria p̄miant̄ sicut patuit de latrone respectu apl̄oꝝ ⁊ marie magdalene. Ideo qui fuerunt primi in pn̄ia videntes se posteriores fore in tanta gloria murmurāt nō liuore inuidie sed magno zelo ⁊ desiderio fruende glorie. nō quasi eis displiceat ꝙ alij p̄miati sint. sed quia in presenti miseria remāserunt. Tamen post modum sicut ⁊ primi accipiunt eternam gloriam. quam nobis cōcedat iesus xp̄s in secula seculoꝝ. Amen.

Dñica in sexagesima. Sermo.xxix.

Quorde bono ⁊ optimo audientes verbum retinēt ⁊ fructum afferunt. Luce.viij. Dn̄s noster iesus xp̄s cū quedam mulier de turba exaltasset vocē dicens Beatus venter q̄ te portauit ⁊ vbera q̄ suxisti. dixit. Beati qui audiūt verbū dei ⁊ custodiunt illud. vt habet̄. Luce.xi. Sup quo talē moueo questionē. A Utrū verbum dei sit tāte efficacie ⁊ virtutis ꝙ oībus audientibus sit causa salutis. Ad istā q̄stionē rn̄det sanctus Aug. libro primo de verbis dn̄i sermone tertio dicēs sic. Dum nobis ꝑ officio cōpetat dicere vobis autē ꝑ deuotione ꝯueniat audire: q̄d tam necessariū tanq₃ ptinēs poterit vtrisq₃ cōtingere q̄₃ vt qō religiose dicit̄ ⁊ deuote audit̄ obsequijs cōpetentibus teneat̄. nam si religiosa non tacere lucrū est tacere dispendiū: quanto itaq₃ potiora lucra poterunt peruenire cum operis effectu monstratur q̄cquid magisterijs celestibus ⁊ discitur ⁊ tenet̄. Par em̄ causa ⁊ docentē ⁊ audientē ꝯstringit: vt vtriusq₃ ꝓfessio factoꝝ testificatione signet̄. Et q̄uis dissimile sit doctoris discentisq₃ officiū: tamen vtrisq₃ debet̄ sanctarū legum obsequiū: vt iungant̄ factis q̄ separant̄ officijs: copulent̄ opere: q̄ diuersi sunt nomine. ⁊ quos vocabula ab inuicē separant: eos obseruantia preceptoꝝ fideliter ⁊ deuote ꝯiungat. Quare sic fit vt vtrisq₃ diuersus sit actus: sed obseruantie par sit necessarius in vtrisq₃ effectus. vt factorū in amboḃ cōspiret assensus: q̄bus diuersus est in vocabulis sonus. In doctore molesta est cā dicere nec facere precipe nec obseruare. In discēte nō velle audire qō nolit implere: aures auditui accōmodare: ⁊ ab ope voluntatē auertere. Ceterū q̄ facit qō docet. et q̄cquid imperat cōplet maximus in celestibꝰ sn̄ia dn̄i declarat̄. At vero qui qō discit negligit: ⁊ qō audit ꝯtēnit salutis reus extitit: quia obseruanda contēpsit ⁊ pericula non vitauit. hec ille. Tamen ꝑ ampliori declaratione huiꝰ pono quattuor flores. B

Primus flos est iste. Licet verbum dei sit ex se salutiferū: non tamē in audientibus est eque fructiferum. ptz per tria exempla tanq̄ per tria testimonia. Primū ponit Aug. sup gen̄. dicens sic. Simul pluit dn̄s sup segetē ⁊ sup spinas. Sz segeti pluit ad horreum: spinis autem ad incendium ⁊ tamen est vna pluuia. Sic verbum dei oēs cōpluit. videat quisq₃ qualē radicē hēat. Uideat q̄sq₃ q̄ pluuiā bonā trahat. Si eā trahit ⁊ generet spinas nunq̄d iō pluuia illa dei icusanda ē. Anteq̄ ad radicē veniat

pluuia dulcis est: sic dulce est v̄bū dei āteq̄
veniat ad cor malū: hec ille. Scd̄m ponit idē
aug. li. ꝯfessio. dicēs sic. Palato nō sano pēa
est panis: q̄ sano est suauis. ⁊ ocul' egris odi
osa est lux que puris est amabilis. Tertium
ponit idem augu. lib. v. homeliarū: homelia
xxvi. ⁊ allegat̄. i. q. i c. interrogo. dicēs sic. In
ter rogo vos frēs ⁊ sorores dicite mihi quid
vob' pl'eē videt̄ corpus xp̄i an v̄bū dei. Si
verū vultis r̄ndere dicere debetis q̄ non sit
minus v̄buz dei q̄ corpus xp̄i. Et ideo q̄ta
sollicitudine obſuamus qn̄ corpus xp̄i no-
bis ministrat̄ vt nihil ex ip̄o de manib' n̄ris
in terrā cadat: tanta sollicitudine obſuem'
v̄buz dei qd̄ nobis erogat̄ ne dum aliud aut
cogitamus aut loq̄mur de puro corde depe-
at q2 nō minus reus erit qui v̄bum dei negli
genter audierit q̄ ille qui corpus christi sua
negligentia in terram cadere permiserit.
hec ille.   E

¶ Secundus flos est iste.

Peccatores in mortali pct̄o pseuerātes ne-
quaq̄ sunt in v̄bo dei fructificātes. Patet p
duos testes. Primus est greg. q̄ comparat
v̄bum dei cibo in homelia hodierna dicens
sic. Uerba dei que aure pcipit̄: mēte retinete
Cibus em̄ mētis est v̄bum dei: ⁊ q̄si accept'
cibus stomacho languēte reijcit̄: qn̄ audit'
s̄mo in ventre memorie nō tenet̄: s̄ quisq̄s
alimēta vite nō retiet: hui' pfecto vita despe
rat̄. Eterne ergo mortis periculuz formidate si
v̄ba quidē sancte exhortationis accipitis. s̄
v̄ba vite. i. alimēta iustitie in memoria non
tenetis: h̄ ille. Nam cor pct̄oris desiderijs vo
luptatū repletū: est stomach' prauis humo-
ribus repletus. Cor pct̄oris i accidia positū
est stomachus languidus. Et tales nō sunt
apti ad audiendū v̄bum dei ⁊ si audiūt non
retinēt nec fructificant: ⁊ est signū p̄rie mor
tis eoꝝ. Scd̄s testis est Johānes apoc. xv.
⁊. xvi. dicens sic. Uidi ⁊ ecce aptū est tēpluz
tabernaculi testimonij in celo ⁊ exierunt de
templo septē angeli vestiti lapide mundo ⁊
candido ⁊ circa pectora zonis aureis cincti.
et date sunt illis septē phiale auree plene vi-
no iracūdie dei ⁊ audiui vocē magnā dicētē
septē angelis. Ite ⁊ effundite septē phialas
ire dei i terrā. Spūal'r p istos septē angelos
intelligunt̄ p̄dicatores moderni q̄ dicuntur
angeli rōne nature: q2 debent esse a peccatis
puri. Et rōne cure: q2 sunt paranimphi a deo
missi. Et rōne mās̄ure: q2 debēt esse a terenis
eleuati ⁊ celo p desideriū fixi. dicunt̄ septem
ppter septē vitia q̄ debent p̄dicare fugienda
vel dicunt̄ septē ppt̄ septē dotes tres aīe et
q̄ttuor corpis habēdas. dicunt̄ vestiti lapid̄
ppter ꝯstantiā ⁊ firmitatē. mūdo ppter inte
riorē castitatē. Cādido ppter exteriorez vite
honestatē. Precincti pectore ppter cogitatō
nū p̄uarū repħēsionē. zonis aureis ppt̄ cha
ritatē. exeunt de tēplo. i. de secretorū studio.
Septē phiale sunt septē pct̄oꝝ mortaliū cla
re intelligētie ⁊ cognitiōes. Sūt plene vino
ire dei: q2 sunt plene penis q̄s tandē debent
ꝯseq̄ pctōres in h̄ mūdo vt patebit. Prim'
angel' effudit phialā suā in arenā ⁊ factū est
vulnus seuū ⁊ pessimū in hoīes q̄ hn̄t chara
cterē bestie. Spūal'r p illū p̄mū angeluz in-
telligit̄ p̄dicator de p̄mo pct̄o qd̄ ꝯtingit in
hoīe. s. de pct̄o gule. Iste effūdit phialā suaz
qn̄ p̄dicat penā infligendā p isto pct̄o cadit
sup arenā qn̄ cadit i cor pctōris gulosi. Gu
losus em̄ cōparat̄ arene. Primo ppter insa-
tiabilitatē: q2 sicut arena nunq̄ satiat̄ aqua.
ita gulosus nunq̄ satiat̄ potu ⁊ esca. iō rc̄tē
cōparat̄ inferno q̄ nūq̄ dicit sufficit. vt dicit̄
p uerb. xxx. Scd̄o ppt̄ siccitatē q2 sic arena
est ita sicca q̄ figure vel ymagīes i ea descri
pte nō diu manēt s̄ ad modicū vētū destru-
unt̄. sic gulosus ē ita siccus q̄ scē cogitatōes
abstinētie i eo nō pn̄t diu manē: s̄ ad modi
cā tēptationē frangit ieiunia vel modū exce
dit. Qn̄ ergo v̄bū p̄dicatoris imittit̄ i cor ali-
cui' gulosi: tūc semē verbi dei cadit i arenā: ⁊
phiala effundit̄ in arenā. Arena aūt nō est
loc' apt' ad semē spgēdū nec ad fructifican-
dū. Et q2 gulosus nō facit fructū angel' cō-
minat̄ sibi penā hāc. s. q̄ vulnerabit̄ q2 diui-
det̄ a suis delectatiōib' in cibo ⁊ potu q̄ erit
magna pena: seu q2 diuidet̄ aīa a corpe: seu
q2 diuidet̄ aīa a deo ⁊ ponet̄ in inferno. Et
istas pēas hēbūt gulosi: q2 hn̄t signū bestie
in viuēdo tāq̄ bestie. exēplū hui' fuit in adā
Nā deus tanq̄ p̄mus angelus eum monu-
it de peccato gule vitando. Et quia Adam
non seruauit cum esset tanq̄ puluis de pul-
uere a deo creatus. ideo exulauit a deo i pa
radiso ⁊c. Secūdus angelus effudit phia- 2
lam suā in mare: ⁊ factum est q̄ omnis aīa
viuens mortua est in mari. Spūaliter p illū
secundū angelum intelligit̄ predicator de se
cundo peccato quod cōtingit in homine. scz
de peccato luxurie. Per mare intelligit̄ luxu
riosus. Primo ppter fetorē q2 sic mare ē fe-
tidū. ita luxuriosus nō solū corpe; sed etiam

culpa deo ⁊ hoībus est fetidus ex infamia.
ideo cōparat sepulchris mortuoꝝ q̄ exteriꝰ
sunt dealbata interiꝰ aūt plena cadaueribꝰ
Math. xxiij. Secūdo ꝓpter feruorē. Nam si
cut mare semper est feruidū: ⁊ ideo semꝑ in=
quietum. sic luxuriosus semꝑ est feruidus in
suis cōcupiscentijs: ideo cōparat olle succē
se igne: quā vidit Hiere. i. c. dicēs. Ollaꝫ suc
censam ego video. scꝫ cōcupiscentiā ardentē
Mare aūt est infructiferū: q꞉ q̄ntūcunqꝫ se=
minis infundat in eo nō reddit fructū. Sic
q̄ntūuis predicator infundat verbuꝫ dei in cor
luxuriosi non fructificat: ideo sequit pena q꞉
oīs anima viuēs in mari mortua est: q̄m ꝑ=
seuerans in luxuria moriet morte gehēnali.
Exemplum huius noe tanq̄ secūdus ange=
lus predicauit cōtra hoc pctm̄ centū annis.
Nam vidētes filij dei filias hoīm eo q̄ eēnt
pulchre ⁊c. vt habet. Gen̄. vi. Ideo nolētes
corrigi mortui sunt aq̄s diluuij. Gen̄. vij. ca.
Unde Hiero. vt habet de pnīa distin. i. §. de
niqꝫ dicit sic. Deniqꝫ ⁊ in gen̄. legimus cen=
tum ⁊ viginti ānos pnīe cōstitutos ante di=
luuiū q꞉ tanto tpe: hoc est centum ānis no=
luerunt agere pnīam nequaq̄ expectauit de
us vt ⁊ viginti alij cōpleant: sed infert antea
3 qd post fuerat cōminatus ⁊c. Tertius an=
gelus effudit phialam suā in fontes ⁊ flumi
na ⁊ factus est sanguis. Per illum tertiū an
geluꝫ intelligit predicator cōtra tertiū pctm̄
qd ꝯtingit in hoīe: scꝫ pctm̄ ire. Iste angelꝰ
effundit phialam suā q̄n emittit predicatio=
nē suā suꝑ fluuiū. i. suꝑ iracundum. Iracun=
dus em̄ cōperat fluuio. Primo ꝓpter impe
tuositatem. Nam sicut fluuiꝰ semꝑ est insta
bilis ⁊ impetuosus ad currendū ita iracun=
dus ad nocendū. Secūdo ꝓpter rapacitatē
⁊ sonoritatē. nam sicut fluuius emittit sonū
magnū ⁊ existentia in eo diruit ⁊ ad se tra
hit. ita iracundus semꝑ est clamosus ⁊ exi=
stentes ibi dissipat vulnerat ⁊ mactat. ideo
cōparat fluuio quē vidit Ezech. xlvij. Queꝫ
non poterat transuadere: q꞉ iracundū quasi
nullus potest in sua malicia superare. Si au
tem spergat semen in fluuio non fructificat:
2 sic si predicet iracundo non facit fructū. Un̄
infligit pena: q꞉ fiet sanguis non solum in
corpe q꞉ q̄ gladio ferit gladio perit. Math.
xxvi. Et ꝑ que quis peccat: ꝑ hec ⁊ torquet.
Sapien. xi. Immo spūaliter cōuertet in san
guinē: q꞉ in eternā vindictā ⁊ tribulationem
Gen̄. iiij. Uox sanguinis fratris tui abel cla
mat ad me ⁊c. Exemplū huiꝰ moyses tanq̄
tertius angelus p̄dicauit cōtra hoc pctm̄ scꝫ
duricie ⁊ iracundie in pharaone ⁊ q꞉ noluit
cōuerti flumina eius cōuertit in sanguinem
vt dicit. Exodi. vij. In detestationē eius ⁊c.
Quartꝰ angelus effudit phialā suā i solē ⁊ 4
estuauerūt hoīes estu magno ⁊ blasphema
uerūt nomē dei neqꝫ egerunt pnīam. Spūa=
liter ꝑ illum quartū angelū intelligit p̄dica=
tor ꝯ quartū pctm̄ qd cōtingit in hoīe: scꝫ pec
catū suꝑbie. Iste angelus effudit phialā su=
am in solem q̄n emittit p̄dicationē suam in
superbū ⁊ elatum. Suꝑbus em̄ cōparat soli
Primo ꝓpter sublimitatē. nam sicut sol est
sublimior situ ⁊ splendidior oībus terrenis:
ita suꝑbus vult apparere sapiētior ⁊ altior a
lijs dn̄is. Secūdo ꝓpter quātitatē ⁊ figura=
tionē. naꝫ sicut sol est oībus planetis maior
quātitate ⁊ figura ꝑfectior oībus inferioribꝰ
q꞉ figure spherice: ita suꝑbus vult p̄eminere
⁊ apparere ⁊ viris ꝑfectis tanq̄ suꝑioribꝰ ⁊
oībus alij tanq̄ inferioribus. Ideo cōparat
soli quē vidit Iosue stantē in medio celi nō
declinantē occumbere. Iosue. x. q꞉ superbus
nunq̄ vult descendere. Si aūt semen sperga
tur in solem non fructificat: ita nec verbū dei
seminatū in suꝑbo fructificat. ideo seq̄tur pe
na. Qm̄ estuauerunt homīes estu magno ⁊
igne. vn̄ non solū estuāt hic estu ambitionis
īmo estuabunt in alio seculo igne eterne dā=
nationis. Iuxͣ illud. Math. xiij. Mittēt eos
in caminū ignis. Exemplū huiꝰ. naꝫ daniel
fuit quartus angelus q̄ predicauit ꝯ Nabu=
chodonosor suꝑbissimū. Quia vero non se
correxit nec fructū fecit. iō punitus fuit. Un̄
septē ānis fenū vt bos comedit vt estuaret
estu solis cū bestijs. vt habet. Dan̄. iiij. Qui 5
tus angelus effudit phialā suam suꝑ sedem
bestie ⁊ factū est regnū eius tenebrosum et
manducauerunt linguas suas pre dolore ⁊
blasphemauerūt deū celi pre doloribꝰ ⁊ vul
neribus suis q꞉ pnīam nō egerunt. Spūalit
ꝑ istum q̄ntum angelū intelligit predicator
ꝯ pctm̄ inuidie. iste angelus effudit phialam
suam. i. predicationē suā in sedem bestie. i. in
inuidū. Nam inuidus coparat sedi bestie. i.
dyaboli ꝓpter duo. Primo ꝓpter modum
conformem ⁊ eius cōformitatē: q꞉ sicut dya
bolus inuidit deo. Iuxta illud. Esa. xiiij. Se=
debo in lateribus aq̄lonis: suꝑ astra celi ex=
altabo soliū meū ⁊ similis ero altissimo. inui
dit etiā hoī q̄n dixit. Cur p̄cepit vobis deus
ne comederet de oī ligno paradisi. Gen̄. iij.
Ita inuidus inuidet viris ꝑfect̄ de spūalibꝰ

ꝛ aliis de tpalib⁹ semꝑ appetens in alto sede
re ꝛ stare. Scḋo ꝑpter inqetē: qꝛ sicut dya
bolus semꝑ est inqetus intendēs ad maluȝ
hoīs: ita inuidus. ideo diabolus in eo tanq̄
in sede sua sibi cōplacet sedet ꝛ qescit. ḡ in
uidus cōparat̄ sedi. Si aūt semē spergat̄ in
sedē nō fructificat: ita nec verbū dei semiatū
in īuido fructificat: iō sequit̄ pena: qꝛ īuidi q̄
sunt regnū dyaboli erūt tenebrosi non soluȝ
mente hic: imo etiā in inferno mēte ꝛ corpo
re. Nam mittent̄ in tenebras exteriores vbi
erit fletus ꝛ stridor dentiū. vt dr̄. Math. xxij.
Exemplū hui⁹. Naȝ Helizeus fuit iste ange
lus q̄ ꝑdicauit ꝯ regē syrie ꝛ exercitū suuȝ q̄
inuidebāt iudeis q̄ erant in samaria ꝛ qꝛ eū
non audierūt ꝑcussit illos cecitate. vt habet̄
iiij. Reg. vi. Sextus angelus effudit phia
lam suā in flumen magnū Eufraten ꝛ sicca
uit aquā eius ꝛ exierunt tres spūs īmūdi in
modū ranarū. Spūaliter ꝑ istū sextū ange
lū intelligit̄ ꝑdicator ꝯ pctm̄ auaricie. iste an
gelus effudit phialā suā. i. ꝑdicationē suā in
flumen magnū eufraten. i. in auarū ꝛ vsura
riū. Auar⁹ em̄ cōparat̄ fluuio magno eufra
ti ꝑpter duo. Primo ꝑpt̄ ꝯgregationē pul
uerū: ideo dr̄ eufrates. i. puluerulēt⁹. ita aua
rus semꝑ est ꝯgregatiuus terrenoꝝ q̄ tanq̄
puluis deficiūt. Secūdo ꝑpter accrescentiaȝ
vndarū. Naȝ sicut ille fluuius plus crescit q̄
decrescit. ita auarus nunq̄ decrescit ſ; semꝑ
crescit in vehemētia ꝛ appetitu terrenoꝝ qḋ
est ꝯ illud ps. Diuitie si affluāt nolite cor ap
ponere. Ideo auarus cōparat̄ ydropico q̄
quanto plus potat tanto plus sitit. ḡ auar⁹
bene cōparatur fluuio magno eufrati. si aūt
semen spergat̄ in illo fluuio non fructificat:
sic nec verbū dei in auaro fructificat: iō sequi
tur pena. Nam aqua. i. diuitiaruȝ abundātia
auferet̄ ei: scȝ aqua tpaliuȝ rerū ꝛ aqua diui
ne grē in pn̄ti ꝛ aqua fontis glorie in futuro
q̄ est aqua saliens in vitā eternā. Tres spūs
īmundi in modū ranarū sūt tres pene quas
habēt auari in mundo isto. Prima est saga
citas in acqrendo. Secūda est tenacitas in
cōseruādo. Tertia est labor in disponēdo seu
dolor in dimittendo. Exemplū hui⁹. Naȝ la
zarus fuit iste angelus q̄ facto magis q̄ ver
bo ꝑdicauit illi diuiti auaro ꝛ epuloni: ꝛ qꝛ
euȝ non audiuit: in inferno missus est aqua
siccato qm̄ petēs aquā ab abrahā vt refrige
raret liguā suā nō obtinuit. vt hēt̄. Luc. xvi.
¶ Septim⁹ angel⁹ effudit phialā suā in aerē
ꝛ facte sūt voces fulgura tonitrua ꝛ terremo
tus magn⁹ qlis nō fuit suꝑ terrā. Spūalit̄ ꝑ
istū septimū āgelū ītelligit̄ ꝑdicator ꝯ pctm̄
accidie. Iste angelus effudit phialā suā. i. ꝑ
dicationē suā in aerē. i. in accidiosuȝ. accidio
sus em̄ cōparat̄ aeri ꝑpter duo. Primo ꝑpt̄
īmobilitatē sicut em̄ aer nunq̄ȝ mouet̄ nisi a
vēto vl̄ ab alio cogat̄ sic nec accidiosus. Se
cūdo ꝑpt̄ vacuitatē. nā sicut aer semꝑ tēdit
ad vacuū: ita accidiosus ad locū vbi nō hēat
opus bonū. ideo cōparat̄ lapidi vel ferro q̄
semꝑ appetūt centrū: iō accidiosus cōparat̄
aeri. Si aūt semen spargat̄ in aere nō fructi
ficat: ita nec v̄bū dei in accidioso fructificat:
ideo sequit̄ pena: qꝛ tēpestas niuis ꝛ ignis de
scendit de celo ꝛ blasphemauerūt deū ꝑpter
plagā grandinis qm̄ magna facta est vehe
mēter Iuxta illud ps. Grando nix glacies
spūs ꝑcellarū ei⁹ pars calicis eoꝝ. Exēplus
huius. Nam Iosue fuit iste angelus q̄ ꝑdica
uit ꝯ gabaon vt exercerēt se ī opib⁹ v̄tuosis
Et qꝛ nō audierūt eū misit dn̄s suꝑ eos grā
dinē ꝛ ꝑcussi fuerūt plures grandine q̄ gla
dio ꝛ interfecti. Iosue. x. Ptȝ ergo q̄ pcōres
in peccato perseuerantes non fructificāt in
verbo dei. D

¶ Tertius flos est iste. Iu
sti verbū dei qḋ audiūt aure ꝛ mente retinēt
non abiiciunt sed opere cōplent. ptȝ ꝑ duos
testes. Primus est Anselm⁹ libro de silitudi
nib⁹ q̄ ponit talē casum. Si ros ꝛ vētus descē
dant suꝑ ignē in materia exn̄tem faciūt ipȝ
augmētari. Sic si in corde iusti descēdat ver
bū cōminatiōis eterne dānationis ꝛ v̄bū cō
solationis diūe retributionis facit ipm̄ aug
mētari ꝛ fructificare. Scḋs testis est Iohēs
Apoc. vi. vbi dicit q̄ vidit celum aptū ꝛ au
diuit vocē tāq̄ tube loquētē. Et dū loqret̄ au
diuit tāq̄ȝ vocē tonitrui magni dicētē. veni ꝛ
vide. Et vidi septē mysteria in qbus spūalr̄
demōstrat̄ quō iusti fructificāt in v̄bo dei au
dito q̄ qdē patent discurrēdo ꝑ singula. Pri
mo vidi ꝛ ecce equ⁹ albus ꝛ q̄ sedebat super
illū hēbat arcū ꝛ data est ei corona. Spūalr̄
ꝑ istū angelū intelligit̄ ꝑdicator ꝑdicans vo
ce tube: qꝛ inuitat ad eternū ꝯuiuiū. Et etiā
inuitat nos ad bellū. ꝑ equū intelligit̄ corp⁹
nr̄m. ꝑ eqtantem intelligit̄ spūs cui⁹ est rege
re corpus nostrū ꝛ suppeditare. qn̄ ḡ aliqs
īmundus ꝛ luxuriosus ꝑponit ꝑpter v̄bū
ꝑdicatoris seruare mūdiciā ꝛ castitatē ꝛ cū
ꝑposito exit ecclīam: tūc miles exit in equo
albo cū corona in capite: qꝛ cū victoria in mē

te ⁊ hȝ arcū in manu.i.firmū ꝓpositū ⁊ liberū arbitriū ad se defendendū. Scd̄o vidi angelo loquēte ⁊ ecce equꝰ ruffus ⁊ q̇ sedebat sup eum habebat gladiū magnū. Spūaliter qn̄ audiens p̄dicatorem est accidiosus ⁊ ꝓponit firmiter exponere corpus suū opibus ꝟtutuȝ ⁊ sic exit: tūc apparet equus ruffus q̇ designat cōstantiā ⁊ fortitudinē cū gladio magno.i.cum ptāte magna a deo sibi data: vt se viriliť defendat ab insidijs inimici. Tertio vidi angelo loquēte: ⁊ ecce equus niger ⁊ q̇ sedebat super eū habebat staterā in manu sua. Spūaliter qn̄ aliq̄s gulosus ꝓpter verbum predicatoris ꝓponit macerare corpus suū ieiunio ⁊ abstinētia: tunc apparet miles cum equo nigro qꝛ abstinētia denigrat corpus. ⁊ cum ꝓponit dare corpori suo victuȝ ⁊ alia necessaria ad mensurā ⁊ nō ad supabūdantiam: tūc portat in manu staterā. Quarto vidi angelo loquente ⁊ ecce equus pallidus ⁊ q̇ sedebat super illuȝ data est illi ptās sup quattuor ptes mundi: ⁊ nomē illi mors. Spūaliter qn̄ aliq̄s inuidus ꝓpter verbum p̄dicatoris ꝓponit se exponere dilectioni dei ⁊ ꝓximi: tūc apparet miles cū equo pallido ⁊ nomen illi mors qꝛ fortis est vt mors dilectio. hȝ aūt ptātem sup quattuor partes terre qꝛ ad diligēdū deū seipsum ꝓximū ⁊ corpꝰ. Quinto vidi angelo loquēte ⁊ ecce aīas interfectoꝝ ꝓpter verbū dei. Spūaliter qn̄ aliq̄s supbus post ꝟbū p̄dicatoris ꝓponit aīaȝ suā humiliare ⁊ alijs submittere ꝓpter fideȝ dei q̄ est verbū dei: tunc apparent aīe interfectoꝝ qꝛ ꝑ illa sancti dei occisi fuerūt. Sexto vidi angelo loquente ⁊ ecce terremotus factus est magnus ⁊ sol factus est niger tā q̄ saccus cilicinus. Spūaliter qn̄ aliquis auarus ꝓpter verbum predicatoris ꝓponit oēs diuitias terrenas vilipendere tanq̄ saccum cilicinum: tunc sol.i. auarus q̇ adinstar solis humores diuitiarū trahebat: apparet tanq̄ saccus cilicinus per vilipensionē: cū ab oībus despiciať mundialibus. Septimo vidi angelo loquente ⁊ ecce factuȝ est silentiū magnum in celo. Spūaliter qn̄ aliquis iracundus ꝓpter verbum pradicatoris proponit omēs iniurias ⁊ improperia cum patientia sine murmuratione clamore ⁊ responsione tolerare: tunc factum est magnum silentium in eo. E

¶ **Quartus flos ē iste. Tūc** fructū verbi dei afferimus: cum imitari spūalium viroꝝ vestigia firmiter ꝓponimꝰ. ptȝ ꝑ Esa.xli.c. Ubi dn̄s deserte ecclie spūaliū virtutum merita ꝓmittit dicens sic. Ponaȝ desertum in stagna aquarum ⁊ terraȝ inuiā in riuos aquarum dabo in solitudinē cedrū ⁊ spinam ⁊ mirtum ⁊ lignum oliue. Ponam in desertum abieteȝ vlmū ⁊ buxum simul vt videant sciant ⁊ recogitent ⁊ intelligant pariter. hec ibi. Spūaliter dn̄s ponit desertum in stagna aquarum ⁊ terram inuiā in riuos aquarum: qn̄ pctōribus qui per ariditatē mētis nullos fructus bonoꝝ operuȝ faciebant fluenta sancte predicationis dat: a q̇bus emanāt riui bonoꝝ operū. Cedri sunt illi qui ꝟtutes ⁊ signa exhibent in sua oꝑatione dicētes cū paulo.ij. Corinth.ij. Xp̄i bonꝰ odor sumꝰ. quoꝝ corda ita interno amore solidata sunt vt nulla putredo terreni amoris possit ea corrūpere. Per spinaȝ significanť viri spūales q̇ dum de pctis ⁊ ꝟtutibus p̄dicant nunc eterna supplicia minanť: nūc celestis regni p̄mia ꝓmittūt. cor audientiū pūgunt: ⁊ in tantū ꝑforāt mentē dolore cōpunctiōis vt ab eoꝝ oculis quasi q̇dam sanguis anime lachryme decurrant. Mirtus est ꝟtutis tēperatiue: qꝛ dissoluta mēbra tēperādo restringit. Per mirtum intelligunť illi q̇ afflictionibus ꝓximoꝝ cōpati sciunt: coꝝq̄ tribulationē tēperāt sicut scriptū est.ij. Corin.i. Grās aūt deo q̇ ꝯsolať nos in oī tribulatōe nr̄a: vt possimꝰ ⁊ ipsi ꝯsolari eos q̇ in oī p̄ssura sūt. Isti em̄ dū aliq̇d ꝟbū vl' oꝑa ꝯsolatiōis afferūt afflictꝭ ꝓximis: ꝓculdubio eos ad statuȝ rectitudinis restringūt ne īmoderata tribulatiōe in desperationē soluanť. ꝑ oliuā significanť misericordes quia grece eleos latine mīa vocať. Nam fructus mīe lucet ante oculos dei q̄si liquor oliue. Unde dꝛ. Btī misericordes qm̄ ipsi mīam consequenť. Per abietem vero q̄ valde crescendo ad alta sustollitur: intelligunť illi q̇ intra scrām ecclīam adhuc in terrenis corporibus positi iā celestia contēplanť q̇ cuȝ paulo dicūt illud. Phil.iij. Nostra ꝯuersatio in celis est. Per vlmū intelligūť mētes seculariū: q̇ dū terrenis curis inseruiunt non afferunt fructum alicuius ꝟtutis spūalis. Et sicut vlmus licet nō habeat fructum ꝓprium tamen solet portare vitem cum fructu: sic viri seculares licet nullū fructum virtutis spiritualis habeant: tamen dum sanctos viros spiritualibus donis plenos sua largitate ⁊ elemosinis sustentant vitem cum botris portant. Per buxum auteȝ

que in altũ non pficit nec fructũ pducit:sed solũ viriditatem habet intelligunt parvuli q̃ ex etatis infirmitate bona opera nõ faciunt sed tamen parentũ fideliũ credulitatẽ sequẽtes fidẽ ppetue viriditatis tenent.Hanc expositionẽ ponit btũs Greg. in homelia sup illud Luce.iij.anno q̃nto decimo imperij tyberij cesaris rc. Ergo emẽdemus in melius q̃ ignorãter peccavimus τ ad semitã iusticie revertamur vt verbũ dei audire τ recipere in corde possimus τ in opere fructificare ad salutem q: tales corde bono τ optimo audientes verbũ retinent rc.vt dicit verbũ ppositum.in quo solvunt tres q̃stiones. Prima questio est q̃s est locus cõveniẽs in quo est verbũ dei collocãdũ.rñdetur corde bono τ optimo. Secũda q̃stio est qd est opus expediens in quo est laborandũ.respondet verbum retinent. Tertia questio est quis est terminus alliciens in quo est sperandũ.rñdetur.fructum afferunt. Hec oĩa patent in evangelio hodierno.p cuius expositione sciendum q per seminatorẽ intelligit dei filius vel q̃libz pdicator vitatis q̃ exijt ad seminãdum qñ exivit a patre τ venit in mundũ ad erudiendũ nos:vel pdicator exijt de secreto sue cõtẽplationis ad docendũ pplm. Per semen intelligit verbum dei qd predicat. per terrã intelligit mens humana.per malã terram intelligit mẽs viciosa.p terrã bonaz intelligit mẽs vtuosa.Semen ergo quoddaz cecidit secus viã:quoddã in terrã petrosam. quoddã in spinosam. Per terrã secus viã intelligit psona luxuriosa.Nam sicut terra secus viã non est muris clausa:ita nec psona immũda est sensibus suis clausa sed aperta Habet enĩ oculos non clausos ad videnduz illecebras.Aures aptas ad audiẽdũ immũda colloquia rc.τ sic vbũ dei in eo ñ fructificat:sed volucres celi.i.demones q̃ dicunt volucres a subito volatu τ motu: τ dicunt celi q: in aere existunt comedũt illud: qñ de corde eius verbum dei auferunt. Unde Crisostomus super matheũ dicit sic.Sicut si ostendantur catulis leonum flor amenitates nõ excitantur: sed si ostendant eis carnes: ita luxuriosi non excitantur ad divina eloquia: sed ad prava colloquia. Per terram petrosam intelligitur persona superba. Nam sicut terra petrosa est ponderosa dura frigida:ita superbi sunt ponderosi ideo non pñt in celo manere sursuz.vt patuit ĩ lucifero. Sũt duri ad opa hũilitat; sunt frigidi ad opa charitat;

iõ verbum dei non fructificat in eis.Nam ad tẽpus credunt: τ in tempore temptationis recedunt. Unde Crysostomus super matheum dicit sic.Sicut aqua cadens supra petram exterius petram abluit:sed interius nõ emollit:ita verbũ dei:τ si cor peccatoris superbi punctione tangit:tamẽ ad humilitat; opera non emollit. Per terram spinosam intelligitur persona divitijs opulenta.Nam sicut spine carnem lacerant τ inflicto vulnere cruentant:ita divitie mentem avari cogitationum τ desideriorum punctionibus perforãt τ vsq3 ad consensum eã trahunt. Ideo nec isti fructificant:q: spine divitiaruz τ cogitationes earum verbum dei in cordibus suffocãt.vñ Crisosto.sup matheũ dic.Sicut modicũ mellis immissũ in vas plenũ aceto non dulcorat:sed ipsum mel dissipat:ita verbum dei immissum in cor avari p multitudine cogitationũ divitiarũ cogitationes tales non expellit:sed seipsum destruit. Quod autẽ cecidit in terram bonam facit fructum: sed qd dam facit fructum tricesimum.i.magnum τ isti sunt incipientes sequi dñm.Quoddam sexagesimum τ isti sunt pficientes. Quoddam centesimum τ isti sunt perfecti. vel primi sunt coniugati scdi vidue tertij virgines Faciamus ergo q terra nostra sit bona τ faciat fructum. Possumus autem hoc cognoscere: si terre ammisceat aqua τ si gustata terra remanet dulcis:signum est q terra est bona.Si autem amara signum est q terra est amara τ mala:ita in proposito.Si aqua tribulationũ ãmisceatur persone si est amara per verba impatientie signum est q terra est mala.Si autem dulcis per verba patientie signum est q est bona. Habeamus igit cor in terram bonã τ faciamus fructum meritor in vita beata.Amen.

Dñica in q̃nquagesima.Sermo.xxx.

IEsu fili david miserere mei.Luce.xviij.τ in evãgelio hodierno. Deus cõminãs pctõri Ezchiel.vij.dicit sic De ppinquo effundã irã meã sup te:τ cõplebo furorẽ meũ ĩ te:τ iudicabo te iux vias meas:τ imponã tibi oĩa scelera tua:τ nõ parcet oculus me9 nec miserebor:s vias tuas ĩponã tibi:τ aboĩationes tue in medio tui erũt: τ scies q: ego sum dñs pcutiẽs. A Sup isto vbo moveo talẽ qõnẽ. Posito q aliq̃s ppter pctã sua credẽs deũ sibi iratũ pcutit

nũc vna tribulatione tp̃ali nũc alia timetq̃ ꝓbabilr̃ ne mortis iaculo ꝑcutiatᷣ eternali q̃ro istã q̃õnẽ. Quid põt homo a deo ĩpetrare: vt oẽm penã tam tẽpalẽ q̃ȝ eternã possit cui tare. Ad istã q̃õnẽ r̃ñdent duo doctores ecclesie. Primus est btũs greg. lib. xx. moral. parte. iiij. c. xi. ꝛ allegatᷣ in decreto disti. xlv. c. disciplina dicẽs sic. Disciplina vel mĩa multum destituitᷣ si vna sine altera teneatᷣ. Sed circa subditos inesse dȝ rectorib⁹ ꝛ iuste cõsulens mĩa ꝛ pie seuiẽs disciplina. hinc est q̃ semiuiui illius vulneribus q̃ a samaritano in stabulũ ductus est ꝛ vinũ adhibetur ꝛ oleũ vt ꝑ vinũ moderentᷣ vulnera: ꝑ oleum leniantᷣ et foueantᷣ: quaten⁹ vnusquisq̃ȝ q̃ sanãdis vulneribus p̄est: in vino morsum districtionis adhibeat: in oleo molliciẽ pietatis. ꝑ vinũ mũdantᷣ putrida: ꝑ oleũ sanãda fouetᷣ. Miscẽda ẽ ergo lenitas cũ seueritate: faciendũ est quodãmodo ex vtroq̃ȝ tempamẽtum: vt neq̃ȝ multa asperitate exulcerẽtᷣ subditi neq̃ȝ nimia benignitate soluantᷣ: hec ille. Scd̃us est sanctus thomas p̃ma pte. q. xxi. arti. iiij. in r̃ñ. dicẽs sic. Necesse est q̃ in quolibet ope dei mĩa et veritas inueniatᷣ. Cuius necessitatis rõ est q: cũ debitũ quod est ex diuina iustitia reddiᷣ opȝ q̃ sit vel debitũ deo vel debitũ alicui creature. Neutrũ em̃ põt in aliquo ope dei p̃termitti. nõ em̃ põt aliquid facere deus quod nõ sit cõueniẽs sapientie ꝛ bonitati ipsius s̃m quem modũ diximus q̃d eẽ debitũ deo. Silr̃ etiã quicq̃d in reb⁹ creatis facit s̃m ꝯuenientẽ ordinẽ et ꝓportionẽ facit in quo consistit rõ iustitie. et sic opȝ in omni ope dñi esse iustitiã. Opus aũt diuine iustitie p̃supponit op⁹ mie et in eo fundatᷣ. Creature em̃ nõ debetᷣ aliq̃d nisi ꝓpter aliq̃d ĩ eo p̃exñs vel p̃cõsideratũ. Et rursus si illõ creature debetᷣ hoc erit ꝓpter aliq̃d p̃us: et cum nõ sit ꝓcedere in infinitũ opȝ deuenire ad aliquid quod ex sola benignitate diuine volũtatis dependeat qua est vltimus finis. exẽplum si dicamus q̃ habere manus debitum est hoĩ ꝓpter aĩam rõnalẽ: aĩam vero rõnalem hr̃e ad hoc vt sit homo: hoĩem vero esse ꝓpter diuinã bonitatẽ: et sic in quolibet opere dñi apparet mĩa q̃tum ad p̃mã radicẽ. cui⁹ virtus saluatur in oĩbus ꝯsequẽtibus et etiam in eis vehemẽtius opatur: sicut cã p̃maria vehemẽtius influit q̃ cã secũdaria. Et ꝓpter hoc etiã ea q̃ alicui creature debẽtur de⁹ ex abũdãtia sue bonitatis largius dispẽsat q̃ exigat ꝓportio rei. Minus em̃ est q̃d sufficeret ad s̃uandum ordinẽ iustitie q̃ȝ diuina bonitas cõfert que õnẽ ꝓportionẽ creature excedit: hec ille. Tamen pono quattuor flores ibi sequentes. B

❡ Primus flos est iste. Sicut ĩ filio dei simlr̃ est mĩsericordia cũ iustitia: sic nõ vtitᷣ vna sine altera in vli rerũ ꝓuidẽtia. Quo ad p̃mã ptẽ sunt duo testes. Primus est moyses exo. xxv. dicens sic q̃. in archa dei erant simul virga ꝛ mãna. Per archam intelligitᷣ dei filius. Tũ q: in eo sunt omnes thesauri sapientie ꝛ sciẽtie dei reconditi sic erãt in archa tabule testamẽti. Tũ q: est de lignis oliuarũ. i. de natura diuinarũ ꝑsonarũ que sunt ꝑsone mĩsericordiarum: sicut archa erat de lignis oliuarũ. In ista archa est virga simul ꝛ mãna. s. virga districtiõis ꝛ iustitie et mãna dulcedinis ꝛ mĩe. hinc etiã dauid ait. Virga tua ꝛ baculus tuus ipsa me ꝯsolata sunt. Virga em̃ ꝑcutimur ꝛ baculo sustẽtamur. Si ergo est districtio iustitie q̃ feriat sit et ꝯsolatio baculi que sustẽtet. Sit itaq̃ȝ amor s̃ nõ emolliens: sit rigor s̃ nõ exasꝑans: sit zelus sed nõ immoderate seuiens: sit pietas nõ plusq̃ expediat ꝑcens. hanc figurã exponit greg. vbi sup̃. Secũdus testis est iohannes apoc. iiij. dicens sic. Vidi ꝛ ecce ostium aptum in celo ꝛ vox p̃ma quã audiui tanq̃ tube loquẽtis mecũ dicens: Ascende huc et ostendã tibi que opȝ fieri cito. Post hoc statim fui in spũ. ꝛ ecce sedes posita erat ĩ celo ꝛ supra sedem sedens. Et q̃ sedebat similis erat aspectui lapidis ꝛ iaspidis ꝛ sardis. Spũaliter ꝑ istud celũ intelligitᷣ diuinũ secretũ in quo scire ꝛ velle dei manet absconsum. Iohanni fuit celũ aptum. i. diuinum secretũ fuit reuelatũ. Per sedẽ intelligitᷣ deus pr̃. Ista sedes est posita in celo. i. deus pr̃ sup̃ nos valde eleuatus. In ista sede sedet dei fili⁹ dñs iesus xp̃s q̃ est similis lapidi ꝓpter eius ꝑpetuitatẽ: iaspidis ꝛ sardinis. In iaspide est viriditas ꝑ quã designatᷣ mĩa. Nam sicut viriditas multũ delectat oculũ infirmũ. ita misericordia pctõrem ꝯuersum. In sardine est color rubeus ꝛ sanguinolẽtus quo designatᷣ iustitia. Nam sicut sanguis ꝓuocat iudicem et terret delinquentẽ iuxta illud gen̄. iiij. Ecce vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra: ita iustitia clamat ad xp̃m iudicem: ꝛ terret pctõrẽ. ergo in filio dei est simul mĩa ꝛ iustitia. ps. Dñe duo hec audiui: q: ptãs dei ẽ ꝛ tibi dñe mĩa; q: tu reddes vnicuiq̃ȝ iuxta

opera sua. Et iterū. O dñe libera aīam meā
mīsericors dñs ⁊ iustus ⁊c. Quo ad secundā
partē sunt duo testes. Primus est moyses
de quo dicit greg. vbi supra sic Intueri libet
in moysi pectore mīam cū seueritate sociatā
Videamus amantē pie ⁊ districte seuientē
Certe cum israeliticus popl's ante dei ocu-
los pene inueniabilē ↄtraxisset offensaȝ. ita
vt eius rector audiret a dño. descende pecca
uit ppl's tuus: ac si ei diuina vox diceret qui
in tali pctō lapsus est meus nō est: atq cuȝ
subiūgeret dimitte me vt irascat furor me⁹
ↄ eos ⁊ deleā eos faciāq te in gētē magnā
Ille semel ⁊ iterū p pplo cui p̄erat obicem
se ad impetū dei irascētis opponēs ait. Aut
dimitte eis hāc noxā aut si n̄ facis dele me
de libro tuo in quē scripsisti. Pensemus er-
go q̄bus visceribus eundē ppl'm amauit. p
cuius vita de libro vite se deleri petijt. sed tn̄
iste qui tanto eius popli amore ↄstringitur
ↄ eius culpas q̄to zelo rectitudinis accēdat
Mox em̄ vt eius culpe venia dare obtinuit
zelo rectitudinis succēsus inquit. ponat vir
gladiū sup femur suū. Ite ⁊ redite de porta vs
q ad portā p mediū castroꝝ ⁊ occidat vnus-
quisq frēm ⁊ amicū ⁊ p̄ximū suū. ceciderūt
q in die illo quasi. xxiij. milia hoīȝ. Ecce qui
vitam oīm etiā cū sua morte petijt. paucorū
vitam gladio extinxit. intus arsit igne amo
ris foris accēsus est zelo seueritatis. in regi-
mie g̊ vtrūq moyses miscuit. vt nec disci-
pline deesset mīa: nec mīe disciplina: hec ille.
Item Exo. xiiij. dr̄ q̄ colūna descendēs de
celo que archā dñi p̄cedebat quolibȝ die ap
parebat nubea ⁊ ignea. nubea in die ad pre
standuȝ refrigeriū: ⁊ ignea in nocte ad illu-
minandū. Per istā columnā de celo pēdētē
intelligit filius dei egrediēs a deo p̄re tanq̄
a summo celo ⁊ a celoꝝ fastigio ad nos de-
scendēs qui fuit nubes p mīam ponēs se in
ter solis ardorē ⁊ nos. i. inter deū p̄reȝ iratū
et nos reos tanq̄ mediator. Etiā fuit ignis
p iustitiā q2 sicut ignis terret ⁊ ardet: ita di-
uina iustitia pctōrē tribulat ⁊ affligit. iō pec
catoribus debet pena ignis ex iustitia. Se-
cūdus testis est Ioh. apoc. xxij. vbi dicit sic.
Ondit mihi angel⁹ fluuiū aque viue splēdi
dum tanq̄ cristallū p̄cedentē de sede dei et
ex vtraq parte fluminis lignū afferēs fruct⁹
duodecim. Spūalr p illū fluuiū intelligit dei
filius: q2 sicut fluuius emanat a fonte im-
mediate ⁊ ab eo stagnū vel lacus: ita dei fi-
li⁹ p̄cedit a deo p̄re immediate tanq̄ a fōte

et ab eo ⁊ a deo p̄re spūs sanctus tanq̄ lac⁹
a fluuio ⁊ a fonte. Iste fluuius. i. dei filius ē
fluuius aque viue. i. essentie diuine que est il
la aqua viua de qua dixit xp̄us Ioh. iiij. Si
quis biberit ex aqua quā ego dabo ei nō siti
et in eternū. Et ex vtraq parte est lignū vite
q2 filius dei est medi⁹ inter deū p̄rem cui at
tribuit p̄tās ⁊ iustitia. ⁊ spm̄ sanctū cui attri
buit benignitas ⁊ mīa. Et q2 mediū sapit na
turā extremoꝝ. iō in filio dei est iustitia ⁊ mi
sericordia. Quia v̄o p vtrāq ducimur ad vi
tam qm̄ mīa facit nos de pctō veniā petere ⁊
iustitia timore desistere. ideo ex vtraq parte
est lignū vite ⁊ q2 ducūt ad. xij. gaudia para
disi iō afferūt fructus. xij. Q2 aut deus vtatur
in quolibet ope suo mīa ⁊ iustitia. pȝ descen-
dendo ad eius opa p̄ncipalia q̄ sunt noueȝ
Primo in hoīm creatione vn̄ sanctus Tho.
p̄ma p̄te. q. xxi. ar. iiij. ad q̄rtū dicēdū dic̄ sic.
Licȝ creationi nō p̄supponat aliq̄d in dei co
gnitione: sm̄ hoc tn̄ saluat ibi rō iustitie in-
q̄tum res in esse p̄ducunt sm̄ q̄ cōuenit di
uine sapie ⁊ bonitati ⁊ saluat quodāmō rō
mīe inq̄tū res d̄ nō esse in esse mutat: h̄ ille
Quia em̄ formauit hoīem de limo terre p et
na habēda glia. ecce mīa. s̄ tn̄ hanc gloriaȝ
voluit deus hoīem adipisci p obedientiam ⁊
p pugnā cū dyabolo hita victoria de tempta
tione eius. ecce iustitia. vnde dr̄ Apoc. iij. c.
Ambulabūt mecū in albis qm̄ digni sunt. s.
p̄pter victoriā. Scdo in p̄moꝝ parentuȝ ex
pulsione. s. de paradiso. Nam iustitia dei ap-
paruit in hoc q̄ subtractū fuit eis id qd̄ inte
gritatꝭ statui cōpetebat. s. locus paradisi ter-
restris. qd̄ significat geñ. iij. cū dr̄. Emisit eū
deus de paradiso voluptatꝭ. vt dicit sanctus
tho. ij. ij. q. clxiiij arti. ij. in rn̄. p̄ncipali. Mia
aūt dei apparuit in h̄ vt dicit in rn̄. ad sextū
dicendū q̄ homo si post pctm̄ de ligno vite
comedisset nō p̄pter hoc immortalitatē recu
perasset: s̄ beneficio illius cibi potuisset vitaȝ
magis p̄longare. vnde cū dr̄ geñ. iij. Videte
ne forte sumat de ligno vite ⁊ viuat in et̄nū
sumit ibi et̄nū p diuturno. Hoc aūt nō cōpe
tebat hoī vt in miseria hui⁹ vite diuti⁹ p̄tra-
neret: h̄ ille. Ecce iustitia cū mīa ⁊c. Tertio in
hoīm redemptione. Nam inq̄tum ex passio
ne sua satisfecit p pctō generis humani ap-
paret iustitia. Esa. ix. Factus est p̄ncipatus
sup humerū eius. Sed inq̄tum deus pater
voluit ip̄m p nobis pati apparet misericor-
dia. Roma. viij. Proprio filio nō pepercit: s̄
p nobis oībus tradidit illū. vn̄ sanctus tho.

iij. parte. q. xlvi. arti. i. ad tertiũ dicendũ dicit
sic. Hominẽ liberari p passionẽ xpi ꝯueniẽs
fuit ⁊ mie ⁊ iustitie eius. Justitie q̇dẽ q꞉ per
passionẽ suã xpus satisfecit p pctõ generis
humani: ⁊ ita homo p iustitiã xpi liberat᷒ ẽ.
Misicordie xͦo q꞉ cũ homo p se satisfacere
nõ posset p pctõ totius humane nature. de᷒
satisfactorẽ dedit filiũ suũ ſm illud ad Ro.
iij. Justificati gratis p grãm ipsius p redẽ-
ptionẽ que est in iesu xpo. quẽ pposuit deus
ppitiatorẽ p fidem ipsius. ⁊ hoc fuit abũdã-
tioris mie ꝙ si pctã absq꞉ satisfactiõe dimi-
sisset. vnde dꝛ ad Eph. ij. Deus qui diues ẽ
in mĩa ppt nimiã charitatẽ qua dilexit nos
cuz essemus mortui pctĩs cõuiuificauit nos
in xpo: hec ille. Quarto in infideliũ ꝯuersio
ne. vnde sanctus thomas pma parte. q. xxi.
arti. iiij. ad scõm dicẽdũ dic̃ sic. Justitia ⁊ mi
sericordia dei apparet in ꝯuersione iudeorũ
⁊ gentiũ ſm illud Roma. xv. Dico em̃ xpm
iesum ministrũ fuisse circũcisionis ppter ve-
ritatẽ dei ad confirmãdas pmissiones pꝛm:
gentes aũt sup mĩa honorificare deũ. Sed
aliqua ratõ iustitie apparet in conuersione
iudeoꝝ que nõ apparet in cõuersione genti
um. sicut ꝙ saluati sunt ppter pmissiões pa
tribus factas. hec ille. sic ergo apparet iustitia ⁊
mĩa. Quinto iustum cum impio puniendo
vnde sanctus thomas vbi supra. ad tertium
dicendũ dicit sic. In hoc etiam ꝙ iusti puni
unt in hoc seculo apparet iustitia ⁊ mĩa inq̃-
tum p hmõi afflictiones aliqua leuia in eis
purgant᷑ ⁊ ab affectu terrenoꝝ in deũ mag
erigunt᷑ ſm illud greg. Mala que nos h p-
mũt ad deum nos ire compellũt. h ille. vnde
Johãnes crisostomus vt hꝛ de pnĩa distin.
iiij. §. qñ itaq꞉ videmus dicit sic. qñ videm᷒
bonũ mala pati: nõ turbemur. Neq꞉ em̃ bo-
nus potest in omĩbus bonus esse: sed hꝫ aliq̃
pctã: hec ille. In hoc ergo ꝙ deus hic punit iu-
stos apparet iustitia in punitione ⁊ mĩa in
eterna retributione. pꝫ de lazaro mẽdico vt
dicit᷑ luce. xvi. Sexto a bonis tpalia subtra
hendo. vnde hiero. vt hꝛ. xij. q. v. c. duo dicẽs
sic. Unũ est genus xpianoꝝ quod mancipa
tum diuino officio ⁊ debitum cõtẽplationi
et oꝛoni ab omni strepitu temporaliũ cessa-
re cõuenit. vt sunt clerici ⁊ deo deuoti. s. con
uersi. Cleros em̃ grece latine sors dꝛ ĩde hu
iusmodi hoĩes clerici. i. sorte electi vocantur.
Om̃s em̃ in suos deus elegit. Hij nãq꞉ sunt
reges. i. se ⁊ alios in ṽtutibus regẽtes. ⁊ ita
in deo regnũ habent. ⁊ hoc designat corona
in capite. hanc coronã habuit ab institutiõe
rõane eccl'e in signũ regni qd̃ i xpo expectat᷑
Rasio ṽo capitis est temporaliũ oĩm depo-
sitio. hec ille. In hoc ꝙ subtrahunt᷑ eis bona
tpalia apparet iustitia: ⁊ put remunerantur
in alio seculo apparet mĩa. vt dicit sanctus
Thomas. iiij. senten. distin. xlvi. q. ij. arti. ij.
arg. vi. sic. Hoc ꝙ melioribus minus datur
de bono tpali. et qñq꞉ plus de malo in eoꝝ
pfectum cedit: quãtum ad spũale bonũ qd̃
est simpl'r hoĩs bonũ. bona em̃ tpalia nõ sũt
simpl'r hoĩs bona nisi ſm ꝙ organice deser
uiunt ad spũale bonũ. Septimo impiũ iusti
ficando. vnde sanctus thomas pma parte
q. xxi. ar. iij. ad scõz dicendũ dicit sic. De᷒ mi
sericorditer agit nõ q̇dẽ contra iustitiã suaz
faciẽdo sed aliquid supra iustitiã operãdo.
Exemplũ si alicui cui debent᷑ centũ denarij
aliq̃s ducẽtos det de suo: non cõtra iustitiã
facit sed liberaliter vel misericorditer facit.
Sil'r si aliquis offensam in se cõmissam di-
mittat: Qui em̃ aliq̃d remittit quodãmodo
donat illud. vñ apl's. Remissionẽ donatio-
nem vocat. ad Ephe. iiij. Donãtes inuicem
sicut ⁊ xps donauit vobis. Ex quo pꝫ ꝙ mi-
sericordia nõ tollit iustitiã. sed est quedã iusti
tie plenitudo. vnde dꝛ Jacobi. ij. ꝙ mĩa sup-
exaltat iudicium: hec ille. Naz in opere iusti-
ficationis peccatoꝛ culpam recognoscit ⁊ ve
niam petit ecce iustitia. Deus penam remit
tit eternam ⁊ commutat in temporalẽ ⁊ pre
stat ei suũ amorez ⁊ grãm. ecce mĩa. Sic ergo
vtrũq꞉ apparet ⁊c de pnĩa. distin. prima. §.
idem in ps. lxxiiij. veritas. Octauo iustos
pmiando. Nam eis dat᷑ gl'ia eterna. vt dicit
illud ad titũ. iij. Nõ ex operibus iustitie que
fecimus nos: sed ſm suã mĩam saluos nos
fecit. Unde sanctus thomas. iiij. sentẽtiarũ.
distin. xlvi. q. ij. arti. ij. dubio. i. argu. pmo sic
dicit. Cũ deus sit excellentissimus datoꝛ p-
pter superabundantiam sue bonitatis opor-
tet ꝙ semper eius datio in bonis superexce-
dat receptionem pportionatam recipienti.
Nono reprobos puniendo. Naz damnatis
dat penam ecce iustitia ⁊ eam dat citra con-
dignum: quia minus q̃ merẽtur. quia debe-
rent perdere esse propter crimẽ lese maiesta
tis: ⁊ tamen remanebunt vt possint᷒ dicere
illud Trenorum tertio. Misicordie domini
multe quia non sumus consumpti. vñ scũs
Thomas pma parte. q. xxi. arti. iiij. articu-
lo pmo dicit sic. In damnatiõe reproboruz
apparet mĩa nõ quidẽ totaliter relaxãs. sed

aliqualiter alleuiãs dum punit citra condi-
gnũ ꝛc. Decimo pctõres expectãdo. vnde
Leo eps vt habetꝛ de penitẽtia distin. pma.
c. multiplex. dicit sic. Multiplex mia dei ita
lapsibus humanis subuenit vt non solum p
baptismi grãz: sed etiã p penitẽtie medicinã
spes vite reparetur eterne: vt qui regenera-
tionis dona violassent propo se iudicio con
demnãtes ad remissionẽ criminũ pueniret
hec ille. Primo eñ expectauit cayn vsq; ad
septimã sui gñatõez q oẽs tãdẽ puniti fuerũt
qꝛ ñ egerũt pñiaz ĩ h ꝙ expectauit ad pñiaz
Ecce mia. in hoc ꝙ puniunt. ecce iustitia. Se
cũdo expectauit genus humanũ qñ diluuiũ
duobus milibus annoꝝ distulit cum tamen
essent pctã grauia sup terrã teste Augu. lib.
xv. de ciui. dei. c. xx. Tertio expectauit centum
viginti annis tpe quo fuit facta arca ꝛ trun
cati fuerũt viginti. vt hꝛ de pñia. distin. pma
§. idem pdixerat. Quarto expectauit sodo-
mã. vt habetur geñ. xviij. Quĩto expectauit
chananeos donec completa esset malitia po
puli. geñ. xv. que completa fuit in introitu io
sue: vt pꝫ Josue. v. vt hꝛ. xxiij. q. v. §. hinc no
tandũ. Sexto expectauit niniuitas quadra-
ginta diebus. Jone. iij. Septimo expectauit
oẽs pctõres. Jone. iiij. Octauo expectauit
ezechiã. Esa. xxxviij. Ecce quõ in qlibet ope
dei inuenitur mia simul cuꝫ iustitia. Sicut
eñ medicus nõ dat suas purgationes neq;
ex toto frigidas qꝛ nõ alterarent: neq; ex to
to calidas qꝛ nimis lederẽt: sed partim cali-
das ꝛ partim frigidas. i. tepidas ꝛ sic pficiũt
sic deus in opibus suis nõ est ex toto calidꝰ
ex mera iustitia: qꝛ sic pctõres possent despe-
rare: nec ex toto frigidus ex mera mia: qꝛ in
centiuũ delinquẽdi pberet: ſ potius tepidus
ex iustitia mixta cũ mia vt possemus ei dice
re illud apoc. iij. Scio opa tua qꝛ neq; frigi
dus es neq; calidus. ſ tepidus. Unde aug.
vt hꝛ de pñia. distin. i. c. taciturnitas dicit sic.
Deus q misericors ꝛ iustus est sicut cõseruat
miam in iustitia: ita iustitiã in mia vt sit ro-
ta in medio rote. Eze. i. vñ ps. Oẽs vie dñi
mia ꝛ vitas. Sic ergo patet ꝙ ĩ quolibꝫ ope
dei ꝛ in omni eius actiõe est misericordia cũ
iustitia ꝛc. C

Secundus flos est iste.

Sicut ante incarnationẽ filius dei magis de-
clinabat ad iustitiã: ita post humane nature
assumptionẽ magis declinat ad miam. Pri-
ma pars pꝫ p duos testes. Primꝰ est moy
ses. Legitꝛ eñ in leuitico ꝙ moyses defere-
bat vgã ꝛ aaron thuribulũ. ꝛ tñ plura mira
cula fecit Moyses vga ꝙ aaron thuribulo
Per moysen ꝛ aaron intelligitꝛ dei filius q ẽ
tanꝙ alter moyses ductor ppli ꝛ tanꝙ altꝛ
aaron doctor noster qm regit vt moyses ꝛ i
tercedit vt aaron vt dꝛ heb. v. Portabat vir
gam rõne punitionis quia multos puniuit.
Portabat thuribulũ rõne placationis: quia
multis penã remisit. ideo magis declinabat
ad iustitiã ꝙ ad miam. Scđs testis est Jo-
hannes apoc. vi. Ecce equus pallidus ꝛ qui
sedebat sup eũ nomẽ illi mors ꝛ infernꝰ seq
batꝛ eũ. Spũalr p illũ equuꝫ intelligitꝛ ppls
antique legis q fuit equus dyaboli ratione
ydolatrie. ꝛ pncipalr rõne pcti originalis.
Fuit pallidus: qꝛ multis tribulatiõibus im-
mutatus. Et dyabolꝰ sedẽs vocabatꝛ mors
qꝛ mortẽ induxit. Et infernus sequebatꝛ euꝫ
qꝛ oẽs antiq ad infernuꝫ descẽderũt pp̄ter
culpã. Ecce magna iustitia. Qꝛ aũt tũc magis
declinaret ad iustitiã ꝙ ad miam. Primo pꝫ
in pctõ ade quẽ expulit de paradiso pp̄ter
inobedientiã ligni vetiti cũ tota posteritate
sua. Ecce iustitia. Non tñ interfecit ipm: sed
viuũ multis tribulationibus ꝛ afflictionibꝰ
oppressit. ecce aliqlis mia. Scđo pꝫ in dilu-
uio vbi soli octo fuerũt reseruati. ecce aliqualꝛ
mia. Et oẽs alij fuerũt submersi. ecce ma-
gna iustitia. Tertio pꝫ in plagis pharaonis
et egyptioꝝ qñ tot penis fuerũt afflicti ꝛ tã
dem oẽs submersi in mari rubro. Quarto
pꝫ in filijs israel in deserto. Nam exierunt de
egypto sexaginta milia viroꝝ absq; mulie-
ribus ꝛ puulis: ꝛ tñ oẽs fuerũt varijs cedi
bus interfecti et solũ duo intrauerũt in terrã
pmissionis Quinto pꝫ in rege dauid qui p
eo ꝙ numerauit pplm octingẽta milia viro
rum angelus interemit. Ecce quõ magis de
clinabat ad iustitiã ꝙ ad miam. vñ noĩa eiꝰ
erant noĩa iustitie qñ dicebatꝛ deꝰ vltionum
deus exercituũ. deus bellator. Leges ẽt erãt
leges iustitie: vt pꝫ leuitici p totũ: vbi scribitꝛ
oculũ p oculo dentẽ p dente ꝛc: ꝛ quicũq; tã-
gebat immũdũ immũdus erat: ꝛ q tetigisset
leprosum erat excõicatus et extra castra po-
situs. Erat eñ filius dei tanꝙ alter gedeon
gladiũ deferẽs: sed nũc post incarnationem
magis declinat ad miam vt dicit scđa pars
pꝫ p duos testes. Primus est Hester. v. vbi
dꝛ ꝙ ꝙuis rex assuerus foret iustitia valde
seuerus mox vt hester ad euꝫ venit duabus
associata puellis suiam iustitie reuocãs in

mansuetudinē est cōuersus. Spūaliter per
assuerū intelligit dei filius ante incarnatio-
nem iustitia valde seuerus. Per hester regi-
nam intelligit btā vgo de stirpe regia q̄ post
q̄ fuit dei filio cōiugata vginitate ꝛ humili-
litate tanq̄ duabus associata puellis cōuer
sus in mansuetudinē extendit vgam suaꝫ.i.
immisit nobis miam suā. Nam illa vga erat
aurea ppt̄ charitatē ꝛ miaꝫ ꝛ nō ferrea ppt̄
iustitiā. Secūdus testis est Joh. apoc. x. dic̄
sic. Uidi angelū fortē descēdētē de celo ami
ctum nube ꝛ yris in capite eius. Spūaliter
p illum angelū designat dei filius descēdēs
de celo p carnis nostre assumptionē: hec nu
bes est humanitas. Per yridem intelligitur
patia ꝛ mia. hec yris est data noe in signum
federis ꝛ erat in capite eius: q̄ mia appare
bat pre iustitia in sua p̄dicatione ꝛ miraclo
rum opatione. Patet in magdalena. petro.
paulo. adultera. chananea ꝛ sic de alijs. idō
dr̄ pastor bonus. Joh. x. Qui si aliquando
portat vgam ad reducendū. in pluribꝰ tamē
etiā defert ramū ad oues post se trahenduꝫ.
vn̄ aug. Ramū viridē ōndis oui ꝛ trahis eā
ꝛc. et sic pꝫ ꝛc. D

¶ Terciꝰ flos est iste.

In vniuersali hoīm resurrectione p̄ualebit iusti
tia mīe p meritoꝝ retributione. pꝫ per duos
testes. Primꝰ ē moyses. gen̄. xli. vbi sic dic̄.
Pharao vidit septē spicas ꝛ septem vaccas
pinguissimas que p̄cedebāt ꝛ septē tenuissi
mas que seq̄bant. quod somniū Joseph ex
ponēs dicit hoc esse septē annos p̄ores ma-
xime fertilitatis: ꝛ septē posteriores maxime
egestatis. Spūaliter p annos fertilitat̄ in-
telligit totū tp̄s vite p̄ntꝭ: q̄ vt dic̄ ps. Mia
dn̄i plena est terra. Totū istud tp̄s diuidit
ī septem ānos: q̄ in septeꝫ etates. Et ppter
septē opa mīe q̄bus impinguant. Septem
anni steriles significāt dies iudicij ꝛ vniuer-
salis resurrectiōis in q̄bus nulla erit venia
nec cōtritio. Et dicunt septē ppter septē pec
cata mortalia q̄ tunc g̃uissime punient vel
ppter septem opa mīe de q̄bus pctōres du
re arguent. vt dr̄ Matth. xxv. Scd̄s testis
est Joh apo. xx. c. dicēs. Uidi thronū cādidū
ꝛ sedentē sup eum ꝛ corā eo libri apti sunt.
et vidi mortuos magnos ꝛ pusillos stantes
in cōspectu throni ꝛ iudicati sunt mortui ex
his que scripta erāt in libris ꝫm opa ipoꝝ
Et qui nō est inuētus in libro vite scriptus
missus ē i stagnū ignis. g̊ vtet fortissima iu
stitia. Ip̄e est ille de quo dr̄ apoca. i. Uidi si
milē filio hoīs ꝛ de ore eius exibat gladius
ex vtraq̄ parte acutus. q̄ de ore eius exibit
snīa iudiciaria ꝯdemnās pctōres in anima
ꝛ corpore. ideo dr̄ feriēs ex vtraq̄ pte q̄ feri
et aīam simul ꝛ corpus ꝯdēnando eos ad
ignē infernalē: ꝛ sic pꝫ. E

¶ Quartus flos est iste.

A xpi ascensiōe vsq̄ ad scd̄m aduentuꝫ: aliq̄n
magis declinat ad iustitiaꝫ ad puniendum.
aliq̄n magis ad benignitatē ad miserādum
pꝫ p duos testes. Primus est Salomō. iij.
Reg. vi. vbi dr̄ q̄ fecit portas tēpli de lignis
oliuarū q̄ in cardinibus ferreis voluebant.
Spūaliter p templū tpale intelligit celū qd̄
est templū dei spūale. Per portas oliuarum
intelligunt opa mīe. Per cardines ferreos
intelligunt tribulationes inflicte p iustitiaꝫ
Et q̄ deus quosdā deducit ad celū p exteri
ores tribulatiōes vt paulum. quosdā p inte
riores cōsolatiōes vt iohannē dilectū suuꝫ.
Quosdā ꝯuertit grauiter puniēdo. quosdā
in corde dulciter inspirādo. Ecce quomodo
rex salomō fecit portas paradisi de lignis oli
uarū ꝛ in cardinibus ferreis. Scd̄s est ioh.
apoca. v. qui dicit q̄ vidit agnū tanq̄ occisuꝫ
de quo p̄us dixerat q̄ erat leo de tribu iuda
hn̄s cornua septē ꝛ oculos septē. Spūaliter
p agnū ꝛ leonē intelligit filiꝰ dei. i. q̄ agno no
tat mansuetudo in leone fortitudo ꝛ iustitia
in cornibus potētia ad puniendūꝫ: in oculis
sapīa ad cognoscēdū. De isto agno dr̄ apo.
vi. q̄ hēbat in manu sua arcū. Nam in arcu
est lignū forte quod designat iustitiā. ꝛ chor
da tenuis q̄ designat miam. ꝛ tamē chorda
que est dei mia inclinat lignū ad se: q̄ iusti-
tiam dei ad miseroꝝ corda. ps. Cū iratꝰ fue
ris mīe recordaberis. Istū arcū accipit quā
do ad pcutiendū nos se cōminādo disponit:
tendit q̄n pcutit. pcutit aūt luto vel lapide:
q̄n pcutit aliqua leui tribulatōne: sed pcutit
iaculo ꝛ sagitta q̄n pcutit infirmitate vltima
Jlle aut qui videt aliquē cui nō pōt resistere
tenentē arcū ꝯ se tensum ꝛ trahentē non hꝫ
aliud remedium nisi ei humiliari ꝛ pro mia
supplicare. Cū g̊ nos videamus xp̄m lapi-
dibus tribulationū nos ferientē ꝛ se dispo-
nentē ad feriendū et pcutiendū sagitta vlti-
me ifirmitatꝭ ꝛ mortis isto tpe mīe debemꝰ
clamare ꝛ dicere. Jesu fili dauid misere mei
vt dicit vbū p̄mo ppositū i q̄ notant q̄ttuor.
Pr̄io ex pte p̄sone xpi nomē mire suauitatꝭ.

cum dicit iesu. Scdo ex pte psone patris sui
cognomē sūme prātis. cū d: fili dauid. Ter-
tio ex pte rei petite agnomē magne vtilitat.
cū d: miserere. Quarto ex parte viri petētis
pnomē multe calamitat. cū d: mei. Hec qt
tuo: patent in euāgelio hodierno. Pro cui9
notitia sciendū φ p istum cecū intelligit qli
bet pctō: q cōparat ceco. Primo q: errat in
eligēdo. Eligit em caduca τ trāsitoria τ post
ponit eterna τ celestia. Scdo q: palpat i am
bulādo. cognoscit em bn grossa. i. pctā guio
ra sicut homicidiū τc. s nō cognoscit minima
τ subtilia: q: nō hz psciam de minorib9 pctis
vt de cogitationib9 τ mēdacijs τ hmōi. Ter
tio q: cespitat in ascēdendo. s. p bona opera
Quarto q: cadit offendēdo p culpā i crimi-
na. Sedet aūt qn nō mouet ad bonū: s pse-
uerando in malū quietat. Per viā intelligit
xps. Joh. xiiij. Ego sū via. Justus manet in
xpo et ita in via. sed qnq incedit: quādoq
qescit. Incedit qn in bonis opibus crescit.
Quiescit qn in via p grām sistit. s p veniale
culpā. ibi sistit sicut pueri q et si a via nō de
uiāt. tn attendēdo ad aliqs curiositates stāt
s q: pctō: est ex grām xpi. iō est extra viam.
Qui autez est assuetus pctō est longe a via
Qui vo nō est in pctō diu inueterat9 ē secus
viā. Qui in pctō pseuerat mendicat qn ele-
mosinas dat orōnes alio: sibi obligat τ au
xilia postulat. nō aūt mendicat qn elemosi-
nas nō dat. Tūc g debet clamare ad xpm et
expiationē a culpa petere τ miam. Clamat
g qn hoc orat: non clamat qn nō orat. s qui
pibant increpabāt eū vt taceret. Jsti q pce-
cedūt sunt pctā pterita τ delectatiōes pteri
te q ad memoriā vēiūt et vt nō desistat a pec
cato nec miam petat sua delectatiōe inducūt
Et qn hoc sentit dz magis ac mag clamare
sicut iste cecus. Jesus trāsit qn in corde suo
ptritionē magnā nō sentit nec pfecte absti-
nere pponit. iō tūc debz mag clamare τ si bn
orauerit et clamauerit. Jesus mādabit euz
adduci ad se. nūcij xpi st ifirmitates τ tribu
latiōes. iste artāt nos venire ad xpm. Ecc9
g sic clamās p ifirmitates adducet ad xpz
et videbit pfestiz lumē grē infundēdo τ ocu-
los cordis aperiēdo et sequetur eum bonis
operibus ipm confitendo et magnalia eius
cōmendando τc.

Dñica pma in .xl. Sermo. xxxi.

Si fili9 dei es dic vt la
pides isti panes fiāt. Matth. iiij.
et in euāgelio hodierno; Scūs hiero. sup il

lo vbo. Naum pmo nō iudicat de9 bis in id-
ipm vel vt alia translatio hz nō psurget du-
plex tribulatio. dicit sic: vt hr de pnia. distin.
iij. c. sunt plures. §. auctas. Ct deus gen9 hu-
manum diluuio: sodomitas igne. egyptios
mari: israelitas in heremo pdidit. Scitote
iō tpaliter p pctis punisse ne in eternū puni
ret q: nō iudicat bis deus in idipm. Super q
dicit mngr sniarū. li. iiij. dist. xv. c. iiij. Attēde
lecto: his vbis et caue ne de oībus generalr
intelligas: s de his tm q inter ipa flagella pe
nitentiā egerūt credētes in deū hebreo: quā
et si breuē τ momētaneā tn nō respuit deus
Qui aūt p tpalia flagella nō corrigunt post
eternalr puniunt: h ille. Sup quo pono talē
casum. Sint duo pctōres in pctis obdurati
vt lapides flagellet deus tribulatiōib9 istū τ
illū vnus emollit ad pniam: ali9 obdurescit
p culpā. iō moueo talē qōnē. Utruz
homini q sine gratia dei nihil boni pōt opa
ri rōnabilr imputet si ex lapide in panē non
mutet. Ad hanc qōnē rūdent duo doctores
ecclie. Prim9 est aug. sup gen. ad lraz. vt hr
xxiij. q. iiij. c. nabuchodonosor dicens sic. Na
buchodonosor pniam meruit fructuosaz. nō
ne post iniurias impietates flagellatus peni
tuit τ regnū quod pdiderat rursus accepit.
Pharao aūt in ipsis flagellis durio: effect9
perijt. Hic mihi rōem reddat q diuinū psiliū
nimis alte τ sapiēti corde dijudicat. Cur me
dicamentū vnius medici pfectū alij ad inte-
ritū: alij valuerit ad salutē: nisi q: xpi bonus
odor est vite i vitā: alijs est odor mortis in
mortē. Quātū ad naturā ambo hoīes erāt
qtum ad dignitatē ambo reges. qtum ad
cām ambo captiuū dei pplm possidebāt. qn-
tum ad penā ambo flagellis clemēter admo
niti. Quid g fines eo: fecit eē diuersos nisi
φ vn9 manū dei sentiēs in recordatiōe pprie
iniqtatis ingemuit. alter liber p dei misico:
dissimā vitatē pugnauit arbitrio: h ille. Se-
cūdus est scūs tho. lib. iij. p gētiles. c. xvi. di-
cens sic. Ad hui9 qōnis solutionē psiderādū
φ lz aliqs p motū liberi arbitrij dinā grām
nec pmereri nec aduocare possit. pōt tn seipz
impedire ne eā recipiat. d: em de qbusdam.
Job. xxi. Dixerūt deo recede a nobis. scientiā
viarū tuarū nolumus. τ Job. xxiiij. Jpsi fue
runt rebelles lumini. Et cū hoc sit in ptāte li
beri arbitrij impedire: vel impedire dine grē
receptionē nō immerito in culpā iputat ei q
impedimentū pstat grē receptioni. De9 em
qtātum in se est paratus est oībus gratiaz
dare. Vult em oms hoīes saluos fieri τ ad

ꝯgnitionẽ veritatis ꝑuenire vt dr̃.ij.thimo.ij.ſ; illi grã ꝑuant q̃ in ſeipſis grẽ impedimẽtum p̃ſtant. Exemplũ ſicut ſole mundũ illuminãte in culpã imputat̃ ei q̃ ocl'os claudit ſi ex hoc aliquod malũ ſequat̃ licʒ videre nõ poſſit niſi lumine ſolis ꝑueniat̃: h̃ ille. vñ pono quattuor flores. B

¶ Prim⁹ flos eſt iſte. Peccatores obdurati lapidibus cõparant̃ ſicut iuſti charitate inflãmati panib⁹ aſſimilãtur. Prima pars patet Joſue.iiij. vbi dr̃ ꝙ dñs mandauit abſtrahi de medio alvei iordanis .xij. lapides. Spũalit̃ ꝑ lapidẽ intelligit̃ peccator rõne ſupbie. iõ nõ põt ſtare in celo ſupius. Exemplũ de lucifero q̃ ibi nõ potuit permanere vt dicat ſupbus de ſe illud. p̃s. Iniquitates mee ſupgreſſe ſunt caput meũ ⁊ ſicut onus g̃ne g̃uate ſunt ſup me. Scd̃o ꝑpt̃ frigiditatẽ. Nam pctõr eſt totus frigidus in exercẽdis bonis opibus rõne accidie velut lapis. Tertio ꝑpter duritiã. Nam pctõr ẽ totus durus ad elemoſinas largiẽdas ratiõe auaritie ꝑpter h̃ tria pctã p̃ncipalia pctõres cõparant̃ lapidibus. dicunt̃ .xij. ꝑpter decem p̃cepta legis ⁊ duo cõſilia xp̃i. ſ. vende oĩa q̃ habes. aliud veni ⁊ ſeq̃re me. Per alueũ iordanis intelligit̃ amor ⁊ honor terrenorũ q̃ ad inſtar fluuij eſt tot⁹ trãſitori⁹. g̃ lapides ſunt in iordanis alueo. i. pctõres ſũt ſubmerſi in amore ⁊ honore terreno: tũc p̃cepto Joſue abſtrahunt̃ qñ inſpiratiõe dĩna ꝑ miãʒ ꝯũtunt̃. Scd̃a ps pʒ Exo. xxv. vbi dñs p̃cepit moyſi ꝙ poneret in tẽplo mẽſaʒ ꝑpõnis ⁊ offerret .xij. panes calidos ⁊ recẽtes. Spũaliter ꝑ iſtos .xij. panes intelligunt̃ viri iuſti ꝑpter tres ꝑꝑetates ꝯrias lapidib⁹ p̃dictis. Primo ꝑp leuitatẽ. iuſti em̃ ſũt leues ſicut panes ⁊ mutabiles rõne hũilitat̃ ⁊ obediẽ. iõ paulus q̃ añ ꝯuerſionẽ fuit põderoſus et ſupbus ad terrã cecidit. mox poſt ꝯũſionem factus eſt leuis hũilis obediẽs ⁊ mutabilis dicẽs. Dñe q̃d me vis facere. iõ dr̃ ei. Surge ⁊ ingredere ciuitatẽ. ſ. celeſtẽ ⁊ dicet̃ tibi ⁊c. ⁊ rapt⁹ eſt in ꝑadiſum. Scd̃o ꝑpt̃ caliditatẽ. Nã ſicut panes ſunt calidi. vel formal'r vl' vꝫtual'r. ita iuſti rõne adepte fortitudis. Pʒ de ſcĩs martyrib⁹. Tertio ꝑpt̃ ſuauitatẽ. Nam ſicut panes ſuauẽ p̃ſtant odorẽ ⁊ saporẽ. ita iuſti ſũt ſuaues ⁊ pij rõe pietat̃ ⁊ elemoſine dicunt̃ .xij. ꝑpt̃ decẽ p̃cepta ⁊ duplicia opera mĩe. ſ. corpalia ⁊ ſpũalia. dicunt̃ calidi ⁊ recẽtes. q̃ in charitate feruẽtes: ponũt̃ in tẽplo ⁊. recõdũt̃ ĩ dei eccl'ia ⁊ fideliũ collegio. ¶ C

¶ Secundus flos eſt iſte.

Pctõris ꝯũſio ⁊ de lapidib⁹ in pães mutatõ eſt mai⁹ op⁹ q̃ toti⁹ mũdi creatio. Pʒ ꝑ duos teſtes. Prim⁹ ẽ ſcũs tho. ꝑma. ij. q. cxiiij. arti. ix. in r̃n. dicẽs. Aliq̃d op⁹ p̃t dici magnũ dupl'r. Uno mõ ex ꝑte modi agẽdi. ⁊ ſic maximũ ẽ op⁹ creatõis in q̃ ex nihilo fit aliquid. Alio mõ põt dici magnũ op⁹ ꝑpt̃ magnitudinẽ ei⁹ q̃d fit ⁊ ſm̃ h̃ maius eſt op⁹ iuſtificatiõis impij q̃ t̃minat̃ ad bonũ et'nũ dĩne ꝑticipatõis q̃ creatio celi ⁊ t̃re q̃ t̃minat̃ ad bonũ creature mutabil'. Jõ augu. cũ dixiſſet ꝙ mai⁹ eſt vt ex impio fiat iuſt⁹ q̃ creare celũ ⁊ terrã. Subiũgit celũ em̃ ⁊ t̃ra trãſibit p̃deſtinatio aũt ſal⁹ ⁊ iuſtificatio ꝑmanebit: h̃ ille. Scd̃s eſt Joh. apo. xij. vbi dicit ſic. Uidi ⁊ apertũ eſt templũ dei ⁊ fcẽ ſũt voces fulgura terremot⁹ ⁊ grãdo magna. Et ſignũ magnum appuit in celo mulier amicta ſole ⁊ luna ſub pedib⁹ eius ⁊ in capite ei⁹ corona ſtellarũ .xij. et in vtero hñs vt pariat. Spũal'r ꝑ tẽplũ intelligit̃ eccl'ia fideliũ. ſ. tẽplũ mãle in q̃ audiunt̃ voces. i. p̃dicatões fulgura ⁊ coruſcationes. i. ignite locutiões. t̃remot⁹. i. et'ne cõminatões ⁊ grãdo. i. tribulatões p̃ceptoꝝ et excõicatões. Et ꝑpt̃ iſtas pẽas ſignũ magnũ appuit in celo ⁊c. Per mulierẽ intelligit̃ aĩa fidel' q̃ cito m'cet̃ et inclinat̃ a dyabolo vel mũdo et cito mulcet lachrymis cõpũctõis ⁊ ꝯtritõis dei filiũ ad aõrẽ ſui. in capite ei⁹ corona ſtellarũ .xij. Quia in eius couerſatione apparent .xij. mirabilia lucentia tanq̃ ſtelle. Pĩa ſtella et mirabile eſt q̃ in ꝯũſiõe pctõris: celi mediũ t̃re medio ꝯiũgit̃. Nã mediũ celi ẽ iuſtitia. Sic em̃ celũ pũcto voluit̃: ita q̃cq̃d fit ĩ celo iuſtitia regit̃. mediũ t̃re ẽ mĩa. Sic em̃ oĩa t̃rena et põderoſa tẽdũt ad mediũ t̃re. i. ad cẽtrũ. ita hoĩes mũdani et pctõres tẽdũt ad mĩaʒ quã appetũt. vl' ꝑ mediũ celi ĩtelligit̃ dĩnitas q̃ a deo p̃re orta ẽ. ꝑ mediũ terre ĩtelligit̃ xp̃i hũanitas. In dĩnitate fulget iuſtitia. in hũanitate mĩa. p̃s. Duo h̃ audiui q̃ ꝑtãs dei ẽ et tibi dñe mĩa ⁊c. g̃ mĩa eſt in t̃ra. p̃s. Mĩa dñi plena eſt terra. Et iuſtitia ĩ celo. p̃s. Juſtitia d̃ celo ꝓſpexit. Celũ aũt ẽ ſurſũ. g̃ ⁊ iuſtitia: t̃ra deorſũ g̃ ⁊ mĩa. Celo attrahũt̃ leuia g̃ ⁊ a iuſtitia. Terra attrahũt̃ g̃uia g̃ ⁊ a mĩa. Juſti trahunt̃ ſurſuʒ iuſtitia. Pctõres ſuſtinẽt̃ deorſũ mĩa. Jſta duo media ꝯiũgũt̃ in pctõris ꝯuerſione. nã ex iuſtitia reus cognoſcit culpam ⁊ petit veniam. ⁊ ex mĩa deus ſibi indulget et veniam tribuit. vt dicatur illud p̃s. Mĩa ⁊ vꝫitas ⁊c.

¶ Secunda stella ⁊ mirabile est qꝛ tūc fel in mel ⁊ amarū in dulce ꝯuertit. vñ. iiij. Reg. iiij. dr. Qꝛ q̇dā coxit in olla pulmentū ex viti bus siluestrib⁹ ⁊ cū hoīes degustassent dixe rūt mors est in olla vir dei: ⁊ apposuit helize⁹ farinā ⁊ amaritudo in dulcedinē cōuersa est Spūalit̄ ꝑ ollā intelligunt̄ corda nr̄a. ꝑ vitē siluestrē intelligit̄ mūdana ⁊ apparēs dulce do: ſ; in rei ꝟitate amaritudo. Nā lȝ mūdi de lectatiōes videāt̄ q̇dē dulcediēs tñ sūt ama ritudiēs ⁊ āxietates. ꝗ olla ē plēa vitib⁹ silue strib⁹ amaricātib⁹ qñ cor nostrū est plenuȝ cogitationib⁹ terrestrib⁹ ⁊ anxietatib⁹. fari na imittit̄ ⁊ dulcorat̄: qñ gratia dei mēti in fundit̄ ⁊ letificat̄. Ecce amarū in dulce. Ter tia stella ⁊ mirabile est. qꝛ cū pctōr cōuertit̄ fons de rupe emittit̄. vñ Numeri. xx. dr. Per cussit moyses ꝟga silicē ⁊ emanauit fons in abundātia. Spūaliter ꝑ silicē durū intelligit̄ pctōr induratus. ꝑcutit̄ ꝟga qñ affligit̄ pe na. Bis ꝑcutit̄ qñ ⁊ p̄dicatione rep̄hendit̄ ⁊ afflictione terret̄ fons fluit in abundātia qñ fluūt ab eo limpida verba ⁊ sancta opa.

¶ Quarta stella ⁊ mirabile est qꝛ tūc pecus in hoīem ꝟtit̄. vñ Dañ. iiij. dr. Qꝛ nabucho donosor q̇ vt pecus. s. vt bos fenū comedit septē ānis postꝙ fleuit ⁊ oclos ad celū leua uit sensus est sibi reddit⁹ ⁊ in regnū restitu tus. Spūalit̄. ꝑ nabuchodonosor intelligit̄ pctōr q̇ tp̄alibus q̇ tanꝙ fenū crescūt ⁊ decre scunt ꝟtit̄ ⁊ inuoluit̄ ⁊ vt pecus ducit̄: qꝛ rōne non regit̄. p̄s. Erraui sicut ouis q̄ perijt. Septē tp̄a sunt septeȝ pctā mortalia q̇b⁹ sic tenet̄ qñ ꝗ lachrymat̄ ⁊ ad deū cōuertit̄ tūc a pecude in hoīem. i. ab irrōnabilitate ad rō nabilitatē. ⁊ a ferocitate in māsuetudinē ver tit̄: ⁊ tūc in regnū restituit̄ qꝛ ad regimē spū ale aīe sue ⁊ corporis sui ſm ꝟtutes. ¶ Quī ta stella ⁊ mirabile ē qꝛ debitor centū miliuȝ talentoꝝ ꝓ obolo dimittit̄. vñ Math. xviij. dr. Qꝛ seruus q̇dā erat obligat⁹ dño suo in de cē milib⁹ talentoꝝ ⁊ iussit illū dñs venūdari ⁊ vxoreȝ ⁊c̃. ⁊ ille ꝓiecit se ad pedes eius ⁊ dñs indulsit sibi. Spūaliter ꝑ ſuū intelligit̄ pctōr q̇ est debitor decē miliū talentoꝝ qñ est fractor decē dñoꝝ p̄ceptoꝝ: qñ veniaȝ petit dñs eū liberat ⁊ dimittit. Sexta stella ⁊ mi rabile est qꝛ reus ⁊ ꝓditor in gradū pristinū restituit̄. vñ dr. Gene. xl. Qꝛ pincerna regis pharaonis duȝ esset positus in carcere vidit ꝓdigiū ⁊ credidit ⁊ in gradū pristinū rex eū restituit. Spūaliter ꝑ pincernā regis admi nistratorē intelligit̄ ꝑsona scā deo seruiēs. in carcere ponitur qñ in pctō ⁊ crimine detinet̄ a quo petebat liberari dauid dicēs. Educ de carcere aīam meā vt ꝯfiteat̄ nomini tuo dñe Videt ꝓdigiū qñ diuinū verbū predicatio nis audit ⁊ credit ⁊ si tunc a pctō cōuertitur in amorē dei ⁊ gradum pristinū diuini serui tij restituit̄. Exemplū de petro q̇ ad pasto ris officium post pctm̄ restituit̄. Exemplū de filio ꝓdigo. vt ptȝ. Luce. xv. Septima stel la ⁊ mirabile est qꝛ reipublice dilapidator: tunc oīm diuitiarū totius mūdi ꝓnceps effi citur. Unde regi salomoni postmodū pctōri oēs reges terre tributū offerebant. vt dr. iij. Reg. v. Spūaliter per salomonē ꝑus fide lem intelligit̄ homo iustus q̇ infidelis ob a moreȝ mulierū efficit̄ qñ ob amorē terreno rum diuitiarū voluntati diuine opponitur. Salomon a dño visitat̄ qñ peccator in amo rem diuinū reformat̄. oīum bonoꝝ munera sibi tribuunt̄ qñ oīm spūalium bonoꝝ ꝑ pe nitentiā particeps efficit̄. p̄s. Participē me fecit deus. ¶ Octaua stella ⁊ mirabile est qꝛ pauperrimus tunc ditissimus constituit̄. Nā vt dicit̄. Dañ. iiij. Ppl's isrl' ꝓpter eoꝝ scele ra fuit captiuat⁹ sub nabuchodonosor ⁊ af flictus. lxx. annis post quos penituerunt ⁊ clamauerunt ad dñm ⁊ restituta est eis hie rusalem ⁊ vasa sancta etiā plura prioribus. Spūaliter per pplm israeliticuȝ dijs alienis seruientē intelligit̄ xp̄ianus fide deū vidēs sed pctōr mundo carni ⁊ diabolo tanꝙ dijs alienis seruiēs. Captiuat̄ qñ ab oñipoten te affligit̄ ⁊ flagellat̄. Cōuertit̄ qñ de pcō cō terit̄ ⁊ mox terra scā. i. corpus xp̄i ad cōicā dum sibi restituit̄. Vasa scā. i. opera bona prius in charitate facta sed post per pctm̄ de perdita q̇bus vinuȝ feruoris ⁊ deuotōis deo ꝓpinat̄ illico sibi restituūtur. ¶ Nona stella ⁊ mirabile est qꝛ ꝓditor non ex alio seruitio ni si qꝛ a ꝓditione desistit vt filius ver⁹ ⁊ legiti mus heres regni celoꝝ assumitur. Naȝ vt di cit̄. Luce. xv. Homo q̇dam habuit duos fili os ⁊ dixit adolescētior ex illis patri. Pater da mihi portionem substātie que me cōtigit q̇ consumptis oībus cū meretricibus redijt ad patrē veniā petens ⁊ de nouo est indut⁹ calciatus ⁊ annulus sibi datus ⁊ bonis pa ternis admissus. Spūaliter per istum patrē itelligit̄ deus. Per illum filiū ꝓdigum intel ligitur homo peccator ⁊ prauus q̇ dicit̄ fili⁹ rōne creationis: sed ꝓdigus rōne cōsumpti onis bonoꝝ spūalium: ⁊ ꝓditor rōne subie ctionis alteri dño. Veniā petit qñ recogno

scit pctm̄ qñ humiliaƒ qñ cōteriƒ τ mox stola claritatis induiƒ. Anulus gr̄e ei conferƒ. vitulo saginato assato in xp̄o deificato τ passo in cruce in sacro pascit. τ ad hereditatem paterne glorie admittitur. Decima stella τ mirabile est q: tunc totus cetus spūum beatoꝝ letus reddiƒ. vñ. i. Reg. xviij. d̄r. Q: dauid q: philisteū pcussit τ victoriaȝ obtinuit totuȝ ppl'm israeliticuȝ: letificauit puellis accurrentibꝰ τ cātantibus. Saul pcussit mille τ dauid decē milia. Spūaliter per dauid intelligiƒ pctōr cōuersus τ iustificatꝰ. philisteꝰ spurius deuincitur qñ a pctōre demon spurius contritiōe repelliƒ. pplus israeliticus letatur q: cetus angelicus deū videns letificatur. Luce. xv. Gaudiū est angelis dei super vno pctōre pniam agente. Undecima stella τ mirabile est q: turba demonū fugit τ deuinciƒ. vnde Judic. xv. d̄r. Q: sanson prius victus τ delusus multos philisteos fugauit Spūaliter per sansonem nazareū delusum intelligiƒ pctōr per baptismū deo consecratꝰ sed postmodum pctō fedatus. Carnis consensu deuincitur τ deludiƒ qñ delectatione peccati cōuinciƒ. Excitaƒ qñ ad deū cōuertitur. philistei vincūtur qñ a dño repelluntƒ demones: τ q̄ prius gaudebant de culpa postmoduȝ tristanƒ de venia. Duodecima stella τ mirabile est q: triū maximoꝝ regū mundi palacium peccator cōstruiƒ. vñ. iij. Reg. vij. diciƒ. Q: salomon cōstruxit templū dño in hierl'm. Spūaliter per tēplum salomonis intelligiƒ cor viri iusti qd̄ est tēplum xp̄i qui est plusq̄ȝ salomon. Luce. xi. In hoc templo requiescet pater filius τ spūssans. Joh. xiiij. Ad eum veniemus τ mansionē apud eum faciemꝰ. Ecce duodecim stelle in capite mulieris. i. aīe penitentis q̄ est amicta sole. i. charitatis fulgore. τ luna sub pedibꝰ eius. i. pctā calcata τ despecta cū suis affectibus. cōcipit sanctum ꝓpositum τ parit opus bonum τ deo gratum. D

Tertius flos est iste. Peccatoris conuersio τ ex lapidibus in panes mutatio est actus tam mirabilis ꝙ eius nulla pōt assignari rō nisi voluntas dei ineffabilis. ptȝ Hiere. xviij. vbi diciƒ sic. Factum est verbū ad Hieremiā a dño dicēs. Descende in. domū figuli τ ibi audies verba mea. Et descendi τ ecce faciebat opus suū super rotam τ dissipatū est vas qd̄ faciebat de luto manibus suis. Conuersusq; fecit aliud vas sicut placuit in oculis suis vt faceret. Et dixit dñs ad hieremiā. Nunq̄d sicut fecit figulus iste non potero ego facere filijs israel. Et ad iecit sicut lutū in manu figuli: sic τ vos in manu mea. Spūaliter per istam rotā intelligiƒ mundi fortuna q̄ facit nos ascendere: nūc descendere: nunc supbire: nūc humiliari. p vas factum de luto intelligiƒ corpus nostrū τ cor de limo terre formatuȝ. Job. x. Manus tue dñe fecerūt me τc̄. Manibꝰ premit qñ afflictionibus τ tribulationibꝰ affligit τ dissipat pmittendo in pctō pseuerare: vl' in pctm̄ ruere. Reedificat p pniam ƀm ꝙ placet in oculis suis. vñ sctūs Tho. lib. iij. ꝯ gentiles. ca. clxij. dicit sic. Licet aūt ille qui peccat impedimentū gratie prestet τ q̄ȝtum ordo rerū exigit non deberet gratiā recipere: tñ q: deus p̄ter ordinem rebus inditum operari pōt: puta cum cecū illuminat vel mortuū resuscitat. interdum ex abundātia bonitatis sue etiā eos q̄ impedimentū gr̄e prestant auxilio suo preuenit auertēs eos a malo τ ꝯuertens ad bonū. Et sicut nō oēs cecos illuminat nec oēs languidos sanat: vt etiā in illis quos curat opus ꝟtutis eiꝰ appareat τ in alijs ordo nature seruetƒ: ita non oēs q̄ gr̄am impediūt auxilio suo preuenit vt auertātur a malo τ conuertanƒ ad bonū: sed aliquos in q̄bus vult suā mīam apparere. ita ꝙ in alijs iusticie ordo manifesteƒ. Hinc est ꝙ aplus dicit Ad Roma. ix. Uolens ostendere deus iram τ notā facere potentiā suam sustinuit in multa patientia vasa ire apta in interitū: vt ostēderet diuitias glorie sue in vasa mīe que preparauit in gloriā. Cum autē deus hoīes qui in eisdem peccatis detinētur hos q̄dem preueniens cōuertat: illos autē sustineat siue p mittat ƀm ordinem rerū peccare. non est rō inquirenda quare hos cōuertat τ non illos. Hoc em̄ ex simplici voluntate eius depēdet sicut ex simplici voluntate eius ꝓcessit ꝙ cū oīa fierent ex nihilo q̄daȝ facta sunt alijs digniora. Et sicut ex simplici voluntate artificis ꝓcedit vt ex eadē materia similiter disposita q̄dā vasa formet ad nobiles vsus τ q̄dā ad ignobiles. hinc est ꝙ apl's dicit. Ad Ro. ix. An non habet potestatē figulus luti ex eadē massa facere aliud quidem vas in honorem aliud vero in contumeliam: hec ille. E

Quartus flos ē iste. Peccatoris cōuersio q̄uis nobis videaƒ difficil Est tñ deo valde facilis. pȝ Math. ix. vbi qñ

xp̄s matheo sedẽti ad theloneũ dixit. Surge
seq̄re me: statim surgẽs secutus est eũ. iõ cẽ⸗
turio dixit xp̄o. Math. viij. Tantũ dic vbo
⁊ sanabit̃ puer meus. s. corporal̃r ⁊ spũaliter
Si q̇s ꝗ est induratus vt lapis ⁊ velit cõuer
ti in panẽ roget filiũ dei vt verbo mãdet ⁊ ꝓ̄
cipiat hãc ꝯuersionẽ fieri. vñ Aug. i homel.
sup illud. Nemo põt venire ad me nisi pater
q̇ misit me traxerit euꝫ dicit sic. Magna grẽ
cõmendatio. Nemo venit nisi tract⁹. Quare
hunc trahat ⁊ illũ non trahat noli velle inue
stigare si nõ vis errare. Nondũ traheris: ora
vt traharis. h̃ ille. Quia vbo multi sumus ob
durati tanꝙ̄ lapis clamem⁹ dicẽtes. Si fili⁹
dei es dic vt lapides isti panes fiant. in quo
vbo notant̃ tres r̃nsiones ad tres q̄stiones
¶ Prima qõ est q̇d possumus ei allegare ad
insinuandã eius magnaꝫ auctoritatẽ. r̃ndet̃
filius dei es. ¶ Scđa qõ est quẽ modum pos
sumus assignare ad demonstrandꝫ ei⁹ ma⁸
gnã facilitatẽ. r̃ndet̃. dic. ¶ Tertia q̄stio ẽ q̇d
possumus ab eo postulare ad transmutãdã
nostri cordis rigiditatẽ. r̃ndet̃. vt lapides isti
panes fiãt. Hec tria patẽt in euãgelio hodi⸗
erno. ad cui⁹ euidentiã sciendũ ꝙ ꝑ iesuꝫ in⸗
telligit̃ q̇libet xp̄ianus q̇ est iesus a p̄tãte sal
uandi dictus ⁊ actiue ꝓximũ consulendo ⁊
monendo: ⁊ passiue p̄cepta decalogi obser⸗
uando. Iste spũ ducit̃ in desertũ qñ spũ san
cto inspirante a iordanis flumĩe. i. a mundi
vanitate ⁊ fluxibili voluptate transfertur ad
pnĩe statum que vocat̃ desertũ rõne corpo⸗
ralis afflictiõis q̇ in deserto cõiter hoĩes af
fligunt̃. ptꝫ de filijs israel qñ erant in deserto
Exodi. xvi. ⁊. xvij. Rõne spũalis consolatio⸗
nis q̇ in deserto viri scti fouent̃ cõsolationi⸗
bus interius. Ptꝫ de filijs israel qui fuerunt
refecti mãna. Rõne celestis ꝑegrinatiõis q̇
desertũ est via tendẽdi citius ad celũ. ptꝫ de
filijs israel q̇ ꝑ desertum venerũt ad terrã ꝓ
missionis. In istud desertũ ductus xp̄ianus
dꝫ ñ solũ vicijs ſ; etiã cibis ieiunare. Primo
ꝓpter pestis curationẽ: q̇ ieiunio ⁊ abstinẽ
tia curant̃ nõ solũ pestes mẽtis: ſ; etiã cauẽt̃
infirmitates carnis. Scđo ꝓpter hostis re⸗
pulsionẽ: q̇ ieiuniũ reddit hoĩem magis ha
bilẽ ad pugnãdũ ꝯ hostes ⁊ ꝯ demonẽ. Ter⸗
tio ꝓpter mẽtis eleuationẽ: q̇ ieiuniũ mẽtẽ
disponit ad ꝯtẽplationẽ celestiũ. Et istud ie
iuniũ dꝫ durare ꝑ. xl. dies. i. ꝑ totũ tp̄us vite
nr̃e. In fine hui⁹ tp̄is sequit̃ esuries ⁊ fames
celestis ꝯsolatiõis. Tẽptator accedit qñ dia
bol⁹ in pnĩa exñti suggerit cogitatõẽs pctõꝝ
Primo tẽptat de pctõ gule suggerẽs cordi
ꝙ si fili⁹ ⁊ amic⁹ dei ẽ nõ dꝫ se nimis affligẽ
q̇ peccaret ꝯsulẽs ei vt corpus suũ qd̃ de⁹ fe
cit ad tolerãda ieiunia: fortiora faciet panes
suaues ad tolerãda debiliora. isti nõ dꝫ crede
re ſ; repellere q̇ est vbuꝫ eccl'ie de ieiunio q̇
hõ viuit mẽte mag̃ ꝙ̄ cibo materiali corpore
Scđo tẽptat de pctõ vane gl'ie q̇ assumit eũ
cogitatione sup sctãm ciuitatẽ. i. eccl'iaꝫ fide⸗
liũ ⁊ sup pinnaculũ tẽpli. i. p̄latũ. Cum p̄lat⁹
cogitat se meliorẽ subditis: tẽptat̃ ꝙ cadit deor
sum qñ cogitat cõmittere aliqd̃ pctm̃. Nam
tales frequẽter de multis tẽptant̃ in q̇bus ex
p̄sumptione nõ credũt se peccare: iõ dꝫ repel
lere nec in se cõfidere. Tertio tẽptat de pctõ
auaricie qñ eleuat mentẽ cogitatiõe ⁊ auidi
tate ad aliquẽ gradũ honoris mũdi ĩmittẽs
gl'iaꝫ fauorẽ diuitias delicias mẽti ei⁹: q̇ oĩa
cõsequunt̃ ad talẽ gradũ dicẽs. Hec oĩa tibi
dabo si cõsenseris mihi. Sꝫ dꝫ repellere oĩa
p̄dicta ꝯtẽnendo: deũ diligẽdo: adorãdo mẽ
taliter: clamãdo vocaliter. vade sathana nõ
me tẽptabis. Tunc accedũt angeli offerẽdo
deo nr̃a merita ⁊ victorias: ĩmittendo sctãs
cogitationes: ⁊ cõsulẽdo in agẽdis: defendẽ
do ab insidijs: ⁊ tandẽ ad celũ aĩas nostras
deferẽdo vt ibi viuam⁹ ꝑ eterna scl'a. Amẽ.

¶ Dñica scđa in q̄dragesima. sermo. xxxij.

Miserere mei dñe fi⸗
li dauid. Math. xv. Et in euan
gelio hodierno. i. Mach. iiij. dr̃
sic. Nũc clamem⁹ in celũ ⁊ mise
rebit̃ nr̃i deus noster. Sup quo vbo talẽ mo
ueo q̄stionẽ. Posito ꝙ aliq̇s in vita sua mul
ta cõmiserit pctã ⁊ tũc nõ curauit confugere
ad dei miam. Accidit ꝙ infirmat̃ ḡuiter ⁊
ad mortẽ tũc reclamat xp̄i miam lachrymã
do: cõfitendo: satisfaciẽdo ⁊ mox migrat tali
ter ab hac luce. ¶ Quero vtrũ pctõr in fi
ne vite penitẽs xp̄i mĩa saluet̃: an poti⁹ eter
nis supplicijs deputet̃. Ad istã qõnẽ r̃ndẽt
duo doctores eccl'ie. Primus est Leo papa
vt habet̃ de pnĩa distin. vij. ca. nemo dic sic.
Nemo desperãdus est dũ in hoc corpore cõ
stitus est q̇ nõnunꝙ̄ qd̃ diffidentia etatis
differt̃ cõsilio maturiore perficitur. hec ille.
Secũdus ẽ Aug. vt habet̃ ibidẽ. ca. quãꝙ̄.
dicẽs sic. Si q̇s positus in vltima necessitate
sue egritudinis voluerit accipere pniaꝫ ⁊ ac
cipit ⁊ mox recõciliabit̃ ⁊ hinc vadit: fateor
vobis non illi negam⁹ qd̃ petit sed nõ presu
mimus q̇ bene hinc exit. Si secur⁹ hinc exie

rit ego nescio. pn̄iam dare possumus: securitatem dare nō possum⁹. Nunq̄d dico dānabitur: sed nec dico liberabit. Uis ergo a dubio liberari: vis qđ incertū ē euadere. age pn̄iaz dum sanus es: si sic agis dico tibi ꝙ securus es. q꞉ pn̄iam egisti eo tēpe quo peccare potuisti. Si aūt vis agere pn̄iaz qn̄ peccare nō potes: pctā te dimiserunt non tu illa. hec ille. Tamen: pono quattuor flores. B

¶ Primus flos est iste.

In extremis penitētē saluari lz sit possibile: ē tn̄ valdē difficile. Prima ps pz q꞉ istō tp̄s vltimū adhuc est intra tp̄s ei ad pn̄iam assignatuz. Exemplū posito ꝙ aliq̄s ꝓ suis criminibus sit iudici accusatus ⁊ tp̄s ad se purgandū ⁊ cōparendū ei a iudice assignatū sit ānus ⁊ dies. si iste nō curat cōparere vsq; ad vltimū diē anni. adhuc pōt se purgare de illato sibi crimīe ⁊ ita miam cōsequi. Sic in ꝓposito q̄libet pctōr cōmittit crimē heretice ꝑuitatꝭ: q꞉ ꝑ pctm̄ diuidit a deo ⁊ ab eccl'ia sua. Cōmittit etiā crimē lese maiestatis: q꞉ insurgit cōtra dn̄m suū: ⁊ adheret deo alieno ⁊ dei aduersario. s. dyabolo. Iste ꝓpria cōsciā ⁊ facti euidētia xp̄o oīz iudici accusat de crimine. ꝑfato cui prefigit ⁊ ꝯfert totū tp̄s vite sue ad se de crimine purgandū excusandū ⁊ supplicandū. Totū tp̄s sanitatis est ānus ⁊ tpus infirmitatis est dies. Si ergo iste cōparet ⁊ penitet vltima die tp̄is assignati scz in extrema infirmitate ante vltimā horā vel punctuz q̄ morit. Adhuc pōt se purgare ꝑ cōfessionē. ⁊ si bene de crimine se purgat adhuc valet sibi Ergo possibile est ꝙ tunc penitēs ⁊ veniaz petens miam ꝯsequat ⁊ saluet. Confirmat q꞉ ad pn̄iaz vtilē duo st̄ necc̄a. s. dolor de p̄terito ⁊ ꝓpositū nō peccandi de futuro: sz vtrūq; pōt esse in illo q̄ penitet sero. Exemplū latro q̄ in cruce sero penituit indulgētiā ⁊ miaz cōsecutus est: q꞉ tāto dolore penituit vt liberationē a culpa ⁊ pena eterna ꝓmeruerit. Secūda ps ptz q꞉ difficile est ꝙ deū super oīa diligat quē antea sup oīa odibat. Exēplum posito ꝙ q̄s sit maxime familiaris ⁊ amic⁹ regis anglie: naturalis tn̄ subditus regis frācie: fauet iste ⁊ obedit q̄ntum pōt regi āglie ⁊ nocet ⁊ cōtradicit ex toto posse regi francie ⁊ durauerit hoc per. xl. vel. xxx. annos Eueniat casus ꝙ rex francie capiat istū ⁊ incarceret affligēdo eū: nunq̄d foret valde difficile ⁊ mirabile ꝙ iste sic captus totū suū affectū subito verteret ⁊ amorē suū deduceret ad regē francie: ita vt diligeret eū super oēs hoīes mūdi: q꞉ tenz eū captiuū ⁊ affligit quē antea nolebat videre. Et ecōtra amorē suuz auerteret a rege anglie ⁊ odiret sup oēs homines mūdi: quē tantū ante dilexit ⁊ nullaz cām ei de nouo dedit. Utiq; hoc esset valde difficile. Sic in ꝓposito deus ⁊ dyabol⁹ sunt reges oppositi affectu ⁊ effectu valde diuisi Ecce dauid ⁊ saul q̄libet nr̄m est naturaliter deo subditus ⁊ subiect⁹ q꞉ ab eo formatus ⁊ in pr̄ia sua populatus. i. in terra que eius est ps. Dn̄i est terra ⁊ plenitudo eius ⁊c. qn̄ peccamus fugim⁹ ⁊ dyabolo adherem⁹: qn̄ in pctō perseueramus voluntatez suā facim⁹ ⁊ mandata eius seruam⁹: illa q̄ sunt dei ꝯtēnimus: ⁊ ꝓximū non diligim⁹. Tūc deus nos capit ⁊ ponit in carcerē qn̄ nos affligit infirmitate maxima ⁊ p̄sertim extrema. Cur ergo tūc dyabolū odiam⁹ ⁊ eius delectatiōes quas forte. xxx. vel. xl. ānis tm̄ diliximus: ⁊ deum sup oīa diligamus ponēdo in corde nr̄o ꝙ si essemus sani vt prius idē facerem⁹. Uere si nō est impossibile est tamē valde difficile. Presertim cū dēamus hr̄e tale ꝓpositū ꝙ si essem⁹ sani vt p̄us nihilomin⁹ deo ꝑuiēdo ⁊ eū supra oīa amādo faceremus qđ nūc facimus. vn̄ Greg. dicit. Tanto diabolus grauiores tēptationes ingerit: q̄ntomagis pctōrez appropinquari fini conspicit. Si ergo non potuimus paruas tētationes tolerare qn̄ caderemus qn̄ fuim⁹ sani quō grauiores tolerabimus: qn̄ sumus infirmi. Uere est difficile Nunq̄d vulnus antiquū difficile curat: nunquid sordes inueterati difficile abluunt: certe sic. Sic peccata grauiora scz aīe vulnera ⁊ sordes sunt praue ⁊ imunde cogitatōes. Si ergo sint inueterata cū magna difficultate curant. vn̄ Prouerb. xxx. dr. Tria sūt m̄ difficilia. scz via aq̄le i celo. i. supbi. via colubri sup petraz id ē auari. via nauis i medio mari. i. luxuriosi i cui⁹ figurā ppl's isrl' q̄ lōgo tpe fuerat i ptāte pharaōis captiu⁹: ⁊ sub nabuchodonosor cū magna difficultate. p̄ma vice sub moyse ⁊ scdā vice a daniele fuit liberat⁹. Sic in ꝓposito vir xp̄ianus vidēs deū ꝑ fidē captiuat⁹ a pharaone. i. a demone pctīs irretit⁹ cū difficultate liberat ⁊ difficile deo recōciliat. C

¶ Secūdus flos est iste.

Talē penitentē miam ꝯseq̄ est multū dubitabile Sic ꝙ ei⁹ oppositū est magis opinabile. p̄ma ps pz q꞉ ꝙ sit plene ⁊ itegre ꝯfessus de oib⁹ pctīs suis ē multū dubitabile. exēplū ponat ꝙ aliq̄s egerit negocia dn̄i sui ⁊ dispēsauit illa ꝑ. l. vel. lx. annos. ⁊ iste fuerit ita imprudēs

ꝙ nihil scripserit nec notauerit. Post q̇nq̄gi
ta annos dñs vocat eũ die illi inexcogitata
et vult oĩno audire computum ⁊ rõciniũ de
his que dispensauit: non dans ei spaciũ nisi
vnã diez. Iste reddit coactus nunq̇d reddet
clarũ ⁊ integrũ rõciniũ oĩm bonoꝝ? Certe ē
valde dubiuz: q2 dubitat an possit recordari
oĩm. Sic in ꝓposito deus cõmisit nobis oĩa
bona tꝑalia dispẽsanda a ꝑma die nr̃e nati-
uitatis vsq3 ad diẽ mortis. Cõmisit etiã no-
bis magnã pecunie quãtitatem. s. duo milia
q̇ngenta milia librarũ. i. corpus ⁊ aĩaz ⁊ q̇n
q3 sensus corꝑis vt negotiemur dicẽs nobis
Negotiamini dũ venio. Iste q̇ nõ confitetur
vsq3 in finẽ tenet istã dispẽsationẽ ꝑ q̇nqua
ginta annos vel plus q̇bus viuit ⁊ nihil scri
bit nec ad mentẽ reducit. Deus vocat eũ qñ
in infirmitate vltĩa citat eũ: ñ h3 nisi vnã diẽ
vel duos quõ poterit iste ꝑfecte ꝯfiteri ⁊ oĩz
cogitationũ. locutionũ. oꝑationũ subito re-
cordari? Certe est multũ dubitabile. vñ eccl'.
xxvi. dr. Due species difficiles ⁊ ꝑiculose ap-
paruerũt mihi. Difficile exuit negotiãs a ne
gligẽtia sua: ⁊ nõ iustificabit caupo a peccat̃
labioꝝ. Per negociatorẽ intelligit pctõr: et
silr ꝑ cauponẽ. ⁊ Job. xxxviij. dr sic. Nũquid
ingressus es ꝓfunda maris ⁊ in nouissimis
abyssi ambulasti? quasi dicat. Quis põt itra
re interiora pctõris ⁊ nouissima eius scire. ⁊
sequit. Nunq̇d apte sunt tibi porte mortis ⁊
ostia tenebrosa vidisti ⁊c. Secũda pars pt3
q2 magis est opinabile ꝙ tũc defleat ⁊ con-
fiteat timore q̃3 amore. Exemplu3 ponat ꝙ
aliq̇s iudex compꝛhẽdat aliquẽ in furto mul
to tꝑe ꝑseuerantẽ. iudex mandat istũ suspen
di. videt iste ante se patibulũ si tũc clamaret
et veniã peteret cu3 ꝓposito nunq̃ deinceps
attentãdi silia: magis posset opinari ꝙ hoc
diceret timore mortꝭ q̃ amore rei cõis vel iu
dicis. Sic in ꝓposito qñ deus ten3 aliquẽ pec
catorẽ in infirmitate tũc tenet eũ in vinculo
⁊ carcere suo. tũc exponit q̃õnibus qñ tribu
lat ꝑ criminibus. Videt patibulũ ãte se qñ
videt mortẽ approximari: Si tunc fateatur
veritatẽ ⁊ confiteat pctã sua ⁊ petit miam pa
tibulo inferni ꝓpinquus magis est opinabi
le ꝙ hoc facit timore pene ĩfernalis q̃ amo-
re dei. Unde aug. lib. de pnĩa vt hr̃ de pnĩa di
stin. vij. c. hec aũt. dicit sic. Quẽ sero penitet
op3 nõ solũ deũ timere iudicem: sed iustum
diligere nõ tm̃ de pena timeat: s3 anxietur de
gloria. Debet eñi dolere de crimine ⁊ de omi
eius ꝑdicta varietate. Sed qm̃ vix vel raro
est tam iusta cõuersio timendũ est de penitẽ-
te sero. Que3 eñi morbus vrget ⁊ pena fret
ad verã vix veniet satisfactionẽ. maxime cũ
filij q̇s illicite dilexerit sint pñtes: vxor ⁊ mũ
dus ad se vocet. multos solet serotina peni-
tentia decipere: hec ille. D

¶ Tertius flos est iste. Di

gnus est ꝯfusione qui cũ nõ possit gl'iatur de
fructifera oꝑatione. pt3 ꝑ casum. Ponat ꝙ
aliq̇s dñs multos adduxerit ad excolenda3
vineã suã: aliq̇ oꝑant: aliqui dormiũt ⁊ nihil
volunt oꝑari: sero facto dñs vocat oĩs vt
eis soluat. Iste aũt q̇ ꝯtinue fuit ociosus vi-
dens ꝙ dñs soluit dixit dño ꝙ ip̃e vult ex-
colere vineã ⁊ tũc incipit laborare. Certe il-
le est dignus cõfusione. Sic in ꝓposito deus
ꝯduxit nos oĩs ad laborandũ ⁊ ad vepres
. i. vitia anime extirpãda. Finis vite est tp̃s
solutionis nobis ꝓmisse. Cũ g̃ aliq̇s vsq3 tũc
expectet ⁊ qñ sol vite sibi occidit velit vitia ex
tirpare ⁊ solutionẽ petere: est dign⁹ magna
ꝯfusione. Scõm exemplũ ponat ꝙ tempore
quo habuisti vñ soluere potuisti creditorib⁹
tuis noluisti soluere: ⁊ qñ nihil hñs vocas
creditores vt soluas eis. nunq̇d fatu⁹ reputa
beris. Sic in ꝓposito tẽpe sanitatis habem⁹
virtutẽ faciẽdi pnĩam ⁊ nolumus. tꝑe aũt in-
firmitatꝭ volum⁹ ⁊ nõ possumus. iõ sumus di
gni cõfusione. Tertiũ exemplũ qñ q̇s est sa
nus ⁊ fortis dicit se nõ posse pugnare qñ est
debilis ⁊ infirmus: ita ꝙ nõ põt se mouere:
petit campũ certamis: nunq̇d tal' est dign⁹
ꝯfusione. Sic in ꝓposito iste qñ fuit san⁹ no-
luit campũ pnĩe intrare. Nunc aũt debilis et
morti ꝓpinqu⁹ vult pnĩam agere. ⁊ certe de
risorie: iõ talib⁹ loq̇t ioh. apo. viij. Ve. ve. ve
hitãtib⁹ in t̃ra. Primũ ve ꝯ pctm̃ cogitatõis
scõ3 ve ꝓpt pctm̃ locutõis. t̃tiũ ve ꝓpt pctm̃
cõmissiõis. vl' ꝑmũ ve ꝓpt penã mortꝭ. scõm
ve ꝓpt penã dãni vẽturã. t̃tiũ ve ꝓpt penam
sens⁹ futurã. ꝑmũ ve abijt ⁊ adhuc vẽiũt duo
ve. s. q2 pẽa mortꝭ trãsit: s3 alie due pene supue
niũt mãsure. In figurã hoꝝ dr Judi. xvi. ꝙ
sanson qñ hẽbat fortitudinẽ ⁊ ptãtẽ poterat
vitare dalilã ⁊ sine morte sui ꝑcutẽ philisteos
s3 ꝑmisit se vicl'ari ⁊ radi ⁊ tc̃ fuit obcecat⁹ ⁊ ca
pt⁹ ⁊ deris⁹: ⁊ tc̃ voluit oñdere suã ptãtẽ ⁊ int̃
fecit se ⁊ alios. sic ĩ ꝓposito hõ fortꝭ ad oꝑa pe
nitẽtie ꝑmittit se a carne duci ⁊ ñ agit pnĩa3
s3 ĩ ĩfirmitate debilitat⁹ ⁊ virtute nãli ꝑuat⁹ vult
agẽ pnĩa3 ⁊ ĩuadẽ dẽones. ⁊ ita ẽt fit dign⁹
confusione ⁊c̃. E

Quartus flos est iste. Ad dei miam implorandã nõ congruit tp̃us extreme infirmitatis sed vigor pfecte sanitat̃. Prima pars pʒ Apocal. x. vbi dr sic. Vidi angelũ tenentẽ pedẽ dextrũ sup mare ⁊ sinistrũ sup terrã ⁊ leuauit manũ suam ad celũ ⁊ iurauit per viuentẽ in secula q creauit celum ⁊ ea q̃ in eo sunt: ꝙ amplius non erit tempus Spũaliter p istũ angelũ intelligit̃ xp̃s q est angelus cõsilij: natus de ꝟgine q posuit pedem dextrũ sup mare oñdendo miam pctõribus cõuersis. Et sinistrũ sup terrã oñdendo iusticiã peruersis: q adinstar terre in malicio perseuerãt. Iurauit: qr ab eterno p̃ordinauit: ꝙ amplius nõ erit tp̃s: scʒ post mortẽ ad miam implorandã: ergo in morte nõ est tempus cõgruũ. vñ Aug. vt habet̃ de pnia distin. vij. ca. nullus. dicit sic. Latro em̃ ille lʒ veniã meruisset de oĩ crimĩe in fine nõ tamẽ dedit baptizatis peccãdi ⁊ pseuerãdi auctoritatem: Tunc em̃ baptizatus est q tunc primũ in cruce xp̃ʒ cõfessus est. hec ille. Exẽplũ ij. Machab. ix. dr. Qr antiochus q ibat cõtra hierl'm duris penis oppressus viscerũ: pmittebat se iudeos liberaturũ ⁊ tẽplũ dei p̃uilegiaturũ ⁊c. tñ orauit scelestus dñʒ a quo nõ erat miam consecuturus. rõ est: qr orauit nõ amore sed attritus pene dolore ⁊c. Secũda pars pʒ. Math. xxv. vbi dr. Qr q̃nqʒ prudẽtes virgines qr sumpserunt oleũ secũ in lampadibus ante aduentũ sponsi: ideo intrauerunt cũ eo ad nuptias. Quinqʒ aũt fatue qr congruo tẽpore non emerunt ideo nõ intrauerũt. Spũaliter per sponsum intelligit̃ xp̃s p vas cor nostrũ. p lãpades exteriores operationes. p oleum mĩe donũ. ergo ante temp⁹ iudicij ⁊ extreme infirmitatis emam⁹ a deo patre oleũ mĩe: ⁊ intrabimus palatium celestiũ nuptiarũ. vñ Aug. vt habet̃ de peni. di. vij. ca. quãꝙ. dicit sic. Baptizatus ad horam securus hinc exit. Agens pniam ⁊ recõciliatus dũ sanus est postea bñ viuens securus hinc exit. Agens pniam ad vltimũ ⁊ reconciliatus si securus hinc exit: ego non sum securus. Unde securus sum dico ⁊ do securitate. vñ securus nõ sum pniam dare possuʒ securitatẽ dare non possum. Due sunt res aut ignoscit̃ aut nõ ignoscit̃. Quid hoꝝ tibi pro futurũ sit nescio: g̃ tene certũ ⁊ dimitte incertũ. h̃ ille. iõ dr Apoc. iij. sic. In mẽte habe q̃liter accepis ⁊ audieris ⁊ serua: ⁊ pniam age. Si nõ vigilaueris veniã ad te tãqʒ fur ⁊ nescies q̃ hora veniã ad te. pʒ g̃ solutio q̃õnis ꝙ q deũ ĩ m'ltis pctĩs offendit si vult sine dubio veniã ĩpetrare dʒ humiliter ⁊ lachrymabilit̃ xp̃i miam inuocare dũ san⁹ est ⁊ dicẽ. Miserere mei dñe fili dauid. vt dicit ꝟbũ ppositũ ⁊c. In q̊ notant̃ tria q̃ dʒ facere pctõr p mĩa ĩpetranda. Primũ est mõstrare sue necessitatis indigẽtiã: cũ dr. Miserere mei. Scd̃m est cõmendare dĩne maiestat̃ potentiã: cũ dr. dñe. Tertiũ ẽ implorare supne pietat̃ clemẽtiã: cũ dr. fili dauid. Hec tria patẽt in euãgelio hodierno. Ad cui⁹ euidentiã sciẽdum ꝙ p mulierẽ chananeã intelligit̃ q̃libet persona: q est mulier: qr mulcet ⁊ est mollis aer: qr adinstar aeris ad modicũ ventũ temptationis flectit̃: ⁊ ad modicũ ictũ tribulatõnis psternit̃. Chananea a canis cõditiõe dicta: qr sicut canis redit ad vomitũ: ita misera psona redit ad pctm̃ iaʒ p miam abolitũ Hec hʒ infirmã filiã. i. peccatricẽ aĩam. A demonio vexat̃. i. a pctõꝝ cogitatione q̃ est a demone ꝯtinue agitat̃. In terra chananeoꝝ morat̃: qñ in cogitationib⁹ pctõꝝ ⁊ mũdanoꝝ delectat̃ ⁊ q̇etat̃. Egredit̃ a finib⁹ illius qñ custodit se a peccãdi occasionib⁹. ad xp̃ʒ filia lachrymat̃: qñ miam a deo p aĩa sua postulat. Xp̃s nõ rñdet ꝟbũ nisi hẽat ppositũ cõfitendi eius ministro. Accedit ad discipulos tãqʒ ad mediatores: qñ sacerdotib⁹ pctã sua ꝯfitet̃ vt eã absoluãt ⁊ p ea orẽt. discipuli p filia rogãt: qñ sacerdotes peccatricẽ aĩaʒ absoluũt: ⁊ deũ p ea exorãt: s; infidelitas ei obijcit̃ qñ pctõꝝ grauitas ⁊ ingratitudo ⁊ spũalis infidelitas in corde eius rep̃hendit̃ a sacerdote q gerit viceʒ xp̃i cogitando quõ deo infidelis fuit: qr ita ꝯ eũ peccauit. bñficia q̃ deus ꝯtulit amicis suis ⁊ gr̃e in eius mẽte reuocant̃. ⁊ ex h̊ aĩa peccatrix plus se ꝯtẽnit ⁊ humiliat̃ ⁊ canẽ redeuntẽ ad vomituʒ se vocat: ideo nõ illas nec tales nec tãtas gr̃as sicut hñt sui cari petit: s; modicũ. s. dei miam non se reputãs dignã alia gr̃a nisi pctõꝝ remissione: ⁊ tũc si sic agit ex sua magna fide ⁊ deuotione obtinet gr̃am. i. pctõꝝ veniã. Magna fides est credere ꝙ ꝯfitens hoĩ sacerdoti mortali ⁊ pctõri veniã obtineat pctõꝝ. Et magna est humilitas ꝙ reges mũdi ⁊ p̃ncipes ⁊ alij corã sacerdote genuflectãt ⁊ pctã sua occultissima ei detegãt. ppter quod consequimur gratiam in presenti ⁊ gloriam in futuro. Amen.

Dñica tertia in quadragesima de peccato lingue. Sermo. xxxiij.

Locutus est mutus
τ admirate sunt turbe. Luce.xi.
τ in euãgelio hodierno. Berñ.
in quodã ſmõe dicit sic. Leuis qdẽ ſmo qꝛ
leuiter volat:sed grauiter vulnerat:leuit trã
sit:sed grauiter vrit.leuiter aĩam penetrat:ſ
nõ leuiter exit.leuiter pferť:sed nõ leuiter re
uocať. Facile volat:ideo facile vitaré violat
Teneru mẽbrũ lingua:attamẽ vix teneri pt.
substãtia qdẽ infirmũ atqꝫ exiguuꝫ inueniť
τ validũ est.hec ille. Sup quo verbo talẽ mo
ueo qõnem. A Utrũ oĩs homo ꝯueniẽ
ter admireť si pꝑter petm̃ locutionis tantaꝫ
aĩarũ multitudinẽ demon lucreť. Ad istã qõ
nem rñdent duo doctores eccl'ie. Prim⁹ est
Aug.lib.iij.de vbis dñi sermone scđo circa
finẽ dicẽs sic. Proposuit deus mercedẽ vitã:
dies bonos.dies boni sunt vita sine fine. re-
quies sine labore. in tanta mercede pposita
non iussit onera grauia portare: nec aliquaꝫ
machinã erigere:nec fodere iussit rẽ laborio-
saꝫ ſ mẽbrũ qđ inter oĩa mẽbra cito moues
ipsum continere tibi precepit. Cohibe in-
qt linguam tuam a malo. Non est labor eri-
gere fabricam: τ labor est tenere linguam.
Cohibe linguam tuam a malo noli loqui-
mendaciuꝫ.noli loq criminationes. noli loq
calũnias.noli loq falsa testimonia. noli loq
blasphemias. Cohibe linguã tuã a malo. vi-
de quõ irasceris si qs de te mala loqť. Quo-
modo irasceris alteri qñ alter de te mala lo
quiť:sic irascere tu tibi qñ de altero male lo-
queris. Labia tua ne loquanť dolũ:qđ ẽ in-
tus in corde tuo hoc dicať foris:nõ aliud pe
ctus tegat τ aliud lingua deferat. Declina a
malo τ fac bonũ. Nam quõ dicturus sum ei
vesti nudum:qui adhuc vult spoliare vestitũ
Nam q pmit vicinũ suũ quõ hꝫ suscipere pe
grinũ.ergo p ordineꝫ prius declina a malo τ
fac bonũ.pus accinge lumbos tuos: τ tunc
accende lucernã τ cũ hoc feceris securus ex-
pecta vitã τ dies bonos.hec ille. Secũdus ẽ
Hugo li.ij.de aĩa dicẽs sic. Lingua dꝛ qꝛ lin-
git adulando mordet.detrahẽdo occidit.mẽ
tiendo ligat.τ ligari non põt. labilis est τ te
neri non põt:ſ labiť vt anguilla:penetrat vt
sagitta:tollit amicos: multiplicat inimicos:
mouet rixas:semĩat discordias:vno ictu mľ
tos pcutit:vulnerat τ interficit:blanda est τ
subdola:τ lata ad exhauriẽda mala τ miscẽ
da parata. Qui custodit linguam suã:custodit
aĩam suã:qm̃ mors τ vita in ptãte lingue sũt
posita.ħ ille. Et Jacob⁹ in epľa sua. iij.c.dic
sic. Ecce τ naues cũ magne sint τ a vẽtis va
lidis mineť circũferunť aũt a modico gub
naculo:vbi ĩpet⁹ dirigentꝭ voluerit:ita τ lin-
gua modicũ qdẽ mẽbrũ est τ magna exaltat
Ecce quãt⁹ ignis ꝙ magnã siluã incẽdit. Et
lingua ignis ẽ vniuerse iniqtatꝭ.lingua cõsti
tuiť in mẽbris nr̃is:q maculat totũ corp⁹ τ
inflãmat rotã natiuitatꝭ nr̃e inflãmata a ge-
hẽna. Oĩm em̃ natura bestiarũ τ volucrũ τ
serpẽtũ τ ceteroꝝ domať τ dõita sunt a na-
tura humana:linguã aũt null⁹ hoĩm doma-
re põt.inqetũ malũ est plena veneno morti-
fero.ħ ille. B Tamen p maiori declaratio
ne sciendũ ẽ ꝙ de⁹ creauit quandã ciuitatẽ q
vocať ciuitas iusticie.de q dicit Joħ. Apoc.
xxi.sic. Ego Jo.vidi ciuitatẽ sctãꝫ hierľm no
uã descendẽtẽ de celo a deo patã sicut spõsam
ornatã viro suo. Hec em̃ ciuitas dꝛ hierľm
qꝛ ex cultu iusticie τ vtutũ puenim⁹ ad visio
nẽ dei q est pax nr̃a.ps. Ibũt de vtute in vtu
tẽ videbiť deus deoꝝ in syon. dꝛ etiã noua qꝛ
in hac ciuitate dẽmus deponere vicia. Juxͣ il
lud. Ephe.iiij. Deponẽtes veterẽ hoĩem cũ a-
ctib⁹ suis:induite nouũ hoĩeꝫ q ſm deũ crea
tus est in iusticia sctitate vitatꝭ.dꝛ descẽdere
de celo:qm̃ celestis est gr̃a qua de⁹ fecit eã τ
ornauit. In hac ciuitate posuit de⁹ aĩam hu
manã vt opareť τ custodiret iusticiã:quã ar
mauit multipliciter.qꝛ vt dꝛ in euãgelio ho-
dierno. Dũ fortis armat⁹ custodit atriũ suũ
in pace sunt oĩa q possidet. Et sctũs Effrem
in ſmonib⁹ suis dic sic. Talẽ armaturã dꝫ si
bi acqrere q p xp̃o certare instituit vt possit
p eã τ dyabolo resistere τ placere in ꝯspectu
dei saluatoris nr̃i.ħ ille. Que aũt sit hmõi ar
matura hũane aĩe. Sciẽdũ ꝙ ipa pmo ĩduit
thoracẽ.i.fidẽ.vñ dñs ait. Si hũeritꝭ fidẽ sic
gnũ sinapis dicetꝭ mõti huic tollere τ mittere
in mare τ fiet vob. Nã gnũ sinapis ẽ leue τ
rotũdũ nullã hñs scissurã nec angulũ τ ꝯtri
tũ hꝫ feruorẽ insignẽ. Sic fides leuat hoĩem
ad celestia τ facit eũ pfectũ τ ignitũ ad om̃e
op⁹ bonũ. Exẽplũ petr⁹ cũ ꝯfitereť xp̃m esse
filiũ dei viui. accepit claues regni celestis τ
adeptus est ptãtẽ oĩm celestiuꝫ τ terrenoꝝ.
Qui g vult hitare in ciuitate iusticie.pmo as
sumat fideꝫ. Ad Ro.x. Corde crediť ad iu
sticiã.ħ em̃ fides dat aĩe intelligẽtiã diuoꝝ.
Esa.vij. Nisi credideritꝭ nõ intelligetꝭ:aľs nõ
pmanebitꝭ.dat vt nõ iudicet pximũ dat vt cu
ret infirmos dat vt erigat lapsos corde. dat
vt sit feruẽs pposito ad exequẽda mandata

saluatoris cui de⁹ dixit. Euge serue fidelis in
tra in gaudiũ dñi tui. Math. xxv. Scdo assu
mit aĩa galeã .i. spẽ futuroꝝ bonoꝝ q̃ oculus
non vidit nec auris audiuit nec in cor hoĩs
ascẽdit: q̃ pparauit de⁹ diligẽtib⁹ se. Esa. lxiiij.
⁊ .i. Corin. ij. Exẽplũ de Job q̃ dicit. Scio ꝙ
redẽptor meus viuit ⁊c̃. Reposita est h̃ spes
mea in sinu meo. Hec eñ spes dat cõsolatio
nẽ aĩe inter afflictiões ⁊ vexatiões suas, exẽ
plũ: sctĩ martyres xp̃i inter eculeos ⁊ varia
tormẽtoꝝ gña prõpte ⁊ libẽter oĩa tolerabãt
sũma spei ꝟtute roborati. Tertio assumit aĩa
baltheũ .i. charitatẽ pfectã in deũ ⁊ in pximũ
Hec eñ facit aĩam currere absq3 vllo ĩpedi-
mento. Naz q̃ baltheo accintus est facit oĩa
leuit ⁊ sollicite: sic q̃ se dĩna charitate pcingit
supat oĩa sũma facilitate .i. Corin. xiij. Chari
tas oĩa tolerat oĩa sustinet: iõ plenitudo leg
est charitas. Exemplũ paulus succẽsus cha-
ritate dicebat. Quis infirmat ⁊ ego nõ infir
mor? Quis scandalizat ⁊ ego nõ vror? Vidi
sti cõpassionẽ charitat. Vidisti miseratiõis
affectũ, ppterea dicit bonũ certamẽ certaui
cursum ꝯsummaui: fidẽ seruaui: in reliq̃ repo-
sita ẽ mihi corona iusticie. Quarto assumit
aĩa calciamẽta .i. humilitatẽ. Sicut eñ calci-
amentũ iugiter calcat: sic quẽ humilitas scã
repleuerit studet ab oĩbus cõculcari: qm̃ hu
militas est calciamẽtuz spũale: nõ carnale. q̃
custodit aĩam ne offendat lapidẽ suũ. lapis
eñ est xp̃s. Humilitas g̃ custodit aĩam ne
offendat xp̃m. Exẽpluz de dauid q̃ dicebat.
ego aũt sum vermis ⁊ nõ hõ. Ecce regis ⁊ p
phete reginã humilitatem, deus maxime di-
ligit humilitatez. ps. Qui in altis habitat ⁊
humilia respicit, ideo dicit .i. Petri. v. Hu-
miliamini sub potenti manu dei. ¶ Quĩ
to assumit aĩa scutũ .i. cruc̃ signũ: signãs cor
suũ ⁊ oĩa mẽbra corporis. Cant. viij. Pone
me sicut signaculũ sup cor tuum. Hec eñ ar
matura est validissima ⁊ null⁹ ei nocere po
terit si hac fuerit pĩecta aĩa. Exemplũ si q̃s
ferat signaculũ regis terreni nullus audebit
eũ ledere: ꝙtomagis aĩa nullũ timebit si por
tauerit signũ impatoris celestis. Si g̃ volu
mus euadere laqueos tẽptationũ diaboli si
gnemus nos signo crucis. Qualiter autem
debeamus nos signare hoc signo docet Au
gusti. sermone primo de vita xp̃iana dicens
sic. Rogo vos vt attentius cogitemus qua
re xp̃iani sumus ⁊ crucem xp̃i in fronte por
tamus. Scire eñ debemus ꝙ non sufficit
nobis ꝙ nomen xp̃ianum accepimus si ope
ra xp̃iana non fecerimus. Si quis eñ chri-
stianum se dicat ⁊ iugiter se cruce xp̃i signet
⁊ elemosynas ẽm vires suas nõ fecerit: cha
ritatem ⁊ iusticiã, ⁊ castitatem habere nolue
rit: nihil ei pdest nomen xp̃ianum. Magna
res est signũ xp̃i ⁊ crux christi: ⁊ ideo taz pre
ciosum est signaculum vt res magnas ⁊ pre
ciosas signare debeat. Quid eñ pdest si the
sauro signũ facias ⁊ putridas paleas intus
recludas. Quid pdest si signũ xp̃i in fronte
⁊ in ore portamus ⁊ intus inimici crimina ⁊
peccata recondimus? Qui eñ male cogitat
male loquitur: male operat: si se emendare
noluerit qm̃ se signat peccatũ illius non mi-
nuitur sed auget. Multi cũ ad furtum ⁊ ad
adulterium vadunt si pedem impinxerint si
gnant se ⁊ tamen de malo opere non reuo-
cant, se: ⁊ nesciũt q̃ crimen includit in se ma
gis demonem ꝙ excludat. Qui vero a se cũ
dei adiutorio vicia peccataq3 repellit ⁊ quod
bonũ est cogitare simul ⁊ implere contendit
iuste signũ crucis labijs suis apponit. Talia
oportet agere q̃ signũ crucis merent accipe
re ⁊ xp̃ianũ nomen non ad iudiciuz sed ad
remediũ habere. hec ille. ¶ Sexto assu
mit aĩa arcum .i. orationẽ. ps. Posuisti vt ar
cum ereum brachia mea. Nam manus extẽ-
se in oratione sunt arcus ꝯtra inimicos. Sa
gitta aũt emissa est attentio orant. Qui eñ
orat ⁊ pmittit animũ vagari est similis ei q̃
tenet arcum in manu ⁊ sagittam nequit diri
gere contra aduersariũ. Et interdum metus
vulneris terret hostem dum cõsiderat arcuz
sed dum vider alio diuerti sagittã metuz de-
ponit. vnde Aug. in quodã ẽmone dicit sic.
Oratio est aĩe sancte presidium: angelo bo
no solatiũ: dyabolo suppliciũ: gratũ deo ob-
sequiũ: ⁊ penitẽtie ac religionis laus tota p
fecta gloria spes ⁊ sanitas incorrupta. h̃ ille
¶ Septimo assumit aĩa gladium .i. timo-
rem dei. Est eñ velut gladius anceps conci
dens omẽm malam concupiscentiam. psal.
Gladij ancipites in manib⁹ eoꝝ. vnde Au-
gusti. super prima canonica Johãnis home
ix. dic̃ sic. Est timor quẽ charitas foras mittit
⁊ est timor castus permanens in seculum
seculi. sicut sunt homĩes qui timent deum ne
mittãt in gehennã: iste timor introducit cha
ritatez: s; sic venit vt exeat. Si enim propter
penas times deum: non amas non bona
desideras sed mala caues. Si ex eo ꝙ ma-
la caues corrigis te ⁊ ĩcipis bona desiderare
cũ ĩcipis bona desiderare ẽ in te timor cast⁹

q̄ est ne amittas ipsa bona. Sicut si ponas
duas mulieres maritatas quarū vna velit
adulteriū facere sed timet maritū ne veniat.
hec diligit nequitiā ⁊ onerosa est ei mariti p̄
sentia. Altera amat virū ⁊ nulla se adulterij
immundicia vult maculare: optat p̄ntiā viri
Timet illa timet ista. illa timet virū ne veni
at. ista timet virum ne discedat. Illa dicit ti-
meo ne dānet: ista dič timeo ne deserat. Po
ne hoc in aīo xp̄ianorū ⁊ videas timorem
quē charitas foras mittit ⁊ aliū timorē castū
p̄manentē in seculū seculi. hec ille. ¶ Octa
uo assumit aīa tubā. i. scripturā diuinā. sicut
enī tuba sonās cōgregat milites: ita scriptu
ra diuina dū clamat ad nos cogitatiões no
stras colligit in timorē dei q̄r cogitatiões no
stre sunt milites resistentes aduersarijs reg
Et sicut tuba tēpe belli suo clangore excitat
mentes bellatorū ⁊ auget voluntatē eundi ɔ̄
aduersarios: ita scriptura dīna auget p̄posi
tum nostrum ⁊ in melius excitat ⁊ cōtra vi-
cia passionesq̄ʒ corroborat. ps. Beati q̄ scru
tantur testimonia eius: in corde exquirūt eū
Et iterū. In iustificationib⁹ tuis meditabor
nō obliuiscar sermones tuos. Et rursus. In
corde meo abscondi eloq̄a tua vt non peccē
tibi. Rursumq̄ʒ. In quo corrigit adolescen-
tior viam suā: in custodiendo s̄mones tuos.
In hac ciuitate iusticie vt melius se ɔ̄seruet
aīa edificauit de⁹ quattuor arces: q̄r ciuitas
hec est in quadro posita. Et in quolibet qua
dro posuit vnā arcem: ⁊ vnū angelū custodē
¶ Prima est arx veritat̄ q̄ custodit aīaʒ
ne cor discordet a lingua: sed sicut gerit men
te sic loquat̄ ore. Nam v̄itas est adequatio
totius vite hoīs: qua scʒ intentio ⁊ sermo ⁊
actus hoīs inuicē in bono concordāt: nec in
vllo inter se dissentiunt. Hec enī arx est ro-
tunda: q̄r veritas nō hʒ angulos. Cuʒ in oēʒ
sui p̄tem eadē sit. vn̄ Bern̄. in quodā s̄mōe
dicit sic. Non amat v̄itas angulos: nō ei di-
uersoria placent: in medio stat: cōi vita: cōi
disciplina: cōibus studijs delectat̄. hec ille.
Ad hanc arcem vel turrim ascendit aīa per
scalam triū graduū. vn̄ Bern̄. de gradib⁹ hu
militatis dicit sic. Cum sint tres gradus v̄tu
tis. ad primū per laborē humilitatis. ad secū
dum p̄ affectionē cōpassionis. ad tertiū p̄ p̄
cessum ascendimus cōtemplationis. In pri
mo veritas reperit̄ seuera. in secūdo pia. in
tertio pura. Ad primuʒ ratio ducit qua nos
discutimus. Ad secūdum affectus p̄ducit q̄
alijs miseremur. ad tertium puritas rapit q̄

ad inuisibilia subleuamur. Sup̄ hanc turris
est vnus angelus custos q̄ custodit aīam ne
deserat veritatem. Unde Bern̄. in sermone
de angelis dicit sic. Ue nobis si q̄n sancti an
geli p̄uocati nostris negligentijs ⁊ peccatis
nos indignos iudicauerint sua presentia ⁊
visione vltima: quorum presentia protege-
re nos ⁊ p̄pulsare poterant inimicum. Or si
tam necessariā habemus familiaritatem di
gnationis angelice cauenda est nobis eorū
offensa: ⁊ in hijs vnūquēq̄ʒ exercenduʒ qui
bus eos nouimus oblectari. Hec auteʒ pla-
cent eis que in nobis inuenire delectant: scʒ
sobrietas: paupertas volūtaria: castitas. ge-
mitus ⁊ super hec oīa a nobis exigūt verita
tem ⁊ paceʒ. hec ille. Custodit ergo angelus
veritatem in aīa nostra. de qua veritate lo-
quit̄ sanctus Tho. ij. ij. q. cix. arti. i. ad tertiuʒ
dicendū sic. Ueritas cuʒ sit virtus moralis
est in medio inter sup̄fluū ⁊ diminutū dupli
citer. Uno modo ex parte obiecti. Alio qui
dem modo ex parte actus. Ex p̄te q̄dem ob
iecti q̄r verū s̄m suam rōnem importat quā
dā equalitatē. Equale aūt est medium inter
maius ⁊ minus. Unde ex hoc ipso q̄ aliq̄s
dicit verū de seipso tenet mediū inter eum q̄
maiora dicit de seipso ⁊ inter euʒ q̄ minora.
Ex parte aūt actus tenet mediū inquantuʒ
verū dicit q̄n oportet ⁊ s̄m q̄ oportet. sup̄-
fluū aūt cōuenit illi q̄ importune ea que sua
sunt manifestat. Defectus aūt cōuenit illi q̄
occultat q̄n manifestare oportet. hec ille. Nā
q̄r homo ē aīal sociale naturaliter: ideo vn⁹
homo dʒ alteri illud sine quo humana socie-
tas cōseruari non posset. Non autē possent
hoīes cōuiuere nisi sibijnuicē crederent tan-
q̄ʒ sibijnuicem veritatem manifestātes. Un
de qui vult habitare in ciuitate iusticie debʒ
veritatem obseruare: quia veritas est pars
iusticie prout attendit debitum morale inq̄ʒ
tum scʒ ex honestate vnus homo alteri de-
bet v̄itat̄ manifestationem. Angelus auteʒ
in hac custodia facit q̄ quotienscunq̄ʒ ani-
ma elicit actum huiusmodi virtutis cum de
liberatione: siue orando: siue predicando: si-
ue disputando: siue confabulando: ipsa me-
retur. Ratio est: quia si de omni verbo ocio
so reddituri sumus rōnem vt puniamur: er-
go de omni verbo virtuoso nobis reddetur
ratio vt premiemur. ¶ Secunda est
arx discretiōis q̄ custodit aīaʒ ne tacenda p̄
ferat ⁊ proferenda reticescat. Nam Greg.
in pastorali caplo. xv. vt habetur. xliij. dist̄.

c.sit.d̄r sic. Sit rector discretus in silētio: vti
lis in v̄bo:ne aut tacenda pferat aut pferen
da reticeat. Nam sicut incauta locutio in er
rorem distrahit.ita indiscretū silentiū eos q̄
erudiri poterant in errore derelinquit. Sepe
nāq₃ rectores improuidi humanā amittere
grāz formidātes loq̄ libere recta ptimescūt
Et iuxta veritatis vocez nequaq̄ͣ iam greḡ
custodie pastor̄ studio.sed mercenariorum
vice deſuiunt.q₂ veniēte lupo fugiunt dum
se sub silentio abscondūt. Hinc nāq₃ eos per
pphetam dn̄s increpat dicens in Esa. Ca
nes muti nō valētes latrare.hinc querit̄ rur
sus dicens in ezechiele. Non ascendistis ex
aduerso neq₃ posuistis vos muruz p domo
israel vt staretis in prelio in die dn̄i. Ex ad
uerso quippe ascendere est p defensiōe gre
gis libera voce huius mundi ptātibus ɔire.
ꝛ in die dn̄i in p̄lio stare:est p̄uis decertatio
nibus iustitie amore resistere. Pastori eniz
recta timuisse dicere q̄d est aliud q̄ͣ tacēdo
terga p̄buisse. Qui nimirū si p grege se obij
cit murū p domo israel hostibus opponit:h̄
ille. Ad hanc arcem vel turrim ascēdit aīa p
scalam q̄nq₃ graduū.vnde hugo de discipli
na monachor̄ dicit sic. In affatu siue locuti
one.disciplina honeste ɔuersationis ꝛ discre
tionis attendit̄.in qua q̄ sunt res q̄nq₃ obſ
uabunt.scilicz quid.cur.quomodo.vbi.ꝛ qn̄.
dicat̄. Quid vt nunq̄ͣ in s̄monibus ociosa
adhibeant̄. Ociosa aūt sunt omnia que aut
inutilia aut inhonesta aut nociua sunt. Inu
tilia sunt que nec dicētibus nec audiētibus
psunt. Inhonesta sunt que vel illius q̄ loq̄t̄
vel cui loquit̄ ꝛ de quo loquit̄ dignitati nō
cōueniunt. Nociua sunt que suis suasionib⁹
animos auditor̄ ad errorē siue p̄uitatē in
ducūt. Ecce p̄mus gradus. Cur. p̄mo consi
deret an ppter se an ppter aliū loquat̄.si p
pter se videat q̄ͣ ille talis sit de cuius collo
quio sibi possit vtilitas puenire.si ppter aliū
caueat ne ille talis sit qui vel sua exhortatōe
nō indigeat vel estimat̄ vt se corrigi pmit
tat. Si g̊ sic est nunq̄ͣ nisi ad nr̄am vel alio
rum eruditionē loq̄ debemus. ecce secūdus
gradus. Quomodo: vt exhortemur ad circū
stātiā timidos:ad timorē supbos. ad fruga
litatem pdigos:ad liberalitatem auaros:ad
humanitatē parcos:ad parcitatē gulosos.
ad consiliū temerarios:ad silentiū v̄bosos:
ad mausuetudinē impatiētes:ad indulgen
tiam crudeles:ad v̄ecundiā pcaces:ad quie
tem p̄cipites.ad prudentiā incautos: ꝛ om

nino quicquid dicere volumus ex ip̄a prius
nostri s̄monis qualitate colligamus. Ecce
tertius gradus. Ubi. Quedā em̄ sunt loca ī
quibus silentiū est s̄uandū.quedā in q̄bus
de intelligētia ꝛ expositione scripturarū cum
disciplina ꝛ reuerētia sine ɔtentione ꝛ clamo
re verborum collocutiones haberi possunt.
Quedā in quibus p institutione mor̄ v̄ba
habenda sunt:quedā in q̄bus magna loquē
di licētia laxat̄.ita vt nō solū de sp̄ualibus:s̄
etiam de terrenor̄ dispositione ꝛ prouisione
s̄mones admittunt̄.loca in q̄bus vana ꝛ su
perflua dici possunt nō inuenio. Ecce quart⁹
gradus. Quādo. Est em̄ tp̄s qn̄ nihil. ꝛ est
tempus qn̄ aliquid dicendū est:nullus vero
tempus quādo dicenda sunt omnia. Tem
pus em̄ loquēdi ꝛ tempus tacendi. vt dicit
Salomon. Quia p̄us p silentium tempore
tacendi discitur:quod postea p v̄bum tp̄e lo
quendi pferat̄. Sapiens em̄ eque cauet ne
quādo loqui debet p negligentiā sileat vel
ne indebite loquēdo p multiloquium cadat
Recte g̊ tempus loquēdi discernit̄.si hō nō
semp loquēda sileat nec semp qn̄ lz loquat̄
Ecce q̄tus gradus:hec ille. Sup hanc tur
rim est vnus angelus custos q̄ custodit ani
mam ne deserat discretionē vt loquēdo scz
obs̄uet modū.vnde hugo.vbi supra dicit sic
Modus aūt loquēdi in tribus ɔsistit.s.quo
gestu.quo sono.ꝛ qua significatione aliq̄d
dicat̄. Discretio em̄ iubet vt loquētis sit ge
stus moderatus humilis.sonus demissus ꝛ
suauis. Significatio v̄o dulcis:h̄ ille. Ange
lus aūt in hac custodia facit q̄ͣ quicūq₃ me
dij incedūt inter nimiū temerarios tanq̄ͣ ve
recūdiores his qui ad īdebitos honores fe
da ambitione nitunt̄.ꝛ paulo ɔfidentiores
his q̄ futuri iudicij metu etiā bonor̄ actuū
cuncta refugiūt merent̄ sua discretione siue
opando siue loquēdo. Patet p btm̄ Bern̄.
s̄mone.xxiiij.sup cantica sic dicentē. Discre
tio q̄ppe omni v̄tuti ordinē ponit:modū tri
buit:decorē ꝛ ppetuitatē ɔfert. Est g̊ discretō
v̄tus quedā moderatrix v̄tutū:ordinatrix
affectuū:ꝛ doctrix mor̄. Tolle hanc ꝛ v̄tus
vitium est. Ip̄a q₃ affectio naturalis in per
turbationē magis conuertet̄: exterminiūq₃
nature: hec ille. ¶ Tertia est arx prudē
tie que custodit aīam vt sit cauta in loquen
do vt prudēter loquat̄ ne erroris vulnere fe
riat corda audientiū. Unde Gregorius vt
habet̄.xliij.distin.c. sit rector circa medium:
dicit sic. Sz cū rector se ad loquēdū p̄parat

sub quãto studio ꝛ cautela loquaꝛ attendat ne si inordinate ad loquendũ rapiꝛ. erroris vulnere audientiũ corda feriant. Et cuȝ forsan sapientẽ se videri desiderat: ꝟtutis compagem insipiẽter abscidat. Hinc nãq; ꝟitas dicit in marco. Sal in vobis ꝛ pacẽ habete inter vos. Per sal quippe ꝟbi sapientia designaꝛ. Qui ꝗ loqui sapiẽter nitiꝛ magnope metuat ne eius eloq̃o audientiũ vnitas cõfundaꝛ. hinc paulus ait. ad Roma. Nõ plꝰ sapere q̃ʒ oȝ sapere; sed sapere ad sobrietatẽ: hec ibi. Et calixtus papa vt habeꝛ. l. distin. c. ponderet dicit sic. Ponderet vnusq̃sq; ſmones suos ꝛ quod sibi loqui nõ vult alteri nõ loquaꝛ. vnde bene sacra scriptura ait. quod tibi nõ vis fieri alteri nõ facias. Nos em̃ tẽpore indigemus vt aliq̃d maturius agamus nõ ꝑcipitemus cõsilia ꝛ opa nostra neq; eorum ordinẽ corrũpamus: hec ibi. Ad hanc arcem vel turrim ascendit anima ꝑ scalam q̃nq; graduũ. Primus est cõsideratio nobilitatis lingue. nulli em̃ creature dedit deꝰ linguam ad vsum ſmonis nisi homini. Vere est magna nobilitas hoĩs. Exemplũ si esses mutus q̃ntum beneficiũ putares si redderet tibi loquela? Plus em̃ amares q̃ si tibi dareꝛ infinita pecunia. In cuius signũ appuit spũs sanctus in linguis igneis super aplõs vnde greg. in homelia sup illud. Si quis diligit me ꝛc. dicit sic. Spũs sanctus in igneis linguis appuit: qꝛ oẽs quos repleuerit ardẽtes pariter ꝛ loquẽtes facit: hec ille. Scõus gradus est moderatio locutionis. Nam magna pars sapiẽ consistit in moderatõe ſmonis. Prouerb. xvij. qui moderaꝛ ſmones suos doctus ꝛ sapiens est ꝛ prudẽs. Et eiusdẽ x. c. Qui moderaꝛ labia sua prudẽtissimꝰ est. Unde prudens est qui loquiꝛ qñ loquendũ est. Eccl'iastici. xx. Homo sapiẽs tacebit vsq; tp̃s. Prudentior est qui loquiꝛ qualia debet scȝ qui loquiꝛ ꝟba pura a falsitate: a proximi nocumẽto: ꝛ a cõtumelia dei. Prouerb. xv. Sermo purus pulcherrimus. Prudentissimus est qui modũ ſuat in ꝟbis. s. q̃ dulciter loquiꝛ absq; clamore ꝛ asperitate qd̃ nõ parum est vtile. Prouerb. xvi. Qui sapiens est corde appellabiꝛ prudens: ꝛ q̃ dulcis est eloquio maiora reperiet. Tertius gradus ẽ deliberatio ſmonis. vnde Aulus gellius libro viij. dicit sic. Sapiẽs ſmones ꝑcogitat ꝛ examinat ꝑus in pectore q̃ ꝑferat in ore. Qui em̃ sũt leues ꝛ faciles ꝛ importuni locutores nullo rerum pondere innixi ꝟbis humidis ꝛ laxãtibus eam orõnem bene estimant eẽ in ore. cuius nec habent in pectore linguã: h̃ ille. Et hiero. dicit sic. Prius veniat ſmo ad limã q̃ ad linguã. Quartus gradus est tardatio ſmonis. s. vt homo raro loquaꝛ. Exẽplum beata ꝟgo raro loquebaꝛ. vñ in euangelio nõ leguntꝛ nisi septem ꝟba. Primum fuit Uinũ nũ habent. Scõm Fili q̃d fecisti nob sic. Tertiũ quodcunq; dixerit vobis facite. Quartum salutauit elizabeth. Quintũ quõ fiet istud q̃m virũ nõ cognosco. Sextuȝ ecce ancilla dñi. Septimum Magnificat anima mea dñm ꝛc. Primũ fuit pietatis. Secũdũ charitatis. Tertiũ instructionis. Quartum cõsolationis. Quintũ discretiõis. Sextũ humilitatis. Septimũ orõnis ꝛ grãrũ actiõis. Ideo ꝛ nos in locutõnibus nr̃is raro loqui debemus. Eccl. xix. Qui odit loquacitatẽ extinguet malitiã. Et aulus gelius lib. viij. dicit sic. Nũq̃ tacet quẽ morbꝰ loquẽdi tȝ. Hesiodus ait. Linguã nõ vulgandã esse ſȝ recõdendam ꝛ thesaurũ eius esse grãm optimam si modesta pauca ꝛ modulata sunt que loquiꝛ h̃ ille. Quītus ĝdus est diuina cõmendatio. s. vt homo orando linguã suã deo cõmẽdet: qꝛ dñi est gubernare linguã. ps. Pone dñe custodiã ori meo ꝛ ostium circunstãtie labijs meis. Non declines cor meũ in verba malitie ad excusandas excusationes in peccatis. Sup hanc turrim est vnus angelꝰ custos q̃ custodit aĩam ne deserat prudentiaȝ in loquẽdo. vñ angelus dicit anime illud picthagore ĩ ꝑceptis suis. Quidã em̃ a picthagora querẽs quomodo inter sapiẽtes discipulos computari posset. Rñdit ſua silẽtiuȝ donec tibi loqui sit necessariũ: si nihil dixeris nisi quod bene noueris si gesseris optima ꝛ loqueris pauca. Naȝ silentiũ signũ est sapiẽ loquacitas aũt stultitie. nec festines rñdere donec fuerit finis interrogatiõis: nec q̃õneȝ in cõuentu soluere tentes cum sapientioreȝ te interesse ꝑspexeris: hec ibi. Angelus autẽ in hac custodia facit vt maxima ꝑs bonitatꝭ ꝛ meriti anime sit in custodia lingue. Unde Jacobi. iij. dr̃ sic. Qui aũt ꝟbo nõ offendit h̃ ꝑfectus est vir ille. Et ꝓuerb. xxi. Qui custodit os suũ ꝛ linguã suã: custodit ab ãgustijs aĩam suam. Quarta est arx fidelitatꝭ que custodit aĩam vt loquaꝛ sane sic q̃d ad fidem consolidet. vnde lingua est deputata ad orandũ ad deũ laudanduȝ ad sacr̃m xp̃i cõicandũ: ad sacra ꝟba ꝑtractandũ que oĩa exigunt sinceritatẽ in lingua. De ꝑmo dicit

greg. Cum indignus ad intercedēdū mittit
irati animus ad deteriora puocat. Nam lin
gua que totiens deū offendit nō de facili in
orone exaudit. De secūdo dr Ecci. xv. Non
est speciosa laus in ore pctōris. De tertio sci
endū q sicut ille mltū peccat q in calice vbi
corpus xpi recipit lutum immundū ponit,
sic peccat qui os suum in quo corpus xpi re
cipit p pctm inqnat. Nam homo qntum i se
est eucharistiā polluit. cum ad ipam sumēdā
indigne accedit. vnde pma. q. i. c. multi. in fi
ne dr sic. Polluimus itaq panē. i. corp9 xpi
qn indigne accedimus ad altare z sordidi
sanguinē mundū bibimus. De quarto dicit
Matth. vij. Nolite sanctū dare canibus. reli
quie sancte sunt vba xpi que illuminauerūt
cecos: sanauerunt infirmos: resuscitauerunt
mortuos vt pz. Ad hanc arcem vel turrim
ascendit anima p septem gdus de quib9 . ij.
Petri. pmo dr sic. Uos autem curaz homi-
num subinferētes ministrate in fide vestra
vtutem: in vtute aūt sciam: in scia aūt absti
nentiam: in abstinētia aūt patiam: in patia
aūt pietatē: in pietate aūt amorē fraternita
tis: in amore fraternitatis charitatē. Hec ei
si nobiscū assint z supent nō vacuos nec si-
ne fructu nos constituant in dñi nostri iesu
xpi cognitione. Cui em psto nō sunt hec ce-
cus est z manu palpās: hec ille. Supra hāc
turrim est vnus angelus custos q custodit
aiam ne a fidei sanctitate deficiat. vn criso-
stom9 in tractatu de simbolo dicit sic. Quid
a te requirat immensa illa pietas nisi q fa-
cile possit implere nuda paupertas: despecta
mediocritas: indocta simplicitas. Non p mlt
tas distrahit ambages: nec duris difficulta-
tibus occupādus inuolueris quod a te et p
te deposcit intra te est. i. oris famulatus et
cordis affectus, sm illud corde credit ad iu
stitiam. ore aūt confessio fit ad salutez. In aia
g tua reposuit omnia anime psidia de9 tu9
h ille. Hec fides est ad tria scz ad deuz vt illi
reuerentiā exhibeas: ad teipm vt te imma-
culatum facias: ad pximū vt ipm nō decipi
as. Angelus autem in hac custodia facit vt
anima vtēs vbis ad quod instituta sūt me-
reat. Unde Augu. Enchiridion vt habetur
xxij. q. ij. c. Is aūt dicit sic. Et vtiq vba ppt
ea sunt instituta nō vt p ea se inuicē homies
fallant. sed vt eis quisq in alterius notitiaz
cogitationes suas pferat. Uerbis g vti ad
fallaciam nō ad quod sunt instituta pctm ē.
h ibi. Ecce ciuitas iustitie optime mu
nita. Est aūt circūcincta muro inexpugnabi
li. s. silentio. De quo dr Esa. xxxij. Erit opus
iustitie pax z cultus iustitie silentiū. z. xxx. c.
dr sic. In silentio z in spe erit fortitudo nra
Et Jacobi pmo dr sic. Si quis putat se reli
giosum esse nō refrenans linguā suam. h se
ducens cor suū: huius vana est religio. Sup
isto muro est vnus angelus qui custodit eū
vt scz anima obseruet silentium z taciturnita
tem pterq in tribus casibus. Primo in pec
cati confessione. vt habet de pnia dist. pma
. §. taciturnitas vbi dr sic. Taciturnitas pec
cati ex superbia nascitur cordis. Ideo enim
peccatum suum quisq celare desiderat ne ii
quitas sua alijs manifesta fiat ne talis repu
tetur apud homines foris qualem se iam
dudum exhibuit diuino conspectui quod ex
fonte superbie nasci nulli dubium est. Spēs
em superbie est se velle iustum videri q pecca
tor est atq hypocrita conuincitur qui ad imi
tationem pmorum parentum vel tergiuer-
satione vborum peccata sua leuigare contē
dit vel sicut cayn peccatum suū reticēdo pe-
nitus supprimere querit. Ubi aūt supbia re
gnat vel hypocrisis humilitas locuz habere
non valet. Sine humilitate vo alicui veniaz
sperare non lz. nec ergo vbi est taciturnitas
confessionis venia speranda est criminis: h
ibi. Secūdo in veritatis defensione. Unde
Aug. ad casulanum. vt habet. xi. q. iij. c. quis
quis dicit sic. Quisquis metu cuiuslibet pote
statis veritatem occultat: iram dei sup se p-
uocat. quia magis timet hominē q deum.
Uterq enim reus est z qui veritatem occul
tat et qui mendaciuz dicit. quia z ille pdesse
nō vult. z iste nocere desiderat: hec ibi. Et io
hānes crisostomus vt habet eadem. q. c. no
lite timere dicit sic. Nolite timere eos qui oc
cidunt corpus ne forte pter timorē mortis
nō libere dicatis quod audistis nec fiducia-
liter predicetis omnibus quod in aure soli
audistis. Sicut g ex his vbis ostēdit nō so-
luz ille pditor est vitatis qui transgrediens
veritatē pveritate palam mendaciū loquit:
h etiā ille qui nō libere vitatē pnūciat quaz
libere pnunciare opz aut nō libere vitatem
defendit quam libere defendere cōuenit pdi
tor est vitatis. Nam sicut sacerdos debitor ē
vt vitatē quā audiuit libere pdicet: sic laicus
debitor est vt vitatem quā audiuit a sacerdo
tibus platam quidē in scripturis dedendat
fiducialr qd si non fecerit pdidit veritatem.
Corde em credit ad iustitiam ore autem fit

confessio ad salutē: hec ibi. Tertio in subditorum correctione ꝓpť quod ꝑlatus canis mut⁹ dr: vt dr dist. in. xliij. c. sit rector ⁊c. Tūc angelus dñi exhortať aīam dicens posside ḡ cum timore silentij quietē ⁊ nulla tibi nocebunt iacula inimici. Quies diuino timori cōiuncta currus igneus est possessorē suū in celū eleuans. ꝑsuadeat hoc tibi ꝓpheta helyas qui dilexit quietē ac timorē dei assumpt⁹ qꝫ est in celuz. Quies enī silentij est murus atqꝫ munitio certare volentiū ꝓpter regnuz celoꝝ hec pars optima quam elegit sibi maria q̄ nō auferetur ab ea. Itaqꝫ sume armaturam vt certamen bonū certare valeas et conculcare oēm ꝟtutem inimici vt libereris a ventura ira ⁊ inuenias grām ⁊ miam añ conspectū xp̄i dilectissimi sponsi tui. Sed vt dicit petrus rauēnas sup illud. Ductus est iesus in desertum ⁊c. Dyabolus mali auctor: nequitie origo: rerū hostis. corruptor seculi: hoīs semp inimicus: ille laqueos tendit: lapsus parat: foueas fodit: stimulat corda: pungit aīas: cogitatiōes suggerit: ⁊ īmittit iras: dat odio ꝟtutes: vitia addit: errores serit: discordias nutrit: pacē turbat: affect⁹ dissipat: humana violat: diuina temptat: h̄ ille. Ideo nitiť expugnare hanc ciuitatē anime ꝑ peccatum lingue quo vtiť tanq̄ gladio. Eccli. xxviij. Lingua tertia multos cōmouit ⁊ dispsit illos a gente in gētē. Ciuitates muratas diuitū destruxit: ⁊ domos magnatoꝝ effodit Virtutes populoꝝ cōcidit: ⁊ gentes fortes dissoluit. Lingua tertia mulieres viratas eiecit ⁊ ꝑuauit illas laboribus suis. Qui respicit illam nō habebit requiē nec hēbit amicū in quo requiescat. Flagelli plaga liuorē facit plaga aūt lingue cōminuet ossa. Multi ceciderūt in ore gladij: sed nō sic quō qui interierunt ꝑ linguā suā: hec ibi. Et qr ista ciuitas ē in quadro posita. ideo dyabolus vt liberius eā expugnet: instruit sexdecim castra. i. bastias fortes. Et in omni quadro ponit q̄ttuor bastias seu castra ⁊ munit ista castra mul[ti]s demonibus vt iaculent aīam diuersis sagit[tis] et feriant ⁊ vincāt eā. M ¶ Primū castruz et bastia vocať lingua dyabolica ⁊ fallax. s. mēdax que ideo dr dyabolica. qr dyabolus semp est mēdax ⁊ cū nō astringiť a deo de peccatis loquiť ⁊ mēdacia loquitur. Joh. viij. Mendax est ⁊ pr̄ eius. s. hoīs mēdacis. q̄a homo mēdax est filius dyaboli imitatione. Joh. viij. Vos ex pr̄e dyabolo estis. In hoc castro est maxima multitudo demonū q̄ cōtra arcem sagittāt veritatis. Prima sagitta est mendaciū officiosum quod nulli obest: s; magis ꝓdest. Ista sagitta vulnerate sunt obstetrices egypti: vt hr̄ exo. i. de quibus dicit sanctus thomas. ij. ij. q. c. iiij. arti. iij. Ad secūdū dicendū ꝙ obstetrices nō sunt remūerate ꝑ mendacio sed ꝑ timore dei ⁊ beniuolentia ex qua ꝓcessit mendaciū. vnde signāter dr exo. i. Et qr timuerūt obstetrices deuz edificauit eis domos. Mendaciū ꝟo postea secutū nō fuit meritoriū: hec ille. Etiā ꝓpter mendaciū punite sunt qr remuneratio celestis hītationis in terrenā hītationē declinauit. vt dicit greg. sup illo ꝟbo Exodi allegato supius. ḡ ⁊c. Scđa sagitta est mendaciū iocosum. s. causa cōplacendi vel iocandi vel tribulatuz subleuādi. Ista sagitta vulnerata fuit raab meretrix que mētita est vt exploratores filioꝝ israel a tribulatione subleuaret vt dr Josue. vi. que remunerationē tꝑalem accepit qr ceteris cesis illesa exiuit a hierico vt pꝫ. Tertia sagitta est mendaciū ꝑniciosū scꝫ mentiēdo cū damno vnius ⁊ vtilitate alterius. vel cuz damno aliquoꝝ sine vtilitate alioꝝ. Ista sagitta vulnerati sunt adā ⁊ eua qñ dyabolus dixit. nequaq̄ moriemini: sed eritis sicut dij scientes. i. exꝑientes bonum ⁊ malū vt dr geñ. iij. vt satis pꝫ. Quarta sagitta est mendaciū libidinosum: qr sic delectať quis mentiri sicut luxuriosus in libidinosis vnde ph̄s. iiij. Ethi. dicit sic. ꝙ mēdax eo ꝙ talis est s̄m habitum ip̄o mēdacio gaudet. Ista sagitta vulnerati fuerūt ꝓphete mēdaces qui suaserūt achab vt iret ad pugnam ⁊ haberet victoriā. qui tñ fuit vulneratus ad mortē. iij. Reg. xxij. Etiā vulnerati fuerunt alij ꝓphete tꝑe hieremie. de q̄bus dr Hiere. xiiij. Falso ꝓph̄e vaticinā̄ť in noīe meo visionem mendacē ⁊ diuinationē fraudulentaz ⁊ seductionē cordis sui ꝓphetant vobis: hec ibi. etiam multi alij vulnerati sunt ⁊c. vt pꝫ. Quinta sagitta est mendaciū venenosuz. s. mētiendo ꝯ sanctā fidē ⁊ catholicā scripturā et ꝯ spm̄ sanctū. Ista sagitta vulnerati fuerunt ananias ⁊ saphyra vxor ei⁹ ꝯtra quos dicit petrus anania. Cur tēptauit sathanas cor tuū mentiri te spūi sancto ⁊c. Actuuz. v.
N ¶ Secundū castrū et bastia est lingua audax ⁊ sacrilega. s. ꝑiurantis. vnde hiero. sup hieremiā vt habeť. ij. ij. q. ij. c. aīaduertendū est ꝙ iusiurandū hos habeat comites. veritatem iudiciū ⁊ iustitiā: si ista defuerūt neq̄q̄ iuramentū erit sed ꝑiuriū. hec ibi. In hac

bastia est multitudo demonũ qui sagittãt ꝯ
arcem ꝟitatis multiplicibus sagittis morti-
feris. ¶ Prima sagitta est iuramentũ de ve-
ritate ignota: ⁊ hoc est ꝓhibitũ vt hiero. dicit
in ep̄la ad celantiam. Mentiri atq̧ iurare
lingua tua prorsus ignoret tantusq̧ in te sit
veritatis amor: vt quicq̄d dixeris iuratũ pu
tes: h̄ ille. Jsta sagitta vulneratꝰ fuit dauid
qui audita parabola de hoīe qui tulerat ouē
paupis. Jurauit ꝙ ouem in quadruplo red
deret ⁊ filius mortis eēt. ij. Reg. xij. Et tñ
ignorauit quid diceret. ¶ Scd̄a sagitta ē iu
ramentũ de falsitate nota de quo dicit aug.
de ꝟbis apl̄i ſmone. xviij. vt habet̃. xxij. q. ij.
c. homīes sic. Aliquis scit falsum esse ⁊ dicit
verũ eē ⁊ iurat tãq̄ verũ sit quod scit falsuȝ
esse. Uidete ꝙ̄ ista sit detestanda belua: ⁊ de
rebus humanis exterminãda: hec ille. Jsta
sagitta vulneratus est petrus mentiēdo se
xp̄m nullatenus cognouisse quã falsitatem
confirmauit iuramēto: vt d̄r Matthei. xxvi
¶ Tertia sagitta est iuramentũ sine n̄citate
scȝ extra iudiciũ. vnde hiero. vt habet̃. xxij. q.
p̄ma. c. habemus. dicit sic. Habemus ī lege
dei scriptum. Non ꝑiurabis in nomine meo
nec pollues nomen dei in vanũ. Jdeoq̧ ad-
monēdi sunt om̄s vt diligēter caueant ꝑiuri
um nō solum in altari seu in sanctorum reli
quijs: sed etiã in cõmuni loquela. h̄ ille. Jsta
sagitta vulneratus fuit herodes q̄ male iura
uit ⁊ pessime ſuauit iuramentũ. s. dare salta
trici quicq̄d peteret cũ cõcessit ei caput iohã-
nis baptiste vt d̄r marci. vi. ¶ Quarta sagit
ta est iuramentũ de veritate in iudicio: s̄ nõ
zelo iustitie sed ex odio vel alia passione ⁊ h̄
est ꝓhibitũ vt habet̃. iiij. q. iij. §. Jtem si q̄s.
Jsta sagitta vulnerati fuerũt isti duo testes
q̄ suis mēdacibus assertionibus ⁊ iuramēt̄
scȝ asserētes blasphemasse deũ naboth virũ
iustũ fecerũt eũ lapidari. vt d̄r. iij. Reg. xxi.
Etiã illi duo senes sacerdotes vulnerati fue
rũt ista sagitta. q̄ñ testioniũ falsum iuramē
to firmauerũt cõtra susannã. vt d̄r Dañ. xiij.
¶ Quinta sagitta est iuramentũ ꝑ creaturã
nõ referēdo in creatorē siue de p̄terito vt iu
ramētũ assertoriũ siue de p̄n̄ti aut de futuro
vt iuramentũ ꝓmissoriũ. Unde hiero. super
Mattheũ vt habet̃. xxij. q. i. c. ꝯsidera dic̄ sic
Considera ꝙ saluator nõ ꝑ deũ iurare ꝓhi-
buit sed ꝑ celũ ⁊ terrã ⁊ ꝑ hierosolymam et
per caput tuũ. ⁊ hoc quasi ꝑuulis fuerat con
cessum lege vt quõ victimas deo īmolabãt:
ne eas immolarēt ydolis. sic iurare ꝑmitte-
renť in deũ non ꝙ recte hoc facerent: sed ꝙ
melius esset deo id exhibere ꝙ̄ demonijs: h̄
ille. Jsta sagitta vulneratus fuit nabuchodo
nosor rex q̄ iurauit ꝑ thronũ suũ ꝙ vindica
ret se de filijs israel vt d̄r Judith. i. ¶ Ter
tium castrũ ⁊ bastia est lingua ambitiosa de
qua dicit berñ. in ſmone. xl. sic. Ambitio sub
tile malũ: secretum virus: pestis occulta: doli
artifex: mater hypocrisis: liuoris parēs: vitio
rum origo: tinea sanctitatꝫ: excecatrix cordi-
um: ex remedijs morbos creans: ex medici-
na lãguorē. Jn hac bastia est maxima mul-
titudo demonũ sagittantiũ ꝯ arcem ꝟitatis
multiplicibus sagittis. Prima sagitta est cõ
tentio. s. cũ clamore defendēdo ꝟitatem. vel
quod deterius est ꝟitatem impugnãdo aut
falsitatem defensando. Unde ambro. lib. de
patriarchis dicit sic. Est impugnatõ ꝟitatis
cũ confidētia clamoris. Jsta sagitta vulne-
rati sunt pharisei ⁊ saducei. Cum Paulus
disputasset cum eis de ꝟitate resurrectionis
mortuoꝝ. vt habet̃ actuũ. xxiij. ¶ Scd̄a sa-
gitta est iactãtia scȝ cũ aliq̄s laudat se ⁊ sua
ad inanē gl̄iam: aliq̄ñ cũ ꝟitate: aliq̄ñ cũ mē
dacio: aliq̄ñ cũ dep̄ssione alioꝝ nõ solum ꝓ-
rumpendo in ꝓp̄am laudē. s̄ ēt in alioruȝ vi
tuperium ⁊ ꝯfusionē. Unde Aug. lib. de ꝟa
innocētia. c. ccclxxxviij dicit sic. De diuitijs ⁊
honoribꝰ ⁊ maioꝝ nobilitate te iactas ⁊ exal
tas ō p̄ria ⁊ pulchritudīe corꝑis ⁊ honoribꝰ
q̄ tibi ab hoībꝰ deferunť. Respice teip̄m q̄r
mortalis es ⁊ in terrã ibis ⁊c. Jsta sagitta
vulneratus fuit phariseus q̄ ingressus tem-
plũ dixit. Gr̄as ago tibi dñe q̄r nõ suȝ sicut
ceteri hoīm: vt d̄r Luce. xviij. ¶ Tertia sagit
ta est arrogãtia. s. cũ aliquis maiora dicit de
se ꝙ̄ sint lȝ aliqualia fuerint. Unde greg. in
moralibus. lib. xxiij. parte. v. c. xij. vt h̄r disti.
xlvi. dicit sic. Hoc habet ꝓprium doctrina ar
rogantiũ vt humil̄r nesciant inferre q̄d sen-
tiunt ⁊ docent: ⁊ ea que sapiũt recte. etiaȝ re
cte nequeũt ministrare. Et Jsidorus li. ethi
mologiarũ dicit sic. Arrogãtia ē animi mo
tus quo quisq̧ mouet̃ ad iactandũ se habe
re quod nõ habet. Et grego. moral. dicit sic.
quattuor sunt sp̄ēs q̄bus omnis tumor ar-
rogantie demonstrat̃. s. cum bonũ aut a se-
ipsis habere se estimãt. aut si sibi datũ de su
per credũt ꝑ suis se accepisse meritis putant
aut cum certe iactant se habere quod nõ ha
beant: aut despectis ceteris singulariter vide
ri appetunt se habere quod habent: hec ille.
Jsta sagitta vulnerati fuerũt aaron ⁊ maria

qui supbe ⁊ arrogāter dixerūt. Num p soluz
moysen locutus est dñs. Nōne ⁊ nobis silr
est locutus. vt habet Nume. xij. ecce arrogā
tia eoꝝ. Quarta sagitta est extollētia. s. cum
quis laudat se sup alios vt maiorē gl'iam in
de acquirat. vnde cassiodorus in ep'la dicit
sic. Familiare est hoībus extolli. cū bene de
se cognouerit estimari. Ista sagitta fuit vul
neratus nichanor. Nam dicētibus iudeis ē
deus viuēs potēs in celo qui iussit celebrari
septimū diem. Rñdit nichanor. Et ego po-
tens sum sup terrā q̄ inpo sumi arma. ij. ma
cha. xv. Quinta sagitta est yronia. s. cū aliq̄s
minora de se dicit ꝙ sint aut bona que in se
sunt negādo aut vitiosa de se affirmādo. ⁊ h°
vt acquirat laudē et gl'iaz mundanā. Unde
Aug. de v̄bis ap'li vt habet. xxij. q. ij. ca. cuz
humilitatis causa mētiris si nō eras pecca-
tor anteꝙ mētireris mētiendo efficeris qd̄
vitaueras. Ueritas in te nō est nisi te ita di-
xeris pctōrē vt etiā esse cognoscas. veritas
aūt ip̄a est vt quod est dicas. Nam quomō
est humilitas vbi regnat falsitas: h̄ ille. Ista
sagitta vulnerata fuit michol vxor dauid q̄
cuz ex magna deuotione saltasset corā arca
dñi audiuit ab ea ironice loquēte. ꝙ glorio-
sus fuit hodie rex israel. ij. Reguz. xvi. ¶ P
Quartū castrū ⁊ bastia est lingua dētosa si-
milis lingue tinche vel carpionis habentiuz
dentes sup linguā. vbi alia aīalia ⁊ pisces ha
bent in maxillis. vnde iudas in ep'la sua dic̄
Istis pcella tenebrarū in eternū s̄uata ē. p
phetauit aūt ⁊ de his septimus ab Adam.
Enoch dicens. Ecce venit dñs in sanctꝫ mi-
libus suis facere iudiciū ꝯ oīes ⁊ arguere
oīs impios de oībus opibus suis impieta
tis eoꝝ q̄bus impie egerūt ⁊ de oībus duris
que locuti sunt ꝯ eum pctōres impij. Hij sūt
murmuratores querulosi s̄m desideria sua
ambulātes ⁊ os illoꝝ loquit supbiam: h̄ ille
In hoc castro ⁊ bastia est maxima multitu
do demonū sagittantiū contra arcē v̄itatis.
Prima sagitta est murmurare contra bonū
scz cōtra opa dei atq̄ iudicia eius. Cū aliq̄s
vult deuz iudicare dicēs. quare facit mihi h°
malū ⁊ nō illi. quare illi confert bona ⁊ alijs
magis ꝙ mihi: ⁊ ita murmurat de infirmita
te: de pauptate: de tp̄is importunitate: de ma-
lorum pspitate: ⁊ bonoꝝ aduersitate. vnde
Greg. in quadā homelia dicit sic. Perfecte
aduersarius vincit qn̄ mēs nostra in tēpta
menta eius ad delectationē atq̄ consensuz
nō trahit ⁊ inter cōtumelias pximi ab odio
custodit: ⁊ inter flagella dei a murmuratōe
compescit: hec ille. Ista sagitta vulnerati fu
erāt moyses ⁊ filij israel q̄ murmurauerunt
ad aquā ꝯdictōis. vt d̄r nūe. xx. Scd̄a sagit
ta est diminuē bonū cū aliq̄s audit quēpiā
laudari de bono: ita apte ꝙ n̄ p̄t negari tūc
dētib⁹ diminuit dicens. O forte non est tm̄
ꝙtum d̄r nec forte fit ita bono animo recta
intētione ⁊ similia. vnde Hiero. sup osee dic̄
sic. Nihil tam facile ꝙ ociosum ⁊ dormiētez
de alioꝝ labore ⁊ vigilijs disputare. Ista sa
gitta vulnerati fuerūt opari murmurantes
contra p̄remfamilias q̄ modico tp̄e laborā
tibus fuit largus. Mat. xx. Tertia sagitta ē
puertere bonū in malū. s. cū aliquis dicit vi
rum humilē: virum elemosinariū: virum in-
dulgentem: virum abstinentē: virum castū:
virum increpantē vitia: virum corripientem
pximuz esse hypocritā. vnde Bernardus in
quodā s̄mone dicit sic. Si paupes obloquē
tes vilem te reputāt ⁊ abiectū. si diues: am-
bitiosum cupidū ⁊ auarū. si affabilis: dissolu
tum. si p̄dicator vel doctor: honoris ⁊ huma
ni fauoris quesitorē. si taces: inutilem. si ieiu
nas: hypocritā. si comedis voratorē: hec ille.
Ista sagitta vulnerati fuerūt p̄ncipes sacer-
dotum q̄ audiētes pueros clamātes. Osan
na filio dauid murmurabāt ꝯ xp̄m. Lu. xix.
Quarta sagitta est detractio. s. cum aliquis
obloquit de homine in absentia ei⁹ hincinde
famā eius diminuēdo ⁊ qui p bonam famā
viuit in mētib⁹ hominū suis dētibus occidit
et mactat occulte ⁊ publice de multis oblo-
quēdo: nō tm̄ in cōspectu eius. vnde cassiodo
rus sup p̄s dicit sic. Dentes dicti sunt a de-
mendo: ideo pulchre lingue detrahentiū dē-
tes vocant: quia sicut dentes illoꝝ ciboruz
partes demūt: ita ⁊ isti hoīm opiniones cor
rodūt: hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerūt
principes qui detraxerūt dauid apud achis.
p̄mi Reg. xxix. Etiam p̄ncipes popl'i detra
xerunt hieremie apud sedechiā regem vt d̄r
Hiere. xxxviij. ⁊ hoc fuit pp̄ter inuidiā vt pz
Quinta sagitta est infamia. s. cū aliq̄s pctā
occulta pximi manifestat multis qui nescie-
bāt. vnde talis assimilat scabronibus q̄ sem
per morant in fecibus ⁊ stercoribus de qui
bus d̄r Exo. xxiij. Cunctoꝝ inimicoꝝ tuoruz
coram te terga vertam emittens scabrones
p̄us. Ista sagitta fuit vulneratus Symon
p̄positus templi qui suis malis relatōnibus
fecit templū spoliari. ij. Machab. iij. vt satis
patet. Sexta sagitta est criminatio. scz cum

aliquis ex seipõ falsum crimen imponit ꝑri-
mo vel quod false impositū est cito credit et
subito illud disseminat in auribus multorū.
Iste assimilat̃ illi bestie de qua dr̃ Dañ.vij.
que similis erat vrso ⁊ habebat tres ordies
dentium quia talis criminator tribus mõis
lacerat homines.s. falsa crimina imponẽdo:
false imposita cito credendo: ⁊ alioꝝ pctã in
auribus multorum seminando. Ista sagitta
fuit vulnerata arseneth dña ioseph q̃ apud
virum suū falso imposuit ioseph ꝙ voluiss͛
eam oppĩmere. Geñ.xxxix. Et sic pȝ primū
bellum. ¶ Contra arcem discretionis
que est in scdõ quadro ciuitatis iustitie eri-
git dyabolus quattuor alia castra ⁊ bastias
vt expugnet hanc ciuitatẽ ⁊ munit istas ba
stias sagittis ⁊c. ¶ Primū castrū ⁊ bastia ꝯ̃
arcem discretionis est lingua scandalosa. vñ
Hiero. sup illud Matth. Necesse est vt veni
ant scandala dicit sic. Sicut necesse est ignẽ
calere ⁊ niuẽ frigere: ita necesse est vt iniqui-
tas mũdi erroribus plena scandala generet
⁊ pariat. Perfectoꝝ v̓o charitas pietatꝭ ope-
ribus luceat: hec ille. In hac bastia est maxi-
ma multitudo demonũ sagittantiũ mĺtiplr̃
Prima sagitta est multiloquiũ in quo nõ de-
est pctm̃ maxime cũ homo nõ possit omnia
v̓ba sua cum statera rõnis ponderare preci-
pue loquẽdo de factis alienis. vnde ambro.
lib. ꝑmo de officijs dicit sic. Alliga sermonẽ
tuum ne luxuriet ne lasciuiat multiloquium
peccata sibi colligit sit restrictior ⁊ ripis coer-
ceatur cito lutum colligit amnis exundans:
iugũ sit v̓bis tuis ⁊ statera atq̃ mensura vt
sit ꝗ̃uitas in sensu: in s̄mõe pondus: atq̃ in
v̓bis modus: hec ille. Ista sagitta vulnera-
ta fuit rachel q̃ dixit iacob. da mihi liberos: q̃
si in eius ptãte foret. geñ.xxx. Scdã sagitta
est vaniloquiũ.s. loquẽdo v̓ba ociosa ad nul-
lius vtilitatẽ loquẽdo de vanitatibus mũdi
cum ꝑditione temporis cum risibus ⁊ disso-
lutis gestibus sicut hystriões ⁊ ioculatores
vnde Hugo lib.ij. de anima dicit sic. Vanus
s̄mo vane conscie est index. Mores eñ ho-
minis lingua pandit ⁊ qualis s̄mo oñditur
talis animus approbat̃. Qm̃ ex abundãtia
cordis os loquit̃. Sermo vanus nõ erit abs-
q̃ iudicio: qui ab omni statu rectitudinis de-
pereunt: qui ꝑ vana v̓ba dilabunt̃: h̓ ille. Ista
sagitta vulnerata fuit samaritana añq̃ xp̃z
cognosceret vt habet̃ Ioh̓.vi. Tertia sagit-
ta est stultiloquiũ loquendo v̓ba scurrilia si-
ne rõne sine dei timore quasi fatui ⁊ amẽtes
non habendo respectum ad ꝓ̃pam ꝑsonam
dignitatem: officium: nõ ad tempus: nõ ad
horam: non ad locum deuotionis: nõ haben-
do respectum: ad astantes coram quibus lo-
quit̃: quia se inhonestat ⁊ p̃bet malũ exem-
plum. vnde Hieronymus sup Mattheum
libro ꝑ̊mo dicit sic. Qui scurrilia recitat ⁊ ca-
chĩnis ora dissoluit ⁊ aliquid turpitudinis ꝓ-
fert non ociosis v̓bis sed criminosis re⁹eit.
hec ille. Ista sagitta vulnerata fuit vxor iob
que quasi vna de stultis mulieribus locuta
est: vt habet̃ Iob secũdo. Quarta sagitta est
turpiloquiũ loquendo de turpibus factis de
inhonestatibus maxime ꝑtinẽtibus ad car-
nalitatem ꝓpter que loquẽtes ⁊ audiẽtes ꝓ-
uocantur ad luxuriam. tanto grauius peccã-
tes quãto magis assuescũt. et quãto plures
inficiunt et quãto habent intentionem ma-
gis corruptam. vnde Ambrosius libro de v̓-
ginitate. Ingreditur mors per ostium tuum
si falsum loqueris: si turpiter: si ꝓcaciter. Ista
sagitta vulneratus fuit Amon turpiter lo-
quens sorori sue, secũdi Regum.xiij. Quin-
ta sagitta fuit sermo nepharius loquendo
de tam inhonestis ⁊ occultis ꝙ non licet di-
cere immo nec cogitare sine magna verecũ-
dia et rubore. vnde Ephesios quinto dicitur
Turpitudo aut scurrilitas nec nominet̃ in
vobis sicut decet sanctos dei. Ista sagitta
vulneratus fuit hisboseth qui respondit Ab-
ner ꝙ fuerat ad concubinas ingressus qui
ambo occisi sunt vt habetur.ij. Reg.iij. R
¶ Secundũ castrum ⁊ bastia est lingua ne-
quissima que loquitur contra legem: contra
iustitiam: contra equitatẽ: contra pupillos ⁊
orphanos: viduas: pauperes: ⁊ iustos. vnde
Beda super illud Prouerb. statera dolosa
⁊c. dicit sic. Statera dolosa non solũ in men-
suratione pecunie: sed etiam in iudiciaria dis-
cretione tenetur. Qui enim aliter cãm pau-
peris aliter potentis: aliter sodalis: aliter an-
dit ignoti: statera librat dolosa ⁊ iniq̃: h̓ ille.
In hac bastia est maxima multitudo demo-
num sagittantiũ contra arcem discretionis
Prima sagitta est calumnia. scilicet de falso
in iudicio accusando. Unde. ff. de abolitio-
nibus criminũ accusatorum ⁊ allegatur. se-
cunda. q. iij. c. si quem penituerit. §. notandũ
quoq̃ ⁊c. dicitur sic. Temeritas tribus mo-
dis detegitur ⁊ tribus penis subijcitur: aut
eñ calumniant̃: aut ꝑuaricant̃: aut tergiuer-
sant̃. Calũniari ẽ falsa crimĩa intẽdere. Pre-
uaricari v̓o crimĩa abscõdere. Tergiũsari in

vniuersum ab accusatione desistere. hec ibi.
Ista sagitta vulnerati fuerẽt ꝑncipes ⁊ satra-
pe darij regis ꝑsarũ q̃ falso accusauerũt da-
nielem. vt dr̃ Dañ. vi. ⁊. xiiij. vt satis ptꝫ. Se
cũda sagitta est testimoniũ falsum ꝯ deum ꝯ
cõscientiã ꝯ veritatẽ ⁊ hoc sciẽter. vñ Isid.
de summo bono lib. iij. vt habet̃ ex̃ de crimie
falsi. ca. i. dicit sic. Falsidicus testis trib⁹ est
ꝑsonis obnoxius. ꝑmo deo cui⁹ ꝑñtiam pe
ierando ꝯtẽnit. secũdo iudici quẽ mentiẽdo
fallit. tertio innocenti quẽ falso testimonio
ledit. hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerunt
iudei q̃ falsum testimoniũ dixerunt ꝯ iesum
vt dicit̃. Math. xxvi. Etiã duo falsi testes lo
quẽtes ꝯ stephanũ, vt habet̃. Act. vi. Tertia
sagitta est aduocatio ⁊ ꝓcuratio ex ꝑuerso
intellectu legis ⁊ iuris. Unde Berñ. lib. de
cõsideratiõe ad eugeniũ papã dicit sic. Mi-
ror quõ religiose aures tue audire sustinent
hmõi disputationes aduocatoꝝ ⁊ pugnas
v̾boꝝ cũ mag̃ ad subũsionẽ q̃ȝ inuẽtõeꝫ fa
ciant veritatis. nihil em̃ ita absq̃ȝ labore ma
nifestam oñdit veritatẽ ⁊ facit sicut breuis
fidelis ⁊ ꝑua narratio. Precide g̃ linguas
vaniloquas ⁊ labia dolosa claude. Hij sunt
q̃ linguas suas docuerunt loq̃ mendaciũ. lo
qui grandia cũ operãt̃ exigua. diserti aduer-
sus iusticiã, eruditi ꝓ falsitate: sapiẽtes vt fa
ciant male. bene aũt facere nescierũt. loquẽ-
tes vt impugnãt verũ. hec ille. Ista sagitta
vl̃nerat⁹ fuit demosthenes, de q̊ dic̃ Melynã
dus. Demosthenes cũ aristodemũ actoreꝫ
fabularũ interrogasset q̃ȝtum mercedis vt
ageret accepisset ⁊ respondisset talentũ. At
ego demosthenes ait plus accepi vt tacerẽ:
ita causidicoꝝ lingua dãnifica est nisi eaꝫ vt
dici solet funibus argenteis vincias. hec ille
Quarta sagitta est stipulatio in s̃nĩa iniqua
scienter. vñ Petrus rauẽnas in quodam ser
mone dicit sic. Hij sunt martyres seculi: mũ-
di ꝓfessores: discipuli curie terrestris. mili-
tes dyaboli. Per multas siq̃dem tribulatio
nes intrant iusti in regnũ celoꝝ. Hij vero ꝑ
multas tribulationes merent̃ infernũ. h̃ ille
Ista sagitta vulneratus fuit q̃dam q̃ falsam
confecit scripturã. vt habet̃ ex̃ de fide instru
mẽtoꝝ. ca. inter dilectos. Quinta sagitta est
malignitas s̃nĩe ꝓmulgate per iudiciũ suspi
ciosum vsurpatũ ꝑuersum. vñ Isido. lib. de
sũmo bono dicit sic. Sepe iudices praui cu-
piditatis cã: aut differũt aut ꝑuertunt iudi-
cium nec finiunt cepta partiũ negocia quo-
vsq̃ȝ eoꝝ q̃ causant̃ exhauriant marsupia. h̃
ille. Ista sagitta vulnerati fuerunt scribe ⁊
pharisei qui cõscripserũt noua mãdata ꝯtra
mãdata leg̃. ꝯ quos dicit xp̃s. Quare ⁊ vos
transgredimini mãdata dei ꝓpter traditio-
nes vestras. Math. xv. D ¶ Tertium ca-
strũ ⁊ bastia est lingua stultissima: scꝫ fatue
vouentiũ. vñ Hiero. tractans illud. Iudic.
xi. de yepte qd̃ votũ vouit ⁊c̃. dicit sic. In vo
uẽdo fuit stultus q̃ discretionẽ nõ adhibuit:
⁊ in reddendo impius q̃ ꝑsoluit. In hac ba-
stia est maxima multitudo demonũ sagittã-
tium. Prima sagitta est vouere vana: scꝫ nõ
comedere de capite vel alio mẽbro aĩalis vel
piscis. vñ Aug̃. ser. vi. de natiuitate dñi dicit
sic. Sunt multi q̃ vouẽt alius oleuꝫ: alius ce
rã ad luminaria noctis: alius vt vinuꝫ ꝑ ali-
quos ãnos non bibat: alius vt ieiunia certo
tẽpore faciat: alius vt carnes non comedat
non istud votum optimũ nec perfectũ: non
hoc eligit deus: sed illud qd̃ in te redemit: h̃
est aĩaꝫ tuã. hec ille. Ista sagitta vulneratus
fuit yepte qñ ꝓmisit imolare qd̃ sibi primo
occurreret. Iudic. xi. Fuit em̃ votum indiscre
tum ⁊ vanũ, vt pꝫ. Secũda sagitta est voue
re bona vano fine puta vt habeat pulchros
capillos vt sit sana in die festo vel die tripu
dij: vt habeat somniũ de amasio suo. vt sciat
quis dꝫ esse maritus suus. vñ Isido. lib. ij. vt
habet̃. xxij. q. iiij. c. in malis. dicit sic. In ma-
lis ꝓmissis rescinde fidẽ: in turpi voto muta
decretum: qd̃ incaute vouisti non facias. im
pia est ꝓmissio que scelere adimpletur. hec
ibi. Ista sagitta vulnerata fuit dyna filia ia-
cob que volens videre mulieres regionis il
lius capta fuit ⁊ vi oppressa vt diffuse dicit̃
Geñ. xxxiiij. Tertia sagitta ẽ vouere ĩmane
⁊ credule. s. petere a deo mala ꝯ ꝓximũ. vñ
Beda homel. xliij. vt hẽt̃. xxij. q. iiij. c. si aliq̃d
dicit sic. Si aliq̃d forte nos incauti⁹ iurare
cõtigerit qd̃ q̃dem obseruatũ maiorẽ vergat
in exitũ ⁊ peiorẽ: libere illud salubriori ꝯsilio
mutandũ decreuim⁹ ac magis instãte neces
sitate peierandũ nobis q̃ȝ ꝓ vitãdo ꝑiurio
in aliud crimen grauius esse diuertẽdũ. hec
ibi. Ista sagitta vuulnerat⁹ fuit absalon q̃ ꝓ
indiscreta ⁊ mala cã vouit volens rebellare
pr̃i suo. vt dr̃ ꝓlixe. ij. Reg̃. xv. Sexta sagit
ta est vouere maliciose: scꝫ v̾bo ꝓmittendo
⁊ corde nõ cõsentiendo in voto solẽni vel ꝑ-
uato. vñ Nicholaus pap. vt habet̃. xxvij. di.
decreti. ca. qd̃ interrogasti dicit sic. Qꝛ inter-
rogasti de femina que post obitũ mariti sui
sacrũ velamẽ sup caput suũ ĩposuit ⁊ finxit

se sub eodē velamie sctimonialē esse postea
vero ad nuptias redijt bonū mihi videt̃ qꝛ
p ypocrisim eccl'iasticā regulā cōturbare vo
luit ⁊ nō legitime in voto suo pmāsit pniaȝ
agat de illusione nephāda: ⁊ reuertat̃ ad id
qd̄ spospondit ⁊ in sacro ministerio pmane
at qd̄ inchoauit. h̄ ibi. Ista sagittā vulnera
tus fuit antiochus q̄ postq̄ꝫ percussus fuit a
dño plaga insanabili vouit se mirabilia fa
cturū ⁊ hoc ficte vt clare ptꝫ. ij. Machab. ix.
Quinta sagitta est vouere supstitiose scꝫ nō
ieiunare in quadragesima nō ire ad ecclesiā
nō signare se qñ vadit dormitū: nō confiteri
non dare elemosynā: nō subuenire pximo:
comedere carnes prima die quadragesime:
nō comedere carnes die pasche. vñ Cassio.
lib. iij. eplarū dicit sic. Bonū est q̄dē votū si
tm̄ ibi q̄d non āmisceat̃ aduersum. nam licet
vbiqꝫ deceat iusticiā custodiri in illis reb⁹ ma
xime q̄ diuinis obtutib⁹ offerūt̃ nec putem⁹
ignorare deū vnde accipiat si fraudatis obla
tionib⁹ acq̄escat. hec ille. Ista sagitta vulne
rati fuerūt impij iudei dicētes, deuotione de
uouem⁹ nos nihil gustare donec occidam⁹
paulū. Act. xxiij. ¶ Quartū castrum ⁊
bastia ē lingua patētissima q̄ nullū in se ab
sconditū reseruat secretū. ps. Sepulchrū pa
tens est guttur eoꝝ linguis suis dolose age
bāt. venenū aspidū sub labijs eoꝝ quoꝝ os
maledictione ⁊ amaritudine plenuȝ est. In
hac bastia ē maxima multitudo demonū sa
gittantiū. Prima sagitta ē reuelare secretū
celandū sua cōditione. Exēplum, quedā tibi
dicunt̃ q̄ licet non imponant̃ a loquēte vel
opante celāda: tm̄ tu debes celare scꝫ qñ con
scientia tua dictat q̄ꝫ reuelādo illa pōt inde
seq̄ aliqd̄ notabile malum: vtputa pctm̄ pxi
mi tui tibi soli notum. vt occulta infirmitas
hoīs vel mulieris si tu es medicus. vt delibe
rata in cōsilio si tu es cōsultor publicus vel
puatus. vt dispositio testamēti vel instrī nō
dū stipulati. si tu es notarius: vt cā tui princi
palis si tu es aduocatus vel pcurator. Etiā
si illam tanq̄ꝫ iniustā non vis defendere: vt
gesta ⁊ facta in domo. si tu es filiusfamilias
vt q̄rele amici tui de suo inimico. si tu es con
solator saltē audiendo, pximū tecū conferē
teȝ. vñ Ecci. xxvij. dꝛ sic. Qui denudat archa
na amici pdit fidem ⁊ non inueniet amicuȝ
ad animū suum. Dilige pximū ⁊ ꝯiungere
fide cū illo. h̄ ibi. Ista sagitta vulnerata fuit
vxor sansonis q̄ statim vt didicit ppositionē
a marito in dānuȝ ei⁹ alijs reuelauit. Judic.
xiiij. vt pꝫ. Secūda sagitta est reuelare secre
tum. vñ Ecci. xxvij. dꝛ sic. Denudare amici
mysteria desperatio est aīe infelicis. Ista sa
gitta vulnerata fuit dalila q̄ sciens vbi esset
fortitudo sansonis statiȝ reuelauit inimicis
Judic. xvi. Tertia sagitta ē reuelare secretuȝ
celandū sigillo vt om̄e qd̄ suscipis sub sigillo
cōfessionis ⁊ pnīe licet non sis cōfessor ⁊ cle
ricus. vñ Ecci. xxij. dꝛ sic. Est em̄ cōcordatio
excepto cōuicio ⁊ improperio ⁊ supbia ⁊ mi
sterij reuelatione ⁊ plaga dolosa in hijs oī
bus effugiet amicus. h̄ ibi. Ista sagitta vul
nerata fuit vxor thobie q̄ cum rixa ei cōuiciā
do rn̄dit vana facta est spes tua, Thobie. ij.
Quarta sagitta est reuelare secretū. vñ Pro
uerb. xxv. dꝛ sic. Que viderūt oculi tui ne p
feras in iurgio cito ne postea emendare nō
possis cū dehonestaueris amicū tuū. Causaȝ
tuā tracta cū amico tuo: ⁊ secretū cuȝ extra
neo ne reueles ne forte insultet tibi cū audi
erit ⁊ exprobare non cesset. hec ibi. Ista sa
gitta vulnerata fuit ancilla sarre que iuste
reprehēsa ab ea rn̄dit. amplius nō videam⁹
ex te filiū. Thob. iij. Quinta sagitta est reue
lare secretū celandū interptatiōe scꝫ cū extra
neus vult cōfiteri nec scit linguā nostrā nec
sacerdos suā tu aūt scis vtrāqꝫ ⁊ ab vtroqꝫ
es electus interps q̄cquid habes in ista in
terpretatione debes celare ⁊ nemini dicere.
vñ Augꝰ. in homel. de pnīa. vt habet̃. ij. q. i.
ca. si peccauerit dicit sic. Si solus nosti qꝛ pec
cauit ⁊ eū vis corā oīb⁹ arguere nō eris cor
rector erroris: sed pditor. Sic agamus ⁊ sic
agenduȝ est non solū qñ in nos peccat̃: sed
etiā qñ peccatur ab alio. vt ab alio nesciatur
hec ibi. Ista sagitta vulneratus fuit symon
phariseus q̄ pctā magdalene ceteris astāti
tibus reuelabat dicēs. Hic si esset pph̄a sci
ret vtiqꝫ q̄ ⁊ qualis est mulier ista. Luc. vij.
Sexta sagitta est reuelare secretū celanduȝ
sacramētali ꝯfessione q̄ nullo modo est reue
landa. Etiā si cōfessus daret tibi licētiā imo
si rogaret q̄ꝫ pctm̄ suuȝ manifestares alteri.
vñ Magr̄ sniarum lib. iiij. dist. xxi. ca. vlti. ⁊
habet̃ de pnīa dist. vi. ca. sacerdos. ante oīa
caueat ne de ijs q̄ cōfitent̃ ei pctā sua: alicui
recitet: non ppinquis: nō extraneis: neqꝫ qd̄
absit p aliquo scandalo. nam si hoc fecerit de
ponat̃ ⁊ oībus diebus vite sue ignominio
sus peregrinādo pergat. hec ibi. Ista sagitta
vulnerati fuerūt sacerdotes legis q̄ peccatū
adultere reuelauerūt corā oībus. vt habetur
Job. viij. ¶ Contra arcē prudentie q̄ est

In tertio quadro ciuitatis iusticie erigit dya
bolus q̃ttuoꝛ castra seu bastias fortissimas
quas munit diuersis sagittis ad feriendum
aĩaʒ humanã. Primũ castrũ ⁊ bastia est lin
gua dolosa: scʒ adulatoria. de qua Alanus
lib. de cõplanctu nature dicit sic. Huiꝰ pestis
pestilentia ꝑcutiunt ꝑncipũ laterales: pala-
tini canes: adulatiõis artifices: fabri laudis
figuli falsitatis. Hij sunt q̃ dolosa cõmenda
tionis tuba in diuitũ auribꝰ cytharisant qui
mellite adulationis fauos eructãt foras: qui
vt emũgant munera caput diuitis oleo adu
lationis inũgunt. ꝑlatoꝝ auribus plumaʒ
laudis subijciũt: q̃ ab eoꝝ pallijs aut fictitiũ
pulnerẽ excutiũt: aut vestẽ deplumãt. h̃ ille.
Cuiꝰ exẽplum ponit Seneca ep̃la. lx. dicens
sic. Alexander cũ in obsidione cuiusdã vrbis
occubuisset: ictu sagitte percussus: cum re-
presso sanguine sibi vulneris doloꝛ cresce-
ret ⁊ crꝰs obstupuisset coactus absistere.
omẽs inq̃t innuunt me esse iouis filium: sed
vulnus hoc hoĩem me esse clamat. ideʒ nos
faciamus. dicamus vos q̃dã dicitis me esse
prudentẽ: ego aũt video ꝙ multa inutilia cõ
cupiscã: nocitura optẽ. hec ille. In hac bastia
est mag̃ multitudo demonũ sagittãtiũ. Pri
ma sagitta est circũueniendo hoĩem. s. ꝑcu-
rando ꝙ ꝓrumpat in aliq̃d ṽbũ vt capias
ex oꝛe suo aliquod secretũ quo ipsum possis
accusare: sicut faciunt exploratores: q̃ male
dicunt de dñis ⁊ dñijs vt alios inducãt ad
male dicẽdũ cã accusandi eos. vñ Hugo de
sctõ victoꝛe dicit sic. Adulatoꝛ est amicus in
obsequio ⁊ verbo: hostis eñi in aĩo: cõptus
in ṽbo: turpis in facto: letus ad ꝓspera. fragi
lis ad aduersa: inflatus ad obseq̃a: anxius
ad obpꝛobꝛia: imoderatus ad gaudia: facilis
ad hũana difficilis ad honesta. hec ille. Ista
sagitta fuerũt vulnerati pharisei volentes ie
sum capere in sermone. Math. xxij. Secũda
sagitta est laudãdo hoĩem vt ipsuʒ decipias
Etiã si de veris ipsum laudes ⁊ h̃ qꝛ habes
intentionẽ coꝛruptã. vñ Cassiodorus sup il
lud ps. Oleum aũt pctõris dicit sic. Oleuʒ
pctõris est adulatio simulata verboꝝ q̃ adu
lationibus ⁊ blãdimentis mẽtes velut olei
pinguedo libenter ingrediẽs rigoꝛẽ ṽitatis
emollit: ⁊ ad noxias cogitatões amoris ficti
potius hortatione ꝑducit. h̃ ille. Ista sagitta
vulneratꝰ fuit absalon q̃ vt cãm in curia pa-
tris habentibus cõplaceret. cuilibet dicebat
videnť mihi sermones recti. vt h̃ť. ij. Reg.
xv. Tertia sagitta est laudãdo hoĩem de fal
so: scʒ de ṽtutibꝰ quoꝝ vicia sunt in eo ⁊ sunt
tibi manifesta. vñ Cassiodo. in quadã ep̃la
dicit sic. Adulatio blanda oĩbus applaudit
oĩbus salue dicit. ꝓdigos vocat liberales: a
uaros ⁊ sapiẽtes lasciuos: curiales garrulos
affabiles: obstinatos constãtes: pigros ma-
turos ⁊ q̃ues. h̃ sagitta leuiť volat. cito infi-
giť. h̃ ille. Ista sagitta vulnerati fuerũt consi
liarij regis assueri q̃ adulantes ei dixerũt. iu
sta est indignatio tua. Hester. i. Quarta sa-
gitta est laudãdo hoĩ vicia ⁊ viciosa vt vicio
sus fiat. vñ Greg. lib. xviij. moral' ꝑte. iiij. c.
iij. vt habeť. xliij. dist. c. sunt dicit sic. Sũt nõ-
nulli q̃ dum male facta hoĩm laudibus effe-
rũt: augent q̃ increpare debuerãt. hinc eñi ꝑ
ꝓpheꝫ dꝛ. Ve illis q̃ consuũt puluillos sub
oĩ cubito manꝰ ⁊ faciunt ceruicalia sub ca
pite vniuerse etatis. Ad hoc autem sub ca-
pite puluillos vel ceruical sub capite iacẽtis
poniť vt molliť q̃escat. Quisq̃s ergo male a
gentibus adulať puluillũ vel ceruical sub ca
pite vel sub cubito iacentis ponit: vt q̃ coꝛri
pi ex culpa debuerat in ea fultus laudibus
molliter q̃escat. hec ibi. Ista sagitta vulnera
ti fuerũt amici aman q̃ volẽtes ei cõplacere
dixerũt iube pari excelsam trabem. vt diciť.
Hester. v. Quinta sagitta est cõmendãdo vi
ros viciosos in vicijs vt iste fiat similis eis.
Vñ Aug. vt habeť. xi. q. iij. ca. nemo. dic̃ sic.
Nemo peritoꝝ aut pꝛudentiũ putet ꝙ minꝰ
sit ꝑiculum in ṽbis lingua mentiẽdo ꝙ ma
nibꝰ sanguinẽ fundendo. Melius aũt est ꝓ
ṽitate pati suppliciũ q̃ꝫ ꝓ adulatione asseq̃
beneficiũ. hec ibi. Ista sagitta vulnerati fue
rũt duo latrones q̃ occidẽtes ysboseth attu
lerunt caput eius regi dauid credẽtes ei cõ-
placẽ quos iussit occidi. ij. Reg. iiij. ¶ Se
cundũ castrũ ⁊ bastia est lingua venenosa q̃
maledictiõe plena est de q̃ Hiero. sup ep̃laꝫ
ad Tytũ. vt habeť. xxiiij. q. iij. c. si michael. di
cit sic. Si michael non fuit ausus dyabolo ⁊
certe maledictionis dignissimo iudiciũ infer
re blasphemie: q̃to magis nos ab oĩ male-
dicto puri esse debemꝰ. Merebať dyabolus
maledictũ: sed per os archãgeli blasphemia
exire non debuit. hec ibi. Ad euidentiã huiꝰ
sciendum ꝙ q̃daꝫ ꝓpheta vidit ꝙ post. lxx.
ãnos captiuitatis hierl'm michael ante deũ
dicebat. Dñe deus miserere ppl'o tuo vt ꝓ
misisti ⁊ dyabolus ꝯ aiebat. ꝓmisit sed sub
ꝯditione: si euꝫ vltra non offenderent. ad q̃d
michael nõ eũ maledixit: s; inq̃t Imponat ti
bi deus silentiũ. ꝓpterea dicit. si michael ⁊c̃. In

illa bastia est maxima multitudo demonuz
sagittantiũ. Prima sagitta est imprecando
mala: scz infirmitates: paupertates: abiectio
nẽ deiectionẽ: dñoꝝ indignationẽ: mortẽ in
se: in filijs: in amicis: aut precipiendo: aut cõ
sulendo: aut opãdo. vñ Ualerius eps̃ in q̃
dã sermone dic̃ sic. Plena victoria est ad cla
mantem tacere ꝛ non respondere ꝓuocãti.
habes enĩ mercedẽ de tua patientia ꝛ de fra
tris medela: si obliuioni det̃ iniuria. Sicut ni
hil est deformi⁹ rñdere furiosis: ita nihil vti
li⁹ tacere ꝓuocatꝰ. Null⁹ enĩ finis inimicitijs
nisi ad tp̄us obtemperemus iratis. hec ille.
Ista sagitta vulneratus fuit Golias q̃ ma-
ledixit dauid ꝛ dijs suis. Unde in prelio oc
cisus fuit ab eo, vt habet̃. i. Reg. xvij. Secũ
da sagitta est iustos deridendo ꝛ hoc vt ipsi
viuere de iusto erubescant vel saltem alij p-
pter tuas derisiones verecũdent̃ bene ꝛ ho
neste viuere. Unde Augusti. libro de vera in
nocentia. ca. xxxij. dicit sic. Omẽs qui in xp̄o
volunt pie viuere necesse est vt ab impijs ꝛ
dissimilibus patiãtur obprobria ꝛ despician
tur quasi stulti ꝛ insani q̃ presentia bona p-
dunt ꝛ inuisibilia sibi ac futura pmittũt: sed
hec despectio ꝛ irrisio retorquebitur in eos:
cum ꝛ abundantia eoꝝ in egestatem: ꝛ sup-
bia transierit in confusionẽ. hec ille. Ista sa-
gitta vulnerati fuerunt Sanaballath ꝛ tho
bias qui deridebant edificantes hierl̃m. vt
dicit̃. Nee. iiij. Quia mali deridebãt bonos ĩ
bonis operibus. Tertia sagitta est homini
cõminãdo scz intentione ꝓuocandi ꝓximũ
ad iram rixam homicidiũ quã intentionẽ si
non habes saltez mine sunt sufficientes ad
ꝓuocandũ eum. Unde Isido. lib. iij. de sum
mo bono. ca. xli. dicit sic. Qui diligentẽ super
bo vel odioso aĩo corripit non emendat: sed
pcutit. Quicq̃d enĩ pteruus vel indignans
animus pertulit obiurgãtis furor est non di
lectio corrigẽtis. hec ille. Ista sagitta vulne-
rati fuerunt pastores abrahe ꝛ loth ꝓpter
iurgia eoꝝ. Geñ. xiij. vt ptz. Quarta sagitta
est maledicẽdo: scz deũ ꝛ sctõs viros iustos
mortuos: viuos: patrẽ: matrem. parẽtes: co-
gnatos ꝛ bona ꝓximi tui. mobilia ꝛ ĩmobi-
lia. Unde Hiero. in leuitico. vt habet̃. xxiiij.
q. iij. ca. qui negligunt. dicit sic. Qui negligũt
oris maledicti cõsuetudinẽ resecare, etiaz si
non corde maledicãt tñ immũdiciã labiorũ
ꝑm esaie verbũ: ꝛ inq̃namẽta oris incurrũt.
hec ille. Ista sagitta vulnerat⁹ fuit semey q̃
maledixit dauid fugientẽ ab absalone, vt ꝺ:
ij. Reg. xvi. ꝛ. iij. Reg. ij. Quinta sagitta
blasphemãdo deũ: scz negãdo eius potentiã
sapiam: iusticiã: prudentiã: bonitatẽ: miam:
ꝛ sanctoꝝ sanctimoniã. Unde Aug. libro ꝯ
mendaciũ aduersus priscilianistas dicit sic.
Peius est blasphemare q̃ peierare: qm̃ pe-
iorando false rei adhibetur testis deus: blas
phemãdo autẽ falsa dicunt̃ de ipso deo. Tã
to est aũt quisquis inexcusabilior siue periu
rus siue blasphemus q̃to magis ea que pe-
iorando vel blasphemando asserit falsa esse
nouit vel credit. hec ille. Et sup illud Math.
xxvi. blasphemauit, dicit sic. Nõ min⁹ peccãt
q̃ blasphemant xp̄m regnantẽ in celis: q̃z q̃
crucifixerunt ambulantem in terris. hec ille.
Ista sagitta vulnerati fuerunt serui senache
rib. regis assirioꝝ qui blasphemauerunt deũ
celi vnde mortui sunt. cxcv. milia ex eis. iiij.
Reg. xviij. ¶ Tertiũ castrum ꝛ bastia
est lingua pniciosa semp loquẽs in dãnum
ꝓximi. Unde Crysosto. lib. de cõpunctione
cordis dicit sic. Ubi amicitia pmanet facile
credit̃ nihil facile reperit̃ qd̃ dissidium pos-
sit opari. Si vero inimicicie semel occupaue
rint aĩos omnia que fiunt ꝛ que dicũtur ita
accipiũt̃ ꝛ intelligunt̃ vt ad maiores ꝛ lõgio
res pficiant inimicitias. Si quid enim boni
dicatur de inimico non credit̃. Si q̃d autez
mali hoc solum credit̃ ꝛ p vero firmat̃. hec
ille. In ista bastia est maxima multitudo de-
monũ sagittantium cõtra aĩam humanam.
vt patz. Prima sagitta est vicia ꝓximi non
corripiendo aut ita lente q̃ videtur adulari
aut ita acriter q̃ videtur inimicari. Unde
sequit̃ q̃ in primo casu pctõr capit audaciaz
in secundo facit inimicitiã. ꝛ ex vtroq̃z fit q̃
perseuerat in malicia. Unde Greg. lib. xix.
moral̃. dicit sic. Regat discipline vigor man
suetudinem ꝛ mansuetudo ornet vigorem:
ꝛ sic alterum ex altero cõmendet̃. vt nec vi-
gor fit rigidus: nec mansuetudo dissoluta.
Ista sagitta vulneratus fuit hely summus
sacerdos q̃ neglexit correctionem filioꝝ scz
ophim ꝛ phinees. Uñ ipse ꝛ filij mala mor-
te perierunt. i. Reg. iiij. Secũda sagitta est
consulendo male ꝓximum. Unde Ambro.
lib. ij. de officijs dicit sic. Aduertendũ q̃ in
acq̃rendis cõsilijs plurimũ valet vite pbitas
ꝟtutũ ꝓrogatiua beniuolẽtie vsus facilitatꝭ
gratia. Quis enim in ceno fontem requirat
Quis de turbida aqua potum petat. itaq̃z
vbi luxuria est: vbi intemperantia: vbi vicio
rum effusio. Quis inde aliquid hauriendũ

sibi existimet? Quis vtilẽ iudicet cause aliene quẽ videt inutilẽ vite sue? Quomodo eũ potero iudicare supiorem quem video moribus inferiorẽ. supra me debet esse cui me cõmittere paro: an eũ ydoneũ putabo q̃ mihi det consiliũ quod nõ dedit sibi: ⁊ mihi eũ vacare credam qui sibi nõ vacat? Cuius animũ voluptates pturbant: hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerũt mlti. Primo achitofel per maliciã in fastigijs. ij. Reg. xvij. Scdo iesabel in diuitijs iiij. Reg. xxi. Benadab ĩ lasciuijs. iij. Reg. xx. Absalon in iniurijs. ij. reg. xvi. Fratres ioseph in inuidijs. Geñ. xxxvij Aaman in inimicitijs. Hester. iij. Balaam in diuinis. Numeri. xxiiij. Roboaz filius salomonis in angarijs. iij. Reg. xij. Aamõ in dehonestatibus. ij. Reg. x. Tertia sagitta est maioribus supplicãdo. s. fidei charitatez ꝯ pximi amicitiã: contra iustitiã legalẽ: ꝯtra iustitiã distributiuã. cõtra iustitiã commutatiuam. vnde ambrosius lib. de officijs. vt hr̃ xxij. q. iiij. c. vnusquisqꝫ dicit sic. Unusquisqꝫ simplicẽ ᵬmonẽ pferat: vas suũ in sanctificatione possideat nec frẽz circũscriptione inducat ꝟborum: nihil pmittat inhonestum: aut si pmiserit tolerabilius est pmissuz non facere ꝙ facẽ quod turpe sit: hec ibi. Ista sagitta multi vulnerati fuerũt. Primo dauid nõ pcurando bonũ vtile pximi. Scdo herodias pcurando mortem Johãnis baptiste. Tertio saul p̃ponẽdo filiũ bono viro. Quarto iudei postponẽtes iustũ ĩpio petẽtes magis barrabã q̃ꝫ xpm. Quinto filij zebedei petentes p̃miũ sine merito. Etiã mlti petẽtes ᵬuitia pauperũ a dñis sine stipẽdio. ⁊ in hoc nũero est maxima hoĩm multitudo. Quarta sagitta est minoribus p̃cipiẽdo: vt magr̃ discipulo: vt p̃latus subdito: vt dñs ᵬuo: vt pater filio. vnde Cyp̃anus vt habet distin. l. ca. si quis p̃postera dicit sic. Mandãt aliq̃ martyres. i. epi fieri. sed si iusta: si licita: si nõ ꝯtra dñm ac dei sacerdotes sunt. faciẽda sũt si obtemperãtis facilis ⁊ pna confessio est: si p̃sidẽtis fuerit religiosa moderatio. Mandãt martyres aliqua fieri: sed si scripta non sunt in lege dñi que mẽdant: ante est vt sciamus illos de deo impetrasse que postulant et tũc facere qd̃ mandãt: hec ibi. Ista sagitta vulneratus fuit Sedechias q̃ iussit p̃ncipibus hieremiã occidi. Hiere. xxxviij. Quita sagitta est denũciando vt maiores ꝯtarũ in ciuitatibus ⁊ villicus ⁊ q̃libꝫ ad quẽ spectat denũciare ⁊ vnũ p alio sciẽter denũciat vnde

denũcians ⁊ in pbatione deficiẽs ab officio et beneficio suspendit̃: vt hr̃ ex̃ de calũniatoribus. c. ij. Ista sagitta vulneratus fuit doech ydumeus q̃ referẽs sauli ꝙ abimelech confortauit dauid saul occidit. lxxxv. viros indutos ephot ⁊ mulieres ⁊c. i. Regum. xxij. Z

¶ Quartũ castrũ ⁊ bastia est ligua insaniosa. i. coopta ⁊ plena insanie ⁊ putredine: nõ q᷑ insaniẽ tergat a vulneribus: sed q᷑ lingẽs vulnera pctõꝝ facit illa g̃nare putredinẽ insanie. s. p excusationẽ. p̃s. Pone dñe custodiam ori meo ⁊ ostiũ circũstantie labijs meis nõ declines cor meũ in ꝟba malitie ad excusandas excusationes in pctĩs. Sup quo cassiodorus dicit sic. Hoc em̃ maximũ vitiũ est quo laborat humanitas vt post peccatuz suũ ad excusationis confugiũ quasi penitudinis sue cõfessione psternat. quod facinus inter summa pctã cõstat esse numeratũ: q̃a inde nascit̃ vnde reus ad pñiam tardius venire videat̃: hec ille. In hac bastia est maxĩa multitudo demonũ ⁊c. Prima sagitta est sua pctã negare. s. in foro contẽtioso vel conscieñ q̃ñ necesse est cõfiteri. vnde greg. in pastorali. c. xxxviij. dicit sic. Uulnera clausa pluscruciant. Nam cũ putredo que interius feruet eijcit̃: ad salutẽ aptionis dolor opat̃: hec ille Et valerius eps in quodã ᵬmone dicit sic. Uenia dignus est qui de pctõ excusationez nõ querit: sed pure ꝯfitendo detegit. vbi em̃ ꝯfessio ibi remissio: q᷑ primũ ad innocentiã ꝟecũda pcti ꝯfessio locũ tenet. hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerũt adam ⁊ eua excusantes pctm̃ suũ: vt d᷑ Geñ. iij. Scda sagitta est pctã sua palliare ⁊ nõ apte accusare ne reputent̃ mali. vnde psper libro de vita ꝯtemplatiua dicit sic. Supbus vult credi se esse constantem: pdigus liberalẽ: auarus diligẽtez. temerarius fortẽ: inhuman⁹ parcũ: gulosus humanũ: grauis quietũ: timidus acutuz: sic vitia sub pallio se occultant ꝟtutum: hec ille Eandẽ sniam hꝫ seneca epl'a. lv. dicens sic. Nemo se auarũ intelligit esse: nemo cupidũ Ceci em̃ ducem querũt: nos sine duce erramus ⁊ dicimus. Non ego ambitiosus sum: s᷑ nẽo alit̃ rome viuẽ põt. Nõ ego sũptuosus sũ s᷑ vrbs ista magnas ĩpensas exigit. Nõ ẽ meũ vitiũ ꝙ iracũd⁹ sũ: adolescẽtia h᷑ fac. q̃d nos decipim⁹ ñ ẽ extrĩsec⁹ malũ nr̃ꝫ: ĩtra nos ẽ: in viscerib⁹ ĩpis sedet. ⁊ iõ difficul᷑ ad sanitatẽ vẽim⁹ q᷑ nos egrare nescim⁹ h᷑ ille. Hac sagitta vulnerat⁹ fuit pharao q̃ lꝫ dicẽt peccaui; h᷑ tñ dixit palliate ⁊ nõ apte. Exodi. x. ca.

Tertia sagitta est sua pctá in genere accusa
re nõ descendẽdo ad ꝑticularitatẽ ⁊ circũstã
tias. vñ Aug. li. de pnĩa. vt hẽr de pe. di. v. c. i.
dic sic. Cõsideret q̄litatẽ criminis: in loco: ĩ tpe
in ꝑseuerantia: in varietate ꝑsone: ⁊ quali h̊
fecerit tẽptatione: ⁊ in ipsius vicij multiplici
executione. Oĩs ista varietas cõfitenda est
⁊ deflenda. Cum aũt cognouerit ꝙ pctm̄ est
multũ: cito inueniat deũ ꝓpiciũ: in cognoscẽ
do augmentuꝫ pctĩ cito inueniat in se cuius
fuerit etatis: cuiꝰ sapiẽ ⁊ ordinis ⁊ statũ oẽꝫ
alteriꝰ nõ peccãtis. h̄ ille. Ista sagitta vulne
ratꝰ fuit caym q̄ se excusauit de pctõ. Geñ.
iiij. Quarta sagitta est sua pctá diuisiꝫ accu
sare. s. dicẽdo vnã ꝑtem pctõꝝ vni sacerdoti
⁊ alterã alteri. vñ de pe. dist. v. §. i. in fine dꝛ
sic. Caueat penitẽs ne verecũdia ductus di
uidat apud se cõfessionẽ vt diuersa diuersis
velit sacerdotibꝰ manifestare. Quedam em̄
vni celat q̄ alij manifestanda ꝯseruat: qd̄ est
se laudare ⁊ ad ypocrisim tendere: ⁊ semper
venia carere: ad quã ꝑ frustra putat totã per
uenire. h̄ ille. Ista sagitta vulneratus fuit iu
das q̄ non integre cõfessus est reatũ suum:
sed quedã tm̄ dixit sacerdotibus cũ ait. pec
caui tradens sanguinẽ iustum. Math. xxvi.
Quinta sagitta est sua pctá in aliũ retorq̄re
scꝫ excusando se ⁊ culpando demones: syde
ra: mundũ: hoĩes mũdi: ꝓpriã ꝯplexionẽ: ꝓ
priũ habitũ: malã cõsuetudinẽ: ꝓpter fragi
litatẽ: societatẽ: ignorantiã. vñ Seneca ĩ qua
daꝫ epl̄a dicit sic. Puerũ etas excusat: femi
nã sexus: extraneũ libertas: domesticũ fami
liaritas. Amicus est q̄ offendit: fecit qd̄ vo
luit: inimicus est fecit qd̄ debuit: prudẽtiori
cedimus: stultiori remittimus. h̄ ille. Ista sa
gitta vulneratus fuit saul q̄ se excusauit apd̄
samuelẽ de inobedientia ad deũ. vt pꝫ. i. Re
gũ. xv. ¶ Contra quartã arcẽ scꝫ fide
litatꝪ q̄ est in quarto quadro ciuitatꝪ iusticie
instruit dyabolus quattuoꝛ castra ⁊ bastias
⁊ munit eas demonibꝰ ⁊ sagittꝪ diuersarum
spẽrum vt sagittẽt ⁊c̄. Primũ castrũ ⁊ bastia
est lingua iniuriosa. vñ Aug. lib. de ỽbis dñi
s̄mone p̄mo dicit sic. Hoĩes faciles sunt ad
irrogãdas iniurias: ⁊ difficiles ad cõcordiã
req̄rendã. in illa ẽ maxima multitudo demo
nũ sagittantiũ. Prima sagitta est offenden
do ꝓximũ in fide: scꝫ ꝑ biloquiũ. nã de te cõ
fidit tecũ confert facta sua: ⁊ tu vnũ dicis in
eius pñtia: ⁊ aliud in eiꝰ absentia: ⁊ q̄ ei lau
dasti alijs vituperasti. vñ nõ põt de te ꝯfide
re. vñ Prouerb. xviij. dꝛ sic. Verba biliguis
quasi simplicia: ⁊ ipsa ꝑueniunt vsq̄ꝫ ad inte
riora ventris. h̄ ibi. Quia sub p̄textu ioci vel
bone intentionis loquit̄: tñ coꝛ audientꝪ mul
tum ledit. ps. Molliti sunt sermones eiꝰ sup
oleum ⁊ ipsi sunt iacula. Et Amb. lib. de pa
radiso dicit sic. Bilinguis serpẽs habet atq̄ꝫ
letalis: eo ꝙ diaboli minister est cũ aliud lin
gua loquat̄: aliud corde meditet̄. Ista sagit
ta vulneratus fuit adolescens q̄ narrãs da
uid mortẽ saul inimici sui iussus fuit occidi.
vt habet̄. ij. Reg. i. Secũda sagitta ẽ offen
dendo ꝓximũ in amicis ꝑ susurrationeꝫ scꝫ
occulte ⁊ sic in auribꝰ amici ꝓximi tui taliter
loquendo ꝙ de amico facis inimicũ ⁊ inter
ꝯcordes seminas discordias. vñ Berñ. sup
cantica s̄mone. xxiiij. dicit sic. Susurrones
quodã simulate verecũdie fuco conceptam
maliciã quã retinere nõ pñt: adumbrare co
nantur. Videas a susurrone alta suspiria:
sicq̄ꝫ cũ quadaꝫ grauitate ⁊ tarditate: vultu
mesto: demissis supcilijs: ⁊ voce plangenti
egredi maledictionẽ: ⁊ q̄dem tanto persuasi
bilioꝛẽ q̄nto credit̄ ab ijs q̄ audiũt corde mũ
do ⁊ magis condolẽtis affectu q̄ maliciose
ꝓferri. Doleo inq̄t vehemẽter ꝑ eo ꝙ diligo
eũ satis: ⁊ nunq̄ꝫ potui de hac re corrigere eũ
⁊ alias mihi q̄dẽ cõpertũ fuerat de eo istud
sed ꝑ me nunq̄ꝫ innotuisset. at qñ ꝑ alteruꝫ
patefacta res est veritatẽ nõ possuꝫ negare
reuera ita est. h̄ ille. Ista sagitta vulnerati fu
erunt pharisei: q̄ viso miraculo s. ꝙ eiecto de
mone locutꝰ est mutꝰ dicebãt in beelzebub
principe demonioꝝ eiecit demonia. Luce
xi. Tertia sagitta est offendendo ꝓximũ in
gloria ꝑ vilipẽdiũ. vilipẽdo. s. ꝓximũ de vili ꝓ
genie: de turpi ꝑsona: de moribus incõpositꝪ
de ignorãtia: de pauptate: de infirmitate. vñ
Greg. lib. v. moral. dicit sic. Patiẽter q̄ ꝓpe il
latã iniuriam tolerat q̄ pie meminit qd̄ ex se
habeat quo ipse tolerari debeat. Et quasi in
aqua ignis extinguit̄: cũ surgẽte furoꝛe ani
mi: sua cuiq̄ꝫ ad mentẽ culpa reuocat̄. Quia
erubescit pctĩs alienis nõ parcere: q̄ deo vel
ꝓximo sepe se recolit parcẽda peccasse. hec
ille. Ista sagitta vulnerati fuerũt parẽtes ⁊
conati thobie q̄ vilipendebunt eũ dicentes.
Ubi est spes tua ꝑ qua elemosynas ⁊ sepul
turas faciebas. Thobie. ij. Quarta sagitta
est offendendo ꝓximũ in honoꝛe debito ỽ
tuti ꝑ verba cõtumeliosa in faciẽ suã recitã
do ⁊ affirmãdo pctã q̄ alias perpetrauit licꝫ
de ijs sit modo coꝛrectus vel etiã recitando
pctã de q̄bꝰ fuit infamis suspectus accusatꝰ

ꝛ examinatus. vñ Seneca in ꝓuerbijs dicit
Cõtumeliã nec fortis põt nec ingenu⁹ pati.
Graue crimen etiã cũ leuiter dictũ est nocet
heu ꝙ miserũ est ab illo ledi de quo nõ pos-
sum credi. Iniuriarũ remediũ est obliuio ea
rũ. in calamitoso etiã risus est iniuria. Mul
tis minaꝛ q̃ vni facit iniuriã. hec ille. Ista sa
gitta vulnerati fuerũt pharisei dicẽtes ceco
nato. in pctis natus es totus ꝛc̃. vt habetur
Job. ix. Quinta sagitta est offendẽdo ꝓxi-
mũ in honore debito bono naturali ꝑ cõui-
ciuꝫ: scꝫ asserendo ꝓximũ abiectũ: depaupe
ratũ: incarceratũ: mẽbris mutilatũ: curuum:
claudũ: cecũ: ꝛ alijs defectib⁹ penalibus oc
cupatũ: ꝓpꝛ ꝓpa pctã pr̃is aut mr̃is seu ali-
oꝝ parentũ suoꝝ. vñ Greg. lib. xxx. moral.
dicit sic. Tunc illata cõuicia bene toleram⁹.
cũ in secreto mẽtis ad mala ꝑpetrata recur-
rimus. leue q̃ppe videbiꝛ cum iniuria ꝑcuti
mur: dũ in actione nostra cõspicimus: qd̃ pe
ius est digne meremur. Sicq; fit vt cõuicijs
grã magis q̃ ira debeaꝛ: quoꝝ interuẽtu deo
iudice pena grauior declinari posse cõfidiꝛ.
hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerũt viri soc
coth q̃ deridentes gedeonẽ ꝛ cõuiciantes ei
induxerũt eũ ad nocendũ eis q̃ ꝑus nocere
nolebat. Judic. viij. Sexta sagitta est offen-
dendo ꝓximũ in honore debito humane fe
licitati dum homo ꝑ suã industriã dei grã cõ
comitante de infimo statu scit ꝑuenire ad
altũ ꝛ diuitez ꝛ hec impugnat lingua impro
perando ei beneficia collata qñ fuerit in ad-
uersitate: infirmitate: paupꝛtate: ꝛ alijs mise
rijs. vñ Rabanus sup illd̃. Math. v. gaude
te ꝛ exultate ꝛc̃. dicit sic. Nescio q̃s nostrum
possit implere: vt lacereꝛ obprobrijs fama
nostra ꝛ exultem⁹ in deo. Elegãter enĩ in q̃-
dam volumine legimus. ꝙ si nõ q̃ras gl̃iam
nõ dolebis cũ iniuriatus fueris. h̃ ille. Ista
sagitta vulneratus fuit nabal q̃ concitauit ꝯ
se dauid ꝛ socios eius ꝓpter improperia nũ
cijs eoꝝ illata. vt habeꝛ. i. Reg. xxv. ¶ B
¶ Scd̃m castrũ ꝛ bastia est lingua seditiosa.
vñ Greg. lib. ix. moral. dic̃ sic. Peruerse mẽ
tes si semel ad studiũ ꝯtrietat̃ eruperint siue
prauũ siue rectũ q̃d a ꝯtradicẽtibus audiãt
aduersis hoc rõnib⁹ ĩpugnãt: q2 cũ ꝑsone ꝑ
ꝯtrietatẽ displicent nec recta q̃ ꝓtulerint pla
cent. At ꝯ bonoꝝ corda q̃bus in odiũ ꝑsone
nõ veniunt sed culpe: sic ꝑuersa dijudicãt: vt
q̃ recta dicunꝛ assumãt: ꝛ sic male ꝓlata re-
spuunt vt tñ approbent q̃ ex veritate cogno
scunt. hec ille. Ista bastia est munita maxĩa

multitudine demonũ ꝛ sagittarũ. vt pꝫ. Pri-
ma sagitta est seminare discordiã in familia
scꝫ inter virũ ꝛ vxorẽ: inter patrẽ ꝛ filiũ: inꝛ
fratres ꝛ sorores: inter cognatos ꝛ attinen
tes: inter amicos ꝛ sodales. vñ Prouerb. vi.
dr̃ sic. Sex sunt q̃ odit deus ꝛ septimũ dete-
staꝛ aĩa eius. oculos sublimes: linguã mẽda
cẽ: manus effundẽtes innoxiũ sanguinẽ: cor
machinãs cogitationes pessimas: pedes ve
loces ad currẽdũ in malũ. testẽ fallacẽ: ꝛ euꝫ
q̃ semĩat inter fratres discordias. h̃ ibi. Ista
sagitta vulnerati fuerũt apl̃i inter quos fuit
cõtentio q̃s eoꝝ esset maior. Luce. xxij. Se-
cunda sagitta est semĩare discordiã in codeꝫ
regno ꝛ ciuitate inter domũ ꝛ domũ ꝑres ꝛ
partes. vñ Luce. xi. dr̃ sic. Omñe regnuꝫ in se
diuisum desolabiꝛ ꝛ domus supra domũ ca
det. Ista sagitta vulneratus fuit hysmael de
quo Dist. lvi. dr̃ sic. Hysmael vt separareꝛ a
ꝑpl̃o dei nõ obfuit mater ancilla: sed obfuit
fraterna discordia. Nec ꝓfuit ptãs vxoris. s.
sarre cui⁹ magis filius erat q2 ꝑ ipsius iura
cõiugalia ꝛ in ancilla semĩat⁹ erat ꝛ ex ancil
la suscept⁹. Tertia sagitta est semĩare discor
diã inter ciuitatẽ ꝛ ciuitatẽ: regnũ ꝛ regnum
castrũ ꝛ castrũ. villã ꝛ villam. vñ Amb. lib.
de pr̃iarchis dicit sic. Nulla spacia ꝑñt satis
esse discordib⁹: q̃etis ꝛ pacificis etiã angu-
sta abũdant. dissensionis moribus etiã spa-
ciosa artanꝛ. h̃ ille. Ista sagitta vulnerati fu
erunt reges sodomoꝝ q̃ recesserunt a ꝯuitu-
te chodorlaomor ꝓpter qd̃ factũ est bellum
q̃ttuor regũ ꝯ q̃nq; reges. vt diffuse habeꝛ.
Geñ. xiiij. Quarta sagitta ẽ semĩare discor
diã inter clerũ ꝛ ppl̃m: religionẽ ꝛ religionẽ.
Nam vnitas est cã ꝯcordie ꝛ dualitas est cã
discordie. vñ Hiero. ad rusticũ monachũ. vt
habeꝛ. vij. q. i. c. in apibus. dicit sic. In apib⁹
ꝑnceps vnus est: grues vnã sequunꝛ ordine
l̃rato: imparator vn⁹: iudex vn⁹ ꝓuincie. Ro-
ma aũt cõdita. duos fratres simul reges ha-
bere non potuit ꝛ fratricidio dedicaꝛ. In re
becce vtero esau ꝛ iacob bella gesserũt. h̃ ibi
Ista sagitta vulnerati fuerũt illi iudei q̃ erãt
ex circũcisione fideles discordantes ã corne
lio gentili baptizato a btõ petro. Actuuꝫ. xi.
Quinta sagitta est seminare discordiã in ec
cl̃ia ꝑ scismata ꝛ diuisiones. vñ pelagius p̃p̃
vt habeꝛ. xxiiij. q. i. c. scisma. dicit sic. Scisma
siquidẽ ipsum qd̃ grecum nomen est scissu-
rã sonat. Sed in vnitate scissura esse nõ põt
Non ergo vnitati cõicat q̃ scismaticis cõicat
ꝑtes ipsis sibi fecerunt ab eo qd̃ vnũ est. hec

ibi. Jsta sagitta vulnerati fuerunt discipuli
xp̄i q̇bus cū diceret xp̄s. Nisi mādu caueri-
tis carnē filij hoīs non habebitis vitā in vo
bis. statim abierunt retrorsum. vt habet de
ꝯsecra. di. ij. ca. p̄ma q̇dē. ¶ Tertiū ca
strū ⁊ bastia est lingua p̄iculosa. vn̄ Greḡ. i
pastorali dicit sic. Sicut nihil est preciosius
deo v̄tute dilectionis: ita nihil est desidera-
bilius dyabolo extinctiōe charitatꝭ. Quisq̇s
ergo seminando iurgia dilectionē p̄ximorū
p̄imit: hosti dei familiarius seruit. h̄ ille. Jn
ista bastia est maxima multitudo demonuz
sagittantiū. Prima sagitta est p̄iculū orato-
ris in sua ambasiata tractans ꝯ̄ bonū cōita
tis: ꝯ̄ pacē cōpatriotarū. vn̄ Tullius lib. i. de
officijs dicit sic. Scire dēmus q̄ in terris gi-
gnunt ad vsum hoīs creari oīa: hoīes autez
hoīm cā fuisse genitos: vt ipsi inter se alij a-
lijs p̄desse possent. Jn h̄ ḡ debem⁹ naturaz
ducez seq̄ ⁊ cōes vtilitates afferre ī mediū
hec ille. Jsta sagitta vulneratus fuit balaam
q̇ sua mala suggestione suasit balach ꝙ face
ret fornicari filios israel. vt habet. Numeri.
xxv. Secūda sagitta est p̄iculū p̄ditoris qui
ponit in periculo quēcūq₃ in eo cōfidentem
Unde Hiero. in ep̄la ad rusticū monachuz
dicit sic. Judas de ap̄l'atus fastigio in p̄ditio
nis tartarū labit: q̄ nec familiaritate cōuiuij
nec intinctione buccelle: nec obsequij gratia
frangit: q̄n hoīem tradat quē filium dei no-
uerat. hec ille. Jsta sagitta vulneratus fuit
ioab qui p̄ditorie occidit amasa. vt habetur
ij. Reḡ. xx. Tertia sagitta est p̄iculuz docto-
ris: q̄r subuertit intellectū multoꝝ sua mala
⁊ falsa doctrina. vn̄ Auḡ. lib. iiij. de doctrina
xp̄iana dicit sic. Debet diuinarū scripturarū
⁊ fidei doctor ac debellator erroris: bona do
cere ⁊ mala dedocere ⁊ hoc ope ⁊ sermōe. cō
ciliare aduersos: remissos erigere: nescienti-
bus qd̄ agit quid expectare debeāt intimare
hec ille. Jsta sagitta vulnerati fuerūt pha-
risei q̇ falsas doctrinas predicabant ⁊ doce-
bant dicētes. Munus quodcūq₃ est ex me
tibi p̄derit. vt d̄r Mathei. xv. Quarta sagit
ta est periculum inuētoris q̇ suis cantilenis
multos p̄uocat ad luxuriā. vn̄ dist. xxxv. ca.
presbyteri. d̄r sic. Presbyteri dyacones sub
dyacones vel deinceps q̇bus ducendi vxo-
res licētia non est. Etiā aliarum nuptiaruz
euitēt cōuiuia: nec hijs cetib⁹ misceant vbi
amatoria cātant ⁊ turpia aūt obsceni mot⁹
corpoꝝ choreis ⁊ saltatiōib⁹ efferunt. ne au
ditus ⁊ obtutus sacris mysterijs deputat⁹
turpiū spectaculoꝝ atq₃ verboꝝ contagione
polluant. hec ibi. Et Seneca libro de breui-
tate vite dicit sic. An non illi ociosi sunt qui
in cōponendis audiendisq₃ canticis opera-
ti sunt dum vocē cui⁹ rectū cursum natura ⁊
optimū ⁊ simplicissimū fecit: inflexu modu-
latiōis inertissime torquent. quoꝝ digiti ali-
quod inter se carmen metiētes semp̄ sonāt
Quoꝝ qui ad res serias etiam sepe tristes
sunt adhibiti. exaudita cantica mollificant.
Non habent isti ocium sed iners negocium
hec ille. Jsta sagitta vulnerate fuerūt mulie
res que suis persuasionib⁹ ⁊ amatorijs car-
minibus subuerterūt cor salomonis. iij. Re
gum. xi. Quinta sagitta est periculū media-
toris: q̄r si mediat vt sensalis inter mercato-
res est causa multoꝝ cōtractuū vsurariozuz.
Si aūt mediat inter viros ⁊ mulieres est cā
q̄nq₃ adulterij. q̄nq₃ stupri: q̄nq₃ incestus:
q̄nq₃ sacrilegij: q̄nq₃ simplicis fornicatiōis
Unde Auḡ. lib. i. de ciuita. dei. ca. xxxij. dicit
sic. Dij p̄pter sedandā corpoꝝ pestilentiam
ludos sibi scenicos exhiberi iubebant. ponti
fex aūt scz scipio nasica p̄pter aīoꝝ cauēdā
pestilentiā ipsam scenā cōstrui p̄hibebat. h̄
ille. Scena erat quedā domus in qua poete
recitabant lenocinia seruorum erga domi-
nos suos: ⁊ gestibus corporis ⁊ ludis. Hy-
striones ista effigiabant vt dicit Ualerius
libro. ij. Ratione. i. versus finem. Jsta sagit
ta vulneratus fuit Jonadab qui fuit medi-
us inter Amon ⁊ Thamar ad committen-
dum incestum. vt habetur. ij. Regum. xiij. c.
DD ¶ Quartum castrum ⁊ bastia est lin-
gua ociosa. Unde Augustinus in epistola
ad Marcellinum dicit sic. Non enim mihi
placet sententia Tullij maximi oratoris et
auctoris Romani eloquij qui nullum vnq̄
verbum quod reuocare vellet emisit: que qui
dem laus q̄uis preclarissima videatur: ta-
men credibilior de nimium fatuo q̄ de sapi
ente perfecto. Sed si in bonā partem accipi
tur: vt quēpiam talem fuisse credamus qui
cum sapienter omnia loqueretur nullum vn
q̄ verbum quod reuocare vellet emisit. hoc
potius de hominibus dei que spiritu san-
cto locuti sunt q̄₃ de illo quem sic Cicero lau
dat saluberrima pietate credendum est. hec
ille. Jn hac bastia est maxima multitudo de
monum sagittantium diuersis sagittis.
Prima sagitta est inducere hominē ad ydo
latriaz ad heresim ⁊ ad oēm infidelitatē. vn̄
Augustinus lib. xviij. de ciuitate dei. capi. li.

dicit sic. Uidēs dyabolꝰ tēpla demonū deseri
ꝛ in nomē liberantꝫ mediatoris currē genꝰ
humanū hereticos mouit q̄ sub vocablo xp̄i
ano doctrine resisterēt xp̄iane q̄si possent in
differēter sine vlla correptōe haberi in ciuita
te dei: sicut ciuitas ꝯfusiōis indifferēter hūit
ph̄os inter se diuersa ꝛ aduersa sentientes.
ħ ille. Jsta sagitta vulneratꝰ fuit p̄mo arriꝰ
ꝛ post eū multi alij. vt hēꝰ dist. xvi. c. vi. sino
dus. Scd̄a sagitta est inducere hoīez ad apo
stasiā a religione p̄ depositionē tōsure ꝛ habi
tus religiōis ꝛ sp̄ualis vite. vn̄ xx. q. ij. c. si in
qualibet dꝛ sic. Quisq̄s aūt vel abolitiōe tō-
sure vel secularis vestis assumptiōe detectꝰ
fuerit attigisse trāsgressionē: etiā excōicatōis
cēsurā accipiat ꝛ religiōi semp̄ inhereat. hec
ibi. Jsta sagitta vulnerati fuerūt apl̄i q̄ reli-
cta religione a fide xp̄i ipsam deseruerūt ꝛ vi
tā eius cū ad mare piscaturi redierūt. vt hēꝰ
Joh. xxi. Tertia sagitta ē inducere hoīez ad
temeritatē ꝯ diuinā iusticiā p̄ exēpla q̄bꝰ de
us fuit cōminatus ꝛ postea placatus. Un̄
dist. xxi. ca. nolite. dꝛ sic. Nolite vos existima
re facta cuiuscunq̄ p̄rimoꝝ vroꝝ q̄ sunt di-
gna rep̄hensione velle defendere: sed q̄ ita ve
lim filios circa sp̄ualē patrē ꝛ discipulos er-
ga magr̄m deuotos esse ꝛ sobrios: vt nulla
penitꝰ temeritate ad eoꝝ vitā vt nō dicamꝰ
dijudicandā: s; nec saltē tenuiter rep̄hēdēdā
ꝯsiliāt. ħ ibi. Multomagis facta dei nō sunt
temere iudicanda. Jsta sagitta vulnerati fue
runt Hieremias ꝛ dauid quoꝝ p̄imꝰ dixit.
Quare via impioꝝ p̄speraꝰ. Scd̄s dixit. qꝛ
zelaui sup̄ iniquos pacē pctōꝝ vidēs. Quar
ta sagitta est inducere hoīem ad impn̄iam ꝯ
diuinā clementiā scꝫ p̄ obstinationē. vn̄ Hu
go de. xij. abusionibꝰ dicit sic. Tres sunt sp̄ēs
obstinatoꝝ. Prima eoꝝ q̄ ex correptiōe p̄fi
ciūt. Scd̄a eoꝝ q̄ ex cōmonitione deteriores
fiunt. Tertia eoꝝ q̄ emendationē p̄mittunt
sed nō faciunt. Ex corruptiōe manasses fa-
ctus ē melior. nabal ex cōmonitiōe deterior
pharao ex afflictione durior. ħ ille. Jsta sagit
ta vulnerati fuerūt impij de q̄bus dꝛ. Sapie
ij. Dixerūt impij cogitātes apud se nō recte
Exiguū ꝛ cū tedio est tp̄s vite nr̄e ꝛ nō ē re
frigeriū ī fine hoīs ꝛc̄. Uenite ḡ fruamur bo
nis q̄ sunt ꝛc̄. Quīta sagitta ē inducē hoīez
ad desp̄ationē. vn̄ Amb. sup̄ luc. dīc sic. Ne
mo diffidat: neo veterū ꝯscius pctōꝝ p̄mia
dīna desperet. nouit dn̄s mutare sn̄iam si tu
noueris emēdare delictū. ħ ille. ꝛ Ualerius ī
quodā s̄mone dicit sic. Quāuis sint asp̄era ꝛ
difficilia q̄cūq̄ sunt in excelsis posita: nō du
bie sit vt in apertū cāpū veniāt si itinerātibꝰ
nihil desp̄atiōis occurrat. ħ ille. Jsta sagitta
vulneratꝰ fuit iudas. de q̄ Aug. lib. de vtilita
te agēde pn̄ie dīc sic. Nemo desperet: iudam
traditorē nō tam scelus q̄d cōmisit q̄ q̄d de
indulgētia desperauit fecit penitꝰ interire. ħ
ille. Ecce sedecim bastias ꝛ castra q̄ instruit
dyabolus ꝯ ciuitatē iusticie moralis vt capi
at aīam humanā q̄ est in certamīe. iō Aug.
sup̄ ps. xxxij. dīc sic. Justꝰ ex fide viuit: fides
tua est iusticia tua: qꝛ vtiq̄ si credis caues: si
caues aūt conaris: ꝛ conatū tuū deus nouit
ꝛ voluntatē tuā inspicit ꝛ luctā cū carne cōsi
derat. ꝛ hortaꝰ vt pugnes: ꝛ adiuuat vt vin
cas: ꝛ certantē spectat: ꝛ deficiērē subleuat: ꝛ
vincentē coronat. ħ ille. Et. xvi. q. ij. ca. visus
dꝛ sic. Hꝫ ei ꝯsutus hostis mille nocēdi mōs
nec ignoramꝰ astutiā eiꝰ. Conaꝰ nāq̄ a p̄n
cipio ruine sue: vnitatē eccl̄ie rescindere cha
ritatē vulnerare: sctōꝝ operū dulcedinē inui
die felle inficere: ꝛ oībꝰ mōis humanū genꝰ
euertē ꝛ p̄turbare. dolet ei sa t ꝛ erubescit cha
ritatē quā ī celo nequit hr̄e: ꝯstātes ex lutea
materia in terra tenere. iō oꝫ q̄tū fragilitati
nr̄e cōcediꝰ: vt oēs aditꝰ nocēdi eiꝰ versutie
muniamꝰ. Ne mors ingrediaꝰ portas nr̄as
ħ ibi. Qualr̄ aūt istud fiat declaraꝰ. vi. q. i. ca.
ex merito. vbi dꝛ sic. Officiū singuloꝝ sit di-
lectissimi nō solū oculos castos s̄uare s; ꝛ li
guā. ne q̄d ī cuiusq̄ domo agaꝰ. Hēant oēs
simplicitatē colūbe: ne cuiq̄ machinenꝰ do
los: ꝛ serpentis astutiā hēant ne alioꝝ sup-
plantenꝰ insidijs. ħ ibi. Propterea petrꝰ ra-
uēnas in quadā epl̄a dicit sic. Fili accedens
ad seruitutē dei sta in iusticia ꝛ timore ꝛ pre
para aīam tuā ad tēptationē. Mundus ad
uersus desertores suos fortiꝰ pugnat ꝛ egre
dientes vite secularis illecebras grauiores
cōgressus expectāt. Nam in exitu isrl̄ de egy
pto pharao vehemētius excādescit: ꝛ satha-
nas egrediēs ab hoīe quē ab infantia tenue
rat ipsuꝫ grauiꝰ ingressu eius discerpit. Ois
cursus vite p̄ntis est tēptationibꝰ app̄hēdi
Nam ad v̄tutis exercitiū hierosolimitꝫ iebu
seus relinquiꝰ: ꝛ apl̄o paulo sp̄us sathane ē
datus: ne reuelationibus extollaꝰ. Arenam
pugne ācipitis ingressus es: in q̄ nō app̄hē-
des brauiū nisi curraſ. nō corōaberis nisi pu
gnes. ħ ibi. ꝛ qꝛ pauci currūt ꝛ pauciores pu
gnāt nō refrenātes linguas suas hinc est q̄
demō tot aīas lucraꝰ p̄ pctm̄ locutiōis. ꝛ sic
pꝫ rn̄sio ad dubiū in p̄ncipio adductum.

De eadẽ dñica. vel dñica p̃ma post festum trinitatis Sermo. xxxiiij.

Vt refrigeret linguã meã q2 crucioꝛ in hac flãma. Luce. xvi. ꝛ ĩ euãgelio hodierno. Salomon Eccli. xxviij. dicit sic. Verbis tuis facito staterã ꝛ frenos oꝛi tuo rectos: ꝛ attende ne forte labaris ĩ lingua ꝛ cadas in ꝯspectu inimicoꝝ insidiãtiũ tibi: ꝛ sit casus tuus insanabilis in moꝛtẽ. h̃ ille. Sup̱ quo verbo moueo talẽ q̃stionẽ A Utrũ homo ĩ sempiternũ igne gehẽne debeat cruciari ꝓpt̃ peccatum locutionis quo in hac vita videt̃ inflãmari: Ad istã q̃stionẽ r̃ndet Greg̃ in homelia hodierna dicẽs sic. Mos q̃ppe ẽ sacri eloquij vt aliq̃n aliud dicat: s3 ex eodẽ dicto aliud innuat. Superi⁹ aũt hũc sup̱bũ diuitẽ nõ loq̃citati vacantẽ dixerat: s3 sup̱flue cõuiuantẽ. Neq3 hunc de loq̃citate narrauit: s3 cũ elatõe ꝛ tenacia de edacitate peccasse. S3 q2 abũdare ĩ cõuiuijs loquacitas solet: is q̃ hic male ꝯuiuat⁹ dicit̃ apud infernũ graui⁹ ĩ lingua ardere p̱hibet̃. Pꝛĩa nãq3 male cõuiuãtibus famulat̃ culpa loq̃citat: post loq̃citatẽ ludendi etiã leuitas sequit̃. Nã ꝙ edacitatẽ ludus sequat̃ testat̃ sacra scriptura que ait. Sedit ppl̃s manducare ꝛ bibere ꝛ surrexerunt ludere: s3 priusq̃ ad ludũ moueat̃ coꝛp⁹ ad iocos ac ṽba inania mouet̃ ligua. Quid g̃ est ꝙ ĩnuit̃ q2 in toꝛmẽtis posit⁹ diues linguam suã refrigerari postulat: nisi ꝙ is q̃ in cõuiuãdo mag̃ de loq̃citate peccauerat: p̱ retributionẽ iusticie in ligua atroci⁹ ardebat. hec ille. Nam q̃ nõ refrenat linguã suã a male loq̃ndo est q̃si dom⁹ sine poꝛta. Exemplũ legit̃ in vitis patrũ ꝙ q̃dã senex ibat cũ duobus fratrib⁹ ad sanctu3 anthoniũ ꝛ audiuit multa ab eis de sacra scp̃tura ꝛ de op̱ib⁹ manuũ suarũ: s3 ip̃e p̱ oĩa tacebat: ꝛ cũ venisset ad locũ dic̃ anthoni⁹ seni. Bonos fruct⁹ itineris tui habuisti. At senex. Boni sunt q̃dẽ sed habitatio eoꝝ nõ h3 ianuã: q̃ vult intrat stabulũ eoꝝ ꝛ soluit asinũ. Qui g̃ vult custodire domũ. i. aĩam suã custodiat poꝛtã. i. linguã p̃s. Dixi custodiã vias meas vt nõ delinquã in lingua mea. Posui oꝛi meo custodiã ꝛc̃. Proseq̃re vt in pꝛioꝛi sermone.

Dñica q̃rta q̃dragesime Sermo. xxxv. de penitentia valde notabilis.

Multitudo magna venit ad eũ. Job. vi. ꝛ ĩ euãgelio hodierno. Ezechiel. xviij. dr̃ sic. Cõuertimini ꝛ agite pniã3 ab oib⁹ iniq̃tatib⁹ ṽris ꝛ nõ erit vobis in ruinam iniq̃tas. Proijcite a vobis oẽs cogitatõẽs vestras ĩ q̃b⁹ p̱uaricati estis ꝛ facite vobis coꝛ nouũ ꝛ sp̃m nouu3. h̃ ille. Sup̱ quo moueo talẽ q̃stionẽ A Utrũ sit aliq̃d pctm̃ tante culpabilitat̃ q̃d p̱ pniam in hac vita nulli⁹ sit remissibilitat̃: Ad ista3 q̃stionẽ r̃ndent duo doctoꝛes eccl̃ie. Prim⁹ est Aug. lib. de pnĩa s̃mõe. v. dicẽs sic. Scit de⁹ noster nõ semp̱ hoĩe3 integrũ stare: sed freq̃nt̃ aut peccare coꝛpoꝛe aut vacillare sermone: ido pnĩe viã docuit p̱ quã possit ꝛ destructa coꝛrigere ꝛ lapsa recup̱are. Secur⁹ itaq3 semp̱ ad veniã hõ semp̱ deb3 de culpa suspirare. Quãuis aũt mult̃ vulnerib⁹ cõditio hũana laboꝛet: tñ nemo desperet q2 dñs satis larg⁹ ẽ. Contra oẽs languẽtes mĩe sue bona libent̃ impẽdit. S3 forte dicit aliq̃s nõ se h̃re q̃d plangat recurrat vnusq̃sq3 ad conscientiã suã: ꝛ in pectoꝛe suo interp̱ellabit peccatũ. vn⁹ coꝛdis plaga: alter coꝛp̱is laboꝛat luxuria. Unũ arguit falsitas: alterũ p̱ auariciã maculat aliena paup̱tas. Uni dominat̃ auaricia: alterũ dehonestat dannosa luxuria Unũ deturpat ebꝛietas: alterũ inflat cupiditas. Un⁹ p̱ effusionẽ sanguĩs hũani polluit̃ alter vilissime mulieris amoꝛe soꝛdidatur. Ad has tãtas attamẽ p̃cipuas siue mentis siue coꝛp̱is plagas quõ nõ est q̃ ingemiscat: vel q̃ dño supplices lachꝛymas fundat. Nemine g̃ pudeat deo oñdere vulnera sua. nũq̃ ad remediũ p̱uenit q̃ curã erubescit. Oẽs egritudines alie faciles sunt alie difficiles: nullũ graui⁹ infirmãtiũ gen⁹ q̃ aliquẽ moꝛbos suos nolle sanare. Null⁹ qui q̃siuit remediũ perijt. null⁹ q̃ ꝯtẽp̱sit euasit. h̃ ille. Secũdus ẽ sctũs Tho. iij. p̱te. q. lxxxvi. arti. i. in respon. dicẽs. Qz aliq̃d pctm̃ p̱ pniã3 deleri nõ p̱ssit põt ꝯtigẽ dupl̃r. Uno modo q2 aliq̃s d̃ pctõ penitẽ ñ põt. Alio modo q2 pnia ñ põt delere pctm̃. Pꝛĩo modo ñ possũt deleri pctã demonũ ꝛ etiã hoĩ3 dãnatoꝝ q2 affect⁹ eorũ sũt ĩ malo ꝯfirmati: ita ꝙ nõ põt eis displicere pctm̃ in q̃tũ est culpa: s3 solũ displicet eis in q̃tũ est p̱ena quã patiunt̃ rõe cui⁹ aliquã pniam s3 infructuosam habẽt. s̃m illd̃ Sap̃. v. Penitẽtiam agẽtes ꝛ p̃ angustia sp̃ũs gemẽtes. Uñ talis pnia nõ est cũ sp̱e venie: sed cũ desp̱atiõe. Tale aũt nõ põt eẽ pctm̃ aliq̃d hoĩs viatoꝛis cui⁹ liberũ arbitriũ flexibile ẽ ad bonũ ꝛ ad malũ. Uñ dicere ꝙ aliq̃d peccatũ sit in hac vita de quo aliq̃s penitere nõ

possit est erroneū. Primo quidē q̄r ꝑ hoc tol
leretur libertas arbitrij. Secūdo q̄r deroga-
retur virtuti grē ꝑ quā moueri pōt cor cuiuſ
cunqꝫ peccatoris ad penitendū. ſm illud Pro-
uerb. xxi. Cor regis in manu dei: ⁊ quocūqꝫ
voluerit inclinabit illō. Q aūt secūdo modo
nō possit ꝑ verā pniam aliqͦd pctm̄ remitti
est etiā erroneū. Primo quidē q̄r repugnat
diuine mīe. de qua dr̄ Johel. ij. Benignus ⁊
misericors ē dn̄s ⁊ multe mīe ⁊ p̄stabilis ſu-
per malicia. Vinceret em̄ quodāmodo deꝰ
ab hoīe ſi hō pctm̄ vellet deleri qͦd deꝰ delere
nō vellet. Secūdo q̄r hoc derogaret virtuti
passionis xp̄i ꝑ quā pnīa operatr̄ sicut ⁊ cete
ra sacramēta: cū scriptū ſit. i. Joh. ij. Ipe est
ꝓpiciatio ꝓ pctīs nostris: nō solū nostris ſʒ
⁊ totiꝰ mūdi. Vn̄ ſimpliciter dicēdū est ꝙ oē
pctm̄ in hac vita per pniam deleri pōt. h ille
B ¶ Tamē ꝓ clariori noticia sciēdū ꝙ due
sunt ciuitates quarū vnā fundauit deꝰ ſcꝫ ci
uitas hierl'm q̄ est ciuitas virtutis. ps. Hie-
rusalē q̄ edificatr̄ vt ciuitas cuiꝰ participatio
eiꝰ in idipm̄. Altera quā fundauit dyabolꝰ
ſcꝫ ciuitas babylonie q̄ est ciuitas viciorum
In p̄ma ciuitate habitāt iusti: in secūda ha-
bitant pctōres. Qui ḡ vult saluari necesse ē
vt fugiat a ciuitate babylonis ⁊ vadat ad ci
uitatē hierl'm. Vnde Bern̄. in quodā ſmōe
dicit ſic. Fugite de medio babylonis ⁊ salua
te aīas vestras. Cōuolate ad vrbē refugij. ſ.
hierl'm ciuitatē sanctā: vbi possitis ⁊ de p̄teri
tis agere pniam ⁊ in p̄senti obtinere grām:
⁊ futurā gloriā fiducialitr̄ prestolari. Nō vos
retardet cōſcientia: q̄r vbi abūdauit delictum
ſupabūdare ꝯſueuit ⁊ grā. Nec pnīe austeri
tas ip̄a deterreat. Nō em̄ condigne sunt paſ
ſiones huiꝰ tēporis ad p̄teritā culpā q̄ remit
titur: nec ad futurā gloriā q̄ repromittitr̄. Si
verbis nō creditꝭ operibꝰ credite: exēplis ac-
quiescite plurimoꝝ. Currūt vndiqꝫ peccato-
res ad pniam: ⁊ natura pariter ⁊ ꝯſuetudine
delicati. Nihil em̄ credētibꝰ impossibile: nihil
amātibꝰ difficile: nihil aſperū mitibꝰ: nihil ar
duū humilibꝰ reperitr̄: quibꝰ ⁊ grā fit in auxi
liū ⁊ obediendi deuotio lenit imperiū. h ille.
De hijs duabꝰ ciuitatibꝰ Aug. ī homel. xvi.
ſuꝑ Apoc̄. dic̄ ſic. In vna domo in vna eccle
ſia ⁊ ī vna ciuitate ſūt ſimul babylonij cum
hierosolymitanis: ⁊ tn̄ q̄diu nec boni ꝯſen
tiunt malis: nec mali ꝯuertuntr̄ ad bonos. ⁊
in bonis hierl'm ⁊ in malis babylon esse co
gnoſcitr̄ ſimul habitāt corꝑe ſʒ lōge diuiſi ſūt
corde: q̄r maloꝝ ꝯuersatio ſemꝑ in terris est
q̄r terrā diligūt ⁊ oēm ac totā intētionē ani
mi ſui in terra ꝯstituūt. Bonoꝝ vͦo m̄es ſm
apl'm in celis ē: q̄r q̄ ſurſuꝫ sunt ſapiūt. h ille
Sed homel. i. dic̄ ſic. Dū inspirāte deo ꝯuer
tuntr̄ mali ad bonū. babylonia dr̄ ⁊ pars illa
q̄ ab ea discesserit hierl'm dr̄. Quotidie em̄ ⁊
de babylonia transferuntur ad hierl'm: ⁊ de
hierl'm reuertuntr̄ ad babyloniā. dū ⁊ mali ꝑ
pniam cōuertuntr̄ ad bonū: ⁊ q̄ videbantr̄ in
hypocriſi boni: manifestantr̄ publice mali. h
ille. De iſta ciuitate babylonie ⁊ de pctōribꝰ
habitātibꝰ in ea dicit Johēs Apoc̄. xvij. ſic.
Vidi mulierē ſedentē ſuꝑ bestiā coccineam
plenā noībꝰ blaſphemie habērē capita ſeptē
⁊ cornua decē. Et mulier erat circūdata pur
pura ⁊ coccino: ⁊ inaurata auro: ⁊ lapide p̄-
cioſo: ⁊ margaritꝭ: habēs poculū aureū ī ma-
nu ſua plenū abominatōe ⁊ imūdicia forni
cationū eiꝰ. Et in fronte eiꝰ nomē ſcriptum
myſteriū babylon magna matr̄ fornicatōnū
⁊ abominationū terre. hec ibi. Spūaliter ꝑ
iſtā mulierē intelligitr̄ aīa peccatrix quā dya
bolus mulcet qū ad ꝯſenſuꝫ pctī trahit quā
xp̄s veniēs in hūc mūdū circundedit purpu
ra. i. pietate ⁊ clemētia. Cocco induit. i. iuſti-
cia ⁊ fortitudine. Auro decorauit. i. ſapiētia
⁊ cognitōe. Lapide p̄cioſo inſigniuit. i. mū-
dicia ⁊ caſtitate. Margaritis ornauit. i. fide
ſpe ⁊ charitate. Sed mox vt dyabolo cōſen
ſit. habuit poculū in manu. i. prauū ꝯſenſum
plenū abominatōe. i. praua delectatiōe q̄ est
deo abominabilis. Sedet aūt ſuꝑ beſtiā. i.
carnē hūanā in cuiꝰ operibꝰ aīa miſera ⁊ pec
catrix delectatr̄ ⁊ quieſcit. Et dr̄ beſtia q̄r na
turalitr̄ est ſine rōne: ſine rubore: ſine honore
p̄s. Homo cū in honore eſſet nō itellexit cō- ps 48
paratꝰ est iumentꝭ inſipiētibꝰ ⁊ ſimilis factꝰ
est illis. Habet aūt decē cornua. i. decē incita-
menta ad nō ſeruandū decem p̄cepta legis.
Septē capita ſunt ſeptē turres huiꝰ ciuitatꝭ:
in q̄rū q̄libꝫ p̄ſidet vnꝰ demon q̄ inficit aīaꝫ
peccatricē quodā veneno ſōnifero ⁊ morti-
fero: ⁊ h ē abomīatio huiꝰ ciuitatꝭ vt pꝫ ¶ E
Prima turris ē ſuꝑbia cui p̄ſidet lucifer de
quo habetr̄ Eſa. xiiij. Quomodo cecidiſti de
celo lucifer q̄ mane oriebaris ⁊c̄. Iſte demō
inficit aīam peccatricē veneno ſuꝑbie ⁊ in-
uitat aīam triplicitr̄. Primo ꝑturbat intelle-
ctum eiꝰ inducēdo tria q̄ incitāt ad ſuꝑbiaꝫ
Primū est generis nobilitas. Secūdū colla
ta poteſtas vel officij dignitas. Tertiuꝫ for-
me vel ſapiētie ſpecioſitas. Iſte demō facit
aīaꝫ cogitare ꝙ est nobilis genere: ꝙ est po

testatis magne: ꝙ est speciose forme vel sa-
pientie: ⁊ in hijs perturbat eiꝰ intellectuz vt
moueat̃ ꝯtra deũ: ⁊ isto veneno inficit̃ ⁊ de-
bilitat̃ intellecꝰ. Secũdo perturbat eiꝰ af-
fectũ desiderãdo tria in quibꝰ stat pctm̃ sup-
bie. Primũ est qñ aliq̇s credit vel opinatur
bonũ qḋ habet siue tẽporale siue spũale ha-
bere ex se ⁊ suo labore ⁊ sua industria: ⁊ nõ
deo misericordit̃ concedẽte. Secũdũ est qñ
aliq̇s credit bonũ qḋ habz ꝙuis a deo habe
at: tamẽ se habere suis meritꝭ ⁊ non sola dei
grã. Tertiũ est quando aliq̇s credit ꝙ habe
at a deo ⁊ nõ suis meritis: tamẽ contemnit
alios volens singularit̃ videri. Exemplum
de phariseo contẽnente publicanũ. ⁊ ex isto
tertio consurgit pctm̃ vane glorie: qḋ inficit
aĩam dupliciter. Primo quãdo aliquis deli
berate ⁊ scienter facit aliquid vel dicit qḋ est
de genere bonoꝝ magis ꝓpter laudem sui
ꝙ̃ ꝓpter amorẽ dei vel ꝓximi. Secũdo qñ
illud qḋ facit vel dicit facit ꝑncipaliter amo
re dei: tamẽ contingit vt cõmendet̃ ⁊ ex hac
cõmendatiõe plus accendit̃ ꝙ̃ sine cõmẽda-
tione si alias nõ accenderet̃: est pctm̃ vane
glorie. Istis modis inficit hoc venenũ affe-
ctum homĩs ꝓut declarat Innocentiꝰ libro
de vilitate ꝯditiõis hũane dicẽs sic. Supbia
ꝑmũ angelũ de celo eiecit: turrim euertit: lin
guas confudit: goliam ꝓstrauit: pharaonẽ
necauit: saulem regno priuauit: aman suspẽ
dit: oziam interfecit: nabuchodonosor in be
stiam mutauit: sennacerib interemit: nicha-
norẽ ⁊ anthiocum peremit. hec ille. Oẽs isti
fuerũt in hac turri babylonie veneno supbie
infecti. vt satis pz. Tertio cruciat sensuz in-
ferendo tria. Primo rõnẽ excecat. Scḋo ad
iurgia ⁊ lites ꝓuocat. Tertio impetuose in
ꝓfundũ precipitat. que declarat Ioh. Apoc.
xij. dicẽs sic. Factũ est ꝓlium magnũ in celo
michael ⁊ angeli eiꝰ preliabant̃ cum dracho
ne ⁊ ꝓiectꝰ est dracho ille magnꝰ ⁊ serpens
antiquus ꝓiectꝰ est in terrã ⁊ angeli eius cũ
eo. hec ibi. ¶ Secũda turris ẽ auaricia cui
presidet mãmona. i. demon diuitiarũ ⁊ cupi
ditatis. de quo dr̃ Math. vi. Non potestis
deo seruire ⁊ mãmone. Iste demon infundit
venenum auaricie in animam peccatricem
triplicit̃. Primo ꝙ̃tum ad intellectũ: quẽ per
turbat tribꝰ modis quo ad incitamẽta tria.
Primũ est timor inordinatꝰ ne sibi aliq̇d de-
ficiat. Secundũ est amor innatꝰ vt filijs su-
is ꝓuideat. Tertiũ est error ꝓuatꝰ q̇ diu viue
re putat. Secũdo imutat eiꝰ affectũ ꝙ̃tum
ad desideria multa. Primo in retinendo scz
qñ videt aliquẽ in vltima egestate ⁊ nõ dat
vel qñ attẽta sua ꝯditione ⁊ negocijs cõmu
nibus ⁊ periculis cõmunit̃ emergẽtibꝰ ⁊ hz
aliqd supflui ⁊ nõ dat indigẽtibꝰ positis in
extrema necessitate vel nõ extrema. Secun
do tẽporalia acq̇rendo circa q̇ peccat tribus
modis. Prĩo supflua sollicitudĩe. s. qñ exces
siue sollicitat̃ ĩ acq̇rẽdis diuitijs vltra ꝙ ex-
pediat sue ꝯditõi. Scḋo supflua locutõe. scz
qñ aliqs vtit̃ ĩ suis ꝯtractibꝰ ⁊ negocijs aliq̃
dolo. Tertio supflua opatõne. s. qñ aliqs in
sua opatõe vtit̃ fraude de facto res sophisti-
cando vel q̇modolibz alit̃ decipiẽdo. Tertio
in accipiẽdo. ⁊ hͦ dupl'r. prĩo accipiẽdo secre-
te: ⁊ h ẽ furtũ. scḋo accipiẽdo palã ab eo cuiꝰ
res ẽ vidẽte ⁊ resistẽte: ⁊ hͦ ẽ rapina. Tertio
cruciat sensuz ĩferẽdo dãna tria. Prĩo facit
hoiez nudũ ⁊ mĩsabilẽ ĩspũalia substrahẽdo
Scḋo ĩmũdũ ⁊ abomĩabilẽ cũ alijs ꝯũsãdo
Tertio lupũ ĩsatiabilẽ ꝯtinue rapiẽdo. Quot
aũt istud venenũ ĩfecit declarat Innocẽ. de vi
litate ꝯditõis hũane dicẽs sic. ꝙ multos se-
ducit cupiditas: ꝙ m'ltos perdidit auaricia.
Nã balaã asina redarguit: ⁊ pedẽ sedentꝭ at-
triuit q̇ captꝰ cupidine ꝓmissioꝝ disposuerat
maledicere israeli. Achor ppl's lapidauit q2
de anathemate ierico aurũ ⁊ argẽtum tulit.
naboth ĩterẽptꝰ extitit q2 achab vineã ꝑcio
nõ ꝯcessit. giezi lepra ꝑfudit: q2 sub noĩe he-
lysei argẽtũ ⁊ vestes petijt ⁊ recepit. Iudas
laqueo se suspẽdit: q2 xp̃z tradididit pecunia
atq3 vendidit. Ananiã ⁊ saphyrã subitanea
mors extixit: q2 de pecunia agri apl'm defrau
dauit. hͦ ille. Oẽs isti fuerũt veneno auaricie
infecti. de quo dr̃ Dañ. vi. Q2 est idolũ a quo
daniel expulit demoniũ. ¶ Tertia turris
est luxuria cui presidet beemoth. i. bestia vel
vestialit̃ viuẽs. de quo dr̃ Iob. xl. Ecce bee-
moth quẽ feci ⁊ fortitudo eiꝰ in lumbis eius
⁊ virtus eius in vmbilico ventris eius. Iste
demõ infundit venenũ luxurie in aĩam pec-
catricẽ triplicit̃. Primo ꝙ̃tum ad intellectũ
quẽ perturbat tribus modis quo ad incita-
menta tria. Primũ oritur ex carne predomi
nante. Secundũ ex cibo ⁊ potu pregrauãte
Tertiũ ex aspectu illicito illaq̇ante. Scḋo in
uitat eiꝰ affectuz ꝙ̃tũ ad desiderabilia tria in
q̇bꝰ hͦ pctm̃ cõmittit̃. Prĩo naturalit̃ in suã
vxorẽ. s. qñ accedit ad eã modo ⁊ tpe incon
gruo. Scḋo in nõ suã. s. per adulteriũ ꝑ ince
stũ ⁊c. Tertio contra naturã. s. ꝑ sodomiam
per vicium brutale ⁊c. Tertio cruciat sensuz

inferendo damna tria. p̄mo illaqueat hoīez
vniuersalit̄. secūdo inflāmat totaliter. tertio
exťminat finalit̄. Quot aūt istō venenū īfe
cit declarat Innocēti⁹ de vilitate ꝯditōis hu
mane dicēs sic. Quis eius multiplices enu-
merare valeat species: Hec enī pē: hapolim
cū adiacēti regione subuertit. Hec sichen cū
oīni pplo suo interemit hec filios iude ꝑcus
sit. Hec iudeū ⁊ madianitidē pugione trans
fodit. Hec tribū beniamin ꝓ vxore leuite dele
uit. hec filios hely sacerdot̄ in bello ꝓstrauit
hec vriā occidit. hec annō interfecit. hec plu
rimos lapidauit. hec ruben maledixit hec sā
sonē seduxit. hec salomonē subuertit. hec da
uid dilectuz deiecit. Verū est ꝙ legit̄ ꝓpt̄
speciē mulierū multi perierūt. h̄ ille. Omes
isti fuerūt veneno luxurie infecti a deo vt fi-
guratiue sint illi porci in quos demonia intra
uerūt. vt h̄r Luc. viij. ¶ Quarta turris ē
ira cui p̄sidet leuiathā .i. ꝑsequēs. de q̄ dicit̄
Esa. xxvij In die illa visitabit dn̄s ī gladio
suo magno duro ⁊ forti sup̱ leuiathā serpen
tem tortuosū. Iste demon infundit venenū
ire in aīam peccatricē triplicit̄. Prio ꝙtum
ad intellectū quē ꝑturbat trib⁹ modis q̄ ad
incitamēta tria. p̄mū est malū apprehensuz
secundū est v̄bū ꝓuocatiuū ⁊ accensū. Tertiū
est factū lesiuū ⁊ impēsuz. Secundo inuitat
ei⁹ affectū ꝙtū ad desiderabilia tria q̄b⁹ cō-
mittit̄ h̄ pctm̄. Primo ī corde. s. qn̄ aliq̄s ex
turbatiōe ⁊ deliberatōe ꝓponit ⁊ ꝯsentit ali
cui nocere. Scd̄o ī ore. s. qn̄ aliq̄s ex turbati-
one animi īteri⁹ ꝓrūpit in v̄ba ꝯtumeliosa
exteri⁹. Tertio ī ope. s. qn̄ aliq̄s post cogita-
ta ⁊ locuta ꝓrūpit ad vulnera. Tertio cruci-
at sensuz q̄ ad dāna tria. Prio obnubilat ra-
tionē. Scd̄o tollit rectā opatōez. Tertio sub
ingerit alioꝝ maledictionē. vn̄ Greg. lib. v.
moral' dic̄ sic. Per irā iusticia relinqt̄: q: dū
ꝑturbata mēs iudiciū sine rōne exasperat.
oē qd̄ furor suggerit rectū putat. Per iram
etiā grā vite socialis amittit̄: q: q̄ se ex hūa-
na rōe nō tēperat ē necesse vt bestialit̄ ꝑ cō
temptū viuat. Per irā māsuetudo amittit̄.
ꝑ irā ꝯcordia rumpit̄. ꝑ irā lux veritatꝭ amit
titur: q: cum mēti iracūdia tenebras incutit:
huic de⁹ radiū sue claritatꝭ abscōdit. Per irā
spūsscti splendor excutit̄ ⁊ sup̱ hūilē ⁊ quie-
tum reqescere ꝓhibet̄: q: cū ira quietē mēti
subtrahit suā spūiscto habitationē claudit:
cui⁹ discessu anim⁹ vacuus ad opertā morꝭ
insaniā ducit̄ ⁊ vsq; ad superficiē ab intimo
cogitationū fundamēto dissipatur. hec ille.

Quot aūt istud venenū iracūdie infecit p̱z
ex sacra scriptura. Nam irat⁹ est cayn cōtra
abel fratrē suū vehement̄ ⁊ cōcidit vult⁹ ei⁹
Gen. iiij. Saul irat⁹ est cōtra dauid. i. Reg.
xviij. Magistrat⁹ holofernis irati sūt cōtra
achior. Iudith. v. Nabuchodonosor irat⁹ est
cōtra tres pueros quos iussit mitti in forna
cem. Dan. iij. Ozias rex irat⁹ est cōtra sacer
dotes q̄b⁹ minabat̄. ij. Paralip. xxvi. Oīs
isti fuerūt veneno iracundie infecti vt fuit fi
guratiue ille demoniac⁹ q̄ clamabat elidebat
dissipabat ⁊ spumabat. Luc. ix. ¶ Quin
ta turris est gula cui p̄sidet beelzebub .i. vir
muscarū. de quo dicitur. iiij. Reg. i. Cū misit
ochozias nūcios ad ꝯsulendū beelzebub de-
um accaron. Iste demon infundit venenum
gule in aīam peccatricē triplicit̄. Prio per-
turbat intellectum quo ad incitamenta tria
Primū est appetit⁹ inordinat⁹ ⁊ īmoderat⁹
Secūdū est frenū nimis relaxatū. Tertium
est vsus cōtinuat⁹ Secundo inuitat ei⁹ affe
ctum quo ad desideria tria quib⁹ cōmittitur
illud viciū. Primū est delectatio scz qn̄ tātū
de victu sumit ꝙ notabilit̄ nocumentuz in-
currit. Secūdū est ebrietas ꝑ quā rōnē ꝑdit
Tertiū est delicatio scz qn̄ nimis delicate vi-
uit alio remanēte in egestate ipo sciēte. Exē
plū de diuite epulone. Tertio corrūpit sen-
sum quo ad damna tria. Primū est mentis
brutalitas. Secundū est corꝑis infirmitas.
Tertiū est oris loq̄citas. Quot aūt infecit h̄
venenū ostēdit Innocenti⁹ d̄ vilitate ꝯditio
nis hūane dicēs sic. Gula paradisuz clausit
p̄mogenita vendidit. pistorē suspēdit. bapti
stam decollauit. nabuzardan p̄nceps coquo
rum tēplū incēdit ⁊ hierlm̄ totā euertit. bal-
thasar in cōuiuio manū cōtra se scribentem
aspexit Mantethel phares: ⁊ eadē nocte in-
terfect⁹ est a caldeis. hec ille. Oēs isti fuerūt
veneno gule infecti. vt gulosus sit figurati-
ue ille demoniac⁹ qui nō potuit ab ap̄lis libe
rari. de quo dicit xp̄s. Hoc gen⁹ demonioꝝ
nō eijcit̄ nisi oratōe ⁊ ieiunio. Marci. ix. H
Sexta turris ē inuidia cui p̄sidet sathanas
id est aduersarius. de quo dr̄ Iob. i. Cum ve
nissent filij dei ⁊ assisterēt corā dn̄o affuit in-
ter eos ⁊ sathan ⁊c̄. Iste aduersatus est iob
inuidēs eius ꝓsperitati ⁊ sanctitati. Iste de-
mon infundit venenū inuidie in aīam pec-
catricē triplicit̄. Primo ꝑturbat intellectum
quo ad incitamenta tria que in memoriam
inducit. Primū est cogitare alienā ꝓsperita
tem. Secundū est ꝓpriā infirmitatē. Tertiū

est exercere iniuriã maliciã ⁊ iniquitatẽ. Se
cundo inuitat eius affectũ quo ad desideria
tria quibꝰ cõmittit hoc viciũ. Primũ est de
bono alteriꝰ dolere. Secundũ est de malo al
teriꝰ gaudere inq̃tum nõ redundat in bonũ
eius spũale: qꝛ gaudere de malo tẽporali al
terius inq̃tũ redundat in bonũ spũale nõ ẽ
pctm̃. Tertiũ est verbo alicui detrahere: qd̕
fit qnq̃ modis. Prĩo crimen falsuz impone
re ⁊ tũc req̃rit reuocatio dicẽdo qꝛ dixit falsũ
Secũdo crimẽ verũ sed occultũ nõ vt prosit
sed vt obsit ordinẽ fraterne correctõis omit
tendo reuelare. Et tũc requirit reuocatio di
cendo se dixisse qd̕ nõ debuit. Tertio crimẽ
notoriũ vt ampliꝰ diffamet recitare: ⁊ tunc
nõ req̃rit reuocatio. Quarto aliud crimẽ d̕o
addere: ⁊ tũc tenet additũ reuocare. Quĩto
de bono diminuere vel ipz habuisse prauã itẽ
tionẽ ⁊ tũc tenet dicere qꝛ nescit illũ habuisse
prauã intentionẽ: ⁊ hoc si ita est. Tertio cor
rumpit sensum quo ad damna tria. Primũ
est qꝛ ferit ꝓximũ. Secũdũ est qꝛ ledit suuz
subiectũ. Tertiũ ẽ qꝛ tollit suũ ꝑfectũ. Quot
aũt inficit hoc venenũ inuidie oñdit Augu.
quodã sermõe dicẽs sic. Inuidia est odium
aliene felicitatis respectu inferiorum ne sibi
equent: respectu superioꝝ qꝛ eis nõ equatur
respectu eq̃liuz qꝛ sibi equant. Sic em̃ cayn
inuidit abel ꝓsperitati: rachel lye fecũditati.
saul dauid felicitati. serpẽs humani generis
iusticie originali. pharisei fame ⁊ opinioni
xp̃i. per inuidiam ꝓcuratꝰ est lapsus mũdi ⁊
mors xp̃i. hec ille. Om̃es isti fuerũt veneno
inuidie infecti vt sit figuratiue inuidus ille
serpens antiquus quẽ intrauit demon calli
dus qui adam decepit ⁊ euã. Geñ. iij. ¶ I
Septima turris est accidia cui ꝓ̃sidet asmo
deus. de quo dr̃ Thobie. iij. Qꝛ impediebat
cõiunctionẽ sarre ⁊ viroꝝ eius ne ꝓles seq̃
retur. Iste demon infundit venenuz accidie:
qꝛ impedit ne aĩa bonũ opus pariat: ⁊ hoc
triplicit. Primo ꝑturbat intellectuz quo ad
incitamenta tria que ad intellectum reducit
Primũ est ꝙ in spũalibꝰ nõ percipit saporẽ
Secũdũ est ꝙ in talibꝰ ꝯspicit laborẽ. Terti
um est ꝙ eoꝝ nõ concipit valorem. Secun
do inuitat eiꝰ affectuz quo ad desideria tria
quibꝰ cõmittit hoc pctm̃. Primũ est quãdo
ex pigritia dimittit illud ad qd̕ obligat ex ꝓ̃
cepto dei: vt sabbata sanctificare ⁊ parẽtes
honorare. Secundũ est qñ dimittit illud ad
qd̕ obligat ex precepto eccl̃ie: vt audire mis
sam diebꝰ dñicis. Tertiũ est qñ negligit illd̕
ad qd̕ obligat ex precepto cõfessoris. scz pe
nitentiã iniunctã ꝑficere. Tertio corrumpit
sensum quo ad dãna tria. Primuz est qꝛ ac
cumulat pctã. Secũdũ ẽ qꝛ negligit mãdata
Tertiũ est qꝛ tollit bona data. Quot aũt h̕
venenũ accidie inficit ostẽdit sacra scriptu
ra. Nam filij iacob accidiosi erant quos in
crepauit dicẽs. Quare negligitis ⁊c̃. Geñ.
xlij. Leuite accidiosi erãt quos arguit ioab.
ij. Paralip. xxiiij. Filij israel ex accidia mur
murabant de mãna. Numeri. xxi. Dauid ex
accidia adulteriũ cõmisit. ij. Reg. xi. Ysbo
seth dormiens sup lectũ a latronũ ꝓ̃ncipibꝰ
occisus est. ij. Reg. iiij. Omnes isti veneno
accidie infecti sunt vt accidiosus figuratiue
sit ille demoniacꝰ qui inter sepulchra latita
bat. Luc. viij. Ecce q̃liter demones inficiunt
aĩaz diuersis venenis in ciuitate babylonie
Anima vero peccatrix sentiẽs se venenatã
tanq̃ egra currit ad xp̃m medicuz supplicit
orat. vt Aug. dicit lib. soliloquiorũ. c. xv. sic.
Pretende dñe sup nos alas tuas vt fugia
mus sub eis a facie serpẽtis huiꝰ q̃ nos ꝑse
quitur ⁊ scuto tuo libera nos a cornibꝰ eius.
Hoc em̃ est ꝯtinuũ studiũ hoc vnicũ desideri
um suũ vt deuoret aĩam quã creasti. Ideo ad
te clamamꝰ libera nos ab aduersario nostro
quotidiano q̃ siue dormiamꝰ siue vigilemꝰ
siue comedamꝰ siue bibamꝰ siue quodcũq̃
opus operemur instat modis om̃ibꝰ: die ⁊
nocte: fraudibꝰ ⁊ artibꝰ: nũc palam nunc oc
culte sagittas venenatas ꝯtra nos dirigens
vt interficiat aĩas nostras. Et tanta est dñe
pessima insania nostra qꝛ cũ continue videa
mus cõtra nos drachonẽ ore aperto ad de
uorãdũ: nihilominꝰ dormimꝰ ⁊ lasciuimꝰ in
pigricijs nostris tanq̃ securi ãte eũ q̃ nihil
aliud desiderat q̃ vt nos ꝑdat. hec ille. Et se
quit ibidẽ. ca. xxix. sic. Facies dñe angelos
tuos sup me q̃bꝰ mãdasti vt custodiãt me ĩ
om̃ibꝰ vijs meis ne forte offendã ad lapidẽ
pedẽ meũ. Hij sunt custodes sup muros no
ue hierl̃m ⁊ mõtes in circuitu eiꝰ vigilantes
⁊ custodientes vigilias noctis sup gregem
suũ: ne qñ rapiat vt leo aĩas nostras dũ nõ
esset ille q̃ eriperet. Ille antiquꝰ aduersarius
noster q̃ quasi leo rugiens circuit q̃rens quẽ
deuoret. Hij sunt ciues btẽ ciuitatis hierl̃m
supne in ministeriũ missi ꝓpt eos q̃ heredi
tatẽ capiũt salutis vt eos liberarẽt ab inimi
cis suis ⁊ custodiãt in oĩbꝰ vijs suis: ꝯfortẽt
quoq̃ ac moneãt ⁊ orationẽ meã offerant ĩ
cõspectu maiestatꝭ gl̃ie tue. h̕ ille. Facta aũt

oratione subito apparuit angel⁹ ip̄i aīe pec
catrici qui audita causa infirmitatꝭ aīe ꝓpter
venena que in eam dyabol⁹ infuderat ꝓbu
it ei septē remedia ⁊ ꝯsilia. ¶ Primū cō-
siliū fuit cōtra supbie venenū ex triplici cōsi
deratōne. Pr̄io cōsiderare ꝓpriā fragilitatē
Secūdo detestari sup se dyabolicā potesta-
tem. Tertio abominabilē infirmitatē: q2 su-
perbū oīs homo abominatꝰ. Secūdū ꝯsiliū
fuit ꝯtra auaricie venenū considerādo tria.
Pr̄io vite hoīs breuitatē. Scd̄o xp̄i paup-
tatē. Tertio diuitiarū inutilitatē. ps. Ne ti
mueris cū di. s.f. hō ⁊c. vsqꝫ gl'iaꝫ ei⁹. Ter-
tium ꝯsiliū est ꝯtra luxurie venenū cōsiderā
do tria. Pr̄io carnē macerare. Scd̄o a mu-
liere se elongare. Tertio mentē circa hone-
sta occupare. Aug. in regula. Carnē vestraꝫ
domate ieiunijs. Quartū ꝯsiliū fuit ꝯtra ire
venenū cōsiderando tria. Pr̄io ꝑ patientiā
se refrenare. Scd̄o defect⁹ ꝓprios recogitare
Tertio motiuū ire a corde extirpare. Apl's
Sol nō occidat sup iracūdiā vestrā. Quītū
cōsiliū est cōtra gule venenū cōsiderādo tria
Pr̄io prauā societatē euitare. Scd̄o sanctā
parcitatē assumere. Tertio eternā felicitatē
expectare. Greg. Corporali ieiunio vicia cō-
primis mentē eleuās. Sextū ꝯsiliū est ꝯtra
inuidie venenū cōsiderādo tria. Primo fra
ternā charitatē. Scd̄o maternā in hoīe ceci-
tatē. Tertio naturā sequi q̄ inclinat ad hūa-
nitatem. hijs trib⁹ expellitꝰ inuidie venenū.
Septimū ꝯsiliū est cōtra accidie venenū cō
siderādo tria. Primo futurū premiū. Scd̄o
eternū suppliciū. Tertio p̄sens exiliū: ideo fu
giendū. Ecce septē cōsilia angeli missi a deo
ad aīam curādā a pctīs. ¶ Tunc aīa ere
cta ad deū ex cōsilijs angeli orauit sic. vt dic̄
Aug in quadā orone. Quia caro cū qua in-
habito semꝑ me ducere vult ad pctm̄. mecū
vult coronari ꝫ nō mecū decertare. nullū pe
iorem patior hostē q̄ꝫ corpus in quo habito
Est em̄ q̄si leo subuersor in domo mea. vn-
diqꝫ me pestifero morsu dilacerando consu
mens. Ideo longa trahēs suspiria clamitan-
do dicaꝫ. Infelix ego homo q̄s me liberabit
de corꝑe mortis hui⁹? Gratia dei. Per quē?
Per iesum xp̄m dn̄m nostrū. Hec velim. O
iesu saluator bone redēptor optime hec dep̄
cor q2 p̄cioso sanguīe tuo redēpta sum vt p-
pter carnis corruptionē nō pereā ineternuꝫ
nō veniā in mortē secūdā: neqꝫ in terrā obli
uionis. Hec vox mea in aurib⁹ mīe tue sonet
vt tuā nō carnis faciā voluntatē. ⁊ oīs mēs

mea te meditetꝰ: in te delectetꝰ: te sequatꝰ: te cō
fiteatꝰ. h̄ ille. Dixit aūt angel⁹ aī e. Video qm̄
ꝯsilia mea in te ꝓficiunt forti aīo esto in ꝓxi
mo ē vt a deo cureris assume iugū xp̄i suaue
⁊ on⁹ ei⁹ leue. Sup q̄ dic̄ Hylari⁹ sup Ma-
theū. Quid iugo xp̄i suaui⁹? Quid ei⁹ onere
leui⁹? A scelere abstinē: bonū velle: oēs ama
re: nullū odisse: etn̄a ꝯseq̄: p̄sentib⁹ nō capi:
nolle īferre alteri qd̄ sibijpi sit molestū ꝓpe
ti. h̄ ille. Et ꝯuersus ad carnē dixit illd̄ qd̄ po
nit Aug. lib de salutarib⁹ documentꝭ sic. Ve
tibi aīe misere quā sic caro ꝑseq̄tꝰ. Caro mi-
sera ꝯtinue cōtra aīam pugnas. O caro be-
stia crudelis q̄d habes? q̄d grauas aīaꝫ q̄ ni
hil desiderasset nisi deo seruire: si tibi inimice
nō se innexisset. Tu aūt caro misera nō solū
teipām occidis ꝫ etiā aīaꝫ occidis. Nō suffi
cit tibi ꝑditio tua: ꝫ adhuc vis aīaꝫ ad infer
nū demergere. Ve tibi aīa q̄ carnē accepisti
ꝯtrariā: q nec ip̄a intrat nec te ꝑmittit intra-
re ī regnū celoꝝ. O caro mala q̄d vis? q̄d de-
sideras? Nō vis laborē sustinere: nō vis cuꝫ
quieta q̄escere. Suffocas aīaꝫ vt versa vice
tu sis dn̄a ⁊ illa āncilla. rogo q̄re grauas aīaꝫ
q̄ molesta nō ē tibi? Nec tu effugies penam
quā ip̄a patietꝰ: nec sine te poterit iudicari in
die iudicij. Quare g̊ nō ꝯsentis sp̄ui sic euā
geliū te hortatꝰ dicēs. Esto ꝯsentiēs aduersa-
rio tuo dū es cū eo ī via. i. in h̊ seculo: ne for-
te tradat te iudici i. xp̄o. iudex tradat te mi-
nistris. i. angelis malis. ⁊ ministri mittāt te
in carcerē. i. in gehēnā. nō exies inde donec
reddas nouissimū q̄drantē. i. minimū pctm̄.
Que es tu? q̄d p̄stas aīe nisi detrimētū aīe?
Qui te nutrit: ad maleficiū nutrit. h̄ Augu.
Tūc aīa cognoscēs qm̄ vera sūt q̄ dicuntꝰ ꝑ
angelū ip̄a cōuersa ad carnē clamat dicens
illd̄ Aug. li. de salutarib⁹ documētꝭ sic. Ego de
celo veni a deo ꝯcessa tibi: ⁊ tu de terra es me
li⁹ ē vt tu mecū ascēdas ad celū: q̄ꝫ tu me tra
has tecū ī īfernū. dū viuim⁹ ⁊ sum⁹ vnū cor-
pus operemur manib⁹ nr̄is qd̄ bonū ē. i. ele-
mosynis ieiunijs: castitate: hospitalitate: ⁊ ī
opib⁹ bōis viuam⁹ vt ꝑ bōa q̄ hic agim⁹ ascē
dere mereamur. Ubi iā nō ē solutio corꝑis:
ꝫ incorruptōnis veste induemur. Ubi iā nō
fetor. ꝫ odor suauissim⁹ ē. Ubi iā nō sūt tene
bre: ꝫ lux ꝑpetua micat. Ubi iā non vermiū
multitudo: ꝫ āgeloꝝ caterua ⁊ innūerabilia
scōꝝ agmina celesti regi hymnū canētia cū
ip̄is etn̄is gaudijs ꝑfruamur. hec ille. Caro
aūt ꝯsentiēs aīe dicit illd̄ qd̄ ponit sctūs Ef
frem in q̄dā s̄moē sic. Aīa queso ne ꝑcidas

neq̃ affligaris. Et si multitudine pctōꝝ op
primaris noli ad teipm̄ et'nū ignē attrahe-
re:ne dixeris. Proiecit me dn̄s a facie sua.
Neq̃ em̄ placet deo huiusmodi sermo.nā q̃
ipe ad te clamat ⁊ dicit. Popule me⁹ q̇d fe-
ci tibi aut in q̊ ɔtristaui te aut q̇d molest⁹ fui
tibi? Nōne q̇ cadit resurget aut qui auersus
est nō reuertet'. Audi aīa dn̄i benignitatem
Nō em̄ sub manu p̄ncipis aut ducis vēdita
es q̄si dānata. Noli affligi qm̄ exinanisti di-
uitias tuas:noli ɔuersionē erubescere. Sȝ po
tius dicito surgēs ibo ad patrē meū.surge p
ficiscere: suscipiet te neq̃ exprobrabit tibi:
imo gaudebit poti⁹ i ɔuersione tua:expectat
te parat⁹ vlnis ineffabilis sue pietat̄ ample
cti:tu tātū noli erubescere sic adā:neq̃ absco
daris a facie dei. Propt' te crucifix⁹ ē xp̄s: ⁊
te abijcere poterit? Absit. Nouit em̄ q̇ sit qui
tribulat nos ⁊ nemo ē q̇ adiuuet nisi sol⁹ ip̄e
Nouit xp̄s te ⁊ me q̇ i erūna sim⁹. Nō ḡ pu
sillanimes aut desides sim⁹:q̄si iā igni sem-
piterno deputati. Nō op⁹ hȝ xp̄s te ignib⁹ tra
dere. Nō sibi lucrū cōputat si nos in suppli-
ciū mittat. Exurge excute oēȝ materiā seculi
imitare p̄digū filiū q̇ ɔsūpt̄ oīb⁹ venit ad pa
trē. h̄ ille. Uiri aūt ⁊ mulieres q̇ erāt i ciuita
te babylonie onusti pctīs: vidētes qm̄ caro
⁊ aīa ɔuenerāt simul ad p̄priā salutē q̄rēdā
dixerūt ad īuicē illō qō ponit Aug. s'mone de
purgatorio dicēs. Sic lugeam⁹ aīaȝ nostrā
quō alienā carnē mortuā plāgim⁹. Si vxor
aut fili⁹ aut marit⁹ mortui fuerint int' se al'i-
dunt hoīes capillos detrahēdo:pectora tun-
dunt:⁊ i luctu ⁊ i abstinētia vel i lachrymis:
nō paruo tp̄e p̄seuerāt. Itaq̃ exhibeam⁹ aīe
nr̄e qō illi exhibēt carni aliene. videre q̄ ma
lū sit vt q̄ram⁹ qō nō possim⁹ suscitare:⁊ ani
mā nr̄am nō plāgim⁹ quā suscitare possum⁹
⁊ ad statū p̄stinū reuocare. Sȝ qō nob̄ pei⁹
est:corp⁹ mortuū plāgim⁹ qō amam⁹: aīam
vero mortuā quā nō amam⁹ nec dolem⁹ nec
plāgim⁹. Et iō mutata vice pl⁹ dn̄ȝ q̄ seruū
amare icipiam⁹:pl⁹ dn̄aȝ q̄ ācillā.i.aīaȝ ad
imaginē dei factā q̄ carnē de limo terre for
matā.vt cū die vltimo caro nr̄a putrescere ⁊
a v'mib⁹ deuorari ceperit i sepulchro:aīa nr̄a
in abrahe gremio:angeloꝝ manib⁹ eleuet':⁊
in die iudicij recepto p resurrectionē corpore
audire mereamur. Euge s'ue bone ⁊ fidelis
intra i gaudiū dn̄i tui. h̄ ille. Pctōres aūt nō
valētes trāsire ad ciuitatē hierl'm ɔgregaue
runt ɔsiliū inter se dicentes illud Ambrosij
ep̄l'a.iij.ad Simplicianuȝ sic. Nihil peccare
solius dei est:corrigere erratū p̄niam agere
⁊ emendare sapient̄ est. Id tamē difficile ē
in hac vita homi. Quid em̄ tam raruȝ q̄ q̄
inuenias virū q̇ seip̄m coarguat:⁊ factū suū
prauū cōdēnet atq̃ despiciat. Itaq̃ ɔfessio
vera de pctō rara in homib⁹ ⁊ etiā penitētia
verbi hui⁹ assertio dura. Repugnat em̄ na-
tura:repugnat verecūdia.natura q: oēs sub
pctō. Qui carnem gerit culpe obnoxius est.
Repugnat ergo illecebra carnis ⁊ seculi in-
nocentie ⁊ integritati. Repugnat verecun-
dia quia erubescit vnusquisq̃ p̄priam culpā
fateri dum presentia magis cogitat q̄ futu-
ra.hec ille. M ¶ Statimq̃ angelus huic
ɔsilio affuit qui confortās peccatores ad pe
nitentiā dicit illud qō ponit Crisostom⁹ de
reparatiōe lapsi sic. Nunq̄ spernit deus pe
nitentiā si ei sincere ⁊ simpliciter offeratur.
Etiam si ad summū perueniat quis maloꝝ
⁊ inde tamē velit reuerti ad virtutis viam
deus libenter suscipit ⁊ amplectit' penitentē
Non em̄ temporis longitudine sed affectus
sinceritate penitudo pensat'. Et declarat per
exempla dicēs sic. Latro ille qui p̄edebat in
cruce nō eguit prolixitate temporis vt mere
retur cum christo ingressum beatitudinis:
sed tantū ei spacium suffecit q̄tum expendi
potuit donec vim posset vnius perferre ser-
monis:ita vt intra momentuȝ temporis:to
tius sue vite absolutus scelerībus precedere
ad paradisum etiam apostolos mereretur.
hec Crisostom⁹. Adducit etiam alia exem-
pla confirmando dicēs illud quod ponit pe
trus rauēnas in quodam sermone sic. Attē
dite ⁊ videte:quis in seculo peccauit enormi
us paulo? Quis i religione graui⁹ petro? Il
li tn̄ p p̄niam meruerūt asseq̇ nō solū ministe
riū s̄ etiā magisteriū scītatis. Memores esto
te mīe quā filio p̄digo pat' euāgelic⁹ legitur
impēdisse. Nolite ḡāte t'p̄s iudicare q̊usq̃ ve
niat dn̄s ⁊c̄. Nāq̃ mlt'a sunt q̄ de iudicio dei
hoīes ignorāt: ⁊ fortasse mlt'a q̄ vos lauda-
tis ille reprehendet:⁊ que vos reprehēditis
ille laudabit.hec petrus rauēnas. Peccato-
res autē auditis verbis angeli suspirantes
gemendo ⁊ flendo eleuātes oculos versus
hierusalē dixerunt illud quod ponit Grego
rius homel.iiij.super illud Math.ij. Cuȝ na
tus esset iesus i bethleem sic. A regione no
stra supbiendo:visibilia seq̄ndo:cibū vetitū
gustādo discessim⁹:s̄ ad eā necesse est flēdo
obediēdo:visibilia ɔtēnēdo atq̃ appetitū car
nis refrenādo redeam⁹. Per aliā ḡ viā ad

regionẽ nostrã regredimur: qm̃ qui a para-
disi gaudijs p delectationẽ recessim⁹: ad hec
p pnĩe lamẽta reuocamur. h̃ ille. Cognouit
aũt angelus affectũ ⁊ intẽtionẽ bonã hoĩm
puectoꝝ. Sed erant ibi quidã iuuenes egre
ferentes derelinq̃re delectabilia mũdi, quos
angel⁹ dulcit̃ reprehẽdit ⁊ arguit dicẽs illud
q̃ ponit Aug. s̃mone. xi. de aduẽtu dñi ad
iudiciũ sic. Forte qñ oĩs ad pniam ꝓuoca
mini aliq̃s intra se cogitat dicẽs. Ego iuue-
nis hõ vxorẽ habẽs quomodo possũ aut ca
pillos tõdere aut religionis habitũ assume-
re. Nec istud dr̃ vobis fratres: nõ h̃ vobis p̃
dico vt iuuenes q̃ cõiugia hñt videant̃: habitũ
magis q̃ mores debeãt cõmutare. Quid em̃
hoĩ habẽti vxorẽ nocet si mores pditos vo-
luerit ad opera bona vel honesta ꝯuertere:
Si pctõꝝ suoꝝ vulnera elemosynis: ieiunijs
orationib⁹ ad sanitatẽ pristinã studeat reuo
care. Vera em̃ ꝯuersio sine vestimentoꝝ cõ
mutatõe sufficit sibi. Vestimẽta em̃ religio-
sa sine bonis operib⁹ nõ solũ remediũ habe
re non poterunt: s̃ etiã iustũ dei iudiciũ susti
nebunt. Cõuertimi g̃ ad meliora dũ in vr̃a
sunt ptãte remedia. Hic extinguite mortem
moriẽdo pctĩs. hic vitã vite meritis acq̃rite
etnã. hec Aug. ¶ Videns aũt belial astu
tissim⁹ demon q̃ iuuenes indignabant̃ mu
tata facie timẽs ne eos pderet ⁊ de ciuitate
babylonis exirent statim affuit seducẽs cor
da eoꝝ dicẽs illud q̃ ponit sctũs Effrem in
quodam sermone sic. Interim dum iuuenis
es fruere ꝯcupiscẽtijs tuis. Quot em̃ putas
esse in seculo delitijs deditos neq̃ tñ celesti
regno p̃uatos. Et tu g̃ dũ iunior es comede
bibe fruere voluptatib⁹ seculi: ⁊ cum puene
ris ad senectutẽ tũc demũ pniaз ages. Quid
em̃ ab ip̃o statim etatis flore te crucias: Quid
ante tp̃s corp⁹ tuũ p abstinentiã maceras:
Vide ne forte egritudinem incurras. h̃ ille.
Tũc iuuenes rñderũt dicẽtes illud q̃ ponit
idẽ Effrem subseq̃nt̃ sic. Quid si in iuuẽtute
dep̃hendar nec pueniã ad senectutẽ: Quid
rñdebo cũ ante xp̃i tribunal astabo: Video
em̃ iuuenes plurimos in ip̃o iuuentutis flore
defungi: senib⁹ itidem etatis spacia ptendi.
Sunt em̃ inuestigabilia dei opa, ⁊ quo modo
tu me supplãtare moliris admonẽs cum se-
nuero pniam agã. Nũ iudici satisfacere po-
tero dicẽs. Iuuenis defunct⁹ sum: s̃ dimitte
me modo vt pniam agã. Nõne si istud obtẽ
dero mihi quoq̃ ꝓthin⁹ ⁊ ip̃e respondebit
dicens. Tot annos dimisi te sepiusq̃ peccã-
tem equanimiter pertuli: neq̃ te ꝯtinuo occi
di: dans tẽpora loca ⁊ momenta quib⁹ pnĩe
iactare semĩa posses. Tu vero tot annos q̊t
tibi ad pniam prestiti in pctĩs ⁊ voluptatib⁹
cõsumpsisti. h̃ ille. Statimq̃ angelus affuit
ꝯfortãs iuuenes in isto bono ꝓposito: dicẽs
illud q̃ sequit̃ ibidẽ sic. Scias g̃ frater q: si
despicias timorẽ dei peccatisq̃ reip̃з tradas
eterna seueritate plecteris. Nam q̃ volupta
ti sua exposuit mẽbra: nõ modo in futuro ve
rum in presenti quoq̃ seculo dolore digno
cruciabit̃ nisi cito pniaз egerit. Erit em̃ simi
lis abiecto pãno q̃ vbi in vsum oĩm cesserit:
postremo ingrat⁹ erit atq̃ pedib⁹ ꝯculcabit̃
Sз tu si te ab omĩb⁹ tuleris ac xp̃o dño pla
cere volueris: obseruãs castitatẽ corpis tui
in charitate dei que virtutũ oĩm culmen est:
regie purpure similis eris: fulgebisq̃ lumi-
naris in morẽ in medio fratrũ: eosq̃ q̃ in te
surgũt auertet dñs atq̃ ꝓsternet. Nã timor
dei quẽ dilexisti ꝓ muro erit tibi ⁊ inuenies
grãm apud deũ ⁊ hoĩes. Vigila ergo sobri⁹
⁊ attende tibi ip̃i sciẽs ⁊ illud q: nõ ignorat
astut⁹ inimic⁹ etiã intra claustra ⁊ vectes lu
crari aĩas desidie torpore languẽtes. hec ille
Iuuenes aũt vt magis animarent̃ ab ange
lo ⁊ ꝯfirmarent̃ cõtra tẽptatões dyaboli di
xerunt angelo illud q̃ sequit̃ ibidẽ sic. Non
queo resistere subrepentib⁹ vicijs: verũ ꝓtin⁹
affectu pessimo deuincior ⁊ in assensum tra
hor. Rñdit angel⁹ dicẽs sic. Noli in isto glo
riari: nõ est em̃ ista religio s̃ desidia ⁊ insipi
entia. Ne glorieris neq̃ suscipias faciẽ aĩe
tue ne ꝯfundaris in ruina tua. Nã oro si sen
seris latronẽ suffodientẽ parietẽ tuũ iacere
sustinebis ⁊ rapi que int⁹ sunt: Nõne surgẽs
latronẽ ꝓseq̃ris: Et quomodo ñ tibi cura ẽ
castitatis tue. sed tẽplũ dñi prodis exponisq̃
corruptele. Vide q̃to de⁹ honore dignet̃ il-
los q̃ sibi a iuuẽtute vsq̃ ad senectutẽ s̃uiũt
Dicit em̃ ad hieremiã ꝓphetã. Memorat⁹
sum mĩe iuuẽtutis tue ⁊ charitatis pfectionis
tue vt seq̃ris post sctm̃ israel. Porro q̃ a iuuẽ
tute vsq̃ ad senectutẽ vicia sequunt̃: eos ita
ꝓpha redarguit. Inueterate dierũ maloꝝ
nũc venerũt pctã tua que faciebas pri⁹. Id-
circo beatificat spũssanctus q̃ sup se iugum
xp̃i tulere, cũ per ꝓphãm iterũ dixit. Bonũ
est viro cũ portauerit iugũ dñi ab adolescen
tia sua. hec ille vbi sup. ¶ Erant aũt ibi
adolescentule quedã mulieres vestib⁹ deau
ratis ⁊ variatis ornate mundi illecebris de-
dite que dubitãtes facere penitẽtiã de pctĩs

ſuis.dixerũt illud qͦ ponit Ambroſiꝰ libro.i.
de viduis ſic. Vicina eſt lapſibꝰ adoleſcentia
qꝛ variarum eſtus cupiditatũ feruore calen
tis inflãmatur etatis.hec ille. Quibus reſpõ
dit angelꝰ dicens illud quod ponit Auguſti.
in ſermone de reprehẽſione iuuenũ ſic. Vos
filias chariſſimas moneo iuuenilia deſideria
fugite: nupte ſuſannã annã vidue: virgines
mariam cogitate:nec in dñicum templũ pro
pterea procedatis: vt florem feni veſtri:ocu-
lis hominũ oſtentare cupientes in domo vi
te mortem queratis. Omnis em̃ caro fenũ
et pulchritudo hominis: vt flos feni. Quid
ergo facietis cum fenũ aruerit flos deciderit
ante verbũ dñi quod manet ineternum: Li-
ues veſtros facileſ inuẽturas putatis:quos
nunc ſuperbia eſtatis viriditate contẽnitis.
Ecce iterum dico atqꝫ conteſtor iuuenilia de
ſideria fugite. ſi auditis hoc:ſi obtemperad
ſi tanꝙ dei verbum cum honore ⁊ timore ſuſ
cipitis:nõ ſolum pulchre ante oculos dei: ſꝫ
etiã ſane eritis.hec ille. Auditis ergo exhor-
tationibus angeli ſtatuerunt peccatores mit
tere ambaſiatorem fidelem ad ieſum xp̃m:
vt recõciliarentur ei:⁊ reciperet eos in ciuita
tem ihr̃lm:qui conſuluerunt angelum peren
tes ab eo quem digne mitterent. ¶ Qui
bus reſpõdit angelus.fideliſſimꝰ ambaſiator
erit dña penitentia.de qua dicit Aug.libro de
penitentia ſic. Quã ſit appetenda penitentie
gratia oĩs clamat auctoritas:omnis bonoꝝ
vita conatur oſtendere. Languores enim ſa
nat:leproſos curat:mortuos ſuſcitat: ſanita
tem auget quã conſeruat. claudis greſſum:
aridis copiam:cecis reſtituit viſum:vicia fu
gat: virtutes ornat:mentem munit ⁊ robo-
rat:oĩa ſanat:omnia reintegrat: tẽperat ſuc-
ceſſus:conſtringit impetus:moderatur greſ
ſus.ignorans ſemꝑ hanc recognoſcet: que-
rens ſemꝑ hãc inueniet. Hec ẽ que hoĩes ad
angelos ducit:⁊ feturã creatori reddit. Iſta
ouem ꝑditam mõſtrauit querẽti:⁊ decimam
dragmã obtulit anxiãti. Hec diſſipatorẽ fili
um ad patrem reducit:⁊ vulneratũ a latro-
nibus cuſtodi curandũ tradidit. In hac om
ne bonũ iuenit.ꝑ hanc oẽ bonũ ↄſeruat.fu-
gat tenebras ⁊ clarã inducit lucẽ. ħ Aug.et
Hiero.dic̃ Q2 ſcd̃a tabula poſt naufragiũ eſt
pnĩa.qͦ exponit ſctũs Tho.iij.pte.q.lxxxiiij.
ar.vi.in fine.Re.dic̃ ſic. Nã primũ remedium
mare tranſeũtibus eſt vt ↄſeruẽtur in naui i
tegra. Scd̃m aũt remediũ eſt poſt naui fra-
ctã:vt aliq̃s adhereat tabule. Ita etiã in ma
ri huiꝰ vite. Primũ remediũ eſt ꝙ hõ itegri-
tatẽ ſeruet. Scd̃m aũt remediũ ẽ ſi ꝑ pctm̃
integritatẽ ꝑdiderit qͦ ꝑ pnĩam redeat. hec
ille. Et magr̃ ſen̄.li.iiij.diſt.xiiij.ca.i.dicit ſic.
Si quis veſtẽ inocẽtie in baptiſmo receptã
peccando corrupit pnĩe remedio repare pt.
Prima tabula eſt baptiſmꝰ vbi deponiẗ vetꝰ
homo ⁊ induiẗ nouꝰ. Scd̃a tabula eſt pnĩa
qua poſt lapſũ reſurgimꝰ dũ vetuſtas reuer
ſa repelliẗ:⁊ nouitas ꝑdita reſumiẗ poſt ba-
ptiſmũ. Poſt lapſum ꝑ pnĩam renouari va-
let:ſꝫ nõ ꝑ baptiſmũ. Licet homini ſepiꝰ pe-
nitere:ſꝫ nõ baptiſari.ħ magr̃. ¶ Dixerũt
pctõres ad angelũ. Nõne meliꝰ eſſet mitte-
re dñam charitatẽ:qꝛ ꝓuer.x.dꝛ ſic. Vniũſa
delicta oꝑit charitas. Q2 ſi hec nõ eſt ſuffici-
ens mittemꝰ dñam fidẽ:qꝛ ꝓuer.xv.diciẗ ſic
Per fidẽ purgãẗ pctã. Etiã ſi iſta nõ eſt ſuf
ficiẽs mittemꝰ dñam miam:qꝛ.ps̄.dicit ſic.
Quomodo miſereẗ pr̄ filioꝝ miſertꝰ ẽ dñs
timẽtibus ſe:qm̃ ipſe cognouit figmentũ no
ſtrũ. Nos em̃ pctõres habemꝰ fidẽ xp̃i. Ma
xime nos xp̃iani adoramus vnũ deũ:reuere
mur eccl̃ias:vadimus ad miſſas ⁊ ad offi-
cia ⁊ ad p̄dicationes. Nõ blaſphemamꝰ:nõ
periuramus: dies ſanctos celebramus ⁊ cu-
ſtodimus nos pctõreſ neminẽ odimꝰ:nõ fu
ramur:nõ occidimꝰ hoĩes: nõ facimus vſu-
ras:neminẽ defraudamꝰ:cuiqꝫ ſuum debituꝫ
damus ⁊c̃. Nos peccatores elemoſynas da
mus. Infirmos viſitamꝰ: in carcere poſitos
noſtris pecunijs extrahimꝰ: tribulatos ↄſo-
lamur ⁊c̃. Nõne ſufficiunt nobis iſta ſine pe
nitẽtia. ¶ Reſpõdit angelꝰ dicẽs illud qͦ po-
nit ſanctꝰ Thomas.iij.pte.q.lxxxiiij.ar.v.ad
ſcd̃m dicendũ ſic. Ex qͦ aliquis pctm̃ incurrit
charitas ⁊ fides et mĩa nõ liberant hoĩeꝫ a
pctõ ſine pnĩa. ¶ Requirit em̃ charitas ꝙ hõ
doleat de offẽſa in amicũ ↄmiſſa:⁊ ꝙ amico
recõciliari ſtudeat. ¶ Requirit etiã ipa fides
vt per virtutẽ paſſionis xp̃i:que in ſacr̃is ec-
cleſie opatur querat iuſtificari a pctĩs. ¶ Re-
quirit etiã ipſa mĩa ordinata vt hõ ſubueni-
at penitẽdo ſue miſerie quã ꝑ pctm̃ incurrit.
ſm̃ illud ꝓuer.xiiij. Miſeros facit pp̃los pec
catũ.vnde Eccl̃.xxx.dꝛ. Miſerere aĩe tue pla
cens deo.hec Thomas. Dixerũt pctõres ad
angelũ. Nõ videtur nobis ꝙ talis ambaſia
tor.ſ.dña penitẽtia ſit nobis neceſſariꝰ ad re
conciliandũ nos deo:⁊ remittendã offenſaꝫ
in deum cõmiſſam. ¶ Ratio eſt:qꝛ maior ẽ mi-
ſericordia dei q̄ꝫ mĩa hominis:ſed homo iter
dum remittit offenſam ſuã homini ẽt nõ pe

nitenti. Unde ipse deꝰ mandat. Mat. v. Dili
gite inimicos vestros: benefacite his q̄ ode
runt vos: q̄ multo magis deꝰ dimittit offensaꝫ
suā hoīb⁹ nō penitentibꝰ. Respōdit ange=
lus dicēs illud quod ponit sanctus Tho. iij.
pte. q. lxxxvi. ar. ij. in Respō. sic. Impossibile
est pctm̄ actuale mortale sine penitentia re=
mitti: loquēdo de pnia sm q̄ est virtꝰ. Rō ē
quia cum pctm̄ sit dei offensa eo modo deus
pctm̄ remittit quo remittit offensam in se cō
missam. Offensa aūt directe opponit̃ gratie
Ex hoc em̄ aliq̄s dr̄ alteri esse offēsus q̄ re=
pellit eū a grā sua: ꝫ hoc īterest inter grāꝫ dei
et grām hominis. Qr gratia hoīs nō causat
sed presupponit bonitatē verā vel apparentē
in hoīe grato: sed gratia dei causat bonitatē
in hoīe grato eo q̄ bona voluntas dei que in
noīe gratie intelligit̃ est cā boni creati. Vnd̄
pōt ꝯtingere q̄ homo remittit offensaꝫ qua
offensus est alicui absq̄ aliqua īmutatione
volūtatis eius: non aūt pōt cōtingere q̄ deꝰ
remittat offensā alicui absq̄ īmutatione vo
luntatis eiꝰ. Offensa em̄ peti mortalis ꝓce=
dit ex hoc q̄ voluntas hoīs est auersa a deo
per conuersionē ad aliq̄d bonū cōmutabile.
Unde req̄ritur ad remissionē diuine offēse
q̄ voluntas hoīs sic īmutetur q̄ cōuertat̃
ad deū cū detestatione p̄dicte cōuersionis: et
cū ꝓposito emende quod ꝑtinet ad rōem pe
nitentie sm q̄ est virtus. Et ideo īpossibile ē
q̄ pctm̄ alicui remittatur sine penitētia sm
q̄ est virtus. Sacramentū aūt penitētie ꝑfi=
citur ꝑ officiū sacerdotis ligātis ⁊ soluentis
sine quo pōt deus pctm̄ remittere: sicut remi
sit xp̄s mulieri adultere vt legitur Ioh. viij.
Et peccatrici vt legit̃. Luce. vij. Quibus tm̄
nō remisit deꝰ pctā sine virtute penitētie hec
Tho. Confirmat̃: qr dn̄s dixit Iere. xviij. sic
Si penitentiā egerit gens illa a malo q̄d fe=
cit agam ⁊ ego penitentiā a malo quod co=
gitaui vt facerem ei. h̄ ille. Uidete itaq̄ qm̄
si homo penitentiā nō agat deꝰ non remittit
ei offensam ⁊c̄. Pctōres auditis verbis āge
li deliberauerunt īter se assumere dn̄am peni
tentiā in ambasiatricem mittendā deo et ex
hortabātur seipsos ad pniam: dicētes illud
Aug. lib. de salutaribus documētis sic. Dum
tp̄s habemus laboremus ꝑ bōa opera placi
taq̄ deo vna cum dei adiutorio illa facere stu
deamꝰ: ne subito p̄occupati die mortis spa=
cium queramus penitentie ⁊ inuenire nō pos
simus. Dum sumus in hoc corpore semina=
re nos oportet: tempore em̄ suo. i. post mortē
scꝫ in die iudicij metemus q̄d in vita eterna
habere debemꝰ. Hic em̄ laboremus ⁊ inuiceꝫ
onera nostra portemꝰ. Quo em̄ precessit ca=
put ⁊ mēbra sequētur. hec ille. Uidens aūt
belial q̄ aīma ꝓposuerat accedere ad deū cū
penitentia: dixit ei illud quod ponit Aug. lib.
de cōflictu vicioꝝ sic. Si lectioni continuato
studio semꝑ insistis oculoꝝ caliginē īcurris:
si indesinenter lachrymas fundis ipsos etiā
oculos amittis. Si protelatis vigilijs psal=
moꝝ censum ꝑsoluis insaniā capitis acq̄ris
si quottidiano te labore conficis ad opꝰ spi=
rituale q̄n consurgis. h̄ Aug. Etiam multis
alijs modis dissuadet belial pniam dicens.
Quid mali facis in hac vita. Ecce tu ꝯcessis
vteris: aliena nō queris: ⁊ si digna nūc retri
butione nō agis nulla tm̄ ꝑuersa cōmittis.
Anima vero intellectis suggestionibꝰ beli=
al despuit ⁊ ꝓposuit dimittere pniam dicēs
intra se: difficile ē pniaꝫ assumere. Tot em̄
sunt obstacula que me impediūt q̄ nūq̄ pos
tero cū ea ꝓcedere. Mundꝰ insidiatur mihi
amici me retrahūt. inimici derident: vxor ma
ledicit: filij clamant: rectores ciuitatū officijs
publicis me occupāt: ⁊ nisi multo labore vi=
ctum ⁊ vestitum quesiuero famelicus ⁊ nu=
dus ero. habeo nephādissima scelera que di
mittere nō possum. Statimq̄ affuit angelꝰ
aīe: confortās et arguens eam de negligētia
dicēs illud quod ponit sanctus Effrem ī ser
mone de compunctione dicēs sic. Heu heu ī
felix aīa cuiꝰ modo rei grā negligis vitam salu
tēq̄ tuā. Cur elata incedis ⁊ marcessis ocio
breue hoc tēpus negligis quod tibi ad peni
tentie remediū indultū est. Nescis quia subi
to erit vocatio tua? Quid oro illic actura es:
si modo in negligētia vixeris ante tremētis
iudicis tribunal quid ꝓ excusatōe tua respō
dere poteris? Nō intelligis misera: quomō sub
repat tibi inimicus? Quomodo tibi celestes
diuitias quottidie furetur: ignoras? Respi=
ce queso ⁊ euigila o aīa: dep̄catione intētissi=
ma cū lachrymis dei opem īplora: in die bel
li clama ad illū cū gemitu cordis: ⁊ cōtinuo
mittet tibi auxiliū de celo: vt ab oī periculo te
liberet ⁊ ab oī ꝯfusione inimici. Sollicite p̄=
caue ne mortis tp̄e in tristiciā ⁊ gemitū inci
das: atq̄ ineternū inutiliter plangas. Tunc
redibūt tibi oīa in mēte in hora illa dicesq̄ ī
temetipsa acriter dolens atq̄ a fundo cor=
dis īmugiens. Ego ista quottidie remiscce=
bar: ꝓponebāq̄ apud meipsam dicēs. Per=
agam profecto dies meos quibꝰ in terra sū

vt vltra nō peccem: neqȝ a diuinis mādatis
iterum excidam: sed cū alacritate multa que
illi placēt perficiam semꝑ. Nūc aūt inanis in
uenior: nullūqȝ prorsus boni operis meritū
habeo redi ad teipsam: o aīa: certa iugiter: as
sidue time: desidera deū tuū: ꝛ obsequere illi
in operibꝰ bonis: vt cū hora mortis et separa
tionis aduenerit: inueniat te prōptam atqȝ
paratam cum ineffabili gaudio prestolantē il
lam. Cōsidera o aīa ꝛ diligenter exanima cō
uersationē tuā: vocationēqȝ dei. hec ille. Tūc
anima cōfortata verbis angeli cōuersa ē ad
xp̄m: sic spūalit̄ orans vt seq̄t in p̄dcō sermōe
Salua me piissime dn̄e: salua me fili dei q̄ so
lus sine pctō es xp̄e: ꝛ da mihi saluator eter
ne vite iugem meditationē vt nihil vnq̄ in
corde habeam p̄ter meditationem istam: vt
voluntatē tuā faciaȝ semꝑ cooperante mihi
peccatrici gratia tua: promptaqȝ sim ad tua
exequēda mandata: vt rite negociari possim
in pecunia quaȝ ipse dedisti mihi rex celestis:
pactaqȝ negotiatiōe in tuo agro saluator lau
des consequi merear. Dicamqȝ cū fiducia ꝛ
gaudio ꝛ mūdo corde dum veneris: beata
sum qm̄ aduenisti dn̄e vt induas me veste
digna: ꝛ nuptiis ꝯgrua sponsi imortalis quā
acquisiui per gratiam tuā. Accēdā ꝛ lāpadē
quā mihi p̄stitit xp̄e gr̄a tua ꝛ lōganitas tua
Exeā cū gaudio in occursū tuū laudās ꝛ glo
rificans ꝛ benedicens celestem sponsū: vt iu
storꝫ atqȝ sanctorum qui tibi placuerint par
ticeps fieri merear in secula sempiterna. hec
ille. ¶ Peccatores autē cognoscentes ꝓposi
tum aīe iustum ꝛ sanctū dixerūt angelo. pla
cet nobis mittere dn̄am penitentiā pro am
basiatrice nostra ad xp̄m: sed volumꝰ ꝙ ho
norifice vadat cum comitiua valde cōdecen
ti. Quas ergo virgīes ꝛ domicellas assume
mus pro eius societate. Respōdit angelus
iste erunt. ℟ ¶ Prima domicella est dn̄a iu
sticia ō q̄ aug. suꝑ p̄s lxxxiiij dic̄ sic. Justicia
de celo ꝓspexit: tanq̄ dicētis. Parcamꝰ huic
misero homini: q2 ipse nō pepercit sibi cōfite
ri. Jgnoscamꝰ: q2 ipse agnoscit: cōuersus est
ad puniendū pctm̄ suum. cōuertere ꝛ tu deꝰ
meus ad liberandū eum. hec ille. Quod de
clarat sanctus Tho. iij. parte. q. lxxxv. ar. iij.
in. ℟ dicens sic. Est enim quedā iusticia in
ter illos: quorum vnꝰ est sub potestate alteri
us: sicut seruus sub domino: filius sub patre
vxor sub viro: ꝛ talis iusticia consideratur in
penitentia. Unde penitens recurrit ad deum
cum emendationis ꝓposito sicut seruus ad
dn̄m. p̄s. Sicut oculi seruorꝫ in manibꝰ dn̄o
rum suorꝫ: ita oculi nostri ad dn̄m deum no
strum donec misereatur nostri. Et sicut filiꝰ
ad patrem Luce. xv. Pater peccaui ī celum ꝛ
coram te: ꝛ sicut vxor ad viru Jere. iij. Tu au
tem fornicata es cū amatoribus multis: ta
men reuertere ad me dicit dn̄s. Penitentia
enī est virtus ex eo ꝙ penitens dolet de pctō
cōmisso inq̄tum est offensa dei cum emēda
tionis ꝓposito. Emendatio aūt offense con
tra aliquē cōmisse fit nō per solā cessationeȝ
offense: sed exigit̄ vlteriꝰ quedā recōpensatio
que habet locū in offensis in alterum cōmis
sis sicut ꝛ retributio: nisi ꝙ recōpensatio est
ex parte eius qui offendit: vt puta cum satis
factiōe. Retributio auteȝ est ex ꝑte eius in
quē offensa fuit cōmissa. Utrūqȝ autem ad
materiā iusticie pertinet: q2 vtrunqȝ est cō
mutatio quedā. Unde manifestum est ꝙ pe
nitentia ſm ꝙ est virtus est pars iusticie. ſm
Thomas. Hec enī iusticia est dei operatio cō
uertentis cor ſm illud Trenorꝫ. v. Cōuerte
nos dn̄e ad te ꝛ cōuertemur. Hec domicella
signatur in euāgelio hodierno cum dicit̄ Je
sus. Malach. vlti. Orietur vobis timentibꝰ
nomen meū sol iusticie. Secunda domicel
la est dn̄a libera que facit vt sicut voluntarie
peccastis sic et voluntarie peniteatis. et non
cum tedio: sed cum gaudio. Unde Leo ep̄s
vt habetur de penitentia distinctio. prima. §.
Serpens dicit sic. Multiplex misericordia
dei ita lapsibus hūanis subuenit: vt non so
lum per baptismi gratiam: sed etiam per pe
nitentie medicinam spes vite reparetur eter
ne: vt qui regenerationis dona violassent: ꝓ
prio se iudicio cōdemnantes ad remissionē
criminū peruenirent. hec ille. Quod declarat
sanctus Thomas. iij parte. q. lxxxv. ar. iiij. in
℟. dicēs sic. Penitētia vt est virtus est spēs
iusticie. Justicia aūt hȝ ꝓ subiecto appetitū
rōnis qui est volūtas. Jdeo pnīa est sacrifi
ciū quoddā ſm illud. p̄s. Sacrificiū deo spūs
ꝯtribulatꝰ. Sed offerre sacrificiū ē actꝰ volū
tatis. p̄s. Uolūtarie sacrificabo tibi. g̊ pnīa ē
in voluntate. ſm Tho. Jdeo scd̊a domicella ē
dn̄a libera. i. volūtas: ꝛ hoc ostēdit euangeli
um cū dic̄ Abiit. i. libere ad pnīaȝ accessit ꝛc̄.
¶ Tertia domicella est dn̄a lachrymosa que
facit vt cū amaritudine defleatis pctā cōmis
sa sicut Ambrosiꝰ in quodā sermōe dicit sic.
Quando sic penites vt tibi amarū sapiat in
aīa quod prius dulce fuit in vita: ꝛ quod pri
us te oblectabat in corpore: ipsum te excruciat

in corde. Iā tunc bene ingemiscis ad deū. h
ille. Et Hiero. in ep̄la dicit sic. O lachryma
humilis tua ē potētia: tuū est regnum: tribu
nal iudicis nō vereris: amicoꝝ tuoꝝ accusa
torib⁹ silentium īponis: nō est qui te accedē
vetet: si sola intras vacua nō redis: mag cru
cias diabolum ꝙ̄ pena infernalis. Quid plu
ra? Vincis inuīcibilē: ⁊ ligas oīpotentē: incli
nas filiū virginis ad omne qd̄ poscis. h ille.
Et sanct⁹ Effrem in ſmone de cōpunctione
dicit sic. O lachrymarū virt⁹: quousqꝫ pertin
gis: que celū ipm̄ īgenti cū fiducia: nullo ma
cularū obice retardata: nullis impedita reti-
naculis penetras. O eximia lachrymarum
vis in cui⁹ ꝯfidentia angeli omnes celestes
qꝫ virtutes sp̄ exultant. O virtus lachryma
rū q̄ si volueris ꝑuales ante sanctū ac subli
me soliū dn̄i īmaculati cū gaudio ꝯfidenter
assistere. O vis sūma lachrymarū: quo mō
in ictu oculi in celos veheris. Ascēdis ꝑpeti
bus sublata pennis: ⁊ a deo que postulaue-
ris accipis. occurrit tibi festin⁹ hilariter cun
ctisqꝫ petitionib⁹ ānuit. hec ille. Ideo tertia
domicella est dn̄a lachrymosa. Et hoc ostē-
dit euangeliū cū dicit trans mare. Qui eniz
vadit trās mare ꝑmo degustat mare. i. ama-
ritudinez sic penitēs facere debet. Quarta
domicella est dn̄a timorosa q̄ facit ꝙ pctm̄ i
cipit pctōri displicere ꝑpter supplicia: q̄ r̄spi
cit timor seruilis: q̄ mot⁹ timoris ꝓcedit ex
actu dei cōuertētis cor. Vn̄ d̄r Deutrono. v.
Quis det eos talē hr̄e mentē vt timeant me?
Et iō q: pn̄ia a timore ꝓcedit nō tollit quī
ꝓcedit ex actu dei cōuertentis cor. Vn̄ Hie-
remie. xxxi. d̄r sic. Postqꝫ cōuertisti me egi
pn̄iam. Et Hugo lib. iij. de aīa dic̄ sic. Si te
tenere nō pōt amor dei: saltē te teneat ⁊ ter
reat timor iudicij: met⁹ gehenne: laquei mor
tis: dolores inferni: ignis vrens: vermis cor-
rodēs: sulphur fetēs: flāma tartarea: et mala
oīa. h ille. Et sctūs Effrē in quod̄ ſmone di
cit sic. Euigilemus dilectissimi ne forte sūma
diuīe bonitatis lōganimitas nobis ad iudi-
ciū fit: dū pn̄iam agere nolum⁹: ſ dieb⁹ sin-
gulis qued̄ pctīs nostris adijcimus. Quis
putas diē iudiij absqꝫ horrore aīo versat. Cō
siderem⁹ q̄ dicūtur dilectissimi. Cuz venerit
estas: estusqꝫ incāduerit: dicim⁹ alij duo sup
sunt mēses ⁊ trāsiet est⁹. Quid faciem⁹ dile-
ctissimi si et̄ni ignis īcendijs cremādi dāne-
mur? Rursus cū venerit hyems dicim⁹: duo
restant aut tres alij mēses ⁊ vis algoris ex-
tinguet. Quid faciemus frēs si in inferiori-
bus terre post mortem dānati religemur. Si
quis itez in malā valitudinē incidat noctur
noqꝫ destituat somno. Assidue ꝯ ostium do
mus aciē dirigit lucē videre desiderans. Nos
qd̄ faciem⁹ frēs si in exteriorib⁹ dānemur te
nebris: vbi fletus est ⁊ dentium stridor: vbi
nulla spes vidēde vnꝙ̄ lucis supest in secl̄a
scl̄oꝝ? Silr̄ et qui exilio dānatus est dies ali
quot aut mēses aut ānos: enumerat quotti
die ꝙ̄tum sibi restat spaciū tēporis in ea re-
legatione faciendū: ac post ꝑstitum tp̄us pa
trium soliū visurū expectans ea ꝯsolatōne re
creatur. Porro qui in futuro seculo dānabit
neqꝫ dies nūerare ꝑualet: neqꝫ noctes neqꝫ
mēses neqꝫ annos sūt em̄ infinita ⁊ īmorta
lia secula in quib⁹ hi q̄ mō lugent ⁊ deflēt cō-
solabūtur. hec ille. et Esa. xxvi. d̄r sic. Sicut q̄
concepit cū appropinquauit ad ꝑtum dolēs
clamat in doloribus suis: sic facti sumus. s. ꝑ
pn̄iam. Et postea subditur ſm aliam litterā
A timore tuo dn̄e cōcepim⁹ ⁊ ꝑturiuimus ⁊
peperimus spm̄ salutis. i. pn̄ie salutaris. Ex
isto timore seruili ꝓcedit timor filialis quo
ꝑpter reuerentiam dei aliquis emēdam deo
volūtarius offert. Ista domicella signatur ī
euāgelio cū dicitur. galilee. i. transmigratio a
peccatis ad virtutes. Quinta domicella est
dn̄a fides q̄ facit vt penitēs credat deū eē iu
stificatorē hoīm ꝑ ministeriū xp̄i. Vn̄ dicit
Ro. iiij. Credenti in eū qui iustificat impiuꝫ
reputabit fides ei⁹ ad iusticiā ſm ꝓpositum
grē dei. Quod declarat sāct⁹ Tho. i. ij. q. cxiij.
ar. iiij. in. Re. dicēs sic. Mot⁹ liberi arbitrij re
q̄ritur ad iustificationē impij ſm ꝙ mēs ho
minis mouet a deo. Deus autē mouet ani-
mā hoīs cōuertendo eam ad ipsum. vt d̄r in
ps. ſm aliam litterā. Deus tu cōuertens vi-
uificabis nos. Et ideo ad iustificationē īpij
req̄ritur mot⁹ mētis quo cōuertit in deū. Pri
ma aūt cōuersio in deū fit ꝑ fidē ſm illd̄ He
bre. xi. Accedentē ad deū opz credere: q: est ⁊
ꝙ credentibus in se remuneraturus sit. Hec
Thomas. Nam in baptismo anima despon
satur deo per fidem ſm illud Osee secundo
cap̄. Sponsabo te mihi in fide. sed per pecca
tum sequens anima frangit hanc fidem. Iō
cōmīatur sibi deus. Apocalips. secundo di-
cens. Memor esto vnde excideris: ⁊ age pe
nitentiam. ¶ Qui ergo vult reconciliari deo
oportet ꝙ in penitētia assumat fidem quaz
perdidit ſm illud ad Romanos quīto capi.
¶ Iustificati ergo ex fide pacem habeamus
ad deum. Ista etiam domicella significatur

in euangelio cũ d̾r. Q̄ð est thyberiadis.i. vi
dens testimoniũ:q2 fides ẽ testioniũ. Sexta
domicella est dña sollicita q̄ suadet aĩe vt a
gat pniam festinãter absq3 tardatione dicẽs
ei illud Eccl.v. Ne tardes cõuerti ad dñm ⁊
ne differas de die in diẽ. Sup q̄ Aug ĩ cõib⁹
smonib⁹ smone.xxiiij.dicit sic. Pro maiori
b⁹ pctis elemosynas dem⁹ vt nũq̄ ad ipa cri
mina redeam⁹. Nõ sanitati credenduz ẽ:nõ
erati ad remediũ salutis sue sp est tard⁹ qui
vite ẽ incert⁹. O si tps pnie sic cognosceret q̄ñ
est in nr̃a ptãte positũ:sicut cognoscet amis
sũ. Nos g̊ quib⁹ adhuc sub ĩcerta breuitate vi
uere ↄcedit:curem⁹ maculas lauare culpa
rũ:emẽdare pterita: puidere ⁊ cauere futu
ra:totis virib⁹ laborem⁹:vt q̊ð viuim⁹ mor
ti nõ pficiat s̄ saluti. sint in nob̄ gemit⁹ effi
caces q̄ pctã in ossib⁹ pscrutetur ⁊ in medul
lis crimia psequãtur. Nihil ĩtactũ flet⁹. nihil
incuratũ pnie dolor relinq̄t:q̊ð ↄ nos in die
discussiõis assurgat:q̊ð post vetera scl'a repẽ
te in nouũ reatũ male cõscie mẽtis appeat.
Festinem⁹ emendatã vitã dño anteq3 aufe
rat offerre. Hic extingam⁹ mortẽ moriendo
pctis hic vitã vite meritis acq̄ram⁹:nec nos
ad tps senectutis ad pniam reseruem⁹. Qui
eñ dixit pctõr q̄cunq3 hora ↄũsus fuerit ⁊c̄.
Ipse dixit noli tardare cõuerti ad dñm. Si
te faciebat pmissio illa secur̃:te faciat ↄtesta
tio ista sollicitũ. audi scripturã. Memẽto fili
mors nõ tardat h̄ ille. De tardãtib⁹ d̾r So
phonie.ij. Uox cantãtis in fenestra: coruus
in suplimĩari. Nã cãtat coru⁹ cras cras. Iõ
tps pnie pdunt:figura de v̾ginib⁹ fatuis que
nõ sumpserũt oleũ.s.mĩe et pnĩe in vasis su
is ppterea clause fuerũt ex portã. Exemplũ
narrat btũs Aug. de quoð nobili cui nomẽ
Cesari⁹ erat pleno vitijs qui ad extremã ve
niẽs horã vidit nigerrimos spũs añ se cepit
q3 tremere ⁊ expauescere et magnis vocib⁹
ĩducias petere. vocauitq3 filiũ suũ noĩe Ma
ximuz quo accersito cepit clamare inducias
sicq3 cũ illis clamorib⁹ migrauit a corpe de
dit⁹ ptãti demonũ. Ista domicella designat ĩ
euãgelio cũ d̾r subijt.i.cito iuit q2 ñ tardauit
⁊c̄. Septima domicella est dña spes q̄ sua
det penitẽti:vt sp ↄfidat de mĩa dei: q2 nunq̄
apud deũ est sera pnĩa. vñ Jero. vt habet di.
xciij ca. Dyaconi sunt q̊s in fine diẽ sic. Mo
deratio eñ dei ac pietas solũ nostrũ reditum
requirit ac nos cupit longa bonitate saluari
si nõ cõuertimur:si duri colli sum⁹:si in pctĩs
vsq3 ad mortẽ illicite pduram⁹:assidue pec
cãtiũ nõ miseret de⁹. h̄ ille. Dubitat q̄re xp̄s
tradidit claues regni celoꝝ Petro ⁊ nõ Jo
hãni baptiste. Nõne Johes fuit virgo. reliq̄t
seculũ:austerã duxit vitã:nũq3 pctm̃ morta
le cõmisit:certe sic. Petrus aũt negauit xp̄z
piuriũ cõmisit:mortaliter peccauit:xp̄m reli
quit. Quare g̊ tradidit xp̄us claues regni ce
loꝝ petro ⁊ nõ iohãni baptiste. Respondet
hec domicella dicẽs. O pctõres res vr̃a agi
tur. Peccastis ↄfidite: q2 p pniaz saluabimi
ni. Ecce ascendim⁹ hierosolimã pñtabimus
vos ad portã paradisi:dicet Petr⁹ quid vul
tis. Rñdebim⁹ p pctõrib⁹ exorare dñm ve
nim⁹. dicet petr⁹. Nolite orare p pplo isto q2
pctõr est. Respõdebim⁹. Et tu quid fuisti.
O pditor magistri tui:o obnegator veritat:
o diminutor fidei tue quomõ audes pctõres
ab ingressu celi repellere. dicet petrus. Pecca
tor fui:s̄ pniam egi. Dicet dña spes. Nonne
ego dedi tibi fiduciã agẽdi pniam ⁊ huc te i
troduxi. Respõdebit petr⁹. O sctissima dña
vere nõ est rõnabile neq3 iustum tibi portas
paradisi obserare:et statim aperiet ianuã ce
li. Uñ Greg. in homel' de resurrectiõe xp̄i di
cit sic. vt hẽtur dis.v.ca.ↄsiderandũ nobis ẽ.
cur omps de⁹ eũ quẽ cuncte ecclie pferre dis
posuerat: ancille vocẽ ptimescere ⁊ seipsum
negare pmisit. quod nimirũ magne actũ pie
tatis dispensatõe cognouim⁹:vt is qui futu
rus erat pastor eccl'ie:in sua culpa disceret q̄
liter alijs miseri debuisset. Prius itaq3 cum
ostẽdit sibi et tunc pposuit ceteris. vt ex sua
infirmitate cognosceret q3 misericordit alie
na toleraret. hec ibi. Forte dices tã grãdia et
grauia sũt pctã mea q nũq3 veniã merebor
Respõdet dña spes dicẽs illud Ber. in quo
dã sermone sic. O homo securũ accessuz ha
bes ad deũ. Ubi mat ante filiũ: filius añ pa
trem. Mater ostẽdit filio pect⁹ ⁊ vbera: fili⁹
ostẽdit patri lat⁹ ⁊ vulnera. Nulla ibi põt eẽ
repulsa:vbi tot ↄcurrũt charitatis indicia. h̄
ille. Ista domicella designatur ĩ euãgelio cũ
d̾r. Ƶ in mõtẽ.ps. Leuaui oculos meos ĩ mõ
tes ⁊c̄. Octaua domicella est dña v̾itas: q̄
docet agere pniaz veraciter ⁊ nõ fallacit de
pctis oĩbus. vt habet de pnĩa dist.iij.§. siue
aliquis dicat vbi sic dicit. Nam sicut vera pe
nitẽtia deum promeret:ita simulata deũ ir
ritat:q2 spũssanctus discipline effugiet fictũ
hec ibi. Propterea d̾r Joelis.ij. Cõuertimi
ni ad me in toto corde vr̃o. Nam vt habetur
de pnĩa di.i.§. hoc idẽ pbatur. Cõuersio dici
tur quasi cordis vndiq3 versio. Si autẽ cor

nostrū a malo vndiq3 ad deū cōuertit: mox sue ꝯuersionis fructū meret: vt de⁹ ab ira ad mīam cōuersus peccatori prestet indulgentiam cui primo preparabat vindictā. h ibi. Et seq̄tur. scindite corda vestra ꝛ nō vestimēta vestra. Exemplū legit ī vitis patrū de visiōe fcā cuidā seni q̄ vidit aīaȝ cuiusdā q̄ putabat sctūs: ꝛ cuiusd alti⁹ q̄ putabat pctōr: q2 pm⁹ faciebat pnīaȝ in aꝑto ꝛ fallaciter. scd's in oculto ꝛ veraciter. Aīam primi vidit p̄ stridenteȝ demonē trahi ad infernū. Aīam scdi vidit p̄ angelos dei deferri in celū ꝛc̄. Jdō dr̄ Math. vi. Nesciat sinistra tua quid mō faciat dextera tua. Jsta domicella signat in euāgelio cū dr̄. iesus i. veritas. Jo his. xiiij. Ego sum via veritas ꝛ vita. Nona domicella est dña pseuerātia que docet nūq̄3 cessare a penitētia, nec vnq̄3 redire ad pctā priora. vnd magr̄ seū. lib. iiij distin. xiiij. ca. iij. dic̄ sic. Penitētia est virt⁹ vel grā qua cōmissa mala cū emēdationis ꝓposito plangimus ꝛ odim⁹ ꝛ plangēda vlterius cōmittere nolumus: q2 sic penitētia vera est in aīo dolere et odire vicia hec ille. Forte dicitis quō possumus ꝯtinue facere penitentiā: habem⁹ intendere artibus nrīs ꝛ seruire dn̄is ꝛ maiorib⁹ nostris. Respondet dña pseuerantia dicēs. illud qd̄ ponit sanct⁹ Tho. iij pte. q lxxxiiij. ar. ix. in. R. sic. Penitere dr̄ dupliciter. s. ſm actum ꝛ ſm habitū. Actu quidē īpossibile est ꝙ homo cōtinue peniteat: q2 necesse est ꝙ actus penitētis siue interior siue exterior interpolletur ad min⁹ somno ꝛ alijs que ad necessitatem corporis ptinent. Alio mō dicit penitere ſm habitū: ꝛ sic opȝ ꝙ homo cōtinue peniteat. s. q̄tum ad hoc ꝙ homo nunq̄3 aliquid ꝯriū faciat pnīe: p̄ quod habitualis dispositio penitētis tollat. Et q̄tum ad hoc qd̄ debet in ꝓposito gerere. s. vt semper pctā p̄terita sibi displiceant ſm illud. ps. Ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymarum. h Tho. Jdeo dicit Aug. Dolor in penitētia cōtinue custodiat. Jsta domicella signat in euāgelio cū dr̄ Et ibi sedebat cum discipulis suis. Jn sessione perseuerantia in bono significatur

Decima domicella est dña prudentia q̄ docet agere penitentiā ꝓportionabiliter siue cōmensurabiliter de cōmissis ꝛ omissis: cōsiderando numerū peccatoꝝ ꝛ multitudinē put est possibile, temporꝝ diuturnitatem, libidinis feruorē. circunstantiarū qualitatem. ītentionis puersitateȝ: ꝛ sic flere Unde dr̄ Luc. vi. Beati qui nunc fletis: q2 ridebitis. super q̄ dicit glosa. Ecce prudētia per quā ostendit ꝙ hoc terrena sint misera: q̄3 beata celestia. Jdō dr̄ Leuitici. v. Anima si peccauerit ꝛ peccati rea intellexerit iniquitatē suam offerat arietem īmaculatuȝ iuxta mensurā ꝛ estimationem pctī. Exēplū de magdalena de q̄ Greg. homel. xxxiij. dic̄ sic. Quot hūit ī se maria oblectamēta tot de se inuenit holocausta. Conuertit numerū criminū in numerū virtutum vt tm̄ seruiret deo in penitētia: q̄tum ex se deum offenderat in culpa. hec ille. Jsta domicella signat in euāgelio cum dr̄. Erat aūt ꝓximū pascha. i. transitus. s. de vicijs ad virtutes: ꝛ de statu culpe ad statum grē ꝛc̄. Undecima domicella est dña erubescētia. i. vergognosa: que docet vt ꝓpter verecundiā nō desistamus facere penitentiā. vnde Aug. vt habet de penitētia distin. i. §. quē penitet dicit sic. Erubescētia ipsa ptem habet remissionis ex mīa em̄ precepit dn̄s vt neminē peniteret in occulto Jn hoc ꝙ per seipsum dicit sacerdoti: ꝛ erubescentiā vincit timore offensi fit vēia cr̄is. Fit ei veniale p̄ ꝯfessioneȝ qd̄ criale erat ī opatōe. Et si nō statī purgat. fit tamē vitale vel veniale qd̄ ꝯmiserat mortale Multum em̄ satisfactionis obtulit qui erubescentie dn̄ans nihil eorum que cōmisit nūcio dn̄i denegauit. Laborat em̄ mens patiēdo erubescentiā: et qm̄ verecundia magna ē pena: qui erubescit pro xp̄o fit dignus venia hec ille. Jsta domicella signat ī euāgelio cū dr̄. Dies festus iudeorum. i. verecūdia cōfessionis pctōrum ꝛc̄. Duodecima domicella est dña humilitas que docet ea que humilit sunt agenda in pnīa. s. vt si homo quēpiā offendit studeat illi recōciliari petendo veniā ab eo: humiliter loquēdo illi: cōuersando cuȝ eo: subueniendo ei. vnde Aug. ad Felicianū vt habet de penitētia di. i. §. tres aūt sūt actiones ꝛc̄. dicit sic. Est enim penitentia humiliū ꝛ bonoꝝ fidelium quottidiana pena: in q̄ pectora nostra tundim⁹ dicētes. Dimitte nobis debita nostra. Neq3 ea dimitti nobis volumus que dimissa in baptismo nō dubitamus: sed illa vtiq3 que humane fragilitati q̄uis pua tm̄ crebra subrepunt que si collecta circa nos fuerint: ita nos grauabūt et opprment: sicut vnū aliquod grande pctm̄. Quid em̄ interest ad naufragiū. vtrum vno grādi fluctu nauis operiatur ꝛ obruat: an paulatim subrepens aqua in sentinā ꝛ p̄ negligentium culpā derelicta atq3 ꝯtēpta impleat nauem atq3 submergat? Propt hec ieiunia ele

mosyne orationes inuigilāt: in quibꝰ cū3 di-
cimus. Dimitte nobis debita nr̄a. Manife-
stamꝰ hr̄e nos qd̄ nobis dimittaẗ: atq3 ī hys
verbis humiliātes aīas nostras quodā mō
agere penitentiā nō cessamus. hec ille. Licet
em̄ aliquis esset sine ꝯsciā pctī mortalis: ta-
men debet facere pnīam de venialibꝰ. Ista
domicella signaẗ in euangelio cum dr̄. Erat
aūt fenū multū in loco sup quo sedebāt ho-
mines ꝑ ꝯsiderationē ꝓprie fragilitatis. R
Dicit ergo angelꝰ aīe iste sūt duodecim domi
celle que debent associare sanctissimā pnīa3
que ibit ad xp̄m ad interpellandū pro vobis
pctōribus. Dixerūt aūt pctōres illud quod
ponit Aug. lib. de eccl'iasticis dogmatibꝰ sic.
Penitentia aboleri pctā indubitanter credi
mus, etiā si in vltimo vite spū cōmissoꝝ pe-
niteat vbi publica lamētatione peccata pro-
dātur: qꝛ ꝓpositū dei quo saluare decreuit qd̄
perierat stat immobile. Et ideo qꝛ voluntas
eius nō mutatur sine emēdatione vite si tē-
pus ꝯceditur: siue supplici cōfessione: si cōti-
nuo vita exceditur venia pctōꝝ fideliter ꝓsu
matur: ab illo qui nō vult mortē peccatoris: ſ3
vt cōuertaẗ a ꝑditione penitēdo ⁊ saluatus
miseratōe dn̄i viuat. h̄ ille. Tunc dn̄a pnīa
sil' cū duodecim domicellis sibi ab angelo de
putatis, ascēdit naue3 ꝑparatā ⁊ munitam
ab eo: que nauigauit per mare. i. amaritudi-
nē mūdi huiꝰ: vt ꝑueniret ad ciuitatē ihr'lm
pro īpetranda venia pctōribus, dicens illud
Bern̄. in quodā sermone sic. Festinemus ad
locum tutiorē: ad agrū vberiorē: ad pastū sa
niorē, vbi habitemꝰ sine metu: abundemus si
ne defectu: epulemur sine fastidio. h̄ ille. Pec
catores aūt audientes verba dn̄e pnīe stati
ordīauerūt sex magnas naues vt securi trāsi
rēt a babylone in ihr'lm. In prima erat A-
dam cū pueris ⁊ adolescētibꝰ. In scd̄a erat
Noe cū decrepitis ⁊ senibꝰ. In tertia erat moy
ses cū doctoribꝰ ⁊ sapiētibꝰ. In quarta erat
Dauid cū dn̄is ⁊ regibꝰ. In qnta erat hely-
as cū clericis ⁊ sacerdotibꝰ. In sexta erat io-
hānes baptista cū pplis ⁊ artificibꝰ. Omēs
ascēderūt naues suas vt associarēt dn̄a3 pe
nitentiā. O pueri: o iuuenes Adā vocat vos
ad faciendū pnīam: si dubitatis ascēdite na
uē cū eo ⁊ saluabimini. Ecce adā fecit pnīa3
ꝓ pctō suo centū ānis: et vos nō potestis fa
cere pnīam vna quadragesima. Vn̄ Adam
dicit illud qd̄ ponit Hugo lib. iij. de claustro
aīe ca. iiij. Sicut in illa etate qn̄ flauescūt cri
nes; eburnea caro nitescit: oculoꝝ gēmis fa-
cies rosea decoratur: valitudo corꝑis ⁊ vires
subsistunt: iuuenilis etas longioris vite spa
cium repromittit: qn̄ viget ratio: vigēt ⁊ cor-
poris sensus: visus acutior: auditus ꝓmptior
incessus rectior: vultus iocundior: qui in hac
etate se domant: ⁊ deo se sociant ꝑmiū a deo
expectāt. hec ille. O senes: o decrepiti. o īuete
rati maloꝝ. Noe vocat vos ad archā suā vt
faciatis penitentiā sicut ipse fecit centū ānis
quibus fabricauit archam tantam sarcina3
peccatoꝝ nō potestis ferre. Ecce totū tp̄s vi
te vestre exposuistis voluptatibꝰ cōcupiscen-
tijs ⁊ libidinibus carnis. Nūc aūt istud mo
dicum tēporis qd̄ vobis cōcessit deus expen-
dite in pnīa. Vn̄d Noe clamat ad vos dicēs
illud qd̄ ponit Hugo vbi supra sic. Audiat h̄
senū sera cōuersio qbꝰ effectu senectutis au-
res obturātur: oculi turbanẗ: ⁊ vt cuncta bre
uiter ꝑstringam. ipsi in se per se deficiunt: hij
nō offerunt agnū īmaculatū: sed vt ita dicā
porcū turpatum. Sicut em̄ porcus in īmūdi
cijs: sic senes iacēt in vicijs. Et sicut porcꝰ fili
quis pascitur: sic senes fabulis ⁊ rumoribus
delectāẗ. hec ille. O doctores: o sapiētes mū
di: o iudices ⁊ aduocati: o ꝓcuratores ⁊ no-
tarij Moyses vocat vos ad penitentiā: sicut
ipse quadraginta diebus ⁊ totidem noctibꝰ
egit penitentia3: vt esset iustus iudex populi
dei. Vos negatis ciuitatibus inducias: mer
catoribꝰ nūdinas: emptoribus mensuras: re
uerentiā clericis: originē nobilibꝰ: locu3 prio-
ribus: priuilegia cūctis iure distinctis quibꝰ
nullum genus hoīm ordinum tempoꝝ extat
cordi. Vnde Moyses clamat ad vos dicēs
illud quod ponit Bernar. in quadā ep'la sic.
Vtinā saperes ⁊ ītelligeres ac nouissima ꝓ-
uideres: saperes que dei sunt: ītelligeres que
mūdi sunt: ꝓuideres q̄ inferni sunt: profecto
inferna horreres superna appeteres: q̄ etia3
ad manꝰ sunt cōtemneres. hec ille. O recto-
res ciuitatū: o principes mūdi: o gubernato-
res hoīm Dauid vocat vos ad pnīam. Pec
cauit dauid qd̄ etiā solēt reges: ſ3 pnīam ges-
sit fleuit ingenuit quod nō solent reges. Cō
fessus est culpā ⁊ obsecrauit indulgentiam.
Vos autem quot tyrannides: quot imposi-
tiones: quot extorsiones: quot grauamina:
quot iniusticias: quot homicidia imposui-
stis subditis vestris et pro hijs nō agitis pe
nitentiam? Vnde Dauid clamat ad vos di-
cens illud Senece sic. Quomodo aut cui tā
dem: hic libere imperabit qui non potest
suis cupiditatibus imperare? Refrenet hō

pri⁹ libidines: spnat voluptates. iracūdiā te
neat: coerceat auaritiā: ceterosq3 aīmi labes
repellat: tūc alijs icipiat iperare cū ipse ipro
bissimis dñis dedecori ac turpitudini desierit
parere. Nā q̄ his obedierit lib habend⁹ oīno
nō erit. hec ille. O prelati. O pastores ecclie
O sacerdotes. O clerici. Helyas vos vocat
ad pniam sicut ipse ieiunauit q̄draginta die
bus donec puenit ad mōtē dei. Noui nō pau
cos ydoneos suimet fuisse rectores: multuz
in abstinētia τ ieiunijs laborantes quib⁹ q̄3
diu licuit esse p̄uatos τ nihil aliud curare q̄3
ppria τ deo placebant: τ indies nō modica
incremēta phie capiebant. At vbi in pplo p
dierūt τ multoꝝ iperitias emendare necesse
fuit. Aliq̄ tantū inter exordia sustinere pōd⁹
nō potuerūt officij: qui vero tolerare coacti
sunt pdentes ɔstantiā τ virtutē p̄orem τ si
bi magna dispēdia intulerūt: τ nihil alijs p-
fuerūt. Hec sunt vba crisost. i suo dyalogo li.
iiij. Vñ helyas clamat ad vos dicens illud
Bernar. de ɔsideratōe ad Eugenium li. ij. sic.
Nūc audi canticū meū min⁹ suaue: s3 saluta-
re. Monstruosa res est gradus sūmus τ aī-
mus infim⁹: sedes p̄ma vita yma: lingua ma
gniloqua τ man⁹ ociosa: sermo mult⁹ τ fru-
ctus null⁹: vult⁹ grauis τ actus leuis: caput
canū τ cor vanū: facies rugosa τ lingua nu-
gosa: ingens auctoritas τ nutans instabili
tas h̄ ille. O pplares: o artifices: o stipēdia-
rij: o officiales cōitatum: Johes baptista vo
cat vos ad pniam. vñ ipse clamat dicēs. Fa
cite fruct⁹ dignos pnie. Et subdit illō Aug.
in s̄mone de timore sic. Quid dicis de ill' mi
seris diuitib⁹ τ artificib⁹ qui thesaurizant et
ɔgregant τ nesciūt cui ɔgregāt: nec agūt pe-
nitentiā: nec elemosynas iustas faciūt: lucrā
tur terrena mūera τ pdūt celestia p̄mia: lu-
crātur pecunias τ pdunt aīas. Attendūt q̄d
acq̄rant ad tp̄s: τ nō ɔsiderāt q̄d pdāt ieter
nū. tales ceci sunt τ in luce se esse sperātes a
foris se estimāt claros cū sint int⁹ tenebrosi
hec ille. Ecce q̄ mō ciues babylonij vocātur
ad pniam: vt exeant a confusione pctōꝝ: et
fiant ciues ciuitat̄ ihrl'm qui velociter ascen
derūt naues ad quas vocati sunt τ cū leticia
et exultatōe intrauerūt mare. i. sumpserūt a-
maritudinē penitētie. Et ecce angel⁹ dei subi
to affuit τ ɔfortauit eos dicēs illud Jeroni.
Sup illo vbo marci penitemī τ credite euā
gelio sic. Amaritudinez radicis dulcedo po-
mi cōpescit: picula mortis spes lucri dulcescit
dolorē laboris mitigat spes salutis. Qui de
siderat nucleū frangit nucē: sic pniaz agat q̄
eterno bono adherē desiderat. Preconia xp̄i
narrare p̄nt qui ad palmā indulgētie perue-
nire meruerūt. h̄ ille. Illi aūt nauigantes co
hortabātur se inuicem dicētes. Eya milites
xp̄i abijcite opa tenebrarū τ induimī armis
lucis. Cūq3 sic nauigarēt puenerūt ad queō
loca vbi erant. xij. magni scopuli q̄s vt isti vi
derūt pterrefacti nō audebāt vlterius pgre
di: q2 dyabol⁹ vidēs hoīes facere penitentiā
ostēdit eis. xij. magnitudines pctōꝝ quibus
retrahātur a bono proposito incepto. S

¶ Prim⁹ scopulus est magnitudo pcti īfecti
ua. s. p originale pctm̄: quo oēs hoīes inficiū
tur. Isti em̄ cognouerūt q̄ subito q̄n vir vel
mulier nascit̄ in hoc mūdo p naturalē gñati
onem τ ppagatōez ɔhit pctm̄ originale. vñ
apl's ad Ro. v. dicit. Per vnū hoīem pctm̄
intrauit in mundū. matia em̄ corpis nr̄i ē a
matre nr̄a que materia est vas suscipiens vi
nū. i. aīam: si veges est infecta: etiā vinū infi
cit̄. Cū ergo materia quā habem⁹ a mr̄e sit
infecta: etiā aīa inficiet̄. Quis ḡ poterit eua-
dere hunc scopulū? certe null⁹. put declarat
sctūs Aug. vt hēt̄ de ɔsecra. di. iiij. ca. firmissi
me per totū. In hūc scopuluz incidit nauis
ade. Ideo naute substiterūt dicētes. Natura
nos iclinat ad malū. iux̄ illud Gen̄. viij. Sē-
sus τ cogitatio cordis hūani pna sūt ad ma
lū τc̄. Appuit aūt angel⁹ dñi ade ɔfortans
eū τ dicēs. O socij neq3 em̄ ignar⁹ sum āte
maloꝝ cognosco hunc scopulū ne timueritis
q̄m ptrāsibitis eū p baptismū sequēdo peni
tentiā s̄m illud act. ij. Pniam agite vt bapti
set̄ vnusq̄sq3 vr̄m. Nā vt dicit sctūs Tho. iij.
pte. q. lxix. ar. i. ad scōz dōz. Nulli⁹ pcti remis
sio fieri pōt. nisi p virtutē passionis xp̄i. vnō
τ apl's dic̄ Hebre. ix. ca. Q2 sine sanguis effu
sione nō fit remissio. Vñ mot⁹ volūtat̄ hūa
ne nō sufficeret ad remissionē culpe nisi ades
set fides passionis xp̄i τ ppositū pticipandi
ip̄am vel suscipiēdo baptismū vel subijcien
do se clauib⁹ eccl'ie: iō q̄n aliq̄s adult⁹ peni-
tēs ad baptismū accedit ɔseq̄tur quiō remis
sionē pctōꝝ ex pposito baptismi: pfecti⁹ āt
ex reali susceptōe baptismi h̄ ille. Scōs sco
pul⁹ ē magnitudo pcti adhesiua. s. p pct̄z car
nis. Nā Aug. dic̄ sup leuiticū. Q2 dyabolus
maxīe gaudet de pctō luxurie τ ydolatrie cu-
ius rōez assignat sctūs Tho. pria. ij. q. lxxiij.
ar. v. ad scōm dōm. Q2 ō2 diabol⁹ maxime
gaudere de pctō luxurie: q2 ē maxīe adheren
tie τ difficile ab eo hō pōt eripi. insatiabilis

em̄ est delectabilis appetitꝰ. vt dicit phs. iij.
Ethicoꝝ. hec ille. Quis em̄ poterit euadere
hunc scopulū: certe nullꝰ. qꝛ vt dic̄ Aug. lib.
de ꝯflictu vicioꝝ. Iste scopulꝰ clamat. Cur te
in voluptate tua modo nō dilatas cū te q̇d
sequat̄ ignoras: Acceptū tēpꝰ in desiderijs
ꝑdere nō debes: qꝛ ꝗ̄citius ꝑtrāseat nescis.
Si em̄ deus misceri hoīem in voluptate car
nis nollet: in ip̄o hūani generis exordio ma
sculuꝫ ꝛ feminā nō fecisset. h̄ ille. In hūc sco
pulū incidit nauis ade cū nautis suis. de q̇
bus dr̄ ad Rom̄. i. Propt̄ea tradidit illos
deꝰ in passiones ignominie. Nā femine eoꝝ
mutauerūt naturalē vsum in eū vsum q̇ est
contra naturā. Similit̄ aūt ꝛ masculi relicto
naturali vsu femīe exarserūt in desiderijs su
is: in inuicē masculi in masculos turpitudi
nem operātes. hec ille. Apparuit aūt angelꝰ
dñi ꝯfortās eos ꝛ dixit. Ne timueritis hūc sco
pulū qm̄ ꝑtransibitis eū ꝑ penitētiā. Vn̄ mgr̄
sentē. lib. iiij. dist. xv. c. iiij. vult genꝰ humanū
qd̄ perijt diluuio nō ex toto esse damnatuꝫ:
qꝛ illi q̇ inter ip̄a flagella diluuij pn̄iam ege
runt licꝫ breuē ꝛ momētaneā euaserūt hunc
scopulū: qꝛ sunt saluati ꝛ nō dānati. Nā par
uam pn̄iam acceptat deꝰ sicut ꝛ magnam.
Tertiꝰ scopulꝰ est magnitudo pcti volitiua
scꝫ inꝗ̄tū plꝰ participat de volūtario qd̄ con
tingit qn̄ volūtas est in suo ꝓposito magis
radicata ꝗ̄to minꝰ habꝫ de ignorantia ꝗ̄to
minꝰ participat de passione ꝗ̄to minꝰ de ti
more sicut fuit pctm̄ cayn occidēdo abel fra
trē suū q̇ fuit percussus a deo. vt dr̄ Gen̄. iiij.
In hūc scopulū incidit nauis noe cū nautis
suis qn̄ loth p̄sentauit filias virgines sodo
mitis ne macularēt angelos dei. vt dr̄ Gen̄.
xix. Qui oēs cōbusti sūt igne ꝛ sulphure. Ap
paruit aūt angelꝰ dei ꝯfortās istos ꝛ dicens
ꝙ si haberēt decē opa ṽtuose pn̄ie euaderēt
hunc scopulū. vt dr̄ Gen̄. xviij. Quartꝰ sco
pulꝰ est magnitudo pcti punitiua scꝫ inꝗ̄tū
magis punit̄. Vn̄. xxiiij. q. i. c. Nō afferamꝰ.
dicit̄ sic. Nō afferamꝰ stateras dolosas vbi
appēdamꝰ qd̄ volumꝰ ꝑ arbitrio nostro di
centes Hoc graue hoc leue est: sed afferamꝰ
diuinā staterā de scripturis sacris tāꝗ̄ de the
sauris dn̄icis. Et in illa q̇d sit grauiꝰ appen
damꝰ tempore quo dn̄s priora delicta recen
tibus penarū exemplis cauēda monstrauit.
Et idolū fabricatū atqꝫ adoratū: ꝛ ꝓpheticꝰ
liber ira regis contēptoris incēsus ꝛ scisma
temptatum. Et ydolatria gladio punita est
exustio libri bellica cede ꝛ peregrina captiui
tate: scisma hiatu terre sepultis auctoribꝰ vi
uis ꝛ ceteris celesti igne consumptis. Quis
iam dubitauerit hoc esse sceleratiꝰ cōmissuꝫ
qd̄ est grauiꝰ vindicatū. hec ibi. In hunc sco
pulum incidit nauis noe qn̄ cham derisit pa
trem suū. Unde ꝛ chanaan descendēs ab
eo fuit maledictꝰ. vt dicit̄ Gen̄. ix. Apparu
it aūt angelus confortans istos nautas di
cens. Ne timueritis hunc scopulū: qꝛ vt dic̄
Aug. lib. de vera innocētia. c. cc xiiij. Pecca
ta siue magna siue parua impunita esse nō
possunt: qꝛ aut homīe penitēte aut deo vin
dicante plectunt̄. Cessat autē vindicta diui
na si conuersio ꝓcurrat humana. Amat em̄
deus confitētibꝰ parcere ꝛ eos q̇ semetip̄os
iudicant non iudicare. hec ille. ❡ Quintꝰ sco
pulus est magnitudo pcti oppositiua scꝫ qꝛ
cōtra magnā virtutē vel contra magnū vir
tuosum cōmittit̄. Nā ꝗ̄to virtꝰ fuerit maior
tanto magis elongat hoīem a pctō sibi con
trario: ita ꝙ nō solū ip̄m pctm̄ sed etiā indu
centia ad pctm̄ cohibet. ꝛ sic ꝗ̄to aliq̄ virtꝰ
fuerit minor tanto etiā minora pctā cohibet
sicut etiā sanitas ꝗ̄to fuerit minor: tāto eti
am minores discrepātias excludit. Ideo pec
catū est grauiꝰ qd̄ cōtrariat̄ maiori virtuti.
Exemplū. odiū dei qd̄ cōtrariat̄ amori dei.
In hunc scopulū incidit nauis moysi quan
do ip̄e ꝛ aaron murmurauerūt contra dn̄m
ad aquā ꝯtradictōis. vt dr̄ Nūeri. xx. ꝛ. xxi.
Apparuit angelꝰ dei ꝯfortans istos nautas
ꝛ dicēs. Licet peccaueritis tm̄ penitētiā agi
te: qꝛ dn̄s cōmutauit penā eternā in penā tē
poralē. vt dr̄ Deuterono. xxxi. ꝛ. xxxiiij. quia
nemo eoꝝ q̇ murmurauerūt cōtra dn̄m in
trauit terrā ꝓmissionis. ❡ Sextꝰ scopulꝰ est
magnitudo pcti peruersiua scꝫ ꝓpt̄ maiorē
auersionē a deo: ꝛ sic pctā sp̄ualia sunt gra
uiora ꝗ̄ pctā carnalia: qꝛ pctā sp̄ualia perti
nent ad sp̄m cuiꝰ est cōuerti ad deū ꝛ auerti
ab eo: sed pctā carnalia consūmant̄ in dele
ctatione carnalis appetitꝰ ad quē p̄ncipalit̄
ꝑtinet ꝯuerti ad bonū corporale. Ideo pctm̄
carnale habꝫ plus de ꝯuersione: sed peccatū
sp̄uale habet plus de auersione: ex qua ꝓce
dit ratio culpe: ꝓpterea pctm̄ sp̄uale est ma
ioris culpe. In hūc scopulum incidit nauis
moysi qn̄ balaam venit maledicere pplo dei
vt habet̄ Nūeri. xxiiij. Et p̄ncipes ppli isrl̄
fornicātes cū moabitis adorauerūt ydoluꝫ
beelphegor. vt habet̄ Nūeri. xxv. Apparuit
aūt angelus confortans eos ꝛ dicēs. Istis
om̄ibꝰ pepercit deꝰ zelo phinees. vt dicitur

ibidē.⁊ sic ꝑ penitētiā saluati sunt. Septi-
mus scopulus est magnitudo pcti efficati-
ua .s. qn̄ vnū pctm̄ causat tanq̄ effectꝰ mul
ta alia pctā. Cū em̄ ꝑ vnū actū pcti hō amit
tit grām vel charitatē vel verecundiam vel
quodcunq̄ aliud retrahēs a pctō incidit ex
hoc in aliud pctm̄: ⁊ sic p̄mū est causa secūdi
vn̄ Greg. dicit sic. Pctm̄ qđ ꝑ pniam nō di
luitur: mox suo pōdere ad aliud trahit. Etiā
vnū pctm̄ est causa alteriꝰ inq̄tuꝫ preparat
ei materiā. Exēplū, auaricia p̄parat materi
am litigio qđ plerūq̄ est de diuitijs ꝯgrega
tis. In hunc scopulū incidit nauis dauid qn̄
post pctm̄ adulterij cū bersabee cōmisit pec
catū homicidij iubens occidi vriā virū eius
vt habet̄. iij. q. vij. ca. Saul infamat̄. Appa-
ruit aūt angelus dn̄i ꝯfortās eos q̄ erant in
naui cū dauid dicēs illud qđ ponit̄ de pn̄ia
dist. iij. §. Dauid quoq̄ ꝑ pn̄iam adulterij
simul ⁊ homicidij veniā impetrauit. De cuiꝰ
pn̄ia scribit Hiero. ad rusticū sic. Totā peni-
tentiā pctōris ostēdit psalmꝰ q̄nquagesimꝰ
qn̄ ingressus est dauid ad vxorē vrie ⁊ a na
than ꝓpheta correptꝰ dauid respōdit dicēs
Peccaui statimq̄ meruit audire ⁊ dn̄s trās
tulit a te pctm̄ tuū. Adulterio em̄ iunxerat
homicidiū ⁊ tn̄ cōuersus ad lachrymas ait.
Miserere mei deꝰ s̄m magnā mi̇sericordiā tuā
Magnū em̄ pctm̄ magna idiget mīa, vnde
dixit. Multū laua me ab iniq̄tate mea. h̄ ibi
¶ Octauꝰ scopulꝰ est magnitudo pcti regna-
tiua .s. per supbiā q̄ est pctōꝝ initiatiua. Vn̄
Eccli. x. dr̄. Initiū ois pcti supbia. Qđ decla
rat sctūs Tho. i. ij. q. lxxxiiij. arti. ij. in respon.
sic. Considerādū est q̄ in actibꝰ volūtarijs
cuiusmodi sunt pctā duplex ordo inuenitur.
sciłꝫ intētionis ⁊ executiōis. In primo q̄dē
ordine finis habꝫ rōnē p̄ncipij. Finis autē i
oibꝰ bonis tēporalibꝰ est vt hō ꝑ illa quādā
pfectionē singularē ⁊ excellentiā habeat: ⁊ ō
ex hac parte supbia q̄ est appetitꝰ excellētie
ponit̄ initiū ois pcti. sed ex parte executōis
est p̄mū qđ p̄bet oportunitatē adimplendi
oia desideria pcti: qđ habꝫ rōnē radicis .s. di
uitie. Ideo ex hac parte auaricia ponit̄ esse
radix oim maloꝝ. vt dr̄. i. ad Thim̄. vlti. hec
thomas. In hūc scopulum incidit nauis da
uid qn̄ ex supbia numerauit ppl'm israel ꝓ-
pter cuius pctm̄ mortui sunt. lxx. milia viro-
rum. vt habet̄. i. Paralipo. xxi. Etiam nabu
chodonosor q̄ ꝯsus ē in bestiaꝫ. vt hr̄ Dan̄.
iiij. Apparuit aūt angelus dn̄i istis nautis
confortās eos ad pniam ⁊ dicēs. Ego sum
ille angelus qui iussu dei occidi tot viros: s̄

visa pn̄ia tua cessaui a plaga. vt habet̄ Pa-
ralipo. xxij. Etiam nabuchodonosor pacta
penitētia in pristinū gradū ⁊ honorē restitu
tus est. vt habet̄. xxiij q. iiij. ca. Nabuchodo-
nosor. ¶ Nonus scopulꝰ est magnitudo pcti
nociua. Unde Aug. vt habet̄, dist. lxxxiij. di
cit sic. Nemo quippe in ecclia nocet ampliꝰ
q̄ qui peruerse agens nomē vel ordinē san
ctitatis ⁊ sacerdotis habet. Delinquentem
nāq̄ hunc redarguere nullus presumit. Et
in exemplū culpa vehemēter extendit̄ quan
do ꝑ reuerentia ordinis pctōr honorat̄. hec
ille. In hunc scopulū incidit nauis helye qn̄
petrus apl's ⁊ ceteri apl'i qui erant sacerdo-
tes xp̄i: negauerunt xp̄m tēpore passionis
vt dr̄ Math. xxvi. Apparuit aūt angelꝰ dn̄i
de celo confortās istos nautas dicens illud
qđ ponit̄ dist. l. c. Pōderet sic. Beatꝰ quoq̄
petrus amarissimas lachrymas fudit quan
do deum negasse penituit: sed tamē apl'us
permansit, hec ibi. ¶ Decimꝰ scopulus ē ma-
gnitudo peccati obiectiua. Nam xp̄s voluit
quidē suā passionē sicut ⁊ deus voluit: ini-
quam tn̄ actionē iudeoꝝ noluit ⁊ ideo occi-
sores xp̄i ab iniusticia non excusant̄. Et ta-
men sicut ille qui occidit hoīem iniuriā facit
non solū homī sed etiam deo ⁊ reipublice.
Etiam ⁊ ille q̄ occidit seip̄m. vt pħs dicit. v.
Ethicoꝝ. Unde dauid dānauit illū ad mor
tem qui non timuerat mittere manū vt occi
deret xp̄m dn̄i q̄uis eo petente. vt habetur
ij. Reg. i. In hunc scopulū incidit nauis he
lye quādo p̄ncipes sacerdotū crucifixerunt
xp̄m. s̄m illud Ioh. xviij. Gens tua ⁊ ponti
fices tui tradiderūt te mihi. Quoꝝ pctm̄ fu-
it grauissimū. Tum ex genere pcti. Tum ex
malicia volūtatis. Apparuit aūt angelꝰ dn̄i
de celo cōfortans eos ⁊ dicens illud Augu.
lib. i. de ciuitate dei. vt habet̄. xxiij. q. v. ca. Si
non licet. sic. Iude factū merito detestamur
eumq̄ veritas iudicat cū laqueo se suspēdit
scelerate illiꝰ traditionis auxisse potiꝰ q̄ ex-
piasse cōmissuꝫ: qm̄ de dei mīa desperando
exitiabilit̄ penitēs nullū sibi salubris pn̄ie lo
cum reliq̄t. hec ibi. Similit̄ etiā xp̄s pendēs
in cruce orauit ꝑ ꝑsecutoribꝰ suis. Vn̄ super
illud Luc. xxiij. Nesciūt q̄d faciūt. Dicit Be
da. Pro illis rogat qui nescierūt qđ fecerūt
zelum dei habētes: sed q2 penitentiā nō ege
runt: ideo saluati non fuerūt. ¶ Undecimus
scopulus est magnitudo pcti deturpatiua .s.
ꝑ circūstantias. Vn̄ sanctꝰ Tho. i. ij. q. lxxiij.
arti. vij. in respōsione dicit sic. Unūquodq̄
ex eodē natū est augeri ex quo causat̄, vt dic

phs.ij. Ethicoꝝ. de habitu virtuꝫ. Peccatū
aūt causaᷓ ex defectu alicuiꝰ circūstātie. Ex
hoc em̄ recedit ab ordine rōnis ꝙ aliq̄s in
operādo nō obseruat debitas circūstantias
ergo pctm̄ natū est aggrauari per circūstan
tiam. hoc aūt cōtingit tripliciᷓ. Uno modo
inꝙ̄tū cisc̄ūstantia transfert in aliud genus
pcti. sicut pctm̄ fornicatōis cōsistit in hoc ꝙ
homo accedit ad nō suā. Si autē addaᷓ hec
circūstantia. s. vt illa ad quā accedit sit alteri
us vxor. transferᷓ iam in aliud genꝰ pcti scꝫ
in iniusticiā inꝙ̄tū hō vsurpat rem alterius
Et ꝰm hoc adulteriū est grauiꝰ pctm̄ ꝙ̄ for
nicatio. Secūdo modo circunstantia aggra
uat pctm̄ quasi trahens in aliud genꝰ pcti: ꝟ
solum qꝛ multiplicat rōnē pcti: sicut ꝓdigus
dat qn̄ nō debet ⁊ cui nō debet multiplicat
pctm̄ eodē genere pcti; plus em̄ peccat ꝙ̄ si
solū det cui non debet: ⁊ ex hoc ipo pctm̄ fit
grauiꝰ. sicut etiā egritudo ē grauior que plu
res partes corporis inficit. Unde ⁊ Tulliꝰ
in paradoxis dicit ꝙ in patris vita violāda
multa peccanᷓ. Violaᷓ em̄ is q̄ peccauit qui
aluit erudiuit q̄ in sede ac domo atqꝫ in rem
publicā collocauit. Tertio modo circūstātia
aggrauat pctm̄ ex eo ꝙ auget deformitateꝫ
ꝓuenientē ex alia circunstātia sicut accipere
alienū ꝯstituit pctm̄ furti. Si aūt addaᷓ hec
circūstātia vt multū accipiat de alieno ē pec
catū grauiꝰ. ꝟ ille. In hūc scopulū incidit na
uis iohānis baptiste qn̄ cabellarij ⁊ officia-
les cōmunitatū ⁊ daciarij defraudāt bona
cōmunitatū ⁊ reipublice. vn̄ Amb. sup Lu
cam. vt habeᷓ dist. lxxxvi. c. In singulis. dicit
sic. In singulis quoqꝫ generibꝰ hoīm conue
niens tribuit sanctꝰ baptista respōsum. pu-
blicanis ne vltra ꝓscriptū exigant: militibꝰ
ne calūniā faciant ⁊ ne predā requirant. do
cens idcirco stipendiū constitutū militie ne
dū sumptus queritur predo crasseᷓ. hec ibi
Statimqꝫ apparuit angelꝰ confortās eos ⁊
dicens. Nōne zacheꝰ publicanꝰ fuit ⁊ tamē
penitentiā egit. Si quē em̄ defraudauerat
reddebat quadruplū: ⁊ tamen salus domui
eius a deo facta est. Nonne matheꝰ fuit the
loneariꝰ ⁊ tn̄ pniam egit ⁊ pimꝰ euāgelista
fuit. Quid dicemꝰ de publicano q̄ nō aude-
bat oculos ad celū leuare: ꝟ ꝑcutiebat pectꝰ
suū dicēs. Deꝰ ꝓpiciꝰ esto mihi pctōri. Nam
descēdit iustificatꝰ in domū suā. Nōne cētu-
rio fuit dux exercitꝰ: ⁊ tn̄ egit pniam dicens.
Dn̄e nō sū dignꝰ vt intres sub tectū meū ⁊c̄.
⁊ saluatꝰ est. Nōne aliꝰ cēturio tpe passionis
xp̄i fuit dux exercitꝰ: ⁊ tn̄ egit pniam: qꝛ vi-
so terremotu ⁊ alijs que fiebant dixit. Vere
filius dei erat iste ⁊c̄. ¶ Duodecimꝰ scopulꝰ
est magnitudo pcti aggrauatiua scꝫ offendē
tis cōditōe. Vn̄ sctūs Tho. i. ij. q. lxxiij. arti.
iiij. in respon. dicit. Quedā sunt pctā ex deli-
beratōe ꝓueniētia q̄ tanto magis alicui im-
putanᷓ ꝙ̄to maior est. Et hoc pōt esse ꝓpᷓ
quattuor. Primo q̄dē qꝛ faciliꝰ possunt resi-
stere pctō maiores puta q̄ excedūt in sciētia
⁊ virtute. Unde dn̄s dicit Luce. xij. ꝙ seruꝰ
sciens volūtatem dn̄i sui ⁊ nō faciēs plagis
vapulabit multis. Secūdo ꝓpᷓ ingratitudi
nem: qꝛ om̄e bonū quo aliq̄s magnificaᷓ ē
dei beneficiū: cui homo ingratꝰ peccādo: eti
am ꝙ̄tum ad hoc ꝙ maioritas in bonis tē-
poralibꝰ pctm̄ aggrauat. ꝰm illō Sapiē. xi.
Potentes potenᷓ tormēta patienᷓ. Tertio
ꝓpter specialē repugnantiā actꝰ pcti ad ma
gnitudinē ꝑsone sicut si pnceps iusticiā vio
let q̄ poniᷓ iusticie custos. ⁊ si sacerdos for-
nicaᷓ q̄ castitatē vouit. Quarto ꝓpter exem
plū siue scandalū: qꝛ ad pluriū noticiā perue
niunt pctā magnoꝝ. Et magis ea homies
indigne ferūt. ꝟ ille. In hunc scopulū incidit
nauis iohānis baptiste qn̄ ipē dixit pharise
is. Progenies viperarū q̄s docuit vos fuge
re a vētura ira dei? Etiā qn̄ paulꝰ ꝑseq̄batur
eccliā xp̄i. Etiā qn̄ magdalena erat ī ciuita
te peccatrix. Etiā mulier dep̄hēsa ī adulterio
Etiā chananea cuiꝰ filia vexabaᷓ a demonio
Stati apparuit āgelꝰ dn̄i ꝯfortās istos ⁊ di
cens. Facite fructꝰ dignos pnie. dico em̄ vo
bis qm̄ potēs ē deꝰ de lapidibꝰ istis suscitare
filios abrahe: itaqꝫ secure de mia dei agite pe
nitētiā. Tūc iste naues sic ꝯfortate ab āgelo
ꝑseuerabāt ceptū iter ⁊ euaserᷓ ꝑicula horū
duodecī scopuloꝝ atqꝫ dixerᷓ illō qō ponit
Aug. li. de fide ad petrū pte. i. c. xvi. sic. Tēpꝰ
acq̄redi vitā eᷓnā ī ista tātū vita deꝰ nob de-
dit vbi eē voluit pniaꝫ fructuosā. Ido aūt ꝟ
pnia fructuosa ē qꝛ pōt hic hō deposita mali-
cia bn̄ viuere ⁊ mutata volūtate iniusta me-
rita sil' opaqꝫ mutare: ⁊ ī timore dei ea agere
q̄ placēt deo. qō q̄ ī hac vita n̄ fecerit hēbit q̄
dē pniaꝫ ī futuro sclō ō mal' suis: ꝟ ī dulgētiā
in ꝯspectu dei n̄ iuēiet. qꝛ ⁊ si erit ibi stimulꝰ
mltitudīs nulla erit correctio volūtaꝫ. a tali
bus eī ita culpabiᷓ iniq̄tas sua vt nullatenꝰ
possit vel diligi vel desiderari iusticia. Volū
tas em̄ eorum talis erit vt habeat in se sem-
per malignitatis sue suppliciū. Nunꝙ̄ tamē
possit recipere bonitatis effectū. Quia sicut

illi qui cū xp̄o regnabūt nullā in se male vo-
luntatis reliq̄as habebunt: ita illi q̄ erunt in
supplicio ignis eterni cū dyabolo ⁊ angelis
ei⁹ deputati. sicut nullā vlteri⁹ habebūt req̄-
em: sic bonā nullaten⁹ poterūt habere volun
tatē. Et sicut coheredib⁹ xp̄i ꝑfectio grē da
bitur ad eternā gloriā: sic cōsortib⁹ dyaboli
cumulabit ip̄a malignitas penā: qn̄ exterio
ribus deputati tenebris nullo illustrabūt in-
teriori lumine veritatis. Proinde oīni homi
in hac vita vtilis esse pōt pn̄ia quā q̄cunq̄
tēpore homo gesserit q̄ntūlibz iniquus: quā-
tūmlibz annosus: si toto corde renūciauerit
pctīs p̄teritis ⁊ p̄ eis in cōspectu dei nō so-
lum corporis s̄ etiā cordis lachrymas fude
rit: ⁊ maloꝝ operū maculas bonis operib⁹
diluere curauerit: oīm pctōꝝ indulgentiam
mox habebit. hec Aug. Oēs aūt q̄ erant in
nauib⁹ sic animati cū magna fiducia naui-
gabant associātes nauē pn̄ie donec venirēt
ad portū salutis. ¶ Uidēs aūt belial qn̄
fere oēs exiuerant a babylone ⁊ sequebant̄
nauim pn̄ie. Et iam euaserant scopulos. i.
magnitudines pctōꝝ timēs ne isti perueni
rent ad portū salutis: ⁊ sic eos perderet sua
negligētia quos sibi subiugauerat fraudulē
ta astutia volēs eos recuperare: statim ascē
dit nauim false pn̄ie ⁊ trāsfigurans se in an
gelū lucis: vt sic facili⁹ illos deciperet nauiga
uit per mare hui⁹ mūdi quousq̄ deuenit ad
istas sex naues. Et vt dicit Grego. lib. xxix.
moral. Pri⁹ cōspersionis cōuersationē vni-
uscuiusq̄ antiquus aduersari⁹ ꝑspicit: ⁊ tūc
tēptatōis laqueos apponit. Ali⁹ nāq̄ letis
ali⁹ tristib⁹: ali⁹ timidis: ali⁹ elatis moribus
existit. Quo ergo aduersari⁹ occultus facile
capiat: vicinas cōspersionib⁹ tēptatiōes pa
rat: q̄z leticie voluptas iuxta est: letis mori-
bus luxuriā ꝓponit. Et q̄z tristicia in irā fa
cile labitur: tristib⁹ pctm̄ discordie porrigit;
q̄z supplicia formidāt pauētib⁹ terrores in-
tentat: q̄z elatos extolli laudib⁹ cōspicit: eos
ad quecunq̄ voluerit blādis fauorib⁹ trahit
Singulis ergo hoīb⁹ vicijs ꝯueniētib⁹ insi-
diatur sup̄ terrā. hec ille. Et Leo papa in q̄-
dam s̄mone dicit sic. Non desinit antiquus
hostis tēptationū laqueos vbiq̄ p̄tendere
vt quoq̄modo pn̄iam fideliuz valeat corrū-
pere. Nouit em̄ cui illecebras carnis ingerat
cui virus iracūdie infundat: cui incitamēta
luxurie imponat. Nouit quē gaudio fallat:
quē merore ꝯturbet: quē metu opp̄mat: quē
admiratōe seducat: qm̄ discutit mores oīm

ventilat causas oīm: scrutat̄ affectus oīm: ⁊
ibi querit causas nocendi vbi viderit quēq̄
diligēti⁹ occupari. hec ille. Cū aūt dyabolus
iste scilz belial cognouisset maximā multitu
dinē hoīm ⁊ mulierū in illis sex nauib⁹ satis
promptā ad ꝯsentiendū tēptatōnib⁹ sugge
stionib⁹ suis tūc fecit illud qd̄ ponit Greg.
in q̄dā homel. dicēs sic. Cū in graui pctō mi
ser homo labit̄: suadet ei dyabol⁹ ne penite
at ne cōfiteat̄ pctm̄ leue ⁊ modicuz in corde
affirmat: mīsicordiā predicat: longissimū tē
pus vite ꝓmittēdo securat. Et sic in ꝯtēptū
dei ⁊ desperationē sui inducit ⁊ ꝑdit. hec ille.
¶ Ubi nota q̄ belyal suadet istis nautis ne
penitētiā agant duodecī inclinātib⁹ vt patz
U. Prima suasio est pctōꝝ alleuiatōne di-
cens. Talem estimationē facit de⁹ de pctīs
nostris qualē vos facitis de pueris vestris
qn̄ peccant. Cū videtis pueros vestros pec
care dicitis: qm̄ leue pctm̄ ē eo q̄ nō cogno
scant: ita facit de⁹ de vobis qn̄ peccatis. Exē
plum. xp̄s in cruce dixit patri. Ignosce illis
q̄z nesciūt q̄d faciūt. Luc. xxij. Erat em̄ xp̄s
velut bona mat̄ que dicit patri si velit ver-
berare puerū parce illi q̄z ignorant̄ fecit ⁊c.
Nam isti p̄dicatores qd̄ dicunt nō credunt
nec faciunt s̄ aggrauant pctā ad terrorē ve-
strum ⁊ sui lucrū. s. vt faciatis elemosynas
⁊ faciatis dici missas vt habeant pecunias
nō credatis ista. De⁹ em̄ non fecit hoīem tā
nobilē creaturā: neq̄ mortuus fuit in carne
tantas passiones nō sustinuit vt ip̄m dāna
ret. Statimq̄ angel⁹ dn̄i affuit ⁊ videns q̄z
multi ex nautis ꝯsentiebāt huic suasioni cō-
fortauit eos dicēs illd̄ Greg. in registro sic.
Salubrit̄ de morte resurgere pctī nequaq̄
possum⁹: q̄z q̄ iniuste egimus nō iuste pōde-
ram⁹. h̄ ille. Hoc em̄ est gn̄ale in oī malo q̄
si malū alleuiat̄ hz pessimū euentū. Exēplū
infirmitas corporalis si alleuiet̄ ⁊ nō ei ꝓui
deatur debito tp̄e ⁊ oportunis remedijs tā-
tum inualescit malicia vt fiat egritudo incu
rabilis. Hec fuit ruina tua o adā. vt dic̄ Au
gu. ⁊ mgr̄ sentē. lib. ij. quia putasti pctm̄ tuū
esse veniale ⁊ leue idō nō curasti deū ꝯtem-
nere ⁊ totā posteritatē tuā damnare. O vi-
ri fortes ⁊ robusti audite paulū clamantē ⁊
dicentē ad Eph̄. v. Nemo vos seducat inani
bus verbis. ꝓpter hoc venit ira dei in filios
diffidentie: nolite g̊ effici participes eorum
Tūc surrexit Salomō ⁊ dixit illud Eccli. v.
sic. Noli attēdere ad possessiones iniquas ⁊
ne dixeris. est mihi sufficiēs vita: nihil ꝓde-

rit in tempore vindicte ⁊ obductõis. Nõ se-
quaris ꝯcupiscẽtias cordis tui ⁊ ne dixeris
quõ potuit: aut quis me subijciet ꝓpter facta
mea. Deus em̃ vindicãs vindicabit. ne dixe
ris peccaui. Et q̃d accidit mihi triste? Altissi
mus em̃ est patiẽs redditor. de ꝓpiciatu pec-
catoꝝ noli ee᷑ sine metu neq̃ʒ adijcias pctm̃
super pctm̃ dicẽs. Miseratio dei magna est
multitudinis pctõꝝ meoꝝ miserebit᷑. Mise
ricordia em̃ ⁊ ira ab illo cito approximat ⁊ i
pctõres respicit ira illi⁹. Subito em̃ veniet
ira illi⁹ ⁊ in tẽpore vindicte disperdet te. Nõ
ventiles te in oẽm ventũ: ⁊ nõ eas in omnẽ
viã. Esto firm⁹ in via dñi ⁊ in virtute sens⁹
tui ⁊ sciẽtia ⁊ ꝓsequat᷑ te verbũ pacis ⁊ iu-
sticie. hec ibi. Angel⁹ aũt cõfirmauit dictum
salomonis dicẽs sic. Exemplũ hui⁹ qȯ dixit
salomon habetis. iiij. Reg. xxi. de amon fi-
lio manasse. Naʒ manasses iste fecit multa
mala in ꝯspectu dei ⁊ tñ mortu⁹ est in bona
ꝓsperitate sine vindicta suoꝝ pctõꝝ. Amõ
aũt fili⁹ ei⁹ succedens ei exẽplo patris cepit
multa mala agere ⁊ mala addere malis cre
dens illa nõ grauari a dño queadmodũ nõ
fuerũt grauata pctã patris. Vñ secutũ ẽ ꝙ
dũ alleuiaret pctã sua credẽs cõsequi mĩam
⁊ indulgentiã a dño in fine vite sue a seruis
suis miserabilit᷑ occisus ẽ: ⁊ sic ꝯfutat᷑ pͥma
suasio. Secũda suasio ẽ ad pctã maioꝝ in-
spectione. Dicit em̃ belyal. Cur tãtũ graua-
tis pctã vestra. ecce maiores vestri vt epi sa
cerdotes religiosi predicantes ad quos spe
ctat corrigere ⁊ emẽdare talia pctã q̃ etiam
magis cognoscũt ea ꝙ vos: cõmittũt maio
ra ⁊ de pnĩa nõ curant. Vñ Crisosto. super
Math. dicit sic. Quis aliq̃n videt clericũ ci
to pnĩam agentẽ: q̃ dep̄hensus hũiliauit se:
ſ; nõ iõo dolet q: peccauit: ſ; ꝯfundit᷑ q: glo
riã suã ꝑdidit. h̃ ille. Vbi est maior symonia
maior superbia: maior auaricia: maior luxu
ria ꝙ in clericis? ⁊ tñ isti sunt semꝑ in ꝓspe-
ritate ⁊ abũdantia ⁊c̃. Statimq̃ʒ angel⁹ dñi
affuit ⁊ vidit ꝙ multi ex nautis ꝯsentiebãt
huic suasioni. Vñ dicit illud qȯ ponit Clau
dian⁹ ad theodosium. Semꝑ mutat᷑ cũ pͥn
cipe mobile vulgus. Iõo Aug. lib. de pasto
rib⁹ dicit. Oĩs q̃ male agit in cõspectu eorũ
quib⁹ ꝓposit⁹ ẽ eos occidit. Licet ꝯ̃ isti ma-
le faciãt: assumite tñ vos doctrinã xp̃i dicẽq̃
Math. xxiij. Oĩa q̃cunq̃ʒ dixerint vobis ser
uate ⁊ facite: ſm vero opa eoꝝ nolite facere
Vñ dist. lxxxiij. §. vltimo dr̃ sic. ꝙꝙ sacerdo
tẽ tam a suis ꝙ ab alienis criminib⁹ oporte

at esse imunẽ: tamen si aliorsum se se habue
rit nõ iõo verba sue p̄dicatõis debẽt cõtẽni
Sic em̃ Hiero. ait. vt lixiuia ꝑ cinerẽ hũidũ
fluẽs lauat ⁊ nõ lauat᷑: ita bona doctrina ꝑ
malũ doctorẽ aĩas credentiũ ⁊ penitentiuʒ
lauat a sordib⁹ pctõꝝ. h̃ ibi. Surrexit autem
Prosper ⁊ dixit illud qȯ ponit lib. de vita cõ
templatiua sic. Fili homis speculatorẽ dedi
te domui israel. Si impio locut⁹ non fueris
vt se ab impietate sua custodiat ⁊ ille perie
rit sanguinẽ ei⁹ requirã de manu tua. Hoc ẽ
dicere si pctã sua ei non annũciaueris vt ab
impietate sua cõuertat᷑ ⁊ viuat: te q̃ nõ annũ
ciasti ⁊ eũ q̃ te tacẽte peccauit flãmis ꝑen-
nibus perdã. Rogo q̃s tam saxi pectoris:
q̃s tam ferreus ẽ quẽ sentẽtia ista nõ terre-
at? Quis tã alien⁹ a fide q̃ isti sentẽtie non
credat? Quis ad hec nõ ꝯtremescat? Quis
ista sine intolerabili metu future estimatio-
nis accipiat: nisi is q̃ hec nõ intelligit aut fu
tura nõ credit? Si aũt annũciãte te ad impi
um vt a vijs suis ꝯuertat᷑ ⁊ nõ fuerit cõuer-
uersus: ipe impi⁹ in iniq̃tate morief᷑: tu autẽ
aĩam tuã liberasti. Ecce euident᷑ ostenditur
ꝙ siue ꝓficiãt siue nõ ꝓficiant auditores: ta
cere eis nõ debẽt sacerdotes. nec iõo rei sũt
si forte ppl̃i verba eoꝝ nõ audiũt vel facere
audita ꝯtemnũt: sed ab eis corrigendis absi
stunt. hec ille. ⁊ sic pʒ. Tertia suasio est pec
cantiũ multiplicatõe. Dicit em̃ belyal. Iusti
cia hũana exemplat᷑ a iusticia diuina: sed in
iusticia hũana nõ ẽ ferẽda sententia q̃n mul
titudo est in causa. vel q̃n ille peccat q̃ sociã
habʒ multitudinẽ. vñ Aug. lib. ij. cõtra epl̃aʒ
permeniani. vt habet᷑. xxiij. q. iiij. c. Non põt.
dicit sic. Non põt esse salubris a multis cor-
reptio nisi cũ ille corripit᷑ q̃ non hʒ sociã mul
titudinẽ. Cũ vero idẽ morb⁹ plurimos occu
pauerit nihil aliud bonis restat ꝙ dolor ⁊
gemit⁹. Per illud signũ qȯ ezechieli sctõ re
uelatur. ille si euadere ab illoꝝ vastatõe me
reatur. Et infra. Reuera cũ cõtagio peccati
peccandi multitudinẽ inuaserit: diuine disci
pline seuera mĩa necessaria ẽ. hec ibi. Simi-
lis sententia habet᷑ eadẽ causa ⁊ eadẽ. q. ca.
Comessatões. ⁊ dist. l. c. Vt cõstitueret᷑. Et
i. q. vltima. ca. Quotiẽs. Ergo etiam sic est
de iusticia dei. Statimq̃ʒ angel⁹ dñi affuit ⁊
vidẽs ꝙ multi ex nautis consentiebãt huic
suasioni. dixit illud qȯ ponit᷑. ij. q. i. c. Multi
corrigunt᷑: sic. Nõ temere aut quomodolibʒ
sed ꝑ iudiciuʒ auferendi sunt mali ab eccl̃ie
cõmunione: vt si ꝑ iudiciũ auferri nõ possũt

tolerantur poti⁹ ne ꝑuerse malos euitando ab eccl'ia ipe discedēs eos quos fugere videtur viciat ad gehennā. Quia etiā ad hoc nobis in scripturis exēpla sunt posita. velut in messe vt palea sufferaẗ vsq₃ ad vltimū ventilabrum. vel intra rethia illa vt pisces boni cū mal' ad segregatōnē q̄ futura ē ī littore. i. in fine seculi equo aīo tolerēẗ. Et infra. Nō ergo illi quos monem⁹ agere pniam q̄rant sibi comites ad supplicia. nec gaudeāt quia plures īueniūt sibi similes. Nā non ꝓpterea min⁹ ardebūt q₂ cū multis ardebūt. hec ibi. Surrexit aūt Baruch ꝓpħa ⁊ dixit illud qđ ponit iij. c. sic. Ubi sunt ṗncipes gentiū qui dominanẗ sup bestias q̄ sunt sup terrā. qui in auib⁹ celi ludūt: qui argentū thesaurizant ⁊ aurū in quo ꝯfidūt hoīes: ⁊ nō est finis acquisitiōis eoꝝ. Qui argentū fabricāt ⁊ solliciti sunt nec ē inuētio operū illoꝝ. exterminati sunt ⁊ ad inferos descenderūt. h̄ ille. Licet ergo iusticia hūana nō puniat totā multitudinē q₂ sperat ei⁹ emēdationē ꝫm dei iudicium: tñ in alia nō speraẗ h̄ correctio. Quarta suasio ē peccādi assuefactōne. dicit eñ belyal illud Aug. lib. xi. cōtra iulianū. c. viij. sic Consuetudini male difficile resistiẗ. Unde vehemēti⁹ vidua ꝙ virgo ⁊ vehemēti⁹ meretrix ꝙ casta temptaẗ. Et tanto plus in ea superāda voluptas laborat: ꝙto ei maiores vires ꝯsuetudo dedit. h̄ ille. Exēplū ponit beda sup illud Prouerb. xxij. Adolescēs iuxta viā suā etiā cū senuerit nō recedet ab ea: dic sic. Greca narrat hystoria alexandrū potentissimū regē orbisq₃ dñatorē egregiū: ⁊ moribus ⁊ incessu leonidis pedagogi nō potuisse carere vicijs quib⁹ paruul⁹ fuerat imbutus. h̄ ille. Si ḡ alexander tant⁹ hō nō potuit vincere malā consuetudinē suā: a fortiori nec vos vestrā. vñ Hierem̄ xiij. dr̄ sic. Sicut pōt ethyops mutare pellē suā ⁊ pardus varietates suas: sic ⁊ vos potestis bñ facere ⁊c̄ q̄si dicat ꝙ valde difficile est īmutare cōsuetudinē viuēdi ⁊c̄. Statimq₃ affuit angelus dñi ⁊ vidēs ꝙ multi ex nautis cōsentiebāt suasioni dixit illđ Aug. in encheri. c. lxiiij. sic. Pctā ꝙuis magna ⁊ horrēda sint: cū in cōsuetudinē venerint aut parua aut nulla esse credunẗ: adeo vt nō solū nō occultanda verumetiā ṗdicāda ⁊ diffamāda videanẗ. qñ scriptū est. Laudaẗ pctōr in desiderijs aīe sue ⁊ iniquus benediciẗ. Talis in diuinis libris iniq̄tas clamor vocaẗ. Unđ est illud in Genesi. Clamor sodomoꝝ ⁊ gomorreorū multiplicat⁹ est corā me: q₂ nō solū iam apđ eos nō puniebanẗ illa flagitia. verūetiā publice velut lege freq̄ntabāẗ. h̄ ille. Quedā eñ vicia mirabiliẗ grauabanẗ ⁊ puniebanẗ antiquit⁹ q̄ a maiori parte hoīm hodie frequētanẗ. s. luxuria: adulteriū: sodomia: vsura ⁊c̄. q̄ inuerecūde cōmittunẗ. q₂ vt dicit Seneca epl'a. xxviij. Tunc desistit esse remedij locus qñ ea q̄ fuerūt vicia mores fiunt. Ratio est q₂ ille q̄ est assuet⁹ in pctō h₃ gustū spūalem infectū. i. inordinatū amore sui. Ido penas q̄ debenẗ pctīs nō gustat. i. nō timet. Tunc surrexit Dauid ꝓpħa ⁊ dixit. Nō me demergat tēpestas aq̄ neq₃ absorbeat me ꝓfundū neq₃ vrgeat sup me pute⁹ os suū. Tēpestas aque demergit hoīem in ꝯsensu pctī mortalis. Profundū absorbet hoīem cū opus pctī additur. Pute⁹ vrget os suū: qñ hō in seruitutē male ꝯsuetudinis redigiẗ. Tanta ē vis ꝯsuetudinis vt qđ hō ꝯsueuit facere vigilās facit etiam dormiēs: ⁊ qđ cōsueuit facere viuens interdū faciat moriēs. Exēplū ferẗ de quodā medico cui debebanẗ tredecī libre ad tres annos soluēde: q̄ cū laboraret in extremis ⁊ admoneretẗ vt ꝯfiteretẗ ⁊ eucharistiā sumeret: nihil aliud poterant ab eo audire nisi tredecim libre ad tres annos. ⁊ sic loquens expirauit. Ido dr̄ impi⁹ cū in ꝓfundū venerit pctōꝝ ꝯtēnit ⁊c̄. Quinta ꝑsuasio ē pctī cōfusione. dicit eñ belyal. Ecce habes bonū nomē ⁊ magne sanctitatꝭ in ciuitate ꝓpter multa bona opa tua. vñ oēs veniūt ad te ꝓ ꝯsilio. Iuxta dictū salomonis. Meli⁹ ē nomē bonū ꝙ diuitie multe: ideo curā habe de bono noīe. Si facis pniam ꝑdes bonā famā: q₂ diceẗ tibi hāc nō facis ꝓpẗ bona opera tua: s₃ ꝓpẗ scelera tua. Et ille sacerdos q̄ ṗus habebat bonā opinionē đ te: audita cōfessione tua ꝯfundeẗ in semetipō ⁊ nō audebit ampli⁹ testificari bonū de te q₂ diceret cōtra ꝯscientiā suā: ⁊ sic vituperaberis ⁊ ꝯfunderis. Unđ Iohes Criso. vt hr̄ de pnia dist. i. §. Hijs auctoritatib⁹ asseriẗ ⁊c̄. Et allegaẗ a mgr̄o sentē. li. iiij. dicēte sic. Nō tibi dico vt te prodas in publicū neq₃ apud alios te accuses: s₃ obedire te volo ꝓpħe dicēti. Reuela dño viā tuā ⁊ spera ī eo. Statimq₃ affuit angel⁹ dñi q̄ vidēs ꝙ mltos ex nautis seduxerat ista suasio dixit illđ qđ poniẗ de pe. dis. iij. §. Inter h̄. sic. Pigra ḡ ⁊ verecūda est penitētia q̄ ṗsentiū pudore ṗmiẗ. Solis eñ intendit futuris: quoꝝ spes sera tardior fructus interim ṗcurrit impudētia ⁊ spe ṗsen-

tium pnīa excludit: ⁊ affectus eius exurit ⁊
abolet. h ibi. Nā futura ↄfusio maxime debe
ret nos mouere ad pniaȝ qꝛ dñs minat no
bis dicēs illud Hiere. xx. Cōfundent oēs ve
hement qꝛ nō intellexerūt opprobriū sempi
ternū qđ nūq̄ delebit. Et ꝑ pphām aliū di
cit. Reuelabo pudēda tua ī facie ⁊ ignomi-
niā tuā corā gentibꝰ. Tūc surrexit Aug. ⁊ di
xit illud qđ ponit sup ps. l. sic. Sunt multi q̄s
pctā nō puder agere pudet aūt penitere. O
incredibil ⁊ amara insania. de vulnere ipō
nō erubescis: erubescis autē de ligatura ⁊ cu
ra vulneris. Nōne vulnꝰ fedū est ⁊ putridū
cōfuge ergo ad medicū age pniam. dic iniq
tates tuas vt euadas penas. dic iniq̄tatem
meā ego cognosco ⁊ delictū meū cōtra me ē
semp. Tibi soli peccaui: qꝛ tu solꝰ es sine pec
cato. Sexta ꝑsuasio est pnīe difficili actōe
dicit enī belyal illud qđ ponit de pnia dist. i.
§. Nō nulli poscunt. sic. Facilíꝰ inuenies q̄
iuste seruauerit innocētiā q̄ꝫ q̄ cōgrue egerit
pniam. vbi acq̄rende ambitio dignitat. vbi
vini effusio: vbi ipius copule cōiugalis vsus
Renūciandū seculo est ⁊ ipi somno minus
indulgendū est q̄ꝫ natura postulet. Interpel
landū est gemitibꝰ: interrūpendū ē suspirijs
seq̄strādū orōnibꝰ: viuēdū ita vt vitali huic
moriat vsui: seipm hō abneget ⁊ totꝰ imute
tur. h ibi. Ecce quanta oportet vos facere si
dignā ⁊ fructuosaȝ vultis agere pniaȝ. Sta
timq̄ꝫ affuit angelꝰ dñi: qui videns q̄m mul
ti ex timore ꝑterrefacti erāt dixit. O viri pe-
nitentes ad q̄d vocasset vos deꝰ ad hoc san
ctum viagiū nisi vellet vos iuuare. Iugū enī
xpi suaue est ⁊ onus eiꝰ leue. Sup quo dicit
Aug. sic. Iuguȝ meū leue est: ⁊ sarcina mea
leuis. Hec sarcina nō est pōdus onerās via-
tori: ꝫ ala est potius volatori. Habent enī ⁊
aues pēnarū suarū sarcinas. Et q̄d dicimꝰ:
Portauit ala illā in terrā. Sic portant ⁊ hij
ab illis in celū. h ille. Ecce quō pnia non est
ponderosa nec grauis cupiēti volare ad celū
q̄uis enī ex se sit ardua tn̄ ex dei auxilio ē ve
lut ala deducēs penitētē ad celū. De istis vo
lantibꝰ ad celū ꝑ pniam dicit Greg. in qua-
dam homel. sic. Debemꝰ charissimi inspice-
re immēsam miam cōditoris q̄ nobis velut
in signo exemplū pnīe posuit eos quos ꝑ pe
nitentiam post lapsum recepit. In fide lapsꝰ
est aliq̄s: aspiciat petrū q̄ fleuit amare qđ ti
mide negauit. aliꝰ ↄtra ꝓximū ī malicia cru
delitatis exarsit. aspiciat latronē qui in ipsa
hora mortis ad vite p̄mia penitendo perue
nit. Alius auaricie estibus anhelās aliena
deripuit. Aspiciat zacheū qui si q̄d abstulit
quadruplū reddidit. Aliꝰ igne libidinis suc
sensus carnis mūdiciā ꝑdidit. Aspiciat ma
riam magdalenā que ī se amorē carnis igne
diuini amoris extorsit. Ecce deus vbiq̄ꝫ ocu
lis nostris que imitari debemꝰ obijcit. vbiq̄ꝫ
exempla sue mīe apponit. hec ille. Tunc sur-
rexit Grego. ⁊ dixit. O viri constantes ore-
mus ad dñm ⁊ humilit dicamꝰ. Actiones
nostras quesumꝰ dñe aspirando preueni et
adiuuādo prosequere vt cuncta nostra ope
ratio a te semꝑ incipiat ⁊ per te cepta finia
tur amen. ⁊ sic perijt timor a mentibus eoꝝ
¶ Septima ꝑsuasio est vite ꝓtractione. di
cit enī belyal. Ad q̄d maceratis vos tādiu
per pniam: Diutius vobis concessum est vi
uere. sufficiet vobis penitētia hora exitꝰ aīe
a corpore. sicut habet. xxvi. q. vi. c. Si p̄sbyt.
vbi dicit sic. Si presbyter penitentiā abne-
gauerit morientibꝰ reus erit aīarū: qꝛ dñs di
xit. Quacūq̄ꝫ hora peccator fuerit conuersꝰ
ad penitentiā vita viuet ⁊ non moriet. Ue
ra enī cōfessio in vltimo tempore potest esse
quia dñs non solum temporis sed etiā cor-
dis inspector est. sicut latro vnius momen-
ti penitētia meruit esse in paradiso in hora
vltime ↄfessionis. hec ibi. Et ca. sequenti d
sic. Agnouimꝰ morientibꝰ penitentiā dene-
gari nec illoꝝ desiderijs annui qui obitꝰ sui
tempore anime sue cupiūt hoc remedio sub
ueniri. Horremꝰ tante fateor impietatis ali
quē reperiri vt de dei pietate desperet quasi
non possit ad se quouis tēpore concurrenti
succurrere ⁊ periclitantē sub onere peccato-
rum hoīeȝ redimere quo se velle expediri de-
siderat ⁊ liberari. Quid ergo hoc rogo aliud
est q̄ꝫ morienti mortem addere eiusq̄ꝫ aīam
sua crudelitate ne absoluta possit esse occide
re: Cum dñs ad subueniendū paratus inui
tat ad pniam: ⁊ sic ꝓmittit peccatori. In q̄-
cunq̄ꝫ hora ⁊c̄. Et iterū. Nolo mortem pec-
catoris: sed vt magis cōuertat ⁊ viuat. Sa-
lutem ergo homis adimit quisquis mortis
tempore penitentiā sibi denegauerit: ⁊ despe
rat de mīsicordia dñi: qui eum ad subueniē
dū moriēti sufficere vel in momēto posse nō
credit. Perdidisset vtiq̄ꝫ ī cruce p̄miū ad xpi
dexterā pendēs: si illū hore vniꝰ pnia nō iu
uisset. Cū esset in pena penituit. ⁊ ꝑ vniꝰ ↄfes
sione ꝫmonis habitaculū paradisi eo ꝓnit
tente ꝓmeruit. Uera ḡ ad deū conuersio in
vltimis positoꝝ mēte potiꝰ est estimāda q̄ꝫ

tēpore: ꝓpheta hoc totalit̄ asserēte. Cū con-
uersus ingemueris tūc salu⁹ eris. Cū ḡ dn̄s
sit cordis inspector quouis tēpore nō est de-
neganda pn̄ia postulāti: cū illi se obliget iu-
dici cui occulta oīa nouerit reuelari. hec ibi.
Ecce qualit̄ oī tēpore fieri pōt fructuosa pe
nitētia: etiā in vltimo vite tēpore fieri potest
fructuosa pn̄ia: vt pȝ. Statimq; angel⁹ dn̄i
affuit q̄ videns ꝙ multi ex nautis ꝓposue-
rant retrocedere dicit illud qđ ponit̄ de pn̄ia
dist. vij. sic. Qm̄ vix vel raro ē iusta ꝯuersio:
timendū est de penitēte sero. Quē em̄ mor-
bus vrget ꝛ pena terret: ad verā vix veniet
pn̄iam satisfactionē ꝛc̄. Maxime cū filij q̊s
illicite dilexerat sint p̄sentes: vxor ꝛ mūdus
ad se vocet, multos solet serotina pn̄ia deci-
pere: sed qm̄ de⁹ semꝑ potēs est: semꝑ etiaȝ
in morte iuuare pōt qb⁹ placet: ꝫ qm̄ multa
sunt q̄ impediūt ꝛ languentē retrahunt peri
culosissimū est ꝛ interitui vicinū ad morteȝ
ꝓtrahere pn̄ie remediū. h̄ ibi. Magna em̄ p̄
sumptio est diffinire sibi temp⁹ ad pn̄iam.
qm̄ vt dicit Bern̄. Quid de futuro temera-
rie p̄sumis tanq̄ pat̄ tēpora ꝛ momenta in
tua non in sua posuerit ꝑtāte. An ignoratis
illud qđ dr̄ Eccl's. ix. Nescit homo finē suuȝ:
ꝫ sicut pisces hamo: ꝛ aues cōprehēdunt̄ la
queo: sic capiunt̄ hoīes tp̄e malo. Exemplū
de illo diuite q̄ vt habet̄ Luce. xij. dicit. Aīa
mea habes multa bona reposita in annos
plurimos: sede: gaude: epulare. Cui dictū ē.
Stulte hac nocte dyaboli a te repetent aīaȝ
tuā. Cui⁹ erūt hec q̄ cōgregasti? Jđo dr̄ Lu-
ce. xij. Ueniet dn̄s serui illius in die qua nō
sperat ꝛ hora quam ignorat. Tunc surrexit
Esayas ꝛ dixit illud qđ ponit. xxviij. ca. Erit
verbū dn̄i. manda remāda expecta reexpe-
cta modicū ibi modicū ibi. vt vadāt ꝛ cadāt
retrorsum ꝛ ꝯterant̄. i. verbuȝ dei est multis
occasio derisiōis: q: cū admonet̄ de ꝯuersiōe
sua respōdent ꝛ dicūt, manda remāda ꝛc̄. ꝛ
sic vadunt ad īfernū: qm̄ iusto dei iudicio fit
vt q̄ in vita sua oblit⁹ est dei in fine obliuisca
tur sui. Hec em̄ est fatuitas hoīm credere ꝙ
diuti⁹ viuāt ꝛ in fine peniteant. Octaua ꝑ-
suasio est ꝓximoꝝ ꝛ caroꝝ affectione. Dicit
em̄ belyal illud Crisostomi super illo verbo
Math. xix. Relinq̄t homo patrē ꝛ matrem
sic. Quod em̄ in herbis aut in arboribus hu
mor: hoc agit in hoīb⁹ amor. Sicut em̄ her-
be humore nascunt̄ ꝛ crescūt: sic homīes per
amorē incipiūt ꝛ augent̄. Humor em̄ de ra
dicibus ascendit in herbā: de herba vel arbo
re ad fructū: non reuertit̄ ad radices sed sur
sum transmittit̄ in semē. sic ꝛ amor de parē-
tib⁹ ascendit in filios: de filijs aūt naturalit̄
nō reuertit̄ ad parētes: nisi sp̄ualit̄ reuertat̄.
Jđō parētes q̄dē filios diligūt: ꝫ nō tātū a fi-
lijs diligunt̄. h̄ ille. Quia ergo naturalit̄ de-
betis ꝓuidere filijs vestris sustētando eos:
thesaurizando eis ꝛc̄. nō potestis hoc face-
re ꝛ ꝯtinuā agere pn̄iaȝ ꝛc̄. Statimq; ange-
lus dn̄i affuit ꝛ vidēs qm̄ multi ꝓposuerāt
retrocedere ꝓpt̄ amorē filioꝝ: q: dicebāt ꝙ
non est minoris meriti nutrire filios suos ꝛ
vxores ꝛ alios attinētes q̄ agere pn̄iam de
pctīs suis: dicit sic. Carnis affectio ꝛ maxīe
caroꝝ incepta bona impedit ꝛ futura ꝓtur-
bat ꝛ refugit. Nā radix oīs mali ē timor ma
le hūilians ꝛ amor male inflāmans. Un̄ cō
mētator. ij. politicoꝝ dicit. Or filij suꝑ oīa de-
bent nutriri a parētib⁹ in hijs q̄ ad religionē
spectant: q: quo semel est imbuta recens ser
uabit odorē testa diu. Sȝ q̄tū faciant parē-
tes istud aduertite. Non em̄ ducunt filios
ad eccl'iam: nō ad missam: nō ad predicatio
nes: sed ad plateā: ad spectacula turpia. As-
suescunt eos dormire in lecto: ludere: non ie-
iunare: nō orare: sed iurare blasphemare: nō
esse hūiles: nō māsuetos: ꝫ suꝑbos furibun-
dos. Et tot criminib⁹ ip̄os onerant ꝙ mul-
totiens in penā suoꝝ pctōꝝ filij sunt iudices
parentū suoꝝ. Exemplū. multotiēs filij sunt
inobediētes parētib⁹ suis: spoliant eos bo-
nis suis: dissipant in ludis q̄ illi multis labo
ribus ꝛ dolorib⁹ ꝛ sudorib⁹ acq̄sierūt: eos de
domo expellūt: ꝛ multis verbis ꝛ verberib⁹
affligūt eos. Et dato ꝙ in hac vita aliq̄n ni
hil hoꝝ patiant̄: tamē ī alia vita grauissime
puniuntur propter filios irreligiose nutri-
tos. Exemplum. Quidā filius semel roga-
uit dn̄m vt reuelaret sibi statū patris sui: q̄
satis iuuenis fuerat, cui tandē hec reuelatio
facta est. Uidebat em̄ quandā scalā cū mul-
tis scalionib⁹. ꝛ ad pedē illi⁹ scale vidit q̄ttu
or viros antiq̊s ꝛ vnū iuniorē q̄, sigillatī ascē
debant grad⁹ scale: ꝛ cū esset in vltimo vidit
poni funē in collo p̄mi: ꝛ ip̄m proijciēdo de
scala ꝑ gulā suspēdi, vidit secundū similiter
suspēdi. ꝛ tertiū ꝛ quartū remanere ꝛ inter-
rogauit qui erāt illi: ꝛ respōsum est sibi. Pri
mus fuit abauus patris tui. secundus fuit
auus patris tui. tertius fuit pat̄ patris tui.
quartus ē pat̄ tuus qui adhuc nō est suspen
sus: q: tu nondū per mala exempla ꝛ mores
corruptos quib⁹ te instruxit pat̄ tuus: illuc

accessisti. Unde timore correpꝰ vitā muta-
uit in melius ⁊c. Tunc surrexit Amb. ⁊ dicit
illud quod ponit ī quodā sermone sicvt hētur
v. q. v. ca. Non osculatur sꝑ pater filiū: sꝫ ali-
qñ castigat. Ergo qñ castigatur qui diligit:
tunc circa eū pietas exercet. Habet em̄ ⁊ a-
mor plagas suas q̄ dulciores sunt cū amare
inferūtur. Dulcior est em̄ religiosa castigatō
q̄ꝫ blanda remissio. Unde ait ꝑpha Dulcio
ra sunt vulnera amici q̄ꝫ volūtaria oscula ii-
mici. hec ille. Ecce ꝙ amor filiorꝝ nō impedit
pnīam. Nona ꝑsuasio est peti recidiuatiōe
dic̄ em̄ belyal illud qd̄ ponit Criso. in quadā
homelia sic. Cogita o homo grauiorē eē cul
pam post veniā. renouatū vulnꝰ peiꝰ dolere
post curam: molestius hoīem sordidari post
gratiā. Que site indulgētie īgratꝰ ē qui post
veniā peccat. sanitatis īdignꝰ est: q̄ semetipꝫ
post q̄ꝫ sanatꝰ ēvulnerat: nec mūdari meret q̄
semetipm̄ post grām sordidat hec ille. Unde
apl's ad Heb. vi. dicit. Impossibile est eos q̄
semel illuīati sunt ⁊ gustauerūt donū celeste
et pticipes facti sunt spūs sācti: ⁊ p lapsi sūt
rursus renouari ad pnīam. Sed vos penitui
stis ⁊ fuistis illuīati ⁊ accepistis donū spūs
sancti. Si g̊ peccastis post pnīam nō potestis
iterato penitere. Nam vt hētur de pnīa di. iij.
§. Item smaragdus. Ille pnīam digne agit
q̄ sic pterita mala deplorat vt futura iterū nō
cōmittat. Nam q̄ plāgit petm̄ ⁊ iterū admit
tit petm̄ quasi q̄s abluerit laterē crudū. quē
q̄ꝫtomagis abluit tantomagis lutū facit. hec
ibi Et infra dicit Aug. lib̄. soliloquiorꝫ ⁊ alle
gatur a magr̄o sen. li. iiij. di. xiiij. ca. ij. sic. Ina
nis est pnīa quā sequēs culpa coinq̄nat. Vul
nus iteratū tardius sanat frequēter peccās
⁊ lugens veniā vix meretur. Nihil ꝑsunt la-
menta si replicātur pctā. Nihil valet a malis
veniā poscere ⁊ mala denuo iterare. hec ibi.
In cuiꝰ exemplū miracula q̄bus dn̄s īfirmi-
tates corporales sanauit signāt sanationeꝫ
spūaliū infirmitatū. s. quibꝰ hoīes liberātur
a petīs: ꝫ vt dr̄ de pnīa di. iij. §. item ꝙ freq̄n
ter penitenti ⁊c. Quē cecum bis illuminauit?
Quē leprosū bis mūdauit? Quē mortuum
bis suscitauit. Nō lazarū quē dilexit: nō filiū
vidue quē misertꝰ matri reddidit: nō filiū dis
sipatorē legit bis suscepisse: nō filiam abra-
he bis a demōio liberasse. In nulla ꝑsona ite
rauit factū docēs vt aiūt nō sepe a dn̄o fieri
remediū hec ibi. Statimq̄ꝫ angelus dn̄i af
fuit ⁊ videns: qm̄ plerosq̄ꝫ seduxerat ista per
suasio. dixit illud quod ponit sanctus Tho.
iij. parte. q. lxxxiiij ar. iiij. in Rū. sic. Circa pe
nitentiā errauerūt quidā dicentes. non posse
hoīem p penitentiā scd̄o cōsequi veniam pec
catorꝫ: quorꝫ quidā. s. nouatiani in tm̄ exten-
derūt hoc ꝙ dixerūt post primaꝫ pnīam: que
agitur in baptismo peccātes nō posse p peni
tentiā iterato restitui. Alij vero fuerūt here
tici: vt Aug. dicit lib̄. de pnīa: Qui post baptis
mū dicebāt quidē esse vtilem pnīam non tm̄
pluries sed semel tm̄. Videtur aūt hmōi erro
res ex duobꝰ ꝓcessisse. Primo quidē ex eo ꝙ
errabant circa rōnem vere pnīe. Cuꝫ em̄ ad
verā penitentiā charitas requirat sine qua
nō delentur pctā: credebāt ꝙ charitas semel
habita nō possit amitti: et p 9ñs ꝙ penitētia
si sit vera: nūq̄ꝫ p petm̄ tollat vt sit necesse eā
reiterari. Sed ostēsum est ꝙ charitas semel
habita ꝓpter libertatē arbitrij pōt amitti: et
per 9ñs post veraꝫ pnīam aliq̄s peccare mor
taliter. Secūdo ex eo ꝙ errabant circa esti-
mationē grauitatis peti. Putabāt em̄ adeo
graue eē petm̄ qd̄ aliquis cōmittit post veni
am impetratā: ꝙ nō sit possibile ipm̄ remitti
in quo quidē errabāt. Et ex pte peccati ꝙ etiā
post remissionē 9secutā pōt esse ⁊ grauius ⁊
leuiꝰ. Etiā q̄ꝫ fuerit ipm̄ primū peccatū remis
sum: ⁊ multomagis cōtra infinitateꝫ diuine
mīe que est sup oēꝫ numerū ⁊ magnitudinē
petorꝫ: ꝫm illud. ps. Miserere mei deus ꝫm
magnā mīam tuā. Et ꝫm multitudinē mise-
rationū tuarū dele iniquitatē meā. Unde re
probat verbū cayn dicētis. Maior est iniq̄-
tas mea q̄ꝫ vt veniā merear. Et ideo mīa dei
peccantibꝰ p pnīam veniam prebet absq̄ꝫ vllo
termio. Unde dr̄. ij. palippo. vltimo. Immē-
sa ⁊ inuestigabilis mīa ꝓmissionis tue sup
malicias hoīm. Unde manifestū est ꝙ peni
tētia est pluries iterabilis: in cuiꝰ signū hō ī-
ducitur ad mīam exēplo diuine mīe ꝫm illud
Luce. vi. Estote misericordes sicut pater ve
ster celestis misericors est: sed dn̄s hāc mīaꝫ
discipulis īponit: vt sepiꝰ remittāt fratribus
9tra se peccātibꝰ. Un̄ dr̄ sic Math. xviij. pe-
tro querēti quotiēs peccabit in me frat meꝰ
et dimittā ei vsq̄ꝫ septies. Nō dico tibi vsq̄ꝫ
septies: sed vsq̄ꝫ septuagiessepties. Ergo eti
am deꝰ sepius p pnīam veniā pcantibꝰ pre-
bet: ꝑsertim cum doceat nos petere. dimitte
nobis pctā nostra sicut ⁊ nos dimittimꝰ de-
bitoribꝰ nostris. hec Tho. Sed attēdite qm̄
apud iudeos ꝫm legem erāt instituta quedā
lauacra: q̄bus pluries se ab īmundicijs pur-
gabant. Idō credebāt quidā iudeorꝫ ꝙ etiā

per lauachrum baptismi aliqs pluries possit
purificari ad quod excludendũ dixit aplus.
Impossibile ẽ eos qui semel illuminati sunt
scz per baptismũ rursum renouari ad pniam
scz per baptismũ q̃ est lauachrũ regeneratio
nis ꝛ renouatõis spũssancti. Ut dr ad hebr
iij. Et ratione assignat ex h ꝙ p baptismum
homo xp̃s morit. Unde dr rursus crucifigẽ
tes in semetipsis filiũ dei. hec Tho. ibidẽ ad p
mũ dõm ꝛc. Cr aũt multos cecos ꝛ in diuer
so tpe illumiãuit ꝛ multos debiles ꝯfortauit
ostẽdit in diuersis illis eidẽ sepe pctã dimitti
vt quẽ pri⁹ sanauit leprosum: alio tpe illumi
net cecum. Ideo em̃ tot sanauit claudos ce
cos ꝛ aridos ne desperet sepe pctõr: ideo non
scribit aliquẽ nisi semel sanatũ vt quisqꝫ ti
meat mergi pctõ. Uidem⁹ adhuc quottidie ĩ
ecclia sepe febricitãtes: sepe languidos: sepe
passionib⁹ captos: sepe liberari vt appeat to
tiens opus miserãtis quotiẽs cõfessio fit pe
nitentis. Quomodo em̃ corp⁹ qd vilius ẽ et
ab ipso dissimili⁹ sepe sanaret: ꝛ aĩaꝫ dignio
rem ꝛ redẽptam nõ totiens liberaret. Me
dicũ se vocat ꝛ nõ sanis: sed male habẽtib⁹
oportunum. Sed qualis hic medic⁹: qui ma
lũ iteratũ nesciret curare. Medicoꝝ em̃ ẽ cẽ
ties infirmũ: centies curare qui ceteris mĩor
esset si alijs possibilia ignoraret. hec Aug. vt
hẽtur de pnia di. iij. §. iter quod frequẽter ꝛc.
Tunc surrexit Hiero. ꝛ dixit illud qd hẽt de
penitentia di. iij. §. ꝙ aũt p pniam sic. Septi
es cadit iustus ꝛ resurgit. si cadit quõ iustus
si iustus: quomõ cadit: sed iusti vocabuluꝫ
nõ amittit q̃ per pniaꝫ semp resurgit. Et nõ
solum septies: sꝫ etiã septuagies septies deli
quẽti si cõuertatur ad pniam peccata donã
tur. hec ibi. Et sic pꝫ ꝙ ista suasio non cogit.
¶ Decima psuasio est. Nulla in pstinum gra
dum restitutione. Dicit em̃ belial ad quid iu
uat facere pniam: que nõ restituit hoiem ad
pstinã dignitatẽ. Nã sup illd Amos. v. Uir
go israel cecidit. dicit glo. Non negat vt resur
gat sꝫ vt resurgere virgo possit: qꝛ semel ober
rans ouis ꝛ si reportet in humeris pastoris
nõ hꝫ tantã gliam q̃ztam q̃ nũqꝫ errauit. er
go p pniam nõ recupat hõ pstinã dignitatẽ
Et innocenti⁹ pap dicit ꝙ apud nicenã ꝯsti
tuti canones penitẽtes etiã ad infimis cleri
ricoꝝ officijs excludũt in cui⁹ exemplũ dicit
Ezechie. xliiij. leuite qui recesserũt a me nun
q̃ appropinquabũt mihi vt sacerdotio fun
gant. Et sicut habet in decret di. l. in hyler
densi ꝯcilio legitur. Hij qui in sacto altario
deseruiũt si subito flenda debilitate carnis cor
ruerint et dño respiciẽte penituerint officioꝝ
loca recipiant nec possent ad altiora officia
vlterius promoueri: ergo penitẽtia non resti
tuit hoiem in pstinam dignitatẽ ꝛ gradũ ꝛc.
¶ Statimqꝫ angel⁹ dñi affuit qui vidẽs mul
tos ex nautis retrogradi velle: dixit illud san
cti Tho. iij. parte. q̃st. lxxxix. Homo per pctm̃
duplicẽ dignitatẽ amittit vnã q̃ztum ad deũ
aliam vero q̃ztum ad eccliam: q̃ztuꝫ aũt ad
deum amittit duplicẽ dignitatẽ. vnam pīci
palem q̃. s. cõputatus erat inter filios dei per
gratiã: ꝛ hanc dignitatẽ recuperat p peniten
tiam: qd significat. Luce. xv. De filio pdigo
cui pr penitenti iussit restitui stolã primã et
annulũ ꝛ calciamẽta. Aliã vero dignitateꝫ
amittit scdariam. s. inocentiam: de qua sicut
ibidẽ legit gloriabat filius senior dicẽs. Ec
ce tot annis seruio tibi ꝛ mandatũ tuũ nũqꝫ
pteriui ꝛc. Et hanc dignitatẽ penitẽs recupe
rare nõ pt. Recuperat tñ qñqꝫ aliquid mai⁹
qꝛ vt Greg. dicit in homelia de centuꝫ ouib⁹
qui errasse a deo se considerant dãna prece
dentia lucris sequẽtibus recõpensant. Ma
ius g gaudiũ de eis fit in celo: qꝛ ꝛ dux ĩ pre
lio plus eum militem diligit q̃ post fugam re
uersus fortiter hostẽ pmit q̃ꝫ illum qui nũqꝫ
terga pbuit: ꝛ nũqꝫ fortiter aliquid fecit. Di
gnitatẽ aũt homo ecclesiasticã per peccatũ p
dit qui indignũ se reddit ad ea q̃ cõpetũt di
gnitati eccliastice excercẽda. Quãquiđ recu
perare phibentur quattuor modis ¶ Primo
modo: qꝛ nõ penitẽt. vnde Ysido. ad Missia
nũ epm sicut di. l. legit ca. dño dic. Illos ad
pstinos gradus canones redire pcipiũt: qs
penitẽtie pcessit satisfactio vel ꝯdigna pctõ
rũ ꝯfessio. Argumentũ cõtra. hij q̃ a vicio
corruptionis nõ emũdant nec gradũ hono
rũ nec grãm recipiũt cõionis. ¶ Scdo modo
qꝛ pniam negligẽter agunt. Unñ in eađ di. c.
si quis dyacon⁹ dr sic. Cũ in aliqbus nec cõ
pũctio hũilitatis nec instantia orandi appa
reat: nec ieiunijs vel lectionibus eos vacare
videam⁹: possum⁹ agnoscere si ad grad⁹ pri
stinos redirent cũ quãta diligentia pmane
rent. Tertio modo si cõmisit aliqđ peccatũ
hñs irregularitatẽ aliquã admixtã. Unde ĩ
eadẽ di. ex ꝯcilio Martini pape dr. Si q̃s vi
duã vel ab alio relictã duxerit nõ admittat
ad clerũ. Cr si irrepserit detineat. Silr si ho
micidij aut facto aut precepto aut ꝯsilio aut
defensione post baptismũ cõsciu s fuit: sꝫ hoc
nõ est rõne pcti, sed ratione irregularitatis,

¶ Quarto modo ꝓpter scandalū. Unde ī ea
dē di. legiť ca. de hijs vero Raban⁹ dić. Hij
qui dep̄hensi vel capti fuerint publice in ꝑiu
rio furto aut fornicatōe ⁊ ceteris criminib⁹
ſm canonū sacroꝝ instituta ꝓprio gradu de
cidāt: q2 scandalū est populo dei tales perso-
nas suppositas hr̄e. Qui aūt de p̄dictis pec-
catis abscōse a se cōmissis sacerdoti ꝯfitetur
si se ꝑ ieiunia ⁊ elemosynas vigiliasq3 et sa-
cras orōes purgauerit hijs in ꝓprio gradu
seruato spes venie mīa dei ꝓmitenda est. Et
hoc etiā d̄r extra de qualitate ordinādoꝝ ca.
quesitū. Si crimīa ordine iudiciario ꝯproba
ta vel alias notoria nō fuerint p̄ter reos ho
micidij post pn̄iam in susceptis vel iā suscipi
endis ordinibus īpediri nō pn̄t. hec Tho. vbi
sup̄. Tunc surrexit ysidor⁹ qui dixit illud q̄d
hētur di. l. ca. dn̄o sacto sic. Necesse ē illos re
staurari in loco honoris: q̄ per pn̄iam merē-
tur recōciliationē diuine pietatꝭ. Et cōfirma
uit ꝑ exēpla vt habetur ead̄ di. §. ecōtra sic.
Maria em̄ soror Aaron postq̄ lepra ꝑcussa
est: q2 in Moysen murmurauit accepta pe-
nitētia mūdata est ⁊ p̄stinā gratiā ꝓphetā-
di accepit. Aaron post cōflatū vitulū in sum
mū sacerdotē est cōsecrat⁹. Dauid post adul
teriū ⁊ homicidiū spm̄ ꝓphetie recepit: ⁊ in
ꝓprio gradu ꝑmāsit. Achab post mortē Na
buth viri sanctissimi ꝑ pn̄iam humiliat⁹ ī re
gia sede remāsit. Et vt p̄tereamus multa ex
empla veteris testamēti Petr⁹ negauit xp̄z
et tm̄ postea princeps aplo̅ꝝ fact⁹ est. Pau-
lus stephanū lapidauit: ⁊ tm̄ a deo ī apl̄z ele
ctus est. h̄ ibi. ⁊ sic p3 ¶ Undecima ꝑsuasio
est peccati īpossibili curatione. Dicit em̄ bely
al. Multi ex vobis peccauerunt ex certa ma
licia: s3 taliť peccare est pctm̄ in spm̄ sanctu3
de quo d̄r Math. xij. Qui dixerit verbū ꝯtra
spm̄ sanctū nō remittet ei neq3 in hoc seclo
neq3 in futuro. Et Johēs in p̄ia sua epl̄a ca
nonica ca. v. dicit. Est pctm̄ ad mortē nō ꝓ
eo dico vt roget quis. Et Aug. in ſmōe dn̄i
in mōte dicit sic. Tanta est labes illi⁹ peccati
sc3 cū post agnitionē dei per gratiā xp̄i oppu
gnat aliq̄s fraternitate3 et aduersus ipsam
gratiā īuidie facib⁹ agitať vt dep̄candi hūili-
tatē subire nō possit. Etiā si pctm̄ suum mala
ꝯsciā cognoscere ⁊ annūciare cogať. hec ille
Et Job. xxxiiij. dicit. Quasi īpios ꝑcussit eos
in loco videntiū: q̄ quasi de īdustria recesserēt
ab eo: ⁊ oēs vias ei⁹ ītelligere noluerūt. Nō
ne videris q̄ mali ⁊ iniqui ꝓsperātur in hoc
mūdo ⁊ boni affligūtur: ⁊ q̄to magis bn̄ fe-
cerint tāto grauius patiūtur aduersitates: s3
pn̄iam facere disponitꝭ: p̄parate vos ad pas
siōes durissimas ⁊ graues disciplinas. Sta
timq3 angel⁹ dn̄i affuit ⁊ videns multos ex
nautis in desꝑationē labi dixit illud q̄d ponit
sanct⁹ Tho. scd̄e. ij. q. xiiij. ar. i. in fine Rn̄si.
sic. Peccare ex certa malicia ꝯtingit dupl'r.
Uno mō ex īclinatōe habit⁹ viciosi: q̄ mali-
cia d̄r. Et sic nō est idē peccare ex malicia q̄d
peccare in spm̄ scm̄. Alio mō ꝯtingit ex eo q̄
ꝑ ꝯtemptū abijciť ⁊ remoueť id q̄d electio-
nē pcti poterat īpedire sicut spes ꝑ desperati-
onē ⁊ timor ꝑ p̄sumptōe3. Hec aūt oīa que
pctī electionē īpediūt sunt effect⁹ spūssancti
in nobis: ⁊ iō ex malicia sic peccare ē peccare
in spm̄ sanctū. h̄ Tho. vbi sup̄. Uerbū aute3
q̄d d̄r ꝯtra spm̄ sanctū ē finalis ipnīa: vt Au
gu. dixit in li. de v̄bis dn̄i q̄ penit⁹ est irremis
sibilis: q2 post finē hui⁹ vite non est remissio
pctōꝝ. vel q2 nō remittiť de facili vel q2 pro
tali pctō puniť quis in hoc seculo ⁊ in futu-
ro: ⁊ ꝓ tali pctō nō est orandū. vt dixit mgr̄
sentē. lib. ij. dist. xliij. ca. v. Quia ꝑ aliq̄ peccā
te ad mortem vel in spm̄ sanctum postq̄ fini
erit hanc vitam nō oremus: dū aūt in hac vi
ta ē nec pctm̄ illi⁹ iudicare nec de illo desꝑare
s3 ꝓ illo orare debem⁹. ⁊ licet hūilitatem subi
re nō possit. s. de facili ſm q̄ ille d̄r nō posse sa
nari qui nō pōt de facili sanari. pōt tm̄ h̄ fie-
ri ꝑ virtute3 diuine gr̄e: que etiā interdū in
profundum maris auertit: vt dicitur in. p̄s.
Multi em̄ obstinatissimi ⁊ desperatissimi cō
uertūtur: vt ait Augu. super illud. p̄s. Cōuer
tam in ꝓfundum maris. i. eos qui erant de-
speratissimi. Talium cōuersio ibi etiam eui-
dēter ostenditur. vbi ait. Qui eduxit victos
in fortitudīe: simil'r eos q̄ habitāt ī sepulchris
Tunc surrexit crisostomus ⁊ dixit illud quod
ponit in epl̄a ad heliodorum monachum sic
Non est graue cadere luctantē: nō magnum
iacere in terra: sed nō resurgere deiectū. Nō
est semper viciosum in prelio vulnerari: sed
post vulnus acceptum desperatione non cu
rari. Sepe etiam athletas videbis post fre-
quētes lapsus ⁊ deiectiones pulcherrīas co
ronatos. Militē q̄3 scim⁹ post fugas multas
virū forté ⁊ ꝯstantē fuisse ⁊ victores vicisse.
hec ille. Duodecima ꝑsuasio est venie faci-
li impetratione. Dixit em̄ belyal sic. Miseri
cordia dn̄i omnib⁹ pctōrib⁹ in quibuslз pec-
catis ꝑseuerantib⁹ tamen credentib⁹: quia

deus liberat deus ignoscit. Ita in fine pata ē
vt nemo fideliū īiquoꝝ pereat.i.nemo ꝑeat
eoꝝ qui sibi credūt. quicq̇d faciat q̇buslibet
facinoribꝰ ⁊ flagitijs īq̇netur:ꝙtūlibꝫ peccet
Dicat libera me deꝰ ſm magnā miām tuam
q2 credidi in te: saluabiť. Unde dico vobis
ꝙ nō opꝫ grauez vos agere pniam qm̄ oēs
saluabūtur in die iudicij. Primo infantes ⁊
pueri:qm̄ vt dicit Aug.lib.xxi.de ciuitate dei
ca.xvi. Tanta est dei mia in vasa mie q̄ ꝑpa
rauit in gl'iam vt etiā prima hoīs etas.i.in-
fantia q̄ sine vllo renisu subiacet carni. Et se
cūda que pueritia nūcupať vbi ratio nōduz
suscepit hanc pugnā:⁊ fere sub oībus vicio-
sis iacet delectationibꝰ:q2 licet fari iam vale
at:⁊ ideo infantiā transire videatur:nūdum
in ea est ꝑcepti capax firmitas mentis si sa-
cramenta mediatoris accepit. Etiam si hāc
in eis ānis vitā finiat trāslata.s.a ptāte tene
brarū in regnū dei nō solum penis nō prepa-
ratur eternis:ſʒ nec vlla quiđ post mortē pur
gatoria tormēta patiať. Sufficit em̄ sola spi
ritualis regeneratio ne post mortez obsit qđ
carnalis generatio cū morte ꝯtraxit.hec ille.
Scđo oēs infideles saluabūť.s.iudei ⁊ paga
ni. ps.Hoīes.i.iudei ⁊ iumēta.i.paganos sal
uabis dn̄e quēadmodū multiplicasti miam
tuam deus. Naz donabit eos misericors deꝰ
ꝑcibus ⁊ intercessionibꝰ sanctoꝝ suorū. Si
em̄ orabant,pro illis qn̄ eos patiebātur īimi
cos:ꝙtomagis qn̄ videbūt hūiles supplices
qꝫ ꝓstractos. Neqꝫ em̄ credendū est:tunc a-
missuros sctōs viscera mīe cū fuerint plenis
sime sanctitatis:vt qui tūc orabant ꝓ īimicꝗ
suis qn̄ ⁊ ipsi sine pctō nō erant:tūc nō orēt
pro supplicibus suis qn̄ nullum ceperint hr̄e
pcm̄. Aut vero deꝰ tunc nō exaudiet tot ⁊ tā
tos suos filios qn̄ in tāta eoꝝ sanctitate nul
lū īueniet orōnis eoꝝ īpedimentū. Ideo di
cit.ps. Nūquid obliuisceť misereri deꝰ aut cō
tinebit in ira sua mias suas. Tertio heretici
saluabūtur:q2 pticeps fiūt corporis xp̄i quo
modolꝫ vixerint:sed Joh.vi.dr̄. Hic ē panis
viuus qui de celo descendit.si quis manduca-
uerit ex hoc pane viuet ineternū: g̊ necesse ē
istos erui ab eterna morte ⁊ ad vitā qnꝗ ꝑ
duci sempiternā. Quarto fideles ⁊ male vi
uētes saluabūtur:q2 vt dr̄ in euāgelio. Qui
ꝑseuerauit vsqꝫ in finē hic saluꝰ erit. Sꝫ isti
ꝙuis male viuāt ꝑseuerant in fide xp̄i vsqꝫ
in finē:ergo saluabūtur.ideo dicit apl's. Fū-
damentū aliud nemo pōt ponere ꝑter id qđ
positū est qđ ē xp̄s iesus, Si quis autē edifi
cat sup fundamentū hoc aurū argentū lapi-
des ꝑciosos lignū fenū stipulā vniuscuiusqꝫ
opus manifestabitur. Dies em̄ dn̄i declara-
bit:q2 in igne reuelabiť ⁊ vniuscuiusqꝫ opus
quale sit ignis ꝓbabit. Si cuiꝰ opꝰ ꝑmanse
rit qđ supedificauit mercedē accipiet. Si cu
ius opꝰ aūt arserit detrimentū patieť ipse āt
saluꝰ erit:sic tn̄ quasi ꝑ ignē.ħ ille. Ergo ca-
tholici ꝑseuerātes in fide ꝙuis sint pctōres
salui fient ꝑ ignē.i.post penā ignis in vltimo
iudicio. Quinto oēs misericordes ꝙtūlibet
mali saluabūtur:q2 Jacobi.ij.dr̄. Judiciū si-
ne mia erit ei q̇ est sine mia. Unde ī iudicio
vniuersali nō examinabūť hoīes nisi de ope
ribꝰ mīe vt dr̄ Mat.xxv. Ergo isti misericor
des ꝯsequētur salutē:qm̄ vt dr̄ Math.v. Be
ati misericordes qm̄ ipsi miam ꝯsequentur.
¶ Statimqꝫ angelus dn̄i affuit ⁊ vidēs qm̄
infinita multitudo nautarū īclinabať ad re-
liquendā viam pnīe dixit illud.ps. Semel lo
cutꝰ ē deꝰ.duo hec audiui q2 ptās dei est ⁊ ti
bi mia dn̄e:q2 tu reddes vnicuiqꝫ iux̄ opera
sua. Sed vos nō attēditis nisi ad miam dei
⁊ nō ad iusticiā eius. Non aduertitꝭ q̇d dictu
rus ē vobis xp̄s in iudicio.s.discedite a me
maledicti in ignem eternū q̇ paratꝰ ē diabo
lo ⁊ angelis eiꝰ. Et apoc.xx.dr̄ sic. Diabolꝰ q̇
seducebat eos missus ē in stagnū ignis ⁊ sul
phuris quo ⁊ bestia ⁊ pseudo ꝓphe crucia-
būť die ⁊ nocte in scl'a scl'oꝝ. Videť g̊ ꝙ pe
ne īferni nō sint hītur e finē:ideo ꝯcludit sa-
cra scriptura. Et ibūt hij in suppliciū eternuꝫ
iusti aūt in vitā eternā. Ista em̄ se hn̄t pariť
scꝫ vita eterna ⁊ suppliciū eternū quo ad diu
turnitatē tpis:iō dicit Job In īferno nulla ē
redemptio. Quo ad adolescētes dicit Aug.
lib.xxi.de ciuitate dei ca.xvi.sic. Paucissimi āt
sunt tāte felicitatis:vt ab ipa ineunte adole
scētia nulla dānabilia pctā ꝯmittāt vel in fla
gicijs vel in facinoribꝰ vel in nepharie cuius
qꝫ īpietatis errore: ſʒ magna spūs largitate
opprimāt q̇cquid in eis possꝫ carnali delecta
tione dn̄ari.hec ille. Ecce ꝙ adolescentes ni
si penitentiā egerint pro peccatis eoꝝ com-
missis in adolescētia saluari nō possunt. iđo
Bernar.in quođ sermone dicit sic. Qđ ma-
ius miraculum:ꝙ tot iuuenes:tot adolescē-
tes:tot nobiles vniuersi deniqꝫ quos hic vi
deo velut in carcere aꝑte tenētur sine vīcu
lis solo dei timore cōfisi: ꝙ in tanta afflictio
ne perseuerant pnīe:vltra virtutē humanam
supra naturam:ꝯ consuetudinem. hec ille.
Ecce quomodo adolescētes nō saluabūtur:

nisi p pniam. Quo ad īfideles dič Aug. lib.
xxi. de ciui. dei ca. xxiiij. sic. Hac ğ causa quā fit
vt nūc ecclia nō oret p malis angelis quos
suos nouit inimicos esse: eadē ipsa cā est q̄ fi
et vt in illo tunc iudicio etiā p hoīb⁹ eterno
igne cruciādis q̄uis pfecta sit sanctitate nō
oret: nūc pptrea pro eis oret quos in gene
re hūano hʒ inimicos: qꝛ tps ē penitētie fru-
ctuose. Nā quid maxime pro eis orat: nisi vt
det illꝭ de⁹ pniam sicut dič apl's. Et resipiscāt
de dyaboli laqueis a q̄ captiui tenētur ƀm ip
sius volūtatē. Deniqꝫ si de aliq̄bus ita certa
esset vt q̄ sint illi ꝛ nosset q̄ licet adhuc ī hac
vita cōstituti tñ pdestinati sunt in eťnū ignē
cū diabolo tā p eis ñ oraret q̄ nec p ipso. Sʒ
qꝛ de nullo certa est: orat p oīb⁹ hoīb⁹ iīmicꝭ
suis in hoc corpe ɔstitutis. hec ille. Auctori-
tates aūt ille intelligūtur de mīa dei solum in
hac vita pūiti vt ipse declarat ibidē. Quo ad
hereticos dicit apl's. Manifesta aūt sūt ope
ra carnis q̄ sunt fornicatio īmūdicia. luxuria
ydoloꝝ seruit⁹: veneficia: inimicicie: ɔtentio
nes: emulationes: aīo sitates: discessiōes: he
reses: inuidie: ebrietates: comessatōes: ꝛ hijs
silīa que pdico vobis sicut pdixi: qm̄ qui ta-
lia agunt regnū dei nō possidebunt. Licet āt
aliqñ manducauerint corp⁹ xp̄i: nō tñ pseue
rauerūt in vnitate fidei xp̄i et ecclie. pptea
ēt nō saluātur. Quo ad fideles male viuētes
dicit apl's Jacobus in epl'a. Si q̄s dicat se fi
dem hr̄e opa aūt nō hēat nūq̄d fides poterit
saluare eū: q̄si dicat nō. Quisq̄s ğ hʒ xp̄m in
corde sic vt nō ei tpalia ꝛ terrena nec ea que
sunt licita pponat fundamentum habet xp̄m.
Si aūt pponit ꝛ si videaꝶ hr̄e fidē xp̄i nō est
tñ in eo fundamentū xp̄s cui talia pponun-
tur. Quo ad misericordes dico q̄ illi salua-
būtur q̄ dignas p suis pctīs elemosinas fa
ciunt ꝛ qui pri⁹ eas a seipsis facere incipiūt.
Indignū est em̄ vt in se nō faciat q̄ facit ī p
ximū cū audiat dn̄m dicērē. Diliges pximū
tuū sicut teipsū. Itēqꝫ cōiūgit Eccl'. xxx. Mi
serere aīe tue placēs deo Hanc elemosinā. i.
vt deo placeat nō faciēs aīe sue quō dignas
p pctīs suis elemosinas facere dicend⁹ est:
Ad hoc em̄ etiā illud scriptū est qui sibi ma
lign⁹ eēt cui bon⁹ erit: Orōnes em̄ adiuuēt
elemosine: et vtiqꝫ intuendū est qd̄ legimus
Eccl'. xxi. Fili peccasti nō adijcias iterum: et
de pteritis deprecare vt tibi dimittātur. Pro
pter hoc ğ elemosine faciende sunt: vt cū de
pteritis pctīs deprecamur: exaudiamur non
vt in eis pseuerātes licentiam malefaciendi
nos p elemosinas ɔparare credam⁹. Exami
nabit aūt xp̄s gen⁹ humanū de operibus ele
mosine in illo destricto iudicio vt ostēdat q̄-
tum elemosine valent ad priora delenda: nō
ad ppetua īpune ɔcōmittenda pctā: vt deducit
Aug. li. xxi. de ciuitate dei ca. xxvij. Ecce q̄ ne
mo saluaꝶ nisi per viaʒ pnie. ideo hortor vos
vt ambuletis digne cū pnīa ambassiatrice ve
stra donec salui pueniatis in ihrl'em. Inter
istos nautas plurimi acq̄euerunt cōsilio an-
geli qui ambulauerūt cum dn̄a pnīa vt tandē
reportarent fructū ꝛ mercedē laboꝝ suoꝝ: sed
īfinita multitudo recessit a comitiua dn̄e pe-
nitētie ꝛ ītrauit nauē false penitētie cū belial
ei⁹ gubernatore. Et tāta fuit hec multitudo
discedētiū q̄ nō remāserūt nisi q̄nqꝫ naues
Fuerunt aūt. xij. genera hoīm qui recesserūt
a vera pnīa. X Primū gen⁹ est illoꝝ q̄ se
ipsos ex ītentōe occidunt quoꝝ pnceps fuit
iudas de quo leo papa in sermone q̄ incipit ī
ter oīa vt habeꝶ de pnīa di. iij. ca. scelerator
dicit sic. Scelerator oībus. o iuda ꝛ infelici
or extitisti: quē nō penitētia reuocauit ad do
minū: ſ desperatio traxit ad laqueum. Expe-
ctasses cōsummationē criminis tui: ꝛ donec
sanguis xp̄i p pctōrib⁹ funderetꝶ informis
leti suspendiū distulisses. hec ille. Suasit āt
belyal iude vt seipsum occideret ppť turpi-
tudinē pcti sui q̄ deū ꝛ hoīem vēdirōi ꝛ mor-
ti iīuste tradiderat: ſ ista pnīa est falsa: quia
nō licet alicui seipsum occidere ppter scelus
cōmissum vt declarat sanct⁹ Tho. scd̄a. ij. q.
lxiiij. ar. v. ad tertiū dd̄m p duas rōnes. Pri
mo: qꝛ in hoc sibi maxime nocet q̄ sibi adi-
mit necessariū pnie tp̄us. Scd̄o qꝛ malefa
ctorē occidē nō lʒ cuiqꝫ nisi p iudiciū publice
ptātis hec ille. Scd̄m gen⁹ est illoꝝ qui de
venia desperant quoꝝ pnceps fuit cayn de q̄
dr̄ de pnīa di. i. §. Ex hijs ita apparet ꝛc. sic.
Cayn q̄ʒ cū prime puaricationi fratricidiuʒ
addidisset filꝭ a dn̄o de culpa req̄situs est cū
dr̄ ei vbi ē abel fraꝶ tu⁹: sʒ qꝛ supbus pctm̄
suū cōfiteri noluit: poti⁹ mēdaciter negando
dn̄m fallere conat⁹ est dicēs. Nūquid custos
fratris mei sum ego: indign⁹ venia iudicatus
est. Uñ in desperatōnis pfundū mersus est
dū ait. Mea iniquitas maior est q̄ʒ vt veniaʒ
merear. Ideo vag⁹ et pfug⁹ exijt a facie dn̄i
hec ibi. Suasit aūt belyal ipsi cayn vt de ve-
nia desperaret dicēs Pctm̄ tuū ē grauissimū
ꝛ insanabile ƀm illud Hiere. xxx. Insanabilꝭ
fractura tua pessima plaga tua. hoc aūt ē pec
catū tuū q̄ occidisti frēm tuū inocentē. Tūc.

dixit Cayn illud Hier. xv. Plaga mea despa
bilis: renuit cõsolari. Sed ista pnĩa est falsa
qꝛ desꝑatio est grauissimũ pctõꝝ vt declarat
Tho. scđa. ij. q. xx. ar. iij. in Rñ. dicẽs. Despa
tio est ꝑiculosissima: qꝛ ꝑ spem reuocamur a
malis: ⁊ itroducimur in bona ꝓsequẽda. Et
iõ sublata spe irrefrenate hoĩes labũť ĩ vicia
a bonis laboribus retrahũtur. Vñ sup illud
ꝓuer. xxiiij. Si desꝑaueris lapsus in die an
gustie ĩminueť fortitudo tua. dicit glosa. Ni
hil est execrabilius desꝑatione: quã qui hꝫ et
in gñalibꝫ huiꝰ vite laboribꝰ ⁊ qđ peiꝰ est ĩ fi
dei certamĩe ꝯstantiã ꝑdit. Et ysidorꝰ lib. de
sũmo bono dič. Perpetrare flagitiũ aliquod
mors aĩe est: sed desꝑare ẽ descẽdere in ĩfer
nũ. hec Tho. vbi sup. Tertiũ genꝰ est illoꝝ
qui penitẽt more dãnatoꝝ. i. nõ de pctõ vt est
offensa dei: sed ꝑpť penã tm̃ quoꝝ princeps
fuit anthiochꝰ: de quo đr. ij. machabe. ix. Ora
bat celestꝰ ille dñm a quo nõ erat mĩam ꝯse
cuturus. sed ista pnĩa fuit falsa: qꝛ nõ vere pe
nituit. Dolebat eñ de culpa ꝑterita nõ ꝑpť
offensam dei: sed ꝑpť infirmitatẽ corporalez
quã patiebať vt dicit sanctus Tho. iij pte. q.
lxxvi. ar. i. ad primũ dđm. Quartũ genꝰ est
illoꝝ qui penitẽt de ꝑteritis ⁊ alia cõmittere
ꝓponũt: quoꝝ ꝑnceps fuit Esau. de quo đr
ad Heb. xij. Qꝛ esau nõ ĩuenit locum pnĩe q̃
uis cũ lachrymis inq̃sisset eã. i. nõ inuenit lo
cum venie ⁊ benedictionis ꝑ pnĩam. Unde
de pnĩa di. iij. capitu. Pnĩam quippe đr sic.
Penitentiã quippe agere est ⁊ ꝑpetrata ma
la plangere ⁊ plangenda nõ ꝑpetrare. Nam
qui sic alia deplorat: vt iterũ alia cõmittat ad
huc pnĩam agere aut ignorat aut dissimulat
Quid eñ ꝓdest si pctã quis luxurie defleat:
et tñ adhuc auaricie estibꝰ anhelat: hec ibi.
Sed ista pnĩa fuit falsa: qꝛ esau nõ vere peni
tuit. qđ patet ex hꝫ q̃ dixit. Venient dies lu
ctus pr̃is mei ⁊ occidam Jacob frẽm meum
¶ Quintũ genꝰ est illoꝝ quos penitet penitu
isse quoꝝ princeps fuit pharao de quo diciť
Exo. viij. Qꝛ vt cognouit se ꝑ pctã flagellari
penituit: ſꝫ cessãtibꝰ plagis doluit penituisse:
sed ista pnĩa fuit falsa. qꝛ vt dič Amb. libro
de pnĩa vt hẽtur. xvij. q. iiij. ca. Sunt q̃ opes
suas tumultuario mẽtis ĩpulsu: nõ iudicio ꝑ
ꝑtuo vbi ecclie cõtulerũt postea reuocãdas
putauerũt: q̃bꝰ nec prima merces gr̃ta est nec
scđa: qꝛ prima iudiciũ nõ hũit: ⁊ scđa quidẽ
habuit sacrilegiũ. sunt quos penituit opes su
as diuisisse pauꝑibꝰ: sic eos q̃ pnĩam agunt
hoc solũ timere oportet ne ipsiꝰ pnĩe agant

pnĩam. hec ibi. Ecce ad q̃d deducit belial sua
tẽptatione. Sextũ genus est illoꝝ qui non
restituũt: hñtes vnde restituãt: quoꝝ prin
ceps fuit Saul de quo đr. i. Re. xv. Qui hñs
vñ offerret sacrificiũ deo ꝯcupiuit bona ama
lech ex auaricia. cũ aũt audisset priuationez
sui a regno penituit: ſꝫ nõ fuit exauditꝰ: qꝛ q̃
dei erant deo nõ reddidit: ſꝫ talis penitẽtia fu
it falsa. Vñ Aug. in epl'a ad macedoniũ dič
vt hẽtur. xiiij. q. vi. ca. Si res aliena ꝑpť quã
pctm̃ est: reddi põt ⁊ non reddiť: pnĩa non
agiť: ſꝫ simulatur. Si aũt veraciť agiť nõ re
mittiť pctm̃ nisi restituať ablatũ. si vt dixi re
stitui põt. Hec aug. vbi sup. Septimũ genꝰ
est illoꝝ quos penitet de oĩbus vno solo reser
uato: quoꝝ princeps fuit Nabuchodonosor
qui in fornace vidit filẽm filio dei ꝓpter qđ
egit pnĩam: sed nõ de alijs pctĩs penituit. vt
habeť Daniel. iij. Sed illa est falsa penitẽtia
qꝛ vt dicit Aug. lib. de pnĩa di. iij. §. hijs au
ctoritatibꝰ. Sunt plures quos penitet peccas
se. ſꝫ nõ oĩno: reseruantes sibi quedã in qui
bus delectãtur nõ aĩaduertẽtes dñm filꝫ mu
tuz ⁊ surdũ a demonio liberasse. per hoc do
cẽs nos nũq̃ꝫ nisi de omnibus sanari. hec ibi.
Nam agere pnĩam de vno ⁊ nõ de alio ẽ qua
si crudũ laterẽ lauare. ⁊ sctũs Tho. iij. parte
q. lxxxvi. ar. iij. in Res. dicit sic. Impossibile ẽ
ꝑ pnĩam vnũ pctm̃ sine alio remitti. Primo
quidẽ qꝛ pctm̃ remittiť: inq̃ꝫtum tolliť đi offẽ
sa ꝑ gratiã. vnde nullũ pctm̃ põt remitti sine
gr̃a. Omĩe aũt pctm̃ mortale ꝯriať gr̃e ⁊ ex
cludit eam. vñ ĩpossibile est q̃ vnũ pctm̃ sine
alio remittať. Scđo qꝛ omne pctm̃ mortale
nõ põt sine gratia remitti ꝑ verã pnĩam ad
quã ꝑtinet deserere pctm̃: inq̃ꝫtũ est ꝯ deũ qđ
quidẽ est cõe oĩbus peccatis mortalibꝰ. Ubi
aũt eadẽ rõ est ⁊ idẽ effectꝰ. Unde nõ potest
esse vere penitens qui de vno pctõ penitet et
nõ de alio. Si eñ displicet ei illud pctm̃ qđ ẽ
ꝯtra deũ sup oĩa dilectũ quod requiriť ad ra
tionẽ vere pnĩe seq̃retur q̃ de oĩbus peccatis
peniteret. Unde sequiť q̃ impossibile sit vnũ
pctm̃ sine alio dimitti. Tertio qꝛ hoc esset cõ
tra ꝑfectionem mĩe dei cuiꝰ ꝑfecta sunt ope
ra. vt đr Deutrono. xxxij. Unde cuiꝰ misereť
totaliter misereť: et hoc est qđ Aug. dicit in
libro de pnĩa. Quedã impietas fidelitatis ẽ
ab illo qui iustus ⁊ iusticia est dimidiã spera
re veniã. hec Tho. Octauũ genus est illoꝝ
qui cõterũtur cum ꝓposito confitendi quod
postea facere contẽnunt: quoꝝ princeps fuit
Adam qui peccãdo cogitauit de venia: ⁊ ta

men requisit⁹ a deo de peccato suo retorsit il-
lud in mulierē. ideo dr̄ de penitentia dist. i. §.
ex hijs rc̄. sic. Peccato transgressionis primi
parētes corrupti a dn̄o sunt requisiti de cl'pa
vt pctm̄ qd̄ transgrediendo cōmiserant cōfi
tendo delerent, hec ibi. Sed ista penitentia
est falsa: qr vt dicit sanctus Tho. iij. parte. q.
lxxxviij. ar. ij. in fine R. Ad actum vere peni-
tētie ptinet vt penitens pponat se subijcere
clauib⁹ ecclesie p cōfessionem s̄m illud. ps.
Confitebor aduersuz me iīusticiā meā dn̄o
r tu remisisti impietatem pcti mei. Contra
hoc facit qui contēnit cōfiteri s̄m quod ppo
suerat. hec ille. Nonū gen⁹ est illoꝝ qui ꝯtri
ti et cōfessi nō remittunt iniurias pximis su
is quoꝝ princeps fuit seruus neq̄: cui vt dr̄
Mathei. xviij. Dimiserat decē milia talento
rū: qui tn̄ noluit remittere centū denarios cō
seruo suo. Sed ista penitentia est falsa: quia
vt dicit sanct⁹ Thomas. iij. pte. q. lxxviij. ar
ti. ij. in Respō. Ingratitudo cōmittitur non
solum faciendo ꝯtra ipsum beneficium: s̄ eti
am ꝯtra formā beneficij prestiti: quequidē for
ma si attendat̄ ex pte benefactoris: ē remis-
sio debitoꝝ. Unde cōtra hanc formam facit
q̄ fratri petenti veniā nō remittit. sed odiū te
net. r hoc est qd̄ Greg. lib. xviij. moraliū dic̄.
Ex dictis euangelicis cōstat quia si quod ī
nos deliquitur ex corde nō dimittim⁹: etiam
illud rursus exigetur quod nobis iam p peni
tentiā dimissuz fuisse gaudebamus. h̄ Tho.
vbi supra. Et sic patet. Decimū genus ē il-
loꝝ q̄ penitent sine dolore veraci: quoꝝ prin
ceps fuit achan: qui penituit q̄ accepisset de
anathemate: vt dr̄ Josue. vij. Sz non doluit
veraciter. s. ppter displicentiam pcti in se sed
magis quia lapidari debebat. Sz ista pn̄ia ē
falsa: qr in vera penitentia requiritur dolor.
acer acrior acerrimus: vt dicit Ber. Acer q̄a
offendimus dn̄m creatorem oīm: acrior q̄a
patrem nostrum celestē qui nos pascit mul
tipliciter. Acerrim⁹ qr redemptorem nostrū
qui nos liberauit pprio sanguine a vinculis
peccatorum: a crudelitate demonum: r acer-
bitate gehenne rc̄. Undecimū genus est il
lorum qui penitēt sine voto cōfitendi sacra-
mentalit̄ quoꝝ princeps fuit Oza de quo dr̄
ij. Re. vi. Qr temerarie ausus fuit tāgere ar-
cham dn̄i. Nā nocte p̄cedenti fuit cuz vxore
ppria r nō se purgauit a facinore. sic multi
credunt sibi sufficere pn̄iam sine voto ꝯfessi
onis: r ita accedunt ad eucharistie cōionem
Sz ista pn̄ia est falsa: qr vt dicit sctūs Tho.
iij. pte. q. ix. ar. ij. in Rn̄. Alio mō fit recōpen
satio offense in pn̄ia r in vīdicatiua insticia
Nam in vindicatiua insticia fit recōpēsatio
s̄m arbitriū iudicis: nō s̄m voluntatē offen-
dentis vel offensi: sed in penitētia fit recōpē
satio offense s̄m voluntatē peccātis r s̄m ar
bitriū dei in quē peccat̄: qr hic nō q̄ritur sola
reintegratio eq̄litatis insticie: sicut ī insticia
vindicatiua. sed magis recōciliatio amicicie
qd̄ fit dū offendēs recōpensat s̄m voluntatē
eius quē offendit. Sic ḡ req̄rit̄ ex pte penitē
tis. Primo quidē voluntas recōpensandi qd̄
fit p cōtritionē. Scd̄o q̄ se subijciat arbitrio
sacerdotis loco dei qd̄ fit in cōfessione. Ter-
tio q̄ recōpenset s̄m arbitriū ministri dei qd̄
fit in satisfactione. h̄ ille. Et sic pz. Duode-
cimū gen⁹ est illoꝝ qui penitent sine affectu
satisfaciēdi realiter. quoꝝ pnceps fuit phari
seus ꝯtra quē dixit xp̄s Luce. vij. Intraui ī
domū tuam: aquam pedib⁹ meis nō dedisti:
osculuz mihi nō dedisti: oleo caput meū non
vnxisti rc̄. p aquā signatur ieiuniū. p osculū
sig̃tur oratio. p oleū elemosine: q̄ sunt ptes
satisfactiōis: s̄ ista est falsa pn̄ia qn̄ ista tria
deficiunt. Un̄ Leo pap̄ in sermōe de ieiunio
dicit sic. Orōne ppiciatio dei querit̄: ieiunio
ꝯcupia carnis extinguit̄: elemosinis pctm̄ re
dimit̄: simulq̄ p oīa dei ymago renouat̄. hec
ille. Ecce. xij. genera hominuz qui suasionib⁹
belyal. relinquūt nauem vere penitētie et re-
deunt ad ciuitatez Babilonie a qua primo
exierant. Et sic de sex nauibus nō remāserūt
nisi quinq̄ naues vere penitentiū. False au-
tem penitentes receperunt se ad sextam na-
uem r discesserunt ab istis quinq̄ que signi
ficant̄ per quinq̄ milia hoīm: de quib⁹ fit mē
tio in euangelio hodierno quos angelus cō-
fortauit: vt pseuerarent in bono pposito. ¶
Tunc dn̄a penitētia simul cum domicell' su-
is et aīa rationali puenit in ihrl'm celestē re
manētibus illis quinq̄ nauibus in mari hu
ius mūdi r genuflexa coram xp̄o cum debita
deuotione r reuerentia pposuit ambasiataz
suā in hunc modū: vt dicit sanct⁹ Effrem in
quodā sermone sic. Indultor bonorum oīm
fonsq̄ sanitatum: r thesaurus miserationū:
aīa angustijs pressa accedit ad te: r cum la-
chrymis īterpellat te aduersus corruptorem
īimicū: r cuz hūilitate pcidit tibi aduersus
hostē te īplorans ꝯ vexantē se aduersariū te
dep̄catur. Quoniā ergo ꝯstanter accedit ex-
audi illam celeriter: que ad te sancta impro-
bitate cōfugit; immo vero summo desid(e) bij

affectu visita illam diligẽter ⁊ ꝓtege. Si af
flictã despicias: perijt. si angustijs pressã au⸗
d re differas: deficit. Si illam tuis miseratio
nibus visites: inueniẽ. si respicias in eã: sal⸗
ua efficitur. si exaudias: roboraẽ. Emulare
pro illa qm̃ desponsata tibi est. Id quippe sibi
Paulꝰ aplſ qui tibi illã despondit ait. Im⸗
mortalis quippe zelator ne despicias eã ne
qñ arbitreẽ inimicꝰ te illi libellũ repudij de⸗
disse: atq abste dimisisse. hec ille. Cũq dñа
penitẽtia cõplesset sermonẽ suũ: statim ꝑsen
tauit xp̃o aĩam rõnalem que erat secũ in co⸗
mitiua. Aĩa autẽ rationalis accepta fiducia
cũ maxima humilitate ⁊ cõpunctione genu
flexa corã xp̃o orauit sic vt dicit sanctꝰ Effrẽ
vbi supra. Exaudi me dñe sancte: ꝓpter mise
rationes tuas: ⁊ ne tradas me in manũ cor
ruptoris. Ecce em̃ intellexi cogitationes me
as de longe: nec inuenio in me quippiã boni
qꝺ in cõspectu tuo memorari possit: nisi hoc
solũ ꝙ p̃ter te aliũ ignoro. pelagꝰ imensuz ẽ
curationũ tuarũ: largissima gr̃a: cunctisq ad
te venientibꝰ sanitatẽ prestas. Curãẽ vulne
ra mea miseratõnibꝰ tuis: ⁊ denuo putrescũt
ꝓprie desidie vicio. At nũc oblita sum medi
ci in sanitate mea: ⁊ meiꝰ oblitꝰ est medicꝰ in
ĩfirmitate mea. Naz ꝙ molesta tibi sint pctã
mea: ⁊ ꝙ miam cõsecuta te ad iracũdiã dñe
ꝓuocẽ: scio. Qꝫ castiges me ex ĩmẽsa pie⸗
tate tua nõ ignoro tanq̃ ĩdulgẽtissima mat
que ⁊ si irritaẽ ab infantulo suo: nõ tñ ideo
illũ spernere sustinet: qñ pietatis visceribus
vinciẽ: si sic illa: q̃ꝫ tomagis gr̃a tua: Ostẽde
ꝰ in me dñe ĩmensam pietatẽ tuã ⁊ remitte
mihi vt a ꝑnicіosi seductoris nexibus libe⸗
rer qui me vulnerauit cominus irridet me
ac sicuti ꝑturbati in mari discipli ad te acces
serunt ⁊ per benedictaz oris tui vocẽ sedata
ẽ ꝓcella venti ⁊ fluctuũ cõmotio tranquilla
facta est. Ita exaudi lachrymas meas quo⸗
niam die ac nocte excitant te. libera queso
afflictã aĩam ⁊ ab exprobratione vexantis
me ĩimici pijssime medice. Ostẽde in mem⸗
bris meis ingentẽ sapientiã tuã ⁊ incõtami
nata cõserua: sana dñe vulnera mea eisq ĩ⸗
pone virtutũ decorẽ. prediceẽ in me gr̃a tua:
qm̃ ipsa eripuit me. O agne ĩmaculate qui
pro salute orbis occisus es: ⁊ per tuũ sangui
nẽ pacificasti celũ ⁊ terrã. Noli me obsecro
a te ĩportune accedentẽ abijcere: neq mihi
exprobrans dixeris in die illa terribili ⁊ me⸗
tuenda. quid ꝓ me passus sis. Equidez dñe
afflicto ⁊ attrito aĩo. iam ãnos plurimos cla
mo ad te atq aduersus hostẽ ĩterpello illius
vndiq telis fatigata. Vide domine et esto
mihi refugiũ. Illiusq coerce conatus incre⸗
patõe tua: ad te cõfugio ꝓpter vniuersã pie
tatem tuam. Te irritaui: ad te redeo ꝓpẽ in
finitam clementiã tuam. Te ad iracundiam
prouocaui: ad te cõfugio ꝓpter summã beni
gnitatẽ tuam atq bonitatẽ tuã. Nihil enim
habeo quod tibi offeram: nõ opus bonum:
nõ mundiciã cordis: sed ꝯfido in miseratio⸗
nibus tuis proijcio me in eas: vt crees in
me cor mũdum ⁊ spiritu principali ꝯfirmes
me: ne denuo facile in pctm̃ relabar: atq ex
nũc seruiã tibi in sanctitate ⁊ iusticia oĩbus
diebus meis: qꝛ tuũ est regnũ ⁊ ĩperiũ in se⸗
cula seculoꝝ. Amen. hec ille. ⁊ pꝫ oratio. ¶ T
Tunc xp̃s motꝰ precibꝰ dñe penitẽtie et ora
tione aĩe humane subleuauit oculos suos q̃
sunt septẽ vt dicit Ioh apoc. v. Qꝛ septẽ mo
dis pijs respexit mũdũ ꝑ suas etates. Primã
etatẽ aquarũ diluuio deficiẽtẽ respexit ⁊ mi⸗
sericordiã intulit dando archaz in qua mira
biliter cunctoꝝ aĩalium etiã ferociũ species
saluate sunt. vt hẽtur Geñ. ix. ¶ Secundam
etatẽ deprehensam a caldeis volentibꝰ dei ve
rã fidẽ destruere ⁊ ignẽ adorare: vidit deꝰ mi
sericorditer ⁊ extraxit abraham de hur. i. de
igne caldeoꝝ: vt habeẽ Geñ. xi. Trahebant
em̃ eum caldei nolentẽ ignem adorare ꝑ ip
sum ignẽ vt sic ꝓpter penã martyrij adora⸗
ret ignem vel in ipso cõburereẽ: sed deus eũ
ꝑseruauit illesum ab illa pena. ¶ Tertiã eta⸗
tem afflictam fame. vt habeẽ Geñ. xliij. re⸗
spexit deus mĩa faciens ioseph dñm egypti
q̃ pauit iudeos Geñ. xlvij. Eanꝺ etatẽ sub⸗
iugatam seruitute graui: respexit liberando
in manu moysi mirabilibꝰ multis. Eanꝺ fa
me ⁊ siti in deserto laborantẽ: respexit dãdo
mãna de celo ⁊ aquã de petra. vt hẽtur Exo.
ꝑ totũ. Eandẽ etatẽ varijs tpibꝰ respexit li⸗
berando a seruitute sub iudicibꝰ multis: vt
habeẽ Iosue ⁊ Iudicũ ꝑ totũ. ¶ Quartã eta
tem q̃ incepit a dauid laborantẽ ydoloꝝ cul
tura: vt hẽtur in libris regũ: respexit mulipli
cando ꝓphas scõs: q̃ vnũ deũ eẽ ĩcessãter p̃⸗
dicauerũt: vt habeẽ ibidẽ ⁊ in libris ꝓpheta
rũ. ¶ Quintã etatẽ que ĩcepit a transmigrati
one babilonis gementẽ incircũcisoꝝ ꝑssura
vt in lib. machabe. habeẽ deus respexit pijssi⸗
mo oculo ĩestimabili charitate ⁊ mĩa infini
ta: qñ in vterũ ꝟginis descendit indutꝰ carne
hũana: vt nos a miserabili ꝟuitute redime
ret ⁊c. ¶ Sextã etatẽ flagellatam ab impera

toribus mūdi vt xp̄i nomē extinguerent re-
spexit miserando cū miraculoꝝ multitudine
ꝛ ↄtinuo augmēto xp̄ianoꝝ ꝛ veritate sacra
mentoꝝ ecclie ꝛc̄. Septimā etatē iugo anti-
christi domandā ꝛ sua ꝑfidia corrūpendam
ꝓ posse suo respiciet xp̄s: dando enoch ꝛ he
lyam, etiā ſm aliquos iohānē euāgelistā vt
sint testes ex omī lege. i. nature: scripture: et
grē. Eandē respiciet mittendo angelū suū q̄
caput antixp̄i feriat ꝛ occidat. Eandē respi-
ciet igne purgādo quo facto corpora suscita
bunt̄ imortalia ꝛ ab oī passione totalit̄ alie
na reddent̄: q: nullis miserijs ampli⁹ natu-
ra subiacebit hūana. Ecce quomodo septem
oculis xp̄s respicit naturā humanā: vt sic ei
misericordit̄ subueniat ne pereat. Cū subleuas
set ḡ oculos iesus ꝛ vidisset quia m̄ltitudo
maxima venit ad eū scilicꝫ ꝑ pniam: habuit
colloquiū cū dn̄a sapientia q̄ designat̄ ꝑ phi
lippū cū dicit̄. dixit ad philippū. i. ad sapien-
tiam. ꝛ cū dn̄a innocētia q̄ designat̄ ꝑ puerū
cū dr̄. Est puer vn⁹ hic. Et locut⁹ est eis sic.
Ego ꝑpt̄ aīam incarnat⁹ sum: ꝑpt̄ aīaꝫ ma
nifeste in terra ambulaui: ꝑpt̄ aīam cesus:
expalmat⁹: crucifixus ligno affixus: acetoq̄ꝫ
potat⁹ sum: vt aīam sctām ac celibē facerem
regnū meū donaui ei: eamq̄ꝫ ad meipꝫ inui-
taui: patriq̄ꝫ obtuli: eiq̄ꝫ sctm̄ spm̄ misi. Ue-
ni em̄ in mundū vt eos q̄ in vigilijs: ieiunijs
lachrymis: orōnib⁹: ꝛ psalmodijs se exercue
rint: laboresq̄ꝫ ꝑtulerint varios mea illustra
tione letificē. Ueni vt misericordes peregri
norūq̄ꝫ susceptores ac pupilloꝝ nutritores
ꝓ inpēsa miseratōe coronē. Ueni vt varijs
vexationib⁹ afflictos beatificē. Ueni vt ↄso
larer eos q̄ sup̱ pctīs suis iugē luctū habue
runt. Ueni vt eos gl̄ificē q̄ ꝓ noīe meo pau
peres esse delegerūt: q̄ nō dilexerūt mundū
neq̄ꝫ ea q̄ in mundo sunt: ſ; oīa reliq̄runt: vt
tollentes crucē suā nudi expeditiq̄ꝫ me seq̄-
rent̄. Ecce nūc clamāt ad me ꝛ ego exaudiā
eos: ꝛ ex oīb⁹ tribulatōib⁹ eoꝝ liberabo eos
vt cognoscāt qm̄ sum adiutor eoꝝ in oportu
nitatib⁹ in tribulatōne. Tūc sapiētia ꝛ inno
centia ↄfirmauer̄t sentētiā xp̄i dicētes. Oīa
in sapiētia fecisti: impleta ē terra possessiōe
tua. Ue q̄ dereliq̄rūt te sapiam ꝛ innocētiā
ducē: ꝛ oberrant in vestigijs tuis q̄ nut⁹ tu-
os obliuiscuntur. O suauissima lux purgate
mentꝭ sapia. Non em̄ cessas inuere q̄ ꝛ ↄ̄ta
sis ꝛ nut⁹ tui sunt om̄e creaturarū dec⁹. Tūc
sapientia ↄuersa ad dn̄am pniam ꝛ ad aīaꝫ
hūanā dixit illud Grego. lib. x. moral̄. expo

nentis illud Job. xij. Deridet̄ iusti simplici-
tas ꝛc̄. sic. Hui⁹ mūdi sapia ē cor machina-
tionib⁹ tegere: sensum verbis velare: que ve
ra sunt falsa demōstrare. Hanc q̄ sciunt cete
ros supbiendo despiciunt. Hanc q̄ nesciunt
supbi ꝛ tumidi in alijs ip̄aꝫ mirant̄. Hec si-
bi obsequentib⁹ precipit honoꝝ culmīa q̄re
re: adepta tēporalis glorie vanitate gaude-
re. Sibi irrogata ab alijs mala multiplicius
reddere: cū vires suppetūt nullis resistētib⁹
cedere: cū virtutis possibilitas deest q̄cq̄d ꝑ
maliciā explere nō valet: hoc in pacifica bo-
nitate simulare. Justoꝝ aūt sapia est nil per
ostentationē fingere: sensum verbis aperire
vera vt sūt diligere: falsa deuitare: bona gra
tis exhibere: mala libenti⁹ tolerare q̄ꝫ facere
nullā iniurie vltionē querere: ꝓ veritate con
tumeliā lucrum putare. Hec iustoꝝ simplici
tas deridet̄ a mūdi sapientib⁹ ꝛ fatuitas re
putat̄. Quid em̄ in hoc mūdo stulti⁹ q̄ꝫ amis
sa nō querere: possessa rapientib⁹ relaxare:
nullā ꝓ acceptis iniurijs ↄtumeliā reddere:
imo adiūctis alijs patiētiā ꝓbere. hec Gre-
gori⁹. Nūc aūt qm̄ hūanū gen⁹ hanc veram
sapientiā ꝑ pctm̄ amisit: si eā recuperare vo
luerit ꝑ pniam expedit vt comedat q̄nq̄ꝫ pa
nes ordeaceos quos vobis trado eidē offe
rendos sine quoꝝ comestione ad hanc ciui-
tatem ꝑuenire nō poterit. A B ¶ Primus
panis est peccatoꝝ cognitio. de quo dicit p̄s
Panis cor homīs cōfirmet. Iste panis con
firmabit aīam hūanā si obseruauerit tria in
ei⁹ comestione. Si numerabit quot ꝛ quāta
mala cōmisit: qm̄ multiplicata sunt sup̱ nūe
rum. Sed valde dolēdū est q: scit qn̄ nume
rat quot solidos perdidit: ꝛ nescit quot pctā
cōmisit. Et licꝫ ipa nō numeret tn̄ xp̄us oīa
eius pctā numerat. Unde Job. xiiij. dicit ad
eū. signasti quasi in sacculo pctā mea ꝛc̄. Eti
am si appēdet pctā sua dicēdo pondus ꝛ cir
cunstātias pctoꝝ. Etiā si diuiserit. i. mēsura-
uerit temp⁹ quo iacuit ī pctō ꝛ seruiuit dya-
bolo ī ciuitate babylonis. Un̄ dn̄s q̄siuit de
lunatico. Quantū temp⁹ est ex quo hoc illi
accidit. Marci. ix. Secūdus panis est dolor
de amissis bonis. de q̄ dic̄ p̄s. Surgite post q̄ꝫ
sederitis q̄ manducatis panē doloris. Iste
dolor q̄lis esse debeat declarat̄ Michee. iiij.
Dole ꝛ satage filia syon sicut parturiēs. Et
Paulus. i. Coꝝ. vij dicit sic. Que em̄ ſm deū
tristicia est penitentiaꝫ in salutē stabilē ope-
ratur. Et ponit consequent̄ septē effect⁹ illi⁹
doloris dicēs sic. Ecce em̄ hoc ip̄m ſm deuꝫ

contristari; vos q̄tam in vobis operaẜ solli
citudinē: ẜ defensionem: ẜ indignationē: ẜ ti
morē: ẜ desideriū ẜ emulationē ẜ vindictam
isti sunt septē effect⁹ doloris. Prim⁹ est sol-
licitudo scʒ emēdandi iniuriā quā fecit deo.
Job. xxiij. A facie ei⁹ turbat⁹ suʒ ⁊ ꝯsiderās
eū timore sollicitor. Secūd⁹ est defensio cō
tra temptatōnes ⁊ pctā. Eccli. iiij. Usq; ad
mortē certa ꝓ iusticia ⁊ de⁹ expugnabit pro
te inimicos tuos. Terti⁹ est indignatio con
tra seipm. Ezech. iij. Abij amar⁹ in indigna
tione spūs mei. Quart⁹ est timor de casu. ad
Rom. xi. Noli altū sapere ẜ time. Nā subito
casu q̄ valuere ruunt. Quint⁹ est desideriuʒ
ꝓficiendi in meli⁹. Phil. iij. Ego nō arbitror
me cōprehēdisse. scʒ ꝑfectam cognitionē vel
virtutē. Sext⁹ est emulatio ⁊ imitatio bono
rum. Apoc. iij. Emulare ⁊ pniam age. i. emē
dacius in futurū viue. Septim⁹ est vindicta
in seipō. i. Cor. xi. Qr si nosmetipōs iudica-
remus nō vtiq; a dño iudicaremur. Terti⁹
panis est pudor de malis cōmissis. de quo
dicit ps. Fuerūt mihi lachryme mee panes
die ac nocte. s. vt aīa erubescat ante faciē pa
tris q̄ in celis est. Unde Bern. dic̄ sic. Qua
fronte attollo iam oculos ad vultū tam bo
ni patris: tam mal⁹ fili⁹: pudet īdigna gessis-
se genere meo. Pudet tanto patre vixisse de
generē. Confundor audire si ego paẜ vbi ē
amor me⁹. h̄ ille. ⁊ sic pʒ. Quart⁹ panis est
custodia cordis. de quo dic̄ Ezech. xij. Panē
tuū in ꝯturbatōe comede. Nā dyabol⁹ exclu
sus a corde hoīs nitiẜ rumpere domū a qua
exiuit. Jdo dr̄ Deuteronō. iiij. Custodi temet
ipm ⁊ aīam tuā sollicite sic leuita custodiēs
tabernaculū ⁊ vasa ei⁹. i. cor. ⁊ mot⁹ ei⁹. Et
Prouerb. iiij. dr̄. Omi custodia serua cor tu
um qm̄ ex ipo vita ꝓcedit. Tria aūt debʒ fa
cere aīa circa hanc custodiā. Pmō cohibere
sensus ne mors ꝑ fenestras intret ad ipam.
Secūdo reprimere cogitatōnes malas. ps.
Circūdederūt me mala quoꝝ nō est nume-
rus. Tertio restringere res tēporales ne suf
focent ipam supfluitate curarū. Quintus
panis ē sollicitudo salutis. de quo Eccli. xv.
Cibauit illū pane vite ⁊ intellect⁹. In specia
li magis declarat Micheas. vi. sic. Judicabo
tibi o hō qd sit bonū: ⁊ qd dn̄s requirat a te
Utiq; facere iudiciū ⁊ diligere miaʒ: ⁊ solli
cite ambulare cū deo tuo. Judiciū debes fa-
cere de teipō discutiēdo ⁊ districte puniēdo
qcqd cōmisisti ꝯtra deū. Un̄ Bern. dicit sic
Jntima cogitatōis ingredere atq; illic corā
oculis dei cause tue iudiciū suscipe. Et q̄ mi-
sericordiẜ suscepisti vel q̄ cōtulisti discerne.
h̄ ille. Misericordiā debes facere primo iniu
riā remittēdo: ne patiaris sententiā reuocati-
onis in huiturē etnā. vt huus ille nequā qui
ꝯserui sui noluit misereri. Etiā elemosynas
tribuēdo indigēti. Thob. iiij. Ex tua substā-
tia fac elemosynā: ⁊ ne auertas faciē tuā ab
vllo paupere. Ita em̄ fiet vt nō auertaẜ a te
facies dei. Sollicitudinē debes deo vt ei deuo
te huias. Affectuosas orōnes ad eū q̄tidie
fundas: humanā gloriā fugias ⁊c̄. ⁊ sic ptʒ.
Tūc aīa hūana ꝯtemplās dulcedinē ⁊ vigo
rem istoꝝ panū genuflexa deuote corā xp̄o
dixit illud Aug. li. meditationū. c. xiij. sic. Da
mihi dñe in h̄ exilio panē doloris ⁊ lachry-
marū quē esurio sup oēʒ copiā delitiarū sint
mihi dñe in terra lachryme mee panes die
ac nocte: donec dicaẜ mihi. Ecce de⁹ tu⁹: do-
nec audiā. ecce spōsus tuus. Pasce me dñe
interī singultib⁹ meis. refocilla me dolorib⁹
meis. h̄ ille. Et xp̄s intuēs dñam sapiāʒ ait
Tribue hos q̄nq; panes aīe hūane quos in
stanter petit vt satureẜ totū gen⁹ penitentiū
virtuose. ⁊ statim aīa hūana extēdit mātile
albissimū scʒ puritatis ⁊ sinceritatꝭ cōsciētie
in quo posuit illos q̄nq; panes dña sapia vt
diligenter custodiret eos donec rediret ad
naues vere penitētiū. Dña xo innocētia au
diens maximā benignitatem dei cōuersa ad
aīam hūanā dic̄ illō Augu. li. de vita xp̄iana
sic. Nihil est ampli⁹ a xp̄iano q̄rendūʒ: nihil
desiderandū magꝭ: nihilq; plus totis virib⁹
est nitēdū q̄ vt maliciā a suo excludat cor-
de: q̄ vt neq̄ciā intra pectoris sui cōscientiā
nō admittat: q̄ vt bonitatē teneat. Justiciā
seruet: puritatē mētis custodiat. Esto inno-
cens si vis cū deo viuere. Esto simplex si vis
regnare cuʒ xp̄o. Quid tibi ꝓdest malicia q̄
te ad mortē trahit: Quid neq̄cia q̄ prohibet
regnare cū xp̄o: q̄ se habētē exẜminat sic scri
ptū ē. Aīa em̄ nequā dispdet q̄ se hʒ. Si vis
viuere audi ꝓphetā q̄d loquiẜ. Si regnū xp̄i
diligꝭ audi quō illō merearis adipisci. Quis
est inq̄t hō q̄ vult vitā ⁊ cupit dies videre bo
nos. Cohibe linguā tuā a malo ⁊ fac bonuʒ
inq̄re pacē ⁊ seq̄re eā. Huiusmodi hoīes de⁹
honorat ⁊ diligit q̄ malum nesciūt: q̄ mētiri
nō norūt: quoꝝ labia doluʒ nō loquunẜ. In
q̄b⁹ nō nisi bonitas eē videẜ ⁊ puritas. In-
nocētia q̄ nos cōmendet deo: simplicitas q̄
nos faciat regnare cum xp̄o. Quō aūt deus
nō nisi inocētes diligit ⁊ sibi velit eē ꝯiūctos
testimonijs plurimis declaratur sicut in ps.
scriptū est. Innocētes ⁊ recti adheserūt mi-

hi. Et alibi etiā dr̄. Custodi innocētiā ⁊ vide
eq̄tatē q̄m sunt reliq̄e hoī pacifico. Quātuz
innocētia hoī prestet ⁊ ꝯferat etiā si sero ser
uet ꝓphe dauid testimonio cōprobat᷑: q̄ cū
grauit᷑ peccasset ⁊ postea iudicare se nō time
ret ex quo innocētiā nosset ī se ip̄e dixit. Iu
dica me dn̄e q̄m ego ī innocētia mea ingres
sus sum. Sciebat ꝙ sibi iam nō metuēduz q̄
Innocētiaz vel sero cognouerat. ⁊ alio ī loco
dicit. Me aūt ꝓpt᷑ inocētiā suscepisti. Susce
pit post modū ꝓpt᷑ innocētiā de⁹ quē ꝓpter
maliciā ante reppulerat. Insontes ꝟo nec
ꝯfundi corā deo posse manifestū est: cū dicit᷑
Quāto tp̄e innocētes custodierint iusticiaz
nō ꝯfundant᷑. Nihil em̄ deo digni⁹: nihil cha
rius esse pōt ꝙ̄ vt inocētia tota obseruatōe
teneat᷑. Licz q̄s in alijs operib⁹ deuot⁹ appa
reat si illā nō habuerit sibi frustra blanditur
ꝟ ille. Quib⁹ dictis statim iussu xp̄i ꝓtulit du
os pisces quos manu gestabat ⁊ dedit man
ducandos cū panib⁹ aīe hūane vt ip̄a appo
neret toti vniuersitati vere penitētiū. ¶ B
Prim⁹ piscis est timor q̄ capit᷑ in aqua salsa
scz in lachrymis cōpunctōnis q̄s generat ti
mor incendij sempit᷑ni. Vn̄ Job. x. Dimitte
me vt plāgā paululū dolorē meū: anteq̄̄ va
dam ⁊ nō reuertar ad terram tenebrosam ⁊
opertā mort᷑ caligine ⁊c̄. Secūd⁹ piscis est
spes q̄ capit᷑ in aqua dulci. s. in lachrymis de
uotōnis q̄s generat amor ⁊ desideriū regni.
Vn̄ p̄s. Quādo veniā ⁊ apparebo ante fa-
ciem dei. Fuerūt mihi lachryme mee panes
die ac nocte. Hos pisces ꝓmisit tibi xp̄s q̄n
per p̄s. dicit. Ponā in mari manū ei⁹ ⁊ in flu
minib⁹ dexterā ei⁹. Prim⁹ piscis fugat elatio
nē ne hō sit p̄sūptuosus. Secūd⁹ tollit despe
rationē ne sit vltra modum meticulosus. Et
ita ꝑnia nō videt᷑ tam aspera ꝟ magis leuis
⁊ placida vt satis pz. Aīa aūt hūana accep̄q̄
q̄nq̄ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹ reuerent᷑ genu
flexa orauit: sic dic̄ Aug. li. soliloq̄orū. c. xvij
sic. Multa tua bn̄ficia exhibuisti mihi dn̄e ⁊
ego nō cognoui donec me illuminasti. En il
luminasti me lux mea de⁹ me⁹ ⁊ cognosco te
q᷑ viuo ꝑ te. Gratias tibi ago: ꝟ viles ⁊ exi-
les ac beneficijs tuis impares: q̄les tn̄ mea
fragilitas hz affero: q᷑ tu es solus de⁹ crea
tor me⁹ benign⁹ q̄ me educasti post bn̄ficiuz
creatōis. ꝯfiteor bn̄ficia tua mag̃ q̄m eripui
sti me d̄ iferno semel: scd̄o tertio: cētics ⁊ mil
lies ⁊ tu sp̄ me ducebas. ⁊ cū iuste millesies
dānasses si voluisses: noluisti q᷑ amas aīas
⁊ dissimulas p̄ctā ꝓpt᷑ ꝑniaz dn̄e de⁹ me⁹: mul
te mie ī oīb⁹ vijs tuis. ꝟ ille. Et his dict᷑ disces
sit ꝑnia ⁊ sīa cū bn̄dictōe xp̄i. Tūc dn̄a ꝑnīs
simul cū aīa hūana ⁊ reliq̄ comitiua ꝑuenert
ad naues vere penitētiū ⁊ obtulert eis q̄nq̄
panes ordeaceos ⁊ duos pisces q̄s accepe-
runt cū magna deuotōne. Primū panē acce
pit Job cum multis alijs dicēs illud. vi. ca.
Utinā appenderent᷑ peccata mea quib⁹ irā
merui ⁊c̄. Secundū panē accepit magdale-
na cū multis alijs que Luce. vij. lachrymis
cepit rigare pedes eius ⁊c̄. Tertium panem
accepit filius ꝓdigus cuz multis alijs dicēs
Luce. xv. Pater peccaui in celū ⁊ coram te
iam non sum dign⁹ ⁊c̄. Quartuz panē acce
pit dauid cum multis alijs dicēs in p̄s. Di-
xi custodiam vias meas ⁊c̄. per totū vt pz.
Quintū panē accepit enoch cū multis alijs
qui ambulauit cum deo ⁊ nō apparuit quia
tulit eū deus. Geneß. v. Primū piscem acce
pit thobias cuz multis alijs qui plus timēs
deū ꝙ̄ regem sepeliebat corpora defunctoꝝ
Thobie. i. ⁊. ij. Secundū piscem accepit sy-
meon iustus ⁊ timoratus cum multis alijs
qui expectabant consolationē israel. Luc̄. ij.
Quos cum accepissēt deuotissime mandu-
cauerunt ⁊ saturati sunt id est confirmati in
gratia perseuerandi. Angelus autē dn̄i ius-
sit dn̄e penitētie ⁊ domicellis suis vt collige
rent fragmenta. id est remissionē oīum pec-
catorū. Collegerunt ergo ⁊ impleuerūt duo-
decim cophinos fragmentorū. id est duode
cim remissiones p̄tōꝝ. de quib⁹ Aug. ī tra
ctatu. iij. de ꝑnia sic dic̄. Pria itaq̄ remissio
p̄tōꝝ est q̄ baptizamur materia. sic̄ scp̄tū ē.
Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ sp̄ūscto. Se-
cūda remissio charitat᷑ ē affect⁹ vt ē illō Re
mittunt᷑ ei p̄cā m̄lta q̄m dilexit multū. Ter
tia remissio elemosynarū est fruct⁹ ꝟm ꝟ. sic̄
aq̄ extiguit ignē: ita elemosyna extiguit pec-
catū. Quarta remissio ē ꝑfusio lachrymarū
dn̄o dicēte. Or fleuit ī ꝯspectu meo ⁊ ābula
uit corā me tristis nō īducā malū ī dieb⁹ ei⁹
Quīta remissio ē criminū ꝯfessio. p̄s testāte
Dixi ꝯfitebor adūsū me īiusticiā. ⁊c̄. Sexta
remissio ē afflictio cordis ⁊ corpis ap̄lo ꝯso
lāte. Dedi hmōi hoīez sathane ī interitū car
nis vt sp̄ūs sit salu⁹ ī die dn̄i nr̄i iesu xp̄i. Se
ptima remissio ē emēdatio moꝝ. i. abrenūci
atio vicioꝝ. euāgelista testāte. Iā san⁹ fact⁹
es noli vlteri⁹ peccare ne deteri⁹ tibi ꝯtingat
Octaua remissio ē oīo scōꝝ. vt ē illō. Si q̄s
infirmat᷑ ī vob inducat p̄sbyteros ⁊ orēt ꝑ
eo ⁊c̄. Nona remissio est misericordie ⁊ fidei

meritũ. ẜm illud. Beati miſericordes qm̃ ipi
miſericordiã ꝯſequent̃. Decima remiſſio eſt
ꝯuerſio ⁊ ſalꝰ alioꝝ iacobo apl̃o ꝯfirmante
Qui cõuerti fecerit pctõrẽ ⁊c̃. vſqꝫ charitas
operit mł̃titudinẽ pctõꝝ. Undecia remiſſio
eſt indulgẽtia ⁊ nr̃a remiſſio. Veritate pro-
mittẽte. dimittite ⁊ dimittet̃ vobis. Duode
cima remiſſio eſt paſſio martyrij ſpes vnica
ſalutꝭ ĩdulgẽtie latroni fuit dicẽte dño. Amẽ
dico tibi hodie mecũ eris ĩ paradiſo. h̃ aug.
Ecce duodecĩ modos remiſſionis culpe ꝑ
pniãz ⁊ ſic nõ eſt aliqđ pctm̃ tãte grauitatꝭ
q̃n poſſit remitti ꝑ pniãz ĩ hac vita. Illi aũt
hoĩes cũ vidiſſent ſignũ qđ fecerat ieſus in
acceptatõe pnĩe ⁊ aĩe hũane ad ſalutẽ et̃nã
dixerũt. Quia hic ẽ vere ꝓpħa q̃ venturꝰ ẽ in
mundũ ĩ ſcđo aduẽtu: vt vere ꝑnitẽtes ſecũ
ĩtroducat ĩ ciuitatẽ hierł̃ꝫ celeſtẽ. ad quã ⁊c̃.

¶ In feſto annũciatõis btẽ Marie v̾ginis
Sermo pmꝰ de hoc nomine Maria.

Nomen virginis ma
ria. Luc̃ i. ⁊ in euãgel. p̃ſentꝭ ſolẽ
nitatꝭ. Propħa Malachias. i. c.
de noĩe btẽ v̾ginis ĩ ſpũ ꝓphetãs dic̃ ſic. Ab
ortu ſolis vſqꝫ ad occaſum magnũ eſt nomẽ
meũ in gentibꝰ. Et ps. dicit ſic. In iſrael ma
gnum nomẽ eiꝰ. Sup quibꝰ moueo talẽ que
ſtionẽ. A. Utrũ beatiſſima virgo Maria
fuerit cõueniẽs mediũ hũane reparatõis ex
ſacratiſſima dignitate ſue nomĩatiõis. Ad
iſtã q̃ſtionẽ rñdet̃ ꝑ duas auctoritates. Pri
ma eſt ſacre ſcripture. ij. Reg. vij. vbi dr̃ ſic.
Feciqꝫ tibi nomen grande iuxta nomẽ ma-
gnoꝝ q̃ ſunt in terra. Secunda eſt Bede in
homel. hodierna dicẽtꝭ ſic. Nec p̄tereũdũ ꝙ
btã dei genitrix meritis p̄cipuis etiã noĩe te
ſtimoniũ reddit. Maria em̃ interp̄tat̃ ſtella
maris: ⁊ ipa q̃ſi ſydus eximiũ int̃ fluctꝰ hu-
ius ſeculi labentes gr̃a p̄uilegij ſpecialis re
fulſit. h̃ ille. Tamẽ ꝓ maiori declaratõne po-
no quattuor flores.

¶ Primꝰ flos eſt iſte. Iſtud
nomẽ maria eſt tam p̄cioſũ ꝙ cũctis creatu
ris ẽ valde fructuoſuꝫ. Pꝫ q: ſic h̃ nomẽ te
tragramatõ ẽ mira ĩcludẽs ⁊ ĩmẽſa ſacramẽ
ta ⁊ diuinas pfectões abſcõdẽs ĩdicatũ ſcĩs
patribꝰ: ſic h̃ nomẽ maria. Nam iſtud nomẽ
maria hebraice ⁊ latine ſcribit̃ q̃nqꝫ litteris
Pr̃ia dr̃ mem q̃ eſt tertiadecia apud eos: ⁊
apud nos ẽ duodecia. apđ eos ſignat q̃dra
ginta: ẜ apud nos ſignat mille. apud eos eſt
p̄ma dupla q̃ nunq̃ ſcribit̃ in fine alicuiꝰ di-
ctionis ẜ tantũ in p̄ncipio vel ĩ medio. Nam
ꝓ fine habẽt men. ⁊ p̄ncipiũ vel mediũ ſuſci
pit mem. Secũda ⁊ q̃nta huiꝰ nomĩs lr̃a eſt
aleph ⁊ idẽ eſt ꝙ a apđ nos. ĩ vtroqꝫ alpha
beto ẽ pr̃ia lr̃a ⁊ apud eos ſignat vnũ ĩ nũe
ro: ẜ apđ nos nihil. Tertia lr̃a ẽ Res ⁊ idẽ
eſt ꝙ r apud nos. que apud eos ſignat du-
centa: ⁊ aliq̃n ſeptingenta q̃n p̄cedunt eam
q̃nqꝫ lr̃e duplicate q̃ ẜm eos ĩnũerũ ponũt
⁊ eſt vigeſima ĩ alphabeto eoꝝ: ẜ apud nos
eſt decimaſeptima: ⁊ nõ ſignat numerũ ali-
quẽ. Quarta lr̃a eſt ioth apud eos: ⁊ apud
nos eſt i. apud eos eſt decima ⁊ ſignat decẽ
ſed apud nos eſt nona ⁊ ſignat vnũ. Ex hijs
colligit̃ ꝙ hoc p̄cioſum nomẽ maria impor
tat ſex numeros ꝯtẽplandos. Primꝰ nũerꝰ
eſt mille ⁊ vnũ: ⁊ iſte numerꝰ colligit̃ ẜm ſi-
gnificationẽ latinã vt pꝫ. Secũdꝰ numerꝰ ẽ
q̃draginta ⁊ iſte numerꝰ colligit̃ ex quotatꝭ
lr̃is in alphabeto latino. ſcꝫ. xl. Tertiꝰ nume-
rus eſt q̃draginta cũ q̃nqꝫ. ⁊ iſte numerꝰ col
ligit̃ ex quotatis lr̃is in alphabeto hebreo.
Quartꝰ numerꝰ ẽ ducẽta q̃nquagita duo. ⁊
iſte numerꝰ eſt oĩꝫ p̄dictoꝝ elemẽtoꝝ. ſi res
id eſt r apud eos ſignat ducenta. Quintus
nũerꝰ eſt ſeptingẽta ſexaginta duo. Adiun-
gamꝰ em̃ q̃ngenta ad hanc lr̃am res. ſi q̃nqꝫ
duplicate p̄cedẽtes illã ponũt innumerum.
Sextꝰ numerꝰ eſt duo milia ⁊ centum. Iſte
em̃ numerꝰ eſt ſũma oĩm p̄dictoꝝ numeroꝝ.
Quid aũt ſacramẽti cõtineãt iſti ſex nume
ri videamꝰ clare. Primꝰ nãqꝫ numerꝰ ſignat
ꝙ hoc nomẽ maria eſt nomen et̃nalis ſocie
tatis. Nã iſte numerꝰ mille ĩ ſacra ſcriptura
ſumit̃ ꝓ deo. Ũn btã virgo dicit illud Can
ticoꝝ. v. Dilectꝰ meꝰ candidꝰ ⁊ rubicũdus ele
ctus ex milibus. In cuiꝰ ſignũ miles dr̃ q̃ eſt
electꝰ ex milibꝰ vel q̃ p̄ponit̃ mille homĩbꝰ.
Unũ vero qđ ẽ p̄ncipiũ nũeri ſignat hoĩem
indiuiſũ nõ dilapſũ in multa: ẜ ſolũ tendẽtẽ
in deũ. ſic xp̃s orauit ꝓ diſcipulis. Ioh. xvij.
Uolo pat̃ vt ipi ſint vnuꝫ in nobis: ſic tu ⁊
ego vnũ ſumꝰ. Sic ḡ cũ dico maria eſt ac ſi
dicerẽ ſola es: ẜ dñs tecũ. Ideo angelus in-
greſſus ad virginẽ nõ noĩauit eã mariã: ẜ di
xit Aue gr̃a plena dñs tecũ. Fuiſſet em̃ ſup
fluũ. nã ſic ſalutãdo virginẽ ⁊ recte ꝓtulit ſi-
gnificatũ huiꝰ nomĩs maria. Ũn euãgeliſta
dicit. Ingreſſus angelus ad eã. Ecce ꝙ ſola
erat dixit Aue. ecce ꝙ nõ erat ꝑ aliqđ ve in
partes diuiſa. Gratia plena. Ecce ꝙ erat ꝑ-
fecta q̃ nõ patit̃ vacuũ. Dñs tecuꝫ. q̃ſi dicat.

Mille est tecū q̄ es vna. itaqꝫ mille est ꝯiun
ctū vni in tuo sacratissimo vtero. Quapro-
pter tu es vere maria rōne p̄mi numeri. Se
cundꝰ nūerꝰ ē q̄draginta ⁊ signat ꝙ hᵒ nomē
maria est nomē diuinalis capacitatꝭ. Nam
partes aliquote huiꝰ nūeri q̄ sūt septē simul
sumpte ascēdūt ad nūerū q̄nq̄genariū q̄ nu-
merus est iubilei ⁊ remissionis. Et signat ꝙ
btissima v̄go maria tota diuina ꝑ bona ope
ra ⁊ dona spūsctī impetrauit nob̄ veniā ⁊
remissionē oīꝫ pctōꝝ. Vn̄ iste nūerꝰ. s. q̄dra
ginta ē nūerꝰ sacratꝰ a deo in ꝓprijs opibꝰ
q̄ solus fecit. Naꝫ quadraginta horis iacuit
mortuus: xl diebꝰ ieiunauit q̄draginta heb-
domadis fuit in vtero matris v̄ginis. xl. mē
sibus p̄dicauit q̄draginta annis ꝓximꝰ fuit
generationi illi cui tāto tp̄e pluit māna ī de-
serto ⁊ ꝑ oēs istos actꝰ reducēs nos ad gra
tiā vel gloriā. Post p̄mū spaciū surrexit glo
riosus: post secūdū ꝑualuit de hoste victorio
sus. post tertiū apparuit cātātibꝰ angelis to
tus gratiosꝰ. post q̄rtū mōstratꝰ est charita-
te matrie viscerosus. post q̄ntū fessus ꝑplus
terrā ꝓmissionis īrrauit gaudiosꝰ. Et hᵉ sin-
gula reperiunt̄ in btissima v̄gine maria. vn̄
Bern̄. in q̄dā s̄mone dic̄ sic. Si criminū es
īmanitate turbatꝰ. si ꝯsciētie feditate ꝯfusus
si iudicij horrore ꝑterritꝰ. si baratro despati-
onis absorptꝰ: Mariā cogita: mariā inuoca
nō recedat a corde: nō recedat ab ore. Nam
ipām cogitās nō erras: ipāꝫ rogās nō despe
ras: ipām seq̄ns nō deuias. Ipsa tenēte nō
corruis: ipā ꝑtegēte nō metuis: ipā duce nō
fatigaris: ipā ꝓpicia ꝑuenis. Et sic in temet
ipō experiri poteris ꝙ ꝯuenient̄ dictū sit no
men v̄ginis maria. i. maris stella. hᵉ ille. Ec-
ce quō iste nūerꝰ cōuenit huic noī maria ⁊c.
Tertiꝰ numerꝰ est q̄dragintaq̄nqꝫ ⁊ signat
ꝙ hᵒ nomē maria ē nomē vniuersalis sctita-
tis. Nā iste nūerꝰ signat gradꝰ bonitatꝭ ꝑ q̄s
discurrēs meruit xp̄ꝫ suscipe ⁊ vsqꝫ ad mor
tem ip̄m nō deserere q̄m̄ q̄dragīta q̄nqꝫ fue
runt p̄res q̄s sc̄ptura noīat ab abrahā inclu
siue vsqꝫ ad xp̄m de v̄gine natū q̄s matheꝰ
dicit q̄draginta duos omittēs tres int̄ iorā
⁊ osiam: sic voluit spūsctūs vt veritas noui
testamēti ex vaticinijs veteris testamēti eēt
roborata. Etiā iste nūerꝰ cōstat ex q̄nqꝫ nu-
meris aliq̄tis cōponētibꝰ nūerū annoꝝ iesu
xp̄i q̄ sunt isti. s. vnū ꝑ quē signat̄ charitas
vnitatꝭ. tria ꝑ quē signatur fides trinitatis.
q̄nqꝫ ꝑ quē signat̄ scientia deitatꝭ ꝓpt̄ q̄nqꝫ
notiones. s. innascibilitas: paternitas: filiatio
spiratio actiua: spiratio passiua. vt dicūt the
ologi. Nouē ꝑ quē signat̄ in angelis innocē
tia puritatꝭ. q̄ndeci ꝑ quē signat̄ ascēsus ad
gloriā sūme felicitatis. Ista q̄nqꝫ notissima
sūt de btissima v̄gine maria. vt pꝫ cū oīa ista
habuerit. Hos q̄nqꝫ numeros. s. vnum tria
q̄nqꝫ nouē q̄ndeci: si collegeris faciēt trigin
ta tria: q̄ est nūerꝰ filij virginis ī hac vita vi-
uentis. Quartꝰ nūerꝰ est ducēta q̄nq̄ginta
duo. ⁊ signat ꝙ hᵒ nomē maria ē nomē sup-
nalis dignitatꝭ. Nā iste nūerꝰ signat beatam
v̄ginē excedere oēꝫ hūani ingenij facultatē:
vt nō nisi elingues de ipā loq̄ possimꝰ. Vnō
Hieron̄. in s̄mōe de assumptōne eiꝰ dic̄ sic.
Quid nos tātilli: q̄d actōe pusilli: q̄d de eius
laudibꝰ referamꝰ: cū etiā si oīm nostrū mē-
bra verterent̄ in liguas: nullꝰ eā laudare suf
ficeret. Altior em̄ celo ē de q̄ nitimur. abysso
ꝓfundior cuiꝰ laudes dicere conamur. Si ce
lū inquā vocē altior es. si matrē gentiū: p̄ce-
dis. si formā dei te appellē: digna existis. Si
dn̄am angeloꝝ: parata esse ꝓbaris. Quid ꝰ
digne de te dicā: hᵉ ille. ℞ Iste em̄ nūerꝰ ē
valde suꝑabūdans cuiꝰ partes aliquote si-
mul sūpte trāscendūt nūerū p̄ncipalē. Red
dunt em̄ trecenta sexaginta. Etiā ē suꝑabū-
dans cū surgit in q̄drigēta octogīta sex. Eti
am ē suꝑabūdās cū reddit sexcēta septuagi
ta sex. Aliq̄n aūt iste nūerꝰ ē impfectꝰ ⁊ in-
cipit declinare cū reddit q̄nq̄ginta septuagi-
ta nouē. Sꝫ deficit magis q̄n cadit ī cētū no
nagīta septē ad quē est statꝰ: q̄ nō hꝫ ꝑtes
aliquotas p̄ter vnū. Iste nūerꝰ hꝫ misticam
significationē: q̄ designat hāc v̄ginē glorio-
sam ter fuisse q̄sitā a sctīs patribꝰ in mulieri
bus. Vidēdū ē q̄n ceperit patrū amor ardē-
tissimꝰ ad mulieres ⁊ q̄n cessauerit s̄m scti-
ptrure tenorē. Incepit aūt ab adam cū dixit.
Relinq̄t hō patrē ⁊ matrē ⁊ adherebit vxo
ri sue. Gen̄. ij. Q̄m̄ amor viri ad vxorē ē ita
naturalis vt nō possint viri a mulieribꝰ sepa
rari. Vn̄ filij dei. i. filij seth moti potiꝰ bestia
liter ꝙ naturalit̄ acceperūt sibi filias hoīm ī
vxores ꝓpt̄ q̄d delictū diluuiū terrā deleuit
q̄m̄ īmature ⁊ ante tempus atqꝫ indebite il
lam req̄rebāt. de cuiꝰ vtero suꝑma veritas
nasceret̄. Quidā tn̄ feruor p̄cipuꝰ n̄ dānatꝰ
post p̄mā ꝓmissionē factā abrahe de filio dei
incarnaturo noscit̄ exortꝰ in patribꝰ appro
batis. Exemplū. Nos legimꝰ ꝙ abrahā lete
susceperit iuuēculā speciosissimā ī vxorē quā
tn̄ annosaꝫ amasse post ꝓmissionē sacra scri
ptura demōstrat. in signū ꝙ mox facta ꝓmis

sione mulieres sunt magis dilecte a patrib⁹
qm̄ beatissimaʒ virginē mariā intuebanť in
ipis. Et ne h̄ vertať in dubiū iste nou⁹ amoꝛ
ꝑdurauit vsq₃ ad salomonē cui⁹ patri alia p
missio clara facta nō dubitatur: qui errauit
amādo sicut ꝛ p̄mi: qm̄ sicut ꝛ illi accepit ex
oib⁹ quas elegerat. Hoc aūt totū factū ē vt
declarareť ꝙ maria erat caste ꝗrenda: in bo-
nis honorāda: ꝛ nō ꝯcupiscibiliť ꝫm carnē
amādaꝫ. Hic aūt salomō fuit ñ delet⁹ vt p̄mi
qm̄ verbis curauit vulnera. i. pctā q̄ ꝑduxe-
rat opeꝛ: cū sctē virgini in vltimo vite sue illis
carnalib⁹ feminis abdicatis: cātica cāticoꝝ ad
mirā innocētiā ꝛ p̄coniū singulare altissime
decātauit. Hij aūt q̄ precipue feminas ama
uerunt a deo fuerūt magꝭ dilecti ꝛ ad celesti-
um archana familiari⁹ admissi q̄ incōtinenti
bus nūq̄ fuerīt ꝯcessa vt clare scribit Hiero.
cōtra Iouinianū. Quāto studio petita ē re-
becca ꝛ q̄to recepta gaudio ab ysaac ei⁹ p̄-
sentia dolore cessāte de morte matris. Quo
zelo fuit dilecta rachel a iacob ꝓ q̄ vir tant⁹
q̄ttuordeci ānis se subdidit ꝫuituti. Ioseph
quoq₃ purioꝛ ꝟginib⁹ arseneth sup̄ modum
amauit. Celic⁹ moyses in tātū ethyopissam
amauit ꝙ ꝯquis foreť mitissim⁹ sup̄ oēs ho-
mines: tñ ꝓpť ipaʒ sustinuit vt dilecti frater
ꝛ soroꝛ ad displicentiā nō modicā ducerenť
Quid dicā de sctificato ī vtero sansone qui
vt sic loquar ad tantā insaniā deuenit ꝓpter
amorē mulierū: vt etiā scienť in sinu vni⁹ se
exposuerit morti. Quid dicā de psalmista se-
raphico dauid: pl⁹ in celo ꝙ ī terra habitāte
cui erat tediosum celū ꝛ terrā ꝛ q̄cq̄d preter
deuʒ sibi posset ꝓponi: q̄ tñ amore mulieris
ad philisteū accessit tremēdū intrepid⁹ ducē
tis ꝑputijs aliā emit: ꝓpť aliā virū sctm̄ ius
sit occidi ꝛ nō ē passus mori extra sinū speci
ose iuuēcule oī castitate ꝫuata. Quid igitur
volūt ī castissimis viris amores (vt videť)
incasti: nisi qꝛ a lōge ꝗrebāt mariā. Predica
bant mariā totis virib⁹ post deū venerabāť
mariā. Hoc expresserīt illi iuuenes doctissimi
ij. Esdre. iij. ꝛ. iiij. q̄ soluētes q̄stionē ꝓpositā
q̄d ī reb⁹ eēt forti⁹: moti a spūsctō scripserūt
vnusq̄sq₃ suuʒ videre. Prim⁹ dixit. Fortis ē
rex iusticia q̄ tenet hoīeʒ a paradiso repulsū
Secūd⁹ dixit. Forti⁹ ē vinū marie letabūde
q̄ sup̄ iusticiā gradiēs ad incarnādū deū dis
ponit. Terti⁹ dixit. Fortioꝛ ē mulier. i. btā vir
go maria q̄ effectualiť deū trahit de celo ꝛ re
gē tenet in sinu. ꝛ cetā q̄ ibi sequūť. Verūtñ
fortissima ē veritas q̄ de terra orta ē. s. ex vte

ro tāte ꝟginis ꝛ celū abstrusū reserauit suo
sanguīe p̄cioso ī ara cruc̄ in p̄ciū nr̄e redēpti
onis effuso: ꝛ ꝑ cruc̄ vexillū suꝑato humani
gñis hoste crudeli. Ecce ꝙ reuersuri ad ciui
tatē hierl̄m terrenā cōuenientissime ꝓphetā-
tes de illa hierl̄m ciuitate celesti venerantur
iusticiā: mariā extollūt: mariā ꝓponūt altri-
cem ꝛ ductricē regꝭ eťni. Sup̄ oīa aūt increa
tam veritatē ex regina celoꝝ nascēdā sic pa-
trū desideria ꝯcludēres ꝛ sens⁹. Sic ꝫ amoꝛ
mulierū fuit p̄mo sub patriarchis ꝛ tūc cre-
uit ꝛ abūdauit ppl̄s hebreoꝝ. Scd̄o sub ꝓ
phetꝭ ꝛ iterū auct⁹ est ppl̄us ille. Tertio sub
regib⁹: ꝛ tūc etiā maxīe sub duob⁹ ꝗrētib⁹ be
atā ꝟginē. s. sub dauid ꝛ salomone quoꝝ tp̄e
dilatata est dom⁹ hebrea. At vbi se auaricie
dederūt ꝛ carni ꝛ ephheboꝝ p̄ncipatū in hie
rosolymā recepērīt imꝑfectionē senserūt ad
parū. Tandē vltio ī etate p̄senti qñ nō soluʒ
negligūt ꝫ mariā blasphemāt. venerīt ad ex
tremū opprobriū misere seruituꝭ q̄d ī min⁹
vituperiū nō patiť ꝑuenire: ꝛ sic nō pōt par
tiri. sic nec vnitas q̄ est oīno īdiuisibil'. vt pꝫ
Quit⁹ nūer⁹ est septingēti sexagita duo: ꝛ si
gnat ꝙ h̄ ē nomē humanalis libertatꝭ. Nā ꝑ
hanc piam ꝟginē donať libertas ꝑfecta to-
ti mūdo: cum illū genuerit q̄ verissime dixit
Ioh. viij. Si fili⁹ vos liberauerit vere liberi
eritꝭ. Vñ sciendū ꝙ inť ceteras captiuitates
q̄s passi sūt hebrei due sūt magꝭ famose ꝛ q̄
nūc ē tertia famosissima. Pria fuit sub pha-
raone rege egypti q̄ intercepta ē ꝑ totū tp̄s
ab egressione de egypto vsq₃ ad regimē iudi
cū. In ipo aūt eoꝝ regimīe sepe recapitula-
ta ē captiuitas. Vñ vsq₃ ad hely sacerdotē
vl' parū āte nō plene possūt dici fuisse liberi
ꝫ libertatꝭ p̄sa gīa aliqñ sensisse. Rexerīt aūt
iudices ppl̄m ānis ferme trecentꝭ. ab ingres
su aūt ioseph ī egyptū vsq₃ ad tp̄a iudicum
fluxerūt āni circiť. cccl. Additis vero annis
q̄b⁹ nō erat rex ī isrl' q̄s hebrei nō paucos fu
isse putāt clare habebim⁹ nūerū p̄fatū quē
īportat h̄ nomē maria sic ista q̄nta acceptio
nūeri sonat. Et sic illo tp̄e legiť q̄daʒ maria
cui⁹ nō legim⁹ virū ꝯtra ꝯsuetudinē scptura-
rū q̄ raro ponūt noīa mulierū q̄n viros adiū
gant vel p̄teritos vel p̄sentes choruʒ ducēs
sodaliū ꝓ libertate ppli. Sic nr̄a maria q̄ vi
rum nuptiarū nō habuit ꝓ captiuitate gñis
hūani termīata choreas āgeloꝝ duxit. Se-
cunda captiuitas famosa cepit sub ionatha
rege iuda ex decē tribub⁹ fere trib⁹ ductꝭ ī ꝫui
tutē ꝑ assyrios. Tūc nati sūt rem⁹ ꝛ romul⁹

quĩ iuuenes cõdiderũt vrbẽ romanã. Natꝰ est aũt xp̃s de ꝟgine maria ãno ab vrbe condita septĩgẽtesimo q̃nq̃gesimo secũdo. Vñ pꝫ ꝙ ꝑpe maria cuius nomen signat septingenta sexaginta duo libertatem mundo importat: qꝛ tñ tẽpis fluxit ab hac captiuitate vsqꝫ ad ꝯceptionẽ xp̃i ꝑ quẽ facta ẽ plena libertas toti hũano gñi ⁊c̃. Sextꝰ nũerꝰ ẽ duo milia ⁊ cẽtũ. ⁊ signat ꝙ ħ nomẽ maria ẽ nomẽ popularis alacritatꝭ. Nã ille nũerꝰ. s. duo milia ⁊ cẽtũ apte demõstrat mariã fuisse ꝓmissã ĩ lege ⁊ a patribꝰ summe optatã. Re promissio nãqꝫ ad abrahã facta ẽ. Nũera ḡ a die ꝓmissionis vsqꝫ ad natiuitatẽ eiꝰ reperies decurrisse annoꝝ duo milia ⁊ centũ. Qꝛ a morte abrahe vsqꝫ ad xp̃i natiuitatẽ trãsierunt ãni ferme duo milia duodecĩ. A ꝓmissione ꝟo vsqꝫ ad mortẽ abrahe fluxerũt ãni octogita ⁊ vltra si seriẽ genesis inspexerĩꝰ Et sic pꝫ ꝙ istud nomẽ maria ẽ tam ꝓciosum ꝙ cunctis creaturis est fructuosum. ⁊ sic patet ⁊c̃.

Secũdꝰ flos ẽ iste. Istud nomẽ maria ẽ tam glĩosũ ꝙ oĩbꝰ gñatiõibꝰ bñdicẽdis ẽ copiosũ. pꝫ ꝑ btm̃ Berñ. in q̃dã ꝫmone dicẽtẽ sic. Maria oĩbꝰ oĩa facta ẽ sapiẽtibꝰ ⁊ insipiẽtibꝰ debitricẽ se fecit copiosissima charitate vt de plenitudine illiꝰ accipiant vniũsi: captiuꝰ redẽptiõez: eger curatõez: tristis ꝯsolatõez: pctõꝛ veniã: iustꝰ grãz: ãgelus leticiã: deniqꝫ tota trinitas glĩaz: filij ꝑsona carnis hũane substãtiã: vt nõ sit q̃ se abscondat a caloꝛe eiꝰ. ħ ille. Sciẽdũ ꝙ interp̃tatio lr̃arũ huiꝰ noĩs maria oñdit glĩaz btĩssime ꝟginis. Nã ꝓmũ elemẽtũ ⁊ lr̃a ẽ m qᷦ apᷦ hebreos duplicaẗ. ⁊ men apᷦ eos nũq̄ ponıẗ ĩ ꝓncipio alicuiꝰ dictõis vl̃ medio eiꝰ nisi ĩ ħ solo noĩe maria qᷦ de vna tñ verificaẗ apᷦ eos: q̃bꝰ oĩa ꝯtigebãt in figura: qm̃ figurabat illã q̃ similẽ nõ hꝫ neqꝫ parẽ Est ãt differẽtia inẗ mem ⁊ men apᷦ eos. qꝛ ꝓmũ aptũ ẽ iferiꝰ ⁊ clausũ supiꝰ. secũdũ ꝟo ecõuerso ẽ inferiꝰ clausũ ⁊ supiꝰ patẽs. Uidete ꝙ subtilissime spũsſctũs ꝓdixit hebreis ĩ ħ elemẽto mariã virginẽ futurã incognitã viro: pletñ replẽdã de celo qᷦ nulli alteri ꝯcediẗ: cum nullũ aliud nomẽ cũ ista lr̃a men sumat initiũ. Si vero alioꝝ noĩa terminãẗ ꝑ men nõ est mirũ qꝛ oẽs bti ĩ celo erũt ꝟgines sic angeli dei ĩ celo q̃ nec nubẽt neqꝫ nubẽẗ. ſꝫ vt dicit Amb. sup Btĩ imaculati. Men ĩterp̃taẗ viscera vel ex ipis. In ħ aute tã dignitas ꝙ charitas actiue ⁊ passiue denotaẗ btẽ ꝟginis Dignitas eiꝰ est in ħ qꝛ in suis visceribꝰ fuit aliq̃n realis habitatio xp̃i vt dicaẗ vere tẽplũ p̃ris. domꝰ filij. sacrariũ spũssãcti. Charitas actiue demõstraẗ ĩ ħ ꝙ pietatꝭ viscera ad peccatores singulos gerit ĩterpellãs assidue ꝓ nr̃a oĩmqꝫ salute. vñ Berñ. ĩ q̃dã ꝫmõe dicẗ sic. Per te ꝟgo regia accessuz hẽamꝰ ad filiũ O bñdicta inuẽtrix grẽ: genitrix vite: maẗ salutis: ꝑ te suscipiat nos q̃ ꝑ te datꝰ ẽ nobis. Excuset apᷦ ipꝫ tua ĩtegritas nr̃e corruptionis culpas: ⁊ tua hũilitas deo grata: nostre veniã impetret vanitati. Copiosa charitas tua nr̃oꝝ cooperiat multitudinẽ pctõꝝ: ⁊ fecũditas glĩosa fecũditatẽ nob̃ cõferat meritoꝝ. ħ ille. Charitas passiue demõstraẗ ĩ ħ qꝛ fuit ab oĩbꝰ desiderata. vt pꝫ ex ħ ꝙ dr̃. Ex ipis q̃si ex ipis patribꝰ fuit viscerose expectata ꝓgenita ⁊ cõmẽdata. Vñ ipa dixit de se illᷦ Eccl̃i. xxiiij. Et radicaui ĩ ppl̃o honorificato ⁊ ĩ ꝑtes dei mei hereditas illiꝰ ⁊ ĩ plenitudie sctõꝝ detẽtio mea. O viri signate ꝟbũ ⁊ notate mysteriũ. Radices figit ĩ ppl̃o honorificato btã ꝟgo. Duplex ẽ ppl̃s honorificatꝰ. Primꝰ ẽ ppl̃s hebreoꝝ q̃ dicebaẗ ppl̃s dei peculiaris: cuiꝰ radix fuit abrahã. Truncꝰ ꝟo ex radice ꝓductꝰ ⁊ rami fuerũt vniũsi q̃s in gñatiõe xp̃i designat mathēꝰ. Abrã. Nã finis huiꝰ honorificati ppl̃i ẽ ꝓncipiũ ꝟtutũ marie ⁊ vbi illi terminãt: ista ĩcipit. Culmẽ illiꝰ ẽ fũdamẽtũ istiꝰ. Flos huiꝰ ppl̃i honorificati ẽ radix virginis matris. Ascẽdat oĩs creatura q̄tũ potest vix peruenit ad plantã pedis marie. In altitudine arboris sanctoꝝ patrũ ponamꝰ ioachim vel alium qui fuerit verioꝛ pater virginis: ne affirmem ꝙ diuus Augu. lib. xxxvi. contra Faustũ dubitare videtur ⁊ non tractat. Ex hoc alto fastigio nascitur flos fructusqꝫ maria. ⁊ fit radix populi sequentis cuiꝰ arboꝛ est xp̃us filius eius ⁊ rami om̃es veri xp̃iani. Unde sancta mater eccl̃ia cantat sic. Stirps iesse virgã produxit virgaqꝫ florem. Et super hunc florẽ requiescit spiritꝰ almus. Uirgo dei genitrix virga est flos filiꝰ eius. Tantoqꝫ fit eminentioꝛ populus xp̃ianoꝝ populo hebreoꝝ: quãto radix scꝫ btã virgo est nobilioꝛ abrahã qui fuit radix illiꝰ ppl̃i: ⁊ quanto arboꝛ illius populi que ẽ xp̃s est ꝓciosioꝛ ysaac qui fuit quodã modo arboꝛ illius: cũ iacob ⁊ ceteri q̃si rami. Secundꝰ pplus honorificatꝰ ẽ ppl̃s spirituũ btoꝝ. Nã paẗ eternꝰ nõ habet radices sed est radix ⁊ fons ⁊ origo totiꝰ diuinitatis

Filius ꝓcedit ab hac. Spūssctūs ab vtroqꝫ
ꝓcedit q̄si a radice. Deīde āgeli ſm ordines
eoꝝ vſqꝫ ad ſeraphim q̄ ē in maxia altitudie
ꝛ ſupm⁹ int̄ ſpūs btōs. Btiſſima virgo ma
ria i ſupmo āgelo radicauit ꝛ ſtati vt creuit
caput itra diuinitatē extulit: ſicqꝫ aſcēdit vt
mat̄ dei fieret. ꝓpt̄ea dicit. Et i ꝑtes dei mei
hereditas illi⁹. i. radiq̄ quā radicaui in ppl'o
honorificato. Nā hereditas q̄rūdā ē i angel'
q̄ ſolū radicauert̄ in ſacramētoꝝ ſuſceptiōe
quorūdā aūt i archāgelis ꝑ cuſtodiā ſui ab
vniuerſis pctis: ꝛ ſic de ſingulis aſcēdēdo. vt
deducit btūs Greg ſuꝑ Ezechielē tractans
illō. Oīs lapis p̄cioſus īdumētū tuū. Neceſ
ſe eſt ḡ φ ſi aliq̄ creatura in p̄ſenti vita poſi-
ta radicauerit i angelo ſupmo ꝑ charitatē ꝑ
fectā diligēs deū ex toto corde: tota aīa: tot̄
virib⁹ φ trunc⁹ ꝛ oēs rami ei⁹: folia ꝛ fruct⁹
ꝛ flores ſint i deo īmediate. Sed talis chari
tas hic i via nūq̄ fuit i aliq̄ creatura ſic ī btā
v̄gine: q: talis charitas fuit i ea hic i via: q̄-
lis ē in ceťis ſctis i patria idō ꝯcludit. Et in
plenitudīe ſctōꝝ detētio mea. Quia plenitu-
do btōꝝ ſpirituū ſimulqꝫ electoꝝ oīm p̄emi
nebat i btā v̄gine q̄ ad merita p̄mijs digna
q̄ ad v̄tutes practicas etiā dum foret ī via.
Hinc ē φ nō hꝫ locū infra deū: ſꝫ p̄ciſe i deo.
Nā ſic in tēporali ſabbato vnuſqſqꝫ mane-
bat i ſeip̄o ꝛ apud ſeip̄m: ſic in eťnali ſabba
to. i. in patria q̄libꝫ i ſeip̄o manet. Cū ḡ fili⁹
dei ſit pars btē v̄ginis q̄ illuꝫ carne veſtiuit.
ꝯſeq̄ns ē vt ip̄a i deo maneat. Jdō cātat ſan
cta mat̄ eccl'ia. Et habitare eam facit i taber
naculo ſuo. Vñ i figurā hui⁹ dr̄ Math. xvij
φ petr⁹ dixit xp̄o in tranſfiguratōne. Dñe ſi
vis faciam⁹ hic tria tabernacula ꝛc. Tanto
amore erat replet⁹ φ non curabat facere ta
bernaculū ꝑ ſe aut ꝑ dilecto iohāne: neqꝫ fu-
it auſus poſtulare φ maneret i tabernaculo
xp̄i: q: ſciebat nullū fore dignū habitare i ta
bernaculo verbi niſi beatā v̄ginē. q̄ illō de ſu
is puriſſimis ſanguinib⁹ fabricauit ꝛ ſuuꝫ ē
effectiue ſic xp̄i poſſeſſiue. Neſciebat eñ q̄d
diceret q̄m tria tabernacula iam facta erant
p̄mū qō reciperet oēs ꝯtēplatiuos, ſecūduꝫ
qō reciperet oēs actiuos. tertiū qō reciperet
ſolā v̄ginē matrē dei. pſ. In ſole poſuit. ſ. vir-
go maria tabernaculū ſuū. Et Canti. vi. dr̄.
Que eſt iſta q̄ ꝓgredit̄ q̄ſi aurora ꝯſurgēs:
pulchra vt luna electa vt ſol. Aurora quip-
pe fuit i ortu. luna concipiēdo filium dei. ſol
aūt aſcendens in celū. Sol eñ q: ſola eſt in
gl'ia patris nō habēs ſibi ſimilē, qō de nullo
beatoꝝ dici pōt. Ad cui⁹ euidentiā ſciēdum
φ ſicut de⁹ vidit in p̄ncipio creatōnis mūdi
nō eſſe bonū eſſe hoīem ſolū: ideo formauit
mulierē ſimilē ſpecie ip̄i ade: lꝫ nō ſexu. Sic
vidit ꝛ approbauit ꝑ illud idē bonū φ null⁹
angel⁹ foret ſol⁹ in gl'ia ſua. Jdeo vnicuiqꝫ
btōꝝ ſpirituuꝫ ſociauit hoīem vt duo ꝛ duo
mūdi habeant in archa dñi q̄ tñ intrauerūt
ſepteni ꝛ ſepteni ꝓpt̄ ſpūſſctī gr̄am q̄ ſeptē
donis replent̄ excluſis idē beſtialib⁹ ꝛ imū
dis q̄ etiā intrauerūt bini ꝛ bini: q̄m cōbina-
ti fuiſſent vt ceteri ſi ſteriſſent. iuxta illō Deu
teronō. Cōſtituit termīos populoꝝ iuxta nu
merū filioꝝ iſrael. Termin⁹ eñ ſignat nume
rum ꝛ meritū. Jam adimplet̄ ſine culpa illō
Gen. vi. Cū filij dei videntes filias hoīm φ
ſint pulchre accipiūt ſibi ex oīb⁹ q̄s eligunt
q̄m ſilis ad ſimilē inclinat̄ ꝛ delectabilit̄ ſo-
ciat̄. Eſt aūt vir. i. angel⁹ aīab⁹ ꝑfectior i na
tura: ſꝫ iſte tales vxores ſine ſubiectōe viroꝝ
vernātioib⁹ veſtib⁹ induunt̄ ꝓpt̄ ſtolas cor
poris glorificati q̄s accipiunt cum armillis ꝛ
margarit̄ aīe ꝛ nō angeli ſicqꝫ ſocie maḡ φ̄
ſponſe nō nubēt neqꝫ nubent̄: ſꝫ erūt oēs ſic̄
angeli dei. Jnt̄ oēs aūt angelos Johes ba-
ptiſta ſociat̄ ſupmo. ꝛ btā virgo q̄ eſt maior
iohāne baptiſta parē nō habꝫ. Sic ḡ plures
erūt hoīes φ̄ angeli: q: virgo maria q̄ eſt hō
ꝛ xp̄s q̄ eſt hō ſunt ſup angelos. Jſte ſol⁹ ꝛ
iſta ſola. iſte de⁹ ꝛ iſta dea: tñ ineq̄les ſꝫ affi-
nes ꝛ ſimiles. ſicut oē ſil'e generat ſibi ſimile
Jlle hāc creauit ſimilē ſibi: ꝛ iſta hūc ſimilē
genuit ſibi. Quilibꝫ hō ḡ ſociat̄ āgelo ſimili
ſibi ꝛ v̄go maria vnit̄ magni cō ſilij angelo.
Jdō cātat ſctā mat̄ eccl'ia. Exaltata es ſctā
dei genitrix ſup choros āgeloꝝ ꝛc. Secūdū
elemētū ꝛ lr̄a eſt Aleph ſiue A ꝛ interpta-
tur doctrina in q̄ ei⁹ vtilitas p̄dicat̄. Eſt eñ
btā virgo doctrina ſalutaris oīm viuentiū ꝛ
ſpeculū directiuū toti⁹ hūane vite militātiū
Jp̄a eñ p̄cognoſcebat oīa futura clare ꝛ
apte magis φ̄ angeli dei i celo. Ratio eſt.
Quia dic̄ phs. ij. de aīa φ act⁹ actiuoꝝ ſunt
in patiēte p̄diſpoſito. Sed v̄go mat̄ nō mi-
nus erat diſpoſita φ̄ angeli ad cognitioneꝫ
futuroꝝ in q̄ eſſentialit̄ erat de⁹: ꝛ de aīa ſua
fecerat aulā celeſtis paradiſi: q̄ maiori gr̄a
poſſidebat deū. ḡ tam verū eſt φ btā virgo
ſciuerit futura φ̄ verū eſt φ angeli deo pre-
ſentes cognoſcūt vniuerſa. Vñ ſanct⁹ Tho-
mas. iij. parte. q. xxvij. arti. v. ad tertiū dicen
dum dicit ſic. Non eſt dubitādū φ beata vir
go acceperit excellent̄ donū ſapiētie ꝛ gr̄am.

virtutũ: τ etiã grãm ꝓphie sicut hũit xp̃us.
Non tñ accepit vt haberet oẽs vsus harũ τ
omnium gratiarũ sicut habuit xp̃s: sed ẜm ꝙ
cõueniebat cõditioni ipsi⁹. Habuit eñ vsuꝫ
sapie in cõtẽplando ẜm illud Luc.ij. Ma
ria aũt ꝯseruabat oĩa verba hec cõferens in
corde suo. Non aũt habuit vsum sapie q̃tuꝫ
ad docendũ eo ꝙ hoc nõ conueniebat sexui
muliebri ẜm illõ .ij. thimo .ij. Docere aũt mu
lieri nõ ꝑmitto. Miraculoꝝ aũt vsus sibi nõ
cõueniebat dũ viueret: qꝛ tunc tp̃is ꝯfirmãda
erat doctrina xp̃i miraclis: τ iõ soli xp̃o τ ei⁹
discipulis qui erãt baiuli doctrine xp̃i cõue
niebat miracula facere: ꝓpter qõ de iohe ba
ptista dꝛ Joh.x. Qr signũ nullũ fecit. s. vt oẽs
in xp̃o intenderent. Usum aũt ꝓphie habu
it: vt pꝫ ĩ cantico qõ fecit. s. Magnificat aĩa
mea dñm. hec Tho. Et sanct⁹ Ambro. li.ij.
de virginitate dicit sic. Talis fuit maria vt ei⁹
vni⁹ vita sit oĩm disciplina. Sit igr̃ nobis
tanq̃ in ymagĩe descripta vita marie in qua
velut in speculo refulget species castitatis et
forma virtutis. Hinc sumatis exẽpla viuen
di vbi tanq̃ in exẽplari magisteria exp̃ssa ꝓ
bitatis: quid corrigere: q̃d fugere: q̃d tenere
debeatis ostendũt. hec ille. Ecce qualis ẽ do
ctrina btẽ virginis. Tertiũ elementũ et lr̃a
est res siue R. et ĩterpretat̃ Caput in q̃ ei⁹ ĩ
mẽsitas glĩosa sue capacitatis designat̃. Ca
pit eñ caput oĩm nostrũ: qꝛ caput nostrũ est
xp̃s ꝓles marie. Caput eñ est quodãmõ no
stre salut̃: q̃ caput nutriẽs salutare: caput ãti
qui serpẽtis cõtriuit. Capit oẽs spũs intelli
gentie: q̃ mat̃ est sapie: Capit oẽs grad⁹ glo
rie q̃ regina est vie sil̃ τ p̃rie. Capit cunctos
modos ĩdulgẽtie: q̃ mater est mĩe. Capit q̃s
qꝫ status virtutũ excellẽtie q̃ mater ẽ oĩs gr̃e
Capit oẽs beatos velut magna sporta: q̃ ẽ
felix celi porta. vñ Hiero. in ẜmone de assum
ptione btẽ v̾ginis dicit sic. Ceteris v̾ginib⁹
per partes p̃stat̃ gr̃a. Marie vero se totam
ĩfudit gr̃e plenitudo q̃ fuit in xp̃o: q̃ꝫ p̃ aliter
et alit̃: qꝛ in xp̃o fuit plenitudo gr̃e tanq̃ in
hoĩe ꝑsonalit̃ diffinito: in maria v̾o vt in tẽ
plo singularit̃ cõsecrato. Uel alit̃. in xp̃o fuit
plenitudo gr̃e vt in capite: in maria v̾o sicut
in collo transfusa. hec ille. Quartũ elemẽtũ τ
lr̃a ẽ ioth siue J. τ int̃pretat̃ scĩa siue ꝯfessio
aut principiũ in quo virginis humilitas ꝓ
funda τ virtuosa colorat̃. Nam humilitas ẽ
scĩa vera: τ sui cognitio atqꝫ principiũ bono
rũ oĩꝫ ĩ celo τ ĩ terra: vt Aug. scribit ad dyos
coꝝ. Ad cui⁹ declaratioñ ꝑmitto tria. Pri
mũ est ꝙ q̃to quis est ꝑfectior: tanto se dete
riorẽ cognoscit. Scdm est ꝙ quãto quis est
deo vicinior: tanto se videt remotiorẽ ab eo.
Tertiũ est ꝙ q̃to q̃s est maior tãto se ma
gis hũiliat in oĩbus. Ratio istoꝝ est qꝛ q̃to
quis clari⁹ deũ cognoscit: tanto seipsum ꝑfe
ctius videt: qꝛ in cõꝑatione vere lucis oĩs
alia lux euanescit τ obtenebrescit ex toto. cũ
aũt quis hos duos termĩos sic cognoscit di
stantes ꝑ infinitũ quoꝝ vn⁹ ẽ maximũ ens
necesse est vt aliũ videat: aut nihil aut quasi
nihil: qm̃ respectu infiniti oẽ aliud ens videt̃
q̃si nulli⁹ magnitudinis. Silr̃ iuxta mẽsuraꝫ
cognitõis ꝯseq̃tur grad⁹ dilectionis. vnd̃ fit
vt plus amet qui plus nouit. Et qꝛ recte exi
stimat deũ amandũ τ amabilẽ q̃tuꝫ amare
nõ p̃t: qꝛ videt illũ diligibilẽ in ĩfinitũ: τ actũ
sue dilectõis fore finitũ: iudicat se min⁹ ama
re q̃ iudicet ille qui min⁹ amat sicut min⁹ co
gnoscit. Et ita appet ꝙ q̃to quis ẽ melior τ
sanctior: tanto ẽ humilior τ ĩꝑfectiorẽ se cre
dit. pꝫ de abraã q̃ dixit Loq̃r ad dñꝫ meũ cũ
sim puluis τ cinis. pꝫ de Job q̃ dic. Uetus ẽ
vita mea. pꝫ de Dauid q̃ dicit. Ego aũt sũ ver
mis τ nõ homo. pꝫ de Johe baptista q̃ dicit
Ego vox clamãtis in deserto. pꝫ tandẽ in btã
v̾gine q̃ dic. Ecce ãcilla dñi. sic ḡ pꝫ cognitio
τ ꝯfessio btẽ v̾g. q̃ ad sepaꝫ. Quĩtũ elemẽtũ
et lr̃a est aleph siue A qõ ĩterp̃tat̃ sũma cla
ritas in gloria. Nã sicut in via btã virgo ẽ do
ctrina viuendi: sic in patria ẽ claritas deum
videndi τ gaudiũ deo fruẽdi. Si quis peteret
Si de⁹ volebat reꝑare celum τ restaurare rui
nã angelicã: quare poti⁹ id nõ fecit de illa por
tione angelica q̃ ꝑierat cũ sit nobilior creatu
ra q̃ de terrestri hoĩe graui: Respõdet criso.
dicẽs ꝙ celũ debuit reꝑari de maiori gaudio
τ nõ minori siue ad mai⁹ gaudiũ τ nõ ad mi
nus. Sed mai⁹ gaudiũ resultat de humana
natura q̃ de angelica. Primo qꝛ est duplex
gaudiũ angelis dei de redẽptõne humane na
ture. s. quo ad carnem τ quo ad spirituꝫ. Ex
eo eñ ꝙ verbum assumpsit carnem et spiri
tum: gaudent angeli in fruitõe τ visione vtri
usqꝫ. Si aũt assumpsisset illã portionem an
gelicam iam dictã nõ fuisset gaudium eorũ:
nisi quo ad spm̃. Scdo qꝛ maior est numer⁹
hominũ saluandoꝝ q̃ spirituũ damnatorũ.
Sꝫ ex hoc accrescit gaudiũ angeloꝝ. iõ dixit
xp̃s Luce.xv. Gaudiũ est angelis dei super
vno pctõre pñiam agente: q̃ sup nonagin
tanouem iustis qui nõ indigent penitentia.
vñ Berñ. in quod̃ ẜmõe dicit sic. Ad beatã

virginē sicut ad mediū: sicut ad archanū dei
sicut ad rerū cām: sicut ad negociū sctoꝝ re-
spiciūt ⁊ qui in celo sunt: ⁊ qui in iferno ha-
bitāt: ⁊ qui nos precesserūt ⁊ nos qui sumꝰ
et qui nos sequētur: ⁊ nati natoꝝ: ⁊ qui na-
scētur ab illis. Illi qui sunt in celo vt restau-
renẜ: ⁊ qui in iferno vt eripiātur: ⁊ qui ꝑcesse-
runt vt ꝓphe fideles iueniātur: ⁊ qui sequē-
tur vt gloriam assequātur. hec ille. D

¶ Tertius flos est iste. Ma-
gnitudinē factoꝝ a sūma diuinitate compre-
hendit hoc nomen maria in veritate. Ptꝫ p
duos testes. Primꝰ est Amb. sup Luc. ꝯtra
hereticū dic sic. vt allegaẜ a magr̄o sen̄. lib. i.
dist. ix. ca. vi. Mihi em̄ impossibile est gn̄ati-
onis scire secretū. s. icarnatōis xp̄i mens de-
ficit. vox silet nō mea tm̄: sed etiā angeloꝝ.
Supra potestates: sup̄ angelos: supra che-
rubin ⁊ supra seraphin: ⁊ sup̄ oēm sensū ē: qꝛ
scriptū est pax xp̄i sup̄ oēm sensum est. Et si
pax xp̄i sup̄ oēm sensum est: quō nō est sup̄
oēm sensū tanta generatio? Tu ergo ori ma-
nū admoue: scrutari nō licet diuina mysteria
licet scire ꝙ natꝰ sit: nō licet discutere quō na-
tus sit. Illō negare mihi nō lꝫ: hoc qrē merꝰ ē.
Ineffabil' ei ē illa gn̄atio. vn̄ esa. ait. Gn̄ati-
onē eiꝰ qͥs enarrabit? Nec hūanū sēsū ⁊ mūdi
itelligētiā excedit. Hoc nō capit hūane itelli-
gentie. rō: ꝫ prudentia est fidelis ꝓfessio. h̄ il-
le. Scd̄s est Maximꝰ in ꝫmone de natali
dicēs sic. Gn̄atio xp̄i enarrari n̄ potest: credi
pōt. Lingua deficit. fides ꝓficit. Magnꝰ em̄
ꝓfectꝰ est fidei cū tm̄ de deo suo mens pōt cō-
cipere quantū ꝫmo nō pōt ꝓturire. hec ille.
Nā oīa magna q̄ olim fecerat deus in mūdo
hodie cōpleuit in maria. Magnū fuit ꝙ deꝰ
creauit celū ⁊ terrā: ⁊ oēs ornatus eoꝝ: sed
maius fecit in maria: qꝛ celū ⁊ terrā nō fue-
runt capacia dei: ꝫ in vtero virgis formauit
minimū corpus in quo totus deꝰ essentialiẜ
cōtineẜ. vnde cātat scā mater eccl'ia. Sācta
⁊ imaculata virginitas quibꝰ te laudibꝰ re-
ferā nescio: qꝛ quē celi capere nō poterāt tuo
gremio cōtulisti. Itez magnū fuit ꝙ libera-
uit frequēter hebꝛos in manu forti signis mi-
randis ⁊ portētis insolitis: ꝫ maiꝰ fecit in
maria: qꝛ in virgine liberauit totū genꝰ hūa-
nū: inferno spoliato. Nam fuit in vtero virgi-
nis mensibꝰ nouē. Preterea magnū fuit ꝙ
pauit ppl'm suum. xl. annis in deserto māna
celi: ꝫ maiꝰ fecit in maria: qꝛ in eiꝰ vtero for-
matꝰ ē panis oīm angl'oꝝ ⁊ hoīm. ꝓs. Pa-
nem angeloꝝ māducauit hō. Amplius ma-
gnū fuit ꝙ mel eduxit d̄ petra. oleūqꝫ de saxo
durissimo: ꝫ maiꝰ fecit in maria: quia de vtero
ꝟginis emanauit ille ad quē oīa sub figura
tendebāt. Adhuc magnū fuit ꝙ iordanis cō-
uersus est retrorsū: ꝫ maiꝰ fecit in maria: q̄a
antiquꝰ dierū: ⁊ canꝰ eternitate visa ꝟgine:
retrocessit ad ifantiā vniꝰ diei. Sūt etiā alia
magna ⁊ miranda q̄ deꝰ fecit in veteri testa-
mento ipleta in maria. Magnū fecit deꝰ A-
brahā patriarchā cui dixit deꝰ: ego sū merces
tua magna: ⁊ faciā te crescere i gentē magnā
⁊ magnificabo nomen tuū ⁊c̄. Magnuꝫ fec̄
cui magna ꝓmisit: sed maiꝰ fecit in maria: qꝛ
quē Abrahā p m̄cede deū expectabat: maria
illū in vtero gestabat. Quod abrahā figura-
bat Maria ꝟificabat. Abrahā fuit pr̄ popu-
li electi: maria fuit vera mr̄ vnigeniti dei. Ma-
gnū fecit deꝰ moysen ꝓpham. Iux̄ illō Exo.
xi. Fuitqꝫ moyses vir magnꝰ valde in terra
egypti: ꝫ maius fecit in maria: qn̄ xp̄s descē-
dit in egyptū. i. mundū istū areolā reppit a-
romatū que irrigabaẜ sicut padisus d'litiarū
quā intrauit vt pascaẜ ibi: ⁊ lilia colligat. In
hac areola factꝰ ē ille ꝓpha de quo oīs plebs
aliqn̄ clamabat. ꝓpha magnꝰ surrexit in no-
bis ⁊ qꝛ deꝰ visitauit ⁊c̄. Magnū fecit deꝰ da-
uid regē iuxta illud. i. Reg. xxv. Fuit homo
ille magnus nimis iux̄ nomen magnoꝝ qui
sunt in terra: qꝛ vera magnitudo nō iueniẜ i
terra cū sit exigua ad instar pūcti: mūdus tm̄
vocat tales magnos: qꝛ fert vestigia magni
dei q̄ est rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū: sed maiꝰ fe-
cit in maria: qꝛ dedit sibi nō vt ancille: nō vt
nutrici: nō vt doctrici: sed vt dilecte matri do-
minū vniuersoꝝ cuiꝰ regni nō erit finis. Ex
quo facta est mipatrix omnium potens ⁊ glo-
riosa. habēs iperare regi cūctoꝝ: qꝛ erat sub-
ditus illi. vt d̄r Luc. ij. Vere ꝫ magna fcā ē
inter: imo sup̄ oēm creaturā q̄ dicit de se luc.
.i. Fecit mihi magna q̄ potens est. Magnaꝫ
fecit deus mulierē qui cenaculū edificauit in
domo sua in quo reciperet helyseū qui interp̄-
tatur deus saluator meus. sed maius in ma-
ria in cuiꝰ vtero reciperet filius dei qui expā-
dit se sup̄ defunctuꝫ. s. genus humanū: ⁊ fctā
sunt organa hoīs mēbra dīna discurrēs huc
atqꝫ illuc ꝫm humanitatē assumptā p iudeā
et galileā: et adiacētes ꝓuīcias calefecit be-
neficijs verbis exemplis carnem defūcti. Et
septies oscitauit imperfecte ꝓtestans totiēs
ꝙ esset ꝓpha ꝓmissus in lege. Tandēqꝫ lo-
catus in lectulo crucis: surrexit qui erat mor

tu⁹:cepitq̧ loq̄ dicēs. Vere filius dei homo
erat iste:⁊ restitutus est viu⁹ matri sue q̄ sta
bat iuxta crucē:hoc munus expectans. Ma
gnū fecit deus celū ⁊ terrā ⁊ sup oia veritate
Celū valde distat a terra iuxta illud:sicut ex
altant celi a terra:sic exaltate sunt vie mee a
vijs vestris:sed maius fecit in maria in cui⁹
vtero veritas i.filius dei:cōiungit rōnali aīe
que est celū:⁊ carni humane q̄ est terra. ps.
Veritas de terra orta est ⁊c. Magnū fecit de
us hoiem timentē se Judith.xvi. Qui timēt
te magni erūt apud te. Hos eñ fecit mag̃s
ratione p̄destinationis ad vitā:sed mai⁹ fe-
cit in maria:que ad salutationē angeli timu
it casto quodā timore. Unde fuit p̄destinata
esse cōformis ymagini filij dei: plusq̧ omis
alia creatura. Hec fuit a patre vocata: a spū
sancto sanctificata:ab angelo in spōsam dei
electa:⁊ tandē a filio magnificata. Magnuz
fecit deus subiectū sacre scripture iuxta illud
Prouer.viij. Audite me qm̄ de reb⁹ magnis
locutura sum.s.de tribus psonis diuinis:⁊ de
ijs q̄ ad gloriam earū ptinent:sed mai⁹ fecit
in maria. Nam scriptura de xp̄o multa loqui
tur:sed in virginis vtero ɔcipit. Illa tegit eū
multiplici figura:hec vestit eū carne pura. Il
la pmittit hec ostendit. Ibi multiplicit glo-
sat. Hic mirabiliter humanat ⁊ adorat ⁊c.
Magnā fecit deus miam suā iuxta illud Ec
cle.xvij. Magna est mia dei solius. Hec ē val
de lata:qz mia dñi plena est terra. Valde lō
ga:qz vniuerse vie dñi mia ⁊c. Valde pfun-
da:qz si descendero ad infernū adest. Valde
sublimis:qz mia dñi sup oia opa eius. Ita
domestica:q cōplet viscera dei. Ita mobilis
q mia eius a pgenie in pgenies. Ita dura
bilis q mias dñi in eternū cantabo:sed ma
ius fecit in maria:vt merito dicat mater gra
tie mr̄ mie.vñ dr̄ Salue regina mie ⁊c. Ma
gnū fecit deus tēplū reedificatū post captiui
tatem babylonis iux̄ illud Agge.ij. Magna
erit gl̄ia dom⁹ isti⁹ nouissie q̧ prime dic dñs
excercituū.sz hoc nō pōt itelligi de illo tēplo
materiali:qz in esdra legit q seniores q̄ vi-
derāt primā domū edificataz p Salomonē
flebant:qz hec domus longe deficiebat a glo
ria prie. Nam in ista scđa domo defecerūt sex
que fuerant in prima domo s.archa testi. ta
bule legis:virga aaron que floruit:vrna in q̄
erat māna:aqua expiationis ⁊ pphia. Intel
ligit q̄ hec gloria quo ad p̄ntiaz messie:iux̄ il
lud Malachie.ij. Statim veniet ad templū
suum dñator quē vos queritis:⁊ angelus te
stamenti quē vos vultis. Hoc aūt impletuz
fuit per beatā virginē:vt pz ⁊c. E

¶ Quart⁹ flos est iste. Li-
cet cōceptus virginis p̄nūciatus fuerit pro-
phetia pdestinatiōis:nō tñ sine arbitrio cō
sentiente consummatū est op⁹ diuine īcarna
tionis. Patet p duos testes. Prim⁹ est san-
ct⁹ Tho.iij.pte.q.xxx.ar.i.ad.i.dōm q̄ dic sic
Prophetia p̄destiatōis ɔplet sine nr̄o arbi
trio causante:nō tñ sine nostro arbitrio con-
sentiēte.h ibi. Incarnatō xp̄i p̄uisa fuit Esa.
vij. Ecce virgo cōcipiet ⁊ pariet filiū. Matri
moniū quoddā ɔtrahebatur inter deū ⁊ bea
tam virginē sm illud canti.iiij. Veni de liba
no sponsa mea. Sed vt dr̄.xxvij.q.ij.in prin.
Consensus facit matrimoniuz. Item iohes
criso.sup Math. Matrimoniū quid nō fa-
cit coitus:s voluntas.hec ibi Scđs est san
ctus Epiphani⁹ q̄ in quodā sermone dic. Cū
beata virgo dū legebat illum psalmū. Bene
dixisti dñe terrā tuā ⁊c.⁊ puenisset ad illum
versū. Audiā quid loquat in me deus:qm̄ lo
quet pacem in plebez suā:stati angel⁹ igres
sus ē ad eā:⁊ dixit. Aue gr̄a plena dñs tecū.
Ecce quomō voluntas virginis pbat ad
ɔsentiendū in matrimoniū dei. Fuerunt aūt
i isto sacratissimo ɔiugio q̄ttuor requisita ad
verum matrimoniū. Primo fuit initiatū cū
dicit Luce.i. Missus est angel⁹ ⁊c. Hec aūt
initiatio designatur per sex. Primo per electi-
onē tpis.cū dicit in mense aūt sexto. Secun
do p nomē nūcij.cum dicit Missus ē āgel⁹.
gabriel. Tercio p dignitatē mittētis. cum dr̄
A deo. Quarto p ɔdecentiā loci ad quē mit
tit.cū dr̄ In ciuitatē galilee cui nomē naza-
reth. Quīto p magnificētiā psone ad quam
mittit.cū dr̄ Ad v̄ginē desponsatā viro cui
nomen erat Joseph de domo dd. Sexto per
manifestationē visionis electe sponse.cū dr̄
Et nomē v̄gis maria. Quantū ad primū de
us in ɔsistorio trinitat pposuit filio ⁊ spūi scō
quo tpe debebat matrimoniū istud initiari.
Cui rñsum est q in mense sexto ppt̄ duas
rōnes. Pria vt veritas correspōdeat figure.
Nā sicut ho sexto die fact⁹ est ad ymaginem
dei:⁊ initiauit matrimoniū cū eua:sic sub cō-
silij senario debet fieri xp̄s homo plenior dei
ymago ⁊ initiari matrimoniū cum virgine
dilecta.ps. Tēp⁹ miserendi ei⁹:qm̄ venit tē
pus. Et Paulus Gala.iiij. At vbi plenitudo
venit tēporis misit deus filium suuz factum
ex muliere. Secūda ratio est qz post quinq̧

Sex in domo dei fuerunt

nobiles decursus synagoge debebat nūciari matrimoniū istud. ps. Sacrificium ⁊ oblationem noluisti: aures aūt ꝑfecisti mihi. Holocaustum ⁊ ꝓ peccato nō postulasti: tunc dixi ecce venio. s. hoc tpe sexto. Primo enī fuit synagoga sub circūcisione per quadringētos annos. Scdo accepta lege fuit sub iudicibꝰ ꝑ tantūde tpis. Tertio fuit sub regibus ꝓficiens in regnū ⁊ dn̄ium. Quarto assūpto pleniꝰ spū ꝓphico fuit sub ꝓphis solénioribus. s. sub Esaia Hieremia ⁊c̄. Quinto restituto tēplo ⁊ ciuitate fuit sub pōtificibꝰ q̄bꝰ ꝑ Aggeū: zachariā: ⁊ malachiā. iterata ꝓphia de xpo ⁊ eiꝰ ꝓcursore factū est silentiū ꝓpharū: ita ꝙ obmutuit cetus sacerdotuz vsqꝫ ad iohis ortū. Et ideo in eiusdē q̄nti tpis sexto cētenario: cōuenient initiatū ē matrimoniū istud. Quantū ad scd̄m ꝓposuit deꝰ pr̄ filio ⁊ spūi scto. Quis erit nūciꝰ fidelis ad tm̄ sacr̄z nūciandū: an hō: an angelꝰ. Cui respōsū est ꝙ angelꝰ ꝓpt̄ tres rōnes q̄s assignat sanctꝰ Tho. iij. pte. q. iij. ar. i. in. Rx. dicēs sic. Conueniens fuit matri dei annūciari ꝑ angelū diuine īcarnationis mysteriū. Primo quidē vt ī hoc etiā seruaret̄ diuina ordinatio ₰m quaz mediātibꝰ āgelis dīna ad hoīes ꝑueniunt. vn̄ dicit dyoꝰ. iiij. ca. celestis hierarchie: ꝙ diuinū iesu benignitat̄ mysteriū: āgeli p̄mū edocti sūt: postea ꝑ ipsos ad nos cognitiōis grā trāsiuit. Sic ḡ diuinissimꝰ gabriel zachariā quidē docebat ꝓphām eē futuruz ex ipso: mariam autē quō in ipsa fieret thearchicum ineffabilis dei formationis mysteriū. Scdo hoc fuit cōueniens reꝑationi humane: q fiebat ꝑ xp̄m. Unde Beda in homelia dic̄. Aptū humane reꝑationis ꝑ̄ncipium: vt angelus mitteret̄ a deo ad virginē partu ꝯsecrandam diuino: qꝛ prima perditionis hūane fuit cā: cū serpens a diabolo mittebat̄ ad mulierē spū suꝑbie decipiendam. Tertio: qꝛ h̄ cōgruebat virginitati matris dei. Unde Hiero: dicit in ₰mone assūptionis. Bene angelꝰ ad virginē mittit̄: qꝛ semꝑ est angelis cognata virginitas. Profecto in carne preter carnē viuere: nō terrena vita est: ſ celestis. hec Tho. Et iste fuit āgelꝰ gabriel: qui fortitudo dei interpretat̄. Qꝛ illū debebat ānunciare: q̄ esset fortitudo nr̄a. Esa. ix. ca. Uocabitur nomen eiꝰ admirabilis: ꝯsiliariꝰ: deus fortis ⁊c̄. Et. ps. Quis est iste rex glie: r̄ndit. Dn̄s fortis ⁊ potēs: dn̄s potēs in prelio. ꝯ̄ diabolū. s. Quantū ad tertiū dic̄ Bern̄. Super missus est: ꝙ ideo d̄: missus a deo: ne deꝰ alicui beatorꝫ angelorꝫ suū cōsiliū priusq̄ꝫ virgini reuelasse putaret̄: excepto dūtaxat āgelo gabriele cui ⁊ seruāda ab initio tradita fuisse credenda est. Et exponēs se subdit. Suū ꝯsiliū dixi nō de oꝑe: sed de oꝑis tꝑe. de loco: de modo: de ꝑsōe q̄ꝫ electōe. Modū āt vocat illū quē virgo req̄siuit dicēs. Quō fiet istud? Qui etiaz sibi exp̄mit̄ dū d̄r. Spūssanctꝰ suꝑueniet ī te ⁊c̄. Quantū ad quartū: deꝰ pr̄ ordinat gabrieli archāgelo: vt vadat ad ciuitatē nazareth: que est sita in ꝓuincia galilee. Quia nazareth īterpretat̄ flos vel sanctitas ⁊ galilea transmigratio: ⁊ sig̃t ꝙ in loco a mūdi fastu ⁊ suꝑbia segregato: ⁊ hūane noticie ⁊ expiētie abscōso: ⁊ vl'i cōuersioni gentiū vicino: ⁊ in deū ⁊ eternā patriā suspirante ⁊ transmigrante. ⁊ puritate ⁊ sanctitate florido: ⁊ rationabiliū affectuū ⁊ ciuiū collegio instar ciuitatis: debet cōcipi verbū eternū. Quantuz ad q̄ntū Petrus rauēnas in ₰mōe huiꝰ diei dicit sic. Ad virginē deus aligerū petitorē mittit. Nam dat Arrā: datā suscipit: qui fert gratiā: fidem refert: ⁊ tradit munera virtutis: q̄ mox virginiei consensus resoluat sponsionē ꝓuolat ad sponsam festinꝰ interpres. vt a dei sponsa hūane dispōis arceat ⁊ suspendat affectū. Necꝫ auferat a Joseph virginē: ſ reddat xp̄o: cui est in vtero pignorata cum fieret: xps ergo suam sponsam recipit: nō preripit alienam: nec separationē facit: qn̄ sibi suam totam iungit in vno corpore creaturam. hec ille. Et Ambrosius in homelia hodierna dicit sic. Unde vtrūqꝫ posuit scriptura vt et desponsata esset ⁊ virgo. Uirgo: vt expers virilis consortij videretur. desponsata: ne temerate virginitatis adureretur infamia: cui grauis aluus corruptele videretur insigne ꝓferre. hec ille. Et Beda in homelia hodierna dicit sic. Cur autem ipse nō de simplici virgine: sed de desponsata viro concipi ⁊ nasci voluit: plurime a patribus rationabilies cause proferuntur. Ex quibus permaxima est ne velut stupri rea damnaretur: si virum non habens filium procrearet. Deinde etiā que domestica cura naturaliter exigebat: puerpera solatio sustentaretur virili. Oportebat ergo beatam mariam habere virum: qui et testis integritatis eius certissimus: ⁊ nati ex ea domini ⁊ saluatoris nostri esset nutritius fidelissimus. hec ille. Quantū ad sextuz dicit sanctus Thomas. iij. parte. qst. xx. articulo iiij. in. Rx. Qꝛ angelus ānunciās apparuit matri dei corporea visione; et hoc conueniens

fuit primo quidē ꝯgruū ad id quod ãnūcia-
baſ. Venerat em̄ angelꝰ annūciare incarna
tionē inuisibilis dei. Unde etiã ꝯueniēs fuit
vt ad huiꝰ rei declaratione inuisibilis creatu
ra formã assumeret in qua visibiliter appa-
reret. cū etiã oēs apparitiones veteris testa
mēti ad hanc apparitōem ordineſ: qua filiꝰ
dei in carne apꝑuit. Secūdo congruū fuit di
gnitati matris xp̄i que nō solum in mente: ſ
in corporeo vētre erat dei filiū receptura. Et
ideo nō solum mens eius: ſ etiã sensus cor-
porei erant visione angelica fouendi. Ter-
tio ꝯgruit certitudini eiꝰ qd̄ annūciabaſ. Ea
em̄ que sunt oculis subiecta certiꝰ cōprehen
dimꝰ: q̄ ea que ymaginamur. vñ dicit Cri-
sosto. sup Mat. Qr angelꝰ nō in somnis: sed
visibilr virgini astitit. Nãq̧ magnã valde re
lationē ab angelo accipiebat: ideo egebat tã
te rei euentꝰ visione solēni. hec Tho. Sed h̄
nomen maria interpretaſ illumiata: io dici-
tur ⁊ nomen v̄gis maria. i. illuiata ex luīosa
apꝑitione angeli ad eã ⁊c. Secundo istud
matrimoniū fuit cōtractū ꝑ verba de p̄senti
cum dr̄ ingressus angelꝰ: ad eã dixit sic. In
quo m̄rimonio fuit triplex bonū. s. fides: p-
les: ⁊ sacr̄m. sicut declarat Aug. lib. de bono
cōiugali. vt hēſ. xxvij. q. ij. ca. Omne dic̄ sic.
Omne itaq̧ nuptiarū bonū impletū est in
ꝯceptione xp̄i ꝑles: fides sacr̄m. Prolem ac
cipimꝰ ip̄m dn̄m. Fidem: qr nullū adulteriū.
Sacramentū: qr nullu diuortiū. h ibi. Ange
lus primo salutat virginē dicēs. Aue. Sup
quo petrꝰ rauēnas in ſmone hodierno dicit
sic. In hac voce oblatio ē. Oblatio muneris
nō simplex salutationis officiū: Aue h̄ ē gra
tiã accipe. Ne trepides: ne sis sollicita de na-
tura. plena: qr in alijs gratie ꝑ te veniet ple-
nitudo: dn̄s tecū. Quid est in te dn̄s est: Qr
ad te nō visitãdi studio venit: sed in te nouo
nascēdi labiſ sacr̄o. Adiecit ꝯgrue B̄ndicta
tu in mulieribꝰ. Qr in q̄bꝰ eua maledicta pu
niebat viscera: nūc in illis gaudet: honoraſ:
suscipiſ: maria benedicta. Et facta ē nūc ve-
re mr̄ viuentiū ꝑ gratiã que maſ erat moriē
tium ꝑ naturã. h ille. Post q̄ angelus saluta
uit beatã virginē dicit. Aue. Cōtinuo subiū
xit illa tria bona matrimonij. Primo subiū-
xit bonū fidei dicēs. Gr̄a plena. Sup q̊ Ber.
dicit sic. In ventre gratia deitatis. in cor-
de gratia charitatis. in ore gratia affabilita
tis: in manibus gratia mie et largitatis.
hec ille. Et Aug. sup illud Luce. xi. c. Beati
qui audiunt verbum dei ⁊c. dicit sic. Felicior

partꝰ spiritualis q̄ carnalis. Beatior em̄ fu
it virgo ꝯcipiēdo xp̄m fide: q̄ carne. Mater
na em̄ ꝓpinquitas nihil ei ꝓfuisset: nisi felici
us ipsum fide. q̄ carne gestasset. hec ille. Se
cundo subiūxit bonū ꝓlis: dic̄ Dn̄s tecum.
Sup quo dic̄ Bern̄. Dn̄s pater tecū qui ge-
nuit dn̄s tecū quez cōcipis. Dn̄s spūssanctꝰ
de quo cōcipis: ⁊ dn̄s filius quē carne tua in
duis. hec ille. Tertio subiūxit bonū sacr̄i di
cēs. Benedicta tu in mulieribꝰ. i. super omēs
mulieres: qr eris mater ⁊ virgo. Sup q̊ Be-
da in homelia hodierna dicit sic. Vere b̄ndi
cta in mulieribꝰ: q̄ sine exēplo muliebris cō-
ditionis cū decore virginitatis gauisa est ho
nore pentis: quodq̧ virginē matrē decebat
dei filium procreauit. hec ille. Que cū audis-
set: turbata est in sermone eiꝰ: ⁊ cogitabat q̄
lis esset ista salutatio. Sup quo petrꝰ rauen.
in ſmōe. hodierno. dicit sic. Quid est ꝙ ꝑso
nã videt: ⁊ de sermone turbaturꝰ. Quia vene
rat angelꝰ. blãdꝰ in specie: fortis in bello: mi
tis in habitu: sermone terribilis: hūana ꝑfe-
rens: diuina repromittēs. Unde ⁊ virginez
quã leuiter visus sollicitauerat: nimiū turba
uit auditꝰ: ⁊ quã missi p̄ntia parū mouerat:
ꝯcussit toto pōdere mittētis auctoritas. hec
ille. Origenes sup Luc̄. dic̄ sic. Si virgo sci-
uisset ad aliū quēpiam silem esse factū ſmo
nē vt pote que legis habebat scientiã: nunq̄
eã q̄si ꝑegrina talis salutatio terruisset. An-
gelus apparens sciens hanc esse humanam
naturã: primū ꝑturbationi humane medeſ
Unde tã zacharie q̄ marie post turbationē
dixit. Ne timeas. hec ille. Hec ei turbatio vir
ginis cōueniens fuit verecūdie virginali: qr
vt Amb. dic̄ sup Luc̄. Trepidare virginū ē
et ad oēs viri ingressus pauere: oēs viri affe
ctꝰ vereri. Quid tn̄ dicūt ꝙ cuz beata virgo
assueta eēt visionibꝰ angelorum nō fuit turba
ta in visione angeli: ſ in admiratōe eorum que
ei ab angelo dicebanſ: qr de se tã magnifica
nō cogitabat vnde euãgelista nō dicit: ꝙ tur
bata fuerit in visione angeli: ſ in sermōe eiꝰ
quo ī spōsam dei eligebaſ. Cogitat ergo bea
ta virgo: qr cito respondere ē facilitatis hūa
ne. cogitare vero est pōderis maxi: ⁊ iudicij
ꝑmaturi. Pauet celū: stupēt ⁊ tremūt angeli
creatura nō sustinet: natura nō sufficit consi
derare īmensitatē dei: ⁊ vna puella sic intra
sui pectoris angustias deuz recipit: oblectat
hospitio vt pacem terris: celis gloriam: salu
tem perditis: vitam mortuis: terrenis cum
celestibus parentelã ipsius dei cum carne cō-

mercium: pro ipsa domo exigat pensionē: p ipso vtero mercedem conquirat: ⁊ impleat illud prophete. Ecce hereditas domini filij merces fructus ventris. Agit angelus cum maria de salute: qꝛ cum Eua angelus egerat de ruina. Audistis angelū de limo nostre carnis construentē templū diuie maiestatis: arte ineffabili. Audistis in terris deum: in celis hominez: sacramento incomprehensibili collocari. Audistis inauditā rationē in vno corpore deū hominēq̃ʒ misceri. Audistis nostre carnis fragilem naturam ad portandam totam deitatis gloriā angelica exhoratione roborari. Quis nō stupeat? Quis non miretur? Quis nō turbetur? Naʒ cum splēdida esset facies Moysi: vidētes seniores claritatem vultus eius āmirantes timuerunt valde: quāto incomperabilius timēdum' est in visione claritatis diuine? Deniq̃ʒ ne tanto ponderi et celesti fabrice in maria subtilis et minuta nostri corporis arena succumberet: ⁊ in virgine totiꝰ generis humani portatura fructum: virga tenuis frāgeretur: fugat metum vox angeli dicēs. Ne timeas maria: id ē ne dubites ista compleri in te: quia īuenisti gratiam apud deum. Qui enim inuenit gratiam nescit timere. Tu vero inuenisti gratiā Apud quem? apud deum. Beata que inter homines audire sola meruisti pre oībus īuenisti gratiam. Quantā? quantaʒ superius dixerat plenam. Vere plenaʒ: que largo imbre totam infunderet creaturam. Ecce quia angelus eadem bona matrimonij repetit. fideʒ cum dicit. Inuenisti gratiam apud deū. Per hanc enim fidē meruit eē mater christi. Unde sanctus Thomas. iij. parte. q ij. articulo xi ad tertium dōm dicit. Qꝛ beata virgo meruit portare dominū xp̄m: nō qꝛ meruit deū incarnari: sed quia meruit ex gratia sibi data ƀm illum puritatis ⁊ sanctitatis gradum vt ꝯgrue posset esse mater dei. hec ille. Ideo cātat ecclesia. O gloriosa dei genitrix virgo semper maria que dominū omniū meruisti portare. De principio aūt huiꝰ meriti dicit angelus inuenisti gratiam apud deū. Etiam confirmat bonū ꝓlis cum dicit. Ecce concipies in vtero ⁊ paries filium: ⁊ vocabis nomē eiꝰ iesum. Tandem cōfirmat bonū sacramenti qd̄ est inter deum ⁊ animam: dicēs. Hic erit magnus ⁊ filius altissimi vocabitur ⁊c̄. Tertio istud matrimoniū fuit ratificatum: cū dicitur. Dixit aūt maria ad angelum. Quomō fiet istud: qm̄ virum nō cognosco? Sup quo

Petrꝰ rauēnas in sermone hodierno dicͨ sic Ecce maria interrogat: ⁊ si qui interrogat: dubitat. Cur solus zacharias velut querulꝰ percontactor penam incurrit? Quia pectorū cognitor non verba: sed corda preuidit. Nō quid dixerit: sed quid senserit iudicauit. Erat eñ interrogantiū causa dissilis: spēs ꝑdiuersa. Hec cōtra naturaʒ credidit: ille dubitauit ꝓ natura. Hec ītegre rei ordinē q̄rit: ille q̄ deus iubet fieri nō posse ꝑscribit. Ille impellētibus exēplis nō accedit ad fidem: hec sine exemplo ꝑcurrit ad fidem. Hec miraꝭ de partu virginio ille de cōceptu disputat ꝯiugali. hec ille. Ut ergo istud matrimoniū ratificeꝭ: īuestigat nō dubitando de facto ƀ modū ⁊ ordinem querit. Vñ Amb. expresse dicͨ sup lucā ꝙ beata virgo de verbis angeli non dubitauit dicēs sic. Temperatior est marie respōsio q̄ʒ verba sacerdotis. hec ait. Quō fiet istud? ille rn̄dit. Unde hoc sciam? Negat ille se credere que negat se scire. Ista nō dubitat eē faciendū: quod quō fieri possit inquirit. Augustiñ videtur dicere ꝙ dubitauerit. Dicit eñ li. questionū veteris ⁊ noui testamenti. Ambigenti marie de ꝯceptu: possibilitateʒ angelus ꝑdicat. Sed vt dicit sanctꝰ Thomas. iij. ꝑte q̄sti. xxx. ar. iiij. ad scd̄m dōm. Talis dubitatio magis est admiratōis: q̄ʒ īcrudelitatꝭ: et iō āgelꝰ ꝓbationē īducit nō ad auferendā infidelitateʒ: sed ad remouen dā admirationē ƀ Tho. Nam ratificatio ꝯfirmat m̄rimoniū qꝛ qd̄ abinitio nō valuit: nec tenuit: rati habitione valet: vt dꝛ Extra qui matrimoniū accusare possunt. c. īsup adiecisti. Ut ergo istd̄ matrimoniū sit ratū: q̄rit beata virgo de modo huiꝰ matrimonij: dicͨ. Quō fiet istud? Si modo spirituali q̇d ad me ꝑtinebit? Si mō supernali modū resera. Si mō naturali: virū nō cognosco. i. me nō cognoscere ꝓposui: qm̄ virginitatē meā deo deuoui. O ṽgo pudorata: quē virū queris? Nūquid queris virū quē tu in ꝑadiso ꝑdidisti? Redde virū ṽgo sancta: redde depositū dei. redde ex te: quē eua ꝑdidit ex se. Pretermitte nature ordinē: recognosce ordinē creatoris. Ille ex te assumet ⁊ faciet virū: q̇ in ꝑncipio feīam fecit ⁊ assūpsit ex viro. ne q̄ras virū. Cesset opꝰ hoīs: qꝛ ad reꝑationē hoīs sufficit ars dīna. hic est ꝙ deus ipē ad te venit: qꝛ te penituit ad hoīeʒ ꝑuenisse. Nec iā caro ad carnē: sed spūs sanctꝰ supueniet in te: qꝛ qd̄ de carne natū est caro est: ⁊ qd̄ de spū sancto est spūs ē: qꝛ deꝰ spūs est. Qui ĝ de spū nasciꝭ: sine cōtrouersia deꝰ

est. Jõ rñdens angel⁹ dixit ei. Spũs sanct⁹
supueniet in te:q₂ vt dicit Hugo de scõ victo
re. Motiuũ ad ɔceptõem naturalẽ ẽ amor
viri in mulierẽ ⁊ amor mulieris in virũ. Sic
in ꝟgine q₂ in ei⁹ corde amor spũssancti sin-
gulariter ardebat:iõ in carne ei⁹ amor spũs
sãcti mirabilia faciebat. sctũs Tho. iij pte. q.
xxxij. ar. i. ad. i. dõz. dic̃ sic. Op⁹ ɔceptõis xpi
cõe quidẽ ẽ toti trinitati: ſm tñ modũ aliqd at
tribuit̃ singul' psonis. Nã pñi attribuit̃ aucto
ritas r̃spectu psõe filij q̃ p h⁹ ɔceptõez nat̃az
hũanã assũpsit. Filio ãt attribuit̃ ipa carnis
assũptio. Spũi scto attribuit̃ formatio cor-
poris:qđ assumit̃ a filio. Nã spũsscũs ẽ spũs
filij. ſʒ illđ gal'. iiij. Misit de⁹ spm̃ filij sui. Si
cut aũt ꝟtus aĩe q̃ est in semĩe p spũʒ quĩ
seĩe ɔcludĩ format corp⁹ i gñatõe alioꝝ hoĩʒ
ita ꝟt⁹ dei que ẽ ipse fili⁹ ſm illud. i. Corin. i.
Xp̃m dei virtutẽ. p spm̃ sctm̃ corp⁹ formauit
qđ assũpsit. ⁊ h ẽt demõstrãt ꝟba ãgli dicẽtꝭ.
Spũssctũs supueĩet ĩ te q̃si ad ppandã ⁊ for
mandã materiã corpis xpi. Et ꝟt⁹ altissimi
.i. xp̃s obũbrabit tibi. i. corp⁹ humanitatis ĩ
te accipiet incorporeũ lumen diuinitatis. Um
bra em̃ a luĩe format̃ et corpe: vt gre. dicit.
xviij. moraliũ. Altissim⁹ aũt intelligit̃ pr̃ cu
ius ꝟtus est fili⁹. h Tho. Ratificat ẽt ãgel⁹
h mr̃imoniũ exẽplo. helysabet dicẽs. Et ecce
helysabet cognata tua ⁊c̃. Sup quo sanctus
Tho iij. pte. q. xxx. ar. iiij. ad tertiũ dũm dicit
sic. Sic̃ Amb. dicit in hexameron. Ob h mľ
te steriles pueneruñt: vt ptus credat̃ virgĩs:
⁊ ĩdeo ɔcept⁹ helysabet steril' inducit̃: nõ q̃si
sufficiẽs argumentũ: ſʒ quasi quoddã figura-
le exemplũ: ⁊ iõ ad ɔfirmatiõem hui⁹ exẽpli
subdit̃ argumentũ efficax ex oĩpotẽtia diua.
cum dicit. Qm̃ nõ erit ĩpossibile apud deum
omne verbũ ⁊c̃. Quarto istud matrimoniũ
fuit ɔsũmatũ: cũ dr. Ecce ancilla dñi fiat mi-
hi ſm verbũ tuũ. Consensit em̃ beata virgo
huic cõiugio cũ dixit. Ecce ancilla dñi. Nam
vt dicit Magr̃ sen. li. iiij. di. xxix. ca. i. Cõsen-
sus cohabitatõis vel carnalis copule nõ fa-
cit ɔiugiũ: ſʒ cõsensus cõiugalis societatꝭ. ver
bis ſm psens tẽpus expssus. Sed. hũc talẽ
ɔsensum expssit beata ꝟgo cum dixit. Ecce
ancilla dñi. que societas cõiugalis appet in
ɔceptõne xpi. Un̄ sctũs Tho. iij. pte q xxxij.
ar. iiij. ad. i. dõ dicit sic. Ista cõceptio tria pri
uilegia hũit. s. q eẽt sine pctõ originali: q es-
set nõ puri hoĩs: ſʒ dei et hoĩs. Itez q esset cõ
ceptio virgĩs ⁊ hec tria habuit a spu sancto.
Ideo dicit Damas. lib. iij. Q̃tum ad pmũ. q
spũs sanct⁹ supueniet virgini purgãs ipsaʒ
.i. pseruans ne cum pctõ originali cõciperet.
Quãtum ad ſm dicit. Et virtutẽ susceptiuã
verbi dei tribuẽs. i. vt cõciperet verbũ dei. Quã
tũ ad tertiũ dicit. Sil' aũt ⁊ gñatiuã. s. vt ma
nens virgo posset generare. hec ille. Et quia
ista sibi angel⁹ pmiserat: idõ ɔsentiens ĩ ma
trimoniũ ista tria petit̃ ĩpleri dicẽs. Fiat mihi
ſm verbum tuum ⁊c̃.

¶ In eodẽ festo ãnũciatõis marie. Ser. ij.

Aue gratia plena. lu
ce. i. ⁊ in euangelio psentis solẽ-
nitatis Beat⁹ Hieron̄. in sermo-
ne de assũptione dicit sic. Talib⁹
nãqꝫ decebat virginẽ oppignerari munerib⁹
vt essʒ gratia plena: que dedit celis glĩaʒ: ter
ris deũ pacẽqꝫ refudit: fidẽ gentibus: finẽ vi
cijs vite ordinẽ: morib⁹ disciplinã. h ille. Su
per quo ꝟbo: talem moueo q̃stionem. A
Utrũ beatissima ꝟgo maria p diuinissimaʒ
salutatione obtinuerit gr̃e: plenitudinẽ atqꝫ
pfectionẽ. Ad istam qõem rñdẽt duo docto
res eccl'ie. Prim⁹ est sanctus Tho. iij. pte. q.
xxvij. ar. v. in. R. dicẽs sic. Quãto magꝭ appro
pinquat aliqd principio in quolʒ gñe: tanto
magis pticipat effectũ illius principij. Un̄
dicit Dyo⁹. iiij. ca. celestis hierarchie q ãgeli
q̃ sunt deo ppinquiores magis pticipant de
bonitatib⁹ diuinis q̃ hoĩes. xp̃s aũt est pn-
cipiũ gratie ſm diuinitatẽ q̃dez auctoritati
ue. ſm humanitatẽ vero instrumentalr̃. Un̄
Joh. i. g dicit̃. Gratia ⁊ veritas p iesuʒ xp̃m
facta est. Beata em̃ ꝟgo maria ppinq̃ssima
xp̃o fuit ſm humanitatem: quia ex ea acce-
pit humanam naturam. Et ideo pre ceteris
maiorem a xp̃o obtinuit gratie plenitudinẽ
Nam vnicuiqꝫ a deo dat̃ gratia ſm hoc ad
qđ eligitur. Et quia xp̃s inq̃tum est homo
ad hoc fuit predestinatus ⁊ electus: vt esset
predestinatus filius dei in virtute sanctifica-
tionis. h fuit principium sibi: vt haberet talẽ
plenitudinem gratie: q redũdaret in omnes
ſm q dicit̃ Johãnis. i. De plenitudine eius
nos omnes accepim⁹. Sed beata virgo ma
ria tantam gratie obtinuit plenitudinem: vt
esset ppinquissima auctori gratie: ita q eũ q̃
est plenus omni gratia in se reciperet: et euʒ
pariẽdo quodãmodo gratiam ad omnes de
riuaret. Ideo angelus ad eaʒ dicit. Aue gra
tia plena. Quod exponẽs Hieronim⁹ in ser
mõe de assumptõe dicit. Bene gr̃a plena: q₂
ceteris per partes prestatur. Marie vero

se totã simul ĩfudit grẽ plenitudo. hec Tho. vbi sup̃. Secũdus est Beda in homel. hodierna dicẽs sic. Uere eñ gr̃a erat plena cui diuino munere collatũ est: vt p̃ma inter feminas gloriosissimũ deo virginitatis munus offerret. Unde iure angelico aspectu simul ⁊ affatu meruit perfrui q̃ angelicã vitã studuit imitari. Uere gr̃a erat plena cui ip̃m ꝑ quẽ gr̃a ⁊ veritas facta est iesum xp̃m generare donatũ est. hec ille. Tamen pro maiori declaratõe pono quattuor flores. B

¶ Primꝰ flos est iste. Tam ineffabilit angelus virginẽ salutauit q̃ȝ mirabilit deꝰ eã sanctificauit. Ptȝ qm̃ angelꝰ salutauit beatã virginẽ dicẽs Aue. que salutatio nũq̃ȝ ab aliquo ante beatã virginẽ fuit intellecta. Dignũ eñ erat vt singularissime virgini singularissimũ reuelaret archanum Cũ aũt sit cõsuetudinis angeli eo ydiomate vti qꝺ nouit ꝑsona ad quã loquit. verisimile est ꝙ angelꝰ hebraico sermone salutauerit beatã virginẽ dicẽs Aue. Ad cuiꝰ euidentiã nota ꝙ apud hebreos eua scribit tribus litteris. Prima q̃ est octaua in alphabeto eoꝝ est Eth ⁊ formaẗ sic ח. Secũda que vi. est eis dicit vau. ⁊ talit figuraẗ ז. Tertia ꝺo littera ⁊ in ordine q̃nta est he que h̃ modo scribit ה. Cuȝ ḡ ip̃i hebrei scribãt ordine retrogrado ⁊ legãt q̃ȝ nos. q᷑ incipiũt a dextra ⁊ vadũt ad finistrã: nos aũt incipimus a sinistra ⁊ vadimꝰ ad dextrã. pȝ ꝙ eua scribunt sic הוח. Litterã p̃mã nec nos ꝓferre valemꝰ neq̃ȝ ꝓprie nostris lr̃is significationem eiꝰ notare. Hec eñ est ꝓpt quã ꝓferendam beatꝰ Hieronymꝰ passus ẽ partes dẽtium sibi secari. Nam hebrei nõ dicunt eua sed potiꝰ eue. q᷑ p̃ma lr̃a est eth. secũda est vau ꝓ qua bñ vtimur v. ⁊ tertia he q̃ apud nos est e: necesse est ꝙ dicãt eue vel ꝓprius ethue. Nõ eñ in eua habẽt aleph siue a: ſ᷑ q᷑ nos nõ possumꝰ int primã ⁊ tertiã lr̃am notare differentiã loquẽdo ⁊ lr̃a tertia figuraẗ vt nostrũ a. Prudent Hieronymꝰ ꝓ ethue dixit eua. Angelꝰ aũt salutãs beatã virginẽ dixit sic ꝙ si lr̃e eiꝰ scriberent vt ꝓferimꝰ haberet sic eueth. ꝓ quo nos recte dicimꝰ aue. Istud aue signat sex ꝑfectiões in beata virgine. Prima est virginitas. Nã hoc mirificũ aue ab hebreis nõ põt intelligi qm̃ adhuc ẽ velamẽ ante faciẽ moysi descendẽtis a gloria dei loquẽtis in mõte vt nõ capiãt gloriã virginitatis marie. Uiderat eñ moyses rubum ardentẽ incõbustum: vt dr̃ Exod. iij. q̃ arbor iuxta expõem grecoꝝ fuit morus. Et significat corpꝰ btẽ marie virgĩs a quo trahit sanguis hũane redẽptionis ex charitate p̃ris. q̃ vt dr̃ Ro. viij. Proprio filio suo nõ pepercit. ſ᷑ ꝓ nobis oĩbus tradidit illum. Et ex charitate sanctissime aĩe iesu xp̃i: q̃ vt dicit Apoc. i. Dilexit nos ⁊ lauit nos a pctĩs nr̃is in sanguĩe suo. Sup hãc virginẽ erat verbuȝ tanq̃ȝ ignis. q᷑ deus noster ignis est: ⁊ ardebat charitate q᷑ ex charitate descẽdit in vterũ virginis. Je. xxx. In charitate ꝑpetua dilexi te: ideo attraxi te miserãs. Et nõ cõsumebat: q᷑ virginitatẽ nõ abstulit a maria. Uñ Ambro. sup Luc̃ dicit sic. Incredibilis est: ⁊ inaudita generatio. Añ audiri debuit vt crederet virginẽ parere diuini est signũ mysterij nõ humani: deniq̃ȝ accipe hoc tibi signum Ecce virgo in vtero accipiet ⁊ ꝑiet filiũ. Legerat hoc maria. ideo credidit futurũ. Sed quõ fieret ante nõ legerat. Nõ eñ quemadmodũ fieret: vel ꝓphe tanto fuerat reuelatũ Tanti eñ mandati mysteriũ non hoĩs fuit ſ᷑ angeli ore promẽdũ. Hodie primũ audit spũssãctus supueniet in te. Et erat cogitãs qualis esset ista salutatio. Et ideo cũ verecũdia q᷑ pauebat: cũ prudentia q᷑ benedictõis nouã formulã mirabaẗ: que nusq̃ȝ lecta est: nusq̃ȝ ante cõpta. Soli marie hec salutatio seruabaẗ. hec ille. Secunda est claritas. cũ eñ angelus dixit Aue. demõstrauit ꝙ ĩtellectus hebreis in sacris lr̃is erat terminatus ⁊ ꝙ virgo beata erat aurora sanctarũ litterarũ: ⁊ filius eius velut lux meridiana. Dixit nãq̃ȝ marie nomen hebraicũ qꝺ est eua modo retrogrado qꝺ est Aue. Insinuauit eñ ꝑ hoc ꝙ scriptura sacra nõ est de certo a dextra in sinistram legẽda. sed a sinistra terminanda in dextrã. Spũs eñ sanctꝰ qui significaẗ per dextrã reuelauit sacrã scripturam sanctis ꝓphis qui significãtur per sinistrã vt eã populo p̃dicarent. ſm illud. ij. petri. i. Non eñ voluntate hũana allata est aliq̃n ꝓphetia: ſ᷑ spũ sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. hec ibi. At vbi venit plenitudo tẽꝑis legenda est scriptura ſm lr̃am ⁊ interp̃tanda ſm spm̃. Littera eñ occidit. ecce sinistrũ spũs ãt viuificat ecce dextrum. Oĩa eñ in figura cõtingebant illis ecce sinistrũ: ſ᷑ preloq̃banẗ xp̃m dei virtutẽ et dei sapientiã in mysterio abscõditam. ecce dextrum. Cum ergo huiꝰ noui modi scribendi atq̃ȝ legendi virgo sit principium ⁊ filiꝰ eius vbiq̃ȝ intentus

sequitꝫ q̄ virgo beata est vere sapiẽtie splen
dida aurora. ſm illud Cãti. vi. Que ẽ ista q̃
pgredit q̃ſi aurora ↄsurgens ꝛc. Tertia est
simplicitas. nã hũane nature terminat⁹ est
obliquus incessus ꝛ inchoat⁹ direct⁹: cuꝫ dr̄
Aue. Sen⁹ quippe hũanũ iter suũ agere ce
pit a dextra innocẽtie in q̃ fuit creatũ ad le
uam culpe, ppt̄ quã de dextra fuit eiectũ: ideo
fecit eua ꝛ pdidit simplicitatẽ inocẽtie. Ue-
nit ḡ angel⁹ ad virginẽ sanctã: ꝛ eua vertit ĩ
aue: q̄ꝛ vertit sinistrũ in dextrũ: eo q̄ hõ per
virginis partũ a leua culpe debebat regredi
ad statũ simplicitat̄ ꝛ innocẽtie. Unde Ful
genti⁹ in ſmõe de nati. dñi dic̄ sic. Uenit ad
euã dyabol⁹ vt vitã nobis malign⁹ auferret:
venit ad mariã gabriel vt vitã reddendã ho
minib⁹ nũciaret. h̄ ille. Quarta ẽ diuinitas.
Nã ex significatõe numeroꝝ in his trib⁹ lr̄is
ↄtentoꝝ designat̄ q̄ per beatã virginẽ effici
mur diuini p participationẽ. Hanc eñ scri-
pturã Aue q̃ apud hebreos ꝛ nos signat vi
tam. Legũt ab e: h que ſm eos signat octo.
transeũt p vau q̃ signat sex: ꝛ veniũt ad he.
que signat q̃nqꝫ. Nos aũt cũ angelo ad pe-
des marie ecõtrario legentes incipimus a
q̃nqꝫ transim⁹ p sex ꝛ puenim⁹ ad octo. Ra
tio ẽ q̄ꝛ ip̄i per euã carnalẽ intrãtes ad vitã
exordiunt̄ a patria paradisi terrestris trans
eunt p pfectũ creatõis oĩm rerũ: ꝛ sub arbo
re mali partẽ nutriũt sensitiuã. Scim⁹ eñ q̄
nũer⁹ octonari⁹ designat vitã futurã ppter
octauã resurrectõis. Senari⁹ ptinet ad crea
tionẽ: q̄ꝛ in sex dieb⁹ deus creauit vniuersa.
Quinari⁹ nũer⁹ correspõdet q̃nqꝫ sensibus
corpis: nos vero ad vitã p virginẽ matrem
currẽtes tanq̄ infecti. p̄mo sum⁹ carnales ꝛ
aĩales hoĩes. ꝛ tales nos esse hũiliter fate-
mur. Inde venim⁹ ad pfectũ q̄ð est xp̄s per
fidem baptismat̄ ꝛ susceptionẽ alioꝝ sex sa
cramẽtoꝝ vt sic finis noster sit in octaua fe-
licitat̄ et̄ne p participationẽ diuinitat̄. Eua
carnalis facta de se quosqꝫ facit carnales: ſ
aue sctissima carnales reddit diuinos. Un̄
Leo papa in ſmone de nati. dñi dic̄ sic. Tibi
eñ quondaꝫ abiecto: tibi extruso a paradisi
gaudijs: tibi p exilia longa moriẽti in cinerẽ
ꝛ puluerẽ dissoluto: cui iam nõ erat spes vlla
viuẽdi: p incarnationẽ verbi potestas data ẽ
vt de longinquo ad tuũ reuertaris auctorẽ
recognoscas parentẽ: liber efficiaris ex ſuo
de externo pueharis in filium: vt q̃ ex carne
nat⁹ es corruptibili: ex dei spũ renascaris: ꝛ
obtineas p gr̄am q̄ð nõ habes p naturam.

hec ille. Quinta est felicitas. Nã vbi hebre⁹
scribẽs vel legẽs eua modo suo scribit decẽ
ꝛ nouẽ. xp̄ian⁹ aũt demit q̃ttuor ꝛ scribit siue
profert q̃ndecim: q̄ꝛ si he mutam⁹ in A siue
aleph vt dictũ est: tũc q̃nqꝫ mutam⁹ in vnũ.
Numer⁹ aũt decẽ ꝛ nouẽ nõ inuenit̄ sacra-
tus in sacra scriptura: ſ q̃ndenari⁹ tam in ve
teri q̄ in nouo testamẽto est sacramẽtis re
plet⁹. Iuxta eñ traditionẽ Hiero. hic nũer⁹
est nũer⁹ orõnis ppt̄ q̃ndecim grad⁹ tẽpli.
Nã btã virgo nõdũ annos discretiõis attin
gens immo neqꝫ ſm cursuꝫ nature verbum
vtcũqꝫ sciens formare ascẽdẽs q̃ndeci gra-
dus tẽpli pedib⁹ suis celũ mẽte cõscẽdit per
q̃ndeci psalmos graduales quos dr̄ recitas-
se. Prim⁹ eñ est de tribulatõib⁹ ad deum cla
mare: dicẽdo. Ad dñm cũ tribularer clama
ui ꝛ exaudiuit me. Secũd⁹ est deũ intueri: ꝛ
inuocare. s. vt paret ascensũ: dicẽdo. Leuaui
oculos meos in mõtes vñ veniet auxiliũ mi
hi. Terti⁹ est iam ex hilari mẽte spe certa cõ
cepta d̄ futuro ascẽsu etiã ↄfiteri: dicẽdo. Le
tatus sum in his q̃ dicta sunt mihi in domũ
dñi ibim⁹. Quart⁹ est in creatore oculos fi-
xos lꝫ adhuc sit a longe tenere ꝛ modulari
dicẽdo. Ad te leuaui oculos meos ꝛc. Qui-
tus est iam sentire ꝛ videre dei bonitatem a
multis ĩcursib⁹ pseruãtẽ ꝛ fateri dicẽdo. Ni-
si q̄ꝛ dñs erat ꝛc. Sext⁹ est int̄ insidias hosti
um ↄtẽplanti paratas anchorã fixã videre ĩ
dño ꝛ dicere. Qui ↄfidũt in dño ꝛc. Septi-
mus ẽ cõsolari de hoste retro cõuerso ꝛ robo
rari circa lachrymosũ laborẽ ppt̄ spem ferti
lis messis dicẽdo. In cõuertẽdo ꝛc. Octau⁹
est intueri oẽm sufficientiã nostrã esse a deo
vanũqꝫ fore aliquid sine illo tẽtare dicẽdo.
Nisi dñs edificauerit ꝛc. Non⁹ est respicere
vberes fruct⁹ laborantiũ in vinea dñi saba-
oth ꝛ ip̄os gustare: dicẽdo. Beati oẽs ꝛc.
Decim⁹ est in gr̄arũ actiõnẽ trãsire pspecta
distãtia int̄ bonos ꝛ malos dicẽdo. Sepe ex
pugnauerũt ꝛc. Undecim⁹ est pfunda pfũ
de a pfundis virib⁹ rimari ꝛ orõnis secretũ
transire dicẽdo. De pfũdis ꝛc. Duodecim⁹
est in luce claritat̄ superne sese cognoscere ꝛ
nõ extolli ſ illuminari dicẽdo. Dñe nõ ẽ ex-
altatũ ꝛc. Decimusterti⁹ est charitate diuina
medullit⁹ inflãmari ꝛ pximoꝝ salutẽ et̄naꝫ
postulare: dicẽdo. Memẽto dñe dauid. De-
cimusq̄rtus ẽ bonoꝝ oĩm viuentiũ vnitateꝫ
videre ꝛ a solo deo scire illos fore beatos: di-
cendo. Ecce q̄ bonũ ꝛc. Decimusq̄nt⁹ est il-
lis supernis choris admisceri atqꝫ resolui in

laudes creatoris: dicēdo. Ecce nūc bñdicite
dñm ꝛc. Sic ascēdit aut qnqꝫ aut triū anno
rum vel ad plus puella septēnis ad templū
manu factū: qꝛ mens ei9 ꝑ spūmsctm̄ sic inui-
sibilit̄ rapta fuerat ad celū: vt iam sua ꝯuer-
satio nisi cū angelis nō esset ad contēplādū
deū magis ꝙ mens pauli in raptu triū die-
rum. Etiā nūer9 qndenari9 est nūer9 susce-
ptiuus spūsscti ꝓpt̄ centū viginti sup quos
descēdit visibilit̄ spūssctūs. vt dr̄ Act. i. Qui-
denari9 em̄ nūer9 in se collect9 ꝯsurgit ad cē
tū viginti. hoc modo vnū ꝛ duo faciūt tria.
sed tria addita trib9 priorib9 faciūt sex q̄ttu-
or addita sex faciūt. x. ꝛ sic ꝓcedēdo vsqꝫ ad
qndecim. Iste nūer9 copulat eccl'iam militā
tem cū triūphāte. hec aūt oīa notauit ange-
lus dicēs. Aue. Sexta ē sctitas. Nā eua ver
sum in latinuꝫ s. in aue addit in nūero septē
sup hebreū. vt em̄ dictū est tres hebreoꝝ lr̄e
simul iuncte ascēdūt ad decē ꝛ nouē: qꝛ octo
ꝛ sex ꝛ qnqꝫ faciūt decē ꝛ nouē. Sꝫ ponēdo
vnū pro A ꝛ viginti ꝓ v ꝛ quinqꝫ ꝓ e ascē-
dunt ad viginti sex qd̄ superat decē ꝛ nouē ꝑ
septē. Hoc aūt ideo factū est vt sciam9 mari
am repletā septiformi spūsſācti gr̄a. Et solis
illis dari q ad eā deuote ꝛ fidelit̄ recurrūt in
cui9 signū spūssctūs nō fuit dat9 in cenaculo
nisi illis q erāt cū maria matre iesu. vt habe
tur Act. i. Jdō sctūs Tho. iij. parte. q. xxvij.
arti. i. in respō. dic̄ sic. Rationabilit̄ argumē
tari possum9 ꝙ btā virgo fuerit sanctificata
in vtero. Rationabilit̄ em̄ credit̄ ꝙ illa que
genuit vnigenitū a patre plenū gr̄e ꝛ verita
tis. Pre oīb9 aliꝭ maiora gr̄e ꝑuilegia ac
cepit. Un̄ legit̄ Luc. i. ꝙ angel9 dicit ei Aue
gr̄a plena. Inuenim9 aūt quibusdā aliꝭ hoc
ꝑuilegialit̄ esse ꝯcessum vt in vtero sanctifi
carent̄ sicut hieremias cui dictū ē Hiere. i.
Anteꝙ exires de ventre sctificaui te. Et sic
Johānes baptista de quo dictū est Luce. i.
Spūscō replebit̄ adhuc ex vtero matris sue
Un̄ rōnabilit̄ credit̄ ꝙ btā virgo sanctifica
ta fuerit anteꝙ ex vtero nasceret̄. hec Tho.
Et Bern̄. in ep'la ad canonicos lugdunēses
dicit sic. Ego puto ꝙ copiosior sctificatiōis
benedictio ꝙ in aliꝭ sctis ab vtero sctificat̄
in eam descenderit que nō solū ipsius ortum
sed etiā vitā ei9 ab oīi pctō deinceps imunē
ꝯſuaret: qd̄ alteri nemini ī natis q̄dē muli-
erū credit̄ eē donatū. h̄ ille. Ecce singularis
sctificatio ꝟgīs ex ieffabili salutatōe ꝛc. E

¶ Secūdus flos ē iste. Bea
ta virgo Maria oēm plenitudinē gratie suf
ficientis habuit ad statuꝫ electōis cōdecen q̄
Patꝫ ꝑ sctm̄ Thomā iij. parte. q. vij. arti. x.
in respon. dicentē sic. Plenitudo gr̄e pōt at
tendi dupliciť. Uno modo ex parte ipi9 gr̄e
Alio modo ex parte habētis gr̄am. Ex par-
te quidē ipi9 gr̄e dr̄ esse plenitudo eo ꝙ ali-
quis ptingit ad sūmū gr̄e ꝛ ꝙtū ad essentiā
ꝛ ꝙtū ad virtutē. s. ꝙ habꝫ gr̄am in maxima
excellētia q̄ pōt haberi: ꝛ in maxima extēsio
ne ad oēs effect9. Et talis gr̄e plenitudo est
ꝓpria xp̄i. Ex parte vero subiecti dr̄ gr̄e ple
nitudo: qn̄ aliqs hꝫ plene gr̄am s̄m suā cōdi
tionē: siue s̄m intētionē. s. ꝓut in eo est intē-
sa gr̄a vsqꝫ ad terminū ei ꝑfixū a deo. s̄m il-
lud Ephes. iiij. Unicuiqꝫ nostrū data ē gr̄a
s̄m mēsurā donatōis xp̄i. siue etiā s̄m virtu
tem. s. inꝙtū hꝫ facultatē gr̄e ad oīa que pti
nent ad suū statū siue officiū sicut ap'ls dice
bat Eph. iij. Mihi aūt oīum sctōꝝ minimo
data est gr̄a hec illuminare hoīes ꝛc. ꝛ talis
gr̄e plenitudo nō ē ꝓpria xp̄o s̄ cōmunicat̄
aliꝭ ꝑ xp̄m. Un̄ btā virgo dr̄ gr̄e plena nō
ex parte ipi9 gr̄e: qꝛ nō habuit gr̄aꝫ in sūma
excellētia q̄ pōt haberi: nec ad oēs effectus
gr̄e s̄ dr̄ fuisse plena gr̄e ꝑ comparationē ad
ipam. s. qꝛ habebat gr̄aꝫ sufficientē ad statū
illū ad quē erat electa a deo. s. vt esset mater
dei. hec Tho. Sciendū ꝙ aliqs pōt habere
gr̄am tripliciter. Prīo ꝙtū ad gr̄e quātitatē
intēsiuā. s. dū qs habꝫ gr̄am ꝙtū ipa nata ē
haberi. Exēpluꝫ. Si dicā aliquē plene hr̄e al
bedinē si habeat eam ꝙtū nata est haberi. ꝛ
isto modo xp̄s habuit gr̄am q̄ vocat̄ gratia
vnionis. Und̄ sctūs Tho. iij. pte. q. ij arti. x.
ad secūdū dicēdū: dic̄ sic. Gratuitū dei donū
qd̄ est vniri diuine ꝑsone ptinet ad totā na-
turā hūanā q̄ cōponit̄ ex aīa ꝛ corꝑe. Et per
hunc modū dr̄ Col. ij. ꝙ in xp̄o habitat oīs
plenitudo diuinitat̄ corporalit̄: qꝛ est vnita
diuina natura non solum aīe s̄ etiā corpori.
ꝙuis etiaꝫ possit dici ꝙ dr̄ habitasse in xp̄o
corporalit̄. i. nō vmbralit̄ sicut habitauit ī sa
cramētis veteris leḡ. de qb9 ibidē subditur
ꝙ sunt vmbra futuroꝝ corp9 aūt ē xp̄s. s. ꝓ
ut corp9 ꝯtra vmbrā diuidit̄. Dicūt etiā qdā
ꝙ diuinitas dr̄ in xp̄o habitasse. s. trib9 mo-
dis. sicut corp9 hꝫ tres dimēsiones. vno mo-
do ꝑ essentiā ꝑsentiā ꝛ potētiā sicut in cete-
ris creaturis. Alio modo ꝑ gr̄am gratū faci
entē: sic in sctis. Tertio modo ꝑ vnionē ꝑso
nalem qd̄ ē ꝓpriū xp̄o. h̄ Tho. Huic modo
succedit btā virgo: nō ꝙ ei eq̄paret̄ s̄ simili-

tudinarie: qm̃ sicut xp̃s habet grãz vnionis
psonalis: sic beata v̾go habuit grãm vt illa
vnio fieret in ei⁹ vtero. Jđo dic̃ Bern̄. in q̊⸗
dã s̾mõe sic. O vent̾ capacior celis: diffu si⸗
or terris: latior elemẽtis q̇ illũ ptinere valuit
quẽ tot⁹ mũd⁹ cõp̄rehẽdere nõ potuit: ⁊ qui
trib⁹ digitꝫ molẽ terre appendit. h̃ ille. Scđo
põt q̇s h̄re grãm magnã ex cõparatõe eius
ad effectũ. sic ignis q̇ est causa caloris ĩ oĩb⁹
calidis ẽ maxime calid⁹. Et sic xp̃s accepit
grãm vt eã q̊dã modo trãsfunderet ĩ alios.
vñ oportuit q̄ eẽt maxima. Sic btã v̾go tã⸗
tam accepit grãm q̄ in se habens fontẽ grẽ
oĩb⁹ emanat grãm nõ inspirãdo. vñ Bern̄.
in q̊dã s̾mone dic̃ sic. Oĩb⁹ gñatiõib⁹ vitã ⁊
gl̾iam genuisti. In te em̃ angeli leticiã: iusti
grãm: pcc̃õres ĩueniũt vitã in et̾nũ. Merito
in te respiciũt oculi oĩs creature: q: in te p te
⁊ de te benigna man⁹ oĩpotentꝫ q̇cq̇d crea⸗
uit recreauit. h̃ ille. Tertio põt quis h̄re ma⸗
gnã grãm q̄tũ ad v̾tutẽ. Exẽplũ. Si q̇s di⸗
cat̾ plene h̄re vitã: q: hꝫ eã s̾m oẽs effectus
vel opa vite: ⁊ sic plene habꝫ vitã hõ: nõ aũt
aĩal brutũ vel plãta. Et isto modo xp̃us ha⸗
buit maximã grãm. i. ad oẽs effect⁹ grẽ ⁊ p̄
cipue in h̃ q: illa hũanitas fuit instrumentũ
diuinitatꝫ ad redimẽdũ. Hoc etiã modo btã
v̾go fuit plena gratia: qm̃ fuit instrumẽtũ ⁊
mat̾ illi⁹ hũanitatꝫ. Vñ si noe fuit inst⁹ in ge
neratiõib⁹ suis: multo magꝫ fuit btã v̾go in
hac gratiosa filij dei cõceptiõe. Et sic ille fuit
instrumẽtũ ad saluãdũ gen⁹ hũanũ corpora
liter p archã: mlt̃o magꝫ btã v̾go fuit instru
mentũ ad saluãdũ gen⁹ hũanũ corporalit̾ ⁊
spũalit̾ p iesuꝫ xp̄m filiũ suũ. Propt̾ea dicit
Amb. sup Luc̃. sic. Nõ mirũ si de⁹ redẽptur⁹
mũdũ opationẽ suã inchoauit a maria vt p
quã sal⁹ oĩb⁹ parabat̾: eadẽ psona fructum
salutꝫ hauriret et pignore. h̃ ille. Ecce quõ ple
nitudo grẽ fuit in beata virgine. D

¶ Terti⁹ flos est iste. Bea⸗
ta v̾go digne fuit grã plena: q̇ est oĩs grẽ et
v̾tutis vena. Pꝫ p btm̃ Bern̄. i q̊dã ser. dicẽ
tẽ sic. Quis mĩe tue o bñdicta lõgitudinẽ p
funditatẽ sublimitatẽ queat ĩuestigare: Nã
lõgitudo ei⁹ vsq3 ad nouissimũ diẽ inuocãti
bus eã subuenit vniuersis. Latitudo ei⁹ im⸗
plet orbẽ terrarũ: vt sua mĩa plena sit om̃is
terra: sic ⁊ sublimitas ei⁹ ciuitatꝫ supne inue
nit restaurationẽ. Et pfundũ ei⁹ sedẽtib⁹ in
tenebris ⁊ vmbra mortꝫ obtulit redẽptõeꝫ. h̃
ille. Naꝫ fuit plena grã gratꝫ data. fuit plena
grã gratuita. fuit plena grã gratũ faciẽte. fu⸗
it plena grã gl̾iose pficiẽte: q̇ oĩa seriatĩ vide
am⁹. Primo fuit plena grã gratꝫ data. nã mul
ti posuerũt felicitatẽ terrenã ⁊ politicã ĩ nobi
litate gñis q̇dã ĩ elegãtia corpis. q̇dã ĩ sani⸗
tate corpis. q̇dã ĩ familia copiosa. q̇dã ĩ grã
ciuiũ. q̇daꝫ ĩ fama. q̇dã in diuitiarũ copia. vt
h̄r. i. Ethi. Sꝫ btã v̾go habuit oẽs istas gra
tias vt pꝫ. Quãtũ ad nobilitatẽ gñis btã vir
go fuit de stirpe dauid. Vñ sctũs Tho. iij. pte
q. xxxi. arti. ij. ad secũdũ dicẽdũ dic̃ sic. Aarõ
q̇ fuit prim⁹ sacerdos s̾m legẽ duxit ex tribu
iuda piugẽ helisabeth filiã aminadab. Sic
g̊ potuit fieri vt pat̾ helisabeth vxoris zacha
rie. vt dr̃ Luc̃. i. Aliquã vxorẽ habuerit d̾ stir
pe dauid rõe cui⁹ btã v̾go q̇ fuit de stirpe da
uid esset helysabeth cognata vl̾ poti⁹ ecõuer
so q̄ pat̾ beate marie de stirpe dauid existẽs
vxorẽ habuerit de stirpe aaron. vel sic Aug.
dic̃. xxvi. cõtra Faustũ. Si ioachĩ pat̾ marie
de stirpe aaron fuit vt faust⁹ heretic⁹ p q̄sdã
scpturas apocrifas asserebat. credẽdũ est q̄
mat̾ ioachim fuit de stirpe dauid vel etiam
vxor ei⁹: ita q̄ p aliquẽ modũ mariã dicam⁹
fuisse d̾ pgenie dauid. h̃ ille. Vñ cãtat eccl̾ia
Natiuitas gl̾iose v̾gis marie ex semie abra
he orta de tribu iuda clara ex stirpe dauid.
Quãtũ ad speciositatẽ ei⁹ cãtat eccl̾ia. Ista
est speciosa int̾ filias hierl̾m: quã spũssctũs
q̇ eã formauit nõ solũ s̾m aĩaꝫ: verũetiã s̾m
carnẽ laudat dicẽs illud Cãticoꝝ. iiij. Tota
pulchra es amica mea ⁊ macula nõ est ĩ te.
Quãtũ ad familiã dic̃ apl̾s Gal̾. iiij. Mul⸗
ti filij deserte magis q̄ ei⁹ q̄ hꝫ virũ. Et p̄s.
Filij tui sic̃ nouelle oliuarũ in circuitu mẽse
tue. Quãtũ ad gratiã ciuiũ ẽ speculũ sctitatꝫ
⁊ moꝝ. Docet nãq3 suis exemplis infantes
ascẽdere tẽplũ: pueros ⁊ puellas vitare sus⸗
pecta psortia adolescẽtes virginitatẽ ample
cti. iuuenes cũ dolore triduo q̄rere xp̄ꝫ. Ro
bustos hoĩes insudare opib⁹ mĩe ⁊ pietatꝫ.
senes stare iuxta crucẽ dñi ⁊ cũ sctĩs pseue⸗
rare in orõnib⁹ ⁊ bonis opibus. decrepitos
vero ascendere celum. hec instruit nobiles
constatẽ: diuites charitatẽ. om̃es volũtariã
paupertatẽ. miseros patientiã. felices humi
litatem. virgines reclusionem nuptas casta
⁊ indiuisa consortia sponsoꝝ. Viduas visi
tare frequentius loca diuina ⁊c̃. Per hanc
addiscunt contemplatiui scꝫ clerici ⁊ religio
si expectare recipere ⁊ conseruare spiritum
sanctũ. Actiui vero deo ⁊ hominibus obedire
integraliter. Et sicut pro om̃ib⁹ huic mundo

edidit xp̄m lucē illuminantē oēm hoīem venientē in hũc mundũ: sic exhibuit se cunctis lucernā irreph̄ensibil' vite. Quātũ ad famā dicit Luc̄.i. Beatā me dicent oēs generatiões. Quātũ ad diuitias. Ecce magi offerũt munera: aurũ: thus ꝛ mirrā. Jdō dicit Salomon. Multe filie ꝯgregauerunt diuitias: tu supgressa es vniũsas: qꝛ illũ habuit ī sua potestate in quo sũt oēs thesauri sapiētie ꝛ scientie dei absconditi. Nihil em̄ pōt inueniri ad hoc gen⁹ ptinēs: qd̄ nō sit copiosissime ī maria. Scd̄o fuit plena gr̄a gratuita: quā apl's diuidit ī nouē riuulos.i.Coꝛ.xij dicēs. Alij quidē p spm̄ dat̄ ꝟmo sapie: alij aũt ꝟmo scientie ꝟm eũdem spm̄. alij fides in eodē spũ. alij gr̄a sanitatũ in vno spũ. alij opatio ꝟtutũ. alij pphetia. alij discretio spirituũ. alij interp̄tatio ꝟmonũ. alij gn̄a linguarũ ꝛc̄. Ꝟ ibi que oīa fuerũt in ꝟgine gloriosa. Quantum ad sapiam dr̄ Luc̄.ij. Maria aũt ꝯseruabat oīa verba hec cōferens in corde suo. Audierat em̄ a iesu xp̄o filio suo archana verba q̄ nō licꝫ homī loqui. Siquidē beata virgo cuius vires inferiores ꝛ sensualitas ip̄a nullo modo repugnabant rōni: immo totaliter ei subdebāt̄ nequaꝙ̄ remouebat̄ a diuina cōtemplatione sicuti nec adā in paradiso terrestri. q̄ ideo delectabat̄: qꝛ p intellectũ deũ cōtēplabat̄. Nā si moyses post ieiunium.xl. dierũ vidit dñm facie ad faciē. Et paul⁹ post sui hũiliationē rapt⁹ fuit ad tertiũ celũ: non mirũ si btē virgini prebito hũili cōsensu ad conceptionē filij dei aut certe in suaui partu diuinitas fuit ostensa: vt sic fructu ꝯtēplationis dulcorata esset p diuinā grāꝫ. vt diceret cũ p̄s. ꝙ̄ dulcia faucib⁹ meis eloq̄a tua sup mel ori meo. Quātũ ad sciam dicit beatus Augu ꝛ allegat̄ a mgr̄o sentē. lib.ij. di.xxiij. c.iij. sic. Fuitqꝫ hō p̄m⁹ ante lapsum triplici cognitōe p̄dit⁹. rerũ.s. ppt̄ se factarũ: ꝛ creatoris: ꝛ sui. Rerũ quippe cognitionē homīs accepisse pspicuũ est: cũ non ip̄e creator vel aliq̄s angel⁹: ꝟ hō aīantib⁹ oīb⁹ noīa imposuerit vt ostenderet ꝙ̄ singuloꝝ noticiā hō ip̄e haberet. Que em̄ ppt̄ illũ creata erant: etiā ab illo regenda ꝛ disponēda erant. hoꝝ oīm de⁹ illi sciētiā tribuit ꝛ puidentiā atqꝫ curā reliquit. Cognitōnē quoqꝫ creatoris p̄mus homo habuisse credit̄. Cognouit em̄ a quo creatus fuit: non eodē modo cognoscēdi quo ex auditu solo percipit̄ quo modo a credentib⁹ absens querit̄: sed quadā interiori aspiratōe qua dei presentiā cōtemplabat̄

non tamen ita excellenter sicut post hanc vitam visuri sunt. Neqꝫ ita in enigmate qualiter in hac vita viderim⁹. Porro sui cognitionem idem homo talē accepisse videt̄: vt q̄d deberet supiori: quid equali ꝛ inferiori non ignoraret. hec ibi. Hoc lumē scientie non defuit beate virgini que dei filium gerebat in ventre qui est lux vera que illuminat omnē hoīem venientē in hunc mũdum. Johis.i. Immo habuit plene scientiaꝫ oīum que ad bene viuendũ sunt necessaria magis ꝙ̄ adā: qui non fuit sui casus prescius. vt dicit magister sentētiarũ vbi supra. Ipsa ꝟo p gratiā cognouit statũ suum gratiosum cũ moyse cum abrahā: cũ paulo q̄b⁹ fuit reuelatũ ꝙ̄ erant in gratia. Unde Ambrosi⁹ super illo verbo Luce.ij. Tuam ipsius aīam pertransibit gladius: dicit sic. Per gladiũ designatur prudentia marie: non ignara mysterij celestis. Uiuũ est em̄ verbum dei ꝛ validum ꝛ acutius omī gladio ancipiti.i. acutissimo. Quantũ ad fidem dicit helysabeth Luc̄.ij. Beata que credidisti quoniā perficiētur in te que dicta sunt tibi a dño. Unde sola ipsa fidem cōseruauit que tempore passionis recedentibus discipulis xp̄m associauit. Stabat em̄ iuxta crucē mat̄ ei⁹. Joh̄.xix. Quantũ ad gr̄am sanitatũ dic̄ Cassiodor⁹ in epl'a sic. Tu patrona humani generis: tu afflictis medica singularis: q̄s tuo non eget munere cũ sit peccare cōe ꝛc̄. Quātũ ad gr̄am virtutum dic̄ Berñ. ꝟmone.lxxxviij. sup cantica sic. Per te virgo scā celũ impletũ ꝛ infern⁹ euacuat⁹ est: restaurate ruine celestis hierl'ꝫ expectantib⁹ miseris vita perdita data est. Quantũ ad pphetiā dic̄ Ambrosi⁹ sup Lucam sic. Marie quo psona melior: eo pphetia plenior. Nec ociosum videt̄ ꝙ̄ ꝛ ante iohānē helysabeth pphetat: ꝛ maria ante dñi generatōnē: cũ dicit Magnificat ꝛc̄. Quantum ad discretionē spirituũ oēs cedũt virtuti noīs eius. de hac em̄ dr̄ Geñ.iij. Ipa cōteret caput tuũ. Et loquit̄ de potestate demonum quā beata virgo cōculcauit. Quantuꝫ ad genera linguarũ in die penthecostes ipa accepit spm̄scm̄ sicut ꝛ ceteri apostoli: ꝛ in maiori plenitudine ꝙ̄ illi: cũ esset magis disposita. Quantũ ad interpretationē sermonum audi virginē interpretantē sermonem filij sui ad vniuersos qui erāt in nuptijs. Dixit em̄ xp̄s matri sue Joh̄.ij. Quid mihi ꝛ tibi est mulier: nonduꝫ venit hora mea. Pro cui⁹ intellectu notandũ ꝙ̄ filius acceperat

in mandatis a beata virgine ne vnq̄ eā ma
trē noīaret: sed ancillā: ⁊ si nollet eā vocare
ancillā ꝑpt̄ reuerētiā saltē eā vocaret mulie
rem. Xps aūt tanq̄ fili⁹ obediēs annuit mā-
dato matris: idō dixit. Quid mihi ⁊ tibi est
mulier: q̄si dicat. Nūq̄d vis ire ad stagnū vt
ancilla: ydrias implere: scapulis tuis defer-
re ⁊ ante hāc turbā ponere aquā quā couer-
tam in vinū. Nolo ꝙ hic, tm̄ hūilieris. Quid
tibi mulier: mater es ⁊ mulier vocaris: nō te
dicā ancillā. Ad te hoc op⁹ spectaret si esses
ancilla quēadmodū cupis. Sz ego certe de-
beo haurire aquā: ⁊ tanq̄ seru⁹ debeo in aq̄
seruire discipulis meis q̄ sunt hic presentes.
Verū nōdum venit hora mea vt aq̄s mini
strem. Et ideo q̄d mihi: q̄si dicat. Nec ego
nūc debeo aq̄s deferre: nec tu aliq̄n. Quid ꝗ
mihi ⁊ tibi mulier: nondum venit hora mea
Tunc btā virgo intellexit sermonē xpi ⁊ ait
ad ministros quoꝝ erat aq̄s deferre. Quod-
cunq̄ dixerit vobis facite. Ut aūt xps cōfir
maret interp̄tatōnē ꝟmonis dixit. Implete
ydrias aqua ⁊c̄. Tertio fuit plena gr̄a gra-
tum faciēte. Nā in vētre matris fuit sanctifi
cata ⁊ in natiuitate ei⁹ fuit h̄ gr̄a augmenta
ta cū ablactata secessit in tēplū. In cui⁹ figu
ram dr̄ Gen̄. xxi. Q abrahā fecit grāde cōui
uiū ablactato ysaac puero suo. q̄ de⁹ pater
grandē leticiā imisit in oēs angeloꝝ choros
ex ablactatōe ꝟginis gl'iose. Hec gr̄a creuit
q̄n ad pubertat̄ annos veniēs: in tēplo ma
nens votū emisit cōditionatū tm̄ sub volun
tate diuina ꝑpetue castitat̄. vn̄ Aug. vt ha-
bet. xxvij. q. ij. c. Btā. dic̄ sic. Btā maria ꝑpo
suit se cōseruaturā votū ꝟginitat̄ in corde ȝ
ipm votū ꝟginitat̄ nō expressit ore. Subie-
cit se diuine dispositōni dū ꝑposuit se ꝑseue
raturā ꝟginē nisi de⁹ alit̄ ei reuelaret. h̄ ibi.
Hec gr̄a fuit augmētata ꝑ oēm actū a volū
tate ei⁹ egredientē vsq̄ ad finē vite ipi⁹: q̄m
oīs effect⁹ hui⁹ gr̄e plenissime in se habuit
vt pōt patere cōsiderāti. Primū effectū hu-
ius gr̄e habuit q̄ est ī gr̄a posse stare ⁊ posse
nō peccare, sic adā habuit in statu īnocētie.
Secūdū effectū hui⁹ gr̄e habuit q̄ est facere
gratū deo ipam habētē. ⁊ de ea dicit̄ Luc. i.
Inuenisti gr̄am apud deū. Tertiū effectum
hui⁹ gr̄e habuit q̄ ē posse sibi mereri. Et me
ritū eius fuit sub deo maximū. Quartū effe
ctū hui⁹ gr̄e habuit q̄ est acq̄rere alteri salu
tem. Et ipa nobis genuit ipm saluatorē mū
di. Quintū effectū hui⁹ gratie habuit q̄ est
nō posse peccare mortaliter. Et de ipa dicit
Aug. vt allegat̄ a mḡro sentē. li. iij. di. iij. c. ij
sic. Excepta inq̄ sancta virgine maria de q̄ ꝑ
pter honorē dn̄i nullā prorsus cum de pctīs
agit̄ habere volo q̄stionē. Inde etiā scimus
ꝙ ei pl⁹ gratie sit collatū ad vincēdū ex omī
parte pctm̄ q̄ cōcipere ⁊ parere meruit quē
ꝯstat nullū habuisse pctm̄. hec ibi. Ecce quō
hūc effectū habuit. Sextū effectū hui⁹ gra-
tie habuit q̄ est nec veniali maculari pctō: q̄
singulari modo dei fili⁹ q̄ est dei sapia in ipa
habitauit: nō solū in aīa ȝ etiā ī vtero. dicit̄
aūt Sapie. i. In maliuolā aīam nō itroibit
sapia neq̄ habitabit ī corꝑe subdito pctīs.
Propt̄ea btā virgo nullū actuale pctm̄ imo
nec veniale cōmisit. Septimū effectū huius
gratie habuit q̄ est immunitas a tēptatiōe:
q̄ nullo modo tēptari potuit de aliquo pctō
Octauū effectū hui⁹ gratie habuit q̄ est nō
posse nō mereri q̄ in oī actu suo volūtario
merebat̄. Nonū effectū hui⁹ gratie habuit q̄
est securitas patrie future: q̄ btītudinē suā
etiā in hoc mūdo habebat ꝑpt̄ sui maximā
vnionē ⁊ ꝑpinq̄tatē ad deū. Luc. ij. Exulta-
uit spūs me⁹ in deo salutari meo. Quarto
fuit plena gratia glorificāte q̄ est ipe de⁹ es-
sentialit̄ ⁊ in ꝟgine erat dicēte angelo. dn̄s
tecū. De ista eadē gratia dic̄ angel⁹ Luce. i.
Inuenisti gratiā apud deū. Pro cui⁹ intel-
lectu sciendū ꝙ gratia ē pat̄: gratia ē filius
gratia ē spūsctūs. Et hij tres vna gratia sūt
Sed pat̄ nō dicit̄ gratia apud deū: q̄ a nul
lo ꝑcedit. Fili⁹ aūt dicit̄ gratia apud deū: q̄
a deo patre, sicut verbū a deo patre gignit̄ ⁊
nascit̄. iuxta illō Joh. i. Et verbū erat apud
deū. Hanc gratiā apud deū oēs tam mares
q̄ femine vnius dei noticiā habētes ab exor
dio hūani gn̄is q̄sierūt ⁊ petierūt ⁊ nō inue-
nerūt neq̄ acceperūt: ȝ sola ꝟgo maria cū-
ctos excedēs ⁊ angelos vniuersos trāscen-
dens inuenit apud deum ⁊c̄. E

Quart⁹ flos est iste. Tan
ta incarnatione verbi rectitudinē ⁊ eq̄tatē
de⁹ pat̄ demōstrauit ꝙ maximarū ꝟtutum
limpitudinē ⁊ dignitatē ꝯseruauit. Ptȝ per
duos testes. Prim⁹ ē Amb. sup Luc. dicēs
sic. Ille iust⁹ venit ad nos pctōres vt ex pec
catorib⁹ faceret iustos. Pi⁹ vēit ad ipios vt
facēt pios. hūil' ad suꝑbos vt ex suꝑbis facēt
hūiles. hec ille. Secūdus est Damascen⁹ in
ꝑncipio tertij libri dicēs sic. Per incarnatio
nis mysteriū mōstrat̄ simul bonitas ⁊ sapi
entia ⁊ iusticia ⁊ potētia dei vel virt⁹. Boni-

tas quidē qm̄ non despexit ꝓprij plasmatis
infirmitatē Sapiētia vō qm̄ inuenit difficil
limi decentissimā solutionē. Justicia vō qm̄
hoīe victo nō aliū facit vincere tyrānū neqꝫ
vi eripit ex morte hoīem. Potentia vō siue
virt⁹ infinita q: nihil ē mai⁹ ꝙ̄ deū fieri ho-
minē. h̄ ille. Ad intelligēdū diuine incarna-
tionis mysteriū sciēdū ꝙ in ꝯsistorio scīssi-
me trinitatꝫ de⁹ paṫ ꝓposuit filio suo ⁊ spūi
scō redēptionē hūani gn̄is isto modo. vt po
nit scūs Tho. iij. senten. dist. i. q. i. arti. ij. sic.
dicēs. Nō est ꝯueniēs vt vna nobilissimarū
creaturarū a suo fine totaliṫ frustreṫ. Sꝫ hu
mana natura ē inṫ nobilissimas naturas cū
ergo tota corrupta fuerit ꝑ pctm̄ in p̄mo pa
rente ⁊ ita btitudine p̄uata ad quā institu-
ta erat: cōgruū est ip̄am reparari. Sed repa
ratio nō pōt fieri nisi pctm̄ dimittaṫ. nec iu-
stū est vt pctm̄ sine satisfactōne dimittaṫ: ḡ
oportet ꝓ pctō toti⁹ hūane nature satisfieri
ſ3 satisfactio fieri deceṅṫ non pōt nisi ab eo q̊
debꝫ satisfacere ⁊ pōt. Sꝫ nō debet nisi hō q̊
peccauit: nec pōt nisi deus: q: q̄libꝫ creatura
totū suū esse debꝫ deo nec hꝫ vt ꝓ alio satis-
facere possit. Et sic nulla pura creatura ꝓ ho
mine satisfacere pōt. nec ip̄e ꝓ se cū pctō in-
dign⁹ reddaṫ. hec Tho. Oportet ḡ vnū ex
nobis ꝓ homīe satisfacere. Statimqꝫ affuit
dn̄a mīa q̄ erat ad pedes p̄ris ꝓstrata ⁊ di-
xit sic. Quia tu de⁹ excelsus sūme bon⁹ ⁊ mi
sericors es: decet vt nulli nature neges hoc
cui⁹ est capax. Un̄ cū natura hūana sit lapsa
⁊ nihilominꝰ sit reparabilis: decet vt eā re-
pares. Cui cōsentiens dn̄a iusticia inclinās
reuerenṫ corā p̄re dixit sic. Justicia tua deus
est īmutabilis: cui⁹ lege sancitū est vt nunꝙ̄
pctm̄ sine satisfactōe dimittaṫ. ḡ decet vt in
hūana natura instituaṫ vnus qui satisfaciat
q: homo ex se satisfacere non pōt. Quis em̄
clemētissime pater sis sūme mi̊icors: tm̄ tua
mīa in nullo debꝫ derogare tue iusticie: q: mi
sericordia q̄ iusticiā tollit mag̃ iniusticia ꝙ̄
virt⁹ dici debꝫ: ⁊ ita deū nō decet. ꝓptea tuā
infinitā mi̊icordiā sic manifestare debes vt
in nullo tue iusticie deroges. Qd̄ fiet si deus
fiat hō vt ꝓ hoīe satisfaciat. in q̊ etiā abūdā
tior mīa tua apparebit ꝙ̄ si pctm̄ hoīs sine
satisfactōe dimittaṫ inꝙ̄tū hūanā naturam
mag̃ exaltabis. Uidēs aūt sanctissima trini
tas qm̄ decētissimū erat vt hūana natura re
dimereṫ ⁊ h̄ ꝑ incarnationē filij: vt q̊ erat in
diuinitate dei fili⁹: in hūanitate fieret homīs
fili⁹: vocauit duodecī dn̄as valde honorabi
les quarū ꝯsilio ꝑficereṫ opus sanctissime
incarnatōis quo ad modū ꝯueniētissimū te
nendū: vt patebit. P̄rio fuit vocata dn̄a fi-
des q̄ genuflexa corā scīssima trinitate di-
xit illd̄ qd̄ ponit scūs Tho. xxiij. q. ij. arti. vij
in respō. sic. Illud ꝓp̄e ⁊ ꝑ se ꝑtinet ad obie
ctū fidei ꝑ qd̄ hō btitudinē ꝯseqṫ. Uia autē
hoīb⁹ veniēdi ad btitudinē ē mysteriū icar-
natōis ⁊ passionis xp̄i. dr̄ em̄ Act. iiij. Non
ē aliud nomē datū hoīb⁹ in q̊ oporteat nos
saluos fieri. Idō mysteriū incarnatiōis xp̄i
aliqualiṫ oportuit oī tp̄e eē creditū apd̄ oēs
diuersimode tm̄ ſ3m diuersitatē tēpoꝝ ⁊ ꝑso-
narū. Nā ante statū pcti hō habuit explici-
tam fidē de xp̄i icarnatōe ſ3m qd̄ ordinabaṫ
ad ꝯsūmationē glīe: nō aūt ſ3m ꝙ ordinaba
tur ad liberationē a pctō ꝑ passionē ⁊ resur
rectionē: q: hō nō fuit p̄sci⁹ pcti futuri. Ui
deṫ aūt incarnatiōis xp̄i p̄sci⁹ ꝑ h̄ ꝙ dixit
ꝓpṫ h̄ relinqt hō patrē ⁊ matrē ⁊ adherebit
vxori sue ⁊ erūt duo ī carne vna. vt hr̄ Geñ.
ij. Et h̄ apl̄s ad Eph̄. v. dic̄. Sacramētū ma
gnū in xp̄o eē ⁊ in eccl̄ia. Qd̄ q̊dē sacramē
tū nō ē credibile p̄mū hoīez ignorasse. Post
pctm̄ aūt fuit explicite creditū mysteriū xp̄i
nō solū ꝙ̄tū ad incarnationē: ſ3 etiā ꝙ̄tū ad
passionē ⁊ resurrectionē: q̊b⁹ hūanū gen⁹ a
pctō ⁊ morte liberaṫ. Aliṫ em̄ nō p̄figuras-
set xp̄i passionē q̊busdā sacrificijs: ⁊ ante le-
gē ⁊ sub lege: quoꝝ q̊dē sacrificioꝝ significa
tum explicite maiores cognoscebant mino-
res aūt sub velamīe illoꝝ sacrificioꝝ creden
tes ea diuinit⁹ esse disposita: de xp̄o vēturo
q̊dāmodo habebāt velatā fidē. multꝫ etiā gē
tiliū facta fuit reuelatio de xp̄o. vt pꝫ ꝑ ea q̄
p̄dixerūt. Nā Job. xix. dr̄. Scio ꝙ redēptor
me⁹ viuit. Sibilla etiā q̊dā ꝓphetauit d̄ xp̄o
vt dic̄ Aug. li. xviij. de ciui. dei. Inueniṫ etiā ī
hystorijs romanoꝝ ꝙ tp̄e cōstātini augusti
⁊ hyrene matris ei⁹ inuētū fuit q̊ddā sepul-
chrū in q̊ iacebat hō aureā laminā habēs in
pectore in q̄ scriptū erat. Xp̄s nasceṫ ex vgi
ne ⁊ credo ī eū. O sol hyrene ⁊ ꝯstātini tēpo
rib⁹ iterū me videbis. Si q̊ tm̄ saluati fuerṫ
q̊b⁹ reuelatio nō fuit facta: nō fuerūt saluati
absqꝫ fide mediatoris. Quia ⁊ si non habu-
erunt fidē explicitā habuerūt tm̄ fidē implici
tā in diuina ꝓuidētia credētes deū eē libera-
torē hoīm ſ3m modos sibi placitos ⁊ ſ3m ꝙ
aliq̊b⁹ vitatē cognoscētib⁹ ip̄e reuelasset. ſ3m
illud Job. xxxv. Qui docet nos sup iumēta
terre ⁊c̄. hec Tho. Sꝫ nō ē determīate sub fide
cadēs tp̄s icarnatōis ⁊ ꝑ quā vgīnē hoc sit

implendũ. Uñ cũ maioris fidei sit miracu-
lũ fiẽdũ in ↄceptõe xpi ex ꝟgine q̄ꝫ in ↄcepti
one iohis ex sterili. Sꝫ ↄceptio iohis ꝑ āge
lũ ꝓnũciata fuit ne fortuito ſꝫ ex dei ꝓuidẽtia
accidere putaret̃. g̃ multo amplꝰ ↄceptionẽ
xpi ānũciatio ꝑ āgelũ ꝓcedere debꝫ. Nā infi
ma ierarchia hꝫ officium dirigẽdi hoĩes ſm̃
quādā limitationẽ. vl' vniꝰ ꝓuincie sic ordo
ꝓncipatuũ. vel vniꝰ hoĩs sic ordines āgeloꝝ
ꝛ archāgeloꝝ q̃ differũt. Quia ad āgelos ꝑ-
tinet dirigere ĩ actibꝰ alicuiꝰ hoĩs q̃ ad ipꝫ
tātũ ꝑtinet. vñ dicunt̃ minima nũciare. Ad
archāgelos ꝟo ꝑtinet dirigere ĩ actibꝰ alicu
ius hoĩs q̃ tñ ĩ tātā mltitudinẽ redũdāt. vñ
ꝛ medij sunt int̃ ꝓncipatꝰ ꝛ āgelos: qḋ etiā
coꝝ nomẽ oñdit. Dicũt̃ eñ archāgeli q̄ſi ꝓn
cipes āgeli. Quia g̃ ↄsensꝰ btẽ ꝟginis q̃ per
annũciationẽ req̃rit̃ ẽ actꝰ singularis ꝑsone
in mltitudis salutẽ redũdās: imo totiꝰ hũa-
ni gñis. g̃ ānũciās dꝫ eẽ ḋ ordine archāgelo
rũ ꝛ int̃ eos sũmꝰ. Nā in ↄceptõe xpi dꝫ ↄtra
hi matrimoniũ ꝑ ĩdiuisibilẽ ↄiũctõeꝫ diuine
ꝛ hũane nature. Sꝫ ĩ matrimonio req̃rit̃ cõ
sensus q̃ ꝑ ꝟba nũcioꝝ exigit̃ ꝛ ↄciliat̃. g̃ de-
cet vt ĩfinita tua maiestas ꝑ archāgelũ tuũ
ↄsensũ exq̃rat ꝟginis de q̃ hũanā naturā as
sumat filꝰ tuꝰ ĩ vnitatẽ ꝑsõe. Cũqꝫ sic locuta
fuisset dña fides: iussit sctissima trinitas ga-
brieli archāgelo vt iret ĩ ciuitatẽ nazareth ꝓ
uincie galilee ꝛ ĩtraret domũ marie virginis
cũ debita reuerẽtia req̃rens ab ea consensuꝫ
in incarnationẽ xpi. qḋ ꝛ fecit. vñ Luc. i. ca.
dicit sic. Missus est angelꝰ gabriel a deo in
ciuitatẽ galilee cui nomẽ nazareth. Secũdo
fuit vocata dña sapiẽtia que genuflexa corā
sanctissima trinitate dixit illud qḋ ponit san
ctus Tho. iij. parte. q. xxix. articu i. in respõ.
sic. Clemẽtissime dñe ↄueniẽs est xpm̃ de de-
sponsata virgine nasci. Tum ꝓpter ipm̃ Tũ
ꝓpter matrẽ. Tum ꝓpter ipos hoĩes. Pro-
pter ipm̃ quidẽ xpm̃ ꝓpter quattuor ratio-
nes. Primo quidẽ ne ab infidelibꝰ tanq̄ꝫ il-
legitime natus abijciat̃. Unde Ambrosius
dicit super Lucā. Quid iudeis: quid herodi:
posset ascribi: si natũ viderent̃ ex adulterio
persecuti? Secũdo vt consueto modo eius
genealogia ꝑ viruꝫ describeret̃. Unde dicit
Ambrosiꝰ sup Lucā. Qui in seculũ venit: se
culi debuit more describi. Uiri aũt ꝑsona q̄-
ritur q̃ in senatu ꝛ reliquis curijs ciuitatũ ge
neris asserit dignitatẽ. Cõsuetudo etiā nos
instruit scꝑturarũ q̃ semꝑ viri originẽ querit.
Tertio ad tutelā pueri nati ne dyabolꝰ ↄtra
eum vehemẽtiꝰ nocumẽta ꝓcuret. Sed ideo
Ignatiꝰ dicit ipām fuisse desponsatā vt par
tus eiꝰ dyabolo celaret̃. Quarto vt a ioseph
nutriat̃. vñ ꝛ pat̃ eiꝰ dictꝰ est q̄ſi nutritiꝰ. Est
etiā cõueniẽs ex parte virginis. Primo qui-
dem q: per hoc reddit̃ imunis a pena. s. ne la
pidet̃ a iudeis tanq̄ꝫ adultera. vt Hiero. dic̃.
Secũdo vt ꝑ hoc ab infamia liberet̃. vñ dic̃
Amb. sup Lucā. Q: desponsata est ne teme
rate ꝟginis adureret̃ infamia cui grauis al
uus corruptele videret̃ insigne ꝑferre. Ter
tio vt ei a ioseph ministerium exhibeat̃. vt
Hiero. dicit. Ex parte hoĩm etiā hˀ est ↄueni
ens. Priō q̃dẽ eo q̄ꝫ testimonio ioseph com
probabit̃ xpm̃ ex ꝟgine esse natũ. vñ Amb.
dicit super Luc̃. Locupletior testis pudoris
maritus adhibet̃ qui possit ꝛ delere iniuriā:
ꝛ vindicare opprobriũ si non agnosceret sa
cramentũ. Secundo q: ipa verba virginis
magis credibilia reddent suā virginitatem
asserentis. vnde Ambrosiꝰ dicit super Luc̃.
Fides marie verbis magis asserit̃ si mẽda-
cij causa remouetur. videretur eñ culpā ob-
umbrare mẽdacio voluisse innupta ꝑgnās.
Causam autẽ mentiendi despõsata non ha
buit: cũ coniugij premiũ ꝛ gratia nuptiaruꝫ
partus sit feminarũ. Que quidẽ duo ꝑtinẽt
ad firmitatẽ fidei hoĩm. Tertio vt tollatur
excusatio virginibus q̃ ꝓpter incautelā suaꝫ
non vitant infamiā. Unde Ambrosiꝰ. Non
decuit virginibꝰ sinistra opinione viuentibꝰ
velamẽ excusatiõis relinq̃ quo mat̃ dñi vre-
retur. Quarto ꝑ hoc designat̃ vniũsa ecclia
que cum virgo sit: desponsata est tamen vni
viro xp̄o. vt Aug. dic̃ lib. de sancta virginita
te. hˀ Tho. Cunqꝫ sic locuta fuisset dña sapiẽ
tia: cõmisit sctissima trinitas gabrieli archā-
gelo vt iret ad virginem desponsatā. Ideo
euangelista sic esse factũ ostendit dicẽs ↄse-
quẽter. Ad virginẽ desponsatā viro cui no
men erat ioseph. Inter quos fuit veruꝫ ma-
trimoniũ q: vterqꝫ consensit in copulā cõiu-
galẽ. Nõ aũt expresse in copulā carnalẽ nisi
sub conditione. s. si deo placeret. Tertio fuit
vocata dña veritas que genuflexa corā san
ctissima trinitate: dixit illud qḋ ponit sanctꝰ
Thomas. iij parte. q. xxxi. arti. ij in respon.
sic. Summe deus xp̄us specialiter duorum
antiquorum patrum filius esse debet. s. abra
he ꝛ dauid. vt ptꝫ Math. i. Cuius ratio est
multiplex. Prima quidẽ q: ad hos specialiter
de xp̄o repromissio facta ẽ. Dictum est eñ
abrahe Geñ. xxij. Benedicent̃ in te omnes

gentes terre. Qd̄ apl's de xp̄o exponit dicēs Gal.iij. Abrahe dicte sunt ꝓmissiones ⁊ semini ei᷒. Nō dixit ⁊ semib᷒ q̄si in multis sed in vno: ⁊ semini tuo q̄ est xp̄s. Ad dauid autem dictū est. De fructu vētris tui ponā sup sedē tuā. Vn̄ ⁊ ppl'i iudeoꝝ xp̄m vt regē honorifice suscipiētes dicebāt math.xxi. Osanna filio dauid. Secūda rō est qꝛ xp̄s futur᷒ est rex ꝓpha ⁊ sacerdos. Abrahā aūt sacerdos fuit vt pȝ ex hoc ꝙ dn̄s dixit ad eū. Geneß.xv. Sume tibi vaccam triennē ⁊c̄. Fuit etiā ꝓpha ſm qd̄ dicit̄ Geneß.xx. Propheta est ⁊ orabit ꝓ te. Dauid aūt rex fuit ⁊ ꝓpheta. Tertia rō ē qꝛ in abrahā p̄mo incepit circūcisio. In dauid aūt maxime manifesta est dei electio. ſm illud qd̄ dr̄.i. Reg. xiij. Quesiuit sibi dn̄s virū iuxta coꝛ suū. Et iō vtriusqꝫ fili᷒ xp̄us specialissime dici debet vt ostendat̄ esse in salutē circūcisioni ⁊ electiōi gentiliū. Ideo vt veritas appareat in tua ꝓmissione xp̄us debȝ esse de domo dauid. hec Tho. Cūqꝫ sic locuta fuisset dn̄a veritas cōmisit gabrieli archangelo vt iret ad virginē desponsatā ioseph q̄ esset de domo ⁊ descēdētib᷒ a dauid. Ideo euangelista sic factū esse ondit dicēs de domo dauid qm̄ Amb. dixit xp̄m de semine ieconie descendisse. Quarto fuit vocata dn̄a v̄ginitas q̄ genuflexa corā scta trinitate dixit illud: qd̄ ponit sctūs Tho. iij.pte.q.xxxi.arti.iiij.in respō.sic. Licet fili᷒ dei carnē hūanā assumere possit de quacūqꝫ materia voluerit: cōueniētissimū tn̄ ē vt de femina carnē accipiat ꝓpt̄ tres rōnes. Prio q̄dē qꝛ ꝑ h̄ tota natura hūana nobilitabit̄. vn̄ Augu. dic̄ li.lxxxiij.q. ꝙ hois liberatio in vtroqꝫ sexu debuit apparere. Ergo qꝛ virum oportebit suscipere q̄ sexus honoꝛabilioꝛ est ꝯueniēs est vt feminei sexus liberatio hinc appareat: qꝛ ille vir de femīa nat᷒ est. Secundo qꝛ ꝑ hoc veritas incarnatōis astruit̄. vn̄ Amb. dic̄ lib. de incarnatōe. Multa ſm naturā īuenies ⁊ vltra naturā. Secūdū eīm ꝯditionē nature ī vtero feminei coꝛpis fuit: Sȝ sup ꝯditionē v̄go ꝯcepit: v̄go gn̄auit: vt crederes qꝛ de᷒ erat q̄ īnouabat naturā ⁊ hō erat q̄ ſm naturā nascebat̄ ex hoīe. Et Aug. dic̄ in ep'la ad volusianū. Si oīpotēs de᷒ hoīem vbicūqꝫ formatū nō ex matno vtero crearet ſȝ repētinū inferret aspectib᷒: nōne opinionē ꝯfirmaret erroꝛis: nec hoīem verū suscepisse vllo modo crederet̄: ⁊ dū oīa mirabilit̄ facit auferret qd̄ mi̇ſicordit̄ fecit. Nūc v̄o ita int̄ deū ⁊ hoīeȝ mediatoꝛ apparuit vt ī vnitatē

ꝑsone copulās vtrāqꝫ naturā ⁊ solita sublimaret insolitꝫ ⁊ insolita solitꝫ tēperaret. Tertio qꝛ ꝑ hūc modū ꝯplet̄ oīs diūsitas gn̄ationis hūane. Nā p̄m᷒ hō ꝓduct᷒ est ex limo terre sine viro ⁊ femīa. Eua v̄o ꝓductta est ex viro sine femina. ceteri v̄o hoīes ꝓducūt̄ ex viro ⁊ femīa. vn̄ hoc q̄rtū q̄si xp̄o ꝓpriuȝ relinq̄bat̄ vt ꝓduceret̄ ex femīa sine viro. h̄ ille. Cūqꝫ sic locuta fuisset dn̄a v̄ginitas cōmisit sctissima trinitas gabrieli archangelo vt annūciaret btē v̄gini ꝙ ex ea xp̄s carnē assumeret. Iō euāgelista sic esse factū dicit ⁊ nomen v̄ginis maria. Quīto fuit vocata dn̄a puritas q̄ genuflexa corā sctissima trinitate: dixit illō qd̄ ponit sctūs Tho.iij.pte.q.iij.arti.iiij.in respō.sic. Que a deo sunt ordinata sūt. vt dr̄ Rom̄.xiij. Angel᷒ aūt mittit̄ a te sūmo deo ad h̄ ꝙ v̄gini ān̄ūciet incarnationē verbi. vt dr̄ Luc̄.i. Ergo ordinatissime debȝ ānūciatio ꝑ angelū cōpleri. Ordo aūt est reddere mētē virginis attētā ad tāte rei considerationē ne videret̄ illudi. Cognouit aūt sctissima trinitas q̄d intēderet dn̄a puritas: ⁊ cōmisit gabrieli archāgelo ānūciatōeȝ fiēdā ꝯgruo ordine. Qd̄ q̄dē fecit eā salutando: q̄dā noua ⁊ īsolita salutatōe dicēs Aue. vn̄ Orige. dic̄ sup Luc̄. Qꝛ si sciuisset ad aliū quēpiā similē eē factū ſmonē: vt pote q̄ habebat legꝭ sciaꝫ: nūq̄ eā q̄si ꝑegrina talis salutatio terruisset. In q̄ q̄dē salutatōe p̄misit idoneitatē ei᷒ ad ꝯceptū ī eo ꝙ dixit Gratia plena. Exp̄ssit ꝯceptū ī eo ꝙ dixit dn̄s tecuȝ ⁊ p̄nūciauit honorē ꝯseq̄ntē: cū dixit. benedicta tu ī mulierib᷒. h̄ Tho. Sexto fuit vocata dn̄a prudētia q̄ genuflexa corā sctissima trinitate dixit illō qd̄ ponit sctūs Tho.iij.pte. q.xxx.arti.iij ī respō.sic. Angel᷒ ānūciās matri dei debuit coꝛpoꝛea visione apparere. ⁊ h̄ ꝯueniēs ē ꝓpt̄ tria. Prīo q̄dē ꝯgrū ad id qd̄ ānūciat̄. Venerat eīm angel᷒ ānūciare īcarnationē īuisibilis dei. Vn̄ etiā ꝯueniēs ē vt ad hui᷒ rei declarationē īuisibil' creatura foꝛmā assumat in q̄ visibilit̄ appareat. Cū etiā oēs apparitōes veteris testamēti ad hāc apparitionē ordinent̄ q̄ fili᷒ dei ī carne apparuit. Scd̄o ꝯgruū ē dignitati mr̄is dei q̄ nō solū ī mēte ſȝ etiā in coꝛpoꝛeo vētre ē dei filiū receptura: ⁊ iō nō sola mēs ei᷒ ſȝ etiā sens᷒ coꝛpoꝛei sūt visione āgelica refouēdi. Tertio cōgruit certitudini ei᷒ qd̄ ānūciat̄. Ea eīm q̄ sꝫ ocul' subiecta certi᷒ hoīes cōpꝛehēdūt ꝙ ea q̄ imaginat̄. vn̄ dicit Criso. sup Mat. Qꝛ angel᷒ nō in sōnis īmo visibilit̄ v̄gini astitit.

Nam qr magnā valde relatiōem ab angelo accipiebat: egebat tāte rei visione solēni. hec tho. Tūc angel⁹ dixit dñe prudētie. Corpal visio spualis subte stupefacit vidētes. Sz melius est q a tali turbatōe mens btē virginis preseruet. Nō ḡ ɔgruit vt hec ānūciatio fiat per corpalē visionē. Rñdit prudētia dic illud q ponit sctūs Tho. vbi sup ad tertiuz dōm sic. Sicut Amb. dic sup Luc. Perturbamur et a nr̄o alienamur affectu qn̄ restringimur alicui⁹ supioris ptāq occursu. Et h̄ nō solū ɔtigit in visiōe corpali: ſ etiā in visiōe ymagināria. vn̄ Gen̄. xv. ca. dr. Qr cū sol occubuisset sopor irruit sup abrahā: ⁊ horror magn⁹ ⁊ tenebrosus īuasit eū. Talis tn̄ pturbatio hoīs nō tm̄ hoī nocet: vt ppt eā debeat angelica appītio ptermitti. Pr̄io quiō qr ex h̄ ipso q hō sup seipm eleuat qō ad ei⁹ ptinet dignitatē ps ei⁹ īferior debilitat: ex q̊ puenit pturbatio p̄dicta. Sicut calore naturali ad īteriora reducto exteriora tremūt. Scd̄o qr sicut origenes dic sup Luc. Angel⁹ apparēs: sciens hāc eē hūanā naturā. Primū pturbationi hūane medet. vn̄ ⁊ zach. post turbatiōez dixit. Ne timeas zach. Et ppt h̄ vt legit ī vita bti Anthonij. Nō difficilis est bonoꝝ spirituū malorūqꝫ discretio. Si em̄ p⁹ tiorē successerit gaudiū a dño venisse sciam⁹ auxiliū qr securitas aīe p̄ntis maiestatis indiciū est Si aūt īcussa formido pmāserit hostis ē q̊ vidɇ h̄ Tho. Tūc sanctissima trinitas cōmisit gabrieli archangelo vt visibili forma beate vgini apperet: ⁊ ei annūciaret q̄ in salutatōe ɔtinētur. Quod ⁊ fec. Que cū audissz scz btā vgo turbata ē in ſmone ei⁹ ⁊ cogitabat qual' essz ista salutatio. Hec em̄ turbatio virginis cōueniēs fuit verecundie virginali: qr dicit Amb. sup Luc. Trepidare virginuz est ⁊ ad oēs viri īgressus pauere omēsqꝫ viri affatus vereri. Quidā tn̄ dicūt q cū btā virgo assueta eēt visiōib⁹ angloꝝ: nō fuit turbata in visione angeli: ſ in admiratōe eoꝝ q̄ ei ab angelo dicebāt: qr de se tā magnifica non cogitabat. vn̄ ⁊ euāgelista nō dicit q turbata fuit in visione angeli ſ in ſmone ei⁹. Nā aīo hūili nil est mirabili⁹ q audit⁹ sue excellentie ⁊c. Septimo fuit vocata dña ītelligētia: q̊ genuflexa corā sanctissima trinitate dicit illud qō ponit sanct⁹ Tho. iij. pte. q. xxviij. ar. i. in Rñ. sic. Cōuenientissimū est matrez xp̄i vgīnē cōcipere ppter q̄tuor. Primo ppter patris mittētis dignitatē ɔseruādā. Cū em̄ ips sic ver⁹ ⁊ naturalis dī filiꝰ nō est cōueniens vt aliū patrē habeat q deū: ne dei dignitas transferat ad aliū. Scd̄o h̄ est cōueniens pprietati ipsi⁹ filij q̊ mittit: q̊ est verbū dei. verbū aūt absqꝫ oī cordis corruptōne cōcipit qnimmo cordis corruptio pfecti verbi ɔceptionē n̄ patit. Qr ḡ caro sic a vbo dei assumi dz vt sit caro verbi dei: cōueniens est q et ipa sine corruptōe mr̄is ɔcipiat. Tertio h̄ est cōueniens dignitati hūanitatis xp̄i: in q̊ locū habere pctm̄ nō dz: p quā pctm̄ mundi tollet. ſm illud Joh. i. Ecce agn⁹ dei. s. īnocēs qui tollit pctā mundi. Nō pōt aūt esse q in natura iam corrupta ex ɔcubitu caro nascētur sine īfectione original' pctī. Vn̄ Aug. dicit li. de nuptijs ⁊ ɔcupia. Solus ibi nuptial' cōcubitus nō fuit. s. in matrimonio marie et ioseph: qr in carne pctī fieri non poterat sine vlla carnis ɔcupīa que accidit ex pctō: sine q̄ cōcipi voluit qui futurus erat sine peccato. Quarto ppter ipm finē incarnationis xp̄i: qui ad hoc est: vt homines renascant in filios dei nō ex volūtate carnis neqꝫ ex volūtate viri: ſ ex deo. i. ex dei virtute. Cui⁹ rei exemplū debet apparere in ipsa ɔceptōe xp̄i. vn̄ō Aug. lib. de sancta virginitate dicit. Oportebat caput nr̄m insigni miraculo ſm corpus nasci de virgine vt significaret sua mēbra de virgine eccl'ia ſm spm̄ nascitura. hec Tho. Cūqꝫ sic locuta fuisset dña ītelligentia cōmisit sanctissima trinitas Gabrieli archāgelo vt annūciaret beate virgini q sicut vtute diuina fieri potuit vt prim⁹ homo de limo terre formaret: ita etiā diuina virtute fieri pōt vt corp⁹ xp̄i formet de virgine absqꝫ virili semine. Tūc angel⁹ vidēs beatā virginē turbari ī sermōe ei⁹: dedit ītelligentiā eoꝝ que dixerat dicēs. Ne timeas maria Inuenisti em̄ grām apud deum. Et vt clare intelligat: īstruit eaz de misterio incarnatōis qō in ea erat īplendū. Quod quiō fecit p̄nūciando ɔceptum ⁊ partū dicēs. Ecce concipies in vtero ⁊ paries filiū. Et declarat sex magnalia de eo. Primo q erit saluator mundi cū dicit. Et vocabis nomen ei⁹ iesum. Scd̄o q erit glorificator mundi. cū dicit Hic erit magn⁹. Tertio q erit de⁹ ⁊ homo. cū dicit Et filius altissimi vocabit. Quarto q spiritualis regni fidei ⁊ gratie erit possessor. cū dicit Et dabit illi dñs deus sedem dauid patris eius. Quinto q totius synagoge et eccl'ie p fidei vnitatem erit verus doctor: cū dicit. Et regnabit in domo iacob in eternū. Sexto q oīm electoꝝ erit sēpitern⁹ remunerator. cuz dicit Et regni eius

ne timeas maria

nõ erit finis. Ex istis põt intelligere btã vir-
go magnũ sacramentũ. Octauo fuit vocata
dñа discreta que genuflexa corã sanctissima
trinitate dicit illud qđ ponit sanctus Tho. iij.
pte q. xxviij. ar. iiij. sic. Perfectionis opa ma
gis sunt laudabilia si ex voto celebrent. q̃z si
ex simplici deuotõe procedãt. Virginitas ãt
in matre dei p̃cipue debuit pollere: ideo cõue-
niens fuit vt v̾ginitas ei⁹ ex voto eẽt deo cõ
secrata. verũ qz tpe legis oportebat genera-
tioni insistere tam mulieres q̃z viros: qz s̈m
carnis originẽ cultus dei ppagabat. Añq̃z
ex illo pplo xp̃s nasceretur: mr̃ dei ante p̃ de
spõsaret Joseph: nõ vouit absolute v̾ginita
tẽ: licet eã in desiderijs habuerit sup hoc ta-
men voluntatẽ suã diuino cõmisit arbitrio.
Postmodũ vero accepto sponso: s̈m q̃ mo
res illi⁹ tpis exigebãt simul cũ eo votum vir
ginitatis emisit. hec Tho. Ideo beata virgo
cũ angel⁹ sup̃dicta ei annũciaret: dixit. Quõ
fiet istud: qm̃ virũ nõ cognosco. vñ dicit Au-
gu. li. de sancta virginitate. Annũcianti ãge-
lo maria rñdit: quõ fiet istud: qm̃ virũ nõ co
gnosco: qđ pfecto nõ diceret: nisi se virginez
deo ante vouisset. Nono fuit vocata dña cha
ritas: que genuflexa corã sanctissima trinita
te dixit illud. qđ ponit sanct⁹ Tho. iij. pte. q.
xxxij. arti. i in Rñ. sic. Licet cõceptionẽ cor-
poris xp̃i tota trinitas opet: tñ debz attribui
spiritui sancto triplici rõne. Primo quidẽ: qa
hoc ɔgruit cause incarnatiõis q̃ consideratur
ex pte dei. Spũs enĩ sanctus est amor pr̃is ꝛ
filij. hoc aũt ex maximo dei amore: puenit vt
filius dei carnẽ assumat in vtero v̾ginali. vñ
dr̃ Joh. iij. Sic deus dilexit mundũ: vt filiuz
suũ vnigẽitũ daret. Scđo q̃ hoc ɔgruit cãe
incarnationis ex pte nature assumẽde: qz p
hoc datur ĩtelligi q̃ hũana natura assumen
da est a filio dei nõ ex aliqb⁹ meritis: sz ex so
la grã q̃ spũi sancto attribuitur s̈m illud. i. Co-
rin. xij. Diuisiones grãrum sunt: idẽ aũt spũs
Et Aug. dicit in Encheridion. Iste mod⁹ q̊
est natus xp̃s de spũ sãcto insinuat nob̃ gra-
tiã dei: qua homo nullis p̃cedentibus meri-
tis ex primo exordio nature sue quo esse ce-
pit verbo dei copularetur in tantã vnitatem
psone vt idez ipe esset fili⁹ dei. Tertio: qz h̃ cõ
gruit termino incarnationis. Ad h̃ enĩ ter-
minata est incarnatio: vt homo ille qui exci-
piebatur sit sanct⁹ ꝛ filius dei. vtrũq̃z aũt ho
rum attribuitur spũi sancto. Nam p ipsum
efficiũtur homĩes filij dei s̈m illud Gala. iiij
Qm̃ estis filij dei misit de⁹ spm̃ filij sui in cor

da vestra clamantẽ. Abba pater. Ipse etiam
est spũs sanctificatõis vt dr̃ Ro. i. ca. Sicut
ergo alij p spiritũ sanctũ scificant spirituali
ter vt sint filij dei adoptiui: ita xp̃s per spiritũ
sanctũ debet in sanctitate cõcipi: vt sit fili⁹ dei
naturalis. vñ Ro. i. s̈m vnam glosã. Quod
p̃mittitur qui predestinat⁹ est filius dei in v̾tu
te manifestatur per id q̃ ĩmediate seqtur s̈m
spiritũ sãctificatõis i. per hoc q̃ concept⁹ est
de spiritu scõ. h̃ Tho. Cũq̃z sic locuta fuisset
dña Charitas cõmisit sanctissima trinitas
gabrieli archangelo vt prenũciaret beate vir
gini duarũ personarũ diuinarũ aduentuz in
eam s. psonam spũs sancti ad purgandũ: ꝛ po
tentiã generatiuã p̃standũ. Et psonam filij
ad carnez assumendũ. Qđ sic esse factũ euã
gelista testatur dicẽs. Et rñdens angelus di
xit ei. Spũs sanct⁹ supueniet in te: ꝛ virt⁹ al
tissimi obumbrabit tibi. Virtus enĩ altissimi
p susceptionẽ nostre infirmitatis obũbrata
est. Que verba exponẽs Jobes damascen⁹
vt allegatur a magistro sen lib. iij. di. iij. cap. i.
dicit sic. Preuenit in ipsã s̈m verbuz dñi qđ
dic angel⁹ purgãs ipsã ꝛ potentiã verbi rece
ptiuã pparans: sit aũt ꝛ generatiuã. Et tunc
obũbrauit ipsã dei altissimi p se sapiã ꝛ virt⁹
exñs. i. fili⁹ dei patri. homousios. i. ɔsubstãtia
lis ꝛc. Et hoc p assumptionẽ nr̃e humanitatis
Decio fuit vocata dña sãctitas: q̃ genuflexa
coram sancissima trinitate dixit illud qđ po-
nit sctũs Tho. iij. pte. q. xxxiiij. ar. i. in Rñ. sic
Abũdãtia gratie sanctificãtis aĩaz xp̃i deriua
tur ex ipsa verbi vnione s̈m illud Joh. i. Vi-
dim⁹ gl̃iam ei⁹ gl̃iam quasi vnigeniti a pr̃e
plenũ gr̃e ꝛ veritatis. Sed in primo ĩstanti
cõceptionis corpus xp̃i dz esse aĩatum: et a
verbo dei assumptũ: ergo in illo primo instã-
ti cõceptionis: xp̃s debet habere plenitudĩez
gratie sanctificãtis aĩam ꝛ corpus ei⁹. San
ctificari aũt est aliquid fieri sanctũ. Fit autẽ
aliquid nõ solum ex ɔ̃rio: sed etiam ex negã-
te et priuãte opposito: sicut albũ fit ex nigro
et etiã ex nõ albo. Hoĩes autẽ ex peccatorib⁹
efficiuntur sancti s̈m illud. i. corin. vi. Et h̃ qui
dem fuistis aliqñ. s. peccatores. Sed abluti
estis: sed sanctificati estis. Et ista sanctifica-
tio hominũ est ex peccato. Sed xp̃s quidez
s̈m hominẽ factus est sanctus: qz hanc gra-
tie sanctitatẽ nõ sp habuit nõ tamen factus
est sanctus ex peccatore: qz peccatũ nũq̃z ha
buit: sed factus est sanctus: ex nõ sancto s̈m
hominẽ nõ quidem priuatiue. s. vt aliquan
do fuerit homo ꝛ nõ fuerit sanct⁹: sed nega-

tiue.s.qꝛ quando nõ fuit homo:nõ habuit sã
ctitatem humanam. Et ideo simul debet fie-
ri homo ⁊ sanctus homo. hec Thomas. Cũ
qꝫ sic locuta fuisset dña sanctitas:cõmisit sã
ctissima trinitas Gabrieli archangelo vt an
nũciaret virgini cõceptũ eius fore sanctissi-
mum ꝑpter qȯ angelus dixit Luc̄.i. Quod
enĩ nascetur ex te sanctuꝫ:vocabit̃ filius dei.
Quod exponẽs. G.li.xviij.moraliũ dicit sic.
Ad distinctionem nostre sãctitatis iesus sã
ctus nasciturus asseritur. Nos quippe si san
cti efficimur:nõ tñ nascimur: qꝛ ipsa nature
corruptibilis cõditione ꝯstringimur. Ille au
tem sol⁹ veraciter sctũs nat⁹ est qui ex cõiun
ctione carnalis copule cõceptus nõ est. hec
ille. Ideo dr̃ Jobis.iiij. Quẽ pater sanctifi-
cauit ⁊ misit in mundũ ⁊c̃. Undecimo fuit
vocata dña oĩpotentia:q̃ genuflexa corã san
ctissima trinitate dixit illud qȯ ponit sanct⁹
Tho.iij.parte.q.xxx.arti.iiij.ad tertiuꝫ dõm
sic. In hoc sacratissimo mysterio intendim⁹
principal'r aĩm virginis inducere ad consen
sum:qȯ quiȯ fieri exemplo helysabet:⁊ rõne
ex diuina potẽtia sumpta. Et sicut Amb̃.di
xit in hexamerõ. Ob hoc multe steriles pue-
nerunt vt ꝑtus credatur virginis:⁊ ideo cõ
ceptus helysabet sterilis inducit̃:nõ q̃si suf-
ficiens argumentũ cum maius nõ possit suf-
ficiẽter ꝓbari per minus Sed maius est vir
ginẽ perere:q̃ꝫ vetulam. Inducit̃ autem quasi
quoddam figurale exemplũ. Et ideo ad con
firmationẽ hui⁹ exẽpli.subdatur argumentũ
efficax ex omnipotẽtia diuina. hec Thomas
Cũqꝫ sic locuta fuisset dña omnipotentia cõ
misit sanctissima trinitas Gabrieli archãge
lo vt conceptum virginis manifestaret ex cõ
ceptu senis ⁊ ex efficacia ꝟtutis diuine. Qȯ
sic factum esse euangelista testatur cum an-
gelus dixit Luc̄.i ad virginẽ. Et ecce helysa
bet cognata tua ⁊ ipa c.fi.in.s.s. Et hic.m.ẽ
s.i.q̃ v.ste: qꝛ nõ erit ĩpossibile apud deuꝫ oẽ
verbum. ⁊c. Duodecimo fuit vocata dña
obedientia q̃ genu flexa coram sanctissima
trinitate dixit illud qȯ ponit sanct⁹ Thõas.
iiij.sen.di.xxviij.sic. Queȯ sunt eẽntia sacra
menti matrimonij quib⁹ omissis non est sa
cramentũ: quedã aũt ad solẽnitatẽ ꝑtinẽt
quib⁹ omissis verũ ꝑficit̃ sacramentũ.tñ pec
cat qui omittit. Sic g̊ ꝯsensus exp̃ssus ꝑ ver
ba de p̄ñti int̃ legitimas ꝑsonas ad ꝯhendũ
verũ facit matrimoniũ. Sed spũale quoddã
matrimoniũ req̃rit̃ ĩter filiũ dei ⁊ hũanã na
turã. Et ideo ꝑ annũciationẽ expetit̃ ꝯsẽsus
virgĩs loco toti⁹ humane nature. Nã de⁹ nõ
diligit coacta ſ; volũtaria seruitia vt q̃ obse-
quũtur ex ipso mysterio mereãt̃. vñ cuꝫ btã
ꝟgo singl'r ⁊ excellẽt̃ i dĩ misteriũ eligat̃:quẽ
vtero dꝫ portare lacte alere:⁊ brachijs baiu
lare decet vt ꝯsẽsus ei⁹ ãgelo nũciante req̃rat̃
hec Tho. Cũqꝫ sic locuta fuisset dña obediẽ
tia:cõmisit sctissima trinitas gabrieli archã-
gelo:vt ꝯsensũ virginis ad tã celebre sacr̃m
exigeret. Quẽ btã ꝟgo hũiliter ꝑbens:ad ob
sequiũ se sedulã ac prõptã obtulit dic̃ Luc̄.i.
Ecce ancilla dñi:fiat mihi ſm verbũ tuũ. Ec
ce qualiter.xij.dñe fuerũt vocate a sanctissi-
ma trinitate vt consulerent suꝑ modo tenẽ-
do in incarnatione filij dei vt vere dicat̃ bea
ta virgo:gratia plena. Quam nobis conce-
dat ⁊c̃. Amen.

¶ In eodẽ festo annũciationis beate virgi-
nis marie. Sermo iij.numero.xxxviij.

Benedicta tu in mulie
ribus. Luce.i. ⁊ in euãgelio p̄ñtis
solẽnitatis.beat⁹ Ber.li.v.de cõsi-
deratõe dicit sic. Mulier euãgeli-
ca que cõmiscuit tria sata farine fuit beata
ꝟgo que in incarnatõe fermẽto fidei sue cõ-
miscuit tria sata. Nouũ antiquum eternum
scilicet animã christi de nouo creatam:⁊ cor-
pus antiquum de natura Adam:⁊ eternum
in vnione diuinitatis. Hec ille. Sed hoc nõ
potuit fieri nisi per modum meriti: ergo bea-
ta virgo meruit incarnationem per eam fie-
ri. A Suꝑ quo verbo moueo istam questi
onem. Utruꝫ beatissima virgo per sui admi
rabilẽ benedictionẽ:meruit in suo vtero fie-
ri diuinalẽ incarnationem. Ad istam que-
stionẽ respõdent duo doctores ecclesie. Pri
mus est Beda in homelia hodierna dicens
sic. Uere benedicta in mulierib⁹:que sine ex
emplo muliebris conditionis cuꝫ decore vir
ginitatis gauisa est honore parentis. Qȯ qꝫ
virginẽ matrem decebat:dei filium ꝑcreauit
hec ille. Secũdus est sanct⁹ Thomas.iij.ꝑ-
te.q.ij.arti.xi.in Rñ.dicẽs sic. Neqꝫ etiã ope
ra cuiuscũqꝫ alterius hominis potuerũt esse
meritoria huius vnionis ex condigno. pro-
pter tria. Primo quidem: qꝛ opera meri-
toria hominis ꝓprie ordinãtur ad beatitu-
dinẽ que est virtutis p̄mium ⁊ consistit in ple
na dei fruitione. vnio autem incarnationis
cum sit in esse personali transcendit vnionẽꝫ
mentis beate ad deum:que est per actum fru-
entis. Et ita nullo modo potest cadere

sub merito. Scḋo q̃ gr̃a nō pōt cadere sub
merito cū sit merendi pricipiū. vñ multo mi-
nus cadit incarnatio sub merito que ē pnci
piū gr̃e bm illud Joh.i. Gratia ⁊ veritas ꝑ
iesū xp̄m facta est. Tertio: q̃ incarnatio xp̄i
est reformatiua totiꝰ humane nature. Et iō
nō cadit sub merito alicuius singl'aris hoīs
Qr bonū alicuiꝰ puri hoīs nō pōt eē cā hōi
totiꝰ nature. Ex ꝯgruo tñ meruerūt scti p̄es
īcarnationē xp̄i desiderādo ⁊ petēdo. Cōgru
um eñ erat: vt deꝰ exaudiret eos q̃ ei obedie
bāt. h ibi. Et.iij.sen.di.iiij.q.iij.ar.i. ad sextū
dōm dicit sic. Btā virgo nō meruit incarna
tōez: ꝫ supposita īcarnatōe meruit ꝙ ꝑ eā fie
ret nō q̇ḋ merito ꝯgrui īcp̄tum decebat vt dei
mater eēt purissima ⁊ ꝑfectissima. hec Tho.
Tamen pono quattuor flores. B

Primus flos est iste. bea
tissima virgo maria ē v̄e padisus terrestris
in quo positꝰ est scḋs adam celestis. Patꝫ ꝑ
duos testes. Primꝰ ē Salo. Canti.iiij. dicēs
sic. Ortus ꝯclusus soror mea spōsa: ortꝰ con
clusus fons signatus. Emissiones tue para-
disus maloꝝ punicoꝝ cū pomoꝝ fructibus.
Scḋs est aug. in quoḋ sermone dic̄ sic. De
illa canit in canticis. Ortꝰ cōclusus fōs sig-
tus emissiones tue paradisus. vere ortus de-
litiarū: in quo cōsita sunt vniuersa genera flo
rū ⁊ odoramenta virtutū. Sicq̃ ꝯclusus vt
nesciat violari nec vllis insidiarū fraudibus
corrūpi. Fonsq̃ sigillo totiꝰ trinitatis signa
tus: ex quo fons vite manat in cuiꝰ luīe oēs
videmꝰ. hec ille. Nam beatissima virgo ma-
ria assil'atur padiso terrestri ꝓpter quattu-
or rōes. Prima ē ꝓpt̃ situs dignitatem. Vñ
sanctꝰ Tho. parte.i.q.cij.ar.i.in. R. dicit sic.
Est g̃ paradisus vt ysido. dicit li. Ethimolo
giarū. Locus in oriētis ꝑtibus ꝯstitutꝰ: cuiꝰ
vocabulum a greco in latinū vertit ortꝰ. Cō
ueniēter g̃ in ꝑte orientali dr̄ fitꝰ: q̃ credenḋ
est ꝙ in nobilissimo loco totiꝰ t̃re sit cōstitu
tus. Cū eñ oriēs sit dextera celi vt pꝫ ꝑ phm
scḋo de celo. Dextera aūt nobilior est q̃ꝫ sini
stra cōueniēs fuit: vt in oriētali ꝑte padisus
terrenus institueret. hec Tho. Sic gl'iosa vir
go maria ē padisus terrestris nobilior ⁊ di-
gnior padiso. Naꝫ si in illo ponit adam hō a
deo factꝰ: vt dr̄ Geñ.ij. In btā v̄gine ponit
dei filiꝰ homo nouus qui bm deū creatus ē: vt
dr̄ Eph.iiij.ca. Si in illo eua format ex adaꝫ
In btā virgine fabricat eccl'ia ex iesu xp̄o.
Si ille est in dextera celi ⁊ beata virgo est in
dextera dei. tū ꝓpter sanctificationē eiꝰ in vte
ro. tū ꝓpter sanctificationē eius in xp̄m cō-
cipiendo. Scḋa est ꝓpter necessarioꝝ vber
tatē. vñ sanctꝰ Tho. i. parte. q. xcvij. ar. iiij. in
Rñ. dicit sic. Duo remedia ad ꝯseruationē
vite habebat homo in padiso ꝯtra duos de-
fectus. Primꝰ defectꝰ est deꝑditio humidi ꝑ
actōem caloris naturalis q̃ est aīe īstr̃m. Et
ꝯtra hunc defectū subueniebat homini ꝑ esū
alioꝝ lignoꝝ padisi: sicut ⁊ nūc subuenit no
bis ꝑ cibos quos sumimꝰ. Scḋs aūt defectꝰ
est: q̃ vt dicit phs. i. de gñatione. Illḋ qḋ ag
generat ex alimēto extraneo adiunctum ei
qḋ priꝰ erat humido preexñti minuit virtu
tē actiuā speciei. Sicut aqua adiūcta vino cō
uertit quiḋ in saporē vini: sed bm ꝙ magis
addit: diminuit vini fortitudinem: ⁊ tanḋ vi
nū fit aquosum: sic g̃ videmꝰ ꝙ in principio
virtus actiua spēi est adeo fortis ꝙ pōt con
uertere de alimento non solū ꝙ sufficiat ad
restaurationē deꝑditi: sed etiā ꝙ sufficiat ad
augmentū. Postmoduꝫ vero qḋ aggenerat
nō sufficit ad augmentū: sed solū ad restau-
rationē deperditi. Tandē vero in tp̄e senectu
tis nec ad hoc sufficit. vñ seq̃tur decrementū
et finalit dissolutio corporis. Et ꝯtra hūc de-
fectū subueniebat hoī per lignū vite. Habe-
bat eñ vim fortificandi virturē spēi ꝯtra de
bilitatem ꝓuenientē ex āmixtione extranei.
vñ Aug. dic̄. xiiij. lib. de ciui. dei. c. xxvi. Cibus
aderat homini ne esuriret: potus ne sitiret. li
gnum vite ne illū senecta dissolueret. Et li-
bro de questionibꝰ noui ⁊ veteris testamenti
dicit ꝙ vite arbor medicine modo corrupti
oneꝫ hominū ꝓhibebat. hec Thomas. Spi
ritualiter beata virgo est paradisus afferēs
cibum sacramentalem. s. corpus xp̄i quo ani
ma pascitur. et potum. s. sanguinem xp̄i: quo
mens deuota satiatur. Vñ xp̄us dicit. Joh.
vi. Caro mea vere est cibus: ⁊ sanguis meꝰ
vere est potus. Lignum vite est diuinitas
xp̄i: que est vita ꝑ quā anima in gratia ꝯser-
uatur: q̃m lignum vite est hijs qui apprehen
derunt eam. Vt dicit prouerbio. iiij. Immo
ipsa beata virgo est cibus et potus anime:
bm illud Ecclesia. xxiiij. Qui edūt me adhuc
esurient: ⁊ qui bibunt me adhuc sitient.
Ipsa etiam est lignum vite. de qua dicit Au
gusti. in quodā sermone sic. Virgo vere plā
ta celestis: planta preciosior cunctis sanctior
vniuersis. O vere lignum vite qḋ solum di-
gnum fuit portare fructum salutis eterne.
Hec ille. Tertio propter excentij suauita-

tem. dr enĩ Gen. ij. Tulit dñs deus hoiem ⁊
posuit eum in paradisum voluptatis vt opera-
ret ⁊ custodiret illũ. Sup q̊ vbo sãct⁹ Tho.
pte. i. q. cij. ar. iiij. i R. dicit q pt exponi tripli-
citer: sicut Aug. dicit lib. viij. sup Geñ. ad lit
terã. Uno mõ sic: q deus posuit hoiem in pa
radiso vt ipse de⁹ operaret ⁊ custodiret hoiez
operaret inq̃ iustificando ipm cui⁹ opatio
si ab homie cesset ɔtinuo obtenebrat. Sicut
aer obtenebrat si cesset influẽtia luis. Custo
diret vero ab omni corruptõe ⁊ malo. Alio
mõ põt intelligi vt homo oparet ⁊ custodi-
ret paradisũ: nec tñ illa operatio eẽt laborio
sa: sicut post pctm̃ s; fuisset iocũda pp̃ter ex-
perientiã virtutis actiue. Tertio mõ põt itel-
ligi q custodia illa nõ esset cõtra inuasores:
s; eẽt ad hoc vt hõ sibi padisuz custodiret ne
ipm peccãdo amitteret. Et sic ordinat para-
disus ad bonũ hois. hec Tho. Spiritualiter
paradisus est beata virgo in quo positus est
homo iesus xp̃s: vt operaret in ea. s. mirifica
sicut ipsa dicit Luce. ij. Fecit mihi magna q̃
potens est. vñ Bern. in quod ₰mone dic̃ sic.
Tria opa tres mixturas fecit illa sũma ma-
iestas in assumptione nostre carnis mirabi-
liter singularia: ⁊ singularit mirabilia: añ nõ
sunt facta nec ampli⁹ faciẽda sup terrã. Cõ
iuncta quippe sunt adinuicẽ de⁹ ⁊ homo ma
ter ⁊ virgo: fides ⁊ cor humanũ. Uerbis ei
aĩa ⁊ caro. in vnã cõuenere psonam: ⁊ h tria
vnũ sunt nõ in cõfusione substãtie: s; in vni-
tate persone. Hec est prima et supexcellens
mixtura. Secũda est virgo ⁊ mater vtiq; ad
mirabilis ⁊ singularis a seculo nõ est auditũ
q virgo esset que peperit: q mater esset que
virgo pmansit. Tertia est fides ⁊ cor huma-
nũ. ⁊ hec quidem inferior: s; nõ min⁹ forsitã
fortis. Mirũ est enĩ quo modo cor humanũ
hijs duobus fidem accõmodauerit: quomõ
credi potuit q deus homo esset q virgo fue
rit que pepisset. sicut ferrũ cũ testa iungi nõ
possunt: sic nec ista duo poterant cõmisceri si
ne glutino spũs sancti Et hec quidẽ mixtu-
ra excellens. Scda excellentior. Tertia excel
lentissima declarat. hec ille. Scdo posit⁹ est i
beata virgine homo xp̃s iesus: vt custodiret
eam ab omni corruptione ⁊ infamia. vñ am
bro. sup Lucã dicit sic. Maluit dñs aliquos
de ortu suo: q̃ de mr̃is pudore dubitare. Sci
ebat enĩ tenerã esse virginis verecũdiam: et
lubricã famã pudoris. Nec putauit ort⁹ sui
fidẽ: matris iniurijs astruendã. Seruat ita-
q; sãcte marie sicut pudore integra: ita iuio-
labilis opinione virginitas. Oportet enim
sctõs ⁊ ab hijs q̃ foris sunt testimoniũ hr̃e.
Nec decuit virginib⁹ velamen excusationis
relinqui q̊ ĩfamata mat dñi q̊ quo mõ videre
tur. hec ille. Quarto pp̃ter loci tranq̃llitatez
vnde sctũs Tho. pte. i. q. xcvij. ar. ij. in. R. dic̃
sic. Passio dicit dupľr. Uno mõ pp̃rie: ⁊ sic
pati dr qd a sua naturali dispone remouet
Passio enĩ est effect⁹. In reb⁹ aũt naturaľr
ɔria agunt ⁊ patiũtur adinuicẽ: quoꝝ vnum
remouet alteruz a sua naturali dispositione.
Alio mõ dr passio cõiter ₰m quancũq; imu
tationẽ. ẽt si ptineat ad pfectionẽ nature sic̃
itelligere vel sentire dr pati quoddã. Hoc g̃
scdo mõ hõ in statu innocẽtie passibilis erat
⁊ patiebat ₰m aĩam ⁊ ₰m corpus. Primo
aũt modo dicta passione erat impassibilis ⁊
₰m aĩam ⁊ ₰m corp⁹: sicut ⁊ ĩmortalis. Po-
terat enĩ passionẽ phibere sicut ⁊ mortem si
absq; pctõ pstitisset. Uñ corpus hois in sta
tu ĩnocentie poterat pseruari ne pateret lesi
onẽ ab aliq̊ duro. partim quid p pp̃riã rati-
onẽ per quã poterat nociua vitare. partim ẽt
per diuinã puidentiã que sic ipsum tuebat:
vt nihil occurreret ex ĩprouiso: a quo ledere-
tur. hec ille. Ideo Aug. lib. xiiij. de ciui. dei ca.
xxvi. dicit sic. Nihil corruptõis in corpore vel
ex corpe: nullas molestias vllis eius sensib⁹
ingerebat: nullus intrinsec⁹ morbus: nullus
ictus metuebat extrinsecus. Summa in car
ne sanitas erat: in aĩo tota tranquillitas. Si
cut in padiso. null⁹ estus: aut frigus: sic in ei⁹
habitatore nulla ex cupiditate vel timore ac
cidebat bone voluntatis offensio. h ille. Spi
ritualiter beata virgo fuit padisus ₰m aĩam
et ₰m corpus. Qr vt dicit sanctus Tho pte
iij. q. xxvij. ar. iij. in. R. Per sanctificationem
virgis in vtero. s. per grãm abundãtem quã
in sanctificatiõe accepat: ⁊ etiã pfectius per
diuinã puidentiã sensualitas ei⁹ ab omni in
ordinato motu phibebatur. Post modũ ve
ro in ipsa cõceptione carnis xp̃i: in qua prio
debuit refulgere peccati ĩmunitas: credendũ
est q ex ple redũdauerit in matrem totalit
a fomite subtractio. Et hec figuratur Ezech.
xliij. vbi dicitur. Ecce gloria dei israel ĩgredie
batur per viam orientalẽ. i. per beatam virgi
nem ⁊ terra. i. caro ipsius splendebat a ma-
iestate ipsius. s. xp̃i. hec ille. Unde illud qd
habuit Adam in paradiso terrestri ₰m origi
nalem iusticiam: idẽ habuit beata virgo ma
ria per gratiã in sanctificatione ⁊ in xp̃i con
ceptione. Ipsa est ergo vere paradisus terre

stris: vt dicit primꝰ flos ꝛc. ¶

¶ Secundus flos est iste.

Beatissima ꝟgo maria sui puritate maṫ dei
efficiṫ: que oīm creaturarū ꝑfectionibus sui
humilitate cingitur. Patet ꝑ beatū Ber. in
quodā sermone dicentē sic. Signū magnum
apparuit in celo. Mulier amicta sole ꝛ luna
sub pedibꝰ eiꝰ: ꝛ in capite eiꝰ corona stellarū
duodecim. Licet de p̄senti ecclia intelligendū
ꝓphice visiōis series demōstret: ip̄a tm̄ nō in
cōuenienter marie videṫ tribuendū. Nimi-
rū ea est q̄ alteꝝ solē induit sibi. Ut quēadmo
dū ille sup bonos ꝛ malos indifferenter ori
tur: sic ipsa q̊ȝ nō discutit merita: sed omībꝰ
sese exorabilē: oībꝰ clementissimā p̄bet: oīm
q̄ȝ necessitates āplissimo quodā miseraṫ affe
ctu. Nam ꝛ defectus oīs sub ea est: ꝛ quicq̇d
fragilitatꝫ seu corruptionis est amplima qua
dā sublimitate excedit. Supgreditur beata
virgo creaturas oēs vt merito sub pedibꝰ eiꝰ
luna esse dicaṫ. Alioquin nihil magnū dixis
se videbimur: vt sit luna sub pedibus eiꝰ: quā
sup oēs angeloꝝ choros: sup cherubin quo
q̄ȝ ꝛ seraphin exaltatā: nephas est dubita-
re. hec ille. In capite eiꝰ est corona stellarū
duodecim. s. nouē ordinū angeloꝝ: ꝛ triū sta
tuū hoīm. s. virginū cōiugatoꝝ ꝛ viduarum
Quo ad ordines angeloꝝ sciendū ꝙ beata
virgo se humiliās infra ordines āgeloꝝ me
ruit eleuari ad ꝑfectiones eoꝝ. Oīs enī qui
se humiliat exaltabitur Luc. xiiij. Prima stel
la est charitas seraphin. Unde magṙ sen̄. li.
ij. di. ix ca. ij. dicit sic Seraphin enī interpreta
tur ardens vel succendēs hec ille. Naȝ ꝓpri
um est seraphī in amorē dei ardere: alios ad
incendiū diuini amoris inflāmare: ꝛ deū or-
dinate diligere. Isti īmediate deo iungūtur.
Hanc charitatē habuit beata virgo ꝑ quam
loq̇tur ad ipsam dei filius canti. ij. dicēs. Ve
ni formosa mea, iam enī hyems transijt. vbi
glosa dicit sic. Anteq̄ȝ dei verbū ꝟgo ꝯcipet hy
ems erat: at vbi verbum dei recepit facta est
estas. Deniq̄ȝ feruore sancti spūs vaporata
flos cepit eē: ꝛ spirare odorē: h̄ ibi. Ad hanc
charitatē ascēdit sui hūilitate qm̄ caritas se-
raphim immobiliter manet: sed ip̄a manēs
iuxͣ crucē: amorē filij sui trāstulit in iohēȝ euā
gelistā: qm̄ xp̄s dixit ei. Mulier ecce filiꝰ tuꝰ
vt hēṫ Joh. xix. Scd̄a stella ē sapīa cherubī.
vn̄ mgr̄ sen. vbi sup̄ dic̄ sic. Cherubin p̄ alijs
in scia p̄eminēt. Cherubiȝ enī iterp̄taṫ pleni
tudo sciē. h̄ ille. Nā cherubin p̄ncipalṙ relu

cēt diui luīs radio: ꝑ eo ꝙ verius p̄ie verita
ti iūgunṫ quoꝝ officiū ē ꝓmouere hoīes ad
diuinā cognitōnem. Et ꝑ ceṫis dicūṫ lucere
qꝛ ꝑ lenitudinē quā suscipiūt alijs īferioribꝰ
cōicando īfundūt. Hāc sciam hūit btā virgo
cū dic̄ luc̄. ij. Btām me dicēt oēs gn̄ationes.
Ad quā sapīaȝ ascēdit sui hūilitate: qn̄ dixit
corā oībus post triduū inuento filio. Luce. ij.
Fili quid fecisti nobis sic. Ecce ego ꝛ pr̄ tuꝰ
dolentes q̄rebamꝰ te. Tertia stella ē iusticia
tronoꝝ. vn̄ mgr̄ sen̄. vbi sup̄ dicit sic. Tronꝰ
d̊r sedes. Troni autē vocanṫ vt btūs G. ait
qui tāta diuinitatis gr̄a replenṫ: vt in eis sede
at deꝰ: ꝛ ꝑ eos sua iudicia decernat. h̄ ille. Nā
ī ijs p̄cipue relucet rectitudo diui iudicij. hij
q̊ȝ virtutē dei quā sup̄ se accipiūt: ad inferio-
res transfundūt. Hāc stulticiā hūit btā ꝟgo
que sua mīa eq̇ssima supat tenacē rigorē iu-
sticie tronoꝝ: de q̄ Ber. in quodā s̄mōe dic̄ sic
O admirabilis thalamꝰ: de quo speciosus ꝓ
dijt spōsus lux gentiū: tronꝰ celestis cui apo-
stoli sacrū reddūt obsequiū: ad cuiꝰ glīe āge
li canūt triūphū: quā xp̄s āplexaṫ. h̄ ille. Ad
hanc iusticiā ascēdit sui hūilitate qn̄ filio di-
xit in nuptijs: vinū nō hn̄t. Et dixit illi filius
Quid mihi ꝛ tibi ē mulier? nōdū venit hora
mea: vt hēṫ io. ij. Quarta stella ē speculatio
dn̄ationū. vn̄ magṙ vbi sup̄ dicit sic. Dn̄atio
nes vocanṫ: q̇ p̄ncipatꝰ ꝛ ptātes trascēdunt
h̄ ille. Nā dicūtur dn̄atōes qꝛ ceṫis angelis
dn̄anṫ ab oī opp̄ssione sūt liberi: ꝛ nulli īfe-
riori subijciūṫ. hoꝝ officiuȝ. s̄m gre. ē in bello
spūali īstruere q̄liter oporteat officiū p̄latōis
excercere: ꝛ q̄liter debeāt subditis dn̄ari. Mo
rū officiū s̄m dyonisiū est timore seculi depo
sito in deū moueri ꝛ incessanter ei famulari.
Hāc speculationē hūit btā ꝟgo: q̄ fuit p̄lata
spālṙ senatoribꝰ frē: qꝛ apl̄i fuerṫ ꝯstituti p̄n
cipes frē. p̄s. Cōstitues eos p̄ncipes sup oēȝ
terā: q̄ ēt sctōs angelos debent iudicare s̄m
apl̄m. Istis apl̄is p̄posuit xp̄s beatā ꝟginē
qn̄ moriens in cruce dixit Johi qui astabat
cruci in ꝑsona apl̄oꝝ. Ecce maṫ tua Jo. xix.
q̄si dicat. Hāc oībus vobis apl̄is vt matreȝ
p̄pono vt sibi reuerentiam exhibeatis tāq̄ȝ
matri a qua reuerētia: qꝛ naturalṙ debeṫ. nul
la dignitas spūalis aut tēporalis absoluitur
Ad hanc speculationē ascendit sui hūilitate
cū angelo s̄u o suo disputās dixit. Quomō
fiet istud qm̄ virū nō cog̊sco? Luc̄. i. In illo āt
dignitatis fastigio ē; in vltimo loco cūctos fi
lios suos sibi p̄mittētes. Nā actu. i. Nūeratis
duodecim apl̄is d̊r. Hij oēs erāt ꝑseuerātes

in orōe vnanimit̄ cū mulierib⁹ ⁊ maria mr̄e
iesu. Ubi lucas p̄mittit peccatricē v̄gini nar
rans p ordinē sic̄ locabant̄ orātes. vt sentit
Ber. in s̄mone assumptōis. Quita stella est
īperiū principatuū. vn̄ magr̄ sen̄. vbi sup̄ dic̄
sic. Principat⁹ dicūtur qui sibi subiectis que
sūt agēda disponūt eisq̄ȝ ad explēda dīa my
steria p̄ncipant̄. hec ille. Nā principat⁹ ange
lis p̄sunt ⁊ eos ad ministeriū diuinū explē⸗
dū disponūt. Ad hos ptinet s̄m dyonisiū re
gimē vniuerse gentis ducere in dei silitudinē
Ministeriū eoꝝ s̄m. G. est docere hoīes ex
hibere reuerentiā s̄m gradū suū. Hoꝝ est ēt
pmouere hoīes vt nō ppter vtilitatē ppriā
s̄ ppter soli⁹ dei amorē ⁊ honorē faciāt iusti
ciā. Ad hoc īperiū ascēdit beata v̄go: cū deus
eam sibi p̄posuit eligens in matrē cui humili
ter obediret ⁊ s̄uiret deuote. Luc̄. ij. Descēdit
puer iesus cū eis ⁊ venit nazaret ⁊ erat sub⸗
ditus illis. Ad hoc īperiū ascendit maria sui
hūilitate: qm̄ cū esset regina mūdi ⁊ dn̄a ce⸗
loꝝ nō est dedignata s̄uire helysabeth pari⸗
enti: nec ē ausa se vocare matrē dn̄i sed āncil⸗
lam vt satis pȝ Luc̄. i. Sexta stella est pte
ctio ptātum. vn̄ mgr̄ sen̄. vbi sup̄ dic̄ sic. Po
testates noīant̄ hij qui hoc ceteris potētius in
suo ordine acceperūt vt virtutes aduerse eis
subiecte eoꝝ refrenētur ptāte: ne hoīes tēta⸗
re tantū valeant: q̄ȝtum desiderāt h̄ ille. Naȝ
ptātibus s̄m ysidoꝝ virtutes aduerse sunt
subiecte: ne tm̄ noceāt q̄ȝtum cupiūt. Horuȝ
officiū s̄m. G. est illos qui spūali certamine
desudāt cōfortare ⁊ ne regnū spirituale amit
tant defendere. Hanc ptectionē habuit bea
ta v̄go ptegēs nos ab hoste maligno de q̄
dr̄ Gen̄. iij. Ipsa conteret caput tuū. vn̄ Au
gu. in quodā s̄mone dicit sic. Est itaq̄ȝ mater
v̄go mulier quōd a deo pmissa ⁊ serpētis ca
put virtutis pede ptritura. Nā ⁊ ptinuo dra
co ille p herodē īsidiat⁹ est parieti vt nascen
tem excipiēs deuoraret filiū virgis: eo q̄ ini⸗
micitie eēnt int̄ semē illi⁹ ⁊ dracōis. h̄ ille. Ad
hanc ptectionē ascēdit beata virgo sui hūi⸗
litate qn̄ ex p̄nti seculo nequā ⁊ maligno mi
gratura ne demonē videret suppliciter postu
lauit. Septīa stella est auctoritas virtutū. vn̄
magr̄ sen̄. vbi sup̄ dici: sic. Uirtutes vocant̄
illi p quos signa ⁊ miracula frequēter fiunt
hec ille. Nā v̄tutes sunt īfatigabiles ad execu
tionē fiendoꝝ: ⁊ robusti ad perceptionē mūe
rum. Hoꝝ officium est s̄m dyonisiū docere
prelatos: vt faciliter ⁊ pseueranter que ad

officiuȝ p̄lationis ptinent exequātur: ⁊ one
ra sustineant patienter. Per istos fiunt mi⸗
racula: ⁊ virtutes faciendi mirabilia p istos
perfectis viris conceduntur. Hanc auctoritatē
hūit beata virgo. vn̄ Bern̄. in quodā s̄mone
dicit sic. Oportet vniuersos xp̄icolas int̄ flu
ctus hui⁹ seculi nauigātes attēdere hanc ma
ris stellā q̄ primo cardini. i. deo est pxima et
respectu exēpli ei⁹ cursum vite dirigere. Quod
q̄ fecerit n̄ iactabit̄ vēto vane glīe: nec frāget̄
scopulis aduersoꝝ: nec absorbebit̄ syllea vo
ragine voluptatū: s̄ psp̄ere pueniet ad quie⸗
tis eterne portum. hec ille. Ad hanc auctori⸗
tatē ascendit btā virgo sui humilitate: q̄ cum
fuisset requisita a ministris vt defectū supple
ret respōdit. Quodcūq̄ȝ dixerit vobis facite
vt habet̄ Joh. ij. Quasi diceret mihi nō licȝ
nunc miracula facere. Septīa stella est illu⸗
minatio archangeloꝝ. vn̄ magr̄ sen. vbi su p̄
dicit sic. Archangeli sunt qui maiora nūciāt
hec ille. Nam archangeli sūmi nuncij nūcu⸗
pantur: q2 sūma nunciant. Hoꝝ officium est
s̄m. G. Illuminare de hijs que ptinent ad p
motionē fidei vt de natiuitate xp̄i ⁊ sanctis
eius. Hoīes etiā expediūt in sanctis opibus
agendis: ⁊ ab eis demones repellūt s̄m dyo
nisiū pph̄ias reuelant Isti illuminatōes q̄s
suscipiūt superiores inferioribus āñūciant: ⁊
per eosdē nobis. Angeli sunt in celesti dispōe
vltimi ⁊ hoībus magis pxi. Hanc illumina
tionē habuit beata virgo: q2 sumūt de verbo
suo archangeli verbū. Un̄ Hiero in s̄mone
de assumptōe dic̄ sic. Quod nō habuit natura:
vsus nesciuit: ignorauit ratio: mēs nō capit
hūana: pauet celū: stupet t̄ra: creatura oīs ēt
celestis: mirat̄ hoc totū est quod per gabrielē ma
rie diuinitus nūciatur: et per xp̄m pfecti⁹ ad⸗
impletur. hec ille. Ad hanc illuminationem
ascendit beata virgo maria sui humilitate q̄
velut eliguis raro loquebatur: sed conserua⸗
bat omnia verba diuina conferens in corde
suo: vt dr̄ Luc̄. ij. Nona stella est obsequium
angelorum. Unde magister senten. vbi sup̄
dicit sic. Angeli dicuntur qui minora nunci⸗
ant hec ille. Nam angeli minora nunciant: ⁊
homines ad diuinam cognitionem ducunt:
et vt iuste viuant instruūt: hij se sursum extē
dunt per dilectionem dei: et in semetipsis fir
mantur per custodiam sui ac sub se pgrediū
tur ad auxiliū pxi. h̄ obseqū hūit btā v̄go in
q̄ tanq̄ȝ in speculo noscūt angeli ad q̄d debe
ant dirigē subditos eis. Et Bernar. in quodā

ſmone dic̄ ſic. In te em̄ angeli leticiā: iuſti grām: pctōres veniā inuenerūt in eternū. hec ille. Ad h̄ obſequiū aſcēdit btā v̄go cū caſtiſſimū ꝛ virginē virū velut ſue cuſtodie deputatū nūꝙ̄ deſeruit quocūꝙ̄ ꝑgeret nccitate cōpulſa nō vagādi cupiditate: ne videret̄ ſibi vſurpare angeloꝝ officiū quo cuſtodiūt inuiſibilit̄ creaturas ſibi a deo cōmiſſas: vt docet ſacer Hiero. Quarta ſtella eſt puritas v̄ginū. vñ Amb. li. de viduis dicit ſic. Supgradit̄ v̄ginitas ꝯditionē hūane nature: ꝑ quā hoīes āgelis aſſilant̄ in puritate. Maior tñ eſt victoria virginū ꝙ̄ angeloꝝ. Angeli em̄ ſine carne viuendo militāt: v̄gies vero ī carne triūphant. h̄ ille. Hec puritas fuit in beata v̄gine. vñ Ambroſi⁹ lib. de officijs dic̄ ſic. Quāta eſt virginis mr̄is gr̄a q̄ meruit a xp̄o eligi vt eſſet corꝑale templū dei. in q̄ corꝑaliter hītauit plenitudo diuinitatis: virgo mundi ſalutē genuit: v̄go vniuerſoꝝ vitā peperit hec ille. Ad hanc puritatē aſcēdit beata virgo ſui hūilitate. vñ Ber. in quodā ſmone dic̄ ſic. Felix maria cui nec hūilitas defuit nec v̄ginitas. Hijs nimirū virgo regina gēmis coronata virtutū: ſpē ſua ꝛ pulchritudine ſua in celeſtibus cognita: ciuiū celeſtiū in ſe prouocauit aſpect⁹: ita vt ꝛ regis aīm in ſui cōcupiſcētiā īclinaret: ꝛ celeſtē nūciū ad ſe de ſupnis educeret. h̄ ille. Undecima ſtella ē caſtitas cōiugalis. vñ Aug. li. de cōti. viduali dic̄ ſic. In cōiugali vinculo ſi pudicitia ꝯſeruat̄ dānatio nō timeat̄. h̄ ille. Hanc pudicitiā habuit btā virgo q̄ cōiugata virginitatē voto exp̄ſſit cū ſpōſo ſuo ioſeph. vñ criſ. ſup mat. dicit ſic. O ineſtimabilis laus marie: ioſeph plus credidit ſue caſtitati ꝙ̄ vt̄o ītumeſcēti plus gr̄e ꝙ̄ nature ꝯceptionē vidit: ſ fornicationē nō eſtimauit. Poſſibili⁹ credidit mulierē ſine viro ꝯcipe. ꝙ̄ mariā poſſe peccare. h̄ ille. Ad hāc caſtitatē aſcendit beata v̄go ſui hūilitate. Dixerat em̄ ei angel⁹ Luc̄. i. Ecce cōcipies in vtero ꝛ pies filiū ꝛ vocabis nomen ei⁹ ieſum ꝛc̄. Credidit v̄go ꝛ nullaten⁹ dubitauit: ſ cogitabat illud qḋ ſcribit̄ in ꝓphetijs. Et erūt duo ī carne vna. ex hijs duobus ipſa erat vna ꝛ virū nō cognoſcebat ſibi parē ad h̄: q2 nullū ſibi ſil'em vel ſociū de⁹ creauerat. de carne hui⁹ v̄gīs gñand⁹ erat fili⁹: ſicut olī v̄go de coſta viri fuit formata: vt iam āplius fe'ia viro obligata nō eēt. Virū q̄ nō cognoſco tanto filio dignū: tanto habile ꝯſortio. Dic q̄ tu ſp̄s btē: q̄s erit ſcō's ī carne vna: q̄s ſoci⁹ v̄ginis intacte. Tranſcēdit ille mox oēs creaturā: quarū nullā reꝑꝑit parē ꝛ ſociū habilē ꝛ īuiſibilē tanti ꝑtis futurū exp̄ſſit. ſ. creatorem oīm deum: ꝛ ait. Sp̄uſſāctus ſupueniet in te ꝛ virt⁹ altiſſimi obūbrabit tibi. He due ꝑſone vnū ſūt ꝛ tu es ſcḋa: ſicꝙ̄ p̄lata es mihi ꝛ cet'is creaturis vniuerſis. At illa vt ītellexit nō ſupbiuit: ſ hūiliter rñdit dicēs. Ecce ancilla dñi Luc̄. i. Duodecima ſtella eſt ꝯtinētia vidualis. vñ di. lxxxi. ca. vidue: dr̄ ſic. Vidue q̄ ſtipēdio eccl'ie ſuſtētant̄ tā aſſidue in dei oꝑe eſſe debent: vt meritis ꝛ orōnib⁹ ſuis eccl'iam adiuuēt. h̄ ibi. Et Aug. li. de vita xp̄iana dicit ſic. Qualis autē eſſe xp̄i vidua debeat: apl's docet: dicēs. Que aūt vere vidua eſt: ſpat in dño ꝛ inſtat orōibus die ac nocte. Hanc ꝯtinentiā ꝯſeruauit beata virgo vſꝙ̄ ad finē vite ſue cū maxia hūilitate vt ſatis poteſt patere ei⁹ vitā inſpicienti diligēter. Et ſic patet ſcḋs flos. D

¶ Tertius flos eſt iſte. beatiſſima virgo maria oīm ſanctarū mulierū bñdictōes excedit: quā pat̄ etern⁹ p̄ oīb⁹ eligit. Pꝫ ꝑ duos teſtes. Prim⁹ eſt Aug. ſmone. v. de ei⁹ aſſūptione dic̄ ſic. Benedicte per ipam oēs mulieres. Iam vltra fe'ia in maledictōe nō erit. Curat̄ em̄ eua. ſiluit egiptia ſepelit̄ dalila. obliuiſcit̄ iezabel. īmēor efficitur herodias. Et nūc miratur mulierum deſcriptio. Laudatur ſara ſicut populi princeps. Honorat̄ rebecca ſicut benedictionū aſtutia. Cōmēdat̄ lya ſicut mater fecunda: Laudat̄ delbora ſicut ꝑ naturā ppl'i ductrix effecta. Beatificat̄ helyſabeth ſicut p̄pollēs gr̄a in exultatōe p̄curſoris. Adorat̄ et maria q̄m facta eſt mater ex ancilla. Nubes thalam⁹: ꝛ archa dñatoris oīm. hec ille. Secūd⁹ eſt Hiero. in ſmōe de aſſumptōe dic̄ ſic. Sicut in cōꝑatione dei nemo bon⁹: ita ēt in cōꝑatione matris dñi nulla īuenit̄ ꝑfecta: ꝙ̄uis virtutib⁹ eximia cōprobetur. Unus eſt pater veſter q̄ in celis eſt: vn⁹ ꝛ magr̄. vna ē ꝛ forma virginitatis in maria cui vos oēs: vt ymaginē reformetis ītegritatis: faciē īprimere debetis in ſculptura ſp̄uſſācti. Ad quā nulli potuerūt doli irrumpere: neꝙ̄ preualuit fraus īimici: ſ ꝑmanſit ſancta mēte ac corpore: multis donoꝝ p̄uilegijs ſublimata. h̄ ille.

E Sciendū ꝙ coīt̄ dubitāt doctores. Quare fili⁹ dei ñ fuit īcarnat⁹ ſubito poſt pctm̄ ade. Rñdit beda in ſmone de natiuitate btē v̄gīs dic̄ ſic. Sicut pctm̄ a mulierib⁹ cepit: ita etiā bona a mulierib⁹ īchoātur: vt fem īe quoꝙ̄

muliebria opera deponẽtes infirmitati renũ
cient: ⁊ aĩa q̃ nũc habꝫ sexum vt maria ⁊ ne-
scit errorẽ religioso deo seruit officio. h̃ ille.
Quasi dicat: istud opꝰ incarnatiõis ꝑ mu
lierẽ imunẽ a pctõ fieri debet ẜm illud Geñ.
ix. Hoc erit signũ federis inť me ⁊ terrã ar-
chum meũ ponã in nubibꝰ celi. Iste archus
est filius dei. vt dr̃ Apoc. iiij. Nubes est btã
virgo de q̃ nasci debebat filius dei. Promise
rat aũt deꝰ abrahe dicẽs Geñ. xij. In te bñ
dicẽť vniũse cognatões terre. Iõ expectabat
hanc bñdictionẽ ⁊ magnis ⁊ deuotis suspi-
rijs desiderabat tantũ sacramẽtũ. Cui deus
volẽs satisfacere determĩat mittere gabrie-
lem in mũdũ vt diligenť inuestigaret ⁊ per-
quireret si foret aliqua mulier ĩmunis a pec
cato quã filio suo cõsecraret matrẽ: de q̃ car-
nem purissimã susciperet. demõstrãs qm̃ deꝰ
paratꝰ erat ex se redimere mũdũ. Incepit g̃
angelꝰ discurrere ꝑ mundũ. Primo intrauit
angelꝰ in domũ abrahe cui exposuit distin-
cte volũtatẽ dei sup̱ salute gñis hũani: dum
modo inueniret mulier apta ad tantũ mini
steriũ. Interrogauit g̃ ipm̃ si haberet dñaꝫ
sufficiẽtẽ ad hoc sacramẽtũ. Respõdit abra
ham dicẽs. Habeo vxorẽ nõie sarai que est
pulchra. ẜm illõ Geñ. xiiij. Noui ꝙ pulchra
sis mulier. ⁊ mľtas ꝓmissiones habuit a deo
ẜm illud Geñ. xvij. Sarai, vxorẽ tuã nõ vo-
cabis sarai ẜ saram ⁊ bñdicã ei: ⁊ ex illa da-
bo tibi filiũ cui bñdicturꝰ sum. eritq̃ȝ in nati-
ones ⁊ reges populoꝝ orienť ex eo. hec ibi.
Dixit aũt ei angelꝰ. Uxor tua nõ est imunis
a pctõ nec etiã tu vt hoc ex vobis fiat. offen
distis em̃ dñm in incredulitate vestra. Nam
tu risisti in corde tuo dicens. Putas ne cen-
tenario nascet filiꝰ ⁊ sara nonagenaria pari
et. Nunq̇d deo est quicq̃ȝ difficile: sed ⁊ sara
similiť risit ⁊ mẽtita est dicẽs. Non risi timo
re ꝑterrita. vt habeť Geñ. xviij. Itaq̃ȝ deus
hanc non elegit sibi in matrẽ. vale. Secũdo
2 intrauit angelꝰ ĩ domũ ysaac quo requisito
an in domo eiꝰ foret dña q̃ digne foret mať
dei. Respondit. Est apud me rebecca vxor
mea pulchra valde: cui benedixit deꝰ ꝑ ange
lũ suũ ꝓ q̃ depcatꝰ sum dñm eo ꝙ esset ste-
rilis. qui exaudiuit me ⁊ dedit ꝯceptũ rebec-
ce. cui dixit dñs. Due gẽtes in vtero tuo sũt
⁊ duo populi ex ventre tuo diuidenť. Geñ.
xxv. Dixit aũt angelꝰ, offendisti ambo deũ
in pctis vr̃is. Tu em̃ mẽtitꝰ es eã tibi esse so
rorẽ ꝓpť timorẽ. Uñ dr̃ Geñ. xxvi. Timue-
rat em̃ ꝯfiteri ꝙ sibi sociata esset ꝯiugio: re-
putans ne forte interficeret eũ ꝓpť illiꝰ pul-
chritudinẽ. Cur mẽtitꝰ es sororem tuã esse?
Respõdit. timui ne forte morerer ꝓpť eam
Sed ⁊ rebecca dixit modicũ ꝯfidẽs in dño.
Tedet me vite mee. Et si acceperit iacob vxo
rem de stirpe huiꝰ terre nolo viuere. vt dr̃ ibi
dem. vale. Tertio intrauit angelꝰ in domuꝫ 3
iacob cui facta est ꝓmissio magna in visione
scale. dicente sibi dño Geñ. xxviij. Ego sum
dñs deꝰ abrahã patris tui ⁊ ysaac. terrã in q̃
dormis tibi dabo ⁊ semini tuo. eritq̃ȝ germe
tuũ sicut puluis terre. Dilataberis ad ori-
entem ⁊ occidentẽ ⁊ septẽtrionẽ ⁊ meridiẽ
⁊ bñdicenť in te ⁊ in semĩe tuo cũcte tribus
terre. Quo requisito an apud ipꝫ foret dña
sufficiẽs ad tã excellẽs sacramẽtũ: Respon
dit. Est apud me lya ⁊ rachel ẜ lya lippis
oculis ⁊ fecũda: cuiꝰ dñs vidit humilitatẽ ⁊
bñdixit ei. Dicit em̃ Geñ. xxx. Hoc ꝓ beati
tudine mea. beatã q̇ppe me dicẽt oẽs mulie
res. Rachel aũt decora faci ⁊ venusto aspe
ctu cui bñdixit dñs. Dixit em̃ Geñ. xxx. Ab
stulit deꝰ opprobriũ meũ. Dixit aũt angelus
Nemo vestrũ est imunis a pctõ. nõ tu quia
supplantasti fratrẽ tuũ surripiẽs ab eo bene
dictionẽ ꝓmogeniture. Non lya ꝓpť infru-
ctuositatẽ q: cessauit parere. Geñ. xxix. Nõ
rachel ꝓpť impatiẽtiã. Uñ dixit Geñ. xxx.
Da mihi liberos alioq̇n moriar. Etiã q: vt
dr̃ Geñ. xxxi. Furata ẽ ydola pr̃is sui laban
Ergo neutra earũ põt esse digne mater xp̃i.
vale. Quarto intrauit ãgelꝰ in domũ aaron 4
quẽ elegerat dñs in summũ sacerdotẽ super
israel: quo req̇sito simul cuꝫ moyse an apud
eos esset vlla dña apta incarnationi filij dei
ẜm ꝙ dictũ fuerat moysi. Deuť. xviij. Pro-
phetã suscitabit vobis dñs de fratribꝰ vr̃is:
ipꝫ audite. Ois ei aĩa q̃ nõ audierit ꝓphãꝫ
illũ extermĩabiť de pplõ suo. Rñderũt aaron
⁊ moyses. Est apud nos maria soror nr̃a. q̃
vt dr̃ Exo. xv. Sũpsit maria ꝓphetissa tym
panũ ĩ manu sua. Egresseq̃ȝ sunt oẽs mulie
res post eã cũ tympanis ⁊ choris q̇bꝰ ꝑcine
bat dicẽs. Cantemꝰ dño gl'iose em̃ magnifi
catꝰ ⁊c̃. Dixit aũt ãgelꝰ. Nemo vr̃m est imu
nis a pctõ. Nõ aaron ⁊ maria ꝓpť murmu-
rõnẽ ꝯ moysen dicẽtes. Nũ ꝑ moysẽ solũ lo
cutꝰ ẽ dñs: Nõne ⁊ nob̃ sil'r ẽ locutꝰ. Et sta
tim punita ẽ maria. apparuit em̃ cãdens le-
pra. vt dr̃ Nũeri. xij. ergo est inhabilis ad h̃
sacramẽtũ. vale. Quinto intrauit ãgelꝰ ĩ do 5
mũ manue pr̃is sansonis: q̃ req̇sito an apũ
se foret dña apta incarnatõi xp̃i: Rñdit se

habere vxorē. cui apparuit angel⁹ ꝛ dixit ad
eā Sterilis es ꝛ absqꝫ liberis ſ; ꝯcipies ꝛ pa
ries filiū. at ego dubitās oraui dñz vt iteruz
mitteret āgelū suū rursumqꝫ apparuit. vt dr̄
Judic. xiij. dixit aūt āgel⁹. Quia temptastis
dñz vt iterū mitteret āgelū suū nec fuistis fi
deles p̄mis ſmōib⁹ ei⁹: idcirco corripuit vos
dñs ne eum agnoscat̄. vñ dixit vobis. Cur
querit̄ nomē meū qd̄ ē mirabile: ꝑpt̄ qd̄ stu
pefacti proni cecidistis ī terrā ꝛ dixistis mor
te moriemur q: vidim⁹ dñz. ergo vxor tua in
habilis ē. vale. Sexto intrauit āgel⁹ ī domū
lapidoch q̊ reqsito an apd̄ se foret dña apta
ꝯceptōi xp̄i. Rñdit se hr̄e vxorē noīe delbo-
rā. que: vt dr̄ Judic. iiij. est ꝓphetissa ꝛ iudi-
cat ppl'm isto tp̄e ad quā ascēdūt filij israel
in oē iudiciū. dixit aūt āgel⁹. Quia venit do
min⁹ facere miaz ꝛ nō iudiciū: vultqꝫ matrē
innocētē eē ab homicidio ꝛ sanguie hoīm. ſ;
aūt prexit ī vindictā hostiū: sic dr̄ ibidē. Sur
rexit itaqꝫ delbora ꝛ prexit cū barach p̄ncipe
excercit⁹ isrl' in cedes. Et expugnauerūt sisa
rā p̄ncipē excercit⁹ iabin cū multitudine sua
in mōte thabor. vale. Septīo intrauit āgel⁹
in domū aber cynei q̊ reqsito an apd̄ se foret
dña apta ꝯceptōni xp̄i: Rñdit se hr̄e vxorē
noīe iael. de q̄ dr̄ Judic. v. Bñdicta inter mu
lieres iael vxor aber cynei ꝛ bñdicat̄ ī taber
naculo suo. Hec eñ dedit victoriā pplo isrl'
de hostib⁹. dixit āt āgel⁹. Hec nō ē īmunis a
pctō qm̄ ꝓditorie occidit ī domo sua sysarā
p̄ncipē militie iabin reg̅ chanaā: clauū mal
leo defigēs ī cerebrum ei⁹. vt dr̄ Judic. iiij.
Hāc nō elegit de⁹. vale. Octauo ītrauit āge-
lus ī domū elymelech: q̊ reqsito an apud se
foret dña apta cōceptōni xp̄i: Rñdit se hr̄e
vxorē noīe noemi. de q̄ dr̄ Ruth. i. Qz cū in-
gressa esset bethleē velox apd̄ cūctos fama
ꝑcrebuit: dicebātqꝫ mulieres. Hec ē illa no
emi. i. pulchra a deo electa. dixit aūt angelus
Hāc nō elegit de⁹ in matrē ꝑpt̄ impatiētiaz
suā: qm̄ ꝑ amaritudine dicebat nurib⁹ suis.
Jā eñ senectute ꝯfecta sū nec apta vīculo cō
iugali. vñ dicebat. Nolite me vocare noemi
id ē pulchrā: ſ; vocate me mara. i. amarā: q:
amaritudie valde repleuit me dñs. vt dr̄ eo
dē ca. ꝑpt̄ pctm̄ ei⁹ suū hūiliauit eā dñs ꝛ af
flixit. vt ip̄a met ꝯfitet̄ ibidē. vale. Nono in-
trauit āgel⁹ ī domū booz potētis ꝛ diuit̄ vi
ri: q̊ reqsito an apd̄ se foret dña apta ꝯcepti
oni xp̄i. rñdit se hr̄e vxorē noīe ruth. de q̄ dr̄
Ruth. iij. Bñdicta es inqt a dño filia. scit eī
ois ppl's q̄ habitat ītra portas vrbis bethleē

mulierē te esse virtut̄. dixit aūt angel⁹. Hanc
nō elegit sibi de⁹ in matrē: qm̄ non ē de pplo
dei electo cū sit moabit̄. Etiā q: lauit ꝛ vnxit
se, induitqꝫ cultiorib⁹ vestiment̄: ꝛ in lecto
tuo tecū dormiuit. vt dr̄ ibidē. vale. Decīo in-
trauit āgel⁹ in domū helchane: q̊ reqsito an
apd̄ se foret dña apta ꝯceptōi xp̄i. Rñdit se
hr̄e vxorē nomie annā. de q̄ dr̄. i. Reg̅. i. Qz
orauit ad dñz dicēs. Dñe excercituū ſi respi
ciēs videris afflictōez famule tue ꝛ recordat⁹
mei fueris nec oblit⁹ ancille tue: dederisqꝫ ser
ue tue sexū virilē dabo eū dño oib⁹ dieb⁹ vi
te ei⁹. Cui dixit hely sūm⁹ sacerdos. vade in
pace ꝛ det tibi de⁹ israel petitōnē quā rogasti
eū. Insup etiā magn⁹ spūs ꝓphetie ē in ea:
qm̄ cecinit dño dicēs. Exultauit cor meū in
dño ꝛc. vt dr̄. i. Reg̅. ij. Dixit aūt āgel⁹ ad eū
Hāc nō elegit sibi de⁹ in matrē: qm̄ dñs ꝯclu
sit vuluā ei⁹. affligit̄ eñ vehement̄ ab emula
sua ꝑpt̄ qd̄ flet ꝛ nō capit cibum. vt dr̄. i. Re
gū. i. Immo exosā hz emulā suā. vale. Vnde
cimo ītrauit āgel⁹ ī domū saul: q̊ reqsito an
apd̄ se foret dña apta ꝯceptōi xp̄i. Rñdit se
hr̄e filiā noīe michol pulchrā valde ꝛ magne
prudētie. Nā sua prudēti rñsione liberauit
dauid de manu mea. vt dr̄. i. Reg̅. xv. dixit āt
angel⁹ ad eū. Hāc nō elegit sibi dñs ī matrē
q: tulit michol statuā ꝛ posuit eā sup lectū ꝛ
pellē pilosā caprarū sup caput dauid ꝛ ope
ruit eā vestiment̄ ꝛ sic illusit tibi. vt dr̄ ibidē
Etiā cū intrasset archa dñi ī ciuitatē dauid
michol ꝓspiciēs p fenestras vidit eū saliētē
corā dño ꝛ despexit eū. ij. Reg̅. vi. vale. Duo
decīo ītrauit āgel⁹ ī domū nabal magni viri
ꝛ potent̄: q̊ reqsito an apd̄ se foret dña apta
incarnatōi xp̄i. Rñdit se hr̄e vxorē noīe abi
gail. de q̄ dicit dd̄. i. Reg̅. xxv. Bñdict⁹ dñs
de⁹ isrl' q̄ misit te hodie ī occursū meū ꝛ bñdi
ctū eloquiū tuū ꝛ bñdicta tu q̄ ꝓhibuisti me
ne irem hodie ad sāguinē ꝛ vlciscerer me ma
nu mea. dixit aūt āgel⁹ ad eū q: tu dur⁹ ꝛ pes
sim⁹ ꝛ malicios⁹ hōes. vino inebriaberis ꝛ
morieris mala morte. Abigail āt q: ꝯsensit
in mr̄imoniū dauid sp̄ernit eā de⁹. vale. De-
cimotertio ītrauit angel⁹ ī domū vrie ethei:
q̊ reqsito an apd̄ se foret dña apta gñationi
xp̄i. Rñdit se hr̄e vxorē noīe bersabee q̄ vt
dr̄. ij. Reg̅. xi. Sctificata ē ab īmūdicia sua
ꝛ ē pulchra valde. dixit aūt āgel⁹ ad eū. Hāc
nō elegit sibi dñs in matrē ꝑpt̄ pctm̄ adulte
rij qd̄ cōmisit cū dauid dormiēs cū eo. Etiā
fuit causa vt dauid te occideret. vt dr̄ ibidē.
vale ꝛc. Decio q̄rto ītrauit angel⁹ domū da

uid: quo req̃sito an apud se foret dña apta
ↄceptõni. Rñdit se habere puellã noĩe aby
sach sunamitẽ de q̃ dr̃. iij. Reg. i. Erat autẽ
puella pulchra nimis ac speciosa ĩ oĩbꝰ fini-
bus isrl̃. dixit aũt ãgelꝰ ad eũ. Hãc nõ elegit
sibi dñs ĩ matrẽ qꝛ eã adamauit filiꝰ tuꝰ ado
nias quã petiuit sibi dari vxorẽ vt auferret re
gnũ a salomone ⁊ vĩdicaret se ↄ̃ eo. vt dr̃. iij.
Reg. ij. ppt̃ qð adonias mortuꝰ ẽ vñ spre-
uit eã deꝰ. vale. Decioqnto ĩtrauit ãgelꝰ ĩ do
mũ absalon: q̃ req̃sito an apud se foret dña
apta ↄceptõi xpi. Rñdit se hr̃e sororẽ noĩe
thamar q̃ ĩnocẽtissima ⁊ ꝟgo ẽ. vt dr̃. ij. Re
gũ. xiij. dixit aũt ãgelꝰ ad eũ. Hãc nõ elegit si
bi dñs ĩ matrẽ qm̃ amon frat̃ tuꝰ vi opp̃ssit
eã tu ãt illũ occidisti ĩ cõuiuio. vale. Deciose
xto intuit ãgelꝰ ĩ domũ ochozie: q̃ req̃sito an
apð se foret dña apta ↄceptõi xpi. Rñdit se
hr̃e matrẽ noĩe athaliã. q̃ vt dr̃. iiij. Reg. xi.
Regnauit potentissime sup̃ terrã. dixit autẽ
angelꝰ ad eũ. Hãc nõ elegit sibi dñs ĩ matrẽ
ꝫ oĩno spreuit eã: qꝛ interfecit oẽ semẽ regiũ
ppt̃ qð ⁊ ipa interijt. vale. Deciolep̃tio ĩtra
uit ãgelꝰ ĩ domũ thobie ãtiq̃oris: q̃ req̃to an
apud se foret dña apta ↄceptõi xpi. Rñdit
se hr̃e vxorẽ noĩe annã q̃ deũ timet ⁊ labore
manuũ suarũ viuit. vt dr̃ Thob. ij. dixit autẽ
angelꝰ ad eũ. Hãc nõ elegit sibi deꝰ ĩ matrẽ
ꝓ eo qꝛ irata ↄtra te improperat tibi elemo
synas tuas. vt dr̃ ibidẽ. vale. Deciooctauo
intrauit ãgelꝰ ĩ domũ thobie minoris: q̃ req̃
sito an apð se foret dña apta ĩcarnatõi xpi.
Rñdit se hr̃e vxorẽ noĩe sara filiã raguelis
que orãs apð deũ dixit vt hr̃. Thob. iij. Tu
scis dñe qꝛ nũq̃ ↄcupiui virũ ⁊ mũdã serua
ui aĩaꝫ meã ab oĩ ↄcupiscẽtia ⁊c̃. dixit ãt an-
gelꝰ ad eũ. Hãc nõ elegit ĩ matrẽ qꝛ tradita
fuit septẽ viris q̃s demon occidit. vale. Decio
nono ĩtrauit ãgelꝰ ĩ domũ manasses: q̃ req̃si
to an apud se foret dña apta ↄceptõni xpi.
Rñdit se hr̃e vxorẽ noĩe iudith elegãti aspe
ctu nimis ⁊ ĩ oĩbꝰ famosissimã qm̃ timebat
deũ valde ⁊ nõ erat q̃ loq̃ret̃ de illa ꝟbũ ma
lũ. vt dr̃ Judith. viij. dixit aũt ãgelꝰ ad eum.
Hãc sibi nõ elegit dñs ĩ matrẽ qm̃ blãdicijs
suis decepit holofernẽ cuiꝰ caput abscidit. vt
dr̃ ibidẽ. xiij. vale. Uigesimo ĩtrauit ãgelꝰ in
domũ mardochei: q̃ req̃sito an apð se foret
dña apta ↄceptõi xpi. rñdit se hr̃e filiã ado-
ptiuã noĩe hest̃ pulchrã nimis ⁊ decorã facie
q̃ liberauit ppl̃m suũ a ꝑsecutõe aman. vt dr̃
Hester. vij. dic̃ angelꝰ. Hec simulato habitu
decepit mentẽ regis assueri quẽ inebriauit ĩ
cõuiuio suo ⁊ impetrauit mortẽ aman. Ũñ
hanc deꝰ nõ elegit sibi in matrẽ ⁊c̃. vale. Ul
timo intrauit angelꝰ in domũ ioseph de stir
pe dauid: quo req̃sito an apud se foret dña
apta cõceptioni xpi. Rñdit se hr̃e vxorẽ no
mine mariã quã spũssctũs sctĩficauit in vte-
ro matris q̃ ab infantia sua ꝑmãsit in tẽplo
cũ oĩ pudicicia ⁊ sctĩtate solita apparitioĩbꝰ
angeloꝝ. Hanc elegit spũssctũs q̃ virginita
tem suã deo ↄsecrauit. Hec pctm̃ nullũ vnq̃
cõmisit sed immaculata ⁊ intacta ꝑseuerat.
dixit illi angelꝰ. Hanc elegit dñs in habita-
tionẽ sibi ꝑ quã oĩs maledictio tollat̃ a mũ-
do ⁊ bñdictio inducat̃. Per hãc filiꝰ dei car
nem assumet: ioseph autẽ tacitꝰ cõsiderabat
magnitudinẽ sacramẽti dñice incarnatiõis
⁊ tandẽ angelꝰ discessit ab eo ⁊ intrauit ĩ do
mũ virginis marie cũ maxima reuerẽtia sa-
lutans eam. ⁊ dixit sic. Benedicta tu in mu
lieribus ⁊c̃.

Quartꝰ flos est iste. Tem
plum corporis xpi qð in Maria virgine fa-
bricatur sonitũ mallei infamie oĩno dedi-
gnatur. Sciendũ est q̃ beata virgo est cõue
niens instrumentũ ad fabricandũ templuꝫ
corporis xpi ꝓpter quattuor rationes. Pri
ma ratio est quia sicut ab edificatione tem-
pli materialis vir sanguinũ scꝫ dauid repel-
litur. vt habet̃. i. Paralip. xxviij. sic. In cõce
ptione filij dei generans solũmodo ꝰm car-
nem repellit̃. Ubi nota q̃ ẽ q̃ntuplex gñatio
Pria ẽ tantũ carnis ⁊ ista ẽ qua ꝰm carnẽ
viuẽtes generãt filios ꝰm ↄcupiscẽtiam car
nis. s. extra legitimũ mr̃imoniũ. Exẽpluꝫ vt
dauid salomonẽ ex bersabee vxore vrie. vt dr̃
ij. Reg. xi. Scða ẽ tãtũ spũs de q̃ dicit̃ Jo-
han. i. Dedit eis ꝑtãte filios dei fieri. Tertia
est carnis ꝰm spm̃. s. qñ rõ totalit̃ ĩperat car-
ni carne ĩ nullo ↄtradicẽte: ⁊ ista fuisset ĩ sta
tu ĩnocẽtie ꝰm Aug. li. xiiij. de ciui. dei. c. xxvi.
Quarta ẽ spũs ꝰm carnẽ ⁊ ista ẽ qñ caro cõ
cupiscit aduꝰ spm̃ tẽdẽs ad gñationẽ cuius
motũ rõ sequit̃: ꝫ nõ nisi infra limites sacra
menti: ⁊ ista est int̃ virũ ⁊ vxorẽ ex legitimo
matrimonio: vt' int̃ abrahã ⁊ sarã. Geneß.
xviij. Quinta ẽ in carne ꝰm spm̃: nõ de car-
ne ⁊ sanguine ꝫ de spũ. ⁊ ista fuit tantũ ĩ btã
ꝟgie q̃ filiũ ↄcepit ĩ carne de spũsctõ ꝰm eiꝰ
spm̃ ꝓbentẽ fidẽ ⁊ ↄsensũ. Uñ vir sãguinuꝫ
ab ista repellit̃ ꝫ vir ꝟgo ꝑpetua ꝟginitate ĩ
custodiam eidẽ virgini sponsus eligit̃ simul
voto virginitatis cũ illa astrictꝰ. vt habetur

xxvij.q.ij.§.i. Sec͞ūda ratio ē ꝙ illud tēplū ⁊ istud ꝓportionalit̄ ꝑficit̄. Ubi nota ꝙ iu-dei audientes xp̄m dicentē. Soluite tēplū h̄ ⁊ in tribꝰ diebꝰ reedificabo illud: mirati fue-runt dicentes. Quadragintasex annis edificatū est tēplū istud: ⁊ tu dicis in tribꝰ diebꝰ reedificabo illud. Sʒ euāgelista declarat hoc dicēs. Hoc aūt dicebat de tēplo corporis sui. Ad cuiꝰ euidentiā sciendū est ꝙ bis edificatū fuit tēplū dei ī hierl'm. Prīo a salomōe vt hr̄.iij. Reg̃.vi.⁊.viij.⁊.ij. palip.iij.⁊.iiij. vbi dr̄ ꝙ septē ānis fuit cōpletū Secūdū orige. xl. annis fuit edificatū computādo totū tp̄s qd̄ fluxit a pͥma ꝑparatione quā fecit dauid vsqꝫ ad vltimā ꝯsūmatōnē quā fecit salomō Scd̄o fuit reedificatū ꝑ zorobabel postq̄ fu it destructū ꝑ regē nabuchodonosor. Nā zo-robabel post reuersionē filiorꝝ captiuitat̄ ob tinuit licētiā reedificādi illud a ciro rege persarū ⁊ ꝑ multa impedimēta nō fuit ꝑfectuz nisi tp̄e secūdi āni darij vltimi reg̃ persarū. Un̄ ab inchoatōe vsqꝫ ad ꝯsūmationē fluxe rūt āni.xlvi. vt colligit̄.i. Esdre.v.⁊.viij. ꝓut etiā hr̄.xvi.q.vij.c. Et h̄ diximꝰ. Ad ꝓpositū s̄m adaptationē quā facit btūs Augu. lib. lxxxiij. q̄stionū.q.lvi. Calculādo dies.ab.viij kal. ap̄lis.i.xxv. die martij in q̊ fuit xp̄s ꝯce-ptus ī vtō v̄gīs vsqꝫ ad.viij. kal. ianuarij .i. xxv. decēbris in q̊ xp̄s natꝰ ē. trāsierūt mēses nouē ⁊ dies sex deputādo cuilibʒ mēsi dies xxx. qui faciūt dies.cclxxvi. qui diuisi ꝑ sena-riū ⁊ senariū faciūt nūeros senarios.xlvi. ⁊ sic btā virgo tot senarijs edificauit in vētre suo ꝑfecte tēplū corpis xp̄i sicut illō templū materiale fuit edificatū.xlvi. annis. Tertia rō est: q͛ ad ip̄m vterqꝫ ppl's admittit̄. Pro quo sciēdū ꝙ in veteri lege fuer̄t p̄cipue duo loca vbi deꝰ adorabat̄ in q̄bꝰ dabat respōsa scʒ tabernaculū factū tp̄e moysi ⁊ tēplū fa-ctū a salomone. int̄ q̄ est differētia q͛ taber-naculū erat portabile ⁊ mobile ⁊ ad eiꝰ edificationē nō interfuit nisi ppl's iudaicꝰ: s̄ templū edificatū tp̄e pac̄.s. salomonis fuit stabile ⁊ ad eiꝰ edificationē īterfuit nō solū ppl's dei s̄ etiā gētilis tyri ⁊ sydonis. Tabernaculū ⁊ tēplū figurāt xp̄ʒ. Nā tabernaculū figu-rat corpꝰ xp̄i mysticū.i. eccl'iam mutabilē de figuris ⁊ ꝓphetijs ad veritatē q̄m oīa ī figura cōtingebāt illis. Sʒ tēplū stabile figurat xp̄i diuinitatē ⁊ hūanitatē ꝓpt̄ gl'iosam potestatē q̄m ī noīe iesu oē genu flectit̄. Et sic tabernaculū solis ptʒ iudeis: sic incarnatio xp̄i figurat̄ solū in veteri lege. Tēplū v̄o pri

mo pʒ iudeis deinde paganis ⁊ gētilibꝰ: sic xp̄us natꝰ prīo reponit̄ int̄ bouē.i. ppl'm iudaicū ⁊ int̄ asinū.i. ppl'm gētilē. Etiam xp̄s natꝰ prīo manifestat̄ pastoribꝰ deīde magis gētilibꝰ. Et maria ī purificatōe prīo p̄senta-uit iudeis xp̄ʒ ī tēplo deīde gētilibꝰ ī egyptū fugiēdo. ¶ Quarta rō est q͛ sicut ī fabrica tēplī material' sonitꝰ mallei aut securis nō percipit̄. vt hr̄.iij. Reg̃.vi.ij.viij.ca. Sic q̄n maria cōstruit tēplū corpis xp̄i sonꝰ alicuiꝰ infamie nō intelligit̄. vt pʒ discurrēdo ꝑ modos īfamie cū partibꝰ euāgelij. Prīo causat̄ īfamia ī iuuēcula q̄n sola cū solo iuuene ī se-creto colloquit̄. Hic sonꝰ mallei infamie nō audit̄ de maria. q͛ iste q̄ cū ea loq̄t̄ nō ē hō: s̄ āgelꝰ idō dr̄ missꝰ ē angelꝰ. vn̄ Amb. sup Luc̄. dic̄ sic. Clauso ostiolo orabat maria patrē in abscōdito. Nō ē em̄ putādū ostiolū virginis aptū ne vel orātis silētiū vel ꝯtinen̄d castitas tēptaret̄ quā solꝰ angelꝰ repperit solam sine comite solā sine teste. h̄ ille. Scd̄o causat̄ infamia ī iuuēcula q̄n nūciꝰ suspectꝰ ⁊ minimꝰ mittit̄. hic sonꝰ mallei infamie nō audit̄ de maria: q͛ iste q̄ mittit̄ ē archāgelꝰ ⁊ vnꝰ de sup̄mis: idō dr̄ gabriel. vn̄ Beda ī homel'. dic̄ sic. Sicut ī ꝑditōe serpēs mittebat̄ ad mulierē sp̄ū sup̄bie decipiēdā: ita aptū humane restauratōis p̄ncipiū fuit: vt āgelꝰ mitteret̄ ad v̄ginē partui ꝯsecrādā diuino. h̄ ille. Tertio causat̄ infamia ī iuuēcula q̄n ꝑsona mittēs ē suspecta ⁊ viciosa. hic sonꝰ mallei n̄ audit̄ de maria: q͛ iste q̄ mittit ē deꝰ, idō dr̄ a deo. vn̄ Beda ī homel'. dic̄ sic. Ideo āgelū a deo missuʒ narrat vt nouā natiuitatē ī carnē filij dei p̄dicaret: ꝑ quā nos abiecta vetusta-te noxia renouari atqꝫ int̄ filios dei cōputari possimꝰ. h̄ ille. Quarto causat̄ infamia in iuuēcula q̄n ī loco inhonesto habitat ⁊ ꝯuersat̄. hic sonꝰ mallei īfamie nō audit̄ d̄ maria q͛ a tertio etat̄ sue āno ꝯtinue fuit ī tēpla diuinis vacās obsequijs. s̄ decīoq̄rto āno diuinitꝰ despōsata ioseph āteq̄ ip̄aʒ duceret in bethleē ciuitatē suā ad quā iuerat ad parandas futuras nuptias: interim ponit̄ in nazareth ꝓuincie galilee ī domo p̄ris. idō dr̄. in ciuitatē galilee cui nomē nazareth. vn̄ Bern̄. dicit. Flos nascit̄ de flore ī flore tp̄e floris .i. xp̄s de v̄gine tp̄e veris ī nazareth.i. flore. h̄ ille. Quito causat̄ infamia ī iuuēcula q̄n pregnans reperit̄ sine viri noīe. hic sonꝰ mallei infamie nō audit̄ de maria: q͛ erat desponsata. ideo dr̄. ad virginē desponsatā viro. Und̄ Beda in homel'. dicit sic. Cur autē ipse non

de simplici virgine sed de despōsata viro cōcipi ⁊ nasci voluerit ꝑmaxima causa est ne velut stupri rea dānaret si virū nō habēs filiū ꝓcrearet. h̄ ille. Sexto causat̄ infamia in iuuēcula si anteꝙ ducat̄ pregnās a viro repudiat̄. hic sonꝰ mallei infamie nō audit̄ de maria. ideo dic̄. Cui nomē erat ioseph de domo dauid: ⁊ nomē v̄ginis maria. Nā dauid interp̄tat̄ decorꝰ: ⁊ sigt̄ decorē iusticie in ioseph: ꝑ cuiꝰ iusticiā fuit defensata fama v̄ginis marie iam p̄gnātis anteꝙ duceret̄. Vn̄ dr̄ Math. i. Cū eēt despōsata ioseph maria mat̄ iesu anteꝙ ꝯuenirēt iuēta ē in vtero habens de spūsctō. Ad h̄ aūt fuit ꝓuisuz dupliciter. Primo ꝑ iusticiā ioseph q potiꝰ voluit ipam dimittere ꝙ vel leuit̄ infamare. Ideo dr̄ Joseph aūt cū esset vir iustꝰ noluit eā traducere. i. diffamare in publicū: s̄ voluit occulte dimittere eā. Si em̄ fuisset dimissa domi fuisset diffamata qm̄ multi fuissent mirati ꝙ desponsata nō duceret̄ a viro. Huic aūt ꝓuisum ē scd̄o ꝑ angeluz q apparuit in sōnis ioseph dicēs. Joseph noli timere accipe mariā coiugē tuā. Qd̄ em̄ in ea natū est de spū sctō est: ⁊ sic duxit eā ioseph iustꝰ. vt habet̄ Math. ij. Et sic ille malleꝰ infamie nō ē auditꝰ. Septīo causat̄ infamia in iuuēcula qn̄ sine cōsensu vi rapit̄. Hic sonus mallei infamie nō audit̄ de maria. vn̄ dr̄. Et ingressꝰ angelus ad eā dixit Aue. Nā p̄mū ꝯsensus virginis ē req̄sitꝰ ⁊ dei matrimoniū annūciatū absq̄ȝ pena culpe vel pene. Licet aūt btā virgo expressam fidē haberet incarnatōis futu re: nō tn̄ alta de se sapiebat. ideo sup h̄ erat instruēda. s. vt seruaret̄ ꝯgruus ordo coiūctionis filij dei ad v̄ginē. s. vt mens eiꝰ prius de xp̄o instrueret̄ ꝙ carne eū ꝯciperet. Qd̄ q̄dē angelꝰ ꝑfecit ⁊c. ⁊ sic pȝ. Octauo causat̄ infamia in iuuēcula qn̄ a viro prudēti ⁊ bono post req̄situ ꝯsensuz repudiat̄. Hic sonꝰ mallei infamie nō audit̄ de maria. Vn̄ dr̄. Aue gr̄a plena. q2 a spōso dilecto. s. patre et̄no fuit dilecta cū esset plena gr̄a. s. ad statū illum ad quē erat electa vt esset spōsa patris et̄ni ⁊ mat̄ dei. Vn̄ helyseus fuit plenꝰ gr̄a vt ꝓpheraret ⁊ miracula faceret. iiij. Regum. ij. Paulꝰ ad faciēdū miracula ⁊ ad illuminandum ppl'ȝ sua doctrina. Eph. iiij. Stephanꝰ ad faciēdū ꝓdigia ⁊ ad disputandū. Act. i. Oēs scti ad merendū vel ad ꝑficiendū pro xp̄o. Eph. iiij. Sed q2 officiū ad qd̄ electa fuit beata virgo erat excellentiꝰ ceteris: ideo p̄ ceteris dixit ei angelus. gratia plena. Nono causat̄ infamia in iuuencula qn̄ vir ab ipsa vel illa ab eo sui culpa ꝑ diuortiū separatur. Hic sonꝰ mallei infamie nō audit̄ de maria. Vn̄ angelus dixit ei. dn̄s tecū. H Sciendum ꝙ in veteri ⁊ nouo testamēto deꝰ fuit multiplicit̄ cū q̄busdā. Prīo mentalit̄ ꝑ fidē cū quibꝰ nō fuit corporalit̄ in carne. Exēplū cū abrahā cui dictū ē a dn̄o. Gen̄. xvij. Ambula corā me ⁊ esto ꝑfectꝰ. Secūdo fuit cuȝ quibusdā corporalit̄ ⁊ non mētalit̄. Exēplū cū ꝑfidis iudeis q̄bꝰ dixit xp̄s Math. xxvi. Quotidie vobiscū erā docēs in tēplo. s. corporalit̄: ⁊ nō me tenuistis. s. ꝑ fidē mētalit̄. Tertio fuit cum quibusdā mētalit̄ q̄s ꝓterit corporalit̄. Exēplū cum iacob qui ait Gen̄. xxviij. Si dn̄s deꝰ meꝰ fuerit mecū i via ista ꝑ quā ego ambulo ⁊ custodierit me. Quarto fuit cū q̄busdā mētalit̄ eos satiādo i gratuitis spūaliter. Exēplū cū Hieremia cui dixit deꝰ. i. c. Noli dicere q2 puer ego sum qm̄ ad oīa q̄ mittā te ibis. Quinto fuit cū q̄busdam mētalit̄ a quibꝰ recessit tēporalit̄. Exēplum cū dauid ⁊ petro a q̄bꝰ recessit qn̄ eos peccare ꝑmisit. Sexto fuit cū q̄busdā a q̄bꝰ nunꝙ recessit q2 nūꝙ peccauerūt mortalit̄ ꝗuis venialit̄ peccauerint. Exēplū de iohē baptista sctificato in vētre matris. Septīo fuit cū q̄busdā intrinsece a q̄bus videbat̄ recessisse extrinsece. Exēplū cū apl'is cū quibꝰ erat intꝰ ⁊ non extra: q2 ꝑmittebat ipos maledici ⁊ iniuriari ab hoībꝰ. Octauo fuit cum btā virgine mētalit̄ ⁊ corporalit̄ ⁊ excellētissime q2 nūꝙ peccauit mortalit̄ nec venialit̄ q2 mirabilit̄ fuit sanctificata vt esset mat̄ dei. Decimo causat̄ infamia in iuuēcula qn̄ per sterilitate ꝓle ꝑuat̄ aut viciosa ꝓle circūdat̄ ⁊ hoc p̄cipue tp̄e legis antiq̄ qn̄ patres seq̄bant̄ illā bn̄dictionē. Crescite ⁊ multiplicamini. Geneß. i. Et qn̄ discipuli dixerūt xp̄o. Rabbi q̄s peccauit hic aut parētes eiꝰ vt cecus nasceret̄. Joh. ix. Hic sonus mallei infamie nō audit̄ de maria. vn̄ angelus dixit ei. Bn̄dicta tu in mulieribꝰ. Nam bn̄dictio dei importat v̄tutē multiplicādi q virtꝰ excellētissime fuit in btā v̄gine. Vn̄ habuit illā primo in corporalibꝰ q2 fuit ꝑ spm̄sctm̄ fecūdata ad generādū nō solū hoiem s̄ deū ⁊ hoīeȝ nō cū pctō s̄ sine pctō: nō cū grauitad penalitate s̄ cū suauitate. Scd̄o in spūalibꝰ ꝯcipiēdo nō solū filiū dei s̄ ꝑ ipm deū ⁊ hoīeȝ multiplicādo filios dei s̄m illud Joh. i. Quotq̄t aūt receperūt eū ⁊c. Undecimo causat̄ infamia in iuuēcula qn̄ respōdet presumptuose

vel impudenter sine p̄uia premeditatione.
Hic son⁹ mallei infamie nō audit̄ de maria.
Uñ dr̄. Que cū audisset turbata est in s̄mo
ne ei⁹ ⁊ cogitabat qualis esset ista salutatio
Nā aīo hūili nihil est mirabili⁹ ꝙ audit⁹ sue
excellētie: admiratio autē causat attentionē
animi. Cūqꝫ ipa sic foret attenta declarauit
angel⁹ ydoneitatē ei⁹ ad cōceptū dicēs. Ne
timeas maria inuenisti em̄ grām apud dñz
Et instruxit eā de mysterio incarnatōis filij
dei qd̄ ī ea erat implendū p̄nūciādo ꝯceptū
⁊ partū dicēs. Ecce ꝯcipies ī vtero ⁊ paries
filiū ⁊ vocabis nomē ei⁹ iesum. Etiā declara
uit ꝓlis dignitatē cū dicit. Hic erit magn⁹ ⁊
fili⁹ altissimi vocabit̄. Duodecimo causat̄ in
famia in iuuēcula ꝓpt̄ boni ꝓpositi instabi-
litatē ⁊ cordis ad virū lubricā animositatē.
Hic son⁹ mallei infamie nō audit̄ de maria.
q₂ in bono ꝓposito virginitatꝭ se p̄māsuram
vouit nisi de⁹ alit̄ disponeret. Uñ ipa dixit.
Quō fiet istud qm̄ virū nō cognosco. Nam
mirat̄ quō fieri possit ꝙ sit mat̄ ⁊ ꝟgo dicēs
qm̄ virū nō cognosco. s. ꝓpt̄ ꝓpositū voti vir
ginitatis. Nec fuit in ea hui⁹ ꝓpositi mutabi
litas q₂ simul cū viro votū virginitatꝭ emisit
Decimotertio causatur infamia in iuuēcula
qn̄ cū viro seruat castitatē ⁊ ex alio ꝙ ex vi-
ro ꝓpo suscipiat ꝓlis fecūditatē. Hic sonus
mallei infamie nō audit̄ de maria. Uñ dixit
ei angel⁹. Spūssctūs supueniet in te ⁊ virt⁹
altissimi obūbrabit tibi. q̄si dicat. Spūssan-
ctus supueniet in te. s. ad p̄parādā ⁊ formā-
dam materiā corpis xp̄i. Et virt⁹ altissimi. i.
fili⁹ dei obūbrabit tibi. i. corp⁹ hūanitatꝭ acci-
piet in te ⁊c̄. Decimoq̄rto causat̄ infamia ī
iuuēcula qn̄ fili⁹ h₃ cū p̄re dissimilitudinē ⁊
cū alio nō attinēte h₃ similitudinē. Hic son⁹
mallei infamie nō audit̄ de maria: q₂ in mo
ribus vita ⁊ disciplina fuit similis deo patri
⁊ dissimilis hoib⁹ carnalib⁹. Uñ dr̄. Qd̄ em̄
ex te nascet̄ sctm̄ vocabit̄ fili⁹ dei. Nā abun
dātia grē sctificantꝭ aīam xp̄i deriuat̄ ex ipsa
ꝟbi vnione. s̄m illō Joh. i. Uidim⁹ gloriam
ei⁹ gl'iam q̄si vnigeniti a p̄re plenū grē ⁊ ve-
ritatꝭ. Uñ in p̄io instāti sue ꝯceptōis habu-
it plenitudinē grē sanctificantꝭ aīa₃ ⁊ corp⁹.
Hec aūt fore vera suadet angel⁹ ꝑ sterilem
fecūdatā et ꝑ dei potētiā illimitatā dicens.
Et ecce helisabeth ⁊c̄. Decioq̄nto causat̄ in
famia ī iuuēcula qn̄ allectiue magnū q̄d ei p
mittit̄: ⁊ post ꝯsensum decipit̄. Hic son⁹ mal-
lei infamie nō audit̄ de maria: qm̄ āgelo nū-
ciante ⁊ spūsc̄ō adueniēte mox verbū in vte
ro: mox intra vterū verbū caro. Nam sup hō
minē operat̄ xp̄s ea q̄ sunt hoīs ꝓpt̄ea petit
btā ꝟgo ista impleri: dicēs. Ecce ancilla dñi
fiat mihi s̄m verbū tuū. s. vt dñs mecū sit ꝑ
incarnationē ad salutē hūani gn̄is. Ecce q̄li
ter btā ꝟgo fuit ꝯueniēs instrumētū ad for-
mandū corpus xp̄i. hec fuit singularis bn̄di
ctio per quā meruit vt in ea fieret diuinalis
incarnatio ꝑ gratiā ⁊c̄. Amen.

Dñica in passione dñi de imprestitis venetiarum Sermo. xxxix.

Q Uis ex vobis argu-
et me de pctō: Joh. viij. ⁊ in euā-
gelio hodierno. Btūs Hierony.
sup Ezechielē li. vi. vt habet̄. xiiij. q. iij. c. Pu
tant: dicit sic. Putant q̇dā vsuras tantū esse
in pecunia. qd̄ ꝓuidēs diuina scriptura oīs
rei aufert supabūdātiā vt plus nō recipias
ꝙ dedisti. hec ibi. Et infra ex ꝯcilio agathen
si. ca. Usura: dr̄ sic. Usura ē vbi ampli⁹ req̄-
rit̄ ꝙ qd̄ dat̄. verbi grā. Si solidos decē de-
deris ⁊ ampli⁹ q̄sieris. vel dederis frumēti
modiū vnū ⁊ sup aliq̇d exegeris. h̄ ibi. Sup
quib⁹ moueo talē questionē A Utrum de
imp̄stitis que fiunt venetijs annuū redditū
ꝑcipere sit vsurariū ꝯtractū cōmittere: Ad
isti⁹ q̄stionis intelligentiā pono talē casum.
Imminētib⁹ necessitatibus in cōi: illustris
ducalis dñatio venetoꝝ ꝑ statuta ꝓdit ꝙ ci
ues ⁊ subditi soluāt pecunias in cōi: ⁊ certū
q̇d puta quinqꝫ ꝓ cētenario de eo qd̄ soluūt
annuati ꝑpetuo recipiāt a cōi. Sortē autem
nūꝙ reddit ⁊ vulgarit̄ vocantur imprestita
sic ꝙ ciues ⁊ subditi ad soluendū cōpulsi an
nuū illū redditū ꝑcipiūt. Itē habentes hec
imprestita in cōi descripta diuersis titulis ī
alios trāsferūt: s₃ frequēti⁹ titulo vēditōis q₂
vendūt huiusmodi imp̄stita alijs ⁊ eoꝝ pre
ciū crescit ⁊ decrescit s̄m cōditionē aliarū re
rum q̄ versant̄ in cōmercio hoīm. Na₃ qn̄qꝫ
cētenariū descriptoꝝ ī cōi valet trigīta qn̄qꝫ
q̄draginta qn̄qꝫ q̇nq̄ginta s̄m varietatē tē-
poꝝ ac rerū. Reddit⁹ etiā q̇ ex eis ꝑcipitur
multotiens variat̄ a cōi ꝑ ꝓuisione ⁊ statu
to qn̄qꝫ plus qn̄qꝫ min⁹ ꝓ cētenario recipiē
do ⁊ dicta imp̄stita sic descripta subijciūtur
onerib⁹ cōi īminētib⁹ sicut bona īmobilia. s.
vt q̇ plura h₃ pl⁹ cōferat in cōi. Circa cōpul-
sos aūt ad soluēdū ⁊ circa ipos q̇ volūtarie
emūt dubitat̄ q̄tidie an ꝑcipere dictū ānuū
redditū sit vsura vel nō. Pro cui⁹ declarati
one pono quattuor flores. B

¶ Primꝰ flos est iste. Huiꝰ
dubitationis decisio nõ ē iuris theologici ſꝫ
potiꝰ canonici. Ptꝫ q: de iure theologie ē in-
terpretari ius diuinū quo ad opa dñi nr̄i ie
su xp̄i. Et dr̄ nouū ⁊ vetꝰ testamentū: vt hr̄
dist. ix. ca. Quis nesciat. De iure aūt canoni
co est interp̄tari dubios casus ptinētes ad
philosophiā moralē. Nā in toto volumīe de-
cretoꝝ videmꝰ decisiones summoꝝ pōtificū
sup dubijs iuris naturalis ⁊ diuini. Etiā in
decretalibꝰ. ſ. in materia de decimis ⁊ baptis-
mo: de voto de mr̄imonio: de vsura: de symo-
nia: de homicidio: de furtis: quoꝝ ppriū ē elu
cidare dubia q̄ oriunᵗ in p̄dictꝫ materijs tra
hentibꝰ originē a iure naturali ⁊ diuino. Er
go interp̄tatio iuris naturalis ⁊ diuini q̄te-
nus tendit ad mralitatē q̄ dirigit actꝰ nr̄os
in deū ptinet ad canonicū q̄ ex ↄstitutōibꝰ
canonicis ⁊ decretꝫ sctōꝝ patrū debꝫ ius theo
logicū adiuuare corrigere supplere. vt notat
Innocentiꝰ ex̄ de ↄsuetudine. c. finali. Et Jo
hannes andree post ip̄m ⁊ alij. Hoc aūt ius
canonicū recipit sctā matᵉ eccl'ia sicut nouū
⁊ vetꝰ testamētū. vt hr̄. dist. xv. c. Sctā roma
na eccl'ia vbi dr̄ sic. Sꝫ ⁊ si q̄ sunt ↄcilia a sā
ctis patribꝰ instituta post istoꝝ q̄ttuor ↄcilio
rū auctoritatē ⁊ custodiēda ⁊ recipienda de
creuimꝰ. h̄ ibi. Jdē hr̄ dis. xix. p totū ⁊ maxīe
in ca. Jn mēoriā. ⁊ ca. Enimuero ⁊c̄. Pro-
ut aūt ius diuinū tendit ad spūalitatē ⁊ tui-
tionē nr̄e fidei ↄtra hereticos iudeos infide
les spectat ad theologiā q̄ huiusmodi erro-
res hꝫ corrigere ⁊ sinceritatē fidei exponere
defensare ⁊ declarare. vt ptꝫ. ij. Thim. iij. vbi
dr̄ sic. Oīs scriptura diuinitꝰ inspirata vtilis
est ad docēdū in iusticia vt pfectꝰ sit hō dei
ad omne opus bonū instructus. E

¶ Secūdus flos ē iste. Con
tractꝰ impstitoꝝ hꝫ redditꝰ certitudinē ⁊ tē-
poris incertitudinē. Pro cuiꝰ intellectu sciē-
dū ꝙ oīs ↄtractꝰ reducitᵉ ad q̄ttuor casus. vt
pꝫ ↄsiderāti iura. Primꝰ casus est qñ q̄ꝫ red
ditꝰ siue fructꝰ q̄ emunᵗ sūt icerti ⁊ tp̄s ē in
certū. Exēplū. Emo vsufructū vniꝰ possessio
nis ad vitā meā. ⁊ iste ↄtractꝰ ē licitꝰ q: titu
lo emptōis in corpꝰ ꝙ meꝰ sit vsufructꝰ ↄsti
tui pōt sicut ⁊ legari ⁊ alijs pactōibꝰ ⁊ stipu
lationibꝰ ↄstitui. vt hr̄ in. ff. de vsufructibus
l. in p̄ncipio ⁊ in insti. e. §. Si testō. ⁊. ff. De
pi. ⁊ cōditio. rei vēdite. l. Necessario. §. Mi si
pendēte. Tamē ⁊ Aymūdus ⁊ Goffredꝰ
dixerūt hūc ↄtractum fore vsurariū eo ꝙ ho
mines sperāt diutiꝰ viuere ⁊ sic sperāt se am
pliꝰ pcipe. de prouētibꝰ talis possessionis ꝙ̄
fuerit in pecunia quā dederūt ⁊ sola spe con
trahiᵗ vsura. Et etiā eo solo ꝙ aliq̄s ē plus
verisimiliᵗ post tp̄s pceptꝰ ꝙ̄ fuerit p̄ciū.
vt hr̄ extra de vsuris. ca. Nauiganti. ⁊. c. In ci
uitate. vbi diciᵗ ꝙ solū rōne incertitudinis
toleraᵗ lucrū excedēs rei p̄ciū. Sꝫ istoꝝ opi
nionē reprobat Hostiensis in sūma. titulo
de vsuris. §. An aliquo casu. vbi diciᵗ q̄d de
hijs q̄ emūt. Nā ſm eū vsura nō ↄtrahiᵗ ni-
si in cōtractu mutui. hic autē nō est mutuū ſꝫ
emptio vsufructꝰ p certo p̄cio. Nec obstat ꝙ
sit verisimiliᵗ ampliꝰ pceptꝰ. Hoc eñi nō
est verū q: vita homīs est incerta ⁊ pōt ali-
quis plus ⁊ minꝰ viuere. Jdeo rōne incerti-
tudinis iste ↄtractꝰ toleratur. vt notaᵗ in di
cto ca. Vñ de mente Hostiensis est ꝙ etiā
si verisimiliᵗ ⁊ ſm cōputationē iuris de vita
homīs p̄sumenda quā facit iuris consultus
ff. ad legem falcidiā. l. Hereditatū. Jste em
ptor plus sit pceptꝰ puta adolescēs p mil
le ducatis emit vsufructū vniꝰ possessionis:
qui verisimiliᵗ annuatim reportabit tot red
ditus ꝙ valebūt centū ⁊ sic in decem annis
habebit capitale suū vltra hoc verisimiliᵗ vi
cturus: tñ licite pcipiet. Hec ē sentētia inno-
centij ⁊ iohānis andree in dicto. c. Jn ciuita
te. vbi dicūt ꝙ iste ↄtractꝰ emptōis redditꝰ
nō ex eo pōt rescindi ꝙ emptor sit amplius
pceptꝰ: ſꝫ ex eo ꝙ sit deceptio vltra dimidi
um iusti p̄cij. Nā i isto cōtractu ⁊ certis alijs
vsq̄ꝫ ad dimidiū iura tolerēt istam lesionem
vt habeᵗ extra de emptiōe ⁊ venditōe. c. Cū
dilecti. Pro isto facit q̄ notat dñs Johes
calderini in cōmēto dicti. c. Nauigāti. q. viij.
vbi tenet ꝙ licitū ē emere viliꝰ ⁊ vēdere ca-
rius: p suis necessitatibꝰ. Et adducit Tho.
ij. ij. q. lxxvij. arti. iiij. dicentē ꝙ si negociatio
sit ppᵗ lucrū q̄ ordinaᵗ ad aliquē effectuꝫ
necessariū vel honestū ē licita. Qd dictū hꝫ
veritatē ſm iohānē calderini qñ fit mutatio
dicte rei empte in subā vel respectu loci vl' re
spectu tp̄is: ſꝫ oīa ista ↄcurrūt i h̄ casu q: iste
emit vsufructū p se ⁊ nō causa vēdēdi ⁊ sic p
causa mag̃ licita ⁊ honesta. Jtē vsufructꝰ pci
piᵗ cū cultura ⁊ cura cuiꝰ sola rōe ē licitū p-
cipere aliq̄d vltra sortē. ſ. vltra p̄ciū rei. vt hr̄
extra de rebꝰ eccl'ie nō alienādis. c. Ad nr̄aꝫ
Qd optime facit ad ppositum: q: vt dr̄. Jbi
emptor pcepit tantū de fructibꝰ ꝙ̄tū dederat
noīe p̄cij: ⁊ tñ papa plurimoꝝ annoꝝ fructꝰ

percep⁹tos postea sibi dimittit ⁊ preciũ inte/
grũ restitui iubet qd̾ nõ faceret si sentiret vl
tra preciũ lucrũ fructuũ esse illicitũ. Sed ad/
uertendũ ꝙ ibi loquit̃ cum illa possessio fuit
data in feudũ ⁊ ꝑ paruo ꝑcio. Et sic ille erat
plus verisimilit̃ ꝑceptur⁹ ppt̃ terminũ ma/
gis ꝑpetuũ ⁊ transmissibilẽ ad heredẽ. vt hr̃
in autẽ. iiij. collatõe. Qui feudũ dare possũt
post ꝑncipiũ vbi papa mandat rescindi istũ
contractum non ex eo ꝙ emptor amplius
ꝑceptur⁹ sit ꝫ eo ꝙ valde nimis vltra: ppt̃
qd̾ monasteriũ erat lesũ enormit̃ ĩ casu isto.
Et sic rõne talis enormis lesionis vult istuꝫ
ꝯtractũ rescindi ꝑ dictũ capitulũ Cũ dilecti
C. de rescinden. venditione. l. ij. nõ obstante
dicto ca. in ciuitate ⁊ ca. nauigãti. vbi dicitur
ꝙ plus ꝑcipere de ꝑ̃senti ppt̃ dilatam solu/
tionẽ ꝑcij nõ videt̃ licitũ nec ecõtra minus
emere ꝑ̃senti pecunia ꝙ̃ res valeat de ꝑ̃senti
ppt̃ dilatam solutionẽ rei. vt hr̃ in dicto ca.
Nauigãti. §. Ille quoꝝ. Nã intelligo illa ca/
pitula in casib⁹ de q̇bus loquunt̃. s. cũ qs vẽ/
dit merces ⁊ sic res venales q̃rũ alia rõ est
ꝙ̃ aliarũ rerũ. Idẽ em̃ iudiciũ est de pecunia
⁊ de mercib⁹ q̄ tradunt̃ cũ sint pecunie desti
nate. ff. de legatis. i. l. Cetera. §. Sꝫ si para/
uit. Hinc ẽ ꝙ legato muliebri ornamẽto nõ
venit in legato ornamentũ qd̾ testator vena
le habebat: vt qꝛ ppt̃ destinationẽ animi nõ
videt̃ esse suũ. vt. ff. de auri. ⁊ argẽ. l. pedicul̃
§. Idẽ cũ q̃reret̃. Recipiẽdo g̊ de mercibus
plus ꝙ̃ valeãt ppt̃ terminũ videt̃ recipe il/
lud plus q̃ si de pecunia: ⁊ sic ẽ vsura. Itẽ in il
lo ca. Nauiganti. Iste paragraph⁹. Ille q̊ꝫ
loquit̃ in emptõe frumẽti vini olei: ⁊ sic de cõ
similib⁹ reb⁹ in q̇b⁹ cõsistit mutuũ. Vñ ppt̃
dilatã traditionẽ taliũ rerũ nõ est licitũ eas
vili⁹ emere ꝑ̃senti pecunia ꝙ̃ verisimilit̃ sũt
valiture tpe solutõis: qꝛ ĩparũ bonitas non
cõsistit nisi in estimatõe pecunie ita ꝙ cũ ꝑ̃
cio pri⁹dato recipiũt functionẽ om̃imodam
⁊ ꝑ tãto ꝑinde hr̃ ac si minor q̃titas trade
ret̃ ꝑ maiori soluenda post diẽ ⁊ sic ẽ vsura.
notant̃ g̊ intelligo illa capitula in mercib⁹
venalib⁹. Scd̾o in reb⁹ in q̇b⁹ cõsistit mutu
um. Sꝫ in equo possessionib⁹ ⁊ alijs vẽditis
⁊ statim tradit̃ ppt̃ dilatã solutionẽ ꝑcij cre
do licitũ pl⁹ posse vendere ꝙ̃ valeãt de ꝑ̃sen
ti ⁊. ecõtra ppt̃ retardatã traditionẽ taliũ re
rũ posse min⁹ emere ꝙ̃ valeãt de ꝑ̃senti. Ra
tio ẽ qꝛ in p̄rio casu emptor fruit̃ reb⁹ stati
sibi tradit̃ licitũ g̊ est ꝙ pl⁹ sibi vendere po
tueri ꝙ̃ valuerit ppt̃ dilatã solutionẽ precij
⁊ ecõtra ppt̃ dilatã traditionẽ taliũ rerũ vẽ/
ditor fruit̃ ip̄is reb⁹ g̊ ⁊ emptor potuit licite
min⁹ emere ex eo ꝙ ꝑciũ statim soluit. Hũc
intellectũ in dictis capitulis habuit dñs bal
dus in rubrica de vsuris. q. iij. Cõcludo g̊ in
hoc p̄rio casu ꝙ ad tp̃s incertũ puta ad vitã
⁊ ad tp̃s ꝑpetuũ licite possuꝫ emere vsufru/
ctũ possessiõis nec ex eo verisimilit̃ pl⁹ꝑcipe
debeã ẽ vsura censenda. Eandẽ sniãm tenet
Iohes andree ĩ additiõib⁹ speculi titulo de
vsuris. Duplex em̃ incertitudo. s. fructuũ ⁊
tẽporis excludit viciũ vsurarũ. Ratio est qꝛ
alterũ hoꝝ ꝫ facit. vt habet̃ in dicto ca. Na/
uigãti. ⁊ ca. in ciuitate. Cynus aũt ⁊ baldus
referũt fratres tenere ꝯtrariũ in casu q̊ iuue
nis emeret illos fruct⁹ ad vitã ⁊ esset verisi/
milit̃ plus ꝑceptur⁹ ꝙ̃ sit coꝝ ꝑciũ ppt̃ spem
verisimilit̃ pl⁹ viuẽdi. vt dicta lege heredita/
tũ. Et notat̃. C. de inofficioso testamẽto. l.
Si pat̃ puelle ꝑ Cy. ⁊ baldum. Secũd⁹ cas⁹
est qñ q̊ꝫ oĩa sunt certa. s. tp̃s ⁊ reddit⁹. Exẽ/
plum reddit⁹ censualis om̃ino cert⁹ vsq̊ꝫ ad
tres vel q̃ttuor annos vel plures ꝑ certo pre
cio ⁊ minori ꝙ̃ dicto tpe ꝑceptur⁹ sit puta ĩ
q̇nq̊ꝫ annis emit annuatim centũ ꝑ trecent̃
vel q̃drigẽtis ⁊ tũc annuũ redditũ de nouo
in ꝑsonã tertij ꝯstitutũ ꝑ minori precio: di/
cunt Innocenti⁹ ⁊ Hostiensis ⁊ Iohes an
dree fore illicitũ ⁊ a fidelib⁹ oĩno abstinẽdũ
Idẽ ⁊ forti⁹ si ꝯstituat dictũ annuũ redditũ
in ꝑsonã suam: sed hunc redditũ ꝯstitutũ ab
antiquo videt̃ licite emi posse sicut etiã licite
põt emi ad tp̃s incertuꝫ. vt notat̃ in dicto. c.
In ciuitate vbi sup̃. Sed Iohes andree in
additionib⁹ speculi eodẽ titulo de vsuris te
net ꝙ qñ reddit⁹ sũt certi puta c[en]suales nõ
submissi fortune ⁊ tp̃s ẽ certũ adhuc magis
traheret cõtractũ ad vsurã. hoc dictũ intelli
go cũ ille census recipit̃ in maiori ⁊ sic ma/
gnã vicinitatẽ hꝫ cũ mutuo ista emptio tẽpo
ralis. Si aũt q̃ras de rõe differẽtie q̃re mag
est ꝑmissa emptio annuoꝝ reddituũ om̃ino
certoꝝ ad tp̃s ꝑpetuũ vel incertum ⁊ nõ ad
modicũ tp̃s lꝫ certũ. Rñdeo qꝛ ĩ ꝑ̇mo casu
est vera emptio in q̊ ⁊ reddit⁹ ille cert⁹ spe/
ctat ꝑpetuo ad emptorẽ ⁊ ꝑciũ ad vẽditorẽ
Si ṽo fiat ad modicũ tp̃s tũc non est vera
emptio: qꝛ reddit⁹ est in primo reuersur⁹ ad
venditorẽ. Itẽ nõ est ꝑ̇pe locatio qꝛ pecunia
statim soluit̃ ꝑ illa pecunia annuatim reci/
pienda ⁊ in quãtitate maiori vt dixi. Vnde
accedit q̊dãmodo ad ꝯtractũ mutui postꝙ̃
in breui receptur⁹ est sortẽ suã cũ incremẽto

Unde ad naturā mutui accedit iste 9ctus tē-
poralis magis ꝙ ad naturā emptōis vel lo-
cationis: vt tenet Bertho. in lege cū stipul.
simplici. ff. de verboꝝ obli. Ex quo seq̇tur pri
ma 9clusio ꝙ si quis emeret ista īprestita ad
vnū duos vel tres annos ꝑ minori ꝑcio q̄3
ꝑcepturus sit: puta centū in anno pro octo-
ginta ⁊ lucratur viginti quolꝫ anno de dictis
duobꝰ vel tribꝰ annis foret vsura ſm Jobez
andree in additionibꝰ speculi eodē titulo. Li
cet Innocētiꝰ ⁊ hostiēsis tolerent hūc cōtra-
ctū annui redditꝰ ad certū tp̄s: q̄3uis in pecu
nia 9sistat vt notant sup illo ca. In ciuitate
sed credo veriꝰ qđ predixi. Si aūt dixeris: si
soluo pecuniā meā statim sub noīe precij q̄re
nō est licitum ꝙ recipiam annuatim plus de
censu. Nam iuris fictione nō videor plus re
cipere postq̄3 tardiꝰ recipio: vt habet̄ extra
de plus petitionibꝰ ca. i. Et instituta de actio.
§. plus aūt. Item iteriusoriū medij tēporis
eit lucrū approbatū a iure: vt habetur. ff. so.
ma. l. si 9stante. §. quotiēs. Et vere ista iura
obstant preallegatis capi. s. nauiganti. et in
ciuitate in quibꝰ ꝓhibetur 9uentio maioris
precij ꝓpter dilatam solutionē ipsius. vel mi
noris ꝓpter merciū retardatā traditionem.
Rn̄deo ꝙ speratū lucrū ꝓueniēs ex pecunia
nō est licitū in cōuentiōe deducere: ſ3 post mo
ram debitoris bene est licitū: tanq̄ꝫ interesse
petere. Nam si in pecunia mutuata restituen
da post terminū esset licitū cōuenire de pluri
tanq̄3 de interiusorio siue interesse vel tanq̄ꝫ
ꝓpter terminū nō plus reddere videat̄: eēt
parata via ad fenꝰ excercendū. Semꝑ enim
mutuans ꝓpter solutionē retardande pecu-
nie sue fingeret interesse ⁊ posse cū ea multū
lucrari: ⁊ sic velle illud interiusoriū recipere
a debitore: ⁊ sic esset parata via fraudibꝰ ad
fenus excercendū: contra capl'm Quāto. Ex
tra de diuortijs ratione aūt more facte in re-
stitutione etiā de pecunia pōt cōsequi inter-
esse vt dr̄ cōiter. Sed dubiū est cū redditus
nō 9sistat in pecunia: ſ3 ī fructu. s. frumēto: vi
no: oleo: seruitio: operis: ⁊c̄. An sit licitū ista
emere ad certū tēpus ⁊ certas mēsuras pre
senti pecunia. Rn̄deo ꝙ nō: si sunt tēpore ꝑ
ceptionis verisimiliter plus valitura vt no
tat̄ in ca. Nauiganti. §. ille quoq̄3. Et hoc si
talis constitutio redditus creatur de nouo ⁊
in gn̄e nō relata ad certum fundū vel perso-
nā et sic pro ea cōpetit actio ꝑsonalis: ⁊ nul-
lum q̄si periculum spectat ad creditorē. vt. ff.
Si certū petatur. l. incendium. Et ad hoc fa-
cit quod notat Joh. andree in dicto ca. in ci-
uitate. Si vero illa obligatio referat̄ ad cer-
tum fundū: quo ad fructus vel certā ꝑsonaꝫ
quo ad operas ⁊ seruitutē. Etiam si de nouo
creet̄ credo valere licet sit plus ꝑcepturꝰ. Nā
possis minꝰ ꝑcipere fructibꝰ nō natis vel per
sona defuncta que ad operas tenebat̄. ꝓpter
istud ḡ dubiū hoc videt̄ ꝑmissum vt notat̄
dicto. §. ille quoq̄3. Et C. de vsuris. l. si ea lege
Idem si cultura ꝑdij spectaret ad istū ēpto-
rem. Nam sicut ꝓpter culturā possis plꝰ ꝑci-
pere de fructibus q̄3 fuerit preciū: vt habetur
ex̄ de rebus ecclie nō alienādis ca. ad nostrā
Idem videt̄ posse cū verisimilit̄ sint pluris
estimationis q̄3 preciū de presēti solutū vt sic
opa suppleat qđ deest in precio. Et ita satis
patet q̄tū ad istū scđm casum. Tertius ca
sus est qn̄q̄3 redditꝰ sunt incerti ⁊ tēpus cer
tū. Exemplū cū emo fructꝰ fundi vsq̄3 ad q̄n
q̄3 annos et videt̄ licitū. licet verisil'r sint am
plius ꝑcepturus ꝙ sit preciū et licet de nouo
9stituat̄ alias iura q̄ approbāt locationem
ad modicū tp̄s redditꝰ beneficioꝝ oporteret
intelligi ꝙ exinde emptores nō essent āpliꝰ
verisimiliter ꝑcepturi q̄3 sit preciū solutū: vt
notat̄ extra de rebꝰ ecclesie nō alienādis ca.
ꝑmo. Et ne prelati vices suas ca. finali. ⁊ ca.
ꝓpter de locato. ⁊ ca. ij. quod eēt nimis restri
gere illa iura ⁊ alterare naturā locatōnis: in
quo nō fit diminutio pēsiōis nisi ꝓpter steri
litatē. Neq̄3 augmentū nisi ꝓpter vtilitatem
nimiā: vt notat̄ in dicto ca. ꝓpter sterilitatē
ff. de loca. l. si vno. §. item cū quid. Facit etiaꝫ
ad hoc qđ dixi sup de mēte Joh. calderini in
cōmento ⁊c̄. Quartꝰ casus est qn̄q̄3 reddi
tus sūt certi ⁊ tp̄s ꝑpetuū vel incertū. Exem
plū redditꝰ censualis q̄ttuor aureoꝝ ꝑ me ⁊
meis heredibꝰ vel ad vitā meam cuiusmodi
sunt ista īprestita: sed qn̄q̄3 cōtingit ꝙ dicta
emptio annui redditꝰ est certa ⁊ transmissi
bilis ad heredes ⁊ alios quoslibet quocūq̄3
titulo ⁊ de hoc erat questio nr̄a. s. de īprestitis
que sunt talis nature vt dictū est sup. D

Tertius flos est iste. Con

tractus imꝑstitoꝝ nō est vsurarius neq̄3 ī ci
uibus coactis soluere neq̄3 in alijs volenti-
bus emere. Patet auctoritate innocentij ho
stiens Joh. andree. Tamē probat̄ per quat-
tuor rationes. Prima ratio est Tulius in ꝓ
hemio primi libri de officijs dicit sic. Omnis
que a ratione suscipitur de aliqua re īstitutio
a diffinitione debet ꝓficisci; vt intelligat̄ qđ

sit illud de quo disputatur. Supponamꝰ er-
go primo qd est vsura. Usura est lucruꝫ qđ
prouenit solum ex cōtractu mutui ⁊ cōmitti
tur solum in hijs rebus que cōsistunt in nūe
ro pondere ⁊ mēsura. Quodcūqꝫ eñi lucrum
ex hijs tribꝰ ꝑcipit̃ vltra sortē est vsura: vt ha
bet̃. xiiij. q. iij. ca. plerīqꝫ. Nā etiā ꝑcipiēdo
ex pacto seruitiū verbale vel operis pro pecu
nia mutuata. puta vt pro ipso roget vel scho
las suas intret vel vt ad suū molendinum ⁊
nō ad aliud vadat: si ex hijs lucrum sentiat
vsurā cōtrahit: vt notat Joh. calderini ī ca.
nauiganti. Extra de vsuris. q. v. Sic ⁊ in sy-
monia prohibitio includit nō solum munus
a manu: ꝫ a lingua ⁊ obsequio. vt habet̃. i. q.
i. ca. sunt nōnulli. Et extra de symonia cap.
Et si qōnes. Licet aūt quicquid vltra sorteꝫ
ꝑcipitur sit vsura: tamen oportet hec emo-
lumēta prouenire de rebus. in quibꝰ consistit
mutuū vt in rebus ꝯsistentibus in numero
pondere ⁊ mēsura. Quare aūt magis cōmit
tatur vsura in istis rebꝰ q̄ in alijs. Nota Jo
hannē ādree in ca. peccatū de regulis iuris
libro. vi. in mercurialibꝰ ar. i. ⁊ sequēti. Hoc
ergo premisso ꝓbatur: quia ex hijs impresti
tis nō resultat cōtractus mutui: qꝛ suscipiēs
mutuū obligatur reddere tantūđ in eodem
genere ⁊ eađ qualitate ⁊ quātitate. vt habe-
tur. ff. si certum petatur. l. cum quid: ⁊. l. ij. Sꝫ
in hijs imprestitis supponitur q̄ cōmune nū
q̄ restituit sortem. Item in mutuo cōtrahit̃
obligatio personalis qua tenetur debitor ad
reddendū. vt. ff. si certū petatur. l. certi condi
tio in principio. Sed in hijs imp̄stitis ꝯtra
hitur queđ obligatio realis ad solutionē an
nui redditꝰ: vt extra de electionibꝰ ca. quere-
lam quā obligationē in se cōmune cōstituit
⁊ de nouo creat ꝓ suis necessitatibus suble-
uādis ⁊ sic ex causa licita: vnde deducto an-
nuo redditu iudicamus idē qđ in re īmobi-
li ⁊ inter īmobilia cōputatur: vt in clement.
de verboꝝ significatione ca. exiui. §. cūqꝫ in
autent. de nō alienanđ coll'one. ij. l. ij. iubemꝰ
in principio. ⁊ ibi nota de sacrosanctis eccle-
sijs. Emptio aūt huiꝰ annui redditꝰ nō acce
dit ad naturam mutui: sed viniꝰ possessionis
immobilis. Nam soluitur pro eo pecunia vt
precium nō vt mutuū. Qꝛ autem sit in eis cō
tractus emptionis ⁊ venditionis verius q̄ꝫ
mutui. Probatur primo ex natura rei in cō
uentione deducte. Nam in istis imprestitis
variatur estimatio ꝫm tempora sicut aliarū
rerum: qꝛ quandoqꝫ valēt plus quādoqꝫ mi
nus ⁊ quādoqꝫ cōmuniter vendi possunt vt
ff. ad legem falcidiaꝫ. l. precia rerum. In mu
tuo vero ex tempore non crescit vel decrescit
estimatio: sed semꝑ debet in eadem qualita-
te ⁊ quātitate restitui: vt. ff. si certum petatur
lege cum quid. Item subiacēt honoribus si-
cut bona īmobilia qđ in mutuo nō contigit
Item qđ soluitur nomīe precij pro emptio
ne imprestitoꝝ nō repetitur: ꝫ pecunia mutu
ata sic nō eađ in specie ꝫ in suo genere: vt. ff.
si certum petatur. l. ij. in principio. Et. C. de a-
ctione emptionis. l. vendica. actio. ergo ⁊c.
¶ Secūdo idem patet ex natura diuersa vtri
usqꝫ contractꝰ. Nam ad substātiam contra-
ctus emptionis ⁊ venditionis requiritur res
⁊ precium vt institut. de cōtrahenda empti-
one. §. precium. et. ff. de contrahenđ empt. l.
pena conuēta. Sꝫ ī mutuo est sola pecunia:
vt. ff. si certum petatur. l. ij. Sed in ista em-
ptione imprestitorum inuenitur res que vē
ditur. i. ipsum ius exigendi annuū redditum
quod est ius incorporale sicut vsufructꝰ ius
decimandi. ⁊ alie ꝫuitutes q̄ adherēt qñqꝫ re
bus corporalibꝰ ⁊ qñqꝫ nō. Item est preciuꝫ
ex parte emptoris. Ex quibꝰ patet q̄ iste nō
est cōtractus mutui: sed emptōis ⁊ venditio
nis. Et hanc rationē tāgit Innocentiꝰ ī ca.
in ciuitate extra de vsuris. Si ergo ista ē em-
ptio ⁊ vēditio ⁊ nō mutuū: licite emptor post
cōtractum percipit oēm fructū ⁊ emolumen
tū proueniens ex re empta: vt. C. de actione
emptionis. l. vij. §. si fructibus: ⁊. §. ex vendi
to. ¶ Tertio hoc probat consideratio cause
⁊ originis cuiuscūqꝫ rei. Principium eñi ve-
lut radix ⁊ maxima pars cuiuscūqꝫ rei debet
inspici vtrū sit infecta vicio. vel licita ⁊ ꝑmis
sa. Que eñi malo sunt inchoata pricipio nū-
q̄ꝫ bono peragūtur exitu: vt habetur. i. q. i. ca.
principatus ⁊ capi. vulnerato: ⁊ libro. vi. de
regulis iuris. ca. nō firmatur. Que auteꝫ ha-
bent radicem fixam ⁊ stabilem nō mutātur:
licet perueniant ad casum a quo nō possent
incidere: vt. C. de verborum obligationibꝰ.
lege pluribꝰ. §. ij. si placeat. Et plene de isto
principio in rebus agendis cōsiderando ha
betur extra de electione capi. dudum. ¶ Item
lex dicit q̄ primordio tituli. posterior quoqꝫ
formatur euētus. vt. C. de im. lucra. l. prima
ad fineꝫ. vbi dicit glosa q̄ ex origine contra-
ctus ⁊ cause cuiuslibet rei qd sit statuenduꝫ
distinguitur: vt. ff. de donationibus. le. qui il-

lud quod in principio. Et. ff. qui sunt sui vel
alieni iuris. lege pro furioso. Sz causa τ ori-
go istorũ imprestitorum est iustissima τ fun
data super bono reipublice: quia cives co-
gũtur subuenire cõmuni in necessitatibus.
Necessitas enim facit vt que sunt prohibita
iure diuino fiant licita. vt furtum. homicidi-
um prout habetur extra de furtis cap. si quis
per necessitatem. Et in clemen. titulo de ho-
micidio capi. primo τ de ferijs ca. licet. Item
cõmune velut pater per legem suam prouo-
cat subiectos velut filios nõ pactionibus: sz
premijs ad subuentionẽ cõmunis: τ hoc mlt
tum cõmendat lex in similibus scz meritis fi
lios magis ad paterna obsequia prouocan
dos q̃ pactionibus astringendos: vt codice
de inofficioso testõ. lege si qñ. §. illud. Et. ff.
de iusticia τ iure. lege prima. Ex parte etiam
ciuium in ista subuẽtiõe nõ ẽ coniũcta inten
tio malo principio nec ꝓpter dictum premiũ
ad talem subuẽtionem accedunt. Nullꝰ eniz
reperietur qui sine coactione solueret causa
consequẽdi dictum redditum: τ hoc presup-
ponitur pro veritate in facto. Et licet ciues
vltro se offerant ad dictam subuentionẽ: ta
men postq̃ precedit legis ordinatio compul
siua videntur coacte soluere: vt. ff. Ad fal. cu.
au. lege nouissime: τ qd ibi notatur per dñm
baldum. Item nec cõmune consueuit recipe
re pecunias sub fenore cum sit semper diues
τ soluendo. Nec etiam ciues sub vsuris mu
tuare. Sunt eñ viri iusti τ catholici detestã
tes vicia: ad propositum ergo applicãdo pre
dicta. Cõcludo q cum hic nulla precedat pa
ctio: sꝫ cõmune soluat sponte istum annuum
redditũ fundatum ĩ iusticia: licite potest re-
cipi postq̃ sponte offertur. Nam vt dicit ca-
non obligatio nullã culpe maculam ingerit
que nõ ex ambiẽtis petitione processit: vt ha
betur prima. q. ij. capi. sicut epus. Et prima
q̃stio. i. capi. q̃ pio. Et distin. xviij. capitu. de
eulogijs. Et. xiij. q. ij. capi. questa ẽ. Secũda
ratio est: quia si ista perceptio annui redditꝰ
ex imprestitis est vsuraria: maxime est pro-
pter hoc q iste est perpetuo amplius ꝑceptu
rus q̃ veram sortem. Nam si tantũmodo ve
ram sortem percepturus esset: nullus diceret
hic vsuram cõmitti. Sed ex eo q quis ẽ am
plius percepturus q̃ veram sortem, nõ debet
iudicari cõtractus vsurarius: quia hoc conti
git in emptiõe cuiusdam possessionis ex qua
per temporum curricula ſm cursum inferioꝝ
causarum plus percipiet q̃ fuerit preciũ. Et
est ratio in dicto capi. in ciuitate. Confirma
tur: quia iura valorem rei vendite statuunt
per relationem ad fructus qui ex ea possunt
percipi quãdoq in. xx. annis: vt in auctent.
de rebus ecclesie nõ alienandis. §. quia vero
leones. quãdoq quãtum potest colligi in. l.
annis vt in auctent. de alieñ. τ emphiteo. §.
sanctissimas quãdoq estimatur quãtum cõ
muniter venire potest: vt. ff. ad legem falcidi
am. lege precia rerũ. Preterea iste nõ potest
dici amplius percipere ꝓpter particulares so
lutiones per temporũ interualla dilatas. Eti
am vtroq iure cauetur q plus τ minus sol
uatur tempore vt habetur extra de plus petitio
nibus ca. primo et institutis de act. §. plꝰ au
tem. Ex centum ergo de p̄senti solutis in cõ-
muni: si in. xxv. vel xxx. annis plus ꝓbabiliter
percipio puta annuatim quinq vel sex non
possum dici amplius percepisse. Nam post tã
longum tempus de vna possessione possez hoc
licite percipere vltra verũ rei precium vt di-
ctum est. hinc est q debitum põt exigi in diẽ
tẽporis ꝓpter cõmodum representationis.
Exemplũ si dos cõsistens in pecunia soluto
matrimonio soluenda annuatim bina trina
die soluatur: statim potest deduci interiusori
um medij temporis ꝓpter cõmodum repre-
sentatõis: vt. ff. sol. ma. lege si constante. §.
quotiens. Idem in falcidia detrahẽda de de-
bito in diem pure legato. Detrahitur eñ fal
cidia de cõmodo qd cõsistit in rep̄sentatione
quia ante diem soluitur quia pure legatũ: vt
ff. de dote prele. lege. i. §. verum est: τ lege. ij.
§. idem querit. τ lege cum quis. Preterea
hoc videmus in cõtractu emptionis τ vẽdi-
tionis. Ubi si apponitur pactum de reuẽden
do post vnum annum vel plures emptor in
terim omnes fructus lucratur τ in termino
integrum precium sibi restituitur. Nec istud
lucrum fructuum potest alia ratione contin-
gere nisi quia solutio precij ẽ dilata: vt. C. de
pactis inter emptorem τ venditorem lege si
fundum. Et istud pactum videtur approba
re constitutio canonica nisi in homine con-
sueto fenerare. Et alijs concurrentibus de
quibus habetur Extra de pignoribus capitu
lo illos nos. Preterea propter moram etiaz
in solutione pecunie: nedum aliarum rerum
cõstat esse licitum recipere vltra sortem. ne-
dum damni: sed etiam lucri interesse cessan-
te: vt diligentissime notat dñs Cynus. C. de

vsuris in auct.ad hoc. Sed h licet ex post fa
cto.i post terminū:nō aūt est assignare ratio
nem q̄re ꝓpt dilatā solutionē pecunie ex con
uētione ꝑtiuz sił nō liceat plus recipere vt il
lud qđ licet ex post facto ꝓpter morā liceat a
principio ꝓpter dilationē cōuentionalē. Ex
quo seqtur ꝙ ꝯtractꝰ īprestitoꝝ nō est vsura
rius:q2 ille qui emit ista impstita est pceptu
rus vltra q̄ȝ dederit. Nā ex quo recipit minu
tim ꝛ post longa tēpora nō videtur amplius
pcipere. Et si videret:hoc licet in isto cōtra
ctu sicut in alijs de q̄bus dictū est. Et si dice
remꝰ ꝯtrariū:esset corrigere oīa iura que di
cūt posse plus et minꝰ pcipi ꝓpter tēpus solu
tioni p̄fixum vel repn̄tationē ꝛc. Tertia
ratio est q2 ꝓpter varias opiniones docto
rū videt esse dubiū. An iste ꝯtractꝰ impstito
rū sit vsurariꝰ vel nō:sed in talibꝰ dubijs se
quēda est cōsuetudo q̄ est optima legis īter
pres vt.ff.de legibus.l.nonne.l.sed ea.l. si de
interpretationibꝰ. Sicut em̄ lex positiua mo
dificat ꝛ īterpretat legē diuinā:vt notat In
nocentiꝰ extra de ꝯstitutionibꝰ ca. q̄ in eccle.
Item cōsuetudo et statutū certi loci dicūtur
pars iuris ciuilis vt.ff.de iusticia ꝛ iure.l.om
nes populi. Sed a tp̄e cuiꝰ ꝯrij memoria nō
existit:fuerūt creata ista īprestita venetijs ꝛ
credere debent hoīes moderni tp̄is eoꝝ anti
quos q̄ fuerūt catholici ꝛ deuoti vt testantur
corpa sctōꝝ multitudo monasterioꝝ ꝛ eccle
siarū ꝛ eoꝝ magnifica ornamenta:ista īpre
stita nō instituisse sine magna ꝓuidētia ꝛ cō
silio. Nec etiā est credēdū ꝙ īdifferēter oēs
emerent ꝛ venderēt nisi firmiter credidissent
hoc esse licitū ꝛ permissum. Facit ad hoc illđ
qđ notatur extra de iure patronatus ca.circa
Ubi habet ꝙ etiam in hijs que possidētur
ꝯtra ius cōmune debent credere successores
eorū auctores habuisse iustū principiū. Et li
bro.vi.de p̄scriptionibꝰ ca.i. habet: ꝙ cōtra
institutionē p̄scribitur tanto tēpore cuiꝰ ꝯtra
rij mēoria nō existit. Si g̊ toto tēpe roborat
cū expresse ius cōmune resistit:multomagis
debet firmari tā longa ꝯsuetudo cū illud sup
quo inducit est dubiū. Dubius em̄ ē similis
ignorāti:vt habet lib.vi.de postula.prelatoꝝ
ca.p̄mo vbi dr̄ Qū illud quod agit pretextu
ꝯsuetudinis sup eo de quo sapiētes dubitāt
valet ꝛ tenet nec rescīdit:licet dicta cōsuetu
do postea p supiorez reprobet. Facit ad hoc
illud qđ habet extra de translatōibꝰ ca.inter
corporalia ibi maiorū error ꝛc. Preterea ab
illo tp̄e citra fuerūt multi sācti patres ꝛ etiā
ep̄i in illa ciuitate insup ꝛ romani pontifices
viri iusti ꝛ sancti qui consuetudines ꝓuas lo
coꝝ per suas constitutōnes reprobauerunt:
vt habet libro.vi.de electione ca.q2 sepe. Istā
aūt cōsuetudinē de istis īprestitis nunq̄ re
probauerūt. Nec pōt dici ꝙ eā ignorauerint
Cū apud oēs principes ꝛ ciuitates x̄piani
tatis nota sint ꝛ habeant ibi dicta imprestı
ta. Etiam cardinales ꝛ alij curiales. Nō est
ergo credendū eos sub dissimulatione tole
rasse si cognouissent ea sapere vsurā: q̄m vi
derētur approbare errorē:nutrire pctm̄:ꝛ re
linquere veritatē:ꝛ hec periculosa sunt in p̄
latis, vt habet di.lxxxiij.ca.ij.ca.ꝯsentire ca.
quid em̄ ꝛ ca.nihil. Pro isto facit qđ habet
di.xiij.c.sicut queđ: vbi dicit. In hijs que du
bia fuerint aut obscura id nouerimꝰ sequēđ
quod nec preceptis euangelicis ꝯtrium nec
decretis sanctoꝝ patrū inueniatur aduersuȝ
Ex quo seqtur ꝙ ꝯsuetudinis antiq̄ interp̄
tatio:antiquoꝝ īmutatio:romanoꝝ pontifi
cum opinio:sanctoꝝ patrum ꝛ ep̄oꝝ non re
probatio:ꝛ x̄pianorum nulla cōtradictio ne
cessario ꝯcludunt ꝙ qui emit dicta impresti
ta non possit argui de vsura nec de peccato.
¶ Quarta ratio est. Innocētiꝰ.hostienſ. Jo.
andree. Extra de vsuris ca.in ciuitate expres
se tenent ꝙ in redditu creato aū contractuȝ
vel venditionē illa emptio sit licita siue sit cō
stitutus redditus in re:scȝ in domo possessi
one vel alijs hmōi:siue in persona: scȝ sui li
berti vel rustici. Item siue sit certus redditꝰ
scȝ quia reddit decem:siue incertus scȝ quia
reddit quartam partem fructuū qui percipi
unt de aliqua domo. Item siue sit ꝑpetuꝰ cō
tractus:scȝ quia extenditur ad heredes vtri
usq̄ȝ ꝯtrahentiū:siue sit ad vitam hoīs: siue
ad certum tempus:scȝ vsq̄ȝ ad quinq̄ȝ ānos
Item siue sit redditꝰ in pecunia siue in alijs
rebus siue in facto. In hijs em̄ casibus sem
per reputant hos ꝯtractꝰ licitos q2 est ibi pu
rus cōtractus ꝛ licitus venditionis. Qm̄ ē
ibi preciū scȝ certa quātitas pecunie. Et ē ibi
certus redditus vel causa vel annona:vt.C.
de sacrosanctis ecclesijs.l.iubemus. Et in au
tent̄ de rebus ecclesie non alienandis .§. ab
anastasio. Nō ꝙ sit plus percepturus cuȝ e
mit pro se ꝛ suis heredibus q̄ȝ precium qđ
soluit vt supra dictum est Ex quorum dictis
sequitur ꝙ licet redditus imprestitorum cō
sistant in pecunia licet sint omnino certi:licȝ
emptor sit plus percepturus q̄ȝ soluerit: ni
hilominus tamen talis emptio est licita.

¶Pro ꝯfirmatione dictoꝝ allego casum in autent. vt hij q̄ obli. here. se ꝓhibent res mi. .§. licebit ꝯiuncto principio collatōne. vi. In ꝑncipio Ibi em̄ iꝑator Justinianus qui fuit xp̄ianissim⁹ ꝓmittit ꝙ intētio ei⁹ est auferre oēm peccandi materiam. Et in dicto .§. licebit monet tutores ⁊ curatores: vt de pecunijs mīoꝝ curēt caute iuenire si poterūt redditus modicis functionib⁹ obligatos vēditione habētes ydoneos ⁊ opulentos redditus Et glosa itelligit ibidē de redditib⁹ annuis. Ex quo pꝫ ꝙ emere illos ānuos reddit⁹ opulētos nō est pctm̄. Aliter iustinian⁹ peccatū nō tolleret vt ꝓmittit. Si ḡ hoc nō est pctm̄ nec vsura. Ex quo pꝫ ꝙ emptio nō dr̄ viciosa: q2 res q̄ emitur nō subiacet periculis: ſ3 est in tuto collocata. Nam ⁊ canō. dicit Or. percipere de re emphiteotica est tuti⁹: q2 sꝑ debet licet emphiteota nihil ꝑcipiat. Et sic patꝫ ꝙ emere ista iprestita nō est vitiū vsure. et iste erit terti⁹ flos. E

¶Quart⁹ flos est iste. nulla euidēs ratio potest recte ꝯuincere fore vsuram hunc ānuū iprestitoꝝ redditꝫ ꝑcipere. Pro cui⁹ itelligētia. sciendū ꝙ due dn̄e valde venerabiles. s. dn̄a ꝯsciētia ⁊ dn̄a iusticia cōparuerūt corā dn̄a ratiōne tanq̄ iudice arbitraria ꝯstituta ad decisionē litis ⁊ cōtrouersie inter eas sup dubitatione iprestitoꝝ: quarū cōtrouersia ⁊ lis erat ista. Nam dn̄a ꝯsciētia ꝑsentās se iudici: dicit illud. ps. Dn̄e dilexi decorē domus tue: ⁊ locū habitatōis glorie tue. Ne ꝑdas cum ipijs deus aīam meaꝫ et cū viris sanguinū vitā meam. In quorum manib⁹ iniq̄tates sunt dextera eoꝝ repleta est munerib⁹. Ego aūt in inocentia mea ingressa sum. Pes em̄ meus stetit in via recta sed ꝑcipere ānuū redditū istorum imꝑstitorum que fiūt venetijs nō est stare in via recta cū sit cōtractus vsurarius vt ꝓbabo per decem rōnes: ideo dn̄e iudex peto hunc ꝯtractum amoueri vt sic in ecclesijs benedicā te dn̄e cum oībus ciuibus meis viuētibus ſm ꝯscientiā. Prima ratio quā adduco est ista: si bene considero diffinitionē vsure video ꝙ iste ꝯtractus imꝑstitoꝝ est vsurarius. Nam vsura est lucrū ex mutuo pacto debitū vel exactū: vel vsura est q̄cquid sorti accedit ex pacto: vel intētione precedēte quas diffinitiones ponit Joh. andree libro. vi. de regulis iuris sup regula pctm̄. Et probātur. xiiij. q. i. c. plerīq3. ca. putant quid. ca. vsura. Ubi dicit ꝙ vsura est cuꝫ amplius recipit q̄3 detur. Et notat. ff. si certū petatur. l. rogasti .§. si tibi. S3 ille qui mutuat pecuniā cōmuni plus ab eo recipit q̄3 dederit. s. annuatim sex vel octo pro cētenario: ⁊ hoc perpetuo. ⁊ tn̄ in. xxv. annis vel triginta percipiet sortem suā ⁊ adhuc amplius: ergo i eo ꝙ pl⁹ recipit q̄3 soluit est vsurari⁹ censend⁹. Stati affuit dn̄a iusticia plene docta vtriusq3 iuris dicens illud Ambro. libro de officijs. Justicia est que nil alienū vendicat: que cuilibet dat quod suuꝫ est: negligit ꝓpriam vtilitatem vt seruet cōem equitatem. Prima nāq3 iusticia est in deum, Scd̄a in patriā. Tertia in parentes. Quarta in oēs. hec ille. Nunc autem ciues ⁊ nobiles veneti seruant iusticiaꝫ in deū: quo ad diuinū cultum magna deuotione ⁊ reuerentia cōueniētes ad diuina officia ⁊ predicatōes ⁊c. Seruant iusticiā in patriā subueniendo necessitati cōis in hmōi iprestitis. Et dato ꝙ ꝑcipiant alique redditū ex hoc a cōmuni nō tamen iniuriā faciūt tibi dn̄e ꝯscientie ꝓ vsure viciū: quia licꝫ in mutuo nō sit licitum plus accipere q̄3 homo soluerit: in alijs tamē ꝯtractib⁹ permittit pl⁹ posse accipere de re empta q̄3 fuerit preciū ⁊ licitū est a principio min⁹ emere q̄3 valeat: vt. ff. de mino. l. in cause .§. penultimo: ⁊ ita hic nō est vsura vt satis patꝫ. Scd̄o replicauit dn̄a ꝯscia dicens sic. O dn̄a iusticia in istis iprestitis ē multiplex prohibitionis ratio: sicut in vsuris: qm̄ lucrū proueniēs ex vsura est certius et tuti⁹ q̄3 lucrum ꝓueniens ex cultura prediorum eo ꝙ istud lucrū subiacet per totū annū iudicio dei ⁊ multa accidunt ꝓpter que nihil percipitur vt habet extra de locato ⁊ conducto ca. si ꝓpter sterilitatem. Hoc auteꝫ in lucro pecunie nō contingit cum vsurarij sēꝑ sibi prouideant de pignorib⁹ cautionib⁹. ⁊ alijs vt notat Johānes andree Extra de emptione ⁊ venditione ca. ad nostrā. Quia ergo iuris cōsilium est tenere certum ⁊ dimittere incertū: vt de penitentia disti. vij ca. ij. Omnes intenderēt pecunijs fenerādis ⁊ desererent agriculturam: ⁊ sic pauperes perirēt fame cum nō habentes pecunias nō possint deseruire agriculture que sumptibus multis eget: nec etiā fenerare. ergo ꝓpter bonum publicuꝫ quod in agroꝝ cultura versatur: vsura prohibet. multo ergo magis in hijs imprestitis. Tunc domina iusticia respondit dicens. ne ꝯturbemini dn̄a ꝯscientia: qm̄ nō quero nisi innocentiā ⁊ sinceritatem ciuium quā etiā vos que-

ritis. Nunc aũt dico ꝙ nõ est similitudo iter
ista ĩprestita ⁊ mutuũ. Nam maior certitu-
do lucri nõ arguit cõtractũ esse vsurariuz vt
dictum est in. iij. flore. Nec etiam ꝑ dicta im-
prestita deserit agricultura. Cũ ciues nostri
veneti nõ intendãt ad agriculturam qm̃ ma
re est eoꝝ territoriũ per quod nauigãtes pa-
rant sibi frumentũ vinũ ⁊ diuitias ⁊c̃. Ter
tio replicauit dña ꝯsciẽtia dicens. Ego ma
xime attendo inflãmare mentes ciuiũ vene
toꝝ ad charitatem sine qua etiã qui facit mi
racula nihil est. Sed ista charitas extinguit
in eis qui pecunias suas fenori potius expo-
nũt ꝙ̃ gratis mutuent qm̃ cognatio quã in-
ter homines natura cõstituit, vt habet. ff de
iusticia ⁊ iure. l. vt vim. etiam de medio tolle
retur ⁊ sequerentur multa delicta. qꝛ vt dicit
Salomon Eccl. xxvij. Propter inopiã mul
ti deliquerunt: ergo ista ĩprestita nõ sunt abs
qꝫ pctõ. Tunc dña iusticia respondit dicens
Certe dña ꝯsciẽtia in nullo derogatur chari-
tati quã intenditis: quia hec est maior chari
tas cuz homo homini subueniat neqꝫ perdi-
tur ꝓpter ista imprestita. Nam ciues nr̃i ve
neti magis vacãt mercimonijs ꝙ̃ ĩ illis emẽ
dis cum ex mercibus plus lucrãtur vt bene
nostis. Quarto replicauit dña ꝯsciẽtia di-
cens. Maxime odio habeo ista impresti-
ta qm̃ sunt ꝯtra naturam. Nam ꝑ vsurã res
que nõ parit fructũ generat lucrũ. Unde di
cit canõ. xliiij. di. ca. sicut hij ꝙ vsure arte ne-
quissima ex auro: aurum nascit. Et idem di
cit primo politicoꝝ. Sic est in istis impresti-
tis. ergo videtur ꝙ sint ꝯtra naturam. Tunc
dña iusticia respõdit dicens. Ciues nostri ni
hil agũt ꝯtra naturã ꝓpter hmõi imprestita
qꝛ hoc qđ dicitis habet veritatẽ in mutuo nõ
aũt in ꝯtractu emptionis ãnui reddit⁹ etiaz
cõsistẽtis in pecunia. Quinto replicauit do
mina ꝯsciẽtia dicens. Uultis videre dña iu-
sticia ꝙ ista ĩprestita sint ꝯtra naturã. Nam
ꝯtra naturã est ꝙ ad eũ spectet cõmodũ ad
quẽ nõ spectat periculũ: vt habet in clemẽti-
nis de censib⁹ ca. i. et. ff de regulis iuris. l. ẜm
naturã. Sed ad creditorem nõ spectat peri-
culũ pecunie mutuate. vt ff. si certũ petatur. l.
incendiũ: ergo iniquũ est ꝙ ad euz spectet lu
crum. Tunc dña iusticia respõdit dicẽs. vti-
qꝫ valde zelatis dña ꝯsciã ꝙ ciues nr̃i vene
ti nihil agãt ꝯtra naturã: ⁊ ego idez requiro
qꝛ iusticia nõ põt cũ scelerato homĩe habere
ꝯsortiũ vt dꝛ extra de verboꝝ significatione
c. forus in fine. Uñ ista ratio hꝫ veritatẽ in
mutuo a quo elongãtur ista ĩprestita. Sexto
replicat dña ꝯsciã dicẽs. miror ꝙ vos domi
na iusticia defendatis ista ĩprestita cũ sint cõ
tra vos. Nam iustũ est ꝙ ciues vltro se offe
rãt ⁊ subueniãt necessitatib⁹ reipublice vt ha
bet. xxiij. q. vi. §. ex hijs oĩbus: tunc sic. de eo
qđ debet gratis ⁊ necio impẽdi nõ debet pecu
nia recipi: nec aliquid aliud. Alias turpiter
agit ⁊ mortaliter peccat. vt pꝫ in collationib⁹
bñficioꝝ ⁊ ordinũ: vt habet. i. q. iij. ca. qꝫ pio
Extra de symonia ꝑ totum. Pꝫ in iudice qui
pro sua cã dꝫ gratis ministrare iusticiã. vnđ
etiã ꝓ bona sñia pecuniã turpiter recipit. vt
habet ex de vita. ⁊ honestate clericoꝝ ca. cũ
ab omni ⁊. ff. de ꝯdicto ob turpẽ cãm. le. ij. §.
sed si dedi. Et ita videt ꝙ recipe lucrũ ex sub
uẽtione cõis sit pctm̃. Tunc dña iusticia re-
spõdit dicẽs. Si cõmune faceret hoc aliqua
pactione ꝓcedẽte bene faceret ꝯ me. nũc aũt
facit hoc sine vlla pactione: imo ex mera liba
litate: ⁊ ciues suos ꝯfirmat in charitate bñfi
cijs. Septimo replicat dña ꝯsciã dicẽs. in iu
re sunt certi casus in qbus de pecunia mutua
ta põt aliqs recipere vltra sortẽ: q enũerãtur
ca. i. extra de vsuris Et plene ꝑ hostieñ. in sũ
ma eodẽ titulo. §. an aliquo casu. Ubi ponit
hos ꝟsus. Feuda: fideiussor: ꝑ dote: stipẽdia
cleri. Uẽditio fructus. cui velles iure noceri
Uẽdẽs sub dubio: ꝓciũ vel tpa soluens. Pe
na: ne in fraudẽ: lege cõmissoria: gratis. Dãs
socijs: pompa: plus sorte modis datur istis.
Sed iste casus nõ enũerat int illos: ꝗ iste ca
sus ĩpstitoꝝ nõ fugit viciũ vsure: qꝛ excetio
aliquoꝝ casuum cõfirmat illa in casib⁹ nõ ex
ceptis. vt dꝛ libro. vi. de regulis iuris. Tũc do
mina iusticia respõdit dicens. Si bene ad-
uertit dña ꝯsciã iste casus impstitoꝝ habet
maiorem rationẽ exceptionis qꝫ supra noĩa
ti in quib⁹ aliqd recipit vltra sortem. Naz in
illis versat priuatũ cõmodũ: hic publicum
dum spe premij ꝓuocantur ciues ad onera
reipublice subeunda. Unde si marit⁹ potest
ꝑcipere vltra sortẽ: qꝛ sustinet onera mr̃imo
nij. vt habet extra de donationib⁹ inter virũ
⁊ vxorem. ca. per nr̃ãs. ergo etiã ciues qui su
stinẽt onera reipublice. Nam maius bonum
minori ⁊ publica vtilitas ꝓuate prefert: vt
dicit extra de postulatione prelatoꝝ ca. bone
primo ⁊ maxime qñ sponte ⁊ sine vlla pacti
one precedente cõfertur: vt satis habet in ca
none prima. q. ij. ca. sicut debet ⁊c̃. Octauo
replicat dña conscientia dicẽs. Ex isto ꝯtra-
ctu imprestitoꝝ datur via ceteris contracti-

bus vsurarijs: qđ est contra capi. q̄to extra
de diuortijs. Indigens enim mutuo pecunia
cōueniret pro centū mutuatis dare ānuatiz
decem titulo emptionis vel habēs nomen de
bitoris ad mille soluēda vsq̄ ad annū reperi
ret emptorem istius nomis ꝓ sex cētis p̄sen
ti pecunia: vel ꝓ centū presenti pecunia solu
tis emeret quis fructus vni⁹ possessionis. ex
qua foret verisimiliter plus ꝑcepturus vel
decimas p̄diales: tributū vel ad fruct⁹ ꝑcipiē
dos in posterū emeret p̄senti pecunia pro mi
nori precio q̄ esset debito tempore ꝑceptur⁹.
Sed isti contractus videntur inniti in frau-
dem vsurarū eo ꝙ plus ꝑcipitur q̄ datur. vt
habet̄ dicto capi. putauit quid. ⁊ ca. pleriq̄
Item solum ꝓpter dilationem appositaz so
lutioni eius quod emit in singulis supradi-
ctis exemplis soluit minus in p̄senti q̄ sit ve
risimiliter percepturus post tēpus: ⁊ hoc so-
lum sufficit vt contractus iudicetur vsura-
rius: vt habet̄ extra de vsuris ca. ꝯsuluit ⁊ ca
p i. in ciuitate. Emere enim vilius q̄ ꝑcipere
debeat cōuenit solum ꝓpter solutionē dilatā
ex parte vēditoris. Nam si essent oīa in p̄n̄ti
nō caderet venditio pro minori precio. Hoc
aūt est penit⁹ improbatū: ergo idez qđ supra
Tunc dn̄a iusticia respondit dicens. si nou⁹
redditus in pecunia ꝯsistens crearetur de no
uo ⁊ venderet̄ ad certum tēpus et pro certo
precio ⁊ minori illud esset vsura. Sz nos loq̄
mur in redditu iam creato ⁊ ab antiquo ⁊ ex
causa necessaria ac pia. s. pro bono reipubli-
ce. ideo est iust⁹ ⁊ sup̄ eo licite ꝯtrahit̄ b̄m in
nocentiū hostiensem ⁊ alios doctores iuris
in dicto ca. in ciuitate Extra de vsuris. No-
no dn̄a ꝯscientia dicit nimia frequētia horū
imprestitorum facit cōtractum esse illicitum
Nā magni dn̄i ⁊ tyrāni fiūt forēses. Hij tn̄ ex
gratia ciues mei veneti generaliter aūt oēs
cōuertūt pecunias suas in dicta emptione i-
prestitoꝝ. Sed hec frequentia cōtingit quia
redditus est magnus certus ⁊ tutus: nec de
facili variatur: nec habent onera annexa ni
si cum de nouo guerre vel alie necessitates i-
mineāt cōmuni ꝓpter quas diminuitur aliq̄
liter redditus demū redit ad primū: ergo ⁊c̄.
Tunc domina iusticia respondit dicens. Ex
tali freq̄ntia nō appet dānū siue lesio ibi vbi
homines magis vacant alijs vt dixi supra.
Nō enī a tanto tempore fuissent tolerata im
prestita si ex frequētia resultasset detrimen-
tum in populo. Sic ergo nō habes cōturba-
ri propter talem frequentiam ⁊c̄. Decimo
replicat domina conscientia dicens. Unum
est quod me facit valde ꝑplexā. Nam apud
theologos ⁊ ꝑitos in vtroq̄ iure quos a diu
cōsului. Ista questio est valde dubia. Sz ꝓ
talibus dubijs pro salute anime tuti⁹ est ab
stinere. Ut habetur extra de vsuris capi. in ci
uitate. Nam semꝑ in casibus dubijs via tuti
or est eligenda: sed ciues mei veneti sunt p̄-
diti prudentia naturali: ergo debent abstine
re Tunc domina iusticia respōdit dicēs. ista
questio nō est dubia nisi hominibus scrupu-
lose ꝯscientie. Cum enī ista iprestita funden
tur sup̄ cōsuetudine tam vetusta a sūmis re
tro pōtificibus ⁊ viris catholicis tolerata: cre
dendum est firmiter ꝙ ratione fundentur ni
hilominus tamen quia constituimus dn̄am
rationem iudicē arbitrariam. inter nos vide
tur mihi ꝙ eius sententiā diffinitiuā audia-
mus: a qua nō licebit appellare qm̄ ipsa vtrā
q̄ nostrū habet dirigere ⁊ ꝯsulere. quicquid
illa statuerit iusserit diffinierit tanq̄ legē iu-
stam amplectamur. Ita vt nō oporteat dein
ceps nos litigare: tamen multi doctores ca
nonum tenent qđ ego vt patet in dicto capi.
in ciuitate. Tunc ratio velut iudex in diffini
endo ⁊ terminando hāc litem cōuocatis ꝑti
bus. s. dn̄a conscientia ⁊ dn̄a iusticia dicit sic
Ego in hac cā terminanda ex consensu vtri-
usq̄ vestrum nihil in grauamen alterius in
dicabo: quia vt habetur in nouella innocen
tij. extra de sententia ⁊ re iudicata capi. cum
eterni. Si iudex ecclesiasticus ordinari⁹ aut
delegatus cōtra conscientiā ⁊ cōtra iusticiaz
in grauamen ꝑtis alterius in iudicio quicq̄
fecerit per gratiam vel per sordes ab executi
one officij nouerit se suspensum per annū ad
estimationem litis parti quaz leserit nihilo-
minus condēnandus ⁊c̄. Et quia iudex de-
bet esse ꝑit⁹: nec debet querere ab alijs quid
eum loqui oporteat: vt habetur in autenᵗ. de
iudicio in principio coll̄. vi. Et extra de ꝯsan
guinitate ⁊ affinitate capitulo, ex litteris in
fine. Et Ber. in glosa extra de rescriptis su-
per capi. sciscitatus es ⁊c̄. Quoniam diffini
tiua sentētia debet ꝓferri ab ipso iudice ⁊ nō
ab alio: vt extra de consuetudine capi. ad no
stram. Et iudex debet habere scientiā legum
Idcirco in hac questione diffinienda pono
quattuor ꝯclusiones. ¶ Prima ꝯclo ē ꝙ
ciues tenet̄ cōitati sue pecuniā mutuare qn̄
indiget. Probat̄: q2 tenētur ꝓ statu ciuitatꝭ
sue si necc̄e fuerit vitā exponere corporalē: g̃ a
fortiori pecuniaz. Añs pz ex q̄druplici lege.

Primo lege naturali. Nam lex nature vult
vt alijs faciamus quod nobis fieri volum⁹
Scdo lex nature vult vt qdlʒ mēbrū corpis
teneat ad ɔseruatōem corpis. Tertio lex na
ture vult vt mai⁹ bonū preeligat minori bo
no. Ex qbus arguo sic. ciues tenētur facē cō-
munitati, qd sibi vellēt a cōitate fieri: vt dicit
primū pceptū legi naturalis: s; ciues vellent
cōitatē tueri eoꝝ vitā corporalē: g etiā p salu
te cōitatis ciues tenētur vitā exponere corpo
ralē: maxime cū sint mēbra cōitatis: vt dicit
scdm pceptū. Et qꝛ bonū cōitatis est maius
ꝛ meli⁹ q̄ʒ bonū ciuiū in pticulari. Sic em̄ le
gim⁹ fecisse romanos. Nā Camill⁹ rogauit
deos vt oīa mala reipublice in domū suā trās
ferrēt: qm̄ eque ɔtutis ē bona patrie auxisse
ꝛ mala in se trāsferri voluisse. Liberauit em̄
romā a gallis vt narrat Valeri⁹ lib. i. rub. iij.
Etiā Brutus filios suos qui rēpublicā cona
bātur destruere securi pcussit. Insup Cassi⁹
filiū suū iussit necari q rētauit subripe dn̄iuʒ
reipublice. Eurci⁹ se in hiatū piecit vt ciuita
tē liberaret. vt idē recitat lib. v. Ru. vi. Pre
terea Codr⁹ rex atheniēsiū respōso accepto
a dijs q illi vincerēt: quoꝝ rex primo ī bello
interisset: veste silata in medio hostiū se occi
dendū exposuit. Etiā btūs Aug. li. i. de ciuita
te dei de plurib⁹ recitat q amore reipubl. se et
suos morti exposuerūt Vegeti⁹ de re milita-
ri lib. i. ca. iiij. dicit Qꝛ milites īperatori iura-
bāt morte nō recusare p republica. Et Ora-
ti⁹ dic̄. Dulce ꝛ decoꝝ est p patria mori. Et
Cicero lib. i. de officijs dicit. Oīm societatuʒ
nulla est gratior: nulla carior q̄ʒ illa que cuʒ
republica est. Cari sunt parētes: cari sunt libe
ri: ppinqui ꝛ familiares vnicuiqꝫ nostrū: sed
oēs oīm charitates patria vna cō plexa est.
pro qua quisqꝫ bon⁹ nō dubitat mortē appe
tere si ei sit pfectur⁹ ꝛc̄. Scdo patet idē an-
tecedens lege morali. primo qꝛ moraliter vi
uens mai⁹ bonū debet preponere minori ꝛc̄.
Scdo qꝛ status plurium moraliter viuentiū
et cōiter est maius bonū statu paucoꝝ. patʒ
qꝛ ex pluribus bonis pticularib⁹ resultat bo
nū vniuersale quod est maius bonū. vt dici-
tur primo Ethico. Tertio qꝛ quilibet morali
ter bonus vbi assit necessitas debet vitam ex
ponere corporalem p amico. Patet qꝛ ami-
corum est idem velle ꝛ idem nolle vt dr. viij.
Ethicoꝝ. Ergo sicut quilibet vellet pro se ita
debet velle p amico. Ex quibus arguo sic. Ci
ues moraliter viuentes debent facere p cōi-
tate quod facerent pro amico si necessitas
adesset per primū ꝛ secundū: s; pro amico in
necessitate exponerent vitam corporalēʒ per
tertiū: ergo a fortiori pro ciuitate debent expo
nere vitam corporalem in necessitate. Hanc
conclusionē tenet phs. iij. Ethicoruʒ dicens
Qꝛ fortis pro republica debʒ se exponere mor
ti. Tertio patet idem añs lege scripta. pri
mo qꝛ lex Moysi fuit data a deo vt habetur
Exodi. xx. Ideo debet obseruari quo ad mo-
ralia. Scdo qꝛ p ipa obseruāda hō iuste se de
bet exponere morti. patet primo machab. in
pluribus capitulis. Nam Judas machabe⁹
eius pater ꝛ ei⁹ fratres morti se exposuerūt
pro legis defensione. patet etiam libro iudi-
cū de yepte gedeone sāsone ꝛ sic de alijs. Pa
tet etiam de Joab qui dixit fratri suo: illud. ij.
Re. x. Esto vir fortis ꝛ pugnemus pro popu
lo nr̄o ꝛ ciuitate dei nostri. Patet de hester q
se morti exposuit p populo dei Hester. v. Si-
militer Judith vt patet iudith. viij. ꝛ. xiij. Si
militer Moyses optabat deleri de libro vite
pro liberatōe populi sui Exodi. xxxij. Quar-
to patet idem añs lege euangelica que ē lex
pfectionis et gratie. Primo quia mandat p
ximū diligendum Math. xxij. et eidē subue
niendū. i. Johānis. iiij. Si quis viderit fra-
trem suuʒ necesse habere ꝛ clauserit viscera
sua ab illo nō est charitas dei in illo. Secun-
do qꝛ mandat pro subuentione ꝛ defensione
proximi vitam exponere corporalem. Johis
xv. Maiorem hac dilectionem nemo habet
q vt animā suam ponat quis pro amicis su
is. hoc fecit xp̄s: apostoli: martyres: virgines
qui persecutiōem sustinuerūt et mortem vio
lentam pro cōmunitate totius ecclesie. Ex q
bus arguo sic. Quodlibet viuū est melius ꝛ
eligibilius nō viuo: sed quilibʒ ciuis pro pa
cifico statu reipublice tenetur vitam expone
re corporalem: ergo a fortiori ꝛ pecuniaʒ que
est quid nō viuum: ergo ꝛc̄. ¶ Secunda
ɔclusio est q ciues tenentur certam pecunie
quātitatem soluere cōmunitati s̄m propor-
tionem facultatum. Patet nam vt dicit san
ctus Thomas pma ij. q. xcvi., arti. iiij. in re-
spōsione. Leges posite humanitus vel sunt
iuste vel iniuste. si quidē iuste sunt habēt vim
obligandi in foro ɔscientie a lege eterna a q
deriuātur: s̄m illud prouerbioꝝ. viij. Per me
reges regnant: et legum conditores iusta
decernūt. dicuntur autēʒ leges iuste propter
tria. Primo ex fine. s. quando ordinātur ad
bonum cōmune. Scdo ex auctoritate. s. qn̄
lex lata non excedit potestatem ferentis.

Tertio ex forma scꝫ qñ ſm eq̃litatē propor
tionis imponunẗ subditis onera ad bonum
cōmune. Cū em̄ vnus homo ſit ꝑs multitu-
dinis: ſicut ⁊ quelibet pars id qđ ē: eſt totiꝰ.
vnde ⁊ natura aliquod detrimētū infert ꝑti:
vt ſaluet totū. ⁊ ſm hoc leges hmōi onera ꝑ
portionabilr̃ ferenda imponētes iuſte ſunt ⁊
obligāt in foro ꝯſcie. ⁊ ſunt leges poſitiue: ħ
Tho. ⁊ ſic ꝑꝫ ꝯclo ꝫa. Tertia ꝯcluſio eſt ꝙ
cōitas grauans ciues ſuos ⁊ dānificans no
tabiliter vltra id quod mutuare vel ſoluere
teneñẗ: obligaẗ ad ſatiſfaciendū eis. Patet
Nam vt dixit ſanctus thomas vbi ſupra le-
ges dicunẗ iniuſte tripl̃r. Uno modo ꝑ con
trarietatē ad bonū hūanū ecōtrario tribus
modis ꝑdictis. Primo ex fine. ſ. cū aliquis
ꝑſidens leges imponit oneroſas ſubdiṫ nō
ꝑtinentes ad vtilitatē cōem: ſed magis ad
ꝓpriam cupiditatē vel gl̃iam. Scđo ex auc̃te
ſcꝫ cum aliq̃s legeꝫ fert vltra cōmiſſam ſibi
poteſtatē. Tertio ex forma. ſ. cū onera ineq̃li
ter multitu dini diſpenſanẗ, etiā ſi ordinenẗ
ad bonū cōmune: ⁊ hmōi magis ſunt violē-
tie ꝙ̄ leges. qꝛ ſicut Aug. dicit lib. de libero
arbitrio lex eſſe nō videtur que iuſta nō fue
rit. Unde tales leges nō obligant in foro cō
ſciētie niſi forte ꝓpter vitandū ſcandalū vel
turbationē. ꝓpter quod etiaꝫ homo iuri ſuo
cedere debet ſm illud Mat. v. Qui te anga
riauerit mille paſſus vade cū eo et alia duo.
Et qui abſtulerit tibi tunicā da ei ⁊ pallium
hec Tho. Idem ponit Hoſtieñ. in ſūma lib.
ꝑmo Rū. ij. de cōſtiẗ. §. vij. qñ conſtitutio
⁊c. ſub. §. artat aūt. vbi dicit ꝙ ꝯſtitutio ita
demū artat ſi cōis ſit ⁊ cōem ſtatū nō offen
dat. ideo ſi claudicet nō aſtrīxit. extra de cō
ſtituẗ. cum oīs ⁊c. Quarta concluſio eſt ꝙ
cōitas grauās ciues ſuos, vltra id quod te-
nebanẗ cōitati obligaẗ ſatiſfacere ciuibꝰ ſu-
isꝫ vltra capitale: nō rōne mutui ſꝫ rōne dāni
illati. Et licite ciues poſſunt illud recipe. Pꝫ
qꝛ cōitas debet regulari iuſtitia: ſed iuſtitia
vult ꝙ ciues nō grauenẗ vltra debitum. vñ
idem eſt de hoc caſu ſicut cōiter ðr de peda-
gijs ⁊ queſtis ⁊ de iudice qui iniquā ſnīam
tulit. C. de pena iudicis qui male iudicauit. le
ge vltima. ⁊, xi. q. iij. c. quattuor ⁊c. Si enim
aliqui ciues dāmnificati ſunt occaſiōe talis
legis vel ſtatuti vel coactionis teneñẗ cōdi-
tores ⁊ eoꝝ heredes ad reſtitutionē. Idē tꝫ
hoſtieñ. §. quid de ꝯdentibus leges ⁊c. Sic
ꝗ videẗ mihi eſſe dicendū ⁊ iudicandū inter
vos duas: vt deinceps non ſit lis inter vos.

Tunc iuſtitia ⁊ pax. i. ꝯſcīa oſculate ſunt aū
dita ꝟitate que de terra venetorū orta eſt. iō
ciuitas venetoꝝ ſimul cum xp̄o clamat ho-
die dicēs. Quis ex vobis. ſ. ꝑdicatoribꝰ aut
ſcrupuloſe ꝯſcīe hoībus arguet me de pctō
ſcꝫ vſure in ꝯctu imꝑſtitoꝝ reddendo et ſa-
tiſfaciendo ciuibus meis ꝑ eo ꝙ coegi eos
ad mutuādū vel ſoluendū mihi vltra id qđ
obligabanẗ: quaſi dicat nemo. Ideo domi-
na ꝯſcīa egit gr̄as deo ꝗ ex hmōi contractu
nō obligabat ciues ſuos ad damnationem
ſed expectabat eos ad regnum. Ad qđ nos
⁊c. Amen.

¶ Dñica in ramis palmarū. Sermo. xl.
de ꝓceſſione ſanctoꝝ patrū aſſociantiū xp̄ꝫ
in hieruſalem.

Turbe que precedebāt
et que ſequebanẗ clamabāt dicen
tes. Oſanna filio dauid. Mat. xxi.
⁊ in euāgelio ꝓceſſionis hodierne
Scđꝫ repñtatōeꝫ eccl̃ie hodie facimꝰ ꝓceſſi
onē cū ramis palmarū ⁊ oliuarū ſic oliꝫ po
puli hebreoꝝ honorifice ⁊ ꝓceſſionalr̃ dedu
xerunt xp̄m in hierl̃m ꝓut recitaẗ in euāge-
lio ad deſignandū allegorice ꝙ ſancti pres
veteris ⁊ noui teſtamēti aſſociāt hodie xp̄m
ieſum in hierl̃m ad paſſionē tolerandam. et
mortē crucis ſubeundā die ſcō veneris futu
ro ꝑ redemptione totius humani generis.
Unde Ioħ criſoſtomus in homelia ſuper
aſſumpto themate dicit ſic. Memores ꝑpl̃i
mirabiliū eius que oñdit eis: ⁊ ſanitatū q̄s
ꝑſtitit eis: exultātibus cordibus ſuis ante ⁊
retro clamabāt. Oſanna filio dauid. Qui ꝑ
cedebāt ſeniores erant. i. pr̄iarche ⁊ ꝓphete
ceteriq̄ꝫ ſancti ꝗ ante aduentū xp̄i aduentū
eius ⁊ ꝑdixerūt ⁊ cognouerūt. Sequētes au
teꝫ iuniores. i. apl̄i martyres ceteriq̄ꝫ docto
res ꝗ poſt aſcenſum xp̄i de reſurrectiōe eius
et de aſcenſu etiā de opibus ꝑdicauerunt et
ꝑdicant: ⁊ diuerſis quidē tꝑibus fuerūt. tm̄
in oībus vnus exultationis ſpūs fuit. ⁊ illi
quidē ꝓphetātes de xp̄o vēturo clamauerūt.
Benedictus qui venit in noīe dñi. Hij aūt
laudātes clamabant de aduētu xp̄i iam ad
impleto. Oſanna filio dauid. Oſanna ꝗdā
interꝑtāẗ gl̃iam: alij ꝟo redemptionem: alij
ſaluifica ſiue ſaluū fac qui oīs in ideꝫ rede-
unt. Nam ⁊ gl̃ia illi debetur: ⁊ redemptio illi
cōuenit qui oēs redemit ⁊ ꝑcioſi ſui ſangui
nis effuſione ſaluauit: hec ille. Precipiẗ aūt
Exo. xij. ſic. Dixit quoq̄ꝫ dominꝰ ad moyſen

et aaron in terra egypti. Mensis iste vobis ƥncipium mensiū: ƥmus erit in mēsibus anni. Loquimini ad vniuersum cetum filiorum israel ꝛ dicite eis. Decima die mensis huius tollat vnusquisqȝ agnū ꝑ familias ꝛ domos suas. Erit aūt agnus sine macula masculus anniculus: hec ibi. Quā figurā exponit beda in homel. hodierna dicēs sic. Mediator dei et hoīm homo xp̄us iesus qui ꝑ humani generis salute passurus de celo descēdit ad terras: appropinquāte hora passionis: appropinquare voluit loco passionis: vt etiaȝ ꝑ hᵒ clarescerent: qꝛ nō inuitus ſȝ sponte pateretur In asino venire ꝛ a turbis rex appellari ac laudari voluit vt etiā ꝑ hoc eruditus quisqȝ cognosceret ip̄m esse xp̄m quē sic venturum ꝓphetia olim ƥmissa signauerat. ante qnqȝ dies pasche venire voluit, sicut ex euāgelio Johānis didicimus vt etiā ꝑ hoc ostēderet se esse agnū immaculatū qui tolleret peccata mūdi. Agnus qppe paschalis cui⁹ immolatione ppl's israel ab egyptiaca ſuitute liberatus ē āte qnqȝ dies pasche. i. decima luna domū inferri ꝛ ip̄a die pasche. i. q̄rtadecima luna iussus est immolari. significās eū qui nos suo sanguīe redēpturus ante qnqȝ dies pasche. i. hodierna die magno ƥcedentium sequentiūqȝ populoꝝ gaudio ac laudatione deductus venit in templū dei ꝛ erat q̊tidie docens in eo: hec ille. ¶ Sup qb⁹ vobis moueo talē q̄ōnem. Utrū xp̄us rōnabiliter voluerit hodierna die honorari: q in mundum venerat ꝑ humani generis salute passionū tormētis cruciari? Ad istam q̄ōnē r̄ndeo dicendo ꝙ xp̄s sic voluit hodie magnifice honorari ꝓpter duodecim rōnes licȝ alias fugerit honores: vt pȝ Joh. vi. Primo rōne maioris cōfusionis. qꝛ cū ip̄e esset a iudeis interficiēdus ꝛ mors alicuius magni viri q̄nto turpior: tanto sustinēti cōfusibilior ē. Ideo vt ostenderet se passurū ignominiose a iudeis: voluit hodie oñdere cui⁹ dignitatis erat. Bern. Ab eodē populo ꝛ in eodē loco et ip̄o tēpe paucis interpositis diebus. ƥmo cum tanto triūpho susceptus: postea crucifixus est. O q̄ dissil'e ē tolle tolle crucifige eū et benedictus qui venit in noīe dñi? q̄ dissimile est rex israel: ꝛ nō habemus regem nisi cesarem. q̄ dissimile est regnū ꝛ crux: flores ꝛ spine. cui ꝓsternabant vestimēta aliena. ecce suis exuit̄ ꝛ sors sup ea mittit̄. Cui dixerunt. Osanna. i. obsecro salua. Tūc dixerūt. Alios saluos fecit seip̄m saluū facere nō potest: hec ille. ꝛ sic apparuit magna confusio. ps. Qm̄ ꝓpter te sustinui opprobriū: operuit confusio faciē meā. Secundo rōne verioris supscriptionis. Nam pylatus scriptur⁹ erat triūphali titulo. Jesus nazarenus rex iudeorum. Ut g̊ veritatē haberet iste titulus conueniens erat vt honorifice ꝓclamaret̄ a iudeis. Tertio rōne celebrioris ꝓtestationis. Nam vt ostenderet se esse verū deum q corda hominū vt vult mutat. ideo voluit a iudeis tanq̄ deus recipi cū magno honore ꝛ gloria. Quarto rōne certioris cognitiōis. Nam vt auferret a iudeis velamē incredulitatis ꝛ se verū messiam in lege ƥmissum ꝛ a patrib⁹ ꝓphetatū ostenderet, iō cū gloria ad eos venit ꝛc. Quinto rōne gloriosioris passionis. Nam vt ostenderet suā mortem futurā gloriosam nō venit ad locū passionis cū timore coacte ꝛ occulte: sed cū honore sponte ꝛ aperte. Sexto rōne singularioris resurrectionis. Nam vt discipuli aliquē singularē glorificationem de eo videntes minus turbarent̄ de eius morte eum resurrecturū sperātes, ideo sic venit. Septimo rōne vigorosioris dominationis. Nam vt oñderet regnuȝ mūdi qd̄ suū erat ꝑ creationē ꝑ suam potentiam fore sternendū ꝛ sibi subiugandū. ideo cū tanto honore venit hierl'm. Octauo rōne ꝓphetal' impletionis. sic em̄ ꝓphetauerat zacharias ix. c. Exulta satis filia syon iubila filia hierl'z Ecce rex tuus venit tibi iustus ꝛ saluator: et ascendēs sup asinā ꝛ sup pullū filium asine Et loquet̄ pacē gētibus ꝛ ꝑtās eius a mari vsqȝ ad mare: ꝛ a fluminibus vsqȝ ad fines terre, vt g̊ hec ꝓphetia impleret̄: iō cum gl'ia venit. Nono rōne exemplaris figurationis. Nam iste honor exhibitus xp̄o multipliciter fuit figuratus in veteri testamento. Primo moyses ihetro cognato suo ꝓcessit obuiam ꝛ adorauit ꝛ osculatus est eū. Exodi. xviij. Secūdo balach volens adorare balaā misit ad ip̄m seniores moab ꝛ maiores madian cū muneribus: postea nobiliores principes. iuit g̊ cū ƥncipibus iussu angeli. Quod cum audisset balach egressus est in occursuȝ ei⁹. Perrexerūt ergo simul ꝛ venerūt in vrbem. Numeri. xxij. Tertio israel iuit obuiam ipsi dauid post mortem absalon. ij. Regum. xix. Quarto Salomon honorauit matrē eūdo ei obuiam cui assurrexit ꝛ adorauit ꝛ eaȝ iuxta se sedere fecit. iij. Reg. ij. Quinto mulieres exierūt obuiaȝ saul ꝛ dauid ducētes choros in tympanis ꝛ sistris cātātes, Saul ꝑcussit

honor christo exhibitus

mille ⁊ dauid decem milia. ꝑmi Regũ. xviij.
Sexto assuerus honorauit mardocheũ vesti
endo vestibus suis sup equũ regis ponẽdo
dyademate coronãdo: iubẽdo eũ duci p ci-
uitatez p vnũ de maioribus suis. hester. viij.
10 Decimo rõne triumphalis honorationis.
Nam romani vt refert tullius triplicẽ hono-
rem exhibebant victoribus suis. Primo oĩs
populus sibi cuz letitia obuiabat. Secundo
omnes captiui quos ceperat eius currũ vin
ctis manibus sequebanť. Tertio ipe victor
indutus tunica iouis sedebat in curru quez
quattuor equi albi vsq3 ad capitoliũ deduce
bant. Ne vero supra se nimis eleuareť istum
honorẽ tripl'r temperabãt. Primo vnus hõ
vilis cõditionis secum in curru ponebať vt
cuilibet spes dareť puenĩedi ad talẽ honorẽ
si pbitas mereref. Scd'o ille vilis eum cola
phis cedebat dicens. Cognosce teipm. Ter-
tio cuilibet licebat illa die in ipm inferre oĩa
opprobria que volebat: sed quia iste honor
erat cõmunis bonis ⁊ malis. virtuosis autẽ
nõ cõuenit ⁊ maxime xp̃o. ideo aliter hono
ratus est. Primo eñi loco equi sedit sup asi
nam ⁊ pullum vt designaret se fore honorã-
dum a duplici populo. s. iudaico figurato per
asinam ⁊ gentili figurato in pullo asine. Vñ
Hiero. i homel'. hodierna dic' sic. Asina ista
que subiugalis fuit ⁊ domita ⁊ iugum legis
transierat: sinagoga est. pullus vero asine lasci
uus ⁊ liber gentiũ populus intelligiť. Super
q̃bus sedit iesus: hec ille. Et in isto ho
nore fuerũt sex magnalia. Primo oĩs tur-
be gaudẽtes exierũt obuiam xp̃o dño. Se-
cundo populi sternebant vestimenta sua in
via. Tertio cedebãt ramos de arboribus et
pijciebant in via. Quarto eius discipuli ip
sum adextrabãt. Quinto q̃ pibant ⁊ qui se-
quebanť laudabanť eum. Sexto pueri vna
cũ maioribus ⁊ senioribus clamabãt dicen-
tes. Osanna filio dauid. bñdictus qui venit
in noĩe dñi. vbi cõmendať de q̃nq3. Primo
de deitate. s. q̃ sit deus Osanna. Secundo de
assumpta humanitate. s. q̃ sit homo. filio da
uid: Tertio de dignitate rex israel. Job. xij. ⁊
Luce. xix. Quarto de benedictione. Benedi-
ctus q̃ venit in noĩe dñi. Quinto de saluatio
ne. in nomine domini. ps. Non nobis domi
ne non nobis: sed nomini tuo da gloriam.
11 Undecimo rõne vniuersalis pfectionis. Nã
q̃nq3 genera psonarũ spãliter honorabanť.
scd'm intentionem scripture. Primo victores
Exemplũ de dauid redeũte ab infectione
goliath. ꝑmi Reg. xviij. Secũdo rectores vt
imperatores ⁊ reges. Exemplũ. Regez dauid
miphebosetth adorauit. ij. Reg. ix. Tertio sa
cerdotes ⁊ medici ꝑmi tanq̃ curatores ani
marum. vnde. i. Thimoth. v. dr. Qui bñ pre
sunt p̃sbyteri duplici honore habeanť: scd'i
tanq̃ curatores corporũ. vnde eccl'i. xxxviij.
dicitur. Honora medicum pp̃ter necessitatẽ
⁊ eñi creauit illum altissimus. Quarto p̃res
et matres: exemplum. Joseph pcessit obuiã
patri suo ⁊ honorauit eum. Geñ. xlvi. Quin
to doctores. exemplum de Salomone quem
omnes reges pp̃ter eius sapiaz honorabãt
iij. Reg. v. ⁊. ix. Sz xp̃s habuit h' omnia i se
ideo super omnes homines debuit honorari
Primo eñi fuit victor validissimus cum ho
stem infernalem debellauerit: vt patuit i euã
gelio ꝑme dominice huius quadragesime.
Secũdo imperatorẽ mũdi se esse declarauit vt
patuit in euãgelio secũde dñice. vbi chana-
nea dixit. Nam ⁊ catelli edunt de micis que
cadunt de mensa dominoꝝ suorum. Tertio
medicum animarũ se declarauit vt patuit in
euãgelio tertie dominice vbi hoĩez a dyabo
lo liberauit. Quarto p̃rem nostrũ se demon
strauit cibando ⁊ gubernãdo vt patuit i euã
gelio quarte dominice. Quinto doctorẽ ve-
rum se exhibuit q̃tum ad anime salutem vt
patuit in euangelio q̃nte dominice dicens.
Si quis smonẽ meũ suauerit ⁊c. Duodeci-
mo rõne spũalis pparationis. Nam si volu-
mus interesse digne huic pcessioni debem⁹
habere vndecim cõditiones quas habẽt ho
die sancti patres associãtes xp̃um in hierl'z
ad locum passionis. Primo obedientiã mã
datorum dei ibi. Cũ appropinq̃ret iesus hie
rosolymã. Scd'o delictoꝝ ꝯfessionẽ: ibi. Et
venisset betphage que domus bucce interp̃
tatur. Tertio mĩe exhibitionẽ: ibi. ad montẽ
oliueti. Quarto timorẽ filialem ⁊ amorẽ p̃
nalẽ habere ibi. Tunc misit duos de discipu
lis suis. Quinto simplicitatẽ opatiõis ⁊ hu-
militatẽ corpalis macerationis: ibi. ⁊ addu
xerunt asinã ⁊ pullũ. Sexto xp̃i imitationẽ
⁊ puritatẽ ꝯuersatiõis: ibi. ⁊ imposuerũt sup
eos vestimẽta sua. Septimo volũtariã con
formationẽ diue volũtati: ibi. ⁊ eũ desup se-
dere fecerũt. Octauo fiducialẽ spez diue pte-
ctiõis. i. oẽz fiduciã ab alio remouẽ ⁊ in deo
solo ponere: ibi. Pluria aũt turba strauerũt
vestimẽta sua i via. Nono pietatẽ exercẽ ertã
irẽtoẽ. ibi. Alij aũt cedebãt raos d' arborib⁹
Decimo vires internas ⁊ extnas ad deum

cõuertere ⁊ nihil cogitent: nihil desiderent
nisi deum. Ibi. Turbe aũt q̄ p̄cedebant ⁊ q̄
sequebant. Undecimo audacter confitere
xp̄z ore. Primo regem oĩa gubernantē: ibi
ecce rex. Secũdo deũ te creantē: ibi tu⁹. Ter
tio te adiuuantē: ibi venit tibi. Quarto piuz
habitatorem: ibi mansuetus. Quinto men-
tis ⁊ sensualitatis rectorē: ibi sedēs sup asinā
et pullum filiũ subiugalis. Sexto oĩm salua
torem: ibi osanna. Septimo humani gene-
ris amatorē: ibi filio dauid. Octauo maloꝝ
excussorē. ibi bñdictus qui venit. Nono dya
boli debellatorē: ibi in noĩe dñi. Et h̄ modo
clamātes et p̄parati p̄res veteris ⁊ noui te-
stamenti associauerũt iesum xp̄m in hierl'm
Hoc fuit figuratũ p duos discipulos q̊s mi
sit xp̄s ibi. Tunc mittēs duos de discipulis
suis. s. petrũ qui figurat vetus testm̄. et phi-
lippum qui figurat nouũ testm̄. vnde hiero.
in homelia dicit sic. Missis ad eos duobus
discipulis suis vnũ in circũcisionē alterũ in
gentes ⁊c. ¶ Qualr aũt sancti p̄res asso-
ciauerunt xp̄m in hierl'm declarandũ est ho
die valde diligēter ⁊ ordinate. s. qui sit cruci
fer qui ceroferarij: qui vadāt in p̄cessiõe. q̊d
portent in manu: q̊d cantēt: vltimo q̊s sit sa-
cerdos summus. Quantũ ad p̄mũ sciendũ
ꝙ in ista sanctissima p̄cessiõe crucifer ē adā
pthoparēs humani generis. quod pz cum
extēdit brachia sua ad lignũ sciē boni ⁊ mali
que extētio fuit facta in modũ crucis. Nam
vt dicit scũs tho. iij. pte. q. xlvi. arti. iij. in rñ.
p̄ncipali. §. ij. q2 ⁊c. Hoc genus mortis. s. xp̄i
in cruce maxime cõueniēs erat satisfactioni
p pctõ p̄mi parētis. qõ pz eo ꝙ ꝯ mādatuz
dei pomũ ligni vetiti sumpsit. ⁊ iõ cõueniēs
fuit ꝙ xp̄us satisfaciēdo p pctõ illo seipsum
pateret ligno affigi quasi restituēs qõ adā
sustulerat: ƀm illud p̄s. Que nõ rapui tunc
exsoluebā. vnde Augu. in quodā ƀmone de
passione dicit sic. Cõtempsit Adā p̄ceptum
accipiēs ex arbore pomũ: ƀ quicq̊d adam p
didit xp̄s in cruce inuenit: hec ille. Et sancta
mr̄ eccl'a dicit. De parētis pthoplausti frau
de facta cõdolens qñ pomi noxialis morte
morsu corruit: ip̄e lignũ tunc notauit dāna
ligni vt solueret. Hoc op⁹ nr̄e salutis ordo
depoposcerat: multiformis p̄ditoris ars vt ar
tē falleret: ⁊ medelā ferret inde hostis vnde
leserat. Istud lignũ sciē boni ⁊ mali erat p-
hibitum ade: quia ƀuabat gustandum xp̄o.
Rõ est q2 d2 geñ. ij. ꝙ mulier. i. eccl'ia vidit
lignũ bonũ ⁊ pulchrũ visu comedit et dedit
viro suo. i. xp̄o ad comedendũ q̊ vt eā sancti
ficaret comedit. de isto ligno d2 Eze. xxxi. De
lignũ paradisi nõ est assimilatũ illis. Adam
g̊ portat crucez ⁊ cantat illud quod scribitur
Ephe. iij. Flecto genua ad p̄rem dñi nostri
iesu xp̄i. Ex quo oĩs p̄nitas in celis ⁊ in tra
nominat vt det vobis ƀm diuitias gl'ie sue ꝟ
tutem corroborari p sp̄m eius in interiorez
hoĩem habitare xp̄m p fidem in cordib⁹ ve-
stris in charitate radicati ⁊ fundati vt possi
tis comp̄hendere cũ oĩbus sanctis q̄ sit lati
tudo ⁊ longitudo sublimitas ⁊ p̄fundũ: hec
ibi. ¶ Si em̄ quesiuerimus ab adā vbi
adīuenit istud signuz crucis. Rñdebit ꝙ in
duodecim rebus. Primo in diuinitatis ma
nifestatione. Nam vt dicit sanctus thomas
p̄ma pte. q. i. arti. p̄mo. ad p̄mũ dicendum.
Per p̄funditatē intelligimus ꝟtutem ad oc
culta cognoscendũ. p altitudinē excellentiā
ꝟtutis sup omnia. p longitudinē durationē
sui esse. p latitudinē affectuz dileccionis ad
omnia: hec ibi. Dyonisius aũt lib. de diuinis
noĩbus. ix. c. dicit sic. Latitudo q̊dez diuina
est dicenda sup latus dei ad omnia p̄cessus
Longitudo aũt ꝟtus sup tota extenta. pro-
funditas aũt oĩbus exñtibus neq3 compre-
hensibile occultũ ⁊ ignoratum: h̄ ille. Quod
dictum sic exponit sanctus thomas ibidem
p p̄funditatē dei intelligit īcomp̄hēsibilitas
essentie ip̄ius ⁊ p̄cessus: p longitudinē ꝟtus
eius omnia penetrans omnia sub eius pte-
ctione cõtinent. ecce figura crucis ⁊c. Scd̄o
in creaturarũ distinctione vt sublimitas sit
natura intellectualis incorruptibilis. sc3 an-
gelica natura: p̄fundum sit natura corp̄alis
corruptibilis vt animalia irrõnabilia plante
⁊ mineralia. s. lapides ⁊c. Longitudo sit na
tura corporalis incorruptibilis vt celum. la-
titudo sit natura rõnalis corruptibilis. Rõ
nalis quo ad aĩam corruptibilis quo ad cor
pus. s. ecce figura crucis. Tertio in mundi si-
tuatione vt sublimitas sit meridies: p̄fũdũ
sit acquilo sinistrũ sit occidens. dextrũ sit ori
ens, vt p̄bat pħs secũdo celi ⁊ mũdi. c. nobis
qm̄ determinatũ est ⁊c. vbi ponit tale exem-
pluz. Ponamus ꝙ caput hoĩs sit in polo an
tartico et pedes in polo artico. tunc manus
dextra erit in oriente ⁊ sinistra in occidēte ⁊
sic motus celi incipiet a dextra vt conuenit.
ecce signum crucis. Quarto in tempoꝝ va-
riatione vt sublimitas sit estas. s. quādo sol ē
in maiori sua exaltatione. p̄fundũ sit yems
scil3 qñ sol est in maiori eius elongatione a

nobis ⁊ fit depressione. dextrum sit ver. s. qñ
sol incipit appropinquare nobis. sinistrum
sit autũnus. s. qñ sol incipit elõgari a nobis.
Ecce signũ cruc. Quĩto ĩ elemẽtorꝫ cõbina-
tione: vt sublimitas sit ignis cuꝫ sit superior
omnibus elemẽtis ꝑpter sui leuitatẽ: ꝑfun-
dum sit terra ꝑpter sui grauitatẽ. dextrum sit
aer cũ cõueniat in caliditate cũ igne. sinistrũ
sit aqua eo ꝙ cõuenit in frigiditate cũ terra.
ecce figura crucis. Sexto in qualitatũ ꝑpor-
tione vt sublimitas sit caliditas. ꝑfundum
frigiditas. dextrũ humiditas. sinistrum sicci
tas: qm̃ due harũ sũt actiue ⁊ due passiue vt
patet. ecce figura crucis. Septimo in homi-
nis creatione vt sublimitas sit caput. ꝑfun-
dum pedes latitudo ꝑcessus a dextra in sini-
stram. lõgitudo a capite vsqꝫ ad pedes. Con
sidera corpus hoĩs extensum ex toto ⁊c. Et
clare videbis figurã crucis quã deus impssit
corpori hoĩs vt eam in reuerẽtia haberet. ec
ce figura crucis. Octauo in humorꝫ composi
tione vt sublimitas sit sanguis: qꝛ cõplexio
sanguinea est ꝑfectissima. ꝑfundũ melãco-
lia: qꝛ nimis participat de terrestri. dextrũ sit
colera: sinistrũ fleuma. Nono in viriũ coap-
tatione vt sublimitas sit intellectiua. ꝑfun-
dum sensitiua. dextrũ irascibilis. sinistrũ cõ-
cupiscibilis. Ecce in potentijs anime figura
crucis est manifesta vt pꝫ. Decimo in natiui
tatum originatiõe: vt sublimitas sit nasci de
matre sine prẽ sicut verbum tꝑali generatiõe.
ꝑfundum sit nasci de patre ⁊ matre vt abel
et cayn. dextrũ sit nasci sine patre ⁊ matre vt
Adam. sinistrũ sit nasci de patre sine mr̃e vt
Eua. ecce signũ crucis. Undecimo in spũali
renouatione vt sublimitas sit natiuitas spũ
alis Joh. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aq̃ ⁊
spũ sancto nõ põt itroire in regnũ dei. Pro
fundũ sit natiuitas corporalis ibidẽ. Nunq̃d
põt homo iterato in vẽtrẽ mr̃is sue introire
⁊ renasci? Dextruꝫ sit natiuitas ex legitimo
mr̃imonio. sinistrum sit natiuitas ex adulte
rio vt pꝫ in genealogia xp̃i. ecce figura cruc
Duodecimo in mẽtali ꝑegrinatiõe vt subli-
mitas sit posse nõ peccare ꝑut fuit in statu in
nocẽtie. Profundũ sit nõ posse nõ peccare ꝑ
ut est nũc sub originali pctõ. Rom. viij. Ui
deo aliam legẽ in mẽbris meis repugnãteꝫ
legi mẽtis mee. Dextrũ siue latitudo sit pos-
se peccare ⁊ tñ non peccare s. in statu gratie:
Longitudo sit nõ posse peccare. scꝫ in statu
glorie. Ecce qualr̃ adam in his duodeciꝫ re-
bus adinuenit figurã crucis. ꝑ hoc facit qd̃
dicit Aug. sup ps̃. xcv. Adam orbẽ terrarũ
signat ſm̃ grecã linguã quattuor littere sunt
Alpha. Deltha. Alpha. Mi. Sicut aũt gre-
ci loquunt̃ quattuor orbis ꝑtes has in capi
te lr̃as hñt. Anathole signat orientẽ. dosis
occidentẽ. arcthos aquilonẽ. mensebria meri
diem. hẽs adam. Ip̃e ẽ adam toto terraruꝫ
orbe sparsus est in vno loco fuit quottidie.
et quodãmodo impleuit orbem terrarũ: sed
mĩa dei vndiqꝫ collegit fracturas ⁊ cõflauit
ignem charitatis ⁊ fecit vnũ quod fractum
fuerat: sed ille artifex fecit qui refecit: ille re-
formauit qui formauit: hec ille. ¶ Quã-
tum ad scd̃m sciẽdũ ꝙ ceroferarij siue acco
liti sunt duo. s. abel ⁊ Enoch. Abel portat in
manibꝰ suis lignũ sanguinolentũ quo occi-
sus est a fratre suo cayn tanꝙ cereuꝫ. ⁊ erat
accensum igne celesti quo diuinitus inflam
mabat̃ sacrificiũ eius. vnde dicit glosa super
illud Egrediamur in agrũ. duo filij ade du-
os populos exp̃munt. s. iudaicũ natu maio-
rem ⁊ xp̃ianũ minorẽ. Maioris sacrificiuꝫ
de frugibus terre reprobat̃: ꝙuis eniꝫ iudei
carnalia sacrificia recte fecerint. tñ tempus
noui testamẽti a tp̃e veteris nõ distinxerũt
vnde iuxta. lxx. interp̃tes si recte offeras ⁊ re
cte nõ diuidas peccasti: quiesce. recte offere
bat quia deo: sed nõ diuidebat qꝛ exteriora
dabat se in neq̃tia cõfirmabat. Minoris sa-
crificium approbat̃ vel ſm̃ Theodotionem
inflammat̃: qꝛ ꝑ dilectione qua xp̃s dilexit
nos nõ exteriora sed seipsum patri obtulit.
Quẽ caput minoris populi: maior natu. i. iu
daicus populus crucifixit in caluarie loco: si
cut cayn minorẽ frẽꝫ natu occidit in agro: ẽ
ibi. Et Hiero. in ep̃lis dicit sic. Septeꝫ pctã
cõmisit cayn ꝯ abel. Primũ ꝙ nõ recte diui
serit. Scd̃m ꝙ fratri inuiderit. Tertiũ ꝙ do
lose egerit dicens. Transeamus in agrum.
Quartũ ꝙ occiderit. Quintũ qꝛ ꝑcacit̃ ne-
gauerit. Sextũ ꝙ se dãnauerit dicẽs. Ma-
ior est iniq̃tas mea ꝙ̃ vt veniã merear. Se-
ptimũ ꝙ nec dãnatus pn̄iam egerit: hec ille
Sed vt dr̃ Geñ. iiij. Ois q̃ occiderit cayn
septuplũ puniet̃: quẽ tñ Lamech occidit vt
dr̃ ibidẽ. Septuplũ vltio dabit̃ d̃ cayn: de la
mech vero septuagies septies. Sup q̃ glo. dic̃
sic. Peccatũ lamech q̃ interp̃tat̃ hũiliatus
signat defectionẽ humani generis qd̃ ꝑuari
cante adam corruit: nec ꝑ legẽ vel circucisio
nem nec ꝑ suaꝫ iustitiã surgere potuit donec
post septuaginta septẽ generationes ſm̃ lu
cã xp̃s in mundũ veniẽs effusione sanguis

ſui pctm̄ deleuit. Unde nō dico tibi ſepties:
ſed vſq₃ ſeptuagies ſepties: hoc eſt in deum
recipiendū eſſe poſt ſeptuagintaſeptem vin
dictas: ſi reſipuerit ꝛ xp̄i indulgentiā que-
ſierit. Sicut ꝗ ſeptima gn̄atione peccatum
cayn ſolutū eſt. Non em̄ iudicat deus bis in
idip̄m ꝛ qui ſemel recipit in vita ſua: nō eoſ
dez cruciatus patiet̄ in morte quos paſſus
eſt in vita. Ita ꝛ lamech. i. totius mūdi pctm̄
xp̄i aduētu ſolutū eſt: hec ibi. Itaq₃ abel va-
dens cū adam crucifero cantat illud quod
ſcribit̄ Heb. xij. Acceſſiſti ad ſyon montem
ſanctū ꝛ ciuitatē dei viuētis hierl'm celeſtē
et multoꝝ miliū angeloꝝ frequentiā ꝛ eccle
ſiam p̄mitiuoꝝ qui conſcripti ſunt in celis ꝛ
iudicem oīm deum ꝛ ſpūs iuſtoꝝ pfectoꝝ ꝛ
teſtamēti noui mediatorē xp̄m ꝛ ſanguinis
aſperſionē melius loquentē ꝙ abel. Uidete
ne recuſetis loquentē p vobis. hec ille. Ecce
p̄mus. Secūdus ceroferarius eſt enoch ꝗ
portat in manibus ſuis virentē ramū: quem
accepit in quadā arbore paradiſi terreſtris
de quo d̄r Gen̄. v. Ambulauitq₃ cum deo ꝛ
non apparuit: q2 tulit eum deus. Sup quo
dicit gloſa. In generatione iuſtoꝝ primus
Enoch ponit̄ qui dedicatio interp̄tat̄: q2 re-
probi in p̄nti vita ſpēi ſue radicē figunt ꝛ ab
amore immarceſſibilis hereditatis areſcūt
de ꝗbus d̄r. Uidi ſtultū firma radice ꝛ ma-
ledixi pulchritudini eius ſtati ꝛc. In genere
iuſtoꝝ enoch ſeptimus ab Adam ponit̄: qa
hic manentē ciuitatē nō querūt ſ₃ expectatio
nem vſq₃ in finē tempoꝝ extendunt. quod
ſeptenaria reuolutiōe terminabit̄ cū eterni-
tas octaua ſucceſſerit. Unde iſte enoch qui
ſeptimus ponit̄ ꝛ tranſlatus eſt q2 deo pla-
cuit: ſeptimā requiē ſignat ad quā poſt hanc
vitam qui deo pſeuerāter adheret ſine dila-
tione transfert̄. interp̄tatio quoq₃ nominū
huius generis idem ſignificat. Adam inter
pretat̄ homo vel rubra terra. Seth poſitio vł
reſurrectio henos homo. Cayn lamentatio.
Malalel laudās deum. Jareth roboratus.
Enoch dedicatio. Matuſalē mortꝫ emiſſio.
Lamech humiliatus. Noe requies. Proce-
dens ꝗ homo ex terra reſurgēs a pctis erit
homo inuocās deū ꝛ deflens pctā priſtina
ſicq₃ laudās deū: roboratus ſpū dei dedica
tur ī vitā eternā: atq₃ victor mortis deo ſub
iectus requiē poſſidet ſempit̄nam qđ ſignat
noe ꝗ reqes interp̄tat̄: ꝛ decīo loco nūerat̄
q2 p impletionē mandatoꝝ poſſidet̄ regnū
celoꝝ: h̄ ibi. Cantat aūt Enoch illud ps. i.

Et erit tanꝙ lignū quod plantatū eſt ſecus
decurſus ꝛc. Quē ſic exponit beatus grego.
lib. xix. moraĺ. c. xvij. dicēs. Creator noſter ꝗ
in deitate ſua videri nō poterat: aſſumpſit a
nobis vnde videret̄ a nobis. Ip̄e ergo ſecus
aquas aperit̄: quia autor humani generis p
humanitatē ſuā hoībus demōſtrat̄. vn̄ recte
p p̄s d̄r. Et erit tanq₃ lignū quod plantatū
eſt ſecus decurſus aquarū: q2 fructū ſui vm-
braculi in ꝓtectionē nobis offerens appuit
creator vt humanū genus p reſurrectionē
figeret: quod p defectū quottidie ibat ī mor
tem: h̄ ille. In medio iſtoꝝ duoꝝ vadit ſeth
tanꝙ thuriferarius portans in manu thu-
ribulū aureū plenū igne ꝛ thure. Et aſcēdit
fumus incenſi vſq₃ in celū. de quo dicit glo.
ſuper illud Gen̄. iiij. Cognouit quoq₃ adhuc
adam vxorē ꝛc. Per ſeth qui interp̄tat̄ reſur
rectio ſignificat̄ vita xp̄i ex mortuis quod ī
v̄bis mr̄is ſignificat̄. Poſuit inꝗt mihi de⁹
ſemē aliud. quaſi dicat eccl'ia ꝗ luctū ꝑtuli d̄
mortuo gaudeo de reſuſcitato: hec ibi. Can-
tat aūt ſeth illud p̄s. cxl. Dirigat̄ oratio mea
ſicut incēſum in ꝯſpectu tuo eleuatio manuū
mearū ſicut ſacrificiū veſptinū. Sup ꝗ dicit
Augu. Sacrificiū veſpertinū eſt paſſio dn̄i:
crux dn̄i: oblatio dn̄i: victime ſalutaris holo
cauſtum acceptū deo. Illud ſacrificiū veſper
tinū fecit in reſurrectione mun⁹ matutinū.
ꝛ ſmone p̄mo in paraſceue dicit ſic. Nouū
altare ſacrificij xp̄i qm̄ īmolatio noua ꝛ ad-
mirabił. ip̄e ei hoſtia erat ꝛ ſacerdos. hoſtia
ꝗdem ſm carnē. ſacerdos v̄o ſm ſpm̄. Idē
ip̄e qui offerebat ꝛ quod offerebatur ſimul
ꝗ hoſtia ꝛ ſacerdos in altari crucis pfectus
eſt. Quantū ad tertiū ſciendū ꝙ in hac p
ceſſione eſt triplex ordo. ſ. actiuoꝝ: mulierū
et cōtemplatiuoꝝ. In p̄mo ordie. ſ. actiuoꝝ:
ſunt p̄mo Noe ꝛ Abraham ꝗ vadūt ſimul.
Noe tanꝙ vir iuſtus atq₃ pfectus cum deo
ambulauit ꝛ portat in manu lignū mīe. ex ꝗ
fabricauit archam. vnde gloſa. Gen̄. vi. dicit
ſic. Noe p actus ſuos ſignat xp̄m ꝗ ait. Di-
ſcite a me q2 mitis ſum ꝛ humilis corde. ſo-
lus iuſt⁹ inuenit̄ cui ꝑpter iuſtitiā ſuā ſeptē
hoīes donant̄. Iuſtus quoq₃ xp̄s ꝛ pfectus
cui ſeptem eccl'ie ſeptiformi ſpū illuminate
in vnam eccl'iam ꝯdonant̄. noe per aquas ꝛ
lignū liberat̄: ꝛ familia eius. ſic familia xp̄i
p baptiſmū ꝛ crucē: hec ibi. Qr autem archa
Noe ſignificet crucē xp̄i. patet ex mēſura ei⁹
quā ſic declarat Aug. lib. xij. contra fauſtum
dicens. Trecentoꝝ cubitoꝝ erat longitudo

ordo in processione

arche pōt in trecētis cubitis lignū cruc̓ ostē
di. Hui⁹ em̄ nūeri lr̄a T cruc̓ signū ōn̄dit q̊
socij passionis p̲ baptismū effecti longitudi
nem vite eterne adipiscimur. Altitudo trigī
ta cubitis surgit, quē numeruz decies habet
longitudo in trecētis cubitis. quia xp̄s est al
titudo nostra qui triginta annoꝝ euangeliū
consecrauit cōtestans q꞉ nōvenit legē solue
re sed adimplere. Lex vero cū in decem p̄cepꝗ
agnoscit̄ in decies tricenis cubitis arche lon
gitudo p̲ficit̄. Unde ⁊ Noe decim⁹ ab adā
computat̄. Centenarius solidus ⁊ q̄dratus
⁊ denario in se ducto multiplicat⁹ signat ele-
ctos p̲ iustificationē p̄ceptoꝝ glorificādos.
Unde homo q̊ habebat centū oues vna p̲-
dita reliq̄t nonagintanouē ⁊ quesiuit eaz q̄
perierat: ⁊ inuētā vt centenariū reformaret.
reposuit: q̊ triplicatus gr̄am immortalitatis
a patre p̲ filiuz et sp̄m sanctū suscepit: apud
eos qui p̲ gr̄am trinitatis augent̄. ⁊ q̊ ex cē-
tenario lapsi p̲ agnitionez trinitatis eidem
reformant̄ latitudo q̄nquaginta cubitorum
remissionē signat: q꞉ q̄nquagesimus annus
i. iubileus s̄uos liberabat: possessiōes restitu
ebat: debitoribus indulgentiā dabat: exulib⁹
patriā. Christus ḡ in ecclesia sua q̄nquage-
narium remissionis numerū collocauit in al
titudine. Nisi em̄ pc̄tōꝝ remissionē donasſz
ecclesia p̲ orbez dilatata nō fuisset. Tricena
rius in altitudine numerus simile trecentis
cōtinet sac̄m. Ad vnū aūt summa reuocat̄
quia vnus deus ex quo oīa. vna fides. vnū
baptisma. In cubito cōsummat̄ summitas
eius. sic ecc̄lia in vnitate collecta sublimatur
atq꞉ p̲ficit̄. vnde qui nō colligit mecū disper-
git. Ostiuz aūt arche pones in altitudine de
orsum. Nemo em̄ intrat ecc̄liam nisi p̲ sacra
mētum remissionis pc̄tōꝝ quod de latē xp̄i
apto manauit: hec ibi. Cantat aūt noe illud
p̄ime petri tertio. In diebus noe cū fabrica-
retur archa in qua pauci. i. octo anime salue
facte sunt per aquā. quod ⁊ vos nūc similis
forme saluos facit baptisma non carnis de-
positio sordium sed cōsciē bone inrerrogatio
in deuz p̲ resurrectionē iesu xp̄i a mortuis q̊
est in dextera dei: degluties mortē vt vite et-
ne heredes efficeremini p̲fectus in celū sub
iectis sibi angelis et p̄tātibus ⁊ v̄tutibus: h̄
ille. Cum isto vadit Abraham. de quo dicit
glosa sup̲ illud Geñ. xviij. Apparuit aūt ei
dn̄s in cōualle. Abraham triplicē figuram
gerit p̄mam saluatoris qui relicta cognatōe
venit in mundū: alteram patris quia filium
vnicum immolauit. Tertiā que in hoc loco
apparet sanctoꝝ qui aduētum xp̄i cum gau
dio susceperūt. Tabernaculū abrahe hier̄lm
signat vbi p̲ tempore p̲phete ⁊ ap̄li habita-
uerūt: ⁊ xp̄s adueniēs a credētibus except⁹
ab incredulis in ligno suspēsus est. Tres vi
ri christi aduētum p̲nunciāt quē duo ange-
li comitant̄ moyses s̄m quosdam ⁊ helyas
Unus legislator qui in lege dn̄i aduētuz in
dicauit: alter qui in fine vēturus secūdū ad-
uentum xp̄i nūciaturus ⁊ euangeliuz eius
p̄dicatur⁹ ē. Unde transfigurato iu monte
domino cum eo vident̄. Tres vidit ⁊ vnum
adorauit. s. saluatorē ostendens cuius aduē
tus prestolabat̄. vnde abraham vidit diem
meum. vidit ⁊ gauisus est. Preuidit em̄ my
sterium futuri sacramēti vnde pedes eorum
lauit ⁊ in finez mūdi purificationē lauachri
futuram monstraret. pedes em̄ nouissima si
gnant: hec ibi. Portat aūt in manibus suis
arborem: quia vt d꞉ geñ. xviij. dixit. abrahaz
requiescite sub arbore ⁊c. Sup̲ quo dicit gl.
sic. Tria sata tres filios noe signant: a q̊bus
omne genus humanū post diluuiū dissemiā
tum est. ergo ecclesia vel euāgelica doctrina
per totum mūdum dissemināda ⁊ in tribus
mundi partibus. s. asia: affrica: europa mul-
tiplicanda tria sata de quibus sarra subcine
ritios panes facit. tres filios signant Noe:
ex quib⁹ omne genus humanuz natum est
qui diuine trinitati credentes aqua baptis-
matis per Sarram. id est ecclesiam consper
si sunt in vnum panem corporis christi reda
cti. Hec sunt tria sata farine que mulier in
euangelio Luce decimotertio fermentauit.
Azimi sunt panes: quia sine fermento mali
cie et ranchore nequitie et feruore peruerse
doctrine oportet esse credentium vnitatem:
subcineritij: vt per penitentiam delictorum
spiritus sancti calore decocti sic a deo dele-
ctabiles efficiantur. Butirum et lac cum car
ne vituli apposuit. quia lac veterem legem si
gnat. Unde prime ad Corinthios tertio. ca.
Lac potum vobis dedi non escam. Tradi-
derat enim illis legis mandata quasi lac de
vberibus duarum tabularum expressum.
Exodi vigesimoquarto capitulo. Hoc est te
stamentum fidei: quia non poterant euan-
gelice doctrine solidam escam sumere. Buti
rum vberrimum ⁊ pinguissimuz euangelicū
est testimonium: quia velut oleum fideli-
bus in signum datur. Uitulum cum lacte et
butiro apposuit: quia nec corpus domini

fine lacte legis nec hoc fine euāgelio eē pōt.
Vitulus tener ⁊ saginatus xp̄i corpus est q̄
ꝓ salute mundi ad arborē crucis īmolatus
est q̄ ꝓdigo filio occidit̄. i. gētili pp̄lo. Sub
arbore aūt sederūt in dn̄ice passionis signū
cui⁹ p̄dicatores sūt. Ipse xp̄o stabat iux̄ eos
sub arbore: q̄ꝛ sacr̄m crucis intuebat̄. hec ibi.
Cantabat aūt abrahā illud q̄ꝺ nūc cātat ec-
clesia in hymno. s. Arbor decora fulgida or-
nata regis purpura: electa digno stipite taꝫ
sancta mēbra tāgere. Beata cui⁹ brachijs se
cli pependit preciū: statera facta corporis p̄
dam q̄ tulit tartari. De qua arbore dicit Au
gust. s̄mo. viij. in parasceue sic. Nisi in ligno
xp̄s figeret̄: ligni illius p̄uaricatio mīme tol
leret̄: sed ideo ille se ꝑcuti voluit: ne nos diu
tius pctā ꝑcuterēt. innocentē tradidit vt reū
solueret. Quis tantā digne possit eloq̄ pieta
tē innocens affligit̄: vt noxius liberet̄. vt re-
dimat̄ seruus occidit̄ filius. hec ille. ¶

¶ Secūdo vadunt simul in ꝓcessione ysaac
⁊ iacob. ysaac q̄ iam senuerat ⁊ caligauerāt
oculi eius. Sup quo hyppolit⁹ martyr dicit
sic. Ysaac portat ymaginē dei patris rebecca
spūssancti. esau pp̄li prioris ⁊ zabuli. iacob
eccl̄ie ⁊ xp̄i. senectus ysaac cōsummationeꝫ
seculi. Oculi caligātes perijsse fidē de mūdo
⁊ religionis lumen neglectū esse significant.
Q̄ꝛ aūt filius maior vocat̄ acceptio est legis
iudeoꝝ. Q̄ꝛ escas eius ⁊ capturā dilexit pat̄
hoīes sunt ab errore saluati: quos per doctri
nā iustus q̄s venat̄. Sermo dei repromissio
nis benedictio ⁊ spes regni futuri. in quo cū
xp̄o sunt sancti regnaturi ⁊ verū sabbatū ce
lebraturi. Rebecca plena spū scō sciens ꝙ
audisset anteq̄ꝫ pareret: q̄ꝛ maior seruiet mi
nori. Reuelatione spūssancti q̄ q̄ꝺ futurum
esse nouerat in xp̄o an̄ meditabat̄ in iacob:
loquit̄ ad filiū minorē vade ad gregē ⁊ affer
mihi duos hedos optimos prefigurās car-
neū saluatoris aduentū: quo eos liberaret q̄
pctī tenebant̄ obnoxij. Hedi em̄ vbiq̄ꝫ pctō
res significāt. duo afferri iubent̄ vt duoꝝ po
puloꝝ assumptio significet̄: teneri scꝫ ⁊ boni
docibiles inq̄ꝫ ⁊ innocentis aīe. Stola esau
est fides ⁊ scripture hebreoꝝ: q̄ illis p̄mo da
te sunt. Roma. iij. Et pp̄lus gentiū postea
indutus: pelles circūdate brachijs eius pctā
vtriusq̄ꝫ populi: q̄ xp̄s in extensione manuū
cruci secum affixit. Querit ysaac a iacob cur
tam cito venit: scꝫ admiratus velocē creden
tium fidē. Cibi delectabiles offerunt̄: q̄ꝛ ho
stia deo placens: salus pctōꝝ. Q̄ꝛ post esum
sequit̄ benedictio ⁊ eius odore perfruit̄: vir
tutem resurrectionis ⁊ regni aperti ꝓnūciat
Ecce odor filij mei: sicut odor agri pleni. hec
est benedictio. Odore nomīs xp̄i sicut ager
mundus impletur. Benedictio est. De rore
celi. i. pluuia diuini verbi. Et de pinguedine
terre. i. congregatione populoꝝ. multitudine
frumenti ⁊ vini. hec est multitudo quā colli
git de sacramento corporis ⁊ sanguinis sui.
Illi seruiūt populi. i. gentiles cōuersi. Ipsuꝫ
adorant tribus. i. populi ex circūcisione cre-
dentes. Ipse est dn̄s fratrum suoꝝ. i. iudeo-
rum. Ipsuꝫ adorant filij matris eius: q̄ꝛ s̄m
carnem natus est ex ea. Ipsum qui maledi-
xerit maledicet̄: ⁊ qui benedixerit benedicet̄
Xp̄us ex ore populi patrem ignorantis be-
nedicit̄. i. veraciter dicit̄: sed a iudeis alius
benedici putat̄: q̄ꝛ ab errantib⁹ expectat̄. Se
ro esau ad patrē reuertit̄: q̄ꝛ prior pp̄lus in
fine cōuertet̄. vn̄ cōuertent̄ ad vesperam: ⁊
famem patient̄. Benedictionē repromissaꝫ
petente maiore filio expauit ysaac: ⁊ aliū ꝑ
alio se benedixisse cognouit: nec indignat̄ co
gnito sacramēto sed cōfirmat benedictionē
dicens. Benedixi ei ⁊ erit bn̄dictus. hec est
p̄ma bn̄dictio ysaac minori pp̄lo xp̄ianorū
data: sed nec maior filius oīno despectus ē.
Quia cum intrauerit plenitudo gentiū: tūc
oīs israel saluus erit. cui⁹ secūde benedictio
nis ꝓphetia est. In pīguedine terre. i. fecūdi
tate rerū ⁊ potentia regni q̄ in illo pp̄lo fuit.
Et in rore celi. i. in eloquijs dei. ipsis em̄ elo-
quia dei credita sunt ⁊ legis testamenta. Vi
ues gladio: q̄ꝛ sanguini populus ille dedit⁹
necem in xp̄o ⁊ ꝓp̄his exercuit. Et seruies
fratri tuo minori. i. pp̄lo xp̄iano. Tēpusq̄ꝫ
veniet cum excuties ⁊ solues iuguꝫ eius de
ceruicibus tuis: scꝫ ꝑ cognitionē fidei ⁊ gra
tiam xp̄i cōuersus: cum deposueris onus le
gis: q̄n̄ iam non seruies minori: sed per fidē
frater vocaberis. hec ille. Et portat ysaac in
humeris struem lignoꝝ: ⁊ in manibus ignē
Super quo dicit Augusti. in sermone de A-
braham sic. Q̄ꝛ vero ysaac ipse sibi ad immo
landum ligna detulit. hoc significat ꝙ chri-
stus ad locum passionis sue crucem suaꝫ ip
se portabit. hec ille. Cantat autem illud q̄ꝺ
habetur. Esa. ix. capi. Factus est principa-
tus super humerum eius: ⁊ vocabit̄ nomen
eius admirabilis consiliarius: deus fortis:
pater futuri seculi: princeps pacis. Multipli
cabitur eius imperium: ⁊ pacis non erit fi-
finis. Super solium dauid ⁊ super regnum

eius sedebit: vt confirmet illud ꝛ corroboret
in iudicio ꝛ iusticia a modo ꝛ vsq3 in sempi
ternũ. Zelus dñi exercituum faciet hoc. Qđ
declarat Aug. vbi supra dicens. Tunc xp̄us
imperiũ super humeros habuit qñ crucē suā
mirabili humilitate portauit. Nec incōgrue
crux xp̄i pncipatũ significat: q2 per ipsaȝ dia
bolus vincit ꝛ totus mundus ad xp̄i noti-
ciam ꝛ grām renouat. hec ille. Cum ysaac va
dit iacob patriarcha. de quo dicit Aug. libro
iij. de verbis dñi sermōe tertio sic. Quid sibi
vult ꝙ cum abrahā prius vocaret abram: de
us illi mutauit nomē: ꝛ dixit. Non vocabe-
ris abram: sed abrahā: ex illo non est vocat⁹
abraham. Jacob aũt cum accepit aliud no-
men eadem verba audiuit. Non vocaberis
iacob sed israel: ꝛ tñ post iacob vocatus est
ꝛ israel. Et hoc ideo: q2 nomen abrahe in hoc
seculo explicandũ fuit. hic est em̄ factus pat
multarũ gentium: vnde nomen accepit. No
men aũt israel ad alterũ seculũ ptinet: vbi vi
debimus deuȝ. Populus autē dei ppl's xp̄ia
nus in hoc tpe iacob ē ꝛ isrl': iacob in re isrl'
in spe. Supplantator em̄ fratris: pplus mi-
nor populi maioris factus. Nunqd nos sup
plantauimus iudeos: sed plantatores eoꝝ
dicimur: q2 nostri cā sunt supplantati. Nisi
em̄ excecati essent xp̄us non crucifigeretur:
sanguis ille preciosus non funderet: orbis
terrarum non redimeret. Quia ergo nobis
pfuit cecitas eoꝝ: ideo a minore fratre ma-
ior supplātatus est: ꝛ appellatus est minor
supplātator. Sed ꝙdiu hoc veniet tēpus fi
nis seculi veniet ꝛ credet totus israel: nō illi
qui modo sunt sed filij eoꝝ q tunc erũt. Naȝ
modo isti per vias suas ambulantes ibunt
ad loca sua: transibunt ad dānationeȝ ppe-
tuam. Quando fuerit factus vnus populus
vterq3 iam purgatus: iā resuscitatus: iaȝ co-
ronatus: iaȝ in imortalē formā ꝛ incorrupti
onē ppetuā cōmutatus: videbit deũ facie ad
faciem: ꝛ iam nō erit iacob: sed israel. hec ille
Portat aũt iacob in manu sua scalā ligneā.
de quā Aug. sermone secũdo de cathecismo
dicit sic. Crux est scala celi: p quā xp̄s hoīeȝ
lapsum leuauit ad patrē. Non ergo laborio
sa dȝ esse hec scala. Quattuor em̄ gradus hȝ
ꝛ pducit ad deũ. In altitudine crucis caput
positũ est crucifixi. sursum cor habeat xp̄ia-
nus ad dñm: quēadmodũ interrogat⁹ quot
tidie rñdet: ꝛ ascendit vnũ gradũ. In latitu
dine crucis manus extense sunt crucifixi. per
seuerent manus xp̄iani in opibus bonis: ꝛ
secundũ gradũ ascendit. In longitudine cor
pus xp̄i pependit. castiget qs corpus suum
pnīs ꝛ ieiunijs: vt ipsum sic suspendens ser-
uituti aīe subijciat. ꝛ ascendit tertium gradũ
In pfundo crucis occultũ est qđ non vides
sed inde exurgit totum hoc qđ vides. assit fi
des xp̄iana: ꝛ q non pōt cōprehendere cre-
dat corde: ꝛ altiora se non querat: spes eum
nutriat: ꝛ tunc quartũ gradũ ascendit. Qib⁹
vitā donauit q bonos mores sic instruit. hec
ille. Cantat aũt illud qđ habet. Gen. xxxij.
In baculo meo transiui iordanē istũ: ꝛ tunc
cũ duabus turmis regredior. Sup quo dicit
Aug. sermo. xi. de ascēsione sic. Victimatus
in cruce xp̄s expleuit archanũ p hoīs libera
tione consiliũ ꝛ leta maiestas occisuȝ hoīeȝ
reduxit ab inferis incolumē: ꝛ cōtinue per-
duxit ad sue glorie sedē. Quis em̄ illuc possȝ
ascendere ꝛ ethereos demones trāsilire: nisi
ille q solus pctm̄ nullatenus potuit habere.
Crux ergo illa non obfuit sed pfuit. q2 in no
bis xp̄s vicit ꝛ ipse in ea superari non potuit
Non sepulchrũ: non inferi: victricē detinue-
runt carnē. Expendit em̄ de⁹ p hoīe qđ de-
creuerat: ꝛ eripuit quē volebat. hec ille. B
¶ Tertio vadunt simul ioseph ꝛ iudas pr̄iar
che. de ioseph dicit Aug. in sermone de eo sic
Quotiens lectiones vobis de veteri testamē
to recitant: non hoc soluȝ debetis attendere Joseph
qđ auditis: qđq3 sonat in verbo: sed etiā qđ
intelligit ꝛ qđ sapit in spũ. Ecce audiuimus
ꝙ btūs iacob genuit filium cuius nomē fuit
ioseph. hoc loco iacob figurā habuit dei pr̄is
ioseph typum gessit dñi saluatoris. Dilige-
bat iacob filium suũ: ꝛ deus pater vnicũ suũ
sicut ipse dixit. Hic est filius meus dilectus
ꝛc. Misit iacob filiũ suũ vt de fratribus sol-
licitudinē gereret: ꝛ deus pater misit vnigeni
tũ: vt genus humanũ pctīs languidũ quasi
oues pditas visitaret. Joseph dũ fratres qre
ret errabat in heremo xp̄s gen⁹ humanũ qre
bat qđ errabat in mũdo. Jlle fratres quere-
bat in sichimis q interpretāt humeri: semp
em̄ pctōres dorsum ponunt in faciem iusti:
humeri em̄ retro sũt. Et sicut fratres ioseph
fraterne dilectioni dorsum magis ꝙ faciem
offerebant: ita infelices iudei venienti ad
eos salutis auctori: inuidere potius ꝙ dili-
gere maluerunt. Venit auteȝ ad eos in do-
thaym que interpretat defectio: vere em̄ in
grandi defectione erant quando de fratrici
dio cogitabāt. Jlli eũ videntes de eius mor
te tractauerũt: sic iudei dñm xp̄m vt eũ cru-

cifigerent oēs in cōsilio statuerūt. Illi eū ex⸗
poliauerūt veste polimita ⁊ talari: iudei cru
cifigentes xp̄m expoliauerunt eum tunica
mortali. Exutus ille tunica mittit̄ in lacum:
expoliatus carne humana xp̄s descendit ad
infernū. Eleuatus de cysterna hysmaelitis
vendit̄: xp̄us ab inferis rediens oībus gen⸗
tibus fidei cōmercio cōparat̄. Per consiliū
iude ioseph. xx argenteis distrahitur: xp̄us
iuda tradente. xxx. argenteis venundatur.
Joseph descendit in egyptū. xp̄s in mundū
Ille a penuria frumenti saluat egyptū: xp̄s
a fame verbi dei liberat mundum. Nisi fra⸗
tres sui illum vendidissent defecerat egyptꝰ
nisi iudei xp̄um crucifixissent perierat mun⸗
dus. hec ille. Portat autem ioseph in mani⸗
bus septē spicas frumenti eo ꝙ interpreta⸗
tus est somniū pharaonis: sup̲ septem ānis
fertilitatis. vt dicit̄. Gen̄. xli. de quo frumen
to dicit xp̄s. Joh̄. xij. Nisi granum frumenti
cadens in terram mortuū fuerit ipsum solū
manet: si autē mortuū fuerit multū fructum
affert. Super quo Aug. sermone. vi. de sctō
laurentio dicit sic. Non indignus debet redē
ptor noster videri: si assumpta humanitate
grano frumenti cōpararet̄: q2 etiā vilibꝰ ver
mibus assimilat̄: sicut ipse per ꝓphetā dicit.
Ego autē sum vermis ⁊ non homo. Et pul⸗
chre dñs g̃no tritici cōparat̄ q2 sicut in oībꝰ
ānonis nihil frumēto pulchrius: nihilq̄z est
delectabilius: ita ipse oēs creaturas excessit
q2 nihil eo suauius: nihilq̄z dulcius inuenit̄.
Sed hinc certe grano frumēti cōparat̄: quia
alimento corporis ⁊ sanguinis sui fidelium
refecit aīas: sicut ipse ait ī euāgelio. Ego suz
panis viuus ⁊c. hec ille. Sunt aūt septē spi⸗
ce: q2 per sacramentuz corporis ⁊ sanguinis
dñi nostri iesu xp̄i conferunt̄ nobis septem
dona spūssancti. Cantat vero ioseph illud.
Esa. lxij. Ecce saluator tuus venit: ecce mer⸗
ces eius cū eo: ⁊ opus eius coram illo. quasi
velit dicere. ꝙ passio xp̄i fuit satisfactoria ꝑ
peccatis totius mundi. ſm ꝙ declarat sctūs
Tho. iij. parte. q. xlviij. arti. ij. in r̄nsione prin
cipali dicens sic. Ille ꝓprie satisfacit ꝓ offen
sa: qui exhibet offenso id qđ eque vel magis
diligit q̄ȝ oderit offensam: xp̄us autē ex cha
ritate ⁊ obedientia patiendo magis aliquid
deo exhibuit: q̄ȝ exigeret recompensatio to⸗
tius offense humani generis. Primo quidē
ꝓpter magnitudinem charitatis ex qua pa⸗
tiebat̄. Secūdo ꝓpter dignitatē vite sue q̄
ꝓ satisfactiōe ponebat: q̄ erat vita dei ⁊ hoīs

Tertio ꝓpter generalitatē passionis ⁊ ma⸗
gnitudinez doloris assumpti: ⁊ ideo passio
xp̄i non solū sufficiēs: sed etiā sup̲abundās
satisfactio fuit ꝑ peccatis humani generis. Iux̄
illud. i. Joh̄. ij. Ipse est ꝓpiciatio ꝑ peccatis
nostris: non ꝑ nostris aūt tantū: sed etiam
ꝑ totius mundi. hec ille. Cum isto iosephva
dit iudas frater eius. de quo Aug. lib. xvi. de
ciuitate dei. ca. xli. dicit sic. Cuz in egypto mo
riturus israel filios suos benediceret: queād
moduz iudā ꝓphetice benedixerit audiamꝰ
Juda inquit te laudabūt fratres tui: manꝰ
tue sup̲ dorsum inimicoꝝ tuoꝝ: adorabunt
te filij patris tui. Catulꝰ leonis iuda: ex ger⸗
minatione fili mi ascendisti: recūbens dor⸗
misti vt leo ⁊ vt catulꝰ leonis. Quis suscita⸗
bit eū? Non deficiet princeps ex iuda: ⁊ dux
de femoribꝰ eiꝰ donec veniāt q̄ reposita sunt
ei: ⁊ ipse erit expectatio gentiū. Alligans ad
vitē pullum suū: ⁊ cilicio pullū asine sue: la⸗
uabit in vino stolā suā: ⁊ in sanguine vue a⸗
mictum suū. Fului oculi eius a vino: ⁊ den⸗
tes eius candidiores lacte. Exposui hec ad⸗
uersus manicheum faustum disputans ⁊ sa
tis notum esse arbitror: q̄ȝtum veritas huiꝰ
ꝓphetie elucet. Ubi ⁊ mors xp̄i predicta est
verbo dormitionis: ⁊ non necessitas sed po
testas in morte noīe leonis. quā potestatez
in euangelio predicat dicens. Potestatem
habeo ponendi aīam: ⁊ potestatē habeo ite
rum sumendi eam. Nemo eā tollet a me: sed
ego eā pono a me: ⁊ iterum sumo eam. Sic
leo fremuit: sic qđ dixit impleuit. Ad eā nā⸗
q̄ȝ ꝑtinet ꝑtātem qđ de resurrectione eiꝰ ad
iunctū est. Quis suscitabit eum? Hoc est: q2
nullus hoīm nisi seipse: qui ꝛ etiā de suo corpo
re dixit. Soluite tēplum hoc: ⁊ in triduuz re⸗
suscitabo illud. Ipsum aūt genus mortis. h
est sublimitas crucis vno verbo intelligitur
qđ ait. ascendisti. Qr vero addidit: recūbens
dormisti. euāgelista exponit vbi ait. Et incli
nato capite tradidit spm̄. Aut certe sepultu
ra eiꝰ agnoscit̄ in qua recubuit dormiēs. Et
inde illū nullus hoīm sicut ꝓphe aliquos vl̄
sicut ipse alienos suscitauit: ſ ipse sicut a sō⸗
no surrexit. Stola q̄ppe eiꝰ quā lauit in vino
id ē mūdat a peccatis in sanguine suo: cuiꝰ san
guinis sacrm̄ baptisati sciūt. Unī etiā qđ ad
iungit. Et in sanguine vue amictū suū. q̄d ē
nisi eccl'ia? Et fului oculi eius a vino. Spūa⸗
les em̄ inebriati poculo eiꝰ. de quo canit. ps
Et calix tuus inebriās q̄ȝ p̄clarus est. Et dē
tes eius cādidiores lacte. Qđ potant apud

apl'm paruuli: v̄ba scz nutriētia nondū ydo
nei solido cibo. Ipse ergo ē in quo reposita
erant pmissa iude. q̄ donec venirent: nunq̄z
principes: hoc est reges israel ab illa stirpe
defuerūt. Et ipse est expectatio gentiuz. Q̄d
clarius est videndo q̄ sit exponēdo. hec ille.
Portat aūt ī manu sua calicē plenū sangui
ne. de quo dicit. Apocal. i. Lauit nos a pctis
nostris in sanguine suo. Nam xp̄s effundē-
do sanguinē suū diuersimode pctā nostra la
uit. In circūcisione lauit nos a pctō luxurie:
que viget in mēbro genitali. In sudore post
cenā in orto: lauit nos a pctō gule. In flagel
latione lauit nos a pctō inuidie: quā effusio
nē inuidi fecerūt. Effusione sanguinis a pe-
dib⁹: lauit nos a pctō accidie. Effusione san
guinis a latere: lauit nos a pctō ire. Effusio-
ne sanguinis a manibus: lauit nos a pctō a-
uaricie. Effusione sanguinis a capite p' spi-
narū aculeos: lauit nos a peccato superbie.
Ideo dicit Aug. sup ps. lxi. sic. Eya fratres
opus erat sanguine iusti ad delēdū cyrogra
phum pctō2 nostro2. Opus erat exemplo
patientie: exemplo humilitatis. Opus erat
signo crucis ad dyabolū ⁊ angelos eius de
bellandos. Opus nobis erat passione dn̄i.
Nam passione dn̄i redēptus est orbis. h̄ ille.
Cātat aūt iudas illud psal. Hoīes. i. iudeos
⁊ iumenta. i. gentiles: saluabis dn̄e. Quēad
modū multiplicasti miam tuā deus: filij aūt
hoīm in tegmine alarū tuarū sperabūt. Ine
briabunt ab vbertate domus tue: ⁊ torrēte
voluptatis tue potabis eos. Qm̄ apud te ē
fons vite: ⁊ in lumine tuo videbunt lumen.
Super quo dicit Aug. sermone p̄mo de pa
rasceue sic. Ante nomen crucis erat cdena-
tionis: nūc facta est res honoris. Prius in
dānatione maledicti stabat: nūc in occasiōe
salutis erecta est. Hec em̄ crux innumerabi
liū bono2 extitit cā. hec nos de erroribus li-
berauit. hec nos sedētes in tenebris illumīa
uit. hec nos a dyabolo expugnatore recōcili
auit deo: ⁊ ex alienatis restituit in domesti-
cos. De longinq̄s p̄ximos fecit. de pegrinis
reddidit ciues. Hec est inimicitiarū interem
ptio: pacis firmamētū: ⁊ oīm nobis bono2
thesaurus. Propter hāc iā nō erram⁹ in soli
tudinib⁹. viā em̄ v̄itatis agnouim⁹. nec iaz ex
regnū positi sum⁹. ianuā em̄ regiā intrauim⁹
Iaz ignitas dyaboli sagittas nō timem⁹: fō
tē em̄ vite q̄ extinguerent inuenim⁹. h̄ ille. ⁊
sic pz p̄m⁹ ordo. ¶ Sequit ordo mulierū
in q̄ primo vadūt simul sarra ⁊ agar. Sarra

de Cruce

fuit vxor abrahe q̄ p̄mo vocata est saray. i.
p̄nceps mea cū esset tm̄ vni⁹ domus mater
familias. Postea cā nōis imutata dicta est
sarra. i. p̄nceps. oīm q̄ppe gentiū futura erat
princeps: sicut ⁊ dn̄s pollicitus fuerat ad a-
brahā. Gen̄. xvij. dicēs. Dixit quoq̄z deus ad
abrahā. Saray vxorē tuam non vocabis sa
ray sed sarrā. Et benedicaz ei: ⁊ ex illa dabo
tibi filiū cui benedicturus sum. Eritq̄z in na
tiones: ⁊ reges pplo2 orient ex eo ⁊c. Por-
tat aūt sarra in manu sua iuuencā. caprā: ari
etem: turturē: ⁊ columbaz. Iuuēca significat
plebē positam sub iugo legis. Capra eandē
sigt: s3 peccatricē. aries eādē plebē significat
sed regnaturā. vtraq̄z auis simplex ⁊ inoxia
in illo isrlitico pplo futuros significat indiui
duos filios pmissiōis: ⁊ heredes regni in et
na felicitate mā̄suros p passionē iesu xp̄i. vt
declarat Aug. lib. xvi. de ci. dei. ca. xxiiij. Cātat
aūt sarra illud. Coll. ij. Donās vobis oīa de
licta: delens q̄d aduersus nos erat cyrogra
phū decreti q̄d erat 2triū nobis: affigēs illud
cruci. Cū ista vadit simul ⁊ agar ancilla ei⁹ q̄
vsus ē abrahā ad generādū ple: nō ad exple
dam libidinem: vbi demonstrauit abrahā se
nō amatorē seruū: sed liberū fuisse genitorē.
Et in agar sane pudicitiā custodisse: nec vo
luntatē suā: sed voluntatē illius impleuisse:
accepisse nec petisse: accessisse nec hesisse: se-
minasse nec amasse. ait em̄. Ecce ancilla tua
in manibus tuis est: vtere ea quomodo tibi
placuerit. vt dicit Augusti. vbi sup. ca. xxv.
Portat autē in manu sua panem ⁊ vtrē aq̄.
vt dicit. Gen̄. xxi. Sup quo dicit glo. sic. Cū
Abraham eijceret agar: tollens panē in hu-
meris imposuit ⁊ vas aq̄ ⁊ pueruz. Exiens
agar infantē humeris imposuit: q2 pctō2 po
pulus ⁊ insipiens ceruicē matris synagoge
grauauit dicēs. Sanguis eius sup nos ⁊ su
per filios nr̄os. Panes aūt significāt q̄ vet⁹
sacerdotiū panes ppositionis portaret secū
⁊ vesceret. Uter v̄o aque q̄ defecit: iudaica
purificatio defectura: vel doctrina carnalis ī
pelle mortua clausa. i. ī carne veteris hoīs p̄
uaricatiōis snīa dānata: q̄ nec refrigerat nec
satiat: sed est tepida ⁊ vomitū facit. Errat a
gar in solitudine cū filio suo: ⁊ synagoga per
orbez cū populo suo expulsa a terra sua sine
sacrificio ⁊ sacerdotio: ⁊ viam que est xp̄us
ignorat. Filius siti perit. scz populus nullam
habēs spiritalē purificationē. Filiū siti mori
entez sub arbore p̄ijcit: ⁊ monstrāte angelo
fontē aspicit. q2 q̄dā de pplo sub vmbra ligni

crucis refugiũ petituri sunt. Puer exclamat
plorans: ⁊ deus exaudit. Et monstrante an⸗
gelo illa fontẽ aspicit. p illis dr qui ad xp̃m
conuertunt ⁊ flentes peccata exaudiunt: et
apꝫ oclis cordis vidẽt fontẽ aq̃. i. xp̃ꝫ q̇ ait.
Qui sitit veniat ad me ⁊ bibat. Angelus he
lyam significat: p quez populus crediturus
est. vnde. Ecce ego mittã vobis helyam qui
conuertat corda patrum in filios ⁊c. hec ibi
Cãtat aũt agar illud Canticoꝝ. ij. Sub vm⸗
bra illius quem desiderauerã sedi: et fructus
eius dulcis gutturi meo. De q̇bus fructibꝰ
dicit. Bern̄. sup cantica ſmone. lxv. sic. Chri⸗
stus in passione patiam exhibet: humilitatẽ
commẽdat: obediam implet: charitatem de⸗
monstrat: his ꝟtutuꝫ gẽmis quattuor ornã
tur cornua crucis. Sursum est supeminens
charitas: a dextris obediẽtia: a sinistris pati
entia: in pfundo radix ꝟtutum humilitas: h̃
ille. Secũdo vadũt simul rebecca ⁊ thamar
De rebecca dicit Aug. lib. xvi. de ciuitate dei.
c. xxxiij. Post mortẽ thare Rebeccã neptem
nachor cuꝫ annoꝝ quadraginta esset ysaac
duxit vxorem. s. centesimo ⁊ quadragesimo
anno vite patris sui: triennio post mortem
matris sue. Ut aũt eam duceret quãdo ab
eius patre in mesopotamiã ſuus missus est
quid aliud demonstratũ est cum eidem ſuo
dixit abraham. Uade ⁊ pone manũ tuã sub
femore meo ⁊ adiurabo te p dñm deuꝫ celi
et dñm terre: vt non sumas vxorẽ filio meo
ysaac de filiabus chananeoꝝ: nisi dñm deuꝫ
celi ⁊ dñm terre in carne que ex illo femore
trahebat̃ fuisse venturũ: Et. xxxvi. c. dicit sic
Iste patriarcha nec vxorẽ habuit aliam nec
aliquã concubinã: sed posteritate duorũ ge⸗
minoꝝ ex vno cõcubitu pcreatoꝝ contentus
fuit. Timuit sane ip̃e etiã periculũ de pulchri
tudine cõiugis cum habitaret inter alienos:
fecitqꝫ qd̓ pater vt eã sororẽ diceret: taceret
vxorem. Erat em̃ ei ppinqua ex p̃mo ⁊ mat̃
no sanguine: hec ibi. Portat autez in manu
sua hydriã. sicut dr Gen̄. xxiiij. Celeriterqꝫ
deposuit hydriam sup vlnã suam. De q̃ dicit
aug. sup Ioh. sermone. xv. sic. Nam recepto
xp̃o dño quid faceret nisi iam hydriam di⸗
mitteret ⁊ euãgelizare curaret. Proiecit cu
piditatem ⁊ pparauit annũciare ꝟitatem. Di⸗
scant qui volunt euãgelizare: pijciãt hydriã
ad puteum: hec ille. Cantat aũt illud Gal.
vi. Mihi aũt absit gloriari nisi ĩ cruce domi⸗
ni nostri iesu xp̃i. p quem mihi mũdus cruci
fixus est ⁊ ego mũdo. Cum ista vadit Tha
mar nurus iude. de qua dr Gen̄. xxxviij. q̄
depositis viduitatis vestibus assumpsit teri⸗
strum ⁊ mutato habitu sedit in biuio itine⸗
ris quod ducit thannã: eo q̄ creuisset sela ⁊
non cum accepisset maritũ. Quam cum vi⸗
disset iudas suspicatus est meretricem esse.
Operuerat em̃ vultũ suum ne agnosceretur.
Ingrediẽsqꝫ ad eaꝫ ait. Dimitte me vt coeã
tecuꝫ. Nesciebat em̃ q̄ nurus sua esset. Qua
rñ dente. quid mihi dabis vt fruaris concu⸗
bitu meo: dixit. Mittam tibi hedũ de gregi⸗
bus. Rursum illa dicẽte. Patiar quod vis
si dederis mihi arraboneꝫ donec mittas qd̓
polliceris: ait iudas. Quid vis tibi pro arra
bone dari: Respondit. Annulũ tuũ ⁊ armil
lam ⁊ baculũ quem manu tenes: h ibi. Sup
quo Isidorus. vt habet̃ in glosa ordinaria:
dicit sic. Thamar plebs iudaica cui de tribu
iuda reges tanq̄ mariti dabant̃: que amari
tudo interpretat̃: qr dño fellis poculuꝫ dedit.
Thamar habitum mutat: nam ⁊ cõmutans
interp̃tat̃. Mutat habitũ ⁊ nomen: ⁊ fit de
synagoga eccl̃ia: sed nomen amaritudinis
manet nõ in qua dño fel ministrauit: sed in
qua petrus amare fleuit. Nam iudas ꝯfessio
dr. Confessioni ꝗ amaritudo misceat̃: vt ꝟa
pn̄ia designet̃: ac pn̄ia fecundet̃ in omnibꝰ
gẽtibus eccl̃ia ꝯstituta. Oportebat em̃ pati
xp̃m ⁊ resurgere: ⁊ p̄dicare in noĩe eius peni
tentiã ⁊ remissionẽ pctõꝝ p oẽs gẽtes. Ha
bitus meretricis cõfessio peccatoꝝ est. Tha
mar quippe eccl̃iam de gẽtibus vocatã signi
ficat: sedens cũ hoc hitu ad portã

 euã q̇ inter
pretat̃ fons. qr currebat velut ceruus ad fon
tes aquarũ: puenire ad semen abrahe. Illo
nõ cognoscẽte fecundat̃. Scdꝫ illud. Popu
lus quẽ nõ cognoui ſuiuit mihi. Accepit in
occulto annulũ monile ⁊ ꝟgam: qr vocatiõe
signat̃: iustificatõe decoratur: glorificatõe ex
altatur. Quos enim predestinauit. vocauit
glorificauit: sed in occulto. vbi conceptio scẽ
vbertatis fit. Postea ꝟo publicis signis an
nuli: monilis ⁊ virge vicit temere iudicãtes
iudeos: quos iam iudas significabat: qui ho
die quoqꝫ dicunt. Non hunc esse populum
christi nec semen Abrahe: sed prolatis do⸗
cumentis nostre vocationis: iustificatiõis:
glorificatõnis confundunt̃. ⁊ nos magis q̄
se iustificatos esse confitent̃. Pignora eniꝫ
se habere refert eccl̃ia: que accusat̃ a iudeis
quasi adultera legis: sed ostendit virgaꝫ: sci⸗
licet signum passionis: ⁊ monile: legitims
legis: et annulum: pignus immortalitatis.

hec ille. Portat aūt in manu sua hedū sicut
dr. Geñ. xxxviij. Misit aūt iudas hedū: scz
vt plebs iudaica veteri vite renūciaret. Per
pastorem suū odollamiten: scz Johānez ba
ptistam dicentē. Genimina viperarum ⁊c̄.
Math. iij. Ut recipet pign⁹ qd̕ dederat mu-
lieri: scz vt sacramenta cōmissa non perderet
Cantat aūt illud psal. Aduersum me letati
sunt ⁊ cōuenerūt. Congregata sunt sup me
flagella ⁊ ignoraui: dissipati sunt nec cōpun
cti. Tentauerūt me: subsannauerūt me: sub
sannauerūt subsānatione. Frenduerūt super
me dentib⁹ suis: dñe qñ respicies. Restitue
aīam meā a malignitate eoꝝ: a leonib⁹ vni-
cam meā. Confitebor tibi in ecclia magna: i
pplo graui laudabo te ⁊c̄. ⁊ sic ptz ordo mu-
lierū. ❡ Sequit̄ ordo contēplatiuoꝝ scz
pphetarū, in quo primo vadūt simul moy
ses ⁊ Aaron. De moyse dicit Aug. lib. iij. de
vbis dñi. ser. xij. sic. Personam xpi gerebat
moyses: ⁊ ideo veluz ante se ponebat qñ lo
quebat̄ populo. qr q̄diu illi in lege carnali-
bus gaudijs ⁊ voluptatibus dediti erant: ⁊
regnū terrenū q̄rebant: velamen positū erat
cōtra faciē eoꝝ ne viderent xp̄um in scriptu
ris. Ablato em̄ velamine postq̄ passus est
dñs: visa sunt secreta tēpli. ideo cuz in cruce
penderet scissum est velum tēpli a sūmo vsq̄
deorsum. Et apte dicit aplus. Cum aūt trās
ieritis ad xp̄m aufertis velamen: q aūt non
transierit q̄uis legat moysen: velamē est po
sitū sup cor eius. hec ille. Portat autē moy-
ses in manu sua vgā. de q dic̄ Aug. s̄mo. ij.
de pasceue sic. De egypto dei pplm credētez
moyses eduxit: ⁊ mare vga diuisit: pharao-
nem pstrauit: ⁊ pplm dei triūphali palma
redemit. Aduersus pharaonem regē exerci
tūq̄ eius ⁊ drachones eius solaz vgā leua-
uit. O potēs vga: q terraz ymbribus inun-
dauit: celū tenebris obduxit: siccauit ⁊ mare
fluctibus. Einxerant hebreos egyptij moy-
ses tm̄ orabat ⁊ dñs r̄ndebat ei. Diuisuz est
mare ⁊ pplus intrauit: ⁊ secutus pharao im
pius ptinax cū curribus ⁊ quadrigis defecit
⁊ moyses virgā tenens q lignum figurabat
crucis: de medijs fluctibus liberat̄: ⁊ incolu-
mis cū populo dño decātauit. Ergo vt lignū
qd̕ figurā ostendebat crucis laudibus prefe
ramus: ordinē cōsequamur. Dum venissent
in marath: non poterāt bibere aquā: amara
em̄ erat. Idem moyses iussu dei lignuz in a-
quā misit: ⁊ eaz in dulcedinē cōmutauit. Ex
lignea virga de tali petra salutaris vnda p-
fluxit. Et vt amelech gens barbara vinceret̄
cōtra vgam moyses expansis manib⁹ extē
dit̄. Cātauit autē moyses illud. Joh. iij. Sic
moyses exaltauit serpentē in deserto: ita ex-
altari oportet filium hoīs: vt oīs q credit in
ipsum non pereat: sed habeat vitā eternam.
Sup quo dicit Aug. lib. de pctoꝝ meritis ⁊
remissione sic. Quid est exaltatus serpens:
nisi mors xp̄i: eo significādi mō quo p effici
entē id qd̕ efficit̄ significat̄. A serpente q̄p-
pe mors venit: q peccatuz quo moreremur
hoī persuasit. Dñs autē in carnē suā non pec
catum transtulit tanq̄ venenū serpētis: sed
transtulit mortē: vt esset in similitudine car-
nis pcti pena sine culpa. Unde in carne pec
cati ⁊ culpa saluaret̄ ⁊ pena. Sicut ergo tūc
q̄cunq̄ aspiciebat exaltatum serpentez ⁊ a
veneno sanabat̄: ⁊ a morte liberabatur: sic
nunc q cōformat̄ similitudini mortis xp̄i p
fidem baptismi eius: ⁊ a pctō p iusti ficatio
nē: ⁊ a morte per resurrectionē liberat̄. h ille
Cuz isto vadit aaron sūmus sacerdos q suo
sacerdotio figurabat sacerdotiū xp̄i. eo q si-
cut ille fuit medius inter deū ⁊ populum: sic
xp̄us fuit mediator inter deū patrē ⁊ huma
num genus. De sacerdotio aaron dicit Au-
gusti. lib q̄stionum veteris ⁊ noui testamen
ti. vt habet̄. i. q. i. ca. dictū est a dño in nume
ris ad Aaron. Uos ponite nomen meū su-
p filios israel: ego dñs benedicā eos: vt grāz
traditio per ministeriū ordinati transfundat
hoībus. Nec volūtas sacerdotis obesse aut
pdesse possit: sed meritū benedictionē poscē
tis. De merito vero xp̄i dicit sctūs Tho. ter-
tia parte. q. xxij. art. i. in r̄nsione sic. Propriū
officiū sacerdotis est esse mediatorē inter de
um ⁊ populū: scz inquātum diuina populo
tradit. Unđ sacerdos dicit̄ quasi sacra dās
s̄m illud Malach. ij. Legem requirēt ex ore
eius: scz sacerdotis. Et item inq̄tum preces
populo deo offert: ⁊ p eoꝝ peccatis deo ali-
qualiter satisfacit. Unde aplus dicit. Heb.
v. Omnis pontifex ex hoībus assumptus p
hoībus constituit̄ in his q sunt ad deum: vt
offerat dona ⁊ sacrificia p pctīs. Hoc autez
maxime cōuenit xp̄o. Nam per ipsum dona
hoībus sunt collata. s̄z illud. ij. Petri. i. Per
quē: scz xp̄m: maxima ⁊ preciosa nobis pro-
missa donauit: vt per hec efficiamini diuine
consortes nature. Ipse autem humanū ge-
nus deo reconciliauit: s̄m illud. Coll. i. In ip
so: scz xp̄o: cōplacuit oēm plenitudinē inha-
bitare: ⁊ per eum recōciliari oīa. Unde xp̄o

maxime cõuenit esse sacerdotẽ.hec ille. Por
tat aũt aaron in manu sua ṽgã q̃ floruit frõ
duit: ⁊ fructum fecit. De qua Aug. in sermo
ne de virga aaron dicit sic. Unus solus est
verus pontifex cuius illa virga p̃ferebat fi-
guram. Sicut enĩ ṽga aaron germinauit in
populo iudeorꝝ: ita crux xp̃i in populo gen-
tium. In virga vnuz ꝓmisit dñs ⁊ plura de
dit. Consuetudinis enĩ sue est plura ⁊ maio
ra tribuere q̃ꝫ ꝓmiserit. Promisit ergo dñs
vt virga germinaret ⁊ non solum germina-
uit: sed frondes ⁊ flores ⁊ fructus attulit: in
q̃bus videmus resurrectionis sacramentuz.
virga est arida: germinauit. corpus est extin
ctum: reuiuiscet. in quo quattuor supradicta
presentant̃: scꝫ vt seminatuz in corruptione
surgat ĩ incorruptiõe: seminatũ ĩ ignominia
surgat in gloria: seminatũ in infirmitate: sur
gat in virtute: seminatũ corpus aĩale: surgat
corpus sp̃uale. hec ille. Cantat Aaron illud
p̃s. Uirga directionis ṽga regni tui. Dilexi
sti iusticiã ⁊ odisti iniquitatẽ. Bern. in s̃mo
ne de passione dicit sic. Uere q̃r rex israel est
titulum regni non deserat: ṽgã imperij nõ de
ponat: cuius imperiũ nimirũ sup humerum
eius est ⁊c. ¶ Secundo vadunt simul
esaias ⁊ hieremias. De esaia dicit Aug. lib.
xviij. de ciuitate dei. ca. xxviij. sic. Esaias int̃
illa q̃ arguit iniqua: ⁊ iusta precepit: ⁊ pctõri
populo futura mala predixit. Etiam de xp̃o
⁊ eccl̃ia. hoc est de rege ⁊ de ea quã cõdidit
ciuitate multo plura q̃ꝫ ceteri ꝓphetauit: ita
vt a q̃busdã euangelista q̃ꝫ ꝓpheta potius di
ceret̃. Portat autẽ in manu sua vineã. de q̃
dicit̃ Esa. v. Uinea facta est dilecto meo: in
cornu filio olei. Et sepijt eam: ⁊ lapides ele-
git ex ea: ⁊ plantauit vineã electam. Uinea
enĩ dñi exercituũ domus israel est. Super q̃
dicit Aug. sic. Uinea est om̃is aĩa xp̃iana
plantata manibus apl̃orꝝ: rigata vocibus ꝓ
phetarum. Cuiꝰ radix xp̃s est: que dilecta di
cit̃: q̃r amando tenet xp̃m: vt fructũ per eum
afferat bonũ. Cantat aũt Esaias illud eius-
dem. iiij. ca. In die illa erit germẽ dñi in ma
gnificentia: ⁊ gloria fructus terre sublimis
⁊ exultatio his qui saluati fuerint de israel
⁊c. Cum isto vadit Heremias propheta. de
quo Augustinus libro. xviij. de ciuitate
dei. ca. xxxiiij. dicit sic. Prophetans ergo de
xp̃o Hieremias. Spiritꝰ inquit oris nostri
dominꝰ christus captus est in peccatis no-
stris. Sic breuiter ostendens ⁊ dñm nostrũ
iesum xp̃m ⁊ passum esse pro nobis. De vo

catione etiam gentium que fuerat futura: ⁊
eam nunc impletam cernimus sic locutꝰ est
Dñs deus meus ⁊ refugiũ meum in die ma
lorꝝ: ad te gentes venient de extremo terre: ⁊
dicent. Uere mendacia coluerũt patres no
stri simulachra ⁊ non est vtilitas in eis. quia
vero non erant eum agnituri rei iudei a qui
bus eum etiam occidi oportebat: sic idem ꝓ
pheta significat. Graue cor per oĩa: ⁊ homo
est: ⁊ quis agnoscet eum. hec ille. Portat au
tem Heremias in manu sua lignuz in cuius
summitate est panis ꝓut ipse dixit. xi. capi.
Uenite: mittamus lignuz in panem eius: ⁊
eradamus eum de terra viuentiũ. Quasi di
cerent: ꝑperemus ei passionẽ ponentes xp̃z
qui est panis viuus in ligno: scꝫ crucis cruci
figentes euz. Cantat autẽ Hieremias illud
Apocal. ij. Dabo ei mãducare de ligno vite
q̃d est in paradiso dei mei. Super quo dicit
August. in apocalipsi. homel. ij sic. Dabo ei
manducare de ligno vite. i. de fructu crucis
q̃d est in paradiso. diuinũ enĩ paradisum di
cit ecclesiam. Om̃ia enĩ in figuram illius fa
cta sunt. hec ille. ¶ Tertio vadunt simul
dauid ⁊ salomon. De dauid dicit Augusti.
super psal. xcvi. sic. Dauid est christus: quia
interpretatur dauid manufortis: ⁊ quis taz
manufortis q̃ꝫ christus: qui cruce mundum
vicit. Portat aũt dauid in manu sua psal-
terium. De quo dicit Augustinus in sermo-
ne de vtilitate ⁊ cantu personarum in prin-
cipio sic. Dauid adhuc puer ĩ cythara suaui-
ter canens malignum spiritũ qui operaba-
tur in saule compescuit: non quia in cythara
illius tanta virtus erat: sed quia signuz cru-
cis xp̃i qui in ligno extensione neruorũ my
stice figurabatur: iam tunc spiritum demo-
nis opprimebat. hec ille. Cantat autem da-
uid illud psal. lxxxviij. Quis est homo qui vi
uet ⁊ non videbit mortem: eruet animã suã
de manu inferi. Super quo dicit Augusti
nus libro. xij. de ciuitate dei. capitulo. xi. sic.
Quis est iste nisi de substantia illa israel ex
semine dauid iesus xp̃s. De quo apl̃us di-
cit. Qui surgens a mortuis iam non moritur
⁊ mors ei vltra non dñabitur. Sic enĩ viuet
⁊ non videbit mortẽ: ⁊ tamen mortuus fue
rit: sed animaz suam eruit de manu inferni:
quo ꝓpter quorũdã soluenda peccata vel in
infernalia vincula descenderit. Eruit autem
potestate illa qua in euãgelio dixit. Potesta
tẽ habeo ponendi aĩam meaz: ⁊ p̃tãtem ha-
beo iterũ sumendi eaz. hec ille. Cũ isto vadit

salomon. de quo dicit Aug. super psal. vij.
sic. Salomon quippe interpretaꝛ pacificus.
Aperte hoc vocabulũ illi verissime atq; opti
me congruit: per quẽ mediatorẽ ex inimicis
concepta remissione peccatorum: reconcilia
mur deo. hec ille. Portat autẽ in manu sua
coronam dicens illud Cant. iij. Egredimini
filie syon: ⁊ videte regem salomonem in dya
demate quo coronauit eum mater sua. Su-
per quo dicit Augus. in sermone de corona
dñi sic. Synagoga quidẽ mater xpi ẜm car-
nem nouercam se exhibens affectu crudeli-
tatis ⁊ effectu: nostrum salomonẽ corona
spinea coronauit. Scripsit nãq; Johes euã
gelista. Exiuit iesus portans coronã spineã
⁊c. Cantat autẽ salomon illud. Sapie. xiiij.
Benedictũ est enĩ lignũ per quod fiet iusti-
cia. Super quo dicit Aug. lib. xiij. de trinita
te. ca. xiiij. sic. Que est iusticia qua victus est
dyabolus nisi iusticia iesu xpi? Et quomo-
do vict⁹ est? quia cũ in eo nihil morte dignũ
inueniret: occidit eũ tamẽ. Et iustũ est vtiq;
vt debitores quos tenebat liberi dimittanꝛ
in eum credentes quẽ sine vllo debito occi-
dit. hoc est ꝙ iustificari dicimur xpi sangui-
ne. Sic quippe in remissione peccatoꝝ no-
stroꝝ innocens ille sanguis effusus est. Vñ
se dicit in psalmo in mortuis liberũ. Solus
enĩ a debito mortis est liber mortu⁹. hec ille
Ecce qualiter patres veteris testamẽti asso
ciant xpm honorifice in hierlm ad passionẽ
M ¶ Post istos vadit summus sacerdos
xpus. de quo dicit Augusti. super psal. cxlix.
sic. Christus a chrismate dictus est. i. ab vn-
ctione. Reges enĩ vngebanꝛ ⁊ sacerdotes:
ille vero vnctus est rex ⁊ sacerdos. Rex pu
gnauit ꝓ nobis: sacerdos obtulit se ꝓ nobis
quando ꝓ nobis pugnauit. Quãdo victus:
ꝟtute vicit. Crucifixus est enĩ: ⁊ de cruce sua
in qua erat fixus dyabolum occidit: inde rex
noster. Sacerdos autem qꝛ se ꝓ nobis ob-
tulit. Date sacerdoti qᵭ offerat. Quid inue-
niret homo qᵭ daret mũdã victimã? Quid
mundum põt offerre peccator? O inique: o
impie: quicquid obtuleris ĩmundum est: ⁊
tamen aliqd mundum deo offerendum est?
Quid est apud te qᵭ illi offeras? Non dele-
ctaꝛ arietibus: nec hyrcis: nec thauris. Oĩa
sunt ipsius etiã si non offeras. Offer ḡ illi
mũdũ sacrificiũ: sed pctõr es ⁊ impius: ⁊ in
q̃natam habes ꝯscientiã. Poteris ḡ aliqd
mũdũ offerre purgat⁹: sed vt purgeris aliqd
ꝓ te mundũ offerendũ est. Quid ḡ ꝓ te ob-
laturus es vt mũderis? Si mũdatus fueris
poteris offerre qᵭ mundũ est. Offerat ergo
seipsum mũdus sacerdos vt mũderis. h̃ est
qᵭ fecit xp̃s. Nihil inuenit mundũ in hoĩb⁹:
qᵭ offerret ꝓ hoĩbus: seipsum obtulit. Mũ
da victima: felix victima: ꝟa victima: hostia
ĩmaculata. Non ḡ hoc obtulit qᵭ illi dedim⁹
ĩmo hoc obtulit qᵭ a nobis accepit: ⁊ mũdũ
obtulit. Carnẽ enĩ a nobis accepit: hanc ob-
tulit. Sed vñ illã accepit? De vtero virginis
marie vt mundã offerret ꝓ ĩmundis. Ipse ḡ
rex: ipse sacerdos: in illo letemur. h̃ ille. Non
aũt solus vadit: sed oẽs ordines angeloꝝ ip
sum circunstãt in modũ crucis: vt pateat ꝙ
ipsi ordines ꝑ crucẽ sunt reparati. Ante va-
dũt seraphin ⁊ cherubin. Post vadũt archã
geli ⁊ angeli. In latere dextro vadũt ꝟtutes
⁊ ptãtes. In latere sinistro vadũt ṗncipat⁹
⁊ dñationes. In medio aũt sedet xp̃s super
thronos. Ecce crux facta ex nouẽ ordinibus
angeloꝝ: ad designandũ ꝙ xp̃s in cruce pen
dens: est in quolibet dictoꝝ ordinũ. Primo
in ordine seraphin: q̇ interptaꝛ incendiũ. ⁊
de xp̃o dꝛ. Deut. iiij. Deus tu⁹ ignis ꝯsumẽs
est. Scd̃o in ordine cherubin. qui interptat
plenitudo sciẽtie. Et de xp̃o dꝛ. Coll. ij. In q̊
sunt thesauri sapientie ⁊ sciẽtie dei abscõditi
Tertio in ordine archangeloꝝ. Quarto ĩ or
dine angeloꝝ simul. Quia de xp̃o dꝛ Esa. ix.
Et vocabiꝛ nomen eius magni cõsilij ange
lus. Quinto in ordine ꝟtutũ. ps. Dextera
dñi fecit ꝟtutem: dextera dñi exaltauit me.
Sexto in ordine ptãtum. Math. vlti. Data
est mihi oĩs ptãs in celo ⁊ ĩ terra. Septimo
in ordine ṗncipatuũ. Esa. ix. Fact⁹ est princi
patus suꝑ humerũ eius. Octauo in ordine
dñationũ. ps. Et dñabiꝛ a mari vsq; ad ma
re. Nono in ordine thronoꝝ. ps. Thron⁹ tu⁹
de⁹ in sclm̃ scli. T ¶ Portat aũt xp̃s in manu
sua oliuã: in q̃ vt potes expiri sunt cruces in
finite. vt sic xp̃s sua mĩa reformaret qᵭ cor-
ruptũ erat. ⁊ sic hoĩeẽ magnificaret q̊ ad. xi.
cruces. Primo ꝑ crucẽ moralẽ q̃ sensus ⁊ cõ
cupiscẽtia rõni subdiꝛ. s. vt sublimitas sit pru
dẽtia: ꝓfundũ tẽperãtia: latitudo iusticia: lõ
gitudo fortitudo. ꝓut declarat sctũs Tho i.
ij. q. lxi. art. ij. in rñs. dicẽs. ꝙ numer⁹ aliquoꝝ
accipi põt: aut ẜm ṗncipia formalia: aut ẜm
subiecta. Et vtroq; mõ ĩueniũꝛ q̃tuor ꝟtutes
cardinales. ṗncipiũ enĩ formale ꝟtutꝭ moral
est bonũ rõnis: qᵭ q̇dẽ q̃druplicíꝛ ꝯsideraꝛ
Pr̃o ẜm ꝙ in ipsa rõnis ꝯsideratiõe ꝯsistit
⁊ sic ẽ prudẽtia. Scd̃o ꝓut ordo rõnis poniꝛ

circa operatiões ⁊ sic est iusticia. Tertio ſm ꝙ passio impellit ad aliqͩ cõtrariũ rõni: ⁊ sic necesse est ꝙ passio reprimat̃ per rõnẽ: ⁊ sic est tẽperantia. Quarto ſm ꝙ passio retrahit ab eo qͦ rõ dictat: sicuti timor periculoꝝ vel laboꝝ: ⁊ sic necesse est ꝙ homo firmetur in eo qͦ est rõnis ⁊ nõ recedat: ⁊ sic est fortitudo. Simil'r ſm subiecta inuenit̃ idẽ nũerꝰ Quadruplex enĩ est subiectũ ꝟtutꝭ moralis Primo rõnale per essentiã: ⁊ hoc prudentia ꝑficit. Secũdo rõnale per ꝑticipationez: scz voluntas q̃ est subiectũ iusticie. Tertio vis ɔcupiscibilis q̃ est subiectũ tẽperãtie. Quarto vis irascibilis: q̃ est subiectũ fortitudinis. hec ibi. ⁊ sic apparet crux. Secũdo ꝑ crucez intellectualẽ qua ratio ꝑficit̃. scz vt sublimitas sit sapientia: ꝓfunduz sciẽtia: longitudo ītellectus: latitudo cõsiliũ. Quia vt dicit sanctus Tho. i. ij. q. lvij. arti. ij. ꝟtus intellectualis speculatiua est per quã intellectꝰ speculatiuus ꝑficit̃ ad cõsiderandũ veruz: hoc enĩ ẽ bonũ opus eius. Sed verum cõsiderat̃ quadrupliciter. Uno modo vt ꝑ se notuz: qͦ se hꝫ vt principiũ ⁊ percipit̃ statim ab intellectu: ideo habitus ꝑficiẽs intellectũ ad hmõi veri cognitionẽ vocat̃ intellectus q̃ est habitus ꝓncipioꝝ. Secũdo vt per aliud notum tanq̄ vltimũ in aliquo genere respectu totius cognitionis humane: ⁊ qꝛ ea q̃ sunt posterius nota quo ad nos: sunt priora ⁊ magis nota ſm naturã: vt dicit̃ ꝓmo ꝓhicoꝝ. ideo illud qͦ est vltimũ respectu totius cognitionis humane: est id qͦ est ꝓmũ ⁊ magis cognoscibile maxime ſm naturã: ⁊ circa hmõi est sapiẽtia q̃ cõsiderat altissimas cãs. vt dꝛ ꝓmo metaphẽ. Unde cõuenienter iudicat ⁊ ordinat de oĩbus: qꝛ iudiciũ perfectuz ⁊ vl'e hẽri nõ põt nisi ꝑ resolutionẽ ad ꝓmas cãs. Tertio ſm id qͦ est vltimũ in hoc vel in illo genere cognoscibiliũ perficit intellectũ sciã. Quarto sicut ad cõprehensionẽ veritatis ꝑficit̃ speculatiua ꝑ intellectũ: sic practica perficit̃ per cõsiliũ ad recte iudicanduz. hec ibi. Et sic ꝑꝫ crucis figura restaurata. ¶ Tertio ꝑ crucem trãsformalẽ per quã homo supra rõnem extollit̃: scz vt sublimitas sit ꝟtus exemplaris: ꝓfundũ virtus politica: latitudo virtus purgati animi: longitudo ꝟtus purgatoria. Has q̄ttuor ꝟtutes posuit Macro. in secũdo de sõno scipiõis: quas declarat sanctus Tho. i. ij. q. lxi. arti. v. in r̃nsione dicens. ꝙ sicut Aug. dicit lib. de moribꝰ eccl'e. Oportet ꝙ aĩa aliqͩ sequat̃ ad hoc ꝙ ei ꝟtus possit innasci: ⁊ hoc est deus: quẽ si seq̄mur bene viuimus. Oportet ergo ꝙ exẽplar humane ꝟtutis in deo preexistat: sicut in eo ꝓexistũt oẽs rerũ rõnes. Sic ergo ꝟtus põt cõsiderari ꝓut est exẽplariter in deo: ⁊ sic dicũtur virtutes exẽplares: ita scz ꝙ ipsa diuina mens in deo dicat̃ prudẽtia. tẽperantia ꝟo cõuersio intentionis diuine ad seipũz: sicut in nobis tẽperantia dicit̃ ꝑ hoc ꝙ concupiscibilis cõformat̃ rõni. fortitudo aũt dei est eius immutabilitas. iusticia vero dei obseruatio legꝭ eterne in suis opibus. sicut Plotinus dixit. Et qꝛ homo ſm suã naturã est aĩal politicũ ꝟtutes hmõi ꝓut sunt in hoĩe ſm conditionẽ sue nature dicunt̃ politice: scz ꝓut homo ſm has virtutes recte se hꝫ in rebus humanis gerẽdis. Sed qꝛ ad hoĩem ꝑtinet vt etiã ad diuina se trahat q̄ntuz põt: vt ꝓhus dicit x. ethicoꝝ. ⁊ hoc nobis in scriptura multipliciter cõmendat̃. vt est illud. Math. v. Estote ꝑfecti sicut pater vester celestis ꝑfectꝰ est necesse est ponere quasdã ꝟtutes medias inter politicas q̃ sunt virtutes humane ⁊ exemplares q̃ sunt ꝟtutes diñe. Que quidẽ ꝟtutes distingunt̃ ſm diuersitatẽ motꝰ ⁊ termini: scz ita ꝙ quedã sunt ꝟtutes transcendentiũ: ⁊ in diuinã similitudinẽ tendentium ⁊ hẽ vocãt̃ ꝟtutes purgatorie: ita scz ꝙ prudentia: oĩa mundana diuinoꝝ ɔtẽplatione despiciat: omẽmq̄ aĩe cogitationez in diuina sola dirigat. Temperãtia vero relinquat in q̄tum natura ꝑatit̃ q̃ corporis vsus req̃rit. Fortitudinis aũt est vt aĩa ne terreat̃ ꝓpter recessum a corpore ⁊ accessum ad superna. Iusticie vero est vt tota aĩa cõsentiat ad hmõi ꝓpositi viã. Quedam vero sunt ꝟtutes iam assequentiũz diuinã similitudinez q̃ vocant̃ ꝟtutes purgati animi: ita scz ꝙ prudentia sola diuina intueat̃: tẽperantia terrenas cupiditates nesciat: fortitudo passiões ignoret: iusticia cũ diuina mẽte ꝑpetuo federe societ̃: scz eam imitando. quas q̃dem virtutes dicimus esse btõꝝ: vel aliquoꝝ in hac vita ꝑfectissimoꝝ. ¶ Quarto per crucẽ doctrinalẽ. qꝛ vt dicit sanctꝰ Tho. parte. iij. q. xlvi. artic. iiij. in r̃nsione. ꝙ. Sexta rõ est ⁊c̃. Per hoc genus mortis diuerse ꝟtutes designantur. vñ Aug. dicit in libro de q̄stionibꝰ veteris ⁊ noui testamẽti. Non frustra tale genꝰ mortis elegit vt latitudinis ⁊ altitudinis et longitudinis ⁊ ꝓfunditatis. De q̃bus apl's loquit̃: magr̃ existeret. Naz latitudo que est in eo ligno: qͦ transuersum desuper figit̃ h

ad bona opa ptinet q: in eo extendunt ma-
nus. Longitudo in eo qḋ ab ipo ligno vsqȝ
ad terrã cõspicuũ est. ibi ei quodãmõ statur
.i. psistit ꝛ pseuerat: quod longanimitati tri
buit. Altitudo est in ea ligni parte q̃ ab illa
que transuersa figit: sursum vsus relinquit.
hoc est ad caput crucifixi: q: bene sperantiũ
supna expectatio est. Jam vo illud ex ligno
quod fixuȝ occultat vnde totũ illud exurgit
significat pfunditatẽ gratuite gratie. ꝛ sicut
idem Aug. dicit sup Joh. Lignũ in q erant
fixa mẽbra patientis: etiã ad cathedraȝ fuit
magistri docẽtis. hec Thomas. ecce figura
crucis reformata. ¶ Quinto p crucẽ vnitiuã
scȝ vt sublimitas sit reparatio ruine angelice
pfundũ sit liberatio sanctoꝝ patrũ a limbo
Latitudo sit vocatio vtriusqȝ ppl'i. Lõgitu-
do sit ↄtinuatio redẽpti ppl'i. ecce ꝛc. Sexto
p crucẽ mortificatiuã. s. vt sublimitas sit mor
tificatio pprie volũtatis cũ aplo. Galat. ij.
Viuo ego iam nõ ego. viuit vo in me xp̃us
pfundum sit mortificatio carnis cuȝ aplo.
Gal. v. Qui aũt sunt xp̃i carnẽ suã crucifixe
runt cũ vitijs ꝛ ↄcupiscẽtijs. Dexterũ sit mor
tificatio in mũdanis. Gal. vlti. Mihi mun
dus crucifixus est ꝛ ego mundo. sinistrũ sit
mortificatio in naturalibus. Phil. i. Mihi
viuere xp̃us est ꝛ mori lucrũ. ecce crux refor-
mans ea p que homo peccauerat vt pȝ. Se-
ptimo p crucẽ recõciliatiuã. s. pñie vt sublimi
tas sit amor dei quẽ offendisti. pfunduȝ sit
dolor p grã quã amisisti. dextrũ sit tior mor-
tis ad quã cucurristi. sinistrũ sit horror pene
ad quã trãscurristi. iõ dicit xp̃us. Si q̃s vult
venire post me abneget semetipm et tollat
crucẽ suã ꝛ sequat me. ecce crux. Octauo per
crucem gratificatiuã. s. grẽ cũ grãrũ actione
vt sublimitas sit habere bñficia in memoria
recordando. pfundũ in intellectu cõtemplã
do. dexterũ in voluntate amãdo. sinistrũ in
sensu cogitãdo crucis ꝛ passionis mysteriũ:
ↄput nobis in sacrificio memorie dominice
passionis ostendit. Unde sanctus thomas
iij pte. q. lxxxiij. arti. v. ad tertium dicenduȝ
dicit sic. Sacerdos in celebratiõe misse vtit
crucis signatione ad exp̃mendã passionem
xp̃i que est ad crucẽ terminata. Est aũt pas
sio xp̃i quibusdã quasi gradibus pacta. Nã
p̃mo fuit xp̃i traditio facta a iuda ꝛ a iudeis
quod significat trine crucis signatio sup illa
vba. hec dona. hec munera. hec sancta sacri
ficia illibata. Secũdo fuit christi venditio.
Est aũt vẽditus sacerdotibus: scribis ꝛ pha
riseis ad quod designandũ fit trina crucis si
gnatio sup illa vba: ascriptã: ratã: rõnalem.
vel ad ostendendũ p̃cium vẽditionis. s. in. xxx.
denarijs. Addit aũt duplex crux sup illa v-
ba: vt nobis corpus ꝛ sanguis ꝛc. ad designã
dum psonã iude venditoris. Tertio fuit p̃si
gnatio passionis xp̃i facta in cena: ad quod
designandũ fiũt due cruces. Una in cõsecra-
tione corpis: altera in ↄsecratõe sanguis. vñ
vtrobiqȝ dr bñdixit. Quarto fuit ipa passio
xp̃i. vnde ad rep̃ntandũ q̃nqȝ plagas fit q̃n
tuplex crucis signatio supra illa vba. hostiã
purã. hostiã sanctã. hostiã immaculatã. pa-
nem sanctũ vite eterne ꝛ calicẽ salutis ppe-
tue. Quinto rep̃ntat extensio corpis ꝛ effu-
sio sanguinis ꝛ fructus passionis p trinam
crucissignationẽ que fit sup illa vba. Corp⁹
et sanguinẽ sumpsimus omni bñdictione ce
lesti ꝛc. Sexto rep̃ntat triplex oratio quam
fecit in cruce. vna p psecutoribus cum dixit.
Pater ignosce illis ꝛc. Scḋa p liberatione a
morte cũ dixit. deus meus: deus me⁹: vt q̃d
dereliquisti me. Tertia ptinet ad adeptiõeȝ
glorie cũ dixit. Pater in man⁹ tuas cõmẽdo
spm̃ meũ. Et ad h̊ significandũ fit trina cru-
cissignatio sup illa vba: sctificas: viuificas:
bñdicis. Septimo rep̃ntantur tres hore q̃
bus pependit in cruce. s. a sexta hora vsqȝ ad
nonã. Et ad hoc significandũ fit iterũ trina
crucissignatio ad illa vba: p ipm: ꝛ cũ ipo: ꝛ
in ipo. Octauo rep̃ntat separatio anime a
corpe p duas cruces subsequẽtes ex calicẽȝ
factas. s. ad illa vba exq. deo pr̃e oĩpotente in
vnitate spũssancti ꝛc. Nono rep̃ntat resurre
ctio facta tertia die p tres cruces q̃ fiunt ad
illa vba. Pax dñi sit semp vobiscũ. Uñ con
secratio huius sacramẽti ꝛ acceptatio sacri-
ficij ꝛ fructus ei⁹ pcedit ex vtute crucis xp̃i.
Ecce magnificatio hoĩs ex cruce vt pȝ. No-
no p crucẽ exprobratiuã. s. qñ crux appebit i
iudicio cũ in forma hũanitatis appebit xp̃s
vñ Criso. sup Mat. dicit sic. Cõsidera quan
ta sit vt⁹ crucis: sol obscurabit: ꝛ luna ñ da-
bit lumen suũ: vt discas q̃ptum crux ꝛ luna
lucidior. ꝛ sole pulchrior est ꝛc. vñ in excellẽ
tia gl'ie tũc erit. Decio p crucẽ gl'ificatiuã scȝ
in q̃ttuor dotibus corpis glorificati vt subli
mitas sit claritas. pfundũ agilitas. dextrum
subtilitas. sinistrũ impassibilitas: de his dr
in die pasche. Undecimo p crucẽ q̃etatiuaȝ
scȝ btitudinis aie vt sublimitas sit clara visio
pfundũ comp̃hẽsio. latitudo fruitio. lõgitu-
do eterna vnio. s. cũ trinitate bñdicta. Pro-

pter has rōnes xp̄s portat oliue lignū cōti-
nens signū crucis exp̄sse. ¶ Cātat aūt
xp̄s illud Esa.lxv. Scōm dies ligni erūt di
es ppl'i mei. quasi dicat ꝙ ppl's xp̄i semper
veneratus est lignū: ⁊ signū crucis xp̄i. qui
aūtē nō venerebant̄ crucē xp̄i nō erant xp̄i.
vn̄ oms electi ⁊ sancti dei incipiēdo ab abel
vsq; in finē seculi venerati sunt ⁊ adoraue-
rūt crucē xp̄i. Cuius figurā rep̄ntauit signū
Tau quod sil'itudinē crucis exp̄mebat. De
quo dicit dn̄s p ezechielē pphetā. signa Tau
in frontibus eoꝝ. ⁊ scūs tho.iij.pte.q.xxv.ar
ti.iiij.in rn̄.dicit ꝙ crux xp̄i ē adorāda ado-
ratione latrie: qꝛ honor seu reuerētia nō de-
bet̄ nisi rōnali nature. Creature aūt insensi-
bili nō debet̄ honor vel reuerētia nisi ratiōe
nature rōnalis. ⁊ hoc dupl'r. Uno modo in-
qn̄tum rep̄ntat naturā rōnalē. alio modo in
qn̄tū ei qcūq; mō ꝯiūgit̄. Prio mō ꝯsueuert̄
hoīes venerari reg' ymaginē. scdo mō ei⁹ ve
stimētū. vtrūq; aūt venerāt̄ hoīes eadē vene
ratōe q venerant̄ ⁊ regē. Si g̃ loqm̄ de ipsa
cruce in qua xp̄s crucifix⁹ est vtroq; mō ē a
nobis venerāda. Uno modo. scz inquātum
rep̄ntat nobis figurā christi extēsi in ea. alio
modo ex ꝯtactu ad mēbra xp̄i: ⁊ ex h ꝙ ei⁹
sanguine est pfusa. vn̄ vtroq; mō adoratur
eadē adoratōe cū xp̄o. s. adoratōe latrie. Et
ppter hoc etiā crucez alloqmur ⁊ dep̄camur
quasi ip̄m crucifixū. Si v̄o loqmur d effigie
crucis xp̄i in quacūq; alia materia puta la-
pidis vel ligni: argēti vel auri: sic veneramur
crucē tm̄ vt ymaginē xp̄i. Un̄ Damas. dicit
li.iiij. sic. Preciosuz lignū vt scīficatū ꝯtactu
sancti corpis ⁊ sanguis decenter adorandū
dicimus. clauos: indumēta: lanceā ⁊ sac eius
tabernacula: h ibi. Isto mō honorifice asso-
ciatus xp̄s dū transiret p viā veniēs in hie-
rusalē. alij vestimēta sup aīalia imponūt: alij
in terrā sternūt: alij ramos de arborib⁹ cedūt
Et vt dr̄ in homel'. Qui vestimēta sup aīa-
lia ponūt apl'i sunt. q mentē audientiū p suā
p̄dicationē emūdant. Qui v̄o vestimēta sua
in via sternūt sancti martyres sunt: q duz p
testamēto dei sua corpa ad supplicia tradi-
derūt ostenderūt nobis viā regiā per quam
ad celestia gradi debeam⁹. Qui autē ramos
de arborib⁹ cedūt cōfessores accipiunt̄: q dū
ad nostrā eruditionē prīuz p̄cedētiū sniās p
ferūt: quasi ramos de arboribus cedūt. h ibi
Hi oēs portāt in manibus ramos palmarū
de qbus dicit augu. in s̄mone hodierno sic.
Rami palmaruz laudes sunt significantes
victoriā qua dn̄s iesus xp̄s mortē moriēdo
superatur⁹ ⁊ tropheo cruc de dyabolo mor-
p̄ncipe triūphatur⁹ ē: h ille. s vt dic Hiero.
in homelia. Cūq; opa cūcta fecissent vocis
quoq; tribuūt testimoniū: ⁊ p̄cedētes ac se-
quētes: nō breui silentij ꝯfessione: s clamore
plenissimo resonāt. Osanna filio dauid: bn̄-
dictus q venit in noīe dn̄i. Perspicue ostē-
dit̄ ꝙ aduētus xp̄i nō tm̄ hominū salus: sed
etiā toti⁹ mūdi fuit: terrena ꝯiūgens celesti-
bus. cui om̄e genu flectat̄ celestiū terrestriū
et infernoꝝ: h ille. ¶ Introeūte aūt ie
su cū tota turba hieresolymoꝝ ciuitas com-
mouet̄ mirās frequētiā: nesciēs v̄itatem: ⁊
dicens. Quis est h? Populi aūt dicūt. Hic ē
iesus ppheta a nazareth galilee: propheta
quem moyses similez sui dixerat venturum
a nazareth autem galilee. quia ibi educa-
tus vt flos cāpi enutriret̄ in flore v̄tutū. Et
statim intrauit in tēplū dei. ibiq; docebat po
pulos de regno celoꝝ. Erāt aūt gētiles qdaz
q ascenderāt vt adorarēt in die festo. Hi g̃
accesserūt ad philippū q erat a betsaida ci-
uitate galilee: ⁊ rogabāt eū dicētes. Dn̄e vo
lumus iesum videre. vt dr̄ Joh.xij. Hi figu-
rabāt eccl'iam xp̄i ꝯgregatā ex gētibus: q ve
nit audire sapiaz iesu xp̄i: sicut regina saba
sapiam salomonis: put declarat aug. s̄mōe
ij. de dedicatōne eccl'ie dicēs. Hec est regina
illa q venit de ptib⁹ ethiopie audire sapiam
salomonis. sed hec nō tam ex vna regiōe ꝙ
ex diuersis mūdi ptibus regē auditura ꝯue
nit: sicut scriptura cōmemorat. Regia saba
vēit a finib⁹ terre audire sapiam salomonis
venit eccl'ia ad redēptorē ⁊ eruditorē suum
vt de stultitia erroris: doctrinā audiret v̄itat
Ingressa regia saba in hierl'z cū ml'to comi
tatu ⁊ diuitijs: cū camelis portātib⁹ aroma-
ta ⁊ aurū infinitū nimis: ⁊ gēmas p̄ciosas
Uenit ad salomonē ⁊ locuta est vniuersa q
hēbat in corde suo. g̃ in figura illi⁹ vēit eccl'a
ex gētibus imponens finē cupiditatibus vi
tijsq; frenis audire sapiam salomonis. i. viri
pacifici dn̄i nr̄i iesu xp̄i q fecit vtraq; vnum
soluēs inimicitias inter deū ⁊ hoīem ī carne
vna. venit post veteres ⁊ vanas sup̄stitiones
audire ⁊ discere de fidei illuminatōe: de iudi-
cio futuro: de aīe immortalitate: de spe resurre
ctionis ⁊ glie. Uenit aūt in hierl'm cū multo
comitatu. i. nō iam cū vna tm̄ gēte iudeoruz
sicut synagoga solos habuit iudeos: s toti⁹
mūdi gētibus diuersisq; natiōibus. Uenit
g̃ exhibēs mūera digna xp̄o aurū ⁊ gēmas
p̄ciosas: ⁊ h camelis portātibus. i. ex gentili
ppl'o veniētib⁹ q p̄us fuerūt vitioꝝ feditate

distorti: ⁊ maloꝝ onere curui: ac pctōꝝ pra/
uitate difformes. Cū his tanq̄ muneribus:
regina hec ingredit̄ ad pacificū regem xp̄m
exhibēs secū aromata fidei aurū ꝓciosum
incensum ꝓciosum: splendoresq̄ gemarū .i.
ornamēta ꝟtutū. Et locuta est vniuersa que
habebat in corde suo .i. aperuit ei cor suum ⁊
manifestauit ei occulta ꝯscīe in ꝯfessione et
plenitudine ꝓcedentiū delictoꝝ. Uideamus
q̄d hec regina agat. Uidēs inq̄ regina saba
oēm sapiam salomonis ⁊ domū quā edifica
uerat ⁊ cibos mēse eius: ⁊ holocausta q̄ offe
rebat in domo dñi nō hēbat vltra spm̄. q̄d
erat rōnis vt hec potens regina domū: expē
sas ⁊ cibos regios tantope miraret̄: ḡ hoc
loco aliq̄ maiora opꝫ nos inq̄rere. Uidit er/
go eccl'ia ꝯgregata ex gētibus sapiam xp̄i .i.
post carnalia instituta gentiliū: post hūanaꝫ
⁊ aīalē doctrinā pħoꝝ: accepit intellectum
salutis sue: inspexit spūaliū mirabilia bono/
rum. Agnouit vnū fabricatorē celi ⁊ terre et
potētissimū ꝯditorē humani generis de cuiꝰ
sapia d̄r. Omnia in mensura pondere ⁊ nu
mero ꝯstituisti dñe. Uidit etiā domū quaꝫ
edificauerat .i. incarnationē hoīs assumpti.
De qua domo dicit apl's. In quo hītat oīs
plenitudo diuinitatis corꝑaliter. Uidit etiam
cibos salomonis .i. altaris sacramēta celestia
de q̄bus d̄r. Panē celi dedit eis: panē ange/
loꝝ mādūcauit homo. Uidit ēt holocausta
eius .i. orōnē sine dubio supplicationūq̄ my
steria: ⁊ obstupuit. Ibi vidit inestimabiles
diuitias dñi sui. Dixitq̄ ad regē. Uerus est
ꝟmo quē audiui in terra mea suꝑ ꝟmonibꝰ
tuis ⁊ suꝑ sapia tua: ⁊ nō credebā narrātibꝰ
donec ip̄a veni ⁊ vidi oculis meis ⁊ probaui
q̄ media ps mihi nūciata n̄ fuissꝫ. Maiora
sūt sapia tua ⁊ oꝑa tua q̄ rumor quē audi/
ui. Cū ḡ ꝑuenerit regina h̄ .s. eccl'ia in eternā
hierl'm .i. visionē pacis. ⁊ ingressa fuerit btāꝫ
requiē ⁊ gl'iaꝫ celestiū ꝓmissoꝝ multo plura
⁊ magnificētiora ꝑspiciet q̄ ei sint ꝑ scā elo
quia: ꝑ ꝓphas: ꝑ apl'os in hac terra nūciata
Nūc em̄ tāq̄ ꝑ speculū ⁊ in enigmate: tc̄ aūt
ocul' suis videbit facie ad faciē. ⁊ his ꝟbis
vti poterit dicēs. Uerus est ꝟmo quē audiui
in t̄ra mea suꝑ ꝟmonibꝰ tuis. Maiora sunt
oꝑa tua q̄ rumor quē audiui: h̄ est dicē. O
dñe de retributōibꝰ tuis magna q̄dē spare p̄
sumpsi sed maiora ꝑcepi ⁊c. h̄ ille. Ex occa/
sione ḡ gētiliū iustoꝝ q̄ eū videre cupiebāt:
ānūciat ip̄e xp̄s plenitudinē futurā gentiū.
Promittit nāq̄ adesse horā clarificationis
sue: quā factā in cel' gētes fuerāt credi[t]ure.
Pharisei ḡ dixerūt ad semetip̄os. Uidet̄: q̄a
nihil ꝓficimꝰ. Ecce mūdus totꝰ post eū abit.
ecce volūt iudei xp̄m occidē. gētiles ꝟo vidē
⁊ tūc oēs q̄ añ euāgeliū ⁊ q̄ pꝰ euāgeliū dño
crediderūt: ꝯsona ꝯfessiōis voce iesuꝫ laudāt
dicētes. Bñdictꝰ q̄ venit in noīe dñi rex isrl'.
Qui viuit cū p̄re ⁊c.

In cena dñi. Sermo .xli.

Unusquisq̄ cenā suā
mādūcet. ij. Coꝝ. xi. ⁊ in ep̄la ho
dierna. Dauid ꝓpħa. ps̄. cx. dicit
Memoriā fecit mirabiliuꝫ ⁊c. ⁊
ps̄. cxxxiiij. Oculi oīꝫ in te sperāt dñe ⁊c. fil'r
Luce. xiiij. d̄r. Homo q̄dā fecit cenā magnā
⁊ vocauit mltos. In cuiꝰ exēplū ponit̄ hester
ꝓmo .c. q̄ rex assuerus fecit grāde cōuiuium
cūctis ꝓncipibꝰ ⁊ optimatibꝰ suis. vñ apoc.
xix. c. dicit Ioh. Et vidi vnū āgelū stāteꝫ in
sole ⁊ clamauit voce magna dicēs oībꝰ aui/
bus q̄ ꝑ mediū celi volabāt. venite ⁊ ꝯgrega
mini ad cenā ⁊ comedet̄ carnes. Iste āgelꝰ
est xp̄s. Esa. ix. Et vocabit̄ nomē eiꝰ magni
ꝯsilij angelꝰ q̄ stat in sole diuinitat̄: q2 i sole po
suit tabernaculū suū: ⁊ clamat voce magna
oībus fidelibꝰ xp̄ianis q̄ sunt aues celi: q̄m
nr̄a ꝯuersatio in celis est. Phil'. ij. Et vbi fue
rit corpus illic ꝯgregabunt̄ ⁊ aq̄le. Matth.
xxiiij. Itē venite ⁊ ꝯgregamini ad me oēs q̄
laborat̄ ⁊ onerati estis ⁊ ego reficiam vos.
Mat. xi. Suꝑ q̄bꝰ ꝟbis moueo istā q̄ōneꝫ.
A. Utrū sacrm̄ eucharistie int̄ cetera sacrā
noui testi sit tāte excellētie ⁊ dignitat̄ q̄ sine
eo nll'a sit spes vite ⁊ imortalitat̄. Ad istā q̄ō
nē r̄ndēt duo doctores. Prīo dyo. iij. c. eccl'.
hierar. dic̄ q̄ n̄ ꝯtigit aliquē ꝑfici ꝑfectione
hierarchica nisi ꝑ diuinissimā eucharistiā. Se
cūdo scūs tho. iij. ꝑte. q. lxv. ar. iij. i rn̄. vbi di
cit q̄ simpl'r loq̄ndo sacrāꝫ eucharistie ē potis
simū int̄ alia sacrā. ⁊ ꝓbat tribꝰ rōibꝰ .s. rōe ꝑ
fectōis rōe ordiatōis rōe ꝯsūmatōis. Prīo
rōe ꝑfectōis q̄ ad ꝯtinētiā: q̄m i h̄ sacro ꝯtinet̄
ip̄e xp̄s substātial'r. i alijs aūt sacrīs ꝯtinet̄.
q̄dā ꝟtꝰ instrāl' ꝑticipata a xp̄o. Sēꝑ āt q̄d
ē ꝑ eēntiā ē potiꝰ eo q̄d ē ꝑ ꝑticipatōeꝫ. vnde
Alex. papa q̄ntus a petro: vt h̄r de ꝯsec̄. dist.
ij. c. nihil dicit sic. Nihil in sacrificijs maiꝰ eē
pōt q̄ corpus ⁊ sanguis xp̄i. nec vlla obla/
tio hac potior est: sed hec omnes excellit que
pura consciētia est dño offerēda: ⁊ pura mē
te sumenda atq̄ ab omnibus veneranda
Et sicut potior est ceteris: ita potius excoli

ꝛ venerari debet. hec ille. Et Hieroñ. ad ru-
sticū narboñ. epz. vt habet in decr. di. xcv. c.
ecce ego. dicit sic. Quid maius est xp̄o? Et
qd poterit corpori ꝛ sanguini eius anteponi
Et Greg. vt habet. i. q. i. ca. multi seculariū.
dic sic. Quid melius corpore ꝛ sanguie xp̄i?
quasi dicat nihil. Secūdo rōne ordinatiōis
sacroꝝ adinuicē. Nam oīa alia sacramēta vi
dent ordinari ad hoc sacramentū sicut ad fi
nē, qd̄ p3 inductiue in oībus. Primo sacra
mentū ordinis ordinat ad eucharistie cōse-
cratione. Joh. xiij. ca. Hoc facite in meā cō-
memorationē. Secundo sacr̄m baptismi or-
dinat ad eucharistie pceptionē in quo etiā
pficit aliqs per cōfirmationē: scz vt non ve
reat se substrahere a tali sacramēto. Tertio
p pniam ꝛ extremā vnctionē preparat ho-
mo ad digne sumendū corpus xp̄i. Quarto
matrimoniū saltē sua significatione attingit
hoc sacr̄m inquantū significat cōiunctionē
xp̄i ꝛ eccl'ie: cuius vnitas p sacramentū eucha
ristie figurat. vñ aplus dicit. Eph. v. Sacra
mentū hoc magnū est. ego aūt dico in xp̄o ꝛ
in eccl'ia. Tertio rōne cōsummationis scz ex
ritu sacramētoꝝ. Nam fere oīa sacramēta ī
eucharistia cōsummant. vt dicit Dyoñ. iij. c.
eccl'iastice ierarchie. Sicut p3 q ordinati cō
municāt ꝛ etiā baptisati si sint adulti. Et. q.
lxxiij. art. iij. in r̄ñsi. dicit sic. In hoc sacramē
to est ꝯsiderare duo: scz ipsum sacr̄m ꝛ rē sa
cramenti. res sacramenti est ipsa vnitas cor
poris mystici sine qua nō pōt esse salus. nul
li enī p3 aditus salutis extra eccl'iam: sicut
nec in diluuio absq3 archa noe: q̄ significat
ecclesiam. vt habet. i. Petri. iij. Res alicuius
sacramenti pōt haberi etiā ante pceptionē
sacramēti ex ipso voto sacramēti pcipiendi
vñ ante pceptionē sacramēti pōt homo ha-
bere salutē ex voto pcipiendi hoc sacramen
tū sicut etiā ante baptismū ex voto baptismi
Ideo dicit Aug. in ep̄la ad bonifa. Nulli ē
aliquatenus ambigendū: tunc vnūquēq3 fi-
deliū corporis sanguinisq3 dñici participem
fieri: qñ in baptismate mēbrū corporis xp̄i
efficit: nec alienari ab illius panis calicisq3
consortio: etiā si anteq3 panē illū comedat
ꝛ calicē bibat. de hoc seculo in vnitatē corpo
ris xp̄i constitutus abscedat. hec ille. ¶ B
¶ Quia vero hoc sacr̄m ē necessariū ad salu
tē nostrā. ideo a principio mundi vsq3 ad fi-
nem nemo saluat nisi ex cōione corporis ꝛ
sanguinis xp̄i: aut in veritate: aut in figura.
Propterea ad tm̄ cōuiuiū xp̄s instruxit sex
mensas diuersi generis. i. in qbus residēt di
uersa genera hoīm s̄m diuersitatē tēpoꝝ. in
qbus nihil aliud pponit nobis sumendum
nisi corpus xp̄i.

¶ Prima ē mensa legis spiritalis.
Secūda ē mēsa legis naturalis.
Tertia est mēsa legis diuinalis.
Quarta est mēsa legis gratificatiue.
Quinta est mensa legis positiue.
Sexta est mensa legis glorificatiue.

¶ In prima mensa sedet chorus angeloꝝ.
In secunda mensa sedet cetus p̄riarcharum
antiquoꝝ. In tertia mensa sedet plebs he-
breoꝝ. In quarta mensa sedet ordo discipu
loꝝ. In qnta mensa sedet collegiū xp̄ianoꝝ
In sexta enūerabilis multitudo sctōꝝ.

¶ Quantū ad primā mēsā
in qua sedet chorus angeloꝝ sciēdū q mēsa
seu tabula in qua sedent angeli in domo ce-
lesti est liberū arbitriū fundatum sup duos
tripodes. primus est intellectus q̄tū ad co
gnitionē matutinā ꝛ vespertinā. Vñ Aug.
dicit quarto super geñ. ad litterā. Multum
interest inter cognitionē cuiuslibet rei ī vbō
dei ꝛ cognitionē eius in natura eius. vt illō
ptineat ad diē h aūt ad vesperā. hic ītellectus
habet tres pedes s̄m Berñ. Dispositionem
dignitatis: perpetuitatē imortalitatis: puri-
tatē mentis. Secūdus tripos est voluntas.
q2 vt dicit Aug. xi. de trini. Imago trinitat
que in angelis maxime relucet inuenit s̄m
memoriā intellectū ꝛ voluntatē: cuius tres
pedes sunt in affectu benignitas: in religio-
ne pietas: in cohabitatiōe vnanimitas: gau
sape extensum est gratia in qua creati sunt
angeli. vñ Aug. xij. de ciuita. dei. ca. ix. dicit.
Bonā voluntatē qs fecit in angelis nisi ille
q eos cum sua voluntate. i. cū amore casto
qua illi adherēt creauit simul in eis cōdens
naturā ꝛ largiens grām. Etiā magr̄ sniarū
lib. ij. distin. v. dicit. Non indigebat angelus
gratia p quā iustificaret: q2 malus non erat
sed qua ad diligendū deum pfecte ꝛ obedi-
endum adiuuaret ꝛc̄. Et de pnia dist. ij. §.
Quod ergo reprobi dicit. Accepit ergo di-
lectionem in sui creatione sicut ceteri de qbus
dicit Angelice vtutes que in dei amore p-
stiterunt: non ait que deum diligere ceperūt
sed que in eius amore pstiterunt: que ex cre
atione diligere ceperant. vt principiū dīne
dilectionis oībus credat esse cōe: pseuerā-
tia vero tantūmodo eoꝝ intelligat q in re-

tributione hoc accipere meruerũt: vt confir
mati vlterius cadere nõ possent: ⁊ hoc de se
certissime scirent. vnde bene apud moysen
ꝑus celũ: deinde firmamentũ factũ esse dr:
q: nimirũ angelica natura ꝑus eq̄liter subti
lis in supioribus est ꝯdita. postea in ꝑsisten-
tibus in amore sui creatoris mirabilr cõfir-
mata: h ibi. In hac mẽsa nihil ponit nisi cor
pus xp̄i quod manducãt angeli spũalr vsq̃
ad completam satietatẽ. Pro cuius intelle
ctu nota vt dicit scũs thomas. iij. pte. q. lxxx
arti. ij. in rñ. Duplr ꝯtingit manducare spũ-
liter corpus xp̄i. Uno modo ip̄m xp̄m ꝓut
in sua specie cõsistit. ⁊ hoc modo ãgeli spũa
liter manducãt ip̄m xp̄m inq̃tũ ei vniũtur
fruitione charitatis perfecta ⁊ visione ma-
nifesta: quẽ panẽ expectamus in p̄ria. Nunc
vo p fidez sicut nos hic ei vnimur. Alio mõ
ꝯtingit spũalr manducare ip̄m: ꝓut est sub
spẽbus huius sacramẽti inq̃tum. s. aliquis
credit in xp̄m cum desiderio sumẽdi h sacra-
mentũ: ⁊ hoc nõ solũ est manducare spũalr
xp̄m. sed etiã spũaliter manducare h sacra-
mentũ quod n̄ cõpetit angelis. iõ angeli spũ
aliter manducãt xp̄m. Quod probat tribus
rõnibus. Primo sic. q: sup illud ps. Panez
angelorũ manducauit homo: dicit glosa. i. cor
pus xp̄i qui vere est cibus angelorũ. Sz hoc
nõ esset nisi angeli spũaliter xp̄z mãducarẽt
⁊c. Scdõ sic. Aug. sup Joh. dicit sic. Hũc ci-
bum ⁊ potum vult intelligi corpis ⁊ mẽbrorũ
suorũ quod est ecclie in predestinatis socie-
tatem: sed ad illam societatẽ ptinẽt nõ soluz
hoies sed etiã angeli. g sancti angeli spũalr
manuducãt. Tertio sic Aug. lib de vbis dñi
dicit. Spũalr mãducãdus est xp̄s quõ ipse
dixit. Qui mãducat meã carnẽ ⁊ bibit meuz
sanguinẽ in me manet ⁊ ego in eo. Sz hoc
cõuenit nõ solũ hoibus s etiã sanctis angel
in q̇bus p charitatẽ est xp̄s ⁊ ipsi in eo. g sci
angeli spũalr manducãt xp̄m. iõ cantat scã
mr ecclia: panis angelicus fit panis hoim.
ꝓpterea dicit aug. iij. lib. de libero arbitrio.
Quid enĩ tam opus habẽs mia q̄ miser: et
q̇d tam indignũ diuina mia q̄ supbus mis.
ex quo factũ est vt illud dei vbum p qõ fcã
sunt oĩa ⁊ quo fruit omĩs angelica btĩtudo
vsq̃ ad miseriã nostrã: clemẽtiã suã porrige-
ret: ⁊ vbũ caro fieret ⁊ habitaret in nobis.
Sic enĩ possz panẽ ãgelorũ mãducare hõ: nõ
dũ angelis adeq̃t9. si panis angelorũ homi-
nibus dignaret equari. nec sic ad nos descẽ
dit vt illos desereret: sed simul integer illis:
integer nobis: illos intrinsecus pascẽs per
illud quod deus est: nos forinsec9 admonẽs
p id quod sumus. nos ydoneos facit p fidẽ
quos p spẽm pascat equalr: q: enĩ rõnalis
creatura vbo illo tanq̃ optimo cibo pascit:
humana aũt aĩa rõnalis q mortalib9 vincul
pctĩ pena tenebat ad hoc diuine cognitiõis
est redacta vt p cõiecturas rerũ visibiliũ ad
intelligẽda inuisibia niteret. Cibus rõnalis
crrature fact9 est visibilis nõ mutatione sue
nature: sed habitu nr̄e vt visibilia sectantes
ad se inuisibilẽ reuocaret: hec ille. In hui9 fi
gurã dixit angelus raphael. Thobie. xij. ca.
Ego cibo ⁊ potu inuisibili vto. i. fruitõe ap̄ta
diuinitatis in xp̄o. Et Augu. sup titulũ. ps.
xxxiij. dicit. Respicite altitudinẽ ip̄ius sacrĩ
In ꝑncipio erat vbum ⁊ vbũ erat apõ deũ
⁊ deus erat vbum. Ecce cibus sempiternus
sed manducãt angeli: manducãt supne vtu
tes manducãt celestes spũs ⁊ saginant: et
integrũ mãet qõ eos satiat ⁊ letificat. Quis
aũt homo posset ad illum cibum ascendere.
vnde cor tam ydoneũ illo cibo se posset ꝑpa
rare. Oportebat g vt mensa illa lactesceret:
et ad puulos pueniret. ⁊ ideo vbũ caro fcm̃
est et hitauit in nobis. Uide g humilitatem
q: panẽ angelorũ mãducauit homo. i. vbuz
illõ a quo pascunt angeli in sempitnũ qõ ẽ
equale patri mãducat homo: q: cũ in forma
dei esset nõ rapinã ⁊c. vsq̃ mortẽ aũt crucis
vt iam de cruce commendaret nobis caro ⁊
sanguis dñi: hec ille.

¶ Quantũ ad secundã mẽ
sam in qua sedet cetus patriarcharũ antiq̊-
rum. sciendũ q̄ mẽsa in qua sedẽt p̄riarche
est lex naturalis que fixa manet in corde ho
minũ. sicut aug. ij. ꝯfes. dicit. Lex tua scripta
est in cordibus hoim quã nec vlla q̇dẽ delet
iniq̇tas. ⁊ in decret. dist. v. dr. Naturale ius
ab exordio rõnalis creature nec variat tpe
sed imutabile pmanet. Sausape est fides
quã habuerũt sancti p̄riarche de xp̄i incarna
tione. Heb. xi. Hi omĩs testimonio fidei pba
ti inuẽti sunt. In hac mensa sedet ꝑmo adã
in statu innocẽtie collocatus in padiso ter-
restri cui apponit lignũ vite qõ causat imor
talitatẽ. vnde Aug dicit. xiiij. de ciuitate dei
c. xxvi. Cibus aderat homini ne esuriret: po
tus ne sitiret lignũ vite ne illũ senecta dissol
ueret. ⁊ in lib. qõnũ noui ⁊ veteris testĩ dicit:
Uite arbor medicine mõ corruptõez hoim
ꝓhibebat. ⁊ post pctm̃ Ade dictũ ẽ Gen. iij.

Videte ne forte mittat manū suaꝫ ⁊ sumat
de ligno vite ⁊ comedat ⁊ viuat in eternum
Prohibitū aūt fuit ei ne comederet de ligno
scie boni ⁊ mali. Istud lignū vite significat
sacrm̄ corpis xp̄i.iuxta illud apoc̄.xxij. Ostē
dit mihi fluuiū aque viue splendidū sicut cri
stallum ꝓcedētē de sede dei ⁊ agni in medio
platee eius. ⁊ ex vtraqꝫ parte flumis lignuꝫ
vite afferēs fructus.xij. ꝑ singulos menses
reddens fructū suū ⁊ folia ligni ad sanitatē
gentiū.iste fluuius est eccl'ia sanctoꝝ. ps.
Flumis impetus letificat ciuitatē dei: que ē
splendida ꝑ vnitatē ⁊ charitatē: sicut Cypa
nus papa scribit. vt hr̄.xxiiij.q.i.loquitur.§.
quō multi radij sunt sed vnū lumen: ⁊ rami
arboris multi sunt. sed robur vnū radice te-
naci fundatū: ⁊ quō de fonte vno riui pluri-
mi defluūt: ⁊ numerositas lꝫ diffusa videatr̄
exundātis copie largitate. vnitas tn̄ ſuatur
in origine. Auelle radiū solis a corpe diuisi
onem vnitas nō capit: ab arbore frange ra-
mū. fructus germinare nō poterit: a fonte p̄
cide riuū p̄cisus arescit. sic et eccl'ia dn̄i luce
ꝑfusa ꝑ totū orbē radios suos porrigit. vnū
tn̄ est quod vbiqꝫ diffundit: nec vnitas cor-
poris separatr̄. ramos suos ꝑ vniuersum or
bem copia vbertatis extēdit: per fluētes lar
giť riuos: latius pādit. vnū tn̄ capit ē ⁊ vna
origo. ⁊ vna mr̄ copiose fecūditatis adulte-
rari nō pōt. sponsa xp̄i incorrupta est ⁊ pudi
ca: vnā domū nouit: vnius cubiculi scītateꝫ
casto pudore custodit: h̄ ille. Ibidē.c.oībus.
Hec eccl'ia ꝓcessit a xp̄o cuꝫ sederet in ligno
crucis. vnde magr̄ senten.li.ij.dist.xviij. non
sine causa dicit. Sic̄ mulier d̄ latere viri dor
mientis est formata. ita eccl'ia ex sacramētis
que de latere xp̄i in cruce dormiētis ꝓfluxe
runt.s. sanguine ⁊ aqua q̄bus redimimur a
penis: ⁊ abluimur a culpis. Platea ciuitatꝭ
dei est totus mūdus. hui⁹ fluminis.i.ecclesie
due sunt ꝑtes.s. militantiū in mūdo ⁊ trium
phantiū in celo. lignum vite est ip̄e xp̄s. ps.
Erit tanq̄ lignū quod plātatū est secus de-
cursus aquarū quod fructū suū dabit in tp̄e
suo. Et sancta mr̄ eccl'ia in officio cātat. Fru
ctum salutiferū gustandū dedit dn̄s mortis
sue tp̄e. Isti duodecim fructus sūt duodeciꝫ
p̄triarche q̄ ꝓcedebāt a deo radicati in eo per
benedictionē Iacob. vt habeť Geñ.xlix.ca
Folia ligni dicunť mirabilia que continenť
in sacramēto corpis xp̄i que erūt ad sanita-
tem si nō comederimus de ligno scie boni ⁊
mali.i. si nō inuestigauerimus per scientias

humanas dignitatē huius sacramēti. q̄a vt
d̄r Prouer.xxv. Qui scrutator est maiestatꝭ
opp̄meť a gloria. Et sc̄a mater eccl'ia cantat
Verbū caro panē verū. v̄bo carnem efficit
fitqꝫ sanguis xp̄i merū ⁊ si sensus deficit ad
firmandu cor sincerū sola fides sufficit. Se-
cūdo sedet abel dum sup altare offert mune
ra sua deo. Unde Augu. i dyalogo. ad oro-
sium dicit. Tria maxime iustitie p̄conia in
abel fuisse comprobanť.s. v̄ginitas sacerdo
tiuꝫ. ⁊ martyriū: in q̄bus xp̄i figurā primus
gessit. ideo ignis missus est de celis q̄ hostiā
abel sicut sepe sacrū esse viris scti s legimus:
approbauit: hec ille. Ubi nota ꝙ sacrificium
quod offerebat abel figurat corpus christi i
altari ꝯsecratū quod pia fide ⁊ mēte deuota
offerendū est. Unde Augu. in orone dn̄ica
dicit. p̄us frater recōciliari iubeť pacificꝭ pre-
cibus vt deus possit sibi eē placatus: sacrifici
uꝫ est magis deo pax nostra ⁊ fratna cōcor
dia ⁊ de vnitate p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄ū ſſancti plebs
adunata. Neqꝫ em̄ in sacrificijs que cayn et
Abel p̄mi obtulerūt mūera eoꝝ de⁹: ſꝫ cor-
da eoꝝ intuebať vt ille placeret in munere q̄
placebat in corde Abel pacificus ⁊ iust⁹ deo
sacrificabat innocēter: ⁊ docuit ceteros quā
do ad altare munus offerūt sic viuere cum
dei timore ⁊ cū simplici corde ⁊ cū lege iusti-
tie: ⁊ cū cōcordie pace vt mereanť sicut me-
ruit ille in sacrificio dei: hec ille. Quid auteꝫ
significat ignis ille q̄ de celo descēdit nisi pre
sentiā trinitatis ⁊ oīm sanctoꝝ. vnde greg. i
homel. paschali vt habeť de consecra. distin.
ij.c. quid sit. dicit. Quis em̄ fideliū hr̄e dubi
um possꝫ in ip̄a immolatōnis hora ad sacer
doris vocem celos aꝑiri in illo iesu christi
mysterio choros angeloꝝ adesse sūma imis
sociari. Unumqꝫ ex inuisibilibus atqꝫ visi-
bilibus fieri: hec ille. Tertio sedet Noe de q̄
Geñ.vij.c. Noe qui edificauit altare dn̄o: et
de mūdis aīalib⁹ et volucrib⁹ obtulit holo-
causta. Iste cultus Noe figurabat mysteriū
xp̄i. vnde de aīalibus immūdis dicit Augu.
lib.vi. cōtra faustū. Immūdū q̄ppe aīal d̄r
eo ꝙ nō ruminet. Non aūt hoc eius vitium
sed natura est. Sūt aūt hoies q̄ ꝑ hoc aīal si
gnificāť immūdi ꝓpo vitio nō natura. quia
cum libēter audiant v̄ba sapīe postea de eis
oīno nō cogitant. Quod em̄ vtile audieris
velut ab intestino memorie tanq̄ ad os co-
gitatōnis recordādi dulcedine reuocare. q̄d
est aliō q̄ spūaliter quodāmodo ruminare
Quod qui nō faciūt illoꝝ animaliū genere

figurant̄:hec ille. Itaq̄ꝫ sunt duo gña aīaliū
mundoꝝ.s. animal ruminās ⁊ scissa vngula
Nam ruminatio ad sapīam ꝑtinet:scissa vn-
gula ad mores. Quo ad p̄mū dicit salomon
Prouerb.xxi. Thesaurꝰ desiderabilis ⁊ oleū
in habitaculo iusti. ⁊ im prudēs homo dissi-
pabit illud. vel ꝫm aliam translationem.
Thesaurꝰ desiderabilis reqescit in ore sapiē
tis. vir aūt stultus deglutit illud. Sic in ꝓpo
sito ille q̄ audit ⁊ negligētia fit obliuiosus q̄
si deglutit illud quod audit vt iam in ore nō
sapiat:auditionē illam sepeliēs ꝑ obliuionē
Qui aūt in lege dei meditat̄ die ac nocte ru
minat ⁊ in quodā quasi palato cordis dele-
ctat̄ sapore vbi. p̄s. Sed in lege dñi volūtas
eius ⁊ in lege eius meditabit̄ die ac nocte.
Quo ad scd̄ꝫ scissa vngula ꝑtinet ad mores
quia cū cito labat̄ lapsus pcti signū ē. de his
dicit Aug. lib. l. homel. homelia. xlvi. in p̄n.
hoc ḡ significat ꝙ ad ecclīam.i. corpus chri
sti ad grām societatēq̄ꝫ sctōꝝ nō ꝑtinēt illi
qui aut negligētia audiētes sunt. aut mores
malos habēt:aut in vtroq̄ꝫ vitio repħēdunt̄
Quedā aīalia dicunt̄ immūda dupl'r. Pri-
mo q2 ex rebus immūdis nutriunt̄. sicut por
cus. Scd̄o q2 immūde conuersant̄:sicut que
dam aīalia sub terra hītantia vt talpe ⁊ mu-
res ⁊ alia hmōi. Noe aūt obtulit aīalia mun
da:sicut vitulū agnū ⁊c. q̄ figurabāt christuꝫ
Nam xp̄s o ffert̄ in vitulo ꝓpter virtutē cru
cis. in agno ꝓpter innocentiā. in ariete ꝓpt̄
p̄ncipatū. in hyrco ꝓpter siltudinem carnis
pcti. in turture ⁊ colūba duarū naturarū con
iūctio monstrabit̄. vel in turture castitas. in
columba charitas figurat̄. ⁊ ip̄e noe obtulit
ista in holocaustū quod interꝑtat̄ totū incē
sum q2 totū comburebat̄. hmōi eñ sacrifici-
um obtulit p̄cipue ad reuerentiā maiestat
ipsius:et amorē bonitatis eius ⁊ figurabat
statū ꝑfectionis in quo sumus nos quo ad
impletionē ꝯsilioꝝ xp̄i. Iō aūt totū combu-
rebat̄:vt sicut totū aīal resolutū in vaporem
sursum ascēdebat:sic ⁊ nos ad altare accedē
tes ꝙtuꝫ ad cōionē ex toto nos ei tradamꝰ
et subijciamus. vnde aug. sup illud p̄s. obla
tiones ⁊ holocausta ⁊c. dicit holocaustuꝫ est
totū igne ꝯsumptū qñ totū pecꝰ imponebat̄
are igne cōsumendū:holocaustū dicebatur.
Sic totos nos diuinus ignis assumat:⁊ fer
uor ille totos arripiat:de q̄ dicit apl's. Spū
feruētes. Non tm̄ aīa nr̄a absumat̄ igne illo
diuine sapīe:sed ⁊ corpus nostrū mereatur
ibi immortalitatē. sic leuet̄ holocaustū vt ab

sorbeat̄ mors in victoria:hec ille. Quarto se
det abrahā cui melchisedech rex ⁊ sacerdos
obtulit panē ⁊ vinū. Cū eñ q̄ttuor reges va
stassent terrā in qua hītabāt abrahā ⁊ loth
cū multa spolia deportarēt. abrahā inseq̄bat̄
eos cuꝫ suis q̄bus ꝑcussis ⁊ victis reūrebat̄
ad ꝓp̄a. Occurrit aūt ei melchisedech offe-
rens sibi panē et vinuꝫ. vt hr̄ gen̄. xiiij. In q̄
p̄figurabat diuinū hoc sacr̄ꝫ. Idē scūs tho.
iij. ꝑte. q. lxxiij. arti. vi. in rñ. dicit. Quantum
eñ ad id quod est sacr̄m tm̄: potissima figu-
ra fuit oblatio melchisedech q̄ obtulit panē
et vinū:q2 sicut melchisedech erat rex: quia
dabit ei dñs deus sedē dauid p̄ris eius ⁊ re
gnabit in domo iacob in eternum. Luce. ij.
Etiā est sacerdos q2 tu es sacerdos in etnū
ꝫm ordinē melchisedech. p̄s. Unde magi-
ster sen. lib. iiij. dist. viij. c. i. in fine dicit. Huiꝰ
etiā sacm̄ēti ritū melchisedech oñdit vbi pa
nem ⁊ vinū abrahe redeūti de ꝓlio obtulit.
vñ vt ait ambro. intelligi dat̄ anteriora esse
sacr̄a xp̄ianoꝝ ꝙ iudeoꝝ:h̄ ille. Offert autē
nobis corpus suū sub specie panis ⁊ sangui
nē sub specie vini. vñ Alexan. papa: vt hr̄ de
ꝯse. dist. ij. c. i. dicit. In sacm̄ētoꝝ oblatioibꝰ
q̄ inter missarū solēnia dño offerunt̄ panis
tm̄ vinū ⁊ aq̄ ꝑmixtū in sacrificiū offerat̄:h̄
ille. Nā pāis ⁊ vinū sūt materia ꝯueīes huiꝰ
sacr̄i. ⁊ h̄ rōnabil'r ꝓpt̄ q̄ttuor rōnes. Prio
quidē ꝙtū ad vsuꝫ huiꝰ sacr̄i q̄ ē mādu catio
Sicut eī aq̄ assumitur in sacr̄o baptismi ad
vsum spūalis ablutiōis:q2 corꝑalis ablutiō
fit cōiter in aq̄. ita panis ⁊ vinū q̄bus cōius
hoīes reficiunt̄:assumunt̄ in h̄ sacr̄o ad vsuꝫ
spūalis mādu catiōis. vñ Ambro. li. de sacra
mētis vt hr̄ de ꝯsecra. dist. ij. c. panis ē in al-
tari dicit sic. Sicut eñ mortis similitudineꝫ
assumpsisti: ita etiā sanguinē bibis vt nullꝰ
horror cruoris sit:⁊ tamen preciū operet̄ re-
demptionis:hec ille. Idem lib. de officijs vt
habet̄ de ꝯsecra. dist. ij. c. forte dicit. Ne ergo
plures hoc dicerēt. s. durus est h̄ ꝫmo: et ne
veluti quidā esset horror cruoris ꝫ maneret
gr̄a redēptionis: iō in similitudinē quidem
accipis hoc sacr̄m:sed vere nature gr̄iam v̄tu
temq̄ꝫ cōsequeris. Ego suꝫ inq̄t panis viuꝰ
qui de celo descēdi:hec ille. Scd̄o quātū ad
passionē xp̄i in qua sanguis a corꝑe est sepa
ratus:iō in hoc sacramēto qd̄ est mēoriale
dñice passionis seorsuꝫ sumit̄ panis vt sacr̄ꝫ
corporis:et vinū vt sacr̄m sanguinis. Tertio
ꝙtum ad affectū cōsideratū in vnoq̄ꝫ sumē
tiuꝫ. q2 vt Ambro. dic̄ sup ep̄laꝫ ad Corith.

hoc sacr̄m valet ad tuitionē corporis ⁊ aīe:
⁊ ideo caro xp̄i sub spē pāis ꝓ salute corpis
sanguis xō sub spē vini ꝓ salute aīe offert.
sicut dr̄. Gen̄. ix. Qr aīalis aīa in sanguie est
Quarto q̄ꝫtū ad effectū respcū totius eccle
q̄ cōstituit ex diuersis fidelibus sicut panis
conficit ex diuersis granis: ⁊ vinū fluit ex di
uersis vuis. vt dicit glo. super illud. i. Corin.
x. Multi sumus vnū corpus ⁊c̄. vn̄ Aug. ser
mone. xxviij. de resurrectiōe dn̄i dicit sic. Pa
nis ille quē videtis in altari sanctificatū per
xbū dei corpus xp̄i est per ista volunt dn̄s
xp̄s cōmendare corpus ⁊ sanguinē suū: quē
ꝓ nobis fudit in remissionem pctōꝝ si bene
accipitis. vt aplus dicit. Unus panis ⁊ vnū
corpus multi sumus. Cōmendat nobis in
vno pane quomodo vnitatē amare debea⸗
mus. Nunq̄ꝫ em̄ panis ille de vno grano fa
ctus est: nōne mlta erāt tritici grana: sed an
teq̄ꝫ ad panem peruenirent: separata erant.
ꝑ aquā cōiuncta sunt ⁊ post cōtritionem fit
panis. Nisi em̄ molat triticū ⁊ aqua ꝯsper⸗
gat ad istam formā mīme venit q̄ panis vo
cat. Sic ⁊ nos ante ieiunij humiliationē ex⸗
orcismi sacramēto q̄i molebamur accessim⁹
ad baptismum aque qua ꝯspersi sumus. vt
ad formā panis veniremus: sed nonduꝫ est
panis sine igne. Quid ergo significat ignis:
chrisma: oleum: qđ est spūssancti sacramētū
hec ille. Quinto iacob sedet. Fugiens em̄ a
facie esau edificauit altare dn̄o q̄ apparuit
ei in summitate scale: ⁊ vidit angelos descē⸗
dentes ⁊ ascendentes per eam ⁊ conforta⸗
tus a dn̄o processit obuiam esau fratri suo.
vt dicit. Gen̄. xxvi. Notandū sicut ponit de
consecra. distin. i. Altaria si non sint lapidea
chrismatis vnctione nō consecrent. Qđ qui
dem cōpetit etiam significationi hui⁹ sacra⸗
menti. Tū qr altare significat xp̄m. dicit em̄
i. Corinth. ix. petra aūt erat xp̄s. Tuꝫ qr cor
pus xp̄i in sepulchro lapideo fuit recōdituꝫ.
Competit etiā quo ad vsum sacramēti. La
pis em̄ ⁊ solidus est ⁊ de facili potest inueni
ri vbiq̄ꝫ: ita ⁊ nos in soliditate fidei sacramē
tum hoc debem⁹ percipere. vnde Augusti.
super Johem. vt habet. de ꝯsecra. distin. ij.
ca. credere. dicit. Credere in xp̄m iesum hoc
est manducare panem viuū: qui credit man
ducat: inuisibiliter saginat: qr inuisibiliter re
nascit: ⁊ qui manducat carnem meā ⁊ bibit
meū sanguinē vitā habet eternā. hec ille. Et
Bern̄. in quadā epl̄a dicit. Sacr̄m dei altissi
mi est humiliter ⁊ fideliter suscipiendū vene
randū nō dijudicandū: fide sortitū nō inna⸗
tum: traditione sancitū nō rōne adinuentuꝫ.
Et sicut iacob deposuit oēm rancorē ⁊ odiū
ꝯtra esau fratrē suū: sic ⁊ nos facere debem⁹
cū ad sacrū xp̄i altare accedamus. vn̄ Euse⸗
bius. vt habet eadē dis. ca. qr corpus. in fine
dicit. Cum ad reuerendū altare cibis spūali⸗
bus satiandus ascendis: sacrū dei tui corp⁹
⁊ sanguinē fide respice: honore mirare: men
te continge: cordis manu suscipe: ⁊ maxime
totū haustu interioris hoīs assume. hec ille.
Et Aug. vt legit ibidē. ca. panē. dicit sic. Pa
nem de altari spūaliter mādūcare: est innocē
tiā ad altare portare. pctā ⁊ si sint quotidia
na: vel non sint mortifera anteq̄ accedatis
dimittite debitorib⁹ vestris. Si dimittas di⸗
mittit tibi. Securus accedis: panis est: ⁊ nō
venenū. sed vide si dimitti ne mētiaris deo
quē non fallis: mētiri deo potes: fallere ip̄m
non potes. hec ille. De hijs autē fideliter su⸗
mentibus corpus xp̄i dr̄. Esa. xxxiij. Regeꝫ
in decore suo videbūt. Quia iacob vidit dn̄ꝫ
innixū scale. vbi nota q̄ duplex est oculus. s.
spūalis puta intellect⁹ q̄ a certitudine visio⸗
nis dicit ꝑ similitudinē oculus. ⁊ corporalis
ꝓprie dictus. ex quo infero sex. Primo btā
trinitas videt corpus xp̄i in hoc sacr̄o. pꝫ qr
modus essendi quo xp̄s est in hoc sacramē⸗
to est penitus spūalis: ⁊ a spūali intellectu
videri pōt. scꝫ diuino. Secundo angeli ⁊ ce⸗
teri sancti vidēt corp⁹ xp̄i in hoc sacramēto.
ptꝫ qr secūdū participatā claritatē diuini in⸗
tellectus vident ea que spūalia sunt ꝑ visio
nē dıne essentie. Tertio oculus corꝑalis xp̄i
videt seipsum ꝓut est in hoc sacramento. pꝫ
qr ipse oculus corporalis xp̄i est sub hoc sa⸗
cramēto. Quarto demones vident suo intel
lectu xp̄m in hoc sacramēto per fidē cui non
voluntate assentiunt: sed ad eaꝫ signoꝝ eui
dentia ꝯuincunt. ptꝫ Jacobi. ij. Demones
credunt ⁊ ꝯtremiscūt. Quinto ab intellectu
hoīs viatoris non pōt ꝯspici corpus xp̄i nisi
per fidē: sicut ⁊ cetera spūalia. ptꝫ qr nec etiā
intellectus angelicus s̄m sua naturalia suffi
cit ad hoc intuendum. Sexto a nullo oculo
corporali corpus xp̄i pōt videri ꝓut est in h°
sacramento. ptꝫ duplici rōne. Primo quidē
qr corpus visibile per sua accidentia īmutat
mediū. Accn̄tia āt nō hn̄t īmediatā corpis
xp̄i habitudinē neq̄ꝫ ad hoc sacr̄m neq̄ꝫ ad
corpus q̄ ipsum circunstāt. ideo nō pn̄t īmu
tare mediū. vt sic ab aliquo corporali oculo
corpus xp̄i videri possit. Secūdo qr corpus

xp̄i est in hoc sacr̄o p modū substātie. subā
aūt in q̄ztū hmōi nō est visibilis oculo corpa
li neq̄z subiacet sensui neq̄z ymaginationi: ſ;
soli intellectui. cui⁹ obiectū ē essentia rei. vt
dꝛ tertio de aīa. Ideo ꝓprie loquēdo corpus
xp̄i ſm modū eēndi quē hꝫ ī hoc sacr̄o neq̄z
sensu neq̄z imaginatione ꝑceptibile est: ſ; so
lo intellectu q̇ dꝛ oculus spūalis. Et sic patꝫ
quō diuersis modis videt̄ corpus xp̄i in hoc
sacr̄o: quā diuersitatē designāt angeli ascen-
dentes ⁊ descendētes p scalā. Sexto sedet io
seph q̇ factus dn̄s egypti sua ꝓuidentia per
septē annos ꝓuidit toti terre egyptiorꝫ. Vn̄
cū fratres sui descēdissent in egyptū post mł
tā copiā frumēti quā eis donauerat inuita-
uit eos oēs vt secū comederēt panē. vn̄ Au
gusti. lib. q. geñ. q. clxix. dic̄. Cuꝫ dixit ioseph
fratrib⁹ suis mecū comesturi sunt panes. nū
q̇d panes tm̄: sed ab eo qȯ excellit cetera est
ꝯplexa locutio. Et lib. l. hōeliarū homel̄. xliij.
Non miremur si noīato pane cetera necessa-
ria intelligunt̄. quō qn̄ ioseph inuitauit fra-
tres suos. hoīes inq̇t illi mādu cabunt mecū
hodie panē. Quare panē solū manducaturi
erant? Sed a solo pane intellecta sunt cete-
ra. Unde p istum panē intelligere voluit io
seph sacr̄m corporis xp̄i qȯ nobis sub specie
panis offert̄. Et sicut Joseph inuitauit fra-
tres suos vt comederent secū panē. sic xp̄s
de quo dixit apl̄us. Cū sit primogenitus in
mult̄s fratrib⁹ inuitat nos vt comedam⁹ secū
panē dicens. Venite comedite panē meum
⁊ bibite vinū qȯ miscui vobis. Et nos velut
egentes quotidie in oratione dicim⁹. Panē
nostrū quotidianū da nobis hodie. Sup q̇
dicit Aug̃ ibidē sic. Qn̄ rogam⁹ panē quo-
tidianū. q̇cquid nobis ꝓpter carnē nostram
in terra necessariū est postulamus: sed q2 ait
dn̄s iesus. Querite primū regnū dei ⁊ iusti-
ciā eius. ⁊ hec oīa adijcient̄ vobis. Intelligi
tur etiā hic valde bene panē nostrū quotidi
anū da nobis hodie. i. eucharistiā tuā quoti
dianū cibum. Norunt em̄ fideles q̇d accipi
ant ⁊ bonū est eis accipere paneꝫ quotidia-
nū huic tp̄i necessariuꝫ: ꝓ se rogant vt bona
faciāt ⁊ in bonitate ⁊ fide ⁊ vita bona pseue
rent hoc optant. hoc orant: q2 qui non perse
uerāt in bona vita separabunt̄ ab illo pane.
Ergo panē nostrū quotidianū da nobis ho
die: qȯ est sic viuamus vt ab altari tuo non
separemur: ⁊ verbū dei qȯ quotidie nobis a
perit̄. Et quodāmodo frangit̄ panis quoti-
dianus est: ⁊ quō illum panē vetres; sic istū
mentes esuriunt. Et hunc ergo petim⁹ simi-
liter. Quicq̇d ergo aīe nostre ⁊ carni nostre
in hac vita necessariuꝫ est quotidiano pane
concludit̄. hec ille. Quia vero Aug̃. dicit. ꝙ
per panē ioseph intellexit cetera ita parifor-
miter q̇cquid est xp̄i est in hoc sacramento.
Ubi nota ꝙ in hoc sacramēto est aliq̇d du-
pliciter. p̄mo ex vi sacramenti. scd̄o ex natu-
rali cōcomitantia. Ex vi q̇dem sacramen
ti est sub speciebus huius sacramenti id in
quod directe cōuertit̄ substantia panis ⁊ vi
ni p̄existentis ꝓut signat̄ per verba forme q̄
sunt effectiua in hoc sacramēto sicut ⁊ in ce-
teris puta cū dicit̄. hoc est corpus meuꝫ: hic
est sanguis meus. Ex naturali aūt cōcomi-
tantia est in hoc sacramento illud qȯ realit̄
est cōiunctū ei in qȯ predicta ꝯuersio termi
natur. ⁊ sic in sacramento corporis xp̄i sunt
quattuor scꝫ diuinitas. Quia diuinitas nun
q̄z deposuit corpus assum ptū. ideo vbicū q̄z
est corpus xp̄i necesse ē diuinitatē eē. vn̄ in
symbolo ephesino legitur. vt habet̄. de ꝯsec.
di. ij. ca. necessarie. Participes efficimur cor
poris ⁊ sanguinis xp̄i non vt cōem carnem
percipientes nec viri sanctificati ⁊ v̄bo con
iuncti ſm dignitatis vnitatē: sed vere viuifi
catricē ⁊ ipsius v̄bi gr̄am factā. hec ibi. Se-
cundo est ibi aīa quā xp̄s reassumpsit in re-
surrectione. Ro. vi. X̄pus resurgēs ex mor-
tuis: iaꝫ nō morit̄ ⁊c̄. Tertio est ibi sanguis
xp̄i. Quarto est ibi tota quātitas dimēsiua
corporis xp̄i ⁊ oīa alia accidētia ei⁹. Quia
q̄titas dimēsiua alicui⁹ corporis nō separa
tur ſm esse a substātia eius: sed in hoc sacra
mento est tota substātia corporis xp̄i ḡ q̄ti
tas dimēsiua corpis xp̄i est in hoc sacr̄o. D

¶ Quantum ad tertiā mē
sam in qua sedet plebs hebreorꝫ. sciendū ꝙ
mensa est lex scripta quā deus dedit moysi.
Bausape est figura diuinitat̄ ⁊ humanitat̄
in xp̄o. Istud signat̄ Nume. iiij. vbi deus p̄-
cepit moysi ꝙ mensam poneret ac pallio ia
cinctino eā inuolueret. Sicut dicūt poete. ia
cinctus fuit homo p̄us demū in florē ē mu-
tatus. Sic xp̄s factus homo mortalis p suā
resurrectionē in florem est mutatus. p̄s. Re
floruit caro mea. Et Ezech. xxvij. dicit̄. Ja-
cinctus ⁊ purpura de insulis elisa facta sunt
operimentū tuū. Sic itaq̄z apposita mensa
cum hebrei essent in egypto apponit̄ eis a-
gnus paschalis. Nam vt dicit sctūs Tho. p̄
ma scd̄e. q. cij. art. v. argu. ij. Ratio litteralis

cõuiuij paschalis fuit in cõmemoratione bñ
ficij quo deus eduxit hebreos ex egypto. vñ
per hmõi cõuiuij celebrationẽ ꝓfitebanť se
ad illuz pplm ꝑtinere quẽ deus sibi assum
ꝓserat ex egypto. Qñ em̃ fuerũt ex egypto
liberati preceptũ est eis; vt sanguine agni li⸗
nirent superliminaria domoꝝ: quasi ꝓtestã
tes se recedere a ritibus egyptioꝝ q̃ arietez
colebãt. vñ ⁊ liberati sunt ꝑ sanguinis agni
aspersionẽ ⁊ linitionẽ in postibus domoꝝ a
ꝑiculo exterminij qd̃ iminebat egyptijs. in
illo autẽ exitu de egypto duo fuerũt. scȝ fe⸗
stinantia ad egrediendum. impellebant em̃
eos egyptij vt velociter exirent. vt habetur.
Exodi. xij. Imminebat etiã ꝑiculũ ei q̃ non
festinaret exire cuz multitudine ne remanẽs
occidereť ab egyptijs. Festinantia aũt desi⸗
gnabať dupliciter. Unomodo ꝑ ea q̃ come⸗
debant. preceptuz em̃ erat eis vt comederẽt
panes azimos in hui⁹ signum ꝙ non pote⸗
rant fermentari cogentibus exire egyptijs:
⁊ ꝙ comederent assum igni. sic em̃ velocius
preparabať ⁊ ꝙ os non cõminuerent eo ꝙ
festinantia nõ vacat ossa frangere. Alio mo
do q̃ntum ad modum comedendi. diciť em̃
renes vestros accingetis: calciamẽta habe⸗
bitis in pedibus vestris: ⁊ comedetis festi⸗
nãter: qd̃ manifeste significat hoĩes exẽtes
in ꝓcinctu itineris. Ad idẽ etiã ꝑtinet ꝙ eis
ꝓcipiť in vna domo comedetis: neqȝ feretis
de carnibus foras q: ꝓpter festinãtiã nõ va
cabat inuicẽ mitteř exenia. amaritudo aũt
quã passi fuerant in egypto figurabať ꝑ la⸗
ctucas agrestes. Figuralis rõ hoꝝ ptȝ q: ꝑ
imolationẽ agni paschalis figurabať imola
tio xp̃i. ꝓm illud. i. Corinth. v. Pasca nostrũ
imolatus est xp̃s. Sanguis vero agni libe⸗
rans ab exterminatione linitus in suꝑlimi⸗
narib⁹ domoꝝ: significat fidẽ passionis xp̃i
in corde ⁊ ore fidelium per quẽ liberamur a
pc̃ tõ ⁊ morte. ꝓm illud. i. Petri. i. Redempti
estis ꝓcioso sanguĩe agni imaculati. Come⸗
debanť aũt carnes ille ad significandũ esuz
corporis xp̃i in sacramento. Erant autẽ asse
igni: ad significandũ passionẽ vel charitatez
xp̃i. Comedebanť aũt cum azimis panibus
ad significandũ purã cõuersationẽ fidelium
sumentiũ corpus xp̃i. ꝓm illud. i. Corinth. v.
Epulemur in azimis sinceritatis ⁊ veritatis
Lactuce autez agrestes addebanť in signũ
penitẽtie pc̃toꝝ que necessaria erat sumenti
bus corpus xp̃i. Renes autẽ accingẽdi sunt
cingulo castitatis. Calciamẽta autẽ pedum
sunt exẽpla mortuoꝝ patrũ. Baculi etiã ha⸗
bendi in manibus significãt pastoralẽ custo
diã. Precipiť aũt ꝙ in vna domo agnus pa
scalis comedať. i. in eccl'ia catholica non in
cõuenticulis hereticoꝝ. hec ille. Et. iij. parte
q. lxxiij. arti. vi. in r̃sиõe dicit. ꝙ in hoc sacra
mento tria cõsiderare possum⁹. scȝ id qd̃ est
sacramentũ tm̃. s. panis ⁊ vinũ. Et id qd̃ est
res ⁊ sacramentũ scȝ corpus xp̃i verũ. Et id
qd̃ est res tm̃: scȝ effect⁹ hui⁹ sacramẽti. Sed
agnus paschalis q̃ntum ad hec tria prefigu⸗
rabat hoc sacramentum. Q̃ntum enim ad pri
mum: q: manducabať cũ panibus azimis.
ꝓm illud. Exodi. xij. Edent carnes ⁊ azimos
panes. Quãtũ vero ad secũdũ imolabatur
ab oĩ multitudine filioꝝ israel. xiiij. luna qd̃
fuit figura passionis xp̃i q̃ ꝓpter innocentiã
diciť agnus. Esa. liij. Sicut agnus corã ton⸗
dente se obmutescet: ⁊ non aperiet os suum
Quantũ autẽ ad effectũ quia per sanguinẽ
agni pascalis ꝓtecti sunt filij isrl'a deuastã⸗
te angelo ⁊ educti de egyptiaca seruitute. ⁊
quantum ad hoc ponitur figura huius sacra
menti precipua agnus paschalis: quia ꝓm
omnia eam representat. Hanc figuram de
agno paschali exponit Augusti. li. lxxxiij. q.
qõne. lxxix. vbi dicit sic. Christ⁹ est ille agn⁹
paschalis qui queritur quiqȝ dum non am⸗
plius q̃ꝫ semel occidiť non amplius ꝓm ve⸗
ritatem q̃ꝫ semel celebratum perfectumqȝ il⸗
lud pascha monstratur. figure tunc tempo⸗
ris fuerunt he. Nam agnus eligitur vt sim⸗
plicitas ⁊ innocentia designetur. Masculus
queritur vt inuictus comprobetur. Imma⸗
culatus: ac sine crimine. anniculus vt exacto
predicationis tempore perfectus ⁊ iustus
omnis virtutis. Mense primo: agnus a pri
mo primordio consecratur quartadecima
mensis vt lumine veritatis impleto erroruȝ
nox operiatur. Ad versperum vt seculi occa
sus imminens approbetur. Eiecto fermen⸗
to vt a corde peruerse mentis malicia corru
pta tollatur. Ablutis sanguine liminibus
domorum. Ut figura dñice passionis fron⸗
te signetur. Igni assum: est enim euangeliuȝ
⁊ sermo xp̃i robustus cibus nec in aqua ma
didus. Non est em̃ delicato interpretationis
⁊ humido languore soluendus. Nihil ꝓter⸗
mittiť q: nihil in xp̃o oĩno reprobať. ossa nõ
cõteruntť: q: nec cõminui. i. vinci xp̃s in quo
q̃ꝫ põt. Quod superest diuinis ignibus im⸗
poniť: q: que quis capere non potuit xp̃i di
uine sententie remittit ea tantũ que manife

sta sunt puerulus epulaꝶ ꝛ iuuétus. Nam ꝛ
ꝙ stantes edũt forma est ne quis cadat aut
ne quis in euangelio ad iniqtates ꝓsternaꝶ
sed ingentis animi robore contra ꝑsecutio-
nũ prelia inuictus ꝛ sublimis ꝛ erectus assi
stat. Nam accinctis lumbis euãgelice signũ
cõtinentie est dum locus feminũ cohercetꝛ
cõstringiꝶ. Adhibitis baculis.i. spũ sancto
quo quis innitiꝶ. Pedibꝰ calciatis.i. lubrico
erroris deleto dum ꝓuectio ad fidẽ celestiũ
quasi ferratꝗ̄ ꝑsidijs. in euãgelio cũcta sunt
fixa ꝛ firmissima veritate solidata: stãtes eti
am feruentes in fide ꝓbanꝶ. tepidi ꝛ negli-
gligentes respuunꝶ. Cuꝫ azimis sumiꝶ. xp̄s
enĩ cũ simplicis animi sit pura simplicitate
sumiꝶ cum panibus azimis. Etenim hoc pa
scha iudeoꝛuꝫ dãnatio in acerbissimas ama
ritudines cessit. ꝛ non nisi circuncisis datur.
Purgatis enĩ solis ꝛ lauacro indulgentie ce
lestis expiatis ꝑcipiendi xp̄i sacrati cibi ius
porrigitur. Itaqꝫ que figurata in israelitꝗ̄ fue
runt in nobis corroborata sunt. Et q̄ in illis
fuerunt imagines in nobis ipse sunt ꝟtutes
hec ille. Secũdo sedet plebs hebreoꝝ ĩ deser
to quos deus pauit mãna. xl. ãnis. Qđ man
na figurabat corpus xp̄i. vñ magr̄ sniarum
li. iiij. di. viij. ca. i. dicit. Hui' sacramẽti figura
p̄cessit qñ mãna pluit deus patribꝰ in deser-
to qui quotidiano celi pascebanꝶ alimento.
vnde panẽ angeloꝝ manducauit homo: sed
tunc panem illum q̄ manducauerũt mortui
sunt. Iste vero panis viuus q̄ de celo descen
dit vitã mundo tribuit. Mãna illud e celo: h'
sup celũ. Illud scaturiebat vermibꝰ in diem
alterũ seruatũ hoc ab oĩ corruptione alienũ
est. Quicũqꝫ religiose gustauerit corruptio-
nẽ non videbit. Illud fuit datuꝫ antiq̄s post
transitũ maris rubri vbi submersis egyptijs
liberauit hebreos. Itaqꝫ hoc celeste manna
non nisi renatis prestari debet. Panis ille
corporalis populũ antiquũ ad terrã ꝓmissio
nis per desertuꝫ eduxit. hec esca celestis fide
les huius seculi desertũ transeuntes in celuꝫ
subuehit. Unde recte viaticũ appellaꝶ: quia
in via nos reficiens: vsqꝫ in patriã deducit.
Sicut ergo in mari rubro figura baptismi p̄
cessit: ita in mãna significatio dñici corporis
hec ille. Et sanctus Tho. tertia pte. q. lxxiij.
arti. vi. in rñ si. dicit. Quantũ aut ad effectũ
fuit p̄cipua huiꝰ sacramẽti figura mãna qđ
habebat in se oĩs saporis suauitatẽ. vt dicitꝶ
Sapien. xvi.. Sicut ꝛ gratia huius sacramẽ
ti quantũ ad omĩa reficit mentẽ. hec ille. idẽ
dicit Ambros. lib. de sacramen. vt habeꝶ de
consecra. dist. ij. cap. reuera. Et vt spãlius di-
cã. Mãna figurabat corpus xp̄i quo ad sex.
Primo mãna erat nature mirabilis: qꝛ in ra
dio solis liquefiebat ꝛ ad ignẽ indurabaꝶ. sic
corpus xp̄i in cordibus vanis liquefit ꝛ cua
nescit: sed in cordibꝰ ignitis p charitatẽ ꝑdu
rat ꝛ in celũ deducit. Secũdo cũ descendebat
mãna de celo descẽdebãt simul ꝛ ros celi. sic
cũ corpꝰ xp̄i sumiꝶ a dignis cõferꝶ eis simul
grã dei ꝛ ꝟtutes: imo eas auget cuꝫ inuenit.
Tertio mãna erat albũ ꝛ ad modũ niuis cã
didum: sic cõicans debet habere cor mundũ
ꝛ purũ. Quarto mãna hẽbat in se oẽ delecta
mentũ cibi terrestris: sic eucharistia hꝫ in se
oĩe delectamẽtũ cibi celestis: qđ ñ sentiꝶ in
masticatione cibi: sed in sanctis meditatiõi-
bus ꝛ contẽplatione celestiũ sursum eleuã-
do menteꝫ per grãm. Quinto gustus mãne
cõuertebaꝶ in oẽm saporẽ ꝓut q̄sqꝫ deside-
rabat: sic dulcedini huiꝰ sacramẽti nullus sa
por assimilaꝶ qm̄ si q̄s semel gustaret perfe
cte de hac dulcedine reputaret delectamẽta
mundi absinthiũ. Exempluꝫ Petrus in mõ
te thabor gustãs de hac dulcedine dixit xp̄o
Dñe si vis faciamꝰ hic tria tabernacula: eo
ꝙ semper ita manere affectabat. Gregoriꝰ
spũ degustato desipit omnis caro. Sexto
moyses precepit populo vt mane ante so-
lis ortum exirent: ꝛ singuli pro illo die
vnũ gomor colligerent: sed miraculo deiuo
races qui plus collegerant quãdo redibant
ad propria non inueniebant plusqꝫ vnũ go-
mor. Qui autẽ non plenum gomor collige-
rant: quãdo redibant ad ꝓpria plenum go-
mor inueniebant. sic in ꝓposito cõicans qui
plures hostias sumit non habet plusqꝫ ille
qui vnã tantũ sumit. Similiter ille qui acci-
pit partẽ hostie non minus habet ꝙ ille qui
integrã vel plures sumpserit. Ideo dicit Au
gu. super psal. lxxvij. Mãna significat panẽ
verũ de celo q̄ vere cibus est angeloꝝ quos
dei verbum incorruptibile incorruptibiliter
pascit quod vt manducaret homo: caro fa-
ctum est: ꝛ habitauit in nobis Ipse enĩ pa-
nis p nubes euangelicas vniuerso orbi plui
tur: ꝛ apertis predicatorum cordibus tanqꝫ
celestibus ianuis non murmuranti ꝛ tem-
ptanti synagoge sed credenti ꝛ in illo spem
ponenti ecclesie predicatur. hec. ille. Tertio
sedet plebs hebreoꝝ in tabernaculo in quo
tria ꝯtinebanꝶ. p̄mo archa testamẽti in qua
erat vrna aurea habẽs mãna: ꝛ virga aaron

que fronduerat:⁊ tabule in q̇bus erant scri-
pta decem p̄cepta legis .hec autē archa sita
erat inter duos cherubin qui se mutuis vulti
bus respiciebāt ⁊ sup archā erat q̇daȝ tabu
la que dicebaꝰ ꝓpiciatorium super alas che
rubin quasi ab ipsis cherubin portareꝰ ac si
ymaginaremur ꝙ illa tabula esset dei sedes
vnde ⁊ ꝓpiciatoriū dicebaꝰ quasi exide ꝓpi
ciareꝰ deꝰ ad p̄ces summi sacerdotis:iō por
tabatur a cherubin.quasi deo obsequētibus
Archa vō testamēti erat quasi scabellū sedē
tis supra ꝓpiciatoriū.Erat aūt exteriꝰ aliud
tabernaculū in quo ꝯtinebanꝰ tria.s. altare
thimiamatis ⁊ mensa ꝓpositionis sup quaȝ
duodeciȝ panes apponebanꝰ:⁊ candelabrū
qd̄ hēbat septē calamos.In atrio vō quod
erat extra tabernaculū ꝯtinebaꝰ altare holo
caustoꝝ i q̇ offerebanꝰ deo sacrificia de his
que erāt a pplo possessa.Quid aūt significēt
declarat scūs tho.pma scd̄e.q.cij.arti. iiij.ar
gu.vi.dicēs.Figuralis rō oīm istoꝝ assigna
ri pōt ex relatōne tabernaculi ad xpꝫ q̇ figu
rabaꝰ.Ip̄e em̄ figurabaꝰ p ꝓpiciatorium.qꝛ
ip̄e est ꝓpiciatio p pctīs nostris. vt dꝛ pme
Joh.ij.⁊ cōuenīeter hoc ꝓpiciatoriū a cheru
bin portaꝰ.quia de eo scriptū est.Et adorent
eum oīs angeli eius.vt habeꝰ Heb.pmo.
Ip̄e etiā figuraꝰ p archaȝ: qꝛ sic archa erat
cōstituta de lignis cethim.ita corpus christi
de mēbris purissimis cōstabat.erat autē de
aurata.quia xp̄s fuit plenus sapiā ⁊ charita
te que per aurum signaꝰ:intra archam erat
vrna aurea.s.anima sancta habēs manna.i.
omnē plenitudinē diuinitatis.Erat etiaȝ in
archa vga.i.ptās sacerdotalis: quia ipse est
sacerdos in eternū.Et erāt etiā ibi tabule te
stamenti ad designandū ꝙ ip̄e xp̄s est legis
lator. Ipse etiā xp̄s designaꝰ p candelabrū
quia ip̄e dixit.Ego sum lux mūdi. p septem
calamos seu lucernas septē dōa spūssancti.
Ip̄e etiā signaꝰ p mensam.qꝛ ip̄e ē spūalis
cibus sm̄ illud Joh.vi.c.Ego sum panis vi
uus. Duodecim eniȝ panes sigt̄ duodeciȝ
aplos vel doctrinā eoꝝ:siue p candelabrū ⁊
mensam pōt signari doctrina ⁊ fides eccl'ie
que etiā illuminat ⁊ spūaliter reficit.Ip̄e ēt
xp̄s signaꝰ p duplex altare.s.holocaustoꝝ ⁊
thimiamatis: qꝛ p ip̄m opꝫ nos offerre oīa
vtutum opa siue illa q̇bus carnē affligimꝰ
que offerunꝰ in altari holocaustoꝝ:siue ea q̄
maiore mētis ꝑfectione p spūalia ꝑfectorū
desideria deo offerunꝰ in xp̄o quasi in altari
thimiamatis.sm̄ illud heb.vlti.c.p ipsum ḡ

offeramus hostias laudis semp deo:hec ille
Quarto sedet plebs hebreoꝝ post ꝯstructio
nem altaris de quo daꝰ duplex p̄ceptū vnū
q̇dem in p̄ncipio legis.Exo.xx. vbi dñs mā
dauit ꝙ facerēt altare de terra vel saltem de
lapidibus nō sectis. Et iterū ꝙ nō facerent
altare excelsum ad quod oporteret p gradus
ascendere.⁊ hoc ad detestādū ydolatrie cul
tum.Gentiles em̄ ydolis ꝯstituebāt altaria
ornata ⁊ sublimia in q̇bus credebāt aliquid
sanctitatis ⁊ diuinitatis fore.ꝓpter quod et
dñs mādauit.Deuꝰ.xvi.Non plātabis lucū
et oēm arborē iuxta altare dñi dei tui. Ydo-
latre em̄ ꝯsueuerūt sub arboribus sacrificare
ꝓpter amenitatē ⁊ vmbrositatē.s qꝛ Exodi
xx.poniꝰ.Non ascendes p gradus ad altare
meū subdiꝰ rō p̄cepti ne reueleꝰ turpitudo
tua.Pro quo sciendū ꝙ hoc fuit institutum
ad excludēdā ydolatriā.Nam in sacris pre-
api sua pudēda gētiles poplo denudabant
postmodū autē inductus est a sacerdotibus
femoraliū vsus ad tegmen pudendoꝝ.ideo
sine periculo institui poterat tanta altaris al
titudo vt p aliquos gradus ligneos nō stan
tes sed portātes in hora sacrificij sacerdotes
ad altare ascenderēt sacrificia offerētes.Ex
ponit aūt sctūs tho pma scd̄e.q.cij. arti. iiij.
argu.vij.rōnem hoꝝ p̄ceptoꝝ dicens. Qꝛ in
xp̄o qui est nostrū altare debemus confiteri
veram carnis naturā ꝗtum ad hūanitatem
quod est altare de terra facere:⁊ ꝗtum ad di
uinitatem debemus in eo cōfiteri pr̄is equa
litatem.quod est nō ascendere per ḡdus ad
altare.Nec etiā iuxta xp̄m debemus admit
tere doctrinā gentiliū ad lasciuiā ꝓuocantē
hec ille.Quinto sedet dauid que veniēs ad
achimelech sacerdotē dixit ei. Nūc igiꝰ si q̇d
habes ad manū vel quinqꝫ panes da mihi.
Et rn̄dens sacerdos dauid ait illi. Non ha
beo panes laycos ad manū:sed tm̄ panem
sctm̄ si mundi sunt pueri maxime a mulieri-
bus māducēt.Et rn̄dit dauid sacerdoti ⁊ di-
xit ei.Et quidē si de mulieribus agiꝰ cōtinui
mus nos ab heri ⁊ nudiustertiꝰ qn̄ egredie-
bamur:⁊ fuerūt vasa pueroꝝ scta.dedit ei ḡ
sacerdos sanctificatū panē. vt habeꝰ primi
Regū.xxi. Iste panis sanctꝰ figurabat ve-
ruȝ corpus xp̄i quod xp̄iani in altari sumūt
quia panis vtute verborum xp̄i conuertitur
in verum corpus xp̄i.vnde Hylarius li.viij.
de trini.vt habetur de consecra.distin.ij.c.in
christo pater dic̄.De vitate carnis ⁊ sangui
nis xp̄i non relictus est ambi gendi locus:

Nunc em̃ ⁊ ipsius dñi possessione ⁊ fide no-
stra caro eius vere est cibus ⁊ sanguis eius
vere est potus. Et Amb. lib. viij de sacramē-
tis dicit. Sicut verus est dei filius dñs iesus
xp̄us: ita vera xp̄i caro est quā accipimus ⁊
vere sanguis eius est potus. Et sanct⁹ Tho.
tertia parte. q. lxxv. articu. i. in r̄nsione dicit.
Qꝛ verum corpus xp̄i ⁊ sanguinem eius esse
in hoc sacramento nec sensu deprehendi po-
test: sed sola fide que auctoritati diuine inni-
titur. Unde sup illud. Luce. xxij. Hoc est cor-
pus meū quod ꝑ vobis tradet̃. dicit Cyril-
lus. Non dubites an hoc sit verū: sed potius
suscipe verba saluatoris in fide: cum em̃ sit
veritas non mentitur. hoc autez cōueniens
est ꝑpter tres rōnes. Primo ꝑpter ꝑfectio-
nē legis noue. sacrificia em̃ veteris legis il-
lud verū sacrificium passionis xp̄i contine-
bant solum in figura. ſm illud. Hebreos. x.
Umbram habens lex futuroꝝ bonoꝝ: non
ipsam ymaginē: ideo oportuit vt aliq̄d plus
haberet sacrificium noue legis a xp̄o institu-
tum: scz vt cōtineret ipsum passum nō soluz
in significatione ⁊ figura: sed etiā i rei verita-
te. Et ideo sac͞m qd̕ ipsum xp̄m realiter cō-
tinet. vt dixit Dyoñ. iiij. ca. eccl̕ice hierarchie
est ꝑfectissimū oīm sacr̃oꝝ alioꝝ in quibus
virtus xp̄i participat̃. Secundo hoc cōpetit
charitati xp̄i ex qua ꝑ salute nostra verum
corp⁹ nature nr̄e assumpsit. Et qꝛ maxime ꝑ-
priū amicitie est cōuiuere amicis. vt ph̄s di-
cit. ix. ethicoꝝ. Sui p̄ntiaz corporalez nobis
repromittit in premiū. Math. xxiiij. Ubi fu-
erit corpus illic cōgregabunt̃ ⁊ aquile. inte-
rim tamē nec sua p̄ntia corporali in hac pe-
grinatione nos destituit: sed per veritatē cor-
poris ⁊ sanguinis sui nos sibi cōiungit in h°
sacramento. vñ ipse dicit Joh. vi. Qui man-
ducat meā carnem ⁊ bibit meū sanguinē in
me manet ⁊ ego in illo. Unde hoc sacramē-
tū est maxime charitatis signū. ⁊ spei suble-
uamentū: ex tā familiari cōiunctione xp̄i ad
nos. Tertio hoc cōpetit ꝑfectioni fidei q̄ si-
cut est de diuinitate xp̄i ita est de eius humani-
tate. ſm illud. Joh. xiiij. Creditis in deū ⁊ in
me credite. Et qꝛ fides est inuisibiliū sicut di-
uinitatē suā nobis exhibet xp̄s inuisibiliter:
ita ⁊ in hoc sacramēto carnē suā nobis exhi-
bet modo inuisibili. Que q̇dam nō attendē-
tes posuerūt corpus ⁊ sanguinē xp̄i nō esse
in hoc sacramēto nisi sicut in signo qd̕ oīno
tanq̄ hereticū abijciēduz est: vtpote verbis
xp̄i cōtrariū. Unde Bolengarius q̇ primus
inuentor hui⁹ erroris fuerat coactus est suū
errorē reuocare ⁊ veritatē fidei confiteri. vt
habet̃ de cōsecra. dist. ij. ca. ego bolengarius
Et allegat̃ a magr̃o lib. iiij. sniarū. dist. xij. c.
alij tradunt. Itē req̇rebat achimelech si vasa
pueroꝝ erant sancta qꝛ verū corpus xp̄i in
hoc sacramēto non nisi a mundis debet su-
mi: qꝛ indigne sumēs eucharistiā quātū est i
se eā polluit. vt dicit̃. i. q. i. c. multi. in fine. vbi
dicit̃. Polluimus itaq̧ panez. i. corpus xp̄i
cuz indigne accedimus ad altare: ⁊ sordidi
mundū sanguinē bibimus. Et Isido. vt ha-
bet̃ de consecra. dist. ij. ca. q̇ scelerate. dicit sic
Qui scelerate viuūt in ecclesia ⁊ cōmunica-
re non desinūt putantes se tali cōione mun-
dari: discant nihil ad emundationē ꝓficere
sibi dicēte ꝓpheta. Quid est q̄ dilectus me-
us fecit in domo mea scelera multa: nunq̇d
carnes sancte auferunt a te malicias tuas.
Et apl̕us. Probet inquit seipsum homo ⁊
sic de pane illo edat ⁊ de calice bibat. hec ille
¶ Sexto sedet salomon. de quo Aug. super
Johannē sermone. lxxxiiij. dicit sic In ꝓuer-
bijs salomonis legit̃. Si sederis cenare ad
mensam potentis considera ⁊ intellige que
apponunt̃ tibi ⁊ sic mitte manum tuam sci-
ens quia talia oportet te preparare. Que est
mensa potentis: nisi vnde sumitur corpus
⁊ sanguis eius qui ꝑ nobis posuit animam
suā? Et quid est ad eā sedere nisi ad eam hu-
militer accedere. Et q̇d est considerare ⁊ in-
telligere q̄ apponunt̃ tibi: nisi digne tantam
gratiā cogitare? Et q̇d est sic mittere manuz
tuā vt scias qꝛ talia oportet te preparare: ni-
si qꝛ sicut ꝑ nobis xp̄us aīam suā posuit: ita
nos debemus aīas nostras ꝑ fratribus no-
stris ponere sicut ait apl̕us petrus. Xp̄us ꝑ
nobis passus est vobis relinquens exēpluz
vt sequamini vestigia eius. hec ille. Septi-
mo sedet helyas qui ꝑrexit in desertū viam
vnius diei. Cumq̧ venisset ⁊ sederet subter
vnā iuniperuz petiuit aīe sue vt moreret̃. ⁊
ait. Sufficit mihi dñe. tolle aīam meā. Ne-
q̧ em̃ melior sum q̄ patres mei. ꝓiecitq̧ se
⁊ obdormiuit in vmbra iuniperi. Et ecce an-
gelus dñi tetigit eum: dixitq̧ ei. Surge ⁊ cō-
ede. Respexit. Et ecce ad caput suum subci-
nericius panis ⁊ vas aque. Comedit ergo ⁊
bibit. Et ambulauit in fortitudine cibi illius
vsq̧ ad montez dei. vt dꝛ. iij. Reg. xix. Iste
panis significat veruz corpus xp̄i in hoc sa-
cramēto. ꝑut Ambros. sicut habet̃ de ꝯsecr.
dist. ij. ca. oīa dicit. Panē q̇dem istum quez

Berengarius

sumim⁹ in misterio: illũ intelligo panẽ q̄ ma
nu spũssancti format⁹ est in vtero ꝟginis ⁊
igne passionis decoct⁹ est in ara crucis. Pa
nis em̄ angeloꝝ factus est hoim cibus. Vñ
ipse ait. Ego sum panis viuus q̄ de celo de
scendi. Et iterũ. Panis quẽ ego dabo caro
mea est ꝓ mundi vita. hec ille. Erat autẽ ille
panis azimus: qꝛ in azimo hoc sacramentũ
conficit̄. qꝛ vt habet̄ extra de celebratiõe mis
sarũ. ca. per litteras. Punit̄ sacerdos qui in
pane fermẽtato ⁊ cypho ligneo missarum
solẽnia celebrare ꝑsumpserit. Et sctũs Tho.
tertia parte. q. lxxiiij. art. iiij. dicit ꝙ circa ma
teriã huius sacramẽti duo possunt cõsidera
ri scȝ q̄d necessariũ ⁊ q̄d ꝯueniens. Necessa
riũ quidẽ est: vt sit panis triticeus qꝛ in hui⁹
specie xp̃s hoc sacramẽtũ instituit sine quo
pane non perficit̄ sacramẽtũ. Non est autẽ
de necessitate sacramẽti ꝙ sit azimus vel fer
mentatus: qꝛ in vtroqȝ confici põt. Cõueni-
ens aũt est vt vnusquisqȝ seruet ritũ sue ec-
clesie in celebratione sacramẽti. Sup̱ hoc di
uerse eccl'iarũ sunt consuetudines. dicit em̄
Greg. in registro. Eccl'ia offert azimos pa-
nes ꝓpterea ꝙ dñs sine vlla cõmixtiõe susce
pit carnẽ. Sed grece eccl'ie offerunt fermen
tatũ ꝓ eo ꝙ verbũ patris indutũ est carne:
sicut ⁊ fermẽtũ miscet̄ farine. Vñ sicut pec-
cat sacerdos in eccl'ia latinoꝝ celebrans de
pane fermentato: ita peccaret presbyter gre
cus in ecclesia grecoꝝ celebrãs de pane azi-
mo quasi peruertens sue ecclesie ritũ. Tamẽ
consuetudo de pane azimo celebrandi rõna
bilior est. Primo q̄dem ꝓpter xp̄i institutio
nẽ q̄ hoc sacramentũ instituit. p̄ma die azi
moꝝ. vt habet̄. Math. xxvi. Marci. xiiij. et
Luce. xxij. Secũdo qꝛ panis est ꝓprie sacra
mentũ corporis xp̄i qd̄ sine corruptione cõ-
ceptũ est magis ꝙ deitatis ipsius. Tertio qꝛ
hoc magis cõpetit sinceritati fideliũ que re
quirit̄ ad vsum hui⁹ sacramenti: ꝯm illud. i.
Corinth. v. Pasca nostrũ imolatus est xp̃s
Itaqȝ epulemur in azimis sinceritatis ⁊ ve
ritatis. Habet tñ cõsuetudo hec grecoꝝ cãm
rõnabilem ⁊ ꝓpter significationẽ quã tãgit
Greg. ⁊ in detestationẽ heresis nazareoꝝ q̄
legalia euangelio miscebant. hec ille.

Quantũ ad quartã men-
sam in qua sedet ordo discipuloꝝ cũ xp̃o sci
endũ ꝙ ista mensa est lex gr̃e quã xp̃us de-
dit ap̄lis dicens. Ioh. xiij. Mandatũ nouũ
do vobis vt diligatis inuicem. Gausape est
gr̃a spũssancti. Iuxta illud. Ro. v. Charitas
dei diffusa est in cordibus nostris per spm̄
sanctũ qui datus est nobis. In hac mensa ꝓ
ponit̄ discipulis xp̄i sacramentũ corporis ⁊
sanguinis xp̄i ꝯm illud. Math. xxvi. Accipi
te ⁊ comedite hoc est corpus meũ. Et hic est
sanguis meus noui testamẽti qui ꝓ multis
effundet̄ in remissionem peccatoꝝ. Ipse au
tem xp̃us cõuenienter instituit hoc sacramẽ
tum in cena: scȝ cum vltimo fuit cuȝ discipu-
lis cõuersatus triplici rõne. vt ponit sanctus
Tho. tertia parte. q. lxxiij. arti. v. in r̃nsi. Pri-
mo q̄dem rõne continẽtie huius sacramẽti.
Continet̄ em̄ ipse xp̃us in eucharistia sicut
in sacramento. ⁊ ideo quãdo ipse xp̃us in ꝓ
pria specie a discipulis discessurus erat in sa
cramẽtali specie seipsum eis reliquit sicut in
absentia imperatoris exhibet̄ veneranda
eius ymago. Unde Eusebius dicit. vt habe
tur de ꝯsecra. di. ij. ca. Quia corp⁹ assumptũ
ablaturus erat ab oculis fideliuȝ ⁊ syderib⁹
illaturus: necesse erat vt die cene sacramẽtũ
corporis ⁊ sanguinis sui nobis consecraret
vt coleret̄ iugiter per mysteriuȝ quod semel
offerebat̄ in precium. Secundo qꝛ sine fide
passionis xp̄i nunqȝ potuit esse salus. ꝯm il-
lud. Roma. iij. Quem ꝓposuit deus ꝓpiciã
torem per fideȝ in saguine eius: ⁊ ideo opor-
tuit om̄i tẽpore apud homĩes esse aliquod
representatiuũ dñice passionis. cuius q̄dem
in veteri testamento principiuȝ erat agnus
paschalis. Unde ⁊ ap̄lus dicit. i. Corinth. v.
Pascha nostrum imolatus est xp̃us. Suc-
cessit autẽ ei in nouo testamẽto eucharistie
sacramẽtũ qd̄ ẽ rememoratiuũ p̄terite pas-
sionis: sicut ⁊ illd̄ fuit prefiguratiuuȝ future:
ideo cõueniens fuit iminente passione cele-
brato priori sacramẽto nouũ sacramentũ in
stituere. Unde Leo papa dicit. Ut vmbre
cederent corpori antiqua obseruantia nouo
excludit̄ sacramẽto hostia in hostiã transit.
sanguis sanguine aufertur: ⁊ legalis festiui-
tas duȝ mutat̄ implet̄. Tertio qꝛ ea que vlti
mo dicunt̄ maxime ab amicis recedentibus
magis memorie cõmendant̄. presertim qꝛ
tunc magis inflãmatur affectus ad amicos
Ea vero ad que magis afficimur ꝓfundius
animo imprimunt̄. Ideo vt hoc sacramen-
tum in maiori veneratione haberet̄ domin⁹
in vltimo discessu suo a discipulis sacramẽ-
tum instituit. Et hoc est qd̄ Aug. dicit in li-
bro r̃nsionum ad Ianuariũ. Saluator quo
vehementius cõmendaret misterij illius al

titudinē:vltimū hoc voluit infigere cordibꝰ
⁊ memorie discipulorꝝ a q̇bus ad passionez
discessurus erat. h̄ ille. Propterea oīa mira-
cula q̄ xp̄us in ꝯuiuijs fecerat sub figura hu
ius sacramēti: ī hoc adimpleuit. Primo em̄
fecit miraculū in nuptijs cōuertendo aquaz
in vinū:in figura ꝙ in hac cena dñi cōuertet
in ꝓprium sanguinē.q2 vt dicit Ambro.lib.
de sacramētis.vt habet̄ de cōsecra.distin.ij.
ca.reuera. Currebant egypti flumina puro
meatu aquarū subito de fontium venis san
guis cepit erūpere. Q2 si tantū valuit huma-
na benedictio vt naturā cōuertat:q̇d dicemꝰ
de ipsa consecratione diuina vbi ipsa verba
dñi saluatoris operant̄: Nam sacramentuz
istud q̇ accipis xp̄i sermone conficit̄.tante
benedictionē verborꝝ celestiū alia spēs noia
tur post cōsecrationem sanguis nuncupat̄.
hec ille. Et sicut illud vinū q̇ xp̄s in nuptijs
miraculo turbe apposuit fuit verū vinuz:sic
de solo vino vitis pōt cōfici hoc sacramentū
Primo q̇dem ꝓpter institutionē xp̄i q̄ in vi
no vitis hoc sacramētū instituit.vt p3 ex eo
q̇ ipse dic̄. Luce.xxij. Circa institutionē hu-
ius sacramēti. Amodo nō bibā de hoc geni-
mine vitis. Secūdo q2 ad materiā sac̄rorꝝ as
sumit̄:id q̇ ꝓprie ⁊ cōiter h3 talē spēm.pro
prie aūt vinū dicit̄ q̇ de vite sumit̄.alij aūt
liquores vinū dicunt̄ ꝭm quandā similitudi
nē ad vinū vitis. Tertio q2 vinū vitis cōpe-
tit ad effectū huiꝰ sac̄ri q̄ est spūalis leticia.
ps. Vinū letificet cor hoīs.ideo aūt ꝯuertit
xp̄s aquā in vinū. Quia vino q̇ offert̄ in h̄
sac̄ro d3 aqua misceri ꝓpter quattuor rōnes
Primo q̇dem ꝓpter institutionē.ꝓbabiliter
em̄ credit̄.ꝙ dñs hoc sacramētū instituit in
vino aqua ꝑmixto ꝭm morē illius terre. vñ
Prouerb.ix.d2. Bibite vinū q̇ miscui vobis
Secundo q2 hoc cōuenit repn̄tationi dñice
passionis.vñ dicit Alexander papa de ꝯsec.
distin.ij.ca.i. Non debet in calice dñi aut vi-
nuz solū aut aqua sola offerri: sed vtrūq3 ex
latere xp̄i in passiōe sua ꝓfluxisse legit̄. Ter
tio q2 h̄ ꝯuenit ad significandū effectū huiꝰ
sac̄ri q̄ ē vnio ppl'i xp̄iani ad xp̄3.q2 vt Juliꝰ
pp̄ dic̄.vt habet̄ de cōsecr.di.ij.c.cū om̄e. Vi-
demus in aqua ppl'm intelligi. in vino vero
ostēdi sanguinē xp̄i. Ergo cū in calice vino aq̄
miscet̄ xp̄o ppl's adunat̄. Quarto hoc cōpe
tit ad vltimū effectū huiꝰ sac̄ri q̄ est introitꝰ
ad vitā eternā.vñ Amb.li.de sac̄ris dic̄. Re
dundat aq̄ in calicē ⁊ salit in vitā eternam.
Secūdū miraculū fuit qn̄ xp̄s in deserto pa

uit q̇nq3 milia hoīm ex q̇nq3 panibꝰ ordea-
ceis.vt habet̄. Joh.vi.⁊ Math.xiiij.vñ Cri
sosto.dicit. Acceptis q̇nq3 panibꝰ aspiciēs
in celū multiplicauit bn̄dixit ⁊ fregit. Opor-
tebat em̄ credi de xp̄o qm̄ a pr̄e est: ⁊ qm̄ eq̄-
lis est ei ideo vt vtrūq3 ostēdat nūc q̇dē cum
ꝑtāte nūc aūt orans miracula facit. hec ille.
Ut ꝑ hoc insinuaret̄ ꝙ sicut nō erāt nisi q̇n
q3 panes in substātia: sed multiplicabāt̄ in
manibꝰ xp̄i ꝑ bn̄dictionē:ita est vnū xp̄i cor
pus sub hoc sac̄ro:⁊ tn̄ est in diuersis altari
bus ⁊ diuersis hostijs cōsecratis: ex q̄ corpo
re xp̄i satiant̄ oēs fideles xp̄iani. Ubi nota
ꝙ nouē mirabilia sunt in h̄ sacramēto. Prio
ꝙ ibi ē corpus xp̄i in tāta q̄ntitate sicut fuit
in cruce ⁊ sicut nūc est in celo ⁊ tn̄ nō excedit
termīos illius forme. Scd̄o ꝙ sūt ibi accidē
tia sine subiecto. Tertio ꝙ ibi panis ꝯuertit̄
in corpꝰ xp̄i sic ꝙ nō ē materia corꝑis nec tn̄
ānihilat̄. Quarta ꝙ ibi n̄ auget̄ corpꝰ xp̄i ex
mltarū hostiarū ꝯsecratōe nec minuit̄ ex ho
stiarū susceptiōe. Quito ꝙ idē corpꝰ xp̄i in
pluribꝰ locis est sub oībꝰ hostijs cōsecratis
Sexto ꝙ qn̄ diuidit̄ hostia nō diuidit̄ corpꝰ
xp̄i. Septio q2 qn̄ tenet̄ hostia ī manibꝰ xp̄i
corpꝰ n̄ videt̄.nec tāgit̄:s3 talia fiūt circa spe
cies. Octauo ꝙ deficiētibꝰ illis spēbꝰ desinit
ibi eē corpꝰ xp̄i ⁊ sāguis. Nono q2 cū n̄ āpliꝰ
sint ibi panis ⁊ vinū accn̄tia:tn̄ eūdē effectū
hn̄t vt p̄us.s.nutrire satiare ⁊c̄. Tertium mi
raculū fuit qn̄ xp̄s ī deserto satiauit q̄tuor mi-
lia hoi3 ex.vij.panibꝰ.vt d2. Marci.viij. Ita
xp̄s ex mlt'is hostijs ⁊ vno corꝑe xp̄i satiat oēs
obs̄uātes q̄tuor euāgelia ī fide trinitat̄. vñ
hostia diuidit̄ ī tres ꝑtes ꝓpt̄.v.cās.p̄mo ꝓ
pter trinitatē ꝑsonarū in vna ecn̄tia.scd̄o ꝓ
pter.iij.statꝰ eccl'ie.s.militātiū triūphātiū ⁊ ī
purgatorio ardētiū.t̄tio ꝓpt̄.iij.statꝰ xp̄i q2
fuit mortal' mortuꝰ īmortal'.q̄rto ꝓpt̄.iij.ꝑ
tes ī corꝑe dñi passas t̄pe passiōis.s.manꝰ pe
des ⁊ latꝰ.q̇nto ꝓpt̄.iij.subās ī xp̄o.s.diuinita
tē aīa3 ⁊ corpꝰ.⁊ sic̄ Sergiꝰ pp̄ dic̄ vt hēt̄.de
ꝯsecr.di.ij.c.triforme ē corpꝰ dñi. ꝑs oblata
ī calice missa corpꝰ xp̄i q̇ iā resurrexit demō
strat.s.ip̄3 xp̄m ⁊ btām v̄ginē.vl' si q̄ alij scti
cū corporibꝰ sunt in gl'ia.ꝑs comesta āmbulās
adhuc sup terrā.s.q2 viuētes in terra sac̄ro
vniūt̄:⁊ passionibꝰ ꝯterunt̄ sic̄ panis come-
stus atterit̄ dentibꝰ.ꝑs in altari vsq3 in finē
remanēs misse:est corpus xp̄i remanens in
sepulchro vsq3 in finē seculi q2 corpora sctōrꝝ
in sepulchris erūt quorꝝ tn̄ aīe sūt vl' ī purga
torio vl' in celo.hic tn̄ ritus nō seruat̄ modo

sez vt vna pars suet in finē misse. Manet
tamen eadem significatio partiū quā qdaz
metrice expresserūt dicētes. hostia diuidit i
ptes tincta beat os plene: sicca notat viuos
suata sepultos. Quidā tñ dicūt ꝙ pars in
calice missa signat eos qui viuūt in hoc mū-
do. pars autē extra calicez suata signat eos
qui plene beati sunt quo ad aīam ⁊ corpus
ps aūt comesta signat tertios. Ex his ergo
tribus ptibus satiant oms q obsuant legez
xpi in quattuor euāgelijs descriptā ex qbus
resultāt septē. ¶ Quartū miraculū fuit quā
4 do xp̄s sedit ad mensam cū pharisco. de quo
dr Luce. vij. c. Rogabat iesum quidā phari
seus vt mādacaret cū illo ⁊c. id est. Synago
ga iudeoꝝ rogabat xp̄m vt mādacaret. i. de
scenderet de celo ⁊ carne humana assumpta
inter hoīes conuersaret iuxta illud Baruch
iij. Post hoc in terris visus est ⁊ cū hoībus
cōuersatus est. Oīs eñ pphete hoc roga-
bant. vnde alius dicebat. Utinā disrumpes
celos ⁊ descēderes. Alius aūt. veni domie
⁊ noli tardare: alius qñ videbo: putas dura
bo: Osi me inueniat h illa natiuitas ⁊c. Pro
ptea dic Aug. sup h euange. i smōe de ma-
ria magdalena. Ingressus iesus in domum
pharisei. i. iudeoꝝ synagogaz. discubuit. sez
qñ occubuit. qñ crucē ascendit. Crux est mē
sa quā parat phariseus xp̄o. vnde ipe dicit.
Parasti crucē saluatori tuo. Gausape ē hu-
manitas ⁊ diuinitas xpi in cruce extēsa. Pa
nis est corpus xpi. iuxta illud. Mittamus li
gnum in panē eius: qr corpus suū transmi-
sit eccl'ie ad mensaz. vt esset caro mādacatu
ris gētibus ad salutē. Queadmodū autem
manducet eius caro ⁊ sanguis bibat. norūt
illi q sunt sacramētis celestibus imbuti. Et
ecce mulier q erat in ciuitate peccatrix. Hec
mulier eccl'ia fuit que erat in ciuitate. de qua
dicit ppheta. Vidi iniqtatē ⁊ ꝯtradictionez
in ciuitate: ⁊ labor in medio eius ⁊ iiustitia.
et non defecit de plateis eius vsura ⁊ dolus.
In ciuitate ḡ pfidie. septa muro supbie: tur-
ribus cōmunita iniqtatis: obserata plateis
ꝯdictionuz: portis depicta doli vsurarū nego
ciatoꝝ aggrauata laboribus ⁊ lupanaribus
⁊ ydoloꝝ templis. Hec mulier grauissimos
trahebat reatus ⁊ tanta ꝑcedentiū colluuio
ne peccatoꝝ audiuit xp̄m in synagoga pas-
sionis sue mysteriū tradidisse sui corporis ⁊
sanguinis sacramentū manifestasse nostre
redemptionis archanū: scribas velut pessi-
mos despiciēs ianitores. Ve vobis iudeis
scribe ⁊ pharisei habētes clauē scie. arruptis
ꝯdictionū foribus cōtempto pharisei ꝑnci-
patu ardēs: anhelās: estuās ad totū legalis
cōuiuij penetrale puenit ibiqꝫ repperit xp̄m
inter amoris epulas ⁊ dulcia pocula: ⁊ frau-
dem occubuisse iudaicas iuxta illud pphete
Et si inimicus meus maledixisset mihi susti
nuissem vtiqꝫ. Inuenit ergo xp̄m in synago
ga cum dolo ⁊ fraude: traditū: passum. cruci
fixuz: ⁊ sepultū. ⁊ tñ a feruore fidei nō cessat
immo clamat Centurio. vere filius dei erat
iste. ⁊ lōginus recepto visu confitet xp̄m: et
latro in cruce cōfitens. Nos qdem digna fa
ctis recipimus: hic aūt quid mali fecit: Et
tria milia hoīm qui reuertebant hierl'm per
cutientes pectora sua. Et portat vnguenta. i.
christiani chrismatis oleū: ⁊ qr xpi faciē cor
poralē nō vidit: stetit retro. nō loco sed tēpe
eius inherens vestigijs vt sequat. ⁊ iam desi
derij plusqꝫ ꝯscie lachrymas fudit: vt quem
abeuntē vidē nō meruit mereat vidē redeū
tem. Lachrymas ḡ fudit ad pedes quos p
suo amore pfudit dū pedes euāgelizantiuz
regnum eius bonoꝝ operuz manibus tenet
lauat lachrymis charitatis. ꝯfessiōis labijs
tenet osculat. ⁊ totū mie pfudit vnguentū:
dum cōuersus ad eā. i. reuersus dicat negan
tibus iudeis intraui domū tuā ⁊c. quod tūc
erit qñ veniet ad iudiciū. qr ecclesia fecit ini
nimis eius quod tūc synagoga facere capi
ti recusauit. Tunc dicet ad eccl'iam. Remit-
tunt tibi pctā tua: qm dilexisti multuz. quia
tunc erit pctōꝝ remissio qñ tota materia pec
candi tollet: caro pcti efficiet: caro totius san
ctitatis: terrena suitus celesti dominatione
mutabit: ⁊ militia humana ad diuinū pmo
uebit regnū. Corruptio induet incorruptio-
nem ⁊ immortalitatē mortalitas ꝯsequetur
hec ille. Sed anteqꝫ xp̄s hoc sacramentum
institueret officia humilitatis in discipulos
demōstrauit. vnde Aug. sup ioh. smone. lv.
dicit. Cū pater omnia dedisset xp̄o filio i ma
nus. discipuloꝝ: nō manus sed pedes lauit:
et cū se sciret a deo exisse ⁊ ad deum pgere:
nō dei dñi sed hoīs sui impleuit officium: ⁊
ad maximū cumulū humilitatis eius acce-
dit ꝙ traditoris sui nō dedignatus est pedes
lauare. cuius manus preuidebat in scelere.
Quid aūt miruz si surrexit a cena ⁊ deposuit
vestimēta sua. qui cū in forma dei eēt semet
ipm exinaniuit. Et quid mirū si precinxit se
lintheo qui formā sui accipiēs habitu inuē
tus est vt homo. Quid mirū si aquam mise

in peluim vt lauaret pedes discipuloꝝ: qui in
terra sanguinē fudit ꝑ quē immūdiciā dilu
eret pctōꝝ: Quid mirū si lintheo q̄ erat pre
cinctus pedes quos lauerat tersit. qui carne
qua erat indutus euangelistarū vestigia cō
firmauit. ꝛ lintheo q̄dē vt se p̄cingeret posu
it vestimēta que hēbat vt formā 𝔰ui accipet
qñ semetipm exinaniuit. Non qd̄ habebat
deposuit: sed qd̄ nō hēbat accepit. Crucifigē
dus tñ suis expoliatus est vestimētis ꝛ mor
tuus inuolutus est lintheis. ꝛ tota eius pas
sio nr̄a est purgatio. passurꝰ g̊ exitat. p̄misit
obseq̄a nō soluz eis ꝑ q̄bus erat mortē sub
iturus. sed etiā illi qui eū fuerat ad mortem
traditurus: hec Aug. Post ista v̄o acceptis
vestimētis suis resedit cū discipulis suis et
accepit panē ꝛ bñdixit: ac fregit deditq̄ꝫ disci
pulis suis ꝛ ait. Accipite ꝛ mādūcate: h̄ est
corpus meū. Sup q̄ dicit scūs tho. lxxxi. pte
q. xiij. arti. i. argu p̄mo ꝙ nō est intelligēduz
ꝙ accepit solū in manibus vt q̄dam dicunt
sed eodē modo accepit quo alijs accipiēdū
tradidit. vnde cū discipulis dixerit. Accipite
et comedite. et iterū accipite ꝛ bibite. Intel
ligendū est ꝙ ip̄e dñs accipiēs cōederit ꝛ bi
berit. vnde q̄dam metrice dixerunt. Rex se
det in cena: turba cinctꝰ duodena Se tenet
in manibus se cibat ip̄e cibus. rō. est vt idē
dicit ibidē in r̄n. ꝙ xp̄s ea que ab alijs obser
uanda instituit ip̄e p̄mitus obṡuauit. vnde
ꝛ ip̄e p̄us baptisari voluit ꝙ alijs baptismū
imponeret 𝔰m illud act. p̄mo. Cepit iesus fa
cere ꝛ docere. ideo ꝛ ip̄e p̄mo corpus suuz ꝛ
sanguinē sumpsit ꝛ postea discipulis suis tra
didit sumendū. ꝛ hoc est qd̄ ruth. iij. c. super
illud. Cūq̄ꝫ comedisset ꝛ bibisset ꝛc. dicit gl.
ꝙ xp̄s comedit et bibit in cena cū corpis ꝛ
sanguis sui sacr̄m tradidit discipu[lis] . vnde
apl's: q2 pueri cōicauerūt carni ꝛ sanguini: ꝛ
ip̄e participauit eisdē hec ille: ideo dicit Hie
ro. ad Hespiā. Dñs iesus ip̄e cōuiuia ꝛ cōui
uium: ip̄e comedens ꝛ qui comedit. Et licet
xp̄o nota eēt iniq̄tas iude sicut deo: nō tamē
erat sibi nota ꝑ modū quo hoībꝰ innotescit
et iō xp̄s iudam nō reppulit a cōmunione.
Etiā ne ip̄e iudas inde exasperatus sumeret
occasionē peccandi. ideo iudas cū alijs disci
pulis corpus dñi ꝛ sanguinē suscepit. vt dic
Dyo. in lib. eccl'. hierar. Et crisosto dicit par
ticeps ex his mysterioꝝ cōuersus nō est vnde
fit scelus eius vtrinq̄ꝫ immanens. tū q2 tali
ꝓposito ibutus adijt mysteria: tū q2 audiēs
melior factus nō fuit: nec metu nec bñficio:

nec honore. Et aug. 𝔰mone p̄mo de resurre
ctione dñi dicit. Quid cenā illā liberā cōme
morē vbi tangebat discipulus mendax digi
tum. edebat cū pane cedē ꝛ sorbebat cū san
guine potionē. O crudele ꝓditoris cōuiuiuz
rogo q̄bus oculis aspiciebat quē sub dente
p̄mebat patricida pariter ꝛ cōuiua. Vendi
dit argēto dñm fecit de magr̄o ferale cōmer
cium. Accepit aurū ꝛ cruētat aiam. ꝛ ceptū
alit sub pectore vulnus. Accepit a xp̄o buc
cellā quā male sibi cōscia mens ferre nō po
tuit: hec ille. Tandē dedit ceteris apostolis
corpus suū ꝛ sanguinē. Nam idem corpꝰ xp̄i
erat quod a discipulis tūc in ꝓpria specie vi
debat ꝛ in specie sacramenti sumebat. Non
autē erat impassibile 𝔰m qd̄ in ꝓpria specie
videbat: q̄nimmo erat passioni paratū. Vn̄
nec ip̄m corpus quod in specie sacramenti
dabat impassibile erat. Impassibili tñ mo
do erat sub specie sacramēti quod in se erat
passibile. Et sic patet.

Quantū ad quintā men
sam in qua sedet collegiū xp̄ianoꝝ. Sciēduz
ꝙ mensa est cōscia cuiuslibet fidelis xp̄iani
quā debet p̄mo parare sicut mīstri parabāt
qm̄ macule vel defectus corꝑales a q̄bus sa
cerdotes debebāt eē immunes significāt di
uersa vitia q̄bus debēt carere digne volētes
cōicare. Probibet ei esse cecus. i. ne sit igno
rans. ne sit claudus. i. instabilis ꝛ ad diuersa
se inclinās. ne sit paruo. vel grandi: vel torto
naso. i. ne ꝑ defectuz vel in plus vel in minꝰ
excedat. aut etiā aliqua praua exerceat. Per
nasuz em̄ discretio designat: q2 est discretiuꝰ
odoris. ne sit fracto pede vel manu. id est ne
amittat v̄tutem bene operādi vel ꝓcedendi
in v̄tutem. Repudiat etiā si habeat gibbū
ante vel retro ꝑ quē significat supfluꝰ amor
terrenoꝝ. si est lippus. i. si ꝑ carnalē affectū
eius ingeniū obscurat. Cōtingit em̄ lippitu
do ex fluxu humoris. Repudiat etiā si ha
beat albuginē in oculo. i. p̄sumptionem can
doris iustitie in cogitatiōe. Repudiat etiaz
si habeat iugē scabiē. i. petulantiā carnis. Et
si habuerit impetiginez que sine dolore cor
pus occupat ꝛ mēbroꝝ decorē fedat: ꝑ quaz
auaritia designat. Etiā si sit onerosus vel pō
derosus qui. s. gestat pōdus turpitudinis in
corde lz nō exerceat in opere. Per ornamen
ta v̄o designant v̄tutes digne communicātiū.
Sunt aūt quattuor que sunt necessaria om
nibus cōicantibus velut ministris xp̄i. scilz

c

castitas que signat̃ p femoralia. puritas vite q̃ signat̃ p tunicā lineā. moderatio discretionis que signat̃ p cingulū. rectitudo intentionis que signat̃ p thyarā ptegentē caput. Etiā vt digne accedant ad tm̄ sacr̄m pparēt se vestibus sacerdotalibus. Primo suphumerali quod signat discretionē. Scd̄o alba que signat castitatē. Tertio cingulo quod signat mortificationē carnis. Quarto manipulo q̄ signat ꝯstantiā fortitudinis. Quīto stola que signat ꝑseuerantiā lōganimitat̄. Sexto casula que designat feruorē charitat̄. ideo de talibus sic ornatis dicit petrus in canonica. Uos estis genus electū. regale sacerdotium. gens sancta. popl's acquisitionis. Causa ꝑe est puritas mētis de qua dicit ambrosius in orone. Quāta em̄ cordis ꝯtritiōe et lachrymarū fonte: q̄ta reuerētia et tremore: q̄ta corporis castitate atq̄ animi puritate Dñe deus istud diuinū et celeste mysterium est celebrandū. vbi caro tua in ꝟitate sumit̃ vbi sanguis tuus in ꝟitate bibit̃. vbi sūmis yma. humanis diuina iungunt̃. vbi adest sāctorꝝ pñtia angelorꝝ. vbi tu es sacerdos et sacrificiū mirabilr̄ et ineffabiliter. Quis digne pōt hoc mysteriū celebrare. nisi tu deꝰ omīps dignū feceris offerentē. hec ille. Et crisosto. homel̄. l. sup Mat. Sicut corporalis cibus cū ventrē inuenit diuersis humoribus occupatum amplius ledit: magis nocet et nullū prestat auxiliū. Ita et iste spūalis cibus si quez repperit malignitate pollutū ip̄m nō sua natura sed vitio accipiētis interimit: h̄ ille. Jō Aug. in tractatu ō quarta feria dicit. Tu anima xp̄iana que ascēsura es ex sacratissimo fonte rubore atq̄ decore ꝑfusa oīmode speciosa et mens candida serua decorem tuum. Agnosce quid fueris et quid eris: vide ne deseras mensam sponsi tui: vt pulchra ꝑmaneas. carnes eius quottidie mādūcabis vt vitā eternaz habeas. sanguinē eius potabis vide ne deseras hanc mensam: hec ille. Propt̃ea idem monet lib. de salutaribus documentis dicēs. Seip̄m nobis edendū tribuit q̄ dicit. Ego sum panis viuus qui de celo descendi: ß vnusquisq̄ anteq̄ corpus et sanguinē eius accipiat: seip̄m pbet ßm apostoli preceptum et sic de illo pane edat et de calice bibat. Qñ em̄ ip̄m accipe volumꝰ ante ad ꝯfessionem et pñiam recurrere debemus et oīs actus nostros curiosius discutere: et pctā obnoxia si in nobis senserimus cito festinemus p ꝯfessionē et verā pñiaz abluere: ne cū iuda ꝓditore dyabolū intra nos celātes ꝑeamus: hec ille. Ob hanc causam mandat̃ oībus xp̄ifidelibus: vt habet̃ ex̄ de pñijs et remissionibus. Omnis vtriusq̄ sexus fidelis postq̄ ad annos discretionis ꝑuenerit oīa sua solus peccata saltem semel in anno fideliter ꝯfiteat̃ ꝓprio sacerdoti et iniunctā sibi pniam ꝓprijs viribus studeat adimplere. suscipiēs ad minus reuerēter in pascha eucharistie sacr̄m. nisi forte ō ꝓprij sacerdotis ꝯsilio ob aliquā rōnabilē cām ad tp̄s ab eius ꝑceptione duxerit abstinendū. alioq̄n et viuēs ab ingressu eccl̄ie arceat̃. et moriēs xp̄iana careat sepultura: hec ibi. Ex quo sequit̃ q̄ sacramētalis mādūcatio corporis xp̄i no est de necessitate salutis. qm̄ h̄ sacr̄m ꝑsupponit grāz cū ꝑsupponat baptismū in q̄ grā dat̃. ß de ordiatiōe eccl̄ie hoīes obligāt̃ ex statuto eccl̄ie corpꝰ xp̄i semel in āno sumē nisi de ꝯsilio ꝯfessoris differat quis. ¶ Sed dubitat̃ primo Utrū accedēs ad hoc sacr̄z cū pctō mortali peccet mortalr̄. Rñdeo q̄ accedēs ad sacr̄z altaris aut h̄z ꝯsciam pcti mortalis aut nō. Si habet aut q̄ illa ꝯscia surgit ex certitudine sufficiēti. Exemplū q: scit se fornicatū vel simile aut pbabili. Exemplū q: morose delectatus est et timet fuisse ꝯsensum mortalem aut ex leui. Exempluz homo scrupulosꝰ q̄ timet de leui delectatione ne fuerit mortale pctm̄. In p̄mo casu peccat mortalr̄: q: ꝯtemnit. In scd̄o casu etiaz peccat mortalr̄: quia discrimini se exponit. In tertio ꝟo casu non peccat mortalit̃. Si aūt nō habet ꝯscientiaz peccati mortalis. Aut hoc est q: preparauit se et discussit ꝑparatione sufficiēti diligētissime ꝯsciam suā examinādo et peritos consulendo et tunc nō peccat. sed remissionē peccatorum si qua latent accipit et meret̃ aut ꝑparauit se ꝑparatione pbabili. scz pbabilit̃ conscīētiam suā examinādo et ꝯfitendo. et tunc nō peccat quidē: sed tm̄ remissionē pctōrum si qua latent nō accipit nec meret̃ aut ꝑparauit se negligēti ꝑparatione et tunc peccat mortaliter et demeret̃ maxime si negligētia sit magna. Et si dicis q̄ q̄libet xp̄ianꝰ tenet̃ in pascha cōicare: ḡ etiaz pctōr. Respondeo q̄ talis peccat: et cōmunicādo et omittendo: sed tamen magis peccat cōmunicādo: q: cōmunicare in pctō malū est de se. ß omittere cōmunionē malū est ex ꝑcepto eccl̄ie. vnde etiā potius debet excōmunicationē sustiere q̄ in pctō cōmunicare: nec tm̄ ideo ꝑplexus est: quia potest penitere. Et si dicis nemo scit

se eē sine pctō. Rñdeo ꝙ lꝫ de hoc nō possit haberi certitudo scīe potest tñ de hoc haberi ꝓbabilis cōiectura: et hoc ꝑcipue ꝑ q̄ttuor signa. Primo cum q̇s deuote audit v̄bū dei q: vt dr̄ Ioh. viij. Qui est ex deo verba dei audit. Scđo cum quis se promptū ad bene operandū inuenit. quia vt dicit grego. in ho mel. Probatio dilectionis exhibitio est ope ris. Tertio cuꝫ q̇s hꝫ ꝓpositū abstinēdi in fu turum a pctis. Quarto cū de p̄teritis dolet: quia in his v̄a pn̄ia consistit sm̄ greg. Vn̄ si quis ꝑ hm̄oi signa facta diligēti discussiōe sue ɔscīe: quis forte nō sufficiēti ad corpus xp̄i accedat: aliquo pctō mortali ī ip̄o rema nente qđ eius cognitionē p̄terfugiat nō pec cat: immo magis ex vi sacramēti peccati re missionē consequit᷑. vnde Aug. dicit in q̇daꝫ s̄mone ꝙ qñ corpus xp̄i manducat᷑: viuifi cat mortuos. Nam tale pctm̄ in contritione generali dimissuꝫ est: lꝫ nō ita plene sicut ea que in sp̄ali confessus est. ¶ Dubitatur secūdo vtrū peccet qui accedit ɔtritus ⁊ non ɔfessus. Rñdeo ꝙ peccator cōtritus añ con fessionē quādo vult cōmunicare aut habet copiā confessoris qui euꝫ possit absoluere. et tunc peccat cōicando sine ɔfessione. quia ad sacr̄m eccl'ie requirit᷑ recōciliatio. etiam sm̄ iudiciū eccl'ie. aut nō habet copiaꝫ ɔfessoris ⁊ tūc aut imminet aliqua necessitas cōmuni candi vel celebrādi. Exemplū q: timet scan dalum populi vel iam incepit ministeriuꝫ sa cramēti vel amisit loquelā: et tūc non peccat habēs ꝓpositum cōfitendi qñ poterit: aut nō imminet aliqua necessitas dictarum; ⁊ tunc peccat. cū aūt fuerit sufficiēter contritus ⁊ cō fessus securus accedat ⁊ sacr̄m corporis xp̄i accipiat. Ubi nota ꝙ cultus legis moysi fi gurabat mysteriū xp̄i: qm̄ oīa iudeoꝝ gesta figurabāt ea que ad xp̄m ꝑtinēt sm̄ illō pri me Corinth. x. Omnia in figura ɔtingebāt illis. ideo rōnes obꝣuantiarū iudeoꝝ sumē de sunt ꝑ figurā ad vitam xp̄ianoꝝ. Prohi bebant᷑ aūt iudei ab esu quorūdam ciboruꝫ tanꝙ̄ immundoꝝ: vt pꝫ Leuit᷑. ix. q: ꝑ hm̄oi aīalia ꝓhibita designabant᷑ aliqua in quorū figurā illa animalia ꝓhibebant᷑: ꝓpter q̄ q̇s reddit᷑ indignus ad ꝑcipiendū cōmunionē. Nam in quadrupedibus ꝓhibebant᷑ anima lia immūda: ⁊ nō scissa vngula nec ruminan tia: quia animal quod ruminat ⁊ vngulā sci dit mūdū est significatōe: qm̄ scissio vngule significat distinctionē duoꝝ testamentoruꝫ vel patris ⁊ filij: vel duarū naturarū in xp̄o. vel discretionē boni ⁊ mali. Ruminatio aūt significat meditationē scripturarū: ⁊ sanum intellectū earum. Cuicūqꝫ eñ alterū horum deest sp̄ūaliter immūdus est. Similiter etiaꝫ in piscibus illi qui habent pennulas et squa mas significatione mundi sunt. quia per pen nulas significat᷑ vita cōtemplatiua. per squa mas v̄o significat᷑ vita aspera: quoꝝ vtrunqꝫ necessariū est ad mundiciā sp̄ūalem. In aui bus aūt specialia quedā genera auiū ꝓhibe bantur. In aquila eñ que alte volat ꝓhibet᷑ superbia. In griffo autē qui equis ⁊ homini bus infestus est: ꝓhibetur crudelitas poten tium. In anatho qui pascitur minutis auib⁹ signant᷑ illi qui sunt molesti pauperibus. In miluo qui maxime insidijs vtit᷑ designantur fraudulenti. In vulture qui sequit᷑ excerci tum expectans comedere cadauera occisoꝝ signantur illi qui affectant mortes ⁊ seditio nes hominū vt inde lucrentur. In coruo si gnantur illi qui sunt voluptatibus denigra ti qui sunt expertes bone affectionis. q̇niaꝫ coruus semel emissus de archa nō est reuer sus. Genesis. viij. In strutione qui cum sit auis volare non potest: sed semper est circa terram signātur deo militantes et se nego tijs secularibus implicātes. Nicticorax que in nocte est acuti visus: in die autem nō vi det signat eos qui in temporalibus sūt astu ti ⁊ in spiritualibus sunt hebetes. Lacus au tem qui ⁊ volat in aere et natat in aqua si gnat eos qui ⁊ circuncisionem ⁊ baptismuꝫ venerantur: vel signat eos qui per contem plationem volare volunt: et tamen viuunt in aquis voluptatum. Accepiter vero qui deseruit hominibus ad predam signat eos qui ministrant potentibus ad predandum. Per bubonem qui de nocte victum querit. de die autem latitat signantur luxuriosi qui occultari querunt in noctis operibus que agunt. Mergulus autem cuius natura est vt in aquis diutius immoretur signat gulo sos qui aquis deliciarum se immergunt. Ibis vero que auis est in affrica habens lō gum rostrum que ex serpentibus pascitur ⁊ fere est ciconia signat inuidos: quia de ma lis aliorum quasi de serpentibus reficiūtur. Cignus qui est coloris candidi ⁊ longo col lo quod habꝫ q̇dē q: ex ꝓfunditate terre vel aque cibum querit signat hoīes q̄ ex iustitie cādore lucra terrena querūt. Onocrotalus

est auis quedā in partibus oriētis habens rostrū que in faucibus habet quosdā folliculos in q̄bus p̄mo cibū reponit ⁊ post horam in ventrē mittit signat auaros qui immoderata sollicitudine necessaria cōgregāt. Porphirio aūt qui p̄ter modū aliarū auiū habet vnū pedem latū ad natandū ⁊ aliū ad ambulandū: q͛ et in aqua natat vt anates et in terra ambulat vt perdices solo morsu bibit omnē cibū aqua tingēs. comparant̄ illi qui nihil ad arbitriū alterius agere volūt: ẜ solū quod fuerit tinctū aqua p̄p̄e volūtatis. Per herodionē qui vulgeriter falco d̄r significāt̄ illi quoꝝ pedes veloces sunt ad effundendū sanguinē. Calandria que est auis garrula significat loquaces. Vppupa vero que nidificat in stercoribus ⁊ feteti pascit̄ fimo: gemitum in cantu simulās significat tristitiaꝫ seculi: que hoībus immūdis operat̄. Per vespertilionem qui circa terrā volat significantur illi qui sola terrena sapiūt: seculari sci̅a p̄diti Ex q̄bus apparet ꝙ figurati per ista genera animaliū sunt immūdi ⁊ inhabiles ad p̄cipiendum eucharistie cōionē. Qui nō cōmunicat suo t̄pe quattuor mala incurrit. Primo quia priuat̄ multiplici vtilitate. Si em̄ raab meretrix saluata fuit q̄ suscepit nuncios dn̄i multomagis qui xp̄ꝫ suscepit. ⁊ ita p̄ oppositum. Secūdo quia ꝯstitutionē eccl̄ie transgredit̄. Tertio quia maledictioneꝫ incurrit. Eccs. iiij. c. ve soli. Bene em̄ sol⁹ est qui xp̄ꝫ nō habet. Quarto q͛ vices deo nō rependit aug. Verecundū est illi hospitiū denegare q̄ solet oēm pulsantē admittere. In ista mēsa sedent tria genera hoīm qui diuersimode sumūt cibū corp̄is xp̄i. Primū genus est eorū qui sumūt spūaliter tm̄: q͛ p̄cipiūt effectum huius sacramēti habētes illō in voto. ꝙuis nō habeāt in re, ideo manducāt spūaliter p̄ hoc ꝙ ꝯiungunt̄ xp̄o p̄ fidem ⁊ charitatem lꝫ nō manducent sacramātaliter. sicut multi bene cōtriti ⁊ sufficiēter moriunt̄ q̄bus non administrat̄ hoc sacr̄m. Scōm gen⁹ est eoꝝ qui sumūt sacramētal'r tm̄: q͛ p̄cipiūt solum sacr̄m ⁊ nō rem sacramēti: vt pctōres indigne cōicantes. Et isti taliter sumētes incurrunt octo mala. Primo pctōꝝ illaqationeꝫ Scdō dānatiōis p̄parationē. Tertio p̄ximi scādalizationē. Quarto mētis excecationē Quinto tētationis subuersionē. Sexto dei irritationē. Septimo tp̄is abbreuiationem Octauo gratuitoꝝ expoliationē. de his omnibus dicit p̄s. Fiat mensa eoꝝ coram ipsis in laqueū. ecce p̄miū. Et in retributionē. ecce scdm. Et in scandalū. ecce tertiū. Obscurentur oculi eoꝝ ne videāt. ecce quartū. Et dorsum eoꝝ semp̄ incurua. ecce q̄ntuꝫ. Effunde sup̄ eos iram tuā ⁊ furor ire tue cōp̄hēdat eos. ecce sextū. Fiat habitatio eoꝝ deserta ⁊ in tabernacl'is nō sit qui inhabitet. ecce septimum. Appone iniquitatē sup̄ iniquitatē eorum ⁊ nō intrent in iustitiā tuā. deleant̄ de libro viuentiū. ⁊ cū iustis non scribant̄. ecce octauū. ¶ Tertiū genus est eoꝝ qui sumunt sacramētaliter ⁊ spūaliter qui ita suscipiūt h̄ sacr̄m ꝙ etiā p̄cipiūt eius effectum. Et istis apponunt̄ quattuordecim fercula cū isto cibo. ¶ Primū est xp̄i cōmemoratio. Lu. xxij. Hoc facite in meā cōmemorationē. ¶ Scdꝫ interior viuificatio. Joh. vi. Nisi māducaueritis carnē filij hoīs ⁊ biberitis eius sanguinem nō habebitis vitā in vobis. ¶ Tertiū est corporis mystici incorporatio. Aug. Nec tu me mutabis in te sicut cibuꝫ carnis tue: sed tu mutaberis in me. ¶ Quartuꝫ est spūalis delectatio. Sapie. xvi. Panē de celo p̄stitisti eis. Omne delectamentū suauitatis in se habentem. ¶ Quintum intellectus illuminatio p̄mi Reg. xiiij. c. Gustauit ionathas de melle ⁊ illuminati sunt oculi eius. ¶ Sextum est fidei cōmendatio: q͛ supra naturā sensum ⁊ intellectū eleuamur. Ap̄ls. ij. Corinth. x. In captiuitatē redigentes omnē intellectū ⁊c. ¶ Septimū est spei eleuatio. Ap̄ls Roma. viij. quomō nō cum illo oīa nobis donauit. ¶ Octauū est spūalis refectio p̄s. Dn̄s regit. i. pascit me ⁊ nihil mihi deerit in loco pascue ibi me collocauit Nonū est fomitis mitigatio. p̄s. Sup̄ aquā refectionis educauit me animam meā conuertit. ¶ Decimum est cōtra dyabolū armatio. p̄s. Parasti in conspectu meo mēsam aduersus eos q̄ tribulāt me. ¶ Undecimū est deuotionis augmētatio p̄s. Impinguasti in oleo caput meū ⁊ calix meus: inebrians ꝙ̄ p̄clarus est. ¶ Duodecimū est gr̄e collatio. Joh. i. Gr̄a ⁊ veritas p̄ iesum xp̄m facta est. ¶ Decimūtertiū est pctōrum remissio. p̄s. Et mi̅a tua subsequetur me oībus diebus vite mee. Et in quadā collecta d̄r. Sit h̄ sacr̄m ablutio scelerū. ¶ Decimūquartum est celestis regni collatio. p̄s. Et vt inhabitē in domo dn̄i in longitudinē dierum. ⁊ Joh. vi. Si quis māducauerit ex hoc pane viuet in eternū. ¶ Sūt aūt sexdecim genera hoīm qui non possunt accedere ad mensam xp̄i vt inde percipiāt hoc sacr̄m

de quibus dr Luc.xiiij. Dico vobis ꝙ nemo virorum illorum qui vocati sunt gustabunt cenā meā. licet tamen omnes vocenť. Et sunt isti numero. scilicet.

Cenā dñicam non gustant.

1 Pueri.
2 Amentes.
3 Furiosi.
4 Demoniaci.
5 Infideles.
6 Heretici.
7 Sortilegi.
8 Publici pctōres
9 Usurarij.
10 Hystriones.
11 Polluti.
12 Non ieiuni
13 Suspecti.
14 Excōmunicati.
15 Interdicti.
16 Suspensi.

Quātuz ad pueros. Nota ꝙ pueris carētibus vsu rōnis qui nō possunt distinguere inter cibum carnalē ⁊ spūalem non debet dari eucharistia: ꝙuis quidā greci ꝯtrium teneāt Irrōnabiliť aūt qꝛ ad eucharistie sumptiōez exigiť actualis deuotio quaz tales pueri hr̄e nō possunt. Pueris aūt iam incipientibꝰ hr̄e discretionē etiā ante pfectā etatem: puta cū sint decē vel duodecim annorum aut circa hoc potest dari si in eis appareāt signa discretionis ⁊ deuotionis. put dicit sctūs tho. iij. pte q. lxxx. arti. ix. argu. iij. Quātū ad amentes Nota ꝙ illi amētes siue stolidi qui debilem mentē habēt: ⁊ tñ sunt aliquo modo docibiles eorum que ad fidē ⁊ deuotionē ptinēt sacri talibus nō opz corpus xp̄i denegari: sicut legiť in cōcilio arausico. Et habeť. xxvi. q. vi. Amētibus quecūꝙ sunt pietatis sunt cōferenda: illis aūt qui nunꝙ habuerūt vsuz rōnis: sed sic a natiuitate pmanserūt nō ē hoc sacr̄m exhibendū: qꝛ in eis nullo mō pcessit huius sacramēti deuotio. Quātū ad furiosos. Nota ꝙ furiosus aut habet lucida interualla: et tunc potest cōmunicare: aut non. et tunc: aut fuit pꝑetuo furiosus. s. a natiuitate ⁊ talis nō debet cōmunicare: aut ad tempus ex aliqua infirmitate incidit in frenesim: et tūc si añ petierat ⁊ p̄sumiť posse accipere sine periculo derisionis vomitus vel expuitionis vel hmōi debet dari: als nō. Unde legitur in concilio Cartag. xxvi. q. vi. Is q̇ in infirmitate pniam petit si casu ad eū inuitatus sacerdos veit ⁊ unpssus infirmitate obmutuerit vel in frenesim cōuersus fuerit. debet audiri testimoniū qui eum audierūt ⁊ accipiat penitentiam: et si cōtinuo crediť moriturus reconcilieť p manus impositionez ⁊ infundať ori eius eucharistia. Quātum ad demoniacos. Nota ꝙ arreptitij q̇ energumini dicūť cum nō sunt baptisati ⁊ in q̇bus nōdum est vis demonis extincta: qui viget in eis p originale pctm̄ nō possunt cōmunicare. Sed de baptisatis qui corporaliter ab immūdis spiritibus vexanť p aliquo crimine qd̄ quidem certum est. Dicendū ꝙ est eis cōmunio deneganda. Si aūt nō torqueanť sub aliquo crimine nō debet eis denegari. Uñ cassianꝰ dicit. Eis qui ab immūdis vexanť spiritibꝰ cōmunionē sacrosanctā a seniorībꝰ nostris nunꝙ meminimus interdictā. Quātum ad q̇ntos. s. ad infideles. Nota ꝙ pctm̄ infidelitatis quod funditus separat hominē ab ecclesie vnitate simplr̄ loquendo. maxime hominē reddit ineptum ad susceptionē huius sacramēti quod est sacr̄m ecclesiastice vnitatis. Unde ⁊ grauius peccat infidelis accipiens hoc sacramentū: ꝙ pctōr fidelis ⁊ magis contēnit xp̄m bm̄ quod est sub hoc sacramento. p̄sertim si non credat xp̄m sub hoc sacramento vere esse: quia ꝙtū est in se diminuit sanctitatē huius sacramēti ⁊ ꝟtutem christi operantis in hoc sacramēto quod est contēnere ip̄m sacramentū in seipso. Fidelis aūt qui cum ꝯsciētia peccati sumit contēnit hoc sacramentū nō in seip̄o: sed ꝙtū ad vsuz indigne accipiens. Unde apl's p̄me Corinth. xi. assignans rōnem huius pcti dicit. Non dijudicans corpus dñi. i. non discernēs ip̄z ab alijs cibis quod maxime facit ille qui nō credit ip̄m esse sub hoc sacramēto: hec tho. iij. parte. q. lxxx. arti. v. arg. ij. Quātū ad hereticos. Nota ꝙ hereticis nō sunt danda sacramēta ecclie a viris catholicis. put gelasius papa dicit. xxiiij. q. ij. c. nec quisꝙ in fine. vbi dicit sic. Cum nullo prorsus eorum participare debetis mense dñice puritatem: quam maiores nostri semp ab heretica magnope huauerūt pollutione discretā. Quātum ad sortilegos. Nota ꝙ ip̄i tales de parochijs suis eijcere debent: vt habeť. xxvi. q. v. c. ep̄i per totum. Quātum ad peccatores publicos. Nota ꝙ si sacerdos sciat pctm̄ alicuius qui eucharistiā petit per confessionē vel alio quolibet modo distinguenduz est: quia aut peccatū est occultum aut manifestuz. Si est occultum aut exigit in occulto aut in mani

festo. si in occulto debet ei denegare et mo⸗
nere ne in publico petat. Si aūt i manifesto
petat debet ei dare. vt pꝫ de ꝯsecra. distin. ij.
c. nō ꝓhibeat. Et hoc ꝓpter quattuoꝛ rōnes
Primo qꝛ ꝑ pctō occulto penā publicā infe
rens est reuelatoꝛ cōfessionis vel ꝓditoꝛ cri⸗
minis. Secūdo quia q̄libet xp̄ianus hꝫ ius
in ꝑceptione sacramēti eucharistie nisi illud
ꝑ pctm̄ moꝛtale amittat. Unde cum in facie
ecclesie nō constet istum amisisse ius suum.
non debꝫ ei in facie eccl'ie denegari Al's da
ret̄ facultas malis sacerdotibus ꝓ suo libi⸗
to punire maxima pena quos vellent. Ter⸗
tio ꝓpter incertitudinem status sumentis:
qꝛ spūs vbi vult spirat. Unde subito potest
esse compūctus ⁊ a pctō mūdatus ⁊ diuīa
inspiratione ad sacr̄m accedere. Quarto qꝛ
esset scandalū si denegaret̄. Si v̄o peccatuꝫ
est manifestū debet ei denegare siue occulte
siue publice petat. ¶ Quātum ad vsurarios
publicos. Nota ꝙ publici vsurarij sunt ipso
iure excōmunicati quo ad tria. Primo quia
nō debent recipi ad cōmuniōnē altaris. Se⸗
cundo qꝛ nō debent recipi eoꝝ oblationes.
Tertio qꝛ nō debent recipi ad xp̄ianā sepul
turam si in hoc pctō decesserint. ex̄ de vsuris
c. qꝛ oibus. Quātum ad hystriones. Nota
ꝙ Cyp̄anus dicit de his loquēs puto īquit
ꝙ nec diuīe cōueniat maiestati: nec ecclesia⸗
stice discipline vt decus ⁊ honoꝛ eccl'ie ꝓso⸗
nis talibus conferat̄: vt habet̄ de ꝯse. distin.
ij. c. ꝑ dilectione. ¶ Quātuꝫ ad pollutos. No
ta conciliū olibertinū ꝙ oīs hō ante sacraꝫ
cōmunionē a ꝓp̄a debet abstinere vxoꝛe tri⸗
bus aut quattuoꝛ aut q̄nqꝫ diebus. vt hr̄ de
cōsecra. dist. ij. c. oīs homo. Et bene puto ꝙ
sit faciendū: si tm̄ alter cōiugum inueniatur
debitū reddere coactus ⁊ nō expetere ⁊ hoc
notanter facere eo ꝙ alter etiā illo tempoꝛe
nō vult abstinere ego cōmunicare cōcederē
illi qui reddit īuitus ⁊ alteri nō: q̄ extoꝛquet
debitū qn̄ nō est extoꝛquendū: qꝛ constat ꝙ
etiā illo tempoꝛe reddere tenet̄: si ꝓbabiliter
timet de incōtinentia alterius. Exigens aūt
infirmitate ductus lꝫ moneri debeat ne ac⸗
cedat. si tamē oibus modis ex deuotione se
ingerat nō est ꝓhibēdus. Unde Greg. vt hr̄
xxxiij. q. iiij. di. c. vir cū ꝓp̄ria in fine. Si quis
v̄o cū sua cōiuge non cupidine voluptatꝭ ra
ptus. sed solūmodo creandoꝝ liberoꝛuꝫ gr̄a
vtit̄ iste ꝑfecto siue de ingressu eccl'ie siue de
sumendo dn̄ici coꝛpis sanguinisqꝫ mysterio
suo est iudicio relinquēdus: qꝛ a nobis ꝓhi⸗
beri nō debet accipe coꝛpus q̄ in igne posit⁹
nescit ardere. Cum v̄o nō amoꝛ ꝓcreāde so
bolis: sed voluptas dn̄at̄ in ope cōmixtiōis
habēt cōiuges etiā de cōmixtione sua quod
defleāt: hec ille. Sed de pollutōne nocturna
dico ꝙ vbi dubiū est an pollutio habuerit oꝛ
tum ex pctō moꝛtali: puta ebrietate crapula
longa cogitatione ⁊c. debet tunc homo a cō
munione abstinere de nccītate. Ubi v̄o nō
habet oꝛtum ex pctō moꝛtali puta qꝛ cōtin⸗
git ex nimio laboꝛe: aut ex debilitate nature
aut ex infirmitate abstinendum est de hone
state: non tm̄ peccat moꝛtal'r qui cōmunicat.
Ubi v̄o ex pctō nō surgit tūc in arbitrio ho⸗
mīs est abstinere vel nō abstinere. Quātū
ad nō ieiunos. Nota ꝙ aliq̄s impedit̄ a per
ceptione huius sacramēti triplici rōne. Pri
mo quidē, sicut dicit Aug. lib. rn̄sionum ad
Januariū placuit spūisancto vt in honoꝛeꝫ
tanti sacramēti ꝑus in os xp̄iani dn̄icū coꝛ⸗
pus intraret q̄ ceteri cibi. Scd̄o ꝓpt̄ signifi
cationem vt. s. det̄ intelligi ꝙ xp̄s q̄ est res
huius sacramēti: ⁊ charitas eius debꝫ ꝑmo
fundari in coꝛdibus nr̄is s̄m illud Matth.
vi. Primū querite regnū dei ⁊ iustitiā eius.
Tertio ꝓpter ꝑiculū vomitus ⁊ ebrietatis q̄
q̄nqꝫ ꝯtingūt ex hoc ꝙ hoīes inoꝛdinate ci⸗
bis vtunt̄. sicut ap'ls dicit ꝑme Coꝛinth. xi.
Et alius quidē esurit. alius autē ebrius est.
Ab hac tm̄ generali regula excipiunt̄ īfirmi
qui statim etiā cōicandi sunt post cibū si de
eoꝝ ꝑiculo dubitet̄ ne sine cōione decedant
qm̄ necessitas legē nō hꝫ. vnde dꝛ de cōsec.
dist. ij. c. Presbyter infirmū statim cōicet ne
sine cōione moꝛiat̄. de sanis aūt secus ē: q̄a
vt dicit ap'ls ꝑme Coꝛinth. xi. Cū ꝯuenitis
ad manducandū. s. coꝛpus dn̄i inuicē expe⸗
ctate. si quis aūt esurit domi māducet. Qd̄
v̄bum in glosa sic exponit̄. Si quis esurit et
impatiēs nō vult expectare alios māducet
domi suos cibos. i. pane terreno pascat̄ nec
post eucharistiā sumat. ¶ Quātum ad suspe
ctos de crimine. Nota ꝙ triplex est suspicio
quedā violēta que ꝓ facto reputat̄. vt si īue⸗
niatur suspectus cum suspecta: nudus cum
nuda solus in eodem loco. ꝓpter hanc sicut
ꝓpter pctm̄ denegāda est cōmunio: q̄dam
ꝓbabilis vt si inueniat̄ sol⁹ cuꝫ sola loquēs
loco ⁊ tpe suspecto ⁊ freq̄nt̄: ꝓpt̄ hāc nō de
bet denegari: quia pēa nō infligit̄ vbi culpa
ignoꝛat̄. Quedā leuis vt si appareāt aliq̄ si
gna nō tamē omnino certa ꝓpter hanc etiā
nō debet denegari. Quādocūqꝫ ḡ suspicio

est violenta pcedens ex publica fama: tunc nō debet dari corpus xpi illis nec in occulto nec in manifesto. Si autem talis suspicio non pcedat ex publica fama sed solius sacerdotis sic debet dari in publico sed nō in occulto sicut dictum est. Quādo crimen scitur non tamen dico ꝙ debeat dari suspectis de crimine ad examinationē: quia vt dicit Stephanus papa .ij.q.iiij. Ferri candētis vel aq̄ feruētis examinatione confessionē extorq̄ri a quolibet sacri canones nō concedūt. Spōtanea eñ confessione vel testium approbatione publicata delicta commissa sunt regimini vestro iudicare. Occulta vo ꝛ incognita illi sunt relinquēda qui solus nouit corda filiorum hominū. idem habet extra de purg. c. ex tuarū. In omnibus eñ talibus videtur esse dei temptatio. vnde sine peccato fieri nō possunt. ¶ Quātum ad excōmunicatos: interdictos: ꝛ suspensos. dicunt theologi ꝙ excōmunicatus interdictus ꝛ suspensus etiā iniuste nō debēt cōicare: quia in talibus est defectus rei signate. s. vnitatis corporis mystici. Item nota ꝙ quatuor genera hoīm inuitātur ad hanc cenam: vt dr Luce .xiiij. Exi cito in vicos ꝛ plateas ciuitatis. s. huius mundi: et omnes pauperes debiles ꝛ claudos et cecos compelle intrare: vt impleatur domus mea. Unde aug. lib. de vbis dñi. sermone .x. dicit sic. Ueniamus ad cenā qua intrinsec⁹ saginemur. nō nos impediat excellētia: non nos superbia extollat. nō nos teneat curiositas illicita: ꝛ auertat a deo: nō nos impediat voluptas carnis a voluptate cordis. Ueniamus ꝛ saginemur. Illi vero qui nō venerūt fuerunt diuites sani quasi bene ambulātes et acute cernētes ꝛ multum de se presumentes. et ideo tanto desperatiores quāto supiores. Ueniamus nos mendici: quia ille inuitat: qui pter nos factus est pauper cum diues esset: vt illius inopia ditaremur. Ueniamus nos debiles: quia non est opus sanis medicus: sed male habentibus. Ueniamus nos claudi: vt dicamus. perfice gressus nr̄os in semitis tuis. Ueniamus nos ceci dicentes. Illumina oculos meos ne vnq̄ obdormiam in morte. Tales venerūt ad horā. illis ṗus inuitatis sua excusatiōe reprobatis: hec ille. Et sic patet ꝛc. R

¶ Quātum ad sextam mē-

sam in qua sedet innumerabilis multitudo sanctorum dicit beatus Augu. sup ps. xcij. Est quoddam sublime altare inuisibile quo non accedit iniustus ad illud altare ille sol⁹ accedit qui ad istud securus vel iustificatus accedit. illic inueniet vitam suam. qui in isto discernit causam suam. Et lib. l. homeliarū. homelia .xxvij. dicit. Ad hoc altare quod in ecclesia infra est positum terrenis oculis expositum ad ministeriorum diuinorum sacramenta celebranda: multi etiā scelerati pñt accedere: quoniā commendat in hoc tempe patientiam suam deus: sed in futuro exercebit seueritatem suam. Accedunt eñ ignorātes quoniā patientia dei ad pniam eos adducit. Illi autem sm duritiam cordis sui et cor impenitens thesaurizant sibi iram in die reuelationis iusti iudicij dei qui reddet vnicuiqꝫ sm opera sua. Ad illud altare quo precursor noster introiuit xp̄s: quo caput eccl̄ie precessit membris ceteris secuturis nullus eorum accedere poterit: hec ille. Hoc eñ altare est exemplar eius quod mandauit dominꝰ moysi vt faceret. Exo. xxv. vbi dictū est ei inspice ꝛ fac sm exemplar quod tibi ī mōte monstratum est. Propterea Salomō cōstruxit templum domino: ꝛ quoniam erat fixum: et stans significabat statū future vite que est omnino inuariabilis. Etiam dicitur ꝙ in edificatione templi non est auditus sonitus mallei vel securis: ad denotandum ꝙ omnis perturbationis tumultus longe est a statu future beatitudinis. Distinguebatur autem templum in duas partes, scilicet in sancta sanctorum que figurabat seculum altius quod est spiritualium substantiarū in quam partem summus sacerdos semel introibat vt designaretur ꝙ hec est finalis perfectio hominis. vt ad illud seculum introducatur. ¶ In hac parte continebantur tria. scilicet archa testamenti in qua erat vrna aurea habens manna. et virga Aaron q̄ fronduerat: et tabule in quibus erant scripta decem precepta legis. Hec autem archa sita erat inter duos cherubin qui se mutuis vultibus respiciebant. Et super archā erat quedam tabula que dicebatur propiciatorium super alas cherubin quasi ab ipsis cherubin portaretur: ac si illa tabula esset sedes dei. Unde et propiciatorium dicebatur quasi exinde propiciaretur ad preces summi sacerdotis. Et ideo portabatur a cherubin quasi deo obsequentibus. Archa vero testamenti erat quasi scabellum sedentis super propiciatorium. Per hec aūt significāt

q̄ sunt in illo altiori seculo: scȝ deus q̄ est su⸗
per oīa incōprehensibilis om̄i creature ꝛ ꝓ
pter hoc nulla similitudo eius ponebaᷣ ad
rep̄sentādū eius inuisibilitatē sed ponebaᷣ
q̄dā figura sedis ei⁹.s. qꝛ creatura cōprehēsi
bilis est q̄ est subiecta deo sicut sedes sedēti.
Sūt etiā in illo altiori seculo spūales substā
tie q̄ angeli dicunᷣ: ꝛ hij signāᷣ ꝑ duos che⸗
rubin mutuo se respiciētes ad designādū eo
rū ꝯcordiā adinuicē ꝺm illud Job.xxv. Qui
facit cōcordiā in sublimibus suis. Et ꝓpter
hoc etiā nō fuit vnus tm̄ cherub vt designa
reᷣ multitudo celestiū spūum ꝛ excludaᷣ cul
tus eoꝝ ab hijs q̄bus preceptuȝ erat vt vnū
tm̄ deū colerent. Sunt etiā in illo intelligibili
seculo rōnes oīm eoꝝ q̄ in hoc seculo ꝑficiū
tur quodāmodo clause: sicut rōnes effectuū
claudunᷣ in causis suis ꝛ rōnes artificiatoꝝ
in artifice. ꝛ hec figurabanᷣ ꝑ archaȝ in qua
representabanᷣ ꝑ tria ibideȝ contēta q̄ sunt
potissima in rebus humanis: scȝ sapīa q̄ re⸗
presentabaᷣ ꝑ tabulas testamenti. potestas
regiminis q̄ representabaᷣ per virgā aaron
vita vero representabaᷣ ꝑ māna qđ fuit te⸗
stamentū vite. Ita per hec tria significaban
tur tria deo attributa scȝ sapiētia in tabulis.
Potētia in virga: bonitas in māna. Tum ꝓ
pter dulcedinē: tum qꝛ ex mīa dei datum est
Hec tria figurata sūt in visiōe. Esa.vi. Uidit
eīm dn̄m sedentē sup solium excelsum ꝛ ele⸗
uatū: ꝛ seraphin assistentes ꝛ domū impleri
a gloria dei. Unde etiā seraphin dicebāt. ple
na est oīs terra gloria eius. Secunda autem
pars tēpli dicebaᷣ sancta: que significabat
presens seculū. de qua dictū est sup in mensa
hebreoꝝ. Ministri aūt tēpli instituebāᷣ ad
cultū dei ꝑ aliquā spālez purificationē: vl̄ cō
secrationē: vt designareᷣ eos habere quādaȝ
prerogatiuaȝ dignitatis ꝛ puritatis ꝛ virtu
tis: ideo in institutione ipsoruȝ fiebant tria.
Primo purificabanᷣ per ablutionē aque: ꝛ
per quedā sacrificia. Secūdo radebant oēs
pilos carnis sue: spāliter autē pontifex. oleo
vnctionis in capite vngebanᷣ. Tertio indue
banᷣ q̄busdam vestimētis spālibus deputa
tis ad cultum diuinū ad designandū ꝙ illi
q̄ sunt cōsecrandi ad spūale ministeriū xp̄i
in illo altiori loco debent primo purificari ꝑ
aquaȝ baptismi ꝛ lachrymarū in fide passio
nis xp̄i quod est sacrificiū purgatiuū ꝛ expi
atiuū. secūdo debent radere pilos carnis.i.
oēs malas cogitationes. tertio debent orna
ri virtutibus ꝛ consecrari oleo spūssancti: ꝛ

aspersione sanguinis xp̄i. In spāli autē pō
tifex habebat octo ornamenta. Primo eniȝ
habebat vestem lineā. Secūdo habebat tu⸗
nicā iachinctinā in cuius extremitate versus
pedes ponebanᷣ per circuitū tintinabula q̄⸗
daȝ ꝛ mala punica facta ex iachincto purpu
ra coccoq̄ȝ bis ticto. Tertio habebat supħu
merale qđ tegebat humeros ꝛ interiorē par
tem vsq̄ȝ ad cingulum: quod erat ex auro ꝛ
iachincto ꝛ purpura coccoq̄ȝ bis ticto ꝛ bys
so retorta: ꝛ super humeros habebat duos
onichinos in quibus erant scripta noīa filio
rum israel. Quartū erat rōnale ex eadeȝ ma
teria factum qđ erat quadratū ꝛ ponebatur
in pectore ꝛ cōiungebaᷣ superhumerali ꝛ in
hoc rōnali erant duodecim lapides preciosi
distincti per quattuor ordines. in q̄bus etiā
erant scripta noīa filioꝝ israel. Quintū erat
baltheus.i. cinguluȝ quoddā factum ex qua
tuor coloribus. Sextū erat thiara.i. mitra q̄
dam de bysso. Septimū erat lamina aurea
pendens in fronte eius: in qua erat scriptuȝ
nomen dn̄i. Octauū erant femoralia linea
vt operirent carnem turpitudinis sue quan
do accederet ad sanctuarium vel altare. In
istis ornamentis designaᷣ dispositio orbis
terrarum quasi pontifex vt omēs beati ꝓte⸗
stenᷣ se esse ministros creatoris mundi. vn̄
Sapientie.xviij.ca. diciᷣ. Qꝛ in veste Aaron
erat descriptus orbis terrarū. Nam femora
lia linea significabant terram in qua ligνȝ
nasciᷣ. Balthei circūuolutio significat occea
nū qđ circumcingit terram. Tunica iachincti
na suo colore figurat aerē: per cui⁹ tintinabu
la signanᷣ tonitrua: per malagranata cho⸗
ruscatiōes. Supħumerale significat sua va⸗
rietate celū sydereū. duo onichini signant so
lem ꝛ lunam. duodecim gēme in pectore si⸗
gnāt duodecim signa in zodiacho que dice⸗
banᷣ posite in rōnali: qꝛ in celestibus sunt
rōnes terrenoꝝ: ꝺm illud Job.xxxviij. Nun⸗
quid nosti ordineȝ celi ꝛ ponis rōnem eius
in terra. Thiara signat celū empyreū. lami⸗
na aurea notat deū oībus presidentē cui as
sistunt oēs beati per claram ꝛ beatificā cō⸗
tēplationē. Unde recte possum dicere xp̄o
illud. Apocal.v. Fecisti nos deo nostro re⸗
gnum ꝛ sacerdotes. Isti sunt figurati per il
lam mulierē. de qua diciᷣ. Apocal.xij. Mu⸗
lier. id ē aīa beata: amicta sole: id est fruitio⸗
ne diuinitatis beatifica: ꝛ luna sub pedibus
ei⁹: qꝛ in beatis erit ꝑfecta sanitas: sine egri
tudine. Esa.xlix.c. Non esurient neq̄ȝ sitient.

amplius: qꝛ miserator eoꝝ reget eos: ⁊ ad
fontes aquarũ deducet ⁊ potabit eos: q̄ fon
tes sunt tres persone beate trinitatis que so
le desideriũ ⁊ sitim creature rõnalis possunt
tandẽ satiare: de q̄bus dicit Aug. ⁊ allegat
a magr̃o sniarum. lib. i. de pnia. cap. ij. Res
igit q̄bus fruendũ est sunt pater ⁊ filius ⁊
spũssanctus. eadẽ tñ trinitas q̄dam summa
res est cõisq; fruentibus ea. hec ille. Et A-
pocal. xxi. Absterget deus omnẽ lachrymã
ab oculis sanctoꝝ: ⁊ mors vltra non erit: ne
q; luctus: neq; vllus clamor: neq; dolor erit
vltra que prima abierunt. Sequitur: ⁊ in ca
pite eius corona stellarũ duodecim: ista co-
rona coronati sunt sancti. de qua dicit Ber.
in quodã sermone. Corona duodecim stel-
larũ in patria est. Prima stella memoria si-
ne obliuione. Ratio est: qꝛ erit in eis securi-
tas sine timore qm̃ de perpetuitate sue feli-
citatis erũt certissimi: cuius experimentũ ha
bebũt ex quattuor. Primo qꝛ in gloria vide
bũt voluntatẽ in qua fuerũt eternaliter p̄de
stinati ad imẽsam felicitatẽ. Secũdo qꝛ sunt
confirmati in gloria ita q̄ non possunt pec-
care. Tertio qꝛ legent in libro vite ĩ quo sunt
indebiliter scripti. Quarto qꝛ sunt insepara-
biliter per charitatẽ ⁊ beatifice deo cõiuncti.
Esa. xxxij. Sedebũt in pulchritudine pacis
⁊ requie opulẽta. Secũda stella ẽ rõ sine ali
quo errore nam vnusquisq; sapiẽs dicit: qꝛ
nouit de obiecto q̄tum scire põt per aliud ho
minem sapientiorẽ: sed beati apprehendent
deũ ſm se totũ nec latebit eos. Greg. Quid
est qđ non videant q̄ videntem oĩa vident.
Apocal. xxij. Serui eius seruient illi ⁊ vide-
bunt faciem eius ⁊ nomen eius in frontib⁹
eoꝝ ⁊ nox vltra non erit ⁊ non egebũt lumi-
ne lucerne neq; solis: qm̃ dñs deus illumina
bit illos. Tertia stella ẽ voluptas sine ꝑtur-
batione qꝛ quanto natura est nobilior tãto
in viuentibus ꝑfectius declarat. Similiter
q̄to melius est disposita tanto magis põt
delectari: sed natura aĩe est incõparabiliter
melius disposita q̄ natura corporis: ⁊ tunc
summe erit disposita. psal. Inebriabunt ab
vbertate domus tue ⁊ torrente voluptatis
potabis eos. qm̃ torrens dilectionis ꝓcedit
ab illa diuinitate sicut a fonte: velut radius
a sole. Quarta stella ẽ ĩpassibilitas sine cor-
ruptione: qꝛ sancti tunc habebunt tantã for
titudinẽ: q̄ sicut vnus angelus nunc volat
ad celum: ita poterit homo tunc glorificatus
se mouere: qm̃ erunt equales angelis. Esa.
xl. Qui timent deum fortitudinẽ mutabunt
scz humanam in angelicam: assument pen-
nas vt aquile volabunt ⁊ non deficient. Quĩ
ta stella est claritas qua ꝯfigurabit claritati
xp̃i sine obscuratione. Math. xiij. Fulgebũt
iusti sicut sol in regno patris eoꝝ. Sexta stel
la ẽ agilitas ſm mobilitatẽ cogitationũ no-
strarum agiliũ in motione. sicut em̃ angelus
dñi in momẽto transtulit abacuch de iudea
in babylonem ⁊ confestim restituit eum in
locum suũ. Daniel. xiiij. Sic corpora sancto
rum mouebunt ab aĩa subito de loco ad lo
cum prout voluerit anima. Septima stella
subtilitas in cuiuslibz spissi ⁊ solidi agillima
penetratione. Sicut p3 de christo qui intra
uit ad discipulos ianuis clausis: ⁊ exiuit de
clauso sepulchro. Et beatus Bartholomeus
qui intrauit ad regem ianuis clausis: sic erit
de corporibus. Octaua stella in ꝓximi tan-
q̄ suipsius in omĩ veritate ⁊ sanctitate dile
ctione. tunc implebit illud. Marci. xij. Dili-
ges ꝓximum tuũ sicut teipsum: qđ in hac vi
ta compleri non põt. vt dicit August. Nona
stella est videre ꝓximum suũ se sicut semet-
ipsum diligere vera dilectione. Nam volun-
tas beatoꝝ est maxime concors: qꝛ oẽs hoc
volunt quod deus. Luce. xix. Ceperunt oẽs
turbe descendẽtiũ laudare deũ dicentes. Be
nedictus qui venit rex in nomine dñi: pax
in celo ⁊ gloria in excelsis. Decima stella est
deum suũ perfecte plusq̄ seipsum habere in
amore. Undecima seipsum solum ꝑpter de-
um diligere. Duodecima videre deum se dili
gentẽ: sic q̄ diligat seipsum cum perpetuatio
ne. hec ille. Isto modo coronati sancti beati
ficant in gloria sumentes corpus xp̃i. i. dele-
ctabiliter inherentes xp̃o per fruitionem di
uinitatis ⁊ humanitatis. Joh. x. Ingrediet
⁊ egrediet ⁊ pascua inueniet. vbi dic Aug.
Ingrediet per contẽplationẽ diuinitatis: ⁊
egrediet per contẽplationẽ humanitatis ⁊
pascua eterne felicitatis inueniet. Cõicare
ergo ⁊ sumere corpus xp̃i a sanctis nihil est
aliud nisi contẽplari beatifice iesum christum
⁊ vniri ei per gloriam. Unde Augusti. libr.
de contẽplatione iesu xp̃i. ca. xiij. dicit. O vi
ta sempiterna ⁊ vita beata. vbi gaudium si-
ne merore: requies sine labore: dignitas sine
timore: opes sine amissione: sanitas sine lan
guore: abundantia sine defectione: vita sine
morte: perpetuitas sine corruptione: ⁊ beati
tudo sine calamitate. vbi om̃ia bona in cha-
ritate perfecta. vbi species ⁊ visio facie ad

faciem: vbi plena scientia in oībus ⁊ per oīa vbi a bonis deitas cernitur ⁊ lumen illuminans a sanctis glorificatur: vbi presens dei maiestas conspicit̄ ⁊ hoc vite cibo sine defectu mens intuentiuȝ satiat̄ ⁊ desiderat̄: sine anxietate desideratur: ⁊ sine fastidio satiat̄ Ubi verus sol iusticie mira sue pulchritudinis visione omēs reficit ⁊ ita vniuersos celestes patrie ciues illuminat vt luceant ipsi lumen videlicet illuminatum per deū lumē illuminas super omēm splendoreȝ nostri solis atq̄ cunctarū stellarum claritatem īmortali adherentes claritati deitatis: ⁊ per hoc immortales atq̄ incorruptibiles facti iuxta promissionē saluatoris. Pater quos dedisti mihi volo vt vbi ego sum ⁊ illi sint mecum: vt videant claritatem tuam ⁊ omēs vnum sint. hec. ille. Et beatus Bern̄. in quodaȝ sermone. O vere gloriosa satietas. O sanctuȝ cōuiuium. O desiderabiles epule vbi nimirum anxietas nulla: nulluȝ poterit esse fastidium: q̄nīmo satietas summa ⁊ summū inerit desiderium. hec ille. Unde in cōione ista beatifica ⁊ gloriosa omēs beati ꝑfecte satiabunt̄ quo ad q̄nq̄ sensus corporis.

¶ Nam visus satiabitur in visione xp̄i: qm̄ visus delectat̄ in colore viridi qui est mediꝰ color constans ex albo ⁊ nigro. Color albꝰ est deitas lucida. Color niger est caro de terra formata. hij duo colores sunt coniūcti in xp̄o: ideo totus amenus ⁊ viridis est effectus. Unde vocat se viridem. Luce. xxiij. dicēs. Si in viridi ligno hoc faciūt in arido q̄d fiet? Ideo quilibet sanctus pōt sibi dicere illud Hester. xv. Ualde mirabilis es dn̄e ⁊ facies tua plena est grārū. Et. i. Petri. i. dicit̄. In que desiderant angeli ꝓspicere. Auditus satiabitur audiendo vocem xp̄i que taȝ dulcis est vt quilibet sanctus clamet ⁊ dicat Cantico. ij. Sonet vox tua in auribus meis vox em̄ tua dulcis. Tactus satiabit̄ in tangendo xp̄m. multum delectatur homo in tāgendo amicum plus in amplexando amicū multo plus in osculando amicū. Tunc ergo sancti xp̄m tangent ⁊ tenebunt fortiter. Cāticoꝝ. iij. Tenui eum nec dimittam. tunc amplexabunt̄ hylariter. Prouerb. iiij. Arripe illaȝ: scȝ sapientiā que est xp̄us: ⁊ exaltabit te glorificaberis ab illa cum eaȝ fueris amplexatus. Tunc osculabunt̄ dulciter. Canticoꝝ viij. Quis mihi det te fratrem meū sugentem vbera matris mee vt inueniā te foris. s. quando naturam humanā assumpsit: ⁊ deosculer te ⁊ iam me nemo despiciat? Olfactꝰ satiabit̄ in redolētia xp̄i. In ipso em̄ est balsamū ⁊ cynamomū deuote aīe: myrra carnis mortificate. Eccl'. xxiiij. Sicut cynamomum ⁊ balsamū aromatizans odorem dedi quasi myrra electa dedi suauitatē odoris. Ex hijs tribus speciebus aromaticis sancti tantum odoreȝ sentient ꝙ clamabunt ⁊ dicent illud Canticoꝝ. i. Trahe me post te curremus in odorem vnguentoꝝ tuoꝝ. Gustus satiabit̄ in gustando dulcedinem xp̄i. Unde cantat ecclesia. vt habet̄ Johel'. iij. In die illa stillabunt montes dulcedinē ⁊ colles fluent lac ⁊ mel. Per lac signatur caro xp̄i mundissima. Montes ergo ⁊ colles. i. sancti magni ⁊ minores haurient suas dulcedines a carne xp̄i mundissima: ab aīa xp̄i dulcissima: ⁊ a deitate christi suauissima. Propterea hortat̄ nos Bernardus in quodā sermone dicens. Festinemus ad locum tutiorem: ad agrū vberiorem: ad pastum saniorē vt habitemus sine metu: abundemus sine defectu: epulemur sine fastidio. hec ille. Et Aug̃. lib. xxij. de ciui. dei. ī fine dicit. Ibi aderit q̄cquid amabit̄: nec desiderabitur quod non aderit. omne q̄ḋ ibi est bonum erit ⁊ summus deus summū bonū erit ⁊ q̄ḋ est om̄ino beatissimū semper ita fore certuȝ erit. ibi vacabimꝰ ⁊ videbimꝰ videbimꝰ ⁊ amabimꝰ amabimꝰ ⁊ laudabimꝰ. Ecce q̄d erit in fine sine fine? Nam q̄s alius noster est finis nisi peruenire ad regnuȝ cuius nullꝰ est finis? Propterea dicit psal'. Beati qui habitant in domo tua dn̄e: in secula seculoꝝ laudabunt te. Ad quā laudem satiati visione xp̄i gloriosa perueniamus. nūc ꝑ gratiā ⁊ tandem per gloriam. Amen.

¶ In die veneris sancta. Sermo p̄mus ꝙ xp̄s sustinuit. xl. passiōes ꝓpter. xl. ade pctā.

Adam exemplū meum ab adolescentia mea Zach. xiij. Btūs Greg. lib. xx. moral'. dicit sic. Cum em̄ posset xp̄s iesus vel etiā non moriendo succurrere voluit tm̄ hoībus moriendo subuenire: q² videlicet nos minus amasset nec tantā vim sue dilectionis ōnderet: nisi hoc q̄ḋ a nobis tolleret ad tēpus ipse sustineret. hec ille. Super quo talem moueo q̄stionē. ¶ Utrū necesse fuerit xp̄m subire corporalē passionē ad peccati ade salutarē expiationē? Ad istā q̄ōneȝ respondent quatuor doctores. duo veteris testamenti ⁊ duo noui. Primus est Esaias

xlv.c.dicens. Nunq̄d non ego dñs: τ non est
vltra deus absq̄ʒ me. deus iustus τ saluans
non est p̄ter me. Cōuertimini ad me τ salui
eritis oēs fines terre: q2 ego dñs τ non est a
lius: he sunt iusticie τ imperiū. Ego dñs lo-
quēs iusticiā τ annūciās recta. ꝯgregamini
τ venite τ accedite simul q̄ saluati estis. q̄s
auditū hoc fecit ab initio. Secūdus ē Hiere
mias. xiiij. c. dic̄. Tibi peccauimꝰ expectatio
israel saluator noster in tēpe tribulationis.
Quare q̄si colonꝰ futurꝰ es in terra τ q̄si via
tor declinās ad manendū. Quare futurꝰ es
velut vir vagus τ fortꝫ q̄ nō pōt saluare. Tu
aūt in nob̄ es dñe τ nomē tuū ē sup̄ nos ne
derelinq̄s nos dñe. Tertiꝰ est Petrꝰ apl's. i.
Petri. iij. Xp̄s semel p̄ pctis nr̄is mortuꝰ ē
iustus p̄ iniustis vt nos offerret deo mortifi-
catos q̄dē carne viuificatos aūt spū. Quar
tus ē Paulus apl's. Ro. v. dic̄. Sicut p̄ inob
edientiā vniꝰ hoīs pctōres ꝯstituti sūt m'lti
ita p̄ vniꝰ hoīs obediētiā iusti ꝯstituent̄ m'lti
Sciendū q̄ necessariū fuit xp̄z pati p̄ hūani
gn̄is liberatōe nō necessitate coactiōis: s̄ ne
cessitate finis q̄ q̄dē pōt tripl'r itelligi. Prio
ex p̄te dei cuiꝰ diffinitionē circa passionē xp̄i
p̄nūciatā in scripturis: τ p̄figuratā in obs̄uā
tia veteris testī oportebat ipleri. τ h̄ est qd̄
dr̄. Lu. xxij. Filiꝰ hoīs vadit sicut diffinitū ē
de illo. τ Lu. vlti. Hec sūt v̄ba q̄ locutus sum
ad vos cū adhuc eēm vobiscū: qm̄ necesse ē
ipleri oīa q̄ scripta sūt i lege moysi τ p̄phis
τ psalmis de me: τ qm̄ oportebat xp̄m pati τ
resurgere a mortuis. lʒ em̄ nā angelica sit ex
cellētior q̄ʒ nā hūana, vt dic̄ Dyon. iiij. ca. de
diuis noibꝰ. tn̄ pctm̄ angeli nō fuit remedia
bile sicut pctm̄ hoīs, iō deꝰ sua mīa p̄ordina
uit ab eterno: vt fructꝰ humane salutꝫ nō seq̄
ret̄ nisi xp̄o patiēte. vn̄ Math. xxvi. Dñs di
xit ad patrē. Pat̄ mi si nō pōt calix iste trāsi
re a me nisi bibā illū fiat volūtas tua. Loq̄t̄
aūt ibi de calice passiōis q̄ p̄teriri nō poterat
nisi biberet illū, p̄pt̄ hoc q̄ pr̄ disposuerat. iō
subdit̄. fiat volūtas tua. τ Hylariꝰ dic̄. Ideo
calix trāsire nō pōt nisi illuʒ bibat: q2 saluari
nisi eius passione nō possumꝰ. Queadmod̄.
Ioh. xij. dixit. Nisi ḡnū frumēti cadēs in ter
rā mortuū fuerit ip̄m solū manet: si aūt mor
tuū fuerit multū fructū affert. vbi Aug. dic̄.
q̄ seipsuʒ granū dicebat: nisi ḡ mortē passus
esset aliter fructū nostre liberatiōis nō fecis-
set. Secūdo pōt intelligi ex p̄te ipsius xp̄i q̄
p̄ humilitatē passionis meruit gloriam exal
tationis. Et ad hoc p̄tinet qd̄ dicit̄. Luc̄. vlt.
Hec oportuit christū pati τ sic intrare in glo
riam suam. Meritum ergo importat quan
dam equalitatē iusticie. Unde apl'us dicit.
Roma. iiij. Ei q̄ operat̄ merces imputatur
s̄m debitū. Et sicut cū aliquis ex sua iniusta
voluntate sibi attribuit plus q̄ʒ sibi debeat̄:
iustū est vt sibi diminuat̄. etiam q̄tuʒ ad id
qd̄ sibi debebat̄. Exemplū vt cum q̄s fura-
bat̄ vnaʒ ouē debebat reddere quattuor. vt
dicit̄. Exodi. xxij. Et hoc dr̄ mereri inq̄tum
p̄ h̄ punit̄ eiꝰ iniq̄ volūtas: ita etiā cuʒ quis
sibi ex iusta volūtate subtrahit qd̄ dēat ha-
bere meret̄ vt sibi amplius aliq̄d sup̄addat̄
q̄si merces iuste volūtatꝫ. Exēpluʒ de illo cui
data sunt. v. talēta q̄ tn̄. x. talēta hēbat. vt dr̄
Math. xxv. Et de illo qui hēbat. x. mnas cui
data est mna serui negligētꝫ. Luce. xix. Quē
admodū aūt dr̄. Luc̄. xxiiij. Qui se humiliat
exaltabit̄. Xp̄us vero in sua passione seip̄m
humiliauit infra suā dignitatē q̄tuʒ ad qua
tuor. Primo q̄dem q̄tū ad passionē τ mor
tem cuiꝰ debitor nō erat. Secūdo q̄tū ad lo-
cū q2 corpus eius posituʒ est in sepulchro: τ
aīa in inferno. Tertio q̄tum ad cōfusionē τ
obprobria q̄ sustinuit. Quarto q̄tū ad h̄ q̄
est traditus humane p̄tāti s̄m q̄ ipse dixit
pylato. Ioh. xix. Non haberes in me p̄tāteʒ
nisi tibi datū eēt desup̄. ideo p̄ suā passioneʒ
meruit exaltationē quo ad quatuor. Primo
q̄dem q̄tum ad resurrectionē gloriosam. vn̄
dr̄ in p̄s. Tu cognouisti sessionē meū. i. hūili
tatē passionis mee τ resurrectionē meā. Se
cūdo q̄tum ad ascensionē in celū. vn̄ dicit̄.
Ephe. iiij. Descendit primū in inferiores p̄-
tes terre. Qui aūt descēdit ipse est τ q̄ ascē-
dit sup̄ oēs celos. Tertio q̄tum ad ꝯsessuʒ
paterne dextere: τ manifestationē diuinitatis
ipsiꝰ: s̄m illud Esa. lij. Exaltabit̄ τ eleuabit̄
τ sublimis erit valde. Sicut obstupuerūt su
per eum multi: sic inglorius erit inter viros
aspectꝰ eius. τ Phil. ij. dr̄. Factus est obedi
ens vsq̄ʒ ad mortē τc̄. Propter qd̄ τ deꝰ ex-
altauit illū τ donauit illi nomen qd̄ est super
omne nomen. vt scʒ ab oibus noiet̄ deus: τ
oēs ei reuerentiā exhibeant sicut deo hoc ē
quod subdit̄. vt in noīe iesu omne genu fle-
ctat̄ celestiū terrestriū τ infernoꝝ. Quarto
q̄tum ad iudiciariā p̄tātem. dicit̄ em̄. Iob.
xxxvi. Causa tua quasi impij iudicata est: iu-
dicium causamq̄ʒ recipies. Quāuis autem
christus per priora merita meruerit exalta-
tionem ex parte ipsius anime cuius volūtas
charitate τ alijs virtutibus informabat̄: tn̄

in passione meruit suā exaltationē p modū cuiusdā recōpensationis etiā ex parte corpo ris. Iustuz est eñi vt corpus quod fuerat ex charitate passioni subiectū accipet recōpen sationem in gloria. Tertio potest intelligi ex parte nostra qui p eius passionē liberati su mus sm illud Ioh.iij. Sicut moyses exal tauit spen tem in deserto: sic opz exaltari filiū hominis vt omnis qui credit in ipm nō per eat sed habeat vitam eternā. Quod quidez de exaltatione intelligit in cruce. Et aug.xiij. de trinitate.c.x.dicit. Sanāde nostre miserie cōuenientior modus alius nō fuit q̄ per xp̄i passionem. Ratio est qr tanto aliquis mo dus conuenientior est ad exequendum finez. q̄to per ipz plura ɔcurrūt que sunt expediē tia fini. Per hoc aūt q homo per xp̄i passio nem est liberatus multa concurrūt ad salu tem hominis ptinentia preter liberationez a peccato. Primo eñi per hoc homo cogno scit q̄tum deus diligat hominē. et per hoc p uocatur ad eum diligendum. in quo pfectio humane salutis consistit. Unde apostolus dicit Roma.v. Cōmendat autē deus suam charitatem in nobis: quoniam cum inimici essemus xp̄s p nobis mortuus est. Secūdo quia per hoc dedit nobis exemplum obediē tie: humilitatis: constantie: iustitie: τ cetera rum vtutum in passione xp̄i ostensarū que sunt necessarie ad humanam salutem. vnde i.petri.ij.dr. Christꝰ passus ē p nobis vob re linquens exemplum vt sequamini vestigia eius. Tertio quia xp̄us per suam passionem non solum hominem a peccato liberauit: sed etiam grām iustificantem et gloriam beati tudinis ei pmeruit. Ioh.xij.dr. Ego si exal tatus fuero a terra omnia traham ad meip sum. Per hoc eñi q in alto moriet ascensuz nobis parat in celum: vt Crisostomus dicit Quarto quia hoc ad maiorem hominis di gnitatem cessit: vt sicut homo victus fuerat et deceptus a dyabolo: ita etiaz homo esset qui dyabolum vinceret. Et sicut hō mortez meruit. ita homo moriēdo superaret. Unde dr.i.Corinth.xv. Deo gratias q̄ dedit nobis victoriam per iesum xp̄m. B Unde po no quattuor cōclusiones. Prima cōclusio Nullus purꝰ homo poterat satisfacere perfe cte p pctō ade. sed solus deus τ homo iesus xp̄s. Patet: quia satisfactio est sufficiēs per fecte qñ est condigna p quādā adeq̄tionez ad recompēsationē culpe commisse. τ sic ho minis puri satisfactio esse nō potuit p pctō. Tum qr tota natura humana erat p pctm̄ corrupta: nec bonū alicuius psone nec etiaz plurium poterat p eq̄parantiam totius na ture detrimentū recōpensare. Tum etiaz q̄a pctm̄ cōtra deum cōmissum quādā infinita tem hz ex infinitate diuine maiestatis. tanto eñi offensa est grauior q̄to maior est in quez delinquit. Unde oportuit ad ɔdignā satisfa ctionem vt actio satisfaciētis hr̄et efficaciaz infinitā vt puta dei τ hoīs exñs. Homo eñi purus satisfacere non poterat p toto hūano genere deus aūt satisfacere nō debebat. Uñ oportebat xp̄m eē deū τ hoīem. sic leo papa in smone de natiuitate dñi dicit. Suscipit a maiestate hūilitas: a vtute īfirmitas: ab et̄ni tate mortalitas: vt qd̄ nr̄is remedijs ɔgrue bat. vnus atq3 idē dei τ hoīz mediator. τ mo ri ex vno τ resurgere posset ex altero. nisi eñi esset verus deꝰ nō afferret remediū nisi esset verus hō, nō pberet exemplū. Scd̄a ɔclio Si deus voluisset absq3 oī satisfactōe hoīem a pctō liberare ɔ iustitiā nō fecisset. Patz qr ille iudex nō pōt salua iustitia culpā sine pe na dimittere q̄ hz punire culpā in aliū com missam. puta vel in aliū hoīem vel in totam rēpu. vel in supiorē pncipē: sed deus non hz aliquē supiorē. s3 ipe est supmū τ cōe bonuz totius vniuersi. τ iō si dimittat pctm̄ qd̄ ha bet rōez culpe ex eo q ɔ ipm cōmittit: nulli facit iniuriā. sicut q̄cūq3 hō remittat offensā in se cōmissam absq3 satisfactōe misericordit τ nō iniuste agit. τ iō dauid miām peteś di cebat. Tibi soli peccaui. q̄si dicat. potes sine iniustitia mihi dimittere. Tertia ɔclusio. nō erat ɔueniēs iustitie dei: vt xp̄s p solā suā po tentiā absq3 passione dyabolū superaret. Pz qr l3 dyabolꝰ inuaserit hoīem iniuste. tñ hō ppt pctm̄ iuste erat sub suitute dyaboli reli ctꝰ a deo. τ iō cōueniēs fuit vt p iustitiā hō a suitute dyaboli liberaret xp̄o satisfaciēte p ip̄o p suā passionē. Fuit etiā h̊ ɔueniens ad vincēdā supbiā dyaboli q̄ est desertor iustitie τ amator potētie vt xp̄s dyabolū vinceret τ hoīez liberaret nō p solā potētiā diuinitat. s3 et p iustitiā τ humilitatē passiōis. iō dñs dicit. Ioh.xij. Nūc iudiciuz est mūdi nūc pnceps mūdi eijciet foras. et aug.xiij. de trini.c.xiiij. dicit. Iustitia xp̄i dyabolꝰ victꝰ est: qr cuz in eo nihil dignū morte inueniret. occidit eum tamen. et vtiq3 iustū erat vt debitores quos tenebat liberi dimitterent in eum credētes. quē sine vllo debito occidit. Quarta ɔclio nullꝰ modus satisfactionis p pctō Ade fuit

cōuenientior q̄ per passionē xp̄i. Ptz: quia
xp̄s venit vt daret nob vitā ſm illud Joh.x.
Ego veni vt vitā habeant ⁊ abundanti⁹ ha
beant. Xp̄us aūt per suā mortē nos pduxit
ad vitam dū sua morte mortē nostrā destru
xit: sicut ille q̄ penaȝ p alio sustinet remouet
penā eius. Unde Cayphas pphetice dixit.
Joh.xi. Expedit vt vnus homo moriat̄ pro
pplo ⁊ non tota gens peat. Et sic xp̄s assu-
mens in se penas pctōꝝ ade satisfecit p illo
dicens. Adam exemplū meū ab adolescen-
tia mea, vt dicit x̄bum. pmo ppositū. ¶ E
¶ Cum deus pater disposuisset redimere a-
dam ⁊ totū genus humanū: ſm illud psal.
Tu exurgēs dn̄e misereberis syon: qꝛ tēpus
miserendi eius qꝛ venit tēpus. Mox affue-
runt mia ⁊ iusticia ab inuicē discordātes su
per modo saluatōis humane. Misericordia
em̄ volebat hoīem liberari: sed non p passio
nē xp̄i allegādo q̄ttuor rōnes. Prima est: qꝛ
sicut in psal. dicit̄. Uniuerse vie dn̄i mia ⁊ ve
ritas. sed non videt̄ necessariū q̄ xp̄s patia
tur ex misericordia: qm̄ sicut gratis dona tri
buit: ita gratis dona dȝ relaxare absq̄ satis-
factione. vn̄ dicit̄. Ephe.v. Donate inuicē si
cut xp̄s donauit vobis. Et Jacobi.ij. Mia
superexaltat iudicium. ⁊ in psal. dicit̄. Mi-
serationes eius sup oīa opera eius. Justicia
rn̄det sicut in psal. dicit̄. Ueritas tua in cir-
cuitu throni tui est. Hoīem liberari a pctō p
passionē xp̄i cōuenit mie ⁊ iusticie dei. Mie
qꝛ cū homo per se satisfacere nō possit: ideo
p pctō totius nature humane deus dedit ei
satisfactorē filiū. ſm illud Roma.iij. Justi
ficati grat̄ per gratiā ipsius per redēptionē
que est in xp̄o iesu quē pposuit deus ppici
atorē per fidem ipsius. Et hoc est abundan
tioris mie q̄ȝ si pctā absq̄ satisfactiōe dimit
tat. vn̄ dicit̄. Ephe.ij. Deus qui diues est in
misericordia ppter nimiā charitatē suā qua
dilexit nos cū essemus mortui pctīs cōuiuifi
cauit nos in xp̄o. Conuenit autē iusticie: qꝛ
per passionem xp̄s satisfaciet p peccato hu
mani generis: ⁊ ita homo per iusticiam xp̄i
liberabit̄. Unde Aug. xiij. de trini. ca. xiij. di
cit. Fieri debuit vt dyabolus iusticia homīs
iesu xp̄i non potētia superaret̄: qd̄ idem fiet
xp̄o p homine satisfaciente. Secūda ratio
mie est: nam cōuenientissimū videt̄ q̄ ille q̄
violenter ⁊ iniuste aliq̄d detinet per superio
ris potentiā spoliet̄. Unde Esa. lij. dꝛ. Gra-
tis venūdati estis ⁊ sine argento redimemi
ni. Sed dyabolus nullum ius in hoīe habet
quē per fraudeȝ decepit ⁊ per quandā vio-
lentiā seruituti subiectū detinet: qm̄ fraus ⁊
dolus nulli patrocinari debēt. vt notat̄ extra
de regu. iuris. lib. vi. Ergo dyabolus debet
per potentiā spoliari ⁊ nō p passionē xp̄i. Ju
sticia rn̄det di. Hō peccādo obligat⁹ erat deo
⁊ dyabolo. Quantū em̄ ad culpā deū offen
derat ⁊ dyabolo se subdiderat ei cōsentiens
Unde rōne culpe non erat factus filius dei
sed potius a dei seruitute recedens dyaboli
seruitutē incurrerat: deo iuste hoc pmittente
ppter offensam in se cōmissam. Quantū ve
ro ad penā pncipaliter homo erat deo obli-
gatus sicut sūmo iudicij: dyabolo aūt tanq̄
tortori: ſm illud Math.v. Ne forte tradat te
aduersarius tu⁹ iudici: ⁊ iudex tradat te mi-
nistro. i. angelo penarū crudeli. vt Crisosto-
dicit. Quāuis ergo dyabolus iniuste q̄tum
in ipso est hoīem sua fraude deceptū sub ser
uitute teneat ⁊ q̄tum ad culpā ⁊ q̄tū ad pe
nam iustū tn̄ erat hoc hoīem pati deo pmit
tente q̄tum ad culpā: ⁊ ordinante q̄tuȝ ad
penā. Et ideo per respectū ad deū iustuȝ est
q̄ homo liberet̄ p passionē xp̄i non autē q̄
tū ad dyabolū. Tertia rō mie est nā iniquū
⁊ crudele videt̄ esse q̄ innocens passioni ⁊
morti tradat̄. ſm illud Dan. xiij. Innocētēȝ
⁊ iustum nō interficies. Et Hiere. xxij. Hec
dicit dn̄s: facite iudiciuȝ ⁊ iusticiā ⁊ liberate
vi oppressum de manu calūniatoris. ⁊ adue
nā ⁊ pupillū ⁊ viduā nolite contristari neq̄
opprimatis inique ⁊ sanguinē innocēteȝ ne
effundat̄. vt aūt dicit̄ Deut. xxxij. Deus est
fidelis ⁊ absq̄ vlla iniq̄tate ergo xp̄m inno
centem non debet permittere exponi pas-
sioni. Sic enim dixit Johis. viij. c. Quis ex
vobis arguet me de pctō: multa bona opat⁹
sum in vobis ppter qd̄ eoꝝ vultis me occi-
dere. Justicia rn̄det dicēs. Hoīem innocen-
te passioni ⁊ morti tradere ꝯ eius volunta-
tē est impium ⁊ crudele. Sic aūt deus pater
xp̄m non exponit passioni sed inspirando ei
voluntateȝ patiendi p hoīe in quo apparet
dei seueritas q̄ pctm̄ sine pena dimittere nō
vult qd̄ signat apl's Roma. viij. dicēs. Pro
prio filio suo nō pepercit. ⁊ bonitas eius in
eo q̄ cū homo sufficienter satisfacere nō pos
set p aliquā penā quā pateret̄ ei satisfacto-
rem dedit: qd̄ signat apl'us subdēs: sed pro
nobis oībus tradidit illum. Lex em̄ clamat
Exo. xxij. Maleficos nō patieris sup terrā
Et Esa. xxvij. dicit̄. Mensura cōtra mēsurā
id est mensura pene ꝯtra mensurā culpe. Et

Hiere.l. dicit. Reddite ei ſm opus ſuū iux
ta oīa que fecit facite illi. Et qm̄ natura hu⸗
mana in primis parētibus ⁊ in filijs grauiſ
ſime ⁊ nequiſſime deliquit. adeo ꝙ clamor
pctōꝝ aſcēdit in celū dicente dño ad cayn
de homicidio. Gen̄. iiij. Vox ſanguinis fra⸗
tris tui abel clamat ad me de terra. Et de lu⸗
xuria. Gen̄. xviij. ca. Clamor ſodomoꝝ ⁊ go
morreoꝝ multiplicatus eſt: ⁊ pctm̄ eoꝝ ag⸗
grauatū eſt nimis. deſcendā ⁊ videbo vtrū
clamorē opere cōpleuerint an non eſt ita vt
ſciā. Et de oppreſſione pauperū. Exodi. iij.
Clamor filioꝝ iſrael clamat ad me ꝓpter du
riciā eoꝝ q̄ preſunt operibꝰ ⁊ deſcendi vt li⸗
berarē eos. ⁊ de fraudatōe mercēnarioꝝ. Ja
cobi. v. Ecce merces opārioꝝ q̄ meſſuerūt re
giones vr̄as q̄ fraudata eſt a vobis. clamat
⁊ clamor eoꝝ in aures dn̄i ſabbaoth introi⸗
uit. ⁊ de blaſphemia. Ro. ij. dicit. Nomē dei
ꝑ vos iugit blaſphemat. Propterea clamat
Hiere. li. dicēſ. Egredimini de medio babylo
nis ppl'us meus vt ſaluet vnuſq̄ſq̄ aīā ſuā
ab ira furoris dn̄i. Cūq̄ de vino fornicatio
nis eius biberint oēs gētes ⁊ reges terre cū
illa fornicati ſint. ⁊ mercatores terre de vtu⸗
te deliciarū eius diuites facti ſint: ⁊ qm̄ ꝑue⸗
nerūt pctā eius vſq̄ ad celū: recordatus eſt
dn̄s iniq̄tatū eius: ideo q̄ntū ſe glorificauit
⁊ in delicijs fuit: tm̄ date ei tormentū ⁊ luctū
Apocal. xviij. Quarta rō mie eſt: non video
quō xp̄s ſua paſſiōe poſſit ſatiſfacere ꝓ pcō
ade ⁊ totius nature hūane q: nulli ſatiſfit ꝑ
maiorē offenſam: ſed maxima offenſa ꝑpe
trabit in paſſione xp̄i. Nam iudas vitupera
bit ex eo ꝙ tradet xp̄m iudeis: ſm illō Joh.
vi. Unus ex vobis diabolus eſt: qō dictum
eſt ꝓpter iudā q̄ eum traditurus erat. Simi⸗
ter vituperabunt iudei q̄ eū tradent pylato
ſm ꝙ ipſe dicit. Joh. xviij. Gens tua ⁊ pon
tifices tui tradiderūt te mihi. Pylatus autē
tradet eū militibus vt crucifigat. vt habetur
Joh. xix. Judas em̄ tradet xp̄z ex cupiditate
pōtifices aūt ex odio ⁊ inuidia. Joh. xix. Scie
bat em̄ ꝙ per inuidiā tradidiſſent eū. Pyla
tus vero ex timore ceſaris. milites aūt ex il⸗
luſione quoꝝ pctā cū ſint ꝯtra deū erūt infi⸗
nite offenſionis: ergo nō ē ꝯueniēs xp̄m pa
ti ꝓ humani generis liberatiōe. Juſticia rn̄⸗
det dicens. Jlle ꝓprie ſatiſfacit pro offenſa
qui exhibet offenſo id quod eque vel magis
diligit q̄z odit offenſam. Chriſtus autem ex
charitate ⁊ obedientia patiendo mō maius
deo aliq̄d exhibet q̄z exigat recompenſatio

totius offenſe humani generis. Primo q̄dē
propter magnitudinē charitatis. Hierem̄.
xxxi. Jn charitate perpetua dilexi te: ideo at
traxi te miſerans. Secundo propter dignita
tem vite ſue: quā ꝓ ſatiſfactione poner que
eſt vita dei ⁊ hominis. Hiere. xij. Dedi dile
ctam aīam meam in manus inimicoꝝ. Ter⸗
tio ꝓpter generalitatem paſſionis ⁊ magni
tudinē doloris aſſumpti. Trenoꝝ. i. Atten⸗
dite ⁊ videte ſi eſt dolor ſicut dolor meus.
Et ideo paſſio xp̄i non ſolum ſufficiens: ſed
etiam ſuperabundans ſatiſfactio erit ꝓ pec
catis humani generis: ſm illud. i. Joh. ij. ca.
Jpſe eſt propiciatio ꝓ peccatis noſtris: nō
ꝓ peccatis noſtris tantum: ſed etiam ꝓ to⸗
tius mundi. Et quia maior erit xp̄i charitas
patientis ꝙ malicia crucifigētiū: ideo plus
poterit chriſtus ſatiſfacere ſua paſſione q̄z
crucifixores offendere ipſius occiſione. in tā
tum ꝙ paſſio xp̄i ſufficiens erit ⁊ ſuperabū⸗
dans ad ſatiſfaciendū pro peccatis crucifi⸗
gentium ipſum. Occiſores em̄ xp̄i hoīes tā
tū fuerunt: ſed xp̄us occiſus etiā deꝰ. Maior
autē fuit charitas xp̄i patientis q̄z malicia
hoīum occidentiū: ⁊ ideo paſſio xp̄i magis
valuit ad reconciliandum deo totum huma
num genus: ꝙ ad prouocandum ad iram.

Misericordia inſuper aduertēs ad in⸗
nocentiam chriſti cui nocumentū illatū eſt
magis indebitū. Unde etiam ſunt maxime
reprehenſibiles qui innocenti non compati
untur. ſm illud. Eſa. lvij. Juſtus perit ⁊ non
eſt qui recogitat in corde ſuo. Chriſtus autē
innocenter patietur: ſm illud. Hiere. xi. Ego
agnus manſuetus qui portatur ad victimā
Attendens etiam ꝙ paſſio xp̄i debebat im
pleri per homines xp̄um occidentes qui ex
hoc grauiter deum offenderunt. vt pꝫ ex pe⸗
na peccato eorum debita: ſm illud. Luce.
xxiij. cap. Filie hieruſalem nolite flere ſuper
me ſed ſuper voſipſas flete ⁊ ſuper filios ve
ſtros: quoniam ecce venient dies in quibus
dicent. Beate ſteriles ⁊ ventres qui non ge
nuerunt ⁊ vbera que non lactauerunt. Tūc
incipient dicere. montibus cadite ſuper nos
⁊ collibus operite nos ⁊c̄. Attendens inſu⸗
per ꝙ minimus dolor chriſti ſufficeret ad fi
nem ſalutis humane: quoniā haberet infini
tam virtutem ex vnione ad perſonam diui⸗
nam. Acceſſit ad deum patrem aſſumptis
quatuor ſanctiſſimis patribus veteris teſta
menti acceptiſſimis in ꝙ deo: ſcꝫ noe: Moy
ſe. David Eſaia. quoꝝ interpellatione ob

tineret vt salus humani generis aliter pfice-
ret ꝙ per passionem xp̄i. Noe primus acces
sit cuꝫ misericordia. de quo Geneſ. vi. dicit.
Noe vir iustus atqꝫ perfectus fuit in genera
tionibus suis. Et Sapien. x. Sapiētia sciuit
noe iustum: ⁊ sine querela seruiuit deo ⁊ in fi
lijs miam fortem custodiuit. Et Ecci. xliiij.
Noe inuentus est iustus ⁊ in tēpore iracun
die factus est reconciliatio. Qui genuflexus
ante deum patrē ait. Deus patrū meoruꝫ ⁊
dn̄e mīe qui fecisti omīa verbo tuo ⁊ sapiē-
tia tua constituisti hoīem vt dn̄aret creatu-
re tue que a te facta est: vt disponat orbē ter
rarū in equitate ⁊ in iusticia: qui cum aqua
deleret terrā per contēptibile lignum iustuꝫ
gubernasti apud quē testamēta seculi posui
sti: atqꝫ in salutē domus mee pmisisti. Non
permanebit spūs meus in homīe in eternuꝫ
id est indignatio furoris mei. qꝛ caro ē ⁊ ne-
quaqꝫ vltra maledicā terre ppter homīem.
Sensus em̄ ⁊ cogitatio humani cordis ad
malum pna sunt ab adolescentia sua. Non
igit vltra percutiam omēm aīantem mise-
rijs oīm: quoniā oīa potes ⁊ dissimulas pec
cata hoīum ppter penitentiā. Diligitis em̄
omīa que sunt ⁊ nihil odisti eoꝝ que fecisti
parce omībus qm̄ tua sunt dn̄e qui aīas a-
mas. Cum sis ergo iustus: iuste omīa dispo
nis. nec em̄ est deꝰ pterqꝫ tu: cui cura ē de oī
bus. Tu autem dn̄ator virtutis nec timens
aliquē veniam da peccatis nostris. Subest
em̄ tibi cum volueris posse: qm̄ non impos
sibilis est oīpotēs manus tua: inimicos no-
stros multipliciter flagella: vt bonitatē tuaꝫ
cogitemus ⁊ speremus mīam tuam. Edifi-
cabo itaqꝫ altare dn̄o ⁊ tollens de cunctis pe
coribus ⁊ volucribus mundis: offeram ho-
locaustum super altare. Tu auteꝫ odoratus
odorem suauitatis. docebis populum tuuꝫ
quoniā oportet iustum esse ⁊ humanū: ⁊ bo
ne spei: dans locum in peccatis penitentie.
Deus pater auditis sermonibus noe ait il-
lud. Geneſ. vi. Uidens ego deus ꝙ multa
malicia hominū esset in terra ⁊ cuncta cogi-
tatio cordis humani intenta esset ad maluꝫ
omni tempore. penitet inqꝫ me ꝙ homineꝫ
fecerim in terra. Et precauens in futuruꝫ. ⁊
tactus dolore cordis intrinsecꝰ. dolebo ho-
minem creatum a facie terre. Quia em̄ mul
ta malicia hominuꝫ est p qua nequaꝙ po-
test satisfacere purus homo. ideo pena tene
bit filium meum in carne passurum. ⁊ cogi-
tans quid euenturuꝫ sit ex eius passione: qꝛ
fructus salutis humani generis. tanget do-
loribus vsqꝫ ad animam intrinsecus intan-
tum vt videar dereliquisse ipsum prout ipse
clamabit in cruce. Deus meus vt quid dere-
liqsti me. Sicqꝫ factū est vt deus aliud sacri
ficium nolit acceptare pro expiatione pecca
ti ade nisi sacrificium christi. Moyses secū
dus accessit cum misericordia. de quo domi
nus ait. Exodi. xxxiij. capi. Inuenisti gratiā
coram me ⁊ teipsum noui ex nomine. Et Ec
cleſ. xlv. capi. Elegit eum dominus ex omni
carne. qui genuflexus humiliter ante deum
patreꝫ ait. Dominator dn̄e deus misericors
⁊ clemens patiensꝰ ⁊ multe miserationis ac
verax: qui custodis misericordiam in milia:
qui aufers iniquitatem atqꝫ scelera ⁊ pecca
ta: nullusqꝫ apud te per se innocens est: quie
scat ira tua: ⁊ esto placabilis super nequicia
populi tui: recordare abraham ysaac ⁊ isra-
el seruorum tuoruꝫ: quibus iurasti per temet
ipsum dicens. Multiplicabo semen vestruꝫ
sicut stellas celi. q̄ etiā mihi dixisti. Homo q̄
obtulerit hostiam dn̄o de bobus ⁊ ouibus
offerens victimas dn̄o. ponet manus super
caput hostie: ⁊ acceptabilis erit: atqꝫ in expi
atione eius pficiens: quoniā holocaustuꝫ ē
⁊ oblatio suauissimi odoris dn̄o. Et nūc do
mine obsecro peccauit populus iste peccatū
magnū. Aut dimitte eis hanc noxam: aut si
non facis dele me de libro tuo in quē scripsi
sti. Sic em̄ dixisti. Anima que peccauerit cō
tempto dn̄o: pro peccato offerat arieteꝫ im-
maculatuꝫ dn̄o: ⁊ dimittetur ei pro singulis
que faciendo peccauit. Deus pater auditis
sermonibus moysi ait illud Deutero. xxv. c.
Si fuerit causa inter aliquos ⁊ interpellaue
rint iudices queꝫ iustuꝫ esse perspexerunt il-
li iusticie palmam dabunt queꝫ impium con
dēnabunt impietatis. Si auteꝫ eum dignū
viderint plagis prosternent ⁊ coram se faci-
ent vberari. Pro mēsura em̄ delicti erit ⁊ pla
garum modus. Adam autem mihi tanꝙ iu
dici accusauit euam cum examinarem eum
super esu ligni vetiti dicens. Mulier quam
dedisti mihi sociam dedit mihi de ligno ⁊ cō
edi. Contra quos dictaui sententiam di-
cens. Quacūqꝫ hora comederitis ex eo mor
te moriemini. Non sufficit autem quodlibet
sacrificiū ad expiationē huiꝰ peccati: qm̄ pcm̄
originale p qd̄ totuꝫ genus humanū inficit
ē maius quolibet pctō actuali: qd̄ est pprium
singl'aris psone. Est āt conueniēs satisfactiōis
modꝰ cū q̄s se subijcit pene quā aliꝰ meruit

vt ipse satisfaciat. hunc ergo regre q̄ ꝓ toto genere humano aīam suaȝ ponat. ⁊ sic ptȝ. David terti⁹ cū mīa accessit. de quo dn̄s ait. Inueni dauid seruū meū oleo sctō meo vnxi eū. man⁹ em̄ mea auxiliabit̄ ei: ⁊ bra. me. cōfir. eū. Qui genuflexus humiliter ante deū ait. Tu locutus es in visione sctīs tuis. ⁊ dixisti. Posui adiutoriū in potente ⁊ exaltaui electum de plebe mea. Et vitas mea ⁊ mīa mea cū ipso: ⁊ in noīe meo exaltabit̄ cornu eius in eternū seruabo illi mīam meā ⁊ testamentū meū fidele ipsi. Et ponā in seculū seculi semen eius ⁊ thronū eius sicut dies celi neqȝ pphanabo testm̄ meū ⁊ q̄ pcedūt de labijs meis non faciaȝ irrita. Semel iuraui in sctō meo si dauid mētiar semen eius in eternū manebit. Ubi sunt mīe tue antiq̄ dn̄e sic̄ iurasti dauid in vitate tua: memor esto dn̄e obprobrij seruoꝝ tuoꝝ. Ueritas em̄ dȝ rn̄dere figure. In sacrificijs aūt legis tue q̄ semper tibi placita fuerunt: sicut dixisti mihi. Nō in sacrificijs tuis arguā te: holocausta autez tua in ɔspectu meo sunt semp. nunq̄ȝ offerebat̄ caro humana. q̄nīmo hec sacrificia nephanda censebant̄: queādmodū exprobrasti dicēs. Effuderunt sanguinē innocentē sāguinē filioꝝ suoꝝ. obsecro ꝑ expiatione pctī nostri acceptabis sacrificiū iusticie oblatōes ⁊ holocausta ⁊ imponemus sup altare tuuȝ vitulos. Deus pater auditis sermonib⁹ dauid ait. Non accipiaȝ de domo tua vitulos: neqȝ de gregib⁹ tuis hyrcos. qm̄ mee oēs sūt fere siluarū iumenta in mōtib⁹ ⁊ boues. Cognoui oīa volatilia celi: ⁊ pulchritudo agri mecū est. Si esuriero non dicā tibi: meus est em̄ orbis terre ⁊ plenitudo eius. Nunq̄d mā ducabo carnes thauroꝝ: aut sanguinē hyrcorum potabo? Immola deo sacrificiū laudis: ⁊ redde altissimo vota tua. Et inuocabis in die tribulationis: eruam te ⁊ honorabis me. Nam frater nō redimet: q̄ scȝ sit de gēte tua: sed scito prenoscēs: ꝙ te redimet hō ⁊ dabit deo placationē suā preciuȝ redēptionis aīe sue. Esaias quartas cū mīa: ascendit. de quo dicit̄ Esa. xlix. Dn̄s ab vtero vocauit me de vētre matris mee recordatus est nois mei. q̄ genuflexus ante deum patrē ait. Dn̄e de⁹ exercituuȝ: deus israel q̄ sedes super cherubin. tu es deus solus omniū regnoꝝ terre. tu fecisti celum ⁊ terram. inclina dn̄e aureȝ tuā ⁊ audi. aperi oculos tuos ⁊ vide. Pater noster primus peccauit ⁊ multiplicate sunt iniquitates nostre coram te. ⁊ peccata nostra

responderunt nobis: quia scelera nostra nobiscum ⁊ iniquitates nostras cognouimus. Et nunc dn̄e deus noster adiuua nos. Adduc nos in montē sanctū tuū: ⁊ letifica nos in domo orationis tue. holocausta nostra ⁊ victime placeant tibi super altare tuū: quia domus tua domus orationis est cunctis populis. Deus pater auditis sermonib⁹ Esaie ait. Audite verbum dn̄i principes sodomorum ⁊ auribus percipite populus gomorre. Quo mihi multitudinē victimarū vestrarū? Plenus sum: holocausta arietum: ⁊ adipeȝ pinguiū ⁊ sanguinē vituloꝝ nolui. Cum veniretis ante conspectū meū: q̄s quesiuit hec de manibus vestris? Ne offeratis vltra sacrificium frustra. Incensum aboīatio est mihi. Iniqui sunt cetus vestri: cum extenderitis manus vestras auertam oculos meos a vobis: ⁊ cū multiplicaueritis orationē non exaudiam. Manus em̄ vestre sanguine plene sunt. Ait autē rursus Esaias illud. xiiij. cap. Miserebit̄ dn̄s iacob: ⁊ eliget adhuc de isrl̄ ⁊ requiescere eos faciet super humū suā. Clamabunt ad dn̄m a facie tribulantis: ⁊ mittet eis saluatorem ⁊ ppugnatorem qui liberet eos. Et percutiet eos dn̄s plaga ⁊ sanabit eos: ⁊ reuertent̄ ad dn̄m ⁊ placabit̄ eis. ⁊ erit benedictio in medio terre cui benedixit dn̄s exercituū. Deus pater ait filio illud. Esa. vi. Quem mittam ⁊ quis ibit nobis? Fili⁹ respondit. Ecce ego: mitte me. Ad quē pater ait illud. Prouerb. vi. Fili si spoponderis ꝓ amico tuo: defixisti apud extraneum aīam tuam. Illaqueatus es verbis oris tui ⁊ captus pprijs sermonibus. Filius respondit. Que non rapui nunc exoluam: quia contempsit adam preceptum accipiens ex arbore pomū: sed quicquid adam perdidit ego inueniam. Ad quē pater ait illud. Miere. i. Ecce dedi verba mea in ore tuo: ecce constitui te hodie super gētes ⁊ regna. vt euellas ⁊ destruas dispdas ⁊ dissipes ⁊ edifices ⁊ plantes. Et cōuersus ad iusticiā ait. Propter scelus populi mei percute eum: ego dn̄s conteram eum in infirmitate. Si posuerit pro peccato animam suam: videbit semen longeuū ⁊ voluntas mea in manu eius diriget̄. Pro eo ꝙ liberabit anima eius videbit ⁊ saturabitur in scientia sua iustificabit ipse iustus seruos meos multos ⁊ iniquitates eorum ipse portabit. Iusticia vo rn̄dit. Desiderauimus eum despectum ⁊ nouissimum virorum: virum dolorum ⁊ scientem infirmitatē

Unde nec reputauimus eū sed nos putaui
mus eū quasi leprosum ꝛ ꝑcussuz a deo ꝛ hu
miliatum. Et Esayas ait. Ipe em̄ vulneratꝰ
est ꝓpter iniq̄tates nostras: attritꝰ est ꝓpter
scelera nostra: disciplina pacis nostre super
eum: cuius liuore sanati sumus. Om̄s nos
quasi oues errauimus: vnusquisq̧ aūt ī viā
suā declinauit ꝛ dn̄s posuit in eo iniquitates
oīm nostrū. Filius dei rn̄dit patri: ita fiat pr̄
qm̄ sic placitū est ante te. Naz adā exemplū
meū ab adolescētia mea. ¶ Deus pater
ait iustitie. Uolo vt puniat̃ ƀm ade delicta:
q̄ ī paradiso voluptatis cōmisit ꝓ q̄bus ꝯdi
gnas luat penas. Et ꝟo qꝛ tu optime nosti
q̄ta ꝑparauerim infidelissimo ade: et quot
pctā in me admisit que cū illo ī principio af
fuisti. Propterea reduc in mediū singula et
vlciscar ꝛc. Justitia cū intellexisset ꝑceptuz
dei patris: omnia pctā ade ī mediū adduxit:
accusans eū acriter. Primo peccauit contra
donū iustitie originalis. A ꝑncipio em̄ cum
eū creasses manibus tuis: de eo confidens
posuisti in orto delitiarū vt operaret̃ ꝛ custo
diret illū absq̧ labore ꝛ lassitudine ꝛ sudore:
ac ipsius fructibꝰ vesceret̃ cui parasti lignuz
vite ne illum senecta consumeret: cui dedisti
dn̄ium omnis creature. Ipe aūt ocio vacās
nec opatus est nec custodiuit que mandasti
q̄nimmo ƀpens callide ipm̄ ingrediens: sub
uertit mentē vxoris eius cui adam assensit.
Deus pater ait. Propter īiustitiā hanc ade
iubeo vt xp̄s transeat ad ortum trans torrē
tem cedron vbi nō laborando sed ꝑcise orā
do expectet iudam velut serpentē in quo in-
troiuit sathanas. Joh. xiij. qui cū satellitibꝰ
suis ꝓcuret eius mortē ipm̄ ꝑsequendo. Sic
em̄ implebunt̃ due figure que hāc ꝑsecutio-
nem diu ante prenūciauerūt. Prima figura
est de dauid quem ꝓcuz absalon filius suus ꝑ
sequeret̃ vt ipm̄ ꝑuaret regno rex dauid trās
grediebat̃ torrentē cedron. Omnes autem
viri qui cū eo erant ꝛ reliqua multitudo fle-
bant ꝛ transibant: vt habet̃. ij. Regum. xv.
Secūda figura est de semei de cognatōe do
mus saul. cui dixit Salomon. Quacūq̧ die
transieris torrentē cedron scito te interficiē-
dum. Sāguis tuus erit sup caput tuum. iij.
Reg. ij. Implebunt̃ etiā visiones sanctoruz
ꝓphetarum. Prima est Esa. xxvij. In die il
la ꝑcutiet dn̄s ab alueo fluminis vsq̧ ad tor
rentem ꝛ vos cōgregabimini. Secunda est
Hiere. xxxi. Exibit ꝛ circuibit omnē vallem
cadauerū ꝛ omnē regionez montis vsq̧ ad
torrentē cedron. Tertia est Johel. iij. Fons
de domo dn̄i egrediet̃ ꝛ irrigabit torrentem
spinarū. Quarta est Amos. v. Reuelabitur
quasi aqua iudiciū: ꝛ iustitia quasi torrens.
Quibꝰ auditis egressus est iesus cū discipul̃
suis trās torrētē cedrō vbi erat ortꝰ in quē
introiuit ipe ꝛ discipuli eius dicens. Adam
exēplū meū ab adolescētia mea. ¶ Secūdo
dixit iustitia. Adam peccauit contra votum
quo se obligauit ƀuaturū lignum scie boni ꝛ
mali. Nam ratio naturalis dictat homini ꝙ
alicui superiori subdat̃ ꝓpter defectus quos
in seipo sentit in q̄bus eget ab aliquo supio
ri adiuuari ꝛ dirigi. Quicquid aūt illud sit ħ
est quod apud om̄s dicit̃ deus. Sicut autez
in rebus naturalibus naturaliter inferiora
subdunt̃ superioribus. Ita etiā rō naturalis
dictat homini ƀm inclinationē naturalem vt
ei quod est supra hominē subiectionē et ho-
norem exhibeat ƀm modum suum. Est aūt
conueniēs modus homini vt sensibilibus si
gnis vtatur ad aliqua exꝑmenda: qꝛ ex sensi
bilibus cognitionē accepit. ꝛ ideo ex natura
li rōne ꝓcedit ꝙ homo quibusdā sensibilibꝰ
rebus vtatur offerens eas deo in signuz de
bite subiectionis ꝛ honoris ƀm similitudinē
eorum que dn̄is suis aliqua offerūt in reco
gnitionem dominij. Hoc etiam videmus in
omni republica obƀuari ꝙ ciues suū recto-
rez aliq̊ signo singl̃ari honorāt qđ cuicunq̧
alteri deferret̃ esset crimen lese maiestatis.
Cuz aūt Adam ī statu innocētie subderetur
deo ꝛ nō alteri. Propterea debitum honorē
debebat deo aliquid illi offerendo que obla
tio dei erat sacrificiū. Duplex aūt sacrificiū
ꝓmisit Adam se oblaturum deo. Primo sa
crificium spūale interius quoad aīam suaz
quod offerret deo tanq̄ ꝑncipio sue creatō
nis: et fini sue beatitudinis ipm̄ deum ado-
rando: laudando: orando ƀm illud p̄s. Sa-
crificiū laudis honorificabit me. ꝛ Joh. iiij.
Eos qui adorant deum in spū ꝛ ꝟitate ado
rare oportet. Secundo sacrificium corporale
exterius quo per abstinentiam ligni sciētie
boni ꝛ mali seipsum deo dedicaret. hec duo
sacrificia cum integritate innocētie absq̧ ol
macula ꝛ culpa requirebat deus ab Adam
cum dixit Geneß. iij. De ligno sciētie boni ꝛ
mali ne comedas. In quacūq̧ die comede-
ritis ex eo morte moriemini. In eo ꝙ dixit
de ligno scie: notatur primū sacrificium. In
eo ꝙ dicit ne comedas: notatur secundū sa-
crificiuz. Tanta erat puritas illius status vt

hec duo sacrificia fuissent deo acceptissima:
tantoq̃ magis q̃to Adam obligauit se vo-
to ad ea persoluenda. Cũq̃ Adam violaue
rit vota sua per transgressionem mãdati dei:
non potest satisfieri iuste p pctõ ei⁹ nisi quis
tante puritatis ⁊ innocẽtie quãtaꝫ exigebat
ille status: offerat se in sacrificium deo quem
admodum paulus Heb. vij. dicit. Talis em̃
decebat vt nobis esset pontifex sanctus: ino
cens: impollutus: segregatus a peccatoribus
et excelsior celis factus qui nõ habet quotti-
die necessitatem quẽadmodum sacerdotes
prius p suis delictis hostias offerre. deinde
p populo. hoc em̃ fecit semel christus se offe
rendo. Deus pater ait. Propter trãsgressio
nem voti ade: quia me nõ laudauit adoran
do: glorificando: ⁊ exorãdo. iubeo vt christ⁹
oret in orto tribus vicibus: quia Adam sua
culpa offendit trinitatem diuinarum psona
rum. Sic em̃ implebunt due figure que hãc
orõnem prenũciauerunt. Prima figura est
de dauid qui fugiens in agrum facieꝫ saulis
persequẽtis eum: cadens pnus in terrã ado
rauit tertio. vt dicit p̊mi Regum. xx. Scõa
figura est de daniele qui cuꝫ comperisset legẽ
constitutaꝫ a dario rege tribus temporibus
in die flectebat genua sua ⁊ adorabat: confi
tebaturq̃ domino. Danielis. vi. Implebun
tur etiam visiones sanctorum pphetarum.
Prima est Exodi. xxxij. Moyses orabat do
minũ deum suum dicẽs. Cur domine irascit
furor tuus contra populum tuũ: quiescat ira
tua ⁊ esto placabilis super nequitia populi
tui. Secũda est thobie. iij. Thobias ingemu
it ⁊ cepit orare cum lachrymis dicens. Iu-
stus es domine: ⁊ omnia iudicia tua iusta
sunt: ⁊ omnes vie tue misericordia ⁊ veritas
et iudicium: ⁊ nunc domine memento mei:
et fac s̃m voluntatem tuam deus mecũ. Ex
pedit em̃ mihi mori magis q̃ viuere. Tertia
est Hieremie. xxix. Querit pacem ciuitatis ⁊
orat pro ea ad dominuꝫ: quia in pace illius
erit pax vobis. Quarta est Baruch primo.
Pro nobis orate ad dominũ deum nostruꝫ
quia peccauimus domino deo nostro: ⁊ nõ
est auersus furor eius a nobis vsq̃ in diem
hanc. Quibus auditis christus progressus
pusillum: procidit in faciem suam orans et
dicens. Pater mi si possibile est trãseat a me
calix iste. verũtamen non sicut ego volo: sed
sicut tu. Et orauit tertio eundem s̃monem
dicẽs. Pater mi si non potest hic calix trãsi-
re nisi bibam illum. fiat voluntas tua. Mat.
xxvi. ¶ Ista petitio de trãslatiõe calicis di
uersimode a sanctis exponitur. Hylari⁹ em̃
super mattheum dicit. Non autem vt calix a se
transeat: rogat non vt ipse ptereat orat. sed
vt in alterũ id qđ a se transit: excedat: atq̃
ideo pro his orat qui passuri post se erant vt
sit sensus. quomodo a me bibitur calix passi
onis: ita ab his bibatur sine spei diffidentia
sine sensu doloris: sine metu mortis. ⁊ ita si
intelligatur q̃ petierit per hoc alios marty-
res sue passionis imitatores fieri: omnino ĩ
pletum est quod petiuit. Hieronymus expo
nit sic. Signãter dicit calix iste h̊ est popli iu
deoꝝ q̃ excusationẽ ignorãtie hr̃e nõ poterit
si me occiderit habens leges ⁊ pphetas qui
de me vaticinant. Et ita si intelligatur q̃ pe
tierit vt calicem passionis et mortis non bi-
beret a iudeis: non quidem est factum quod
petijt. Dyonisius alexandrinus exponit sic.
Non dicit. Transfer calicem istũ a me nõ hoc
est non adueniat mihi. Nisi enim aduenerit
transferri non poterit: sed sicut quod petierit
nec intactum est nec permanẽs est: sic salua
tor leuiter inuadentem temptationem flagi
tat pelli. Et ita si intelligatur petiuisse q̃ ti-
mor bibendi calicis eum nõ perturbaret om
nino est factum quod petijt. Ambrosi⁹ autẽ
origenes ⁊ crisostomus dicunt q̃ hoc petijt
quasi homo naturali voluntate mortẽ recu
sans: Et ita si intelligat ipsuꝫ petiuisse q̃ nõ
biberet calicem passionis vel mortis nõ est
factum quod petijt: quia ratio que petitõeꝫ
proposuit nõ volebat vt hoc impleretur: sed
ad instructionem nostram volebat demon-
strare nobis suam voluntatem naturaleꝫ: ⁊
sensualitatis motum queꝫ sicut homo habe
bat. q̃uis autem non fuerit exaudit⁹ tamen
patienter dixit Adam ⁊c. ¶ Tertio dixit iu
stitia. Adam peccauit contra prudentiaꝫ p
precipitationem. Sicut enim tu deus omni-
potens instituisti corpus ade ita perfectum
vt posset generare: ita instituisti animã eius
ita perfectam vt nõ solum seipsum q̃nimmo
totum vniuersum posset regere ⁊ gubernare
infundendo sibi scientiam omniũ rerum. vt
patet ex nominibus que imposuit singlis re
bus vt habet Genesis tertio. Precipitatio
autem in actibus anime: metaphorice dicit
s̃m similitudineꝫ a corporali motu acceptã.
Dicitur autem precipitari s̃m corporalẽ mo
tum quod a superiori in ym a peruenit s̃m ĩ
petum quẽdam pprij motus vel alicui⁹ im-
pellentis non ordinate incedẽdo p gradus

medios. Summū autē anime est ipa ratio
ymum vero est operatio per corpus exerci-
ta. Gradus autem medij per quos oportet
ordinate descendere sunt memoria preteri-
torum: intelligentia presentium: solertia in
considerandis futuris euentibus: rōcinatio
conferens vnum alteri. docilitas per quam
aliquis acquiescit sentētijs maiorū. ꝑ quos
quidem gradus aliquis ordinate descendit
recte consiliando. Si quis autem ferat ad
agendum: per impetuum voluntatis vel
passionis: pertrāsitis huiusmodi gradibus
dr precipitatio ſm illud Prouerb. iiij. Ne de
lecteris in semitis impiorū nec tibi placeat
malorum via. fuge ab ea: nec transeas per
illam. declina ⁊ desere eam. via enim impio-
rum tetebrosa: nesciunt vbi corruant. ſi Adā
preuiderat casum dyaboli ⁊ ruinā eius. Pre
uiderat etiam transgressionem Eue vxoris
sue. et tamen precipitauit in peccatum: poti⁹
credendo serpenti dicenti. Nequaꝗ morie-
mini: ꝙ deo cōmināti. In quacūqꝫ die come-
deritis ex eo morte moriemini extendendo
manum per ineptam letitiam ad pomum ve
titum: immo post transgressionē in nullo cō-
tristatus est nec veritus est tuam maiestatē
offendere. Deus pater ait. Propter precipi
tationem qua imprudenter Adaꝫ peccauit
non attendens ad considerandum malum
futurum quod ei comminatus fueraꝫ. iubeo
vt christus consideret ⁊ apprehendat malū
mortis sine vlla spe euadendi ſm infirmita-
tem carnis. et qua apprehensione vehemen
ti tristetur et mortem timeat. Sic enim im-
plebuntur due figure que hanc tristitiam et
timorem prenunciauerunt. Prima figura ē
de Jacob qui audiens a nuntijs ꝙ Esau fra
ter suus properaret in occursum eius cum q̄
dringentis viris ait. Deus patris mei erue
me de manu fratris mei: quia valde eum ti-
meo. Genesis. xxxij. Secūda figura est de he
lya qui timens mortem fugiebat a facie Je
zabel. tertij Regum. xix. Implebunt etiam
visiones sanctorum prophetarum. Prima
est primi Esdre nono. Ego sedebam tristis
vsqꝫ ad sacrificium vespertinum. Secunda
est Esa. xxix. Circumuallabo ariel: et erit tri-
stis ⁊ merens. Tertia est Trenorum ꝑmo.
Uide domine quoniam tribulor conturba-
tus est venter meus. Subuersum est cor
meum in me quoniaꝫ amaritudine plenus
sum Foris interficit gladius: ⁊ domi mors
est. Quarta est Baruch secundo capitulo,
Anima tristis est super magnitūdine mali-
tie ⁊ incedit curua ⁊ infirma ⁊ oculi deficiūt
G Quibus auditis christus assumpto pe
tro et duobus filijs zebedei cepit cōtristari
et mestus esse. tunc ait illis. Tristis est ani-
ma mea vsqꝫ ad mortem. Matthei. xxvi. c.
Et ipse cepit tedere ⁊ pauere. Marci. xiiij. c.
Hec tristitia exponitur diuersimode a sctis.
Hieronymus enim super Mattheuꝫ dicit.
ꝙ dominus noster vt veritatem assumpti ꝓ
baret hominis. vere quidem cōtristatus est
sed ne passio in animo illius dominaretur.
dicitur ꝙ cepit contristari vt passio perfecta
intelligatur. quādo animo id est rationi do
minatur. Passio autem quādo est inchoata
in appetitu sensitiuo: sed vlterius non se ex-
tendit. Ambrosius tertio de trinitate dicit.
Ut homo tristitiam habuit: suscepit eniꝫ tri
stitiam meam. confiteor in eo tristitiam: in
quo crucem predico. Sāctus Thomas ter
tia parte. questione. xv. articulo sexto. dicit.
Motiuum tristitie fuit malum interius ap-
prehensum siue per rōnem siue per ymagi-
nationem: sicut cuꝫ aliquis tristatur de amis
sione gratie vel pecunie. Potuit autē anima
christi interius apprehendere aliquid vt no
ciuum et quātum ad se: sicut passio et mors
eius fuit. ⁊ quātum ad alios: sicut peccatum
discipulorum vel etiam iudeoruꝫ occidentiū
ipsum: ⁊ sic in eo fuit vera tristitia. Hylari⁹
decimo de trinitate dicit. Interrogo vos q̄
hoc ita existimatis: vt mori timuerit qui om
nem ab apostolis mortis timorem expellēs
ad gloriam eos sit martyrij exhortatus: hic
excludit timorem quo ad necessitatem ti-
mendi que non fuit in christo. tamen vt pro
baret veritatem humane nature voluntarie
tristitiam et timorem assumpsit: dicens.
Adam exemplum meum ab adolescentia
mea ¶ Quarto instiria dixit. Adam pecca
uit contra temperantiam per immoderatio
nem. Tu deus creasti Adam summa puri-
tate et innocentia: quem omnibus virtutib⁹
dotasti: et ne passiones appetitus sensitiui
insurgerunt contra iudicium rationis. Dedi
sti ei virtutem temperantie ſm illud Augu.
homelia vndecima. vt habetur de penitētia.
distinctione secunda. §. Romanos. dicens
sic. Princeps vitiorum omnium dum vi-
dit Adam ex limo terre ad ymaginem dei
factum: pudicitia ornatum: temperantia
compositum: charitate splendidum: pri-
mos parentes illis donis ac tantis bonis

expoliauit pariter ac peremit. Adam amissa
temperantia intemperās factus est: perdita
charitate malus inuētus est: hec ibi. Tempe
rantia em̄ significat temperiē ⁊ moderatōez
quam ponit ratio in humanis operatiōibus
et passionibus ẜm illud Ambro. primo, de
officijs. In temperātia maxime trāquillitas
animi spectatur. Nam temperantia retrahit
ab his que contra rōnem appetitū alliciunt.
cuz appetitus hominis maxime corrumpatᷣ
per ea quibus allicitur homo ad recedenduz
a regula rōnis ⁊ legis diuine. Primus eniz
motus appetitus sensitiui p̄cipue repugnat
rōni per immoderantiā ẜm ꝙ appetitus sen
sitiuus tendit in bona sensibilia ⁊ corporalia
non ẜm modū rōnis. Dicit em̄ Augu. libro
de moribus ecclesie. Ut munus temperantie
est in coercendis sedādisꝫ cupiditatibus q̄
bus inhiamus in ea que nos auertūt a legi-
bus dei ⁊ a fructu bonitatis eius. Et phūs
tertio Ethicoꝝ dicit ꝙ temperatꝰ appetit de
lectabilia ꝓpter sanitatē vel bonam habitu-
dinem. Quedā autē sunt impeditiua sanita
tis vel bone habitudinis. ⁊ his nullo modo
vtitᷣ temꝑatus. hoc em̄ esset pctm̄ ꝯtra tem-
perantiam. Nam intemperātia est circa dele
ctationes: quarū appetitus nō est adeo ne-
cessarius ad vite conseruationē. sicut adam
cōcupiuit fructū sciē boni ⁊ mali. nō sibi ne-
cessariū ad nutrimentū nec ad ꝑpetuitatem
vite cū sufficiēter illi ꝓuidisses de alijs lignis
dicens. De omni ligno quod est in paradiso
dei comede. Gen̄. ij. Deus pater ait. ꝓpter
immoderationē qua adam cōcupiuit esum
ligni vetiti appetitu sensitiuo cōtra ordinem
rōnis ⁊ legem dei: iubeo vt xp̄s graueᷣ forti
pugna inter sensualitatē ⁊ rōnem humanā.
Sic em̄ implebuntᷣ due figure q̄ hāc pugnā
ꝓnunciauerūt. Prima figura est de iacob q̄
timens esau: orans luctabatᷣ cuz āgelo. gen̄.
xxxij. Secūda figura est de duobus angelis
pugnātibus cōtra inuicē ꝓ liberatione ppl'i.
dū daniel tremēs oraret ꝓ liberatiōe eiusdē
populi. Dan̄. x. Implebuntᷣ etiam visiones
sanctoꝝ ꝓphetarum. Prima est Exo. xxxij.
Ululatus pugne auditᷣ in castris. Secunda
ē. ij. Paralip. xviij. Mutatoꝫ rex israel ha-
bitu venit ad bellū. Tertia est Job. xxxviij.
Ingressus es thesauros grādinis quā p̄pa
raui in tempus hostis in diez pugne et belli
Quarta est Esa. xix. Pugnabit vir ꝯ fratrez
suum ⁊ vir contra amicū suum. Quibus au
ditis christus factus in agonia ꝓlixius ora
bat. Luce. xxij. Ista pugna diuersimode ex-
ponitᷣ a sanctis in determinatiōe sexte syno
di dꝛ sic. Predicamus in xp̄o duas natura-
les voluntates nō cōtrarias. iuxta quod im
pij heretici sed sequentem eius humanā vo-
luntatem et nō resistentem vel reluctantem
sed potius subiectam eius diuine atꝫ omni-
potenti voluntati. Damascenus libro scd̄o
sententiarū dicit ꝙ agonia nō fuit in christo
quātum ad partem anime rōnalem ẜm ꝙ i
portat concertationem volūtatum ex diuer-
sitate rōnis ꝓcedentem. puta cum aliq̄s ẜm
ꝙ ratio cōsiderat vnum vult hoc. ⁊ ẜm ꝙ cō
siderat aliud vult cōtrarium. hoc em̄ contin-
git ꝓpter debilitatem rōnis que non potest
dijudicare quid sit melius: quod in xp̄o non
fuit: quia per suam rōnem iudicabat simpl'r
esse melius quod per eius passionē implere-
tur voluntas diuina circa salutem humani
generis. Fuit tamen in christo agonia q̄tū
ad partem sensitiuā ẜm ꝙ importat timorē
infortunij imminētis. Athanasius lib. ꝯtra
appollinarium dicit ꝙ quādo christus dicit
pater si possibile est trāseat a me calix. tamē
non mea sed tua volūtas fiat. Et iterū spūs
quidem promptus est: caro aūt infirma: du-
as voluntates hic ostēdit: humanā q̄ ꝓpter
infirmitatē carnis refugiebat passionem et
diuinā eius promptam. Sanctus thomas
iij. parte. q. xviij. arti. vi. dicit. ꝙ licet volūtas
naturalis ⁊ volūtas sensualitatis in xp̄o qui
dem aliud voluerit q̄ volūtas diuina et vo-
lūtas rōnis in ip̄o: non tamen in eo fuit ali
qua contrarietas volūtatum: quia neꝫ eius
voluntas naturalis neꝫ voluntas sensuali
tatis repudiabat illā rōnem ẜm quā diuina
voluntas et volūtas rōnis humane in xp̄o
passionem volebat. Uolebat enim volūtas
absoluta in christo salutem humani generis
Nam nihil ꝓhibet aliquid esse contrariū vo
luntati ẜm se quod tamē est volitum ratiōe
finis ad quem ordinaᷣ: sicut medicina ama
ra non est ẜm se volita sed soluz ẜm ꝙ ordi
natur ad sanitatem. Et hoc modo mors xp̄i
et eius passio fuit ẜm se considerata inuolū
taria ⁊ tristitiam causās: licet fuit volūtaria
in ordine ad finez que est redemptio huma
ni generis. Sicut etiaz in aliquo puro homi
ne sensualitas eius ⁊ volūtas absolute con-
siderata refugit vstionem quam tamē volū
tas ẜm rōnem eligit ꝓpter finem sanitatis.
Uolūtas autem dei erat vt christus dolores
et passiones ⁊ mortem pateretᷣ, non ꝙ ista

essent volita a deo ẜm se: sed ex ordine ad fi-
nem humane salutis. Unde patet ꝙ xp̄us
ẜm voluntatē que est ꝑ modum rōnis semꝑ
idem volebat qd̄ deus. cuꝫ dicit. Non sicut
ego volo sed sicut tu. ẜm autem voluntatem
sensualitatis ⁊ ẜm voluntatē rōnis q̄ consi
deretur per modū nature aliud poterat velle
q̄ꝫ deus: ⁊ ẜm hoc factus est in agonia vt osten
deret qm̄ in nobis per concupiscentiam car
nis impedit aut retardat cōcupiscētia spūs
ẜm illud Gal. v. Caro cōcupiscit aduersus
spm̄ dicēs. Adā exēplū meū ab adolescētia
mea. ¶ Quinto iustitia dixit. Adā peccauit
contra fortitudinē ꝑ intimiditatē. Tu deus
ne voluntatē eius aliquod delectabile repel
leret ab eo quod esset ẜm rectam rationem:
ꝓpter aliquod difficile quod incumberet. de
disti ei fortitudinē mētis q̄. s. his difficilibꝰ
resistere possꝫ. Unde Ambrosiꝰ libro p̄mo
de officijs dicit. Nō mediocris est animi for
titudo que sola defendit ornamenta ꝟtutuꝫ
omniū ⁊ iudicia ostēdit: que inexpiabili pre
lio aduersus oīa vitia decertat: inuicta ad
labores: fortis ad pericla: rigidior aduersus
voluptates. Fortis viri est non dissimulare
cum aliquid immineat sed pretēdere. ⁊ tāq̄ꝫ
de specula quadam mētis obuiare. cogitatōe
ꝓuida rebus futuris: hec ille. Ne forte dicat
ideo in ista incidi: quia nō arbitrabar posse
euenire. Adam ergo debuit p̄meditari velut
fortis animo que poterant sibi imminere vt
eis resistere posset. Quia em̄ tu deus prescie
bas eum debere a serpēte tentari ne tēpta-
tioni succumberet: dedisti ei fortitudinem q̄
resistere poterat. Unde Augustinus lib. xi.
super Geñ. ad lr̄am dicit. Non mihi videtur
magne laudis futurum fuisse hominē: si ꝓ
pterea posset bene viuere: q̄a nemo male vi-
uere suadebat. cum etiā in natura ⁊ potesta
te haberet velle nō consentire suadenti. Tu
insuper minatus ei fueras periculū mortis
ex tali consensu. Ipse autem tanq̄ꝫ ipauidus
⁊ intimidus abiecta animi fortitudine te ne
glecto tētatori adhesit. Deus pater ait. Pro
pter intimiditatem ade: quia non timuit pe-
riculum mortis. iubeo vt xp̄us presentiens
forti meditatione pericula sibi imminentia
sudet sanguinē. Sic em̄ implebunt due figu
re. Prima figura est de libro testamēti asper
so sanguie. Exo. xxiiij. Secūda figura est de
amasa qui iacet in terra aspersus sanguine.
ij. Regum. xx. Implebuntur etiaꝫ visiones
sanctorum ꝓphetaruꝫ. Prima est. iiij. Reg.
tertio. Videruntq̄ꝫ Moabite aquas rubras
quasi sanguineꝫ. Dixeruntq̄ꝫ: sanguis gladij
est. Secūda est Esa. nono. Uestimentū tuū
mixtum est sanguine. Tertia est Hieremie
secundo. In alis tuis inuentus est sanguis
Quarta est Ezech. xvi. Uidi te conculcari san
guine tuo. ⁊ dixi tibi cum esses in sanguine
tuo viue. Quibus auditis factus est sudor
xp̄i sicut gutte sanguinis decurrētis in t̄ram.
Super quo dicit Augustinus. Angustias
quidē corporis tui domine iesu indicabat su
dor ille sanguineus qui in hora passionis de
sanctissima carne tua decurrebat in terram.
Crisostomus dicit. Ut non videret ex ypo-
crisi ꝓlixius orare: sudores insuꝑ fluūt sicut
riuulus sanguinis. Sudor fluit ex vehemen
tia anxietatis: sed gutte sanguinis nō natu-
raliter sed miraculose fluxerunt. Unde hoc
fuit singulare in xp̄o sanguinis inq̄ꝫ decurrē
tis in terram ad ostendēdum ꝙ ꝑ terra. id ē
ecclesia adhuc militātē in terra orabat ⁊ san
guinem suū fundebat et ip̄am suo irrigataꝫ
sanguine fecundabat. In sudore notat fer-
uor: in sanguine p̄cium: in decursu abundan-
tia: in guttis particularis efficacia: q̄uis eēt
vniuersalis sufficiētia. Glosa dicit ꝑ terraꝫ
sanguine irrigatā: declarat ꝙ effectum sue
precis iam obtineret vt fidem. s. discipulorū
quaꝫ terrena adhuc arguebat fragilitas suo
sanguine purgaret. ⁊ quicquid illa scandali
in morte eius ꝑtulisset: hoc totum ipse mori
endo deleret. sed ⁊ totum mundum peccatis
mortuum resuscitaret ad vitam. Propterea
dixit xp̄s. Adam exemplū meum ab adole-
scentia mea. ¶ Sexto iustitia dixit. Adā
peccauit per accidiam quo ad euagationeꝫ
mentis circa illicita. Nā accidia est quoddā
tedium operandi. vt ptꝫ ꝑ glosam suꝑ illud
p̄s. Omnē escam abominata est aīa eoruꝫ
cum sit torpor mentis bona negligentis in-
choare. Procedit em̄ accidia ex contemptu
quo quis bona que possidet contēnit propt
quod mens recedit a bono diuino cui opor-
tet de necessitate inherere. Unde quia bona
que habet quasi mala vel vilia reputat. ideo
tristatur. Etiam ex tristitia a spiritualibus
transfert se ad delectabilia exteriora per eua
gationeꝫ mentis circa illicita. Equissime do
mine cum tot ac tantis donis hunc Adam
dotaueris: te contempto ac bonis tuis a te
recessit transferens se ad vetita sibi ⁊ ꝓhibi
ta: dona tua vilia reputādo de quo dicit in
p̄s. Homo cum in honore esset nō intellexit

comparatus est iumentis insipientibus ⁊ si
milis factus est illis. Deus pater ait. Propt
tedium quod habuit adam in bonis nostris
spũalibus iubeo vt xp̃us ex timore mortꝭ ha
beat tedium ꝓpter quod indigeat conforta-
ri per angelum. Sic enim implebuntur due
figure. Prima figura est de gedeone q̃ post
timorem prelij cum inimicis confortatꝰ fuit
ab angelo. Judic. vi. Secunda figura est de
daniele qui dicit. Vidi ego daniel solus visi
onem porro viri qui erant mecum non vide
runt. Ego autem relictus solus vidi visionẽ
hanc grandem et nõ remansit in me fortitu
do: sed ⁊ species mea commutata est in me:
nec habui in me quicq̃ virium: sed iacebam
consternatus super faciem meam: vultusq̃
meus herebat terre: ⁊ tetigit me quasi visio
hominis. et cõfortauit me ⁊ dixit. Noli time-
re. pax tibi. esto robustus. cũq̃ loquereť me
cum conualui: quia confortauit me. Dañ. x.
Implebunť etiam visiones sanctorum pro-
phetarum. Prima est Neemie quarto. Noli
timere faciem eorum domini magni ⁊ terri
bilis memento: ⁊ pugna ꝑ fratribus tuis: et
confortate sunt manus mee in bono. Scd̃a
est Esa. xlij. Dominus sicut fortis egredieť
sicut vir preliator suscitabit zelum. Vocifera
bitur et clamabit ⁊ super inimicos suos con
fortabitur. Tertia est Ezech. tertio. Spiritꝰ
quoq̃ leuauit me ⁊ assũpsit me ⁊ abij ama-
rus in indignatione spũs mei: manus enim
domini erat mecum confortans me. Quar-
ta est Naum secũdo. Contemplare viã. con
forta lumbos tuos: robora virtutem valde.
Quibus auditis iesus cepit tedere. Appa-
ruit autem illi angelus de celo ꝯfortans euȝ
Luce. xxij. Angelus gabriel p̃sentauit xp̃o
ex vna parte omnia peccata hominum: ⁊ ex
alia parte meritum passionis sue: ⁊ dixit ei.
Domine iesu christe fili dei. aut accipe passi
onem ⁊ sustine. et omnes saluabuntur: aut
dimitte mortem ⁊ omnes damnabunť. Cõ-
stãs esto domine mi: saluare venisti genus
humanum per hanc mortem que cito transi
bit. cur trepidas in bello qui ꝟtute potentie
omnibus p̃ciparis? Succurre mundo per
dito: clamant ad te voces humani generis.
Non decet te recusare conflictuȝ qui causaȝ
prelij assumpsisti. sicut dignatus es ꝑ omni
bus nasci: sic debes ꝑ omnibus mori. Tuum
non est fugere cuiꝰ est alios animare. recor-
dare ꝓmissionis tue: qua patri te venturum
obtulisti ad hominẽ liberandum ⁊ a manu
dyaboli redimendum. Si ergo sic fugis vt ti
meas mortem crucis: nil restat nisi vt afflictꝭ
maiorem inducas afflictionem. Unde Jo-
hannes baptista qui capite minutus est: te
mundi redemptorem ostendit ⁊ iam limbo
aduentus tui p̃ntiam nũciauit. Quid faciet
ergo testimonium veritatis si ꝟitas negat?
Sume ergo vexillum crucis ⁊ victoriã mũdi
deuicto dyabolo cuȝ gloria consequeris. Cui
christus ait. Nunc iudicium est mundi: nũc
p̃nceps huius mundi eijcietur foras: quiaȝ
adam exemplum meum ab adolescẽtia mea

¶ Septimo iustitia ait. Adam peccauit per
discordiam et odium dei ⁊ ꝓximi: quia scien
ter ⁊ ex intentione dissensit a te qui es sum-
mum bonum. Voluntas autez hominis in
herens immobiliter summo bono est q̃dam
regula recta a qua pctm̃ est discordare. Sũt
etiam quidam effectus dei qui repugnant
inordinate voluntati: sicut inflictio pene et
cohibitio peccatorum per legem diuinã que
repugnat voluntati deprauate ꝑ peccatum
Et sic deus odio habetur inq̃tum app̃hẽdiť
vt peccatorum ꝓhibitor ⁊ penaruȝ inflictor.
sed adam deuiauit a lege tua per quam ꝓhi-
buisti sibi peccatum transgressionis. te autẽ
odiuit per cõminationem pene qua ipsum
exterruisti. Etiam concepit odium cõtra euã
que sibi obtulit de ligno vetito estimans q̃
ip̃m decep erit aut violentiam intulerit. quo
rum neutrum fecit. In signum odij eã asper
rime apud tuam maiestatem accusauit. Di-
xit deus pater. Pro eo q̃ adaȝ peccauit per
discordiam ⁊ odium contra me: derelinquen
do charitatem ⁊ legem meam: iubeo q̃ xp̃s
tradatur a iuda discipulo suo per odium cõ
ceptum contra ip̃um: ⁊ hoc fiat per signum
amicitie. scȝ per osculum. Sic enĩ implebunť
due figure. Prima est de Joab qui simulans
pacem cum Abner quem odiebat percussit
illum in ebron in inguine. ij. Reg. iij. Scd̃a
est de Joab qui manu dextera tenuit mẽtũ
amase quasi osculans eum: quem Joab per
cussit in latere ⁊ effudit intestina eius vt hꝫ
ij. Regum. xx. Implebunť etiam visiones
sanctorum ꝓphetarum. Prima est. ij. Reg.
xv. Cum accederet ad eum homo vt saluta-
ret illum extendit manus suas ⁊ apprehen-
dens osculatus est euȝ. Secunda est secũdi
Regum xix. Cũq̃ transisset vniuersus po-
pulus ⁊ rex iordanem osculatus est rex ber-
zellay ⁊ benedixit ei. ¶ Tertia est Hiere xv.
Ve mihi mater mea quare genuisti me virũ

rixe: virum discordie: in vniuersa terra? Omnes maledicunt mihi dicit domin⁹. Quarta est Ezech. xvi. Ecce ego extendam manum meam super te: ⁊ dabo te in manus odientium Quibus auditis. Ecce vnus de duodecim venit: ⁊ cum eo turba multa cuȝ gladijs et fustibus missi a pͥncipibus sacerdotum ⁊ senioribus populi. Qui autem tradidit eum dedit ei signum dicens. Quēcunq; osculat⁹ fuero: ip̄e est: tenete eum. Dixitq; illi iesus. Amice ad quid venisti? Potest enim legi interrogatiue: ⁊ tunc est sensus. Sic rependis mihi pro tot ac tantis beneficijs que tibi cōtuli. Hieremie. xviij. Nunquid reddit̄ ꝓ bono malum? Feci te discipulum meum: dispēsatorem meum: grām miraculorum cum ceteris condiscipulis meis tradidi tibi: feci te amicum meum. Johannis. xv. Vos autem dixi amicos: quia omnia que audiui a patre meo nota feci vobis. Potest etiam legi indicatiue: et tūc est sensus: quia hec est hora et tempus quo tradar in manus peccatorum: ꝓpterea fac illud ad quod faciendū venisti quēadmodum in cena dixit. quod facis fac citius. Johannis. xiij. Sepius voluerunt iudei christum capere: ⁊ tunc aut timuerūt plebem credentem in eū: aut non potuerunt: q2 Jesus transiens per medium illorum ibat. Luce quarto. Nunc auteȝ dicit tempus sue passionis aduenisse: quia adam exemplum meum ab adolescentia mea. ¶ Octauo iustitia ait. Adam peccauit per astutiā ad quā pertinet sumere vias non veras: sed simulatas et apparentes ad aliquem finem prosequendum vel bonum vel malum. Quicūq; autem cogitat aliquod maluȝ facere necesse est ꝙ excogitet aliquas vias ad hoc ꝙ suuȝ propositum impleat. Etiaȝ plerunq; cogitat vias dolosas quibus facilius suum propositum consequatur. Propterea dicit Paulus secūde Corinth. quarto. Abdicamus occulta dedecoris non ambulātes in astutia. adā vero excogitauit falsam viam perueniendi ad similitudinem tue diuinitatis per gustuȝ ligni vetiti quo degustato ab illo loco aufugit cogitans ne videres eum: aut inuenires ⁊ sic aufugeret penam pro transgressione. Deus pater dixit. Pro eo ꝙ Adam mala vsus est astutia in rapiendo equalitatē mee diuinitatis et fugiēdo terrorem mee iustitie et equitatis. iubeo vt christus gustato typico pascha ad ortum transeat vbi ab inimicis suis inueniatur: ⁊ ne fugiat manus ipsorum obuiet iude ⁊ cohorti sue. capiendus et vinciendus ab eis. Sic enim implebuntur due figure. Prima figura ē de Saul q̄ cert⁹ mortis sue occurrit Philisteis. primi Reg. xxxi. Secunda figura est de iuda machabeo qui cum gentes parate essent venire ad ipsum in prelium: venit obuiam illis. pͥmi machabeorum q̄rto. Implebuntur etiam visiones sanctorum prophetarum. Prima est. pͥmi Regum quarto. Egressus est israel obuiam philisteis in prelio. Secunda est pͥmi Regum nono. Apparuit Samuel egrediens obuiam eis. Tertia est primi Paralip. xiiij. capitulo. Dauid egressus est obuiaȝ eis scilicet philisteis. Quarta est secundi Paralippomenō. xxv. capitˡo. Ea tempestate erat in Hierusalem propheta domini qui egressus est obuiam exercitui venientium. Quibus auditis iesus venit ad discipulos suos ⁊ inuenit eos dormientes. ⁊ dicit Petro sic. Non potuisti vna hora vigilare mecum. Vigilate et orate vt non intretis in temptationem. Spiritus quidem promptus est; caro autem infirma. Tunc venit ad discipulos suos. ⁊ ait illis. Dormite iam et requiescite. ecce appropinquauit hora: et filius hominis tradetur in manus peccatorum. surgite eamus. Ecce appropinquauit qui me tradet: quoniam Adam exemplum meum ab adolescentia mea. ¶ Nono iustitia dixit. Adam peccauit per ingratitudinem beneficiorum dei. Nam recompensatio gratie respicit beneficium ꝓm voluntatem benefacientis in qua quidem hoc commendabile videtur: q2 gratis beneficium contulit ad quod non tenebatur. Et ideo qui beneficium accipit ad hoc obligatur ex debito honestatis: vt similiter gratis aliquid impendat: quod nō videtur facere nisi excedat quantitatem accepti beneficij. Ideo philosophus quinto Ethicorum dicit. Refamulari oportet ei qui grām fecit ⁊ rursus ip̄m incipere: sed Adam in sui creatione: tot ac tantis dotatus est beneficijs ex quibus nihil recompensauit nec gratias egit immo contra te benefactorem suum insurrexit. Propterea merito beneficia sunt ab eo subtrahenda. Deus pater ait. ¶ Propter ingratitudinem qua Adam rupit vinculum iustitie originalis: per quod gratias mihi agere debebat pro beneficijs cōpluribꝰ a me liberaliter perceptis. Jubeo

vt xp̄us ab inimicis ꝛ emulis suis compre-
hendatur ꝛ ligetur. Sic em̄ implebunt due
figure. Prima figura est de archa dn̄i que ca
pta fuit a philisteis inimicꝭ populi dei. i. Re
gum. iiij Secunda figura est de Sansone q̄
voluntarie fuit ligatus a philisteis inimicis
Judic̄. xv. Implebunt etiaꝫ visiones sancto
rum ꝓphetarum. Prima est Judic̄. xv. Li-
gauerūt eū duob⁹ nouis funib⁹. Secūda est
ps. Persequat inimicus aīam meā ꝛ com-
prehendat ꝛ cōculcet in terra vitam meā: ꝛ
gloriā meā in puluerem deducat. Tertia est
Job. xxxix. Vincula eius quis soluit. Quar-
ta est. Ezech. iij. Et tu fili hoīs ecce data sūt
super te vincula ꝛ ligabūt te in eis: ꝛ nō egre
dieris in medio eorum. Quibus auditis co
hors ꝛ tribunus ꝛ ministri iudeoꝝ cōprehē
derunt iesum ꝛ ligauerūt eum: ꝛ tenuerunt.
In illa hora dixit iesus turbis. Tanq̄ ad la
tronē existis cū gladijs ꝛ fustibus cōprehen
dere me. Quotidie apud vos sedebā in tem
plo docens: ꝛ non me tenuistis. Hoc autez
totū factū est vt implerent scripture ꝓphe-
tarū: sed nunc est hora vestra ꝛ potestas te-
nebrarū. qm̄ adam exemplū meū ab adole-
scentia mea. I ¶ Decimo iusticia dixit. a-
dam peccauit per contēptū mandatoꝝ dei.
Tu deus oīpotens ad custodiā ade ꝛ filioꝝ
eius deputasti in paradiso cōsortia sanctoꝝ
angeloꝝ q̄bus inspirantibus tua mandata
seruaret. Unde Greg. iiij. lib. dyalog. dicit.
In paradiso quoq̄ assueuerat homo verbo
dei perfrui bonoꝝ angeloꝝ inspirationibus
cordis mundicia ꝛ celsitudine visionis inter
esse. Etiā psal. dicit. Angelis suis deus man
dauit de te: vt custodiāt te in oībus vijs tuis
Duo em̄ mandata huic hoī dedisti. vnū affir
matiuū: scꝫ de oī ligno quod est in paradiso
dei comede: ꝛ hoc obligabat semꝑ: sed non
ꝓ semper. Solū aūt ꝓ loco ꝛ tēpore bm̄ q̄
ministerio angeloꝝ ei reuelasset. Aliud ne-
gatiuū: scꝫ de ligno scientie boni ꝛ mali ne cō
edas ꝛ hoc obligabat semꝑ ꝛ ꝓ semꝑ. Adā
autem contēpsit consortia angeloꝝ ꝛ adhe-
sit consortio serpētis ꝛ eue. vnde spreuit mā
data que sibi dederas sub cōminatione mor
tis. Deus pater ait pro eo q̄ adam spretis
angelis ministris meis acceptauit suasionē
angeli apostatici ore serpentino per mulie-
rem transmissam: iubeo vt christus in maio
ri pressura derelinquatur ab amicis ꝛ disci-
pulis suis que ab ipso apostatent ꝛ euꝫ ne-
gent. Sic em̄ implebuntur due figure. Pri-
ma figura est de Sansone cuius caput radet
tur. in q̄ precipua eius fortitudo cōcludebat
Judic̄. vi. Secunda figura est de Sedechia
rege comprehenso ꝛ ligato a caldeis a quo
omēs qui erant cum eo fugerunt: ꝛ ad varia
loca sunt dispersi. iiij. Regum. xxv. Imple-
buntur etiam visiones sanctoꝝ ꝓphetaruꝫ.
Prima est Judic̄. xx. Filij beniamin cum se
inferiores esse vidissent ceperunt fugere q̄d
cernentes filij israel dederunt eis ad fugien
dum locum. Secunda est. iiij. Regum. xxv.
Persecutus est exercitus caldeoruꝫ regem
comprehenditq̄ euꝫ ꝛ omēs bellatores qui
erant cum eo dispersi sunt ꝛ reliquerunt eū.
Tertia est psal. Amici mei ꝛ ꝓximi mei ad
uersum me appropinquauerunt ꝛ steterūt.
Et qui iuxta me erant de longe steterunt: et
vim faciebant qui querebant animā meam
Quarta est. Job. vi. Ecce non est auxilium
mihi in me: ꝛ necessarij quoq̄ mei recesse-
runt a me. Fratres mei preterierūt me sicut
torrens qui raptim transit in conuallibus.
Quibus auditis: tūc discipuli eius relinquē
tes eum fugerunt omēs. Quoniā adam ex-
emplum meū ab adolescentia mea. Unde
cimo iusticia dixit. Adam peccauit per inui-
diam. Bonum em̄ alterius estimat vt ma-
lum ꝓpriū inq̄tum est diminutiuū proprie
glorie vel excellentie. ꝛ sic de bonis alterius
ꝯtristat inuidia. Unde precipue de illis bo-
nis contristant inuidiosi hoīes in quib⁹ est
gloria. ꝛ sic in quibus homīes amant hono-
rari. ꝛ in opinione esse. vt dicit ph̄us secūdo
rethorice. Et ad hanc inuidiam procurandā
in hoīe demon valde satagit. Unde Greg.
lib. v. moral. dicit. Quāuis per omne viciuꝫ
quod perpetratur humano cordi antiquus
hostis virus infundat: in hac tamen nequi-
cia inuidie tota sua viscera serpens ille con-
cutit ad imprimendū malicie pestē. Sed hic
adaꝫ motus stimulis inuidie non potuit pa
ti q̄ tu deus plus eo scires: cum tantā scien-
tiam ei contulisses qua merito te venerari ꝛ
colere debebat. Deus pat ait. ꝓpter inuidiā
qua noluit adam intelligere vt bene ageret
sed iniquitatem meditatus est in cubili suo:
astitit om̄i vie non bone: maliciam autez nō
odiuit: sed abiecit ꝛ odiuit disciplinam pre-
ceptoꝝ meoꝝ: ꝛ proiecit sermones meos re
trorsum: iubeo vt christus non effugiat ma-
nus persequentiū sc: licet eius verbo: cadāt
retrorsuꝫ in terrā. Sic em̄ implebunt due fi
gure. Prima figura est de sansone qui inuen-

la mandibula asini interfecit in ea mille vi-
ros. Judic. xv. Secunda figura est de dauid
qui vno impetu percussit octingentos viros
ij. Reg. xxiij. Implebuntur etiam visiones
sanctorum ꝓphetarum. Prima est. psalmi.
Confundantur ⁊ reuereant̄ simul qui que-
runt aīam meam vt auferant eam. Conuer-
tant̄ retrorsum ⁊ erubescant: qui volunt mi
hi mala. Secunda est. Esa. xliiij. Omēs sta
bunt ⁊ confundent̄ simul ⁊ pauebunt. Ego
sum dn̄s conuertens sapientes retrorsum ⁊
scientiam eoꝝ stultam faciens. Tertia visio
est. Hieremi. vij. Audite vocem meā: q2 ego
deus factiꝗ sunt retrorsum ⁊ non in ante.
Quarta est Trenoꝝ. i. Ipsa autem gemens
⁊ cōuersa retrorsum. Quibus auditis iesus
sciens omīa que ventura erant super eū: p-
cessit ⁊ dixit eis. Quez queritis? Responde
runt ei. Jesum nazarenum. Dixit eis iesus.
Ego sum. Illi autem abierunt retrorsum: ⁊
ceciderunt in terram. Symon ergo petrus
habens gladium exemit eum ⁊ percussit ser-
uū pontificis: ⁊ abscidit auriculam eius dex
tram: quem tamen christus sanauit: ⁊ dixit
petro. Calicē quē dedit mihi pater non vis
vt bibam illum? Adam em̄ exēplum me ab
adolescentia mea. Duodecimo iusticia di-
xit. Adam peccauit per negationem ꝓuidē
tie dei. Quia em̄ tu deus oculis corporis vi
deri non potes. s̄m illud. Exodi. xxxiij. Non
videbit me homo ⁊ viuet. Et. i. Joh. iiij. ca.
Deum nemo vidit vnꝗ̄. Estimabit adaz ꝙ
sic nō vidit te rapiens lignū vetitū: sic tu nō
videres ipsum dicēs illud Job. xxij. Nubes
latibulum eius circa cardines celi perambu
lat nec nostra considerat. Unde ne ipsuz a-
liqn̄ inuenires: inter cōdensa nemoꝝ latita-
bat. Unde si existimasset te gubernare oīa
summa ꝓuidentia: non tam facile consensis-
set eue vxori sue mortifera sibi suadenti: q̄n
īmo alapa saltem eam correxisset ⁊ ei pluri-
mū ꝓfuisset. Deus pater ait ꝓpter transgres
sionem ade qua ꝓuidentiam meam nega-
uit nec se nec vxorem suam ꝓphana verba
dicentem corripuit: iubeo vt christus latere
nequeat; sed ante conspectum iudicis addu
catur vbi sanctissima verba proferens cola-
phis percutiat̄. Sic em̄ implebuntur due fi-
gure. Prima est de Michea propheta quez
sedechias percussit in maxilla. iij. Regum.
xxij. Secunda est de Dauid quem Saul te-
nens lanceam in manu confodere cupiebat
i. Reg. xix. Implebunt̄ etiam visiones san-
ctoꝝ ꝓphetarum. Prima visio est Job. xvi.
Collegit furorem suū in me: ⁊ cōminans mi
hi infremuit contra me dentibus suis. hostis
meus terribilibus oculis me intuitus est. a-
ꝑuerunt super me ora sua exprobrantes ꝑ-
cusserunt maxillam meaz: satiati sunt penis
meis. Secunda visio est. Trenoꝝ. iij. Dabit
percutienti se maxillā: saturabit̄ obprobrijs
Tertia visio est Michee. v. Percutient ma-
xillam iudicis israel. Quarta visio est Aba-
cuch. i. Dn̄e in iudicium posuisti eum: ⁊ for-
tem vt corriperes fundasti euz. Quibus au
ditis adductus est iesus ligatus ad Annaz
primū. Pontifex ergo interrogauit iesum de
discipulis suis ⁊ de doctrina eius: cui cū vere
⁊ humiliter respondisset malcus cuius in or
to sanauerat auriculam dedit alapā iesu di-
cens. Sic respondes pontifici? Et iesus ait.
Si male locutus sum testimoniū perhibe de
malo: si autē bene cur me cedis? Et hoc eue-
nit: q̄m adam exēplum meum ⁊c. Tridecī
mo iusticia dixit. Adam peccauit per peruer
sitatem lingue accusando proximuz. Sicut
em̄ ex fructu cognoscit̄ arbor: q2 arbor bona
fructus bonos facit. Math. vij. c. Sic ex lo-
quela cognoscit̄ homo. Nam ⁊ loquela tua
manifestuz te facit. Math. xxvi. Tu dn̄e cū
examinares adam: quāobrez comederat de
ligno vetito nosti ꝙ improbe ⁊ ꝙ impudē-
ter tibi respondit. ⁊ quomodo sub lingua por
tauit venenū dicens. Mulier quā dedisti mi
hi sociam dedit mihi ⁊ comedi. Credidit
nanꝗ fatuus multum tibi complacere: si
etiam sociam ostenderet deliquisse. An for-
te expectabat ꝓ huiuscemodi nouo vadium
sibi rependi: sed displicuit imprudens vnde
placere studuit quod apparuit cū ipsum re-
prehenderes. Unde ab eo ꝙ ipse incepit de
promere tu incepisti eum arguere. ipse nan-
ꝗ incepit sic. Mulier quam dedisti mihi so
ciam ⁊c. Tu vero econtra dixisti: q2 audiui-
sti vocem vxoris tue ⁊ comedisti de ligno:
ex quo preceperam tibi ne comederes. ma-
ledicta terra in opere tuo. Deus pater ait ꝓ
eo ꝙ adam peruerse locutus est contra me
quasi ego fuerim causa sui delicti ꝓpter euā
quam in eius adiutorium creaui quā etiam
peruerse accusauit: iubeo vt christus false ac
cusetur: ⁊ falsi testes contra eum insurgant.
Sic em̄ implebunt̄ due figure. Prima ē de
Naboth contra quē viri dyabolici dixerunt
falsum testimoniū coraz maioribus natu ⁊
tota multitudine. iij. Reg. xxi. Scd̄a figura

est de Susanna cõtra quã duo falsi testes insurrexerunt corã tota multitudine ciuitatis. Daniel. xiij. Implebunt etiaȝ visiones sanctoꝝ ꝓphetarum. Prima est psal. Surgentes testes iniqui que ignorabã interrogabãt me. Secunda est Job. xvi. Testimoniuȝ dicunt cõtra me: ⁊ suscitat falsiloquus aduersus faciẽ meã contradicẽs mihi. Tertia est. iij. Reg. xxi. Submittite duos viros filios belial cõtra eum ⁊ falsum testimoniũ dicant Quarta est. Daniel. xiij. Tu scis dñe q: falsum cõtra me tulerunt testimoniũ. Quibus auditis iesus ductus est ad caypham principem sacerdotũ vbi scribe ⁊ seniores cõuenerant q̄ querebant falsum testimoniũ ꝯtra iesum vt eũ morti traderent: ⁊ non inuenerunt cũ multi falsi testes accessissent nouissime autẽ venerũt duo falsi testes ⁊ dixerunt. Hic dixit. Possum destruere templum dei ⁊ post triduũ reedificare illud. hoc vero fuit cõueniens: qm̄ adam exẽplum meũ ⁊c. ¶ R

¶ Decimoquarto iusticia dixit. Adam peccauit per audaciã non timẽs penã. Audacia em̄ est motus appetitus sensitiui q̄ sequit apprehensionẽ ꝟtutis sensitiue. virtus autẽ sensitiua non est collatiua nec inq̄sitiua singuloꝝ q̄ circunstant rẽ: sed subitũ habet iudiciũ. vñ ſm subitã apprehensionẽ nõ possunt cognosci oĩa q̄ difficultatẽ ĩ aliquo negocio afferũt ideo surgit audacie motus ad aggrediendũ periculũ. vñ pħs secũdo rhetorice dicit ꝙ inexperti ꝑiculoꝝ sunt audaces. tuȝ ꝓpter inexperientiã: tum q: debilitatẽ suã non cognoscunt: neqꝫ ꝑsentiã ꝑiculoꝝ. Et. iij. ethicoꝝ dicit. ꝙ audaces preuolantes sunt ante pericula: in ipis autem discedunt. Qñ autẽ talis motus est contra ordinẽ legis diuine ⁊ rõnis est pctm̄ mortale: ideo dicitur. Eccl. viij. Cum audace nõ eas in via ne forte grauet mala sua in te. ipse em̄ ſm voluntatẽ suã vadit: ⁊ simul cũ stulticia illius peribis Adam aũt magna audacia tulit de ligno vetito: non timẽs penã sibi debitã ꝓ delicto: magna audacia se deliq̄sse negauit cũ tibi pctm̄ suũ imputauit. Deus pater ait ꝓ eo ꝙ adaȝ audita voce vxoris sue me negauit quasi me nõ cognouisset: iubeo vt xp̄s a discipulo suo charissimo neget ad vocẽ galli. Sic em̄ iplebunt due figure. Prima figura est de moyse ⁊ aaron q̄ non crediderũt deo vt sanctificarẽt ipsum corã filijs isrl̄ ad aquas ꝯdictiõis Nume. ij. Secũda est de chusi q̄ cũ esset amicus ⁊ cõsiliarius dauid: tñ in cõspectu absalon negauit eũ. ij. Reg. xvi. Implebunt etiã visiões sctõꝝ ꝓpharũ. Prima est Job. viij. Si absorbuerit euȝ de loco suo negabit eum ⁊ dicet: non noui te. Et. xxxviij. ca. Quis dedit gallo intelligẽtiã. Secũda est Prouerb. xxx. Satiatus illiciar ad negandũ: ⁊ dicã q̄s est dñs ⁊ cõpulsus ꝑiurem nomen dei mei. Gallus succinctus lũbos bene gradit. Tertia est. Esa. xxij. Ecce dñs asportari te faciet sicut asportat gallꝰ coronãs coronabit te tribulatione. Quarta est Trenoꝝ. i. Abstulit dñs omẽs magnificos meos de medio mei. vocauit aduersum me tp̄s vt cõteret electos meos facti sunt filij mei ꝑditi qm̄ inualuit inimicus. Quibꝰ auditis Petrus sequebat iesum a longe vsqꝫ in atriũ caypħe vbi sedebat cũ ministris ad ignẽ ⁊ calefaciebat se. ⁊ accessit ad eũ vna ancilla dicẽs. Et tu cũ iesu galileo eras. At ille negauit coraȝ oĩbus dicens. Nescio q̄d dicis. Exeunte aũt illo ianuam ⁊c. vsqꝫ egressus foras fleuit amare. Math. xvi. ⁊ hoc rõnabiliter occurrit: qm̄ adam exẽplũ meũ ⁊c. Decimoq̄nto iusticia dixit. Adam peccauit ꝑ excusationẽ. nam vt habet de pnĩa di. i. §. ex hijs. Pctõ trãsgressionis ꝑmi parẽtes correpti a dño sunt req̄siti de cl'pa vt pctm̄ q̄d trãsgrediẽdo cõmiserãt ꝯfitendo delerẽt. hec ibi. Cũ aũt tu deꝰ eq̄ssime exaĩasti adã: se a pctõ excusauit q̄si se errasse nõ estimãs: q: vxori suadẽti ꝯsenserat. vñ magis peccauit ſm illud p̄s. Ad excusandas excusatiões in pctĩs: cũ hoibꝰ opantibꝰ iniq̄tatẽ nõ cõicabo cũ elect̄ eoꝝ. Deus pat ait ꝓ eo ꝙ adã cũ examinaret: suã noluerit cõfiteri verissimã culpã: cui multuȝ de penis indultũ fuisset: iubeo vt xp̄s cũ examinabit experiat in se penas cũctarũ culparuȝ quas nũqꝫ cõmisit. Sic em̄ implebunt due figure. Prima est de philisteo q̄ ausus est maledicere pplo dei ⁊ cõgredi cuȝ dauid. i. Reg. xvij. Secunda est de semei q̄ maledicebat dauid mittẽs lapides ꝯ eũ. ij. Reg. xvi. Implebũt etiã visiones sctõꝝ ꝓpharũ. Pr̄ia ẽ. i. Reg. xxxi. Veniẽt incircũcisi isti ⁊ interficiẽt me illudentes mihi. Secũda est p̄s. Draco iste quẽ formasti ad illudendũ ei. Tertia ẽ Job. xl. Illudes ei q̄si aui. Quarta est Abdie. i c. Oẽs viri federis tui illuserũt tibi: inualuerũt aduersum te viri pacis tue: q̄ comedũt tecuȝ ponẽt insidias subter te. Quibus auditis iesus in domo caypħe cũ nihil rñderet adiuratus si esset xp̄s filius dei. Rñdit. Tu dixisti. Verũtamen dico vobis: amodo videbitis fi

lium hoīs ⁊c̄. vſq̄ꝫ q̇s est qui te ꝑcuſſit. Mathei. xxvi. hoc autē̄ euenit. qm̄ adam exēpluꝫ meū̄ ⁊c̄. Decimosexto iuſticia dixit. Adam peccauit ꝑ iram. nā ira est paſſio appetitus ſenſitiui: q̄ ſi ordineꝫ rōnis excludat est mala ⁊ pctm̄. vn̄ ſi q̇s appetat ꝙ fiat vindicta qualitercunq̄ꝫ ꝯ ordinē rōnis: puta ſi appetat puniri eū̄ q̇ non meruit: vel vltra q̄̄ꝫ meruit: vel non ſm̄ legitimū̄ ordinē: vel non ꝓpter debitum finē: q̄ est cōſeruatio iuſticie ⁊ correptio culpe erit appetitus ire vicioſus. Ideo dr̄. Eph. iiij. Oīs indignatio ⁊ ira tollatr̄ a vobis. Adam aūt post ſui tranſgreſſionē exarſit grandi ira ⁊ vicioſa cōtra euā̄ vxorem ſuā̄ cupiēs eā̄ a te inclemēter puniri cuꝫ dixit. Mulier quā̄ dediſti mihi ſociam dedit mihi ⁊ comedi. vn̄ grauiſſime a te puniri debet. Deus pater ait ꝓ eo ꝙ adam cōtra ordineꝫ rōnis voluit puniri euā̄ ⁊ non ſe cum agentes ⁊ conſentiētes par pena ꝯſtringat vt notatr̄ extra de regulis iuris. lib. vi. iubeo vt xp̄s in fundo carceris vſq̄ꝫ mane reſeruetur. infixus in limo ꝓfundi. Sic em̄ iplebūtr̄ due figure. Prima est de michea quē rex iſrl̄ iuſſit mitti in carcerē. ij. Paral. xviij. Scd̄a ē de Hieremia quē irati principes ceſum miſerunt in carcerē. Hiere. xxxviij. Implebuntur etiā̄ viſiones scōꝝ ꝓphaꝝ. Prima est. iij. Reg. xxij. Mittite virū̄ iſtū̄ ī carcerē: ⁊ ſuſtē̄tate eum pane tribulationis ⁊ aqua anguſtie. Secūda ē Iob. vij. Expectabo ad veſperā̄ ⁊ replebor dolorib⁹ vſq̄ꝫ ad tenebras: q: circūdediſti me carcere. Tertia est Eſa. xlij. In domo carceris abſconditus est dn̄s ipſe cui peccauerūt ⁊ noluerūt in vijs eius ambulare: ⁊ non audierūt legē ei⁹. Quarta est. Ezech. xix. Adduxerūt eū̄ ad regē miſerūtq̄ꝫ eū̄ in carcerē: ne audiretr̄ vox ei⁹ vltra. Quibus auditis ieſus ductus est ad tēplum dn̄i in quo ꝯ pōtifices ⁊ phariſeos p̄dicauerat: ligatuſq̄ꝫ ad colūnā̄ diutiſſime ceſus ē: tādē ad domū̄ cayphe deduct⁹ in ꝓfundū̄ carceris demerſus ē vſq̄ꝫ mane. Sic em̄ oportuit fieri quoniam adam exemplum meuꝫ ab adoleſcētia mea. Decimoſeptio iuſticia dixit. adam peccauit ꝑ malū̄ cōſiliū̄ ꝯ donū̄ ſpūſſcti. Nam ꝯſiliū̄ qd̄ est donū̄ ſpūſſcti est circa ea q̄ ſunt ad finē: q: ꝯ̄o m̄lta ſingl̄aria ⁊ ꝯtingē̄tia occurrere pn̄t ī hijs q̄ ſt̄ ad finē q̄ hū̄ana rō ꝯprehēdere nō pōt. cū̄ cogitatiōes mortaliū̄ ſint timide ⁊ incerte ꝓuidentie nr̄e. vt dr̄. Sapie. ix. Propterea indiget hō in inq̇ſitione taliū̄ dirigi a deo q̇ oīa cōprehendit: qd̄ q̇dē fit per donuꝫ conſilij ꝑ qd̄ hō dirigitr̄ q̄ſi cōſilio a deo accepto. Sicut etiā̄ in reb⁹ hūanis q̇ ſibijpſis nō ſufficiūt in inq̇ſitiōe ꝯſilij a ſapiētib⁹ ꝯſilia req̇rūt. per h̄ em̄ filij dei inſtruūtr̄ de agēdis ſm̄ illō aplī. Ro. viij. Quicunq̄ꝫ ſpū̄ dei. i. conſilio dei: aguntr̄: hij filij dei ſunt. Sed adam a te equiſſime deus ſpiritu ſancto ſuggerente habuerat conſiliū̄: vt ſi in ſtatu innocentie volebat perſiſtere ab eſu ligni ſcientie boni ⁊ mali oīno abſtineret. hoc autem cōſilium dereliq̇t cōſentiendo cōſilio ſerpentis antiq̇ ⁊ eue: vt ederet de ligno vetito: ſed volebat eſſe ſicut deus ſciens bonum ⁊ maluꝫ. Deus pater ait ꝓ eo ꝙ adam om̄e cōſilium meū̄ deſpexit: ⁊ increpationes meas neglexit. vnde orta est magna ſeditio inter ſerpentem ⁊ euam ⁊ ipſum adam: quēadmodum patuit in maledictione prima quaꝫ dedi ſerpenti dicens. Super pectus tuū̄ gradieris: ipſa conteret caput tuum ⁊ tu inſidiaberis calcaneo illius: iubeo vt chriſtus per conſilium ſacerdotum ⁊ phariſeoruꝫ preſentetur pylato crucifigendus. Sic em̄ implebuntr̄ due figure. Prima est de ioſeph queꝫ fratres ſui conſilio inito perdere ⁊ occidere voluerūt. Geñ. xxxvij. Secū̄da figura est de moyſe contra quē pp̄lus ſurrexit in ſeditionem vt eum occiderent. Exodi. xiiij. Implebuntr̄ etiam viſiones ſanctoꝝ ꝓphetarum. Prima est Geneſ. xlix. Symeon ⁊ leui fratres vaſa iniquitatis bellantia. in conſilium eorum non veniat anima mea: q: in ira ſua ſuffoderunt murum: ⁊ in furore ſuo occiderunt virum. Secunda est. pſal. Fremuerūt gentes ⁊ populi meditati ſunt inania. Aſtiterunt reges terre ⁊ principes cōuenerūt in vnuꝫ aduerſus dn̄m ⁊ aduerſus xp̄m eius. Tertia est Sapien. ij. Dixerunt impij apud ſe non recte cogitantes. Circūueniamus iuſtum qm̄ inutilis est nobis ꝯtrarius est operibus noſtris improperat nobis ꝑctā legis: ⁊ diffamat in nos pctā diſcipline nr̄e. Promittit ſe ſcientiā̄ dei habere: filiū̄ dei ſe noīat factus est nobis in traductionē cogitationū̄ noſtrarū̄. grauis est etiā̄ nobis ad videndū̄: qm̄ diſſimilis est alijs vita illius: ⁊ immutate ſunt vie eius. Tanq̄̄ꝫ nugaces eſtimati ſumus ab illo: ⁊ abſtinet ſe a vijs noſtris tanq̄ꝫ immundicijs. ⁊ prefert nouiſſima iuſtorum: ⁊ gloriatur patrem deum ſe habere. Videamus ergo ſi ſermones illius veri ſint ⁊ tentemus que ventura ſunt illi. ⁊ ſciemus que erunt nouiſſima illius. Si enim est

veritis filius dei suscipiet illuz et liberabit eũ
de manibus contrariorũ. Contumelijs et tor
mento interrogemus eum: vt sciamus reue
rentiam ipsius ꝛ pbemus patientiam illius:
Morte turpissima condẽnemus illum. Erit
eñ ei respectus ex ſmonibus illius. Hec co-
gitauerũt ꝛ errauerũt: excecauit eĩ illos mali
cia eorum ꝛ nescierũt sacramẽta dei. Quar-
ta est Hiere. xi. Sup me cogitauerũt cõsilia
dicẽtes. Mittamus lignum in panem eius
ꝛ eradamus eum de terra viuẽtiuz ꝛ nomẽ
eius nõ memoretur amplius. Quibꝰ auditis.
Mane facto ꝯsiliũ inierũt omnes pncipes
sacerdotum ꝛ seniores populi aduersus iesũ
vt eum morti traderẽt. Et vinctũ adduxerũt
eum ꝛ tradiderũt pontio pylato p̃sidi. recte
quidẽ sic actum est. qm̃ Adam exemplũ me
um ꝛc. ❡ Decimooctauo iustitia dixit.
Adam peccauit per temeritatẽ contra donũ
timoris. Illa eñ dicuntur fieri temere q̃ rõne
nõ reguntur: siue ex impetu volũtatis vel pas
sionis siue ex ꝯtemptu regule dirigẽtis. et h̃
ꝓpe importat temeritas. vnde ex radice sup
bie ꝓuenit que refugit subesse regule diuine
aut etiã aliene. Deus eñ debet timeri ab ho
mine inq̃ztuz ab ip̃o põt ꝓuenire homini ali
quod malũ pene quod iuste sibi infligitur pri-
mordialr̃ ex merito pcti ſz illud Sapi. pmo
Deus mortez nõ fecit: sed impij manibus ꝛ
ꝟbis accersierũt illam: ꝛ estimãtes illã ami
cã defluxerunt. Adam aũt temere lignũ veti
tum inuasit considerãs ꝙ quia tu deus tãta
felicitate ip̃m dotaueris. nõ expediebat sibi
te timere q̃n potius quodlibet libituz agere:
cum tamen dicatur Hiere. x. Quis nõ timebit
te o rex gentiũ? Et Malachie pmo. Si ego
dominus vbi est timor meus? Deus pater
ait. Pro eo ꝙ Adam nõ timuit me dominũ
suum ꝛ regem iubeo vt xp̃s per populũ suuz
accusetur in multis et p̃cipue de dñatu regio
Sic eñ implebuntur due figure. Prima est de
Mipheboseth quez ſuus suus acriter accu-
sauit apud dauid regem. ij. Regũ. xix. Scd̃a
figura est de iuda Machabeo. quẽ alchimꝰ
ꝛ viri impij ꝛ iniq̃ ex israel accusauerũt mul
tis criminibus apud regem Demetriũ. pmi
Macha. vij. Implebuntur etiã visiones scõꝝ
ꝓphetaruz. Prima est Eccli. xxxix. Sapiẽs
in ꝟsutias parabolarum introibit in medio
magnatorum ministrabit. ꝛ in ꝯspectu presi
dis apparebit. Secũda est Sapie. x. Stetit
contra reges horrendos in portẽtis ꝛ signis
Tertia est Hester. v. Stetit añ regẽ. Quar-
ta est Hier. xxvi. Locuti sunt sacerdotes ad
pncipes ꝛ ad omnem populuz dicẽtes. Iudi
ciuz mortis est viro huic: quia ꝓphetauit ad
uersus ciuitatem istam. Quibus auditis ie
sus stetit ante p̃sidem: ꝛ cum accusaretur a
pncipibus sacerdotuz nihil respondit ꝛc. qm̃
Adam exemplum meũ ꝛc. ❡ Decimonono
iustitia dixit. Adam peccauit ꝑ desperatiõez
circa te deuz. Vera estimatio intellectus est
ꝙ ex teip̃o ꝓuenit homini salus ꝛ venia pec
catoribus datur ſm illud Ezechie. xviij. No
lo mortem peccatoris sed vt magis conuer
tatur ꝛ viuat. Falsa autem opinio est ꝙ pec
catori penitẽti veniã deneges: vel ꝙ peccato
res ad te non conuertas per grãm iustificã-
tem. ideo desperatio est peccatuz. De q̃busdã
eñ dicit apostolus Ephesios. iiij. Qui despe
rantes semetip̃os tradiderunt impudicitie
in operationem omnis immundicie ꝛ auari-
tie. Adam autem postq̃ comedit de ligno ve
tito non recognouit delictum suum vt ꝑ illo
pniam ageret ꝛ ad tuam misericordiam re-
diret. sed desperans a te fugit quem ad teuo
cans prohibuisti suspendio. Deus pater ait.
Pro eo ꝙ adam ex auaritia pomi vetiti to-
tam suam posteritatem chyrographo vendi
dit serpenti. vnde in desperationem lapsus fu
it: iubeo vt christus ex auaritia vendatur a
discipulo suo iuda chyrographo triginta de
narioꝝ ſm illud zacha. xi. Appenderũt mer
cedem meam triginta argenteos. ꝛ dixit do
minus ad me. Proijce illud ad statuarium.
decorum precium quo appreciatus sum ab
eis: ꝛ tuli triginta argenteos ꝛ proieci illos
in domum domini ad statuarium. qui tamẽ
cognoscẽs peccatũ suum desperans se suspẽ
dat. Sic enim implebuntur due figure. Pri
ma figura est de absalon qui fugiens a facie
patris sui dauid subter condensam quercuz
adhesit caput eius quercui ꝛ remansit in ea
suspensus. secundi Regum. xviij. Secunda
est de Achitofel qui videns ꝙ non esset fa-
ctum consilium suum suspendio seip̃m inter
emit. ij. Regum. xvij. Implebuntur etiã visio
nes sanctoꝝ ꝓphetarũ. Prima est. i. re. xxiij.
Desperabat se posse euadere. Scd̃a est Job
vij. Elegit suspendium anima mea: et mor-
tem ossa mea. desperaui: nequaq̃ vltra iam
viuam. Tertia ast Hieremie. xxx. capitulo
Insanabilis fractura tua pessima plaga: pla
ga tua. ❡ Quarta est Michee primo capitu-
lo. Desperata est plaga eius. quia venit vs-
q̃ ad iudam desperatio ❡ Quibus auditis

videns iudas q̄ iesum tradidit ꝙ dānatus
esset: pniā ductꝰ retulit triginta argenteos
ꝓncipibus sacerdotū ⁊c̄. vsqꝫ cōstituit mihi
dn̄s: qm̄ adam exēplum meū. ¶ Uige
simo iusticia dixit. Adā peccauit ꝑ infideli-
tatē in sibi cōmissis. Fidelis em̄ dispensator
si bona dn̄i sui fidelit̄ gubernauerit magnā
mercedē habebit ſm illud. Math. xxv. Eu-
ge serue bone ⁊ fidelis: q2 in pauca fuisti fi-
delis supra multa te cōstituā. Adam autem
nō fuit fidelis: q2 cuꝫ tu deus oīa subieceris
sub pedibus eius: in vno solo de quo pluri-
mū in eo cōfidebas vt tibi seruaret infidelit̄
se habuit. Deus pater ait ꝓ eo ꝙ adam feu
dum meū infideliter tractauit volens mihi
equari in sciā boni ⁊ mali: qđ ego aduertēs
dixi. Ecce adam factus est quasi vnus ex no
bis: sciens bonū ⁊ malum: iubeo vt xp̄us in
domo herodis inscius ⁊ fatuꝰ reputet̄: ⁊ tā-
ꝙ insanus ⁊ demens spernat̄: ⁊ illudat̄ in-
dutus veste alba. Sic em̄ implebunt̄ due fi
gure. Prima est de Amō q̄ dehonestauit nū
cios dauid. ij. Reg. x. Secūda est de nicha-
nore q̄ visis sacerdotibus ppl'i irridens spre
uit eos. i. Machab. vij. Implebunt̄ etiaꝫ vi
siones sctōꝝ ꝓphetarū. Prima est Job. xij.
Deridet̄ iusti simplicitas. Lampas contē-
pta apud cogitationes diuitū, parata ad tē-
pus statutū. Secūda est. Esa. i. Filios enu-
triui ⁊ exaltaui ipsi autē spreuerūt me. dere-
liquerūt dn̄m: blasphamauerūt sctm̄ israel:
abalienati sunt retrorsum. Tertia est Tre-
noꝝ. i. Oēs amici eius spreuerunt illuꝫ: ⁊ fa
cti sunt ei inimici: oēs q̄ glorificabāt eū spre-
uerunt illum: qm̄ viderunt ignominiā eius.
Quarta est Zach. iij. Jesus indutus erat ve
stibꝰ sordidis ⁊ stabat ante faciē angeli. Qui
bus audit̄ pylatus audiēs galileā interroga
uit iesum si hō galileus eēt. Et vt cognouit
ꝙ de herodis ptāte eēt ⁊c̄. vsqꝫ nā antea ini-
mici erant. Luce. xxiij. qm̄ adam exemplum
meū ⁊c̄. Uigesimo ꝓmo iusticia dixit. adam
peccauit per rapinā. importat em̄ rapina quā
dā violētiā ⁊ coactionē ꝑ quā ꝯ iusticiā ali
cui aufert̄ qđ suū est. in societate aūt hoīum
nullus hꝫ coactionē nisi ꝑ publicā ptātem: ⁊
ideo q̄cunqꝫ per violentiā aliq̄d alicui auferr
si sit ꝓuata persona nō vtens ptāte publica
illicite agit ⁊ rapinam cōmittit. sicut pꝫ in la
tronibꝰ. Principibus vero publica ptās cō-
mittit̄ ad hoc ꝙ sint iusticie custodes. Et iō
non licet eis violencia ⁊ coactiōe vti nisi ſm
iustitie tenorem. ⁊ hoc vel cōtra hostes pu-
gnando vel cōtra ciues malefactores puniē
do: sed adam cōtra iusticiā violenter abstu-
lit de pomo: qđ tibi iustissime deus seruan-
dū voluisti: nec cōtra hostē pugnauit q̄ eue
suasit transgressionē: nec euā maleficientem
puniuit. Deus pater ait ꝓ violentia quaꝫ in
me exercuit adam contra iusticiā bona mea
surripiendo: iubeo vt xp̄s petat̄ adiudicari
morti: ⁊ barrabas raptor ac seditiosus libe-
ret̄. Sic em̄ implebunt̄ due figure. Prima fi
gura est de ppl'o abijciente deū ⁊ petente ho
minē in regē. i. Reg. viij. Secūda figura est
de siba q̄ occidit̄ ⁊ vrbs dimittit̄. ij. Reg. xx.
Sic illusisti mihi ⁊ dimisisti inimicū meū vt
fugeret. secūda est. iij. Reg. xx. Quia dimisi
sti virū dignuꝫ morte de manu tua erit aīa
tua ꝓ aīa eius. tertia est. ps. Captabunt in
aīam iusti ⁊ sanguinem innocentē condēna
bunt. quarta est. Hierem̄. xij. c. Fratres tui ⁊
domꝰ patris tui ipsi pugnauerūt aduersum
te ⁊ clamauerūt post te plena voce. Quibꝰ
auditis pylatꝰ volēs liberare iesum ait ppl'o
iudeoꝝ. Quē vultis vob de duobꝰ dimitti?
Et illi dixerūt. barrabam ⁊c̄. vsqꝫ: Et illi ma
gis clamabant dicentes. crucifigat̄. Math.
xxvij. Qm̄ adam exemplum meū ⁊c̄. Uige-
simosecūdo iusticia dixit. Adam peccauit ꝑ
presumptionē. Licet tu deus creaueris adā
vt tandeꝫ transferret̄ in gloriā tuā: tamē po
suisti eum in orto delitiarū: vt in eo operans
mereret̄ ad illam peruenire: ſm illud. Ma-
thei. xx. Ite ⁊ vos in vineā meam ⁊ qđ iustū
fuerit dabo vobis. Et Roma. iiij. Ei autem
qui operat̄ merces imputat̄ ſm debitum.
Adam autē temptauit excellentiaꝫ tue glīe
adipisci absqꝫ meritis: imo contra tuam le-
gem faciendo. Deus pater ait. Cum adam
presumptuose aspexerit lignum vetitum ꝙ
esset pulchrum visu: cū tamen non liceat in-
tueri quod non licet cōcupisci: iubeo vt xp̄s
velet̄ facie ne aspicere possit se percutientes
Sic em̄ implebuntur due figure. Prima fi-
gura est de moyse qui velabat̄ faciē: si popu-
lus debebat in eū aspicere. Exodi. xxxiiij. Se
cunda figura est de altari holocaustoꝝ quod
purpureo pallio erat contectum. Numeri.
iiij. Implebuntur etiam visiones sanctoruꝫ
ꝓpherarum. Prima est. Exodi. xxxiiij. capi.
Posuit velamen super faciem suam. Secū-
da est. Numeri. iiij. Alij nulla curiositate vi-
deant que sunt in sanctuario priusqꝫ inuol-
uantur: alioq̄n morientur. Tertia est. Esa.
vi. Uelabūt faciem eiꝰ. Quarta est. Ezech.

xij.ca. Facies eius operietur, vt non videat
oculo terram. Quib⁹ auditis milites pyla-
ti suscipientes iesum in pretorio congrega-
uerunt ad eum vniuersam cohortem: ⁊ exu
entes eum chlamidem coccineam circunde
derunt ei ⁊ velauerunt faciez eius. Quoniā
Adam exemplum meū ⁊c̄. ¶ Uigesimoter-
tio iusticia dixit. Adam peccauit per diffa-
mationem. Cum em̄ tu deus tanta dona si-
bi contuleris quibus merito te plurimū lau-
dare atqꝫ benedicere debuit: tamen ad sua-
sionem serpentis ⁊ eue maxima obprobria
contra te excogitauit: reputans te ꝓpter le-
nitatem quandam: seu propter inuidiam si-
bi ꝓhibuisse ne ederet de ligno scientie boni
⁊ mali. Deus pater ait pro eo ꝙ adaz ad ar
borem prohibitam me non laudauit sed mi
hi detraxit: iubeo vt xp̄us ligetur ad colum-
nam vbi acerrime flagelletur. Sic em̄ imple
buntur due figure. Prima figura est de A-
chior qui dicens veritatem laudando deum
ligatus fuit ad arborem. Judic̄. vi. ca. Secū
da figura est de tribus pueris qui benedicē-
tes deum missi fuerunt in fornacem ligatis
manibus ⁊ pedibus. Daniel. iij Implebun-
tur etiam visiones sanctorum prophetaruz
Prima est. Geneb. xlij. Tollensqꝫ symeon
⁊ ligans illis presentibus. Secunda est. Ge
neb. xlix. Ligans ad vineam pullum suum
⁊ ad vitem o fili mi asinam suaz. Tertia est.
psal. Quoniā ego in flagella paratus sum ⁊
dolor meus in conspectu meo semp. Quar-
ta est. Job. xix. Flagellis suis me cinxit: spo-
liauit me gloria mea ⁊ obsedit in gyro taber
naculum meum. Quibus auditis pylatus
apprehendit iesum ⁊ fecit eum spoliari ⁊ li-
gari ad colūnam ⁊ flagellari. Quoniā adam
exemplum meum ⁊c̄. ¶ Uigesimoquarto di
xit iusticia. Adam peccauit per auariciam. si
cut em̄ immoderatus appetitus habendi bo
na temporalia est auaricia. vt dicit Magi
ster sniarum libro secūdo. distin. xxi. Sic im-
moderata cupiditas altitudinis ⁊ sciētie cuz
supra moduz ambiunt est auaricia radix au
tem oīum malorum est cupiditas. vt dicit a
postolus. i. Thimo. vi. Equalitatem autem
scientie boni ⁊ mali ex auaricia Adam cō-
cupiuit. Deus pater ait pro eo ꝙ adam vo-
luit coronari corona mee diuinitatis abijci-
ens coronam auream quam sibi dederam
sm illud psal. Gloria ⁊ honore coronasti eū
⁊ constituisti eum super opera manuū tua-
rum: iubeo vt christus coronetur corona spi
nea. Sic em̄ implebūtur due figure. Prima
est de ariete herente cornibus inter vepres
Geneb. xxij. ca. Secunda figura est de Da-
uid quem saul ⁊ viri eius cinxerunt in mo-
dum corone vt occiderent eum. i. Regum.
xxiij. Implebuntur etiam visiones sanctoꝝ
prophetarum. Prima visio est Job. xxxi. ca.
Circundez illum corona. Secunda visio est.
Esa xxviij. ca. In die illa erit dominus exer-
cituum corona glorie ⁊ sertum exultationis
residuo populi sui. Tertia visio est. Ezech.
xxiiij. Corona tua circunligata sit tibi. Quar
ta visio est Zacha. vi capi. Facies coronas
⁊ pones in capite iesu. Quibus auditis mili
tes plectentes coronam de spinis posuerūt
super caput iesu. Quoniā adam exemplum
meū ab adolescentia mea. ¶ Uigesimo
quinto iustitia dixit. Adam peccauit per gu
lam que est immoderata cibi auiditas siue
vorax edacitas nature finibus non conten-
ta. Adam autem in paradiso delitiarum po
situs cum ei ad vescendum omnia concesse-
ris ligna: de vno quod ei sub pena mortis in
terdixeras ne comederet q̄ꝫ primum auerti-
sti faciem ab eo abstinere non potuit: sed vl-
tra necessitatem nature: imo in detrimentū
nature sue comedit. Deus pater ait pro eo
ꝙ Adam olfactu ⁊ gustu sensit suauitatem
pomi: atqꝫ amissa innocentie stola: cōtra nu
ditatem corporis fecit sibi ⁊ vxori perizoma
ta de ficulnee folijs: iubeo vt christus illuda
tur fetore sputorum iniectoꝝ in os ⁊ faciem
eius ⁊ pluries spolietur vestimentis suis et
induatur purpureis in derisum. Sic em̄ im-
plebuntur due figure. Prima figura est de
hur quem iudei suffocabant sputis. vt dicit
magister hystoriarum super xxij. capi. Exo
di. Secunda figura est de Helyseo quē pue
ri illudebant. iiij. Regum ij. capi. Implebū-
tur etiam visiones sanctorum ꝓphetarum.
Prima visio est. Numeri. iiij. c. Pater eius
spuet in faciem illius. Secunda visio est.
Deutero. xxv. caplo. Coram senioribus spu
et in faciē eius. Tertia est. iiij. Regum. xix.
capi. Spreuit te: subsannauit te: post terguz
tuum mouit caput. Cui exprobrasti? Quem
blasphemasti? Contra quem exaltasti vocez
⁊ leuasti in excelsum oculos tuos? Contra
sanctum israel. Quarta visio est Esa liij. ca.
Uidimus eum ⁊ non erat ei species neqꝫ
decor. desiderauimus eum despectum ⁊ no-
uissimum virorum: virum dolorum ⁊ scien-
tem infirmitatez: ⁊ quasi absconditus vult⁹

eius ⁊ despectus, vnde nec reputauimus eū
Uere languores nostros ipse tulit ⁊ dolo-
res nostros ipse portauit. Et nos putauimꝰ
eum quasi leprosum ⁊ percussum a deo ⁊ hu
miliatum. Quibus auditis milites presidis
suscipientes iesum in pretorio: ↄgregauerūt
ad eum vniuersam cohortem: ⁊ exuentes eū
chlamidem coccineam circundederunt ei: ⁊
dederunt arundinem in dexteraꝫ eius: ⁊ ge
nuflexo ante eum illudebant dicentes. Aue
rex iudeorum. Et expuētes in eum accepe-
runt arundinem ⁊ percutiebant caput eius:
⁊ postꝙ̄ illuserunt ei exuerunt eū chlamide
⁊ induerunt vestimentis eius. Quoniā A-
dam exemplum meum ⁊c̄. ¶ Uigesimosexto
iusticia dixit. Adam peccauit per crudelita-
tem. Cum enī vidisset euam errasse vt oueꝫ
absqꝫ pastore: immo iuisse post lupum non
studuit eam reuocare ad caulam. Cum vi-
dit eam famelicam ⁊ sitibundam similitudi
nis diuine non cibauit eam docendo modū
quo peruenire' poterat ad saturitatem illam
Cum vidit eam iam hospitem a deo factaꝫ
⁊ ciuem inferni non collegit eam suis moni
tis. Cum vidit eam nudam: ⁊ iam perdidis-
se stolam innocentie non ostendit ei viam
recuperandi ipsam. Cum vidit eam capti
uam non studuit eam liberare de manibus
inimici. Deus pater ait pro eo ꝙ adam nul-
lum signuꝫ misericordie ⁊ pietatis ostendit
in euam delinquentem: iubeo vt christus q̄
a populo suo paulo ante tanꝙ̄ verus rex ho
norifice susceptus est: ꝓ cesare abnegetur: ⁊
vt crucifigatur ab eodem proclametur. Sic
enī implebunt̄ due figure. Prima figura est
de gabaonitis qui petierunt septem viros
de filijs saul a Dauid rege: vt crucifigerent
eos: quorum petitioni dauid annuit. ij. Re-
gum. xxi. caplo. Secunda est de babilonijs:
qui petierunt a Cyro rege persarum Danie
lem morti tradendum. Daniel. xiiij. capitu.
Implebuntur etiam visiones sanctorum ꝓ
phetarum. Prima visio est. Deutero. xxxij.
caplo. Negabunt te inimici tui ⁊ tu eoꝝ col-
la calcabis. Secunda visio est. iij. Regum.
duodecimo capitlo. Recessit israel a domo
dauid vsqꝫ in presentem diem. Tertia visio
est Hierem. trigesimo octauo capitulo. Di-
xerunt principes regi. rogamus vt occida-
tur hō iste. Siquidē hic non querit pacē po
pulo huic sed malum. Et dixit rex. Ecce ipse
in manibus vestris est nec enim fas est vo-
bis regem quicquā negare. Quarta visio est
Danielis nono capitulo. Occidet christus:
⁊ non erit eius populus qui euꝫ negaturus
est. Quibus auditis cum vidissent iesum pō
tifices ⁊ ministri clamabant dicentes. Cru-
cifige eū crucifige eū. Si hūc dimittꝭ nō es a
micus Cesaris. Dixit eis pylatus. Regem
vestrum crucifigam. Responderunt ponti-
fices. Non habemus regem nisi Cesarem.
Tunc ergo tradidit eis iesum vt crucifigere-
tur. Quoniam Adam exemplum meum ⁊c̄.
¶ Uigesimoseptimo iusticia dixit. Adam
peccauit per falsam credulitatem. Non eniꝫ
fuit seductus vt eua: immo a principio non
credens verbis eius totaliter cogitare cepit
ꝙ tu deꝰ indulgeres sibi ⁊ sic vxori sue mo-
rem gerens eius persuasioni consensit: no-
lens eam contristare: nec a se alienatam re-
linquere ne periret. vt dicit. Magister sen-
tentiarum libro secundo. distinctione vigesi
masecunda. Unde sponte succubuit volens
vxori sue complacere. Deus pater ait. ꝓ eo
ꝙ Adam audiuit vocem vxoris sue in mei
contemptum ⁊ sui damnum. volo vt pyla-
tus non exaudiat vocem vxoris sue pro li-
beratione christi interpellantis. Sic enī im-
plebuntur due figure. Prima figura est de
Ruben qui nitebatur liberare Joseph de
manibus fratrum suorum cuius vocem non
exaudierunt. Genesis trigesimoseptimo ca
pitulo. Secunda figura est de Moyse qui
suadebat pharaoni liberationem iudeorum
cuius vocem non exaudiuit. Exodi decimo
capitulo. Implebuntur etiam visiones san-
ctorum prophetarum. Prima visio est Deu
teronomij tertio capitulo. Non audies ver-
ba prophete. Secunda visio est. ij. Regum
decimoquinto. Non est qui te audiat. Ter-
tia visio est. Esa. trigesimo tertio capitulo.
Obturat aures suas ne audiat. Quarta vi-
sio est Amos quinto capitulo. Cantica ly-
re tue non audiam. Quibus auditis pyla-
to sedente pro tribunali misit ad eum vxor
eius dicens. Nihil tibi ⁊ iusto illi. multa eniꝫ
passa sum per visum hodie propter eum.
Pylatus autem adiudicauit fieri petitionē
eorum. Quoniam adam exemplum meum
⁊ cetera. ¶ Uigesimo octauo iusticia
dixit. Adam peccauit per iudicium peruer-
sum. Cum enim audiuit vxorem suam com
edisse de ligno vetito non replicauit prece-
ptum tuū deus: sicut eus q̄ replicauit ipsum

serpenti dicẽs. Ne forte moriamur: q̄ ⁊ si nõ recitauit in forma qua p̄ceperas: saltez dixit q̄ erat piculuz comedere: s; nõ tñ dixit adã. imo nullã de tuo p̄cepto fecit mentionẽ quasi iam excidisset a sui memoria. vnde iudicauit ⁊ male: ex q̄ eua non erat mortua et trãsgressione: q̄ nõ esset taz grande malũ comedere de ligno vetito sicut sonabat preceptũ sub pena mortis. vt dicit magr̄ sñiarum lib. ij. Vñ ex hoc malo iudicio cõsensit eue suadenti. Deus pater ait p eo q̄ adam male iudicauit de precepto meo. Unde tanq̄ latro associauit se serpenti ⁊ eue latronibus. me inuito accipiens de arbore pomum: iubeo vt christus iudicio nequissimo de ciuitate sua hierusalem tanq̄ latro cum duobus latronibus educatur: ⁊ in caluarie monte tanq̄ in suo palatio sup altissima cruce tãq̄ in regali solio colloceť. Sic eñ implebunť due figure. Prima ẽ de vitulo ⁊ hyrco q̄ solẽnissimo sacrificio ad expiationẽ totius multitudinis offerebanť. extra castra cremabanť. Leuiť. xvi. Secũda figura est de sacerdote magno q: homicida manebat in ciuitate refugij donec sacerdos magnus qui oleo sancto vnct⁹ est moriať: quo mortuo poterat in domum suã redire. Numeri. xxxv. Implebunť etiam visiones sctõꝝ pphãrum. Prima est Job. xxxiiij. Eũ q̄ iustus est condẽnas. Secunda est psal'. Sanguinẽ innocentẽ condẽnabunt Tertia est. Sapie. ij. Morte turpissima condẽnemus eum. Quarta est Esa. liij. Et cum sceleratis reputatus est. Quib⁹ auditis pylatus accepta aqua manus lauit corã populo dicens. Innocens ego sum a sanguine iusti hui⁹ vos videritis. Et rñdens vniuersus populus dixit. Sanguis eius sup nos ⁊ sup filios nostros. Tunc aũt iesum flagellatum tradidit eis vt crucifigereť cũ duobus latronibus: qm̄ adam exemplũ meũ ⁊c̄. Vigesimonono iusticia dixit. Adam peccauit per pusillanimitatẽ quã ostendit in tẽptatione: fuga ⁊ abscõsione. Nam fuga bonoꝝ q̄ sunt ad finẽ tanq̄ ad ardua que subsunt cõsilijs: fit per pusillanimitatem: q: deficit a proportione sue potentie dum recusat in id tendere qd̄ est sue potentie cõmensuratũ cum deficiat ab operationibus quibus pōt alios iuuare. Unde Gregorius in pastorali dicit. Illi qui prodesse vtilitati proximoꝝ in predicatione refugiunt: si discrete iudicentur. ex tantis rei sunt quantis venientes ad publicum prodesse potuerunt. Sed adam potuit iuuare etiam ante transgressionem: eaz ad se vocando ⁊ suis consilijs admonendo. Etiam post transgressionẽ seipsum tuendo ab insidijs serpentis ⁊ eue: per magnanimitatẽ qd̄ non fecit: imo absq̄ vllo cõgressu succubuit Demum timuit ne tu deus venires ad occidendum ipsum: quẽadmodum fueras ei cõminatus. Unde fugit ⁊ latuit inter condensa arborum. Cur sic non timuit priusq̄ peccaret. Si fuisset pusillanimus ad transgressionem: ⁊ precogitasset se pro illa interficiendum nunq̄ peccasset. Deus pater ait p eo q̄ Adam pusillanimis fuit ad resistendum peccato ⁊ ad agendam penitentiam pro illo. Jubeo vt christus proprijs humeris portet crucem suam ad penam sustinendam in seipso. Sic enim implebuntur due figure. Prima figura est de ysaac: qui vadens cum Abraham vt immoletur portat ligna in humeris ⁊ ignem in manu. Geneš. vigesimo secundo caplo. Secunda figura est de vria qui portauit litteras mortis sue. ij. Regum vndecimo caplo. Implebuntur etiam visiones sanctorum prophetarum. Prima visio est. i. Regum. xv. caplo. Nunc porta queso peccatum meum. Secunda est. Job. xxxi. capitulo. Libruz scribat ipse qui iudicat vt humero meo portem illum ⁊ circundem illum quasi coronam mihi. Tertia est. Esa. xlvi. caplo. Ego feci ⁊ ego feram: ego portabo ⁊ saluabo. Quarta visio est. Ezechiel. iiij. capitulo. Portabis iniquitatem domus israel. Quib⁹ auditis milites pylati susceperũt iesum ⁊ duxerũt. Et iesus baiulans sibi crucẽ: exiuit in eum qui dicitur caluarie locuz. quoniam Adam exemplum meum ⁊c̄. P

Trigesimo iusticia dixit. Adam peccauit per superbam ambitionem. Ambiuit enim equalitatem diuinitatis tecum: per scientiaz boni ⁊ mali. Unde sicut habebat dominiuz super creaturas terrestres. s̄m illud psalmi. Omnia subiecisti sub pedibus eius oues ⁊ boues vniuersas insuper ⁊ pecora campi. Ita cupiuit dominiũ super creaturas celestes. Appetijt siquidem similitudinem tue diuinitatis quantum ad scientiam boni et mali: sicut serpẽs ei suggessit: vt scilicet per virtutem proprie nature determinaret sibi: quid esset bonum: ⁊ quid malum ad agendũ. Vel etiã vt per seipsuz p̄cognosceret: qd sibi boni vel mali eẽt futurũ. Peccauit etiã appetẽdo similitudinẽ tue diuitat q̄tũ ad p̄priaz ptãtem opandi. scz vt virtute proprie

nature operaret̄ ad beatitudinē consequen dam. vn̄ Aug. xi. sup Gen̄. ad lr̄am dicit q̄ menti mulieris inhesit amor ꝓprie potestat̄. Et sup illud p̄s. Deꝰ q̄s similis erit tibi. Dicit q̄ q̄ per se vult esse deꝰ peruerse vult esse similis deo: vt dyabolus qui noluit esse sub deo ⁊ hō qui vt seruꝰ noluit tenere p̄cepta. Deus pat̄ ait. Pro eo q̄ a p̄ncipio plātaui paradisuz voluptat̄: ortū delitiarū. in cuius medio posui lignū vite mirādi saporis de q̄ adā comedēs ꝑpetuaret̄ i vita ⁊ ip̄e hoc cō tempto fructū cōcupiuit ligni sciētie boni ⁊ mali. iubeo vt xp̄s loco ameni orti ducat̄ in mōtē caluarie aridū ⁊ sterilē in quo nō plātant̄ nisi mortales arbores .i. cruces de q̄bꝰ gustātes moriunt̄ ꝯtinuo. Et q̄r adā in paradiso terrestri voluit ꝑ supbiā ⁊ ambitionē sup om̄es creaturas exaltari: iubeo vt xp̄us in mōte caluarie sup excelsa cruce exaltetur Sic em̄ implebunt̄ due figure. Prima figura ē de serpēte eneo eleuato sup palo ligneo quē aspicientes liberabant̄ vulnerati morsibus serpentū. Nūeri. xxi. Secūda figura ē de moyse qui vt amalech vinceret̄ circa virgam expansis manibꝰ extendit̄. Exoḋ. xvij. Implebunt̄ etiā visiones sanctoꝝ ꝓphetarum. Pria est Gen̄. iiij. Suspēdet te in cruce. Secūda est. i. Esdre. vi. Om̄is homo qui hanc mutauerit iussionē tollat̄ lignū de domo eiꝰ; ⁊ erigat̄ ⁊ configatur in eo. Tertia ē Hester. vij. Suspēsus est aman in patibulo crucis ⁊ regis ira quieuit. Quarta est Esa. lxv. Sm̄ dies ligni erūt dies ppl̄i mei. Quibus auditis milites pylati crucifixerūt iesuz ⁊ cū eo duos latrones: mediū aūt iesū. Scripsit aūt; ⁊ titulū pylatꝰ. Jesus nazarenꝰ rex iudeoꝝ. ⁊ posuit sup crucē. qm̄ adam exemplum meū ⁊c̄. Trigesimop̄mo iusticia dixit Adā ꝓpeccauit per ꝓteruiā. Cum em̄ tu deꝰ iuisti ad examinādū ip̄m sup trāsgressione sua. soror mea mīsicordia ⁊ ego eramꝰ tecū ⁊ licz suis exigentibus demeritis vt mihi satisfaceres ip̄m punire disposuisses: tn̄ ad instantiā sororis mee cōsiderans q̄ adā transferendus erat in mortalē regionē in qua diuersis passionibꝰ affligēdus erat. q̄dam occidisti aīalia vt de ipsoꝝ pellibꝰ eū ⁊ euam vestires q̄r cognouerūt se fore nudos. Ipse vero tam ꝓteruꝰ ac ꝑtinax fuit q̄ noluit petere veniam nec de suo delicto se afflixit nec posuit se in aliquo actu punitionis īmo nec vnā lachrymā fudit in signū cōtritiōis. cum tamē dicat̄. Ezechiel. xviij. Si impiꝰ egerit penitentiā ab om̄ibus pctīs suis q̄ operatꝰ est: vita viuet ⁊ non moriet̄: oīm iniquitatū eius quas operatus est nō recordabor. Deꝰ pater ait. Pro eo q̄ adam nō est bene vsus spiraculo vite q̄ḋ sibi tradiderā: sed ex gustu pomi vetiti aperuit oculos vt videret illicita ac deformitatē corpis sui cuz delectatōne absq̄z vllo remorsu consciētie. iubeo vt xp̄s in cruce ex illatis penis oculis caligantibus laceratōnē corporis sui videat ⁊ lachrymas fundat. Sic em̄ implebunt̄ due figure. Prima est de dauid qui fleuit absalon licz fuerit persecutꝰ ab eo. ij. Reg. xviij. Secūda figura est de dauid qui planxit ⁊ fleuit sup saul: q̄uis sepius attēptasset mortē eius. ij. Regum. i. Implebunt̄ etiam visiones sanctoꝝ ꝓphetarū. Prima est Exoḋ. xxxiij. Ponam te in foramine petre. Secunda est Job. xx. Manus illius reddent ei dolorē suū. Tertia est p̄s. Foderunt manus meas ⁊ pedes meos: dinumerauerūt oīa ossa mea. Quarta est Zach. xiij. Que sunt plage iste in medio manuū tuarum? Et dicet. hijs plagatus sum in domo eoꝝ qui diligebant me. Quinta est Hieremie. ix. Quis dabit capiti meo aquā ⁊ oculis meis fontē lachrymarū ⁊ plorabo interfectos filie ppl̄i mei. Sexta ē Threnoꝝ. ij. Deduc quasi torrentē lachrymas nō des requiem tibi neq̄z taceat pupilla oculi tui. Quibus auditis iesus cū clamore valido ⁊ lachrymis offerens exauditus est pro sua reuerētia. Heb. v. Quoniā adā exemplū meū ⁊c̄. ¶ Trigesimosecundo iusticia dixit. Adam peccauit per blasphemiā quoniā deo attribuit illud q̄ḋ om̄ino tue diuinitati repugnat. Nam super illud. i. Thim̄. ij. Mulier seducta in preuaricatōne. Dicit glosa. Hanc seductionē ꝓprie appellauit apostolus per quā id q̄ḋ suadebatur cum falsuz esset verū esse putatū est. scz q̄ deus lignum illud ideo tangere ꝓhibuerit q̄ sciebat eos si tetigissent velut deos futuros tāq̄ eis diuinitatē inuideret qui eos homīes fecerat. Imputare autē tue diuinitati peccatū inuidie est maxima blasphemia quia sola charitate ⁊ liberalitate tua mundum vniuersum creasti. Attingis em̄ a fine vsq̄z ad finē fortiter ⁊ disponis om̄ia suauiter. Sapientie viij. Deus pater ait. Pro eo q̄ adam factꝰ ad similitudinē ⁊ ymaginē nostrā consensit serpenti suadenti q̄ ꝓpter inuidiā prohibueram sibi esum ligni scientie boni ⁊ mali et in conspectu vxoris sue erubuit q̄ esset nu-

dus. Jubeo vt xp̄us nudus coram populo pendeat in cruce ⁊ a cunctis prætereūtibus blasphemetur ⁊ derideat̄. Sic em̄ implebūtur due figure. Prima figura ē de Noe quē nudatū in tabernaculo suo derisit cham filius eius iunior. Geneb. ix. Secunda figura est de Dauid quē michol despexit quia nudus erat saltans coram archa dn̄i. ij. Reg. vi. Implebunt̄ etiā visiones sanctoꝝ ꝓphetarum. Prima est Job. xxx. Nunc autē derident me minores tempore: quorū virtꝰ manuum mihi erat ꝓ nihilo. Secunda est ps̄. Om̄es qui viderunt me deriserunt me locuti sunt labijs ⁊ mouerūt caput. Sperauit in dn̄o eripiat eum: saluum faciat eum quoniā vult eum. Tertia est Hierem̄. xx. Factꝰ sum in derisum tota die om̄es subsannāt me: audiui contumelias multoꝝ ⁊ terrorem in circuitu ab om̄ibus viris qui erant pacifici mei dicentibus. Persequamur ⁊ preualeamus aduersus eum ⁊ cōsequamur vltionē ex eo. Quarta est Threnoꝝ. iij. Factus sum in derisum populo meo canticū eorum tota die. Quibus auditis stabat populꝰ expectans ⁊ deridebant eum p̄ncipes cum eis: pretereuntes autē blasphemabant euz mouentes capita sua. Insultant autē ei in quinq₃. Primo de templi reedificatōne dicentes. Vach qui destruit templū dei ⁊ in triduo illud reedificat. Secundo de paternali filiatione dicentes. Si filius dei es salua temetip̄m. Tertio de impotenti liberatione dicētes. Alios saluos fecit: seip̄m nō potest saluum facere. Quarto de vniuersali dominatōe dicentes Si rex israel est descendat nūc de cruce ⁊ credimus ei. Quinto de diuinali perfectōne dicentes. Confidit in deo liberet illum nunc si vult. Xp̄us autē pro tantis derisionibus retribuit illis bona. Nam in cruce pendēs orauit ꝓ inimicis suis. Unde ad patrem clamauit ⁊ dixit. Pater dimitte illis: non enim sciunt quid faciūt. Sic em̄ ꝓphetauerat dauid in ps̄ dicens. Os peccatoris ⁊ os dolosi super me apertū est. Locuti sunt aduersuz me lingua dolosa ⁊ sermonibꝰ odij circundederunt me ⁊ expugnauerunt me gratis. pro eo vt me diligerent detrahebant mihi: ego aūt orabam. Et Esa. liij. Et ip̄e peccatū multoꝝ tulit ⁊ ꝓ trangressoribꝰ orauit. Et Thob. iij. Ingemuit ⁊ cepit orare cum lachrymis. Et Job. xlij. Orabit ꝓ vobis ⁊ faciē eius suscipiam vt non vobis imputetur stulticia hec. Istud em̄ fuit p̄mū verbum qd̄ dixit iesus in cruce qd̄ fuit mentalis charitatis: qm̄ adā exemplū meum ⁊c.

¶ R Trigesimotertio iusticia dixit. Adam peccauit per fraudem. Non dedit em̄ qd̄ gratis dare debuit. Nam innocentiā originalē gratis a te deus accepit. ideo bona opera gratis reddere debuit. Unde Luce. xix. dicit̄ de seruo neq̄. Quare nō dedisti pecuniā meā ad mēsam ⁊ ego veniens cum vsuris vtiq₃ exegissem illam. Super quo dicit glosa. Qui verbi pecuniaz a doctore emit credendo necesse est vsuras soluat operando. Etiā de accepto fenore verbi vsuras soluit qui ex eo qd̄ audit etiaz alia studet intelligere. Quare ergo adam nō dedit sc₃ gratis pecuniā tuam. id est doctrinā tuam ad mensam. id est ad refectionē internam eue. Et tu deus veniens ad remunerādum eū cum vsuris vtiq₃ exigisses illam. sc₃ aut bonoꝝ operum aut verorū intellectuū. In hoc itaq₃ fuit fraus ade: quia similitudinem diuinitatis tue quā magno precio. scil₃ vero intellectu mandati tui ⁊ bonis operibus emere debuit: esu ligni vetiti quasi minimo precio se empturū putauit. O peruersa negociatio. O fraudulenta deceptio. Deus pater ait. Pro eo q̄ latro ⁊ fraudulentꝰ negociator adam voluit mihi surripere regnū diuinitatis, iubeo vt christꝰ in cruce latroni secum pendenti paradisum tribuat eterne sue felicitatis. Sic em̄ implebūtur due figure. Prima est de Miphoboseth de domo saul inimici dauid: cui dixit dauid. Faciam in te mi̅ficordiā ⁊ restituā tibi om̄es agros patris tui: ⁊ tu comedes panē ī mensa mea semper. ij. Regū. ix. Secunda figura est de Dauid qui cum esset dignꝰ morte tamē confitenti peccatū suum pepercit deus. ij. Regum. xij. Implebūtur etiaz visiones sanctorum ꝓphetarū. Prima est Geneb. xl. Memento mei dum bene tibi fuerit. Secunda est Deuteron̄. ix. Dn̄e deus ne disperdas populū tuuz ⁊ hereditatē tuam quā redemisti: ne aspicias duriciam populi huiꝰ: ⁊ impietatem atq₃ peccatū nostrū. Tertia est Neemie v. Memento mei deus in bonū. Quarta ē ps̄. Scd̄m mi̅ficordiā tuā memento mei tu ꝓpter bonitatē tuā dn̄e. Quibꝰ auditis vnꝰ de hijs qui cū xp̄o pendebant latronibꝰ blasphemauit eum dicens. Si tu es xp̄s saluus te fac ⁊ nos. Respondens autē alter dixit quinq₃ verba. Primū fuit increpationis dicens. Neq₃ tu times deū. Secundū fuit instructionis dicens. q̄ in eadem dānatiōe es.

Tertiū fuit ꝯfessiōis dicēs. Et nos q̄dē iuste
nam digna factis recipim⁹. Quartū fuit xp̄i
defensionis ⁊ perfidie iudeorum pylatiꝗ cō
demnatiōis dicens. hic vero nihil mali ges-
sit. Quintū fuit venie obsecrationis dicens
ad iesum. Dn̄e memento mei dum veneris
in regnū tuū. Et dixit illi iesus. Amen dico
tibi: hodie mecū eris in paradiso. Milites
autē cum crucifixissent iesum acceperunt ve
stimenta eius ⁊ fecerūt quattuor partes vni
cuiꝗ militi partem. Acceperunt etiā tunicā
inconsutilē desuper contextam per totū. Di
xerunt ergo ad inuicē. Non scindam⁹ eam
sed sortiamur de illa cui⁹ sit: vt impleret scri
ptura illa de terra diuisa p sortē. Josue. xiiij.
Et vt impleret ꝓphetia illa ps. Diuiserūt si-
bi vestimēta mea ⁊c̄. qm̄ adā exēplū meū ab
ado ⁊c̄. ¶ S Trigesimoquarto iusticia di
xit. Adam peccauit per suspitionē que impor
tat opinionē mali quando ex leuib⁹ indicijs
ꝓcedit. precipue cum aliquis male afficitur
ad alterum. Cum em̄ aliquis contemnit vel
odit aliquē aut irascit vel inuidet ei ex leui-
bus signis opinatur mala de ip̄o, quia vnus
quisꝗ faciliter credit qđ appetit. Sz adam
audiens ab vxore sua ꝙ esset deus sciēs bo
num ⁊ maluz si comederet de ligno vetito:
quia erat pulchrū visu ⁊ ad vescendū suaue
putauit euā cōsecutā hoc donū. Unde inui-
dit ei credens eam decepisse ip̄m. Deus pa-
ter ait. Pro eo ꝙ adam suspicat⁹ est malum
de me attendens voci vxoris sue: iubeo vt
xp̄s matrem suam indigniori cōmēdet disci
pulo absꝗ vlla suspitione. Sic em̄ implebū
tur due figure. Prima figura est de Dauid
qui in persecutione sua cōmendauit matrē
suam regi moab. i. Regū. xxij. Secūda figu
ra est de Thobia qui cōmendauit thobie fi-
lio suo vt curam gereret matris. Thob. xiiij.
Implebunt etiam visiones sanctorū ꝓphe
tarum. Prima est Judicū. v. Prospiciens
vlulabat mater eius. Secūda est Canticoꝝ
viij. Ducam te in domū matris mee. Tertia
est Hieremī. xxij. Mittam matrē tuam que
genuit te in terraz alienā. Quarta est Thre
noꝝ. v. Matres nostre quasi vidue. Quib⁹
auditis cum vidisset iesus matrē ⁊ discipu-
lum stantem quē diligebat. Dixit matri sue.
Mulier ecce filius tu⁹. Deinde dixit discipu
lo. Ecce mat̄ tua. Et ex illa hora accepit eā
discipul⁹ in suā. Quoniā adam exemplum
meū ⁊c̄. Trigesimoq̄nto iusticia dixit. Adā
peccauit per apostasiam a fide. Cum em̄ fi-
des sit triplex: vt dicit magister sentē. lib. iij.
dist. xxiij. scz credere deum: quā demones ⁊
mali hoīes habent: quia credunt deum esse.
⁊ credere deo quia scz credunt vera esse que
dicit deus. Et credere in deum. id est creden
do amare ⁊ ei adherere. Hanc fidē adam de
reliquit: quia fecit hoīem cuncta dei p̄cepta
diligentissime obseruare ⁊ adimplere. ꝟm il
lud Jacobi. ij. Ostende fidem tuam ex ope-
ribus: imo ab hac fide apostatauit: quia si
istam habuisset ꝟm eam operat⁹ fuisset. Sz
quia hanc dereliquit: ideo non fuit ausus
tuo conspectui apparere: cum tuā vocem au
diuit. Deus pater ait. Pro eo ꝙ adam me
dereliquit cum tamē ad claritatem sue vite
atꝗ iocunditatē ne in tenebris ambularet
creauerim celum ⁊ ip̄m ornauerim sole luna
ceterisꝗ syderibus ⁊ ip̄e nō erubuerit hora
meridiana sole coram eo clarescente me of
fendere ⁊ a me apostatare: iubeo vt hora
mortis xp̄i obscuret sol ⁊ fiat tenebre super
vniuersam terrā a sexta hora vsꝗ ad horaz
nonā vt sic ad om̄ib⁹ clamet se derelictū. Sic
em̄ implebunt due figure. Prima figura est
de moyse qui cū extēdisset man⁹ suas facte
sūt tenebre horribiles sup totā terrā egypti
Exod. x. Secunda figura est de Abner: quē
cū ioab ⁊ abisay ꝑsequerent sol occubuit. ij.
Reg. ij. Implebunt etiā visiones sanctorū
ꝓphetarū. Prima est Esa. lx. Ecce tenebre
operient terrā ⁊ caligo pp̄los. Non erit tibi
sol ad lucendū p diem: nec splēdor lune illu-
minabit te. Secūda est Johelis. ij. Contur-
bent oēs habitatores terre: q2 dies dn̄i ve-
nit dies tenebrarū ⁊ caliginis: sol ⁊ luna ob
tenebrati sūt ⁊ stelle retraxerūt splēdorē suū
⁊ dn̄s dedit vocē suā. Tertia ē Amos. viij.
Occidet sol meridie ⁊ tenebrescere faciā ter
rā ī die luminis. Quarta ē Michee. iij. Occū
bet sol ⁊ obtenebrabit sup eos dies. Quīta
ē ps. De⁹ de⁹ me⁹ respice ī me q̄re me dereliq̄
sti lōge a salute mea ꝟba delictoꝝ meoꝝ. Se
xta ē Esa. xlix. Et dixit syon. dereliq̄t me dn̄s
⁊ dn̄s oblit⁹ ē mei. Septīa est Baruch. iiij.
Nemo gaudeat sup me desolatū: derelict⁹ suz
ꝓpt̄ pctā filioꝝ. Octaua ē. ij. Mach. v. Qui
derelict⁹ ē in ira dei oīpotent̄: iterū ī magni dei
recōciliatiōe cū sūma glīa exaltabit. Quib⁹
audit̄ a sexta hora tenebre facte st̄ sup vniu̅
sā terrā vsꝗ ī horā nonā. ⁊ circa horā nonā
clamauit ies⁹ voce mag̃ dicēs. Hely hely la-
mazabathani. hoc est. de⁹ me⁹ de⁹ meus vt
q̄d dereliquisti me. Ista derelictio refertur

ad h̃ ꝙ deus pater exposuit eũ passioni. Un
de derelinquere hic nõ est aliud q̃ nõ ꝓte-
gere ip̃m a persequẽtibꝰ. quoniã adam exẽ-
plum meum ꝛc. ¶ Trigesimosexto iu-
sticia dixit. Adam peccauit ꝑ crimẽ lese ma-
iestatis quia attentauit mortẽ principis scȝ
filij tui. Nam iste latro viribus quibꝰ potuit
attentauit rapere similitudinẽ tui in sciencia
ꝛ hec est ꝓprietas filij tui. ẜm illud Fons sa-
pientie verbum dei in excelsis. Nec ex te po
test esse talis similitudo nisi vna: sicut nec
potest esse nisi vnus filiꝰ tibi. Si autẽ hic la-
tro adam obtinuisset qđ querebat: necesse
erat filium tuuȝ mori vel desinere esse. quid
ergo tardas: quid expectas vt eũ amplius
accusem. an forte egemꝰ testibꝰ: Non vides
filium tuũ tanq̃ agnũ sine macula coraȝ te
q̃si occisum in mortẽ. Deus pať ait. Pro eo
ꝙ adam quẽ putabam mihi fidelissimũ vas-
sallum cui cuncta creata tradideram in feu-
dum sperans fidelem ab eo habere rationẽ
cum lucro mandans ei vt arborẽ quã filio
meo deputauerã non cõtingeret. Ipse vero
aduertens filiũ meum aduenire vt fructus
arboris colligeret: quia dilectꝰ meus descẽ-
dit in hortuȝ suum ad areolã aromatum vt
pascatur ibi. Canticoꝝ. vi. Insilijt in eum di-
cens. Hic est heres venite occidamꝰ eum ꝛ
nostra erit hereditas. Math. xxi. Unde siti
uit inordinate potum sapientie que sitis fu-
it sibi mortifera. Iubeo vt xp̃us in cruce si-
tiat que sitis ad mortẽ sibi fiat: quia sub ar-
bore malo suscitaui te. ibi corrupta est mať
tua: ibi violata est genitrix tua scȝ eua. Can
ticoꝝ. viij. Sic enĩ implebuntur due figure.
Prima est de sisara q̃ ingressus ad iahel pe
tiuit bibere q̃ porrexit ei poculũ mortis. Iu-
dicũ. iiij. Secunda figura est de Salomone
qui q̃dragesimosexto anno consũmauit do-
mum dñi. iij. Regũ. vi. Implebũtur etiam
visiones sanctoꝝ ꝓphetarũ. Prima est Iob
xviij. Immisit in rethe pedes suos; tenebiť
planta illius laqueo ꝛ exardescet contra eũ
sitis. Secunda est ps. Dederunt in escam
meã fel ꝛ in siti mea potauerunt me aceto.
Tertia est Hierem. ij. Traduxit me per ter-
ram sitis ꝛ imaginem mortis. Quarta est
Osee. ij. Interficiam eum siti. Quinta est
Esa. x. Cõsummationẽ ꝛ abbreuiationem
faciet dñs in medio oĩs tue. Sexta est Da-
nielis. ix. Consũmetur ꝑuaricatio ꝛ finẽ ac-
cipiat peccatũ ꝛ deleatur iniquitas ꝛ addu
catur iusticia sempiterna ꝛ occidetur xp̃us.
Septima est Naum. i. Quid cogitatis con-
tra dñm: consũmationẽ ipse faciet. Octaua
est Sophonie. i. Preparauit dñs hostiam:
sanctificauit vocatos suos consũmationem
cũ festinatõne faciet cunctis habitantibus
terram. Nona est Iob. x. Uisitatio tua cu-
stodiuit spiritũ meum. Decima est Ecclesia
stes. xij. Spiritus redeat ad deũ qui dedit
illum. Undecima est Eccli. xxxviij. Conso-
lare illum in exitu spiritꝰ sui. Duodecima ẽ
Baruch. iij. Nunc dñe om̃ipotẽs deus israel
anima in angustijs ꝛ spiritꝰ anxius clamat
ad te. Quibus auditis sciẽs iesus quia iam
om̃ia cõsũmata sunt vt consũmareť scriptu
ra dixit. Sitio. Uas ergo positũ erat aceto
plenum. Illi autẽ spongiam plenã aceto yso
po circumponentes obtulerunt ori eius. Cũ
ergo accepisset acetum dixit. Consummatũ
est ꝛ clamans voce magna iesus ait. Pater:
in manus tuas cõmendo spiritũ meum: ꝛ
inclinato capite tradidit spiritũ. Quoniam
adam exemplũ meum ab adolescentia mea
¶ Trigesimoseptimo iusticia dixit. Adã
peccauit per obstinationeȝ. Nam execcatio
ꝛ obduratio est motus animi hũani inherẽ
tis malo ꝛ auersi a diuino lumine: ex quo fit
vt mens homĩs non illuminetur diuinitus
ad recte videndũ: ꝛ cor homĩs non emollia
tur ad recte viuendum. Ideo diciť Eccli. iij.
Cor durũ male habebit in nouissimo. Sed
adam prouocatꝰ ab vxore sua ad esum ligni
vetiti proprio sensui obstinatissime inhesit:
auertitq̃ȝ se a tuo lumine. de quo diciť ps.
Signatũ est super nos lumen vultꝰ tui dñe
Immo post transgressionẽ remansit inflexi-
bilis ꝛ obduratus absq̃ȝ vlla contritõe. Deꝰ
pater ait. Pro eo ꝙ ego compatiẽs ade: qꝛ
solus erat ꝛ nõ est bonum esse hoĩem soluȝ
vt facerem ei adiutoriũ simile sibi misi sopo
rem in ip̃m ne doleret: ꝛ aperui latus eius
dextruȝ ꝛ extraxi vnã de costis eius ex qua
sibi formaui pulcherrimã mulierẽ quam ei
in vxorem dedi: atq̃ȝ eius latus consolidaui
vt nec vestigium vulneris in eo remaneret:
ipse vero cõtra me obduratus plus eam q̃
me dilexit ꝛ ad ipsiꝰ verba est mea transgres
sus mãdata: Iubeo vt maximo dolore mor
tis xp̃us emittat spiritũ ꝛ eius latus dextrũ
lancea perfodiatur: ꝛ inde ꝓfluat sanguis
ꝛ aqua: nec vulnus illud cõsolidetur in eter
num. Sic enĩ implebũtur due figure. Prima
figura est de silice percusso de quo dicunt iu
dei. aquã ꝛ sanguinẽ profluxisse. Nũeri. xx.

Secundũ de moabitis qui viderunt aquas
rubeas quasi sanguinẽ ⁊ dixerũt sanguis ẽ
gladij.iiij.Reg.iij.Implebũt etiã visiones
sctõꝝ pphetarũ.Pria est.i.Reg.xxvi.Nũc
pfodiã eũ lancea semel ⁊ secũdo opꝰ nõ erit
Secũda est.ij.Reg.xviij.Tulit ioab tres lã
ceas in manu sua ⁊ infixit eas in cor absalõ
pendent in quercu.Tertia est Judith.ix.In
sagittis suis ⁊ in lanceis gloriant.Quarta
est Job.xvi.Posuit me q̃si in signũ:circũde-
dit me lanceis suis;cõuulnerauit lũbos me-
os:concidit me vulnere.Quinta est ps.In-
tingat pes tuus in sanguĩe.Sexta est Job
xvi.Terra ne operias sanguinem meũ neq̃
ĩueniat ĩ te locũ latendi clamor meꝰ.Septĩa
est Esa.lxiij.Quare rubrũ est indumẽtũ tu-
um ⁊ vestimenta tua sicut calcantiũ in torcu
lari.Torcular calcaui solus ⁊ aspersus ẽ san
guis eoꝝ sup vestimẽta mea.Octaua ẽ Za
charie.xij.Aspiciẽt ad me quẽ ↄfixerũt.Qui
bus audit ad iesum milites pylati cũ venis-
sent ⁊ viderẽt eũ iam mortuũ nõ fregert eiꝰ
crura.Exod.xij.Os nõ cõminuet ex eo:sed
vnꝰ militũ lancea latꝰ eiꝰ aperuit ⁊ cõtinuo
exiuit sãguis ⁊ aq̃.Oĩm adã exẽplũ meũ ab
adolescentia mea. X ¶Trigesimooctauo iu
sticia dixit.Adã peccauit p ĩcredulitatẽ.si eĩ
credidisset vbis tuis magni fecisset tã grãdẽ
pressurã ĩminentẽ sibi ⁊ toti sue posteritati.
Quid eñ expediebat ei qd tu deꝰ nõ ↄcesse
ris ei:Ut eñ dicit Aug.xi.sup Geñ.ad lrãz
Deꝰ pmis hoibꝰ antea loquebat sicut cũ an
gelis loq̃bat ipa incõmutabili veritate illu-
strans mẽtes eoꝝ.Adã eñ in scientia natu
raliũ scibiliũ nõ pfecisset q̃tum ad numerũ
scitoꝝ:s q̃tum ad modũ sciendi:q: que scie
bat intellectualit sciuisset postmodũ experi-
mentalit.Quãtũ vero ad supernaturalia co
gnita pfecisset etiã q̃tum ad numerũ p no-
uas reuelationes.sicut etiã angeli pficiũt p
nouas illuminatões.Adã aũt nõ cõtentus
hijs appetijt vt ppria virtute ista assequere-
tur.vñ nõ credidit verbis tuis qbꝰ cõmina-
tus ei fuisti mortẽ:s tanq̃ inexpertꝰ diuine
seueritatis nõ credidit illud pctm̃ fore mor-
tale:sed veniale.i.de facili remissibile.Deus
pater ait.Pro eo q adã nõ credidit verbis
meis nec me cõfessus est dñm suũ punitorẽ
transgessionis sue:iubeo vt xp̃s nõ credat
mortuꝰ s post certificationẽ mort tanq̃ res
morticina ⁊ vilis donet sepulture.Sic eñ
implebunt due figure.Pria est de Joseph
qui corpꝰ iacob cũ aromatibꝰ sepeliuit.Ge
neb.l.Secũda est de viris iabes galaad q̃ se-
pelierit honorifice corpꝰ saul.ij.Reg.ij.Im
plebunt etiã visiones sctõꝝ pphetarũ.Pria
est Deuteroñ.xxi.Qñ hõ adiudicatꝰ morti
appensus fuerit in patibulo non pmanebit
cadauer eiꝰ in ligno s in eadẽ die sepelietur
Secũda est Job.xxi.Ipse ad sepulchrũ du-
cetur ⁊ in ↄgerie mortuoꝝ vigilabit.Tertia
est Esaie.xi.In die illa radix iesse q̃ stat in si
gnũ populoꝝ ipm gentes depcabunt ⁊ erit
sepulchrũ eiꝰ gliosum.Quarta ẽ.iiij.Reg.
xxi.Sepultꝰ est in horto.Quibꝰ audit velũ
tẽpli scissum ẽ in duas partes a sũmo vsq̃
deorsum:⁊ terra mota ẽ ⁊ petre scisse sunt ⁊
monumẽta apta sunt.Figura de cõmotõe ⁊
spũ grãdi subuertẽte mõtes ⁊ ↄterente pe-
tras in transitu dñi.iij.Reg.xix.Centurio
aũt ⁊ q̃ cũ eo erãt custodiẽtes iesum viso ter
remotu ⁊ hijs q̃ fiebãt valde timuerũt dicẽ-
tes.Vere filiꝰ dei erat hõ iste.Cũ sero aũt fa
ctum esset venit q̃dã hõ diues abarimathia
noĩe ioseph ⁊c.vsq̃ ⁊ aduoluit saxũ magnũ
ad ostiũ monumẽti.Math.xxvij. Y ¶Tri
gesimonono iusticia dixit.Adã peccauit p
falsam penitẽtiã.Cũ eñ vidisset euã vxorẽ
suã mortuã in aĩa p pctm̃ mortale non vere
doluit q: nec in modico cõtristatꝰ est.Etiaz
vidẽs eã incurrisse penã mort ex trãsgressi-
one diuini pcepti nõ ĩgemuit corde nec vnã
lachrymã fudit:imo ipemet in aĩa mortuꝰ
p ↄsensum in delictũ nõ fuit ↄtritꝰ.Quis aũt
pposuerit ↄfiteri suũ reatũ de foris ptendẽs
quãdã sctitatẽ qñ sibi ⁊ vxori sue fecit peri-
zomata de folijs ficꝰ q̃ sũt aspera valde ⁊ in-
trauit cõdensa arboꝝ q̃si acturꝰ pniam ĩ de-
serto.tñ qñ ipm vocasti nec lachrymatꝰ est
nec suũ reatũ cõfiteri voluit.Deꝰ pater ait.
Pro eo q adam non plorauit nec doluit de
morte vxoris sue:iubeo vt in morte xp̃i btã
virgo inconsolabilit deleat.sm illud Luce.ij.
Et tuã ipius aĩam ptrãsibit gladiꝰ.Sic eñ
implebũt due figure.Pria figura ẽ de agar
q̃ stans a longe ne videret puerũ morientẽ ĩ
arbore plorabat.Geñ.xxi.Scda figura est
de dauid q̃ plorãs mortẽ filij sui dicebat.ab
salon fili mi fili mi absalõ.ij.Reg.xviij.Im
plebunt etiã visiones sctõꝝ pphetarũ.Pri
ma est Hiere.xiiij.Deducãt oculi nr̃i lachry
mas ⁊ palpebre nr̃e defluãt aq̃s q: vox lamẽ
tationis audita ẽ de syon.Scda ẽ Threñ.i.
Plorãs plorauit in nocte ⁊ lachryme eius
in maxillis eiꝰ:non est q̃ ↄsolet eã ex oĩbꝰ
charis eiꝰ.Oĩes amici eiꝰ spreuerũt eam:

⁊ facti sunt ei inimici. Tertia est Ezechielis
xxiij. Dolore repleberis ⁊ calice meroris ⁊
tristicie ⁊ vbera tua lactabis. Quarta est
Ruth.i. Nolite me vocare noemi.i.pulchrā
ꝫ vocate me maram.i.amarā: qꝛ valde me
amaritudine repleuit omīpotēs. Quib⁹ au-
ditis erant mulieres de longe aspiciētes: in-
ter quas erat maria magdalena ⁊ maria ia-
cobi minoris ⁊ ioseph mat̄ ⁊ salome ⁊ cum
esset ī galilea ministrabāt ei ⁊ alie mulieres
q̄ simul cū eo ascenderāt hierosolymā. Om̄
adā exemplū meū ⁊c. ¶ Quadragesimo
iusticia dixit. Adā peccauit per heresim non
credēdo aliā vitā. In prīo em̄ statu.s.innocē
tie adā habuit fidē explicitā circa quattuor
articulos. Prim⁹ fuit de ministerio sanctis-
sime trinitatis.s.patris filij ⁊ spūs scti in vna
diuinitate. Secūd⁹ fuit de incarnatōe filij dei
ad maiorē glificationē homīs cū dixit. Hoc
nūc os ex ossib⁹ meis ⁊c. Sup q̄ dicit apl'us
Eph.v. Sacramētū hoc dico magnū in xp̄o
iesu ⁊ in eccl'ia. Tertius fuit de btitudine ele
ctoꝝ ad quā fuit eleuat⁹ q̄n tu deus īmisisti
soporē in ip̄m. Quart⁹ fuit de punitiōe pec
catoꝝ in inferno: qm̄ cognouit luciferū cum
suis in ꝓfundū inferni descēdisse ꝓpt̄ pctm̄
suū. Esa.xiiij. ⁊ Ezech.xxviij. Sed si adā cre
didisset se in inferno puniendū ꝑ delicto suo
nūq̄ peccasset: ꝫ qꝛ hoc nō credens incurrit
heresim estimās se saluari suo arbitrio sine
auxilio grē dei q̄ fuit heresis pelagianoꝝ. vt
dicit mgr̄ sentē.li.ij. Proptea expulisti eum
ab eccl'ia tua ⁊ a cōmunione electoꝝ. Deus
pat̄ ait. Pro eo q̄ adam putauit se btīficari
ꝓpria v̄tute si comederet de ligno vetito: in
reprobationē sui erroris iubeo vt xp̄s descē-
dat ad limbū sctōꝝ patrū ⁊ merito sue pas-
sionis ⁊ grē educat adā ⁊ om̄es electos ab
inferno ⁊ deducat secū ad btītudinē eternā
Sic em̄ implebunt̄ due figure. Prima est de
moyse q̄ descēdit ī egyptū vt liberaret isrl' de
manu pharaonis. Exo.iij. Secūda figura ē
de cyro rege persarū qui venit ad lacū in quo
erat daniel in medio leonū ⁊ liberauit ⁊ ex-
traxit eū. Dan̄.xiiij. Implebunt̄ etiā visiōes
sctōꝝ ꝓphetarū. Pria ē p̄s. Cōtriuit portas
ereas ⁊ vectes ferreos confregit. Suscepit
eos de via iniq̄tatis eoꝝ. Secunda est Eccl'i
xxiiij. Penetrabo oēs inferiores partes ter
re ⁊ illuminabo oēs sperantes in dn̄o. Ter
tia est Osee.xiij. Ero mors tua o mors ero
morsus tu⁹ inferne. Quarta ē Zach.ix. Tu
quoq̄ in sanguine testamēti tui emisisti vin
ctos de lacu in quo nō erat aqua. Quib⁹ au-
ditis xp̄us quo ad aīam statim descēdit ad
inferos: qꝛ sicut potestatē suā ostenderat in
terra viuendo ⁊ moriendo: ita etiā potesta-
tem suā ostēderet in inferno ip̄m visitando
⁊ illuminando. Unde dicit̄ in p̄s. Attollite
portas p̄ncipes vestras ⁊ eleuamini porte
eternales ⁊ introibit rex glorie. Super quo
dicit glosa. O p̄ncipes inferni auferte pote
statem vestrā qua vsq̄ nūc homīes in infer
no tenebatis. ⁊ si in noīe iesu om̄e genu fle-
ctitur celestiū terrestriū ⁊ infernoꝝ: ⁊ om̄is
lingua ꝯfiteat̄: qꝛ dn̄s iesus xp̄s in gloria ē
dei patris benedict⁹ in secula Amen.

¶ In die veneris sctā s̄mo secund⁹ de septē
populis diffiniētib⁹ passionē ⁊ mortē xp̄i
in cruce ⁊ de consensu eius.

Popule meus quid
feci tibi: aut q̄d molest⁹ fui tibi?
Responde mihi. Michee.vi.c.
Propter te orta est tempestas
hec grādis. Tollite me ⁊ mittite in mari. Io
ne.i. Xp̄s ꝓuidēs suā passionē a cunctis de-
finitā cui tn̄ nō erat obnoxius clamat dolēs
inducens illud Esa.v. Nunc ergo habitato-
res hierl'm ⁊ viri iuda iudicate int̄ me ⁊ vi-
neam meā. Plantaui vineā electā ⁊ edifica
ui turrī in medio ei⁹ ⁊ torcular extruxi in ea
Quid est q̄d vltra debui facere vinee mee ⁊
nō feci ei? En expectaui vt facēt vuas ⁊ fecit
labruscas. Expectaui vt faceret iudiciū: ⁊ ec
ce iniq̄tas. Et iusticiā: ⁊ ecce clamor. hec ibi.
Ista vinea ē synagoga. p̄s. Uineam de egy
pto transtulisti eiecisti gentes ⁊ plātasti eā
dux fuisti itineris in q̄. ei⁹ ⁊ pla.ra.ei⁹. Tur
ris fuit templū salomonis. Torcular fuit al-
tare holocaustorum vbi effundebat̄ sanguis
aīaliū. Sup quo talē moueo q̄stionē. ¶ A
Utrū xp̄s intendēs humane saluationi cō-
grue fuerit tradit⁹ acerbissime passioni? Ad
istam questionē respondent duo doctores
noui testamenti. Prim⁹ est Anselm⁹ in su-
is meditationib⁹ dicens sic. De⁹ non egebat
vt hoīem ꝑ passionē xp̄i saluū faceret: sed h̄
modo natura hūana indigebat vt deo satis-
faceret. Non egebat de⁹ vt tam laboriosa pa
teret̄: ꝫ indigebat hō vt ita deo reconciliare-
tur. Impossibile ergo fuit hoīem saluari ni-
si percepta oīm pctoꝝ remissione: q̄ nō fit ni
si precedente integra satisfactione: quā satis
factionē talem esse oportet vt pctōr vel ali-
quis det pro illo aliud deo offenso q̄d nō sit
debitū ⁊ q̄d superet om̄e q̄d nō est deus. Si
em̄ peccare est deū inhonorare ⁊ hoc hō fa-

tere non deberet etiam si necesse foret om̄e
quod de⁹ non est perire: vtiq₃ ratio exegit vt
qui peccat reddat aliq̄d deo ꝓ honore abla
to maius q̄ꝫ sit hoc pro quo deū exhonorare
non debuit. Et q₂ natura humana hoc non
habebat nec sine debita satisfactōne reconci
liari poterat: ne iusticia dei in regno suo pec
catum impunitū relinqueret: subuenit boni-
tas dei ⁊ eam in suam personā assumpsit fi-
lius dei vt eadem persona esset deus ⁊ ho-
mo que haberet qḋ superaret nō solum om̄e
quod deus nō est sed etiam solueret om̄e de-
bitum qḋ peccatores soluere debent. hec ille
Secundus est sanctus Thomas. iij. parte.
q. xlvi. articu. i. dicens sic. Necessariuꝫ fuit pa
ti xp̄m necessitate finis: que quidē potest tri
pliciter intelligi. Primo quidem ex parte no
stra qui per eius passionē liberati sum⁹. s̄m
illud Joh. iij. Sicut moyses exaltauit serpē-
tem in deserto: ita exaltari oportet filiū hois
vt om̄is qui credit in ip̄m non pereat sed ha
beat vitam eternā. qḋ quidē de exaltatione
in cruce intelligit̄. Secūdo ex parte ipi⁹ xp̄i
qui per humilitatē passionis meruit gloriaꝫ
exaltationis. s̄m illud qḋ dicit̄ Luc. vltimo.
Hec oportuit pati xp̄m ⁊ sic intrare in glori
am suam. Tertio ex parte dei cui⁹ diffinitio
erat circa passionē xp̄i prenūciata in scriptu
ris ⁊ prefigurata in obseruantia veteris te
stamenti. ⁊ hoc est qḋ dicit̄ Luce. xxij. Fili⁹
quidē hoīs vadit s̄m q̄ꝫ diffinitū est de il-
lo. Et Luce vlti. Hec sunt verba que locut⁹
sum ad vos cum adhuc essem vobiscum qm̄
necesse est impleri om̄ia que scripta sunt in
lege moysi ⁊ ꝑphetis ⁊ psalmis de me. Et
qm̄ sic scriptū est qm̄ oportebat xp̄m pati ⁊
resurgere a mortuis. hec Thomas. ¶ S
Sciendū q̄ꝫ xp̄s fuit traditus passioni a se-
ptem generib⁹ personarū non tamen eadeꝫ
intentione. vt patebit. Primo pater etern⁹
tradidit xp̄m passioni s̄m q̄ꝫ sua eterna vo-
luntate preordinauit passionē ei⁹ ad huma-
ni generis liberationē. s̄m illud Esa. liij. Do
min⁹ posuit in eo om̄es iniquitates omniū
nostrū. Et iterū dn̄s voluit conterere euꝫ in
infirmitate. Et Romañ. viij. Proprio filio
suo non pepercit sed ꝓ nobis om̄ibus tradi
dit illū. Nā innocentē hoīem passioni ⁊ mor
ti tradere cōtra ei⁹ volūtatē est impiū ⁊ cru
dele. Sic autē de⁹ pater xp̄m non tradidit:
sed inspirando ei volūtatē patiēdi ꝓ nobis ī
quo ostendit̄ dei seueritas q̄ pctm̄ sine pena
dimittere noluit. qḋ signat apl's dicēs. Pro
prio filio suo non pep̄cit ⁊ bonitas ei⁹ in eo
q̄ꝫ cū hō sufficient̄ satisfacere nō posset ꝑ ali
quā penā ꝑ quā pateret̄ ei satisfactorē dedit
qḋ signat apl'us dicēs. Pro nobis om̄ibus
tradidit illū. Et Romañ. iij. dicit̄ q̄ꝫ xp̄m ꝓ-
piciatorē ꝑ fidē ꝓposuit in sanguine ipi⁹. Et
Aug. li. x. confessio. dicit sic. Quomodo nos
amasti pat̄ bone q̄ filio tuo vnigenito nō pe
percisti ſ꜍ ꝓ nobis impijs tradidisti q̄ ꝓ no-
bis tibi fact⁹ est victor ⁊ victima. ⁊ idō victor
q₂ victima. Pro nob tibi fact⁹ est sacerdos
⁊ sacrificiū: ⁊ idō sacerdos q₂ sacrificiū faci-
ens tibi de seruis filios de te nascēdo nobis
seruiendo. hec ille. Secūdo xp̄us semetip̄m
tradidit passioni. Nā xp̄s s̄m q̄ꝫ de⁹ tradidit
semetip̄m in mortē eadē volūtate ⁊ actōne
qua ⁊ pat̄ tradidit eū. Sed inq̄ꝫtuꝫ hō tradi
dit semetip̄m volūtate a patre inspirata ꝓ
quāto inspirauit ei volūtatē patiendi ꝓ no-
bis infundendo ei charitatē. Esa. liij. Tradi
dit in mortē aīam suā oblatus est q₂ ip̄e vo
luit. Licꝫ em̄ passio ⁊ mors s̄m se ꝯsiderata
naturali volūtati repugnet: tn̄ volebat xp̄s
deiꝫ volūtatē circa h̄ implere. s̄m illḋ p̄s. Ut
facerē volūtatē tuā de⁹ me⁹ volui. Unde di
cebat Math. xxvi. Si nō p̄ōt hic calix trans
ire a me nisi bibam illū: fiat volūtas tua. Et
Gal. ij. Dilexit me ⁊ tradidit semetip̄m ꝓ
me: q₂ maiorē charitatē nemo habet vt aīaꝫ
suā ponat q̄s ꝓ amicis suis. Exēplū de Co-
dro rege atheniēsiū q̄ cū ex oraculo ītellexis-
set illi⁹ exercitū supaturū cui⁹ dux pri⁹ interi
ret: ⁊ cū h̄ aduersarij sciētes cauissent ne q̄s
eū occideret mutato habitu irritādo aduersa-
rios seip̄ꝫ ꝓ exercitu suo tradidit morti. Ter
tio iudas scarioth tradidit xp̄ꝫ passioni. Ju-
das aūt vituperat̄ eo q̄ꝫ tradidit xp̄ꝫ iudeis.
s̄m illḋ Joh. vi. vn⁹ ex vob dyabol⁹ ē: qḋ di
cebat̄ ꝑpt̄ iudā q̄ eū erat traditur⁹ ex cupidi
tate. s̄m illḋ Mat. xxvi. Quid vult̄ mihi da
re ⁊ ego eū vob tradā. p̄s. Persecut⁹ ē hoīeꝫ
inopē ⁊ mēdicū ⁊ cōpūctū corde mortifica-
re. Beda. Infelix iudas dānū qḋ ex effusiōe
vnguēti recepisse credebat vult mgr̄i ꝓcio cō
pēsare. Nec certā tn̄ postulat sūmā vt saltē vi
deret̄ lucrosa ꝓditio: ſ꜍ q̄si vile tradēs manci
piū ī ꝓtāte emētiū posuit q̄ꝫtū vellēt dare. h̄
ille. p̄s Hō pacis mee ī q̄ speraui q̄ e. p. m. m. s. m
s. ⁊c. Quarto ꝑncipes sacerdotū tradiderūt
xp̄ꝫ passiōi. Judei q₂ vitup̄ant̄ q̄ t̄diderūt xp̄ꝫ
pylato ex īuidia. s̄m illud Joh. xviij. Gens
tua ⁊ pontifices tui tradiderūt te mihi. Vi-
debant em̄ euidētia signa diuinitatis ip̄ius

sed ex odio τ inuidia xp̄i ea peruertebant:τ
verbis ei⁹ quib⁹ se dei filium fatebaꝫ crede-
re nolebant. Unde xp̄s de eis dixit Joh.xv.
Si non venissem τ locut⁹ eis fuissem pecca
tum non haberent: nūc autē excusationem
non habēt de peccato suo. Et postea subdit
Si opera non fecissem in eis que nemo ali⁹
fecit peccatū non haberent. Et sic ex perso-
na eoꝝ accipi potest qd̄ dicit̄ Job.xxi. Dixe
runt deo recede a nobis: sciētiam viarū tua-
rum nolum⁹. Unde vidētes opera xp̄i miri
fica ex odio ꝓcessit ꝙ eum dei filium nō co
gnouerūt. Unde Jobis.xv. dicit̄. Nūc autē
τ viderunt τ oderūt me τ patrem meū τc̄.
Quinto populus iudeoꝝ tradidit xp̄m pas
sioni. Ut em̄ dicit̄ Math.xxvij. Principes
sacerdotū τ seniores persuaserūt populo vt
peterent barrabā: xp̄m vero perderent. Nā
populares iudeorum qui mysteria scriptu-
re non nouerant non plene cognouerūt xp̄ꝫ
esse xp̄m in lege ꝓmissum nec filium dei. Li
cet aūt in eum aliq̄ crediderint: non tamen
multitudo populi in eum credidit. τ si aliq̄n
dubitarent an ip̄e esset xp̄us ꝓpter signorū
multitudinē τ efficaciam doctrine. vt habet̄
Joh.vij. Tn̄ postea decepti fuerūt a suis p̄n
cipibus vt eum non crederent: neqꝫ filiū dei
neqꝫ xp̄m. Ideo Math.xxiij. dicit̄. Et vos
implete mensurā patrū vestroꝝ. Super quo
Crisosto. dicit. Quātū ad veritatem excesse
runt mensurā patrū suoꝝ. Illi em̄ homīes
occiderūt: isti vero deū crucifixerūt. hec ille.
Sexto pylatus tradidit xp̄ꝫ passioni. Cum
em̄ pylatus dixisset iudeis xp̄ꝫ accusantib⁹
ꝙ ƀm legem debebat mori. Accipite eū vos
τ ƀm legem vestrā iudicate euꝫ. Responde
runt iudei. Nobis nō licet interficere quēq̄.
Joh.xix. Eo ꝙ per romanos quib⁹ erāt sub
iecti erat eis potestas occidendi interdicta:
sed nō potestas iudicandi. ƀm illud Math.
xx. Filius homīs tradetur p̄ncipibus sacer-
dotū τ scribis τ condemnabūt eum morte.
Ut aūt dicit̄ Marci.xv. Tunc pylatus vo-
lens satisfacere populo tradidit eis xp̄m fla
gellis cesum vt crucifigeret̄. Hoc autē fecit
ex timore τc̄. Septimo milites pylati tradi
derunt xp̄m passioni. Dicit̄ em̄ Mathei.xx.
Tradent eum gentibus ad illudendū τ fla-
gellandū τ crucifigendū. Et.xxvij.c. dicitur
Tunc milites pylati suscipiētes xp̄m in pre
torio chlamidem coccineam circundederūt
ei: τ plectentes coronam de spinis posuerūt
super caput eius τ duxerunt illum vt crucifi

geretur. Eadem autē actio diuersimode iu-
dicatur in bono vel in malo. ƀm ꝙ ex diuer-
sa radice procedit. Pater em̄ tradidit xp̄m
τ ipse semetip̄m ex charitate τ ideo laudan
tur: quoniā liberationē homīs τ redemptio
nem eius intendebant. Judas tradidit ip̄ꝫ
ex cupiditate: iudei ex inuidia: pylatus ex ti-
more mundano quo timuit cesarem: τ ideo
ipsi vituperant̄. Unde Aug. in enchiridion
vt allegatur. i. sentē. dist̄. vlti. dicit sic. Deus
quasdam voluntates suas vtiqꝫ bonas im-
plet per malorū hoīm voluntates: malas si-
cut per maliuolos iudeos bona volūtate pa
tris xp̄us occisus est pro nobis quod tantū
bonū fuit. hec ille. Passio em̄ xp̄i subiacebat
duplici operationi scꝫ actioni iudeorum in-
q̄ntum ꝫafflictiua erat τ sic non erat volita a
deo sicut nec a xp̄o. Et operationi volunta-
tis xp̄i inq̄ntum erat meritoria τ sic erat pla
cita deo. Unde versus. Actio displicuit pas
sio grata fuit. Passio em̄ xp̄i tractata per iu
deos fuit eis imputata ad peccatū: qd̄ qui-
dem peccatū fuit grauissimū. Tum ex gene
re peccati. Tum ex malicia volūtatis. q̄uis
em̄ xp̄us voluerit suam passionem: sicut de-
us pater eam voluit: iniquā tamen actionē
iudeorū noluit: τ ideo occisores xp̄i ab iniu
sticia non excusant̄. Et tamen ille qui occi-
dit hoīem iniuriā deo facit τ reipublice. sicut
etiam ille qui occidit seip̄m. vt pƀus dicit. v.
Ethicoꝝ. Unde dauid damnauit illum ad
mortem qui non timuerat mittere manum
vt occideret xp̄m dn̄i q̄uis eo petente. vt di
citur. ij. Regum. i. Et sic peccatū iudeorum
fuit grauissimū non solum hoīs xp̄i sed eti-
am dei mortem τ crucem temptantiū. Legi
tur em̄ in sermone ephesini cōcilij sic. Sicut
qui chartam imperialeꝫ disrumpit tanq̄ im
peratoris disrumpens verbum ad mortem
ducitur: sic crucifigens iudeus quē viderat
penas dabat tanq̄ in ipsum deum verbuꝫ
presumptōnis inijciens. hec ibi. Cunqꝫ mul
ta bona opera xp̄s esset operat⁹ apud iude
os: merito conq̄rit̄ dicēs. Popule me⁹ quid
feci tibi aut q̄d molest⁹ fui? Respōde mihi.
Ubi xp̄s loq̄t̄ septē pp̄lis sub hac forma.

Popule me⁹ — Diuinalis / Spiritalis / Patriarchalis / Prophetalis / Disciplinalis / Legalis / Matronalis — quid feci tibi

Primo loquitur xp̄s in quātum homo toti trinitati dicens. Populemeus diuinalis quid feci tibi? Videt̄ eniz cōuenientissimū q̄ ille qui violēter et iiuste detinet aliquid p̄ superioris potentiā spoliet̄. Vñ Esay. lij. dr̄. Gratis venūdati estis ⁊ sine argēto redimemini. Sz diabol⁹ nullū ius in hoīe habet quē per fraudē decepit: ⁊ p̄ quādam violentiā seruituti subiectū detinet: ergo videt̄ cōuenientissimū q̄ tu de⁹ p̄ solā potentiā spolies diabolū ⁊ hoīem a manibus ei⁹ eripias. Rñdet pplus diuinalis dicens. Propt̄ te orta est sup̄ nos tēpestas hec grādis. Hō em̄ quē ad ymaginē ⁊ sil'itudinē nostram fecim⁹: sapientiaz tuā cōcupiscens nō solū se s̄ totā posteritatē suam dānauit: cui⁹ trāsgressionis tu videris fuisse occasio: quia qui occasionē dāni dat dānum dedisse videtur. Extra de regulis iuris libro. vi. Licz aūt diabolus iniuste iuasit hoīem: tñ homo propter pctm̄ iuste est sub seruitute diaboli derelictus a deo. Et ideo cōueniēs est vt per iusticiaz homo a seruitute diaboli liberetur te satisfaciente p̄ ipso per tuam passionē. Septē em̄ virtutes quas p̄didit p̄ te recuperabit. de q̄bus virtutib⁹ dicit augu. homelia. xi. vt habet̄ de penitētia distin. ij. §. romanos. Princeps oīm viciorum dū vidit Adam de limo t̄re ad ymaginē dei factū pudicitia ornatū tēperātia cōpositū: charitate splēdidū primos parētes illis donis ac tātis bonis expoliauit parit̄ ⁊ p̄emit. Nāq3 cuz homini abstulisset pudicitiam ⁊ ꝯtinentiā suo dñio eum subiugauit. Adam amissa tēperantia intēperans factus est perdita charitate malus inuēt⁹ est hec ibi. Primo enim per hoc homo cognoscet q̄ñtum deus hominē diligat ⁊ per hoc homo p̄uocabitur ad eum diligendū in quo p̄fectio humane salutis consistit. Unde apostol⁹ Roma. v. dicit. Cōmendat deus suam charitatem in nobis: qm̄ cum inimici essem⁹ xp̄s p̄ nobis mortuus est. Multi em̄ in populo nō diligunt principem q̄ tamen eum diligerent si pro eorum liberatione moreret̄. Etiam si rex pro suis rebellibus: de iure tñ sibi subiectis cōtra aliquas nationes extraneas dimicaret vsq3 ad mortem pro illorū salute ingratissimi viderentur si principez pro tanto beneficio nō redamarent vt constat.

Secundo exemplū humilitatis que necessaria est ad humanam salutez homo recuperabit. Unde apostolus philip. ij. c. dicit. Hoc sentite in vobis: scz exemplum humilitatis: qd̄ ⁊ in christo iesu. Cuius humilitatis tria fuerūt signa. s. exinanitio. Ideo dicit qui cuz in forma dei esset nō rapinam arbitratus est esse se equalem deo: sed sem. exi. for. s. acci. in similitudinē hominis fact⁹ ⁊ habi. inuen. vt homo. Subiectio: ideo dicit. Humiliauit semetipsū factus obediens vsq3 ad mortem: subijciendo se humane potestati infra suam dignitatem. Confusio: ideo dicit. Mortē autem crucis que erat maxime cōfusionis. Sapientie ij. Morte turpissima: scilicet crucis condēnemus eum. Tertio iusticiam quaz perdidit homo recuperabit. Nam cōueniens est ad vincendā superbiam diaboli q̄ est desertor iustitie ⁊ amator potētie vt tu christe diabolum vincas ⁊ hominē liberes: nō per solam potentiam diuinitatis: sed etiam p̄ iusticiam passionis in q̄ñtuz in passione tua excedet omnem moduz potestatis sibi tradite a me deo machinando in mortem tuam qui nō habes merituz mortis cum sis absq3 peccato. Unde Augusti. dicit. xiij. de trinitate capi. xiiij. Justicia xp̄i diabolus victus est: q̄a cum in eo nihil morte dignum iueniret: occidit eum tamen. p̄s. Qr nō repellet dñs plebem suam ⁊ hereditatem suaz nō derelinquet quo adusq3 iusticia cōuertatur in iudicium. Quarto misericordiaz quā homo perdidit recuperabit. de qua Ambro. super Luc. vt habetur. lxxxvi. disti. ca. in singulis dicit sic. Misericordie cōmunis est vsus: ideo cōe preceptum est omnibus officijs etatibus omnibus necessaria est ⁊ ab omnibus deferenda. Misericordia em̄ est plenitudo virtutum: ⁊ ideo oībus est preposita perfecte forma v̄tutis hec ibi. Hoīem autem liberari per passionem tuā xp̄e cōueniens est iusticie ⁊ misericordie tue. Justicie quidem: quia per passionem tuaz satisfacies pro peccato humani generis: ⁊ ita homo per iusticiam tuam liberabitur. Misericordie vero: q2 cum homo per se satisfacere nō possit pro peccato totius nature humane: deus satisfactorem dedit filiuz suum s̄m illud Ro. iij. Justificati per gratiaz ipsius per redemptionem que est in christo iesu: quem p̄posuit deus propiciatorem p̄ fidem ipsi⁹. Et hoc est abūdātioris misericordie q̄3 si pctā absq3 satisfactōe dimittāt̄. Unde dicitur Eph. ij. capi. Deus qui diues ē in misericordia propter charitatem nimiam q̄ dilexit nos cum essemus mortui peccatis cōuiuificauit nos in christo. Quinto spez per

ueniendi ad celum quã homo perdidit recuperabit. Prohibẽtur enim homines ab ĩgressu regni celestis ꝑpter peccatum: quia sicut dicitur Esaye.xxxv. Uia illa sancta est ⁊ nõ transibit per eam pollutus: ⁊ precipue peccatum cõmune totius nature humane: qḋ est peccatum primi parẽtis: per qḋ precludit̃ homini adit⁹ regni celestis. Unde legitur Genes.iij. Et post peccatum primi hominis collocauit deus cherubin ⁊ flãmeum gladiũ atq̃ versatilem ad custodiendam viam ligni vite. Sed per passionem tuam christe liberabitur homo a peccato totius nature humane ⁊ q̃tum ad culpam ⁊ q̃tum ad reatuȝ pene te soluẽte precium pro eo ſm illud Heb. ix. Christus assistens pontifex futurorum bonorum ꝑ proprium sanguinem introiuit sel' in sancta: eterna redemptione inuẽta. Et.x. capi. Habemus fiduciam in introitu sanctorum.i.celestium in sanguinem xp̃i ⁊c̃. Per hoc em̃ ꝙ in cruce morieris ascensum homini parabis in celum Joh.xij.ca. Si exaltat⁹ fuero a terra: omnina traham ad me ⁊c̃.

¶ Sexto prudẽtiam recuperabit. Minus em̃ cautus fuit homo in statu innocẽtie qñ vxori sue morem gessit: suggestioni diaboli consentiendo. Nunc autem maior sibi indicetur necessitas se ĩmunem a peccato conseruãdi: ſm illud.i. Chorin.vi. Empti estis p̃cio magno: glorificate ⁊ portate deum in corpore vestro. Septimo gratiam iustificantẽ ⁊ gloriam beatitudinis promerebitur. Nam satisfactio tua xp̃e habebit effectum in homine inq̃tum incorporabit̃ tibi vt membrũ capiti. sicut naturale corpus est vnum ex membrorum diuersitate consistens. ita tota ecclesia que est mysticum corpus christi computatur quasi vna persona cum suo capite: qḋ est christus. Membra autem oportet capiti esse conformia: ⁊ ideo sicut christus primo quidẽ habuit gratiam in natura cum passibilitate corpis ⁊ ꝑ passionem ad gloriã ĩmortalitatis peruenit: sicut homines q̃ sunt mẽbra christi per passionem eius liberabuntur quidem a reatu cuiuslibet pene. Ita tamẽ ꝙ primo recipiẽt in anima spiritũ adoptionis filiorum quo ascribentur ad hereditateȝ glorie ĩmortalitat̃: adhuc corp⁹ passibile ⁊ mortale habẽtes. postmodum vero configurati passionibus ⁊ morti christi in gloriam ĩmortalem perducentur. ſm illud Roma.viij.ca. Si filij ⁊ heredes: heredes quidẽ dei coheredes autem christi: si tamen compatimur: vt simul glorificemur ⁊c̃. Unde sanãde miserie humane alius modus conuenientior nõ est q̃ȝ per tui passionem cũ impossibile sit dei presciam falli ⁊ eius volũtatem siue dispositionem cassari. Supposita ergo presciẽtia ⁊ p̃ordinatione dei ſm quã est ordinatus vt fructus humane salutis nõ sequat̃ nisi te christe patiẽte hoc tue dignitati congruit. Tunc xp̃s ait. Si nõ potest hic calix transire nisi bibam illum. propter hoc ꝙ tu de⁹ ita disposuisti fiat voluntas tua. Tollite me ⁊ mittite in mare ⁊c̃. D

¶ Secundo loquitur christus angelis dicens.

Popule me⁹ spiritalis quid feci tibi? Angelica em̃ natura est excellentior q̃ humana vt patet per dyonisiũ.iiij. ca. de diuinis noibus. Sed ꝑ reparatione angelice nature que peccauerat non vultis me pati neq̃ȝ mori: ergo nec etiã debetis me velle pati pro homine. Respondit popul⁹ spiritalis dicens. Peccatũ angeli nõ fuit remediabile sicut peccatuȝ hominis. Unde Aug. ad orosiũ dicit sic. Angelicũ vuln⁹ nõ predestinauit deus sanare: homines constituit curare. Angelus sui sceleris ĩuẽtor fuit: homo autem diaboli seductus fraude: q̃ fragilis erat necessitate peccauit: ⁊ ĩmo quãto fragilior homo natura: tanto facilior ad veniam Angelus vero q̃to sublimior in gloria: tanto maior in ruina. Ideo nõ angelos: ſ; semẽ abrahe apprehendit nascendo: q̃ nõ diabolũ qui est malignus angelus: sed hoĩem erat redemptur⁹. hec ille. Et libro primo de mirabilib⁹ sacre scripture ca.iij. dicit sic. Quare inueniabili vindicta angelorum summ⁹ pẽsus est: cum nõ sit homo: q̃ de sublimissimo statu sui ordinis ꝑruit idcirco iterũ surgere non potuit. Et ad cumuluȝ diabolici peccati accedit ꝙ desperationem incurrit. hec ille. Propter te em̃ orta est super nos tẽpestas hec grãdis: fecisti nos dñe angelos tuos spiritus super hominẽ quibus mãdasti vt custodirem⁹ eũ in oibus vijs suis ne forte offendat ad lapidem pedem suum. Cõstituisti nos custodes super muros noue ihrl'm ⁊ montes in circuitu eius vigilãtes ⁊ custodiẽtes vigilias noctis super gregem nostrum: nequãdo rapiat vt leo hoĩem: ⁊ nõ sit qui eripiat. Ille inq̃ȝ diabolus hominis aduersarius q̃ tanq̃ leo rugiens circuit querens quem deuoret. Deputasti nos ciues superne hierusalẽ ad ministerium missos ꝑpter eos qui hereditatem

capiũt salutis. Frustramur ergo isto officio
quia nemo hominũ saluatur: qꝛ sicut oues ĩ
ĩferno positi sunt: mors depascit eos. Sequẽ
tur autem multe dignitates hominẽ ex tua
passione si pro eo satisfacere digneris. Pri-
mo homo liberabitur a peccato. Passio eniꝫ
tua causabit remissionem peccatorũ per mo
dum redemptionis: qꝛ cum tu sis caput ho-
minũ per passionem tuam quã ex charitate
et obedientia sustinebis: liberabis eos tanq̃
membra tua a peccatis quasi per preciũ tue
passionis. Sicut si homo per aliquod opus
meritoriuꝫ quod manu exerceret redimeret
se a peccato qđ pedibus cõmisisset. Nam in
christo nõ solum fuit gratia sicut in quouis
homine singulari: sed sicut in capite totius
eccl'ie cui oẽs vniunť: sic mẽbra capiti ex qb⁹
cõstituiť vna psona mistica: iõ meritũ xpi se
extẽdit ad alios inq̃ztũ sũt mẽbra ei⁹. Sic ẽt
in vno hoĩe actio capit aliq̃l'r ptinet ad oĩa
mẽbra ei⁹: qꝛ nõ solũ sibi seruit: ꝫ oĩb⁹ mẽbris
vñ Ro. v. dr. Sicut p vni⁹ hoĩs delictũ ĩ oẽs
hoĩes ĩ ꝯdẽnationẽ, sic p vni⁹ hoĩs iusticiã in
oẽs hoĩes ĩ iustificatõeꝫ vite. ⁊ Esa. xliij. Ego
sũ q̃ deleo ĩiq̃tates tuas ppť me. Scđo hõ li
berabiť a ptãte diaboli. Circa ptãtẽ ei⁹ diabo
li quã in hoĩes exercet ꝯsiderant tria. Prĩo
merituꝫ hoĩs q̃ suo pctõ meruit: vt in ptãte
diaboli traderet p cui⁹ tẽptationẽ fuerat su
perat⁹. A q̃ eñi q̃s vict⁹ est ei⁹ ⁊ seru⁹ ẽ. Se
cũdo iusticia dei quẽ hõ peccãdo offenderat
q̃ p suã iusticiã hoĩem reliq̃rat ptãti diaboli
Tertio neq̃tia diaboli q̃ sua neq̃ssĩm a volun
tate hoĩem a cõsecutione salutis ĩpediebat.
Quãtum ad primũ hõ liberabiť a ptãte dia
boli p passionẽ tuã inq̃ztũ est cã remissionis
pctõꝝ instituẽdo cãꝫ ex q̃ possint q̃cũq꜄ pctã
remitti. Sicut si medic⁹ faciat medicinã ex q̃
possint q̃cũq꜄ morbi curari. Quantũ ad scđꝫ
hõ liberabiť a ptãte diaboli pncipatu ei⁹ a
mũdo sublato ꝭm illđ Jo. xij. Nũc pnceps
hui⁹ mũdi eijcieť foras. Quantũ ad tertiuꝫ
prepabiť hoĩ rmediũ ex q̃ poterit se tueri ꝯ
hostis ĩpugnatões ne deducať in interituꝫ
mortis etne: qꝛ passiõe tua nõđ pacta null⁹
pt diaboli man⁹ euadere q̃n descẽdat ĩ ĩfernũ
ps. Nõ mortui laudabũt te dñe: neq꜄ oẽs q̃
descendũt in ĩfernũ. A q̃ post passionẽ tuã se
poterunt hoĩes ei⁹ virtute tueri. Unde sp est
paratũ hoĩb⁹ remediũ se tuẽdi ꝯ neq̃tias de-
monũ. Tertio hõ libabiť a pena pcti ⁊ pci
pue ab etna dãnatõe: inq̃ztũ passio tua xpe
est sufficiẽs ⁊ supabũdans satisfactio p pec
catꝫ toti⁹ hũani gñis ꝭm illđ Esa. liij. Uere lã
guores nrõs ipe tulit ⁊ dolores nrõs ipe por
tauit. Exhibita ãt satisfactõe sufficiẽti tolliť
reat⁹ pene. Quarto hõ recõciliabiť deo. Naꝫ
passio tua xpe ẽ sacrificiũ deo acceptissimum
Est ei ħ ppe sacrificij effect⁹: vt p ipꝫ placeť
de⁹: sic cuꝫ hõ offensã in se cõmissã remittit
ppť aliqđ obsequiũ acceptũ qđ ei exhibeť.
Uñ dr. i. Re. xxvi. Si dñs ĩcitat te aduersũ
me odoreť sacrificiũ. Cõsil'r tñ bonũ erit q̃
volũtarie patiaris q̃ ppť hoc bonũ ĩ natura
hũana ĩuentũ de⁹ placabiť sup oĩ offensa ge
neris hũani. Ro. v. recõciliati sum⁹ deo p mor
tem filij. Tũ sublata odij cã: tũ ablato pctõ.
Quĩto repabiť ruina ãgelica p ħ q̃ hoĩes
assumenť ad ordĩes ãgeloꝝ ꝭm illđ Math.
xxij. Erũt hoĩes sicut ãgeli dei in celo. ⁊ Au-
gu. vt hẽť. ij. sen. di. x. dicit sic. Supna ihrl'm
mr nrã citas dei nulla ciuiũ nũero sitate frau
dabiť aut vberiori etiã copia fortasse abun
dabit. Neq꜄ eñi nũerũ sctõꝝ aũt ĩmũdoꝝ de
monũ in q̃rũ locum succedẽtes filij catholice
mr̃is q̃ steril' appebat in t̃ris: in ea pace de q̃
illi ceciderũt sine vllo tpis t̃mio pmãebũt ⁊c.
ħ ille. Hoc ãt fiet p passionẽ tuã iux̃ illud co-
loſ. i. Pacificãs p sãguĩeꝫ cruc̃ ei⁹ siue q̃ ĩ cel'
siue q̃ in t̃ris sũt ⁊c. Sexto hõ merebiť sa-
lutẽ eternã. Nã tibi xpe data ẽ grã nõ soluꝫ
sic singl'ri psõe: ꝫ inq̃ztũ es caput eccl'e. vt. s. ex
te redũdaret ad mẽbra. Et iõ opa tua ħ mõ
se hñt ad te ⁊ ad mẽbra tua: sicut se hñt opa
alteri⁹ hoĩs in grã ꝯstituti ad ipm. Quicũq꜄
aũt in grã ꝯstitut⁹ patiť ppť iusticiã ex ħ ip
so mereť sibi salutẽ. ꝭm illud Math. v. Bea-
ti q̃ psecutionẽ patiũť ppť iusticiã. iõ tu xpe
nõ solũ tibi p tuã passionẽ: ꝫ etiaꝫ oĩb⁹ tuis
mẽbris mereberis vitã eternã. Circũstantie
siq̃dẽ ꝯcurrẽtes ad aliquẽ actũ ꝭꝫ earũ boni
tatẽ reddũt illũ actũ acceptabilẽ vt patꝫ. iij.
Ethi. Xps cũ sit de⁹ ⁊ hõ hũit duplicẽ grãꝫ ⁊
charitatẽ. s. effectiuã ⁊ gratificatiuã: seu ĩcre
atã ⁊ creatã. grã ꝯcurrit ad actũ g̃tificatiue
inq̃ztũ dat ꝯgruitatẽ actui respectu pmij: q̃ se-
clusa nihil ẽ meritoriũ btĩtudĩs. Ubi g̃ grã ĩ-
creata alicui p pleĩtudinẽ vnita ⁊ cõicata cõ
curreret ad ipm actũ p modũ circũstãtie g̃ti
ficãtis. tal' act⁹ eẽt ĩfinite acceptatiõis: quia
grã ⁊ charitas infinita ⁊ bonũ ĩfinitũ p cir
cũstãtia gratificãte habeť. Jđo talis actus
a deo de condigno infinite acceptari deberet
Ubi autem talis actus esset non debitus et
eliceretur de facto. ob plenitudinem diuini-
tatis infinite acceptaretur a deo. Actio au
tem meritoria non solum quidem pensatur
ex eo quod elicitur; sed etiam ex eo a quo

elicit̃: q꞉ circũstantia persone valet ad meri-
tum. Ideo meritum xp̃i quo ad sufficientiã
est ĩfinitũ in dei acceptatione: q꞉ gratia ĩcrea
ta cõcurrit ad actꝯ acceptatõez. Etiã q̃tũ ad
obiectum est ĩfinitũ .i. valens ad infinita mi
lia hominũ liberanda a peccato ꝓpter digni
tatẽ vite xp̃i: quã pro satisfactione ponebat:
que est vita dei ⁊ homĩs. Esay. lxij. Ecce sal-
uator tuꝯ venit: ecce merces eius cum eo et
opus eius coram illo ⁊c. ¶ Septimo ho-
mo honorabit̃ ⁊ exaltabitur. Si eñ tu chri-
ste satisfeceris pro hoĩe. per passionez tuã ex
altabit̃ supra naturã angelicã. Cum eñ deꝯ
hoĩem ad beatitudinẽ creauit: ⁊ aliq̃n istum
finem cõsequi ⁊ obtinere, debeat ne creantis
intentio de homĩe frustret̃: ⁊ homo stãte pec
cato ad beatitudinem nequeat admitti nisi
satisfaciat. Per se aũt nõ potest satisfacere:
q꞉ in oĩbus actionibus ⁊ passionibꝯ suis dei
debitor est ⁊ tenetur: ideo alium pro homine
satisfacere necesse est. Sz nõ per aliquã crea
turam: q꞉ nulla creatura põt deo reddere eq̃-
ualens: alias indebitũ: cũ q̃libet creatura ra-
tione creationis teneat̃ demonibus: ꝫm illõ
.i. Corin. vij. Quid habes qõ non accepisti?
Ergo ꝑ alium a creatura: sed p̃ter creaturaz
nihil est nisi deꝯ: g̃ per ipsum deum. Deꝯ autẽ
in ꝓpria natura nõ debebat: q꞉ offensam nõ
ꝯmisit: ergo in natura ipsiꝯ q̃ offẽderat. Cũ
aũt deus nõ posset esse hõ nisi humane natu
re assumptõe: g̃ idẽ satisfactor debebat eẽ deꝯ
et homo. Nõ poterat aũt satisfacere ꝑ actio-
nes: q꞉ in hoc assumptꝯ hõ tenebat̃ deo: per
quas nõ redemisset hoĩem cũ satisfactio sit
redditio alias ĩdebiti ⁊ nõ obligati. ad actio
nes aũt obligatur rõne assumptiõis ⁊ vnio
nis ꝑsonalis: g̃ debebat satisfacere ꝑ passio
nes ad q̃s cũ esset sine pctõ nõ tenebat̃ nec
erat obnoxiꝯ. ꝫ nõ ꝑ quãcũq꞉ passionẽ: q꞉ nõ
oĩs passio adequat gaudiũ ⁊ delectationem
possibilem haberi in oĩ ⁊ ex oĩ pctõ: g̃ ex pas-
sione vltima .s. mortis susceptione. Ergo ma
ior debet esse pena xp̃i morientis pro hoĩe ꝙ̃
sit possibilis delectatio habita vel habẽda in
q̃cũq꞉ peccato. p̃s. Redẽptionem misit dñs
populo suo. Tũc xp̃s dixit angelis. Nũquid
per vos angelos peccati innoxios hoĩe ĩma
culato assũpto satisfactio h̃ ꝑfici põt? Rñ-
derunt angeli dicẽtes illud Anselmi lib. cur
deus hõ. ca. v. Quecũq꞉ alia ꝑsona a deo ho-
minẽ a morte eterna redimeret eiꝯ seruꝯ ra-
tione redemptionis homo recte iudicaretur
ꝙ si esset nullatenꝯ restauratus esset in illaz
dignitatẽ quã habiturus erat si nõ peccasset
cũ ipse qui nõ nisi dei seruꝯ ⁊ equalis angelis
per oĩa futurꝯ erat: seruus esset eiꝯ q̃ deus nõ
esset ⁊ cuiꝯ angeli nõ essent: ⁊ sic nõ esset ꝑfe
cte redẽptus: nec soli deo seruire teneret̃ rõe
creationis: ꝫ etiã alteri ratione redẽptionis
qõ nõ cõgruit: tunc xp̃s ait. Si nõ põt h̃ ca-
lix transire a me nisi bibã illũ fiat ⁊c. Tollite
ergo me ⁊ mittite in mare. E

¶ Tertio loquitur xp̃s pa-
triarchis dicẽs. Popule meus patriarchalis
quid feci tibi? Veritas eñ debet rñdere figu
re. Sz in sacrificijs veteris legis q̃ erãt figu-
re mei nunq̃ offerebatur caro humana: qñ
ĩmo hec sacrificia nephanda habebãtur ꝫm
illud. p̃s. Effuderunt sanguinẽ ĩnocentẽ san
guinẽ filioꝝ ⁊ filiarũ suarum quas sacrifica
uerũt sculptilibꝯ chanaan. Quid ergo feci ti
bi vt velis sanguinẽ meũ in sacrificiũ effun-
di: ⁊ carnẽ meam in holocaustũ offerri? Re
spõdit populus patriarchalis dicens. Sacri
ficium est aliquid factũ in honorẽ ꝓprie deo
debitum ad eum placãdũ. Unde Aug x. de
ciui. dei ca. vi. dicit. Verũ sacrificiũ ẽ oẽ opus
qõ agit̃ vt sãcta societate deo ĩhereamꝯ: rela
tũ .s. ad illũ finẽ boni q̃ veracit̃ beati eẽ possi-
mꝯ. Opus aũt tue passionis xp̃e qõ volũta-
rie ꝓ nobis offeres deo prĩ: est deo maxĩe ac
ceptũ vt pote ex charitate ꝓueniens. Uñ ẽ
ꝑfectissimũ sacrificiũ ꝫm illud Eph. v. Tra-
didit semetipsum ꝓ nobis oblationẽ ⁊ ho-
stiam deo in odorẽ suauitatis. Cuiꝯ ꝯgruitatꝭ
rõ est quadruplex. Prima ẽ q꞉ ex eo ꝙ cor-
pus tuũ est humane nature caro: congrue ꝓ
hoĩbus offeret̃ ⁊ ab eis sumet̃ sub sacramẽ
to. Scõa est q꞉ ex eo ꝙ est passibilis ⁊ mor-
talis est ap̃ ĩmolari. Tertia est q꞉ ex eo ꝙ ẽ
sine pctõ efficax ẽ ad emũdãda pctã. Quar
ta est q꞉ ex eo ꝙ est caro ip̃ius offerentis est
deo accepta ꝓpter charitatẽ suã carnẽ offerẽ
tis. Unde Aug. iiij. de trinitate ca. xiiij. dicit
sic. Quid tam ꝯgruẽter ab hoĩbus sumeret̃
qõ ꝓ eis offerret̃ q̃ humana caro? Et quid
tam aptum huic ĩmolationi q̃ caro morta-
lis? Et quid tam mundũ pro mũdandis vi-
cijs mortaliũ q̃ sine vlla cõtagione carnalis
concupiscentie caro nata in vtero ⁊ ex vte-
ro virginali? Et quid tam grate offerri ⁊ sus
cipi possit q̃ caro sacrificij nostri corpus ef-
fectum sacerdotis nostri? hec ille. Hoc eñ
genus mortis plurimis figuris sanctorum
patrum correspondet: vt patet adducen do

sanctos patres cū suis figuris. Adā loquit
xp̄o dicēs sic. Christe redēptor humani gn̄is
aduenisti:vt ꝑ mortē crucis satisfaceres pro
pctō meo quo mundū dānaui:qd̄ fuit ex eo
ꝙ ꝯtra mandatū dei pomū ligni vetiti surri-
pui:cōueīt ergo vt tu volēs satisfacere ꝑ pec
cato isto teipsum patiaris ligno affigi q̄si re
stituēs qd̄ ego iiuste sustulerā ſm illud p̄s.
Que nō rapui tunc exoluebā. Vn̄ Augu.in
ſmone de passione dn̄i dicit sic. Contempsit
Adā p̄ceptum accipiens ex arbore pomū:ſʒ
q̄cquid Adam perdidit xp̄s in cruce īuenit.
Hoc em̄ ceder ad maiorem dignitatē hoīs:
vt sicut homo victus fuerat ꝛ decept⁹ a dia-
bolo. Ita etiā homo sit q̄ diabolū vincat:et
sicut homo mortē meruit:ita hō moriendo
mortē superet:vt dr̄.i.Cho.xv. Deo gratias q̄
dedit nobis victoriā ꝑ iesum xp̄m. Et eccl'ia
cantat de pent̄ ꝓtho.ꝛc̄.vsq3 host̄ vnde lese
rat ꝛc̄. Abel cui⁹ iusticia cōmendat Math.
xxiij.loq̄tur xp̄o dicēs sic vt ponit Aug.libro
xij.ꝯ faustū. Occiditur abel mīor natu a fra-
tre maiore natu.occidit xp̄s caput popl'i mi
noris natu a populo iudeoꝝ maiore natu:il
le in campo iste in caluarie loco. Interrogat
deus cayn nō tn̄ ignarus a quo discat:ſ tan
q̄ iudex reū quē puniat:vbi sit frat ei⁹. Re-
spōdit ille nescire se nec illi⁹ esse custodē. In
terrogam⁹ iudeos scripturarū voce de xp̄o:
dicūt se nescire. Sʒ fallax ē cayn ignorato:iu
deoꝝ falsa est negatio. Dixit dn̄s ad cayn.
Quid fecisti? Nam vox sanguis fratris tui
clamat ad me de terra.sic etiā xp̄s. Habʒ em̄
magnā vocē xp̄i sanguis in terra. Hec ē vox
clara clamās veniā peccatoribus.ħ ille. Noe
loq̄tur xp̄o dicens illud Aug.lib.xv.de ciui-
tate dei ca.xxvi. Archa illa lignea in qua noe
dei p̄cepto cū suis īgressus est vt liberaret
a diluuij vastitate ꝓculdubio.ħ est eccl'ia q̄
fit salua ꝑ lignū in quo pependit mediator dei
ꝛ hoīm homo xp̄s iesus. Et ꝙ ostium in la-
tere accepit:ꝑfecto illud est vuln⁹ qn̄ lat⁹ cru
cifixi lācea ꝑforatum est. Hac quippe ad illū
veniētes īgredimur:q2 inde sacra manarūt
quib⁹ credētes initiātur hec ille. Abrahā lo
q̄tur xp̄o dicens illud Aug.in sermōe de A-
brahā sic. Abrahā q̄ ysaac filiū suuʒ obtulit
typū habuit dei patris:ysaac vero figurā gr̄e
dei saluatoris. Q2 ad locum īmolationis die
iij.puenerūt:mysteriū trinitatis ostenditur.
Duo pueri q̄s cū asina remanere iussit typū
habuerūt populi iudeoꝝ qui ꝓ eo ꝙ in chri-
stum nō erant credituri:ideo vbi īmolandus
erat accedere vel vēire nō potuerūt. Asina il
la sigt̄ synagogam. Aries vero q̄ inter spi-
nas cornib⁹ tenebat typū dn̄i habuisse vide
tur. Nōne xp̄s q̄si cornib⁹ in ter spinas here
bat:qn̄ ad cruc̄ cornua clauoꝝ cōfixione pē-
debat? Q2 vero ysaac ipse sibi ad īmolandū
ligna detulit.hoc figurat ꝙ ad locū passionis
sue crucē suā ipse portauit. Q2 aūt aries occi-
sus est ideo factū est:q2 in passione non di-
uinitas ſ hūanitas crucifixa credit:ideo nō
ysaac:ſ aries īmolat. Audiꝛ ad sacrʒ beat⁹
Hie.pb̄r scripsit ab antiq̄s seniorib⁹ iudeoꝝ
se certissime cognouisse ꝙ ibi Ysaac obla-
tus,est:vbi postea dn̄s crucifixus est. Deniq3
ab eo loco vbi beat⁹ Abrahā iussus est ꝑfici
sci.tertia die venit ad locā vbi crucifix⁹ ē xp̄s
hec Aug. Iacob loq̄tur xp̄o dicens illō Da
masceni li.iiij ca.iij. Hanc p̄ciosam crucē pre
figurauit Iacob adorans extremum v̄ge.et
trāsmutatis manib⁹ filio Joseph benedicēs
ꝛ signū crucis describens manifeste.hec ille.
Et Aug.li.iij.de verbis dn̄i ſmone.iij.dic̄ sic
Supplātator em̄ frīs ppl's minor ppl'i ma-
ioris. Nūquid nos supplātauim⁹ iudeos? ſʒ
supplātatores eoꝝ dicimur:q2 nostri cā sunt
supplātati. Nisi em̄ excecati essent:xp̄s nō
crucifigeret:sanguis ille preciosus nō fūde
retur:orbis terrarū nō redimeret. Quia er-
go nobis ꝓfuit cecitas eoꝝ:ideo a mīore fra
tre maior supplātatus est ꝛ appellat⁹ est mi
nor supplantator.hec ille. Moyses loquit
xp̄o dicens illud Aug in sermone de passio-
ne dn̄i sic. De egypto dei ppl'o recedēte moy
ses mare diuisit virga ꝛ pharaonē prostra-
uit:ꝛ populum dei redemit. Idem moyses li
gnū in aquā misit ꝛ amarā aquam in dulce
dinē transmutauit. Ex lignea v̄ga de spiritua
li petra salutaris vnda ꝓfertur. Et vt ama-
lech vinceret ꝯtra virgam moyses expāsis
manibus extendit:ꝛ lex dei arche testamēti
credit lignee:vt hijs oībus ad lignuʒ crucis
q̄si per quosdam grad⁹ veniat.hec Augusti.
Aaron v̄ga pontificat⁹ sui dignitatē expri
mēs loquit xp̄o dicens illud Augu.in ſmo
ne de v̄ga Aaron sic. Ois princeps habeat
necesse ē v̄gam suam:sed vn⁹ solus est ver⁹
pontifex:cui⁹ illa virga p̄ferebat figurā. Sic
em̄ v̄ga Aaron germinauit in populo iude
orum.ita crux xp̄i in populo gentiū.nō solū
germinauit:ſ ꝛ floruit oīm credentiū ꝑplo-
rum fructus.hec ille. Tunc xp̄s dixit patriar
chis cur me maledictū existimatis ligno cru
cis me configi ꝓportantes.cū deutero xxi.di-

tat. Maledictus omis qui pendet in ligno.
Rñderunt patriarche dicẽtes illud Aug. li.
xiij. cõtra faustũ. Peccatũ est maledictũ ꝛ ꝑ
ꝯsequẽs mors ꝛ mortalitas ex pctõ proue
niens. Caro aũt xp̄i mortalis fuit similitu-
dinẽ habẽs carnis peccati. et ꝑpt hoc moy-
ses eam noĩat maledictũ: sicut ꝛ apl's noĩat
eã peccatũ ij. Cho. v. ca. dicẽs. Eũ q̇ non no
uerat peccatũ ꝓ nobis pctm̄ fecit. s. per penas
nec ideo maior iniuria est quia dixit maledi
ctus est a deo. Nisi em̄ deus pctm̄ odisset nõ
ad eam suscipiendã atq̧ tollendã filiũ suuz
mitteret. Cõfitemur ergo maledictũ suscepis
se ꝓ nobis quẽ cõfitemur mortuuz ꝓ nobis
Unde Gal. iij. dr. Xp̄s nos redemit de ma
ledicto leg: factus ꝓ nobis maledictũ. Tũc
xp̄s ait. Si nõ potest hic calix trãsire a me ni
si bibã illum fiat ꝛc̃. Tollite ergo me ꝛ mitti-
te in mare. ❡

¶ Quarto loquitur xp̄s ꝓ-
phetis dicẽs. ppl'e meus ꝓphalis q̇d feci ti-
bi: Nã diabol⁹ q̇ iiuste hoĩem seduxerat iu-
sticia est superãdus. Sed hoc exigit iusticia:
vt ille q̇ iua sit dolose rẽ alienã debeat ea ꝓua
ri: q2 fraus ꝛ dolus nemini debet patrocina-
ri: vt etiã dicũt iura hũana. Cũ ergo diabol⁹
creaturã dei. s. hoĩem dolose decepit ꝛ sibi sub
iugauerit: ergo nõ debet hõ per modũ redem
ptiõis ab ei⁹ eripi ꝑtãte: q2 quicũq̧ redimit
aliq̇d p̄ciũ soluit ei q̇ possidebat. Sed incon
ueniẽs ẽ ꝙ ego soluã p̄ciũ sanguĩs mei q̇ est
preciũ redẽptionis humane diabolo: q̇ ho-
minẽ captiuũ tz ĝ ꝛc̃. Rñderũt ꝓphe dicen
tes. Hõ peccãdo obligat⁹ erat deo ꝛ diabolo
qm̄ ꝑ pctm̄ dupl'r hõ obligat⁹ erat. Prio q̇-
dẽ ꝟuituti pcti: q2 qui facit pctm̄ ꝟu⁹ est pcti.
Job. viij. Uñ q̃tum ad culpã deũ offende-
rat ꝛ diabolo se subdiderat ei ꝯsentiẽs: ideo
rõne culpe nõ erat fact⁹ ꝟu⁹ dei: s; poti⁹ a dei
ꝟuitute recedẽs: diaboli seruitutẽ incurrerat
deo iuste h° ꝑmittẽte ꝑpt offensã in se cõmis
sam. Scdo q̃tũ ad reatũ pene quo hõ erat
obligat⁹ ꝟm dei iusticiã ꝛ h° ẽ ꝟuit⁹ q̇dã. Ad
ꝟuitutẽ ei ꝑtinet ꝙ aliq̇s patiat' qd̄ nõ vult
cũ liberi hoĩs sit vti seipso vt vult. Uñ q̃tũ
ad penã ꝑicipal'r hõ erat deo obligat⁹: sicut
sũmo iudici. Diabolo aũt tãq̧ tortori ꝟm il
lud Math. v. Ne forte tradat te aduersari⁹
tu⁹ iudici: ꝛ iudex tradat te mĩstro. i. angelo
penarũ crudeli: vt dicit Criso. Quãuis ĝ dia
bolus hominem iniuste q̃tum in ipso erat
sua fraude deceptũ sub ꝟuitute teneret: ꝛ q̃-
tum ad culpã ꝛ q̃tũ ad penã. Iustũ tñ erat
hoc hoĩem pati deo h° ꝑmittẽte q̃tũ ad culpã
ꝛ ordinãte q̃tũ ad penã. Et ideo ꝑ respectũ
ad deũ iusticia exigit ꝙ hõ redimat'. Nõ aũt
ꝑ respectũ ad diabolũ. Qr vero redẽptio re-
q̇ritur ad hoĩs liberationẽ ꝑ respectũ ad deũ
nõ aũt ꝑ respectũ ad diabolũ: nõ est p̄ciũ sol
uẽdũ diabolo: s; deo. Unde sanguinez tuũ q̇
est p̄ciũ nostre redẽptionis nõ offeres dia-
bolo s; deo p̄ri. Sic em̄ fieri p̄nũciauerũt scri-
pture ꝓpharũ ꝟm illud Osee. xij. ca. Locut⁹
sum ꝑ ꝓphas ꝛ ego visionẽ multiplicaui: et
i manu ꝓpharũ assimilat⁹ suz hec ille. De q̇
bus visionib⁹ Esayas loquẽs de xp̄i passiõe
liij. c. dic̃ sic. Nõ est spẽs neq̧ decor ꝛ vidim⁹
eũ et nõ erat aspect⁹: ꝛ desiderauim⁹ eũ despe
ctũ ꝛ nouissimũ viroꝝ: virũ doloꝝ ꝛ scientez
ĩfirmitatẽ: ꝛ q̃si abscõdit⁹ vult⁹ ei⁹ ꝛ despect⁹
vñ nec reputauim⁹ eũ. Uere dolores nr̃os
ipse tulit: ꝛ lãguores nr̃os ipse portauit. Sic̃
ouis ad occisionẽ ducet': ꝛ q̃si agn⁹ corã ton
dẽte se obmutescet ꝛ ñ apiet os suũ: ꝑpt sce
lus ppl'i mei ꝑcussi eũ eo ꝙ iiq̇tatẽ nõ fece-
rit: neq̧ dolor fuerit in ore ei⁹. hec ibi. Sicut
em̄ dicit linconieñ. ostiũ regni celestis ex pec
cato primi parẽt' duob⁹ vectib⁹ nobis clau-
sũ fuit. Prim⁹ vect' fuit ira diuĩe offense. Se
cũd⁹ fuit reat⁹ pene satisfactorie q̃ ꝓ pctõ er
soluẽda erat. Uñ licet ꝑ maximã hũilitatez
quã xp̄s in ĩcarnatõe assumpsit ira dei p̄ris
placata fuerit. Adhuc tñ remãsit aliud ĩpedi
mentũ. s. reat⁹ pene satisfactorie: quã q̇dẽ pe
nã ꝓ pctõ nobis debitaz xp̄us hodie in sua
passione ꝑsoluit: qñ pctã nr̃a in corpore suo
ꝑtulit sup lignũ. i. pet. ij. ca. Jdõ hodie plena
rie regni celestis introit⁹ fuit hoĩ reserat⁹: ꝛ
nõ in ĩcarnatõe ipsi⁹. Hieremias loquens
de xp̄i passione. xi. ca. dicit sic. Ego q̃si agnus
mãsuet⁹ q̇ portat' ad victimã ꝛ nõ cognoui:
q2 cogitauerũt sup me ꝯsilia dicẽtes. Mitta
mus lignũ in panẽ ei⁹: ꝛ eradam⁹ eũ de terra
viuentiũ: ꝛ nomen ei⁹ nõ memoret' ãplius.
hec ibi. Scdm em̄ Alanũ de regulis theolo-
gie lib. iij. ꝓpõe. iiij. Satisfactio ꝓ pctõ sine
qua hõ nõ poterat liberari: debuit esse equal'
delicto seu maior. Debuit etiã esse ꝯtraria cũ
ꝯria. ꝯrijs curẽtur. Quia ergo peccatũ primi
hoĩs fuit superbia: ideo fuit curãdũ ꝑ humili
tatẽ: s; nõ nisi per humilitatem xp̄i: qm̄ omni
moda abiectio ꝛ oĩmode seruitutis assum-
ptio sunt equales ꝛ cõtrarie. Cum ergo pri-

ma s. oīmode seruitutis abiectio: fuerit pec-
catū primi parentis: necessario fuit curanda
per oīmode seruitutis assumptionez. necesse
ergo fuit aliquē assumere oīmodaz seruiturē
ꝗ nullus poterat illā assumere nisi q̄ expers il
lius fuerat cuiusmodi est sol⁹ de⁹: cū q̄lz crea
tura oīmode seruituti sit subiecta: vt patet. i.
pet. ij. ca. Ergo solus xp̄s potest satisfacere.

¶ Dauid loquēs de xp̄i passione in. p̄s. dic̄ sic
Qm̄ tribulatio ꝓxima est ꝛ nō est qui adiu-
uet. Circūdederūt me canes multi: conciliū
malignantiū obsedit me. Foderunt manus
meas ꝛ pedes meos: dinumerauerūt oīa os
sa mea. Ipsi vero ꝯsiderauerūt ꝛ inspexerūt
me: diuiserūt sibi vestimēta mea: ꝛ sup vestē
meam miserunt sortem. Oēs vidētes me de
riserunt: locuti sunt la. ꝛ mo. ca. spe. in de. eri.
eū. sal. fa. eū. q. v. eū. Cū em̄ dauid cōgredere
tur cū Goliath philisteo gigāte ipm̄ ꝓstra-
uit atq̃ superauit cū fundibula et quinq̃ la-
pidib⁹ ꝯtra eū iactis. Xp̄s tanq̄ lapis āgu-
laris cū humanitate assumpta ꝛ q̄nq̃ plagis
diabolum deuicit. Salomon loquēs de xp̄i
passione Sapiē. ij. ca. dicit sic. Dixerunt ipij
apud se nō recte cogitantes. Circūueniam⁹
iustū qm̄ inutilis est nobis: ꝯtrius est operib⁹
nostris. Improperat nobis pctā legis: ꝛ dif-
famat in nos pctā disciplīe nostre. Promit-
tit se scientiā dei habere: filiū dei se nominat.
Factus est nobis in traductōem cogitatio-
nū nostrarū. grauis est etiā nobis ad viden
dum: qm̄ dissimilis est alijs vita illius ꝛ im
mutate sunt vie eius. Tāq̄ nugaces estima
ti sumus ab illo ꝛ abstinet se a vijs nostris:
tanq̄ ab imundicijs: ꝛ prefert nouissima iu-
storum ꝛ gloriatur se patrem habere deum.
Videamus ergo si sermones illius veri sūt
ꝛ temptem⁹ que ventura sunt illi: ꝛ sciemus
que erūt nouissima illius. Si em̄ est verus fi
lius dei suscipiet illum: ꝛ liberabit eum a ma
nibus cōtrariorum. Cōtumelijs ꝛ tormēto
interrogemus eū vt sciamus reuerētiam ip
sius: ꝛ ꝓbemus patiētiam illius. Morte tur
pissima condēnemus eum. Hec cogitauerūt
ꝛ errauerunt. Excecauit em̄ illos malicia eo
rum. hec ille. Osee loquens de xp̄i passione
xi. capi. dicit sic. Ego quasi nutritius ephrai
portabam eos in brachijs meis ꝛ nescierūt
ꝙ curarem eos. in funiculis Adam traham
eos in vinculis charitatis. Et. xiij. capitulo.
Hic filius meus sapiens. Nunc em̄ non sta
bit in contritōe filiorum. de manu mortis li-
berabo eos: d̄ morte redimā eos. Ero mors
tua o mors: ero morsus tuus inferne. hec ibi

¶ Micheas loquens de christi passione. vij.
capi. dicit sic. Quis deus similis tibi: qui au-
fers iniquitatem: ꝛ transfers peccatum reli-
quiarū hereditatis tue? Nō imittet vltra fu-
rorem suum: qm̄ volens misericordiā est. re-
uertetur ꝛ miserebitur nostri. Deponet iniq̄
tates nostras ꝛ proijciet in profundum ma
ris omnia peccata nostra. Dabis veritatem
Jacob ꝛ misericordiā Abraham que iurasti
patribus nostris a diebus antiquis. hec ibi.

¶ Zacharias loquēs de christi passione. ix. ca
pitulo dicit sic. Exulta satis filia syon: iubila
filia hierusalem. Ecce rex tuus venit tibi iu-
stus ꝛ saluator. Ipse pauper ꝛ ascendens
super asinum ꝛ super pullum filium asine. Et
xi. capitulo. Et dixi ad eos. Si bonum est in
oculis vestris: afferte mercedē meā ꝛ si nō:
quiescite. Et appenderunt mercedem meaz
triginta argnteos: et dixit dominus ad me.
Proijce illud ad statuarium decorum preci-
um: quo appreciatus sum ab eis. Et tuli
triginta argenteos ꝛ proieci illos in domuz
domini ad statuarium. Et tredecimo capi-
tulo. Et dicetur ei. Quid sūt iste plage in me
dio manuum tuarum? Et dicet: hijs plaga-
tus sum in domo eorum qui diligebant me
Framea suscitare super pastorem meum: et
super virum coherentem mihi dicit domin⁹
excercituum. Percute pastorem ꝛ dispergen
tur oues. Hec ibi. Tunc christus dixit pro-
phetis. Nulli satisfit per maiorem offensam
Sed maxima offensa perpetrabitur in mei
passione: quia peccatum crucifixorum erat
grauissimum: ꝺm illud Job duodecimo capi
tulo. In diem perditionis seruatur malus:
ꝛ ad diem furoris ducetur. Nec ex hoc recon
ciliabitur deus pater: sed magis ad irā pro-
uocabitur: ꝺm illud Sapientie decimoq̄rto
capitulo. Similiter odio sunt deo impius: et
impietas eius. Ergo passio mea erit magis
maleficium q̄ sacrificium. Respōderunt ꝓ
phete dicentes. Maior erit charitas tua: o
christe patiētis q̄ malitia crucifigentiū. Et
ideo plus poteris satisfacere tua passione
q̄ crucifixores offendere tui occisione: imo
passio tua erit sufficiens et superabundans
ad satisfaciēdum pro peccatis te crucifigen
tium. Et quia maior erit charitas tua patiē
tis: cum sit infinita ꝓpter vnionem diuini-
tatis cū humanitate q̄ malicia occidētium.

Ideo passio tua magis valebit ad reconciliandũ deum toti humano generi q̃ȝ ad ꝓuocandũ ad iram. Licet aũt passio tua ex parte occisoꝝ sit maleficium: tñ ex ꝑte tui ex charitate patiẽtis erit sacrificium qđ tuipse offeres: ꝛ nõ occidẽres: tunc xp̃s ait. Si nõ põt hic calix transire a me nisi bibã illum fiat ꝛc̃. Tollite ġ me ꝛ mittite in mare ꝛc̃. B.

Quinto loquitur xp̃s apostolis dicens. Popule me⁹ disciplinalis q̇d feci tibi? Nam ꝑ p̃sentiã mei in mũdo: mundus illuminabit: ẜm illud Joh. ix. Quãdiu sum in mũdo lux sum mũdi Etiã q̃diu sum in mũdo beneficiis ꝛ miraclis subuenio mũdo ẜm illud Actuũ. x. ca. Qui ptransijt bñfaciendo ꝛ sanãdo oẽs oppressos. Conueniẽti⁹ ergo est vt diuti⁹ viuam q̃ moriar. precipue hac iuenili etate. Rñderunt apl̃i dicẽtes. Fides nostra de te ꝑ quã credim⁹ saluari est circa humanitatẽ ꝛ diuinitateȝ tuã. nec sufficit alterũ sine altero credere. ideo ad hoc vt confirmetur in nobis fides de veritate humanitatis tue cõgruit vt moriaris. Qñ eniȝ vidim⁹ te ambulantẽ suꝑ mare: putauim⁹ te fantasma esse vt habet Math. vi. Credidimus etiã te verũ dei filiũ in munduȝ venisse ad saluandũ hoĩem: eo q̃ moyses ꝛ helyas in mõte vt audiuim⁹ dicebant excessum quẽ cõpleturus eras in ihrl'em: vbi veritatẽ tue passionis ꝛ gloriã resurrectõis tue demõstrasti. Luce. ix. Unde cõuenienter hac iuuenili etate pati debes: vt ex hoc magis tuã dilectionẽ nobis cõmẽdes: qui vitã tuã ꝓ nobis dare disposuisti in ꝑfectissimo statu etatis tue: vt in iuuenili etate moriens: ꝛ resurgens futurã resurgentiũ qualitatẽ in teipso premonstrares. Unde d͛ eph. iiij. Donec occurram⁹ oẽs in vnitatẽ circa passionẽ xp̃i. Nõ enim equaliter intendebant mysterium passiõis xp̃i: vt patebit Judas scarioth intẽdebat vẽditionẽ xp̃i ex cupiditate. Nam ante sex dies pasche .i. sabbato ante dñicã in ramis palmarũ rediens iesus a ciuitate ꝑuula Effrẽ: venit in bethaniã vbi maria magdalene et martha sorores lazari parauerunt ei cenam in domo symonis eoꝝ cõsobrini: quẽ antea xp̃s mũdauerat a lepra: ꝛ lazarus erat vnus ex discũbentibus. Cum aũt esset xp̃s cum discipulis suis superuenit maria magdalene q̃ effundẽs pixidẽ alabastri: ex vnguẽto preciso vnxit caput ma⁹ ꝛ pedes xp̃i: ꝛ ex odore nõ tñ̃ vnguentiꝫ ex cõtactu corꝑis xp̃i: repleta est tota dom⁹. Ex hoc ipijssim⁹ iudas cõmotus ꝛ turbat⁹ eo q̃ vnguentũ nõ ꝑuenerat ad man⁹ eius vt ipsuȝ vẽderet ꝛ sicut solit⁹ erat: tanq̃ȝ latro decimã partẽ lucrifaceret: auaritia cõcitat⁹ cogitauit vendẽ xp̃m vt preciũ ꝑditũ recuperaret. Unde sub specie pietatꝭ murmurauit dicẽs: vt quid ꝑditio illa vnguenti facta est? Potuit eñ vendi trecentis denarijs: ꝛ dari pauperib⁹. Tunc xp̃s ait. Quid molesti estis huic mulieri? Si vos nõ vultis benefacere saltẽ nõ ꝓhibeatis bñfacientes. Et assignat q̃ttuor rationes excusando se ꝛ magđ. Primo opus bonũ operata est in me .s. opus cõfessionis fidei ꝛ veritatis quo cõfessa est meã diuinitatẽ in p̃ria vnctione qua cũ lachrymis ad me accessit ꝛ pedes meos lauit ꝛ capillis capitis sui tersit ꝛ vnguẽto vnxit vt ei dimitterẽ pctã. Luce. vij. Etiam op⁹ deuotionis ꝛ pietatis q̊ confessa est meã humanitatẽ: quã pro hoĩe assũpsi. Secũdo sꝑ paupes habebitis vobiscum O iuda pietas pauꝑꝝ nõ te mouet: q2 cũ expedieris que aduersum me cogitasti. remanebũt pauperes in mũdo q̇bus nõ compatieris. Me autẽ nõ sꝑ habebitis: q2 ꝓpter tui auariciã ꝛ sacerdotũ iuidiã: cito tollar a mũdo. Tertio mittens hec mulier vnguentum hoc in corpus meũ ad sepelienduȝ me fecit: q2 volẽs hec mulier vnguere corpus meũ in sepulchro nõ poterit: quia iam resurrexero. Quarto vbicũq̃ȝ predicatũ fuerit hoc euangeliũ in toto mũdo. dicet q̃ hoc fecerit ĩ memoriã sue charitatis. Judas aũt sciens iudeos cõgregatos suꝑ nece xp̃i abijt ad eos dicens. Quid vultis mihi dare ꝛ ego ꝛc̃. At illi cõsti. ei. xxx. denarios. Nos apostoli a lõge p̄uidẽtes passionẽ tuã xp̃e loquebamur tibi dicẽtes. Post biduũ pascha fiet: vbi vis paremus tibi vt mãduces pascha? Et introeũtes in ciuitatẽ secuti sum⁹ hoĩem amphorã aque portantẽ: ꝛ dño domus dixim⁹. dicit tibi mgr̃. Tp̃s meũ .s. passionis ꝓpe est apud te facio pascha cũ discipulis meis. Ubi ẽ diuersoriũ .i. locus manducandi? Et ibi ostendit nobis cenaculũ magnũ et parauim⁹ pascha. ¶ Xp̃s aũt vespere facto iuxta legis mandatũ venit cum duodecĩ discipulis suis ad locũ paratũ ꝛ discũbens cum illis: ait desiderio desideraui hoc pascha mãducare vobiscũ anteq̃ patiar. Ubi fecit quattuor. Primo mãducauit pascha .i. agnũ paschaleȝ ẜm q̃ precipit Exodi. xij. ca. Scđo surgens a cena lauit pedes discipuloꝝ incipiẽs a Juda.

Tertio instituit sacramentū corporis ⁊ san-
guīs sui in memoriā passionis sue ⁊ cōmu-
nicauit oēs apl'os etiā iudā. Quarto nota-
uit ꝓditorē suū dicēs. Un⁹ ex vobis me tra
det. ⁊ ceperūt singuli dicere ⁊c̄. Johēs preui
dens passionē xpi recubuit suꝑ pect⁹ iesu di
cens. Dn̄e q̄s est q̄ tradet te? Jesus aūt se-
creto ait illi. Jlle ē cui intinctū panē porrexe
ro. Et cū intinxisset panē dedit iude scarioth
⁊ post buccellā introiuit in illū sathanas. de-
inde dixit ei iesus. Q̄d facis fac citius. Hoc
aūt nemo sciuit discūbentiū ad q̄d dixerit ei
Quidā em̄ putabant q̄ loculos habebat iu
das ꝙ dixisset ei iesus. Eme ea q̄ op⁹ sunt
nobis ad diem festū: aut vt egenis aliq̄d da
ret. Cū ergo accepisset ille buccellā exiuit cō-
tinuo: erat aūt nox. Cū ergo exisset dixit ies⁹
Nūc clarificat⁹ est fili⁹ ⁊ de⁹ clarificat⁹ ē in
eo. Si de⁹ clarificat⁹ est in eo ⁊ de⁹ clarifica-
uit eū ⁊c̄. Joh. xiij. Thomas ꝓuidēs passio-
nem xpi ex eo ꝙ dixit Filioli adhuc modicū
vobiscū sum: quo ego vado vos nō potestis
venire: ⁊ q̄ ego vado scitis ⁊ viā scitis: dixit.
Dn̄e nescim⁹ quo vadis: ⁊ quō possum⁹ viā
scire? Dixit ei iesus. Ego sum via veritas ⁊
vita. Nā vita mea est oīs ꝑfectōis ostēsiua.
Pr̄io pauꝑtatis q̄ in cruce nud⁹ ero. Secū
do hūilitat̄ q̄ vilitates patiar a ꝓtereuntib⁹
⁊ blasphemantib⁹. Tertio charitatis q̄ ꝓ
pctōrib⁹ moriar. Quarto patiētie cōtra ad-
uersitates ⁊ flagella. Quinto abstinentie in
cibis ⁊ potib⁹. Sexto modestie in v̄bis ⁊ lo
cutionib⁹. Septimo pietat̄ ⁊ clemētie latro-
ni parcēdo. Octauo vigilantie in orōnib⁹ ꝓ
trangressorib⁹ exorando. Nono vigilātie di-
uine legis q̄ ꝯsummatū est. Decio ꝑseuerā-
tie in cruce ⁊ bonis operib⁹. Undecio prudē
tie corp⁹ ⁊ aīam deo cōmēdādo. Duodecio
salutē ꝓcurādo ex sacramētoꝝ institutiōe in
lateris aptōe. Philipp⁹ ꝓuidēs passionem
xpi ait. Dn̄e ōn̄de nob̄ patrē ⁊ sufficit nob̄. i.
scti pr̄es operādo opa iusticie meruerūt vi-
dere patrē ꝑ introitū regni celest̄ ex fide pas
sionis tue. s̄m illud Heb. xi. Scti ꝑ fidē vice
runt regna operati sūt iusticiā ꝑ quā vnus-
quisqꝫ a pctō purgabat̄ q̄ntū ꝑtinet ad emū
dationē ꝓpe ꝑsone: nō tn̄ fides vel iusticia
alicui⁹ sufficiebat ad remouēdū impedimē-
tū q̄d erat ꝑ reatū toti⁹ hūane nature. q̄d q̄-
dē remouebit̄ ꝓcio sanguīs tui. Un̄ null⁹ po
test intrare regnū celeste adipiscēdo btītudi
nē eīnā q̄ ꝯsistit in plena cognitōe ⁊ fruitōe
dei pr̄is nisi obedient̄ sustinueris passionez

⁊ de morte triūphaueris moriēdo. q̄ Prouē
bioꝝ. xxi. Uir obediēs loq̄t̄ victorias. nō ei
miles vincere pōt nisi duci obediat. Rn̄dit
xp̄s dicēs. Tāto tp̄e vobiscū sū ⁊ nō cogno-
uistis me. s. visione btīfica: q̄ nō videbit me
hō ⁊ viuet. Exo. xxxiij. Pat̄ aūt ī me manēs
s̄m diuinitatē ip̄e facit opa. s. miraculosa in
mei passione q̄b⁹ cognouisset̄ me aperuisse
vobis ianuā regni celest̄ in q̄ videbit̄ me ⁊
patrē. h̄ opa sūt solis obscuratio: petrarū scis
sio: monumentoꝝ reseratio: mortuoꝝ suscita
tio: cēturionis illumīatio: milit̄ ⁊ alioꝝ de pec
cato ꝯtritio ⁊c̄. Petr⁹ ꝓuidēs xpi passionez
dixit. Dn̄e q̄ vadis. s. relinq̄ndo nos orpha-
nos oī solatio destitutos? Rn̄dit xp̄s. Quo
ego vado nō potes me modo seq̄: seq̄ris aūt
postea. dixit ei petr⁹. Cur nō possuꝫ te modo
seq̄? aīaꝫ meā ꝓ te ponā. Rn̄dit ies⁹. Aīam
tuam ꝓ me pones? Amē dico tibi: nō cātabit
gall⁹ donec ter me neges. Ecce iā venit hora
vt dispgami vnusq̄sqꝫ in ꝓp̄a ⁊ me solū reli
quet̄. Dixit ei petr⁹. Scio q̄ pati ⁊ mori de-
bes ꝓ nob̄ relinq̄ns exēplū virtut̄ q̄ seq̄mur
vestigia tui. Tu sapīa dei hoīeꝫ q̄ recte viue-
rem⁹ suscepisti vt ad vitā rectā ꝑtingē cupi-
entes ea q̄ nō sūt metuēda nō metueremus
Sūt aliq̄ hoīes q̄ q̄uis mortē ip̄aꝫ nō time
ant gen⁹ tn̄ mort̄ horrescunt. Ut ḡ nullū ge
nus mort̄ recte viuēti hoī metuēdū sit tu in
cruce ōn̄des q̄ gn̄e mort̄ nullū ē execrabili⁹
⁊ formidabili⁹. Jacob⁹ ꝓuidēs xpi passiōez
v. c. in canonica epl'a dic̄ sic. Exēplū accepi-
mus exit⁹ mali ⁊ lōganimitat̄ ⁊ ꝓph̄arū la-
boris ⁊ patiētieq̄ locuti sūt ī noīe dn̄i. Suf-
ferētiā iob audiuim⁹ ⁊ finē doloꝝ vidimus
q̄m̄ mi̇̄sicors ē dn̄s ⁊ mi̇̄sator: q̄ ꝓpterea ī mū
dū venisti vt ꝓ pctō hūani gn̄is satisfaceres
Un⁹ aūt ꝓ pctō alteri⁹ satisfacit dū penā pec
cato alteri⁹ debitā in seip̄ꝫ suscepit. tu aūt sic
facē debes. s̄m illō Esa. liij. Ip̄e vulnerat⁹ ē
ꝓpt̄ iniq̄tates nr̄as. attrit⁹ ē ꝓpt̄ scelera nr̄a
Tūc xp̄s ait. Ut cognoscat mūd⁹ quia dili-
go patrē. sic̄ mādatū dedit mihi pat̄ sic facio
Surgite eam⁹ hīc. Et egress⁹ cū discipul' suis
trās torrētē cedron venit ī villā q̄ dr̄ gethse
mani: ⁊ dixit eis. Sedete hic donec vadā il-
luc ⁊ orē. Et assūpto petro ⁊ duob⁹ filijs ze-
bedei: cepit ꝯtristari ⁊ mest⁹ eē apphēdēdo
mortē vt q̄d nociuū: ⁊ q̄ntū ad sensualitatē q̄
naturalit̄ fugit passionē ⁊ mortē: ⁊ q̄ntū ad
pctm̄ īfidelitat̄ discipuloꝝ q̄ oēs relinq̄re eū
debebāt: ⁊ q̄ntum ad pctm̄ iudeoꝝ occidētiū
ip̄m. Et ꝓcidēs ī terrā orauit a se remoueri

calicē passionis nō ꝑ se tātū ſ; ⁊ ꝑ suis q̄ pas
suri erāt ꝓpt̄ ipm̄. q̄si diceret. quō a me bibi
tur calix passiōis ita ab alijs bibat̄ sine spei
diffidētia: sine sensu doloris: sine metu mor-
tis. Jdō dicit apl'is. Ecce appropinq̄uit ho
ra ⁊ fili⁹ hoīs tradet̄ in man⁹ pctōꝝ. ¶ J

Sexto loquitur xp̄s iudeis

dicēs. Populeme⁹ legalis q̄d feci tibi? Naz
sal⁹ multitudinis est ꝑferēda paci q̄rūcūq;
singulariū hoīm. Un̄ q̄n aliq̄ sua ꝑuersitate
multitudinis salutē impediūt nō ē timenda
eoꝝ offensio a doctore ad h̄ ꝙ m̄ltitudinis
saluti ꝓuideat. Uos aūt p̄ncipes iudeoꝝ
vestra malicia plurimū ppl'i salutē impedit̄ꝗ
Tum q̄ repugnat̄ꝗ doctrine mee ꝑ quā solā
pōt esse sal⁹. Tū q̄ prauis vestris morib⁹ vi
tā ppl'i corrūpit̄ꝗ. idō nō obstāte offensione
vestra publice veritatē docere debui. Rn̄de-
runt iudei dicētes. Null⁹ sapiēs debet facere
aliq̄d vn̄ effectū sui opis impediat: ſ; tua do
ctrina fuit in offensionē ⁊ scādalū nr̄i. ſm il-
lud Esa. viij. Ipē erit ī lapidē offensionis ⁊
petrā scādali duab⁹ domib⁹ isrl'. Etiā fuisti
destructor legis q̄ p̄cipit nihil operis ī sabba
to fieri: sicut de⁹ req̄euit die septimo ab om̄i
ope q̄d patrarat. Tu vero ī sabbato curasti
hoīem ⁊ ei mandasti vt tolleret lectū suū. vt
dr̄ Joh. vij. Jdeo tanq̄ legis destructor pu-
niri debes. Sūt aūt septē gn̄a hoīm q̄rentiū
mortē xp̄i. Judas scarioth sciebat locū in q̄
xp̄s erat q̄ freq̄nt̄ venerat xp̄s illuc cū disci
pulis suis: ⁊ vt ꝑficeret ꝓditionē accepit co
hortē minorē q̄ erat trecentoꝝ militū ⁊ ma-
iorem q̄ erat q̄ngētoꝝ ⁊ erat familia pylati
⁊ nō iudeoꝝ. Jesus autē videbat oculis sue
diuinitat̄ꝗ in aula regia milites armari: later
nas ⁊ faces accēdi: arma parari: iudā sollici
tari vt venirēt ad ipm̄ capiendū: ſ; nō fugit
q̄ h̄ est hora ei⁹ vt trāseat ex h̄ mūdo ad pa
trē: īmo ꝑ inimicis orat ter. s. ꝑ culpe remis-
sione: ꝑ grē cōsolatōe: ꝑ glie adeptōe. An-
gustias cordis eius indicabat sudor ille san
guineus q̄ in feruore sue orōnis de sc̄tissima
carne ei⁹ decurrebat in terrā. Apparuit aūt
angel⁹ dn̄i de celo ꝯfortās eū ac dicēs ꝙ sic
orauerat impetraret. iudas v̄o ꝑcedit ante-
cedēs ministros cohortis ⁊ dicit eis. Quē
osculat⁹ fuero tenete eum ⁊ ducite caute: ne
forte aufugiat: ⁊ confestim accedēs ad xp̄m
osculat⁹ ē eū dicēs. Aue rabbi. O iuda in h̄
v̄bo teip̄z ꝯdēnas. Si ē sine ve cur ip̄m tra
dis ad mortē? O neq̄ssime iuda cū dic̄ aue:
q̄d aliud fateris ꝙ aufer vulnera eue? Et q̄
dē tua auferret si volueris. Un̄ dic̄ tibi Ami
ce ad q̄d venisti? penitere pcti tui ⁊ amicus
me⁹ eris. q̄m A designat habitudinē p̄ncipij
cū dicis aue. i. auctor venie es. cur te nō pe-
nitet? Sed obcecat⁹ malicia innuis cohorti
vt hortū ingrediat̄ ⁊ xp̄z cōprehēdat. Attē-
de signa clemētie ⁊ benignitat̄ꝗ ei⁹. Prio cū
turba intrasset hortū: xp̄us ꝓcessit obuiā eis
dicēs. Quē q̄rit̄ꝗ? At illi rn̄derūt. Jesum na
zenū. Cūq; xp̄s dixisset ego sum: abierūt re-
trorsuz ⁊ ceciderūt ī terrā. Ad hāc vocē po-
terat se terra aperire ⁊ viuos istos deglutire
ſ; indulget eis: data licētia surgēdi q̄ tn̄ iterū
ceciderūt. Scd̄o petr⁹ eduxit gladiū ⁊ absci-
dit malcho auriculā dextrā. quā tn̄ dn̄s sana
uit. Tūc xp̄s dixit turbis. Tanq̄ ad latronē
existis cū gladijs ⁊ fustib⁹ cōprehēdere me.
Quotidie apd̄ vos erā in tēplo docēs ⁊ nō
me tenuistis: ſ; h̄ est hora vestra. R ¶ An
nas q̄ fuerat pōtifex āno p̄cedēti expectabat
cohortē ducētē xp̄m ligatū vt eū morti adiu
dicaret. Nā cohors ⁊ ministri iudeoꝝ man⁹
iniecerūt in iesum ⁊ tenuerūt eū ⁊ ligauer̄t
funib⁹ ⁊ vinctū duxer̄t ad domū anne. Tuz
q̄ xp̄s sub ip̄o p̄dicauerat. Tum q̄ domus
ei⁹ ꝓpinq̄or erat. Jnt̄rogauit g̊ ānas iesum
de doctrina ⁊ discipul' ei⁹. Xp̄s rn̄dit. Ego
palā locut⁹ suz mūdo: ⁊ ī occulto locut⁹ sum
nihil: q̄ oēz doctrinā meā vel toti turbe ꝓpo
sui vel oīb⁹ discipul' meis in cōi ꝑ q̊s volui
q̄d locut⁹ sū īnotescere toti mūdo. Tūc mal
chus cui⁹ auriculā in horto sanauerat: dedit
alapā iesu dicēs. Sic rn̄des pōtifici? Q̄d in
petrū abscīdētē ei⁹ auriculā vindicare nō po
tuit in iesum vlt⁹ ē: ꝓut blasphematores fa
ciunt. Xp̄s rn̄dit hūilit̄. Si male locut⁹ sum
testimoniū ꝑhibe de malo. i. in t̄pe iudicij ve
ri alapa erit testis medi⁹ int̄ me ⁊ te. De di-
scipulis autē nihil rn̄dit. Tum q̄ relicto eo
oēs aufugerāt. Tum q̄ petr⁹ q̄ cū ioh̄e secu
tus fuerat xp̄m vsq; ī atriū pōtificis ad vo
cē ancille negauit ip̄z: ⁊ tūc exijt atriū vbi ca
lefaciebat se. ⁊ gall⁹ cātauit: ſ; nimio timore
perterrit⁹ ip̄m nō audiuit. Cayphas q̄ erat
pōtifex anni illi⁹ in cui⁹ domo scribe ⁊ pha
risei cōuenerāt expectabat xp̄m ad se addu-
ci. Cūq; xp̄s esset eis p̄sentat⁹ q̄rebāt falsa
testimonia aduersus eū vt morti traderent
Multi aūt falsuz testimoniū aduers⁹ eū di-
cebāt ⁊ ꝯueniētia testimonia aduers⁹ eū nō
erāt. s. ad ꝯdēnādū eū cruci. Nouissime autē
venerūt duo falsi testes q̄ dixerūt. Nos au-

diuim⁹ eū dicētē. Ego dissoluā tēplū h̄ ma-
nu factū ꝛ post triduū reedificabo illō. Erat
eñ lex Darij regꝭ psarū Qȝ q̄cūqȝ tētaret di-
ruere tēplū reedificatū i hierl'm suspēderet i
cruce. vt hr̄. i. Esdre. vi. Xp̄s autē nihil r̄ndit
ad h̄ qꝛ nō dixerat. Ego dissoluā: ſȝ soluite tē-
plū h̄. Etiā xp̄us nō dixit de tēplo naturali ſȝ
de tēplo corpis sui. vt hr̄ Jo̅his. ij. Cayphas
indignat⁹ ait. Adiuro te p deū viuū vt dicas
nob̄ si tu es fi i⁹ dei bn̄dicti. Xp̄us r̄ndit. Si
dixero vob̄ nō credetꝭ mihi nec dimittetꝭ. i. p
legē ꝛ scp̄turas pphetarū cognoscitꝭ veritatē
ſȝ excecauit vos malignitas vr̄a. Amē dico
vob̄ nūc ptās vobis tradita ē me iudicādi: ſȝ
amodo videbitꝭ filiū hoīs sedentē a dextris
ꝯtutꝭ dei ꝛ veniētē i nubib⁹ celi. ſ. ad vos iudi-
candos. Dixerūt oēs Tu es ḡ fili⁹ dei: Xp̄s
r̄ndit. Uos dicitꝭ qꝛ ego sū. Cayphas aūt sci-
dit vestimēta sua dicēs. Blasphemauit. q̄d
adhuc egem⁹ testib⁹: no fip̄i audiuimus. q̄d
vob̄ videt̄: Dixerūt oēs. Re⁹ ē mortꝭ. Tūc ex-
puerūt i faciē ei⁹: ꝛ colaphis eū ceciderūt. Alij
aūt velauerūt eū ꝛ palmas i faciē ei⁹ dederūt
dicētes. Propheriza q̄s ē q̄ te pcussit: genu
flectētes corā eo: ꝛ ad colūnā ligātes flagel-
lauerūt eū: ꝛ sic tota nocte illuserūt ei ꝛc̄. Pe-
tr⁹ aūt q̄ secut⁹ fuerat xp̄ȝ vsqȝ ad atriū pōti-
ficis: stabat cū ministris ad ignē ꝛ calefacie-
bat se qꝛ frig⁹ erat: quē cū vidisset vna ācilla
dixit. Et tu cū iesu nazareno eras: Petrus
r̄ndit. Non noui hoīem nec scio q̄d dicis. Et
post paululū cognat⁹ malchi dixit petro. Ue-
re tu ex illis es: nōne ego te vidi in horto cū
illo: loq̄la tua manifestū te facit: qm̄ galile⁹
es. Petr⁹ cepit iurare ꝛ anathematizare. i. se
ip̄m maledicere qꝛ nescio hoīeȝ quē vos di-
citis. Et iterū gall⁹ cātauit. Et ꝯuersus dn̄s
respexit petrū. ſ. oculo sp̄uali: ꝛ recordat⁹ est
petr⁹ vbi dn̄i: ꝛ egressus foras fleuit amare.
¶ Principes sacerdotū ꝛ scribe mane fa-
cto ꝯuenerūt ad atriū cayphe vt tractarēt de
modo p̄sentandi ꝛ accusandi xp̄ȝ pylato vt
crucifigeret̄. In q̄ cōcilio ꝯcluserūt tria. Pri-
mo q̄ p̄ses corrumpat̄ enxenijs donarijs ꝛ
pecunia: qꝛ iudex sic corrupt⁹ ex circūstātijs
grauabit facta iesu. Scd̄o q̄ accusatio fiat
ab oīb⁹ simul ꝛ cū magna maturitate ne
odij ꝛ inuidie arguamur. Tertio q̄ in accu-
satiōe nihil tm̄ grauet̄ q̄ istud: qꝛ se fecit re-
gem iudeoꝝ: cū hoc sit ꝯtra cesarē ꝛ roma-
nos. Quo facto p̄cepit cayphas vt xp̄s pre-
sentaret̄ pylato cū seniorib⁹ ꝛ accusatōe for-
mata. Uenerūt aūt i plateā ſȝ ip̄i nō introie-
runt palatiū pylati: ſȝ per familiā ei⁹ p̄senta-
uerunt xp̄m ligatū p̄sidi q̄ dixit eis. Quā ac-
cusationē affertis aduersus hoīeȝ istū: Re-
sponderūt iudei dicētes. Si nō esset hic ma-
lefactor nō tibi tradidissem⁹ eū. Et accusaue-
runt eū de trib⁹. Pmo inuenim⁹ hūc subuer-
tentē gentē nostrā. Secūdo phibentē tribu-
tum dari cesari. Tertio dicētē se xp̄m regem
esse. Cūqȝ xp̄s nihil r̄nderet ſȝ taceret. Dixit
pylat⁹. Nihil r̄ndes: Nō audis quāta aduer-
sum te dicūt testimonia: Tu es rex iudeoꝝ:
Rn̄dit ies⁹. A temetipo h̄ dicis an alij tibi
dixerūt de me: Pylat⁹ dixit. Nūq̄d ego iude-
us sum: Gens tua ꝛ pōtifices tui tradide-
rūt te mihi. q̄d fecisti: Rn̄dit iesus. Regnū
meū nō est de h̄ mūdo. Si ex h̄ mūdo eēt re-
gnū meū ministri vtiqȝ mei decertarēt vt nō
traderer iudeis. Pylat⁹ dixit. Ergo rex es
tu: Rn̄dit ies⁹. Tu dicis qꝛ rex suȝ ego. Ego
in h̄ nat⁹ sū ꝛ ad h̄ veni i mūdū vt testimo-
niū phibeā veritati oīs q̄ est ex veritate au-
dit vocē meā. Pylat⁹ dixit. Quid ē veritas:
Et cū h̄ dixisset exiuit ad iudeos ppt̄ clamo-
rem eoꝝ: ꝛ dixit. Ego nullā causaȝ mortꝭ in-
uenio in hoīe isto. Iudei accusauerunt eū di-
centes. Cōmouit ppl'm docēs p vniuersam
iudeā incipiēs a galilea vsqȝ huc. Iudas au-
tem videns q̄ xp̄s esset damnat⁹ ad mortē
penitētia duct⁹ retulit trigīta argēteos p̄n-
cipib⁹ sacerdotū: dicēs. Peccaui tradēs san-
guinē iustū. At illi dixerūt. Quid ad nos tu
videris. Et piectis argēteis in tēplo recessit
ꝛ abiēs laqueo se suspendit. Principes autē
sacerdotū acceptis argenteis dixerūt. Non
licet eos mittere in carbonam: qꝛ preciū san-
guinis est. Et consilio inito emerunt ex illis
agrū figuli in sepulturā peregrinoꝝ ꝛc̄. He-
rodes q̄ erat in hierusalē illis dieb⁹ nō dam-
nauit xp̄m ad mortē. Pylat⁹ eñ audiēs ga-
lileam gauisus est valde: ꝛ interrogauit si
xp̄us galileus esset. Et vt cognouit q̄ de he-
rodis potestate esset: misit eum ad herodeȝ
qui videns xp̄ȝ gauisus est valde: quia erat
multo tempore cupiens videre eum: eo q̄
audierat multa de eo ꝛ sperabat aliquod si-
gnum ab eo fieri. Et cum christ⁹ a iudeis ac-
cusaretur de multis precipue q̄ ipse fuerat
causa necis tantorum puerorum in bethle-
em: ꝛ q̄ herodes acquireret sibi amicos
omnes parentes illorum si christum occide-
ret. Xp̄us autē nihil respondit. Tunc hero-
des reputans eum fatuum spreuit illum cū
exercitu suo: ꝛ induit eum veste alba ꝛ re-

misit eū ad pylatū. Et facti sunt amici hero
des ⁊ pylatꝰ in illa die nā antea erāt inimi
ci, vt hꝫ Luce. xxiij. Ppl's iudeoꝝ cōdēnauit
xp̄m ad mortē reducēs eū ad pylatū q̄ ma-
xime doluit. Pylatus aūt dixit. Obtulistis
mihi hoīez hūc subuertētē vos: ⁊ ecce coraꝫ
vobis interrogās nullā causam īuenio ī eo
ꝫ neqꝫ herodes q̄ ip̄ꝫ remisit ad nos: ⁊ ecce
nihil dignū morte actū ē ei. Cogitauit ḡ py
latus duplici via liberare xp̄ꝫ a morte. Pri
mo qꝛ ꝑ diem solēnē pasche ꝯsueuerat p̄ses.
dimittere pp'lo vnū vinctū quē voluissent
Habebat aūt tunc pessimū quēdā hoīem q̄
dicebaꝛ barrabas. Et ait pylatꝰ. Quē vultꝭ
vobis dimitti barrabā an xp̄m: Illi oēs cla
mauerūt: barrabā. Sciebat eñ pylatꝰ ꝙ ꝑ
inuidiā tradidissent eum. Dixit eis pylatus
Quid ḡ faciā de iesu q̄ dr̄ xp̄s: At illi clama
uerūt. Tolle tolle crucifige eum. Scd̄o dixit
pylatꝰ. Emēdatū eū dimittā: ⁊ intrās p̄tori-
um fecit expoliari iesuꝫ ⁊ ligari ad colūnā ⁊
flagellari. Post h̄ induerūt eū veste purpu-
rea ⁊ cōponētes coronā de spinis īposuerūt
capiti eiꝰ ⁊ dederūt arūdinem in manu eiꝰ ⁊
posuerūt eū ad sedēdū sup̱ vnā cathedrā: ⁊
genuflexi ante eū illudebāt ei dicētes. Aue
rex iudeoꝝ. Et expuentes in faciē eiꝰ ꝑcutie
bant arūdine caput eiꝰ ⁊ alapis cedebāt eū
dicētes. Prophetiza nob̄ xp̄e q̄s est q̄ te ꝑ-
cussit. Et tūc dixit pylatꝰ pp'lo. Ecce hō. Po
pulꝰ aūt clamauit dicēs. Crucifige crucifige
eū. Pylatꝰ dixit. Accipite eū vos ⁊ crucifi-
gite. Ppl's r̄ndit. Nos legē habemꝰ ⁊ ſm le
gem debꝫ mori: qꝛ filiū dei se fecit. Pylatꝰ ve
hementꝛ timuit ⁊ interrogauit iesuꝫ vn̄ esset: q̄
nō r̄ndit ei. Dixit pylatus. Mihi nō loq̄ris:
Nescis qꝛ ꝑtātē habeo dimittere te ⁊ crucifi
gere te: R̄ndit iesꝰ. Nō haberes in me pote-
statē vllā nisi datū tibi esset desup̱. Pylatus
iniuste adiudicauit xp̄m morti. cū eñ q̄reret
liberare iesuꝫ iudei clamauerūt dicentes. Si
hūc dimittis nō es amicꝰ cesaris. oīs q̄ se re
gem facit ꝯtradicit cesari. Pylatꝰ h̄ audiēs
timuit incurrere indignationē cesaris: ⁊ ait.
Regē vestrū crucifigā: R̄nderūt iudei. Nō
habemꝰ regē nisi cesarē. Pylatꝰ vidēs qꝛ ni
hil ꝑficeret ꝫ magꝭ tumultꝰ fieret accepta aq̄
lauit manꝰ corā oī pp'lo dicēs. Innocēs ego
sum a sanguīe iusti huiꝰ: vos videritꝭ. Ppl's
r̄ndit. Sanguis eiꝰ sup̱ nos ⁊ sup̱ filios no-
stros. Pylatꝰ audiēs ppl'm se ꝓ pena obli-
gantē: dedit sentētiā mortꝭ contra iesum quē
tradidit volūtati eoꝝ vt crucifigereꝛ in me-

dio duoꝝ latronū. licet procula vxor pylatꝛ
misisset ad eū dici nihil tibi ⁊ iusto illi. mul-
ta eñ passa sū ꝑ visū. i. ī sōnis ꝓpꝛ eū. M.

Septimo loquitur xp̄s mu

lierībꝰ dicēs. Popule meꝰ matronalis q̄d fe
ci tibi: Et ꝯuersus ad matrē ait illud Hiere.
xv. Ue mihi maꝛ mea q̄re genuisti me virū
rixe: virū discordie in vniuersa terra: Oñis
maledicūt mihi. sustinui opprobriū: factꝰ est
dolor meꝰ ꝑpetuꝰ. h̄ ibi. Seq̄baꝛ aūt iesum
multa turba mulierū q̄ plangebāt ⁊ lamen-
tabanꝛ eū. Cōuersus aūt iesꝰ ad illas dixit.
Filie hierl'm nolite flere sup̱ me: ꝫ super vos
ip̄as flete ⁊ sup̱ filios vr̄os: qm̄ ecce veniēt
dies in q̄bꝰ dicēt. Beate steriles ⁊ beati ven
tres q̄ nō genuerūt: ⁊ vbera q̄ nō lactauerꝛ.
Tūc incipiēt dicere mōtibꝰ cadite sup̱ nos
⁊ collibꝰ operite nos: qꝛ si in viridi ligno hoc
faciūt: in arido q̄d fiet: Luc. xxij. btā v̄go di
lexit filiū suū sapientꝛ ⁊ discrete: qꝛ saluatio-
nē hūani gn̄is p̄posuit passiōi filij sui. Quis
eñ ip̄m multū diligeret: Quis sciret ꝙ ī pas
sione sua tam ip̄a ꝙ ip̄e multos dolores ha
beret: sp̱ tm̄ suasit sibi mortē ad satisfactionē
ꝓ pctō hūani gn̄is. Pugnabāt eñ in corde
v̄ginis duo amores. s. amor filij ⁊ amor hu
mani generis. Amor filij nolebat ip̄m pati.
Amor gn̄is hūani volebat ip̄m pati: ⁊ hic
amor superabat p̄mū. Similiꝛ in corde vir-
ginis pugnabāt duo dolores. s. dolor quem
habebat de morte filij: ⁊ dolor quē hab ebat
de ꝑditōe gn̄is hūani. Sꝫ dolor n̄ri supauit
dolorē quē habebat de morte filij. ſm beatū
Ambrosium sctīssima maꝛ oēs dolores q̄s
pariēs effugit in filij passione sustinuit ⁊ p̄-
sensit ex maꝛnali cōpassiōe: qn̄ iuxta symeo
nis pphetiā suā ipiꝰ aīam doloris gladiꝰ ꝑ-
transiuit. Hic dolor ꝓueniebat in btā v̄gine
ex septē causis. Priō rōne maternitatꝭ quia
erat maꝛ: ⁊ naturaliꝛ maꝛ dolet de morte fi-
lij. qꝛ erat tota maꝛ ⁊ qn̄ dolor diuidiꝛ ī par
tes: minor est in singulis. Si eñ aliq̄ mater
filiū suū amiserit dolorē suū cū patre diuidit
⁊ sic minuiꝛ. Sꝫ v̄go btā cū nullo dolorē su
um cōdiuidere poterat: qꝛ nullꝰ ei paꝛ erat vt
cōstat. Scd̄o rōne charitatꝭ qꝛ nūq̄ fuit nec
erit aliq̄ maꝛ q̄ tm̄ dilexerit filium suū tanta
charitate ⁊ sinceritate sicut ip̄a dilexit xp̄m
filiū suū: ⁊ vbi ē maior amor ibi ē maior do-
lor ⁊ precipue in amissione rei. Tertio rōne
vnitatꝭ. Si eñ aliq̄ maꝛ habꝫ plures filios ⁊
ꝑdit vnū pōt recipere aliquā ꝯsolationē: qꝛ

alios filios habet vel habere pōt. Sȝ virgo btā nullū aliū habebat filiū nec etiā spabat se habiturā: idō dolor ei⁹ erat grādis. Quarto rōne psentialitatꝫ: qr erat psens in morte filij. Qn̄ em̄ aliq̄ mat̄ audit filiū suū mortuū dolet mltū: ꝛ qn̄ audit ipȝ terribili morte fuisse occisū magꝭ dolet. S; qn̄ ante oculos suos videt filiū suū crudelit̄ occidi maxime dolet Uirgo aūt btā imēso dolore vulnerabat̄ qn̄ vidit filiū suū dilectū occidi ꝛ horribili morte necari. cui⁹ cor tā ferreū nō emollesceret? vn̄ Aug. in oīone. O dn̄a mea misericordissima q̊s dicā fontes erupisse de pudicissimis oculis tuis cū attēderes vnicū filiū tuū innocentē corā te flagellari. ligari: mactari: ꝛ carnē de carne tua ab impijssimis crudelit̄ dissecari: qb⁹ singultib⁹ estimabo purissimū pect⁹ tuū penetrari. h̄ ille. Quīto rōe ifelicitatꝫ qr nō poterat adiuuare filiū suū. Magna ei consolatio ē qn̄ mat̄ filiū suū in morte ei⁹ pōt adiuuare: amplexari: ꝛ consolari. Sȝ btā vgo in nullo poterat filiū suū adiuuare Uidebat eū vulnerari ꝛ neq̄bat vulnera alligare. Sāguine cruētari: ꝛ nō poterat lintheo extergē Caput male tenere: ꝛ nō poterat sustētare. In cruce flere: ꝛ nō poterat lachrymas tergere. In cruce sitire: ꝛ nō poterat sibi potum porrigere. In cruce mori: ꝛ nō poterat eū amplexari. In terra sāguinē effluere: ꝛ nō poterat recolligere. Un̄ poterat dicere illō qō dixit āna mat̄ samuelis. i. Reg. i. Mulier infelix nimis ego sū ꝛc̄. Sexto rōne nobilitatꝫ Dolet em̄ mltū mat̄ qn̄ amittit filiū suū bonū sapiētē ꝛ sibi in oīb⁹ obediētē. Sȝ fili⁹ virginis fuit gratiosior pciosior ꝛ glīosior quocūqȝ alio, idō dolor vginis fuit maior in ei⁹ amissione. Septīo rōne passibilitatꝫ: qr nūq̄ fuit aliq̄ creatura q̄ tot dolores ꝛ tā graues passiones sustinuerit i aīa sic btā vgo. Uidebat em̄ filiū suū pati penā ignominiosaȝ mortē turpissimā. s. cruc̄ in medio latronū: i vilissimo loco. scȝ caluarie vbi malefactores plectebant̄: penā diuturnā a nocte vsqȝ ad nonā. penā vniūsalē. s. p oēs ptes corpis: ꝛ penā iniustā qr inocēs erat: idō ipa vehemēter dolebat. Unū tn̄ eā consolabat̄: qr satisfaciebat fili⁹ ei⁹ p pctō hūani gn̄is: ꝛ h̄ fides i ea remāsit. Xp̄s ait matri. Sicut adā vendidit sanguinē suū innocentē ꝛ innoxiū p gustu ꝛ dulcedine pomi vetiti: sic expedit vt p redēptiōe sanguinis hūani reddā deo patri in sacrificiū sanguinē meū nulli delicto obnoxium. sm̄ illud Heb. vij. Talis em̄ decebat nobis vt esset pōtifex sanct⁹: innocēs: impollutus: segregat⁹ a pctorib⁹: ꝛ excelsior celis fact⁹ qui nō habet q̄tidie necessitatē quēadmodū sacerdotes pri⁹ p suis delictis hostias offerre: deinde p pplo. Hoc em̄ fecit semel se offerēdo. h̄ ibi N. Sine sacrificio em̄ spūs hoīs nō pōt ferri in deū. Un̄ hō indiget sacrificio ppt̄ tria. Prīo ad remissionē pcti p qō a deo auertit̄: Idō apls Heb. v. dic̄. Oīs nāqȝ pōtifex ex hoīb⁹ assūpt⁹ p hoīb⁹ constituitur in his q̄ sunt ad deū vt offerat dona ꝛ sacrificia p pctis. Scdō vt hō i statu grē consequet̄ sp deo inherēs in q̊ ei⁹ pax ꝛ sal⁹ cōsistit idō in lege veteri offerebat̄ hostia pacifica p offerentiū salute. vt Leuit̄. iij. h̄r. Tertio ad h̊ q̄ spūs hoīs pfecte deo vniat̄ qō maxime erit in glīa: ideo in veteri lege offerebat̄ holocaustū q̄si totū incensuȝ. vt dr̄ Leuit̄. i. Ista aūt puenient hūano gn̄i ex sacrificio corporis mei oblati deo in cruce ꝛ ex effusione sanguīs mei. Prīo em̄ delebūt̄ ei⁹ pctā. sm̄ illō apl̄i Roma. iiij. Tradit⁹ est ppt̄ delicta nr̄a. Scdō accipiet grām ipm saluantē. sm̄ illud Heb. v. Fact⁹ ē oīb⁹ obtēperātib⁹ sibi causa salutꝫ eterne. Tertio pfectōnē glīe adipiscet̄. sm̄ illud Heb. x. Habem⁹ fiduciā i introitu sanctoꝝ p sanguinē ei⁹. Tollite ergo me ꝛ mittite in mare. i. in amaritudinē crucꝫ Tunc milites pylati susceperūt iesum iuxta datam sententiā ꝛ duxerūt in locū caluarie ipo baiulāte sibi crucē vbi crucifixerūt eum in medio duoꝝ latronū: exuētes eū vestimētis suis relinquētes nudū. O Xp̄us autē in cruce posit⁹ iuxta beneplacitū septē populorum septē verba locut⁹ est vnicuiqȝ pplo suū. Primū verbū fuit mētalis charitatꝫ qō direxit pplo diuinali dicēs. Pat̄ ignosce illis qr nesciūt quid faciūt. Mira res ille clamat ignosce: iudei crucifige. O charitas patiens: s; ꝛ cōpatiēs. pat̄ inq̄t ignosce. Uide nūc opa dei q̄ posuit sup terrā: flagellis ces⁹: spinis coronat⁹: clauis cōfixus: patibulo affixus: opprobrijs saturat⁹: oīm tn̄ doloꝝ immemor ait. pat̄ ignosce illis. O duri ꝛ indurati filij adā quos nō emollit tanta benignitas: tanta flāma: tam ingens ardor amoris tam vehemens amator qn̄ sic pfundit crucifigētes se oleo mīe sue. Quis audiuit vnq̄ tale: aut q̊s vidit huic simile? Uix em̄ pro iusto q̊s morit̄: ipe p iniustis mortuus est. eligens exulare a celis vt nos reportaret ad celos. Quis ergo tam irreligiosus est q̄ nō cōpungat̄. Quis tam insolēs vt nō humiliet̄?

Nō h' de septe verbis

Quis tam iracūdꝰ vt nō indulgeat? Quis
tam delitiosus vt non abstineat? Quis tam
flagitiosus vt nō cōtineat? Quis tam mali-
tiosus vt nō peniteat hijs diebꝰ? ℞. ¶ Sed
q̄ttuor genera pctōꝝ nō ꝑcipiūt fructū pas-
sionis xp̄i. Primi sunt lusores similes mili-
tibꝰ pylati q̄ luserūt vestimēta xp̄i. Secūdi
sunt sortilegi ⁊ incātatores similes eisdem
militibꝰ q̄ posuerūt sortē sup aliā vestē xp̄i.
p̄s. Diuiserūt sibi vestimēta mea ⁊ super ve
stem meā miserūt sortē. Tertij sunt blasphe
matores q̄ sunt similes iudeis blasphemān
tibꝰ xp̄m in cruce. Quarti sunt desperati si-
miles iude q̄ abiens laqueo se suspēdit. In
cuiꝰ signū fit p̄mū miraculū in passione xp̄i
scꝫ solis obscuratio. ⁊ hij dicūt illud Sap. v.
Ergo errauimꝰ a via veritatis ⁊ lumē iusti
cie nō luxit nobis: ⁊ sol intelligētie nō est or
tus nobis. lassati sumꝰ in via iniq̄tatis ⁊ per
ditionis. ħ ibi. Alij autē redibāt ad xp̄m: q̄r
hic est iesus nazarenꝰ rex iudeoꝝ vt scripsit
pylatꝰ. Q. ¶ Per hūc eñ titulū designat an
nus iubileꝰ. i. remissiōis pctōꝝ q̄ fuit plena-
rie facta in passione xp̄i. ƀm illud Esaie. lxi.
Ut p̄dicarē annū placabilē dn̄o. Naꝫ genꝰ
hūanū fuit absolutū a culpa. Heb. ix. San-
guis iesu xp̄i emūdauit cōscientias nostras
ab operibꝰ mortuis: etiā a pena. Zach. ix. Tu
quoq̄ꝫ in sanguīe testamēti tui emisisti vin-
ctos de lacu in quo nō erat aqua. Scribitur
eñ hic titulꝰ sic. I N R I Ista lr̄a I desi-
gnat decē. vt hr̄ dist. lxxij. c. Sctissimo. N ve
ro designat tredecim: R aūt designat decē ⁊
septē. ⁊ I designat iterū decem. qui nūeri si-
mul collecti reddunt q̄nquaginta: q̄si volue
rit pylatꝰ dixisse: motꝰ a spūsctō licꝫ nō intel
lexerit sicut nec caypħas. Hic est per quē fit
plena remissio oīm pctōꝝ. R. ¶ Secūdum
verbū fuit liberalis largitatis qd̄ dixit po
pulo spiritali. scꝫ Amē dico tibi hodie mecū
eris in paradiso. Feruebat impietas ꝑseq̄n
tium: exultabat impietas blasphemātiū: cō-
tritio: liuores: crux: vulnera demōstrāt xp̄m
solū hoīeꝫ. Sacratū manuū in ligno crucis
extensio infirmitatē hoīs asserebat ap̄lis
Post diuina miracula solꝰ latro nō acquie-
scit scandalo crucis ⁊ mortis: solus latro te-
stis est maiestatis: q̄ sociꝰ ꝓbat̃ doloris illu
minauerat iam nescientē fidem latronis cre
dentis in xp̄m ꝓpius corpori admota diui-
nitas q̄ se largiꝰ sub momēto illo ꝑagende
redemptōni infuderat. Vn̄ ait. Memento
mei dn̄e dū veneris in regnū tuū. Nō dixit,

si deus es de p̄senti supplicio eripe me: ꝫ ma
gis q̄r deꝰ es de futuro iudicio libera me. Di
uina vero bonitas respōdit. Amen dico ti-
bi hodie mecū eris in paradiso. q̄si dicat. he-
reditaria ⁊ paterna sedes q̄ expulsis adam
⁊ eua est clausa innumeris populis te intro
eunte reserabit̃ ingredere illuc p̄mꝰ: ꝫ ingres
su feliciori q̄ꝫ p̄mꝰ intra ī paradisū nequaq̄ꝫ
cū adā visurꝰ infernū. nullū illic cibū letalē.
nullā legē: nullā arborē ꝑtimescas. Ego ero
illic tibi victꝰ ⁊ vita ibi cū angelis particeps
eris beatitudinis. heres diuine bonitatis in
cuiꝰ signū fit secundū miraculū. s. veli scissio
Nā velū tēpli scissum est. ⁊ aperuit sctā san-
ctoꝝ: q̄r angelica custodia q̄ gladio iusticie
prepediebat hoīem ne ingrederet̃ paradisū
hodie amota ē: ⁊ porta celi aperta est. ¶ S
Tertiū verbum fuit filialis pietatis: qd̄ dixe
xit pp̄lo patriarchali. scꝫ Ecce mat̃ tua. Ec-
ce filiꝰ tuꝰ. Licet eñ xp̄s in cruce dixerit ma
tri sue. Mulier ecce filiꝰ tuꝰ. ⁊ Iohāni euan
geliste dixerit. Ecce mat̃ tua. Tamē p preci
um sanguinis quē xp̄s fundebat in redem-
ptionē hūani gn̄is potuit esse verbū xp̄i ad
patriarchas: q̄si diceret. O pp̄ls patriarcha
lis: ecce mater tua. Nam xp̄s hūanā naturā
assumpsit vt eā a corruptōe purgaret. nō au
tem purgatōe indigebat hūana natura nisi
ƀm q̄ꝫ infecta erat p originē viciatā q̄ ex adā
descendebat. Idō xp̄s carnē sumpsit ex ma-
ria ab adā deriuata vt ip̄a natura p assum-
ptionē curaret̃: q̄r impfectio hūani generis
ꝓpt̃ pctm̄ indigebat ꝑfectōne innocētie xp̄i
cuiꝰ soliꝰ est a pctō curare. Ip̄e est eñ agnꝰ
q̄ tollit pctm̄ mūdi. vt dr̄ Ioh. i. Ista aūt cu-
ratio debebat fieri p preciū sanguīs xp̄i vel
p vitaꝫ eiꝰ corporalē que ē in sanguine quā
ip̄e xp̄s exsoluit. Affinitas ergo xp̄i ad hu-
manū genꝰ est p hoc q̄ꝫ corpꝰ xp̄i formatuꝫ
est ex purissimo sanguine bt̄e virginis deri-
uato ƀm originē ab adā ⁊ ab alijs patribꝰ.
Sicut ergo bt̄a virgo fuit vera mat̃ xp̄i q̄r si
ne pctō sanguinē ꝓbuit ex quo formatū est
corpꝰ xp̄i: ita cū xp̄s hūc sanguinē p innocē
tiam in sacrificiū deo patri offerat in cruce:
vult q̄ꝫ mat̃ sua sit mat̃ patriarcharū: idō dic
Ecce mat̃ tua. q̄si dicat populo patriarchali
Hic sanguis īmaculatꝰ quē p te nunc effun
do est pignꝰ hereditat̃ maternalis q̄ attinet
⁊ cōiungit me tibi. Caput eñ ⁊ mēbra sicut
sunt vna ꝑsona: sic xp̄s tāq̄ꝫ caput ⁊ oēs
fideles tanq̄ꝫ mēbra sunt vna ꝑsona mysti-
ca. Idō satisfactio xp̄i ad oēs fideles ꝑti-

net sicut ad sua mēbra: inq̄tū etiam duo ho
mines sunt vnū in charitate vn⁹ ꝓ alio satis
facere pōt. Hec aūt satisfactio fit per sangui
nem xpi. Ecce sanguis me⁹ ꝓciosus quē de-
di in redēptionē aīarū vestrarū in remissio-
nem pctōꝝ vestroꝝ. Facit sanguinē vestruz
preciosuz q̄ mediāte sicut illa mulier est ma-
ter mea sic per grām est mat̄ tua. Si em̄ san
guis me⁹ nō faceret ꝓciosū sanguinē vestrū
nequaq̄ꝫ diceret̄. Preciosa in conspectu dn̄i
mors sanctoꝝ ei⁹. In cui⁹ signū fit tertiū mi
raculū. s. terremotio. ẜm illud p̄s. Terra tre-
muit ꝛ quieuit duz resurgeret in iudiciū de⁹
vt saluos faceret om̄es māsuetos terre. Hic
terre mot⁹ significabat motionē ꝛ ꝯsolatio
nem sctōꝝ patrū in limbo existentiū ex ꝟtu
te sanguinis xpi. p̄s. Cōtriuit portas ereas ꝛ
vectes ferreos ꝯfregit. Sus. e. d. ma. i. coꝝ ꝛc.
¶ Quartū ꝟbū fuit vniuersalis penalita
tis q̄ꝺ direxit ppl'o ꝓphetali. s. De⁹ me⁹ deus
me⁹ vt q̄d dereliq̄sti me: Nō em̄ derelictio il-
la est referenda ad solutionē vnionis ꝑsona
lis: sed ad hoc ꝙ deus pat̄ eū exposuit passi-
oni. Vn̄ derelinquere hic nō est aliud q̄ꝫ nō
ꝓtegere a ꝑsequentib⁹ vt verificet̄ illud p̄s.
Deus dereliq̄t eū ꝑsequimini ꝛ cōprehēdi-
te eum: qꝛ nō est qui eripiat. q̄si dicat. O po
pule ꝓphetalis ad peragēdū mortis mee sa
cramentū: voluisti me sustinere om̄e genus
humanarū passionū: ꝛ nūc de⁹ me⁹ dereliq̄t
me. Passus est em̄ xp̄s oēꝫ passionē huma
nam. Pri̇o ex parte hoīm: qꝛ passus ē a gen
tilib⁹ ꝛ iudeis: a masculis ꝛ femineis. vt pꝫ
de ancillis accusantib⁹ petrū. Passus ē etiā
a ꝓncipib⁹ ꝛ ministris coꝝ ꝛ a popularibus
ẜm illō p̄s. Quare fremuerūt gētes ꝛ ppl'i
meditati sunt inania. Astiterūt reges terre
ꝛ ꝓncipes cōuenerūt in vnū aduersus dn̄m
ꝛ aduersus xp̄m ei⁹. Passus est etiā a fami
liarib⁹ ꝛ notis. sicut pꝫ de iuda eū ꝓdente ꝛ
petro ip̄m negāte. Secūdo pꝫ idē ex parte
coꝝ in q̄b⁹ hō pōt pati. Passus ē em̄ in suis
amicis eū deserētib⁹ in fama ꝑ blasphemias
cōtra eū dictas. in honore ꝛ glīa ꝑ irrisiōes
ꝛ cōtumelias ei illatas. in reb⁹ ꝑ hoc ꝙ etiā
vestib⁹ spoliat⁹ est. in aīa ꝑ tristiciā tediū ꝛ
timorē. in corpore ꝑ vulnera ꝛ flagella. Ter
tio pꝫ idē q̄ꝫtū ad corꝑis membra. Passus ē
em̄ in capite pungentiū spinaruz coronā. in
manib⁹ ꝛ pedib⁹ fixionē clauoꝝ. in facie ala
pas ꝛ sputa. in toto corpore flagella. ẜm ta-
ctum clauis confixus ꝛ flagellat⁹. ẜm gustū
felle ꝛ aceto potatus. ẜm olfactū in loco fe-
tido cadauerū mortuoꝝ q̄ dicit̄ caluarie pa-
tibulo appensus. ẜm auditū vocib⁹ blasphe
mantiū ꝛ irridentium lacessit⁹. ẜm visum la
chrymis perfusus. In cui⁹ signū fit quartuz
miraculū scꝫ petrarū scissio: qꝛ lapides com-
patiebant̄ xpo tam dira patienti cui nō cōpa
tiebat̄ hō morienti. Est em̄ xp̄us lapis angu
laris qui vt cōnecteret vtrūq̄ꝫ parietē scꝫ iu-
deoꝝ ꝛ gētiliū vulnerib⁹ ꝛ plagis ꝯtundit̄:
ꝛ vt hō penetret ꝑ hūc lapidē vsq̄ꝫ ad celuz
scindit̄. Cāticoꝝ. ij. Colūba mea i foramini-
bus petre ꝛc. ¶ Quītū ꝟbū fuit cordialis
cōpassibilitat̄: q̄ꝺ direxit ppl'o disciplinali. s.
Sitio. Nā qꝛ oēs discipuli ei⁹ relicto eo fuge
rant atq̄ꝫ fidē ei⁹ abnegauerāt: ne in despera
tionē ꝓlaberent̄: ẜ sub spe venie ad eū redi-
rent: clamat. Sitio fidē vestrā: salutē vestrā:
gaudiū vestrū. Plus aīarū vestrarū fructus
q̄ꝫ corꝑis mei cruciat⁹ me tenet: ꝛ si nō mei
saltē vestri misereminí. Non sitio penā aceti
ꝛ fellis pcti vr̄i quā mihi perfidi iudei porri-
gunt: ẜ ꝯuersionē ꝛ saluatōnē vestrā. In cu
ius signū fit q̄ntū miraculū. s. monumētorū
apertio: qꝛ fides vestra de mea diuinitate ape
riet̄ ꝛ manifestabit̄ toti mūdo: lꝫ nūc videa
tur ꝑdita ¶ Sextū ꝟbū fuit triūphalis fe
licitat̄: q̄ꝺ direxit ppl'o legali. s. Cōsūmatum
est. Iudei em̄ q̄ fierūt mortē xpi. vn̄ Math.
xxij. dicit̄ ꝙ coloni vinee per quos signant̄
rectores ꝛ ꝓncipes iudeorū videntes filiuz
dixerunt intra se. Hic est heres: venite occi-
damus eum. Ideo xp̄s eos alloquit̄ dicens
Consummatū est. scꝫ desideriū vestrū quo
voluistis me mori. Consummatū est ludibri
um passionis mee. Consummatū est sacra-
mentū redemptionis humane. Consumma
tum est dominiū luciferi super hoīem. In cu
ius signū fit sextū miraculū, scꝫ mortuoꝝ re-
surrectio: animarū sanctoꝝ patrū de limbo
egressio. Nā multa corpora sanctoꝝ qui dor
mierant surrexerūt ꝛ venerunt in sanctā ciui
tatem ꝛ apparuerūt multis ꝛ testificati sūt
mysteriū redemptōis humane. ¶ Se-
ptimū ꝟbū fuit diuinalis veritatis q̄ꝺ dire-
xit ppl'o matronali. scꝫ Pater: in man⁹ tuas
cōmendo spm̄ meū. Xp̄s em̄ non habebat
aliquē sibi compatientē nec obsequentē nisi
ppl'm mulierū. Vn̄ Joh. xix. dicit̄. Stabat
iuxta crucem iesu mater eius ꝛ soror matris
ei⁹ maria cleophe ꝛ maria magdalene quas
christus velut spiritū suum cōmendauit pa-
tri: quia qui adheret deo vnus spiritus est
cū eo. Xp̄s ergo tanq̄ꝫ deus veritat̄ redemit

nos ⁊ perfecit mysteriū hūane redēptionis
qn̄ voce magna clamauit. Pat᷑ in man⁹ tu-
as cōmēdo spm̄ meū. In cui⁹ signū fit septi
mū miraculū. s. hoīs īfidelis ꝯuersio. Vn̄ dr̄
Math. xxvij. Vidēs aūt cēturio q̄ ex adūso
stabat: qꝛ sic clamās expirasset: ait. Vere hic
hō fili⁹ dei erat. Et īcliato capite emisit spm̄.
Vn⁹ aūt militū lōgin⁹ noīe lat⁹ ei⁹ aperuit lā
cea: ⁊ miraculose seorsū exiuit sanguis ⁊ aq̄.
vt a pctīs oīb⁹ mundaremur. Apoc. i. Lauit
nos a pctīs nr̄is in sanguīe suo. Et Heb. ix.
Sanguis iesu xp̄i emūdauit ꝯsciētias nr̄as
ab opib⁹ mortuis. Fuit ei mirabile ī xp̄i mor
te ꝙ veloci⁹ mortu⁹ fuit alijs q̄ filī pena affi
ciebāt. vn̄ dr̄ Joh. xix. ꝙ eoꝝ q̄ cū xp̄o erāt
fregerūt crura vt cito morerent: ad iesū xo
cū venissent īuenert eū mortuū vn̄ nō frege
rūt ei⁹ crura. ⁊ Marc. xv. dr̄. ꝙ pylat⁹ mira-
bat si iam obijsset. ¶ Post mortē xo xp̄i
circa corp⁹ ei⁹ fiūt q̄ttuor. Pr̄io ꝯcedit sepeli
ri. Nā pylat⁹ postq̄ cognouit xp̄z mortuū cō
cessit ioseph corp⁹ eius sepeliri. Scd̄o a ma
gnatib⁹ fuit sepult⁹. s. a ioseph ab arimathia
q̄ erat nobilis decurio: ⁊ a nichodemo q̄ erat
ꝑnceps iudeoꝝ. Tertio varijs aromatibus
corp⁹ xp̄i fuit ꝯditum: qꝛ nichodem⁹ venit fe
rens mixturā mirre ⁊ aloes q̄si libras cētuz.
Quarto decent ⁊ honeste fuit corp⁹ xp̄i īuo
lutū: qꝛ ioseph īuoluit corp⁹ ei⁹ in syndone
mūda. In sepultura xo ei⁹ fuert q̄ttuor. Pri
mo sepelit ī horto ad significādū ꝙ ꝑ mortē
⁊ sepulturā ei⁹ liberamur a morte quā incur
rim⁹ ꝑ pctm̄ ade ī horto paradisi cōmissum.
Scd̄o ponit ī alieno sepulchro quia ꝓ alioꝝ
moriebat salute. Tertio ponit ī monumēto
nouo in q̄ nōdū q̄sq̄ posit⁹ fuerat ne post re
surrectionē ceteris corporib⁹ remanētib⁹ sur-
rexisse ali⁹ fingeret. Quarto ī monumēto ex
ciso ī petra sepelit ne si ex mult̄ lapidib⁹ edi
ficatū fuisset tumuli fūdament̄ suffossis sub
lat⁹ furto diceret. Vn̄ ⁊ saxū magnū qd̄ ap
positū fuit oñdit nō absq̄ auxilio plurimoꝝ
sepulchrū potuisse reserari. Si etiā sepultus
fuisset in terra: dicere poterāt suffoderūt ter
ram ⁊ furati sūt euz. Et ne q̄sq̄ hoꝝ ꝯtinge
ret diligēti custodia signatū est sepulchrū cū
sigillis pylati: muniētes illud magna multi-
tudine hoīm armatoꝝ. A q̄ tn̄ tertia die exi
bit cū victoria iesus xp̄s dn̄s noster q̄ cū pa
tre ⁊ spiritusancto ineternuz viuit ꝑ infinita
seculorum secula Amen.

¶ In die veneris scā ser. terti⁹ de q̄nq̄gīta do
lorib⁹ xp̄i: q̄s in passione sustinuit ꝓ nobis

O Vos oēs q̄ trāsitis
o attēdite ⁊ videte si ē dolor simi-
lis sicut dolor me⁹. Threnoꝝ. i.
Xp̄s in cruce hodie extēsus dic̄
illud ps. Circūdedert me dolores mortis: ⁊
torrētes iniq̄tatis ꝯturbauert me. Dolores
inferni circūdedert me: ꝓoccupauerūt me la
quei mort̄. h̄ ille. Sup̄ q̄ moueo talem q̄stio
nem. ¶ Vtrū dolor quē xp̄s in passione
sustinuit fuerit maxim⁹ quē vlla creatura in
hac vita ferre potuit? Ad istā q̄stionē rn̄dēt
duo doctores noui testamēti. Prim⁹ ē btūs
Bernar. in tractatu de scala iacob dicēs sic.
Xp̄s nō est ꝓsperat⁹ in h̄ mūdo s̄ a die nati
uitat̄ sue vsq̄ ad horā passionis s[illegible]3 ꝑ no
bis impēdit: dū ī pauptate nat⁹: in hūilitate
ꝯuersat⁹: ꝑsecutōe fatigat⁹: passione ꝯsūma
tus: totū se in aq̄s passiōis immersit aīaruz
vtiq̄ saluator nō corpoꝝ. Nā tollere pctā ve
nerat. nō carnis molestias. h̄ ille. Secūd⁹ ē
Hylari⁹. x. de trini. dicēs sic. Unigenit⁹ dei fi
lius ad ꝑagendū mort̄ sue sacramētū cōsū-
masse in se oē gen⁹ hūanarū passionū trista
tur: cū īclinato capite emisit spm̄. h̄ ille. Sciē
dū ꝙ xp̄s in cruce eleuat⁹ oī creature trans
eunti ꝑ viā hui⁹ mūdi suū deplorat infortu-
niū si aliq̄ vnq̄ tantis dolorib⁹ affecta fuit:
quant̄ ip̄e est. Nā dolor aīe separate patien
tis ꝑtinet ad statū future dānatōnis: q̄ exce
dit oē malū hui⁹ vite: sicut scōꝝ glīa excedit
oē bonū p̄sent̄ vite. Vn̄ cū xp̄s dicit suū do
lorē eē maximū nō cōparat ipm̄ dolori aīe
separate: ido dic̄. O vos oēs q̄ transit̄. s. ꝑ vi
am mūdi hui⁹. Cū g̊ xp̄s operat⁹ sit nostrā
salutē in medio terre: cōstituam⁹ angelos in
oriēte: demones in occidēte: iustos ī austro:
pctōres ī aq̄lone: ad oēs istos ordines crea
turarū amore ⁊ dolore lamētans ⁊ lachry-
mās ies⁹ ꝯq̄rit dicēs. O vos oēs q̄ trāsit̄ ⁊c̄
Pr̄io aūt ad āgelos voluēs se xo⁹ oriētē dic̄
O vos angeli q̄ me ab initio desiderast̄ ꝓspi
cere tūc cū gaudio ⁊ delectatiōe: nūc cū ludi-
brio ⁊ ꝯfusiōe: attēdite ⁊ videte q̄s ē maior
dolor an vester ī ruina ⁊ hoīz custodia ifru-
ctuosa: an me⁹ ī passione ignominiosa. Ma
gn⁹ em̄ fuit dolor vester cū vidist̄ tot ꝯciues
vr̄os ꝯ deū insurgē. Vn̄ coacti fuist̄ inire cū
eis bellū ⁊ pugnare cū fratrib⁹ vr̄is. s̄m illō
Apoc. xij. Factū ē p̄liū ī celo: michael ⁊ ange
li ei⁹ p̄liabāt cū drachone: ⁊ dracho pugna-
bat ⁊ angeli ei⁹ ⁊ nō valuerūt: ⁊ nō est īuēt⁹
loc⁹ eoꝝ āpli⁹ ī celo. Et ꝓiect⁹ ē ille dracho

de sepul[illegible]

magn⁹ serpēs antiqu⁹ q̄ vocat̄ diabol⁹ ꝛ sathanas in t̄raȝ: ꝛ āgeli ei⁹ cū ipso missi sūt. h̄ ibi. Vn̄ ciuitas dei quā pacifice possidere debuistis: valde in suis ꝯciuib⁹ diminuta ē: et sicut de ꝓfectu cōciuiū vroꝝ creuisset gaudiū vestrū in celo: ita ex defectu eoꝝ ꝛ ruina tardata ē vr̄a leticia q̄usq̄ ꝑ hoīes reparet̄. ƀȝ illud Luc. xv. Gaudiū ē angel' dei super vno pctōre pniām agente. Lȝ aūt dolor vr̄ fuerit magn⁹: tū q: ciuitas ꝓpt̄ quā possidēdam in gr̄a creati fuistis depopulabat̄: tū q: gaudiū vr̄m de gl'ia cōciuiū vestroꝝ dīnuebat̄: tū q: infern⁹ ditabat̄: tū q: ꝓnitas ad vitia āpliabatur. tn̄ dolor vr̄ nō est sil'is sicut dolor meus. Pro eo ꝙ p⁹ illoꝝ ruinā ꝑata fuit vob̄ gl'ia mihi aūt ꝑata fuerūt grauissima supplicia. Parauit vob̄ de⁹ eternā sui fruitōem: m̄ aūt durissimā vltionē. Vn̄ Esa lxiij admirantes dixistis. Quis ē iste q̄ venit de edom tinctis vestibus de bosra? Iste formosus in stola sua gradiēs in m'ltiplici fortitudīs sue. Ego qui loq̊r iusticiā ꝛ ꝓpugt̄or sū ad saluāď. Quare g̊ rubrū est īdumentū tuū ꝛ vestiméta tua sicut calcantiū in torculari? Torcular calcaui sol⁹: ꝛ de gētib⁹ nō est vir mecū. h̄ ibi. Nō em̄ nisi ꝑ effusionē sanguis mei restaurari poterat ruina vr̄a. apoc. xij. Audiui vocē magnā in celo dicentē. Nūc facta ē sal⁹ ꝛ ꝩt⁹ ꝛ regnū dei nr̄i: ꝛ ptās xp̄i ei⁹: q: ꝓiect⁹ ē accusator fr̄ȝ nr̄oꝝ ꝛ ipsi vicerūt illū ꝓpt̄ sanguinē agni ꝛ ꝓpter ꝩbū testīonij sui: ꝓpterea letami celi ꝛ q̄ hītat̄ in eis. Preterea cū essetꝭ ab initio deputati ad custodiā hoīs iux̄ illud. ps̄. Angel' suis de⁹ mādauit de te: vt custodiāt te ī oībus vijs tuis. In māib⁹ suis portabūt te: ne forte offendas ad lapidē pedē tuū. Et ad h̊ eratꝭ custodes hoīm vt deducētis eos in ꝯsortiū gl'e vr̄e. Heb. i. Oēs sūt administratorij spūs in misteriū missi: ꝓpt̄ eos q̄ hereditatē capiūt salutꝭ: qn̄ ꝓm⁹ hō adhesit suasioni serpētis īimici vr̄i ꝛ vos ac vrām societatē dereliq̄t magn⁹ fuit dolor vr̄. Esa. xxxiij. A voce āgeli fugerūt ppl'i. Ecce vidētes clamabūt foris: ꝛ angeli pacis amare flebūt. Lȝ dolor vr̄ fuerit magn⁹: nō est tn̄ sil'is sic̄ dolor me⁹ q: ego ꝓ salute hoīs rediméda vitā meā exposui morti. vn̄ apoc. v. ď. Audiui vocē āgeloꝝ multoꝝ in circuitu throni dicentiū voce mag̃. Dign⁹ ē agn⁹ q̄ occis⁹ ē accipe ꝩtutē ꝛ dīnitatē ꝛ sapīam ꝛ fortitudinē ꝛ honorē et gl'iam ꝛ bn̄dictōeȝ. Etiā vos āgeli qn̄ vidistꝭ grauissima supplicia m̄ a synagoga inflicta flētes ꝛ dolētes dixistis illō Hiere. li. Curauim⁹ babilonē ꝛ nō ē sanata derelinq̄m⁹ eaȝ ꝛ eam⁹ vnusq̄sq̄ in t̄raȝ suā: qm̄ ꝑuenit vsq̄ ad celos iudiciū ei⁹. Venite ꝛ narrem⁹ ī syō op⁹ dn̄i dei nr̄i ꝛc̄. De isto fletu āgeloꝝ ī passione xp̄i dicit⁹ Joseph⁹ de bello iudaico ꝛ beatus hie. sup illō Esa. lxvi. Vox ppl'i de cītate vox de celo ꝛc̄. ꝙ xp̄o in cruce migrāte ꝛ ruina tēpli īminēte angeli custodes ppl'i ꝛ ꝓsides tēpli voce ꝯsona flebl'r clamabāt. Heu fugiam⁹ ꝛ trāseam⁹ ab hijs sedib⁹ q̄ vox ī scā scōꝝ ꝛ ī aere ꝑ totā cītatē audita ē. Clamat g̊ xp̄s ī cruce aduersus āgelos ꝛ dicit. Adiuro vos spūs āgelicos si ī vniu'sa vr̄a custodia circa hoīem tā horrēď scel⁹ ꝛ immane flagitiū vn̄q̄ ꝑpetratū ē. Heu oēs rn̄dent illud Iudic. xix. Nūq̄ tm̄ nephas ꝛ tā grāde piacl'm cōmissū est in israel. ꝛ sic pȝ primū. B. Scďo aūt ꝩtens se xp̄s ad sathanā ꝓncipē militie īfernalis ꝛ ad demones sui seq̄ces ꝩsus occidentē dic̄. O demones q̄ mare ꝛ aridā circuitis attēdite ꝛ videte quis ē maior dolor an vr̄ in vsurpatione diuinitatꝭ ꝛ nature hūane subiugatōe: an me⁹ in penarū ludibrio fraudulēta vr̄i suggestione. Nā tu lucifer maledicte a die creatōis tue appetiuisti fieri deus: q̄ vt Esay. ait. xiiij. ca. dicebas in corde tuo. In celū ꝯscendā: sup astra celi exaltabo solium meū: sedebo in mōte testi: in laterib⁹ aq̄lōis ascendā sup altitudinē nubiū: ꝛ sil'is ero altissimo. Et Eze. xxviij. Tu signaculū solitudinis plen⁹ sapīa ꝑfect⁹ decore in delitijs ꝑadisi dei fuisti. oīs lapis ꝓciosus opimentū tuū. Tu cherub extēt⁹ ꝛ ꝓtegēs posui te in mōte scō dei. Cū aūt eiect⁹ fuisti a ꝑadiso magnū doloreȝ ꝯcepisti quēadmoď Esa. xiiij. ď. Verūtn̄ ad infernū detraheris in ꝓfunduȝ laci. ꝓrerea satellites tui insultabāt tibi dicentes Tu vulnerat⁹ es sicut ꝛ nos nr̄i sil'is effect⁹ es. detracta ē vsq̄ ad īferos supbia tua. quomō cecidisti de celo lucifer q̄ mane oriebaris ꝛc̄. Et Eze. xxviij. Repleta sunt īteriora tua īiq̄tate ꝑdidisti sapīam tuā in decore tuo: in m'ltitudīe īiq̄tatū tuarū. Polluisti scīficationē tuā ꝛc̄. Iste tu⁹ dolor q̊ ex ābitōe ꝛ supbia tua q̄ appetiuisti dīnitatē ꝛ ꝓiect⁹ es in maximā vilitat ē est magn⁹: s̄ dolor me⁹ icōpabilit̄ ē maior: q: cū essem de⁹ semꝑ me īhonorasti: ꝛ totū hūanū gen⁹ aduersū me ꝯcitasti Turpi⁹ em̄ ꝓnceps legitim⁹ a suis ciuib⁹ de dn̄io eijcit̄: ꝙ tyrān⁹ nō acceptet̄. De me aūt ď Joh̄. i. In ꝓp̊a venit ꝛ sui eū nō recepūt. ꝓpter me solū ꝑdendū cōmouisti herodem ad occidendū oēs pueros q̄ erāt in bethleē:

τ in oĩb⁹ finib⁹ ei⁹: vt ꝺꝛ Mat. ij. Adhuc qñ
ĩduxisti euã ad peccanꝺ τ ꝑ eã adã ad come
dendũ fructũ ligni vetiti subiugasti tibi natu
rã hũanã τ ꝑtãtez atq̃ dñium sup ipaz tibi
vsurpasti: q2 a q̃ quis vict⁹ ẽ ei⁹ τ ſu⁹ ẽ: tunc
maximũ gaudiũ ꝯcipisti. Solatiũ eñ ẽ mise
ris socios hr̃e penarũ: nũc aũt q2 in iudiciuz
vocaris τ traheris vt fraus tua declaret̃ per
quã sub vmbra mea priꝰs pẽtes seduxisti as
serens te a me missũ qñ me penituisset statu
ti qꝺ sel' sanxerã: iõ vehement̃ doles. verũtñ
q2 iusticia dei exigit vt hõ a pctõ liberet̃ xp̃o
ꝑ passionẽ suã satisfaciẽte: tñ si vellet absq̃
oĩ satisfactiõe hoĩem a pctõ liberare ꝯ iusti-
ciã dei nõ faceret. Ille eĩ iudex nõ p̃t salua iu
sticia culpã sine pena dimittere q̃ hz punire
culpã in aliũ comissã: puta vel in aliũ hoĩez
vel in totã rẽpub. siue supiorẽ p̃ncipẽ: ʒ deus
nõ hz aliquẽ supiorẽ cũ ipse sit supmũ τ cõe
bonũ toti⁹ vniũsi: τ iõ si dimittat pctm̃ qꝺ hz
rõem culpe ex eo ꝙ ꝯ ipz cõmittit̃ nulli facit
ĩiuriã. Sicut q̃cũq̃ hõ remittit offensã in se
cõmissã absq̃ satisfactõe misericordit̃ τ nõ ĩ
iuste agit. vñ Dauid petẽs miaz dicebat. Ti
bi soli peccaui: quasi dicẽt; potes sine ĩiusticia
mihi dimittere: tñ q2 ego nõ veni gen⁹ hũa-
nũ a pctõ libare solũ ꝑtãte ʒ etiã iusticia. ꝓ-
ꝑt ea nũc cũ sim in cruce añ tribunal iusticie
affer iura tua: τ libẽter audieris. Uidẽs aũt
diabol⁹ hoĩem τ cog̃scẽs eũ eripi a suo dñio
nõ valẽs ferre potentiã ei⁹ q̃rit iusticiã ꝓpo
nẽs q̃rimoniã corã deo τ ait fieri sibi ĩiuriã.
Primo ꝑ legẽ cõem. Scꝺo ꝑ legẽ diñã. Ter
tio ꝑ legẽ naturalẽ. Pmo allegat legẽ cõez q̃
dicit ꝙ vl'is victoria mutat possessionẽ. Sic
in mũdo post diluuiũ in q̃ qꝺ ꝑpt̃ diũsas vi-
ctorias fuerũt dñatões τ possessiones muta
te vt pz de reg̃ asirioꝝ: caldeoꝝ: grecoꝝ: roma
noꝝ. Cũ g̃ de hoĩe victoriã habuerĩ g̃nalẽ ra
tionabl'r ad me ẽ trãsmutata possessio. Hoc
eñ autẽticat̃ lege diña q̃ mãdat Mat. xxij.
reddi q̃ sũt cesaris cesari τ q̃ sũt dei deo. Itẽ
lege naturali videm⁹ ꝙ creature q̃ hñt natu-
ral'r maiorẽ potẽtiã alijs dñant̃: sicut pz ĩ aĩa
lib⁹. s. leone et aq̃la. vñ. ij. Pet. ij. A quo q̃s
supat⁹ ẽ ei⁹ τ seru⁹ ẽ. Lex ẽt dic̃ ꝙ ea q̃ hosti
bus auferũt̃ iure gẽtiũ possidem⁹: g̃ iuste pos
sideo hoĩem. Xp̄us r̃ndit. Allegatio tua nõ
tz: q2 ſm legẽ fraus τ dol⁹ nõ debẽt alicui pa
trocinari: ʒ tu hoĩem ꝑ potentiã nõ vicisti: cũ
euz fortẽ creauerĩ angel' associauerĩ: loco tu
to locauerĩ: ʒ ꝑ fraudẽ. sic g̃ iuste aufero qꝺ
fraudulẽter detines. diabol⁹ addit. Scꝺz le-
ges sciẽti τ volẽti nõ ĩfert̃ dolus: ʒ hõ cũ eẽt
sapiẽ ꝑdit⁹: decipi neq̃bat: g̃ eũ nõ fraude: sed
ꝓpa volũtate ligaui. Nã Esau nõ fuit dol⁹ il
lat⁹ qñ vẽdidit p̃mogẽita sua. Geñ. xxv. Qꝛ
nõ ꝑ fraudẽ vẽdidit: ʒ ꝓpa volũtate. Preterea
dato ꝙ ipz ꝑ fraude decepꝑĩ nihil obijcit̃: q̃a
trãsgressio nõ mlˀieris: ʒ viri fuit q̃ hũani ge
neris pctm̃ in posteros traduxit. Sz apl's. ij.
Thi. ij. dic̃. Uir nõ ẽ seduct⁹: ʒ mulier. Xp̄us
ait. Sic videm⁹ ĩ ludo ꝙ cõueñt aliquẽ iuste
ꝑdere qñ ad ludũ nõ ĩducit̃: ʒ ĩducit. nec de-
cipit victor. tñ nõ p̃t iuste detinere. sic ĩ ꝓposi
to licz hõ iuste ꝑdiderit: tu tñ ĩiuste possides
q2 false lusisti: dicẽs. Neq̃q̃ moriemĩ ʒ eritis
sicut dij τc̃. Diabol⁹. Uidem⁹ ꝙ duplex ẽ lu
crũ. vnũ in q̃ cõpetit restitutio sic̃ in his q̃ fi
unt in ꝑiudiciũ alt̃i⁹ sic̃ rapina furtũ τc̃. Ali-
ud ẽ in q̃ nõ cõpetit restitutio sic̃ qñ nulli ẽ in
ꝑiudiciũ. Uñ lz cũ pctõ lucrat⁹ fuerĩ hoĩem
tñ ad restitutionẽ nõ teneoꝛ: sic̃ pz in filijs is
rael q̃ spoliauer̃t egiptios Exo. xij. Xp̄s. Sci
m⁹ ſm iura ꝙ q̃ lucrat̃ aliq̃d in ꝑiudiciũ alte
ri⁹ tenet̃ ad restitutõez sic̃ mlˀier q̃ ĩ ꝑiudiciũ
viri fornicat̃ q̃cq̃d ĩde lucrat̃ tenet̃ viro τ vir
mlˀieri: iõ cũ ſuũ meũ ĩuaseris in meũ ꝑiudi
ciũ fecisti. diabol⁹. Tarde allegasti: q2 hõ iaz
fact⁹ ẽ me⁹ iure p̃scriptõis eo ꝙ possederĩ ip
sũ tot ãnis τ ſm pl̃m. Cõsuetudo ẽ alt̃a na
tura: iõ possessio ei⁹ ex lõgo tpe fcã ẽ m̃ natu
ral'. Xp̄s. Mihi nõ ꝑiudicat ꝙ tu dic̃: q2 nõ-
dũ fcã fuit m̃ p̃scriptio: cũ nõ pacifice nec bo
na fide possederis. Nã ꝯtestata lite misi adã
cũ satisfactõe pctĩ. Abrahã cum circũcisiõis
purg̃tõe. Moysen cũ leg̃ ĩstructiõe. ꝓphas
cũ vicioꝝ obiurgatõe: τ tue malitie detectõe.
diabol⁹. Ad te nõ ꝑtinet litẽ ꝯtestari: q2 Ec
cl'. xv. ꝺꝛ. Qꝛ tu reliq̃sti hoĩez ĩ manu ꝯsilij sui
τ sic eũ emãcipasti τ ex q̃ dimisisti eũ: vltro
se dedit m̃: τ ita ad restitutõez nõ teneoꝛ. xp̄s
Licet fuerit emãcipat⁹ nõ tñ total'r ĩ ꝑsona
sz in ꝑte: in q̃ dedi sibi naturalẽ cursuz. s. arbi
trij lib'tatẽ: sic̃ alijs creaturis: ꝓpas ac cões
dedi. diabol⁹. Licet eũ accepꝑĩ: tu tñ nõ ꝑdi-
disti dñiũ: q2 sicut tu vis ꝙ sit tu⁹ in celo per
miam: ita ẽ tu⁹ in ĩferno ꝑ iusticiã. Uñ sapiẽ
iiij. ꝺꝛ. Ueniẽt in cogitatõe pctoꝝ suoꝝ timi
di τ traducẽt illos ex aduerso ĩiq̃tates eoꝝ.
Cũ g̃ ĩfinitũ peccauerit ad tuã iusticiã ꝑtinet
vt a me acriter puniat̃. Xp̄us. Sic̃ dicit lex
oĩs cã ꝑ quãcũq̃ viã orit̃ ꝑ eanꝺ destruitur
q2 eadẽ est via eũdi τ redeũdi. Cũ g̃ hõ ꝑ vi
am liberĩ arbitrij ceciderit: ꝑ eanꝺ p̃t ad gra
tiã τ gl'iam releuari. Hiere. viij. Nunq̃d q̃ ca

dit nõ resurget: ⁊ q̇ auersus est nõ reuertet᷑:
diabolꝰ. Cõcedo si ꝑ se rediret sꝫ ꝑ se redire
nõ potest: qꝛ est spũs vadẽs ⁊ nõ rediens.
ps. lxxvij. ergo tu q̇ hoc facis magnã faċ mi
hi iniuriã. Xp̃s. Iura dicũt qd̃ q̇s per aliũ faċ
per seipm̃ facere videt᷑. Amor eñ est virtꝰ i-
tima transferẽs amantis silitudinez in ama
tum. Cũ ergo sim hoĩ amore ieffabili copula
tus ⁊ vnitꝰ ꝑ carnis assumptõem. iõ qd̃ ego
facio ipse facit. diabolꝰ. Illa amicitia q̃ de fa
tuitate ꝓcedit nõ videt᷑ amicitia: sicut pꝫ de
hys q̇ ex ebrietate vel stulticia alteri ↄiũgũt᷑
sed valde videt᷑ stultũ ꝙ tu qui es deꝰ sis hõ
dñs sit seruꝰ: creator creatura. ⁊ vita moria-
tur: g̊ ad hoiem verã amicitiã hr̃e nõ potes
Xp̃s. Fateor ꝙ amicitia q̃ est ex timore stul
ticia: aut cupiditate nõ est dicẽda amicitia:
qꝛ vera amicitia in amore fundat᷑. cũ maio-
rẽ hac dilectõez nemo hꝫ q̃ꝫ vt aĩam suam po
nat q̇s ꝓ amicis suis. Vñ mea amicitia ẽ ve
ra. qꝛ ꝓ amore eiꝰ aĩam mea pono. diabolꝰ.
Tua amicitia nõ est vera. Nã vera amicitia
hꝫ ꝑfectionẽ: sꝫ tua nõ hꝫ ꝑfectionẽ: sed ipfe
ctionẽ: qꝛ acceptor ꝑsonarũ es: qꝛ ex quo ho
minẽ libas: etiã me creaturã tuã nobilẽ: ⁊ ti-
bi ↄsimilẽ liberare debes: sed me nõ redimis
g̊ nec hoiem redimere dẽs. Xp̃s. Actꝰ acti-
uoꝝ sunt in patiẽte ⁊ bñ disposito: vñ phs di
cit. Or forme dant᷑ merito materie: cũ g̊ sis idis
positꝰ: medicinã nõ potes recipere sanitatis:
vñ si velles penitere ⁊ dicẽ tuã culpã te silit᷑
liberarẽ. diabolꝰ. Potiꝰ volo in ꝑpetuũ cruci
ari tu redimis cũ ꝑ deceptionẽ: qꝛ tu me dece
pisti plurimũ hamo tue diuinitatis: ⁊ esca tue
hũanitatis: cũ g̊ fraus ⁊ dolꝰ nulli debeant
patrociari: tua redẽptio nõ valet. Xp̃s. Tua
deceptio iiusta fuit cũ decepis inocentẽ: mea
vero ẽ iusta: qꝛ deceptorẽ ⁊ ꝓditorem decepi
Vñ lex dicit. Fallere fallẽtem nulla lege ve-
tat᷑. Nã h̊ opꝰ nr̃e salutis ordo depoposcerat
⁊c̃. Vñ venenũ ↄ̃ venenũ qꝛ hũilitas ↄ̃ sup
biã: amaritudo aceti ⁊ fellis ↄ̃ dulcedinẽ po
mi ponit᷑. diabolꝰ. Nõ curo multũ: qꝛ adhuc
habeo p̄tẽ maiorẽ ꝑ deceptionẽ q̃ꝫ tu ꝑ redẽ
ptionẽ. Xp̃s. Nõ est mihi verecũdia qꝛ feci il
lud qd̃ in me est: sicut medico nõ est dedecus
si ifirmꝰ morit᷑ q̇ nõ regit᷑ ↄsilio medici. Nec
etiã est tibi ad gl̃iam tal' victoria: qꝛ tua pe-
na ex h̊ nõ minuit᷑. diabolꝰ. Quõ g̊ iplet᷑ illõ
qd̃ dixisti. Si exaltatꝰ fuero a t̃ra oĩa trahã
ad meipsum: cũ v̉ba tua debeãt esse v̉a. Xp̃s
Verũ est verbũ meũ qꝛ trahã electos: trahã
oĩa: qꝛ trahã eos ꝓpter quos facta sunt oĩa
sed nõ sine magna pena et dolore. Vñ osee
xi. dicit᷑. Ego quasi nutritius effraim: porta-
bam eos in brachijs meis ⁊ nescierũt ꝙ cu
rarem eos in funiculis Adam: penis ⁊ dolo
ribus traham eos in vinculis charitatis. tu
autem absq̃ꝫ vlla passione ⁊ dolore multos
tibi vẽdicas: ideo nõ est dolor silis sicut do-
lor meus. ¶ Tertio voluẽs se xp̃s ad au-
struz in q̊ sunt iusti ⁊ inocẽtes clamat dicẽs
O adam ⁊ eua attẽdite ⁊ videte q̇s ẽ maior
dolor an vester in iusticia originali patiẽdo
an meꝰ in cruce moriẽdo. Corpꝰ enim tuũ: o
adã in statu inocẽtie pati nõ poterat nisi pec
caret ⁊ fieret mortale ⁊ passibile: qꝛ mors ⁊
alij defectꝰ in hũana natura ꝓcedũt ex dupli
ci cã. vna q̇d̃ rẽota q̃ accipit᷑ ex p̃te p̄ncipioꝝ
materialiũ hũani corpis incq̃ꝫtũ est ex ↄ̃rijs
cõpositũ: sꝫ h̊ cã ipediebat᷑ ꝑ origiãlẽ iusticiã
vñ Aug. lib. q̃sti. vetis ⁊ noui testi dic. Vite
arbor medicine mõ corruptõem hoĩm phi-
bebat. Et Rabanꝰ sup Geñ. dicit. Añ rea-
tum hoĩs nil noxiũ ꝓtulit: nullã terra herbã
venenatã: nullã arborẽ sterilez: cũ manifeste
dictũ sit in Geñ. ꝙ oĩs herba ⁊ vniuersa li-
gna data sunt, hoĩbus ⁊ volatilibus ⁊ cũctꝫ
aĩantibꝰ in escam. hec ille. Scd̃a cã est ꝓxia
scꝫ pctm̃ ꝑ qd̃ subtracta ẽ originalis iusticia:
qꝛ ꝑ pctm̃ mors intrauit in mũdũ vt dr̃ Ro.
v. Licet eñ corpꝰ tuũ aliq̇d posset pati: nõ tñ
potuisset pati penã q̃ repugnaret illi statui in
nocẽtie: sicut est pena mortꝭ. Ego aũt accepi
naturã humanã absq̃ꝫ peccato in illa purita
te: in q̃ erat in statu inocentie: qꝛ vt dic̃ Au
gu. exponẽs illud Ioh̃ iij. Qui de sursũ venit:
sup oẽs est. De sursũ venit xp̃s. i. de altitudi-
ne hũane nature quã hũit ãte pctm̃ p̄miꝰ ho-
minis. Ad h̊ eñ veni in mũdũ carne assum
pta: vt ꝑ pctõ tuo ⁊ totiꝰ hũani gñis satisface
rẽ. Vnꝰ aũt ꝑ pctõ alteriꝰ satisfacit: dũ penã
pctõ alt̃iꝰ debitã in seipm̃ suscipit. Mors ãt
⁊ alij defectꝰ ⁊ penalitates sunt pena pctĩ: qd̃
est in mundũ ꝑ te adã itroductũ. ꝓpt̃ea has
penalitates in mea carne vice tui suscepi. vñ
cũ gemitibꝰ dicit hoĩbus exprobrando. O in
gratissimi ⁊ degeneres filij Adã. Cum oĩe
aĩal diligat sibi silẽ: imo etiã canis diligit di
ligentẽ se. quare me sic odistis ꝙ in patibl'o
suspẽditis? O viri innocẽtes ⁊ iusti adiuro
vos si vnq̃ꝫ tã horrendũ scelus audistis aut
vidistis: vt ꝓ tot ac tãtis bonis q̃ ego ꝓ sa-
lute hũani generis attuli cruci atq̃ꝫ latronũ
patibulo adiudicatꝰ sim? Quid est qd̃ debui
vltra facẽ vinee mee ⁊ nõ feci. Esa. v. Exina

nisi meipm̄ formā ſui accipiēs ꝓpt̄ qđ fecerūt me opprobriū hoīꝫ ⁊ abiectōeꝫ pleb. ha dñe deꝰ: q̄s vnq̄ꝫ audiuit tl'e aut q̄s vidit huic sil'e. Esay. vltimo. Attendite itaq̄ꝫ ⁊ videre qm̄ nō est dolor silis sicut dolor meus. D

Quarto voluēs se xp̄s ad aq̄lonē in q̄ sūt pctōres penitētes clamat dicēs. O viri penitētes quis ē maior dolor an vr̄ ꝓ pctō penitēdo an meꝰ ꝓ pctō vr̄o dolēdo. Ego em̄ nō solū dolui ꝓ amissiōe vite corpal' ꝓpe: ſ; et ꝓ pctis oīm vr̄m: qui dolor excessit oēm dolorē cuiuslꝫ ꝯtriti. tū: q: ex maiori sapia ⁊ charitate ꝓcessit ex q̄bus dolor ꝯtritōis augetur. Tū etiā q: ꝓ oīꝫ pctis sil' dolui. ſm illō Esa. xvij. Spūs dñi sup me ⁊c̄ Et seq̄tur vt mederer ꝯtritis corde. Pnīa em̄ hꝫ effectū meriti: ⁊ q̄s merer ꝑ pnīam nisi ex passiōe mea et ꝙ ꝯformat merito passiōis mee: Cōtritio q̄dē vestra ē meritoria ſm ꝙ ꝯformat dolori mētali quē ego in cruce sustinui. ſm illud Esay. liij. Vere dolores nr̄os ipse portauit. Sicut ḡ volūtarie in cruce ꝓ pctis singulorū passus sū: sic vos in ꝯtritōe volūtarie pati debetꝭ: q: ꝯtritio est dolor ꝓ pctis voluntarie assūptꝰ. ad Heb. v. Cū clamore valido ⁊ lachrymis offerēs exauditꝰ est ꝓ sua reuerētia. Et q̄dē cū esset filiꝰ dei didicit ex his que passus ē obedientiā ⁊ cōsūmatꝰ factꝰ ē oībꝰ obtēperantibꝰ sibi cā salutis etne. Cōfessio sacramētalis pctōꝝ vestroꝝ est vob meritoria ſm ꝙ ꝯformat cōfessioni pctōꝝ vestroꝝ quā feci in cruce dū essem in orto ⁊ orarē patrē vt trāsferret a me calicē passiōis. Apparuit em̄ mihi angelꝰ dñi p̄ntās duas cartas in quarū vna legi oīa pctā hoīm: in alia ṽo legi merita passionis mee ad delēda illa peccata. Vñ subito elegi passionē dicens. Non mea volūtas fiat: ſ; tua. In cruce aūt pēdēs ꝯfessus sū oīa pctā hoīm saluandoꝝ dicens Deꝰ deꝰ meꝰ respice in me: quare me dereliq̄sti lōge a salute mea ṽba delictoꝝ meoꝝ ⁊c̄. Et sicut ego pctā vr̄a ꝯfessus sū in cruce: ita ⁊ vos mecū debetis ꝯfiteri pctā vr̄a in cruce si vultis saluari. Satisfactio pctōꝝ vr̄oꝝ ē vobis meritoria ſm ꝙ ꝯformat satisfactioni: quā ego in cruce ꝓ vob feci: ſm illud Colos. ij. Donās vobis oīa delicta delēs qđ aduersum vos erat chirographū decreti qđ erat cōtrariū nobis ⁊ ipꝫ tulit de medio affigēs illđ cruci. Satisfactio hꝫ tres ptes s. orōnem: et hāc ego feci in cruce. Prīo ꝓ pctōribꝰ dicens. Pater ignosce illis: q: nesciūt quid faciunt. Scđo ꝓ iustis dicens. Pater in manꝰ tuas cōmendo spm̄ meū. i. oēs qui mihi ꝑ fidem ⁊ charitatē sunt adhesuri. Qui em̄ adheret deo vnꝰ spūs est cū eo. Elemosynā in cruce feci in effusione sanguīs mei. Heb. ix. Sanguis xp̄i emūdauit ꝯscias nostras ab operibus mortuis. Ieiuniū in cruce habui cū sitiui ⁊ cū aquā de latere meo effudi. Tantꝰ em̄ fuit dolor meꝰ qđ cor dextri latronis penetrauit ⁊ ipm̄ ad pnīam emolliuit. Primo habuit ꝯtritionē dicēs Luc. xxiij. In eadē dānatōe sumꝰ nos ⁊ quidē iuste. Scđo ꝯfessionē dicēs. Nos digna factis recipimus. hic ṽo nil mali gessit. Tertio satisfactionē q̄ ad ieiuniū in eo ꝙ crura eius ꝯfracta sunt. ps. Genua mea īfirmata sunt a ieiunio. Quo ad elemosynā ī eo ꝙ sociū arguit dicēs. Neq̄ꝫ tu times deū. Quo ad orationē in eo ꝙ deuote se cōmēdauit mihi dicēs. Dñe memēto mei cum veneris in regnū tuū. Eiꝰ aūt penitētia fuit meritoria. cū dolor eiꝰ meo dolori cōformaret. Unde q: patiēter fuit socius tribulationis iustū erat vt sociꝰ fieret ꝯsolatōis: iō dixi ad eum. Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso. i. in beata visione. Ut aūt habetur de cōsecra. dis. iiij. ca. baptismi viceꝫ. Neq̄ꝫ latro ille ꝓ nomine xp̄i crucifixus est: ſ; pro meritis facinoꝝ suoꝝ. Neq̄ꝫ q: credidit passus est: ſ; dū patitur credidit. Quantū itaq̄ꝫ valeat etiā sine visibili baptismi sacr̄o qđ ait apl's. Corde credit̄ ad iusticiā. ore aūt ꝯfessio fit ad salutem: in illo latrone declaratū est. In quo id qđ de baptismi sacramento defuerat: cōpleuit oīpotentis benignitas. Et q: in latrone per necessitatē baptismꝰ corporaliter defuit ꝑfecta: salus ē q: ꝑ pietatē spiritualiter affuit: cū corde credere ad iusticiam et ore confiteri ad salutem potuerit. hec ibi.

Clamat ergo in cruce iesus. O vos peccatores penitentes qui transitis per viam penitentie attendite ⁊ videte si dolor vester ē similis sicut dolor meus in cruce. Et ecce omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculum istud ⁊ videbant que fiebant percutiētes pectora sua reuertebantur ī hierusalem. Luce. xxiij. capi. Ideo Augustinꝰ libro de cathetizandis rudibus dicit. Esuriuit christus in terris: qui omnes pascit famelicos. Sitiuit qui omnes refocillat sitientes. In via fatigatus est: qui se viam nobis fecit in celum. Obmutuit ⁊ obsurduit corā cōuiciātibꝰ: per quē locutꝰ est mutꝰ ⁊ surdꝰ audiuit. Vinctus est qui oēs soluit. Flagellatꝰ ē: qui oēs fouet. Crucifixꝰ ē: qui cruciatus nostros

Magnitudo doloris xpi

sustinuit. h' ille. Bene ergo dicit xp̄s. Nō est dolor in mūdo sicut dolor me⁹. Ꝟ Magnitudo doloris xp̄i in cruce pōt manifestari ꝑ qnquaginta signa vt sic ꝑ iubileū nos introducat in patriā ꝑadisi a q̄ cecideram⁹ ꝑ pctm̄. Nā ꝑ passionē xp̄i aperta est nobis ianua regni celestis. ſm illud Hebre. ix. Xp̄s assistēs pōtifex futuroꝝ bonoꝝ ꝑ ꝓpriū sanguinē introiuit semel in sancta: et'na redemptiōe īuēta. Et h' significat nūeri. xxxv. vbi dr̄. Qr homicida manebit in ciuitate refugij donec sacerdos magn⁹ q̄ oleo scō vnct⁹ ē moriat' q̄ mortuo poterit domū redire. Hec aūt signa doloris xp̄i sic patēt. Primū signū doloris xp̄i in sua ꝑ nob̄ passiōe ē amoris imēsitas ex dīna ꝓordinatōe: qr iter miam ⁊ veritatē difficil' fuit altercatio. Veritas in adiutoriū ⁊ ꝯsiliū sibi iusticiā aduocauit. Mia aūt pacē sibi in adiutoriū adiudicauit. Sed ābe ꝯcorditer dīne sapīe arbitriū elegerūt. Partib⁹ ergo ī ꝑn̄tia corā arbitris ꝯstitutis: mia pacis īstructa ꝯsilio taliter allegauit. Cū de⁹ sūma bonitate fecerit hoīem ad ymaginē ⁊ silitudinē suā īdignū est vt tā digna creatura tota pereat ⁊ de⁹ frustret' ꝓposito: q̄ ꝓpterea fecit hominē vt illū cogſceret: cognitū diligeret: dilectū hr̄et. Si em̄ talē ex toto perire ꝑmittret nulla ꝓrsus bonitas: īmo crudelis foret ipietas. Nō ergo obliuiscat' miſeri de⁹ neqȝ ꝯtineat in ira sua mias suas. Veritas āt freta iusticie ꝯsilio rn̄dit. Cū de⁹ sūma eqtate ꝓpt' pctm̄ clauserit ianuā ꝑadisi: collocās cherubin an̄ ꝑadisū vt angel⁹ diabolū ⁊ hoīez igneo gladio arceret īdignū ē vt eū reseret īdignis: ne scm̄ det cāib⁹ vel margaritā spargat an̄ porcos. Qr oēs declinauerūt sil' iutiles facti sūt: nō est q̄ faciat bonū: oēs īmūdo cōcepti sūt semīe ⁊ apposuerūt adhuc peccare ei. Ad h' mia. Quis hō grauit' peccauerit. postea tn̄ ꝑfecte penituit iō qd̄ an̄ amisit ꝑ culpā recuperare dȝ ꝑ pn̄iam. Quacūqȝ em̄ hora pctōr ingemuerit: oīȝ īiq̄tatū ei⁹ nō recordabit' dn̄s. Ecōtra veritas: rn̄dit. Licet hō ꝑ pn̄iam deleuerit culpā: ꝑfectā tn̄ īnocentiā pn̄ia nō restituit: qr remanet sp̄ fomes pctī: languor nature: tyrān⁹ carnis. Iō cū possit penā auferre nō p̄t gl'iam restituē. His talit' obiurgātib⁹ dīna sapīa cogitatōes pac̄ cogitauit ⁊ vidit ꝙ iusticia lederet': nisi sufficiēs pena ꝓ oīb⁹ solueret': Sȝ mia desꝑaret si quēlȝ sufficiēti pēa puniret. Vn̄ vt tā mie q̄ȝ iusticie satisfaceret iudicauit: vt fili⁹ dei assumeret in se penā ꝓ oīb⁹ ⁊ donaret ꝑ se gl'iam vniūsis. Ac ꝑ hoc iusticia ⁊ pax osculte sūt ⁊ ꝯplexe sūt seiuicē. Null⁹ ei ali⁹ īuenit' dign⁹ apire ianuam ꝑadisi nisi leo de tribu iuda qui claudit ⁊ nēo apit. Vn̄ hoīez libari a pctō ꝑ passionē xp̄i cōuenit iusticie ⁊ mie ei⁹. Iusticie qdē qr ꝑ passionē suā xp̄s satisfaciet ꝓ pctō huani gn̄is: ⁊ ita ꝑ iusticiaȝ xp̄i hō liberabit'. Mie ꝟo qr cū hō ꝑ se satisfacere nō possit ꝓ pctō toti⁹ hūane nature de⁹ satisfactorē dedit filiū suū ſm illud Ro. iij. Iustificati ꝑ gratiā ipsi⁹ ꝑ redēptionē q̄ est in xp̄o iesu: queȝ ꝓposuit de⁹ ꝓpiciatorē ꝑ fidē ipsi⁹. Et h' est abūdātioris mie q̄ȝ si pctā absqȝ satisfactōe deleret. Vn̄ dr̄ Eph. ij. De⁹ q̄ diues est in mia ꝓpt' charitatē nimiā q̄ dilexit nos cū essem⁹ mortui pctīs cōuiuificauit nos xp̄o. Et tunc de⁹ p̄r sua eterna volūtate ꝓordinauit passionē xp̄i ad hūani gn̄is liberatōeȝ ſȝ illō Esa. liij. De⁹ posuit in eo īiquitates oīm nostruȝ. Et iterū dn̄s voluit cōterere eū in īfirmitate deniq̄ īspirauit ei volūtatē patīēdi pro hoīe īfundēdo ei charitatē. Vn̄ ibid̄ seqtur. oblatus est qr voluit. In h' ōn̄dit' dei seueritas q̄ pctm̄ sine pena dimittere nō vult: qd̄ sigt apostol⁹ Ro. viij. dicēs. Ꝓprio filio suo nō pepcit de⁹. Et bonitas ei⁹ in eo ꝙ cū hō sufficient' satisfacere nō posset ꝑ aliquā penā quā pateret' ei satisfactoreȝ dedit cū subiungitur. Pro nobis oīb⁹ tradidit illuȝ. Tradit enim ypocras ꝙ multi amore intēso sic vexant' ꝙ moriūt'. Sȝ null⁹ tanto amore quēpiā dilexit sicut xp̄s hūanā naturā. Vn̄ Criso. in homel'. de cruce dicit. Xp̄s mortu⁹ est: vt tibi īmortalitatē donaret. Esurijt: vt te sua carne satiaret. Sitiuit vt te ꝓprio sanguīe potaret. Sup asinū sedit: vt te sup cherubin sedē faceret. Baptisat⁹ ē: vt te lauaret. Alapis ces⁹ est: vt te a seruitio libaret. Viator fact⁹ ē. vt te sine labore faceret. Hō appellat⁹ ē: vt te deum vocaret. Fili⁹ hoīs dict⁹ est: vt te in filiuȝ dei adoptaret. Orauit: vt te fidelē faceret. h' ille. Et Petr⁹ rauē. in suis meditatiōib⁹ dicit. Nuqȝ qȝ diu vixero īmemor ero amoris: doloris: lāguoris: q̄s ipse dei fili⁹ spōte ꝓ me ꝑtulit. qui patrē q̄si deserēs: celū angelis relinquēs. spūi scō locū tribuēs: orbes ⁊ elemēta diuidens: in ꝟginis vt'o me q̄siuit: ſ ibi me nō īuēto celo mūdo ꝯq̄rit': p̄ri spm̄ recōmendans: corp⁹ in sepulchro reliquēs: ad īfimū īferni descēdit: explorās in īferiorib⁹ terre et in vētriculo carceris me repiēs: de typo mortis me rapuit: in lymbi latibulo quē q̄siuit. h' ille. Et Arnulph⁹ de ꝟbis dn̄i in cruce dicit.

Xp̄s amore īebriat⁹: scisso dorso verberib⁹:
genis velat̄: facie fedata sput̄: puncto capite
veprib⁹: palmis terebrat̄: pedib⁹ ꝯfossis: late
re lāceato: q̄si agn⁹ iugulatori nō reluctans
ſ₃ nudū oīno tenerrimū corp⁹: q̄si īcudē mal-
leatoꝝ ictib⁹ patiēter supposuit amore vict⁹
quo vicit oīa ꝑhorrēda. hec ille. Et eccl'ia cā
tat Jesu nostra redēptio ⁊c̄. vsq₃ nos tuo vul
tu saties. Et quidā₃ deuot⁹ ait sic.

Jesu dulcis cur tanta pateris:
Cum peccati nihil cōmiseris:
¶ Flos innocentie:
Ego reus: tu in cruce moreris:
Ego latro: tu pena plecteris
¶ Nostre nequitie.
Pro re vili cur tantū precium:
Quid lucraris per hoc supplicium
¶ Diues in gloria:
An te fecit amor sic ebrium:
Ut nō putas crucis opprobrium
¶ Amoris gratia:

Sic ḡ patet ꝙ dolor passionis xp̄i est maxi
mus: q̄ꝛ pcedit ex īmenso amore dīna preor
dinatione ⁊ istud est primū signum doloris
xp̄i in cruce ꝓ nr̄a salute. Propterea xp̄s di
xit illud Hiere. xij. Reliqui domū meā, dimi
si hereditatē meā: dedi dilectā aīam meā in
man⁹ inimicoꝝ eius. In hijs verbis ostēdit
xp̄s imensitatē₃ amoris sui. ¶ Secundū
signū doloris xp̄i in passione ei⁹ est imensi-
tas doloris ꝓ paucoꝝ saluatione. Sub p̄de
stinatione em̄ eterna nō solū cadit id qđ est
fiendū in tp̄e: ſ₃ etiā mod⁹ et ordo ſm ꝙ est
cōplēdū in tp̄e. De⁹ aūt p̄ordinauit hūanā
salutē ab et̄no p̄destinādo: vt ꝑ iesū xp̄m cō
pleret̄. vn̄ Ephe. i. Predestinauit nos in ad
optionē filioꝝ ꝑ iesum xp̄m. Predestinatio
em̄ xp̄i est exēplar ⁊ cā nostre p̄destinatiōis
dupl'r. Primo q̄ꝫtum ad bonū ad qđ p̄desti
namur: q̄ꝛ ipse p̄destinat⁹ est ad h̄ ꝙ esset fi
li⁹ dei natural'. Nos aūt p̄destiamur ad filia
tionē adoptōis que est q̄dā pticipata filitu-
do filiatōis natural'. Un̄ dr̄ Ro. viij. Quos
presciuit hos ⁊ predestinauit cōformes fieri
ymaginis filij ei⁹. Scđo q̄ꝫtū ad mođ ꝯndi
istud bonū qđ est ꝑ grām: quā in nobis effu
dit abūde ꝑ passionē quā ꝓ nobis sustinuit.
Un̄ Aug. li. de predestinatōe sctōꝝ. Est pre-
clarissimū lumē gr̄e ipse saluator: ipse medi a
tor dei ⁊ hoīm hō xp̄s iesus. Sumus em̄ filij
dei adoptiui ex spūali generatōe: ⁊ gratuita
ſm illud Jacobi. i. ca. Uolūtarie em̄ genuit
nos v̄bo veritatis. Assimilamur em̄ verbo

eterno ſm vnitatē quā h₃ ad patrē: qđ q̄de₃
fit ꝑ gratiā ⁊ charitatē. Unde xp̄s in passio
ne orauit. Jo. xvij. ca. Sint vnū i nobis sicut
⁊ nos vnū sum⁹: ⁊ talis assil'atio ꝑficit gr̄a₃
adoptōis: q̄ꝛ sic assil'ati debet̄ hereditas eter
na. Debem⁹ ḡ ꝯformari xp̄o in passionib⁹: ī
laborib⁹ ⁊ v̄tutib⁹. Ei⁹ ꝯformitat̄ q̄ttuor sūt
signa. s. libent' v̄ba dei audire. Joh. viij. Qui
ex deo ē v̄ba dei audit. Cōtinere a pctīs. p̄s.
Declina a malo ⁊ fac bonū. Dignos fruct⁹
pnīe facere: vt dr̄ Luc. iij. Opa iusticie pera-
gere Math. v. Beati q̄ esuriūt ⁊ sitiūt iusti-
ciā ⁊c̄. Ut aūt glosa Luc. v. dicit. In ecclesia
circūcisionis rūpitur rethe: q̄ꝛ nō intrant tot
de iudeis q̄t apud deū erāt p̄ordinati ad vitā
ꝓpter paucitatē ḡ iudeoꝝ saluādoꝝ xp̄s la-
chrymat⁹ ē: ⁊ fremuit spū ⁊ turbauit semet-
ip̄m in suscitatōe lazari: q̄ꝛ ex ta₃ apto mira
culo pauci crediderūt in eū vt dr̄ Joh. xi. ca.
Preuidebat eī adiplēdā ꝓphia₃. deut̄. xviij.
vbi dr̄. Prophā de gēte tua ⁊ de fratribus
tuis sic me suscitabit tibi de⁹ ip̄m audies ꝓ
nāq₃ in ore ei⁹ v̄ba mea. Qui aūt v̄ba ei⁹ q̄
loq̄t in noīe meo audire noluerit ego vltor
existā. h̄ ibi. Ut ḡ fruct⁹ passionis xp̄i ꝑ quā
mūđ saluari venerat: ⁊ p̄cipue ppl'm iudaicū
ſm illud Mat. xv. Nō sū missus nisi ad oues
q̄ ꝑierūt dom⁹ israel: ipediebat̄ ex paucorum
saluatōe eo ꝙ multi ex eis abierūt ad phari
seos ⁊ dixerūt q̄ fecit iesus in suscitatione la
zari ⁊ ex hijs in irā ⁊ idignationē accēsi sūt.
Ideo clamat xp̄s: videte si est dolor sil'is sic
dolor me⁹. ¶ Tertiū signū doloris xp̄i in pas
sione ei⁹ ē acritas lāguoris multoꝝ dānatio
ne. Nā apoc. iij. dr̄. Tene qđ habes ne ali⁹ ac
cipiat coronā tuā. Sup q̄ Aug. libro de p̄de-
stina. sctōꝝ dicit. Predestinatoꝝ ita cert⁹ est
nūer⁹: vt nec addat̄ eis q̄cq̄ nec minuat̄ ex
eis. Tene ḡ qđ habes ne ali⁹ accipiat coro-
nā tuā. Si eī ali⁹ nō est acceptur⁹ nisi iste ꝑ-
diderit cert⁹ ē nūer⁹. Corona em̄ ſm ꝙ est
alicui⁹ ex merito gr̄e: q̄ꝛ qđ meremur: quodā
modo nr̄m est: sic suā coronā q̄s amittere p̄t
per pctm̄ mortale sequēs. Ali⁹ aūt illā coro-
nā amissā accipit in q̄ꝫtū in locū ei⁹ subroga
tur. Nō em̄ ꝑmittit de⁹ aliq̄s q̄n alios erigat
ſm illđ Job. xxxiiij. Cōteret multos ⁊ inūe-
rabiles ⁊ stare faciet alios ꝓ eis. Sic em̄ in
locū angeloꝝ cadentiū substituti sūt gētiles
p̄s. Popul⁹ quē nō cognoui seruiuit mihi: in
auditu oris obediuit mihi. Pōtifices ergo ⁊
pharisei q̄ erāt popl's dei elect⁹ ſm illđ Ma-
lach. ij. Labia sacerdot̄ custodiūt sciam ⁊ le-

gem reqrũt ex ore ei⁹ q: angelus dñi exerci
tuũ est habebãt coronã diue pdestinatiõis:
q: deputabãt in nũero saluãdoꝝ:ſ; coronam
ſuã amiſerũt pꝑter iiq uũ ꝯſiliũ q̊ xp̃m occi-
dere deliberauerẽt. Mox eñ vt audierũt ꝙ ſu
ſcitauerat lazarũ ⁊ ꝙ oẽs ibãt poſt eũ:in gra
uẽ irã ⁊ inuidiã exarſerũt:⁊ cũ feſtinãtia ⁊ in
ſipiẽtia ꝯſiliũ ꝯgregauerũt vt dr̃ Joh.xi. De
quoꝝ ꝯſi.d:. Gene.xlix. Symeõ ⁊ leui frẽs
vaſa iiq̃taꝗ bellãtia in cõſilio eoꝝ nõ veniat
aĩa mea:q: in furore occiderunt virũ.ſ.xp̃m.
Dicit aũt Hiero.ꝙ de ſymeone deſcenderũt
phariſei ⁊ de leui põtifices q̃ firmauerẽt occide
re xp̃m. De cauſis aũt allegatꝭ in h̊ ꝯſilio dr̃
ſapie.ij. Circũuẽniam⁹ g̃ iuſtũ qm̃ inutilis eſt
nobis ꝯtrius eſt opib⁹ nr̃is:improperat nobis
pctã legis ⁊ diffamat in nos pctã diſcipline
nr̃e. Promiſit ſe ſciam dei hr̃e:filiũ dei ſe no-
minat fact⁹ ẽ nobis in traductionẽ cogitati
onũ nr̃arũ:grauis ẽ nob ẽt ad videndũ: qm̃
diſſilis eſt vita illi⁹:⁊ imutate ſũt vie ei⁹. Tã
ꝙ nugaces eſtiati ſum⁹ ab illo ⁊ abſtinet ſe
a vijs nr̃is tãq̃ ab imũdicijs ⁊ pfert nouiſſi
ma iuſtoꝝ ⁊ gl̃iat ſe prẽ; hr̃e deũ. Videam⁹
g̃ ſi ſmones illi⁹ veri ſũt ⁊ tẽtem⁹ q̃ ventura
ſũt illi ⁊ ſciem⁹ q̃ erũt nouiſſima illi⁹. Si eſt
vere fili⁹ dei ſuſcipiet illũ ⁊ liberabit eũ de ma
nib⁹ ꝯrioꝝ. Cõtumelijs ⁊ tormẽto iterroge
m⁹ eũ:vt ſciam⁹ reuerentiã ipſi⁹ ⁊ pbem⁹ pa
tientiã illi⁹. morte turpiſſima ꝯdẽnem⁹ illum
Erit eñ reſpect⁹ ex ſermonib⁹ illi⁹. hec cogi-
tauerũt ⁊ errauerũt. Excecauit eñ illos ma-
licia eoꝝ ⁊ neſcierũt ſacr̃a dei neq; mercedez
ſperauerũt iuſticie. hec ibi. Propterea xp̃us
valde dolet de tantoꝝ dãnatiõe dicens illud
Hie.xij. Facta eſt m̃ hereditas mea q̃ſi leo ĩ
ſilua. dedit ꝯ me vocẽ. Et.ij. Reg.i.c. Doleo
ſup te frat̃ mi ionatha:decore nimis ⁊ ama-
bil̃ valde ſup amorẽ mulierũ. Sicut mat̃ a-
mat vnicũ filiũ ſuũ ita te diligebã. Quomõ
ceciderũt robuſti ⁊ perierunt arma bellica.i.
põtifices ⁊ phariſei a li. vite in pfundũ ifer-
ni. ps. Deleãt̃ a libro viuẽtiũ ⁊ cũ iuſtis nõ
ſcribãtur. Vñ d̊ eis xp̃s ꝯq̃rit̃ dicẽs illð p̃s.
Quare fremuerũt gẽtes ⁊ ppl̃i meditati ſũt
inania. Aſtiterũt reges t̃re ⁊ pncipes cõue-
nerũt in vnũ aduerſus dñm ⁊ aduerſ⁹ xp̃m
ei⁹. Jõ videte ſi ẽ dolor ſil̃is ſicut dolor me⁹
¶ Quartũ ſignũ doloris xp̃i in paſſiõe ei⁹
ẽ pũerſitas honoris iudeoꝝ deſtructõe. Xp̃s
eñ cãpũ certamĩs ⁊ duelli cũ diabolo ꝯgreſ
ſur⁹ honorabil̃r igredit̃ ad quẽ ducendũ tur
be pauperũ ⁊ humiliũ cõuenerũt. vt dr̃ Job.
xij. In craſtinũ aũt turba mlt̃a q̃ venerat ad
diẽ feſtũ cũ audiſſent q: venit ieſus hieroſo
limã acceperũt ramos palmarũ ⁊ pceſſerũt
obuiã ei ⁊ clamabãt. Oſãna: bñdict⁹ q̃ vẽit
in noĩe dñi rex iſrael. Xp̃s eñ ex oĩbus diui
tib⁹ nõ hũit niſi vnũ amicũ.ſ. zacheũ. Luce
xix. Ex oĩb⁹ potẽtib⁹ nõ hũit niſi vnũ.ſ. cẽtu
rionẽ. Math.ix. Ex oĩb⁹ ſapientib⁹ nõ hũit
niſi vnũ.ſ. nichodemũ Joh.iij. Vñ dr̃.i.cho-
rin.i. Videte vocatõem veſtrã frẽs: q: non
multi ſapiẽtes ſm carnẽ:nõ multi potentes:
nõ multi nobiles:ſ; q̃ ſtulta ſũt mundi elegit
de⁹. In iſta pceſſione turbe fecerũt xp̃o octo
magnos honores:ſ; hodie cõmutauerẽt gl̃iaz
in ignominiã:honorẽ in ruborem. Primo di
ſcipuli precepto xp̃i hũilit̃ obedierũt Mat.
xxi. Eũtes aũt diſcipuli fecerũt ſicut precepe-
rat eis ieſus. Hodie aũt oẽs relicto eo fuge-
rũt. Scd̃o turbe obuiã ei pceſſerũt ⁊ cũ lau-
dib⁹ in ciuitatẽ ihr̃lm ip̃m deduxerũt. Johis
xij.c. Hodie aũt ip̃m turpiter de ciuitate eie-
cerũt. Joh.xix. Et baiulãs ſibi crucẽ exiuit in
eum qui dr̃ caluarie loc⁹. Tertio veſtimẽta
ſua in via ſtrauerũt. hodie xp̃m ſuis veſtib⁹
expoliauerũt. Quarto ramos oliuarũ ⁊ pal-
marũ ſibi obuiã detulerunt. hodie aũt v̾gis
eũ ceciderũt ⁊ ſpinas acutiſſimas ei⁹ capiti
affixerũt. Quĩto cũ mag̃ reuerẽtia ⁊ deuotõe
ip̃m ſup aſellũ poſuerũt. hodie ip̃m cũ mag̃
ignominia ĩ patibulo ſuſpẽderũt. Sexto iu-
dei eũ regẽ appellauerũt. hodie ip̃z abnega
uerũt dicẽtes. Nõ habem⁹ regẽ niſi ceſarẽ.
Septimo ip̃m ſaluatorẽ decãtauerũt dicen
tes. Oſãna.i. obſecro ſalua. hodie ip̃m blaſ-
phamauerũt dicẽtes. Alios ſaluos fecit ſe-
ip̃m nõ p̃t ſaluũ facẽ. Octauo ip̃z ĩ noĩe pa-
tris ĩ mũd̊ veniſſe bñdixerẽt dicẽtes. bñdict⁹
q̃ vẽit in noĩe dñi. hodie ip̃z tãq̃ malefacto
rẽ ⁊ leg̃ deſtructorẽ maledixerũt dicẽtes. Si
nõ eẽt h̃ malefactor ⁊c. Xp̃s aũt pũidẽs et
hijs opprobrijs ciuitatẽ cũ oĩ ppl̃o fũditus
euertẽdã fleuit amariſſime vt dr̃ Lu.xix. Et
h̃ iux̃ pph̃iaz Eſa.v. Nũc oſtendã vobis q̃d
faciã vinee mee. Auferã ſepẽ ei⁹ ⁊ erit in di-
reptionẽ deſtruã maceriã ei⁹:⁊ erit in ꝯculca
tionẽ ⁊ ponã eã deſertã:⁊ aſcẽdẽt ſup eã ve-
pres ⁊ ſpine. Et Hiere.viij. Milu⁹ in celo co
gnouit tp̃s ſuũ:turtur ⁊ hyrũdo ⁊ ciconia cu
ſtodierũt tẽpus aduẽtus ſui. ppl̃s aũt meus
nõ cog̃uit iudiciũ dñi. Et q: ciuitas iſta ſctã
⁊ tẽplũ ſcm̃ in quo tot ⁊ tã grãdia miracu-
la facta erant:precipue ex aduentu ⁊ preſen
tia meſſye; tandem ex tanta iniquitate et

malignitate iudeoꝝ subuerti debebāt. iuxͣ p-
phetiā Daniel. ix. ca. Occideť xp̄s ⁊ nō erit
eiꝰ pp̄ls q̄ eū negaturꝰ ē ⁊ ciuitatē ⁊ sāctuariū
dissipabit ⁊ finis vastitas eiꝰ. Jō flet amaris-
sime sup̄ dilecta sibi ciuitate dicēs. Uidete si
est dolor silis sicut dolor meus. ¶ Quin-
tum signū doloris xp̄i in passione eiꝰ ē mul
tiplicitas erroris xp̄ianoꝝ depuatōe. Nā luc.
xxij. dixit. Desiderio desideraui h̄ pascha mā
ducare vobiscū āniꝗ patiar. In hoc em̄ pa-
scha xp̄s fecit q̄ttuor circa discipulos q̄ q̄tti-
die facit circa xp̄ianos q̄ notanť Gen̄. xviij.
Afferā pauxillū aque ⁊ lauētur pedes vr̄i ⁊
reqescite sub arbore ponāꝗ buccellā panis:
⁊ ꝯfortet cor vestrū postea trāsibitꝭ ⁊c. Licz
illa fuerit ṽba abrahe q̄ fixerat tabernaculū
ad radicē mābre stātis in ostio tabernaculi
in ipso feruore diei: tn̄ cōueniūt xp̄o ex īmen
so amore patiēti. Excessū sui amoris oñdit
in ostio tabernaculi. i. ī morte corporali Joh.
xiij. Cū dilexisset suos q̄ erāt in mūdo sciēs
iesus q̄ venit eiꝰ hora: vt trāseat ex h̄ mūdo
ad patrē. Ecce ostiū: in finē dilexit eos. s. q̄
voluit p̄ eis finaliť mori: ecce feruor ⁊ exces-
sus amoris q̄ cōpletꝰ ē in ihrl'm q̄ sita est ad
radicē mōtis mābre: vbi ad litteram fixerat
Abrahā tabernaculū. Ipse ei mōs caluarie
ē mōs mābre in q̄ ysaac oblatꝰ ē ⁊ xp̄s filr.
In hac figura xp̄s fecit q̄ttuor. Prio peduz
lotionē q̄ hūilitatē quā docuit ṽbo. īpleuit
exēplo dū piscatoꝝ pedes lauit. Etiā iude p-
ditoris pedes lauit. Tunc dixit eis. Scitꝭ q̄d
fecerī vob: Uos vocatꝭ me mgr̄ ⁊ dn̄e ⁊ bn̄
dicitis suz etem̄. Si g̊ ego laui vestros pedes
dn̄s ⁊ mgr̄: ⁊ vos debetꝭ alť alteriꝰ lauare pe
des i. officia hūilitatꝭ ⁊ hūanitatꝭ exhibē: mu
tuo vos diligere: mutuo subuenire: ⁊ īiurias
vobis dimittere. p̄ īuicē orare. Exēplū em̄ de
di vobis. s. hūilitatꝭ: pauptatis: charitatꝭ: pacꝭ
obediētie: abstinētie: penitētie: g̊ sicut feci vo
bis ⁊ vos faciatꝭ. At cū vos xp̄iani ī hijs oī-
bus deficiatꝭ ꝓpterea videte: q̄ nō est dolor
silis sicut dolor meꝰ. Scd̄o xp̄s fecit ī xp̄ia
nis sue passionis recordatōez cū dr̄ reqesci-
te sub arbore. ⁊ Luc. xxij. dicit. Hoc facite q̄-
tienscūꝗ sumitis ī meā ꝯmemorationē. Cō
secrauit em̄ corpꝰ ⁊ sanguinē suū ad h̄ vt ve
remur illo sacro in mēoriā passionis sue. vn̄
Paschasiꝰ li. de corpe ⁊ sanguie xp̄i dic̄. Ite-
rať q̄ttidie h̄ oblatio. licet xp̄s sel' passus ē in
carne p̄ vnā eandē mortꝭ passionē semel sal-
uauerit mūdū: ex q̄ passione idē resurgēs ad
vitā mors ei vltra nō dn̄abiť. Qd̄ pfecto sa
piētia dei patris necessariū eē pro mltis cau
sis ꝓuidit. Prima quidē q̄ quottidie pecca-
mus saltem in pct̄is sine q̄bus mortalis īfir
mitas viuere nō p̄t. licet oīa peccata donata
sint ī baptismo. īfirmitas tn̄ pcti adhuc ī car
ne manet. Unde. p̄s. Benedic aīa mea dn̄o
q̄ ꝓpiciatur oībus iniquitatibꝰ tuis: q̄ sanat
oēs infirmitates tuas. Et ideo q̄ q̄ttidie la
bimur: quottidie xp̄s p̄ nobis mistice īmola
tur. hec ille. Qr ergo xp̄s vult h̄ mysteriū ob
cōmemorationē sue passionis quottidie ite
rari: vt xp̄iani cognoscant q̄ misericorditer
sint redēpti: ⁊ q̄ta charitate a quottidianis
pct̄is absoluātur: tanꝗ degeneres obliuiscūť
beneficioruz saluatoris sui iesu xp̄i. Ideo cla
mat videte si est dolor silis sicut dolor meꝰ.
¶ Tertio fecit xp̄s in xp̄ianis sui corporis et
sanguīs refectōem dicēs. Accipite ⁊ comedi
te hoc est corpus meū. Indigne aūt cōicās
īcurrit triplicē penā. primo tpalē. i. Chori. xi.
Ideo multi īter vos īfirmi ⁊ ībecilles ⁊ dor
miūt multi. Dicit em̄ Paschasiꝰ q̄ q̄cūꝗ in
digne cōicat nisi bonitas dei gladiū suspēde
ret ab angel' ad hoc positis pimereť. Scd̄o
incurrit penā spūalē: q̄ diabolꝰ maiorē ptā-
tē in eū accipit. Un̄ dr̄ de iuda. Jo. xiij. Post
buccellā introiuit in eū sathanas. s. āplius q̄
erat. Ideo dic̄ Aug. Nullꝰ malignꝰ ad corpꝰ
xp̄i accedat. nullꝰ fictꝰ adueniat. nullꝰ fuca-
to aīo ꝓximare audeat ne qd̄ iudas sustinu
it patiať. Nā in illū post cōionē mēse diabo-
lus ītroiuit. Nō q̄ sūpsit dn̄icū corpꝰ: s̄ q̄ ī-
pudētia iude ⁊ malignitas mētis aduersari
um inhītare fecit: vt discas q̄ īdigne myste-
rioꝝ secreta celebrātibꝰ diaboli insidie p̄pa-
rātur. Tertio penā eternā. i. Chorin. xi. Qui
manducauerit panē vel biberit calicē dn̄i in
digne reus erit corpis ⁊ sanguīs dn̄i. Sup
quo Amb. dicit. Mortis xp̄i penas dabit: ⁊
ac si xp̄m occidisset: punieť. Pctm̄ em̄ indi-
gne sumentiū corpus xp̄i cōparať pctō occi
dentiū xp̄m s̄m silitudinē: q̄ vtrūꝗ cōmit
tiť cōtra corpus xp̄i. Et ita renouāt plagas
eiꝰ. p̄s. Quē tu ꝑcussisti ꝑsecuti sunt ⁊ sup̄ do
lorē vulnerū meoꝝ addiderūt. Jō clamat vi
dete si ē dolor silis sicut dolor meꝰ. Quar-
to xp̄s post cenā fecit testamenti sui declara-
tionē p̄ longū sermonē: in q̄ mādauit suis fi
delibꝰ ista diligēter obs̄uare. s. charitatē dei:
fidē scē trinitatis īstruēs eos de donis spiri
tusscti: de glīa p̄adisi: de dilectōe ꝓximi: de vti
litate pnīe: de timore diuine vindicte: qd̄ te-
stamentum confirmauit in ligno crucis. Qr

vero fideles nihil boꝝ obseruāt: ideo xp̄us
tanq̄ abiect⁹ ab eis clamat dicens illud ps.
Et ego factus sum opprobriū illis. ꝓpterea
videte si est dolor similis sicut dolor meus.
Sextū signū doloris xp̄i in passione ei⁹ est
malignitas furoris in iude obstinatōe. Pre
uidentib⁹ eñ p̄ncipib⁹ ne circa passionē xp̄i
tumult⁹ orire᷑ si in sctō die fieret: qꝛ seditio-
nem turbarum in p̄cipua solēnitate metue
bant nō vt ppl's nō peccaret: ſ; ne xp̄us eua
deret quē ppl's sctm̄ reputabat: q̄rebāt con-
gregato cōcilio moduz quo xp̄m occiderent
absq; eoꝝ periculo. Ecce iudas scarioth nō
inuitat⁹: nō rogat⁹: nō coact⁹: ſ; spōte scelera
ta mente obstinato aīo intrauit in cōcilium
eoꝝ vt xp̄m eis traderet. Jesus aūt turbat⁹
est spū. vt dr̄ Joh. xiij. pre nimio dolore q̊
videbat sathanā introisse ī iudā ad tam exe
crabile scel⁹ ꝑpetrandū ⁊ exclamans ait. O
infelix iuda opa dyaboli preposuisti opib⁹
dei: auariciā ⁊ pecuniā p̄posuisti tue saluti vt
traderes eū q̊ tot ⁊ tam grandia bn̄ficia tra
didit tibi. Potestatē inq̄ eijciendi demones
illuminādi cecos: sanādi leprosos: suscitādi
mortuos: faciēdi miracula: q̊ se ad pedes tu
os īcuruauit vt pedes tibi lauaret: ⁊ corꝑe ⁊
sāguīe suo cū ceteris apl'is ī cena cōmuni-
cauit: qui cū te nosceret suū traditorē in mē-
sa te p̄monēs alijs discipulis nō reuelauit ī
te adimple᷑ ꝓphetia ps. Os pctōris ⁊ os
dolosi suꝑ me aꝑtū est. Et iterū. Homo pac̄
mee in q̊ speraui q̊ edebat panes meos ma-
gnificauit suꝑ me supplātatōnē. O scelestis-
sime iuda ꝑ te ad p̄ncipes sacerdotū cōgre-
gatos ꝓficisceris in volūtate emētiū q̄si vi-
le mācipiū posuisti p̄ciū sanguīs magr̄i tui
dicēs. Quid vult᷑ mihi dare ⁊ ego eū vobis
tradā? Illi aūt ꝯstituerūt tibi triginta argē-
teos. vt adimplere᷑ illa prophetia Zach. xi.
Et appenderūt mercedē meā triginta argē
teos quoꝝ p̄cio ap̄p̄ciat⁹ sū ab eis. O iuda
ꝑuerse: quō te nō corrigūt denūciata suppli
cia quē pudor non vincit. Fili⁹ eñ hois va-
dit sicut scriptū est de illo. Ve aūt hoī illi per
quē trade᷑: bonū erat ei si nat⁹ nō fuisset hō
ille. O discipule obstinatissime amplexaris
eū a q̊ vis recedere: oscularis eū quē vis tra
dere. salutas eum quē vis occidere. Auges
dolorē meū qꝛ cū parat⁹ sim te in amicū reci
pere licz tam grauit᷑ me offenderis: tu oīno
me despecto abiēs te laqueo suspēdisti. Vi-
dete ḡ si est dolor ⁊c̄. Septimū signū dolo
ris xp̄i in passione ei⁹ est passibilitas morꝫ
suoꝝ perpetratōe. Nā in xp̄o ſm hūanā na-
turā poni᷑ duplex volūtas. s. sensualitatis q̄
participatiue dr̄ voluntas: ⁊ volūtas rōnis
siue cōsidere᷑ ꝑ modū nature siue ꝑ modū
rōnis. Quadā aūt dispēsatōne fili⁹ dei ante
suā passionē ꝑmittebat carni agere ⁊ pati q̄
sunt ei ꝓpria ⁊ simili᷑ ꝑmittebat oīb⁹ virib⁹
aīe agere q̄ erant eis ꝓp̄a. Volūtas aūt sen
sualitat᷑ refugit naturali᷑ dolores sensibiles
⁊ corꝑis lesionē: simili᷑ etiā voluntas vt na
tura repudiat ea q̄ nature sūt ꝯtraria: etiam
ea q̄ sunt ſm se mala puta mortē ⁊ alia. Ta
men q̄nq; volūtas ꝑ modū rōnis eligere po
test ista et ordīe ad finē: sicut etiā in aliquo
puro hoīe sensualitas ei⁹ ⁊ etiā volūtas ab
solute ꝯsiderata refugit vstionē quā tm̄ volū
tas ſm rōnē eligit ꝓpt᷑ finē sanitat᷑. Volun
tas aūt dei erat vt xp̄s dolores passionis ⁊
mortē patere᷑ non q̄ ista essent a deo volita
ſm se ſ; ex ordine ad finē hūane salut᷑. Vnō
xp̄s ſm volūtatē sensualitat᷑ ⁊ ſm volūtatē
rōnis q̄ cōsidera᷑ ꝑ modū nature aliud po-
terat velle q̄ de⁹: ſ; ſm volūtatē rōnis q̄ est
ꝑ modū rōnis semꝑ illud volebat qđ de⁹. ꝓ-
pterea orabat dicēs. Pat᷑ si vis transfer cali
cem hūc a me: verūtamē nō mea volūtas ſ;
tua fiat. Luc. xxij. Nā simplicit᷑ iudicabat cē
meli⁹ q̄ ꝑ ei⁹ passionē implere᷑ volūtas di-
uina circa salutē hūani gn̄is ⁊ de hoc nō do-
lebat: ſ; dolor ei⁹ ⁊ agonia erat qꝛ ꝑ iudeos
q̄ excusationē ignorātie hr̄e nō poterāt si eū
occiderēt ista passio implēda erat. Habebāt
eñ legē ⁊ ꝓphetas q̄ hec vaticinaban᷑. Nō
eñ erat excusabile pctm̄ eoꝝ: qꝛ nō purū ho
minē occisuri erāt ſ; deo inferebāt p̄sūptōes
Pone eñ p̄ncipē loq̄ ꝑ verba ⁊ hec formari
ꝑ lr̄as in carta aliq̄: ⁊ dirigi ciuitatib⁹ ⁊ ali-
quis inobediēs cartā disrumpat ad mortis
sentētiā deduce᷑. nō tanq̄ carthā modo dis
cerpens ſ; tanq̄ etiā v̄bū impiale disrūpēs
nō ḡ secur⁹ sit iude⁹ tanq̄ purū hoiem cruci
figēs. qđ eñ videbat q̄si cartha erat: qđ aūt
in ea celaba᷑ impiale v̄bū erat natū ꝑ natu
ram nō ꝓlatū ꝑ linguā. iesus itaq; p̄uidens
malignitatē iudeoꝝ ꝯspirantiū aduers⁹ ip̄m
sudat sanguinē in testimoniū malicie ipoꝝ
vt q̊ fortior fuit agonia ī sudore sanguis eo
grauior videre᷑ culpa ī adunatōe agminis
qꝛ iam ꝯgregauerāt vniuersam cohortē ad
capiēdū eū. Clamat ḡ ⁊ dic̄ illō Joh. xv. Si
nō venissem ⁊ locut⁹ eis nō fuissem pctm̄ nō
haberēt: nūc aūt excusationē nō haberēt d̄ pec
cato suo. Si opa nō fecissem in eis q̄ nemo

aliꝰ fecit: pctm̄ nō haberet. Nūc aūt ⁊ videꝛt
⁊ odeꝛt me ⁊ patrē meū: ꝫ vt impleaꝛ ꝫmo q̄
in lege eoꝝ scriptꝰ ē. quia odio habuerūt me
gratis. Sꝫ o iudei fratres mei ⁊ domꝰ pr̄is
mei cur accingimini vt pugnetꝭ aduersū me
Ecce sudoꝛ meꝰ sanguineꝰ fundiꝛ in terrā. i.
sup vos terrena sectātes terrena perdere ti
mētes in expiationē pcti vr̄i q̄ ꝯtra me ino
centē cōspirastis. Nulliꝰ em̄ ꝫm legē vestraꝫ
pctm̄ expiabiꝛ nisi per sanguinē aīaliū. vt dr̄
in Leuitico. Pctm̄ aūt vestrū tāte grauitatꝭ
existit vt nulliꝰ aīalis sanguīe posset expia
ri nisi sāguīe puri ⁊ īnocentꝭ hoīs q̄ oīno im
munis a pctō q̄lis ē sanguis meꝰ. At vo cū
nō resipiscatꝭ nec desistatꝭ a morte mea ina
niter sanguis meꝰ fundiꝛ: ꝯtra quē a vobis
delinq̄ꝛ. Si sanguinē meū req̄ritꝭ ī redēptio
nē aīarū vestrarū: ecce volūtarie illū sacrifi
co. Cur ꝰ tentatꝭ illū crudeliꝛ effundere ī cō
dēnationē quē liberaliꝛ sudo in expiationē.
Ideo videre si ē doloꝛ similis sic doloꝛ meꝰ.

Octauū signū doloris xp̄i ī passione ē tri
stabilitas cordis discipuloꝝ dispsiōe. Nā de
lectatio diuine ꝯtēplatōis: ita p dispēsatōeꝫ
diuine virtutꝭ retinebaꝛ ī mēte xp̄i ꝙ nō de
riuabaꝛ ad vires sensitiuas vt p h̄ doloꝛ sen
sibilis excluderetꝛ aut tristicia. Motiuū aūt
tristicie ē nociuū seu malū interiꝰ apphēsuꝫ
siue p rōnē siue p imaginationē. Sicut cum
aliquis tristaꝛ de amissione gr̄e vel pecunie
Aīa vo xp̄i apphendit aliquid vt nociuū ⁊
ꝯtrū ad se sic passio ⁊ mors eiꝰ fuit. Et etiaꝫ
ꝯtrū ad alios sic pctm̄ discipuloꝝ. Nihil em̄
phibet aliq̄d esse ꝯtrariū volūtati ꝫm se qd̄
tn̄ est volitū rōe finis ad quē ordinaꝛ: sicut
medicina amara nō est volita ꝫm se ꝫ solū
ꝫm ꝙ ordinaꝛ ad finē sanitatꝭ. Et sic mors
xp̄i ⁊ eiꝰ passio ꝫm se ꝯsiderata fuit īuolūta
ria ⁊ tristiciā causans: lꝫ fuerit volūtaria in
ordie ad finē q̄ est redēptio hūani gn̄is. Qr
ꝰ xp̄s ī cena instituerat oēs aplos sacerdo
tes ⁊ p eis p̄cipue orauerat sicut p̄dixerat
petro. Ego rogaui p te petre vt non deficiat
fides tua. p̄dixerat etiā eis suā traditionē ⁊
ipoꝝ fugā. ꝫm illō Zach. xiij. Percute pasto
rem ⁊ dispgenꝛ oues. ideo cū dolore clamat
ad eos ⁊ dicit. O filij mei q̄s elegi de mūdo
q̄bꝰ manifestaui mysteriū regni dei. Tristis
est aīa mea vsq̄ ad mortē. Tristoꝛ em̄ non
qꝛ mori debeo cū ad h̄ venerim ꝫ p scādalo
ruina ⁊ fuga oīm vestrū. Tristoꝛ qꝛ iā a me
spūaliꝛ elōgamini: cum corde mētiamini ⁊
ore. Dicitꝭ em̄ ꝙ nequaq̄ scādalizabimini.

nōne pph̄a dicit in p̄o. Longe fecisti notos
meos a me posuerūt me abominationē sibi
O petre nūc videris ꝯstās ⁊ firmꝰ eē mecū
ꝫ hac nocte anteq̄ gallꝰ cātet bis: ter me ne
gabis. O discipuli mei q̄ exhortamini mori
p me: nūc nō potestis vna hora vigilare me
cū. O vana fiducia vestra q̄d gladij duo vo
bis valebūt: cū req̄sitꝰ fuero cū laternis facibꝰ
armis lāceis ⁊ gladijs. Tristoꝛ nō qꝛ cōpre
hendar a iudeis: ꝫ qꝛ me relicto in piudiciū
aīarū vestrarū oēs fugietꝭ. Tristoꝛ qꝛ q̊s eri
pui a faucibꝰ dyaboli a neq̄cijs mundi: ꝯtra
me īsurgē video: ⁊ quē filiū dei credere debui
stis velut pctōrē abnegabitis. Tristoꝛ petre
qꝛ magꝭ timebis vocē vniꝰ ancille q̄ timeas
me deū. Tristoꝛ petre qꝛ ab alto cōfessionis
mee diuinitatꝭ: corrues ī baratrū abnegatio
nis mee hūanitatꝭ. Tristoꝛ dolore ꝯtritionis
vt sit vobis spes recōciliatōis. Quid em̄ est
dictu. Dn̄s respexit petrū nisi qꝛ virtꝰ huius
mee tristicie ⁊ doloris penetrabit ⁊ trāsfiget
coꝛ petri post abnegationē mei ad tantā tri
stitiā ⁊ dolorē vt lachrymis cōpunctōis su
um lauet reatū. Videte ꝰ qꝛ non ē doloꝛ ⁊c̄.

Nonū signū doloris xp̄i in passiōe eiꝰ ē
odibilitas saluatoris miraculoꝝ ostēsione.
Principes em̄ iudeoꝝ cognouerūt xp̄m sic
demones cognouerūt eū esse xp̄m ī lege p
missuꝫ: qꝛ oīa signa videbāt in eo q̄ dixerāt
futura pph̄e. Mysteriū aūt diuinitatꝭ eius
ignorabant. ꝫm illud i. Coꝝ. ij. Si cognouis
sent nūq̄ dn̄ꝫ glīe crucifixissent. ⁊ Act. iij. dr̄
Scio ꝙ p ignorāntiā fecistis sic ⁊ p̄ncipes vr̄i
Eoꝝ tn̄ ignorātia nō excusat eos a crimine
qꝛ eoꝝ ignorātia erat affectata. Videbāt ei
euidētia signa diuinitatꝭ eiꝰ ꝫ ex odio ⁊ inui
dia quā cōceperāt ꝯtra xp̄m ea puertebāt ⁊
verbis eiꝰ q̄bꝰ se dei filiū fatebaꝛ credere nole
bant. Vn̄ dixerūt ei. Sciētiā viarū tuarū no
lumꝰ recede a nob̄. Job. xxi. Minores vo. i.
populares q̄ mysteriū scp̄ture nō nouerant
nō plene cognouerūt ipꝫ eē nec xp̄m nec fi
liū dei. lꝫ aliq̄ eoꝝ etiā in eū crediderīt: multi
tudo tn̄ in eū nō credidit. ⁊ si aliq̄ nō dubita
rent an ip̄e esset xp̄s ppꝛ signoꝝ multitudi
nē ⁊ efficaciā doctrine. vt hr̄ Joh̄. vij. Tamē
postea decepti fuerūt a p̄ncipibꝰ vt eū nō cre
derent neq̄ xp̄m neq̄ filiū dei. Vn̄ ignoran
tia affectata nō excusat eoꝝ culpā ꝫ magꝭ eā
aggrauat. Ostēdit ei hoīeꝫ sic vehementꝛ eē
affectū ad peccādū ꝙ nō vult ignorantiam
incurrere ne pctm̄ vitet: ⁊ ideo iudei eūtes ad
xp̄ꝫ vt eū capiāt ⁊ vinctū ducāt ad p̄ncipes

sacerdotū peccauerūt nō solū tāꝙ hoīs xp̄i ſ; etiā tanꝙ dei occiſores. Clamat ergo xp̄s ⁊ dicit. O iudei peſſimi qn̄ veniſtis ad me capiendū cū tantꝭ luminaribꝰ in medio veſtrū exiſtentē me videre nō potuiſtis: qm̄ excecauit vos malicia veſtra. O malignitas ceca quō me cōprehēdere potuiſtis quē nec videre in medio veſtrū exiſtētē valuiſtis? Quid ꝟtutꝭ: qd potentie? qd diuinitatꝭ in me aduertiſtis vt nec mihi appropinquare potueritꝭ? Radius qdā a diuinitate in faciē meā ꝓfluxit in quē aſpicientes ceci facti fuiſtis. O iuda multitudine armatoꝝ veniēs vbi ē ꝓmiſſio tua ego eū vobis tradam: cur mihi nō appropinquas? Ecce non fugio: ſ; in medio veſtrū ꝑſiſto. O infelices iudei ⁊ ſi me nō videtis ob claritatē vultꝰ mei q̄re vocē meā non agnoſcitꝭ? O iuda ꝯtinue mecū cōuerſatꝰ fuiſti: nūc autē vocē meā nō cognouiſti. Unde hoc tibi niſi quia tu ⁊ ceteri ſatellites tui nō eſtis ex ouibꝰ meis? Oues mee vocē meam audiūt ⁊ cognoſcūt me. Ecce nō fugio ſ; ad vos ſpōte venio: paratꝰ vos recipere in meū collegiuȝ. pctm̄ vobis indulgeo: ſ; vos odio aduerſum me indurati nō cognoſcitis. ergo quē q̄ritis? Cur obmuteſcitis? Adheſit lingua veſtra faucibus v̄ris. Ut aūt ſciatis me verū filiuȝ dei q̄ aperit os mutoꝝ: ⁊ linguas infantiū facit diſertas: licētiā loq̄ndi vobis cōcedo. Illi aūt voce magna dixerūt. Jeſum nazarenū. O filij dyaboli cū dixi vob Ego ſum cur me nō cōprehendiſtꝭ? Ubi militū cohors: vbi terror ⁊ munimē armoꝝ veſtroꝝ? Una mea vox turbaȝ odijs ferocē: armiſq; terribilē ſine vllo telo ꝑcuſſit reppulit ⁊ ſtrauit. Cur latentē virtutē diuinitatꝭ nō agnoſcitis? Et ſicut ad ꝟbū meū cecidiſtis retrorſū in terrā corporalit̄: ſic cōuerti debuiſtis a peccato v̄ro cordialit̄. Cur nō cōprehēditꝭ diſcipulos meos vos timētes? niſi qꝛ mandaui vobis. Sinite hos abire illeſos. Nō eīn per eos mūdus debet redimi ſ; ꝑ me qꝛ idō miſſus ſum. Filꝰ q̄dē hoīs venit dare aīaȝ ſuā ꝓ multis. Quia vero indignos vos facitis huiꝰ redemptiōis. Jdō videte ſi ē dolor ⁊c̄.

Decimū ſignū doloris xp̄i in paſſione eiꝰ ē cecitas pctōris in ieſu cōprehenſione. xp̄us enim fuit cauſa ſue paſſionis ⁊ mortis indirecte. ſcȝ quia non impediuit cū impedire poſſet. Sicut ſi aliquis dicat̄ aliū perfundere: quia nō claudit feneſtrā ꝑ quā imber ingredit̄. Poterat eīn xp̄s ſuā paſſionē ⁊ mortem impedire. Primo quidē aduerſarios reprimēdo vt eum aut nō vellent aut nō poſſent interficere. Secundo quia ſpiritus eius habebat poteſtatē cōſeruādi naturā carnis ſue ne a quocūq; leſiuo inflicto opprimeret̄ qꝺ quideȝ habuit aīa xp̄i: qꝛ erat verbo dei cōiuncta in vnitate ꝑſone. quia ergo aīa xp̄i nō reppulit a ꝓprio corꝑe nocumentū illatū ſ; voluit ꝙ natura corporalis illi nocumento ſuccūberet. Jdō dic̄ Joh. x. Nemo a me tollit aīam meā ſ; ego pono eā. xp̄s eīn ſimul ⁊ violentiā paſſus ē vt a pctōribꝰ cōprehēderetur: ⁊ tandē occideret̄: ⁊ tm̄ volūtarie comprehenſus ē ⁊ mortuus qꝛ violentia corpori eiꝰ illata eſt q̄ tm̄ tantū corpori eiꝰ preualuit ꝙtū ipē voluit. Judei aūt ꝑſecutores xp̄i directe ex malicia eum occiderūt: qꝛ ſufficientem cauſam mortis ei intulerūt cū intētōne occidendi ip̄m ⁊ effectu ſubſequente. ſcȝ qꝛ ex illa cauſa eſt mors ſubſecuta: ideo veniūt nūc ad comp̄hendendū eum. Clamat ergo xp̄us ⁊ dicit. O ceci iudei nōne cognoſcitis me eſſe verū filiū dei? Ecce petrꝰ diſcipulus meꝰ aggredit̄ malchū ſuū pōtificis cui abſcidit auriculā dextrā. Cur ip̄m nō detinetis cur ip̄m illeſū abire ꝑmittitis? Cur de eo nō vlciſcimini? cur ip̄m non perimitis. O inſenſati iudei excidetur a vobis auricula dextra qꝛ ꝑ infirmitatē mee humanitatꝭ quā foris videtis dexterā mee diuinitatis audire non poteſtis. Excidetur autē a petro gladio verbi dei qui non eſt paſſus me ꝓphetā eſtimari ſed dei filium docuit fideli confeſſione ſignari. Et ego reſtitui malcho auriculam demonſtrans ſi conuertamini vos quoq; poſſe ſanari: ſed maledictꝰ furor veſter ⁊ pertinax: qm̄ nec maieſtas miraculi: nec beneficij pietas potuit corda veſtra emollire. Nunq̄d potui pietatis obliuiſci qui nec ſum paſſus meos hoſtes vulnerari? Vos mortem iuſto infertis qui peccatorum vulnera ſanat. Sȝ hec eſt hora veſtra: quia qui male agit odit lucem. Hec eſt hora qua ſub pedibus veſtris aperiatur terra ⁊ vos abſorbeat in ꝓfundū tenebraruȝ vt olim ſub chore dathan ⁊ abyron. Uerūtamen miſericorditer vobiſcum ago ſi forte conuertamini ⁊ redeatis ad cor. Hec eſt hora qua legiones angelorum velut flāma ignis vos perimant: ſed expectat vos dominus deus veſter vt miſereatur veſtri. Hanc horam vobis elegiſtis in qua luminaria celi verentur ⁊ erubeſcunt tantum nephas aſpicere. O dementia iudeorum ſi iuſte me queritis occidere: cur nō expectatis

diem. si iniuste cur nõ confitemini iniusticiã
vestrã dño: ꝛ ipse remittet iniq̃tatẽ peccati
vestri. O ingratitudo detestanda tanq̃ ad
latronẽ existis cũ gladijs ꝛ fustib⁹ compre
hendere me: q̃ diu fui vobiscũ in tẽplo dei nõ
me tenuistis: q: verba q̃ vos docebã spũs ꝛ
vita sunt ꝛ corda vr̃a ad penitentiã emollie
bant. Vñ dicebant. Nũq̃ sic locut⁹ est homo
nũc aũt existis a tẽplo dei: existis a via veri-
tatis: lumẽ iusticie nõ luxꝫ vob: lassati estis
in via iniquitatis ꝛ perditõnis: qui ligastis
me ne vos a vinculis pctõꝝ vestroꝝ soluã.
Propterea Ezechiel ꝓpha. iij. c. dicit sic. Fi-
li hoĩs ecce data sunt super te vincula ꝛ liga
bunt te in eis. O grauis cecitas iudeoꝝ: piũ
dñm ligatis vt vĩcula pctõꝝ vestroꝝ nõ dis
rumpat: qõ si fiat quõ sacrificabitis dño ho
stiam laudis: quõ nomẽ dñi inuocabit̃: ps̃.
Disrupisti vĩcula mea tibi sacrificabo hosti-
am laudis ꝛ nomẽ dñi inuocabo. Dolor me
us est q: cũ in mũdũ venerim vt pctã vestra
tollerẽ. ſm illud ps̃. Dñs soluit compeditos
dñs illuminat cecos: nũc me ob duriciã cor-
dis vestri ligatis ne vos soluã: videte itaq̃
si est dolor ꝛc. ¶ Undecimũ signũ dolo-
ris xp̃i in passione eius ẽ vilitas seruitoris
in dñi subsãnatiõe. Nã obediẽtia q̃uis im-
portet necessitatẽ respectu ei⁹ qõ percipit: tñ
importat volũtatẽ respectu impletõnis p̃ce
pti ꝛ talis fuit obedientia xp̃i. Nã ei⁹ passio
ꝛ mors ſm se ꝯsiderata naturali volũtati re
pugnabat: volebat tñ xp̃s circa hoc dei volũ
tatẽ implere. ſm illõ ps̃. Ut facerẽ volũtatẽ
tuã de⁹ me⁹ volui. Et hoc ꝯueniebat iustifica
tioni hũane: vt sicut ꝑ vni⁹ hoĩs inobedien
tiã pctõres cõstituti sunt multi: ita ꝛ ꝑ vni⁹
obeditionẽ iusti ꝯstituant̃ multi. vt dr̃ Ro-
mañ. v. Cõueniebat etiã reconciliationi dei
ad homĩes. ſm illõ Rom̃. v. Recõciliati su
mus deo ꝑ mortẽ filij ei⁹. s. inq̃tũ ip̃a mors
xp̃i fuit quoddã sacrificiũ deo acceptissimuꝫ
ſm illud Eph̃. v. Tradidit semetip̃m ꝓ nob
oblationẽ ꝛ hostiã deo in odorẽ suauitatis.
Obediẽtia vero oĩb⁹ sacrificijs p̃fert̃. ſm il
lud. i. Reg̃. xv. Melior ẽ obediẽtia q̃ victi-
me: ideo ꝯueniebat vt sacrificiũ passionis ꝛ
mort̃ xp̃i ex obedientia ꝓcederet. Conuenie
bat etiã victorie xp̃i q̃ de morte ꝛ actõe mor
tis triũphauit. Nõ eñ miles vincere poterat
nisi duci obediret: ꝛ ita hõ xp̃s victoriã obti
nuit ꝑ h̃ q̃ deo obediuit. ſm illõ Prou̇. xxi.
Uir obediẽs loq̇t̃ victorias. Clamat ẽ̊ xp̃s
ꝛ dicit. O põtifices ꝛ sacerdotes nõ veni sol
uere legẽ ſ; adimplere. vsq̃ ad hũc diẽ serua
ui vobis honorẽ: q̃uis nec timorẽ dei nec co
gnitionẽ mei seruauerit̃. O anna cur me de
doctrina mea interrogas q̃si nõ audieris q̃ lo
cut⁹ sum. Ego palã in synagoga docui qm̃
si crederet̃ moysi crederet̃ vtiq̃ ꝛ mihi. De
me eñ ille ꝓphetauit. O scelerate pontifex
nõne moyses dedit vobis legem: ꝛ nemo ex
vobis facit legẽ. Lex eñ dixit. Innocentẽ ꝛ
iustũ nõ cõdẽnabis. ab illo eñ die q̊ inistis
ꝯ filiũ aduersum me: firmastis me inaudito
occidere. Quis statuit aliq̇d inaudita parte
altera: Et si equũ iudicauerit: haud equus
fuit. Ego cũ leprosuꝫ mũdassem mãdaui ei
dicẽs. Uade ostẽde te sacerdoti ꝛ offer mu-
nus. Hũilitatẽ atq̃ obediẽtia docui sacerdo
tem appellãs quẽ sciebã sacrilegũ. nunc aũt
subdit⁹ passioni quã p̃dicaui: obediẽtiã ꝛ hu
militatẽ seruãdã indicaui. Cũ eñ tibi essem
p̃sentat⁹: seru⁹ tu⁹ malch⁹ me in maxillã ꝑ-
cussit q̃ si male respõdissẽ põtifici. Nihil tñ
cõtumeliose locut⁹ sum in ꝑsonã põtificis: ſ;
sic ĩnocẽtiã meã tutat⁹ suꝫ dicẽdo. Si male
locut⁹ suꝫ exprobra de malo: si aũt bñ q̇d me
cedis: O ingratissimũ gen⁹ hoĩm: retribuit̃
mihi mala ꝓ bonis. Doleo vehement̃ qm̃ ĩ
iudicio pctm̃ vestrũ testificabit̃ cõtra vos ꝛ
de malo culpe qõ cõtra me ꝑpetrat̃ ꝛ de ma
lo pene qõ mihi nunc irrogat̃. Doleo maxĩe
q: quoꝝ debeo esse causa saluatiõis: occasio-
nalit̃ videor eẽ testis ꝑditõis. Doleo q: nõ
causa cognoscẽde veritat̃: ſ; vt me romano
p̃sidi accuset̃ tẽptãdo examinat̃. Nõ est mo
do tp̃s doctrine exq̇rende: ſ; malicie in dam
natõnẽ vestri explende. Jdõ videte si est do
lor similis ꝛc. ¶ Duodecimũ signum doloris
xp̃i in passione eius est falsitas accusatoris
maligna occasiõe. Si eñ innocẽs false accu
set̃ ꝛ ꝯdãnet̃: mag̃ patit̃ ꝛ dolet q̃ si re⁹ iu-
dicet̃: q: lꝫ ĩnocẽtia patient̃ minuat dolorẽ
passionis q̃tũ ad nũerũ eo q̃ dũ nocẽs pa-
tit̃ dolet nõ solũ de pena: ſ; etiã de culpa. In-
nocẽs aũt solũ de pena: tñ dolor in eo auget̃
ex ĩnocẽtia inq̃tũ appbẽdit nocumẽtũ illa-
tũ vt mag̃ indebitũ. Vñ etiã alij sunt mag̃
rep̃hẽsibiles si ei nõ cõpatiũt̃. ſm illõ Esa.
lvij. Iust⁹ perit ꝛ nõ est q̃ recogitet in corde
suo. Auget̃ etiã in eo dolor qñ videt se iniu
ste amittere qõ cũctis opib⁹ est p̃ciosi⁹. s. fa-
mã. Meli⁹ est nomẽ bonũ q̃ diuitie multe:
xp̃s aũt ĩnocent̃ pass⁹ ẽ. ſm illõ Hieremi. xi.
Ego q̃si agn⁹ mãsuet⁹ q̃ portat̃ ad victimã.
Clamat ẽ̊ ꝛ dicit. O insensati iudei nõne vi

ſtificaui me apud vos dicēs. Quis ex vobis
arguet me de pctō: quō ꝗ nūc veſtris īſidijs
formā iudicij ɔtra me imponitꝭ: Ecce nūc co
rā vobis ligat⁹ adduct⁹ expecto ſi q̇d aduer
ſum me vere dicat. In h̊ vō iudicio quō ve
ritatē exq̇ritꝭ quā ligatā tenetꝭ: h̊c veſtrā ra
biē tā͂ꝗ vitatꝭ inimicā deponite: qm̄ ira ē ad-
uerſatrix ɔſilij. O iuſticia legis quō pncipes
tuos palam fallentes nō abijcis aut punis?
Princeps ſacerdotū cayphas τ oē ɔciliū q̄-
runt cauſas vt me morti tradāt. τ nō īueniē
tes nouiſſime falſos adducūt teſtes: q̇ dicūt
hic dixit. Poſſū deſtruere tēplū dei τ ī triduo
reedificare illud. O teſtes iniq̇ quō mētita ē
vobis iniq̇tas. ſm illō ps. Inſurrexeꝛt ī me
teſtes iniq̇ τ mētita ē iniq̇tas ſibi. Et iteruꝫ.
Surgētes teſtes iniq̇ q̄ ignorabā interroga
bant me. Sꝫ fortes q̄ſierūt aīaꝫ meā τ non
ꝓpoſuerūt deū ante ɔſpectū ſuū. In ipis ver
bis calūniant vt pauċ additꝭ vel mutatꝭ q̄ſi
calūniā faciāt. ego em̄ dixi. Soluite tēplū h̊.
vnū em̄ ad vos ptinet. ſ. deſtructio tēpli: in q̊
grauit pctīs: qꝛ pditio tua ex te iſrl̓. aliud vō
mihi ſeruabat. ſ. reedificatio: qꝛ ex me tantū
auxiliū tuū τ ſaluatio. O ceci iudei quō non
aduertitꝭ ad teſtimonia vr̄a q̄ adducitꝭ: ſꝫ ap
ta mēdacia nō ſūt reſpō ſione digna. O ſtul
ti τ obdurati corde me adiuratꝭ nō veritateꝫ
deſiderātes: ſꝫ calūniā ꝑpetrātes vt dicā vob
ſum ver⁹ fili⁹ dei. Noui in ꝗ vr̄a p̄cordia qui
nō crediditis opib⁹ min⁹ credetꝭ ſmonib⁹:
verūtamē dico vobis. Amodo videbitꝭ filiū
hoīs ſedētē a dextris vtutꝭ dei τ veniētē ī nu
bib⁹ celi. Pōtificē aūt quē de ſolio ſacerdota
li furor excuſſerat eadē rabies ad ſcindēdas
veſtes ꝓuocat: ipi accuſantes: ipi diſcutien-
tes: ipi ſentētiā ꝓferētes firmauerūt me reū
eſſe mortꝭ quē īnocētē nouerāt. Idō videte
ſi ē dolor τc̄. Decimūtertiū ſignū dolo-
ris xp̄i ī paſſiōe ei⁹ eſt puritas doloris ex in
digna offenſione. In alijs em̄ patiētib⁹ mi-
tigat triſticia interior τ etiaꝫ dolor exterior
ex aliq̄ ɔſideratōe rōis ꝑ quādā deriuatiōeꝫ
ſeu redūdātiā a ſupiorib⁹ virib⁹ ad inferio
res qō in xp̄o patiēte nō fuit. vnicuiqꝫ em̄ vi
rium ꝑmiſit agere qō ē ſibi ꝓpriū. ſicut Da-
maſcen⁹ dic̄. Licet em̄ martyres dei grauio-
res τ diuturniores paſſiones ſuſtinuerūt ꝗ
xp̄s. ſic̄ pꝫ de Laurētio q̇ eſt aſſat⁹ in craticu
la. τ de vincētio cui⁹ carnes ſūt vngulis ferre
is lacerate: tñ dolor xp̄i ē maior: qꝛ illi ꝑ deo
moriūt. τ xp̄s ꝑ homie: Illi ꝑ deo diligēte et
premiāte: xp̄s ꝑ hoīe odiēte τ exprobrāte.
Illi moriunt ſine culpa non tm̄ ſine cauſa eo
ꝙ cauſā traxerūt ex pctō originali: xp̄s aūt ſi
ne vlla culpa τ ſine cauſa. Illi moriunt mor
te ɔſueta: xp̄s pena mortꝭ ſtudioſe īuēta. Il-
li moriunt τ patiunt ab inimicꝭ: xp̄s aūt ab
amicꝭ τ inimicis. Illi patiunt ſꝫ nō illudunt:
xp̄s aūt nō ſolū patit ſꝫ etiā illudit. ſm illud
Threñ. iij. Dedit ꝑcutiēti ſe maxillā ſatura-
bit opprobrijs. Et abdie. i. Oēs viri federis
tui illuſert tibi inualuerūt aduerſū te viri pa
cis tue. Clamat ꝗ xp̄s τ dic̄ illō Eſa. l. Cor-
pus meū dedi ꝑcutiētib⁹: τ genas meas vel-
lentib⁹. faciē meā nō auerti ab īcrepātib⁹ τ
ɔſpuētib⁹ ī me: idō poſui faciē meā vt petrā
duriſſimam. O crudeles iudei τ impij me li
gatis vt latronē: ꝑcutitꝭ vt garſionē: deridetꝭ
vt fatuū: cōſpuitꝭ vt leproſū: vultū meū ſputꝭ
inq̇natꝭ: manib⁹ ꝑcutitꝭ: velo ꝑ deriſione ope
ritis: nec amaris vberib⁹ parcitꝭ. Attēdite qꝛ
volo ɔſpui vt vos lauē: volo velari vt vela-
men culpe origīalis a vob auferā. Tota no-
cte me flagellatꝭ. ſm illō ps. Et fui flagellat⁹
tota die τ caſtigatio mea ī matutinis: vt fla
gella diuine iuſticie a vobis eripiā. Videte
itaqꝫ qm̄ nō eſt dolor ſil̓is ſic̄ τc̄. Decimū
q̄rtū ſignū doloris xp̄i in paſſione ei⁹ eſt di
gnitas recōciliatoris vite corporal̓ amiſſiōe
Vita em̄ corporalis xp̄i fuit tante dignitatꝭ
p̄cipue ꝓpt diuinitatē vnitā ꝙ de ei⁹ amiſſi-
one etiā ad horā magꝭ eſt dolēdū ꝗ de amiſ
ſione alteri⁹ hoīs ꝑ ꝗtūcūqꝫ tp̄s Vn̄ τ pħs
iij. ethicoꝝ dic̄ ꝙ vtuoſ⁹ tāto pl⁹ diligit vi-
tā ſuā ꝗto ſe ſcit eē meliorē: τ tm̄ eā exponit
ꝓpt bonū vtutꝭ. Et ſil̓r xp̄us vitā ſuā marie
dilectā expoſuit ꝓpt bonū charitatꝭ. ſm illō
Rom̄. v. Recōciliati ſum⁹ deo ꝑ mortē filij
ei⁹. Clamat ꝗ xp̄s τ dic̄. O ſcelerati iudei ꝗ
ſolliciti eſtis ī malo. tota nocte inuigilaſtis
circa mortē meā: ſꝫ qꝛ h̊ nō valuiſtꝭ ꝑ vos ipos
nūc mane facto putātes ꝑ mortē extiguere
meā doctrinā τ fidē apō eos q̇ crediderūt me
eſſe verū filiū dei. in ɔciliū adducitꝭ vt roma-
no p̄ſidi occidēdū tradatꝭ. O indignū τ in-
felix ɔciliū de q̊ ps dic̄. Cōciliū malignātiuꝫ
obſedit me. O filij ſcelerati iō me nō occulte
occidiſtis qꝛ glīe mee detrahere ſtuduiſtis.
O impia cecitas alienigene iudicꝭ p̄torio cō
taminari timuiſtꝭ τ fratris īnocentꝭ ſāguinē
fundē nō erubuiſtis. Nūq̇d vos imunes a
pctō iudicatꝭ q̇ alieno me occidēdū p̄ſentatꝭ
Si ꝑ romanos q̇b⁹ ſubiecti eſtis ptās occi
dēdi ē vob interdicta: cur nō aduertitꝭ meſſiā
ſm ꝓphetiā iacob patris vr̄i aduenisse: An

nescitis qm̄ ille ad mortē me non ꝯdēnaret nisi iudicium vestrū me dignū morte iudicaret. Uidete itaqꝫ si ē dolor ⁊c̄. Decimūqn̄tū signū doloris xp̄i in passiōe ei⁹ est celebritas tp̄is leg̃ trāsgressione. Nā in ip̄o modo passiōis xp̄i p̄figurat⁹ ē effect⁹ rōnis. P̄rio em̄ passio xp̄i effectū salut̃ habuit in iudeis quoꝝ plurimi ī morte xp̄i baptizati sūt. vt pꝫ Act. ij. ⁊. iij. Scd̄o v̄o iudeis p̄dicātib⁹ effect⁹ passiōis xp̄i trāsiuit ad gētes ⁊ iō ꝯueniens fuit vt xp̄s a iudeis pati īciperet ⁊ postea iudeis credētib⁹ ꝑ man⁹ gētiliū ei⁹ passio finiret: q̄ tradito īstant̄ accusabāt eū d̄ q̈ttuor P̄rio ꝙ esset malefactor ⁊ deceptor gētis iudaice. Scd̄o ꝙ p̄hiberet tributa dari cesari. Tertio ꝙ eēt rex iudeoꝝ ⁊ sic se diceret regē iudeoꝝ. Quarto ꝙ ꝑuerteret pp̄lm a via veritat̃ a galilea vsqꝫ ī iudeā. Pylat⁹ aūt h̊ audiēs dixit. Qm̄ ad votū iudiciū poscit̃ ⁊ superbit̃: accipite eū vos q̄ legē habet̃ ⁊ s̄m legē v̄ram ꝯdānate eū. Illi aūt dixer̄t. Nob̄ n̄ licꝫ īterficē quēq̄ꝫ. Intellexer̄t em̄ sibi nō licere īterficē quē ꝗ ꝓpt̄ festi dei scītatē quā celebrare iā ceperāt. Etiā volebāt eū occidi nō tā ꝗ trāsgressorē leg̃: s; tāq̄ publicū hostē: q2 regē se fecerat de q̊ nō erat eoꝝ iudicare vel q2 nō licebat eis crucifigē qđ cupiebant s; lapidare: vt ī stephano fecer̄t. Clamat ḡ xp̄s ⁊ dic̄. Pro tātis ⁊ talib⁹ b̄nficijs q̄ apđ vos gessi vocat̃ me seductorē. Accedant leprosi q̊s mūdaui: accedat cec⁹ nat⁹ ⁊ alij ceci q̊s illuminaui. Accedat hō trigīta octo ānos habens ī infirmitate quē sanaui. accedāt mortui q̊s suscitaui. accedāt demoniaci a q̄b⁹ demonia eieci: ⁊ alij q̊s a varijs lāguorib⁹ curaui. dicāt hij om̄es an seductor an saluator pp̄li fuerī. O īgrati ⁊ mēdaces iudei īuidia ⁊ malicia ꝯcitati corā q̄b⁹ v̄tutes ⁊ miracl̓a feci ꝯdēnat̃ eū quē hō gētilis ignar⁹ leg̃ dei absoluere conat̄. Cur tā celebre festū ꝯtaminatis: ita ne oēꝫ sensū ꝑdidist̃ vt iđo vos a sāguine īnocent̃ īnoxios eē credat̃ q2 eū fūdendū ꝑ alienigenā acclamat̃. O īmēores liberatōis v̄re ab egypto q̄ sub dura s̄uitute p̄mebamī: nūq̄d deo reddere vices meo sāguine arbitramī? Nōne voluist̃ me rapē ⁊ p̄ficere vob̄ ī regē: Accusate ḡ vosip̄os ⁊ ꝑ tā execrādo scelere penas luite. ego āt aufugi a vob̄: qm̄ regnū meū n̄ ē de h̊ mūdo. O pylate ne metuas tibi auferri regnū mūdi per me q̄ veni vt cōferā regnū. videte itaqꝫ si ē dolor ⁊c̄. M Decimūsextū signū doloris xp̄i ī passiōe ei⁹ ē prauitas illusoris cōtumeliarū illatōe. mlt̄ū q̄ppe laborauit ī mūdi re

dēptōne saluator nec ī oī mūdi fabrica tāte fastigatōnis materiā assūpsit. Illic ei dixit ⁊ facta sūt. hic v̄o ī dict̃ suis sustinuit ꝯtradictores: ī fact̃ obs̄uatores: ī torment̃ illusores ⁊ in morte exprobratores. vt dic̄ Ber. sup cātica. Xp̄s em̄ a p̄ncipio ꝯceptōis sue meruit nob̄ salutē et̄nā s; ex ꝑte n̄ra erāt īpedimēta q̄dā q̄b⁹ impediebat̄ ꝯseq̄ effectū p̄cedētiū meritoꝝ. Un̄ ad remouēdū illa īpedimenta oportuit xp̄ꝫ pati q2 passio xp̄i habuit aliquē effectū quē n̄ habuer̄t p̄cedētia merita nō ꝓpter maiorē charitatē: s; ꝓpt̄ gen⁹ operis qđ erat ꝯueniēs tali effectui: q2 dedit nob̄ exemplū charitat̃: obediētie hūilitat̃: ꝯstātie: iusticie ⁊ ceterarū v̄tutū ī passiōe xp̄i oñsarū q̄ sūt necessarie ad hūanā salutē. Un̄ pass⁹ ē ī honore ⁊ gl̓ia ꝑ irrisiones ⁊ ꝯtumelias ei illatas vt discerem⁹ mūdi gl̓iaꝫ ⁊ honorē ꝯtēnere. s̄m illđ Pauli. Spectaculū facti sum⁹ mūdo ⁊c̄. Clamat ḡ xp̄s ⁊ dic̄. O scelestissimi iudei: hō gētil̓ me indignū morte iudicat dicēs vob̄ ap̄te. qm̄ nullā causā mort̃ īuenio in homīe isto: ⁊ ecce remittit me ad herodē. Gētiles m̄ cōpati sūt īmo me reuerēt̄ sub q̊rū ꝑtāte est̃ cupiētes aliq̄d diuinitat̃ ex me vidē? Ego v̄o īdignos illos iudicās misteriorū regni dei nihil hoꝝ feci q̄ illi curiose poposcerāt. Cūqꝫ herodes ī mult̃ s̄mōib⁹ me int̄rogasset nihil r̄ndi legē obs̄uās q̄ ydolatris sacramēta dei cōicare p̄hibet neqꝫ salutādū quēpiā ꝯcessit. Si r̄ndissē vtiqꝫ e manib⁹ v̄ris euasissē: poti⁹ ꝑ obs̄uātia leg̃ mori volui ꝗ infecta lege viuere. Malui fatu⁹ ⁊ īsipiēs a gētili hoīe despici ꝗ sapiēs ⁊ prudēs ꝯspici. Doctrīa mea ⁊ miracl̓a ī puericia mea vos in admiratōeꝫ deduxer̄t: ī etate iā ꝑfecta maiora facta vos ī vecordiā ꝑuerter̄t vt me fatuū īdutū veste alba ⁊ arūdine ī manu data ad pylatū remisit. O ꝑūsitas iudeoꝝ lꝫ herodes me fatuū existimauerit īsanos tū̄ vos adiudicauit fatuū seq̄ntes: fatuū accusātes: fatuū nemī nocētē morti adiudicātes. lꝫ gētiles me fatuū existimarēt morte tū̄ īdignū putauer̄t. O īpia iudeoꝝ rabies ⁊ fatuū ⁊ dignū morte iudicast̃. videte itaqꝫ si ē do. ⁊c̄. Decimūseptimū signū doloris xp̄i ī passiōe ei⁹ ē dignitas satisfactoris seditiosoꝝ cōparatione. xp̄s ei ad h̊ ī mūdū venerat vt ꝑ pctīs n̄ris deo offēso satisfacerē. p̄s. Que nō rapui tūc exoluebā. Ille aūt ꝓp̄e satisfacit ꝑ offēsa q̄ adhibet offēso id qđ eq̄ vl̓ mag̃ diligit ꝗ oderit offēsā: xp̄s aūt ex charitate ⁊ obediētia patiēdo mag̃ aliq̄d deo exhibuit ꝗ exigeret recōpēsatio toti⁹ offēse hūani gn̄is. Pri

mo qdē ex magnitudine charitat̄ ex q̄ patie
bat̄. Scd̄o ꝓpt̄ dignitatē vite sue quā ꝑ sa-
tisfactōe ponebat q erat vita dei ⁊ hois. Ter-
tio ꝓpt̄ dolorē magnitudinis assūpti. Aliqs
eñ dolor ē ꝓbabil. vt ꝓbat Aug. li. xiiij. de ci
ui. dei. qñ ꝓcedit ex scō amore: vt puta cū qs
dolet ⁊ tristat̄ de pctīs ꝓprijs vel alienis. as-
sumit̄ etiā vt vtilis ad finē satisfactōis ꝑ pec
cato. ꝭm illud. ij. Cor. vij. Que ꝭm deū ē tri
sticia pniam ī salutē stabilē opat̄. Et iō xp̄s
vt satisfaceret ꝑ pctīs nr̄is assūpsit dolorez
maximū q̄ntitate absoluta nō tñ excedētē re
gulā rōis. Etiā dignitas carnis xp̄i nō ē esti
māda solū ꝭm carnis naturā: ꝫ ꝭm ꝑsonam
assumētē. s. inq̄ntū erat caro dei ex q̄ hēbat di
gnitatē infinitā. Clamat ḡ xp̄s ⁊ dic̄. O in-
durati iudei ecce herodes vos vacuos remi
sit ad pylatū: nihil dignū morte ī me reperi-
ens. Erubescite atq꜕ ꝯfūdimi q̄m iniq̄tates
vr̄e iā vniūso orbi patefiūt. latēs mea diuini
tas hoꝝ ꝓncipū volūtates īmutauit: vt q ꝓ-
mo inimici fuerāt in amiciciā redeāt. O ceci
iudei corā vob̄ pylat⁹ me interrogās sup his
de qb⁹ me accusat̄ testimoniū ꝑhibuit dicēs.
Nullā causā īuenio in hoīe isto: ꝫ neq꜕ hero
des: nam remisit eum ad nos. Pietas nulla
emollit vos nō flagella: nō ludibria qb⁹ affi-
cior ab effusiōe sanguis īnoxij cōpescūt vos
O gēs ꝑfida me q tot bñficia vob̄ ꝯtuli int̄
q̊s īnocent̄ vixi ad mortē ꝯdēnat̄: barrabaz
aūt homicidā ⁊ virū seditiosū donari festiui
tati acclamat̄. Offert vob̄ optionē pylat⁹ di
mittēdi quē vult̄: latronē an xp̄m saluatorē.
O filij dyaboli pctōrē vobis ꝑficit̄ ad et̄nā
dānatōnē satisfactorē abijcit̄: vr̄i pcti ꝓpicia
torē ad et̄nā saluatōez. Uidete itaq꜕ si ē do
lor sic̄ ⁊c̄. Decimūoctauū signū doloris xp̄i
in passiōe ei⁹ ē ptās seductoris īpioꝝ obsti-
natōe. Licz ei dyabol⁹ iniuste īuaserit hoīez
tñ hō ꝓpt̄ pctm̄ iuste erat sub ꝭuitute dyabo
li derelict⁹ a deo: ⁊ iō ꝯueniēs fuit vt ꝑ iustici
am hō a ꝭuitute dyaboli liberaret̄ xp̄o satis
faciēte ꝓ ip̄o ꝑ suā passionē. Fuit etiā h̊ ꝯue
niēs ad vincēdā supbiā dyaboli q ē desertor
iusticie ⁊ amator potētie: vt xp̄s dyabolū vi
ceret ⁊ hoīez liberaret n̄ ꝑ solā potētiā diuini
tatis: ꝫ etiā ꝑ iusticiā ⁊ humilitatē passiōis.
Dyabol⁹ eñ excessit modū ptātis sibi tradi-
te a deo machinādo ī mortē xp̄i q nō hēbat
meritū mort̄ cū eēt absq꜕ pctō. vñ Aug. xiij
de tri. c. xiiij. Justicia xp̄i dyabol⁹ vict⁹ ē qr cū
in eo nihil morte dignū īueniret occidit euz
tñ. ⁊ vtiq꜕ iustū ē: vt debitores q̊s tenebat
liberi dimittant̄ in eū credētes: quē sine vllo
debito occidit. clamat ḡ xp̄us ⁊ dic̄. O iudei
impij alienigene vos iniustos īuidos ⁊ rabi
dos existimāt: cū me iustū ⁊ innocētē accla
māt. Ecce pcula vxor pylati mittit ad eū di-
cens. qd tibi ⁊ iusto illi. Ecce iudas q me tra
didit vob̄ dic̄ Peccaui tradēs sāguinē iustū
vos autē malicia pleni dicit̄ me deceptorē ⁊
seductorē. O q̄ntā ptātē exercet in vos sedu
ctor ille dyabol⁹ concitās vos ad clamādū.
Tolle tolle crucifige eū. Pylat⁹ vidēs inocē
tiā meā nitit̄ me liberare. Prīo iudic̄ muta-
tione cū me misit ad herodē. Scd̄o ꝑ criminis
amotionē cū dic̄. Nullā causā mort̄ īuenio ī
hoīe isto. Tertio ꝑ correptōez cū dic̄. Corri
piā eū ⁊ dimittā. Quarto ꝑ ꝑsonarū cōpati
onem: ꝯferēs barrabā latronē mihi īnocēti.
Quinto ꝑ sentētie dilatōez sepi⁹ vos interro
gans qd mali fecissem vt sic rediret̄ ad cor.
O mag̃ īpioꝝ obstinatio nō solū me occidē
ꝫ etiā crucifigere q̄rit̄ vt pedib⁹ ac manibus
ad lignū cōfixis morte vexer ꝓducta: ne do-
lor citi⁹ finiat̄ ⁊ ī cruce diu videar. O īmani
tas sceleris vsq꜕ ad crucifigēdū saluatorē se-
uitis q̄si n̄ eēt iust⁹ ⁊ saluator. videte ⁊c̄. N
Xix. signū dolo. ī passiōe xp̄i ē dolositas ꝑre
orū excusatōe. Nā iudas tradidit xp̄z nō py
lato ꝫ ꝓncipib⁹ sacerdotū. ꝭm illō Joh̄. xviij
Gēs tua ⁊ pōtifices tui tradider̄t te mihi.
hoꝝ tñ oīz pctm̄ fuit mai⁹ q̄ pylati q timo-
re cesaris xp̄z occidit. ⁊ etiā q̄ militū q mā-
dato ꝓ̄sidis xp̄z crucifixer̄t: nō ex cupiditate
sic̄ iudas: nec ex īuidia ⁊ odio sic̄ ꝓncipes sa
cerdotū. Licz aūt xp̄s voluerit suā passionē
tñ voluit eā sic̄ de⁹ nō aūt iniquā actionē iu-
deoꝝ voluit. Et iō occisores xp̄i ab īiusticia
nō excusāt̄. vñ ille q occidit hoīez īiuriā fac̄:
non solū hoī ꝫ ēt deo ⁊ reipublice: sic̄ ēt ille q
occidit seip̄z. vt dic̄ ph̄s. v. ethic̄. Uñ dō dā-
nauit illū ad mortē q nō timuerat mittē ma
nū vt occider̄ xp̄z dñi. q̄uis eo petēte. vt le-
git̄. ij. Reg. i. Ita pctm̄ iudeoꝝ ī occisiōe xp̄i
valde ḡuat̄. vñ sup illō Mat. xxiij. Et vos ī-
plete mēsurā prm̄ vr̄oꝝ dic̄ Crisb. q̄ntū ad ꝑui-
tatē excesser̄t mēsurā patrū suoꝝ. illi eñ hoīes
occider̄t: isti deū crucifixer̄t. clamat ḡ xp̄us ⁊
dic̄. O iudei dolosi: pylat⁹ q cogit̄ ꝯ me fer-
re sniaz n̄ dānat oblatū: ꝫ arguit īiusticiā of-
ferētiū. iustū eē ꝓnūciās quē crucifigēdū peti
tis. Ecce accipit aquā lauat man⁹ suas corā
vob̄ me īnocētē ꝯtestās dicēdo. īnocēs ego
sū a sāguīe iusti hui⁹. o pylate ꝫ neq꜕ īnocēs
eris ab effusione sanguis mei. ecce dolū ad-
uertis iudeoꝝ: seditio oritur rebellionis tibi
contra cesarē crimen impingit̄ verba tua te

condēnant: qm̄ si iustus sum ergo iudei rei
sunt: ergo liberādus sum ⁊ nō iudicandꝰ: dimit
tendus ⁊ nō crucifigēdus. Sciebas eñ ꝙ ꝑ
īuidiā tradidissent me tibi dicētes. Ecce mū
dus totꝰ post eū abijt. O ceci iudei sanguinē
meū fundit̄ expetētes vltionē quē fundere
venerā ad pctōꝝ remissionē. dicit̄ eñ. San-
guis eiꝰ sup nos ⁊ sup filios nr̄os. O indu
rati iudei: iste sanguis quē fusuri estis non ē
meꝰ sm̄ diuinitatē: sȝ est vester sm̄ hūanita-
tem. Iste sanguis ē meꝰ ꝑ hūanitat̄ assum-
ptionē: sȝ est vester ꝑ redemptionē. Iste san
guis nō est ꝯtra vos sȝ ꝓ vob. Iste sanguis
nō est allatꝰ ad maledictionē: sed ad homis
recōciliationē. Iste sanguis nō est sup vos
in cōdēnationē: sȝ ad pctōꝝ iustificationem.
Iste sanguis ē efficax ꝓciū ad ꝓmerendam
misicordiā: nō ad petendā vindictā. O cru
dele iudei ⁊ si mihi non cōpatimini saltē fi
lioꝝ vestroꝝ misereminī. ⁊ si mihi nō parcit̄
filijs vr̄is q̄ necdū sunt parcite. Illos ad ho
micidiū ꝓuocat̄ vt si ꝑ vos fieri ꝓhibeat̄ ꝑ
illos acriꝰ impleat̄. Uidete ergo si est dolor si-
milis sicut dolor ⁊c. ¶ Uigesimū signū dolo
ris xp̄i in passione ē impietas cesoris in iesu
flagellatōe. Nā sm̄ sufficientiā minima pas
sio xp̄i suffecisset ad redimēdū genꝰ hūanū
ab oībꝰ pctīs: sȝ sm̄ ꝯuenientiā rōnabile fu
it ꝙ pateret̄ multa gn̄a passionū: qꝛ xp̄s vo
luit genꝰ hūanū a pctīs liberare: nō solū po
testate sȝ etiā iusticia: iō nō solū attēdit quā-
tā virtutē passio eiꝰ hēret ex diuinitate vnita
sȝ etiā quātū passio eiꝰ sufficeret sm̄ naturā
hūanā ad tantā satisfactionē. Unⁿ pylatꝰ cu
piens satisfacere iudeis in platea ciuitatis
hierl̄m publice corā poplo fecit expoliari ⁊
denudari xp̄m ⁊ ad colūnā lapideā ligari ⁊
durissime flagellari. Tunc eñ virgis ⁊ funi
bus nodosis ac nodat̄ corrigijs fecit adeo
verberari ꝙ sanguis vndiqȝ fluebat. ergo in il-
la colūna vsqȝ hodie apparet vestigia cruo-
ris. Clamat ergo xp̄s ⁊ dicit: Circūdederūt me
viri mēdaces sine causa flagellis ceciderunt
me. Supra dorsum meū fabricauerūt pecca
tores ꝓlongauerūt iniq̄tatē suā. Traditus
sum militibꝰ flagellādꝰ q̄ corpꝰ meū atqȝ pe
ctus secuerunt. O impij iudei meis iniurijs
penis ⁊ opprobrijs satiemini ⁊ vsqȝ ad mor
tem seruire desistite ⁊ deīceps sanguinē me-
um sitire nolite. Uidete ne qn̄ irascat̄ dn̄s ⁊
pereatis cū exarserit ī breui ira eiꝰ. videte ergo
si ē dolor silis ⁊c. Uigesimūpmū signū do
loris xp̄i ī passiōe eiꝰ ē improbitas tortoris
in iesu derisione. Uirtꝰ eñ passionis xp̄i ad
totū mūdū diffundēda erat: idō ī medio ter
re habitabilis. i. in hierl̄m pati voluit. sm̄ il-
lud ps. Deꝰ aūt rex noster ante secula opera
tus ē salutē ī medio terre. i. in hierl̄m vbi dr̄
esse vmbilicus terre. Cōueniebat etiā hūili-
tati eiꝰ: qꝛ sicut turpissimū genꝰ mort̄ elegit:
ita etiā ad hūilitatē eiꝰ ꝑtinebat ꝙ ī loco ce-
lebri ꝯfusionē ⁊ derisionē pati non recusaret
vn̄ Leo papa in q̄daȝ sermone dic. Qui serui
susceperat formā bethleē ꝓelegit natiuitati:
hierl̄m passioni. Et qꝛ ꝓncipibꝰ celi exorta ē
iniq̄tas occidētiū xp̄m: idō in hierl̄m vbi ꝓn
cipes morabant̄ pati voluit. Un̄ dr̄ Act. iiij.
Cōuenerūt in ista ciuitate aduersuȝ sctm̄ tu
um iesuȝ quē misisti herodes ⁊ pōtiꝰ pylatꝰ
cū gētibꝰ ⁊ pplis israel. Et Luc. xiij. Non ca
pit ꝓpham perire extra hierl̄m. Iussit itaqȝ
pylatꝰ duci iesuȝ ī atriū ꝓtorij ⁊ indui veste
purpurea vetustissima ⁊ lacerata: ꝓ dyade-
mate coronari corona de spinis acutissimis:
ꝓ sceptro regali arūdinē in manu eiꝰ appo-
ni: q̄ facto milites pylati genuflexi ante euȝ
salutabāt ⁊ insultabāt ei dicētes. Aue rex iu
deoꝝ. ⁊ dabāt ei alapas ⁊ cōspuebāt in euȝ.
Clamat ergo xp̄s ⁊ dic. O vos oēs q̄ transitis
attēdite quāta ⁊ ꝙ indigna a ꝓpria gēte ꝑ-
tuli. gradior habēs speciē velut reḡ ⁊ sm̄ de-
spectissimi confusiōe incedo coronatꝰ: sȝ ipa
corona mille infert cruciatꝰ. purpura induor
regali q̄ despicior tanq̄ reꝰ mali. Sceptrum
manu gesto: sȝ attritus ꝟberibꝰ nō quiesco.
Posit̄ in terra genibꝰ me velut regē adorāt
⁊ ꝯtinuo sput̄ me inhonorāt. Sacrileḡ ma-
nibꝰ in me insiliūt ⁊ maxillas meas palmis
ꝯcutiūt. sm̄ illō Iob. xxx. Faciē meā ꝯspuere
nō verent̄. Eiusdē. xvi. Exprobrātes ꝑcusse-
runt maxillā meā. Uidete ergo si dolor sit simi
lis sic ⁊c. ¶ Uigesimūsecūdū signū dolo
ris xp̄i in passiōe eiꝰ ē horribilitas clamoris
ī iesu liberatiōe. Xp̄s eñ ē exaltatꝰ sup totā
naturā hūanā sm̄ ꝙ habuit oēm gr̄aȝ ⁊ oēȝ
sciāȝ ꝓ q̄ sup eo m̄lti admirātes obstupuer̄t
⁊ sicut sublimatꝰ ē in donis gr̄arū sup alios
ita deiectꝰ ē infra alios ꝑ ignominiā passio-
nis. sm̄ illō Esa. lij. Ecce itelliget sūꝰ meꝰ ⁊
exaltabit̄ ⁊ eleuabitur ⁊ sublimis erit valde
Sicut obstupuer̄t sup eū m̄lti sic ingloriꝰ
erit int̄ viros aspectꝰ eiꝰ ⁊ forma eiꝰ int̄ filios
hoīȝ. Ignominia aūt passiōis sue ē qꝛ passꝰ ē
in corpe per vulnera ⁊ flagella. Q̄tū aūt ad
corpis mēbra passꝰ ē in capite pūgētiū spi-
narū coronā: in facie alapas ⁊ sputa: in aīa

per tristiciā tediū ꝛ timorē in reb⁹ ꝑ hoc ꝙ ꝑ
prijs vestibus spoliat⁹ est:q̄ oīa pylatus ꝯsi
derās mor⁹ pietate:ꝛ cōpassione circa xp̄m
nitebat̄ liberare eū ꝛ adducēs ip̄m ad iude⸗
os:ꝛ nullā cāz mortis in eo īueniēs dixit eis
Ecce hō qui se facit regē vestrū in habitu re
gali sibi ꝯueniēti. Clamat ḡ xp̄s ꝛ dicit. O
vos oēs q̄ trāsitis videte me nō clarū īpio:
ſ plenū opprobrio. O īpij iudei si regi īuide
tis iā ꝑcite q: deiectū videtis. Frigescat īui⸗
dia nō crescat in mei ignominia. Quare faci
es vestras auertitꝭ:obliuiscemī īopie ꝛ tribu⸗
latōis mee: qm̄ hūiliata ē in puluē aīa mea
ꝛ ne q̄d vacet ītactū a passionib⁹ man⁹ ꝛ pe⸗
des meos cruci affigi ꝯclamatꝭ dicētes Tol
le tolle crucifige eum. Uidete ḡ ꝛc̄. Uigesi
mūtertiū signū xp̄i in passione ei⁹ ē pusilla⸗
nimitas rectoris rabidoꝝ cōminatōe. Nō ei
ꝑtinebat ad originalē iusticiā quā adā ī sta⸗
tu īnocentie hūit ꝙ aīa hoīs hr̄et ꝟtutē trās
mutandi corpus ꝓpriū in quācūqꝫ formā:ſ
ꝙ posset ip̄m cōseruare:absqꝫ nocumento:ꝛ
hanc etiā virtutē xp̄us assumere potuisset si
voluisset. Sꝫ cū sint tres stat⁹ hoīm.ſ.glie ꝛ
innocētie ꝛ culpe sicut de statu glie assūpsit
ꝯprehēsionē:ꝛ de statu īnocentie īmunitatē
a pctō:ita ꝛ de statu culpe assumpsit necessi
tatē subiacēdi penalitatib⁹ hui⁹ vite:q: vene
rat satisfacere ꝑ pctō alteri⁹. Satisfactio āt
ꝑ pctō alterius hꝫ q̄ͦ q̄si materiā penas q̄s
aliq̄s ꝑ pctō alteri⁹ sustinet:ſ ꝑ principio hꝫ
habitū aīe:et q̄ inclinat̄ ad volendū satisfa
cere ꝑ alio ꝛ ex quo satisfactio efficaciā hꝫ.
Nō eīm esset satisfactio efficax nisi ex charita
te ꝓcederet:ꝛ iō oportuit aīam xp̄i eē ꝑfectā
qꝫtū ad habit⁹ sciarū ꝛ ꝟtutū vt hr̄et faculta
tē satisfaciēdi ꝛ ꝙ corp⁹ ei⁹ eēt subiectū pe⸗
nalitatib⁹:vt ei satisfactōis maťia nō deesset
Qr ꝟo pena sequitur culpā actualē vl' origi⸗
nalē:qñqꝫ q̄dē ei⁹ q̄ punit̄:qñqꝫ aūt alťi⁹ ꝑ
quo patit̄ pena satisfactiōis accidit ī xp̄o ſꝫ
illud Esa. liij. Ipse vulnerat⁹ ē ꝓpt̄ iīq̄tates
nrās attrit⁹ ē ꝓpt̄ scelera nr̄a. Si fuisset pu
rus hō ꝛ nō de⁹ nū ꝑ satisfecissꝫ:rō eīm exigit:
vt qui peccat ꝯ deū reddat aliq̄d deo ꝑ offen
sa q̄ͦ sit mai⁹ il'o ꝑ q̄ deū offendit. Et q: na
tura hūana hͦ nō hēbat nec sine debita satis⸗
factōe recōciliari poterat: ne iusticia dei ī reḡ
suo pctm̄ īpunitum relinq̄ret:subuenit boni
tas dei ꝛ eā in suā ꝑsonā assumpsit filī⁹ dei:vt
eadͦ ꝑsona eēt hō ꝛ de⁹:q̄ hr̄et q̄ͦ supāret oē
q̄ͦ de⁹ nō ē:ꝛ solueret oē debitū q̄ͦ pctōres
soluē debēt. Propťea iudei rabidi nō ex cha
ritate:ſ furiosa iīq̄tate:dixerūt pylato nō in
ueniēti ꝯ iesū vllā cām mortꝭ. Nos inq̄unt le
gē hēm⁹ ꝛ ſm legē dꝫ mori:q: filiū dei se fec̄.
Xp̄s aūt silebat:īplēs illud Esa. liij. Qm̄ nō
aꝑuit os suū in hūilitate sua iudiciū ei⁹ sub⸗
latū ē. Clamat ḡ xp̄s ꝛ dic̄. O īprudēs pyla
te times hijs auditꝭ ꝛ formidas ne forte ve⸗
rū sit q̄ͦ dr̄ ꝛ videaris iīq̄ agere:times filiū
dei occidē ꝛ tīore ꝯcussus rursus a me req̄⸗
ris. Quis est me⁹ pr̄. Cur nō req̄ris ab hijs
q̄ hͦ dicūt. hn̄t legē ꝛ ꝓphas audi illos. Cur
nō ꝑsistis in tīore dei vt salueris? O p̄sūptio
pessima nō credis me eē filiū dei ꝛ formidas
nihilomin⁹ qm̄ ptātez hēs crucifigere me: ꝛ
dimittere me. O ꝟbū supꝑbia plenū teip̄ꝫ py
late ꝯdēnas. Si eīm in te vtrūqꝫ positū ē cur
me īnocentē nō absoluis? Sꝫ hec ptās ē tibi
a me q̄ volēs morior ꝑ salute pctōꝝ. Cogno
sce qm̄ ego aīam meā pono quā vtiqꝫ nō au
ferres nisi q: ꝓpt̄ hͦ veni ī mūdͦ. Credis hāc
ptātē tibi esse a cesare: ſ vehemēt̄ erras qm̄
oīs ptās a deo ē. Uno ꝟbo ꝑuerťt te iudei
dicentes. Si hūc dimitꝭ nō es amic⁹ cesaris
Imprudēter pylate timuisti magꝭ hoīem q̄ꝫ
deū. Facile deuiat a iusticia q̄ ī causꝭ suis ma
gis hoīem q̄ꝫ deū timet. Uidete ḡ ꝛc̄. ¶ Uige
simūquartū signū doloris xp̄i in passiōe ei⁹
est iīq̄tas p̄toris accusatoꝝ ꝯdēnatōe. Xp̄s
eīm nō suā mortē quā nō hēbat cū sit vita:ſ
hoīm mortē venerat ꝯsūptur⁹:vt criso. dicit.
Uñ nō ꝓpa morte corp⁹ deposuit:ſ ab hoīb⁹
illatā sustinuit. Si aūt egrauisset corp⁹ eius:
ꝛ in ꝯspectu oīm solueret̄ īcōueniēs erat euꝫ
qui sanaret alioꝝ lāguores hr̄e ꝓpriū corp⁹
affectū lāguorib⁹. Si etiā absqꝫ aliquo mor
bo alicubi corp⁹ deposuisset:ac deinde se offer
ret nō crederet̄ ei de resurrectōe disserenti. q̄
mō eīm pateret in xp̄i morte victoria nisi co
rā oīb⁹ eā patiēs ꝑ īterruptionē corꝑis ꝓba
ret extinctā. Etiā nō debuit pati defect⁹ q̄ nō
ꝯsequūt̄ cōit̄ hūanā naturā ꝓpt̄ pctm̄ p̄mi
hoīs ſ creant̄ in aliq̄b⁹ hoīb⁹ ex q̄busdͦ ꝑti⸗
cularib⁹ causꝭ:sicut sūt lep̄ morb⁹ caducus:ꝛ
alia hmōi q̄ quidͦ defect⁹ qñqꝫ creātur ex cul⸗
pa hoīs puta ex īordinatōe vict⁹. qñqꝫ autē
ex defectu ꝟtutis formatiue quoꝝ neutrū cō
uenit xp̄o:q: caro ei⁹ de sp̄ūsctō ꝯcepta est:q̄
est īfinite sapīe:ꝛ ꝟtutis errare ꝛ deficere nō
valēs. Et ipse nihil īordinatū in regīmie sue
vite exercuit. Etiā nō caput ei āputat̄ vt io⸗
hāni baptiste:neqꝫ sect⁹ ē vt Esayas vt cor⸗
pus ītegrū ꝛ īdiuisibile morti ſuet:ꝛ nō fiat
occasio volētib⁹ eccl'iam diuidere. Nō renuit

aũt passiones assumere q̃ ꝑtinẽt ad iniuriam
ab extꝛioꝛi illatã ꝗnimo vt dr̃ Hebꝛe.xij.Su
stinuit crucẽ ꝯfusione ꝯtẽpta. Sꝫ eadẽ actio
iudicat̃ ĩ bono ꝛ in malo ꝺm ꝙ a diuersa ra
dice ꝓcedit. Pr̃ eñi tradidit xp̃m passioni ꝛ
ipse semetipꝫ ex charitate:ꝛ iõ laudãtur. Iu
das tradidit ip̃m ex cupiditate. Iudei ex ini
die malignitate. Pylat⁹ ex timoꝛe q̃ timuit
cesarẽ ꝛ iõ ipsi vituꝑant̃. Timuit eñi offẽde
re cesarẽ:qꝛ xp̃s se regem faciebat.iõ clama
bãt iudei dicẽtes. Nõ habem⁹ regẽ nisi cesa
rẽ. Timuit etiã ne iudei ip̃m accusarẽt apud
cesarẽ ꝓpter qđ ꝑderet dñiũ tpale:iõ volẽs
placere ꝛ satisfacẽ pplo iudeoꝝ adiudicauit
fieri petitõem eoꝝ:ꝛ sedẽs ꝓ tribunali iesuꝫ
xp̃m moꝛti cruc̃ sñialiter adiudicauit. Xp̃us
aũt oĩe gen⁹ ꝯtumeliarũ sustinuit:sꝫ q̃s ma
ioꝛ doloꝛ:q̃ maioꝛ iniuria q̃ꝫ iustũ ĩnocentẽq̃ꝫ
dãnari? Clamat ḡ xp̃s ꝛ dicit. O iudei pessi=
mi nũq̃d ego deterioꝛ sũ barraba latrone:vt
neq̃ꝫ ꝓ pietate:neq̃ꝫ ꝓ festi celebꝛitate debeã
liberari. Sed nisi ego moꝛioꝛ:latro ille adaꝫ
nõ liberabit̃. O ambitio dolosa: quõ iniustaꝫ
sñiam ꝯ deũ tuũ dedisti. Ecce sñia tua o pyla
te ꝯ me iniusta ẽ ex aĩo ex cã ex oꝛdĩe. Ex aĩo
qꝛ ex inuidia iudeoꝝ ꝓcessit ꝛ ex timoꝛe q̃ ce
sarẽ timuisti. Ex cã qꝛ nullã cãꝫ moꝛtis ĩ me
ĩuenisti:neq̃ꝫ etiã herodes iõ dic̃ Iob.xxxvi.
Causa tua q̃si ĩpij iudicata est. Ex oꝛdine qꝛ
nõ seruasti oꝛdinẽ iuris qñ ꝯdẽnasti nec te
stib⁹ cõuictũ nec spõte ꝯfessum. Graue ei ẽ
ꝛ indecẽs:vt in re dubia certa dicat̃ sñia. O
neq̃ssime pylate vbi ẽ aq̃ iustificatõis q̃ ma
nus tuas lauisti? Nesciebas ꝙ Esay.i.c.dic̃.
Manus vr̃e sanguĩe plene sunt. Ecce pctm̃
tuũ grauissimũ reddit̃. Pr̃io in iudicãdo:qꝛ
adiudicasti nõ ex iusticia sciẽs me innocentẽ
ꝫ tioꝛe duct⁹ cesaris. Scđo ĩ exaudiẽdo qñ
exaudisti ꝛ ꝯcessisti fieri iniquã petitionẽ iu
deoꝝ. Tertio ĩ exequẽdo qñ moꝛti cruc̃ qđ
ipsi volebãt me ꝯdẽnasti:vt aũt sñia tua vi=
deret̃ iusta cũ latronib⁹ crucifigenđ deputa=
sti. Videte ḡ ꝛc̃. Vigesimũq̃ntũ signũ do=
loris xp̃i in passione ei⁹ est debilitas creato=
ris in flagelloꝝ multiplicatõe. Passio ei xp̃i
causat remissionẽ pctõꝝ ꝑ mođ redẽptõnis:
qꝛ ip̃e cũ sit caput nostrũ ꝑ passionẽ suã quã
ex charitate ꝛ obedientia sustinuit liberauit
nos tanq̃ꝫ mẽbꝛa a peccatꝭ tãq̃ꝫ p̃ciũ sue pas
sionis:sicut si aliq̃s hõ ꝑ aliqđ opus merito
riũ qđ manu excerceret:redimeret se a pctõ
qđ pedib⁹ cõmisisset. Sicut eñi naturale coꝛ
pus est vnũ ex mẽbꝛoꝛũ diuersitate ꝯsistẽs

Ita tota eccl'ia que est coꝛp⁹ misticũ xp̃i q̃si
vna ꝑsona reputat̃ cũ suo capite qđ est xp̃s
Caput aũt ꝛ mẽbꝛa sũt q̃si vna ꝑsona misti
ca:ꝛ ideo satisfactio xp̃i ad oẽs fideles ꝑti=
net:sicut ad sua mẽbꝛa. Et ꝟo iq̃tũ duo ho
mines sũt vnũ in charitate.vn⁹ ꝓ alio satisfa
cere põt.iõ de xp̃o dr̃.i.Io.ij. Ip̃e est ꝓpicia=
tio ꝓ pctĩs nr̃is:nõ pro nostris tñ:ꝫ etiã ꝓ
toti⁹ mũdi. Et qꝛ sancitũ erat a romanis vt
crucifigẽdus pri⁹ flagellaret̃:iõ pylat⁹ roma
nis legib⁹ ministrãs tradidit iesum flagellis
cesum vt crucifigeret̃. Clamat ḡ xp̃s ꝛ dicit.
O vos oẽs q̃ trãsitis attẽdite qñ aptoꝛ ad
ꝟba:ecce iã cedoꝛ rũpit sanctã cutẽ violẽtia
flagelloꝝ repetitis ictib⁹. ꝑ crudelia ꝟba sca
pularũ terga ꝯscindũtur. Iacet ante hoĩem
de⁹ extẽsus ꝛ suppliciũ patit̃ rei: in q̃ nulluꝫ
pctĩ vestigiũ potuit inueniri. Videte ergo ꝛc̃.
Vigesimũsextũ signũ doloris xp̃i in pas
sione ei⁹ est grauitas laboꝛis in crucis depoꝛ
tatione. Xp̃s eñi nõ in tẽplo aut ciuitate: sꝫ
extra portã passus est ꝓpt̃ tria. Primo quiđ
vt veritas rñderet figure. Nã vitul⁹ ꝛ hyrc⁹
qui solẽnissimo sacrificio ad expiatõem toti
us multitudinis offerebant̃ extra castra cõ=
burebãtur.vt p̃cipit̃ Leuitici.xvi.vñ dr̃ He=
bꝛe.xiij. Quoꝝ aĩaliũ ĩfert̃ sanguis pro pctõ
hoꝝ coꝛpa cremãtur extra castra. ꝓpt̃ qđ
et iesus vt sctificaret ꝑ suũ sanguinẽ pplꝫ ex
tra portã passus est. Scđo vt ꝑ hoc daret ex
emplũ nobis a mũdana exeũdi cõuersatõe:
vñ ibiđ subdit̃. Exeam⁹ ḡ ad eũ extra castra
ĩpꝛoꝑiũ ei⁹ poꝛtãtes. Tertio vt criso.dicit ĩ
ꝺmone de passiõe. Noluit dñs pati sub tecto
nõ in tẽplo iudaico:ne iudei subtraherẽt sa
crificiũ salutare:nec putares ꝓ illa tñ plebe
oblatũ:ꝛ ideo ex̃ ciuitatẽ:extra muros:vt sci
as sacrificiũ eẽ cõe qđ toti⁹ terre est oblatio
qđ cõis est purificatio. Propt̃ea milites py
lati data sñia moꝛtis ꝯtra xp̃m exuerũt euꝫ
chlamidẽ purpuram illam laceratam:et in=
duerunt eum vestimentis suis ꝛ deduxerunt
eũ in plateam ciuitatis ihrl'm: vbi iudei ve=
lut canes rabidi expectabant ꝛ magnã cru=
cem quã xp̃o preparauerant imponũt super
humeros eius:ꝛ extra ciuitatem crucifigen=
dum deducũt. Clamat ergo xp̃us et dicit. O
iudei peruersi lignum crucis vt prophanum
vitatis:ꝛ neq̃ꝫ ipsum tangere sustinetis:qđ
mihi vt condẽnato imponitis. Peccatũ aũt
vestrum nõ ponderatis. Per omĩa sanguis
innoxius coartatur ꝛ spꝛetus effũditur:sub
crucis onere pꝛemitur:ꝺm illud Esa.xxij.ca.

Dabo clauem domus d auid super humeruȝ
eius. Uidere ergo ⁊c̄. Uigesimūsep. imum
signum doloris xp̄i in passiōe eius est fatui-
tas turbe audētioris iesu deploratione. Pro
pheta em̄ dicitur quasi procul fans: vel pro-
cul videns. Inq̄ʒtum cognoscit vel loq̄tur ea
que sunt procul ab hoīm sensibꝰ: vt Augu.
dicit. xvi. ꝯtra Faustū. Cuȝ quibus ipse est:
qꝛ licet deus vel angeli: vel beati cognoscāt ⁊
annuncient ea que sunt procul a nostra no-
ticia non tn̄ dicuntur ꝓphete: eo ꝙ in nullo
nostrū statum attingant. Xp̄s aūt ante mor
tem suam nostrū statū attingebat. Inq̄ʒtuȝ
erat viator ⁊ ideo propheticū erat ꝙ ipse ea
q̄ erant ꝓcul ab aliorum viatoꝝ noticia ⁊ co
gnoscebat ⁊ annūciabat. ꝓpterea dicit̄ fuis-
se ꝓpheta. ſm illud Ioh. vi. Hic est vere ꝓ-
pheta qui vēturus est in mundū. Cū aūt du
ceretur xp̄s ad partē ciuitatis ihrl̄m. insulta
bant ei iudei: ſm illud p̄s. Aduersum me lo-
quebātur qui sedebant in porta: ⁊ in me psal
lebant qui bibebāt vinū. Sequebat̄ etiā ie-
sum turba multa ppl̄i ⁊ mulierū q̄ plangebāt
⁊ lamentabant̄ euȝ. Quid̄ em̄ sequebantur
xp̄m vt crucifigerēt eū: sicut milites pylati:
quid̄ vt improperarēt ⁊ quidā vt leti moriē-
tem aspicerēt: quē viuentē oderant vt sūmi
sacerdotes quid̄ vt lutū ⁊ īmundicias in fa-
ciē eiꝰ scissimā ꝓijcerēt. quid̄ vt mortuū plora
rent quē viuentē dilexerāt: vt mulieres deuo
te. Clamat ḡ xp̄s ad mulieres ⁊ dicit. Filie
ihrl̄m: Nolite flere sup me: ſ; sup vosipsas fle
te ⁊ sup filios vestros: qm̄ ecce venient dies
scȝ romane obsidionis: in quibꝰ dicent bea-
te steriles ⁊ ventres q̄ nō genuerūt ⁊ vbera
que nō lactauerūt. Tunc dicent mōtibꝰ. Ca
dite sup nos: ⁊ collibꝰ operite nos: qꝛ si in vi
ridi ligno hoc faciūt. s. in me qui sum viridis
virore ꝟtutis ⁊ grē in arido. i. ī ppl̄o peccatōre:
in q̊ humor grē deficit q̄d fiet. s. a romāis ho-
stibꝰ iudeoꝝ. O ppl̄e stulte ⁊ īsipiēs. O gēs
absq; ꝯsilio: ⁊ sine vlla prudētia vtinā sape-
res ⁊ ītelligeres ac nouissima ꝓuideres. Ex
magna em̄ firmitate amoris quā iesus habe
bat ad ciuitatē ihrl̄ȝ: ꝓuidēs eiꝰ excidiū ꝓpt̄
audacē fatuitatē ⁊ temeritatē ciuiū suoꝝ: la-
chrymatꝰ ē dicēs illud Hier. ix. Quis dabit
capiti meo aquā: ⁊ oclis meis fontē lachry-
marū ⁊ plorabo īterfectos filie ppl̄i mei. De
relīquā ppl̄m meū ⁊ recedā ab eis: qꝛ me nō
cognouerūt. Uidere ḡ ⁊c̄. Uigesimūoctauū si
gnū doloris xp̄i in passiōe eiꝰ est. Percepti-
bilitas meroris passoꝝ adæquatōe. Xp̄s em̄
ſm corpꝰ erat optime cōplexionatꝰ: cū cor-
pus eiꝰ fuerit formatū miraculose operatōe
spūssci. Sic aūt illa q̄ ꝑ miracula fiūt sūt alijs
potiora: vt criso. dic̄. de vino in q̄d xp̄us ꝟtit
aquā in nuptijs: ⁊ iō in xp̄o maxīe viguit sē-
sus tactꝰ: ex cuiꝰ ꝑceptōe seq̄t̄ dolor. Anima
ēt ip̄iꝰ ſʒ vires īferiores efficacissime apphē
dit oēs cās tristicie. Et sic ꝟtute diuinitatꝭ xp̄i
dispēsatiue sic btitudo ī aīa ꝯtinebat̄ ꝙ nō
deriuabat̄ ad corpꝰ vt passibilitas n̄ tolleret̄
Ita delectatio ꝯtēplatōis sic retinebat̄ ī mē-
te ꝙ nō deriuabat̄ ad vires sensibiles: vt ꝑ
h̊ dolor sensibil̄ excluderet̄. vn̄ in p̄s dr̄ ex ꝑ
sona xp̄i. Repleta ē malis aīa mea. glo. non
vicijs: ſ; doloribꝰ quibꝰ aīa carni ꝯpatit̄: vel
malis. s. ꝑeūtis ppl̄i cōpatiēdo ⁊ tā ſʒ corpꝰ
q̄ʒ ſm aīam. xp̄s passus dolorē sētiebat: iō
clamat ⁊ dic̄. O ipij iudei oppressus pōdē cru
cis ꝟberibꝰ: flagellis ⁊ cruciatibꝰ afflictꝰ suc
cūbo. pedibꝰ ꝯsistere neq̄o cōpatimī afflicto
Illi aūt nō vt iesu ꝯpaterēt: ſ; ne a xp̄i mor-
te īpedirēt̄. Angariauert̄. i. coegerunt symo
nē syreneū. vt ferret crucē iesu. Quid facitis
o iudei recusatꝭ preciū sanguīs mei q̄ ꝓ redē
ptione vr̄a fundēdꝰ ē. Ecce fructꝰ salutꝭ vob
derelictis transit ad gētes. hic meꝰ sanguis ꝑ
agni paschalis sanguinē designatꝰ. in silitu-
dinem Tau. i. crucis sup frōtes vr̄as insigni
ri debebat: ſm ꝓphetiā ezechiel. ix. Sed ad
gētes cōuertet̄. Uidere ergo ⁊c̄. Uige
simūnonū signū doloris xp̄i in passione eiꝰ
ē detestabilitas cruoris sceleratoꝝ dānatiōe
vt em̄ Hiero. dic̄ sup Mat. Quid̄ exponūt
caluarie locū: ī q̄ sepultꝰ ē adā. ⁊ iō sic appel-
latū: qꝛ ibi antiq̄ hoīs sit ꝯditū caput fauora
bilis īterpretatio ⁊ mulcens aures ppl̄i. nec
tn̄ vera. extra vrbē em̄ ⁊ extra portā loca sūt
in q̄bus trūcant̄ capita damnatorum: ⁊ cal-
uarie, i. decollatoꝝ sumpserūt nomen. ꝓpt̄ea
aūt ibi crucifixꝰ est xp̄s: vt vbi priꝰ erat area
dānatorum ibi erigerētur vexilla martyrum
Adā vero sepultū iuxta ebrō in ī. su filij na-
ue sepulchro legimꝰ. Magis aūt crucifigen
dus erat ī loco cōī dānatoꝝ q̄ iux̄ sepulchrū
ade vt ostēderet̄ ꝙ crux xp̄i nō solū erat ī re
mediū ꝯ pctm̄ ꝑticulare ade: ſ; etiā ꝯ totius
mūdi. Clamat ḡ xp̄s ⁊ dicit. O ꝑcipites iu-
dei in hoc loco deduxit Abrahā puerū suum
ysaac vt immolaret ip̄m deo: ſ; ꝙ ille ex obe
dientia dei facturꝰ erat: vos malicia in me im
pletis hunc locū veneratꝰ est Iacob videns
scalam crucis ꝑtingentē. i. deducentē ad celū
⁊ āgl̄os ascēdētes. i. letos de sua restauratōe

Et angelos descendētes .i. cōpatientes ⁊ admirantes mysterium passionis filij dei ⁊ dn̄m innixū .i. xp̄m affixū scale .i. cruci ⁊ ait. Vere dn̄s est in loco isto .i. vere crucifigit deum et hominem: ⁊ ego nesciebam .i. vos ignorantes tantū scelus perpetratis nō est hic aliud .i. in cruce nisi domus dei .i. habitatio in qua verus agnꝰ pro peccō mundi offert velut in sancta sctōꝝ: ⁊ porta celi: qꝛ per sanguinē me um aperienda est porta celi quā sanguis ade precluserat. O iudei ceci sanguinē meū cōmisceri detestando cruori pctōꝝ existimatis sed innoxiꝰ est: qꝛ est precium redemptionis illoꝝ quē tn̄ dānastis inique. Videte ergo si est dolor similis ⁊c. ¶ Trigesimū signum doloris xp̄i in passione eius est sensibilitas erroris nociuoꝝ multiplicatione. Nā xp̄s fuit passus ſm oēm sensum corporeū ſm tactū quid multotiens flagellatus ⁊ clauis confixus ſm visum aspiciens matrē ⁊ alias mulieres post ipsum flentes, multotiēs velatus ſm auditū vocibus blasphemantiū lacessitꝰ et irridentium, ſm olfactū in loco fetido cadauerū mortuoꝝ: q̄ dicit caluarie appensus patibulo. ſm gustū felle ⁊ aceto potatus. Cū enī xp̄s fuisset ꝑductus in locū caluarie: dederūt ei vinū bibere: cum felle mixtū. Et cum gustasset nolūit bibere, vt dicit Math. xxvij. ca. Dixerunt enī quidam crucifixos citius et acrius mori si acetū cum felle biberent: ideo milites pylati secū tale vinū apportauerūt: vt citius liberarētur a custodia crucifixorū Clamat ergo christus ⁊ dicit. O vinea mea electa quo mō conuersa es mihi in amaritudinē: q̄ a me susceptura es hodie dulcedinē Scito ꝙ fel peccatorum nō cōmiscetur eterne glorie beatorū. gustabo mortis amaritudinem: sed tertia die glorie diuine afferam filitudinem: sed vt impleat illud ps. Dederunt in escam meā fel: ⁊ in siti mea potauerūt me aceto. Videte ergo si est dolor similis sicut dolor meus. ¶ Trigesimūprimū signū doloris xp̄i in passione eius est penalitas satisfactoris crucis confixione. ¶ Mors enim xp̄i in cruce maxime conueniens fuit satisfactio m pro peccato primi parētis qd̄ fuit ex eo ꝙ contra mandatū dei pomū ligni vetiti sumpsit: ⁊ ideo conueniebat ꝙ xp̄s ad satisfaciendum pro peccato illo seipsum pateretur. ligno affigi quasi restituens qd̄ Adam sustulerat ſm illud ps. Que nō rapui tunc exoluebam. Unde Augusti. in sermone de passione dicit. Adam contempsit preceptum accipiens ex arbore pomū: sed quicquid Adam perdidit xp̄s in cruce inuenit. Hoc enī genꝰ mortis plurimis figuris respondet. Nam de diluuio aquarū humanū genꝰ archa lignea liberauit. De egypto dei pplo recedēte moyses mare diuisit, et Pharaonem prostrauit ⁊ populū dei redemit idem moyses lignū in aquā misit ⁊ amarā aquā in dulcedinem cōmutauit: ex lignea virga de spūali petra salutaris vnda profertur: ⁊ vt amalech vinceretur cōtra virgā moyses expansis manibꝰ extendit: etiā lex dei arche testamenti lignee creditur: vt in hijs omnibꝰ ad lignum crucis quasi per quosdam gradꝰ veniatur. Altare etiam holocaustoꝝ: in quo animaliū sacrificia offerebātur erat factum de lignis vt habet Exodi. xxvi. Penalitas autē xp̄i fuit maxima ex gn̄e passionis: quia mors crucifixorum in cruce est ācerbissima: quia configuntur in locis neruosis ⁊ maxime sensibilibus scʒ in manibꝰ ⁊ in pedibus: ⁊ ipsum corpꝰ pēdens suo pondere cōtinuo auget dolorem. Clamat ergo xp̄s ⁊ dicit. O vos qui transitis attendite qm̄ foderunt manus meas et pedes meos: dinumerauerūt omīa ossa mea Hijs enī plagatus sum in medio eorum qui diligebant me. Videte manus que mundauerūt leprosos: que suscitauerūt mortuos: q̄ illuminauerūt cecos: que auditū surdis prebuerūt. Leuauit dn̄s signū in nationibꝰ: vt cōgreget ꝓfugos ex israel. O iudei obdurati ecce fenestre celi aperte sunt. Cur nō festinatis īgredi in ip̄m a quo eiecti fuistis. O insensati morsibꝰ serpētis antiqui vos vulnerantis cur nō aspicitis in serpentem eneū palo crucis affixum. Videte ergo si est dolor similis sicut dolor meus. ¶ Trigesimūsecūdum signū doloris xp̄i in passione eius ē Nuditas corporis vestimentorū diuisione: xp̄s eī passus est in rebus per hoc ꝙ ēt suis vestimentis spoliatus est. Unde Anselmꝰ dicit. Xp̄s moriens nō habuit vnde nuditatem naturalē tegeret: nec mortuus vnde inuolueretur. sicut nec viuens locū habuit in quo caput reclinaret: nec domū: in qua nasceret sed oīno pauper: oīno nudus mortuus est vt natus est. adest noe inebriatus ⁊ nudatus celo ⁊ terra tenebroso pallio tectus et a fratre suo irrisus est. Et Ambrosius dicit sic. Xp̄us omnino nudus crucem ascendit: contra mundi principem seuiētem pugnaturus: et talis currū suum xp̄s ascendit quales deo auctore nos natura formauit. Postq̄ enim

milites crucifixerũt xp̄m diuiserũt vestimẽta sua: ⁊ fecerũt q̃ttuor ptes vnicuiqꝫ militi ptem. Clamat ĝ xp̄s ⁊ dicit. Nõ pua hec abiectio estimanda est. Me em̄ velut omniũ vilissimũ vestimentis nudauerũt. hoc duobus latronib⁹ mecũ crucifixis minime fecerunt. Eõd emnatis ⁊ valde abiectis: ⁊ nihil habẽtib⁹ vestes auferebantur ⁊ diuidebãtur. Ipsi aũt milites ꝯsiderauerũt ⁊ ĩspexerũt me: nõ tanq̃ iudicẽ sedentẽ in solio iudicij: ſ tanq̃ pctorẽ pendentẽ in ligno supplicij: ideo diuiserũt sibi vestimenta mea ⁊ sup vestẽ meã miserũt sortẽ. Uidere ĝ si est dolor silis ⁊c̃.

Trigesimũtertiũ signũ doloris xp̄i in passione ei⁹ est. Clamorositas oris in tituli corruptione. Xp̄us em̄ ſm humanitatẽ fuit rex ⁊ sacerdos: q² nutu diuino contigit. vt regiũ genus sacerdotali stirpi coniũgeret: vt xp̄s qui est rex ⁊ sacerdos ab vtrisqꝫ nasceretur ſm carnẽ. Nã pat̃ btẽ marie de stirpe Dauid existens: vxorẽ habuit de stirpe Aarõ q̃ fuit prim⁹ sacerdos ſm legem: ⁊ ita xp̄s a beata virgĩe genit⁹ ſm humanitatẽ: fuit ver⁹ rex iudeoꝝ. Unde ⁊ ppl̃i iudeoꝝ eum vt regẽ honorifice suscipientes dicebant Mat. xxi. ca. Osanna filio dauid. Nunc autẽ pylatus titulum ꝯtinentẽ cãm mortis xp̄i: scripsit dicens. Hic est iesus nazaren⁹ rex iudeoꝝ. q.d. ideo crucifixus est: q² rex est iudeoꝝ: ⁊ posuit ipsum sup caput xp̄i in sũmitate crucis. Põtifices aũt iudeoꝝ legentes hunc titulũ: vehementer turbati clamabãt ore furibũdo aduersus pylatũ dicentes. Noli scribere rex iudeoꝝ: sed q² fecit se vocari regem iudeorum. Pylat⁹ vero respõdit. Quod scripsi scripsi. Clamat ergo xp̄s ⁊ dicit. O impij iudei cur impurato ore seuitis cõtra pylatũ: ecce diuinitus procuratũ est: vt titulus talis super caput meũ affigeret̃: vt per hoc cognosceretis qm̄ per crucis patibulũ nõ amisi ſꝫ corroboraui imperium. Aduertite ⁊ corde intelligite me verũ esse hoĩem: ideo d̄r hic. Me deũ eẽ et verũ dei filium: ideo d̄r est. Me verũ esse mundi saluatorẽ p passionem: ideo d̄r iesus. Me verũ esse mũdi glorificatorẽ per resurrectionẽ: ideo d̄r nazaren⁹. Me dñm esse mũdi ⁊ oĩm gubernatorẽ: ideo d̄r rex. Me peccatoꝝ vestroꝝ iustificatorẽ p verã noĩs mei cõfessionẽ: ideo dicit̃ iudeoꝝ. sed qm̄ ista indigne fertis. Uidete si est dolor similis sicut dolor meus.

Trigesimũquartũ signũ doloris xp̄i in passiõe est societas pudoris latronũ meditatione. Xp̄s em̄ in medio latronũ crucifixus est: alia quid rõne quantũ ad intẽsionẽ iudeoꝝ: alia vero quantũ ad dei ordinationem. Quãtũ em̄ ad intentionem iudeoꝝ duos latrones vtrinqꝫ crucifixerunt sicut dicit Crisosto. vt eoꝝ suspitionis fieret particeps. Sed nõ ita euenit. Nã de illis nihil d̄r. Hui⁹ aũt vbiqꝫ crux honorat̃ reges dyademata deponẽtes assumũt crucẽ in purpuris in dyadematib⁹ in armis int̃ vniuersa sacramenta vbiqꝫ terrarũ crux emicat. Quantũ vero ad dei ordinationẽ xp̄s cum latronib⁹ crucifixus est: q² vt Hier. dicit super Math. Sicut pro nobis maledictuꝫ crucis factus ẽ xp̄s: sic pro oĩm salute ĩter noxios quasi noxius crucifigit̃. Sicut em̄ xp̄s debitũ mortis nõ habuit: sed mortẽ volũtarie subijt: vt sua virtute vinceret mortem. ita etiam non meruit vt cũ latronib⁹ crucifigeretur: sed voluit cum ĩiquis deputari: vt destrueret et superaret iniquitatẽ. Unde Crisostom⁹ dicit super Job. M² latronẽ in cruce conuertẽ: ⁊ in paradisum inducẽ nõ min⁹ fuit q̃ petras cõcutere ⁊ cõtundere. Clamat ergo xp̄s ⁊ dicit. O ceci iudei cur nõ intelligitis vocationẽ vrãm ad regnum celeste mecũ percipiendum. duo nempe latrones qui dextre ac leue affigunt̃ oẽm humani generis diuersitatẽ vocari ad sacr̃m passionis mee ostendũt. Sed q² per diuersitatem fidelium atqꝫ infideliũ fit diuisio oĩm ſm dextram ⁊ sinistram. ideo vn⁹ ex duobus ad dextram situs fidei iustificatõne saluatur. O ĩdurati iudei ipsa crux tribunal est in medio autẽ iudice cõstituto. vnus qui credidit liberat⁹ est. Alter autem qui insultauit dãnatus est. q d̄ quid in iudicio facturus sum. alios positurus ad dextram: alios vero ad sinistram. Uidere ergo ⁊c̃.

Trigesimũquintũ signũ doloris xp̄i in passione ei⁹ est excusabilitas crucifixoris in iesu orõne. Xp̄s em̄ excusauit peccatũ crucifigentiũ ipsꝫ dicens. Pater ignosce illis: q² nesciunt quid faciunt. Excusatio em̄ ista nõ pertinet ad pn̄cipes iudeorum: sed ad minores de populo. Non em̄ pro eis orat qui quẽ filium dei ĩtellexerunt crucifigẽ q̃ confiteri maluerunt. cognouerunt em̄ principes iudeoꝝ xp̄m esse filium dei per signa euidentia: quib⁹ tñ assentire ꝓpter odium ⁊ inuidiã noluerunt. Minores aũt iudei licet grauissime peccauerunt q̃tum ad genus peccati: tamen in aliquo diminuit̃ eoꝝ peccatũ ꝓpter ipsorum ignorantiã. vnde sup illud Luc. xxiij. ca. Nesciũt q̃d faciãt. dicit Beda Pro illis rogat q̃ nesciue-

runt quid fecerãt: zeluꝫ dei habẽtes ſ; nõ ſm
ſcientiã dei. Multo aũt magis excuſabile fu
it peccatũ gentiliũ per quoꝝ manus crucifi-
xus eſt qui legis ſciam nõ habebãt. Et hͦ fu-
it primũ verbũ qͦd xp̃us dixit in cruce ⁊ fuit
magne charitatis: qꝛ cum lachrymis orauit
pro crucifixoribus ſuis ſm illud Eſa. liij. Et
pro tranſgreſſoribꝰ orauit. Nõ enim orauit
pro oĩbus crucifixoribus: neqꝫ etiã pro oĩbꝰ
q̃ credituri erant in eũ: ſed pro hijs qui erant
p̄deſtinati: vt per ipſum vitã conſequerẽtur
eternã. Vñ Ber. ait. Mira res caput angeli
cis ſpiritibꝰ tremibundũ den ſitate ſpinarum
pungit: facies pulchra pre filijs hoĩꝫ ſputis
iudeoꝝ fetidis contundit. Oculi lucidiores
ſole in morte caligauerũt. Aures q̃ audiunt
ꝯcẽtꝰ angelicos: opprobria ⁊ inſultus audie
runt. Os quod docet angelos ⁊ iꝑat: felle
et aceto potat: pedes quoꝝ ſcabellũ adorat.
cruci clauis affigunt: manus q̃ celos forma
uerũt in cruce expanſe ⁊ clauis affixe fuerũt
totũ corpus flagellat: latus lancea ꝑforat
Quid plura? Non reman ſit niſi cor ⁊ lingua
vt pro pctõribus exoraret xp̃us flagellis ce-
ſus: ſpinis coronatus: clauis confoſſus: op-
probrijs ſaturatus: oĩum tñ doloꝝ imemor
ait. Pater ignoſce illis qꝛ neſciunt quid faci
unt. Aſcendit in altũ vt longius audiretur:
fortiter clamauit vt nullus excuſaret: clamo-
ri lachrymas addidit vt homo cõpateretur.
Orauit pro peccatoribꝰ ne culpa eis impu-
taret. Iudei clamabant crucifige: ſed xp̃us
ignoſce. Magna illoꝝ iniq̃tas: ſed maior dñi
ieſu pietas qm̃ multus eſt ad ignoſcendũ. ſ;
Bern. Qualis eſt hͨ q̃ in oĩbus preſſuris ſu-
is nec ſemel os ſuum aperuit: vt aut querele
aut excuſationis aut cõminatõis: aut male-
dictõis verbũ aduerſus maledictos illos ca
nes ꝓferret ⁊ nouiſſime verbũ benedictiões
quale a ſeculis nõ eſt auditũ ſup inimicos ſu
os effudit dicẽs Pater ignoſce illis. Quid
hoc viro manſuetiꝰ? Quid clementiꝰ? Quid
benigniꝰ. Clamat ergo ieſus ⁊ dicit. Homo
vide quid pro te patior: ad te clamo qui pro
te morior: vide penas quibus afficior: vide
clauos quibus confodior: ⁊ cum ſit tantus
dolor exterior: interior tamen planctꝰ ẽ gra-
uior: tam ingratum dum te experior. Videte
itaqꝫ ſi eſt dolor ſilis ſicut dolor meꝰ. Tri-
geſimũſextum ſignũ doloris xp̃i in paſſione
eius eſt inſatiabilitas rancoris opprobrioꝝ
ſubſãnatiõe. Maior eñ fuit charitas xp̃i pa
tientis q̃ꝫ malicia crucifigentiũ. Et ideo plꝰ
potuit xp̃s ſatiſfacere ſua paſſione q̃ꝫ crucifi
xores offendere occidendo. In tantũ ꝙ paſ
ſio xp̃i ſufficiens fuit ⁊ ſuperabũdans ad ſa
tiſfaciendũ pro peccatis ipſum crucifigentiũ
⁊ ſicut occiſores xp̃i homines fuerunt: ita et
xp̃s occiſus: maior aũt fuit charitas xp̃i pa-
tiẽtis q̃ꝫ iniquitas ppl'i crucifigentis ipſum
⁊ ideo paſſio xp̃i magis valuit ad recõciliã-
dum deo totũ humanũ genꝰ q̃ꝫ ad prouocã-
dum ad irã. Paſſio eñ xp̃i ex parte occiden
tiũ ipſum fuit maleficiũ: ſ; ex pte xp̃i ex cha-
ritate patiẽtis fuit ſacrificiũ. Hoc aũt ſacrifi
ciũ ipſe xp̃s obtuliſſe dr̄ qui voluntarie paſ-
ſus eſt. nõ aũt illi qui occiderunt eũ. xp̃i eñ
hoĩs occiſio põt ad duplicẽ voluntatẽ cõpa-
rari. Vno mõ ad voluntatẽ occidentiũ: ⁊ ſic
nõ habuit rõnem ſacrificij aut hoſtie: nõ eñ
dicũtur occiſores xp̃i hoſtiam deo obtuliſſe:
ſed grauiter deliquiſſe ⁊ huiꝰ peccati ſilitudi-
nem gerebant: impia gẽtiliũ ſacrificia quibꝰ
hoĩes idolis immolabãt: ſm illud. p̃s. Effu
derunt ſanguinẽ innocentẽ: ſanguinẽ filiorũ
ſuoꝝ ⁊ filiarũ ſuarum quas ſacrificauerunt:
ſculptilibꝰ chanaã. Alio modo põt conſide-
rari occiſio xp̃i per ꝯpationem ad volũtatẽ
patiẽtis qui voluntarie ſe obtulit paſſioni: ⁊
ex hoc habet rationeꝫ ſacrificij. O charitas
q̃ꝫ magnũ eſt vinculũ tuũ: nullũ eñ aliud vi
culũ xp̃m ad columnã tenere potuiſſꝫ: nec fer
rum in cruce ſicut nec lapis in monumento
Amor autẽ noſtre ſalutis ⁊ ad colũnam et
in cruce ipſum detinuit. Si aduertimꝰ ad ma
nus ⁊ pedes eiꝰ videmꝰ in eo exemplũ ꝑſe-
uerantie: ita fuit affixus cruci ꝙ nõ ꝓpter iu
deoꝝ blaſphemiã: nec ꝓpter matris ⁊ mul-
tarũ mulierũ lachrymas voluit reliquere cru
cem. Principes eñ ſacerdotum: ⁊ alij iudei
gaudẽtes de penis eius ex iniquitate odij et
rancoris multipliciter ipm̃ deridebant. Pri-
mo mouẽtes capita ſua dicebãt. Vach q̃ de
ſtruis templũ dei: ⁊ in tribꝰ diebꝰ reedificas
illud. ſm illud p̃s. Omnes videntes me de-
riſerũt me: locuti ſunt labijs ⁊ mouerunt ca-
put. Secũdo dicebant Alios ſaluos fecit: ſe
ipſum nõ poteſt ſaluum facere: quaſi expro
brarent ei ꝙ nõ virtute dei: ſed in beelzebuch
principe demonioꝝ eiecerat demonia. Tertio
dicebant. ſi filius dei eſt deſcendat de cruce et
credemus ei. In hoc filij diaboli imitantur
vocem paternam. Diabolus eñ dicit. ſi fili-
us dei es mitte te deorſum: ⁊ iudei dicunt ſi fi

lius dei es. descendas de cruce. Quarto dicebant: si rex israel est descendat nunc de cruce: vt videamus ⁊ credamus ei: quasi diceret. Si tu es rex vbi sunt milites tui et curiales tui qui te protegāt. Quīto dicebant: ꝯfidit ī deo liberet eum si vult. ſm illud ps. Sperauit in domino eripiat eum: saluum faciat eū qm̄ vult eum. propterea Bernard⁹ dicit. In dictis sustinuit cōtradictores: in factis obseruatores: in tormentis illusores. in morte exprobratores. Clamat ergo christus et dicit. O iniqui iudei nō veni vt destruerē templuȝ dei: sed vt vos per mysteriū crucis mee edificarem templum dei. Non enī frustra tale genus mortis elegi: vt altitudinis latitudinis ⁊ profunditatis Mgr̄ existereȝ. Nam latitudo est in eo ligno qd̄ per transuersū desup figitur: ⁊ hoc ad bona opera pertinet: quia ibi manus extenduntur. Lōgitudo est in eo ligno qd̄ vsqȝ ad terram cōspicuū est: ibi eniȝ persistitur ⁊ perseueratur qd̄ longaminitati tribuit. Altitudo est in ea ligni parte q̄ ab illo quod transuersum figit᷑ sursum ad caput meum erigitur: quia bene sperantiū superna expectatio est. profundum est in eo ligno qd̄ fixū occultatur. Unde totū exurgit ⁊ gratiaȝ gratūfacientem in penetralibus cordis latentem designat. Hoc nempe lignū in quo sūt fixa membra patiētis cathedra ē magistri docentis. O insensati iudei etiam nolentes confitemini: alijs salutem cōtuli. vestra vos cōdēnat sententia: q2 sum filius dei: ideo nō descēdo de cruce. Dixi enī vobis ꝙ si exaltatus fuero a terra oīa traham ad meipsum. Si eniȝ descendere debuisseȝ nō illuc a principio ascēdisseȝ. O mendaces iudei fraudulenta est ꝓmissio vestra: q2 dicitis ⁊ credimus ei. Quid enī mai⁹ est de cruce adhuc viuentē descēdere an de sepulchro mortuum resurgere. resurgaȝ ad nutum ⁊ nō credetis: etiam si de cruce descendero non crederetis. O peruersi iudei in his duobus latronibus nihil tale machinamini: ſ nō decet opus dei imperfectum relinq̄re. Propterea confido in deo: quia genus humanum eripiet a potestate diaboli et saluabit: quia redemptio requiritur ad hominis liberationem per respectum ad deum: ſm illud. Psalmis. Redemptionem misit dominus populo suo. i. me quidem redemptioneȝ captiuis: quoniam vult eum: ſm illud primo Thimo. secūdo ca. Deus vult omnes homines saluos fieri: ⁊ quia hoc vestra ꝑtinacia impeditis. Uidete si est dolor similis sicut dolor meus. Trigesimūseptimum signum doloris christi in passione eius est pertinacitas irrisoris contempta correptione. Non enim conueniebat vt cum christo aliquis alius pateretur ex eadem causa. Unde Origenes sup illud Math. xxvi. Si oportuerit me mori tecum nō te negabo dicit. Mori cuȝ iesu pro omnibus moriente hominū non erat. Omnes eniȝ fuerant in peccatis. Et omnes opus habebant vt aliquis pro eis moreretur non ipsi pro alijs. Et Ambrosius dicit. Passio christi emulos habet: pares non habet. Mors xp̄i tanq̄ facta mors dei: scȝ per vnionē in persona destruxit mortem: qm̄ de⁹ et homo erat qui patiebatur. Non enī natura dei lesa est: neqȝ mutatione sua sustinuit passiones. Passio enī christi ſm ꝙ comparatur ad diuinitatem eius agit per modum efficientie. Inq̄ȝtum vero comparatur ad voluntatem anime xp̄i agit per modum meriti inq̄ȝtum vero cōsideratur in ipsa carne xp̄i agit ꝑ modum satisfactionis. Inq̄ȝtū per eā liberamur a reatu pene agit per modum redemptionis. Inq̄ȝtuȝ. s. per eam liberamur a seruitute culpe; per modum autem sacrificij. inq̄ȝtum per eam reconciliamur. Per passionem aūt christi liberamur: nō solum a peccato cōmuni totius humane nature: ⁊ q̄ȝtum ad culpam: ⁊ q̄ȝtum ad reatuȝ pene ipso soluente precium pro nobis: sed etiam a peccatis proprijs singulorum qui cōmunicant ei⁹ passioni per fidem et charitatem: ⁊ fidei sacramenta. Et ideo per passionem christi aperta est nobis ianua regni celestis. ſm illud Hebreo. nono capitulo. Christus assistens pontifex futurorum bonorum per propriuȝ sanguinem introiuit semel in sancta eterna redemptione inuenta. Et hoc quidem patȝ quia latrones qui crucifixi erant cum eo irridebant eum: et improperabant ei dicentes. Si tu es christus saluum fac teipsum et nos. Uisis autem signis vnus eorum credidit in christum corripiens alterum collatronem: pertinaciter blasphemātem: dicens. Neqȝ tu times deum qui tamen in eadem damnatione es. Nos quidem digna factis recipimus: hic vero nihil mali gessit. Et conuersus ad christum dixit. Memento mei domine dum veneris in regnum tuum. O pertinaces iudei q̄ dispar est vox vestra voci latronis. Uos etenim dicitis vah qui de-

struis templū dei. Latro aūt dic̄. Memento
mei. vos qui vidistis xp̄m cecos illuminātē
mortuos suscitantē: ⁊ grādia miracula faciē
tē: dicit. Alios saluos fec̄ ⁊c̄. Ex v̄tute aūt q̄
crucifixū aspicit latro dic̄. memēto mei. vos
q̄ xp̄m ī tēplo docentē audistis dicitis. Si fi
lius dei es descēde de cruce: ⁊ credim⁹ tibi. La
tro aūt audiēs in cruce pendentē: p̄ri pro pec
catorib⁹ supplicantē dicit. Memēto mei do
mine: vos scripturas interpretantē negatis
in eo sublimē maiestatē ⁊ dicitis. Si rex is-
rael ē descēdat nūc de cruce. Latro aūt cruci-
fixū aspicit ⁊ dn̄m ꝯfitet̄. Condānati videt
infirmitatē ⁊ regis predicat dignitatē dicēs
Memento mei dn̄e dum veneris in regnuz
tuū. Clamat ergo xp̄s ⁊ dicit. Amen dico ti
bi: hodie mecum eris in paradiso. O indura
ti iudei pulcherrimū vobis datur exemplum
cōuersionis q̄d tam facile latroni venia rela
xat̄. Cito ignoscit q̄ cito ille conuertitur. Et
vberior est glorie promissio q̄ȝ precatio. Fidē
h̄uit q̄ me in et̄nū regturū credidit quē secū
pariter morientē vidit: quis tūc crederet do
minū oīpotentem patiēter et humiliter tam
crudelia sustinentem. Spē impetrauit qui re
gni mei aditum postulauit. Charitatez in mor
te viuaciter tenuit qui vos ⁊ collatronē de ii
quitate corripuit. O maligni iudei diabolus
Adam de paradiso expulit: latro vos in pa-
radisum redire sua conuersione cōpulit. An
te totū orbez: ante patres vestros: ante apo
stolos nudo verbo sola fide paradisi sortit̄
promissionem: ne quis post errores labatur
in desperationē. Hodie inq̄ȝ mecum eris ī pa
radiso. O verbum m̄ie ⁊ pietatis: discite nūc
quid est m̄iam volo ⁊ nō sacrificium. Amen
dico tibi. Ecce quanta firmitas: hodie. Ecce
quanta celeritas: mecum eris. Ecce quanta
gloriosa societas. in paradiso. Ecce quāta lo
ci amenitas. O rebelles iudei attendite quā
ta est virtus crucis mee: quāta est gloria pē
dentis in ligno. Latro iste meum videt li-
gnum ⁊ mox cōfitetur regnum. Breuis con
fessio vitam promeretur eternam: sȝ ꝑtinax
vestra irrisio penam meretur sempiternam.
Videte ergo si est dolor similis sicut dolor
meus. ¶ Trigesimūoctauum signum do-
loris xp̄i in passione eius est firmitas amo-
ris matris deploratione. Xp̄us enim doluit
in cruce pro sua matre vltra modum crucia-
ta sic dicit Hier. ep̄la. lxxxvi. Dei fili⁹ nūq̄ȝ an
te crucem matrem dimiserat nisi quando il-
lam discipulo cōmisit moritur⁹. Dolores em̄
quos ipsa effugit in partu hos ex iternali cō
passione sustinuit in passione filij: vbi om̄ia
viscera virginis dolore lacerata sunt. Tant⁹
em̄ amor inter matrem ⁊ filium fuit: quo ma
ior inter creaturas esse nō potuit: ⁊ q̄ propor
tio doloris seq̄tur ꝓportionem amoris: ideo
tantus dolor: inter istos condolentes extitit
quo maior esse nequit. Unde Ancelmus di
cit. Superabat oēs omniū creaturaruȝ amo
res atq̄ȝ dulcedines magnitudo amoris: int̄
deum filium ⁊ matrem virginē. Tanta eniȝ
īmensitas amoris eos cōiunxit: vt vtrinsq̄ȝ
in vtroq̄ȝ anima liq̄fieret. si ergo talis ac tā-
tus erat amor q̄ȝtus erat dolor. quibus em̄
gemitibus: quib⁹ suspirijs: quibus dolorib⁹
patiebatur ⁊ cruciabat̄ pectus virgineum ⁊
cor maternū quādo ipsum a se crudeliū ma-
nibus auferri ⁊ trahi viderat: fustibus ⁊ fla-
gellis cedi: nudari: ligari: spinis coronari: cō-
dēnari crucifigi cruentari: blasphemari con-
spexit. Unde voce lugubri dicebat. Heu me fi
li dilectissime. cur ante tuam mortem nō suȝ
mortua. cur sic demisso capite pertransis nec
vnū quidē verbum matri q̄ te peperit loque
ris. O fili mi respice in me ⁊ ne derelinquas
me. Quicq̄d crudelitatis inflictum fuit cor-
poribus martyrū leue fuit ⁊ nihil in cōpara
tione īmensi amoris ⁊ doloris qui animam
matris in filiū transfixerat. Un̄ puto q̄ nul
lo mō potuisset virgo tanti cruciat⁹ ferre tor
menta nisi illā sp̄us vite: modo īsolito robo
rasset: q̄ tot mater in mente quot fili⁹ in cor
pore vulnera sustinuit. s̄m illud Symeonis.
Tuā ipsius aīam pertransibit gladius. Et q̄
dam deuotus metrice loquens dicit sic.

Saxa nō sustinēt dolorem virginis:
Sol flentem adiuuat iactura luminis:
Terra concutitur more ploraminis:
Ferre non sustinēs dolorem federis.
Transformat mater amoris oculum
Cum transformatum cōspexit filium:
Cernēs caput sub spinis deijci:
Os horrore sputorum infici:
Cum pupille splendor obuoluitur:
Et ex pena corpus dissoluitur:
Cum pallere labra considerat:
Cutē findi quam mors dilacerat:
Latus pungi crudeli lancea:
Caput cingi coronea spinea:
Corpus vngi liquore lateris:
Pectus pingi cruoris litteris:
Ferrū fixum mollitis manibus:
Et simul fixum politis pedibus.

Cum cernit mori perfusum fletibus:
Tunc mr̄ multis mactatur mortibus:
Dolens stimulis cor pium lacerat:
Cordis intima cruentans vulnerat.
Vacillat gressibus ⁊ tremit corpore:
Virgo doloribus exhausto robore.

Cum em̄ fons dulcoris dei patris: et flos odoris ꝟginis xp̄us iesus oībus per omnia compassus miseris. Flens cū flētibus: cōpatiens patiētibus: ⁊ cōdolens dolētib⁹. Oraret ꝓ suis crucifixoribus ⁊ latroni paradisū ꝓmttteret quis illū dubitabit eandē legem pietatis eundē feruorē compassionis ꝟgini sub patibulo denegare lamētanti. ideo dicit̄ Joh.xi. Cum vidisset christus mariā lachrymātē infremuit spū̄ ⁊ lachrymatus est. Pugnabant em̄ in corde ꝟginis duo amores. s. amor filij ⁊ amor generis humani. Amor filij nolebat ip̄m pati. Amor generis hūani volebat ip̄m pati ꝓpter quē ip̄e in mūdum venerat. E cōtra aūt in ꝟgīe pugnabāt duo dolores. s. dolor quez hēbat de morte vnici filij sui: q̄r sicut sensualitas ī xp̄o erat relicta sue nature eo ꝙ cōtemplatio anime nō deriuabat̄ ad vires sensitiuas: ita erat in beata ꝟgine. Alius dolor in ꝟgine erat de ꝑditiōe generis humani: ⁊ iste dolor supabat ꝑmū: nō quia magis diligeret genus humanū q̄ filiū suum quē sciebat esse filiuz dei: sed quia nouerat filiū suū nō hr̄e in se cām mortꝭ: s̄ h̄ genus mortis eligisse: vt redimeret gen⁹ humanū. Videns ergo ꝙ per fidē applicabat̄ generi humano passio xp̄i ad ꝑcipienduz fructū i p̄ius s̄m illud Ro.iij. quem ꝓposuit deus ꝓpitiatorē ꝑ fidem in sanguine ipsius. Fides aūt ꝑ quā a peccato mundabat̄ nō debebat esse informis que potest esse etiam cum peccato: sed est fides formata ꝑ charitatē: sic vt passio xp̄i applicaret̄ generi hūano nō solum q̄tum ad intellectū: sed etiā q̄tuz ad affectū ꝑ quē modū peccata dimittūtur ex ꝟtute passiōis xp̄i. Hec aūt fides formata charitate in nullo inueniebat̄ p̄terq̄ in ip̄a ⁊ latrone. Erat em̄ oīno ꝑdita etiā in apostolis qui mortal'r peccauerūt fugiendo a xp̄o in mente ⁊ corpe. Et q̄r fruct⁹ passionis xp̄i nō sequebat̄. ideo plorans plorauit in nocte: scz infidelitatis generis humani ⁊ lachryme eius in maxillis eius. Non est qui cōsolet̄ eum ex omnibus charis eius: vt dr̄ Trenoꝝ p̄mo. Clamat ergo xp̄us in cruce ⁊ dicit illud Hieremie.ij. Audite ꝟbū domini domus iacob ⁊ oēs cognationes domus israel. Quid inuenistis in me iniq̄tatis: q̄a elōgamini a me ⁊ ābulatis post vanitatē cōtaminastis t̄rā meā ⁊ hēditatē meā posuistis i aboīatione. Obstupescite sup h̄ celi: ⁊ porte eius desolamini vehementer. Duo em̄ mala fecit ppl's me⁹: me dereliquerūt fontē aque viue: ⁊ foderūt sibi cisternas dissipatas que ꝯtinere nō valent aquas. Scito ⁊ vide quia malū ⁊ amarū est te dereliquisse dn̄m deum tuū ⁊ nō esse timorē mei apud te. Ego plātaui te vineam meā electā oē semen verū quomodo ḡ cōuersa es in prauum: implesti malā cogitationē tuā: ostendisti contra virū fortitudinē tuā vt posses facere quod s̄m oē cogitasti. Recordatus suz tui miserās adolescentiā ⁊ charitatē tuā qua secuta es me. Aspiciens aūt iesus ad matrē suā q̄ stabat iuxta crucem ⁊ ad discipulū stantem quem diligebat dixit mr̄i sue. Mulier ecce fili⁹ tu⁹ Deinde dixit discipulo. Ecce mater tua. Nō em̄ vocat matrē: sed mulierē: q̄r passio christi relata ad carnē xp̄i congruit infirmitati assumpte s̄m quā attinebat beate ꝟgini relata ꝟo ad diuinitatē consequit̄ ex ea infinitam ꝟtutem s̄m illud p̄me Corinth. primo Quod infirmū est dei fortius est hoībus: q̄r scz ip̄a infirmitas xp̄i inq̄tum est dei habet ꝟtutem excedentē oēm ꝟtutem humanā: et s̄m hanc ꝟtutem nō attinebat btē ꝟgini: q̄a lz passio xp̄i sit corꝑalis hz tn̄ spūalē ꝟtutez ex diuinitate vnita. Et iō ꝑ spūalē cōtactum efficaciā sortit̄. s. ꝑ fidem ⁊ charitatem s̄m quā ꝟtutem passio xp̄i est causa remissiōis pctōrum. Ut ḡ consolaret̄ matrē inspirauit menti eius ꝙ passio sua remiserat culpaz ⁊ penam suis apostolis ne desperarēt: sicut iudas ꝓpter iporuz delictū: iō dicit. O mulier in qua ꝑmanet fides mee diuinitatis. Ecce scz in p̄nti veniā do filijs meis apl'is ⁊ credituris ꝑ eos in me quoꝝ tu eris mr̄ ꝑ gr̄am ⁊ miām. Et sicut ꝟtus mee passionis singl'is adhibet̄ ad deletionē ꝓ p̄oꝝ pctōruz. ita ex merito gr̄e singularis impetrabis q̄s volueris in adoptionē filioꝝ. O mulier qui tecuz ꝑmanserint iuxta crucē meā ꝑ fidē ⁊ charitatem improꝑiū portātes velut filios tuos quo volueris deduces. Sciendū ꝙ satisfactio xp̄i habet effectū in nobis inq̄tum incorporamur ei vt mēbra capiti. Mēbra aūt oportet capiti esse cōformia. Et ideo sic xp̄s p̄mo quidez habuit gr̄am in anima cū passibilitate corporis ⁊ ꝑ passionē ad gl'iam immortalitatis peruenit: ita ⁊ nos qui sumus

mēbra eius p passionē ipsius liberamur q̄dē a reatu cuiuslibet pene: ita tñ q̄ pmo recipiamus in anima spm̄ adoptiōis filioꝝ q̄ ascribimur ad hereditatē glie immortalitatis adhuc corpus passibile ꝛ mortale habētes. postmodū xp̄o cōfigurati passiōibus ꝛ morti xp̄i in gloriā immortalē pducimur ꝫ illud Roma. viij. Si filij dei ꝛ heredes: heredes q̄dē dei: coheredes aūt xp̄i. si tñ cōpatimur vt et simul glorificemur. Et sicut in hoc noīe mulier sunt due nature lr̄arum q2 tres vocales scʒ. v. i. e. ꝛ tres mute. scʒ. m. l. r. Vocales q̄dē p se sonant. mute aūt nō per se sonant: sic in xp̄o est duplex cōditio naturarū. s. diuine q̄ significat p lr̄as mutas: q2 ineffabile est nomen dei: ꝛ humane que significat p litteras vocales: q2 oues mee vocē meaʒ audiūt. vt dr̄ Joh. x. He nature vnite sunt in xp̄o ꝛ cōmunicāt inuicē pprietates suas: vt idem dicat deus ꝛ homo ad quod designandū coniūgunt inuicē littere mute ꝛ vocales ita vt nomē diuinitatis insinuet p hoc qd̄ est mel ꝛ nomē humanitatis insinuet p hoc qd̄ est vir. Per passionē em̄ xp̄i que fuit in humanitate viri rigor iustitie dei cōmutatus est in dulcedinē mīe. Quia xp̄o xp̄us qui patiebat nō erat solū homo nec ꝫm solā humanitatē sortiebat effectū passio eius: ideo non dixit O mater: sed quia erat deus ꝛ homo iō dixit mulier quasi diceret. Qui in me crediderit p fidem ꝛ charitatē ꝛ fuerit filius tuus p dolorem mee passionis sicut tu habes: ꝛ steterit tecuʒ iuxta crucē meā sicut tu stas: sortietur effectū mee passionis. quia nūc pauci sūt q̄ amaritudinē mee passiōis meditent et effectum eius. pp̄terea videte ꝛc. ¶ Trigesimūnonū signū doloris xp̄i in passione ei9 est obscuritas solis radioꝝ subtractōe. Tūc em̄ p̄cipue oportebat in xp̄o p miracula diuinitatē ōndere qñ in eo maxime appebant infirmitates nature humane. Et ideo in xp̄i natiuitate stella apparuit in celo. Unde maximus dicit in ꝫmone de natiuitate. Si p̄sepe despicis: erige parūper oculos ꝛ nouam in celo stellaʒ prestātē mūdo natiuitatē dn̄icā contuere. in passione aūt adhuc maior infirmitas circa hūanitateʒ xp̄i apparuit ꝛ: ideo oportuit vt maiora miracula ostenderentur circa p̄ncipalia mūdi luminaria. Et sicut crisostomus dicit sup Mat. Hoc est signuʒ qd̄ petētibus pmittebat dare dicēs. Generatio praua ꝛ adultera: querit signū: ꝛ signum nō dabit nisi signū Jone pphete. crucē significans ꝛ resurrectionē. Etem̄ multo mirabili9 est in eo q̄ crucifixus erat hoc fieri q̄ eo ambulante sup terrā. vt scʒ a sexta hora fierent tenebre sup vniuersam terrā: vsq3 ad nonā. Ille em̄ tenebre vel solis obscuratio que in passione xp̄i fuerūt acciderūt pp̄ter h̄ q̄ sol radios suos retraxit nulla mutatiōe fcā circa motū eius. aut celestiū corpoꝝ ꝫm quē tēpora mensurant. Unde Hiero. dicit super Mat. Videt luminare maius retraxisse radios suos ne aut pendentē videret dominū: aut impij blasphemātes sua luce fruerentur. Tal' aūt retractio radioꝝ nō est sic intelligēda: q̄si sol in sua ptāte habeat radios emittere vel retrahere. Non em̄ ex electōe ꝫ ex natura radios emittit vt dicit Dyoni. vij. c. de diui. nominibus sed sol dr̄ retraxisse radios inquātum diuina virtute factum est vt solis radij ad terram nō puenirent. vnde quidaʒ deuotus dicit sic.

Sol ne cernat dolentem dn̄m:
Sue lucis extinguit radium:
Erubescit nudum conspicere:
Per quem celum vestitur sydere:
Lira luget ꝛ vita moritur:
Sol conspirat ꝛ sydus scinditur:
Medicina morbis opprimitur:
Et amara morte consumitur.

¶ Clamat ē xp̄s in cruce ꝛ dicit. O impij iudei luminaria celi detestant vr̄a facinora: q̄a iniuriam sui creatoris nō sustinēt. O furiosi iudei sydera celi vobis nō obsequunt cum omnia in morte cōditoris moueant ꝛ turbēt vos soli immobilr̄ in malignitatibus pseueratis. O indurati iudei tenebre sic opuerūt terrā: ꝛ caligo popl'os vt ne quis vr̄m possit caput mouere. Ecce gētiles vobis p̄dicant hoc signo viso: qm̄ aut deus nature patitur ꝛ sydera sibi compatiunt: aut ordo nature puertit ꝛ sydera mentiunt. Ecce Amos. viij. c. pphauit de me dicēs. Occidet sol meridie: et tenebrescere faciā terrā in die luminis. Qr xp̄o in sua duritia pstiterūt. ideo ꝛc. videte si sit dolor ꝛc. ¶ Quadragesimū signū doloris xp̄i in passiōe eius est. Separabilitas ptectionis aduersarioꝝ psecutōe. Christ9 em̄ ad ostendendā abundātiā charitatis sue ex qua patiebat in cruce positus veniam persecutoribus postulauit: ita vt huius petitionis fructus ad iudeos ꝛ gētiles puenire a quibus patiebat. Passio autē xp̄i fuit sacrificij oblatio inq̄tum xp̄s ppria volūtate mortē sustinuit ꝛ ex charitate. Inquātum xp̄o a pse

tutoribus ẽ passus nõ fuit sacrificiũ ꝑ pctm̃
grauissimũ. Clamat ergo xp̃s ⁊ dicit. Deus
meus, deus meus, vt qd dereliq̃sti me. Ista
aũt derelictio nõ est referẽda ad solutionem
vnionis ꝑsonalis: qꝛ impossibile fuit ꝙ solue
ret vnio diuinitatis a carne xp̃i. Unde sicut
ante mortẽ caro xp̃i vnita fuit ꝫm ꝑsonam
v̄bo dei, ita etiã post mortem. Ista derelictio
est referẽda ad hoc ꝙ deus pater ip̃m expo
suit passioni vnde derelinquere ħ nõ est aliδ
ꝙ̃ nõ ꝓtegere a ꝑsequẽtibus. vel dicit se dere
lictum ꝙ̃tum ad illam or̃onem qua dixerat
Pater si fieri põt transeat a me calix iste.
vt Aug. exponit libro de gr̃a noui testamẽti
scꝫ vt nõ biberet calicẽ passionis: vel dicit se
derelictũ: quia tũc videbaṫ inutilis sua passio:
eo ꝙ de toto genere hoĩm nõ fuit lucratꝰ nisi
latronẽ dextrũ. O pater dereliq̃sti me ⁊ talibꝰ
exinanitũ calamitatibus tradidisti. vt pp̃ls
qui fuerat apud te honoratus a te derelin-
quaṫ qui in me est ausus vt ꝑueṫ lumĩe tue
ꝓspectionis. O pater ꝓ salute gentiũ dereliq̃
sti me. Quid aũt tã bonũ fecerũt q̃ ex gẽtibꝰ
crediderũt vt ꝓcioso sanguine super terram
effuso ꝓ eis: eruerẽ eos a maligno: aut quid
tale dignũ facturi sunt hoĩes ꝓ q̃bus patioꝛ
ista? O iudei ingrati humana natura ꝓpter
pctm̃ a deo fuit derelicta: sed qꝛ factus sum
vester aduocatus quoꝝ suscepi culpã deplo
ro miseriã. O iniq̃ iudei pctã vestra ꝓ q̃bus
patioꝛ me cogunt clamare: quare me dereli-
quisti vt fiam quasi qui colligit stipulam in
messe ⁊ racemos in vindemia. Videte ergo
si sit doloꝛ ⁊c. ¶ Quadragesimũ primum si-
gnum doloris xp̃i in passione eius est anxie
tas ardoris peccatoꝝ redẽptione. Anxietaṡ
em̃ ⁊ magnitudo doloris xp̃i patientis ẽ ex
hoc ꝙ passio illa ⁊ doloꝛ a xp̃o fuerũt assum
pta volũtarie ꝓpter finẽ liberatiõis hoĩm a
pctõ. et idõ tantã ꝙ̃titatẽ doloris assumpsit
que esset ꝓportionata magnitudini fructus
qui inde sequebaṫ. Quia v̄o naturale est ꝙ
qñ ꝑsone violẽter moriunṫ ꝓpter motũ oĩm
spirituũ ⁊ anxietatem mortis sitiũt. idõ xp̃us
ex anxietate mortis petiuit bibere. Clamat
ergo xp̃s in cruce ⁊ dicit. Sitio. O infelices
homĩes ardore desiderij salutis vestre sitio.
Non esurio: non doleo: sed sitio fidem v̄ram
salutem vestrã: gaudiũ vestrum. plus aĩarũ
vestrarũ ꝙ̃ corporis cruciatus defleo. Et si
nõ mei saltem vestri miseremini. Crux non
me teneret: corona spinea nõ me perfoderet
nisi sitis vestre redẽptionis me cogeret. Si

tio em̃ nõ peccati vindictã. nõ animarum ve
strarum damnationẽ sed cõuersionẽ. Offer
tis mihi acetum cuꝫ felle. i. corruptelã pecca
ti cum amaritudine pene sempiterne vobis
debite. Non hunc potum sitio sed vinũ fidei
et charitatis vestre. Videte ergo si est doloꝛ
similis ⁊c. ¶ Quadragesimũ secundũ signũ
doloris xp̃i in passione eius est veritas me
diatoris mandatoꝝ impletione. Christꝰ em̃
mandatũ accepit a patre vt moreret̃. d̃r em̃
Joħ. x. Potestatẽ hẽo ponendi aĩaꝫ meã et
iterum sumẽdi eam et hoc mãdatum accepi
a patre meo. scꝫ ponendi animam ⁊ sumẽdi
Ex quo vt crisostomus dicit. Non est intelli
gendum ꝙ ꝑus expectauerit audire et opus
ei fuerit dicere: sed voluntariũ monstrauit ꝓ
cessum ⁊ contrarietatis ad p̃rem suspitionẽ
destruxit. quia tamen in morte xp̃i lex vetus
consummata est ꝫm illud quod ip̃e moriẽs
dicit Joħ. xix. Consummatum est: potest in
telligi ꝙ patiẽdo omnia veteris legis prece
pta impleuit. Moralia quidẽ que in p̃cepẗ
charitatis fundanṫ impleuit inquãtum pas
sus est et ex dilectione patris ꝫm illud Joħ.
xiiij. Ut cognoscat mũdus: quia diligo p̃reꝫ
sicut mandatum dedit mihi pater sic facio.
Surgite eamus hinc. scꝫ ad passionẽ. Etiaꝫ
passus est ex dilectione ꝓximi. ꝫm illud Ga-
lathas. ij. Dilexit me ⁊ tradidit semetipsuꝫ ꝓ
me. Cerimonialia vero precepta legis q̃ ad
sacrificia et oblationes precipue ordinãtur
impleuit christus sua passione: inquantum
omnia antiqua sacrificia figure fuerunt illi-
us veri sacrificij quod christus obtulit mo-
riendo pro nobis. Unde diciṫ Colossenses
secundo capit̃lo. Nemo vos iudicet in cibo
aut in potu aut in parte diei festi: aut neo-
menie: aut sabbatorum que sunt vmbra fu-
turorum: corpus autem christi. Eo scilicꝫ ꝙ
cõparatur ad illa sicut corpus ad vmbram
Precepta vero iudicialia legis que p̃cipue
ordinantur ad satisfaciendum iniuriam pas
sis impleuit sua passione. quando vt in p̃s.
dicitur. que non rapuit exoluit: permittens
se ligno affigi pro pomo quod de ligno ho-
mo rapuerat contra dei mandatuꝫ. Clamat
ergo christus in cruce ⁊ dicit. Consummatũ
est omne illud quod circa passionem meam
prenunciatam in scripturis ⁊ prefiguratam
in obseruantia veteris testamẽti oportebat
impleri. O peccatores consummatũ est my-
sterium humane redemptionis predictuꝫ in
lege ⁊ ꝓphetis. O iudei obstinati. ꝯsũmatũ

est puersum desiderium vestrum: p mortem meam atq passionem. Videte si dolor ⁊c.

¶ Quadragesimūtertiū signuz doloris xp̄i in passiōe eius est liberalitas redemptoris vite depositiōe. Ad hoc enī q aliq̄s redimat aliū duo requirunt̄. s. actus solutōis ⁊ p̄ciuz solutū. Si enī aliq̄s soluat p redemptiōe alicuius rei p̄ciuz quod nō est suū sed alterius nō ip̄e dr̄ redimere p̄ncipalr̄: sed ille cuius est p̄cium. Precium aūt redemptionis nr̄e est sanguis xp̄i vel vita eius corpalis que ē in sanguine quam ip̄e liberaliter p nobis exsoluit. Unde glosa dicit. Tu dn̄e de⁹ veritatis redemisti me in xp̄o clamāte. In man⁹ tuas commēdo spm̄ meū. Et Aug. iiij. lib. de trinitate dicit. Una mors nostri saluatoris. scilz corpalis duabus mortibus nostris. s. aīe et corporis causa salutis fuit. Per mortē enī xp̄i destructa est in nobis mors anime q̄ est per pctm̄ ɓm illud Roma. iiij. Traditus est propter delicta nostra. s. in mortē. Etiam mors corporis que cōsistit in separatione anime ɓz illud p̄me Corinth. xv. Absorpta est mors ī victoria. Clamat ģ xp̄s in cruce ⁊ dicit. Pater in manus tuas cōmendo spm̄ meū. Fac vt ostēdas te esse p̄rem meū a quo eternalit̄ processi ɓm diuinā naturā. Pater satisfeci misericordie in redemptiōe generis humani satisfeci iustitie ex iusta volūtate subtrahēdo. quod mihi debebat̄. mīe ⁊ iustitie tue cōmēdo spm̄ meū quo ad mercedē iuste volūtatis. Pater ecce me hūiliaui ad passionē ⁊ mortem cuius debitor nō eram sed in te domine speraui. fac nō cnofundar in eternū in iustitia tua libera me. tibi cōmendo spm̄ meum q̄tum ad resurrectionē mei gloriosam. Iustum enī est vt corpus quod est ex charitate passioni subiectū: accipiat recōpensationem in gl'ia. dispensatiue fecisti vt in passiōe mea gl'ia anime nō redūdaret ad corpus: iustum est vt corpus gl'iam honorabilius obtineat Pater ecce me humiliaui q̄tum ad locū: q̄a corpus ponit̄ in sepulchro ⁊ anima in īferno sed inclina ad me aurē tuā accelera vt eruas me. Tibi cōmendo spm̄ meū q̄tum ad eductionem de loco inferiori ad ascensionem in celū. P̄r ecce me hūiliaui q̄tuz ad ꝯfusionē ⁊ approbria que sustinui sed esto mihi in deum protectorē ⁊ in domū refugij vt saluū me facias: tibi cōmendo spm̄ meū q̄tum ad cōsessum p̄ris dextere ⁊ manifestationez mee diuinitatis vt scz ab oībus noīer de⁹: ⁊ oēs mihi reuerentiā exhibeāt sicut deo. P̄r ecce me humiliaui q̄tuz ad hoc q sum traditus humane ptāti: sed fortitudo mea ⁊ refugiuz meū es tu: ⁊ propter nomē tuū deduces me et enutries me. Tibi cōmendo spm̄ meū q̄tū ad iudiciariā ptātem. s. vt sedeā iudex q̄ steti sub iudice ⁊ damnē veros reos qui falso factus sum reus ⁊ ɓm iustitiā sim iudex qui p dei iustitia pugnaui ⁊ vici. P̄r ecce p̄ciuz sanguinis mei quē liberalr̄ p expiatiōe peccati humani generis effudi: sed educes me de laqueo quē abscōderunt. s. demones mihi: q̄m tu es protector meus. tibi cōmendo spm̄ meū vt merito sanguis mei a laqueo ⁊ reatu pene inferni scōs qui in me crediderūt exoluā ⁊ educā vt impleat̄ illud. Zach. ix. Tu vero in sanguine testamēti tui eduxisti vinctos de lacu in quo nō erat aqua. O impij iudei ecce p̄cium sanguis mei quē dedi p redēptōne vestrarū animarū: ⁊ q̄ vos indignos facitis glorie mee. Videte si est dolor sil'is sicut ⁊c.

X ¶ Quadragesimū quartū signuz doloris xp̄i in passiōe eius est vigorositas clamoris veli scissione. Dicit enī origenes ptractans illud p̄mi Macha. iij. Similis fact⁹ est leoni in operibus suis ⁊c. hic ad cui⁹ vocez cuncte tremescūt creature est leo de tribu iuda. Leo montē ascendit ⁊ dum in predā rugire contuet̄ cūcta iu valle animalia gradum figūt nec recedūt: leo semp in dolore morit̄ ⁊ moriens lachrymat̄ cuius cor sanguinē emittit ex dolore passionis. Christus aūt leo noster rex oīm creaturarū nō solū nascēs ē collocatus in p̄sepio ⁊ viuē s in mūdo: sed etiā moriens deplorat nostrā miseriā cū in patibulo lachrymās lamentat̄. Morit̄ in dolore qui oms consolat̄ ⁊ sanguinē eijcit cordialem a quo oīs vita vegetat̄. Hic est ille leo de quo Amos sic pphetat. Leo rugiet q̄s nō timebit: Ascendit enī in montē caluarie vbi p̄dā p̄rm in valle mortis inferoꝝ cōtuens septimuz emisit rugituz quo mūdus tremuit vniuersus. Celum tunc horret ⁊ stupent sydera sol totus pallet: ⁊ pauēt omnia ꝗ cū clamore valido leonis rugitus in patibulo ad templum hierl'm infra sancta sanctoꝝ clari⁹ terribilius lamētabilius psonuisset eloy: tunc vniuersa demonia ꝯtremuerūt: tunc elemēta suas virtutes pdiderūt: tunc vtrūq velū tēpli scindit̄. tūc tam altare q supliminare tēpli confractū rumpit̄: tūc angeli p̄sidētes tēpli diffugiētes lugubri voce infra scā sanctorū vniuoce cōclamabant. Migremus ab h̄ loco horribili: hec ille. Et Beda dicit. Cuz vox

illa tonitrualis moriētis in patibulo ꝑlata vsq̨ in sanctasanctorum angelos sic terruisset vt reclamarent quid faciet. vox tube iudicātis in maiestate potēti solio. Nēpe sicut eo moriente dolor erat vniuersalis: sic eo in iudicio apparēte erit oībus importabilis terror generalis. Et in euāgelio nichodemi dr sic. Uisus est angelus cū rūphea ignea velū templi in duas ptes a summo vsq̨ deorsuz ꝑ mediū diuisisse: q̄ etiā sic clamauit. Testis ego suz passionis. Ciuitas em̄ hierl'm ꝑ pte erat situata in monte syon ⁊ in eius decliuo erat templū salomonis. Habebat itaq̨ predicta ciuitas a meridie montē syon: ab oriēte montē oliueti: ab occidente munitionem ex lapidib' quadris ⁊ plumbo fusili: ab aq̄lone montē caluarie: vbi crucifixus est xp̄s habens faciē ad occidentē. A golgata vero vsq̨ ad sanctasanctoꝝ sunt duo stadia cuz dimidio. Stadium aūt habet passus .cxxv. Et sic in summa erant ducēti quinquaginta passus. Per sanctasanctoꝝ significat celuz Per velum significat porta celi. Sunt autē q̄nquies q̄nquaginta passus. ꝑ q̄nquagīta significat plena remissio pctōꝝ ꝑ q̄nq̨ vulnera xp̄i. Sanguis ḡ xp̄i ꝑ q̄nq̨ vulnera defluens in mōte caluarie obtinuit nobis plenaz remissionē peccatoꝝ ⁊ portā celi nobis aperuit sua voce ſm illud Heb. xij. Accessistis ad syon montē ⁊ ciuitatem dei viuētis hierl'm celestē ⁊ multoꝝ milium angelorum frequentiā ⁊ eccl'iam primitiuoꝝ qui scripti sunt in celis ⁊ iudicē oīm deum ⁊ spirituum iustorum ⁊ testamēti noui mediatorē iesuz et sanguis aspersionē melius loquentem q̄ abel. Sanguis em̄ abel aggrauat fratris sui pctm̄: sanguis xp̄i humani generis relaxat reatum. Sanguis abel clamat vindictā dānationis: sanguis xp̄i clamat indulgentiam remissiōis. Sanguis abel vnū tm̄ iustificat: sanguis xp̄i vniuersos saluificat. Sanguis abel obstruit viā paradisi: sanguis xp̄i aperit ianuam paradisi. Sanguis Abel clamat Uirum sanguinū ⁊ dolosum abominabitur dn̄s: sanguis xp̄i clamat apite mihi portas iustitie ⁊ ingressus in eas confitebor dn̄o. h̄ porta dn̄i iusti intrabunt in eam. Clamat ḡ xp̄s ꝑ sanguinē suū ⁊ dicit. O rebelles iudei veluz templi scindit ⁊ durities cordis vestri nō soluit. O iudei increduli ꝑ huius īfirmitates humanitatis tanq̄ ꝑ velū abscondita est maiestas diuinitatis sed diruptū est velū humanitatis vt ꝑtingatis ad secreta mee diuinitatis ſm illud Roma. v. Accessuz habemus ꝑ iesum xp̄m ad deū. O indurati in dei meo sanguine aperui vobis ⁊ manifestaui introitum regni celestis ⁊ velamen ⁊ impedimentū peccati remoui. Et qm̄ nō intrat Uidete si est dolor similis sicut dolor meus

¶ Quadragesimūquintū signū doloris xp̄i in passiōe eius est charitas institutoris sacramentoꝝ collatione. In passiōe em̄ xp̄i diuisum est velum ad ostendendū reserationem mysterioꝝ legis: aperta sunt monumēta ad ostendendū q̄ ꝑ eius mortē mortuis vita daret. Terra mota est et petre scisse sūt ad ostendendū q̄ per eius mortem lapidea hoīm corda emollirent: ⁊ q̄ totus mundus ꝟtute passionis eius erat in melius cōmutandus. Sciendū q̄ septē voces emisit xp̄s in cruce ꝑ quas instituit septē sacramēta designata ꝑ septē miracula que xp̄s fecit ī cruce. Primo cum lachrymis orauit dicēs. Pr ignosce illis quia nesciūt quid faciūt. In h̄ ꝟbo instituit sacramentū baptismi. Nullus em̄ ꝑuenit ad vitam nisi absolutus ab omni culpa ⁊ reatu pene: que quidē vniuersal' absolutio fit in ꝑceptione baptismi: sed nulli' peccati remissio fieri pōt nisi ꝑ ꝟtutē passionis xp̄i. Unde apl's dicit Heb. ix. Sine sanguinis effusione nō fit remissio peccatorum. Formā em̄ baptismi integritate intelligibili demōstrauit xp̄us dicens. Pater. in nomīe aūt patris intelligit filius. cum autem dicit ignosce: intelligit spūsanctus: quia hec īdulgentia ⁊ remissio pctōꝝ fit ꝑ spm̄ sanctum. Persona aūt baptisata exp̄mit per hoc q̄ dr illis: Et quia effectus baptismi est q̄ baptisatus illuminet a xp̄o circa cognitionem ꝟitatis. ideo dicit quia nesciūt: ⁊ q̄ fecundetur ab eo fecunditate bonoꝝ operum ꝑ grē infusionem: ideo dicit quid faciūt. Materia aūt in qua fieri debet baptismus est aq̄. ideo p̊mum miraculū quod xp̄s fecit in cruce est aqua fluens de latere eius que fuit aq̄ pura miraculose egrediēs a corpore mortuo. ideo dr Zacha. xiij. In die illa erit fons patens domui dauid ⁊ habitātibus hierl'm in ablutionem peccatoris ⁊ menstruate. quod q̄dez intelligitur de fonte baptismali Hec autem vox p̊ma xp̄i designat per illud p̄s. Uox domini super aquas. Clamat ergo xp̄s ⁊ dicit. Pater in manus tue potestatis confisus cōmendo ⁊ peto vt meritum ⁊ ꝟtus mee passionis operetur in sacramento baptismi ⁊ in nomine meo sanctificetur. vt suscipientes

diuinũ auxiliũ pcipiãt ad consequendũ finẽ baptismi p spm̃ meũ ex dono timoris. Secundo dicit xp̃s in cruce. Amen dico tibi hodie mecũ eris in paradiso. In hoc ṽbo instituit xp̃s sacrm̃ ꝯfirmationis: nõ tm̃ pmittendo sed etiã exhibẽdo plenitudinẽ spũssancti ꝛ ꝯfirmationẽ charitatis in anima latronis ẽm quã deputabat ad futurã gliam quasi p quandã consignationẽ que fit per grãm que spũisancto attribuit inq̃tum ex amore pcedit. grã ṽo spũssancti in oleo designat. vnde xp̃us dr̃ esse vnctus oleo letitie pter plenitudinem spũssancti quã habuit: ꝛ ideo oleum competit materie huius sacramñti: admiscet aũt balsamuz ppter fragrantiã odoris qui redundat ad alios ẽm illud. ij. Corinth. xij. Xp̃i bonus odor sumus. hoc em̃ sacrm̃ ordinat ad pugnã spũalez cõtra hostes visibiles id est contra psecutores fidei. Publice enim confiteri nomen xp̃i est cõfirmatoꝝ: qꝛ iam sunt pducti spũaliter ad virilem etatem ẽm illõ pme Ioh. ij. Scribo vobis iuuenes qm̃ fortes estis ꝛ ṽbum dei in vobis manet et vicistis malignũ. Latro aũt dexter post confirmatõnẽ publice pdicauit fidẽ xp̃i quo ad diuinitatẽ dicens. Memẽto mei domine dũ veneris in regnũ tuũ ꝛ quo ad humanitatez dicens. Hic ṽo nihil mali gessit. pus tamen baptizatus est a spũ sancto ꝛ cõsecutus est effectũ baptismi inq̃tum coꝛ eius motũ est a spũsancto ad credendũ ꝛ diligendũ deum et penitendũ de pctis quod est baptism᷒ penitẽtie. In forma aũt huius sacramẽti ꝯfirmationis ponunt tria que subintelligunt in pdicto ṽbo xp̃i quoꝝ pmũ est causa ꝯferẽs plenitudinẽ roboris spũalis que est sctã trinitas. ideo dr̃. Amen dico tibi. ly amen qd̃ ẽ veritas designat filiũ. ly dico qd̃ est verbum pducere designat prẽz. ly tibi qd̃ est secũde psone designat spm̃ sanctũ que est secunda psona visibiliter in mũdum missa: sicut xp̃s pma. Secundũ est ipm̃ robur spũale quod homini confert per hoc sacramentũ. ideo dr̃ hodie mecũ eris. Tertiũ est signũ quo in pugna spũali milites insigniũt qd̃ est crux in quo xp̃s triumphauit ingrediẽs paradisum ideo dr̃ in paradiso. vnde dr̃ Ezech. nono. Signa Tau sup frontes viroꝝ. Hoc sacrm̃ ostensum est in secũdo miraculo quod fecit xp̃s in cruce: qꝛ multa corpa sanctorum qui dormierũt surrexerũt ꝛ venerũt in sanctam ciuitatẽ ꝛ apparuerunt multis: qꝛ egressi de sepulchris accepertũt ptãtem publice fidem xp̃i ṽbis ꝯfitendi. Unde nõ verebant ꝭ cõfirmabant fidẽ xp̃i fateri corã inimicis ei᷒. hec aũt secũda vox xp̃i designat p illud ps. Uox dñi in ṽtute. Clamat ꝙ xp̃us ꝛ dicit. Pater in manus tue auc̃tis ꝯsisus commẽdo ꝛ peto vt ṽtus ꝛ meritum mee passionis operet in hoc sacramẽto vt in nomine meo sanctificet ꝯfirmatus in seipo cui conferat robur ad ꝯfitendũ publice fidem meã ꝛ consequat plenioꝛẽ remissionẽ peccatoꝝ vt per spm̃ meũ multiformis grã cum plenitudine sanctitatis ꝛ ṽtutis ac fortitudis venire in hominẽ declaret. Tertio dicit xp̃s in cruce Mulier ecce filius tuus. in hoc ṽbo instituit sacrm̃ mr̃imonij in quo sunt tria. scꝫ fides qꝛ nullũ adulteriũ. ideo dicit mulier. Proles ppter quã est institutũ: iõ dicit filius. sacrm̃ quia nullũ debet interuenire diuortiũ: ideo dicit tuus. Assumit em̃ mulier a viro ad cohabitationẽ mr̃imonialẽ: ideo dicit mulier. nõ aũt dixit mater ne videret coassumi debere a filio ad mr̃imonij copulã quod q̃dez in lege nature phibitũ fuerat. Gen. ij. Relinquet homo. i. filia prẽz: ꝛ relinquet homo. i. filius matrẽ ꝛ adherebit vxori sue in alio ꝙdu. mr̃imoniũ em̃ fuit institutũ in statu innocentie: nõ scd̃m quod est sacrm̃: sed scd̃z qd̃ est officium nature. Nũc aũt instituit vt sacramentũ inq̃tum signat vnionẽ xp̃i cũ ecclesia ẽm illud Ephe. v. Sacrm̃ hoc magnũ est. Ego aũt dico in xp̃o ꝛ in ecclesia. Mr̃imonium aũt dr̃ ex hoc verũ ꝙ suã pfectõez attingit. Duplex aũt est pfectio. scꝫ prima et scd̃a. Prima quidẽ pfectio in ipsa forma rei consistit ex qua spẽm sortit. Secunda autez pfectio ꝯsistit in ipa opatione rei per quam res aliqualiter suũ finẽ attingit. Forma aũt mr̃imonij cõsistit in quadã indiuisibili cõiũctione animoꝝ p quã vnus cõiugum indiuisibiliter alteri fidem ẽuare tenet: qd̃ notat p hoc aduerbiũ demõstratiuũ ecce. Finis aũt mr̃imonij est proles generãda ꝛ educanda ad quoꝝ pmũ puenit p concubitũ ꝯiugalez ad scd̃m per alia opa vxoris ꝛ viri q̃bus sibi inuicẽ subsequunt ad plem nutriendã. ideo dr̃. ꝛ ex tunc accepit eã discipulus in suam. scꝫ matrẽ. Hoc sacrm̃ ostensum est in tertio miraculo quod fecit xp̃s in cruce: qꝛ sol obscuratus est. Per solem em̃ intelligit diuinitas xp̃i que fuit cõiuncta humanitati tanꝙ nubi. ẽm illud Esa. xix. Solem nube tegam. Hanc indiuisibilẽ vnionẽ designat mr̃imonium ẽm qd̃ est sacrm̃. hec tertia vox christi

designaꝶ p illud ps. Cōfessio ⁊ magnificētia
opus eius. Clamat ergo xp̄us ⁊ dicit. Pater in
manus tue dignitatis ꝯfisus peto vt vꝫtus ⁊
meritū mee passionis applicet hominibus
cōiugatis in sacramēto mrimonij vt sit in re
medium contra pctm̄ ꝯcupiscētie ⁊ sanctifi
cationem hois per grām ⁊ donū intellectus
p spm̄ meū ꝑnunciatiuū future glie scdm illō
Ephe. v. Christus dilexit eccl'iam ⁊ tradidit
semetipm̄ p ea vt illā sanctificaret mūdās
eam lauachro aque in vbo vite. ¶ Quarto
dixit xp̄s in cruce. Deus meus vt quid dere
liquisti me. In hoc vbo instituit sacramētuꝫ
penintētie. In pnia ei ita res gesta fit ꝙ ali
quid signaꝶ tam ex parte pctōris penitētis:
q̄ ex parte sacerdotis absoluētis. Nam pec
cator penitens p ea que dicit vel facit ōndit
cor suū a pctō recessisse. Unde materia hui9
sacramēti sunt pctā nō acceptāda s; detestā
da de qbus dolet ⁊ que ꝯfiteꝶ ⁊ p quibus sa
tisfacit scdm illō. ij. Corinth. xij. Egerit pniaꝫ
sup imūditiā ⁊ fornicatōeꝫ ⁊ ipudicitiā quā
gesserit ppt' q pctā de9 dereliqrat pctōrē. ps
Longe a pctōribus salus: ideo dicit me dere
liquisti. Insup etiā sacerdos p ea que agit ⁊
dicit circa penitentē signat opus dei remit
tentis pctm̄. quia hoc sacr̄m non consistit in
ꝯsecratione alicuius materie neqꝫ in vsu ali
cui9 materie sanctificate: sed magis ī remo
tione alicui9 materie. s. peccati put pctā dicū
tur eē materia pnie. Tal' aūt remotio signa
tur a sacerdote cū dicit. Ego te absoluo. cum
pctā sint quedā vincula scdm illud Prouer. v.
Iniqtates sue capiūt impiū ⁊ funibus pctō
rum suoꝝ quisqꝫ ꝯstringiꝶ. Solus aūt deus
p auctoritatē ⁊ a pctō absoluit ⁊ pctā remit
tit. Sacerdotes aūt vtrūqꝫ faciūt p ministe
rium inꝙtum. s. vba sacerdotis opanꝶ in v
tute diuina que interius operaꝶ ī omnibus
sacramētis. ideo ad hoc designandū dicit de
us meus. hoc sacr̄m est ostensum in quarto
miraculo quod fecit xp̄s in cruce: quia petre
scisse sunt ⁊ terra mota est. de iure eñ natura
li est ꝙ aliqs peniteat de malis que cōmisit
q̄tum ad hoc ꝙ doleat se fecisse ⁊ post dolo
rem remediū querat p aliquē modū: ⁊ ꝙ ēt
aliqua signa doloris ōndat q dolor magis
debet esse in corde q̄ in exterioribus signis
scdm illud Johel. ij. Scindite corda vestra: et
nō vestimēta vestra. hec quarta vox christi
designaꝶ p illud ps. Vox dñi confringentis
cedros. i. vox illa dñi est ad institutionem sa
cramenti pnie. vbi soliditas peccatoꝝ ꝯstrin
gitur. Clamat ergo xp̄s ⁊ dicit. Pater in ma
nus tue equitatis confisus commendo ⁊ pe
to vt meritum ⁊ vꝫtus mee passionis applice
tur petētibus iustificari a peccatis vt penitē
tia efficaciā habeat ad remissionē pctōrum
per spm̄ meū sanctificantē penitentem ex do
no scīe cum proposito subijciēdi se clauibus
ecclesie per confessionē ⁊ satisfactionem sub
spe consequēde venie: scdm illud Luce vltimo
Oportebat p̄dicari in nomine iesu xp̄i peni
tentiam ⁊ remissionē pctōrum in oms gen
tes. ¶ Quinto dixit xp̄s in cruce Sitio. In
hoc vbo instituit sacramentum eucharistie.
Sacramēta eñ ecclesie ordinanꝶ ad subue
niendum homini in vita spūali. Vita vero
spūalis vite corporali conformaꝶ eo ꝙ cor
poralia spūalium similitudineꝫ gerant. ideo
sicut ad vitam corporalē requiriꝶ alimentū
quo homo conserueꝶ in vita: sic ad vitā spū
alem oportuit esse sacr̄m eucharistie quod ē
spūale alimentū. hoc autem sacramentū per
ficiꝶ in consecratiōe materie: ⁊ sic fuit ī xp̄o
institutū in cena: quia tamen ad quandam
perfectionem sacramenti ptinet materie cō
secrate vsus. sicut operatio non est p̄ma: sed
secūda perfectio rei ideo cum dicit Sitio de
notat vsum huius sacramenti ad qd̄ homo
debet accedere cum magno ardore charitat
vt xp̄o vniatur ⁊ ei incorporeꝶ. Hoc eñ vbū
sitio componitur ex hoc vbo sit ⁊ his duab9
litteris vocalibus. i o. que si diuisim sumanꝶ
tunc. i. signat vnitatem. ⁊. o. quod est figure
spherice significat plenitudinem pfectionis
quia coniūgit finem pncipio. ⁊ sic denotant
perfectionem charitatis quo ad deum: ⁊ vni
onem charitatis quo ad proximum. iō Au
gustinus super Johannem; vt habeꝶ de cōse
cratione. distinctione secunda dicit. O sa
cramentum pietatis. O signum vnitatis.
O vinculum charitatis. Si autem suman
tur coniunctim significant io. hoc est de
cem cum sint quedaꝫ figura algorismi. qua
si diceret christus. Qui hoc sacramento
salubriter vti voluerit sit. scilicet in presenti
obseruatiuus decem preceptoruꝫ decalogi
cum plenitudine dilectionis dei et proximi
Hoc sacramentum est ostensum in quinto
miraculo quod fecit christus in cruce. Nam
de latere christi in cruce pendentis proflu
xit sanguis. et hoc pertinet ad sacramētum
eucharistie. scdm illud Johannis sexto capi
tulo. Sanguis meus vere est potus. Vir
tus enim sanguinis christi effusi in passio

ne eius operaꝛ in hoc sacro ꝯtū ad tria cir⸗
ca sumentes ipsum. p̄mo q̄dē ⁊ p̄ncipal'r ad
adipiscēdā eternā hereditatē. ẜm illud Heb.
x. Habem⁹ fiduciā in introitu sctōꝝ per san
guinē eius. secūdo ad acq̄sitionē gratie ꝑ fi⸗
dem ipsius. ẜm illud. Ro. iij. Quē ꝓposuit
deus ꝓpiciatorē ꝑ fidē in sanguine eius: vt
sit ipse iustus ⁊ iustificans eū q̄ ex fide est ie
su xp̄i. Tertio ad remouēdū īpedimēta vtri
usq̧ predictoꝝ. s. pctā ẜm illud. Heb. ix. Sā⸗
guis xp̄i emundauit cōscientias nostras ab
operibus mortuis i. a pctīs. Hec q̄nta vox
xp̄i designaꝛ per illud p̄s. Uox dn̄i intercidē
tis flāmā ignis. Sup quo Dama. li. iiij. dicit
Ignis qđ in nobis est desiderij assumēs eaꝫ
q̄ ex carbone. i. hoc sacro est ignitionē cōbu⸗
ret nostra pctā ⁊ illuminet nr̄a corda ⁊ ꝑtici
patione ignis diuini igniamur ⁊ deificemur
Sed ignis nostri desiderij vel amoris impe
diꝛ ꝑ pctā venialia q̄ impediūt feruorē chari
tatis ⁊ remouenꝛ per hoc sacr̄m. Clamat ergo
xp̄s ⁊ dicit. Pater in manus tue maiestatis
cōmendo ⁊ peto vt merito mee passionis di
gne cōicantes habitu gratie ⁊ doni sapie ꝑ
spm̄ meū perficianꝛ vt reparati ⁊ sustentati
inebrienꝛ dulcedine bonitatis dīne in socie⸗
tate ꝑfecta vbi pax est ⁊ vnitas plena atq̧
perfecta. Sexto xp̄s in cruce dicit. Cōsum⸗
matū est. In hoc verbo instituit sacramētuꝫ
ordinis. Nam sacramēta ecclesie ad duo or⸗
dinanꝛ: scꝫ ad perficiendū hoīem in his q̄ ꝑ
tinent ad cultū dei ẜm religionē xp̄iane vite
⁊ in remediū cōtra defectū peccati. Perficiꝛ
aūt homo nō solū quo ad ꝑsonā ꝓpriā: sed
etiā quo ad totā cōitatē societatis in qua vi
uit: q2 hō natural'r est aīal sociale ⁊ sic ꝑficiꝛ
homo ꝑ hoc ꝙ accipit ptātem regendi mul
titudineꝫ ⁊ exercendi actus publicos ⁊ loco
huius in spūali vita est sacramentū ordinis
ẜm illud. Heb. vij. Sacerdotes hostias offe
runt non solū ꝓ delictis: sed etiā ꝓ populo.
Et hoc cōtra dissolutionē ⁊ expiationē pcti
multitudinis. In actionib⁹ aūt hierarchicis
cōsideranꝛ agentes ⁊ suscipiētes actiones.
Agētes aūt sunt ministri eccl'ie ad quos ꝑ⸗
tinet ordinis sacramentū. Suscipiētes aūt
sunt illi q̄ ad sacramēta accedūt. Passio aūt
xp̄i est cā finalis veterū sacramētorum q̄ scꝫ
ad ipsam significandā sunt instituta: iō dicit
Aug. lib. ix. ꝯ faustū ꝙ sacramēta veteris le
gis sunt ablata q2 impleta ⁊ alia sunt insti⸗
tuta virtute maiora: actu faciliora: ⁊ nume⸗
ro pauciora. Hoc sacramentū est oñsum in
sexto miraculo qđ fecit xp̄s in cruce q2 velū
templi scissum est in duas partes a summo
vsq̧ deorsum ⁊ hoc pertinet ad sacramentū
ordinis. Nam sicut paterfamilias nō ex hoc
hr̄e mōstraꝛ mutabilē voluntatē ꝙ diuersa
precepta familie sue ꝓponit ꝓ tēpoꝝ varie⸗
tate: nō eadē precipiēs hyeme aut estate sic
nō oñdiꝛ aliqua mutatio circa deū ex hoc ꝙ
aliqua sacramenta instituit post xp̄i aduen⸗
tū ⁊ alia tp̄e legis: q2 illa fuerunt ꝯgrua gr̄e
p̄figurande. Hec aūt sunt ꝯgrua gr̄e p̄ncipa
liter demonstrāde: ideo de illis dicit ꝯsumma
tū. de istis aūt dicit: est. hec sexta vox xp̄i desi
gnaꝛ ꝑ illud p̄s. Uox dn̄i ꝯcutientis desertū
q2 hec vox in institutione ordinis facit rituꝫ
veteris legis esse desertū ⁊ ritū noue legis eē
ꝯcutientē quo ad actus q̄ sunt purgatio illu⸗
minatio ⁊ perfectio. Clamat ergo xp̄s ⁊ di⸗
cit. Pater in manus tue sanctitatis cōmen⸗
do ⁊ peto vt ministris eccl'ie tantā gr̄e pleni
tudinē ex dono ꝯsilij per spm̄ meuꝫ tribuas
vt sacris admonitionibus disponant cetum
sibi creditū ad sacramentoꝝ susceptionem.
¶ Septimo xp̄s in cruce dixit. Pater in ma
nus tuas cōmendo spm̄ meū. In quo v̄bo
instituit sacramentū extreme vnctionis. hō
eñ inquirit interdū corporalem ⁊ spūalem
firmitatē non solum q̄ sanitatē restituat qđ
fit ꝑ pn̄iam per ꝯuenientē dietā: ⁊ exercitiū
⁊ loco eius in spūali vita est extrema vnctio
q̄ remouet pctōꝝ reliq̄as ⁊ hoīem paratum
reddit ad finalem gl'ie perceptionē. vñ dicit
Jacobi. v. Et si in pcīs sit dimittenꝛ ei. Hoc
sacramentū est oñsum in septimo miraculo
qđ fecit xp̄s in cruce q2 monumēta nullo au
xilio humano cōcurrēte apta sunt ⁊ hoc ꝑti
net ad extremā vnctionē q̄ remouet reliq̄as
pctōꝝ q̄ non sunt sufficienter ꝑ pn̄iam sub⸗
late. Hec septima vox xp̄i designaꝛ per illud
p̄s. Uox dn̄i p̄parātis cedros. q2 hoc sacra
mentū sublata ꝓnitate ad malū ⁊ difficulta
te ad bonū per gratiaꝫ operantē postea per
gratiam cooperantē preparat se ad vitanda
pctā venialia ⁊ abstinere a singulis ꝯrijs ꝙ⸗
uis infirmitas hui⁹ vite nō patiatur vt absti
neat ab oībus. Clamat ergo xp̄s ⁊ dicit. Pr̄
in manus tue benignitatis cōmendo ⁊ pe⸗
to vt homī in extremis constituto gratiam
⁊ donum pietatis per spm̄ meum tribuas q̄
operetur in homine iustificando ipsum virtu
te ⁊ merito mee passionis ⁊ cooperetꝛ homī
ad recte operandū. O iudei contumaces ⁊
impij aperta est vobis ianua paradisi ⁊ iu⸗

gredi nō vultis. Videte ergo si est dolor ⁊c̄.
Quadragesimūsextū signū doloris xp̄i in
passione ei⁹ ē causalitas pauoris cēturionis
admiratiōe. Nam vt xp̄s ōnderet ꝙ passio
illata per violentiā eius aīam nō eripiebat
naturā corporalē in sua fortitudine cōserua
uit. vt etiaꝫ in extremis positus voce magna
clamaret: qđ īter alia miracula mortis eius
cōputat̄. vn̄ Math. xxvij. đr. Videns auteꝫ
centurio q̄ ex aduerso stabat: q2 sic clamans
expirasset ait. Vere filius dei erat homo iste
Fuit etiā mirabile in xp̄i morte ꝙ velocius
mortu⁹ fuit q̄ꝫ alij latrones q̄ simili pena af-
ficiebant̄. vn̄ dicit̄ Joh. xix. ꝙ eoꝝ q̄ cū xp̄o
erant fregerāt crura vt cito morerent̄: ad ie-
sum aūt cū venissent inuenerūt eū mortuuꝫ
vnde non fregerūt eius crura vt impleret̄ il
la pphia. Os nō cōminuetis ex eo. ⁊ Mar-
ci xv. đr. Pylatus mirabatur si iam obijs-
set. Clamat ergo iesus ⁊ dicit. O ceci iudei si
cut mea voluntate natura corporalis cōser-
uata est in suo vigore vsq̄ꝫ ad extremum: sic
etiam qn̄ volui subito cessi nocumēto illato
O indurati iudei nemo tollit aīam meā me
inuito. Cōpungunt̄ alieni visis signis mira
bilib⁹ ⁊ vos in malicia pseuerat̄. Videte ⁊c̄.
¶ Quadragesimūseptimū signū doloris
xp̄i in passione ei⁹ est placabilitas dulcoris
lateris transfixiōe. Dicit em̄ magr̄ hystoria
rū ꝙ miles q̄ latus xp̄i transfixit lancea cuꝫ
fere caligassent eius oculi ⁊ oculos suos san
guine xp̄i liniuisset clare visum recuperauit.
Et Ysido. dicit. Nullus de dei pietate despe-
ret: sed veniā cordis querat ⁊ inueniet. rece-
pit dauid ⁊ psal̄. cantauit. recepit manasses
⁊ regnū recupauit. petrus zacheus ac mag-
dalena. ⁊ latro vnico verbo paradisum recu
perauit. lancea longin⁹ latus xp̄i aperuit ⁊
non solum veniā: sed ep̄atus honorē ac mar
tyrij coronaꝫ est adeptus. Clamat ergo xp̄s
O iudei impij nōne sufficit vobis mors: cur
latus aperit̄ in quo ingredi nō vultis? Cur
sanguinem effunditis cuius collirio perungi
subterfugitis. Pendet pectus denudatū. La
tus rubet cruentatū. Tensa ara viscera deco
ra languent lumina splendidiora. Ora pal-
lent regia. procera rigent brachia. Crura pē-
dent marmorea. Pedes rigat sanguinis vn
da. Videte ergo si est dolor ⁊c̄. Quadrage
simūoctauū signum doloris xp̄i in passione
eius est obseruabilitas moris sepulchri in-
clusione. Xp̄us em̄ voluit sepeliri vt compro
baret veritatē mortis sue. Nam corpus eius
non fuit positū in sepulchro nisi qn̄ iam con
stitit de morte eius. vnde Math. xxvij. legit̄
Pylatus anteq̄ꝫ concederet xp̄m sepeli-
ri diligenti habita inq̄sitione cognouit eum
mortuū esse. vbi etiā cōmendat̄ pietas eorū
q̄ ipsum de cruce acceptū diligenter atq̄ꝫ ho
norifice tegendū ⁊ sepeliendum curauerunt
sicut mos erat iudeis sepelire. Clamat ergo
xp̄s ⁊ dicit. O maligni iudei cur mortuū per
sequimini quē viuentē abiectissimo suppli-
cio interemistis. Cur nō me inuoluitis syn-
done munda vt pura mente filiū dei me esse
credatis. Cur non me sepelitis in cordibus
vestris per amaritudinem pn̄ie in myrra ⁊
aloe designataꝫ vt preseruemini a corruptio
ne peccati. Ecce in horto sepelior vt a morte
quā incurristis ex pctō ade in horto paradi
si cōmisso liberemini. Ecce in alieno depo-
nor sepulchro q2 p aliorū mortu⁹ sum sepul-
chro. Ecce nouū mihi parat̄ monumentum
q2 oēs innouabimini: morte ⁊ corruptione
destructa. Cur aduoluitis saxum magnū ad
ostium monumenti: ne furto sublatus dicar
Cur adhibetis militꝫ custodiā? Aduertite
qm̄ sapientia vincit maliciā: ⁊ que pcedunt
de labijs meis non faciam irrita. Tertia em̄
die resurgam: non ad vestri saluationeꝫ: sed
condēnationē. Videte ergo si est dolor ⁊c̄.
Quadragesimūnonū signū doloris xp̄i in
passione eius est cōfusibilitas pudoris san-
ctorū liberatione. Nam sancti patres operan
do opera iusticie meruerūt introitū regni ce
lestis p fidem passionis xp̄i: ſm illud. Heb.
xi. Sancti per fideꝫ vicerunt regna: operati
sunt iusticiā: adepti sunt repromissiones. per
quā etiā vnusquisq̄ꝫ a peccato purgabat̄ q̄ꝫ
tum pertinet ad emundationē pprie psone
Non tn̄ alicuius fides vel iusticia sufficiebat
ad remouendū reatuꝫ totius humane natu
re q̄ quidē remotus est precio sanguinis xp̄i
⁊ ideo ante passionē xp̄i nullus intrare pote
rat regnū celeste adipiscendo scꝫ beatitudi-
nē eternā q̄ consistit in plena dei fruitione.
Unde xp̄us descendens ad inferos virtute
sue passionis ab hoc reatu scōs exoluit quo
erant a vita glorie exclusi. ideo dicit̄. Zach.
ix. Tu vero in sanguine testamēti tui eduxisti
vinctos de lacu in qua nō erat aq̄. Clamat ḡ
xp̄s ⁊ dicit. O ptinaces iudei patres vestri
quos ab inferis liberaui testimoniū phibue
rūt de me: quos tn̄ repellitis. q̄bus nec crede
re voluistis. peiores estis lucifero q̄ me viso
veneratus est me verū dn̄m ⁊ iustū iudiceꝫ

Vos aũt fecistis me in derisionẽ oĩ pplo ac
sine vllo pudore me ꝯfunditis. Ecce ego ille
sum quẽ in synagogis vestris iugiter inuo-
catis dicẽtes. Adonay sabaoth Anna. Sci-
endum ꝙ aleph in principio simul cum fine
alicuius dictionis positũ valet beth ideo du-
plex a in hac dictione anna valet b idem em̄
est dictu anna ꝙ ben: sed ben idem est ꝙ fi-
lius apud hebreos. Adonay est ꝓprium no-
men dei: sm̄ illud Exo. vi. Nomen meũ ado-
nay nõ indicaui eis. Sabaoth .i. miserere no-
bis: quasi velint dicere fili dei miserẽ nobis.
Sed in vobis implet illud Esa. i. Populus
hic labijs me honorat cor aũt eoꝝ longe est
a me. Videte ꝛc. Quinquagesimũ signum
doloris xp̄i in passione eius est infructuosi-
tas laboris dãnatoꝝ ereptione. Xp̄s em̄ de-
scendens ad inferos operatus est in virtute
sue passionis: ꝛ ideo descensus eius ad infe-
ros illis solũ liberationis obtulit fructum q̄
fuerũt passione xp̄i ꝯiuncti p fidem charita-
te formatã per quã pctã soluunt. Illi autẽ q̄
erãt in inferno dãnatoꝝ: aut fidez passionis
xp̄i non habuerũt penit9 sicut infideles: aut
si fidẽ habuerant nullã ꝯformitatẽ habebãt
ad charitatẽ xp̄i patientis. Vñ nec a pctis
suis erãt mũdati ꝛ ꝓpter hoc descensus xp̄i
ad inferos non cõtulit eis ereptionẽ a reatu
pene infernalis. Clamat ergo xp̄s ꝛ dicit. O
puersi iudei electos ab inferno eduxi ad eo-
rũ cõsolationẽ. reprobos ibidẽ reliq̄ ad ipso-
rum cõdẽnationẽ ꝓpter eoꝝ infidelitatez ꝛ
obstinationẽ suã aduertite qm̄ visitabo sup
viros defixos in fecib9 suis. Et q2 infructuo-
sus est labor mee pegrinationis in hoc mũ-
do ꝛ passionis mee p vobis: ideo videte si
est dolor similis sicut dolor meus. Rogem9
ergo deũ patrez omnipotentẽ vt nobis mit-
tat spm̄ sanctũ q̄ nos doceat omĩa misteria
passionis xp̄i firmiter credere ꝛ deuote me-
ditari vt ex hac meditatione cõpungamur:
remittentes inuicẽ offensas sicut xp̄s indul-
sit suis crucifixoribus. Conteramur de pecca-
tis nostris sicut petre hodie cõminute sunt.
Aperiamus sepulcha per ꝯfessionẽ oris: sur-
gamus a mortuis per satisfactionẽ operis:
Doleamus cũ xp̄o hic p iugẽ meditationez.
vt tandẽ cõsolemur cũ eo p sempiternã frui-
tionẽ. quã nobis ꝯcedat ipse xp̄s q̄ cum prẽ
ꝛ spũ sancto viuit ꝛ regnat p infinita seculo-
rum secula. Amen.

¶ In sabbato sctõ. sm̄o de lite q̄ versa ꝛ agi-
tata est inter btãm ṽginẽ mariã ꝛ belial sup
liberatione generis humani. coram xp̄o exi-
stente in limbo sanctoꝝ patrum.

Nolite timere vos. Math. vlt. ꝛ in euãgelio p̄ntis
solẽnitatis. Btũs Aug. in sm̄o-
ne de passiõe dñi dicit sic. Vidẽs
dyabolus mirabilia q̄ fecit xp̄us in cruce fu-
git ad infernũ ꝛ dixit. Tu mihi misero succur-
re adiuua me miserere mei. Claudam9 ostia
ne suscipias eũ: ne introeat huc sera vectes ꝛ
ex tota ṽtute resistam9 ne suscipiam9 eũ huc
hec ille. Tũc apparuit subito in morte xp̄i q̄-
dam lux mirabilis in inferno quã demones
sustinere non poterãt: q2 oculis egris odio-
sa est lux: q̄ sctĩs p̄ribus est amabilis. de qua
dixit. Esa. ppha. Viri fideles de hac luce p-
phetaui i mũdo exñs. Ppl's q̄ ãbulabat in
tenebris: vidit lucẽ magnã: habitãtib9 in re-
gione vmbre mortis lux orta est eis. Et sic
gauisi sunt sancti p̄res q̄ erãt in limbo. demo-
nes aũt hoc vidẽtes dixerũt. Illusus est p̄n-
ceps noster pugnãs cũ mũdo ꝛ nescit quan-
tã stragẽ pcurauerit inferno. O crux illa fal-
lens gaudia nostra ꝛ pturiens dãna nostra
Per lignũ ditati sum9: ꝛ p lignũ euertimur.
Perijt ptãs nostra cũctis ppl'is formidãda
Nullus sub ptãte nostra palpitat: sed: qd̄ est
gemendũ: magis insultat. Nunq̄ in hac ha-
bitatione nigra ꝛ semp fuligine ceca iocun-
dũ lumẽ apparuit. An forte sol de mũdo mi-
grauit: sed nec celũ nec astra patent ꝛ tñ in-
fernus lucet. Quid agimus: quo vertimur:
nos tantaz lucẽ obtenebrare neq̄mus. ¶ A
¶ Sãcti p̄res q̄ erãt in limbo timẽtes ne diu
tenerent ibidẽ captiui ꝯgregato ꝯcilio elege-
rũt q̄nq3 pphas. s. moysen: esaiã: osee: zacha-
riã: ꝛ dauid. q̄ in spũ ascendãt ad patrẽ cele-
stẽ vt dignetur mittere filiũ suũ ad infernuz
nõ ad penã sustinẽdã: s3 ad eoꝝ liberationẽ
exequendã. Non tanq̄ ipse sit debitor pene:
s3 vt eos q̄ sunt pene obnoxij liberet. Sic em̄
dixerat iacob p̄iarcha. Gen. xlix. Descẽdaz
in infernũ ꝛ expectabo salutare tuũ dñe. Et
ecce subito moyses ascẽdit cuz reuerẽtia ad
patrẽ ꝛ dixit. Obsecram9 imensaz clemẽtiã
tuã vt filiũ tuũ q̄ susceptaz p nobis humilit
mortẽ mox sublimiter supauit: ad nos capti-
uos de morte ad vitã eripiẽdos migrare cõ-
cedas queadmodũ antiquo tuo pplo p me
mystice designasti. Naz vt dicit Beda in ho-
melia. l. Cum idez ppl'us diu fuisset egyptia
seruitute grauatus nec eũ dimittere vellent

egyptij ad liberū sui ꝯditoris exire seruitiū:
tandē ꝑcepisti nobis dn̄e in celebratiōe pa-
sche imolare agnū eiusqꝫ carnes sub hac no
cte assare ⁊ edere ⁊ sanguine q̇ eēt fusus in li
mine postē domoꝝ suarū vtrūqꝫ ac suplimi
nare pungē: atqꝫ intus paratū ac vigilantē
horā sue expectare redēptiōis. Qd̄ dū face
ret ecce noctꝫ hui⁹ medio tu de⁹ aduciēs ꝑcus
sis egyptioꝝ ꝑmogenitꝫ liberasti ppl'm tuū a
pōdere lōge ꝯuitutꝫ: atqꝫ ad terrā ꝓmisse oli
patrie ꝑduxisti: iubēs eū hāc noctē in ꝑmēo
riā sue saluatiōis oīb⁹ ānis imolatiōe agni
paschalis agere solēnē. Que ꝑfecto redēptō
ppl'i illi⁹ spūalis nr̄e redēptōis q̄ resurgēte a
mortuis filio tuo hac nocte cōpleri dꝫ: typū
gessit. Sic etiā carnales eiusdē ppl'i oppsso-
res egyptij duriora neq̄tie spūalis arma de
signant qb⁹ subiectū sibi gen⁹ humanū ipia
dn̄atiōe ꝑmebat: ſꝫ veniēs agn⁹ imaculat⁹
dign⁹ imolari ꝓ nob̄ dedit sanguinē suū nr̄e
salutꝫ ꝑciū q̇ morte hodie suscepta mortꝫ ipe-
riū ꝑpetuo dānauit. Sicut ergo hac nocte imo
lato agno in egyto signatꝫ eius sanguine do
mibus fideliū: comestis ei⁹ carnib⁹ venisti re
pente ⁊ eos q̇ mysterij celestis exortes ma
nebāt puniēs eū ppl'm quē sacris salutarib⁹
vidisti ībutū redemisti. Sic nimirū: sic dn̄s
⁊ redēptor nr̄ cū suū ꝓ nobis corp⁹ ⁊ sangui
nē hostiā tibi obtulerit: subuerterit potētiaꝫ
dyaboli ⁊ satellitū ei⁹: deijciat claustra īferni
electos q̇ ibidē ꝯtinuis in tranq̄llitatꝫ sinu tene
anṫ eruat ⁊ hac ipsa nocte resurgēs a mortu
is ad celestis regni gaudia ꝑducat. Signuꝫ
victorie quo ab hostiū insidijs muniremꝫ pa
uit vite ꝑēnis iter qd̄ seq̄mur apiat. hec ille.
Cūqꝫ moyses ꝟba cōpleuisset: ecce Esaias
ꝓpha post debita reuerētie obseq̄a dixit. Sic
xp̄s fili⁹ tu⁹ venit penā nr̄am portare vt nos
a pena eriperet ꝓut reuelauit mihi spūs tu⁹
liij. ca. ꝓphie mee dicēs. Uere languores no
stros ipse tulit ⁊ dolores nr̄os ipse portauit
disciplina pacis nr̄e sup eū cui⁹ liuore sanati
sum⁹. Sꝫ ex pctō ꝑmi nr̄i parentꝫ incurrim⁹
nō solū mortē corpis: ſꝫ etiā descensum ad in
feros. ergo sicut cōueniēter eū mori voluisti vt
nos liberaret a morte: ita ꝯuenienṫ debes eū
ad nos in inferno positos mittere. vt sic nos
a descensu ad inferos liberet. Sic eīn mihi
ꝓmisisti dicēs. Ideo dispꝑtiaꝫ ei plurimos: ⁊
fortium diuidet spolia: pro eo ꝙ tradidit in
morte aīam suā. Dixit de⁹ pater Esaie. Que
ꝯuentio lucis ad tenebras: q̄ ꝯuentio xp̄i ad
belial, vt dꝛ. ij. Corin. b. vi. Ergo non est ꝯue
niens vt mittā eum ad vos ꝓut petis. Rn̄-
dit Esaias ꝓpheta. Etiā dn̄e deus: sed dies
splendididissimus oīno fuerit vbi saluator nr̄
illuxerit. Uñ cācellari⁹ noui testamēti iohes
euāgelista scripsit. i. c. Lux in tenebris lucet
⁊ tenebre eū non cōprehēderūt. Quia cū ad
tenebras fili⁹ tu⁹ descēderit tenebrarū tn̄ ob
scura nō sentiet. Tenebit ī illo noctꝫ horrore
inuiolabilē maiestatꝫ sue splendorē. Lux ei⁹
est sempiterne nature: ac sic: nō lux a nocte: ſꝫ
nox a luce supabiṫ. Sic nāqꝫ nobis ꝓmisisti
ꝓphie mee. xxiiij. ca. Congregabunṫ ꝯgrega
tione vni⁹ fascis in lacū: ⁊ claudenṫ in carce
rē ⁊ post multos dies visitabunṫ. Uix Esai
as ꝟba finierat ⁊ ecce Osee ꝓpheta orauit
ad dn̄m dicēs. Dn̄e deus patrū nr̄oꝝ filius
tu⁹ ita nobis in inferno positꝫ ꝓmisit. xi. c. ꝓ-
phetie mee dicēs. Ego q̄si nutritius effraim
portabā eos in brachijs meis ⁊ nesciuerūt
qꝛ curarem eos. In funiculis adā trahā eos
in vinculis charitatis. Et. xij. cap. Ego dn̄s
deus tu⁹ ex terra egypti. Adhuc sedere te fa-
ciam in tabernaculis sicut in diebus festiui-
tatis. Et locutus sum super ꝓphetas: ⁊ ego
visionē multiplicaui eis ⁊ in manibus ꝓphe
tarū assimilat⁹ suꝫ. Et. vi. c. Propṫ hoc dola
ui in ꝓphetis. occidi eos in verbis oris mei
⁊ iudicia mea quasi lux egredienṫ. Et. xiij. c.
Ero mors tua o mors morsus tuus ero in
ferne. Itaqꝫ pater sanctissime sicut fili⁹ tu⁹
ꝓpria voluntate se suspendi in ligno permi-
sit: clauis corpus suum perforari non renuit
aīam ponendo mortem sustinuit: sic anima
secuꝫ comitante ad inferna descendat. tene
brarum ⁊ mortis principem liget: legiones
illius perturbet: portas inferni ⁊ vectes fer-
reos confringat: oēs iustos q̇ originali pctō
tenenṫ astricti absoluat: captiuos in liberta
tē ꝓstinā reducat: pctōꝝ tenebris excecatos
splendida luce ꝑfundat. Tunc subito ascen-
dit Zacharias ꝓpheta ⁊ ꝓcidens ad pedes
dei patris sic loqui exorsus ē. Dupliciter ho
mines reatu pene sunt astricti. vno modo ꝓ
pctō actuali qd̄ quisqꝫ in ꝓpria persona co-
misit. alio modo ꝓ pctō toti⁹ nature huma-
ne qd̄ a ꝑmo parēte in oēs originaliter trāsi
uit: cui⁹ q̄deꝫ pctī pena est mors corporalis
⁊ exclusio a vita glorie. Sꝫ ꝓpter hoc sctī pa
tres detinenṫ in inferno ꝙ eis ad vitā glīe ꝓ
pter pctm̄ ꝑmi ꝑentꝫ adit⁹ nō patꝫ. ergo ꝯueni-
ens est xp̄m ad nos in infernū descendere vt
ad regnum glorie nos deducat. Sic eniꝫ de
eo prophetaui libri mei, capi, ix. Tu quoqꝫ

in sanguine testamēti tui vinctos tuos emi-
sisti de lacu in quo nō erat aqua. ꝫ videt̄ cō
veniēs ꝙ postꝙ̄ vicit dyabolū ꝑ passionem
nos vinctos ab eius ptāte eripiat. Ultimo
ascendit dauid ꝛ dixit. Usqꝫquo pctōres do
mine vsqꝫquo pctōres gloriabunt̄. i. demo-
nes sup̱ nos. Effabunt̄ ꝛ loquent̄ iniq̄tatez
loquent̄ om̄s qui operant̄ iniustitiā. i. accu-
sabunt pctā nostra ꝓpter que dānati sum⁹:
Populū tuū dn̄e humiliauerūt ꝛ heredita-
tem tuā vexauerūt: ꝛ dixerunt. Non videbit
d n̄s nec intelliget deus iacob. Itaqꝫ dn̄e de
us pater sicut filius tuus ostendit ptātē suā
in terra viuēdo ꝛ moriēdo. ita couenies est
vt potestatē suā ostendat in inferto ip̄m visi
tando ꝛ illuminādo: qm̄ mīa tua magna est
sup̱ me ꝛ eruisti aīam meā ex inferno inferi
ori. Sic em̄ ꝓmisit nobis filius tuus. Eccli.
xxiiij. Penetrabo inferiores ptes terre et in
spiciam om̄s dormiētes ꝛ illuminabo om̄s
sperātes in dn̄o. Et ego sic fiendū ꝓphetaui
dicens. Et clamauerūt ad dn̄m cū tribularē
tur: ꝛ de necessitatibus eoꝝ liberauit eos. Et
eduxit eos de tenebris ꝛ vmbra mortis ꝛ vin
cula eoꝝ disrupit. Cōfiteant̄ dn̄o mīe eius ꝛ
mirabilia eius filijs hoīm. Qꝛ cōtriuit por-
tas ereas ꝛ vectes ferreos confregit. ¶ B
Uidētes aūt demones infernales qm̄ gloria
bant̄ sc̄i pr̄es sup̱ morte xp̄i ꝛ liberatōe ipso
rum ab inferno statim cōgregauerūt ꝯciliū
vt mitterēt ꝓcuratorē ad p̄n̄tiaz dei pr̄is suf-
ficiēter instuctū ad petendū ꝙ genus hūa-
num in pristinā remaneat ꝟuitutē. Et deli-
berauerūt mittere belial qui ꝓcurator legiti
me constitutus ꝛ assumptus ad p̄n̄tiam dei
patris accedēs. dixit creatori celi ꝛ terre. Do
mine deus pater ego sum ꝓcurator neq̄tie in
fernalis. vos aūt estis iustitia vnde a vobis
iusto iudice peto mihi iustitiā exhiberi. Pe-
to nāqꝫ genus humanū in ius vocari cuz ab
ea ꝑte incipat ius vt institu. de pena temere
litigantiū. §. fi. ꝛ ex̄. de ꝓba. c. qm̄ ꝯtra falsam
Et ip̄m gen⁹ humanū cōpareat corā iudice
legitimo ꝑ vos nobis assignato ad diē vtilē
ad r̄n̄dendū mihi ꝓcuratori neq̄tie infernal'
ꝛ ecce ꝓcuratoriū meū ꝛ mandatū qd̄ coraz
vobis allego ꝛ ꝓduco al's admitti nō debeo
vt. C. de ꝓcura. l. i. ꝛ ex̄ de ꝓcu. c. i. Quo inspe-
cto cū belial careret tūc omni calūnia dixit.
de⁹ pater. ecce iudicē cōstituo inter vos iesuz
xp̄m filiū meū: ꝛ cū ad me ꝑtineat diē ꝑtib⁹
assignare. vt ex̄ de iure patro. c. cuz aūt. ꝛ ex̄
de officio delegati. c. de causis. iō nos tibi ꝛ hu

mano generi assignam⁹ diē sabbati sc̄i crasti
nam tāꝙ̄ vtilē. ꝛ dixit angelo gabrieli iesus
xp̄s ꝑcipiēdo notificare cū tuba ferrea vt ex̄
de ꝓba. c. cū pati. ꝛ. C. de ferijs. l. dies. vt ad
dictū diē gen⁹ humanū veniat r̄n̄surū coraz
nobis ꝛ ꝓcuratore neq̄tie infernalis. Quib⁹
ꝑactis recessit demō ꝛ iuit ad inferos cū his
nouis ꝛ oīa q̄ gesserat reuelauit. Audiētes
aūt demones ꝙ gen⁹ humanū nullos hēbat
amicos in regno celoꝝ ꝛ ꝙ xp̄s debebat iu-
dicare ꝟm rigorē legis nullū ḡuamē nullam
iniuriā sibi fieri iudicauerūt: sed hito cōsilio
statuerūt eundē ꝓcuratorē ad diē statutam
mittere: vt videret iustitiā iudicātis. Tūc sc̄i
ꝓphe q̄ ad deū pr̄em missi fuerāt ꝑ mīa: au
diētes qm̄ liberatio eoꝝ ab inferno debebat
fieri de rigore iusticie āpli⁹ timuerūt ꝛ accepta
licētia ab eo redierūt ad suos significātes q̄
acta fuerāt. statimqꝫ dn̄s iesus xp̄s venit ad
infernū comitat⁹ frequētia ꝛ m̄ltitudine an-
geloꝝ ꝛ ecce portas īferni pulsabāt dicētes.
Tollite portas ꝑncipes vr̄as ꝛ eleuamī por-
te et̄nales ꝛ introibit rex gl'ie. Dixerunt de-
mō ꝛ infern⁹. Quis est iste rex gl'ie. Rn̄de
rūt āgeli dicētes. dn̄s ꝟtutū ip̄e est rex gl'ie.
Hic ē q̄ ꝯstitut⁹ ē a deo pr̄e iudex viuorum ꝛ
mortuoꝝ. Et statiz ꝯfractꝭ vectibus inferni
et̄na ei⁹ nox xp̄o descēdēte resplēduit: ꝛ oīs
sil' officina impia ꝯtremuit. cū xp̄m repente
in suis sedib⁹ vidit. Quisnā inq̄unt ē iste tā
splēdidus tanqꝫ terribil'. Nunqꝫ talē n̄r exce
pit tartarus. Nunꝙ̄ in n̄ram cauernā talez
euomuit mūdus: inuasor est iste nō debitor.
effractor nō pctōr: iudicē videm⁹ nō supplicē
pugn̄re vēit nō succūbē: eripe nō manere: iste
si reus esset audax nō esset. si eū aliq̄ delicta
fuscarēt nūꝙ̄ n̄ras tenebras suo fulgore dis
siparet. Si de⁹ est: q̄d in sepulchro mortuoꝝ
facit: si hō ē q̄d ꝓ̄sumit. si de⁹ ē vt q̄d huc vēit
si hō ē vt q̄d captiuos soluēdos tētat. Illus⁹
ē ꝑnceps n̄r pugnās in mūdo ꝛ nescit ꝙ̄tā
stragē ꝓcurauerit inferno. ¶ Mane autē
fcō. s. diei sabbati hodierni fuit mag̃ alt̄catō
ī libo apd̄ sc̄ōs pr̄es. s. q̄s eēt ꝓcurator ꝛ ad
uocat⁹ gn̄is hūani int̄ eos n̄ iuēiebat̄ q̄ essz
īmunis a pctō ī mūdo oēs apl'i ꝛ discipl'i xp̄i
relicto eo fugerūt. Tādē deliberauerūt el'ig ꝟ-
ginē gl'iosā mr̄ez iesu xp̄i cū eēt oīo īmunis
a pctō ꝛ ī ea sola remāserat fides. vn̄ dixit dd̄
ꝓpha illō qd̄ ꝓ̄nit bern̄: ꝟ. ij. sup̱ cātica. Ad
btāz ꝟgīez mariā sic ad mediū: sic ad arcanū
dei: sic ad rerū cāz: sic ad negociū scl'oꝝ respi
ciūt: ꝛ q̄ ī celo sūt ꝛ q̄ ī iferno hītāt: ꝛ qui nos

precesserunt: et nos q̄ sumus: et qui sequent: et nati natorum: et q̄ nascent ab illis. Illi q̄ sunt in celo vt restaurent: nos q̄ sum⁹ in inferno vt eripiamur: q̄ precesserūt pphe vt fideles inueniant: q̄ sequent vt gl'iam ɔsequant. Et ille. Tūc miserūt quatuor p̄ncipales pphas ad eā in mundū. s. aaron: samuelē: dauid: et danielē. q̄ ad eā veniētes legentē illū psal. Dn̄e deus salutis mee in die clamaui: et nocte corā te et cet. vsq3 in finē ps. repererūt, quā sic genib⁹ flexis salutauerūt dicētes. Salue regina mīe vita dulcedo et spes nr̄a salue. Ad te clamamus exules filij eue. Ad te suspiramus gemētes et flentes in hac lachrymarū valle. Eya ergo aduocata nostra illos tuos misericordes oc'los ad nos cōuerte. Et iesū benedictū fructū vētris tui nobis post h' exiliū ondē. O clemēs. O pia. O dulcis maria Virgo regia tu es via p quā saluator venit pcedens de tuo vtero tanq3 sponsus de thalamo suo p te accessum habeam⁹ ad filium. O benedicta inuētrix gr̄e: genitrix vite: mat salut. Suscipiat nos q̄ p te dat⁹ est nob. Excuset apud ipsum tua integritas nostre corruptionis culpas: et tua humilitas deo grata nostre veniā impetret vanitati copiosa charitas tua nostrorum cooperiat multitudinē pctōrū: et fecunditas gloriosa fecunditatē nobis conferat meritorum. Tunc virgo gloriosa cōpatiēs humano generi cōsensit descendere ad limbū in spū cū sanctis patrib⁹ et dixit Ecce em̄ ex hoc btām me dicent oēs generationes. Cūq3 puenisset ad limbū innumerabilis multitudo sctōrum accurrit obuiā ei: et salutantes cātauerunt. Aue regina celorum: aue dn̄a angelorum: salue radix sancta: ex qua mūdo lux est orta: gaude gloriosa: sup oēs speciosa vale valde decora: et p nobis semp xp̄m exora. Atq3 in hunc modū reuerēter associata pcessit ad xp̄m. Et ecce belial pcurator neq̄tie infernalis subito cōparauit corā xp̄o iudice: q2 iam erat hora iudicij Sedēs itaq3 p tribunali xp̄us iudex dixit demoni. Modo dicas q̄cquid habes dicere ɔ genus humanū. Rn̄dit belial. Sācte pr̄ et dn̄e nō moueat te caro et sanguis tu⁹ cū sis hō: nec etiā amor matris tue. argumētū ex de pbē. c. q̄ue. ibi carnalitat seq̄ntes effectū et c. h' sola iusticia: q2 scribit iustus dn̄s et iusticias dilexit: eq̄tatē vidit vultus eius. ego dicā causam meā: sed non video cū quo loquar: q2 vt noscis iudiciū cōstat ex trib⁹ psonis. vt ex de verbo. signi. c. forus. non em̄ video psonam rei seu ɔuēti: et q2 nō hēo rn̄dentē legitimū quō pcedā: Btā virgo stās ex aduerso rn̄dit. Dictū demonis facit p me. dicit em̄ q cōstat ex tribus psonis. s. iudicis actoris et rei. sed ego non video psonā actoris qd̄ est p̄mū fundamētū. vt. ff. si ps hereditat petat. l. i. §. i. et. ff. de iure codicillorum. l. q̄dā referūt. Ergo demon audiri nō d3: et hoc peto declarari et pnunciari cū iusticia q̄ntū possum. Ipse em̄ qd̄ de seipso deberet dicere de alijs attestat qd̄ est ɔ legē in arena in fine. C. de ioffi. testa. Dixit belial fundata est iam psona actoris. s. ex pcuratorio meo iā sup allegato et pducto et scripto manu nor̄ij publici āno natiuitat dn̄i. xxxij. mēse. ij. cū dimidio idictōe q̄rta p̄ntib⁹ mīoe eaco et radhamēto et cōplurib⁹ adhibid rogatis et vocad ad chartā pcuratiōis. ita q amō fūdata est psona actoris marie cū ex psona iudicis ad mei pcuratoris legitimi petitiōem citatō emanauerit. Btā virgo rn̄dit dicēs. mores mulierū leuiter offendunt. ex de verbo. signi. c. forus. et. C. de sponsalibus. l. iiij. vnō ne teneam⁹ diē in longo sermōe peto copiā citatiōis m̄ exhiberi q2 sic op3 fieri ātequ ad alia pcedam⁹. vt. ff. de pcur. l. ij. ex de pba. c. qm̄ ɔ falsam. Demō ait. cui fiet copia: ptē em̄ ɔuētā q̄ i iudicio dēret iteree nō video. Btā virgo rn̄dit. Ecce me q̄ sum aduocata humani gn̄is: et p ipso humano gn̄e parata sum stare in iudicio et tibi iuridice rn̄dere. Dixit belial. Dn̄e iudex audi et respice vitatē: q2 mat tua excludit ab oī aduocatōis officio. Aduerte p̄mo q mulieres p aliquo postulare phibētur: q2 virile officiū est. vt. ff. de postulā. l. i. et iij. q. vij. c. infames. §. sunt aūt tres. in fi. Secūdo cū sit mater tua reddo suspectam. vt ex de appel. c. postremo. et. c. cū spāli. et. C. de assessoribus et domesticis. l. domesticus. Nam si mater tua admitteret ad officiū aduocādi p humano gn̄e faciliter inclinareris ad ptē eius: et sic ius et iusticia a suis termīs tollerētur. ex q̄bus dico non esse admittendā et ita pnunciari peto. Btā virgo rn̄dit. Caue fili mi ne fraus hui⁹ versuti te circūueniat. p̄mo dicit me nō esse aduocatā p humano genere admittendā. In hoc dicit ɔ vitatē: q2 mendax est et pater eius. s. mēdacij. Secūdo dicit ɔ iura licet mulieres non admittant ad officiū aduocationis: tn̄ p miserabilib⁹ psonis ɔiunctis pupillis et viduis bene admittunt vt extra de pcurato. c. finali. et. iij. q. vij. dicto. §. sunt aūt. et. C. de aduocat diuerso. iudi. l. petitionē. §. licentiū. et. ff. de pcura. l. seruum

quoq̃ vtile est. Et si bene inspiciam⁹ fili mi
q̃ sunt magis miserabiles ꝑsone q̃ȝ gen⁹ hu
manũ qđ ꝓcurator neq̃tie infernalis nitit̃
suo dñio ꝑpetuo subiugare qđ est ꝯ mores
ꝛ iusticiã ꝛ ꝯ iura naturalia.vt.ff. de iusticia
ꝛ iure.l.manumissiones. Secũdo dicit ꝛ alle
gat ꝙ ego sum mater tua. Vñ tanq̃ȝ mater
qꝛ suspecta admitti nõ dẽo in iudicio rñdeo
ꝙ oĩno admitti debeo.qꝛ adhuc si eẽȝ iudea
excõicata defensiones mee mihi salue essent
ꝛ audiri deberẽ.vt ex̃ de excep.c.cũ iter p̃orẽ
ꝛ.c.dilect⁹ filius.ĝ multomagis admitti de
beo q̃ nullo crimine detineor. Preterea tres
sunt ordines approbati. scȝ virginum cõiu
gatoꝝ ꝛ viduarũ q̃bus sum inserta:qm̃ ṽgo
fui ante partũ in partu ꝛ post partũ.vt ipse
met belial fatet̃. Coniugata fui ioseph viro
meo nũc aũt vidua suȝ. Sȝ in toto humano
gñe nẽo ẽ q̃ subterfugiat aliquẽ ex his ordi
nibus ĝ iuste possuȝ esse aduocata humani
generis.ꝛ sic admitti postulo tanq̃ȝ factũ ꝓ
priũ ꝓsequẽs.vt.C. de ꝓcur.l.q̃ stipendia.ꝛ
ff.de ꝓcur.l.feminas. Dixit demon iuste iu
dex ꝑ nũc peto ꝑ vos interloq̃ vt legitimen̄t
ꝑsone. Tũc xp̃s tanq̃ȝ iudex interlocut⁹ est
ꝛ ꝓnũciauit ꝛ declarauit ṽginẽ gl'iosam esse
legitimã ꝑsonã ꝛ aduocatã ꝛ admitti ꝛ au
diri debere. Ipsuȝ belial ꝓcuratorẽ neq̃tie in
fernalis esse etiã admittendũ:ꝛ sic ambo ad
missi sunt. Et tũc ꝓcuratiõis ꝛ citatiõis co
piã btẽ virgini exhiberi iussit:ꝛ sic factũ est.
vt.C.de eden.l.ij. Et cũ in nullo posset redar
gui aduocata dixit. Si ꝓcurator neq̃tie ifer
nalis vult dicere aliq̃d dicat. Proponit itaq̃ȝ
belial in hũc modũ. Moris est ꝛ discretiõis
ꝛ cautele cuiuslibet sapiẽtis viri volentis ꝯ
aliũ agere p̃mo defendere qđ sibi de iure cõ
petit. vt.ff.de reivendi.l.i ꝛ.l is q̃ destinauit
ꝛ vt scitis dñe melior est cõditio possidentꝭ.
vt.ff.de rei vẽdi.l.fi.ꝛ institu.de interdic.§.i.
ꝛ ex̃ de fide instru ca.inter dilectos.ꝛ.ff.de ṽ
bo.ob.l.si seruũ. Quare ego belial ꝓcurator
ꝓcuratorio noĩe peto.p̃mo ꝛ p̃ncipal'r mihi
relaxari possessionẽ gñis humani cuȝ ptãte
ipsum tormentãdi ꝛ torquendi cruciandi.vt
hactenus vsq̃ȝ nunc feci. ¶ Super quo
adduco q̃tuor rõnes fortissimas ad q̃s si
gillatim volo mihi rñderi q̃ sunt iste. Prima
rõ est qꝛ iã a principio mũdi citra habui pos
sessionẽ generis humani tranq̃lle ꝛ pacifice
ergo cũ appareat p̃scriptio nullo modo sup
ista possessione debeo turbari nec molestari
vt ex̃ de restitutionibus spoliatoꝝ.ca. olim.
ꝛ ex̃ de offi.delega.c.cũ cõsultationib⁹. Btã
virgo rñdit. Dñe iudex ista iura loquunt̃ in
rebus spoliatis restituendis eis inq̃ȝ q̃ non
vi non clam nõ precario noĩe:sed iusto titu
lo ꝛ bona fide possederũt.vt.ff.qđ vi aut clã
per totũ. Et ex̃ de prescrip.c.vigilanti. demo
nes aũt nunq̃ȝ possederũt gen⁹ humanũ:sed
velut custodes carceris inferni deputati sũt
vt starẽt ad ianuã.s.betellus grasseus ꝛ cer
berus dyaboli infernales. Vnde cũ nõ pos
sederint: ꝫ solũ simplices custodes fuerĩt ge
neris humani ꝛ iste belial vna cũ alijs custo
dierit merito eis nõ dȝ admitti gen⁹ huma
nũ:sed ab isto loco absolui ꝛ ita ꝓnũciari pe
to. Facit ad hoc lex.iij.§.fi.ff.de acq̃ren.pos.
Confirmo dictũ meũ sic. Illi possident quo
rũ noĩe possident.vt ex̃ de restitu.spolia.ca.
cum venisset.in fi.ꝛ.C.de prescrip.xxx.vl'.xl.
annoꝝ.l.male agit̃.ꝛ insti.de interdic.§.pos
sidere. Sed sic est ꝙ vos dñe iudex homĩes
possedistis ꝛ possidetꝭ cum hoĩes creaueritꝭ.
ergo non potuit demon habere bonam fidẽ
quantocũq̃ȝ tẽpore possederit vel detinuerit
cum nulla dierũ prescriptio iuuet male fidei
possessorẽ.vt ex̃ de prescrip.ca. vigilanti. vñ
demon caruit ꝛ caret bona fide ergo non de
bet dici possessor:ꝫ male fidei detentor. Nã
aliud est possidere:aliud est detinere.vt.ff.
de rei vendi.l.officium.in fine.ꝛ ff.de acqui
renda pos.l.iij.§.finali.ergo nulla fuit posses
sio.vt.ff.de ṽbo.signi.l.fi. Tunc sic.vbi nul
la est bona fides ibi nullus est titulus pre
scriptionis ergo non habet locũ relaxatio.ꝛ
ita ꝓnunciari peto per iura superius allega
ta. Videns belial qm̃ superabat̃ ꝛ confun
debat̃ missa manu ad crumenã extraxit li
bellum ꝛ ꝓduxit multas rõnes quarũ secun
da in ordine fuit hec in Geñ.iij. Dixit dñs
ade ꝛ eue. De om̃i ligno qđ est in paradiso
comedite.de ligno autẽ scientie boni ꝛ mali
videte ne comedatis:quacũq̃ȝ die comede
ritis ex eo:morte moriemini. vt habet̃.i.q.
iiij.cap.iam itaq̃ȝ.ꝛ. xxiiij.q.iiij.ca.experiet̃.
Vnde peto ista verba stare in veritate:sed
Adam ꝛ eua vt nostis fuerunt transgres
sores huius mandati dum contra volunta
tem dei pomum comederunt:ex quo omẽs
posteri eorum merito facti sunt leprosi. vt
xxiiij.q.iij.cap.si habes. Et de consecratione
distin.iiij.ca.placuit. Et in Ezechiel'. dicitur.
Patres vestri comederunt vuã acerbam ꝛ
dentes filioꝝ obstupuerunt.vt in Auten. vt
omẽs obediãt iudici ꝓuincie.circa principiũ

colla.vi. Quare peto dñe iudex vt genus humanum mecū remaneat in dānatione cū sis verus ⁊ iustus iudex. Beata virgo respōdit. Iste versutus belial allegauit caudam ⁊ non caput qđ est contra legē iuris ciuilis. ff. de legibus. pretermisit em̄ verba q̄bus induxit eos ad peccandū. vñ dicit̄ ibidē. Dixit autem serpens ad mulierē. nequaq̄ moriemini: scit em̄ deus ꝙ in quocūq̄ die comederitis ex eo aperient̄ oculi vestri: ⁊ eritis sicut dij scientes bonū ⁊ malum. Ex quibus verbis apparet ꝙ demon dedit occasionē damni: sed qui dedit occasionem dāni: dānum dedisse videtur. vt. ff. ad legem aquiliam. l. qui occidit. §. penultimo. Non ergo est audiendus belial: licet adam ⁊ eua peccauerint. qꝛ fraus ⁊ dolus nulli debent patrocinari. vt extra de rescriptis. capitu. sedens. ⁊ extra de dolo ⁊ contumacia. ca. ex litteris. circa finē. Extra de clerico non residente in ecclesia vel prebenda. ca. fraternitati. Ergo belial nō debet audiri. Tertia ratio quam adduxit belial est ista. Ego produco textum euangelij. Joh. xiiij. ca. Qui si bene inspiciatur facit ꝓ me. Ibi em̄ dicitur. Venit em̄ princeps mundi huius. vos scitis dñe iudex ꝙ s̄m hūc textum ego sum princeps huius mundi ⁊ maxime peccatoꝝ: vos autem bonoꝝ. Sꝫ in humano genere omnes declinauerūt simul inutiles facti sunt non est qui faciat bonū nō est vsq̄ ad vnum: scꝫ te solum. Ergo placeat vobis mihi assignare genus humanū quando verba sunt intelligenda cū effectu. vt. ff. ne quis eū in ius vocauerit. l. eū qui. §. docere. extra de clerico non residente. ca. relatum circa mediū. extra de verbo. signi. ca. preterea Et de pnīa distin. i. ca. hec autem verba. Si ergo sū ꝑnceps maloꝝ facite me cū effectu principem ⁊ non auferatis mihi qđ meū est Et ita peto iudicari ⁊ pronunciari in hoc iudicio. Beata virgo respondit. Verum est ꝙ iste vesutus demon fuit princeps hui⁹ mundi quousq̄ fuit satisfactū deo patri ꝓ peccato generis humani. Sed per passionē tuam quam heri sustinuisti in cruce fuit sufficiēter satisfactū ergo ab isto debꝫ auferri ista ptās quēadmodū tu dixisti. Joh. xij. Nunc iudicium est mundi nūc princeps huius mūdi eijcietur foras. Et ego si exaltat⁹ fuero a terra omīa trahā ad meipsum. Ergo amodo snīa transiuit in rem iudicatā. vt ex de re iudicata ca. cum inter vos. Videt̄ ergo ꝙ rō sua sit magis contra eum q̄ ꝓ eo vt iam clare pōt intelligere. Quarta rō quā adduxit belial ē ista. Deus viuit in vitate ⁊ iusticia. vt extra de iureiurando. ca. ⁊ si xp̄us. §. iacobus. Ergo merito debet punire magnū sicut ⁊ paruū cū apud deū non sit acceptio personarū. Itē debet punire cōiunctū sicut extraneum vt. ff. de re. diuisio. l. fi. cum glo. quare instanter peto hoīem mecum dānari: qm̄ ego qui peccaui nullo habito mandato ꝑpter quod dicar inobediens dānatus sum: a fortiori adam ⁊ eua debent ꝑpetuo dānari velut trāsgressores ꝑcepti habiti: qꝛ fortius est cōtra preceptum facere. vt. C. de negocijs gestis. l. fi. Et sic dico humanū gen⁹ debere dānari mecum aut vtriq̄ saluemur per te iudicem iustum. Beata virgo respondit ista similitudo quam adducit non est ad propositum qꝛ ipse peccauit non aliqua infirmitate: sed malignitate deliberata. xvi. q̄stione. i. capi. ꝙ autem. de pnīa distinct. ij. capi. sciendum. Et ita nullo precepto indigebat: quia nihil infirmū in se habebat quod induceret ipsum ad peccandum. Homo autem cum peccauit habuit corpus fragile inclinans eum ad peccādum. vt habetur de penitētia distin. iij. capi. ille. ⁊ distinct. ij. ibidem. capit. sed nunquid. Item angelus primus nullo precepto indiguit cum a natura scientiā omniū rerum habuerit: ac certitudinem boni ⁊ mali. vt de penitentia distinc. ij. capi. principiū. Unde habito respectu ad hanc certitudinem supradictā grauius peccauit angelus q̄ homo: ideo de altiori gradu cecidit. vt de penitentia distinc. ij. capi. finali. ⁊ sic nulla est similitudo. Et conuersa ad filiū ait: equissime iudex iudica: quia iusticia ⁊ iudicium preparatio sedis tue. Hic versutus belial falsis cauillationibus suis vult genus humanum sue potestati deputari: quod est contra illud. Exodi. xv. vbi dicitur sic. Introduces eos ⁊ plātabis in monte hereditatis tue firmissimo habitaculo tuo quod operatus es domine: sanctuarium tuum dñe quod firmauerunt manus tue. Ex quibus apparet ꝙ sanctos patres qui hic detinētur captiui debes eruere a potestate tenebrarum harum ⁊ transferre in tuum lumen ⁊ regnum ⁊ ita peto declarari ⁊ pronunciari. Tunc christus dixit matri sue. Sine videamus an iste versutus velit iusticiam postulare: quia cum sum iusticia necesse est me ius suū vnicuiq̄ tribuere. vt. ff. de iusti. ⁊ iure. l. iusticia. ⁊ institutis eodē. in ꝑn. ⁊ in decr. di. i. c. i. Audiam⁹ ergo

an demon foueat iustā cām. Btā v̄go ꝯsentio dicto iudicis ait: dic ergo dānate Belial qḋ dicere intēdis. Demon aūt assumpta fiducia sic cōclusiue arguit dicēs. hō peccauit cōtra bonitatē infinitā ⁊ nō curo cui⁹ culpa peccauerit an sua an aliena: qꝛ dato ꝙ ego ipsum induxerim ad peccādū: tñ equaliter mecū puniri dꝫ: qm̄ agens ⁊ cōsentiens pari pena puniunt̄. vt extra de sn̄ia excōi c. nup cū sequēti. ⁊ ca. mulieres. in fine. Et. xi. q. iij. ca. qm̄ multos. ⁊ ff de furtis. l. is q̄ opeꝫ. vñ sufficit mihi ꝙ homo peccauerit: sed pena debet correspondere culpe: qꝛ dicit̄. Deutero. xxv. Pro mensura pcī erit ⁊ plagarū mod⁹ quare peto ad hoc vt seruetur equalitas ꝙ sicut ꝑ pcm̄ meuꝫ ego sum dānatus: sic hō q̄ peccauit dānet̄. Cōfirmat̄ rō: qꝛ homo cōmisit crimen lese maiestatis ꝫ cum heredib⁹ suis merito est cōdēnandus. Scriptū ē eñ ꝙ filij paterno debēt perire supplicio, in quibus hereditarij criminis exēpla metuūt̄. vt C. ad legem in lesa maiestate, l. q̄squis. circa p̄n. ex̄ de homicidio. ca. sicut dignū. Preterea hō peccauit infinite. vñ olim ⁊ hodie extēdit̄ pena sua ꝫ est hodie puniendus: qꝛ lex cū die loquit̄. vt. C. de hereticꝭ. l. arriani. Adhuc deus creauit hoīem cū sapiētia: si ꝫ ipse habebat sapientiā ergo ī sapientia peccauit. ⁊ sic sapienter ⁊ dolose peccauit. Et ita dolus suus ei patrocinari nō debet. vt ex̄ de dolo. ca. ex lr̄is. circa finē. Ergo venit puniēdus ⁊ sic ꝓnunciari peto ⁊ declarari. Beata virgo r̄ndit ad istas quattuor rōnes. Ad p̄mā dico ꝙ vos fili mi iuste iudex estis deus ⁊ homo ⁊ bonitas infinita. vñ homo peccauit ꝯ vos ergo vobis ē iniuria illata quā remittere potestis. vt. C. si q̄s impatori maledixerit. l. i. Ad confirmationē q̄ erat secunda rō dico ꝙ homo aut ꝓcessit ad peccandum ex leuitate. ⁊ sic est condēnandus. Aut ex insania ⁊ tunc est sibi iniuria remittēda. Ad tertiā rōnē dico ꝙ non ꝓbat̄ adesse qḋ nō contingit abesse. vt. C. de ꝓbationibus. l. nō nudis. l non epl̄is l. neqꝫ naturalis. Unde si aliqua culpa fuit in hoīe heri ꝑ mīam ⁊ iusticiam iudicis in cruce fuit cancellata ⁊ abolita ergo non est puniendus. Ad quartaꝫ rōnem dico ꝙ homo fuit inductus ad peccandum ex fragilitate mulieris. Unde non est puniēdus ⁊ maxime: qꝛ tu dedisti occasionē huius dāni. vt supra dixi. Nec est honor insistere amplius super hoc. Etiā oīa tua argumenta cauillatoria satis cognoscunt̄: qꝛ cognito vno cōtrarioꝝ cognoscit̄ ⁊ reliquū: vt institutis de hijs qui sunt sui vel alieni iuris in princi. ⁊ ff. de verbo. oblig. l. vbi aūt nō apparet. ⁊ xxxij. q. i. c. cū renunciat̄. Peto ꝫ fili charissime rex glorie ⁊ mundi saluator vt in fauorē generis humani sn̄iam ꝓferatis ipm genus humanū ab impetitione ꝓcuratoris neq̄tie infernalis penitus absoluendo. Tūc dixit xp̄s demōi. Sile amodo qꝛ vt nosti heri pependi in cruce ꝓ redēptione generis humani qḋ semel ꝓpter pcm̄ dānatum fuerat Unde non est iustū vt de eodeꝫ pctō bis ꝯ genus humanuꝫ sn̄iam ꝓferamus. vt. ff. de nau. ca. sta. l. licet gratis. §. finali. in fine. vbi dicit̄ ꝙ non debet sepius de crimine eiusdē hoīs queri. Et tūc p̄cepit angelo gabrieli vt cū tuba aurea citaret beatā v̄ginē aduocatam humani generis ex vna pte ⁊ ꝓcuratorē nequitie infernalis ex alia ad audiēdam sn̄iam hora tertiarū hac die. ⁊ ita factuꝫ est. Nā archāgelus gabriel tuba cecinit ꝯuocās ambas ptes. in cui⁹ signū hodie in missa dū cantaret̄. Gloria in excelsis deo ⁊c. cāpane pulsabāt ad denotandā sn̄iaꝫ datā ꝓ nobis cōtra demonē. ¶ Tunc xp̄s iesus sedēs ꝓ tribunali circūstāte angeloꝝ multitudine ⁊ sctis p̄ribus q̄ in limbo erāt sn̄iam ꝓtulit hoc modo. In oīpotentis ⁊ eterni dei noīe Amen. Nos iesus xp̄s mūdi saluator. p̄mo visa petitione cōtra genus humanū facta. visa etiā charta ꝓcuratoris ꝓducta ⁊ allegata ꝑ belial ꝓcuratorē nequitie infernalis. visis etiā allegationib⁹ factis ꝑ Mariā v̄ginem aduocatā humani generis. visisqꝫ p̄conib⁹ r̄nsionibus: exceptionib⁹: replicationib⁹ pro viribus ambarū ptiū. ⁊ hijs oīb⁹ visis ⁊ cōsideratis que in predictis ⁊ circa predicta videnda ⁊ cōsideranda fuerūt sedentes ꝓ tribunali ad bancū iuris a deo patre nobis deputatū in limbo sanctoꝝ patrū vbi residentiā facimus personalē humanū gen⁹ hac nostra diffinitiua sn̄ia absoluimus ⁊ ab impetitione ꝓcuratoris neq̄tie infernalis reddimus absolutū: cū hoc cōstet sanctissimis scripturis iuridice v̄itaq̄ quā in hoc seq̄ volum⁹ Ipsumqꝫ ꝓcuratorē neq̄tie infernal' ex nūc p̄cipim⁹ ad dānationē inferni ꝑpetuā penitus ambulare vbi est flet⁹ ⁊ stridor dentiū infinitus. Lata data ⁊ in hijs scripq̄ ꝓnūciata ⁊ ꝓmulgata fuit sup̄ scripta sn̄ia in oīb⁹ ⁊ ꝑ oīa put supius ꝯtinet̄ ⁊ suprascriptū est ꝑ suprascriptū dn̄m nr̄m iesum xp̄m ꝓ tribunali sedenteꝫ in suprascripto loco p̄ntibus

supra scriptis partibus. ⁊ lecta ⁊ vulgarizata fuit ꝑ me Johannē euangelistā notarium ⁊ scribā dicti dñi nostri iesu xpi ⁊ curie noui testamēti pñtibus hierarchijs ordinib⁹ ⁊ choris angeloꝝ testibus ad hoc vocatꝪ adhibitꝪ ⁊ rogatis anno dñi xxxiij. ⁊ dimidio indictiōe iiij. die. xxvi. mensis martij. ¶ Lata sententia dicit Aug. ſmone. iij. in sabbato sancto. nec mora postq̄ audita est postulatio atq̄ altercatio innumerabiliū ꝑploꝝ captiuoꝝ statī dñi iussu, oēs ātiqui iusti iura ptāt accepert atq̄ in suos tortores ptinus tormēta ꝯuertunt humili supplicatione cū ineffabili gaudio clamātes dño atq̄ dicētes. ¶ Aduenisti redemptor noster. aduenisti redēptor mūdi quem quottidie desiderātes expectabamus Aduenisti quē nobis venturū lex nūciauerat ⁊ pphete. Aduenisti donās i carne viuis pctōribus mūdi indulgentiā: hic soluere defunctos captiuos inferni. Descēdisti ꝑ nob̄ ad inferos. noli nobis deesse cū conuersus fueris ad superos. ¶ Posuisti titulum glorie tue in seculo. pone signū victorie in inferno. Ascende dñe iesu expoliato inferno ⁊ auctore mortis suis vinculis irretito. ¶ Redde iam letitiā mūdo. Jocundent in ascensu tuo fideles tui aspiciētes cicatrices corpis tui. Et ſ mone pmo de resurrectiōe dñi dicit Aug. sic Et subito captiuorū disrupta sunt vincula. nox ipa infernusq̄ resplēduit: vomuerūt anfracta ⁊ cauerne captiuos ⁊ aīas labe dolorum iam tenues de suis custodibus laxauerūt. Ceciderūt ferales ille cruētecq̄ man⁹ atq̄ rubiginosi tortores audito dño ꝯtremuerūt. Cepert sentire qd fecerāt ⁊ suis se penis carnifices torquēt mox resolutos ꝑplos reducit xps i lucē. alloquit saucios. reficit fatigatos. Ois inqt creatura opificiū meū non te ea sorte ꝯdiderā vt in has plagas ⁊ i hec exitia ꝑuenires. Paradisum tibi parauerā nō infernū. delitias tibi p̄parauerā. vitamq̄ beatā nō mortē ꝯstitui. Ecce quo te ꝑduxisti ⁊ quo me descēdere cōpulisti: vt paululū de maiestate humilis vsq̄ ad hūc carcerē venirem vt ꝑ me te de his tormētis ⁊ tenebris liberarē iudicē me eē tua culpa fecit: vt te ita derelinquerē necessitas delicti tui compulit. Quid agerē iustus si te ꝑ potentiā eriperem iustitiā vtiq̄ amisissem. coact⁹ sum amore tui pugnare cū aduersario tuo. Sustinui globos vteri ꝟginalis accepi sortē: auspicat⁹ sum infantiā: iacui in p̄sepio. fleui. dormiui. creui esuriē. sitimq̄ sustinui. Que fuit rogo tanta cupiditas pomi vt meoꝝ p̄ceptoꝝ oblita iter ipa pmordia pireꝪ. Debui qdē ingratos eternis dānare supplicijs: ſ fateor vicit me pietas: nō angelū misi. ſ ego ipe ꝑpter vos descēdi: ꝑmisi me occidi ⁊ sic ad inferos veni. Exite nūc victi. exite miseri. respirate captiui Ecce nūc vobis ignota lux fulgeo. ecce rores infūdo. ecce nodos oēs cathenasq̄ disrūpo ecce tartari sedes. noctēq̄ ꝓfundā. fetidūq̄ cahos extermio. Sufficiāt exacte pene. fouebit vos semꝑ maiestas mea: cū in celo fuerit caro mea: ħ aug. Cūq̄ belial in ꝓfundū inferni descēdisset ⁊ ea q acta fuerant retulisset tartaree legiōes audita snia iudicꝪ conuerse sūt ad sathanā pncipē inferni lamētātes ⁊ dicētes illud Aug. ſmo. iij. in sabbato scō. O pnceps nr̄ ħ est ille de cui⁹ tibi sꝑ futura morte plaudebas. Ipe est i cui⁹ cruce oēm mūdū tibi subiugādū eē credebas. Ipe ē in cui⁹ exitu nobis tāta spolia ꝑmittebas Quid est qd egisti: qd est qd facere voluisti: Ecce iā tibi totas tenebras suo splēdore fugauit: ⁊ oēs carcēs fregit: captiuos eiecit. ligatos soluit. luctū eoꝝ in gaudiū cōmutauit. Ecce ipsi q sub nr̄is suspirare solebāt tormētis insultāt nobis de ꝑceptiōe salutꝪ ⁊ nō solū iam nos nō verent. sed insuꝑ minantur. Nunq̄ sic suꝑbi erāt mortui nec sic potuerūt leti eē captiui: vt qd huc istū adducere voluisti quo veniēte oēs sunt letitie restituti q añ fuerāt desperati. Null⁹ ħ iā sonit⁹ eoꝝ aut mugitus audit nullus resonat gemit⁹. O pnceps nr̄ illas tuas diuitias q̄s pmo acq̄siueras ꝑ paradisi amissionē: nūc ꝑdidisti ꝑ crucē huius ⁊ passionē. Perijt oīs letitia tua in luctum ꝯuersa sūt gaudia tua dū tu xpm suspendis in ligno ignoras q̄ta dāna sustineas in inferno. ꝓuidere bñ poteras qr euersorē regni tui in mortē sine reatu aliq ꝑducebas. Attēderes cām. inq̄reres culpā in q nihil mali cognoueras q̄re eū ad necē ꝑducebas. istū liberū adduxisti ⁊ tot obnoxios ꝑdidisti: ħ ille. Post istas demonū infernaliū voces ⁊ q̄rimonias xps animās scōs pr̄es dixit. Nolite timē vos. q̄si dicat tāta ē efficacia passionis mee ꝑ quā vos redemi vt nō hēatꝪ cām vllā timoris sed spē salutis ⁊ glie. Et ꝑpter causas. x. nolite timere vos. qd fuit thema. Primo qr spūs malignos suꝑaui. Colos. ij. Expoliās pncipatus ⁊ ptātes traduxit illos ꝯfidēter. Scdo qr locū tenebrarū illuminaui. pmi Corinth. iiij. Ueniat dñs q ⁊ illuminabit abscōdita tenebrarū. Tertio qr sanctos

patres recreaui. Esa. xxxiij. Regē in decore suo videbūt. Quarto qꝛ sanctoꝝ aīas beatificaui. Joh. viij. Abrahā exultauit vt videret diem meū: vidit ⁊ gauisus est. Quīto q̄a a dyaboli manib⁹ vos liberaui. Joh. xij. Nūc princeps hui⁹ mūdi eijciet foras. Sexto quia exiliū meū terminaui. Roma. iij. Quē ppo-suit deus ppiciatorē p fidē in sanguīe ipsius Septimo qꝛ hūc locū obseraui. Job. x. Non reuertar in terrā tenebrosam ⁊ optā mortis caligine. Octauo qꝛ vestrā redemptionē declaraui. Gal. iij Christ⁹ nos redemit de maledicto legis. Nono qꝛ vos prī meo recōciliaui. Roma. v. Recōciliati sum⁹ deo p mortē filij eius. Decimo qꝛ ingressum celi vobis demōstraui. Heb. x. Habētes fiduciā in itroitu sanctoꝝ in sanguine xp̄i. Tūc ait xp̄s oībus qui erāt in limbo. Tp̄s est vt reuertar scꝫ p resurrectionē ad eū. s. prēm oīpotentē q me misit in mundū p vestra redēptōe quā pfeci. vos aūt bn̄dicite dn̄m ⁊ enarrate oīa mirabilia eius. Thobie. xij. Et cū hec dixissꝫ ab aspectu eoꝝ ablat⁹ est ⁊ vltra euꝫ videre nō potuerūt quousqꝫ a mortuis resurrexit. Tūc pstrati in facies suas bn̄dixerūt deuꝫ ⁊ exurgētes narrauerūt omīa mirabilia eius. Post hoc archāgelus michael traduxit eos in paradisum terrestrē. de quo dicit sanctus Tho. ij. ij. q. cliij. arti. ij. in r n̄. ad q̄rtū dicēdū dicens. Locus ille paradisi terrestris q̄uis nō seruiat homini ad vsum seruit tn̄ ei ad documentū dū cognoscit ppter pctm̄ se tali loco fuisse puatū dū p ea que corpalr̄ in illo paradiso sunt instruit̄ de his q pertinēt ad paradisum celestē quo aditus homini pparet̄ p xp̄m: hec ille. Et sic amota fuit pena illa ppt̄ quā erat clausus paradisus terrestris ibiqꝫ remanserūt vsqꝫ ad diē ascēsionis Jesu xp̄i cū q ascenderūt in celū. vt cū eo regnent per infinita secula. Amen.

In festo resurrectiōis dn̄i nostri iesu xp̄i Sermo pulcherimus. numero. xlvi.

Resurrexi. ps. cxxxviij

Hodie valde mane genus hūanū cū tribus marijs ⁊ ap̄lis venit ad sepulchrū xp̄i ⁊ cōquerit̄ plorando mortē xp̄i iesu quasi desperās de resurrectō-
43 ne eius. vnde dicit illud ps. Exurge q̄re obdormis dn̄e. exurge ⁊ ne repellas. s. nos in finem. nullo mō adiuuādo: ꝯsolando ⁊ instruēdo cuius doctrinā tanta auiditate suscipiebamus: qm̄ verba vite eterne hēbas ad queꝫ ibim⁹. q̄s nobis reserabit mysteriū regni dei? Quare faciē tuā auertis: obliuisceris inopie nostre ⁊ tribulationis nr̄e. qui tn̄ ppter nos egenos ⁊ infirmos redimēdos venisti: sꝫ iā desperauimus: qm̄ humiliata est in puluere anima nr̄a ꝯglutinatus est in terra vēter nr̄ p eo q clausus manes in sepulchro: sed ne obliuiscaris nostri. Exurge dn̄e adiuua nos ⁊ redime nos ppt̄ nomē tuū. Hūc planctuꝫ generis hūani ad sepulchrū xp̄i psequit̄ augu. smo. liiij. de resurrectōe di. Utinā q dixit marie. Quid ploras? Quid q̄ris. Sic etiam nobis diceret. Quē queritis? Queꝫ ploratis? diceremus te plāgim⁹. te q̄rim⁹ sine q nihil valem⁹: qꝛ in te mouemur viuim⁹ ⁊ sumus. te querim⁹. Quare viuos reppulisti q mortuos suscitasti? Petre ecce pruperūt plantaria mortuoꝝ ⁊ sulci terrā induratis viscerib⁹ segetū nesciūt ornamētū. te dn̄e q̄rimus a q quesiti sum⁹: qꝛ ꝯuersi sunt dies festi nostri in luctū ⁊ cātica in lamētationē. Alleluya q est delectatio angeloꝝ cū timore cātat̄ piratarū: cythara nr̄a facta est lugubre canticum inter lachrymas esuriētiū dicim⁹ ⁊ nos cum maria. Sustulerūt dn̄m de monumēto ⁊ nescimus vbi posuerūt eū. dic nobis dn̄e. quid ploratis? qꝛ interrogatio tua ꝯsolatio nr̄a est. Quō si dicat medic⁹ egrotāti, noli flere. nōne dat ei securitateꝫ de facili sanitate: h̄ ille. Cūqꝫ natura humana circa sepulchrū christi ploraret: statim affuerūt q̄nqꝫ dn̄e valde honorabiles. s. iustitia. fides. spes. charitas. et sapīa. de q̄bus dicit ps. Mīa ⁊ veritas obuiauerūt sibi: iustitia ⁊ pax osculate sūt. Que audita cā ploratus dixerūt. Cōfortamini et nolite timere: qm̄ dn̄s dabit benignitatem ⁊ terra nr̄a. i. sepulchrū dabit fructū suuꝫ. i. iesum xp̄m. Perq̄rens aūt hō qualr̄ id fieret qm̄ deus pr̄ dereliq̄rat oīno filiū suū queadmodū ip̄e xp̄s in cruce pendēs voce magna clamauit dicēs. Deus meus vt q̄d dereliq̄sti me. Sicut aūt tūc in cruce derelict⁹ est a prē: ita nūc in sepulchro: qꝛ nos sperabamus q ip̄e esset redēpturus isrl̄ p suā resurrectōem Et nūc tertia dies est hodie q h̄ acta sunt. Luc. vlti. Rn̄derūt dn̄e ⁊ dixerūt. Forti aīo esto in primo est vt a deo cureris. Nos ascēdemus ad deū prēm ⁊ ꝯ filio nr̄o suadebim⁹ xp̄i resurrectioneꝫ. vos aūt bn̄dicite dn̄m et enarrate oīa mirabilia eius Que aūt prima ad deū accedat dubitatio erat. sꝫ tandē ꝯclusum est p alias. Justitia aūt eū. ambulabit ⁊ ponet in via gressus suos. Interea dicebat ue

fura humana. Deus misereat͛ nr̃i ⁊ bñdicat͛
nobis illuminet vultũ suũ sup̱ nos ⁊ misereat͛
nostri. ¶ Surrexit p̃mo dñs iustitia q̃
ita locuta est. Omp̃s ⁊ iustissime deus: si me
vis regnare in mũdo imple qḋ de me p̱phe-
tauit Micheas p̱pha. vij. c. Sup̱ resurrectõe
iesu filij tui: dicẽs. Ego aũt ad dñm. aspiciaʒ
⁊ expectabo deuʒ saluatorẽ meũ. Audiet me
deus meus: ne leteris inimica mea. sup̱ me:
qꝛ cecidi. Consurgã cum sedero in tenebris
dñs lux mea est. Irã dñi portabo qm̃ pecca-
ui ei: ⁊ donec iudicet causaʒ meã faciat iudi-
cium meũ ⁊ ducet me in lucẽ ⁊ videbo iustiti
am eius. ⁊ aspiciet inimica mea ⁊ operiet͛ cõ
fusione que dicit ad me. vbi est dñs deꝰ tuus
Oculi mei videbũt in eã: hec ibi. Sup̱ h̃ ad-
duco testimoniũ dauid. p̃s. cxxxviij. ex p̱sõa
xp̃i vbi dicit. Tu cognouisti sessionẽ meã. i.
approbasti humilitatẽ ⁊ passionẽ meã: ⁊ re-
surrectionẽ meã. i. gl̃ificationẽ in resurrectio
ne: sicut tu dixisti p̱ Amos p̱phetã. c. ix. In
die illa suscitabo tabernaculũ dauid qḋ ceci
dit. i. corpus xp̃i qḋ mortuũ est: ⁊ reedifica-
bo apturas muroꝝ eius. i. vulnera p̱ glorifi
cationẽ: ⁊ ea que corruerũt instaurabo. i. re-
niã corpus ⁊ aĩam: ⁊ reedificabo eũ sicut in
diebus antiq̃s. i. sicut añ fuerat: s; in maiori
gl̃ia ita vt exq̃rant me residui hoĩm: ⁊ oms
gẽtes in q̃bus inuocatũ est nomẽ meuʒ sup̱
eos dicit dñs faciẽs h̃: h̃ ille. Scd̃o adduco
testimoniũ ip̃ius mr̃is xp̃i. Luc. i. Deposuit
potẽtes de sede: ⁊ exaltauit hũiles: s; xp̃s p̱pt͛
obediãm ⁊ charitatẽ dei se hũiliauit vsq; ad
mortẽ crucis. g̊ dʒ exaltari vsq; ad gl̃iosam
resurrectionẽ. Cũ ei meritũ importet quãdã
equalitatẽ iustitie. vñ apl̃s dic̃ Ro. iiij. Ei q̃
operat͛ merces nõ imputat͛ s̃m grãm: s; s̃m
debitũ. Cũ ãt aliq̃s ex iniusta sua volũtate sibi
attribuit plus q̃ȝ debeat͛ ⁊ nõ solũ suũ s; etiã
alienũ p̱pa aucte. vt ex͛ de restitu. spoli. c. Fre-
quẽs. sup̱ illo ṽbo Promittit͛. lib. vi. ⁊. C. vñ
vi. l. si q̃s intantũ ⁊c̃. Iustũ est q̃ȝ diminuat͛
etiã q̃tũ ad id qḋ sibi debebat͛. sicut cũ furat͛
q̃s vnã ouẽ reddet q̃ttuor. Exo. xxij. Et h̃ dꝛ
mereri inq̃tũ p̱ h̊ punit͛ eiꝰ iniq̃ volũtas: ita
ẽt cũ aliq̃s ex iusta volũtate subtrahit qḋ de
bebat hr̃e meret͛ vt sibi ampliꝰ aliq̃d supad-
dat͛ q̃si merces iuste volũtat̃. iõ dꝛ Lu. xiiij
oĩs q̃ se hũiliat exaltabit͛: s; xp̃s i sua passiõe
seipʒ hũiliauit infra suã dignitatẽ q̊ ad q̃ttu
or. ¶ Primo q̃dẽ q̃tũ ad passionẽ ⁊ morteʒ
cuiꝰ debitor nõ erat. Scd̃o q̃tũ ad locum: qꝛ
corpus eius positũ est in sepulchro. aĩa in in-
ferno. Tertio q̃tũ ad ꝯfusionẽ ⁊ opprobria
q̃ sustinuit. Quarto q̃tũ ad h̊ q̃ȝ est traditꝰ
hũane p̱tãti s̃m qḋ ip̃e dicit pylato s̃m illḋ
Ioh. xix. Nõ haberes p̱tãtẽ aduersũ me ⁊c̃.
iõ p̱ suã passionẽ meret͛ exaltationẽ q̃tũ ad
q̃ttuor. Primo q̃dẽ q̃tũ ad resurrectionem
gl̃iosaʒ p̱ut testificat͛ dauid. Ego dormiui ⁊
soporatꝰ sum p̱ hũilitatẽ passionis mee ⁊ ex-
urrexi: qm̃ dñs suscepit me p̱ resurrectioneʒ
Scd̃o q̃tũ ad ascensionẽ in celũ p̱ut testifi-
cat͛ paulus Ephe. iiij. Descẽdit p̃mũ in infe
riores p̱tes terre: q̃ aũt descẽdit ip̃e est et q̃
ascẽdit sup̱ oĩs celos vt adimpleret oĩa.
Tertio ad ꝯsessum p̃rne dextre ⁊ manifesta
tionẽ diuitat̃ ip̃ius. p̱ut testificat͛ Esa. lij. c.
dicens. Exaltabit͛ ⁊ eleuabit͛ ⁊ sublimis erit
valde: sicut obstupuerũt sup̱ eũ multi: sic in
glorius erit inter viros aspectus eiꝰ. ⁊ paulꝰ
Phil. ij. idẽ testificat͛ dicẽs. Factꝰ est obedi-
ens vsq; ad mortẽ: mortẽ aũt crucis. p̱pter
quod ⁊ deus exaltauit illũ ⁊ dedit illi nomẽ
quod est sup̱ oĩe nomẽ vt scʒ ab oĩbus no-
minet͛ deus ⁊ oẽs sibi reuerentiã exhibeãt.
sicut deo. iđo dicit. Vt i noĩe iesu oĩe genu
flectat͛ celestiũ terrestriũ ⁊ infernoꝝ. Quar-
to q̃tũ ad iudiciariã p̱tãtẽ. prout testificat͛.
Iob. xxxvi. c. dicẽs. Causa tua q̃si impij iudi
cata est cãm iudiciũq; recipies. Itaq; pater
omp̃s iustũ est vt corpus iesu xp̃i qḋ fuerat
ex charitate passioni subiectũ accipiat nunc
recõpensationẽ in gl̃ia p̱ resurrectionẽ vt p̱-
phete tui fideles inueniant͛ ⁊c̃. ¶ Scd̃o
accessit dña fides talibꝰ ṽbis suspirãs deo
p̃ri. Ad te dñe clamabo: ⁊ ad deũ meũ dep̃
cabor. Que vtilitas i sanguĩe meo. i. iesu xp̃i
mei q̃ sanguinẽ suũ fudit p̱ redẽptõne gñis
hũani: dũ descẽdo in corruptionẽ. i. si manet
in mõte caluarie vt ꝯculcet͛ a p̱fidis iudeis.
Nunq̃d ꝯfitebit͛ tibi puluis. i. si corpꝰ clausuʒ
in sepulchro redigat͛ in pulueres. Nunquid
genꝰ hũanũ ꝯfitebit͛ xp̃ʒ fuisse verũ deũ: aut
q̃s aplõꝝ eiꝰ ãnũciabit ṽitatẽ tuã. i. fidẽ verã
de diuitate filij tui: sed ecce fides recessit ab
eis qm̃ oĩs relicto eo fugerũt. Etiã petrus
ad vocẽ ancille se negauit nosse illum. Quõ
g̊ stabit testimoniũ dauid p̱phete dicentis.
In oẽm terrã exiuit sonus eoꝝ: ⁊ in finẽ or-
bis terre ṽba eoꝝ. Si em̃ statim nõ resurgit
corruptũq; fuerit corpus eius: nemini annũ
ciabo diuitatẽ eius: nullũ lucbor insup̱ p̱co
meꝰ paulꝰ testificat͛. p̃me. Corint. xv. Si xp̃s
nõ resurrexit inanis est p̃dicatio: inanis est
⁊ fides nostra. Nõ est quia fides nostra est

de diuinitate ⁊ humanitate xp̄i. Non em̄ suf-
ficit alterū sine altero credere. idõ ad hoc ꝙ
confirmet̃ fides diuinitatis ipsius oportet
ꝙ cito resurgat ⁊ eius resurrectio nō differa
tur vsqꝫ ad finē mūdi. Ad hoc aūt ꝙ confir
maret̃ fides ꝺ̃ ỽitate humanitatis ⁊ mortis
eius oportuit morā esse inter mortē ⁊ resur-
rectōēꝫ. Si em̄ statiꝫ post mortē resurrexissꝫ
videri posset ꝙ eius mors ỽa nō fuisset: q̇a
sicut modica res ꝓ nihilo computat̃. vt hr̃ ꝺ̃
ꝯsecra. dist. ij. c. reuera. Ita modicū tp̄s pro
nō tpe computat̃. ⁊ ꝑ ꝯsequēs nec eius re
surrectio fuisset ỽa. Ad ỽitatem aūt mortis
xp̄i manifestandā sufficit ꝙ vsqꝫ ad tertiam
diem eius resurrectio dilata sit: q꞉ nō ꝯuenit
q̇n intra hoc tp̄s in hoie q̇ mortuus videtur
cū tn̄ viuat appareāt aliqua īdicia vite. pro
pterea cū hodie sit tertia dies mortis ei⁹ rō
nale est vt hodie resurgat ꝓpter tres rōnes
quas sanct⁹ Thomas illuminator me⁹ pōit
iij. pte. q. liij. arti. ij. in rn̄. Primo q꞉ per hoc
cōmendat̃ ꝑfectio numeri ternarij q̇ est nu-
merus omnis rei: vtpote habens ꝑ̇ncipium
mediū ⁊ finē. vt ꝺ꞉ ꝑ̇mo de celo. Per hūc em̄
numerū adhibuimus nos magnificare deū
omnipotentē. Scd̄o ꝓpter mysteriū q꞉ xp̄s
vna sua morte que fuit lux ꝓpter iustitiā du
as nostras mortes destruere debebat. sciꝫ
corꝑis ⁊ anime q̇ sunt tenebrose ꝓpter pec-
catū. ideo vna die integra ⁊ duab⁹ noctib⁹ ꝑ
manere debebat in morte. Tertio q꞉ per hoc
signat̃ ꝙ ꝑ resurrectionē xp̄i tertiū tempus
debet incipe. Nam ꝑ̇mū fuit an̄ legē: secūdū
sub lege: tertiū sub gr̄a. Incepit aūt in resur-
rectōne xp̄i tertius status sanctoꝝ. Nā ꝑ̇m⁹
fuit sub figuris legis. scd̄s sub veritate fidei
tertius debet esse in eternitate glie quā xp̄s
resurgendo debet inchoare. hec ille. Itaqꝫ pr̃
omp̄s vt Aug. defensor meus ait super ps.
Non est laus fidei xp̄ianoꝝ: q꞉ credūt xp̄m
mortuū: sed q꞉ credūt resurrexisse xp̄m. Naꝫ
mortuū ⁊ paganus credit ⁊ hoc xp̄ianis ꝓ
crimine obijcit q꞉ in mortuū credūt. q̄ est ḡ
laus xp̄ianoꝝ: credere resurrexisse xp̄m ⁊ se
resurrecturos ꝑ xp̄um. hec est laus. Si itaqꝫ
oꝫ impleri scripturas nōne sanson ꝑ̄figura-
bat hanc xp̄i resurrectionē. Sanson em̄ for-
titudinē habuit nō ex natura: sed ex gr̄a. Nā
si ex natura esset fortis: fortitudo ei⁹ nō adi-
meret̃ cum capillis: sed vbi erat illa potētissi
ma fortitudo nisi ī eo qđ scriptura dicit. In
cedebat cū eo sp̄us dn̄i. ad dn̄i ḡ sp̄m perti-
nebat illa fortitudo. Videam⁹ ḡ allophilis

qualē parabolā ꝓposuit sanson. De comedē
te exiuit cibus: ⁊ de forti egressa est dulcedo
Hec parabola delata est ad amicos: soluta ē
victus est sanson. Ꝟ si iustus est latet valde
eius iustitia. Nam legit̃ ꝙ victus blandicijs
mulieris fuit ⁊ ꝙ ad meretricē intrauit. Ꝟ se
cretū est ỽitatis. Nam ⁊ ꝓpheta vxorē mere
tricē ꝑ̄cepto tuo pr̃ omp̄s iubet̃ accipe. Re
quiramus ḡ ꝙ victor ꝑdens secretuꝫ para-
bole victus est. Quid significabat ꝙ intrās
ad meretricē vulpes accipiēs ⁊ caudis vulpi
um ignē alligās inimicoꝝ segetes incendit
q̄ aliter potuerūt incēdi. Quis ḡ erat sansō:
si dicā ꝙ xp̄s: occurrit cogitātibus. quō ītelli
git̃ ꝙ ad meretricē ītrauit: ꝙ capite nudat̃:
capillis radit̃: ỽtute spoliat̃: alligat̃ ⁊ cecat̃
Euigila fide: attende quis sit xp̄us fortis ⁊
infirmus: filius dei ⁊ filius hois. Scriptura
cōmendat xp̄m caput ⁊ corpus: ⁊ eccl'ia ei⁹
corpus fortes habere ⁊ infirmos. Quid ḡ fe
cit sanson: Ex ꝑsona capitis xp̄m figurauit
ideo ỽtutes ⁊ mirabilia opatus est. in eo qđ
prudēter fecit illoꝝ qui in eccl'ia iuste viuūt
ymaginē gessit. Ubi ỽo incaute fecit eos q̇
in eccl'ia infirmi sunt figurauit. meretrix quā
sanson in cōiugio sumpsit eccl'ia est q̇n āteā
cū ydolis fornicata ē. ⁊ postea a xp̄o assum
pta: ꝑ fidem illuminata: meruit salutꝭ sacra-
menta cognoscere. Nam questio illa q̄ cōti-
net de comedēte exiuit cibus ⁊c. Quid aliud
significat q̄ꝫ xp̄m a morte resurgētē que cū-
cta deuorat dicens. Ego sum panis viuus ⁊
cui aceti ⁊ fellis amaritudinē iudeoꝝ iniq̇-
tas ꝓpinauit: ab eo plebs gentiū conuersa
vite dulcedinē suscepit. Q꞉ aūt dicit nō inue
nissetis parabolā meā nisi arassetis ī vitula
mea. Hec vitula est eccl'ia q̄ fidē diuinitatis
resurrectionis: regni celestis: aplo̅ꝝ ⁊ sctōꝝ
doctrina atqꝫ ꝑ̄dicatione vulgauit. Sequit̃
iratus sanson ꝯ sodales vxoris ⁊c. sodales
isti oīm hereticoꝝ figurā tenēt qui fidei se-
creta in parte cognoscētes vxorē dn̄i sui. i. ec
clesiam diuidere conati sunt: sed mistic⁹ iste
sanson cepit vulpes. i. adulterātes sodales.
de q̇bus ꝺ꞉ in cāticis. Capite nobis vulpes ꝓ
quid est vulpes capere nisi hereticos diuine
legis auctē ꝯuincere: ⁊ sanctarū scripturarū
testimonijs velut vinculis alligare ⁊ ꝯstrin
gere: Quid sibi volūt: caude vulpium: nisi
posteriora hereticoꝝ: qui priora hn̄t blanda
et vltima deceptoria. Retro em̄ est ignis: q꞉
post se ad ignē trahūt. Quid aūt ē ꝙ intra-
uit ad meretricē. ⁊ illi expectabant vt comp̄a

hendere͂t eū:qui surrexit media nocte ꝛ por-
tas ciuitatis cum seris abstulit ꝛ in cacumē
montis portauit ꝛ ab allophilis teneri non
potuit. Agnoscamus hoc loco iesu xp̄i opa
quē synagoga ad quā venerat quasi decal-
uauit:cum in loco caluarie crucifixit tūc ad
inferna descēdit:inimici custodiētes locum
dormiētis.i.sepulchrū cape volebāt:quē vi-
dere non poterant.dormiebat em̄ quia vere
mors erat:media nocte surrexit q2 apte pas
sus est:sed solis discipulis ꝛ eis qui cū illis
erant ꝙ resurgat manifestari debet portas
inferni tulit:quia mortis imperium remouit
cacumen mōtis ascēdit: quia in celū ascēde͂
dz. Preterea ionas ꝓpha nō tā ſmone xp̄m
ꝙ sua quadā passione ꝓphetauit ꝑfecto ap-
tius ꝙ si eius mortem ꝛ resurrectionē voce
clamaret. Ut quid em̄ exceptus est vētre be
luino ꝛ die tertio reddit9:nisi vt significaret
xp̄m de ꝓfundo inferni die tertio resurrectu
rum.put defensor meus aug.lib.xvi.de ciui.
dei.c.xxxi.declarat.q2 ꝗ spūsancto inspirati
sunt sancti dei hoīes instāter peto vt christ9
resurgat a mortuis ne ꝑeā aut oīno deficiaz
a mētibus hoīm ꝗ ꝛc. Deus pater auditis
ſmonibus fidei inclinat9 est adimplere sac
mentū resurrectionis dicēs. Renouabit vt
aquile iuuētus tua:fides aūt rediens ad so-
cias ait. Audiuit dn̄s ꝛ mis̄tus est mei do-
minus factus est adiutor me9. Conuertisti
planctū meū in gaudiū mihi. Concidisti sac
cum meū ꝛ circūdedisti me leticia. Ut cātez
tibi gloria mea ꝛ nō cōpungar dn̄e deus in
eternū cōfitebor:vt dicit dauid. ¶ Ter-
tio accessit dn̄a spes magno gaudio tripudi
ans in ꝯspectu dei p̄ris dicēs. Propter hͦ ꝙ
scʒ rettulit dn̄a spes. Letatū est cor meum ꝛ
exultauit lingua mea insup et caro mea.id ē
xp̄s requiescet in sepulchro ī spe resurrectio
nis. Qm̄ nō derelinqs aīaʒ meā.i.iesu xp̄i ī
inferno.nec dabis scm̄ tuū.i.filiū tuū. vide
re corruptionē. Hoc em̄ testificat᷑ vir ille sim
plex. Job.xix.dicēs. Scio scʒ ꝑ certitudineʒ
fidei.ꝙ redēptor meus.i.xp̄s viuit.a mortu
is resurgēdo. Et ideo ī nouissimo die de ter
ra surrecturus suʒ ꝛ in carne mea videbo de
um. Reposita est hec spes mea in sinu meo.
idem testificat᷑ paulus p̄me Corinth.xv.di-
cens. Si xp̄us p̄dicat᷑ ꝙ resurrexit a mortu
is quomodo quidā in vobis dicūt:quomo-
do resurrectio mortuoꝝ nō est. Si em̄ gen9
humanū viderit xp̄m resurgere q̄ est caput

eius: sperabit et se resurrecturū.put Augu.
meus dicit sup psalteriū. Genus humanuʒ
mori hoīem nouerat:resurgere nō nouerat.
ideo quid timeret hēbat: quid speraret non
habebat. Ut ꝗ ille qui ꝓpt᷑ disciplinā abstu-
lit timorē mortis ꝓpter premiuʒ future vite
daret etiā spem resurrectionis p̄or resurgē
debet ante multos:hec ille. Naʒ sicut dormi
enti ade costa detrahit᷑.vt cōiunx efficiatur.
ita ꝛ xp̄o morienti ex eius latere sanguis ef
fundit᷑ vt eccl'ia construat᷑.dormit adam vt
fiat eua:morit᷑ xp̄us vt fiat eccl'ia. dormiēti
ade fit eua: de latere mortuo xp̄o lancea per
cutit᷑ vt ꝓfluant sacramēta q̄bus formet᷑ ec
clesia. Unde merito apl's ip̄m adam formā
dicit fuisse futuri:qm̄ dormitio Ade figura
bat passioneʒ xp̄i ꝛ expgefactio eius figura
bat resurrectionē xp̄i. Etiā noe denudatus
in tabernaculo suo dormiēs ꝓpter ebrietatē
significat xp̄m infinita charitate ebriū dor-
mientem in ligno crucis omino denudatuʒ
suis vestimētis quas milites diuiserūt īter
se. Et sicut cham derisit p̄rem suū: ita iudei
p̄tereūtes blasphemabāt xp̄m in cruce: sed
Noe expgefactus cognita neq̄tia cham ma
ledixit chanaan filio eius. Ita xp̄s expgefa
ctus a somno mortis ꝑ resurrectionē impre
catus est maledictionē filijs iudeoꝝ ꝛ nō il
lis qui eum crucifixerūt ꝑ q̄bus in cruce ora
uit dicens. Pater ignosce illis ꝛc. Itaqꝫ de9
pater. Auditis ſmonibus dn̄e spei ꝓposuit
resuscitare iesum xp̄m. Illa aūt grās agens
dixit. Notas mihi fecisti vias vite ꝑ resurre-
ctione iesu xp̄i:adimplebis me letitia cū vul
tu tuo. Delectatōes in dextera tua. Per ascē
sionē eius in celū vsqꝫ in finē. Rediēsqꝫ ad
socias ait. Refloruit caro mea ꝛ ex volūta
te mea confitebor illi. Dn̄s fortitudo plebis
sue; ꝛ protector saluationū xp̄i sui est. Que
oēs hylari voce grās agentes dixerūt deo
patri. Saluū fac ppl'm tuū dn̄e: ꝛ bn̄dic he-
reditati tue.s.illis qui sperāt resurrectioneʒ
filij tui dn̄i nostri iesu xp̄i:ꝛ rege illos vsqꝫ ī
eternū.put speramus:ꝗ ꝛc. ¶ Quarto
accessit domina charitas talibus ſmonib9
alloquēs p̄rem ꝛ dicēs illō. Abacuch.p̄mo.
Usqꝫquo dn̄e clamabo ꝛ nō exaudies:voci
ferabor ad te vim patiens ꝛ nō saluabis.q2
ostendisti mihi iniq̄tatem: iudeoꝝ accusatō
nem xp̄i.ꝛ laborem.i.sollicitudinē clamau-
tium crucifigat᷑:videre predam ꝛ iniustitiā
ꝯ me dicentium. Non habemus regem nisi

cesarem. Et factū est iudiciū ⁊ ꝯdictio poten
tior. Cū tradidit pylatus iesum flagellꝰ cesuꝫ
vt crucifigeret. ꝓpter hoc lacerata ē lex que
dicit innocentē ⁊ iustū nō ꝯdemnabis. quā
do dixerūt. Nos legem habemus ⁊ ſm legē
debet mori: et nō ꝑuenit vſqꝫ ad finē iudiciū
quia saltem pilatus debebat ꝯcedere induci
as decez dierū ad sui defensionē maxime cū
sciret ꝙ per inuidiā tradidissent eum. Quia
impius ꝑualet aduersus iustū cum diceret.
Si hunc dimittis nō es amicus cesaris. ꝓ
pterea egredit̄ iudiciū ꝑuersum. Aspicite in
gētibus ⁊ videte ⁊ admiramini ⁊ obstupesci
te. quia opus factū est in diebus vestris qd̄
nemo credet cū enarrabit̄. s. ꝙ crucifixus sit
deus ⁊ homo. Sed ecce sol obscuratꝰ est: ve
lum templi scissuꝫ est: petre scisse sunt: monu
mēta apta sunt: mortui surrexerūt ⁊ venerūt
in sanctā ciuitatē ⁊ apparuerūt multis. Nū
quid nō tu a ꝑncipio dn̄e deus meus. Dn̄e
in iudicio posuisti eum ⁊ fortē: quia ibi cōfre
git potētias cū iudei volētes eum ducere ca
ptiuum ceciderūt in terrā. solo ꝟbo eius cuꝫ
dixit. Quē queritis: vt corripes. s. potestateꝫ
demonis sup humano genere: fundasti eū:
quia disciplina pacis nostre sup eū cuiꝰ liuo
re sanati sumus. Mūdi sunt oculi tui domi
ne ne videas malū ⁊ respicere ad iniq̄tateꝫ
nō poteris: qꝛ nō respicis sup iniq̄ agentes ⁊
taces deuorāte impio iustiorē. Sequit̄. sicut
ḡ xp̄s iesus mala sustinuit moriēdo ex infi
nita charitate vt genus humanū liberaret a
malis. ita glorificari debet resurgēdo vt pro
moueat ad bona. ⁊ sic ꝯfirmet charitatē suā
in hoībus. Hoc testificat̄ Sophonias. iij. c.
dicens in ꝑsona xp̄i. Expecta me dicit dn̄s
in die resurrectionis mee in futurū: quia iu
dicium meū vt congregē gētes ⁊ colligam re
gna. quia tunc reddā pp̄lis labium electum
vt inuocēt oīs nomē dn̄i ⁊ ſuiant ei hume
ro vno. i. charitate que faciet eos vnuꝫ. ꝓut
ip̄e dixit. Ignem. i. charitatē veni mittere in
terrā ⁊ quid volo nisi vt ardeat. Et Paulus
Roma. iiij. testificat̄ dicens. Traditus est ꝓ
pter delicta nr̄a ⁊ resurrexit ꝓpt̄ iustifitatio
nem nostrā. Unde sicut in dormitōe Iacob
sup lapidē figurabat̄ mors xp̄i in sepulchro
lapideo. sic in eius euigilatione figurabatur
xp̄i resurrectio. Geñ. xxviij. Hec fuit benedi
ctio iude de cuius tribu fuit iux̄ illō Apoc̄. v.
Ecce vicit leo de tribu iuda. Cui dictum est.
Geñ. xlix. Catulus leonis iuda. Ad p̄dam
ascendisti fili mi req̄escens accubuisti ut leo
quis suscitabit eum. Dicūt naturales ꝙ leo

parit catulos suos mortuos: ⁊ die tertia ru
giens sup eos spm̄ vite accipiūt ⁊ viuūt. Cuꝫ
ḡ tertia dies sit mortis xp̄i: tua ꝟtute susci
ta illum. Cui rn̄dit deus pater. Lapis de pa
riete clamabit ⁊ lignū quod inter iuncturas
edificioꝝ est rn̄debit. quasi dicat xp̄us q̄ est
lapis iuxta illud p̄s. Lapidē quē reprobaue
runt edificātes h̄ factus est in caput anguli:
clamabit de sepulchro q̄a terra tremuit ⁊ q̄e
uit dum resurgēt in iudicio deus. Ip̄e etiaꝫ
est lignū vite afferēs fructus. xij. ꝑ singulos
menses: qui exibit de clauso sepulchro. Tan
dem rediēs ad socias ait. Ad vesꝑū demo
rabit̄ fletus: ⁊ ad matutinū letitia ꝓpter re
surrectionē xp̄i que est causa resurrectionis
nostre ⁊ anime in p̄nti ⁊ corꝑis in futuro:
quia remissio culpe ⁊ nouitas vite est ꝑ grāꝫ
xp̄i in resurrectione ⁊c. ¶ Quinto acce
dit dn̄a sap̄ia his ꝟbis alloquēs deū p̄rem:
⁊ dicit. Omnia in sap̄ia fecisti impleta ē ter
ra possessione tua. Qn̄ p̄parabas celos ade
ram tecum componēs: qm̄ ego ex patre pro
dij p̄mogenita ante oēm creaturā. Ego pro
phetas lumine ꝟitatis ⁊ intelligētie īpleui.
p̄triarchas in eoꝝ operibus direxi: viros san
ctos ī tuis mādatis ꝯfirmaui: filiū tuū misi
in mūdū vt saluet̄ mundus ꝑ ip̄m: quia ip̄e
dicit. Et locutus sum sup ꝓphetas: ⁊ ego visi
onem multiplicaui eis ⁊ in manibus ꝓphe
tarum assimilatus sum. Ut ergo impleant̄
scripture. Peto dn̄e resuscitationeꝫ iesu xp̄i
iacētis in sepulcro. Nam Osee p̄mus duo
decim ꝓphetarū de resurrectiōe eius testifi
catus est dicens. xiij. c. Hic filius meus sapi
ens. Nunc em̄ nō stabit in ꝯtritione. i. tribu
latione filioꝝ de manu mortis liberabo euꝫ
⁊ de manu inferoꝝ eruam euꝫ. Ubi est iudi
cium tuū mors: aut vbi est aculeus tuꝰ. Ero
mors tua o mors: ero morsus tuꝰ inferne.
⁊. c. vi. Uiuificabit nos post duos dies ī die
tertia suscitabit nos ⁊ veniemus in cōspectu
eius. sciemus sequemurqꝫ vt cognoscamus
dn̄m. Quasi diluculū p̄paratꝰ est egressus
eius. s. de sepulchro: ⁊ venit quasi ymber no
bis temꝑaneus ⁊ serotinus. Idē testificatur
Esa. xi. dicēs. In die illa erit radix iesse q̄ stat
in signū p̄p̄loꝝ ip̄ꝫ gētes dep̄cabunt̄. et erit
sepulchrū eius gl̄iosum. s. ꝑ resurrectionem
eius a mortuis. Ideo sybilla impositurū eē
morti terminū dixit post tridui somnū. ꝓut
allegat lactātiꝰ ⁊ Aug. lib. xviij. de ciui. dei. c.
xxiij. Et morte moriet̄ tribꝰ diebus somno
suscepto. ⁊ tūc ab inferis regressus ad lucem
veniet p̄mus resurrectionis p̄ncipio reuoca

tus ostenso. Hec fuit sybilla tyburtina: seu
albunea. sed sybilla Erithrea babilonica ita
testat̃ dicẽs. Et cũ mactabit̃ viuet ꝛ regna-
bit ꝛc. Dixit aũt deus pr̃ sapie. In tempore
placito exaudiui te: nunc aũt oculus me⁹ vi
det te. Tu scis qm̃ ego oĩa disposui in nũero
pondere ꝛ mensura: idcirco dic omne tuum
consiliũ circa tm̃ sacr̃m quo gen⁹ humanum
fideliť instaurat̃: qꝛ scio multos incredulos
fore qui ꝛ si xp̃s resurrexerit nõ credent.
¶ Quãtum ꝙ ad numerũ dic mihi: q̊ mẽse:
quo die. qua hora hec resurrectio fieri debeat
Hoc dicit deus pr̃ nõ tãꝙ ignarus ꝫ vt nos
instructiores ꝛ cautiores reddat: sicut ꝛ tem
ptauit abrahã. Quãtum ad mẽsem dicit do
mina sapia mihi videt̃ ꝙ mense martij ppť
quattuor rõnes. Prima qꝛ sicut hoc mense
fuit mũdus p̊mo creatus. sic p xp̃i resurectõ
nem debet esse p̊mo reparatus. Scõa qꝛ sicut
hoc mense fuit p̊mo hõ a dyabolo decept⁹ ꝛ
eidẽ subiugatus. sic hoc mense debet esse per
xp̃i resurrectionẽ liberatus. Tertia qꝛ sicut
hoc mense filij isrł pharaone submerso sunt
ab egipto extracti. sic ꝫ mense sci p̃res a lim
bo pstrato lucifero debẽt esse educti ꝛ sepati
Quarta: quia ꝫ mense filij isrł cãticum ceci-
nerut p sua liberatõe. sic sci p̃res christo triũ
phatori laudes debẽt psoluere p eoꝝ glorifi
catiõe. Quãtũ ad diẽ mihi videt̃ ꝙ fiat die
dñico ppter quattuor rões. Prima qꝛ sicut
hac die fuit mũd⁹ creat⁹: sic hac die p xp̃i re-
surrectionẽ debet eẽ renouat⁹. Scõa qꝛ sicut
hac die fuerũt angeli creati: sic hac die scti q̊
sunt in limbo angeloꝝ choris debẽt eẽ asso-
ciati. Tertia qꝛ sicut hac die lex fuit data po
pulo hebreoꝝ: sic hac die lex xp̃i viuẽtis de-
bet eẽ firmata in mẽtibus disciploꝝ. Quar-
ta qꝛ sicut hac die mũdus accepit luce p sua
viuificatõe. sic hac die mũdus debet accipere
nouã lucẽ p sui iustificatõe. Quãtũ ad horã
videt̃ mihi ꝙ in aurora ppť duas rationes
Prima qꝛ in vigilia matutina ppłs israel p
moysen fuit liberat⁹. Exo. xiiij. sic ista hora
ppłs electorũ p xp̃i resurrectionẽ dꝫ esse ab
iferno abstract⁹. Scõa qꝛ ista hora xp̃s ma
ne fctõ. vt dꝛ Mat. xxvi. Fuit pylato ad iudi
ciũ p̃ntat⁹. sic ista hora dꝫ eẽ glificat⁹. ꝫ q̊a
fideł ꝛ sapiẽter dicit de⁹ pr̃ r̃ndisti ad nũerũ
nũc r̃nde ad põdus. s. an sit meli⁹ vt sol⁹ re-
surgat an cũ societate. R̃ndit dña sapia di
cẽs. Pater clarifica filiũ tuũ vt filius tu⁹ cla
rificet te q̊druplicẽ societatẽ ei dabis ad hãc
claritatem. Prima est p̃riarcharũ ab Adaꝫ
pgrediẽtiũ. Scõa ẽ pphãrũ a moyse desce-
dẽtiũ. Tertia ẽ sacerdotũ ab aarõ succedẽtiũ
Quarta ẽ regũ a dauid pfluẽtiũ vt adimpleatur
illud p̃s. Ascẽdisti in altũ ꝛc. ꝛ illud Pauli
Expolias p̊ncipat⁹ ꝛ ptãtes traduxit illos cõ
fidẽter. Mirabat̃ aũt de⁹ pr̃ sup prudẽtia ser
monis sapie. ꝛ ait iã tãdeꝫ aperi os tuũ sup
mẽsura. an. s. illa resurrectio debeat oĩb⁹ ma-
nifestari et q̊ dꝫ fieri ad vłem oĩm vtilitatem
R̃ndit dña sapia dicẽs. Eoꝝ q̃ cogscunt̃ q̊
dã cogscunt̃ cõi lege nature. q̊dã aũt cogno
scunt̃ spãli munere gr̃e: sic ea q̃ dinit⁹ reuelã
tur. Quoꝝ q̊dẽ ꝫ ẽ lex dinit⁹ instituta: vt a
deo imediate supioribus reuelent̃ q̊b⁹ mediãti
bus deferant̃ ad inferiores: sic pꝫ i ordiatõe
celestiũ spũuꝫ. Ea ꝯo q̃ ptinẽt ad futurã glo
riã cõem hoim cognitionẽ excedũt ſm illud
Esa. lxiiij. Ocul⁹ n̄ vidit de⁹ absq ꝫ te q̃ p̄pasti
diligẽtib⁹ te. iõ hmõi ab hoie nõ cogscunt̃ ni
si dinit⁹ reuelata: sicut apłs dic̃. i. Corint. ij.
Nobis reuelauit deus p spm̃ suũ. Qꝛ ꝙ xp̃s
dꝫ resurgẽ gliosa resurrectiõe. iõ nõ oi pplo
dꝫ manifestari: sed q̊busdã quoꝝ testimonio
in alioꝝ deferat̃ notitiã vt ipleat̃ illud petri
Act. x. Dedit eũ mãifestũ fieri nõ oi pplo ꝫ
testib⁹ p̃ordinat a deo. ꝫ sic̃ dicit apłs Ro.
xiij. Que a deo sũt ordiata sũt. Est aũt ꝫ or-
do dinit⁹ institut⁹ vt ea q̃ sup hoies sũt p an
gelos reuelẽt̃. Xp̃s aũt resurgẽs nõ dꝫ redi
re ad vitã cõit̃ oĩb⁹ notã. ꝫ ad vitã quãdã i-
mortalẽ: ꝛ tibi deo pr̃i ꝯformẽ. put dic̃ pau.
Ro. vi. Qꝛ em̃ viuit: viuit deo. iõ ip̃a xp̃i re-
surrectio n̄ dꝫ imediate ab oĩb⁹ videri ꝫ eis
ab ãgeł nũciari. vñ hyla. dic̃ sup mat. iõ ãge
l⁹ p̊m⁹ resurrectõis ẽ index vt q̊dã famulatu
p̃rne volũtat resurrectio nũciet̃. ꝫ int̃ hoies
p̊us dꝫ mãifestari mulierib⁹ ppť duas rões
Pria qꝛ mulier q̃ p̊mo iitiũ mortꝫ ad hoiem
detulit. p̊ma ẽt vitã resurgẽt xp̃i i glia nũcia
ret. vñ Cyril. dic̃. Femia q̃ q̊dãmõ fuit mortꝫ
mistra venerãd resurrectiõis misteriũ p̊ma
pcepit ꝛ nũciat. adeptũ est femineũ gen⁹ ꝛ
igminie absolutõeꝫ ꝛ maledictõis repudiũ.
Scõa qꝛ q̊ntũ ad statũ glie nullũ detrimẽtũ
dꝫ pati sex⁹ femie⁹ ꝫ si maiori charitate ferue
bunt maiorẽ gliaꝫ ex visione dina hẽbũt: ꝫ
mulieres dñm acrius amauerũt intantũ vt
ab eius sepulchro etiã discipulis recedẽtib⁹
nõ recedebant. ideo dñm in glia resurgentẽ
p̊mo videre debẽt. Audit ſmonibus sapie
clamauit pr̃ ad filiũ iacẽtẽ i sepulchro dicẽs
illud p̃s. Exurge glia mea. exurge psalteriũ
ꝛ cythara. Cui respondit filius de sepulchro
Exurgam diluculo. Venientes itaq ꝫ he do-
mine ad genus humanum dixerunt. pusilla-

stimes cōfortamini ⁊ nolite timere: qm̄ hec
est dies quā fecit dn̄s: exultemus ⁊ letemur
in ea. Et ecce subito terremot⁹ factus est ma
gnus pre cuius timore totū gen⁹ humanuz
vna cū custodibus sepulchri exterrituz est ⁊
facti sunt velut mortui. Que dixerunt nolite
timere hoc signū magni regis est: eamus ad
sepulchrum ⁊ inquiramus: qm̄ surrexit dn̄s
vere. Dū ergo inclinarent se ⁊ ꝓspicerent in
monumentū viderūt vnū angelū sedentē in
dextris supra sepulchrū coopertū stola can-
dida: cuius aspectus erat sicut fulgur ⁊ vesti
menta eius sicut nix. Viderunt ⁊ alium an-
gelū intra sepulchrum. Iterū viderūt duos
angelos vnū ad caput ⁊ aliū ad pedes. Qui
oēs dixerunt nolite expauescere. Scim⁹ enī
qm̄ xp̄m q̄ crucifixus est queritis: nō est hic
surrexit sicut dixit: ⁊ ecce locus vbi posuerūt
eum. Custodes autez sepulchri venerunt in
sanctā ciuitatez ⁊ nunciauerūt principibus
sacerdotū oīa que facta fuerāt. Et congrega
ti cū senioribus cōsilio accepto pecuniaz co-
piosam dederūt militibus dicentes. Dicite
q꜠ discipuli eius nocte venerūt ⁊ furati sunt
eū vobis dormiētibus. Et si auditū fuerit h̊
a preside nos suadebimus ei ⁊ securos vos
faciemus. At illi accepta pecunia fecerunt
sicut erant docti. Et diuulgatum est verbuz
istud apud iudeos vsq̄ȝ in hodiernū diē. vt
dicit̄ Math. vlti. Sed q꜠ scriptuz est. In in-
sidijs suis capiantur iniqui statim affuerūt
iste quinq̄ȝ dn̄e eos corripientes atq̄ȝ dicen
tes. vt Aug. dicit. v. sermone in parasceue
Mali estis custodes q̄ veritatē absconditis
⁊ mendaciū venditis nō tm̄ mirū quia cecis
venditis: vanis vanitatē. Si dormiebatis:
vnde scire potuistis q̄s illuz tulerit de sepul
chro? Si vigilabatis: cur auferri dimisistis?
O mali: o pessimi. Aut vigilabatis ⁊ custo-
dire debuistis: aut dormiebat̄ ⁊ q̄d si nescit̄?
hec ille. Gen⁹ autē humanū ab angelis edo
ctū dubitabat nesciens an verū esset qd̄ re-
uelabat̄ ab angelis. Et exeunte de monumē
to simul cū mulierib⁹: ecce iesus occurrit eis
dicēs. Auete: illi vero accesserūt ⁊ tenuerūt
pedes ei⁹ ⁊ adorauerūt eū. Et ait illis iesus
Nolite timere. Ecce qd̄ magno desiderio cu-
piebatis adimpletum est. Multi reges ⁊ ꝓ
phete voluerūt videre q̄ videtis ⁊ non vide
rūt: q꜠ vobis datū est nosse mysteriuz regni
qd̄ eo clarius ⁊ excellentius reddit̄: qm̄ iple
ta sunt oīa que scripta sunt in lege psalmis
⁊ ꝓphis de me. Iam ergo nolite esse incre
duli sed fideles. q꜠ iam resurrexi vt dicūt ver
ba ꝓposita. G ¶ Quasi xp̄s nouē effect⁹
denotet ex sua resurrectione semꝑ resecādo
primā litterā thematis dicebat eū iesus ge-
neri humano. Ego de mortis ⁊ leti priuatio
ne ad habitū sum regressus vitalē: q꜠ resur-
rexi. Nam resurrexi a mortuis. Act. x. Ego
de ꝑcl̄ sepulchri ꝓstratiōe aditū sum ꝓgres
sus triumphalem q꜠ exurexi. Ego dormiui ⁊
soporatus sum ⁊ exurrexi. ps. iij. Ideo inq̄t
Exurge gloria mea. psal. lvi. Ego de crucis ⁊
patibuli sessione reditū sum cōgressus imor
talē q꜠ surrexi. Nam surrexit xp̄us vere. Lu.
xxiiij. Etenī resedit qui erat mortuus. Luce
vij. Timiditas reuigescit intrinseca ⁊ frigidi
tas ap̄lica exardescit: q꜠ vrrexi. Facis mini-
stros tuos ignem vrentē. psal. ciij. Nōne cor
nostrū erat ardens in nobis? Luce. vlt. Ra
pacitas tepescit tyrānica: ⁊ humilitas dn̄i-
ca vos direxit: q꜠ rexi. Naz q̊ ad demones d̄r
psal. ij. Reges eos in virga ferrea. Sz quo
ad nos d̄r. psal. xij. Dn̄s regit me ⁊ nihil mi-
hi deerit? Captiuitas decrescit terrifica: ⁊ vti
litas saluifica sic ꝓcessit: q꜠ Exi. Exibit spūs
eius: scz de limbo ⁊ reuertet̄ in terram suam
scz in paradisum. psal. cxlv. Qualitas allexit
verifica ⁊ charitas certifica hic ꝓcessit: q꜠ xi.
Littera x. cōtinet in se c ⁊ s. ideo resoluendo
dicit̄. Si quis sermonē meū seruauerit mor
tem non gustabit in eternuz. Ioh. ix. Exigui
tas patescit paruifica ⁊ humilitas mirifica
me erexit: q꜠ I. Ibant ꝑ loca humilia. i. Ma
chab. vi. Licet enī I. sit modi imperatiui. de
eo is it. Est tm̄ minima littera alphabeti ad
denotandum ꝙ precipue humilibus est cō-
mittendū officiū imperandi. Luce. xxij. Qui
maior est in vobis erit minister vester. Ioh.
xiij. Si ego dn̄s ⁊ magister vester laui vr̄os
pedes ⁊ vos ⁊c. Auctoritas grandescit di-
gnifica ⁊ sublimitas mirifica mihi accessit q꜠
resurrexi. In hoc enī mortuus est ⁊ resurre-
xit, vt viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ dn̄etur. Ro. xiiij. c.
Et Math. vlti. Data est mihi oīs potestas
in celo ⁊ in terra: q꜠ Luce. xxiiij. Oportebat
xp̄m pati ⁊ resurgere: ⁊ ita intrare in gloriā
suam. Sic ergo videtis quoniam verum est
ꝙ resurrexit. vt dicit thema. In quo notan-
tur tria. Nam christi resurrectio patet verita
te. Contra fictionem poetarum ceterarūq̄ȝ
musaruz: q꜠ res. Fulget claritate ꝯ obfusca-
tionē dubioꝝ scientiarū humanarū: quia vr.
Mulcet vtilitate iuxta affectionē aīoꝝ nr̄a
rū aīarum. q꜠ inq̄t Exi, ergo resurrexi, ¶ D

¶ Quantū ad primū scien
dū ꝙ poete fingunt quasdā resurrectiones
corpoꝝ factas a dijs. de q̄bus recitabo tantū
quattuor. Prima fuit resurrectio pelopis fi-
lij tantali. Nam cū iupiter semel cōuocasset
deos ad prandiū precepit tātalo suo pincer-
ne vt emeret carnes: sed fuit ita auarus ꝙ
potius interfecit filiū ⁊ fecit eum decoq̄: duz
autē essent in mensa dij abstinuerūt a come
dendo videndo carnes humanas preter do
minā Cererē gulosaz q̄ comedit humerū si-
nistrū. dij ḡ acceperūt oīa membra simul ⁊
resuscitauerunt eum: sed quia deficiebat hu-
merus sinister fecerunt vnuz de ebore: ꝑut
recitat Ouidius lib. vi. methamorphoseos.
dicens his versib⁹. Hanc tunc quoq3 dr vn⁹
Flesse pelops humeroq3 suas a pectore
postq3 Deduxit vestes. ebur ostēdisse sinistro
Cōcolor huic humerus nascendi tpe dextro
Corporeusq3 fuit manibus mox cesa parentis.
Membra ferunt iunxisse deos alijsq3 repert̄
Qui locus est iuguli medius summiq3 lacer
ti Defuit. impositū est nō cōparent̄ in vsum
Partis ebur factoq3 pelops fuit iteger illo.
Secūda resurrectio fuit glauci filij minoys
q̄ morsus fuerat a serpente. Naz esculapius
dū semel iret per pratū vidit vnū serpentem
mortuū ⁊ q̄dam alius serpēs iuit ad eū cum
quadā herba ⁊ eū suscitauit. esculapius hoc
vidēs insecutus est illū serpentē ⁊ herbā illā
accepit. Cum ergo rex minos misisset ꝓ illo
vt suscitaret filiū tunc esculapius iuit cū her-
ba illa ⁊ eū suscitauit. Similit̄ suscitauit hyp
politū. Naz hyppolitus fuit filius thesei filij
egei q̄ theseus dux iret ad minotaurū: ⁊ eua
sisset auxilio fedre filie regis minoys. pater
egeus credēs illum mortuū q2 non mutaue
rat vela deiecit se in mare. theseus postea ac
cepit fedram in vxorem ⁊ regnauit. illa autē
fedra videns hyppolitū pulcherrimū phylo
capta est de eo ⁊ multa verba fecit ei dici. vt
recitat Ouidi⁹ lib. eplaruz. ⁊ Seneca. v. tra-
gedia. sed tandē cū inueniret eum semel am
plexata est eū. Iste irat⁹ euaginato ense vo
luit eam interficere: sed illa cōtentabat̄ poti⁹
velle mori suo ense ꝙ cruciari amore Ille au
tē deiecto ense recessit ⁊ illa cepit clamare di
cens hyppolitū voluisse eam violare. Cum
autē theseus hoc audiuisset iuit ad eam ⁊ in
terrogauit q̄s fuerat: ⁊ ipa noluit manifesta
re eū. Sed ipse respiciēs in terrā vidit ensez
in cuius pomo erat sculptus clipeus in quo
erāt arma sua vnde cognouit fore ensez hyp
politi. Incepit ergo inseq̄ hyppolitū. cū aūt
non posset inuenire rogauit patrē suū egeū
vt vltionē faceret. Dum ergo hyppolit⁹ iret
per mare troheten sup currū a q̄ttuor ductū
eq̄s egeus misit phocas de mari ꝯ eum ⁊ ꝯ
equ⁹. Equi vero exterriti iuerunt vnus hor
sum alius illorsum sic ꝙ totū hyppolitū la-
niauerūt. Dña aūt dyana dea castitatis cuz
videret hyppolitū mortuū ꝓpter castitatez
⁊ virginitatē miserta est eius ⁊ vocauit escu
lapiū vt eū suscitaret. Esculapius aūt ꝑcib⁹
⁊ auxilio dñe dyane eū suscitauit. Quapro-
pter videns iuppiter istū suscitare mortuos
quos interfecerat indignat⁹ accepto fulmīe
eū fulmīauit hoc totū vaticinata est. Ethyo
te filia chyronis. sicut Ouidi⁹ lib. ij. metha-
morph. dicit. Cresce puer dixit tibi se morta
lia sepe. Corpora debūt aīas tibi reddere ad
emptas. Fas erit idq3 semel dijs indignāti-
bus ausus. Posse dare hoc iterum flāma ꝓ
hiberis auita. Eq3 deo corpus fies exangue
deusq3. Qui mō corpus eras sero tua fata
nouabis. Quarta fuit resurrectio esonis pa
tris Iasonis quē medea cōiunx iasonis oc-
cidit ⁊ extraxit sanguinē senilē ⁊ iposuit suc-
cū quarūdam herbarū ⁊ statim visus est re-
iuuenescere ꝑut Ouidi. tradit. vij. li. metha-
morph. Sed iste resurrectiones longe defi-
ciunt a resurrectione xpi. Nam in prima defi
cit humerus carne⁹. In nr̄a aūt resurrectio-
ne de qua loq̄mur nihil deficit. vn̄ dicit aplis
Uidete manus meas ⁊ pedes meos q2 ego
ipse sum. Luce vlti. Secūda deficit q2 fuit vir
tute herbarū ⁊ ita ꝟtute creature. ⁊ sic seq̄t:
q2 resurrectio esset naturalis q̄d negant oēs
phi. resurrectio aūt xpi facta est ꝟtute dini-
tatis sue. vt declaratū est. Tertia deficit q̄a
hyppolitus suscitatus ab esculapio fuit au-
xilio dyane. xp̄s aūt resurrexit ꝟtute ꝓpria.
Preterea quō dij fuerūt ꝯrij: q2 iupiter no
luit q̄d dyana voluit. Preterea esculapi⁹ se
ipsum suscitare non potuit. xp̄s aūt dixit de
se iudeis. soluite templū hoc ⁊ in tribus die-
bus reedificabo. illud Ioh. ij. Quarta deficit
q2 fuit ꝑ incātationes. vt dicit Oui. ibidē. h
aūt xpi resurrectio ꝟtute dei. psal. Dextera
dñi fecit virtutē dextra dñi exaltauit me. Nō
moriar sed viuā: ⁊ narrabo opera dñi. Pre-
terea si gētiles ⁊ pagani credūt istas viles ⁊
miserabiles resurrectiones ad vitā mortalē
⁊ ignominiosaz quare nō credunt illā resur-
rectionē xpi ad vitam īmortalē ⁊ gloriosam

Non ergo reprehendant nos xp̄ianos qui hunc articulum credimus. I

Quantū ad secūdum tenebo istum modū: q: quelibet scientia ꝓponet suū dubium ⁊ suas rōnes ꝯtra nostrā resurrectionē ⁊ quelibet scientia habebit secū in liga aliquā cōditionē personarū ⁊ iste scientie erunt concathenate ꝙ q̄libet sciētia post primā in suis rōnibus conabit̄ iuuare precedentem quā vicero ⁊ responsiones dubioꝝ erunt: ita cōtinuate adinuicem ⁊ cōiuncte ꝙ responsio quā faciā secunde scientie sequat̄ ex responsione facta prime scientie: ⁊ ita cōsequenter de alijs semꝑ quelibet sequet̄ ex p̄cedenti. Et in qualibet scientia declarato suo dubio faciam venire ad ꝓpositū aliquā rem de resurrectione xp̄i ⁊ vnam ꝓprietatē ⁊ auctoritatem de luce: ꝑ quo concludā: q: resurrectio nostra debet vocari vr.i. lumen. Prima ergo scientia scȝ grāmatica cū qua sunt colligate dn̄e ꝓut videbitis incipit bellum ⁊ ꝓponit dubiū sue scientie. s. de nōie ⁊ de verbo isto modo. Tu dicis resurrexi ⁊ subintelligit̄ ego. s. homo mō peto a te tp̄e resurrectionis cuiꝰ generis erit hoc nomē hō. Vos scitꝭ ꝙ ſm grāmaticā hō līalit̄ significat viros ⁊ feminas: q: est gn̄is cōis q: vtrūq; significat īō petit grāmatica ⁊ dn̄e cū ea an h̄ nomen hō in resurrectione erit simil̄r gn̄is cōis: vl̄ si mutabit̄. s. ꝙ sit solū gn̄is masculini. i. si resurgent viri ⁊ mulieres vel solum viri. Si dicis ꝙ erit gn̄is masculini tūc sequit̄ ꝙ resurrectio non erit gn̄alis q: non resurgent dn̄e Si dicis ꝙ erit generis cōis sicut modo est q: viri ⁊ mlieres resurgēt. Cōtra dn̄e gn̄antur ꝯ intentionē oīm. ꝑmo ꝯ intētionē prīs q̄ vellet generare filiū ⁊ non filiā. secundo ꝯ intentionē matris q̄ habet similē voluntatē tertio ꝯ intentionē nature: q: natura conat̄ bene disponere materiam q̄ntum pōt vt sit apta ad suscipiēdū formā seu nām masculinā. Et ꝙ ꝯ oēm talē intētionē generet̄ dn̄a. h̄ est ex defectu forme informatiue seīs de quo dȝ gn̄ari vir: q: illa forma non pōt disponere ita nobiliter illam materiā seīs ꝙ sit habilis ad suscipiendū naturā masculinam. Sȝ in resurrectione deus reparabit oēm defectum: ergo tunc tollet̄ ille defectus naturalis a quo ꝓcedit ꝙ ꝯ intentionē prīs ⁊ matris ⁊ nature generet̄ dn̄a: ergo nō resurget aliq̄ dn̄a. Et si resurget ipsa resurget in foma viri ⁊ nō dn̄e. Et ita dicit dn̄s sanctus Paulus. Ephe. iiij. Occuramus oēs in virū ꝑfectū. i. in resurrectione occurremus oēs nr̄o saluatori iesu xp̄o in forma viri ꝑfecti: ꝙ non resurgēt dn̄e in forma dn̄arum: ſ in forma viroꝝ ⁊ ita istud nomē hō non erit tunc gn̄is cōis: sed masculini: q: solum significabit viros ⁊ non mulieres. Ad istud dubiū respondeo ⁊ dico ꝙ hoc nomē homo erit gn̄is cōis: q: resurgent vl̄r viri ⁊ mulieres. Ratio est. in resurrectiōe deus reficiet oīa in natura humane gn̄ationis q̄ ipse fecit in creatiōe mundi: sed tūc fecit virū ⁊ mulierē. Gen̄. ij. Masculum ⁊ feminā creauit eos: ergo vtrūq; reficiet in resurrectione. Confirmat̄ ꝑ Aug. xxij. lib. de ciui. dei. ca. xvij. dicentē sic. Melius sapere vident̄ q̄ vtrūq; sexū resurrecturū esse non dubitant. Et ap̄lus. i. Corint. xv. Oēs q̄dem resurgemus. Tunc ad rōnem qū dicebas ꝙ mulier gn̄at̄ ꝯ omnē intentionē prīs matris ⁊ nature. Dico ꝙ duplex est intentio scȝ gn̄alis ⁊ particularis. Intentio particularis est qn̄ desideras solum illa que ꝑtinent ad teipsum. Intentio gn̄alis est qn̄ tu desideras illa que ꝑtinent ad cōitatem ⁊ bonū cōe. Modo peto te q̄ vis generare filium ⁊ non filiam: velles tu ꝙ ī mundo non essent. nisi viri ⁊ non femine. Certe tu r̄ndebis ꝙ nō: ⁊ diceres quō staret natura humana: nōne generatio deficeret? Ecce cum intentiōe ꝑticulari non vis generare mulierē: ⁊ tamē cum intentione generali vis eā gn̄are. Sed deus in resurrectione generali non respiciet solū ad intentionē ꝑticularē: sed etiā ad gn̄alem: iō vt gn̄alitas sp̄ei humane sit ꝑfecta resuscitabit viros ⁊ feminas. Ad dictū pauli dico ꝙ intelligit ꝙ dn̄e non erunt sicut nunc imperfectiores hominibus q̄ntum ad fortitudinem corporis ⁊ animi: ⁊ quantū ad alia corporalia ⁊ sp̄ualia: sed erunt ꝑfecte ⁊ habebunt magnū ⁊ altum intellectū ⁊ erunt fortes sicut viri. Ipse ergo erūt femine ſ resurgent in forma viri q̄ntum ad conditiones iā dictas: q: vir dicit̄ a ꝟtute. Et ita hoc nomē hō erit generis cōis sicut modo est. vt patet

Postq̄ satisfeci grāmatice ⁊ dominabus de nomine modo ꝓponunt dubium suū de verbo ⁊ dicunt mihi resurrexi cuius ꝑsone? Si tu dicis ꝙ sit persone prime. i. ꝙ xp̄s fuit primus q̄ resurrexit. Contra. in veteri testamento legimus ꝙ Heliseus suscitauit aliq̄s mortuos. iiij. Reg. iiij. ⁊ xiij. c. In nouo testamento xp̄us suscitauit lazarum. Ioh. xi. Et qn̄ mortuus est monumenta apta sunt

⁊ multa corpora que dormierant resurrexerūt. Math. xxv. Ergo ante xp̄m multi resurrexerunt: ergo ipse non est prima persona q̄ resurrexit. Si tu dicis ꝙ non sit persone prime ergo nihil noui affers. dicendo resurrexi Ad istud dubium respondeo ⁊ dico ꝙ resurrectio sumitur dupliciter. Uno modo pro resurrectione falsa ⁊ ficta seu apparenti vt dictum est in prima parte. Alio modo pro resurrectione vera. de qua loquitur sacra scriptura. Et hec est duplex. Quedam imperfecta: sicut quādo aliquis resurgit ad vitā mortalem: ita ꝙ iterum debet mori. Exemplum si tu esses liberatus a carcere ⁊ tormentis cum illa conditione ꝙ in sequenti septimana deberes redire ad easdem penas nonne diceres ꝙ illa liberatio esset imperfecta: certe sic. Sed si tu nō deberes redire deinceps illuc tu diceres ꝙ illa liberatio esset perfecta Eodem modo est de resurrectione: quia alia est resurrectio vera ⁊ perfecta: sicut est illa q̄ reducit hominem ad vitaꝫ īmortalem: ita ꝙ non debet deinceps mori. Quando ergo ꝓposui resurrexi ego intellexi de resurrectione vera ⁊ perfecta cuiusmōi est resurrectio hodierna: quia christus resurrexit sic ꝙ non debet amplius mori. Unde dicit apostolus. Romano. vi. Christus resurgens ex mortuis iam non moritur: mors illi vltra non dominabitur. Et quando tu petis an resurrexi sit prime persone, dico ꝙ sic: quia nunq̄ fuit aliquis ante resurrectionem xp̄i qui perueniret ad resurrectionem veraꝫ ⁊ perfectā. Et quando tu dicis de alijs q̄ resurrexerunt Dico ꝙ illi post illam resurrectionem iteruꝫ mortui sunt. Ideo illa resurrectio q̄uis fuerit vera: fuit tamen imperfecta. Sed de illis qui resurrexerūt in morte xp̄i respondeo dupliciter: s̄m ꝙ dicit sanctus Tho. iij. parte. q. ij. articu. iij. sunt due opiniones. Prima est beati Aug. dicentis. Qꝛ illi qui resurrexerūt quando xp̄s mortuus est iterū mortui sunt: ⁊ ita hec resurrectio fuit imperfecta. Secunda est beati Hieron. dicētis ꝙ in morte xp̄i bene aperta sunt monumēta: sed nullus tūc resurrexit sed resurrexerunt statim post resurrectionem xp̄i ⁊ ex post non sunt mortui: s̄ ascenderunt ad celum cum xp̄o cum corpore ⁊ anima. Et confirmat opinioneꝫ suā per illud. Math. xxvij. Et exeuntes de monumētis post resurrectionem eius venerūt in sanctam ciuitatem. Et sic s̄m Hieron. xp̄us resurrexit ante illos: ergo xp̄s fuit p̄mus. ideo aplus. i. Corinth. xv. dicit. Xp̄s resurrexit p̄mitie dormiētiū. ppterea illa resurrectio vocat vr. i. lumen: qꝛ sibi correspondet vna ꝓprietas lucis eo ꝙ primū creatum in entib⁹ ⁊ prima die fuit lux. Ideo de illa resurrectione benedicta dicit. Sapie. vij. Luci comparata inuenit prior. Ecce ergo dn̄e grāmatice ꝙ vestra scientia in nullo deuastat ⁊ nostra resurrectio remanet vr. i. lucida ⁊ clara. R

¶ Secundo venit logica cū qua colligati sunt iuuenes tanq̄ intelligentes ⁊ proponit dubium suum ⁊ dicit. Si corpus qd̄ resurget vel homo erit idem per numerum cum homine vel cum corpore quod fuit primo generatum in hoc mundo. Uos debetis scire ꝙ logica in libro p̄dicamentoꝝ docet quomodo aliqua sunt vnum in cōmuni seu in generali. Exemplum: tu ⁊ ego sumus vnum in specie humana: quia tu vocaris homo ⁊ ego vocor hō: ita ⁊ ego ⁊ equus sumus vnum in generali: quia equus vocatur aīal ⁊ substantia: ⁊ ego vocor animal ⁊ substantia. Aliqua alia sunt vnuꝫ per numerum. i. ꝙ est ita vnum ꝙ non facit numeruꝫ ⁊ sic tu non potes illud numerare: qꝛ tu non potes dicere vnū ⁊ duo qꝛ illud non est nisi vnum. Exemplum: ego vocor Leonardus ⁊ sum frater ⁊ suꝫ p̄dicator: ⁊ oīa ista. s. leonardus frater ⁊ p̄dicator sunt vnū p numerū: qꝛ tu nō potes dicere vnū duo tres: qꝛ ego leonardus frater ⁊ p̄dicator nō suꝫ nisi vn⁹. s̄ de te ⁊ de me bene dicit vnus ⁊ duo: ⁊ ita de me ⁊ equo q̄ sumus vnū in generali. Petit ergo logicus ⁊ dicit. Si corpus p̄mo generatū ⁊ corpus qd̄ resurget faciēt numeruꝫ: ⁊ ita ꝙ possem⁹ dicere de corpore p̄mo ⁊ de corpore qd̄ resurget vnū ⁊ duo: vel si erūt vnū ⁊ idē per numerū. Si tu dicis ꝙ non: ⁊ velis ꝙ aliud corpus sit primo generatum ⁊ aliud sit corpus quod est resuscitatum. Tunc ista resurrectio esset naturalis: qꝛ aliud est granuꝫ quod seminatur ⁊ marcesit ⁊ aliud granum est illud quod nascitur ⁊ resurgit. Sed in prima parte tu dixisti ꝙ illa non est resurrectio vera ⁊ realis. Si tu dicis ꝙ illud idem corpus resurget. Contra te ego arguā rōnibus valde difficilib⁹. primo pero de costa ade de q̄ fuit facta p̄ma dn̄a. s. eua si illa resurget in adam vel nō. Si tu dicis ꝙ sic: g̊ nō resurgent dn̄e: ⁊ ita male r̄ndisti grāmaticis dicēdo ꝙ domine resurgent. Ecce cathena: qꝛ logicus vult iuuare grāmaticum qui fuit victus. Et

Istud dicit logicus est manifestũ: q̄2 ista co/
sta est fundamentũ vnde ꝓcesserũt om̄s do/
minę: ꝛ si illa rediret in adam dñe nõ essent.
Si tu dicis ꝙ illa costa nõ resurget in adaz
tunc nõ resurget illud idem corpus q̄d fuit
ꝑmo creatũ. Exemplũ si tu dares mihi ad s̄
uandũ vnũ corpus sanctũ vel vnũ corp⁹ de
auro. Et ego restituerẽ tibi illud corpus cuz
vna costa min⁹: tu reclamares ꝛ diceres istõ
non est corpus quod dedi tibi ad seruandũ:
quia deficit vna costa. ego nolo istud corp⁹
redde mihi illud corpus quod dedi tibi. Ita
ĩ ꝓposito adã qñ resurget si ei deficiet illa co
sta: dicet illud corpus nõ est istud quod fuit
mihi datũ qñ fui creatus: deficit vna costa:
ego nolo istud corpus: sed volo corp⁹ meuz
totũ completũ. g̊ ꝛc. Secũdo arguo sic. Po
no in casu ꝙ aliq̄s in toto tp̄e vite sue male
fecerit cũ manibus suis: ꝛ ꝑ iudicium sit illi
abscissa manus. quero an illa man⁹ resurget
vl' nõ. Si tu dicis ꝙ sic. quero tũc an illa ma
nus erit in paradiso an in inferno. Non in ĩ
ferno quia semel fuit punita in hoc mundo.
ꝛ nõ debet puniri duabus vicibus: q̄2 de⁹ nõ
iudicat bis in idip̄m. Nec in paradiso: quia
nunq̄ fecit aliquod bonum. Preterea si illa
manus debet esse in inferno: ꝛ iste homo ve
niret ad pñiam ꝛ moreref̄ in gr̄a sequif̄ ꝙ
homo esset in paradiso ꝛ manus sua in in/
ferno. Si tu dic̄ ꝙ erit in paradiso. ꝛ iste hõ
moreref̄ in pctõ mortali sequif̄ ꝙ homo eẽt
in inferno ꝛ manus sua in paradiso q̄d nõ ẽ
ꝯueniẽs. Si tu dicis ꝙ illa manus nõ resur
get. g̊ clamabit iste plus q̄ adã dicẽs. Istõ
nõ est corpus meũ quia deficit ei man⁹. ꝛ sic
nõ resurget idem corpus quod fuit ꝑmo ge/
neratũ. Tertio arguif̄ sic ꝛ facio argumẽtuz
de statua aurificis q̄2 si ille fundit eã ꝛ reficit
de illo ꝓp̄o argẽto de quo erat alia. cõiter s̄m
doctores ista statua nõ est eadẽ refecta cuz
illa que erat ante: sed est vna alia statua licz
sit silis illi ꝑme. g̊ corpus hoĩs corruptuz
ꝛ postea refectũ nõ est idem corpus s̄ ẽ vnũ
aliud: ꝛ ita nõ resurget illud idẽ corpus nu/
mero. Quarto arguũt iuuenes colligati cuz
illa scĩa ꝛ dicũt cõiter nos iuuenes magis ti
memus mortez q̄ alij: quia valde graue est
mori in flore iuuẽtutis. ꝛ si resurget idem hõ
q̄ ꝑus fuit genitus: sequif̄ ꝙ resurgem⁹ ad
vitã mortalẽ vt iterũ moriamur ꝛ illa nõ erit
resurrectio ꝟa ꝛ ꝑfecta vt dixisti grãmaticis
Et illa est alia cathena que iuuat sectã victã
ꝑbo ꝙ sequaf̄. q̄2 tunc hõ erit cõpositus ex
ꝯrijs que de sui natura bellãt inter se intãtũ
ꝙ deducũt hoĩem vsq3 ad mortẽ. Jõ s̄m bo
nam logicã diffinitio hoĩs est illa. homo est
aĩal rõnale mortale. Unde si resurget idem
homo q̄ est nũc ille erit aĩal rõnale mortale
sicut est nũc. s̄ tu dixisti grãmaticis ꝯriuz. s.
ꝙ nr̄a resurrectio erit ad vitã ĩmortalẽ. g̊ oz
te alterũ duoꝝ dicere. vl' ꝙ corpus q̄d resur
get erit mortale sicut ꝑus. vel ꝙ illud corp⁹
quod fuit ꝑmo generatũ est vnũ: ꝛ illud q̄d
resurget erit aliud: ꝛ ita faciũt nũerũ q̄2 erũt
duo corpa. g̊ ꝛc. Pro r̄nsiõe istius dubij no
ta ꝙ q̄dã errauerũt circa resurrectõem q̄ ad
modũ resurrectõis dicẽtes ꝙ in capite ma/
gni anni q̄ est spaciũ. xxxvi. miliũ ãnoꝝ oẽs
debem⁹ gñari alia vice. Aliq̄ alij dixerũt de
minori tp̄e. q̄d nichodemus reputat ĩpossi/
bile dic̄. Nunq̄d põt homo in ventrẽ matris
sue iterato introire ꝛ renasci. Joh. iij. Alij er
rauerũt q̄tũ ad factũ resurrectõis dicẽtes ꝙ
aĩa trãsferf̄ de corpe vni⁹ hoĩs in corp⁹ alte
rius. ꝛ aliqñ de corpe vnius hoĩs in corpus
vnius aĩalis bruti s̄m ꝙ meruisset vel deme
ruisset. vñ dicebãt ꝙ aĩa vnius clamosi ĩtra
bat corpus vnius canis eo ꝙ non facit nisi
latrare. Anima gulosi ꝛ mãducatoris in cor
pus lupi. Anima furiosi in corpus vrsi. Aĩa
amatoris iustitie in corpus vni⁹ doctoris le/
gum vel vnius magni ꝑncipis. Aĩa ꝑsone
deuote in corpus vnius magni religiosi: vel
alicuius ep̄i vel cardinalis vel pape s̄m ꝙ
meruit: ꝛ ita de alijs. Cui⁹ opinionis fuit em
ꝑedocles ꝛ pythagoras. vt dr̄ ꝑmo de aĩa. s̄
iste opiniões ꝓcesserũt ex duobus falsis fũ/
damẽtis. Primũ fuit: q̄2 credebãt ꝙ ĩtellect⁹
et spũs. i. rõ ꝛ sensualitas eẽnt vna met res
et ꝙ aĩe humane nõ eẽnt nobiliores q̄ aĩe
aĩaliũ brutoꝝ: sed tota nobilitas hoĩs esset
ex parte corpis. quia dispositio nobilissima
quã habet corpus hoĩs est causa ꝓpf̄ quam
sensus noster est ita subtilis. ꝙ ꝑ illũ sensuz
discernimus bonũ a malo. Ideo dicebat il/
la opinio ꝙ aĩa nr̄a poterat esse anima vni⁹
aĩalis bruti. ꝛ ꝙ aĩa vnius aĩalis bruti pote
rat esse aĩa vnius hoĩs. Scd̄m fundamẽtuz
fuit: q̄2 credebãt ꝙ aĩa eẽt in corpe sicut hõ ĩ
vestimẽto: ꝛ sicut homo poterat mutare mł
ta vestimẽta: ita aĩa poterat mutare multa
corpora. Et ꝑ illũ modũ om̄i vice qua homo
moreref̄. resurgeret intrante anima in aliud
corpus. Nec expedit ad resurrectionem ꝙ
resurgat idem corpus: quia esset sicut de il/
lo qui expoliat se vno vestimento. et statim

se induit alia veste: sed ista opinio est hereti
ca ⁊ derogans veritati sacre scripture. vt de
clarat sanctus Tho. iiij. sniarū. di. xliiij. Etiā
phūs p̄mo de aīa reprobat istas opiniones
per multas rōnes. Et ideo rñdendo ad que
stionē: dico ꝙ ex quo oēs viri ⁊ mulieres re
surgēt resurrectione vera ⁊ perfecta sicut di
ctū est grāmaticis: ideo resurget idē corpus
⁊ idem homo ⁊ erit vnū ꝑ numerū: q2 aliter
nō ꝓprie resurgeret cū resurgere sit iterū sur
gere. Unde Damasce. lib. iiij. dicit. Resurre
ctio est eius qđ cecidit secūda surrectio: ideo
necesse est ꝙ ꝑsona q̄ surgit p̄mo ⁊ nascit in
hoc mundo per generationē ꝙ eadē nume
ro surgat ⁊ habeat vitā per resurrectionē. vñ
Job. xix. dicit. Rursuz circūdabor pelle mea
⁊ in carne mea videbo deum quem visurus
sum ego ipse ⁊ non alius. Resurget ergo il
lud idem corpus ⁊ illemet vnus hō ꝑ nume
rum vt dictū est. Ad primā rōnez de costa
ade rñdeo ⁊ dico ꝙ illa costa resurget ī eua
⁊ non in adam: ⁊ qñ tu dicis ergo non resur
get illud idem corpus: q2 deficiet vna costa.
dicit sanctus Tho. ꝙ deus posuit illā costaz
de supfluo ad istum finē ꝙ de illa fieret eua:
sicut qñ fit massa ꝓ pane fiendo: fit tantum
de massa ꝙ superfit fermentuz ꝓ alio pane
fiendo alia vice. Exemplū huius habemus
in generatione hoīs: q2 semen vnde genera
tur homo ꝓcedit ex superfluitate cibi: vt di
cunt doctores cōiter: ⁊ ita deus disposuit ⁊
ordinauit ꝙ in quolibet homīe esset aliquid
de superfluo de quo posset generari alius ho
mo vel vna alia mulier. Ita deus voluit in
primo homīe creare aliquid de superfluo de
quo produceretur dña: ⁊ istud fuit illa costa
ideo corpori ade non deficiet aliqua sua co
sta: q2 illa costa q̄ non resurget in adam: s3 in
eua non fuit de essentia corporis sui: sed ibi
fuit posita de superfluo vt ex illa fieret mlier
equalis viro vt cōiter dicūt doctores nostri
¶ Ad secūdam rōnem de manu: dico ꝙ nec
manus nec pes nec alia mēbra merent: sed
homo meret ꝓ se ⁊ ꝓ omnibus suis mēbris
q2 operationes sunt suppositoꝝ. vt dicit pri
mo methaphisice. ⁊ non suoꝝ membrorum.
Ideo illud qđ ille homo merebit pro se siue
infernuz siue paradisum: merebitur etiā ꝓ il
la manu abscisa ꝓpter quod manus simul
cum corpore erit vbi erit ille homo. ⁊ sic p3.
¶ Ad tertiam rōnem de statua sciendum ꝙ
forma artificialis quaz habet statua quādo
illa funditur redit in nihil: ⁊ quando statua
reficitur habet vnam aliam formam similez
prime: sicut si dico Leonardus bis. secunda
vice tu dicis ꝙ ego dixi illud idem verbum
qđ prius: non est verum sed dixi simile: quia
statim vt dixi primum verbum abijt in nihil
ita ⁊ prima forma statue vadit in nihil: ⁊ in
troducitur vna alia forma: ⁊ quia in statua
refecta non est eadem forma que erat ante
ideo non est eadem statua vna per numerū
cum prima. Sed non est sic de aīa hominis
q2 quando homo moritur aīa non vadit in
nihil sed remanet: ⁊ quando homo resurgit
illa eadem anima redit in idez corpus: ideo
homo qui resurgit est illemet vnus homo ꝑ
numerū cum eo qui est mortuus: quod non
potest dici de statua: q2 recipit nouaz formā
Etiam de statua refecta hoc accidit vt de ocu
lo prime statue fiat pes secūde: ⁊ de pede pri
me fit auris secunde. ⁊ ita de alijs membris
quia in statua fusa membra confunduntur
simul ⁊ esset nimis difficile ꝙ partes argen
ti redirent ad eadem loca in quibus prius
erant: sed in homīe qui resurget illa eadem
materia q̄ erat in oculo redibit ad oculum ⁊
illa que erat in pede redibit ad pedem: ⁊ ita
de alijs membris: ⁊ sic non resurget solum il
lemet vnus homo per numerū ⁊ idem per
corpus: sed etiam in corpore resurgent illa
met membra per numerū. Propterea dicit
Job. Et oculi mei conspecturi sunt. Sed de
partibus non essentialibus corporis seu ho
minis non est ita: q2 si omnes capilli qui na
scūtur in capite homīs a principio natiuita
tis sue vsq3 ad finem vite deberent in resur
rectione redire in caput homīs: ⁊ si omēs vn
gues que scinduntur recōiungerētur vngui
bus vnđ sunt abscisse: homo haberet nimis
magnam multitudinem vel excessiuam lon
gitudinem capillorum ⁊ vnguiū. Ideo dicit
Aug. xxij. de ciuitate dei. Qz illud quod erat
superfluū de capillis ⁊ vnguibus deus con
uertet in corpus homīs per illum modum: ⁊
in ea parte corporis s̄m ꝙ apparebit sibi cō
uenientius. Materia aut membroꝝ partiū
essentialium redibit ad eadem loca ⁊ mem
bra vbi ipsa erat anteq3 homo moreretur.
Propterea non dixit saluator noster. Vide
te capillos meos ⁊ vngues meos: sed soluz
dixit. Videte manus meas ⁊ pedes meos:
q2 ego ipse sum. Unde noluit xp̄us ꝙ cor
pus suum conuerteret in terram ⁊ cinerem
vt daret intelligere ꝙ illamet membra resur
gerent in eo ⁊ in nobis; q2 sua resurrectio est

exemplū nostre resurrectionis: ⁊ ita ratio de statua non valet. Ad quartā rōnem iuuenū qui timent mori: dico ꝙ post resurrectionē homo non erit mortalis q̄uis ipse sit cōpositus ex contrarijs: imo vna de quattuor dotib⁹ ⁊ prerogatiuis quas habebit homo in resurrectione ⁊ non habet modo in vita p̄senti est ꝙ non poterit mori nec habere aliquā passionem seu infirmitatem: ⁊ ista dos vocatur impassibilitas. Sed pulchrū est videre fundamentū vnde veniet hoc ꝙ hoīes erunt imortales ⁊ impassibiles cū sint ex cōtrarijs cōpositi: scʒ ex igne: aere: aqua: ⁊ terra. Quidam nescientes inuenire radicē huius dixerunt ꝙ ista quattuor elementa resurgent sine suis qualitatibus scʒ ignis sine suo calore: aqua sine sua frigiditate: aer sine sua humiditate: terra sine sua siccitate ⁊c. Alij dixerunt ꝙ erunt bene iste qualitates sed non erunt sue operationes: puta erit calor: sed nō calefaciet: erit frigus sed nō frigefaciet. Sed illud non est verum q̄r tunc in resurrectione auferrent̄ rebus sue perfectiōes vbi reparātur imperfectiones. Ut ergo videamus radicē hui⁹ dotis: scʒ impassibilitatis quā isti nesciuerunt inuenire dico ꝙ fundamentum est perfecta obedientia quā habebit corpus versus aīam q̄r sicut aīa erit perfecte obediens deo ita corpus erit perfecte obediēs aīe ⁊ hoc modo calor calefaciet ⁊ frigus frigefaciet q̄ntum precipiet ei aīa ⁊ non plus. Et q̄r mali qui erunt in inferno non poterunt nocere nec boni volent: ⁊ elementa ɔtraria obedient anime ⁊ aīa nō mandabit nisi qđ erit salus hominis: ideo homo nunq̄ʒ patietur aliquam infirmitatem nec passionē nec mortē. Et ab ista obediētia quā facit corpus aīe cōsurget ista dos que dicitur impassibilitas Et ita illa ratio ꝙ homo sit cōpositus ex cōtrarijs non concludit ꝙ homo sit mortalis. Ad illud de diffinitione homīs dico ꝙ logica diffinit hoīem s̄m statum vite presentis ⁊ non s̄m statuʒ quē habebit homo in resurrectione. Unde mortale non est de essentia hoīs ideo dicit ap̄lus .i. Corinth. xv. Oportet corruptibile hoc induere incorruptionē ⁊ mortale hoc induere imortalitatē sicut xp̄s hodierna die induit imortalitatē. Quapropter nostra resurrectio vocat̄ vr. i. lumen: q̄r si ferias lucē cū spata vel securi vel quauis alia re nihil ei nocebis: ita erit de viro ⁊ muliere in resurrectione nihil eis poterit nocere ꝓpter dotem impassibilitatis quā habebunt.

vnū diem hodiernā considerās sacra scriptura dicit. Sapie. xviij. Incipiebat incorruptū lumen dari: ideo iuuenes viderunt lumen. Baruch. iij. Et sic logica remanet salua ⁊ nostra resurrectio est vr. i. lucida ⁊ clara. M

¶ Tertio venit geometria

cuʒ qua colligati sunt infantes. Ista est sciētia mensurandi longitudinem latitudinē ⁊ ꝓfunditatē rei. vnde illa scientia ⁊ infantes cum illa ꝓponunt istud dubium si omēs homines in resurrectione erunt vnius ⁊ eiusdē quātitatis: scʒ eiusdem latitudinis longitudinis grossiciei. Si dicis ꝙ non sint eiusdeʒ quātitatis: sed vnus erit magn⁹ ⁊ alius paruus: ergo illi qui mortui sunt resurgent cum illo eodem defectu cum quo sunt mortui: scʒ cum defectu breuitatis quem habuerunt in vita ista. ⁊ sic resurrectio erit perfecta in vno ⁊ imperfecta in alio. Si tu dicis ꝙ erūt eiusdem longitudinis ⁊ magnitudinis: ergo infantibus ⁊ paruis homībus oportebit addi satis de massa: scilʒ multum de ossibus ⁊ de carne ⁊ de alijs corporalibus vel ab eis qui hic fuerunt excessiue magni oportebit satis de materia detrahi. ⁊ si hoc fiet non resurget illudmet corpus per numerū: ⁊ ita male rūdisti logice. Ecce cathena q̄r geometria vult iuuare logicam que erat victa. Ecce argumētum quod faciunt infantes. Pro responsione huius dubij sciendum est ꝙ sicut vna de quattuor dotibus corporis in resurrectione erit impassibilitas vt declaratuʒ est: ita alia dos corporis erit subtilitas. Sed ad intelligendam istam dotem aduertendum est ꝙ quidam multum errauerunt dicentes. ꝙ in resurrectione corpora conuertent̄ in spirit⁹ vel in animas ⁊ ita habebunt dotem subtilitatis: quia in se non habebunt nec longitudinem nec latitudinem nec grossiciem. Et isti dicunt ꝙ fundamentum dubij est falsuʒ scʒ ꝙ homines in resurrectione habebunt aliquam quantitatem siue magnam siue paruam. Sed ista opinio est reprobata a christo qui dicit. Luce vltimo. Spiritus carnem ⁊ ossa non habet sicut videtis me habere. Alij dicunt ꝙ corpus humanum habebit subtilitatem ad similitudinem venti vel aeris: ita ꝙ corpora humana in resurrectione erunt ita subtilia ꝙ non poterunt palpari. Et s̄m istam opinionem non poterit responderi dubio proposito: quia nos non possumus mensurare res quas non videmus nec palpam⁹

nec etiam possumus habere mensuram ex consideratione loci vnde transeunt: quia licet habeāt corpora magna per quālibet paruam fissuram ipsa transeunt sicut vnus magnus ventus ⁊ tota quantitas aeris que est in ista magna ecclesia per vnam paruam fissuram faciliter transiret. Huius opinionis tempore Gregorij fuit episcopus constantinopolitanus qui vocabatur Eutitius. cū quo disputauit sanctus Gregorius in presentia Tyberij imperatoris constantinopolitani: ⁊ ipsum vicit: ita ꝙ imperator fecit comburi librum in quo erat scriptus iste error. Et deus ostendit miraculum: quia statim Eutitius infirmatus est ⁊ licet eum penituisset sui erroris ⁊ fateretur veritatē in infirmitate sua dicendo. Confiteor ꝙ omnes in hac carne resurgemus demonstrando pellem manꝰ sue quam palpabat ⁊ tenebat: tamē ne alij presumerent tenere hunc errorem de illa infirmitate mortuus est disponente diuina iusticia hoc narrat beatus Gregorius decimoquarto libro moral. circa finem. Nūc etiam errorem reprobat Christus dicens. Palpate ⁊ videte, ideo aliud oportet intelligere per istam dotem subtilitatis: dico ergo ꝙ per illam subtilitatem debet intelligi vna nobilis dispositio corporis quam habebit homo in resurrectione. Nec mirum quia si elementa contraria sic obedient anime ꝙ non facient nisi illud qđ est salus hominis vt dixi logice non est dubitandū quin illud corpus erit nobilissime dispositum ⁊ ordinatum: ⁊ sic ad primam dotem que est impassibilitas: sequitur secunda dos que vocatur subtilitas: id est valde nobilis dispositio corporis. Nam si homo in resurrectione haberet dotem impassibilitatis: sed esset macer ⁊ esset rugatus facie: ⁊ esset breuis sicut sunt gnani certe talis resurrectio esset valde turpis ideo vltra dotem impassibilitatis addetur nobis in resurrectione vna alia dos per quam homo erit sufficienter magnus: sufficienter pinguis: sine ruga: habebit bonum visum: nobilē auditum: tactum delicatum: ⁊ in omni parte erit ita bene ꝓportionatus ꝙ erit vna delectatio videre eum. In cuius exemplum talis fuit xp̄us in sua persona. Unde in libris annalibus romanorum ita legitur de eo. Dominꝰ iesus christus qui datus est gentibus propheta veritatis stature fuit procere: mediocris ac spectabilis vultū venerabilem habens quem possint intuentes ⁊ diligere ⁊ timere: capillos habens coloris nucis auellane p̄mature ac planos vsqꝫ ad aures: ab auribus cincinos crispos aliquantulum ceruliores ⁊ fulgentiores: Ab humeris ventilatos. discrimen habēs in medio capitis iuxta morem nazareorum: frontem planam ⁊ serenissimam cum facie sine ruga ⁊ sine macula: quam rubor moderatus venustauit. Nasi ⁊ oris nulla prorsus reprehensio. barbam habens copiosam ⁊ impuberem: capillis concordem non longam sed bifurcatam in mento: aspectum simplicem et maturum: oculis glaucis ⁊ varijs extantibꝰ in statura corporis ꝓpagatus ⁊ rectus: manus ⁊ brachia visui delectabilia. Ideo in cāticis dicitur de eo sic. Ecce tu pulcher es dilecte mi ⁊ decorus. Et iterum. Dilectus meus candidus ⁊ rubicundus electus ex milibus. Talem autem pulchram ⁊ nobilem dispositionem habebimus ⁊ nos in resurrectione. Et istud intelligitur per dotē subtilitatis. Ad confirmationē istius intellectus est cōmunis modus loquendi: quia dicimus aurum subtile ⁊ visū subtilem: ⁊ auditum subtilem: ⁊ ingenium subtile: quando est in eis singularitas perfectionis plusꝙ in alijs similibus rebus. In proposito illa dispositio corporis erit nobilissima: ideo dico ꝙ homo habebit dotem subtilitatis. Quando ergo tu geometria ⁊ tu infans queris cuius longitudinis ⁊ cuius latitudinis ⁊ cuius grossiciei erit homo in resurrectione. Respondeo ꝙ erit illius magnitudinis ⁊ q̄titatis ad quā perduxisset eum natura si non fuisset defectus. Unde ꝙ infans vel homo sit paruus vel macer: vel nimis grossus: ⁊ pinguis, iste est defectus nature. qr p̄hus secundo de anima dicit sic. Omniū natura constantiū terminus est ⁊ rō magnitudinis ⁊ augmenti. quasi dicat ꝙ natura habet vnam mensurā longitudinis: latitudinis: ⁊ grossiciei ad quā omnis homo perueniret si natura non esset impedita per aliquem defectum. Sed in resurrectione deus auferet istū defectū: ideo quilibet homo habebit suā debitā magnitudinē naturalē ad quā natura eum ꝑduxisset si nō fuisset īpedita ꝑ aliquē defectū. Sꝫ aduertendū ꝙ illa mēsura naturalis nō mēsurat ad vnū pūctū: ꝫ ad vnā q̄titatē q̄ p̄t ꝑtiri: ac si dicerē ꝙ mēsura ꝯueniēs ⁊ naturalis lōgitudinis hoīs esset mēsura qnqꝫ pedū ⁊ dimidij vsqꝫ ad sex ita ꝙ q̇libet hō vt sit debite longus oportet ꝙ sua longitudo nō eēt

Maior mensura sex pedũ nec minor mẽsura q̃nq; pedũ ⁊ dimidij: ita ꝙ natura faceret venire oẽm hominẽ ad talẽ magnitudinem si non esset defectus: ⁊ tamen vnus esset maior alio. Sed maior mundi non esset maior minore hoĩe mundi vltra q̃titatez medij pedis. ⁊ sicut dico de longitudine ita intelligẽdum est de latitudine ⁊ pfunditate q: iste debent esse pportionate longitudini: ⁊ ita erit in resurrectiõe q̄ñ q̃libet homo habebit suã magnitudinem ⁊ quãtitatẽ cõuenientẽ ⁊ sufficientẽ ⁊ pportionatã: scz illam quã dedissz ei natura si non fuisset defectus. ideo vn⁹ homo erit longior latior ⁊ grossior alio ẜm qd̃ habebit diuersam cõplexionẽ: q: alia erit cõplexio naturalis vnius ⁊ alia cõplexio naturalis alterius sicut ⁊ nunc. Sz erit pua dñia magnitudinis vni⁹ ad magnitudinẽ alteri⁹ q: q̃libet erit sufficienter magnus. Itaq; tu infans ⁊ tu gnane nõ timeas: q: deus in resurrectione supplebit tuũ defectũ ⁊ te faciet pportionatũ ⁊ sufficienter magnũ. Et tu q̃ es longus sicut vna pertica vel grossus sicut vnus caretellus: nõ timeas: q: deus in resurrectione resecabit de illa tua magnitudine ⁊ grossicie q̃ est nimia ⁊ te reducet ad debitaz quantitatẽ ⁊ pportionez. Ad rõnem in cõtrariuz quãdo tu dicis. Ergo non resurgent eadem corpora ex quo deus infantibus addet plusq̃z triplam quantitatẽ ei quã habebãt ⁊ illis q̃ sunt longiores abscĩdet satis de sua quantitate. Respondeo sic. Tu vides ꝙ homo est primo infans ⁊ paruulus ⁊ postea naturaliter crescit ⁊ fit magnus ⁊ tñ quãdo est magnus est idem homo qui erat quãdo fuit infans: ⁊ habet idem corpus. qd̃ habebat tunc: ⁊ hoc facit natura in spacio temporis: q: non põt citius: sed deus q̃ est infinite potentie. hoc idem faciet subito. ideo licet deus suppleat defectus breuitat; vel abscindat excessiuã magnitudinẽ. Nihilomin⁹ erit idẽ homo ⁊ habebit idem corpus vt dictum est. Sciendum est ꝙ corpora non conuertẽtur in spiritus nec erunt subtilia ad modum venti vel aeris sed erunt bene longa ⁊ grossa ⁊ poterũt valde bene palpari ⁊ videri. Etiam in resurrectione murus vel paries non impediet iter homĩs q: ipse poterit ire trãsgrediendo parietẽ vel murũ. Iuxta illud p̃s. In deo meo transgrediar muruz: sed hoc nõ habebit homo per virtutez huius dotis. que vocatur subtilitas: quia vt dixi corpora habebũt ossa ⁊ carnem ⁊ erunt densa ita ꝙ nõbilis dispositio que dicitur subtilitas nõ posset eis dare virtutez transgrediendi per murum soliduz. Sed hoc habebunt vltra dotes ex speciali miraculo dei: sicut habuit corpus beati petri ꝙ vmbra sua sanabat infirmos. Ideo non per dotem subtilitatis: sed per singulare miraculum. Xp̃us in resurrectione exiuit de sepulchro clauso ⁊ intrauit ad discipulos ianuis clausis: ita per singulare miraculum ⁊ donum poterimus nos facere quãdo resurgemus. Et sic nostra resurrectio est vz. i. lumen quia ipsa appropriatur luci. primo pꝑter illam nobilem dispositionẽ quaz habebit corpus humanum ita ꝙ videre ipsum erit dulcis res ⁊ magna delectatio: sicut videre lucem quando est bene pportionata ⁊ clara. Iuxta illud. Eccl'es. xi. ca. Dulce lumen ⁊ delectabile est oculis videre solẽ. Secundo propter illam singularem virtutem q̃ facit transire corpus humanum per portas clausas ⁊ solidas: quia ⁊ lux transit per fenestras de vitro clausas ⁊ solidas: ⁊ sic remanent geometrie sue mensure salue in infantibus ⁊ in alijs ⁊ nostra resurrectio est vz. i. lucida ⁊ clara. ¶

Quarto venit arithmetica cum qua colligati sunt senes. Arithmetica est scientia de abacho que docet facere ratiociniũ ⁊ leuare summam. proponit ergo arithmetica et senes cum ea. Istud dubium. Si omnes resurgemus in eadem etate vel vnus in vna etate et alius in alia. Si dicis ꝙ omnes resurgent in eadem etate: sed eadem ratio est de magnitudine etatis que est quantitas discreta: scz numerus annoꝝ ⁊ de magnitudine q̃titatis ꝯtinue p quã hõ est longus latus grossus ergo ⁊ oẽs resugẽt equaliter longi ⁊ grossi ⁊ sic male respõdisti geometrie cui dixisti ꝙ in resurrectione vn⁹ erit maior alio. Ecce cathena q: arithmetica vult iuuare geometriã q̃ erat victa. Secũda rõ quã facit arithmetica est illa. hõ q̃ in morte sua habuit. lxxx. ãnos in etate non poterit non habere illos in resurrectione: quia deus non posset facere ꝙ ille nõ vixisset. lxxx. ãnis cũ preterierit ⁊ deus nõ põt facere preterita non fuisse. ergo ille resurget. lxxx. ãnoꝝ. ⁊ sic q̃libet resurget in etate in qua est mortuus: ergo non oẽs resurgemus in equali etate: sz potius vnus in vna etate ⁊ alius in alia. Si tu dicis ꝙ resurgemus in diuersis etatibus. Cõtra accipe duas etates q̃s volueris. i. vna

stellarũ habet hõ imperfectionẽ cũ solũ in etate
iuuẽtutis natura det hoĩ cõpletã pfectõez: ergo si
resurgem⁹ in diuersis etatib⁹ multi resurgẽt
in statu imperfectiõis: et sic resurrectio nostra
quã tantũ laudas dicẽs q est multũ pfecta
esset defectuosa. qd oĩno repugnat ei qd dixi
sti logice ĩ respõsiõe τc. Ad istud dubiũ rñ-
deo τ dico q duob⁹ modis hõ ĩ vita p̃senti
hz imperfectõez. Prĩo qr nõ puenit ad pfecti-
onẽ: τ sic hõ hz imperfectõez in etatib⁹ infan
tie pueritie τ adolescẽtie. Sed deus auferet
istũ defectuz: qr si auferet defectũ breuitatis ab
infãtib⁹ τ paruis faciẽdo eos magnos mul
to magis auferet defectũ imperfectiõis etatis dã
do nob dotẽ subtilitatis p q̃s eos q sunt par-
ue fortitudinis τ modice cognitionis faciet
fortes τ grãdis cognitõis: vt dictũ ẽ geome
trie. Scdo hõ hz imperfectionẽ qr postq̃ pue
nit ad pfectionẽ recessit ab illa. Et sic hõ est
imperfect⁹ in etate senectutis τ decrepitatis. Et
istũ defectũ de⁹ tollet dãdo nob dotẽ impas
sibilitatis per quã hõ erit ĩmortalis: vt dictũ ẽ
logice: qr senect⁹ τ decrepitas sũt via ad mor
tem: ergo in resurrectõe null⁹ erit senex nec de-
crepit⁹: idõ oẽs resurgẽt in etate iuuẽtutis q̃
durat a. xxv. anno vsq3 ad annũ. xl. Et qr illa
etas est maxĩe pfecta circa mediũ qr in suis
extremitatib⁹ pticipat aliquãtulũ de defecti-
bus etatis pxime. s. senectutis τ adolescẽtie: nõ
oẽs resurgent in etate florida saluatoris nr̃i
iesu xp̃i q est circa mediũ iuuẽtutis τ ẽ in illo
pũcto in q hõ hz maiorẽ pfectionẽ naturalẽ
in hoc mundo: qr fuit τ ẽ xp̃us. etatis trigin
ta τ triũ annoꝝ. vt dic̃ mgr̃ sentẽ. lib. iiij. Et
Paul⁹ Eph. iiij. dic̃. Occurem⁹ oẽs in mẽsu
ram etatis plenitudinis xp̃i. Et sic p3 q om̃s
resurgem⁹ ĩ eadẽ etate. s. ad quã puenit xp̃s
in h mũdo. Ad rõnẽ ĩ 9riũ dico q nõ ẽ eadẽ
rõ de magnitudie hoĩs τ de etate ei⁹: qr nos
videm⁹ q̃tidie q vn⁹ hõ paru⁹ valet plus q̃
vn⁹ hõ magn⁹ in fortitudine τ cognitiõe: τ
alijs reb⁹: s nõ est ita de etate qr nũq̃ posset
esse q vnus infans esset fortior vno iuuene
Vñ etas nimis parua aut nimis magna sp
denotat imperfectõez: s magnitudo vel breui-
tas hoĩs nõ sic: iõ in resurrectõe vn⁹ hõ erit
parũ alio maior sine eoꝝ imperfectõe: s null⁹
habebit maiorẽ vel minorẽ etatem alio: qm̃
oẽs erũt eiusdẽ etatis. Ad aliã rõnem de an
nis 9cedo q hõ in resurrectõe habebit om̃s
illos annos qb⁹ vixit: nõ tñ sequit̃ q erit se-
nex: qr angeli habẽt plures annos τ tñ non
sunt senes: s sunt in illo vigore in quo fuerũt
creati. Et ita ĩ resurrectõe viuem⁹ mltis milib⁹
annoꝝ τ tñ semp iuuenes erim⁹ qr senesce-
re τ deficere ppt̃ annos euenit nob ex pctõ.
sicut dic̃ Greg. xxv. li. moral. Hõ ita cõdit⁹
fuit vt manẽte illo deciderẽt tpa nec cũ tẽpo
rib⁹ ip̃e trãsiret. Stabat em̃ momẽtis decur
rentib⁹ qr nequaq̃ ad vite terminũ p dierũ
incremẽta tendebat. At vbi vetitũ 9tigit ci-
bum mox cepit ire cũ tpe statu videl3 ĩmor-
talitatis amisso: cursuz etiã mortalitatis absor-
buit: τ dũ a iuuẽtute ad seniũ senex trahitur
ad mortẽ trãseundo didicit: stando qd fuit.
h ille. S3 in resurrectõe erit ablatũ pctm̃. s.
p mortẽ τ resurrectionẽ iesu xp̃i. Jdõ trãsit⁹
annoꝝ nõ nocebit nob sicut modo facit. Tu
ergo arithmetica facias oẽm sũmã annorũ
quã volueris nõ curo: qr sp hõ erit iuuenis
τ in etate quã dixi. Vñ saluator nr̃ ies⁹ xp̃s
l3 fuerit in etate infantie: pueritie: adolescen
tie τc. Et potuisset resurgere in oĩ etate quã
voluisset: tñ noluit resurgere nisi ĩ dicta eta-
te iuuẽtutis quã ip̃e elegit. Jn cui⁹ signũ ange
lus q venit in sepulchrũ xp̃i ad testificandũ
resurrectionẽ suam venit in forma iuuenis.
Vñ euãgeliũ hodiernũ dic̃ sic. Et introeun
tes in monumentũ viderũt iuuenẽ sedentẽ
in dextris. Marci. xvi. Nostra ergo resurrectio
deb3 vocari vr. i. lumẽ ppt̃ ppetatẽ lucis quã
hab3. Nã sol h3 plusq̃ sex milia annoꝝ τ ad
huc nõ ẽ senex s iuuenis τ vigorosus. Eccli
xxiiij. Ego feci in celis vt oriret̃ lumẽ indefi
ciens. Et ita erit de nob in resurrectõe qr q̃-
toscũq3 τ quotcũq3 annos habuerim⁹ semp
erim⁹ in eodẽ flore iuuẽtutis. Sic ergo nihil de-
struxi de arithmetica τ nr̃a resurrectio rema
net. vr. i. lucida τ clara. Q

Quinto venit scientia

perspectiue cum qua colligati sunt decrepiti
Sciẽtia pspectiue docet 9ditionẽ corporuz
lucidoꝝ τ virtutis visiue. Proponit ergo ista sci-
entia τ decrepiti cũ ea istud dubiũ. si illi qui
mortui sunt decrepiti resurgẽt cũ illa nigredi
ne τ obscuritate corporali in quã ppt̃ grãdẽ
vetustatẽ incurrũt in h mũdo. vel si resurgẽt
lucidi τ clari. Si tu dicis qr resurgẽt obscuri
tũc dicet̃ decrepito. Amice quõ huc intrasti
nõ habẽs vestẽ nuptialẽ: mittite eũ in tene-
bras exteriores. Math. xxij. Etiã sequit̃ q
isti nõ resurgẽt in statu τ flore iuuẽtutis: qr iu
uenes n habẽt istã obscuritatẽ τ sic male re
spõdisti Arithmetice dicẽdo q oẽs resurge
mus in etate iuuenili. Ecce cathena qr hec

scīa iuuatꝫ arithmeticam que est victa. Si tu
dicis ꝙ resurgent lucidi tunc sequit̃ ꝙ in re
surrectõe nõ habebimꝰ colorẽ vel saltẽ nõ vi
debit̃ color noster corporalis: ⁊ ꝯseqnt̃ vnꝰ
hõ nõ videbit aliũ: cũ obiectũ visus sit color
ergo ignis ⁊ q̃libꝫ magnꝰ splẽdor impediet
ne res q̄ est post se bene videat̃. Sꝫ illa red-
dunt resurrectionẽ nostrã imꝑfectã: g̃ nõ re
surgemꝰ lucidi ⁊ clari. Pro respõsione dubij
sciendũ est ꝙ vltra p̄dictas duas dotes. scꝫ
impassibilitatꝭ ⁊ subtilitatis habebimꝰ in re
surrectõe vnã aliã dotẽ q̄ vocat̃ claritas: qꝛ
corpora hũana erũt lucida ⁊ splẽdida. Sed
pulchrũ est videre fundamẽtũ ⁊ originẽ hu-
ius dotis. s. vnde ꝓcedit ꝙ corꝑa nostra sint
lucida. Aliq̄ nesciẽtes inuenire radicẽ huiꝰ
errauerũt dicẽtes ꝙ corpꝰ hoĩs in resurrecti
one cõuertet̃ in corpꝰ celeste: ideo erit lucidũ
vel ꝙ aliq̄d de corꝑe celesti veniet in cõposi
tionẽ corꝑis hũani: qd̕ reddet totũ corpus
hũanũ lucidũ. Sꝫ h̕ nõ põt esse: duabꝰ rõni-
bus. Primo qꝛ tũc nõ resurget idẽ corpꝰ ꝑ nu
merũ: sicut declaraui logice. Secũdo qꝛ tunc
corpꝰ celeste haberet ꝑ naturã suaꝫ illud qd̕
corpꝰ hũanũ habebit per dotẽ glĩe: qꝛ nemo
dat qd̕ nõ habꝫ. Ideo dico alit̃. s. ꝙ fũdamẽ-
tum huiꝰ claritatꝭ nõ est aliud nisi redũdan
tia glĩe aĩe in corpꝰ hũanũ. Vos videtis ꝙ
qñ hõ est ꝯuenient̃ pinguellus ⁊ sentit se be
ne ⁊ venit a nuptijs etiaꝫ est letꝰ ⁊ iocũdus
tũc dr̃ de eo. videas quõ lucet illi pellis: qꝛ vi
det̃ ꝙ totũ corpꝰ suũ luceat ⁊ rideat. Mul-
to magis aũt erit in resurrectione: vbi hõ se
sentiet optime ꝑ dotẽ impassibilitatꝭ. ꝫm ꝙ
dictũ est logice: ⁊ erit pinguellus ⁊ bñ ꝓpor
tionatꝰ ꝑ dotẽ subtilitatꝭ: vt dixi geometrie.
⁊ erit totꝰ letus ꝑ florẽ etatis iuuenilis vt di
xi arithmetice: ⁊ veniet a nuptijs. de quibus
dr̃ Apoc. xix. Gaudeamꝰ ⁊ exultemꝰ ⁊ de-
mus gloriã ei: qꝛ venert̃ nuptie agni. Tũc
erit corpꝰ nostrũ lucidũ ⁊ splendidũ. vñ illa
dos claritatꝭ videt̃ seq̄ ex dotibꝰ p̄cedentibꝰ
impassibilitatꝭ ⁊ subtilitatꝭ ⁊ p̄cipue a redun
dantia glĩe aĩe in corpus: qꝛ animꝰ gaudẽs
etatẽ floridã facit ⁊ spũs tristis desiccat ossa
Prouerb. xvij. Quia sicut hõ q̄ est in carceri
bus ⁊ in multis afflictõibꝰ videt̃ pallidus ⁊
obscurꝰ: ita leticia impĩguat hoĩeꝫ ⁊ reddit
eũ splendidũ ⁊ lucentẽ. Ideo de illis q̄ resur
gent ⁊ erũt multũ ꝯsolati ⁊ ꝯtenti dr̃ Sapie
iij. Fulgebũt iusti sicut sol. Ideo gaudeãt de-
crepiti qꝛ nõ resurgẽt cũ sua obscuritate: sed
cũ multo splendore ⁊ claritate. Ad rõnẽ in
cõtrariũ dico ꝙ ille splendor nõ impediet ꝙ
vnꝰ homo videat aliũ: imo iuuabit vt homo
melius videat̃: sicut est de armis que resplẽ
dent ⁊ tñ videt̃ color armoꝝ. Iuxta illud. i.
Mach. vi. Refulsit sol in clipeos aureos ⁊
resplenduerũt montes ab eis. Istud demon
strauit xp̃s in sua transfiguratõe: de q̄ scribi
tur Math. xvij. Resplẽduit facies eiꝰ sicut
sol: vestimenta aũt sua facta sunt alba sicut
nix. Ecce ꝙ corpꝰ suũ fuit ita lucidũ ⁊ tñ co-
lor niueꝰ vestimentoꝝ suoꝝ bene videbatur
Similiter idẽ ostendit̃ in angelo q̄ venit ad
testificandũ resurrectionẽ hodiernã. de quo
dr̃ Math. vlti. Erat aũt aspectus eius sicut
fulgur: vestimẽta eius sicut nix. Ecce ꝙ ille
splendor nõ impediet quin videat̃ color no-
ster: imo iuuabit ꝫm vnã ꝓprietatem lucis
quã habebit resurrectio nostra ꝓpt̃ quã vo
catur vr. i. lumen. Nã videmꝰ ꝙ in fenestris
de vitro pictis qñ sũt splendide ille splẽdor
non impedit imo iuuat vt videant̃ illi colo-
res qui sunt in picturis fenestre. Et ita erit
de splendore corporis nostri in resurrectiõe
ꝓpt̃ qd̕ rõ illa in ꝯtrariũ nõ ꝓcedit. Nam tu
ꝑspectiua vides ꝙ inuo ꝯtutẽ visiuã vt vide
at colores corꝑis hũani ⁊ lucẽ facere opera-
tionẽ suã. i. lucẽ qꝛ lux ĩ tenebris lucꝫ. Joh. i.
Et ꝓpt̃ hanc ꝓprietatem resurrectio nostra
remanet vr. i. lumen: qꝛ de ea verificat̃ illud
ibidẽ. Erat lux vera q̄ illuminat oẽꝫ hoĩem:
tali scꝫ dote glorificatũ. Et sic patet. P

Sexto venit sciẽtia musi

ce cũ q̄ sũt colligati angeli. Musica ẽ scĩa cã
tus ⁊ sonoꝝ: ideo illa scĩa ⁊ angeli cũ ea ꝓpo
nunt istud dubiũ. Si resurrectionẽ nr̃aꝫ p̄ce
det aliq̄ vox vel aliq̄s sonꝰ tube: Si dicis ꝙ
nõ: ꝯtra te ẽ illud dictũ apl̃i Thessal. iiij. Ipe
dñs in iussu ⁊ in voce archãgeli ⁊ ĩ tuba dei
descẽdet de celo ⁊ mortui resurgẽt. Si tu dicꝭ
ꝙ sic. cõtra vel mortui audiẽt talẽ vocẽ ⁊ so
num vel nõ. si nõ: g̃ talis sonꝰ fiet in vanũ.
Ideo dr̃ Eccli. xxxij. Non impedias musicã:
⁊ vbi auditꝰ nõ est nõ effundas ꝫmonẽ. Eti
am ꝯtra te ẽ illud verbũ xp̃i. Joh. v. Mor-
tui audiẽt vocẽ filij dei: ⁊ qui audierint viuẽt
Si tu dicis ꝙ mortui audient talẽ sonũ: er-
go corpora illoꝝ qui resurgent nõ erunt luci
da: sicut tu dixisti ꝑspectiuis. Ecce cathena
qꝛ musica iuuat perspectiuã victã. probo ꝙ
hoc sequat̃: quia si corpora erunt ita lucida
ergo si audient ⁊ videbunt dispositionẽ ad
iudiciũ: cũ maior noticia sit illa que habetur

De voce tube

per visum ꝙ illa que habet per auditū: ergo
si talis sonus fieret ad notificandū illud ꝙ
mortui tanta claritate viderent: tūc talis so-
nus esset sup̄fluus. vel si non est sup̄fluus il
la claritas corpoꝝ nō erit: de q̄ dixisti perspe
ctiuis. Secūdo p̄bo ꝙ talis sonꝰ tube non
erit: q2 nō fiet subito eo ꝙ de ratōne scīe mu
sice sit tempꝰ. i. ꝙ sonꝰ ⁊ cantꝰ fiant in tem-
pore. Un̄ cantores dicūt ad pulsatores. Te
neas mihi tenorē ad vnū tempꝰ vel duo tē-
pora: q2 melodia fit cum ꝓportione ⁊ conue
niētia debite mēsure: ergo talis sonus nō po
terit fieri subito: nec etiā poterit ista tuba pul
sari in tempe eo ꝙ tunc nō erit tempꝰ: cū tē
pus s̄m p̄hm nihil aliud sit q̄ mensura mo-
tus celi. Sed celū post resurrectionē nō mo-
uebitur sed stabit firmū: ergo tūc non erit tē
pus. ⁊ ita sonꝰ tube nō poterit fieri in tempo
re nec etiā subito vt monstraui: ergo talis so
nus nō erit. Ad istud dubiū dico ꝙ qn̄ ali-
quis dn̄s vult cōgregare pp̄lm siue ꝓ festo
siue ꝓ nuptiis vel conuiuio vel ꝓ alia causa:
facit hoc ꝓnunciari ꝑ sonū tube ⁊ vocē pre-
conis. ⁊ ita fiebat in veteri testamēto. Un̄
Nūeri. x. dr̄. Qn̄ ꝯgregādꝰ ē pp̄ls simplex tu
barū clāgor erit. Neem. iiij. In q̄cūq3 loco au
dierit clāgorē tube illuc ꝯcurrite. Et q2 deꝰ in
resurrectōe cōgregabit tantā humanā gene
rationē. scilz viros ⁊ mulieres sicut dictū est
grāmatice ⁊ faciet festū ⁊ cōuiuiū suarū nu
ptiarum in quibꝰ sponsam suā scz humanaz
generationē dotabit dotibus impassibilita-
tis: de qua dictuz est logice: ⁊ subtilitatis de
qua dictū est geometrie: ⁊ claritatis de qua
dictū est perspectiue: ⁊ agilitatis de qua di-
cetur phisice. Etiam illam suam spōsam in-
duet veste pulcherrima nuptiali. scz etate flo
rida iuuentutis: de qua dictū est arithmeti-
ce. Ideo valde rationabile est ꝙ tantā cōgre
gationē ⁊ tam solennissimū festū ⁊ tam pre
ciosissimas nuptias precedat sonitꝰ tube ⁊
clamor vocis. Sed pulchrū est scire quo mo
do erit facta tuba ⁊ ista vox: ⁊ quis pulsabit
istam tubā: ⁊ proferet istam vocē. Pro intel
lectu huius sciendū est ꝙ erit duplex sonus
tube ⁊ simılit vox. Prima tuba erit prepara
toria ad resurrectionem. ⁊ iste sonus tube ⁊
vox non erit aliud nisi collectio puluerū cor
porum nostrorū: ⁊ istam primā tubam ⁊ vo
cem pulsabunt ⁊ ꝓferent angeli. Nam ange
li erunt ministri resurrectōnis quātū ad hoc
quia colligent pulueres in quos cōuersa sūt
corpora humana. Et istud ministerium erit
p̄ncipal'r vnius archangeli scilz michaelis
qui est princeps eccl'ie sicut fuit p̄riceps sy-
nagoge iudeorum. vt dicitur Danielis. iiij.
Tamen iste archangelus faciet per influen
tiam angelorum qui sunt superiores eo qui
eodē modo operabuntur ad illam collectio
nem cinerū. Similiter angeli inferiores ope
rabuntur ad collectionē materie illorum ho
minū quos habuerūt custodire. Sed q2 mi-
chael hoc aget p̄ncipaliter ideo illa vox dici
tur vox vniꝰ archangeli. Propterea dicit in
auctoritate allegata. in voce archangeli. Sz
in q̄ꝛtum alij angeli operant idem: licz nō ita
principalit dicat vox pluriū angeloruz. sicut
dicitur Math. xxiiij. Mittet angelos suos
cum tuba ⁊ voce magna ⁊ congregabūt ele
ctos eius a quattuor ventis ⁊ a summis ce
lorum vsq3 ad terminos eoꝝ. Secūda tuba
erit preceptoria ⁊ effectiua resurrectōis. vn̄
mgr̄ senten. in. iiij. dicit sic. Causa resurrecti-
onis erit vox tube que in aduētu iudicis ab
omībꝰ audiet: ⁊ istā tubam pulsabit ip̄e deꝰ
Ideo Zach. ix. scribit sic. Deus tuba canet.
Et ap̄lus. i. Cor. xv. Omes quidē resurge-
mus in momento: in ictu oculi in nouissi-
ma tuba. canet enī tuba ⁊ mortui resurgent
Et in auctoritate in p̄ncipio dubij allegata
dicit sic. In tuba dei descēdet de celo ⁊ mor
tui resurgent. Nam vt dicit Grego. Tubam
istam sonare nihil aliud est q̄ mundo vt iu
dicem filium presentare. Est ergo iste sonꝰ
tube ⁊ ista vox determinatū velle dei quod
alio nomīe dicit iussus. Unde in auctorita-
te p̄ma istius dubij dicit. Ipse dn̄s in iussu
descendet. Aliquādo dicit clamor ꝑut dicit
Math. xxv. Media nocte clamor factꝰ est
⁊c̄. Et non intelligatis media nocte pro illa
hora noctis, quia vt dicit Augu. hic accipi-
tur media nox pro hora insperata. Aliquā-
do dicitur vox obediendo audiri: sicut illud
Iohis. v. Omnes qui in monumentis sunt
audient vocem eius. Et sic habetis ꝙ non
erit sonus alicuius tube enee vel argentee:
nec etiā aliqua vox corꝑalis. Sed per sonuz
⁊ vocem intelligitur aliquando ipsum deter
minatum velle dei ⁊ aliquando ipsa colle-
ctio cinerum. Erit ergo sonus tube ⁊ vox
ad intellectum predictum. Istam sententiā
determinat magister. iiij. senten. dist. xliij. vt
patz. Ad p̄mā rōnē in ꝯtrariū si mortui au-
dient dico ꝙ sicut determinatū velle dei ver-
sus creaturā ē impare: ita obedire creature
est audire. Isto modo itelligit illō, oēs q̄ in

monumētis sūt audiēt vocē filij dei.i.obedi-
ent cū ad nutū dei resurgent. Et nō sequit̄ ꝙ
viuāt: q2 nō dico ꝙ audiēt aliq̄d corpo:alit̄
q2 si audirēt nō essent mortui. Ad secūdā ra
tionē si talis son⁹ aut vox fiet in tp̄e vel subi
to dico ꝙ intelligēdo tertio modo.s. ꝙ talis
son⁹ ꝛ vox fit determinatū velle dei vel ip̄a pre
sentatio iesu xp̄i ad illū intellectū talis vox
ꝛ son⁹ fiet subito: s̄ ītelligēdo p̄mo modo.s.
ꝙ talis vox ꝛ son⁹ fit collectio cinerum vel
puluerū corpoꝝ nr̄oꝝ quā faciēt angeli: tūc
illa vox ꝛ son⁹ fiet in tp̄e s̄ valde paruo ꝛ im
perceptibili. Et q̄n tu dicis tp̄s nō erit q2 ce
lum nō mouebit̄. istud nō est verū q2 celum
mouebit̄ vsq3 ad finē isti⁹ collectōnis nr̄oꝝ
puluerū. Et simul erūt finis mot⁹ celi ꝛ isti⁹
collectōnis puluerū. Isto modo pulsauit tu
bam ꝛ ꝓtulit vocē iesus xp̄us isto mane q̄n
virtute ꝓpria resuscitauit corp⁹ suū. Nā scri
bitur Luc.viij. Clamauit surge ꝛ surrexit cō
tinuo: Ideo resurrectio hodierna ꝛ sil'r nr̄a
dr̄ vr.i.lumē q2 isto modo pulsat tubā ꝛ dat
vocē suā lumē.s.sol.q2 vt dr̄.ij.phicoꝝ. Hō ꝛ
sol generāt hoīez: eo ꝙ v̄tute solis generat̄
hō: ꝛ ꝓducunt̄ frumētū: vinū: oleū: ꝛ alij bo-
ni fruct⁹. Iuxta illō Eph.v. Fruct⁹ em̄ lucis
est in oī bonitate. verū ē ꝙ sol pulsat istā tu
bam in bono spacio tp̄is: s̄ de⁹ pulsat eā sub-
ito. q2 vt dr̄ p̄s.cxlviij. Ip̄e dixit ꝛ facta sunt
ip̄e mādauit ꝛ creata sunt. Ita ꝛ de⁹ subito
pulsabit istā tubā ꝛ ꝓferet illā vocē in resur
rectiōe nr̄a. Vn̄ in exēplū hui⁹ in resurrecti-
one lazari dr̄. Jesus clamauit voce magna.
Lazare veni foras. Et statī ꝓdijt q̄ mortu⁹
fuerat. Joh.xi. Tu g̊ musice habes ꝙ resur-
rectionē nostrā p̄cedat duplex son⁹ tube ꝛ
duplex vox ꝛ in nullo derogat̄ tibi nec q̊ ad
mensuras nec q̊ ad melodias. ꝛ nr̄a resurre
ctio remanet vr.i.lucida ꝛ clara a deo vt ꝯfir
met̄ fides ei⁹ in te. ꝛ sic p3. ꝗ

¶ **Septimo venit philoso-**
phia seu phisica cum qua colligati sunt pu e
ri. Philosophia est sciētia que tractat de mo
tu: ꝛ iđo ista sciā ꝛ pueri q̊ libent̄ discurrunt
ꝛ mouent̄ cū ea ꝓponūt istud dubiū. Si ī re
surrectōne hoīes mouebunt̄. Si tu dicis ꝙ
nō: dicūt pueri g̊ semp̄ stabim⁹ firmi sicͭ mo
do stam⁹ in scholis: ꝛ sic nūq̄ habebim⁹ fe-
stum in q̊ possim⁹ bn̄ ad nostrū placitū mo-
ueri: g̊ male respōdisti musicis dicēdo ꝙ in
resurrectōe erit solēnissimū festū: ita ꝙ meri
to ip̄3 p̄cedat son⁹ tube ꝛ p̄conizatio vocis

Ecce cathena q2 philosophia iuuat musicā
q̄ precessit. Si tu dicis ꝙ in resurrectōne ho
mines mouebunt̄ cōtra te facio illā rationē
Si mouebunt̄ ergo mouebunt̄ ꝓpt̄ aliquē
finē quē nō habēt ꝛ sic aliquo indigerēt ꝛ ꝑ
ꝯsequēs nō essent bti. q2 vt Aug. dic̄. Bea-
tus ē qui hab3 q̄cquid vult ꝛ nihil mali vult
sed istud ꝯseq̄ns ē falsu3 ꝛ hereticū: g̊ in re-
surrectōne hoīes nō mouebunt̄. Scđo sic: si
hoīes mouebūt̄ g̊ subito vel in tp̄e: nō sub-
ito: q2 isto modo destrueret̄ nr̄a sciētia phi
losophie. q2 s̄m ph̄m.iij.phicoꝝ. Null⁹ mot⁹
pōt fieri subito.i. in instanti. nec mouebunt̄
in tp̄e: q2 tūc nullū tp̄s erit eo ꝙ celū tūc nō
mouebit̄. Et sicut dixisti musicis cōpleta col
lectione puluerū nr̄oꝝ corpoꝝ cessabit mo-
tus celi. Ecce alia cathena. g̊ cessabit tp̄s ꝛ
sic mot⁹ nō poterit. fieri in tp̄e: nec subito vt
dictū ē. g̊ in resurrectōe hoīes nō mouebūt̄
Ad istud dubiū dico ꝙ vltra tres dotes p̄-
dictas.s. impassibilitatꝭ: subtilitatꝭ: ꝛ claritatꝭ
de⁹ dabit nob̄ quartā dotē q̄ vocat̄ agilitas
ꝑ quā corpora nr̄a erūt multū agilia ꝛ pote
runt trāsire ꝑ spaciū mille dietarū in vna mi
nima ꝑte hore ꝛ impceptibili. Et si tu dicis
vnde h̊ ꝓueniet hoī ꝙ sit ita agilis: Dico ꝙ
in parte ꝓueniet q2 hō erit bn̄ san⁹ ꝛ longe
ab oī infirmitate ꝑ dotē impassibilitatꝭ. vt di
xi logice. Et q2 erit bn̄ ꝓportionat⁹ ꝛ cū bōa
ꝓportiōe corporali ꝛ dispositōe ꝑ dotē sub-
tilitatꝭ: vt dixi geometrie. Et q2 erit in statu
vigoroso florētis iuuētutꝭ: vt dixi arithmeti-
ce ꝛ let⁹ ꝛ iocūdus ita ꝙ ex multo gaudio to
tus lucebit ꝑ dotē claritatꝭ: vt dixi ꝑspectiue
S3 p̄ncipalit̄ iste dotes ꝓueniēt ex ꝯditiōe
glie ꝑ quā corp⁹ est ī oīb⁹ obediēs aīe. Vnđ
nos videm⁹ ꝙ pueri naute ꝛ marāgoni va
dunt recti sup̄ atthēnas nauiū ꝛ sup̄ alia li-
gna stricta ꝛ in magna altitudie: vbi alij cū
manib⁹ ꝛ pedib⁹ amplexādo tale lignū fere
morerent̄ ex precipitij timore. Et ita aliq̄ as
sueti ad cursum vel ad salt⁹ forti⁹ currunt ꝛ
saltant q̄ alij: ꝛ h̊ accidit ꝑ frequēs exercitiū
Vn̄ corp⁹ magis syncerum est magis subie
ctum volūtati aīe. Multo g̊ magꝭ in resurre
ctione vbi erit corpus oīno obediēs aīe erit
multū agile: iđo beat⁹ Aug. dic̄ sic. Vbicūq3
voluerit sp̄us: ibi erit ꝛ corpus. Ipsa ergo
obediētia corporis q̄ ꝓcedit ex cōditōe glie
est p̄ncipalis ꝛ totalis causa. Fundamētu3
ꝛ radix hui⁹ dotis que vocat̄ agilitas est: q2
in resurrectōe erit magnū festū: erūt solēnis-
sime nuptie ꝛ maximū cōuiuiū: vt dixi musi

ce: in quib⁹ ꝯsueuerūt hoīes ostendere agilitatē .i. dextrisiā suā: in tripudijs: in hastiludijs ⁊ alijs iocis in quib⁹ homīes mouent̄: nō ꝑpt̄ aliquā necessitatē ſ᷑ solū ꝑpt̄ delectationē quā habebūt ⁊ alacritatē: ita etiā erit ꝯueniēs ꝙ hoīes moueant̄ tūc nō ꝑpt̄ aliquā indigentiā ſ᷑ ꝓpter delectationē quā habebunt in videndo varietatem ⁊ pulchritudinē creaturarū. Etiā vt ista dos agilitatis sit euidēs: si hoīes nō mouerent̄ nō cognosceretur sed esset sup̄flua: qꝛ frustra est potentia que nō deducit̄ ad actū. vt dicit phs. Ideo Esa. xl. dr̄. Current ⁊ nō laborabunt: ambulabūt ⁊ nō deficient. Et sic hoīes velocissime ⁊ leuissime in resurrectiōe mouebuntur. Ad p̄mā rōnē in ꝯtrariū dico ꝙ scti nō mouebunt̄ ꝑpt̄ indigentiā sed ꝑpt̄ delectationē vt dictū est. Ad secundā rōnē dico ꝙ mouebunt̄ in tp̄e multū paruo ⁊ imꝑceptibili. ⁊ qn̄ tu dicis ꝙ tūc nō erit tēp⁹ qꝛ non erit mot⁹ celi: ꝯcedo ꝙ nō erit tēpus qd̄ est mēsura mot⁹ celi: ſ᷑ erit temp⁹ qd̄ erit mēsura alicui⁹ alteri⁹ mot⁹. Exēplū temp⁹ vnius diei est spaciū intra qd̄ sol circuit vna vice ab oriēte in occidentē: ita si tu diceres famulo tuo vade ⁊ fac talē rem ⁊ ille rediret ītra reuolutōnē vnā quā tu dares circa claustrū fratrū vel circa plateā: tūc spaciū intra quod dares illā reuolutionē esset tp̄s ⁊ mēsura illius mot⁹ famuli tui. Ita in resurrectōe motus vni⁹ erit mēsura mot⁹ alteri⁹ ſm qd̄ placebit nobis: ⁊ illo modo erit tp̄s qd̄ est mēsura mot⁹ alicui⁹ rei: vel saltē erit tp̄s qd̄ erit numer⁹ prioris ⁊ posterioris in quolibꝫ motu. Qꝛ aūt talis mot⁹ sic agilis ⁊ velox erit ī resurrectōe: oñdit xp̄s in sua resurrectiōe: qꝛ modo erat in castello emaus: modo in ciuitate hierl̄ꝫ: ⁊ velocissime ad varia loca se trāsferebat ꝓut volebat. ideo Luc. vlti. dr̄. Euanuit ex oculis eoꝝ. Etiā oñdit suā agilitatē qꝛ multis videntib⁹ ascendit in celū. ergo resurrectio nostra est vr. i. lumen. qꝛ suus motus agilis assimilat̄ motui veloci scintillarū ignis: que ita velocit̄ saltant ꝙ nō potes tā cito fugere qn̄ sup te veniant. Ideo dicitur Sapie. iij. Fulgebūt iusti ⁊ tanq̄ scintille ī arundineto discurrent. Ecce o philosophia ⁊ vos pueri in resurrectōe nostra hoīes mouebunt̄ in tp̄e paruo ⁊ imꝑceptibili pro suo solatio ⁊ delectatōe: ⁊ sic phīa remanet salua ⁊ nr̄a resurrectio ē vr. i. lucida ⁊ clara. ℟

Octauo venit politica cum qua colligati sunt status hoīm. scꝫ dn̄i nobiles mercatores artifices ⁊ dn̄e: ⁊ ita generaliter viri ⁊ mulieres. Scientia politice docet dispositionē status ciuitatis ⁊ multitudinis popularis: ido ista sciētia ⁊ oēs cōditiones viroꝝ ⁊ mulierū cum ea ꝓponunt istud dubiū. Si in resurrectione vn⁹ homo erit in maiori ⁊ meliori statu q̄ alter. Considerant isti ꝙ in hoc mūdo vn⁹ dn̄s est maior dn̄s altero: vn⁹ mercator est maior altero: vn⁹ artifex est plus ante in arte sua q̄ alter. Ita est de dominab⁹ qꝛ vna habet maiorem dotē vel est maior altera. ⁊ ita petūt ipi si ita erit in resurrectōe ꝙ vn⁹ homo sit maior altero: ⁊ si dotes p̄cedētes erunt in oīb⁹ equaliter ita ꝙ omnes sint equaliter agiles: equalit̄ lucidi: equalit̄ subtiles: ⁊ equalit̄ impassibiles: vel si in vno iste dotes erunt maiores q̄ in alio. Si tu dicis ꝙ oēs erūt in equali statu: cōtra te est illud ꝓphe. ps. lxi. Tu reddes vnicuiqꝫ iuxta opa sua: sed opa vni⁹ in ista vita sunt meliora q̄ opera alterius: ergo etiā in vita beata status vni⁹ erit melior q̄ status alteri⁹. Etiā dixisti geometrie ꝙ vnus erit longior ⁊ grossior alio: ergo vn⁹ erit agilior altero: ⁊ sic dos agilitatis est maior in vno q̄ in altero. Si tu dicis ꝙ vn⁹ erit maior alio: ⁊ ꝙ iste dotes erūt maiores in vno q̄ in altero: contra te est illud qd̄ scribitur in glosa super ca. xv. ad Coꝛ. i. de dote impassibilitatis: que dicit sic. Oēs equaliter habent ꝙ pati non possunt. Et hoc est rationabile: quia negationes ⁊ priuationes non habent plus ⁊ min⁹. quia videmus de mortuis ⁊ de insensibilib⁹ ꝙ vnus non est magis mortuus ⁊ insensibilis q̄ ali⁹: ⁊ ita de illis qui erunt immortales: vn⁹ non erit magis imortalis q̄ alius. Secundo de dote agilitatis si ipa esset maior in vno q̄ in alio nō esset verū ꝙ tunc mouerent̄ hoīes in tēpore imperceptibili: sicut dixisti philosophie. Ecce cathena qꝛ politica iuuat philosophiā que precessit. Nam si oēs mouerent̄ ⁊ ꝑtransirent spacia quātūcūqꝫ magna in tēpore imperceptibili: ergo in tempore equali ⁊ ita q̄libet esset agilis sic ali⁹ ⁊ dos agilitatis non esset maior in vno q̄ in alio: ⁊ sic potest argui de alijs dotibus. Ad istud dubiū respondeo ⁊ dico ꝙ aliquē esse maiorē alio in resurrectione ⁊ vita beata potest intelligi dupliciter. Uno modo per actum presidētie ⁊ sic non habebit vnus maiorē statum alio quia nullus habebit presidentiā super alte-

rum quia nullus homo ibi erit dn̄s: nisi so-
lus iesus xp̄s. Apostol⁹ .i. Coꝝ. xv. Euacua
uit omnē principatum ⁊ potestatem ⁊ vir-
tutem. Alio modo potest intelligi ista maio
ritas q̄ntum ad predictas dotes ⁊ preroga-
tiuas corporales: quia loquendo ꝓprie ad
propositū resurrectionis oportet considera-
re conditiones corporis qđ resurgit plusq̄
anime que nō resurgit: ⁊ hoc modo dico ꝙ
om̄es quattuor dotes procedunt ex condi-
tione glorie ⁊ ex redundantia glorie anime
in corpus: sed gloria vnius est maior gloria
alterius. prout dicit̄ Math. v. Qui solucrit
vnū de mandatis istis minimis ⁊ docuerit
sic hom̄es minim⁹ vocabitur in regno celo
rum: qui autē fecerit ⁊ docuerit hic magnus
vocabitur in regno celorum. Ex quo sequit̄
ꝙ dotes predicte sint maiores in vno q̄ in
alio. id est ꝙ vnus sit magis impassibilis:
subtilis: lucidus: ⁊ agilis q̄ ali⁹: ꝫm ꝙ plus
vel minus meruit. Iuxta illud Eccli xvi. Fa
ciet locum vnicuiq3 ꝫm meritū operum suo
rum. ideo illis qui plus meruerunt dicetur
sic. Augete dotem munera postulate libēs
tribuam. Geneß. xxxiiij. Et sic in resurrectio
ne vnus erit in maiori ⁊ meliori statu q̄ al-
ter. Ad primā rationē in contrariū dico ꝙ
negationes ⁊ priuationes possunt confide
rari dupliciter. Uno modo ī seipis: ⁊ sic null⁹
potest habere plus ⁊ min⁹ sed solū equalit̄.
vt dicit glosa. Secūdo modo in suis causis
⁊ sic vn⁹ potest habere plus ⁊ min⁹ q̄ alius
Exēplū volo tu claudas vnā capsā clausā in
duab⁹ alijs capsis: ita ꝙ secūda capsa sit in
p̄ma ⁊ tertia in secūda: modo ī qualib3 ista-
rum est equaliter obscuritas cōsiderādo ob
scuritatē in seipa: q2 in nulla istarū est aliq̄d
de luce: ⁊ tn̄ ꝯsiderādo obscuritatē in sua cau
sa vna obscuritas ē maior alia: q2 causa vni⁹
obscuritatis est clausura triū capsarū ⁊ cau-
sa alteri⁹ obscuritatis est clausura vnius vel
duarū capsarū. Cōsimilit̄ in ꝓposito nostro
q2 impassibilitas cōsiderando eā in seipa ē
equalis in oīb⁹ vt dicit illa glo. sed ꝯsideran
do eā in sua causa q̄ est cōditio glīe ⁊ obedi-
entia aīe: sic q̄to glīa erit maior tāto impas
sibilitas erit maior in vno q̄ in alio. Ad se-
cundā dico ꝙ illa ratio non valet: quia si est
aliqua parua res quā tu nō potes videre ad
huc poterit esse vna res minor quā tu min⁹
poteris videre cum eandē rem quā tu non
potes videre possit deus diuidere per medi
um ⁊ fiēt due res minores ea: ita q̄uis oēs

res moueant̄ in tempore imperceptibili tn̄
cum hoc stat ꝙ vnus mouetur in minori tē-
pore: quia om̄e temp⁹ licet sit paruū q̄tum
volueris adhuc potest diuidi ⁊ partiri: ⁊ ita
ratio non ꝓcedit. Pro declaratione vnius
puncti qđ dixi supra sc3 ꝙ vn⁹ homo erit lō
gior ⁊ grossior alio: ergo vn⁹ leuior erit alio:
quia magis grossus debet plus ponderare
Sciendū est ꝙ dos agilitatis non attendi-
tur penes grossiciem maiorē vel minorem:
quia aliquis magis grossus erit magis agi-
lis q̄ ille qui erit min⁹ grossus: puta si gros-
sior habebit maiorem gloriā: quia tunc cor-
pus suu3 erit magis obediens anime ⁊ erit
magis expeditū ⁊ agile: ⁊ hoc est quia gros-
ficies maior vel minor procedit ex naturali
complexione corporis. Sed dos maior vel
minor procedit ex conditione glorie que est
premiū nostrorū meritorum. Ideo q̄to ali
quis magis meruit tanto erit maior in istis
dotib⁹ ⁊ alijs in regno celoꝝ. Et de dote agi
litatis in resurrectione xp̄i ꝓut ostensum fu
it in duob⁹ apostolis sc3 petro ⁊ iohanne q̄
perquirentes de resurrectione cucurrerunt
simul. Sed ille ali⁹ discipulus precucurrit ci
tius petro ⁊ venit prior ad monumentum.
Ioh. xxvi. Et de xp̄o dicit̄ sic. Precedet vos
in galileam. Math. vlti. Et ad Heb. i. Se-
det ad dexterā maiestatis in excelsis: tanto
melior angelis effect⁹ quāto pre illis differē
tius nomē hereditauit. Et ibidē ca. iij. dicit.
Amplioris glorie pre moyse dign⁹ habit⁹ ē
Et .i. Paralip. xxix. dr̄. Dedit illi gloriā regni
qualē null⁹ habuit: ⁊ hoc iuste ei cōuenit q2
meruit super om̄es. Et ita alij habebūt glo-
riam maiorē vel minorem ⁊ consequnter do
tes predictas ꝫm ꝙ plus vel minus merue
runt in vita ista. Ideo resurrectio nostra est
vr .i. lumen propter illam ꝓprietatem lucis
quā apl̄us appropriat resurrectioni dicens
Stella a stella differt in claritate: sic ⁊ resur-
rectio mortuoꝝ. i. sicut vna stella est magis
lucida q̄ alia: ita vn⁹ homo in resurrectione
habebit dotē claritatis plusq̄ alius: ⁊ ita de
alijs dotib⁹. Tu ergo politica habebis in re
surrectōe ordinē tuū. s. ꝙ vn⁹ erit maior alio
⁊ nostra resurrectio remanet vr. id est luci-
da ⁊ clara. S

Nono venit scientia me-
dicine cum qua colligati sunt adolescentes
Scientia medicine tractat de dispositōe cor
poris hūani humoꝝ: ⁊ cōuersione cibi ⁊ po

tus in carnē ⁊ sanguinē ⁊ in alios humores ⁊ q꞉ adolescentes ꝑcipue bene comedunt ⁊ in eis bulliūt fortiter sanguis ⁊ ceteri humores. Unde adolescentia est etas a.xiiij. anno vsq꞉ ad vigesimūquintū. ideo ista scientia cū adolescentibꝫ petit istud dubiū. Si totum illud qđ ex cibo vel potu vel ex semine. vnde generatur homo conuertit᷑ in carnem ⁊ sanguinem aut aliū humorē hoīs resurget .i. si totū illud qđ in isto mundo inuenit᷑ esse quocunq꞉ tempore caro ⁊ sanguis: aut alius humor hoīs resurget in homine. Si tu dicis ꝙ sic sequit᷑ ꝙ in resurrectiōe dotes non essent perfectius in vno ꝙ̄ in alio ſm ꝓportionem glie: sicut tu dixisti i politice. Ecce cathena consueta. probo ꝙ sequat᷑: q꞉ aliqui humores sūt mali ⁊ nociui quos natura mittit foras per sudorem aut aliū moduꝫ: ⁊ isti maxime fuerūt in multis sanctis diuersimode infirmis: ergo illi sancti licet haberēt maiorem gloriā tamē haberent peiorem dispositionē: quia sic subtilitas scꝫ perfecta dispositio corporalis esset in homibꝫ in resurrectione plus ⁊ minus a cōditione naturali. scꝫ ſm ꝙ plus ⁊ minꝫ haberēt de illis malis humoribus ⁊ nō ꝓueniret istud plus ⁊ minus ex cōditōe glie: sicut tu dixisti politice. Secūdo arguo sic. pono ꝙ iohānes toto tpe vite sue comedat carnē humanā ⁊ nō aliud: tūc peto si ista caro hūana comesta resurget in ꝑsona comesta vel in iohāne comedēte: Si in ꝑsona comesta ergo iohānes i quo nō resurget aliq̄d de eo qđ comedisset remaneret quasi vnū nihil: q꞉ q̄si tota quātitas corpis auferet᷑: ⁊ ita nō esset debite ꝓportionatꝫ per dotē subtilitatis: vt dixisti geometrie. Si tu dicis ꝙ resurget in iohāne comedēte: tūc sequit᷑ ꝙ illi hoīes comesi i nō resurgerēt: ⁊ ita resurrectio nō esset generalis: vt dixisti i grāmatice. Tertio sic: si totū qđ hō cōedit ⁊ bibit debet resurgere in hoībꝫ ⁊ vnꝫ toto tpe vite sue comedisset multos arietes boues ⁊ alia aīalia ⁊ maris ⁊ terre ⁊ aeris: sequit᷑ ꝙ ille erit magnꝫ ꝑ decē hoībꝫ ⁊ adhuc plus ⁊ nō esset debite ꝓportionatꝫ. Quarto sic apl's i. Cor. xv. dicit. Caro ⁊ sanguis regnum dei nō possidebūt. Si tu dicis ꝙ nō resurget totū illud qđ ꝯuertit᷑ in carnē ⁊ sanguinē tunc aliud esset illud corpꝫ qđ modo habemꝫ in isto mūdo: ⁊ illud qđ resurget: cuiꝫ cōtrariū dixisti logice. Ad istud dubiū r̄ndent diuersi diuersimode. Quidā dicūt ꝙ nihil de cibo vel potu cōuertit᷑ in carnem ⁊ sanguinē vel aliū humorē hoīs ſꝫ ꝙ semen vnde generat᷑ homo multiplicabat᷑ ⁊ ita etiā hō veniebat esse magnus: ⁊ illo modo nihil est in homīe nisi illđ qđ fuit in adā ⁊ ꝑ successionē ⁊ multiplicatōnē transiuit in nos. Et dicūt ꝙ causa ꝓpt᷑ quā homo comedit ⁊ bibit est illa vt calor stomachi non ꝯsumat in totū istud semen qđ multiplicat᷑: q꞉ calor cōsumit potuꝫ ⁊ cibū: ⁊ illo modo cōseruat᷑ homo ꝑ cibū ⁊ potū sine quo morit᷑ cito. Et ita facit artifex de argento qn̄ fundit argentum: q꞉ apponit plumbū vel stagnū, vt ignis consumendo de plumbo cōsumat minus de argento. In homine argentū est semen: ⁊ illud qđ procedit ex eo. plumbū est illud qđ procedit ex cibo ⁊ potu. ⁊ sicut nihil de plumbo simul cum argento conuertit᷑ in argentum licet liquefiat: ita nihil de cibo vel potu conuertit᷑ realiter in carnem vel sanguinē vel in aliam substātiam hoīs: ⁊ ſm istos in resurrectione nō resurget aliquid qđ conuertat᷑ vel generetur de cibo vel potu sed solū qđ ꝓcedit ex semīe vnde generat᷑ hō: q꞉ solū de illo fit sanguis ⁊ caro ⁊ aliꝫ humores hoīs. Sed illa opinio non est vera: q꞉ illud qđ naturalit᷑ multiplicatur efficit᷑ magis rarū. vn̄ si vnā petiā pāni q̄draginta brachioꝝ tu extēdas: ita ꝙ veniant q̄nquaginta brachioꝝ pānꝫ efficit᷑ magis rarus ⁊ ꝑ illū modū hō si nō veniret in eū alia substantia nisi illa quā habꝫ in ꝑncipio sue natiuitatis qn̄ eēt magnꝫ esset multum rarꝫ: cuiꝫ cōtrariū videmꝫ ad oculum. Ideo aliꝫ dixerūt ꝙ cibus ⁊ potꝫ cōuertit᷑ in carnē ⁊ sanguinē hoīs tn̄ faciūt magnā differentiā int᷑ carnē ⁊ sanguinē que ꝓcedunt ex semine vn̄ generat᷑ hō: qđ ipi vocant humidū radicale: ⁊ carnē ⁊ sanguinē que ꝓcedunt ex cibo ⁊ potu qđ vocant humidū nutrimentale. ꝑmi dicūt ad veritatē nature humane ꝑmario ⁊ secūdū secūdario. Exemplū ꝑmū est grana de copo. secūdū est grana de brodeis. primū est vinū purū ⁊ ꝑfectū. secūdum est aquaticū. Sciēdū est ſm istos ꝙ de grana de brodeis fit grana de copo: ⁊ de aq̄tico fit vinū purū ⁊ ꝑfectū: q꞉ de suꝑfluitate cibi ⁊ potus seu humidi nutrimentalis qđ d᷑ grana de brodeis ⁊ aquaticum in patre venit semen quod est humidum radicale in filio vocatū grana de copo seu vinū ꝑfecū ⁊ purū. Quia deꝫ nature ꝓuidit sic ꝙ illđ qđ ē suꝑfluū i generāte fit essential᷑ ꝑfectio ⁊ necessaria i gn̄ato: ⁊ sic oīs illa caro ⁊ sāguis ⁊ totū illud qđ ꝓcedit ex semine vn̄ generat᷑

homo scʒ totū humidum radicale resurget. Sed de eo qđ procedit ex cibo ⁊ potu.s.de humido nutrimētali resurget: non totū ſ; illud qđ sufficiet ad faciēdū hoīem sufficienť ⁊ ꝓportionabiliť magnū. Sʒ illa opinio nō est vera: q2 nō ē aliq̄ ratio q̄re aīa ꝑsone generantis habeat ꝟtutē faciēdi de semīe qđ ē superfluitas cibi ⁊ potꝰ ꝑfectā carnē ⁊ sanguinem ꝑsone gn̄ate: ⁊ aīa ꝑsone gn̄ate nō sit potēs ad faciēdū de cibo ⁊ potu eque ꝑfecte carnē ⁊ sanguinē suipiꝰ: cū hō naturaliť debeat eē potētior ad ꝑficiēdū sibiipi q̄ȝ alteri. Et ſm illā opinionē hō de cibo ⁊ potu faceret in filio bonā carnē ⁊ sanguinē: ⁊ in seipo faceret malā carnē ⁊ sanguinē: qđ nō est dicendū. Jđo ē tertia opinio quā reputo verā dicēs ꝙ de cibo ⁊ potu fit in hoīe caro ⁊ sanguis ⁊ alij humores perfecte ⁊ p̄ncipaliť ⁊ vocat humidū radicale siue ꝓcedat ex semīe vn̄ generať hō: siue ꝓcedat ex cibo ⁊ potu illud qđ ꝑuenit ad terminū gn̄atōis ꝑ actum virtutꝭ gn̄atiue vel etiā nutritiue. Et humidū nutrimētale vocat illud qđ nōdū ꝑuenit ad illū terminū: ſ; est adhuc in via ꝑueniēdi ad ꝑfectionē illā. Verū ista opinio ponit talem differentiā q2 dič ꝙ illud qđ ꝓcedit ex cibo si debʒ esse ꝑfecte de natura hoīs oportet ꝙ veniat ad figurā: sitū ⁊ ordinē quē habʒ illđ qđ ꝓcedit ex semīe vn̄ generať hō. Et ita totū qđ ꝓcedit ex semīe remanet semꝑ q̄ȝtum ad formā ⁊ speciē: ſ; non q̄ȝtū ad materiā. q2 q̄ȝtū ad materiā fluit ⁊ refluit. Et ponit exēplū sctūs Thom̄. iiij. li. sentē. de ciuitate in q̄ sunt multi officiales. Nā q̄ȝtū ad formā officioꝝ illi officiales semꝑ manēt: q2 ipi vł alij sunt in illo officio vn̄ semꝑ sūt dn̄i duces cōsiliarij: ⁊ tn̄ q̄ȝtum ad materiā nō semꝑ manent q2 vnꝰ moriť ⁊ aliꝰ remoueť ab officio. Jta in ꝓposito illud qđ ꝓcedit ex semine humano semꝑ manet quo ad formā ⁊ speciē. i. quo ad figurā sitū ⁊ ordinē. ſ; nō quo ad materiā. Secūdū exēplū ē de nauigio qđ durat q̄ȝtū silua: vt vulgo dr̄. quia modo renouať vna pars modo alia: ita ꝙ finaliť nihil ē in nauigio de p̄mis lignis. ⁊ tn̄ est illud idē nauigiū q2 remanet eadē figura: idē situs ⁊ ordo partium: ⁊ ita p̄ma lignamina remanēt q̄ȝtum ad figurā que resultabat ex ipis: sed q̄ȝtum ad materiā illa lignamina sunt ablata. s. p̄ma. Tertiū exemplū est de domo a q̄ auferť vnꝰ lapis ⁊ poniť aliꝰ loco eius: ⁊ sic vlteriꝰ paulatim pōt fieri de omībꝰ lapidibꝰ ⁊ lignaminibꝰ ⁊ ferramentis: ita ꝙ finaliter nihil esset in domo qđ fuisset p̄mo: ⁊ tamen esset eadē domꝰ: q2 semꝑ remanet figura situs ⁊ ordo partiū. ſm ꝙ habuit a p̄ncipio ꝑ primos lapides: lignamina ⁊ ferramenta. Quartū exemplū est de igne fornacis q2 cōbusto vno ligno apponiť aliud: ita ꝙ finaliť nihil est de p̄mo ligno nec de materia p̄morum lignoꝝ: sed solū ꝯtinue remanet figura situs ⁊ ordo partiū ignis facti ꝑ p̄ma ligna et ita ignis p̄moꝝ lignoꝝ remanet ſm speciem. i. q̄ȝtū ad figurā sitū ⁊ ordinē partiū ⁊ deficit q̄ȝtū ad materiā: ⁊ hoc modo ꝯseruatur vnꝰ ignis nūero. Jta in hoīe remanet figura: situs ordo carnis ossiū ⁊ aliarū partium ſm ꝙ ꝓcesserat a semine: ſ; materia fluit ⁊ loco illiꝰ poniť illud qđ cōuertiť ex cibo ⁊ potu. Jdeo illud qđ ꝓcedit ex semīe remanet q̄ȝtū ad speciē. i. figurā sitū ⁊ ordinē: ⁊ recedit q̄ȝtū ad materiā ⁊ loco eiꝰ poniť ⁊ supplet ꝑ ꝯuersionē cibus ⁊ potꝰ. Sed tu arguis ꝯtra: q2 isto modo hō semꝑ viueret q2 illud qđ ꝯsumiť ꝑ calorē stomachi: restaurať per cibū ⁊ potū: ⁊ homo quotidie comedit ⁊ bibit: ergo nūq̄ȝ deficiet. Dico ꝙ virtꝰ que cōuertit cibū ⁊ potū in carnē ⁊ sanguinē in p̄ncipio est ita fortis ꝙ conuertit tantū ꝙ sufficit ad restaurandū illud qđ cōsumiť ꝑ calorem stomachi ⁊ sufficit ad augmentū vt apparet in etatibꝰ infantie ⁊ pueritie ⁊ adolescentie. Postea q2 om̄e agens in agendo repatiť ista virtꝰ debilitať ita ꝙ nō pōt ꝯuertere nisi q̄ȝtū sufficit ad restaurandū deꝑditū vt apparet ī iuuētute: q2 lʒ tūc hō comedat q̄ȝtū vult tn̄ nō crescit. Demū illa virtꝰ magꝭ debilitať ita ꝙ nō pōt ꝯuertere tantū ꝙ sufficiat ad restaurādū totū illđ qđ cōsumit calor stomachi propterea hō desiccať ⁊ fit macilentꝰ: vt pʒ in antiq̄s ⁊ decrepitꝭ: ⁊ ita paulatim deficiēte illa ꝟtute hō moriť. Exēpluʒ huiꝰ ponit ph̄s. i. de gn̄atōne de vino potenti cuiꝰ virtꝰ sufficit cōuertere paulatim satis de aqua in vinū: ſ; ꝯtinuādo ponere aquā virtus vini paulatim debilitatur ⁊ deficit ita ꝙ finaliť efficiť totuʒ aquosum seu aqua. Jta etiā est in hoīe. Nā illud qđ de semīe hūano dat formā hoīs: ⁊ illud qđ ꝑuenit ex cibo ⁊ potu augmētat eā: ⁊ ꝯseruat vsq̄ʒ dū virtus cōuersiua cibi ⁊ potus nō deficit: ⁊ q2 remanet eadē forma iđo ē ꝯtinue idē corpꝰ ⁊ idē homo. Vnđ ſm istam opinionē dico ad dubium ꝓpositū ꝙ in homīe resurget totū illđ qđ procedit ex semīe q̄ȝtum ad formam ⁊ tantū de eo qđ est cōuersum de cibo ⁊ potu

q̄tum sufficiet ad debitā quātitatem. ita ꝙ resurget illa figura: ille situs ⁊ ille ordo ⁊ illa quātitas que data sunt homini. primo ex semine deinde per augmētū ex cibo: vel que data fuissent si natura nō īuenisset aliquē defectum. Sed q̄tum ad materiam resurget tm̄ q̄tum sufficiet ad sustinendū ⁊ ꝯseruandū ipam figurā sitū ⁊ ordinē ⁊ quantitatē: siue talis materia ꝓcesserit ex semine siue ex cibo qꝛ hoc in homine nō facit varietatē: sicut nauigiū ꝯbustū vel domū destructā aut ciuitatē posset quis resuscitare ⁊ repare siue de p̄mis lignaminibꝰ ⁊ lapidibꝰ: siue de alijs dūmō reparet̄ eadē quātitas ⁊ figura situs ⁊ ordo partiū que erāt in eiectis rebus: qꝛ q̄tuꝫ ad materiā siue de istis siue de illis reparetur nō ꝓpter hoc variatur res. Et ita erit de hoīe in resurrectione. ¶Respōsio ergo dubij est ꝙ totum illud qđ cōuertit̄ in homine resurget q̄ꝫ tum ad spēm: sed nō totum quo ad materiā Et hoc est rationabile: qꝛ dictū fuit supra scie politice ꝙ dotes erūt in corpore humano plꝰ ⁊ minꝰ ſm ꝓportionem glorie: ⁊ ꝓportio glorie erit ſm ꝙ hō meruit plus vel minꝰ: ſꝫ meritū cōcernit totū hoīem ⁊ partes eiꝰ formales ⁊ nō materiales: ideo per gloriā ⁊ dotes eius ꝑficient̄ oēs ꝑtes eiꝰ ſm formam ⁊ nō ſm materiā: iō nō curo q̄cū q̄ꝫ materia resurgat siue ꝓcedat ex semīe siue ex cibo: iđo bn̄ d. c̄ Job. ¶Rursum circūdabor pelle mea ⁊ in carne mea videbo deū: quē visurus sum ego ipse ⁊ nō alius ⁊ oculi mei ꝯspecturi sūt. Per ista ꝟba noīat ꝑtes sui corpis noīe formali ⁊ nō aliq̊ noīe materiali. Nō ḡ resurget in hoīe totū illud qđ cōuertit̄ ī ip̄m. Qꝛ si tota talis materia q̄ cōuertit̄ ex cibo ⁊ potu resurgeret homo esset mirabilit̄ magnꝰ ⁊ grossus Sed bene resurget totū ſm formā ꝓut iam declaratū fuit. Ad primā rationē cum dicitur ꝙ dos subtilitatis. i. ꝑfecta dipositio corporalis nō esset magis ⁊ minꝰ ſm ꝓportionē glorie: qꝛ de humoribꝰ nociuis plꝰ resurgeret in eis q̄ fuissent leprosi aut alit̄ īfirmi in ista vita licet fuerint magni scī. Dicendū est ꝙ ī hoīe est humiditas duplicis ꝯditōis. Una ē que recedit alia est que remanet. Illa que recedit est duplicis cōditionis: qꝛ vna recedit eo ꝙ est mala ⁊ nociua homini: ⁊ ideo abijcitur a natura: vt indiuidiū cōseruet̄. Exemplum. sudor: scabies sanies: ⁊ similia. Alia recedit ꝓpter cōseruationem speciei. s. generationis humane per actum virtutis generatiue sicut est semen. Et ꝑ actum virtutis nutritiue sicut est lac mulieris. Prima humiditas nō resurget: qm̄ venit ex defectu nature que in resurrectōne reparatur: qꝛ tunc homo erit in illo statu q̄tum ad ista que haberet naturaliter si nō esset aliquis defectus. vt dixi supra. Secunda humiditas nō resurget in persona generata: quia illa nō est de essentiali perfectione generantis: ergo est ei superflua. Et deus ⁊ natura illam posuit et quottidie ponit in generante nō pro eo: sed pro multiplicatione ⁊ conseruatione generationis humāe: vt de illis rebus possit produci generādus ⁊ cōseruari ⁊ crescere: ideo ē de essentiali perfectione ꝑsone generate sicut dictū est supra de costa Ade. Humiditas que remanet est duplicis cōditionis. Una ē que habet formā determinatā ſm quā cōtinetur īter partes corporis. Ideo iste humiditates resurgent cum alijs partibꝰ hoīs: sicut ⁊ resurrexerūt in xp̄o. Unde Aug ad consentiū dicit sic. Si sanguis in corpore xp̄i resurgentis fuit cur nō epymata. i. fleugma. cur nō fel flauū. i. colera ⁊ fel nigrū. i. melancolia: quibꝰ quattuor humoribꝰ naturā carnis reparari: ⁊ medicine disciplina testatur. hec ille. Alia humiditas est que est in via transeundi de forma humoris in formā alicuius membri. Et ista est triplicis conditionis: qꝛ qn̄ est in principio sue transmutatōis. s. illa que est in foraminibus paruarū venarū: vocatur ros. Et qm̄ est in progressu transmutatōis ⁊ incipit iam dealbari vocatur cambiū. Et quādo peruenit ad vltimā perfectionē quā natura ītendit in corpore indiuidui: ⁊ est iam dealbata ⁊ incorporata mēbris vocatur gluten. Et ista humiditas resurget si ꝑuenit ad istū tertium modū. s. ꝙ sit gluten. Sed si sit tantum ros vel cambiū nō resurget: qꝛ nō est adhuc de substātia hominis q̄uis ipsa sit in via ad hoc. Et sic habes qui humores resurgent: et qui nō: ⁊ ꝙ humores nociui non resurgent.

¶Ad secūdam rationē de hoīe qui nō comedit nisi carnē humanā: dico ꝙ illa caro resurget in corporibus comestis ⁊ nō in homine qui comedit Et quādo tu dicis: ergo ille qui comedit remanebit vnū nihil. ¶Respondeo ꝙ deus supplebit sicut dixi geometrie de infantibus ꝙ in eis deus supplebit sufficientē quantitatē ⁊ magnitudinem. Et illud qđ facit natura in spacio temporis cum adiutorio cibi ⁊ potus: deus faciet cito īfantibus et gnanis. Et ita faciet ī isto qui comedit semper carnem humanam: ⁊ hoc modo iohan-

nes nõ erit vnũ nihil: sed erit sufficiẽter magnus ⁊ grossus. ¶ Ad tertiã rationẽ cũ dicit ꝙ si totũ qd̃ cõuertitur in hoĩe resurget in eo tunc ipse esset magn⁹ ꝑ multis hoĩbus ꝓpt multitudinem cibi ⁊ potus que sumit a principio vite vsq; ad finem. Jam est responsũ ꝙ nõ resurget totũ totalitate materie: s; bene resurget totũ totalitate speciei: ⁊ forme habite vel habẽde si nõ adesset aliquis defectus: ideo nõ habebit homo nisi ꝓportionatam quãtitatem. ¶ Ad quartam rationem.s. ad auctoritatem apl̃i qui dicit: ꝙ caro ⁊ sanguis regnũ dei nõ possidebũt. Intelligẽdu; ẽ de hoĩbus carnalib⁹ qui viuũt inordinate s; ꝙ ducũtur a carne ⁊ sanguine. vel sm ꝙ dicit Aug. ad cõsentiũ. Caro ⁊ sanguis accipiunt ibi pro corruptione mortis que dñatur hic in carne ⁊ sanguine. idõ seq̃tur in verbis apl̃i sic: nec corruptio incorruptelam possidebit. Et sic hec auctoritas ꝯ nostrũ ꝓpositum nõ ꝓcedit vt patet. ¶ Ad vltimã rõnem cum dicit si totũ nõ resurgẽt g̃ nõ resurgeret ide; corp⁹ nũero: imo aliud corpus habẽmus in hac vita ⁊ aliud habẽm⁹ in resurrectõe. Rñdeo sm ph̃m. i. de generatione. Si quis auferret siml' oĩa ligna de igne ⁊ postea de alijs lignis faceret ignẽ ille esset alius ignis a primo: quia prima forma ignis fuit destructa et nõ põt natura eand̃ formã repare: licet possit similẽ deo nouo facere: sicut dixi supra log̃ c. de statua Sed si facto igne auferat vnũ lignũ ⁊ loco illi⁹ apponatur aliud lignũ ⁊ ita paulatim ꝯñter fiat de alijs lignis tũc ⁊ subtractis hoc modo primis lignis ignis remanet ide; numero q̃ fuit a principio: ⁊ tamen nihil est in igne de materia q̃ fuit a principio s; solum prima forma ignis remanet. Ideo dicit ph̃s ꝙ prima ligna faciunt ignem ⁊ secũda nutriunt ignẽ. sic in ꝓposito Semẽ facit corpus hominis: sed cibus ⁊ potus nutriunt corpus hoĩs. Et licet in corpore hoĩs nõ sit cõtinue totũ illud materialit' qd̃ fuit a principio natiuitatis: q; est consumptũ paulatim per calorẽ stomachi: nihilominꝰ est totũ formaliter sicut videm⁹ in igne ꝙ substractis paulatim lignis ⁊ alijs appositis semꝑ remanet idem ignis formaliter ⁊ subtrahit' materialiter: ideo homo cõtinue est idẽ nũero ⁊ h; idẽ corpus nũero sicut etiã est idem homo ⁊ h; idẽ corp⁹ qñ h; puũ corpus ĩ infantia ⁊ qñ habet magnũ corp⁹ in iuuẽtute Et sic ista ratio nõ ꝓcedit: q; in resurrectione resurget totũ qd̃ fuit in hoĩe formalit'. lic; aũt nõ resurgat totũ materialit' nõ tollit' ꝓpter hoc ꝙ nõ sit idẽ hõ numero ⁊ nõ habeat idẽ corp⁹. Et ita est dicendũ de resurrectione xp̃i ꝙ in eo resurrexit caro ⁊ sanguis. Vñ in sacramento altaris panis ⁊ vinũ cõuertũtur in suã carnẽ ⁊ suũ sanguinẽ ⁊ istud nõ põt esse nisi in eo resurrexisset caro ⁊ sanguis: imo sm sanctos doctores totũ sanguinẽ quẽ effudit pro nobis in circũcisione ⁊ in sua passione ⁊ in cruce: reassumpsit in corꝑe suo in resurrectõe. Et ita ꝯñter dicendũ ẽ de oĩbus ꝑtibus formalib⁹ corporis sui. ideo totum illud qd̃ fuit in eo formal'r resurrexit: s; nõ totũ materialiter q; in eo fuit flux⁹ ⁊ refluxus per calorem stomachi. Si eñ totũ qd̃ fuit cõuersum in eũ de cibo ⁊ potu resurrexisset: tunc ipse esset nimis magn⁹ ⁊ grossus. Solum ergo totũ resurrexit in eo formal'r ⁊ materialiter quantũ sufficit ad suã ꝓportione; quãtitatis: ⁊ sic erit de nobis in resurrectione Ideo resurrectio nostra digne vocat' vr. i. lumen: q; frigus facit fluere ⁊ desiccare flores ⁊ fructus arboris. ita ꝙ arbor in hyeme videt' quasi sicca ⁊ mortua: ⁊ postea sol in estate facit in ea flores ⁊ fructus: ⁊ sic quasi eam resuscitat. iux̃ illud Boetij. Ut q̃s boree spiritus aufert reuehat mitis zephirus frõdes Quesq; arctur⁹ semĩa vidit syrius altas vrat segetes. Ideo deut'o. xxxiij. Moyses benedicendo Joseph dicit sic. De pomis fructuum solis ac lune ⁊c̃. Ita frig⁹ mort' facit in hoĩe deficere carnem ⁊ sanguinem ⁊ totã pulchritudinem sue forme corporalis. Sed sol. i. lux resurrectõnis facit redire carnẽ ⁊ sanguinẽ ⁊ totũ illud qd̃ est pulchritudinis formalis hominis ⁊ sue salutis corpalis ⁊ spũalis. vñ. i. Reg. xi. Erit vobis salus cũ incaluerit sol. Uos g̃ medici ⁊ adolescẽtes habebitis ĩ resurrectione carnẽ ⁊ sanguinẽ ⁊ oẽs alios humores q̃ debent esse in hoĩe ꝑfecto sm scientiam medicine: nec de vestra sciã aliquid destruitur: s; nostra resurrectio remanet vr. i. lucida et clara. ⁊

¶ Decimo et vltimo venit astrologia cũ qua colligati sunt celi ⁊ totus mũdus. s. terra: aqua: aer: ignis. Astrologia est sciã que docet ꝓuidere futura etiã signãdo tẽpus determinatũ. s. quid erit ãno sequẽti aut alio ãno ⁊ q̃tũ durabit. Idõ ista sciã et mũd⁹ cũ ea ꝓponit istud dubiũ: si scit' a nob̃ tp̃s ⁊ hora qñ nr̃a resurrectio erit: ⁊ ꝯñter qñ mot⁹ celoꝝ ⁊ iste mũd⁹ hẽbit finẽ eo ꝙ vnũ

fiet qñ aliud: q̄ qñ cessabit mot⁹ celi ⁊ finiet
mūdus tūc erit resurrectio nr̄a vt dictū ē. Si
tu dicis ꝙ non scit̄ ḡ nec aliqd coꝝ q̄ dixisti
sup̄ scit̄: ⁊ sic male r̄ndisti oib⁹ superioribus.
Ecce cathena q̄ ista scīa est vltima ⁊ fac̄ vl-
timū nodū ⁊ ligat secū oīa premissa iuuan-
do oēs scīas p̄missas. Vñ ista cathena ē ro
tūda cū ista vltima fit cōnodata cū precedē
ti, ⁊ cū prima ⁊ ꝯñter cū oibus. Sed ꝙ h̄ se-
quat̄ patet. Nā q̄ nescit illud qd̄ est min⁹ ēt
nescit illud qd̄ est maius. Sꝫ min⁹ est tp̄s ⁊
hora resurrectōis ꝙ̄ gloria resurrectionis ⁊
dotes ei⁹ ⁊ ꝯditiones altissime de quib⁹ locu
tus es sup̄iorib⁹ scientijs ⁊ medicine: ḡ si tē
pus ⁊ hora nescit̄ nec etiā que dixisti sup̄ sci
untur: ⁊ isto modo nesciuisti q̄d dixeris. Se
cūdo sic quādo principiū alicui⁹ rei scit̄ etiā
finis eius scitur: cū aīe habeant suā periodū
vt dr̄. ij. de ḡnatione. q. d. ꝙ oīa que habent
principiū habent certū tp̄s per qd̄ p̄nt dura
re: q̄ homo nō pōt semp viuere. Etiā ciuita-
tes maxime veniūt ad finē suū. Sꝫ p̄ncipiū
mūdi scit̄: ergo pōt sciri tēpus per qd̄ pōt du
rare. Etiā scitur finis su⁹ ⁊ ꝯñter scitur tēp⁹ ⁊
hora nostre resurrectōis. Tertio sic apoc. xij.
scribit̄ sic. Mulier habet locū paratū a deo:
vbi pascat eā dieb⁹ mille ducentis sexaginta
Per istā mulierē intelligūt doctores sanctā
matrē ecclīam in statu vite p̄ntis: ⁊ p̄ illos
dies intelligūt anni iux̄ illud Ezech. iiij. Diē
pro āno dedi tibi. Et Daniel. xij. dr̄. Dies mil
le ducēti quadraginta. Btūs q̄ expectat ⁊ p̄-
uenit ad dies mille trecētos triginta q̄nq̄: ḡ
scitur finis noui testamēti: ⁊ sic finis mundi
⁊ tp̄s nostre resurrectionis scit̄. Forte ꝓpt̄
istas rōnes ꝯcedis ꝙ tp̄s nostre resurrectio
nis scit̄. Cōtra: xp̄s dixit ap̄lis Math. xxiiij.
De die aūt illo ⁊ hora nemo scit neq̄ angl̄i
celoꝝ nisi sol⁹ pr̄. Et Marci. xiij. De die autē
illo ⁊ hora nemo scit neq̄ āgeli in celo neq̄
fili⁹ nisi pater. Et nō debetis ītelligere p̄ hec
verba ꝙ filius dei nesciat diē iudicij ⁊ nostre
resurrectionis: q̄ pater omne iudicium dedit
filio. Joh. v. Sed per filium debetis intellige
re nos qui sum⁹ filij dei si volumus Joh. i. c.
Dedit eis potestatem filios dei fieri. Jō pri-
mo nominauit angelos: ⁊ postea filium dicē
do: neq̄ angeli in celo: neq̄ filius: quia ange
li sunt nobiliores nobis: ergo nec finis mun
di nec tēpus resurrectiōis nostre scitur a no
bis quod erat ꝓbandum. Pro responsione
dubij sciendum est p̄ut dicit Augusti. xx. lib.
de ciuitate dei. Aliqui post ascensionem dn̄i
voluerunt querere per quantum tempus de-
bebat mūdus durare ⁊ opinati sunt ꝙ dura
ret post ascensionem dn̄i per quadrigentos
annos. Et aliqui dixerūt ꝙ duraret per quin
tos annos ⁊ aliqui ꝙ duraret per mille an-
nos. ⁊ oēs isti errauerūt vt apparet per expe
rientiā: q̄ totum illud tēpus est transactum
⁊ adhuc nō est finis mundi. Ideo dicunt ali
qui aliter. s. ꝙ finis mundi ⁊ tēpus nostre re
surrectionis nescitur a nobis. Primo q̄ non
scitur naturali ratione: q̄ quando cognosci-
mus naturaliter finem alicuius rei cognosci
mus naturalr̄ mensurā ⁊ tēpus durationis
illius rei. s. numerum motus celi per quē ta-
lis res durat: sed mensura illiusmet duratio-
nis ⁊ motus celi nō est nisi dispō dīna quā
naturalr̄ cognoscē nō possum⁹, maxīe q̄ mo
tus celi ex h̄ ꝙ ē circularis hꝫ ex sua natura
ꝙ pt̄ durare in p̄petuū: vt declarat ph̄s. viij.
phisicoꝝ: ergo nō possumus naturalr̄ cog̊scē
tp̄s finis mūdi: ⁊ nr̄e resurrectōis. Secūdo
q̄ nō cognoscit̄ per reuelationē: q̄ p̄ncipalr̄
xp̄s reuelasset h̄ ap̄lis q̄bus dicit. Vos aūt
dixi amicos: q̄ oīa quecūq̄ audiui a patre
meo nota feci vobis Joh. xv. Sed xp̄us no
luit eis reuelare hoc: imo eis petentibus sci-
re hoc dixit sic. Non est vestrum nosse tēpo-
ra vel momenta que pater posuit in sua po-
testate actu. i. in quo vt Augu. dicit. xx. libro
de ciui. dei oīum de hac re calculantium digi-
tos resoluit ⁊ q̄escere iubet. Quod enī ap̄lis
querentibus indicare noluit nec alijs reue-
labit. Et hoc potest videi ꝙ sit rationabile
ex precedentibus. Nam dixi scientie medici
ne ꝙ oēs partes formales hominis resur-
gent: q̄ per omnes illas partes homo mere
tur in hac vita: ⁊ ideo vt toto tempore huius
vite mereamur ⁊ sim⁹ boni rationabile fu-
it ꝙ nesciremus finem vite nostre: sed sem-
per vigilemus oremus ⁊ mereamur: iuxta il
lud Marci. xiij. Vigilate ⁊ orate. Nescitis
enim quando tempus sit. Ideo licet sciatur
finis etatis infantie: pueritie: adolescentie iu
uentutis: senectutis. tñ nescit̄ finis decrepite
etatis: ⁊ in q̄lꝫ etate sp̄ stam⁹ in p̄iculo mor
tis. Qr̄ si homo sciret finē vite sue tūc posset
secure diuidere tp̄s suū dādo maiorē p̄tē de
lectatōibus corporalib⁹ homicidijs furtis ⁊
alijs malis: et minorem partem deo. et sic
minus mereret̄: et propter hoc rationabile
est ꝙ homo nesciat finem vite sue. Si autē

sciret finē mundi tunc illi hoīes qui essent p
pe finem mūdi scirent finem vite sue eo ꝙ sci-
rent se nō posse viuere nisi vsqꝫ ad finē mun-
di ⁊ haberēt occasionē faciendi multa mala
⁊ merēdi minꝰ: ideo deꝰ voluit ꝙ sicut vltima
etas nostra. s. etas decrepita haberet finē q̄
nescit a nobis: ita ⁊ finis vltime etatis mū-
di q̄ incepit ab incarnatōe xp̄i nesciat a nob
iux illud Math. xxv. Uigilate itaqꝫ ⁊ orate
qꝛ nescitis horā neqꝫ diē. Et sic pꝫ respōsio
Ad primā rationē dico ꝙ p multas auctori-
tates sacre scripture ⁊ v̄ba iesu xp̄i q̄ allega-
ui sup̄ scimꝰ ꝙ corpꝰ nr̄m repabit in resurre-
ctōe ablatꝭ defectibꝰ nature. Sed de tēpore si-
ue sit maius siue minꝰ scire habemus oppo-
sitū quia xp̄us dixit ꝙ nō scitur Unde dicit
Luce. xij Estote parati qꝛ qua hora nō puta-
tis filius hominis veniet: ideo superiꝰ locutꝰ
sum scienter. Si aūt vellē dicere tēpus resur-
rectionis nostre tūc nescirē q̄d dicerē: ⁊ iam
resurrectio nostra scitur quo ad multa p exē-
plū resurrectōnis xp̄i: ad cuiꝰ silitudinē nos
resurgemꝰ: ⁊ qꝛ in tp̄e resurrectōis nō hēmꝰ
silitudinē cū eo: eo ꝙ nō distulit resurrectio-
nē suā sicut differt nr̄a: ideo sup̄dicta scimꝰ
nō aūt tēpus nr̄e resurrectōis: qꝛ deus istud
sibi soli reseruauit: vt dictū est. Ad scd̄am ra-
tionē cū dr̄ q̄n scitur principiū alicuiꝰ rei etiā
scitur finis eiꝰ. dico ꝙ hoc nō est verū: qꝛ pos-
set aliq̄s scire principiū vniꝰ angeli ⁊ nō sci-
re finē eius. etiā si deus vellet eū annihilare
Sed ad sciendū finem alicuiꝰ rei oportꝫ ꝙ sci-
atur principiū eiꝰ ⁊ mensura p quā dꝫ dura-
re. Et sic intelligit ph̄s in libro allegato. Or
vero mēsura duratōis motus celi est sola dis-
positio diuina que est nobis occulta. Sic eti-
am esset nobis occultum si vellet annihilare
vnū angelū ⁊ nulli reuelassꝫ q̄n vellet agere
hoc: ideo finis mundi nō scitur a nobis ⁊ nec
hora in qua fiet nr̄a resurrectio. Ad tertiā
rationē q̄n tu allegas apocalipsiꝫ dicentē: qꝛ
mulier. i. sancta mater ecclesia debet pasci. i.
viuere in hac vita p mille ducētos sexaginta
dies i. ānos dico ꝙ ista expositio fuit abbatꝭ
ioachim q̄ in hoc valde reprehenditur eo ꝙ
istud tēpus iam preterierit. Sed debet expo-
ni sic pascatur. s. verbo predicatōnis iesu xp̄i
qꝛ nō ī solo pane viuit homo: sꝫ in omni ver-
bo quod procedit de ore dei. Math. iiij. capi.
Et per dies nō intelliguntur anni: sed dies q̄-
bus predicauit christus ⁊ sic pauit sanctam
ecclesiam cibo quo firmatur et sustentatur
nouum testamentum. Nam predicti dies cō-
tinent quasi tres annos cum dimidio quod
est tempus per quod durauit predicatio do-
mini nostri iesu xp̄i. Similiter nūerꝰ dierū
qui ponit in daniele nō sigt numerū annorꝫ
qui debent esse vsqꝫ ad finē mundi: sed sigt tē-
pus quo p̄dicabit ātixp̄s ⁊ quo durabit sua
persecutio. Ideo saluator noster iesus xp̄us
post q̄p per suam resurrectionem docuerat q̄li-
ter debebat esse nostra resurrectio: ne errare-
mus aut frustra laboraremus in inq̄rendo
tempus nostre resurrectionis. vltio cū vel-
let celum ascendere dixit hec verba. Non est
vestrū nosse tp̄a ⁊ momenta que pater po-
suit in sua potestate Act. i. Et cū hoc dixisset
vidētibus illis eleuatus est. ⁊ pp̄ter hoc re-
surrectio nostra digne est vr. i. lumen: quia si-
cut nō possumus scire quādo īcipiet quiesce-
re lux. i. quādo cessabit circuire sol ⁊ quiescat
eo ꝙ semper circuit ⁊ mouetur: sed tunc ha-
bitabit ⁊ quiescet: sed quādo istud incipiet es-
se nescimus. Ideo dicit Job. xxxviij. Indi-
ca mihi si nosti oīa in q̄ via lux habitet. i. q̄e-
scat sol. ⁊ ita nullus scit determinate quando
fiet resurrectio nostra: sic ergo tu astrologe ⁊
tu mūde nō graueris si nescis finem motus
celi ⁊ tempus nostre resurrectionis: qꝛ hoc
nō dependet a tuis stellis nec in eis designa-
tur istud: sed dependet a sola dispositione di-
uina. ⁊ in ea sola relucet hec: ideo istud non
pertinet ad te scire ⁊ querere. Ita non dimi-
nuo quicq̄ꝫ de tua scientia: ⁊ nostra resurre-
ctio remanet vr. i. lumen: quia sicut lux tunc
quiescet ⁊ erit multum lucida ⁊ clara. Sic er-
go videtis domini ⁊ domine quo modo re-
surrectionem hodiernam et nostram clare
docui grāmaticam: logicam: geometriam: a-
rithmeticam: perspectiuam: musicam: politi-
cam: phisicam: astronomiam. etiā docui do-
minas: hoīes: infantes: pueros adolescētes:
iuuenes: senes decrepitos: angelos omnes
status hominū ⁊ dominarū ⁊ totū mundū.
Et quātum clare declaraui omnes obscurita-
tes dubiorum predictarum scientiarū ⁊ suo-
rū colligatorum. Ideo bene dixi qꝛ nostra re-
surrectio est vr. i. lux quia de ipsa verificat il-
lud Eccl̄ia. xlij. Illuminās per omnia respe-
xit ⁊ gloria dn̄i plenum est opus eius. Et p
concordantia huius verbi vr: de resurrectio-
ne hodierna ⁊ nostra possum concludere illō
q̄ō dixit Moyses Exo. xxiiij. Habetis Aa-
ron ⁊ vr vobiscum si quid natum fuerit que-
stionis: referetis ad illos. Nam Aaron obtu-
lit sacrificia sed animaliū: ⁊ xp̄s fuit Aaron

in sua passione offerens seipsuz in sacrificiū
Etiā xp̄s est vr.i.lumē in sua resurrectiōe eo
ꝙ in sua passione abstulit oēm q̄stionē que
erat int̄ deū ⁊ hoīez iter q̄s fecit pacē ⁊c̄. ¶

¶ Quantū ad tertiū prin-
cipale sciendū est ꝙ mox vt xp̄s patri spm̄
tradidit vnita sue diuinitati aīa ad inferni ꝓ
funda descendit. Cūq₃ tenebrarū terminū q̄-
si quidā depredator splēdidus ⁊ terribilis at
tigisset. subito fact⁹ est aure⁹ solis color: pur
pureaq₃ ⁊ regalis lux: sup̱ sanctos patres q̄
in lymbo erant. Statiq₃ adā generis hūani
pater exultauit dicēs. Lux ista auctoris est
luis sempiterni q̄ nobis ꝓmisit mittere coe-
ternū lumen suū. et exclamauit Esa. dicens.
Hec est lux filij dei de qua ꝓphetaui in terris
Popul⁹ q̄ ambulabat in tenebris vidit lucē
magnā habitātib⁹ in regiōe vmbre mortis
lux orta est eis. Tunc symeon exclamās di
xit. Glorificate dn̄m qr ego xp̄m natū īfan-
tem in manib⁹ suscepi in tēplo ⁊ cōpulsus a
spū sancto dixi. Nunc dimitt̄ seruū tuū dn̄e
ſm verbū tuū in pace. Qr viderūt oculi mei
salutare tuū. Quod pasti ante faciē oīm po
puloꝝ. Lumen ad reuelationē gentiū: ⁊ glo
riam plebis tue israel. Post hos surrexit Jo
hānes baptista dicēs. Ego sum iohēs q̄ xp̄z
baptizaui ⁊ ante faciē ei⁹ p̱are vias ei⁹ pre-
iui quē digito demōstraui dicēs. Ecce agnus
dei ecce q̄ tollit pctā mūdi. Et de cēdi nūciare
voƀ qm̄ ipse est q̄ vētur⁹ erat ad nos. Tūc sa
than princeps ⁊ dux mortis dixit ad inferū
preparate suscipere iesum q̄ gloriat̄ se filium
dei esse ⁊ homo est timēs mortē dic̄. Tristis
est aīa mea vsq₃ ad mortē. Respondit in-
ferus dicens. Si potens es tu qualis est hō
ille iesus: q̄ timēs mortē potentie tue aduer-
sat̄. Naz si dicit se timere mortē capere te vult
et ve tibi in eternū erit. cui sathan. Ego eum
tēptaui ⁊ pplm̄ aduersus ip̄m ꝯcitaui: iā lā-
ceam exacui: fel ⁊ acetū miscui: lignū crucis
preparaui: ⁊ in ꝓximo est mors ei⁹ vt ꝑdu-
cam ip̄m ad te. cui infer⁹. Ipse ne est qui sus
citauit lazarū quē tenebam? Cui sathā. Ip-
se est. Cui infer⁹. Cōiuro te ꝑ virtutes tuas
⁊ meas ne ꝑducas illum ad me. Ego eniz
cum audiui verbū imperij eius cōtremui: nec
lazarū tenere potui. sed excutiens se vt aqui
la super omnē agilitatem saliens exijt a no-
bis. Cum autez hec loqueretur subito facta
est vox tonitrui dicens. Tollite portas prin-
cipes vestras: ⁊ eleuamini porte eternales ⁊
introibit rex glorie. Ad hanc vocem cucurre
runt demones ⁊ ostia erea cum vectibus fer
reis clauserunt. Tūc dixit dauid. Nōne ego
prophetaui: dicens. Confiteantur domino
mīe eius: ⁊ mirabilia eius filijs hominū: q̄a
contriuit portas ereas ⁊ vectes ferreos ꝯfre
git. Facta est iterum vox magna dicēs. Tol
lite portas principes vestras ⁊c̄. videns infe-
rus ꝙ bis exclamauerat. Quasi ignorās di-
xit. Quis est iste rex glorie? Cui dauid. Do-
minus fortis ⁊ potens: dn̄s potēs in prelio:
dn̄s virtutū ipse est rex glorie. Statimq₃ rex
glorie superuenit ⁊ eternas tenebras illustra
uit. Quē aspicientes impij ac tartaree legio
nes territi inquirere ceperunt dicentes. Un
de est iste tam fortis: tam terribilis: tā splen
didus: tam preclarus. Mundus ille qui no-
bis subditus fuit nūq̄ nobis talē mortuum
misit: nūq₃ inferis talia munera destinauit.
Quis est ergo iste q̄ sic intrepid⁹ fines no-
stros īgredit̄: ⁊ nō solū nostra supplicia nō
veretur. Uerūetiam ⁊ alios de vinculis nr̄is
absoluit? Ecce ipsi qui sub nostris suspirare
solebant tormentis: insultant nobis de perce
ptiōe salut̄: ⁊ nō solū nr̄a supplicia: nō veret̄
ſ insuper nobis minātur. Nunq₃ hic mortui
sic superbierūt: nec aliquando sic leti captiui
esse potuerunt. O princeps noster vt q̄d huc
istū adducere voluisti? Perijt oīs leticia tua
⁊ in luctum cōuersa sunt gaudia tua: dum tu
xp̄m suspendis in ligno: ignoras quanta dā
na sustineas in inferno. Ecce īnumerabiles
sanctorum populi eius genibus prouoluti la
chrymabili voce dicebāt. Aduēisti redēptor
mūdi. Aduēisti quē quottidie expectabam⁹
desiderantes: descendisti pro nobis ad infe-
ros noli nobis deesse cuz reuersus fueris ad
superos. Ascēde dn̄e expoliato inferno: ⁊ au
ctore mortis suis vinculis irretito redde iaz
leticiam mundo. Succurre iam seuas extin-
guere penas ⁊ miserando resolue captiuos.
dum hic es iam absolue reos: cum descende-
ris defende tuos. Tunc dn̄s extendens ma-
num ⁊ tenens dexteram Ade dicit. Pax ti-
bi cum omnibus filijs tuis iustis meis. Et
ascendit domin⁹ ab inferis ⁊ omēs sancti se
cuti sunt eum. Ideo Petrus damian⁹ in ser
mone presentis diei dicit. O omnipotens ī-
perator: bellator fortissime: victor egregie: di
gnissime triumphator: q̄ potenter hostē stra
uisti: carcerem confregisti: captiuos eduxisti
Et ecclesia cantat dicēs. O vere hostia digna
per quam fracta sunt tartara: redēpta plebs

captiuata: redit ad vite premia ps. cvi. Sedẽtes in tenebris ⁊ vmbra mortis: vinctos in mendicitate ⁊ ferro scꝫ adduxit. Et Paulꝰ Ephe. iiij. Captiuam duxit captiuitatem. Jõ sancti patres in limbo existentes exierũt cito cum gaudio magno occurrentes ⁊ dicentes. Ratione ergo nostri profectus tam immensi: Ego inquit xp̃us resurrexi: quia ego sum resurrectio ⁊ vita. Joh. xi. capi. Hic per gratiam in futuro ꝑ gloriam. Ad quã xp̃us hodie resurrexit viuẽs cum deo patre in vnitate sp̃ussancti. Amen.

¶ Sermo. xlvij. de iudicio pestilẽtie ⁊ de causis eius.

Iudicia dei abissꝰ multa ps. xxxv. Ezechiel. xiiij. ca. dicit dñs. Si pestilentiam imisero sup terram illã ⁊ effudero indignationem meam sup eam in sanguine: vt auferaꝫ ex ea hoiem ⁊ iumentuꝫ ⁊ Noe ⁊ Daniel et Job fuerint in medio eius. Viuo ego: dicit dominꝰ deus: quia filium et filiam nõ liberabunt: sed ipsi iusticia sua liberabunt animas suas. A ¶ Super quo talem moueo q̃stionem. Utrum iudicium pestis maxime seueritatis possit repelli stante imutabilitate diuine voluntatis. Ad istam questionem respõdent tres doctores veteris testamenti. Primus est David ps. dicens. Quo modo miseretur pater filiorum: misertꝰ est dñs timentibꝰ se. qm̃ ipse cognouit figmẽtum nr̃m. Secũdus est Johel ij. ca. dicens. Cõuertimini ad dñm deum vestrũ. qꝛ benignus ⁊ misericors est ⁊ prestabilis super malitia. Tertius est Ezech. xiiij. ca. dicẽs. Qꝛ si quattuor iudicia pessima gladiũ ⁊ famẽ ⁊ bestias malas ⁊ pestilentiã imisero in ihrl'm ⁊ interficiam de ea hoiem: ⁊ pecus tñ relinquetur in ea saluatio educentiũ filios ⁊ filias. B ¶ Scienduꝫ ꝙ iudiciũ pestis est pessimũ ꝓpter decem rationes. Primo ratione euitationis. Cum enim homo inuisibiliter vulneraꝛ a principio intrinseco vel extrinseco veneno: tã subtili: tã penetratiuo: tanq̃ꝫ repẽtine actõis ꝙ anteq̃ꝫ medicina pareꝛ hõ iterficiꝛ: ab oibꝰ euitaꝛ: ſꝫ medici abhorrẽt ad pestiferũ accedere: medele et remedia nõ paranꝛ: clerici timẽt amici fugiunt: parẽtes raro visitant tanq̃ suspecti de morte. Scd̃o ratione repulsionis. Mibi em̃ pestilens solus in lecto iacens: quos amat filios: parẽtes: amicos: sodales: ne ab ipso tã q̃ꝫ ab inimico vulnereꝛ oẽs repellit. O mors pessima. O mors miserabilis. O ve iudiciuꝫ dei pessimũ: ꝑ qd̃ corpa miserabilr̃ moriũtur ps. Mors pctõꝝ pessima. Tertio rõe dãnationis. Infelices em̃ aie nõ ꝯfitẽtur: nõ cõicant: nõ ꝯfortanꝛ diuinis verbis: nõ adiuuãtur orõnibus: pctõꝝ suoꝝ nõ reminiscuntur acerrimo morbo vexantur: irremediabili languore perimunꝛ. vñ infelicir dãnanꝛ. Quarto rõne derelictõis. Domus em̃ remanẽt vacue: ciuitates oppida: castra: ville deserũꝛ: ſm illd̃ Hiere. iiij. Aspexi terrã ⁊ ecce vacua erat ⁊ nihili. et Math. xxiij. Relinq̃tur vobis domus vestra deserta. Quinto rõne dissipationis. Nã mercatores negocia nõ exercẽt artifices parũ vel nihil lucranꝛ ⁊ q̃ lucro cõgregata sunt in medicinis expẽdũtur vel sepulturis: ⁊ sic sil' pereũt honores ⁊ opes. Sexto ratione vagationis. Quia propter iudicium mortifere pestis viri ⁊ mulieres patres ⁊ filij ⁊ peregrini vagi ⁊ profugi hinc inde fugiẽdo discurrũt ⁊ ꝑigrinando sua ⁊ se cõsumũt Gene. iiij. Vagus ⁊ profugꝰ eris super terram. Septimo ratione accelerationis. Quãtum enim terribile est videre hodie hominẽ sanũ ⁊ crastina die sepultum. Videre floridam iuuentutẽ de sero in tripudijs iocis ⁊ solatijs: ⁊ de mane iacere in lecto cuꝫ angustijs Seneca in tragedia dicit. Certo veniunt ordine parce nulli iusso cessare licet. Octauo ratione fatigationis. Quãtum putas horribile est videre clericos ⁊ laicos: mane: meridie sero: ⁊ in nocte cum sacramẽtis ⁊ cruce anxios ⁊ fatigatos discurrere per ciuitatẽ ⁊ extra ciuitatem cõmunicando: inunguẽdo: sepeliẽdo ifirmos morti ꝓpinquos: mortuos vt nõ sit eis spacium comedendi aut quiescendi. Nono rõne locatõis: heu ꝙ flebile: q̃ꝫ lachrymosũ est videre patrẽ cum filio: matrẽ cũ filia: virũ cũ vxore: fratrẽ cũ fratre: sororẽ cum sorore locatos in eodẽ lectulo: sil' mori: sil' in eodẽ loculo portari ad sepulturã. plura corpora iactari in eadẽ sepultura absq̃ꝫ vllo ordine: absq̃ꝫ officio sepeliri: vox nõ sufficit narrare: aures stupent audire: mẽs ipsa fatigaꝛ cogitare: oculi caligãt in lamẽtis: ora raucescũt clamoribꝰ ⁊ singl'tibꝰ. ps. Formido mortis cecidit sup me. Decimo rõne alienatõis O stulticia hoim̃ O demẽtia viroꝝ. O improuida ꝑplexitas cõmorantiũ: si flumen cresceret: oẽs currerẽt ad ꝓuidendũ ne terra submergereꝛ. Si accẽdereꝛ ignis: oẽs currerent ad extinguendũ ne domꝰ comburerẽtur. Si armati manu circundarent inimici ciuitateꝫ

oēs se pararēt ad bellū ne ciuitas subiugaretur: ⁊ ecce cū ciuitas aliqua circūdat viris pestilentię. Cum ciuitas succēdit igne furoris dei: nemo ꝓuidet de remedio oportuno: ſ; tamq̄ alienati a sensu ⁊ mente fugā īprudenter cogitāt dicentes. Cū videro alios morientes ego fugiā alteri⁹ dolore ⁊ ꝓprio timore perterrit⁹. O miser O stulte. Tu eñ nescis an mors alteri⁹ debeat te cōcitare ad fugam: an tua mors aliū comoueat ad fugā. O īprouide: ecce q̄ insipiēter cogitas. Dicis eñ hausto veneno fugiā veneficiū: ignē gerens in sinu: ignē fugiā. astrict⁹ vinculis mortis mortem aufugiā. ꝓpriū lectū dimittā: in aliena domo me recipiam: in alieno sepulchro sepeliar: alioꝝ manib⁹ cōtrectabor. O gens absq̄ prudētia ⁊ absq̄ ꝯsilio. Utinā saperēt ⁊ intelligerent ac nouissima ꝓuiderent. Ecce q̄ crudele q̄q̄ flebile est iudicium pestis qd' tñ nō est oīno necessarium. Sicut ⁊ mors Ezechie regis iuda nō fuit adeo necessaria qn deus aliter disposuerit. Etiā subuersio ciuitatis niniue q̄b⁹ de⁹ pepercit: visa eoꝝ penitētia: vt patet Esa. xxxviij Et Jone. iiij. Si aūt noluerim⁹ cōuerti: tūc īminēt nobis iudicia pessima pestis: ꝓpterea dicit verbū propositū. Judicia dei abissus multa: in q̄ notant quattuor flores. C

¶ Primus flos Judicium

pestis qd' de⁹ nobis cōminat p causas reuelantes nobis significat. Pz p illō amos. iij. Si fuerit malū in ciuitate qd' dn̄s nō fecerit Qr nō faciet dn̄s de⁹ vbū nisi reuelauerit secretū suū ad seruos suos ꝓphas. Sciendū q̄ decē sunt cause īdicatiue pestis. Prima est ꝓpha dei. volēs eñ de⁹ reuelare alicui secreta sua. primo erigit mētē eius sup rōem per reuelationē occultam ⁊ sic dat intelligentiā remouēdo velamē obscuritatis ⁊ ignorātie: sicut dictū fuit Ezech. ij. ca. Fili hoīs sta sup pedes tuos ⁊ loq̄r tecū. Et ingressus ē in me spūs ⁊ statuit me sup pedes meos ⁊ audiui loquentē ad me. s. secreta dei. Reuelat igit a deo futuris secretis p spm̄ sctm̄ alicui ꝓphe dat sibi facultas loquēdi ⁊ reuelādi ceteris ad vtilitatē Mat. x. Nō eñ vos estis qui loquimini: ſ; spūs pr̄is vr̄i q̄ loquit in vob. ⁊ Hiere. xxvi. dr̄. In vitate misit me dn̄s ad vos: vt loq̄rer in aures vr̄as oīa vba hec. Sicut aūt in diuina p̄scia nō cadit aliqd' falsū: sic nec in ꝓphica reuelatōe. Unde sic euenient futura quēadmod' a ꝓpha p̄nūciant. S; triplex est ꝓphia. s. p̄destinatōis qn̄ ꝓphetant aliqua p̄uisa in seipsis: vt est illa ꝓphetia Esa. vij Ecce vgo ꝯcipiet ⁊ pariet filiū. Et talia ꝓphetata oīno euenire ncc̄e ē. Queď ē ꝓphia cōminatōis in malū: vt est illa ꝓphia Esaye. xxxviij. Dispone domui tue: qr morieris ⁊ nō viues. i. talis est dispositio tui corpis egrītātis q̄ morieris ſm corp⁹ ⁊ nō viues in filio nec in semine tuo: qr nō hēbis filiū. Et qr illa ꝓphetant p vt sūt futura in suis cāis naturalib⁹ corpalit vel spūalr: ideo illa nō ē necesse euenire: eo q̄ cāe pn̄t remoueri: ⁊ silr effect⁹ ab eis dependētes pn̄t īpediri. Queď est ꝓphetia ꝓmissionis qn̄ p̄dicit aliqd' bonū futurū. vn̄ qr idē Ezechias corde cōtrito fleuit fletu magno q̄ remouit culpā q̄ est cā pene: remota fuit etiā dispositio corporis ad mortem Un̄ supuixit q̄ndecim ānis ⁊ genuit filium quē vidit in decimoq̄rto anno anteq̄ moreret. Un̄ deus qui nō mutat ꝯsiliū mutat decretū: qr pepcit ei remouendo penā qn̄ ille remouit cām. s. culpam agendo penitentiam. Ad ꝓpositū cū de⁹ iustus iudex nulli inferat penā sine culpa: si deus cuiq̄ predixit pestem futurā cōminat nobis ꝓpter pctā que intra nos regnāt. Scd'a causa indicatiua pestis ē angel⁹. Que eñ a deo sunt ordīata sūt. Ro. xiij. Est aūt hic ordo diuinit⁹ institut⁹: vt sicut vnū mēbrū corporis mouetur p aliud: ⁊ oīa mēbra mouent per aīam: sic etiā deus illuminat vnū hoīez p aliū sic discipulū per magr̄m ⁊ pplm per ꝓpham: ⁊ ꝓphaz p angelū quēadmodū illuminat orbē terrarū p stellas et stellas p solem. Hec aūt illuminatō anglica est nō solū reuelatio de agēdis a nobis: ſ; et de futuris eueniēdis nobis. Int q̄ futura est iudiciū pestis sicut reuelatum fuit per angelum ad Gad ꝓphetam: ⁊ per ipsum ad Dauid iudicium pestis. secūdi Regū xxiiij. ca. Tertia causa indicatiua pestis est demō. Nā diabolus potest reuelare futura tripliciter. primo diuina inspiratione: quia licet sit malus per culpam tamen deus cum sit sūme bonus et ex malis sciat elicere bona vtitur malo spiritu ad bonum: et sic vsus fuit caypha ad ꝓphetandū de xp̄o morituro Joh. xi ca. Etiā demō suggessit balaā incātatori ⁊ mago ad predicendā natiuitatem xp̄i cū dixit. Orietur stella ex Jacob ⁊c̄. Numeri. xxiiij. Secundo angelica reuelatione: qr sicut angelus videt in deo vt illuminet mētes instoꝝ ad p̄nūciand' futura ī vitate sic p̄cepto dei reuelat secreta futa demōib⁹ ⁊ demones hoib⁹

et maxie pctōꝛibꝰ.ſ.demoniacꝭ vel arrepticijs
Tertio naturali cognitōe:put ſuo lumie na-
turali clariꝰ agnoſcit futuros euētus in ſuis
cauſis ꝗꝫ aſtrologi vel pħi. ⁊ ſic gētilibꝰ ſuis
cultoꝛibꝰ demones reuelabāt multa futura.ſ.
bella fames peſtilētias aut deo inſpirāte:aut
angelo reuelāte:aut ipſo demōe in ſuis cauſ
naturalibꝰ futuros effectꝰ ꝓuidente:aut ipo
met auctoꝛe maloꝝ mala ꝓcurāte ⁊c̄. Quar
ta cā indicatiua peſtis eſt aſtrologꝰ. Hec em̄
coꝛpa īferioꝛa regūtur ꝑ coꝛpa celeſtia ſupe-
rioꝛa q̄ ſicut ſūt cāe generatōis ⁊ coꝛruptōis
⁊ alteratōis coꝛpoꝝ inferioꝝ. ita ſm̄ varias
planetaꝝ ꝯiūctiones ꝓn̄t cāre diuerſas egri
tudines in diuerſis aīalibꝰ. Vn̄ ſicut aſtrolo
gus ꝑfectꝰ p̄t in ipſis coꝛpoꝛibꝰ celeſtibꝰ co
gnoſcere ⁊ ꝓdicere effectus gn̄ales:puta hu
miditates:īundatōes aquarū:eſtates intēſe
calidas:frigoꝛa exceſſiua:tēpeſtates:eclipſes
ſolis ⁊ lune:terremotus ⁊c̄. ita pōt in eiſdē
coꝛpoꝛibꝰ celeſtibꝰ tanꝙ̄ in cauſis naturalibꝰ
cognoſcere ⁊ ꝓdicere effectꝰ ꝑticulares perti
nētes ſingulariṫ ad vnā patriam:ad vnā do
mū:ad vnā ꝑſonā:ad vnā ſpēm rerū coꝛpo-
raliū. ⁊ ſic aliqn̄ ꝓdicūt abūdantiā vel penu
riā frumēti:vini:fructuū:moꝛtalitatē aīaliū:
auiū.in hac vel ī illa ſpē:⁊ peſtilētias in ciṫati
bus ⁊c̄. Quinta cā indicatiua peſtis ē pħs
naturalis q̄ ꝯſiderat motꝰ aīalium ⁊ garritꝰ
auiū q̄ ſunt effectꝰ vꝛ̄ium cārū q̄ īfluūt quoſ-
dam inſtinctus quibus animalia mouentur
in motū nature. hic aūt inſtinctꝰ cātur qn̄qꝫ
ex planetis celeſtibꝰ qn̄qꝫ ex aeris cōtinen-
tis īmutatione que mouent aīalia ad diuer
ſos effectus ꝓnūciandos. Pħs naturalis ꝑ
motū iſtoꝝ aīalium ꝑcipit ⁊ prenūciat futu-
ros euētus: qꝛ aīa ſenſitiua iſtoꝝ aīmaliuꝫ
ſubiacet influētie coꝛpoꝝ celeſtiū et diſpōni
elementoꝝ ꝯtinentiū. Unde vidēs aīalia cō
ſueta habitare in cauernis ťre vt ſerpētes ⁊
drachōes inde abſcedere ⁊ volare in aerem
vel aliā regionē migrare:cōiecturat ꝙ ťra ſit
coꝛrupta ex cōmixtōe vapoꝝ ꝑ aliquā putre
factōem vel ſaltē preſumit ꝙ regio illa ſit ꝑ-
ticulꝛ̄r infecta. Si vͦo aues ⁊ aīalia relinquūt
planicies ⁊ querūt montes:vel fugiūt mon
tes ⁊ habitāt in planicie aut ab aere deſcen
dunt ad terrā ſeu de terra aſcendūt ad aerem
ꝑ ſigna horum motuū cognoſcit pħs ꝙ lo-
ca ab aīalibus derelicta ſunt infecta:⁊ ſic ha-
bitātes in regionibus illis diſponūtur ad pe
ſtem. Et qꝛ iſti motꝰ cauſantur a pꝛimo mo
toꝛe.ſ.deo:ideo inſtruimur hm̄ōi loca debere

Sexta cauſa eſt fatuꝰ. homo em̄ quātomi-
nus ꝑticipat de ratione tantomagis ſubijciṫ
conſtellationi ſtellaruꝫ a quibꝰ cauſanṫ ſepe
ꝓpter varias coniūctiones diuerſarū ſpecie
rum peſtilentie:quas inſtictu quoꝺ per mo-
tum ymagiatōis prenunciant fatui verbis
vel geſtibꝰ ⁊ iſtas cognoſcunt ſapientes ⁊c̄.
¶ Septima cauſa indicatiua peſtis eſt puer
qꝛ minus rōne viget:ideo a cauſis celeſtibꝰ
a quibus ymaginatio ⁊ fantaſia eius īmu-
tatur ad geſtus verba ⁊ motus cōmouetur.
vn̄ futuri euētus cognoſcūtur. Cū em̄ magr̄
iohānes de durachio oꝛdinis noſtri predica-
toꝛum audiuiſſet ꝙ ferrarie ⁊ padue pueri
ibant per ciuitatem bini ⁊ bini in medū pro
ceſſionis modo ſuo cantātes exequias moꝛ
tuoꝛuꝫ ex inde accipiebant vexilla circuiēdo
muros ciuitatis bellando cōtra inuicem ma
gnis clamoꝛibꝰ. Ulterius hoſtiati pergebāt
mendicando panē moꝛe fratrū ⁊ alioꝝ mē-
dicantiū predictus magiſter ſuſpirādo dixit
Iſte due ciuitates ſimul patientur tria ma-
gna infoꝛtunia.ſ.famem:guerram:⁊ peſtem
Eodē anno iſte ciuitates habuerunt guerrā
cum venetis:⁊ alia duo ⁊c̄. ¶ Octaua cauſa
indicatiua eſt ſomniās:nam ſōnia a pꝛinci-
pio cauſanṫ extrinſeco:qn̄qꝫ ab aere:quādo
qꝫ a celeſti coꝛpoꝛe:ex q̄bus alique ymagina
tiones ⁊ fantaſie in doꝛmiente foꝛmātur cō
foꝛmes diſpoſitionibꝰ aeris vel coꝛpoꝝ cele-
ſtium:qn̄qꝫ a deo qui ait numeri.xij. Si quis
fuerit inter vos ꝓpheta dn̄i in viſione appa
rebo ei:vel per ſomniū loquar ad eum: ⁊ ſic
Joſeph prenūciauit ſe adorandū a patre et
matre ⁊ a fratribus Gen̄.xxxvij. Et famem
ſeptem annis futuram Gen̄ xli. Nona cau
ſa īdicatiua peſtis eſt moꝛiēs:nā vt dic̄ Au-
guſti.xij.ſuper Gene.ad litteram. Anime hu
mane ſm̄ ꝙ a ſenſibus coꝛpoꝛis abſtrahiṫ
cōpetit futura preuidere. Quia anima hu-
mana quādo abſtrahitur a coꝛpoꝛalibus eſt
aptioꝛ ad ꝑcipiendū ſubtiles motus qui ex
impreſſionibꝰ cauſarum naturalium in hu-
mana ymaginatione relinquūtur:a quibus
ꝑcipiendis īpeditur circa ſenſibilia occupa-
ta. Cū autem in moꝛte ſit maxime a ſenſibi-
libꝰ expedita cū appropinquat moꝛti agno-
ſcit quedā futura ſubtilitate ſue nature vꝪ re
uelatōe angelica. Vn̄ moꝛientes ex peſte: q̄ſ
dā vocant vt ſequātur vel multos predicīt
moꝛituros qui oēs cito moꝛiūtur. Decima
cauſa indicatiua peſtis eſt medicꝰ:de quo dꝛ
Eccl.xxxviij. Honoꝛa medicum ꝓpter neceſ

sitatem. Etem̄ illū creauit altissimꝰ. A deo est em̄ om̄is medela. qm̄ altissimus creauit de terra medicinā. Medicus ei ꝯsiderat tempoꝝ qualitates nō procedere ſm cōsuetum ꝛ naturalē cursum. s. quia est nimia siccitas in autūno: nimia humiditas in vere: nimia frigiditas in hyeme: nimia caliditas in estate. ꝛ tp̄e quo debet esse caliditas est nimium frigus ꝛc. Etiā nutrimēta corpoꝝ sūt magis apta ad putrefactōnē. ꝛ sunt generatiua malorum humoꝝ. Insup hoīes potant aquas corruptis vaporibus infectas: ꝛ replent̄ humiditatibꝰ opilatiuis vel apt̄ ad corruptōez nimio vsu fructuū holerū piscium: carniū infectarum p̄cipue qn̄ pestis est in illis aīalibus Preterea quia fames fuit in patria p̄sumit malū regimen in alendis corpibus ꝛ nimia carētia ciboꝝ tempe famis. vel nimia repletione supueniēte abūdātia. Ampliꝰ scrutat̄ si tp̄e guerre fuerint hoīes inordinate occupati in laboribus ꝛ vigilijs. adhuc si multa corpa hoīm aut animaliū insepulta remanserūt sup terrā aerem suo fetore inficiendo. Item si abundāt iste infirmitates. scz fersia varioli bugones dissintherie casus inopinati hoīm decedētiū morte repētina. At ꝟo q̄bus vētis aer regionis agitat̄ an ipsi transeant p loca corrupta ꝛ infecta. demū si viri pestilentici ꝯuersant̄ i sua regiōe vl' si hoīes regionis sue ꝯuersant̄ cū viris pestilētiatis vel in patria pestilentiata ꝯstellatiōe syderum aut aeris infectōne. Et sic pz p̄mꝰ flos D

Secūdus flos est iste. Diuina iustitia iniuste blasphemat̄: si cāe inductiue pestis cognoscant̄ q̄bus ppl's flagellatur. pz p̄mi Reg. ij. Dn̄s mortificat ꝛ viuificat: deducit ad inferos ꝛ reducit. ꝛ Deutero. xxxij. Ego occidā ꝛ ego viuere faciā: ꝑcutiā et ego sanabo: ꝛ nō est q̄ de manu mea possit eruere. Sciendū ꝙ cause inductiue pestis sunt septē in genere: vt patebit. Prima causa inductiua pestis est deus. qui lz nō sit causa culpe. Joh. p̄mo. Sine ip̄o factū est nihil id est pctm̄ ſm Aug. Est tn̄ causa pene ſm illō Esa. xlv. Ego dn̄s ꝛ nō est alter formās lucem ꝛ creans tenebras: faciēs pacē ꝛ creans malū. s. pene: inter que mala pene est pestis. Quā immittit deus ꝓpter multa. Prio ad ostendendū suā omnipotentiā dū se factorem ꝛ rectorē nō solū inuisibiliū spirituū sed etiā visibiliū corpoꝝ manifestat cōtinue ꝯseruādo sp̄em humanā in tanta strage tot pestilentiarū ne deficiat: sicut in peste diluuij cōseruauit octo hoīes ex q̄bus ꝓpagatum ꝛ multiplicatū est genus humanū. ꝛ in peste ignis sup sodomā ꝯseruauit loth cū duabꝰ filiabus ne periret semen humanū. Secūdo ad ostendendā suā clementiā dū nō om̄es hoīes intereūt vt merent̄ sed m'ltos p̄ſuat sicut in peste egypti in qua nō interemit nisi p̄mogenita. ps. Percussit om̄e p̄mogenitū in terra egypti p̄mitias oīs laboris eorum. Tertio ad ostendendā suā sapiām qua scit ex malis bona elicere dū tēpe pestis multi p̄ timore cōuertunt̄ q̄ sine peste p̄sumptuosa audacia sine p̄nia damnarent̄. Et dū multi iusti in peste pungant̄ hinc transeūdo coronandi in celo q̄ sine peste descenderēt cruciādi in purgatorio. Quarto ad ostendēdā suā miām dū innocētes pueri a deo per pestē de sinu matrū auferunt̄ ne ꝑticipes ꝛ imitatores p̄nē malicie efficiant̄. Ipsi ꝟo p̄res peccatores diuinā implorātes miām benigne ab ip̄o deo exaudiunt̄. Secūda cā inductiua pestis ē angelus nō tāq̄ diuine iustitie executor: sed diuinā voluntatē āgel' mal' itimādo. Unde sp̄us malignus tm̄ potest ꝯ nos q̄ntum habet ab angelo. Angelus ꝟo dat potestatē sp̄ui malo seuiēdi in nos tribus modis. Primo ꝑmittēdo: qm̄ sicut diabolus nihil pōt supra facultatē sue nature ita nō oīa potest ad que ꝟtus sue nature se extēdit. vn̄ cum nō ꝑmittit̄ agere ſm suā malitiā dicit̄ ligari. Cum aūt ꝑmittit̄ aliqua agere dr̄ solui: vt innuit̄ Apoca. xx. Qn̄ itaq3 nō ꝑmittitur ſm causas naturales sibi notas inducere pestem sic dicit̄ ligari. Qn̄ autē ꝑmittit̄ dr̄ solui. Scd̄o reuelādo. Nam angelus multa de diuinis mysterijs reuelat demonibꝰ cū diuina iustitia exigit vt p demones aliqua fiant ad punitionē maloꝝ vel ad exercitium bonoꝝ sicut in rebus humanis assessores iudicis reuelant tortoribus eius sn̄iam. Nam quidā angeli dicunt̄ potestates quoꝝ ditiōi ꝟtutes aduerse subiecte sūt: eo ꝙ q̄diu mūdus durat angeli angelis: hoīes hominibꝰ: demones demonibus presunt. vt dicit glo. sup illud. ij. ad Corinth. xij. Nōne eodē sp̄u ambulauimus: multomagis sp̄us vite deb'tor atq3 peior dyabolus regit̄ p sp̄m vite rōnalem purum ꝛ iustum. Tertio p̄cipiendo. Nam quo ad vltimā executionē angelꝰ non adducit iudicia dei pessima: sed demon ſm illud Ezech. xxx. Dissipabo terrā ꝛ plenitudinem eius in manibus alienoꝝ. i. demonum

et ps. Misit eos ī iraꝫ indignatiōis sue indi
gnationē ⁊ iraꝫ ⁊ tribulationē. Immissionū
ꝑ angelos malos angelus bonꝰ est cā̄ indu
ctiua ꝓcipiēdo. vñ Act. vij. inq̄t Stephanꝰ.
Hūc ḡ. s. moysen deus ꝑncipē ⁊ redēptoreꝫ
misit in manu angeli q̄ apparuit illi in rubo: h̄
eduxit illos faciēs signa ⁊ ꝓdigia magna in
egypto ⁊ in mari rubro ⁊ in deserto q̄dragita
annis. In q̄bus signis legunt̃ multa iudicia
dei pessima: ꝑcipue pestis ꝑmogenitoꝝ egy-
pti que fuerūt ab angelo ꝓcipiēte demoni. similr
ij. Reg. xxiiij. habet̃ ꝙ dñs ꝓcepit ꝑ āgeluꝫ
dyabolo cedēti ppl'm peste triduana ꝙ vlte-
rius nō ꝓcederet. Duo eī erant angeli cedē-
tes. vnus malus q̄ sedebat ppl'm. s. demon:
alius bonus q̄ loquebat̃ in ꝑsona dei ⁊ pre
cipiebat malo angelo vt cederet ppl'm vel ēt
vt desisteret. Tertia cā̄ inductiua pestis ē de-
mon nō ꝯtētus cruciare aīas in inferno nisi
etiā torqueat hoīes in hac vita: velox ad per
ficiendū que sue facultati ꝑmittunt̃ vel pre-
cipiunt̃ sibi a deo ꝑ angelū bonū q̄ q̄nq̄ꝫ pre
cepit quosdā feriri peste ⁊ quosdā nō: s; salua
ri. vnde Exo. xij. Egyptij peste moriebantur
hebrei aūt a peste ꝓseruabant̃. Non eī potest
demon seuire in hoīem nisi q̄tum sibi ꝑmit
tit̃: vt pꝫ de Job. i. c. Cū aūt dyabolus habe-
at cognitionē naturalē motus celestiū cor-
porum ⁊ seminū naturaliū q̄bus mūdus est
plenus. ⁊ cum nouerit actiua ⁊ passiua inui
cem applicare ita vt subito interuētus per eum
sequat̃ effectus. pꝫ ꝙ ranas ⁊ ciniphes tāq̄
executor diuīe iustitie iussu ⁊ ꝑmissiōe boni
angeli ꝓcreauerit ad flagellationē egyptio-
rum. etiā pestem ꝑmogenitoꝝ egypti q̄ non
fuit a celo naturalr̃ nec ab aere cōiter īfecto
cum illa mors fuerit tam cito secuta nec teti
gerit quēq̄ꝫ ex hebreis: nec vulnerauit egyp-
tios ꝑter ꝑmogenita. Multiplr̃ eñ dyabo
lus causat pestem. q̄nq̄ꝫ v̄tutē seminalē infi
ciendo. q̄nq̄ꝫ bestias venenosas de loc̄ ⁊ ca-
uernis suis vt aerem inficiāt educēdo. q̄nq̄ꝫ
elemēta vt t̃ram aerem ⁊ aquā agitando ⁊
cōtaminādo: quia mouēdo aerem causando
ventū partes aeris infectas impellit de loco
ad locum: et sic ꝑ contagionē aer sanus in-
ficit̃ quo homines disponunt̃ ad pestē. q̄nq̄ꝫ
spūs ⁊ humores cōmouēdo ⁊ actū potentie
nutritiue sensitiue ⁊ appetitiue immutando
ex qua immutatione homines infirmant̃ ⁊
intrinsecus humores corrūpunt̃ a quibꝰ ele
uant̃ vapores venenosi ad membra vitalia:
vnde homines peste moriunt̃. q̄nq̄ꝫ ad pec-
catum inducēdo quo nouit deuꝫ grauissime
irasci ⁊c. Quarta causa inductiua pestis est
celum cum suis corporibus. Creaturis eniꝫ
naturalibus sic ꝓuidit deus vt nō soluꝫ mo-
ueat eas ad actus naturales sed etiā largit̃
eis formas ⁊ v̄tutes quasdā q̄ sunt ꝑncipia
actuū vt s̄m seip̄as inclinent̃ ad hmōi motꝰ
⁊ sic motus q̄bus a deo mouent̃ fiunt crea
turis generales ⁊ faciles. Unde corpꝰ sic dis
positum a deo ꝑ angelū: mortē corporis s̄m
ꝙ est actu agit in aliud corpus s̄m ꝙ est in
potētia. Scdo ꝙ Dyonisius dicit ꝙ lumē so
lis ad corpoꝝ generatiōes cōfert ⁊ ad vitaꝫ
mouet nutrit ⁊ auget ꝑficit mundat ⁊ reno-
uat. Si aūt alia corpa inferiora mouent̃ per
corpora supiora ab angelis mota: nō debēt
corpora humana talibus influētijs priuari.
⁊ sic corpa humana subiacēt celestibus mo-
tibus s̄m illud Aug li. x. de ciui. dei. Nō vsq̄ꝫ
q̄q̄ꝫ absurde dici pōt ad solas corpoꝝ diffe-
rentias afflatus quosdā valere sydereos. et
dicit ꝙ alij ⁊ alij planete diuersas cōplexio-
nes ⁊ habitus ⁊ dispositiōes ꝯstituūt. Sicut
ḡ corpa humana ꝑ singulares influētias sy
deruꝫ disponunt̃: ita ꝑ diuersas ⁊ varias pla
netarum cōiūctiōes in diuersis domibus et
signis diuersimode alterant̃. vnde fiunt con
iūctiones causantes abūdantiā tritici: vini:
⁊ alioꝝ seminū: vel penuriā mortē aīalium:
discordias hoīm ⁊ mortē: aut etiā pestilen-
tiam vt satis deducūt astrologi vt dictū est.
Quinta cā̄ inductiua pestis sunt elemēta ⁊
ꝓcipue aer q̄ potest infici multiplr̃. Primo
q: tpe estatis subtiliat̃ ab intensa estatis ca
liditate ex qua fit aptior ad recipiendum im
pressionē a corpibus celestibus ⁊ a vaporibꝰ
⁊ fumis a terra ⁊ ab aqua eleuatis ⁊ secū cō
mixtis. Et si tales vapores in aere existētes
putrescūt. tunc totum aggregatū ex ipsis et
aere putrescit. ideo homines magis moriūt̃
de peste in fine estatis q̄ꝫ in ꝑncipio: q: cali-
ditas estiualis exsiccando ⁊ resoluēdo vapo-
res ꝓdictos ꝓhibet putrefactionē. Tempore
v̄o autūni remittūt̃ caliditas ⁊ siccitas. vnō
ipsi vapores aggregant̃ ⁊ putrescūt. ideo tpe
autūni magis viget pestilētia. Scdo q̄a aer
q̄nq̄ꝫ efficit̃ rabiosus s̄m aliquā vel aliquas
de ꝑmis qualitatibus que q̄nq̄ꝫ sunt ita intē
se ꝙ ꝑdunt̃ semina ⁊ fructus: impediunt̃ ge
nerationes: egrotant hoīes diuersis egritu-
dinibus. Tertio q: in aere fit ꝑmixtio vapo-
rum corruptoꝝ ad aliquas ꝑtes eius ⁊ pau
latim totū aggregatū corrūpit̃, etiam fit pe-

stilentia eo ꝙ aer sic infectus agit in corpa ad pestem indisposita disponēdo ea: que iaȝ disposita corrūpit. ꝑsertim qn̄ hō ꝯxerit longam morā in aere corrupto cū continue plꝰ relinquat de sui malitia in humano corpore Quarto qꝛ in aere fiūt multe dispōnes ⁊ impressiōes a causis vlīb9 que ꝓueniūt ex formis ⁊ ymaginibus: ⁊ ita putrescūt aq̄ ⁊ fiūt putredines in visceribus terre q̄bus aqua et terra euaporātibꝰ aer putrefit ꝑcise ex eclipsi solis ⁊ lune ex cōiunctiōe planetarū. s. saturni ⁊ martis in domo vite. Quīto qꝛ aer corrumpit̃ ab aqua ⁊ terra qn̄ fiūt terremotus ⁊ apiunt̃ cauerne ⁊ exhalāt vapores fetidi. Sexto qꝛ exurgunt vapores ab aqua in qua immersa fuerint corrumpētia vt linū campi seu arbores malarū complexionū: vt nuces ⁊ corpora hoīm mortuoꝝ ⁊ animalium: aut flatus animaliū venenosoꝝ sicut drachonū Septimo aer corrumpit̃ ab aere infecto per vētos flantes: quēadmodū narrat orosius libro q̄nto ꝙ per totā africam tanta fuit multitudo locustarū ꝙ n̄ solū oēm spēm frugū abstulit sed et herbas oīs cum ꝑte radicuȝ folia etiā arboꝝ cum teneritudine ramoruȝ consumpsit. subito aūt rapte a vēto in mari affricano simul fuerūt submerse. cum auteȝ fluctus maris immēsos aceruos earum ad terram ꝓpulisset ⁊ ille putrescerēt pestiferuȝ odorem exalauerūt. vnde aīalium maxima pestilentia secuta est: que putrefacta sup terraȝ cadauera corrupta infectionē auxerit ex quo fcā est hoīm tāta lues vt sola numidia vbi regnabat rex massinissa octingēta milia hoīm circa ꝯo maritimā que cartaginensi ⁊ vticensi littori adiacet plus ꝙ ducēta milia ꝑierūt. ⁊ sic in alijs regionibus adiacētibus Sexta cā inductiua pestis est homo qui est sibi ꝑncipalr̃ cā putrefactionis ⁊ morꝫ: ⁊ h̄ multiplr̃. Primo homo disponit seip̄m ad suscipiendū imp̄ssionē pestilentialē qꝛ n̄ vtitur euacuatiōe a sup̄fluis humiditatibꝰ: aut vtit̃ humidis vel opilātibus vl̃ balneo aque dulcis ⁊ calide que humectat corpus: ⁊ aperit poros cutis ⁊ calefacit nimis. vn̄ si nimij humores ⁊ sup̄fluitates nō resoluunt̃ opilationes inducūt ⁊ reddūt corpa q̄litatibꝰ putridis silr̃: aut vtit̃ nimio coitu vel nimio labore. Scd̄o homo infectus suo anhelitu est sufficiēs inficere maximā multitudinē nō solum viuens sed etiā moriens dū emittit spirando ⁊ expirādo aerem vaporibus venenosis mixtuȝ; immo postꝙ sepultus est relinq̄ sue infectionis remanēt in camera vestibꝰ ⁊ lectisternijs q̄bus vtētes moriunt̃ peste. pȝ de magr̃o frācisco de forliuio ordinis minoꝝ q̄ vadens bononiam moratus fuit in camera cuiusdā fratris mortui de peste ꝑ plures mēses subito infectus fuit ⁊ mortuus. patet de quodā sclauone q̄ in naui mortuꝰ fuit peste in quadā sclauia q̄ cū venetijs delata vēdita fuisset infecit ementē ⁊ ꝑ ip̄m tota ciuitas venetiarū infecta fuit. Pȝ de fratre āthonio de gazo ordinis nr̄i p̄dicatoꝝ q̄ induens se quādā vestē cuiusdā infecti mortui ꝑ annuȝ an̄ fuit infectus ⁊ mortuꝰ de peste bononie cū ciuitas eēt valde sana ⁊ nemo aliꝰ mortuꝰ fuit de peste ibidē. Tertio hō iniquꝰ ⁊ īpiꝰ ꝓcurat ciuitatē sanā inficere ⁊ peste dissipare aduocādo arte magica demones q̄ veniētes ꝑ loca infecta cuȝ magno impulsu aeris ab eis ꝯcitati inficiūt regiōeȝ sanā. Quarto hō ꝯficit cibaria ⁊ potagia infectiua ⁊ mortifera ꝑ que multi moriant̃. Vn̄ narrat titꝰ liuius lib. viij. de origine vrbis ꝙ cū rome maiores ciuitatis morbo ꝯsilī morerent̃: ancilla q̄daȝ fabio maximo edili ꝓmissa sibi ꝑus impunitate cām indicauit dicēs matronas venena coquere qd̄ ita fore inuētū est. Vn̄ sȝ Valerium centū viginti dānate fuerūt lȝ alij dicāt mlt̃o plures. ¶ G Septima cā inductiua pestis est pctm̄. Sūt aūt numero triginta pctā q̄ inducūt pestē in mundo. Primū est pctm̄ originale de quo dr̄ Ro. v. Per vnū hoīem pctm̄ intrauit in hūc mūdū ⁊ ꝑ pctm̄ mors. Nā sicut remouēs colūnā ꝑ accn̄s remouet lapidē sibi suppositū. sic ille q̄ est causa perditionis colūne originalis iustitie est causa ꝑuatōis vite ⁊ sanitatꝫ q̄ conseruabant̃ in homine ꝑ originalē iustitiā: sed quia peccatum ꝑmi hominis fuit causa ꝑditionis originalis iustitie. ideo decidit ip̄e cū tota sua posteritate in infirmitates ⁊ mortē īeuitabilē. vn̄ oēs subijcimur morti. eo ꝙ sic dictū fuit ꝑ oibus Gen̄. iij. Puluis es ⁊ in puluerē reuerteris. Ex quo peccato orta est pestis ⁊ alia iudicia pessima. Secunduȝ est peccatū luxurie ꝯtra quod deus ordinauit sacramentū mr̄imonij cuiꝰ sunt tria bona. s. sacr̄m fides et proles Cōtra sacr̄m peccāt cōcubinarij publice tenentes siue occulte siue ad liberos suscipiendos siue nō. Peccāt ēt sacrilegi sicut clerici mulieribus copulati. ⁊ layci xp̄i sponsas polluentes: siue in sacris ordinibus constituti religiosas cōmaculantes. Contra fideȝ matrimonij peccant adulteri siue occulte siue

publice sicut dauid cum bersabee.ij. Regū
xi. Contra prolem peccant sodomite q̃ no-
cte natiuitatis dn̄i peste extincti sūt. vt dicit
btūs Hiero. Peccant abutētes vasculo vxo
rum sicut her fecit cū thamar qui peste mor
tuus est ꝓpter ipam. Gen̄. xxxviij. Peccant se
men fundētes in terram: sicut onan qui ful-
mine interijt. Gen̄ xxxviij. Tertiū pctm̄ est
sacrilegiū. s. in ecclias in ꝑsonas eccliasticas
supponēdo eas angarijs ⁊ grauaminibus im-
positionibus ⁊ collectis: ⁊ vbi laic⁹ soluit pa-
rum ecclia soluit multū diues soluit q̄si nihil
⁊ paup quasi totum. ideo inq̄t dn̄s Esa. iij.
Vos em̄ depasti estis vineā meā et rapina
pauperū in domo vestra q̄a attraxistis ppl'z
meū ⁊ facies pauperū cōmolitis dicit dn̄s
exercituū. ⁊ p isto pctō ecce penā. Ezech. v. c.
Viuo ego dicit dn̄s p eo q scm̄ meū viola-
sti in oībus effusionibus tuis. ego quoq̧ te
confringā ⁊ nō parcet oculus meus ⁊ non
miserebor: tertia pars tui peste morietur ⁊ fa-
me consumetur in medio tui. ⁊ tertia pars tui
gladio cadet in circuitu tuo. tertiā vero partē
tuā in oēz ventū dispergā: ⁊ immittā in vos
famē ⁊ bestias pessimas vsq̧ ad īternitiōez
et pestilētia ⁊ sanguis trāsibūt p te. Quartū
pctm̄ est transgressio festiuitatū. vult em̄ de⁹
celebrari ⁊ obseruari festitates. Exo. xx. Me-
mēto vt diē sabbati sanctifices. nō obseruāti
bus aūt festiuitates cōminatur deus flagellū
pestis. Deut. xxviij. Adiūgat tibi dn̄s pestilē
tiam donec ꝯsumat te de terra. Percutiet te
dn̄s egestate febre ⁊ frigore ardore ⁊ estu ae
re corrupto ac rubigine ⁊ ꝑsequatur donec pe
as. Quintū pctm̄ est symonia p quā diuina
donā ⁊ spūalia nō nisi p̄cio aut p̄ce dispen-
santur beneficia p̄cib⁹ amicoꝝ mag q̄ suffra-
gio meritoꝝ acq̄runtur ⁊ q̄titate pecuniaruz
magis q̄ salute aīarū cōferuntur. Surgūt in-
docti ⁊ rapiūt eccliastica culmina: docti vero
cū suis doctrinis demerguntur in yma: vitiosi
honorantur: vtuosi suppeditantur. ꝓpterea dic̄
dn̄s Ezech. vi. Hec dicit dn̄s deus. Percute
manū tuā ⁊ allide pedē tuū ⁊ dic heu heu heu
ad oēs aboīationes maloꝝ domus israel q̄
gladio: fame: peste ruituri sunt: ⁊ complebo
indignationē meā in eis. Sextū peccatū est
ydolatria p quā hoīes ⁊ mulieres deo terga
vtūt ⁊ facies ad sidera ⁊ ad alias mūdi cre
aturas p supstitiosas cerimonias ⁊ qd̄ de-
teri⁹ est p laicos ⁊ clericos ac religiosas per
sonas diuina ⁊ spūalia sacramenta pessimo
abusu dyabolo offeruntur. ꝑut ipe dyabolus
artem magicā ⁊ incantatoriam hominibus
tradidit ⁊ maleficā maleficis mulieribus q̄
bus xp̄ianitas ita replera est vt quasi nemo
reperiatur qui nō publice vel occulte agendo
vel cōsentiēdo sit pollutus. ideo dr̄ Leuitici
xxvi. Ego dn̄s deus vester. Non facietis vo-
bis ydolū ⁊ sculptile nec titulos erigetis: nec
insignem lapidez ponetis in terra vestra: vt
adoretis eū. Qr si nolueritis accipe discipli-
naz sed ambulaueritis ex aduerso mihi: ego
quoq̧ aduersus vos incedā ⁊ ꝑcutiam vos
septies ꝓpter pctā vestra: inducāq̧ sup vos
gladium vltorē federis mei. Cūq̧ ꝯfugeritis
in vrbes immittā pestilentiā in medio vestri
intantū vt vrbes vestras redigā in solitudi-
nem ⁊ deserta faciā sanctuaria vestra nec reci-
piam vltra odorē suauissimū disperdamq̧
terram vrām ⁊c. Septimū est inhonoratio
parentū. vnde eccl̄i. iij. dr̄. Honora p̄rem tuū
et supueniat tibi benedictio a deo ⁊ benedi
ctio illius in nouissimo manet. Benedictio
p̄ris firmat domū filioꝝ: maledictio aūt m̄ris
eradicat fundamentū. ⁊ Hiere. xxix. dr̄. Hec
dicit dn̄s exercituū Ecce mittā in eis gladiū
famē ⁊ pestem ⁊ ponam eos quasi fic⁹ malas
que comedi nō possunt eo q pessime sint ⁊ ꝑ
sequar eos in gladio in fame ⁊ in pestilētia:
⁊ dabo eos in vexationē vniuersis regnis ī
maledictionē ⁊ stuporem ⁊ in sibiluz ⁊ in op
probrium cūctis gētibus eo q nō audierint
vba mea que misi ad eos per seruos meos ꝓ
phetas. Octauū est fraudatio decimarum.
vnde Malac. iij. dr̄. Reuertimini ad me et
ego reuertar ad vos dicit dn̄s exercituum.
Et dixistis. In quo reuertemur. Si affliget
homo deum q̄a vos configitis me. ⁊ dixistis
In quo configimus vel fraudamus te. In
decimis ⁊ in p̄mitijs. Et in penuria vos male
dicti estis a me vos configitis gens tota.
Que vba exponuntur a beato Hieronymo
vt habetur. xvi. q. i. c. Reuertimini. ⁊. Hiere.
xxi. dr̄. Ad populum hunc dices. Hec dicit
dominus. Ecce ego do coram vobis viā vi-
te ⁊ viam mortis. Qui habitauerit in vrbe
hac morietur gladio fame ⁊ peste. posui em̄
faciem meam super ciuitatem hanc in malū
⁊ non in bonum ait dominus. Nonū pecca-
tum est obstinatio vnde. Exodi. nono dicitur.
Dixit dominus ad Moysen. Ingredere ad
pharaonem ⁊ dices ad eum: hec dicit domi
nus deus hebreorum Dimitte ppl'm meum
vt sacrificet mihi q si adhuc renuis ⁊ retines
eum; ecce manus mea erit sup agnos tuos

et sup equos ⁊ asinos tuos ⁊ sup camelos
et boues ⁊ oues pestis valde grādis: fecit er
go dominus hoc altera die: mortuaq₃ sunt
omnia animātia egyptiorū. Decimuz pctm̃
est homicidiū. Quia em̃ pharao rex egypti
iussit vt interficerent pmogenita masculini
sexus hebreorū. ppterea occidit domin⁹ oīa
pmogenita egyptiorū pestilētia grauissima
Unde dr̄ Exo. xij. Factū est aūt in nocte me
dio pcussit dn̄s omne primogenitū in terra
egypti a pmogenito pharaōis qui sedebat
in solio eius vsq₃ ad primogenitū captiue q̄
erat in carcere: ⁊ omne pmogenitū iumēto-
rum. Undecimū pctm̃ est gula. Nam iudei
in deserto estuauerūt esu carniū murmuran-
tes contra moysen. Unde dicit Numeri. xi.
Surgens ergo popul⁹ toto die illa ⁊ nocte ⁊ die
altero cōgregauit coturnices qui parum. x.
choros ⁊ siccauerūt eas p girum castrorum
Adhuc carnes erant in dētibus eorum nec
defecerat huiuscemodi cib⁹: ⁊ ecce furor dn̄i
cōcitatus in pplm. Percussit eū plaga ma-
gna nimis. i. peste. vt dicit glosa. Uocatusq₃
est locus ille sepulchra cōcupiscentie. ibi em̃
sepelierūt populum qui desiderauerat carnes
Duodecimū pctm̃ est diffamatio. Cum em̃
vt dr̄ Nume. xiiij. Moyses de mandato dn̄i
misisset ad explorandū terrā pmissionis du-
odecim pncipes duodecim tribus israel illi
reuersi retulerūt tam inepte ⁊ obliq̄ q̄ totus
populus fuit cōcitatus ⁊ tractauerūt inter se
constituere vnū ducem qui reduceret eos in
egyptum. Uolebantq₃ lapidare Josue ⁊ ca
leph qui recte retulerāt sicut viderāt in explo
rando. Unde dn̄s dixit ad moysen. Quous
q₃ detrahet mihi ppls iste. Feriam igit eos
pestilentia ⁊ consumā. Moyses aūt rogauit
p populo ad dn̄m qui pepcit eis: s₃ adiecit i
solitudine hac iacebūt cadauera vr̄a. Om̃s
qui numerati estis a vinginti annis ⁊ supra
murmurastis ɔtra me. nō introibitis in t̃rā
sup quaz leuaui manū meā: vt habitare vos
facerem pter Josue et caleph. filij vestri va-
gabunt in deserto quadraginta annis dōec
consumentur cadauera p̃rm in deserto iuxta
numerū. xl. dierum q̄bus considerastis terrā
annus p die imputabit. Et quadragita an-
nis recipietis iniq̄tates vestras et scietis vl
tionem. Decem aūt viri exploratores q̄ dif-
famauerūt t̃ras illas et fecerūt murmurare
omnē multitudinē pcussi sunt a dn̄o morte
repentina. Qui autem mortui sunt in deser
to fuerunt sexcenta tria milia q̄ngēti q̄nqua
ginta. Unde hec pestis que durauit quadra
ginta annis absorbuit quolibet anno q̄nde
cim milia octoginta octo viros excepto vno
anno in quo mortui sunt q̄ndecim milia cē
tum decem et octo cōputando vnū annū cū
alio anno. Decimūtertiū pctm̃ est incredu-
litas. s. nō credere diuine potētie in miracul
eius. Unde Nume. xx. c. dr̄ q̄ cum populus
hebreorū in deserto murmurasset ɔtra moysen
ob defectū aque et bis pcussisset silicē moy-
ses dicens. Audite increduli et rebelles. Nū
de petra hac poterimus vobis eijcere aquaz.
Dixitq₃ dn̄s ad moysen et aaron q̄r nō cre
didistis mihi vt sāctificaretis me corā filijs
israel nō introducetis hos pplos in terram
quā dabo eis. H est em̃ aqua ɔdictionis vbi
iurgati sunt filij israel ⁊c. Decimūquartū pec
catum est supbia. Unde dr̄. ij. Reg. xxiiij. c.
q̄ cum dauid ob supbiā fecisset dinumerari
pplm suū s₃mo dn̄i factus est ad Gad pphe
tam dicēs. Uade et loquere ad dauid hec di
cit dn̄s. Triū tibi dat optio: elige vnū quod
volueris ex his vt faciaz tibi. Cūq₃ venisset
gad ad dauid nūciauit ei dicens. Aut septē
annis veniet tibi fames in terra tua aut tri
bus mēsibus fugies aduersarios tuos ⁊ illi
psequent te aut certe tribus diebus erit pe-
stilētia in terra tua. Nunc ergo delibera et vide
q̄d rn̄deā ei q̄ me misit. Immisitq₃ domin⁹
pestilentiā in israel a mane vsq₃ ad tempus
constitutū et mortui sunt. lxx. milia virorum
Decimūquintū pctm̃ est auaritia. Unde dr̄
iiij. Reg. vi. Et facta est fames magna in sa
maria ppter auaritiā et oppssionē quā fece
rant diuites ɔtra paupes intantū q̄ mr̃es
cōederant filios suos. vnde nō solū fame: s₃
etiā peste maxima ml̄titudo ciuitatis corru-
it. Decimum sextuz peccatum est vsura que
multū inualuit in ciuitatibus s₃m illud ps.
Tota die circūdabit eam sup muros ei⁹ ini-
quitas et labor in medio eius: et iniustitia ⁊
nō defecit de plateis eius vsura ⁊ dolus. Jō
Ezech. vij. dr̄. Ira em̃ mea sup vniuersuz po
pulū ei⁹ gladi⁹ foris pestis et fames intrin-
secus. Qui in agro est gladio morietur. ⁊ qui
in ciuitate pestilētia ⁊ fame deuorabūt: oēs
trepidi vnusquisq₃ in iniq̄tate sua. Decimū
septimū peccatum est vsurpatio. vnde Eze.
xxviij. dr̄ Nunquid ad sumēda spolia tu ve-
nis? ecce ad diripiendā pdā cōgregasti ml̄
titudinem tuam vt tollas argentum ⁊ aurū
et auferas supellectilē atq₃ substantiam et
diripias manubias infinitas; idcirco gladi

us vniuscuiusq̄ȝ in fratrem suū dirigeᵗ ⁊ iu-
dicabo eos peste ⁊ sanguīe ⁊ imbre vehemē
ti: ignem ⁊ sulphur pluaȝ sup̄ eos ⁊ sciēt q̄a
ego dn̄s. Decimūoctauū pctm̄ est fraus em
ptionis ⁊ venditionis. Nam modo cogūtur
artifices ⁊ mechanici ex mala ⁊ longa cōsue
tudine malorum viuere de suis fraudib⁹ in
pondere numero mensura fctis seu in substā
tia ⁊ qualitate vnde v̄ificaᵗ ꝓphia. Apo.xiij.
Et faciet oīs pusillos ⁊ magnos diuites ⁊
paup̄es liberos ⁊ s̄uos habere characterem
in manu dextra aut in frontibus suis: vt ne
quis possit vēdere aut emere: nisi qui habet
characterē nominis bestie.s.fraudeȝ aut nu
merum nominis eius. Et eiusdem.xvi.c.dr.
Primus angelus effudit phialam suam in
terram ⁊ factum est vulnus seuū ac pessimū
id est pestis in hoīes qui hēbāt charactereȝ
bestie ⁊ eos qui adorauerūt ymaginē eius.
Decimūnonū pctm̄ est opp̄ssio in accepta-
ptione p̄sonarū dum cōmuni bono postposi
to ⁊ p̄posito p̄uato ⁊ p̄ticulari cōmodo: exti-
cto igne diuini amoris ⁊ igne amoris cōmu
nitatis: officia distrahunᵗ: honores ⁊ bene-
ficia ꝯferunᵗ: sine respectu dei: sine rōe: motu
passionū p̄uati amoris: odij: aut praui desi-
derij. Ex quo sequunᵗ p̄tialitates: odia: ire:
rixe: inuidie: dissensiones: seditiones pp̄lorȝ
contra dn̄os: partiū pp̄li contra alias p̄tes
vna pars aliam dep̄mit: dep̄ssa exurgēs ali
am deijcit: deiecta subintrans aliam disper
git hincinde in cōfinibus ligat: bona exulū
distribuit: sanguis tandem effundiᵗ: non re
mittunᵗ iniurie: ad vindictā oīs attendūᵗ:
ad guerras paranᵗ: vexillum xp̄i portant in
manu ⁊ vexillum dyaboli in corde: dom⁹ su
pra domū cadit: familia familiam destruit:
ciuitates destruunᵗ: corpora moriuntur: ani-
me damnanᵗ. ideo dr Mat.xxiiij. Cōsurget
gens contra gentē: ⁊ regnū aduersus regnū
et erunt pestilētie ⁊ fames ⁊ terremotus per
loca. Uigesimū pctm̄ est p̄uersitas iudiciorȝ
Unde dr Esa. p̄mo. Quomodo facta ē me
retrix ciuitas fidelis plena iudicij: iustitia ha
bitauit in ea: nūc aūt homicide. Argentum
tuum v̄sum est in scoriam: vinū tuū mixtuȝ
est aqua: principes tui infideles socij furum
omnes diligunt munera: sequunᵗ retributio
nes: pupillo nō iudicant: ⁊ cā vidue nō igre
diᵗ ad eos. Et.c.x. Ue qui condūt leges ini
quas: et scribētes iniustitiā scripserūt: vt op
primerent in iudicio paup̄es: et vim facerēt
cause humilium populi mei; vt essent vidue
preda eorum: ⁊ pupillos diriperent. Et.c.v.
Ue qui cōiungitis domū ad domū: ⁊ agruȝ
ad agrū copularis vsq̄ȝ ad terminū loci. Nū
quid habitabitis soli vos in medio tre? Do-
mus multe deserte fient grandes ⁊ pulchre
absq̄ȝ habitatore.s.p̄pter pestem. Uigesimū 21
primum pctm̄ est negociatio dolosa. Unde
Ezech.xxviij.dr. In sapiā ⁊ prudentia tua fe
cisti tibi fortitudinem: ⁊ acquisisti tibi auruȝ
et argentum in thesauris tuis: in multitudī
ne sapīe tue: ⁊ in negociatione tua multipli-
casti tibi fortitudinē: ⁊ eleuatū est cor tuum
ī robore tuo: p̄pterea hec dicit dn̄s de⁹. Im-
mittam ei pestilētiaȝ et sanguinē in plateis
eius et corruēt interfecti in medio eius gla-
dio per circuitum ⁊ scient quia ego domin⁹.
Uigesimūsecundū pctm̄ est p̄iuriū. vn̄. Hie- 22
remie quarto dr. Et iurabis viuit dominus
in v̄itate in iudicio ⁊ iustitia: ⁊ bn̄dicēt eum
gentes ip̄m q̄ȝ laudabunt. Laua a malitia
cor tuum hierl̄m. i. a p̄iurio vt salua fias: alio
quin vt dr eiusdem.xxi.c. Debellabo ego vos
in manu extenta: ⁊ in brachio forti: ⁊ in indi
gnatione mea ⁊ in ira grandi: ⁊ p̄cutiam ha
bitatores ciuitatis huius. homines ⁊ bestie
pestilentia magna morienᵗ ⁊c. Uigesimum 23
tertium pctm̄ est blasphemia. vnde Esa.i.c.
dr. Ue genti peccatrici: pp̄lo graui iniq̄tate:
semini neq̄: filijs sceleratis. Dereliquerunt
dn̄m: blasphemauerūt sanctū isrl̄: abaliena-
ti sunt retrorsum. Sup̄ quo p̄cutiam vos vl
tra addētes p̄uaricationē. ideo p̄s. dicit. In
ueniaᵗ manus tua omnibus inimicis tuis.
dextera tua inueniat omnes qui te oderunt.
Pones eos vt clibanū ignis in temp̄e vult⁹
tui: dominus in ira sua conturbabit eos ⁊ de
uorabit eos ignis. Fructum eorum de terra
perdes: ⁊ semen eorum a filijs hominū.s. p̄
pestem: q̄m declinauerūt in te mala ⁊c. Ui- 24
gesimūquartū pctm̄ est consensus in malū
si em̄ ciues alicuius ciuitatis consentiunt in
aliquo actu peccati quo pctm̄ ip̄m perficitur
debent etiam cōmunicare in pena. Unde sa-
cerdotes ⁊ p̄ncipes sacerdotum quia cōmu
nicauerūt in mortem xp̄i ⁊ populus etiā cō-
sensit petēdo barrabā ⁊ clamans ꝯtra xp̄m:
crucifige eum. ideo tota ciuitas punita fuit
per pesteȝ. vt dicit Josephus. Propterea dr
Hiere.vij. Nonne vides quid isti faciunt in
ciuitatibus iuda ⁊ in plateis hirl̄ȝ? Filij colli
gunt ligna ⁊ patres succendūt ignem: ⁊ mu-
lieres conspergunt adipem vt faciant placen
tas regine celi, et libēt dijs alienis; et me ad

iracundiam ꝓuocent. Ecce quomodo conue
niunt in peccatum quasi omnes de vna fami
lia. ideo sequit̃. Ecce furor meus ⁊ indigna-
tio mea conflat̃ super locum istum super vi-
25 ros ⁊ iumenta. s. per pestem. Uigesimũquin
tum peccatum est negligentia correctionis.
Nam vt habet̃. xxiij. q. iiij. c. ecce. dicit Augu
stinus. Quotquot habetis inter vos: qui ad
huc amore seculi pregrauant̃: auaros: periu-
ros: adu lteros: inspectores nugarum. cõsul-
tores machinarum: phanaticoꝝ augurum:
aruspicum: ebriosos: luxuriosos. quicquid in
ter vos malorum nostis quãtuȝ potestis im
probate vt corde recedatis: ⁊ redarguite vt
inde exeatis: ⁊ nolite consentire ⁊ immundũ
ne tãgatis: hec ille. In ecclesia dei quasi om
nes negligunt correptioneȝ ⁊ sunt. xv. nume
ro. Primo pater ⁊ mater consentiendo cri-
mini filij vel filie. Secundo parrochialis qui
sciens suum parochianum vsurarium publi
cum vel adulterum aut alio crimine irretitũ
tamen negligit corrigere. Tertio dyocesan⁹
in sua dyocesi. Quarto abbas ĩ sua abbatia
Quĩto iudex seu prelatus circa subditos su
os. Sexto confessor circa peccatoreȝ. Septi
mo aduocatus vel ꝓcurator circa clientuluȝ
suum. Octauo dominus. potestas. capitane
us armigerorum. paterfamilias. ⁊ materfa-
milias iubentes sibi subitos peccare. Nono
mali consultores in spũalibus ⁊ tempalib⁹ ⁊
incarnalibus vt vetule ruffiane. Decio adu-
lator qui blanditur laudando hominem de
malefacto: vł malefaciẽdo: vel laudat malũ
pro bono: aut reprobat bonũ sub specie ma
li. Undecimo fautor qui dat recursum vt pu
ta si quis non possit committere furtum vel
adulterium vel homicidium sine tuo ãmini
culo: vel conseruando rem furatam: vel dan
do locum vel associando. Duodecimo tacẽs
qui tenetur ex officio non tacere. vt predica
tor qui tenetur predicare contra vitia ⁊ non
predicat: vt accusator qui tenetur accusare
et non accusat: vt testis qui tenetur ad red-
dendum testimoniuȝ ⁊ non facit. Tertiode
cimo non contradicens: vt qui tenetur impe
dire peccata ex officio ⁊ negligit. Quartode
cimo non manifestans: vt qui scit personaȝ
ream ⁊ alius condemnatur et non manife-
stat veritatem. Quintodecimo negligens
correptionem fraternam. vt habet̃ Math.
xviij. Non ergo mirum si deus punit per pe-
stem iustos cum impijs. Unde Augustin⁹
libro p̃mo de ciuitate dei. capitl'o nono dicit
sic. Plerũqȝ eñi ab eis docendis: admonen
dis: aliquando etiam obiurgandis ⁊ corripi
endis male dissimulatur: vel cum laborum
piget: vel cum os eorum coram verecunda
mur offendere: vel cum eorum inimicitias
deuitamus: vel ne impediant et noceant in
istis temporalibus rebus: siue quas adipisci
adhuc appetit nostra cupiditas: siue q̃s a-
mittere formidat infirmitas. ita vt q̃uis bo
nis malorum vita displiceat: ⁊ ideo cum eis
non incidãt in illam damnationem que ta-
libus preparatur post hanc vitam: tamẽ q̃a
ꝓpterea peccatis eorum damnabilib⁹ par-
cunt duȝ ea licȝ in suis leuibus ⁊ venialibus
metuũt. iure tamen cũ eis temporaliter affli
guntur. q̃uis in eternuȝ minime puniantur
iure tamen istam vitam quando diuinitus
flagellantur cum eis amaram sentiũt cuius
amando dulcedinem peccantibus eis ama
ri esse noluerunt: hec ille. Uigesimũsextum
peccatum est inordinata dilectio. Nam de⁹
volens flagellare peccatorem percutit eum
in omnibus que ip̃e diligit et ad que afficit̃
et quia anima afficitur ad corpus. amans
longam vitam ⁊ sanitatem: ideo ꝓpter pec-
cata anime deus flagellat corpus infirmita-
tibus ⁊ morte. Quia vero amat bona natu
ralia vt filios. ideo deus punit eum in filijs:
sicut cham peccante maledicitur filius eius
chanaan. Genesis nono. ⁊ sic de ceteris. Ui 27
gesimũseptimum peccatum est rapina. sciȝ
iniuste detinẽdo bona defunctorum que ipsi
mandauerũt in suis testamẽtis dispensari ꝓ
remedio animarũ suarum p̃me Corint. iiij.
Sed hic iam querit̃ inter dispensatores vt fi
delis quis inueniat̃. Clamant enim anime
in purgatorio dicentes illud Job decimono
no capitl'o. Miseremini mei miseremini mei
saltem vos amici mei quia manus domini
tetigit me. Quare persequimini me sicut de
us et carnibus meis saturamini: Ideo deus
in vindictam huius peccati mittit pestem su
per filios hominum. Hieremie vigesimo p̃-
mo capitulo. Dabo populos qui sunt in ci-
uitate hac vt consumantur peste gladio ⁊ fa
me. et non parcet oculus meus neqȝ misere
bor. Uigesimũ octauum peccatum est cru- 28
delitas in pauperes. Nam hospitalarij circa
pauperes hospitalium male se habent. Pri-
mo vbi debent tenere viginti pauperes te-
nent decem: et sicut diminuũt numerũ sic di
minuũt victũ debent dare q̃ttuor vicib⁹ car
nes et dant bis et taliter paratas q̃ canes

non comederēt. etiā nō indigentē ꝑponunt indigēti. secūdo de bonis hospitalis faciunt lauta cōuiuia amicis non indigētibꝰ: ꝛ strin gunt corrigiā pauperibꝰ. tertio visitant infir mos facie turbata cū iniurijs ꝛ si qui rn̄dēt expellunt eos de hospitali: inuenientes non cām ꝑ cā. q̄rto nō reparāt edificia imo ꝯten tanť ꝙ ruant ne habeāt cām tenendi infir mos tenēt equos canes famulos: induūtur pōpose: possessiōes ruūt ꝛ dissipāť. iō Hiere. ix. dicit. Ecce ego cibabo ppl'z istū absinthio ꝛ potū dabo eis aquā fellis. Et paulopost. Deducant oculi nostri lachrymas ꝛ palpe bre nostre defluant aq̄s: q2 vox lamentatōis audita est. ascendit mors per fenestras ꝛ in gressa est domꝰ nostras disperdere ꝑuulos de foris: ꝛ iuuenes de plateis. Uigesimūno nū pctm̄ est adulteriū. Unde Ezech. xxxiij. dicit. Hec dicit dn̄s deus fecistis aboīatiōes ꝛ vnusq̄sq3 vxorē ꝓximi sui polluit. idcirco q̄ in ꝑsidijs sunt peste morienť. Trigesimum pctm̄ est ꝯtēptus sacramētoꝝ eccl'ie q̄ allata sunt hoī ad salutē mentis ꝛ corporis. Plu res em̄ negligunt ꝯfiteri: aut indigne cōicāt aut non satisfaciunt: aut iniurias non remit tūt. Unde tpe beati Greg. ꝓpter istas cau sas rome secuta est maxima pestis tpe pa schali. ꝓpterea instituit vt cātareť iste ꝟsus. Quesumus auctor oīm in hoc paschali gau dio ab omni mortis impetu sc3 pestis tuum defende populum.

Tertius flos. Iusticia dei

in nostri vindicatione placanda est deuotis sima supplicatiōe. Sciendū ꝙ deus in seuis sima peste reconciliať nobis multipliciter: si deuoti fuerimꝰ. ꝑmo pnia. effectꝰ em̄ diuine ꝓ uidētie ꝛ gubernationis est directio hoīs in finem ad quē post pctm̄ hō redit per pniam vt sic deꝰ penā quā sibi cōminatus fuerat in dulgeat. Un̄ deus vocauit Hieremiā cui re uelauerat multa mala penalia futura ppl'o suo nisi ageret pniam ꝛ dixit ei illud. Hiere. xxxvi. Tolle volumē libri ꝛ scribes in eo oīa que locutus sum tibi aduersus israel ꝛ iudā: ꝛ aduersus oēs gētes si forte audiente do mo iuda vniuersa mala q̄ ego cogito facē eis reuertať vnusq̄sq3 a via sua mala ꝛ ꝓpiciꝰ ero iniq̄tati ꝛ pctō coꝝ. hec ibi. Consi'r: si deꝰ minať nobis pestē aut iudicia mala ꝛ pessi ma hoc facit tanq̄ paterfamilias suis filijs quos intendit corrigere. Un̄ dicit ꝑ Amos v. Querite bonū ꝛ nō malū vt viuatis. odi te malum ꝛ diligite bonū ꝛ cōstituite in por tis iudiciū si forte misereať dn̄s deus exerci tuū reliquijs ioseph. Ecce quō per deuotam pniam deus placať nobis in seuissima pesti lentia. Secūdo recursu ad dn̄m verū. Unde Aug. xxvi. q. ij. ca. q̄ sine. dicit. Qui sine sal uatore salutē vult hēre non sanꝰ ſ3 eger egri tudine assidua laborabit. Ideo Esa. xliiij. dr. Memento iacob qm̄ seruꝰ meus es tu: non obliuiscaris mei. Deleui vt nubē iniq̄tates tuas: ꝛ quasi nebulā pctā tua. Reuertere ad me qm̄ redemi te. O gens misera. O popu le stulte ꝛ insipiens: in seuissima peste das te totū dyabolo in comessationibus ꝛ ebrieta tibꝰ in impudicitijs ꝛ lasciuijs. Nunq̄d dya bolus liberauit Romanos a peste: q2 insti tuerūt ludos scenicos. Lege Aug. lib. i. de ci uitate dei. ca. xxxij. Nec a peste liberauit ro manos Esculapius quē ideo romā deduxe rūt. vbi sup. lib. iij. ca. xij. ꝛ. ca. xvij. ꝛ. ca. xviij. Ideo clamat dn̄s Esa. xlvij. Ueniet super te malū ꝛ nescies ortū eius: ꝛ irruet sup te cala mitas quā nō poteris expiare. Ueniet super te repente miseria quā nescies. Sta cum in cantatoribꝰ tuis ꝛ cū multitudine malefico rū tuoꝝ in q̄bꝰ laborasti ab adolescētia tua: stent ꝛ saluēt te augures celi q̄ ꝯtēplabātur sydera ꝛ supputabant mēses vt ex eis annū ciarent ventura tibi. Ecce facti sunt quasi sti pula: ignis cōbussit eos: non liberabūt aīa3 suā de manu flāme. i. pestilentie. Iste aute3 recursus ad deū debet esse ꝑ cognitionē pcti ꝛ cōtritionē ꝛ dolore3 de eo ꝛ tanq3 infirmi recurrere debemus ad ipsum: veluti ad me dicum: dicentes illud psal. Dn̄e nō ſm pctā nostra facias nobis: neq3 ſm iniq̄tates no stras retribuas nobis. Dn̄e ne memineris iniq̄tatum nostrarū: cito anticipent nos mīe tue q2 pauperes facti sumus nimis. Adiu ua nos deus salutaris noster: ꝛ ꝓpter gl'iam noīs tui dn̄e libera nos ꝛ ꝓpicius esto pec catis nostris ꝓpter nomen tuum. Non debe mus autē currere ad ipsum sicut phariseus q̄ iustificabat seipsum. Luce. xviij. Ideo dici tur. Esa. lviij. Me aūt de die in diē q̄rūt qua si gens que iusticiā fecerit ꝛ que iudiciu3 dei sui non deliquerit. Rogant autē me iudicia iusticie ꝛc. Tertio ꝓcessione deferēdo corpꝰ xpi. Nam ꝓcessio fit aliq̄n ad grāꝝ actiōes ꝓpter aliquod beneficiū a deo susceptū. s. ꝓ victoria ꝓ pace: ꝓ sanitate: ꝓ libertate: pro natiuitate principis. Aliq̄n ꝓpter mala im minentia. s. ꝓpter inundatione aquarū ꝓpť

ficcitatem ꝓpter bella ꝓpter obſidionem ꝓpter peſtē ⁊c̄. Unde tꝑe Greg. pape fluuiꝰ tyberis adeo excreuit ꝙ ſuꝑ muros ciuitatꝭ aſcendit: ⁊ multas domos ſubuertit. draco aūt magnus cū multitudine ſerpentiū excūtiū de cauernis ſuis per fluuiū in mare deſcēderunt vbi ſuffocati ⁊ ad littus maris ꝓiecti ſuo fetore aerē infecerūt. Unde peſtis īguinaria ſecuta eſt: ita vt viſibiliter ſagitte celitus miſſe oēs ferire viderent̄ ꝓpter qꝺ multe domus derelicte fuerūt ⁊ deſerte: merito ꝗdez: qꝛ in precedenti quadrageſima romani ꝗ pudice ⁊ caſte vixerant poſt ſacrā cōionē in paſchate vanitatibꝰ ludis ⁊ laſciuijs ſe dederunt: ita ꝙ deus ꝓuocatus ad iraz tali peſte ipſos puniuit: imo qꝺ plus eſt: hoīes ambulando: ſedendo: ꝗeſcēdo: ludendo: colloquendo ſubito moriebant̄: ſternutādo ſpiritū exhalabant: ideo inducta eſt cōſuetudo dicere ſternutāti Aue vel ſalue. Etiā oſcitādo ꝗs illico moriebant̄ ꝓpter qꝺ inoleuit cōſuetudo ꝙ oſcitātes faciūt ſibi crucē ſuꝑ os. Ad placandū autem iraz dei btūs Grego. inſtituit ꝓceſſionē cum letanijs in qua fecit portare ymaginē beate ꝟginis quā beatus Lucas depinxerat. ⁊ ſic aeris infectio defecit ⁊ vidit ſupra caſtrum ſancti angeli angeluz tergentē gladium cruentatū ⁊ reponentē in vaginā: qꝛ peſtis iam ceſſauerat. Quarto p̄dicatione verbi dei q̄ ſic ſe habet ad peſtem: ſicut ſapor incitatiuꝰ ad ſanitatē ⁊ vitā. Nā ſicut ſirupus digerit ⁊ maturat humores in corpore egrotantis ⁊ naturā facit obedientē medicinis purgatiuis q̄ purgāt corpus a malis humoribus cāntibus infirmitates ⁊ mortē: ita p̄dicatio diuini verbi hoīes diſponit ad pn̄iam q̄ purgat a pc̄tis cāntibus peſtem ⁊ mortez. Ideo Hiere. xxvi. dicit̄. Noli ſubtrahere verbum ſi forte cōuertātur a via ſua mala ⁊ peniteat me mali qꝺ cogitaui vt facerem eis ꝓpter maliciam ſtudioꝝ eoꝝ. Exemplum de niniuitis q̄ penituerunt ad p̄dicationez Jone. Quinto acceſſu populi ad templuz dei. i. ad eccl'iam. Unde Salomon volens oſtendere quantū populus ſit a deo exaudibilis edificato templo ſtans ante altare expanſis manibus ad dn̄m dixit. Quicūq3 orauerit in loco iſto exaudies in loco tabernaculi tui in celo: ⁊ cum exaudieris ꝓpicius eris: ſi fames oborta fuerit in terra aut peſtilentia aut corruptus aer ⁊ expanderit manus ſuas in domo hac: tu exaudies in celo ⁊c̄. Sexto ſanctoꝝ deprecatione. Naz ſancti in patria nos iuuant in hac vita ſuis orationibus vt pz de Hieremia. ij. Machab. xv. pater de beato Petro apl'o qui dicit. Velox eſt depoſitio tabernaculi mei. dabo autē operam frequenter habere vos poſt obituz meum. ij. Petri. i. Septimo deuotiſſimo populi clamore: ſm illud. Neemie. ix. In tempore tribulationis ſue clamauerunt ad te: ⁊ tu de celo exaudiſti: ⁊ ſm miſerationes tuas multas dediſti eis ſaluatores. Et illud pſal. Ad dn̄m cum tribularer clamaui: ⁊ exaudiuit me. Hic em̄ clamor eſt cordis deſideriuz ⁊ feruor mentis diuina beneficia poſtulantis ⁊ hic feruor eſt promptitudo voluntatis in bonuz. B ¶ Octauo vite correptione ſm illud pſal. Reges eos in virga ferrea ⁊ tanq̄3 vas figuli confringes eos. Et nunc reges intelligite erudimini qui iudicatis terrā ⁊c̄. vſq3 beati omnes qui confidunt in eo.

¶ Nono mandatoꝝ dei obſeruatione. Unde moyſes poſtq̄ dedit mandata dei populo iſrael dixit illud. Deuteron̄. xxx. Teſtes inuoco hodie celum ⁊ terraz ꝙ ꝓpoſuerim vobis mortem ⁊ vitam: bonū ⁊ malum benedictionem ⁊ maledictionē. Elige ergo vitam vt viues tu ⁊ ſemen tuuz. Ipſe eſt em̄ vita tua ⁊ longitudo dierum tuoꝝ. Decimo voti adimpletione ſm illud pſal. Uouete ⁊ reddite dn̄o deo veſtro. Primo em̄ quilibet debet vouere ꝓ ſeipſo ſingulariter ſicut iacob. Gen̄. xxviij. Secundo pater vel materfamilias ꝓ filijs ſicut Anna. i. Reg. i. Tertio principes ꝓ toto populo ſicut iepte. Judic. xi. Quarto totus populus ſicut fecerunt populi iſrael. Numeri. xxi. Et hij omnes exauditi ſunt. Sz quattuor ſunt vota non exaudibilia. Primo vota vana vt mulierū vouentiū non lauare caput tali vel tali die aut non leuare cineres de camino: aut non permittere oſſa cōburi in igne ob reuerentiā ſancti laurentij: aut ꝙ digito extenſo nullam oſtendent figurā: aut ꝙ non filabunt die iouis de ſero. que oīa ſunt ſuperſtitiones ⁊ ydolatrie. Secundo vota indiſcreta que licet in ſe non videant̄ mala: euentus tamē eoꝝ ſunt mali: vt mulieres vouentes caſtitatem vel peregrinationem cōtra permiſſum mariti. ⁊ iuramentū vt votum iepte. Judic. xi. Et votum herodis ad filiam de capite iohānis baptiſte. Mathei. xiiij. ⁊ Marci. vi. Tertio vota iniqua vt vouentes non radere barbam: vel non portare caputiū: vel non ſedere ad menſam: vel frangere caſtitatem ⁊c̄. niſi faciant vindictam de

inimicis suis. Quarto vota sacrilega vt vouentes aliquid boni ⁊ non obseruantes.

¶ Undecimo sacrificij placatione. de quo dicitur. Offertur in ecclesia ꝓ viuis ⁊ mortuis vt omnibus ꝓsit qḋ est ꝓ salute oīum institutum. Etiam psal. dicit. Sacrificate sacrificium iustitie ⁊ sperate in dn̄o. Et iteruꝫ. Sacrificium deo spūs contribulatus cor contritum ⁊ humiliatuꝫ deus nō despicies. Duodecimo peccatoꝝ confessione. Extra de penitentia ⁊ remis. ca. Cum infirmitas mādatur medico corporali vt visitans infirmum primo suadeat ei confessioneꝫ peccatoꝝ: aliter medicus incidit in sniam excōicationis. Unde quia multi perirent sine confessione ⁊ contritione peccatoꝝ mittit deus pestilentiā per quā multi redeunt ad veram pniam suorum delictoꝝ infundens eis lumen verum gratie ⁊ agnitionis cum confidentia diuini auxilij. Decimotertio ieiunioꝝ maceratione. ꝫm illud. Johel. ij. Conuertimini ad me in toto corde vestro in ieiunio fletu ⁊ planctu: ⁊ scindite corda vestra. quo ad odioꝝ ⁊ inimicitiarū depositionē per vestrā reconciliationē cordis. Decimoquarto fuge preparatione. Apocal. xviij. Exite de illa pple meus ⁊ ne participes sitis delictoꝝ eius: qm̄ ꝑuenerunt pctā eius vsqꝫ ad celuꝫ. Et Piere. li. Egredimini de medio babylonis populus meus vt saluet vnusquisqꝫ aiam suaꝫ ab ira furoris dn̄i. Circa hanc fugam ponunť tres regule. Cito: longe: ⁊ tarde. de prima habeť Gene. xix. De angelis q̇ cogebant loth cito exire de sodomis. de secunda habetur. Numer. xvi. De moyse q̇ precepit populo vt longe fugerēt a tabernaculis chore dathan ⁊ abyron. de tertia habeť. Piere. xxix. Ubi de⁹ mandauit populo suo vt post. lxx. annos rediret in hierusalem: sed qꝛ multi fugiunt sine penitentia ⁊ correctione: ideo non ꝓsunt eis iste regule. Unde dicitur Amos. ix. Nō erit fuga eis qui fugient si descenderint vsqꝫ ad infernum: inde manus mea educet eos si ascenderint vsqꝫ ad celum inde detraham eos: ⁊ si absconditi fuerint in vertice carmeli: inde scrutans auferam eos. ⁊ si celauerint se ab oculis meis in fundo maris: ibi mandabo serpenti ⁊ mordebit eos: ⁊ ponaꝫ oculos meos super eos in malum ⁊ non in bonum. Et Pieremi. xxij. ca. dicitur. Nolite flere mortuū: nec lugeatis super eum fletu. Plangite eum qui egrediť qꝛ nō reuertetur vltra nec videbit terram natiuitatis sue. Ecce ꝙ fuga nihil valet sine penitentia.

¶ Decimoqnto diete obseruatione. Nam sicut tēpore pestis dieta corporalis est obseruanda ita dieta spūalis que multo melior est. Dieta em̄ corporalis debet fieri circa octo: sicut dieta spūalis. Primo dꝫ fieri dieta circa regimen corporis tempore pestis debet ꝓcurari rectificatio aeris per ignem eleuantē flammā: que fiat de lignis optimis ⁊ bene siccis puta de sarmentis lauro ⁊c̄. ⁊ fiant suffumigationes in ortu solis ⁊ occasu ⁊ meridie aspergendo loca aceto fusis naturalibus suauissimis odoramentis. Dieta vero spūalis fiat rectificando homīes igne charitatis eleuando flāmam ad deuꝫ supra oīa diligendo ⁊ ꝓximum sicut seipsum: cū suffumigationibus deuotis ⁊ contēplatiōib⁹ diuinoꝝ bonorum: cū odore bone fame. Secūdo debet fieri dieta a cibis. precauenduꝫ est em̄ a nimia repletione ciboꝝ qꝛ cibi sunt minuendi circa quantitatē qualitatem ⁊ diuersitatē: imo abstinendum est sepius. Dieta vero spūalis fiat per ieiuniū aliquibus diebus: vt fecerunt niniuite. Jone. iij. Et conscientia debet bene purgari per assiduam confessionem sepe recogitando peccata cum dolore ⁊ displicentia. Tertio dieta fieri debet a delicijs. precauendum siquidem est a lacte: vtendum est cepe cum aceto: porro cum melle sale paruꝫ: alleo ꝓ rusticis. Nam homo muniť cepe cōtra venenuꝫ: porro mundificatur pectus: sale exsiccātur humiditates. Dieta vero spūalis fiat per obliuionem peccatoꝝ alienorum ne scꝫ homo delectetur in illis assumendo asperitatem penitentie cū dulcedine mentis ⁊ spei fructuose. Quarto debet fieri dieta a lascinijs. precauendum inqꝫ est a coitu ⁊ balneis. Dieta vero spūalis fiat per contritionem aīe cum lachrymis per asperitatem cultus in cinere ⁊ cilicio: per castigationem sensuū: per euitationē cōmodi ad malum. ꝑ corporis flagellationeꝫ. Quinto debet fieri dieta a scandalosis. precauendum q̇ppe est a labore in aere discooperto a cōuersatione hominū precipue infectoꝝ. Dieta vero spūalis fiat per abstinentiā non soluꝫ a malo sed ab om̄i specie mali: ⁊ precipue a conuersatione peccatoꝝ. psal. Cum sancto sanctus eris ⁊c̄. vsqꝫ peruerteris. Sexto debet fieri dieta ab iniurijs ⁊ inimicitijs. precauenduꝫ porro est ab herbis crudis: ab ira: tristicia: ⁊ timore: gaudendum ⁊ letandum est in hystorijs ⁊ melodijs. Dieta vero spūalis fiat per absti-

nentiam ab ira ⁊ inimicitia: ⁊ gaudendum
in canticis spiritualibus. Septimo debet fie
ri dieta a diuitijs. tempore pestis vtendum
est fleubotomia. Dieta vero spiritualis fiat
per alienarum rerum restitutionem per li-
beralitatem ⁊ misericordiam sua propria
largiendo. Octauo dieta debet fieri a fasti
gijs. quia vtendum est pillulis de aloe thy-
riaca ⁊ mitridato. Dieta vero spiritualis fi-
at per humilitatem per mansuetudinez que
nos a superbia preseruent. In principio au
tem pestis corporalis hoc regulare ⁊ expe-
dientissimū est. Primo fiat fleubotomia ex
parte glandule. si glandula est circa fauces:
fiat fleubotomia de vena capitis in manu
iuxta pollicem. si est sub axella fiat de media
na in brachio. Si est in inguine fiat de vena
que est iuxta cauillam pedis intus extraha
tur bona quantitas sanguinis ⁊ fiat fleubo
tomia īmediate post apparitionem glandu
le. Secundo dum fit fleubotomia detur in-
firmo talis potus. ℞. aquarum rosacearum
nenupharis: endiuie: ⁊ acetose. añ. ℥. ij. aceti
modicum propter saporem. adde thyriace
optime modicum. vt. ʒ. i. ⁊ prohibe infirmuz
a somno quantum potes: scilicet adminus
vigintiquattuor horis: vel saltem vsqȝ ad p̱
fectam euacuationem medicine quam dat
medicus vt post videbitur. ¶ Tertio facta
fleubotomia ⁊ dato potu si glandula est sub
axella pone ruptorium super brachium vbi
tangitur pulsus. Si glandula est sub fauci-
bus pone ruptorium super aures. Si glan-
dula est in inguine pone ruptorium iuxta ca
uillam pedis semper ex eadez parte. Rupto
rium tale est. ℞. cantharides pista ⁊ misce
cum fermento ⁊ appone ⁊ misce ⁊ dimitte
donec in circuitu appareant vesice parue: ⁊
hoc erit ante duodecim horas. tunc remoue
ruptorium ⁊ eleuabitur vesica magna in me
dio: quam perforabis ⁊ exibit materia pessi
ma ⁊ venenosa. Cui vesice sic perforate ap-
ponas spongiam mundam madefactam in
hac decoctione. ℞. camomille bethonice mel
liloti. añ. M. i. ⁊ bulliant in sex bocijs aque
vsqȝ ad consumptionem medietatis: ⁊ stet
ibi saltem duodecim horis vel vsqȝ ad finez
quousqȝ in spongiam intrabit multum de il
la materia venenosa. Quarto post positio
nem ruptorij non expectetis vesicam ventu
ram: vel vesicas venturas. sed statim patien
ti detur medicina laxatiua talis. ℞. ellebori
nigri preparati pulueris siue cynamomi ele
cti. añ. ʒ. v. dyagridij. ℈. v. ponantur hec oīa
in. ℥. quattuor vini granatoꝝ ⁊ adde zucha
ri. ʒ. i. colentur per pannū lineum subtilē to-
tiens ꝙ virtus illarum medicinarum bene
transeat in vino ⁊ si starent in vino per no-
ctem melius esset. postea exprimat̃ ⁊ detur
ad bibendum infirmo. Et debet dari illa
medicina anteꝙ̃ infirmus dormiat post ap
paritionez glandule. Hec preparatio ellebo
ri talis est. ℞. elleboruz nigrum: scindat̃ per
frusta minuta in longuz ⁊ ponatur in pomo
cōmuni ⁊ inuoluat̃ in stuppis madefactis
in aqua rosacea ⁊ coque sub cineribus cali-
dis: post decoctionem proijce pomum ⁊ ite
rum de quoque elleboꝝ in secundo pomo eo
dem modo ⁊ serua elleboꝝ ⁊ secundum po
mum: quia pueris ⁊ debilibus sufficit dare
de tali secundo pomo loco ellebori. Aliaruz
supradictarum medicinaruz ꝶ. post euacua-
tionem factam a tali medicina bibat patiēs
quantum vult de isto potu. ℞. aquarum su-
pradictarum. añ. lib. i. zuchari. ℥. viij. vini gra
natoꝝ aut aceti quantum vis ad saporem ⁊
cum albumine oui clarifica vt clarificant̃ sy
rupi ⁊ da ei bibere. Isto regimine multi libe
rati sunt a peste. I

¶ Quartus flos est iste. Iu

dicium pestis non est simul ⁊ semel vbiqȝ ⁊
vniuersaliter nec omēs simul inhabitantes
inficit equaliter. Sciendum ꝙ vt astronomi
volunt cause pestis sunt duplices. scȝ vniuer
sales ⁊ particulares. Uniuersales ⁊ remote
sunt ꝯiunctio saturni ⁊ iouis in aquario qui
est domus saturni ⁊ saturnus ascēdit supra
iouem: quod significat mortalitatē hominū
cum sit signum humanū, significat etiā sicci-
tatē aeris ⁊ inflāmationē ⁊ grossiciē eiꝰ. etiā
cōiunctio saturni ⁊ martis in aquario: ⁊ sig̃t
alterationē in aere ⁊ adustionem in humo-
ribus. ⁊ coniunctio iouis ⁊ martis in aqua-
rio que idem significat. Nam saturnus est
effectiue frigidus ⁊ siccus. Frigiditas au-
tem ⁊ siccitas sunt nobis mors. vt dicit phs
libro de longitudine ⁊ breuitate vite. Mars
est calidus ⁊ siccus per viā adustionis que
opponitur omnibus digestionibus ⁊ ad cor
ruptionē adducit corpora nr̃a. vt dicit phus
iiij. Methauroꝝ. c. xviij. ⁊ quia actiones isto
rum inferioꝝ necessario dependent ab actio
nibus superioꝝ cuz omne qd̕ mouet̃ ab alio
moueatur: ideo in istis cōiunctionibus cum
stellis fixis quotidie causant̃ noue figure in

celo ex q̃bus fit vna potẽtia effectiua in stellꝭ
inferioribus: ⁊ iste stelle inferiores ꝫm velo⸗
citatem sui motus ꝓducunt in istis inferio⸗
ribus actionẽ superioꝝ. ⁊ maxime luna que
de se nõ illuminat nisi ꝑ receptionẽ radioꝝ
solis ⁊ aliarum stellarũ. Corpus aũt recipi⸗
ens radios corpoꝝ superioꝝ fortissime agit
ꝫm naturã luminis recepti. Actio autem in
istis elemẽtis ⁊ elemẽtatis duplr̃ introducit
ꝑ supiores stellas. Uno modo ꝑ reflexionẽ
radioꝝ calefacientiũ ⁊ facientiũ vapores ele
uari ab inferioribus elemẽtatis ad ꝑtes su⸗
perioꝝ elemẽtoꝝ. Cum ỽo ex istis fiat quod
dam elementatũ vnũ agit in aliud ⁊ potẽtiꝰ
cõuertit aliud in sui naturã finalr̃. Aliq̃n in
agente nõ est tantus excessus q̃ possit ꝯuer
tere: sed ex istis remanet vna forma impssio
nis que fit causa corruptionis corpoꝝ. Nam
quedã pars igneitatis illarum impssionũ
expanditur ꝑ aerem nos cremantẽ ⁊ illo attra
cto ignescit spũs ⁊ sanguis educẽdo hũidũ.
⁊ sic corrumpit individuũ. ⁊ aliq̃n est tanta
potẽtia agentis q̃ istos vapores cõuertit in
spẽm suam. ⁊ sic fit augmentũ in illo elemẽ⸗
to in tanta quãtitate q̃ facta mixtione ele⸗
mẽtoꝝ in isto nr̃o medio excedit ꝓportionẽ
latitudinis nostri elemẽti. ⁊ sic causatur corru
ptio individuoꝝ illius spẽi ⁊ maxime quoꝝ
illa latitudo est multũ disproportionata rõe
loci ⁊ rõne compositionis seu individui: q̃a
quelibet spẽs hꝫ certã latitudinẽ sub q̃ põt
stare ⁊ cõseruari. vt dicit phs ꝓmo phisicoꝝ.
Alio modo ꝓpter magnã attractionẽ vapo⸗
rum in aere ỽtute stellarũ ꝯiunctarũ ingros
satur aer. deĩde radij reflectuntur ⁊ ĩ dicto aere
grosso refringuntur: in qua refractõne anguli
acuuntur. ⁊ sic fit incẽsio ⁊ adustio. Exemplũ
si fiala plena aqua ponatur ad radios solis ꝓ
pter illoꝝ refractionẽ in loco reflexionis adu
ritur lana vel aliud rarũ. Cause particulares ⁊
ꝓmitiue pestis sunt hm̃oi. Nam ꝓpter ꝯiun
ctionem illarũ stellarũ vapores multi eleuãtur
a cõcauo ⁊ supficie terre ⁊ fiunt grossi ĩgros
santes aerem ⁊ incendũt ⁊ ignescũt aliquã
partẽ medij. Nobis aũt est necessariũ attra
here aerẽ ꝓpter tria. s. ꝓpter refrigerare spm̃
in corde ex arterijs ⁊ ꝓpter subtiliare ipsum
vt facilius penetret: ⁊ cũ expiratione secum
emittere fumos corruptos. sed exñte dicta
dispõitione aeris facit iste aer totum ꝯ̃rium
iuuamẽtis ꝓdictis. Nã ꝓmũ iuuamentum
est refrigerare: sed talis aer facit ignire spm̃
et sanguinẽ. Scd̃m est subtiliare: ꝫ aduren⸗
do ingrossat spm̃ ⁊ sanguinẽ ⁊ sic non facile
penetrat. Tertium iuuamentũ destruit q̃r ex
tali adustione desiccantur tunice arteriarum ⁊
panniculi. ⁊ ita efficiuntur impotẽtes ad expel
lendum. vnde consumitur individuũ. Q̃r autẽ
ex istis radijs aer ingrossetur ⁊ igniatur ꝑꝫ: q̃a
in locis vbi est pestis aer semꝑ ẽ nebulosus
et sol apparet nobis sanguinolẽtus rõne ae
ris medij: quẽadmodum si radij solares pe
netrent ꝑ vitrũ croceum apparẽt sanguino⸗
lenti. Ingrossato autẽ isto aere fit refractio
radiorum in illo. ⁊ aliquã partẽ medij facit
ignire ⁊ nõ oẽm: quia reflexio fit ad ãgulos
dissilẽs ãgulꝭ ĩcidẽtie vt dicũt ꝑspectiui. Cũ
aũt ãgulꝰ ĩcidẽtie fit ĩ vno loco sic reflexio fit
ĩ vno loco ⁊ nõ ĩ toto medio ⁊ vbi fit reflexio
istorum radiorum refractorũ in medio: ibi
est maior pestis. ⁊ quia illa refractio fctã in
medio grosso incẽdit aliquã partẽ que attra
cta per habitantes illum locum: adurit spm̃
⁊ sanguinem et humores exñtes in corpore
incenduntur et alij putrefiunt ex resolutione
calorum interiorũ ⁊ maxime si corpus fuit
excessiue humidum. et quia materia primo
aduritur circa partes cordis propter aerem
attractum. ideo consumitur individuum. Ex
his patet q̃ pestis nõ est vbiq̃ simul: ꝫ ꝫm
q̃ radij directiꝰ aspiciũt. ℞ Occurrũt vigin
ti dubia. Primum dubium est quare in aliq̃
bus partibus est pestis ⁊ in aliquibus non:
cum totum hemispherium illuminetur a ra⸗
dijs stellarum. Respondetur q̃ actio superio⸗
rum in inferioribus est duplex vna ex refle⸗
xione ⁊ refractione radiorum: alia ab altera
tione ⁊ corruptione elementorum vt dictum
est si radij istarum stellarum refranguntur
in aliquo loco: tunc reflexio fit ad illum lo⸗
cum: et vbi fit reflexio ibi fit fortis actio: vt
patet de vase aque posito ad solem in experi
entia superiori. Quia vero reflexio luminis
est in vno loco et non in omni parte medij:
cum incidentia et reflexio radiorum fit vbi
directius inspiciunt ideo alicubi est pestis:
et alicubi non. Secundum dubium est qua⸗
re in partibus aquosis et concauis ⁊ mariti
mis pestis est vehementior. Respondetur q̃
duplex est ratio. ¶ Prima quia in illis locis
refractio radiorum fit in vno puncto ⁊ om⸗
nis virtus vnita fortior est q̃ ipsa dispersa:
sicut patet in speculo concauo. ¶ Secunda
quia vbi est aer grossior: ibi fit maior incen⸗
sio: quia maior adustio fit in materia grossa
q̃ in materia subtili, vt clare patet in ferro

posito ad radios solares qꝺ fortius calefit
q̃z lana: ⁊ hoc quia densius. ⁊ vbi incensio ⁊
adustio fit ab istis stellis ibi est effectꝰ. Ter-
tium dubiū est quare in eadē ꝓuincia simul
ē pestis in locis aquosis ⁊ cōcauis ⁊ mōtuo
sis cum dispositio aeris sit diuersa. Rn̄det
ꝙ in locis montuosis: ideo accidit pestis: qꝛ
licet per istos radios fiat incēsio vaporꝝ isti
vapores igniti ascendūt ad partez supiorez
aeris qꝛ calidi est ascendere. Cum ꝟo mon-
tuosa ꝓpinqua locis infectionis sint conti-
nua istis vaporibꝰ ignitis ⁊ eleuatis ⁊ eodē
tpe ibi est actio nec differūt specie: nisi qꝛ in
vno loco generant̄ ⁊ in alio exportant̄: sicut
pꝫ de fumo cāto ab igne qui p eandē ꝟtutez
ignis causat̄ ⁊ supra portat̄ ⁊ eadē est actio
fumi: qm̄ vna est essentia ipsius vt dicūt phi
Quartum dubiū est quare ꝯtingit pestis in
diuersis ꝓuincijs diuersarū latitudinū ⁊ dis-
positionū. Rn̄det ꝙ diuerse ꝯiunctiōes cō-
currūt ad istum effectuz. Cum vero diuersa
sint agentia cōcurrentia ad vnū effectū ⁊ di
uersos habeāt situs in diuersis partibus est
effectus. nam si fuisset cōiunctio oīm plane-
tarū simul etiā simul fuisset vniuersalis effe-
ctus. vt ptꝫ de diluuio tpe noe. Quintū du
biū est quare pestis incipit a pueris ⁊ mulie
ribus. Rn̄detur ꝙ pueri habent calorē mul
tum intensum ⁊ non extensuz: ⁊ habēt humi
dum grossum ⁊ indigestuz. Cum vero talis
inflāmatio fiat in spū ⁊ sanguine: maior fit
in passo grosso: ⁊ qꝛ calor puerorꝝ est multuz
vnitus: ideo faciliꝰ inflāmat̄. In mulieribꝰ
vero qꝛ cōiter habent sanguinē grossiorez ⁊
magꝗ indigestū. vt dicit phs libro de genera-
tione aīalium. Et qꝺ est grossius fortius in-
flāmat̄ ⁊ citius cōuertit̄ ad naturā melanco
licā ⁊ adustaz q̄ est causa immediata istarū
passionū. Et ꝙ mulieres habeant sanguinē
grossiorē declarat ipsarū euacuatio: ⁊ qꝛ faci
lius incurrunt melancolicas passiones vt de
moniacā ⁊c̄. Unde in hoc multū errāt medi
ci dicētes. ꝙ qꝛ pueri ⁊ mulieres sunt humi-
diores: ideo facilius putrefiunt. Est aūt pu-
trefactio vt declarat̄ iiij. metheororꝝ. Reso-
lutio caloris naturalis p calorē cōtinētez hu
mido remanente irregulato. Cum vero cau
sat̄ talis putrefactio corpus remanet humi
dius ⁊ denudatū calore naturali licꝫ calor re
solutꝰ addat in calore naturali passiones q̄
fiūt ab illa putrefactiōe: sicut febres fleuma
tice cuiꝰ minera est remota a ptibꝰ cordis qꝛ
minus humide. Contigit tn̄ aliqn̄ ꝙ supue-
niente ista caliditate extranea in corporibꝰ
humidis erit putrefactio humidi ⁊ intrusio
calidi. ⁊ sic erit spēs passionis mixte. s. ex gn̄e
pestilentiali ex putrefactione ⁊ adustione: ⁊
passiones cōiter occurrētes tpe mortalitatꝭ
sunt ex materia adusta sicut carbūculi ⁊ glā
dule. hoc declarāt accidentia passionū qꝛ ve
niunt cū vehemētissima siti ⁊ adustione lin
gue ⁊ nigredine: ⁊ cito corrūpunt: ⁊ ista op-
ponunt̄ humiditati putrefacte: vt ptꝫ. Sciē-
dum ꝙ stelle non agunt in corpora nostra
solū mediantibꝰ elemētis: imo etiā p radios
suos. vt ꝓbat Alchindi. tractatu de radijs. ⁊
ptꝫ p experientiā: qꝛ videbo hoīem mihi ini
micū: ⁊ statiꝫ receptis radijs suis mouebor
ad iraz ⁊ calefactionē: ⁊ tn̄ nullus erit motꝰ
alterationis. ⁊ talis fit in tpe veris in instā-
ti. Sed ꝙ istud solū fiat ex receptione radio
rum hoīs ꝓbat phs. ij. de aīa. ca. de visu. vbi
dicit. Qꝛ visio fit intus suscipiēdo ita ꝙ ad ꝓ
positū ꝓpter multum humidum grossum in
mulieribus ⁊ pueris fit magna refractio ra-
diorꝝ qꝛ fit maior actio ꝓpter actiuitatē radi
orꝝ ⁊ forte radio stelle agente ita cito in tali
corpore sicut in medio elemenēto vel citius
nec abundātia humiditatis in mulieribꝰ est
causa resistentie inflāmationis per radios:
imo maioris incēsiōis qꝛ maior fit refractio
sicut circa mare maior est caliditas q̄ꝫ in ae-
re subtiliori: ⁊ tn̄ est locus humidior. Sextū
dubiuꝫ est quare pestis inuadit fortiores in
cōplexione ⁊ iuniores. Rn̄det ꝙ dum mor
talitas est in aliquo loco iam multiplicant̄
in illa regione vapores igniti ⁊ hoīes fortio
res ⁊ calidiores magis attrahūt de tali aere
ideo magis ledunt̄ ⁊ qꝛ sunt calidiores ideo
sunt magis inflāmabiles. In principio autē
non pn̄t tantū tales vapores inflāmare cuꝫ
sint debiliores nisi recolligāt̄ in materia gros
sa que sit causa sue inflāmationis maioris.
¶ Septimū dubiū est: quare incarcerati mi-
nime ledūtur. Respōdet ꝙ ratio est triplex
Primo qꝛ magis carent lumine. scdo qꝛ mi-
nus participāt cum hoībus. tertio qꝛ sunt in
maiori q̇ete que omīa sunt causa minoris in
flāmationis vt constat. ¶ Octauū dubium
est quare talis pestis accidit hoībus ⁊ non
alijs aīalibus. Respondet ꝙ hoīes sunt ca
lidiores alijs aīalibus: ⁊ sunt magis expirā-
tes ⁊ respirantes: ideo magis attrahunt de
aere ideo magis ledunt̄. Cum vero sint cali-
diores citius ⁊ fortius inflāmant̄: ideo ma-
gis patiunt̄. tertio qꝛ sūt rariores: ideo tales

vapores facilius penetrant ⁊ magis alterāt
¶ Nonum dubium est quare tempore pestis
homines cōiter efficiunt̄ debiliores. Respō
detur ꝙ qꝛ isti vapores igniti consumūt no-
strum humidū fluens ⁊ radicale: ideo effici-
mur debiliores. Paucitas ergo humidi est
causa debilitatis. vt dicit phus libro de lon-
gitudine ⁊ breuitate vite. Et ideo pueri nati
post inceptionem mortalitatis cōiter carent
duobus dentibus. ¶ Decimum dubium est:
quare post impressiones pestis homines in
cōplexionibus ⁊ compositionibus sunt debi
liores. Respondet̄ ꝙ ꝓpter cōsumptionez
humidi sumus debiliores: ⁊ debile agens de
bilem ꝓducit effectū: ideo illi qui post pestē
ꝓducunt̄ ⁊ generantur a nobis sunt debilio
res. ⁊ carent duobus dētibus. ¶ Undecimū
dubium est quare opus medici modicuz va-
let ⁊ in quo errant complures medici. Re-
spondet̄ ꝙ quia talis aer cum pauca altera
tione īmediate vadit ad partes cordis ⁊ me
dicine anteq̄ȝ vadāt ad locuz lesum multas
alterationes recipiunt. secundo sepissime at
trahit̄ aer ⁊ velocissime operat̄: sed cibus ⁊
medicina tarde operat̄: qꝛ oportet ꝙ medi
cina deducat̄ de potētia ad actuz per calorē
nostrū ⁊ hoc non fit in breui tēpore. cum nō
maior sit potētia agentis q̄ȝ resistentis mo-
dicū valet iuuamentū nisi in rectificatione
aeris ⁊ loci: ⁊ qꝛ aer ē nobis locus ideo ma-
gis ledit. Duodecimū dubium est quare pe
stis est om̄i tpe anni: nec magis vnā partez
anni determinat sibi q̄ȝ aliam cum ꝓueniat
in vere estate autūno ⁊ hyeme. Respondet̄
ꝙ qꝛ ꝓpter refractionem ⁊ reflexionem isto
rum radioꝝ igniūtur vapores eleuati ⁊ huic
ignitioni non cōtradicūt qualitates tempo
ruz: qꝛ si aer sit frigidus sicut est tpe hyemis
ꝓpter frigus illi vapores magis vniunt̄ ex
quo fortius agunt: sicut radij qn̄ reflectunt̄
in aqua in loco reflexionis fortius calefaciūt
⁊ similiter qn̄ vapores igniti eleuantur ⁊ in
ter nubes includunt̄ vniunt̄ ⁊ condensantur
⁊ rarefaciunt vapores ꝓpinquos quibus ra
refactis appetunt maiorem locuz ⁊ frangūt
nubes ⁊ causatur tonitruus ⁊ fulgur. vt di-
cit phus. ij. Methauroꝝ. Et sic est de igni-
tione istoꝝ vaporum tpe hyemali. Tempo-
re estatis isti vapores similiter eleuant̄ ⁊ in
ipsis franguntur isti radij ⁊ incēdunt ⁊ adu
runt humidum circa partes cordis eos cuz
aere attrahētis. Similiter tpe autūni qꝛ aer
de sui natura est grossior partes alique inflā
mantur ⁊ adurunt̄ ⁊ ꝓducunt in nihil talez
effectum. Et tpe veris ꝓpter rarefactionem
terre multiplicant̄ vapores ⁊c̄. Nec est verū
vt putant aliqui ꝙ primo superiora alterent
elementa que alterata alterant corpora no-
stra vt semper īmo ipsi radij non mutata q̄-
litate elementi adurunt ⁊ calefaciunt in lo-
co sue reflexionis vt dictum est de radijs re-
flexis in ampulla aque que in loco sue refle-
xionis adurunt non calefacta aqua ⁊ in mul
tis alijs experientijs: ergo non ꝓpter frigus
vel calorem humidum vel siccuz ipsius ele-
menti vel tpis hoc accidit: sed ꝓpter interse
cationez refractionē reflexionē illoꝝ radioꝝ
hoc euenit. ¶ Tredecimuz dubium est quare
in illis locis in quibus est pestis cōiter flant
venti meridionales reflexi: vel collaterales.
Respondet̄ ꝙ multi vapores inflāmantur
ꝓpter vnionem radioꝝ qui inflāmati ascen
dunt versus partem meridionalem: cuz ipsa
fit calidior ⁊ rarior. ⁊ sic ascendunt vsq̄ȝ ad
medium aeris qđ est frigidū. ⁊ qꝛ contraria
mutuo se expellunt. expellūtur isti vapores
ad partem contrariā: scȝ ad partem septen-
trionalem ita ꝙ motus est a parte meridio-
nali ad septētrionalem. ⁊ quia vapor ille est
siccus causat ventum australem. Decimū-
quartum dubium est quare aer tunc est cō-
muniter grossus ⁊ nebulosus in locis in qui
bus est pestis. Respondetur ꝙ ꝓpter mul-
tiplicationem vaporum eleuatorum: ⁊ pro-
pter multiplicationem ventorum australiū:
quibus rarefacientibus terram multi va-
pores eleuantur. vt declarat phus. xvi. parti
cula ꝓbleumatuz ⁊c̄. ¶ Decimūquintum du
bium est quare iste passiones pestifere sunt
contagiose. Respondetur ꝙ alteratio ⁊ ad-
ustio est maxime facta circa partes cordis:
⁊ aer qui transmittitur per anhelitum recipi
tur a ꝓpinquis vnde ipsos alterat: cum eti-
am ipse aer sit alteratus vt constat. ¶ Deci-
mūsextum dubium est: quare illa loca post
mortalitatem sunt saniora ceteris paribus
alijs locis. Respondetur ꝙ propter multitu
d nem illorum radiorum ⁊ vaporum ignito
rum ⁊ ꝓpter moram consumuntur humidi-
tates extranee ⁊ ipsaruz subiecta: sicut ignis
in candela quibus consumptis aer remanet
purificatus: ⁊ ita sanus. ¶ Decimūseptimū
dubium est quare in illo loco post mortalita
tem homīes sunt generatiui. Respondet̄ ꝙ
aer remanet purificatus ⁊ siccus: ⁊ talis aer
maxime valet ad generationē per phm libro

pbleumatū. pticula. xvi. Ex istis sequit̃ ista cōclusio ꝙ in principio mortalitatis in locis in q̄bus est nō apparet aliqua mutatio qualitatū elementoꝝ: sed solum siccatio radioꝝ: ex qua in pcessu temporis incēdunt vapores eleuati qui intrusi ꝛ per anhelitum inspirati vel intrātes per poros inflāmāt sanguinem ꝛ spūz in corporibus nostris tū magis ꝛ magis ſm corporum dispositionem. ꝛ sic causant̃ febres acutissime: carbūculi: ꝛ apostemata ex adusta materia: ideo antiqui medici talem pestez vocant occultam ꝛ celestē.

¶ Decimūoctauū dubium est quare egritudo pestilentialis ipsa sola quandoqꝫ inficit illos qui approximāt hijs qui curant̃ ab ipsa. ¶ Respondet̃ ꝙ cause pestilentie sunt plures qm̄ aut contingit ab ymaginibus celestibus facientibus illud nocumentuz cuius euentus ignorat̃: vel ab aliqua constellatione aerem corrumpente cuius causa: vt sic a medico ignoratur. Aliquando ppter corpora occisa non tumulata: sicut ex ethyopia influxerunt quedam inquinamenta putrida apta corrumpere corpora: ꝛ ex illis vaporib⁹ deportatis per ventos infectus fuit omnis aer: aut ppter putrefactionen lacuum ꝛ paludum vel ppter aliquam cauernarum apertionem exufflantium longo tēpore conclusarum seu ppter herbas ꝛ loca serpentium ꝛ alioꝝ animaliū venenosoꝝ. Quidā em̄ nō sunt parati infici ꝛ tales non patiuntur quē admoduz domus antiqua ꝛ imbecillis celerius a vento ruit vehementi q̄z fortis ꝛ noua: sic hij pestilentia. Alij autem habentes humores laudabiles naturales contingunt maliciaz aeris infecti in ipsos exufflare: nec patiunt̃: qm̄ agentium actus sunt in patiente p̄disposito. vt dicit̃ secūdo de aīa. vñ p̄ncipalissima particula generationis egritudinis est passiua corporis preparatio. Corpora autez ad hanc egritudinē preparata sunt illa que malis cibarijs ꝛ vniuersaliter se malo rexerūt regimīe: vt labore: multo coitu: ꝛ hmōi dissoluentibus corporis virtutē ꝛ cōpaginem: ꝛ disposita huic dispositioni pestilentiali. Unde pter quandā adustionē euaporatiuā aerē corrūpentē ad modū basilici ab egritudinis materia illoꝝ q̄ curāt̃ egritudinē incurrūt: ꝛ aere sic corrupto ipse fere sine medio ad cor īgredit̃ q2 aerē velim⁹ nolim⁹ infirmo ꝯcedim⁹ ꝛ inducit hmōi aer interdū febrē apostemata pestilētialia: carbunculos ptises; variolas; leprā; obtalmiā; ꝛ p̄cipue qn̄ dom⁹ fuerint stricte: ꝛ astātes talib⁹ infirmis fuerint expositi sub vento: ita ꝙ ipsuz recipiant ex opposito. Et hec a medicis vocantur egritudines ꝯtagiose.

Decimūnonū dubiū est quare est ꝙ si fuerit hyems frigida ꝛ sicca: ver aūt calidū ꝛ humidū ꝛ estas fiat sicca: autūnus sequens est pestilentialis nocumentū inferens oībus ꝛ precipue pueris: ꝛ adhuc pueris fleugmaticis p̄ncipalissime alijs ṽo ab istis ꝯtingūt dissēterie ī autūno: post quas superueniunt quartane longe. ¶ Rñdetur ꝙ ista cōstitutio est cōtraria cōstitutioni anni saluberrimi posite ab ypocrate in libro de aere ꝛ aqua. ꝛ est ꝙ ānus est saluberrim⁹ qn̄ fiūt ortus et occasus stellarū: sicut debent in autūno aq̄ multe: hyeme ṽo pauce: neqꝫ serenū multū: neqꝫ frigidū plus opportuno vere quoqꝫ ꝛ estate aquarū ꝯtēperātia: ppt̃ qd̄ cū dispositio ppo sita sit aduersa dispositiōi p̄dicte: sitqꝫ ī ea plˀrima ꝛ subita mutatio ꝛ grādis nō est mirū si sit inferēs pestilētiaz in antūno.

¶ Uigesimū dubiū ē q̄re est ꝙ qn̄ vapor mult⁹ eleuat̃ cū sole de mane cuz orit̃ nūc solū obregēdo: nūc āt dimittēdo a t̃ra. i. a loco ꝯtinēte nos hic inferi⁹ ab ipsa aq̄ aq̄s cōmixta ꝛ aere pulueruletō putredinali ān⁹ ille erit pestilētialis ꝛ mortifer. hͦ est em̄ vnū de signis pestilentie. vt dicit ph̄s libro pbleumatū. ¶ Rñdetur ꝙ humidū vaporosum necessario hz denotare annū pluuiosuz. non em̄ hmōi vapor eleuat̃ nisi a locis humorosis multū aquatis ꝛ ideo in temporib⁹ siccis ꝛ locis non eleuat̃ ppter qd̄ cōtingit fieri pluuiam sicut apparet p̄mo methauroꝝ. Unde egritudines plˀrimas fieri cōtingit pluuialibus temporibus: ꝛ cōstitutiones siccas pluuialibus saniores existere. ꝛ sic contingit in estate pluuiosa fieri humiditatē supfluā: ꝛ p cōsequens mortiferā. ¶ Rogem⁹ ergo dn̄m vniuersi vt cōstitutionē āni sic rectificet vt sanitate corpoꝝ adepta. sollicite opibus spūs insistamus vt tādē gaudia eterna meream̄. Amen.

¶ In festo sancti Thome de aquino. de ordine predicatoꝝ. Sermo. xlviij.

Venit soluere. Scribunt̃ hec verba. Math. v. ꝛ in euangelio p̄ntis solēnitatꝭ btūs Mar. iiij. dic̄ sic. Nunq̄d lucerna venit vt sub modio pōat̃. Sup q̄ Aug. li. i de ser. dn̄i ī mōte. c iij. dic̄. Sub modio lucnā pōit q̄sq̄s lucē doctrīe bōe ꝯmodis t̃palib⁹ obscurat ꝛ tegit

Super candelabrū autē ponit q̄ corpus suū
ministerio dei subijcit. vt supior sit p̄dicatio
veritatis ⁊ inferior seruitus corporis: per ip
sam corporis seruitutē excellētior luceat do-
ctrina q̄ per officia corporalia. i. per vocem ⁊
linguā ⁊ ceteros corpis motus in bonis ope
ribus insinuat discentibus. hec ille. Super
quibus vobis talē moueo questionē. ¶ A
Utrū beati Thome vita ⁊ doctrina in ec-
clesia dei fuerit clarior quanto ab oī inq̄na-
mento ⁊ errore fuit purgatior? Ad istā que-
stionē respondēt duo doctores veteris testa
menti ⁊ duo noui testamenti scz. Primꝰ est
Salomon. Ecci. l. dicens sic. Quasi stella
matutina in medio nebule lucet: ⁊ quasi sol
refulgens: sic iste refulsit in templo dei. Qua
si arcus refulgens inter nebulas glorie: ⁊ q̄si
flos rosarū in diebus vernis. Quasi lilia que
sunt in trāsitu aq̄: ⁊ quasi thus redolens in
diebus estatis. Quasi ignis effulgēs ⁊ thus
ardens in igne. Quasi vas auri solidū orna
tuz oī lapide precioso. Quasi oliua pullulās
⁊ cypressus in altitudinē se tollens. hec ille.
Secūdus est Esaias. xxxiij. dicēs sic. Ubi ē
litteratus? vbi verba legis ponderans? Ubi
doctor paruulorū? Et preuidēs in spū doctri
nam ⁊ vitam sancti thome instruentē ppl'm
dei rn̄dit sic ad q̄stionē ppositā. Ppl'm ipru
dentē non videbis: ppl'm autem alti sermo-
nis. hec ille. Tertius est Prosper libro de vi-
ta contemplatiua. Qui licet dixerit de beato
Augustino: tn̄ pōt applicari sancto thome
qd̄ Augustinꝰ testat dicens. Thomas mihi
est par in gloria ⁊c. dic̄ sic. Acer erat ingenio
suauis eloquio: in secularibꝰ litteris peritus:
in ecclesiasticis laboribus studiosus: in quo
tidianis disputatiōibꝰ clarus: in oī sua actio
ne cōpositus: in questionibꝰ soluendis acu-
tus: in cōuincendis hereticis circūspectus: in
expositione fidei nostre catholicus: in expla
nandis scripturis canonicis cautus. hec ille
Quartus est Paulinꝰ in quadā epl'a ad au
gustinū dicēs sic. O vere sal terre quo p̄cor-
dia nostra ne possint seculi errore vanescere
cōdiunt. O lucerna digne super cādelabruz
ecclesie posita: que late eccl'iasticis vrbibus
de septiformi ligno pastum oleo leticie lumē
effundēs: densas licet hereticorū caligines dis
cutis: ⁊ lucem veritatis a cōfusione tenebra
rum splendore clarifici sermonis enubilas.
hec ille. Ista patēt in l'ra canonizatiōis sue.
B ¶ Tamen p maiori declaratione huius:
scz quante fuerit vtilitatis in eccl'ia dei san
ctus Thomas. Sciendū q̄ Jobes. Apoca.
xij. dicit sic. Signū magnuz apparuit in celo
mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibus eius
in capite eius corona stellarum duodecim ⁊
in vtero habens ⁊ clamans vt parturiens ⁊
cruciat vt pariat. Et draco stetit ante muli
erem que erat paritura: vt cū peperisset filiū
eius deuoraret. Et peperit filiū masculū qui
recturus erit omnes gentes in virga ferrea:
⁊ raptus est filius eius ad deum ⁊ ad thro-
num eius. Et mulier fugit in solitudinē vbi
habet locum paratum a deo. Et dracho per
secutus est mulierem que peperit masculuz.
Et date sunt mulieri due ale aquile magne
vt volaret in desertum in locum suuz a facie
serpentis. Et misit dracho post mulierez ex
ore suo aquā tanq̄ꝫ flumen vt eā faceret tra
hi a flumine. Et adiuuit terra mulierez: ⁊ a-
peruit terra os suū: ⁊ absorbuit terra flumen
quod misit dracho de ore suo. hec ibi. Scien-
dum q̄ hec mulier est eccl'ia: rōne fecundita
tis: q2 ad instar mulieris non cessat procreare
filios: sicut Augustinꝰ in epl'a. xxxij. ad letuz
dicit sic. Eccl'ia mater est que nos xp̄o cōce-
pit: martyrū sanguinē parturiuit: in sempi-
ternā eternāq̄ꝫ vitam peperit: ⁊ fidei lacte nu
triuit ⁊ nutrit. hec ille. Hec mulier est amicta
id est vestita sole: q2 est ornata xp̄o ⁊ spe be
atitudinis eterne. Unde apl'us. Gal'. iij. ca.
Quicūq̄ꝫ in xp̄o baptizati estis. xp̄m indui-
stis. Et Malach. iiij. Orietur vobis timentibꝰ
nomē meū: sol iusticie. luna est sub pedibus
eius. i. mūdana mutabilitas. Phil'. iij. Que
mihi fuerūt lucra hec arbitratus sum propter
xp̄m detrimēta. Uerūtamen existimo oīa de
trimentū eē propter eminētez scientiā iesu xp̄i
dn̄i nostri: propter quē oīa detrimentuz feci: ⁊
arbitror vt stercora vt xp̄m lucrifaciā. h ibi.
Erat aūt in vtero hn̄s. vn̄ Aug. sermone. ij.
in dedicatiōe eccl'ie dic̄ sic. Recte eccl'ie festa
colunt q̄ se filios eccl'ie esse cognoscunt. hec
eñ oīm credētiū mater est q̄ natos ad mor
tē: regn̄at ad salutē. h est q̄ post synagogā q̄
dem vocata: sed ante fuit pmissa. h eñ iaz in
pmo hoīe p̄figurata est. Sicut ex latere ade
fabricata est eua: ita ex xp̄i corpore ⁊ vulne-
re redēpta creuit eccl'ia. Hec intra archaz di-
luuio exundante seruata: crucis beneficiuz ⁊
baptismatis mysteriū presignauit. Hanc sa
ra sterilis ⁊ desperata in senectute vnico pi-
gnore fecundata predocuit. Eccl'ia eñ vni-
cum: id est deo dilectissimum populum secu
lo senescente progenuit. Hec est regina illa: de

de qua ad dñm d̃r. Astitit regina a dextris
tuis in vestitu deaurato circũdata varietate
id est diversarũ circumdata decore virtutum
Hec est illa regina q̃ venit a partibus ethio
pie audire sapiam salomonis. S; hec nõ tam
ex vna regione q̃ ex vniuersis mũdi parti-
tibus reges paritura cõuenit: sicut ⁊ euãge-
lista cõmemorat. Regina austri venit a fini
bus terre audire sapiam salomonis. Venit
ecclesia ad redemptorem ⁊ eruditorẽ suum:
vt de stultitia sui erroris doctrinã perciperet
ỽitatis: hec ille. Clamabat aũt p̃dicando ⁊
cruciabat̃ se in ieiunijs ⁊ vigilijs macerãdo
Et habebat in capite coronã stellarum duo
decim: qm̃ ecclesia habet duodeciz stellas .i.
duodecim domicellas que cingũt eã in mo
dum corone pp̃ter quas desponsat̃ xp̃o. p̃s.
Adducent̃ regi ỽgines post eam ⁊c. Prima
domicella ⁊ stella est dñia puritas de qua d̃r
Ephe. v. Christus dilexit eccl'iam ⁊ tradidit
semetip̃m p̱ ea vt illaz sanctificaret: mũdãs
lauachro aq̃ in ỽbo vite: vt exhiberet ip̃e si-
bi gl'iosam eccl'iam nõ habentẽ maculã aut
rugam aut aliquid hmõi: sed vt sit sancta ⁊
immaculata. Sup̱ quo Hiero. vt habetur.
xxiiij. q. i. c. omnibus dicit sic. Omnibus ꝯsi
deratis puto me nõ temere dicere aliquos
ita esse in domo dei: vt ipsi sint ⁊ dom⁹ eadẽ
dei que dicit̃ edificari supra petram q̃ vnica
columba appellat̃: q̃ sponsa pulchra sine ma
cula ⁊ ruga. Ortus cõclusus ⁊ fons signat⁹
et puteus aque viue ⁊ paradisus cuz fructu
pomoꝝ. Que dom⁹ ẽt claues accepit ac po-
testatem soluẽdi ⁊ ligandi. Hanc domum si
quis corrigentez corripientẽq; cõtempserit
sit tibi inquit sicut ethnicus ⁊ publicanus. de
hac domo d̃r. Dñe dilexi decorẽ domus tue
⁊ locum habitationis gl'ie tue. Et qui habi-
tare facit vnanimes in domo. Et letat⁹ sum
in his que dicta sunt mihi in domũ domini
ibimus. Et beati qui habitant in domo tua
dñe in secula seculorum laudabunt te: h̃ ille
Et augustinus libro de p̱fectione iustitie ho
minis. c. xxv. dicit sic. Mundat deus eccl'iaz
nunc lauachro in ỽbo vite abluens peccata
p̃terita ⁊ pellens ab ea dominationẽ maloꝝ
angelorum. deinde p̱ficiẽs eius sanitates fa
cit eam occurrere in illam gl'iam sine macl'a
et ruga. Quos em̃ p̃destinauit illos ⁊ voca-
uit: ⁊ quos vocauit ip̃os ⁊ iustificauit. q̊s
aũt iustificauit illos ⁊ glorificauit. In hoc ei
mysterio arbitror dictum. Ecce eijcio demo
nia et sanitates p̱ficio hodie ⁊ cras ⁊ tertia
die consumor. i. p̱ficio. Dixit em̃ hoc ex p̱sõa
corporis sui quod est eccl'ia dies ponens p̱
distinctis ordinatisq; temporibus: q̊ etiam
in sua resurrectione significauit triduo: h̃ ille
Secũda domicella est domina ỽginitas de
qua d̃r. ij. Corinth. xi. Despondi em̃ vos vni
viro ỽginẽ castã exhibẽ xp̃o. Sup̱ q̃ Augu
stinus vt habet̃. xxvij. q. ȯne p̱ma. c. nuptiarũ
dicit sic. Eccl'ia ip̃a cuius fideles mẽbra sũt
cõiunx xp̃i est que fidei: spei: charitatis inte-
gritate nõ solum in ỽginibus sacris sed etiã
in cõiugatis fidelibus tota ỽgo est. Uniuer
se quippe eccl'ie cuius omnia illa mẽbra sũt:
Paulus Apostolus dicit. Aptaui vos vni
viro ỽginem castã exhibere christo. Nouit
aũt ille ỽginem coniugem sine corruptione
fetare quẽ in ip̃a etiã carne potuit mat̃ sine
corruptione p̱creare: hec ibi. Et libro de sctã
ỽginitate. c. v. dicit sic. Seruat̃ in fide iuio-
lata quedam castitas ỽginalis qua ecclesia
vni viro ỽgo coaptat̃: hec ille. Tertia domi
cella et stella est domina fides. de qua dicit
Augustinus sup̱ p̱ma canonica Johannis
homel. x. sup̱ illo. Tu es petrus ⁊c. sic. Quid
est super hanc petram edificabo ecclesiam
meã. i. sup̱ hanc fidem pp̱ter illud q̊ dictuz
est. Tu es filius dei viui. sup̱ hanc petrã edi-
ficabo vl' fundabo eccl'iam meã. Et Grego.
in pastorali. c. xv. vt habet̃ dist. xliij. c. Sit re
ctor. dicit sic. Hinc in exodo in sacerdotis ve
ste iuxta diuã vocẽ tintinabl'is mala punica
cõiũgunt̃. Quid em̃ p̱ mala pũica nisi fidei
vnitas designat̃? Nam sicut in malo puni-
co vno exterius cortice multa interius g̃na
vniunt̃: sic et enumeros sancte eccl'ie pp̱l'os
vnitas fidei cõtegit: quos intus diuersitas
meritoruz tenet. hec ille. Quarta domicella
et stella est domina vnitas de qua cyp̃anus
papa vt habetur. xxiiij. q. i. c. loquit̃. dicit sic.
Loquitur dominus ad petrum ego dico ti
bi quia tu es petrus ⁊ super hanc petraz edi
ficabo eccl'iam meam. Super vnuz edificat
ecclesiam. Et q̃uis apostolis omnibus post
resurrectionem suam parem potestatem tri
buat: ⁊ dicat. Sicut me misit pat̃ et ego mit
to vos accipite sp̃m sanctum: tamen vt vni-
tatem manifestaret: vnitatis eiusdem ori-
ginem ab vno incipientẽ sua actoritate dis-
posuit. hoc erant vtiq; ceteri apostoli quod
petrus fuit pari consortio prediti ⁊ honoris
et potestatis: sed ab vnitate exordium profi-
ciscitur vt ecclesia christi vna mõstret̃. Quã
vnam ecclesiaz in cantico quoq; canticorũ

spūs sanctus ex psōa xpi dñi designat dicēs
Una est columba mea pfecta mea. vna est
mrīs sue electa genitricis sue. Hanc ecclesie
vnitatem etiam beatus apostolus docet et
sacramentū vnitatis ostendit dicēs. Unuz
corpus ⁊ vnꝰ spūs: vna spes vocatōis vestre
vnus dominus: vna fides: vnuz baptisma:
vnus deus. Ecclesia vna est que in multitu-
tudine latius incremēto fecūditatis extēdit
Quo modo multi radij sunt: sed vnū lumen
et rami arboris multi sunt: sed robur vnum
radice tenaci fundatū. Et quomodo de fon-
te vno riui plurimi defluūt: ⁊ numerositas lz
diffusa videat exūdātis copie largitate. vni
tas tamen seruat in origine. Auelle radiuz
solis a corpore: diuisionē vnitas nō capit. ab
arbore frange ramum: fructus germīare nō
poterit. a fonte precide riuum: pcisus arescit
Sic ecclesia domini perfusa luce per totum
orbem radios suos porrigit. vnum tamē est
quod vbiq̄ diffunditur: nec vnitas corpis
separatur ramos suos per vniuersum orbez
copia vberitatis extēdit. per fluentes largit
riuos latius pandit: tamen vnum caput est
⁊ vna origo. ⁊ vna mater copiose fecūditatꝫ.
Adulterari nō pōt sponsa christi: īcorrupta
ē et pudica: vnā domū nouit: vnius cubicli
sanctitatem casto pudore custodit: h ibi vt
patet. Quīta domicella ⁊ stella est dña ve
ritas de qua dicit Gregorius in moralibus
vt habet. xxiiij. questione pma. c. qr. dicens
sic. Quia ex sola ecclia catholica veritas cō-
spicitur apud se esse locum dominus perhi-
bet de quo videat. In petra moyses ponit
vt dei faciē contemplet: quia nisi quis fidei
soliditatē tenuerit diuinā pñtiam nō agno-
scit. de qua soliditate dñs dicit. Sup hanc
petram edificabo eccliam meam: hec ille. Et
Augustinꝰ in paruo libello de simbolo dicit
sic. Sanctā quoq̄ eccliam matrez nostram
tanq̄ supnam hierlm sanctā ciuitatem dei
honorate, diligite. predicate, ipsaq̄ in hac fi
de quam audistis fructificat: ⁊ crescit in vni-
uerso mundo: ecclesia dei viui columna et
firmamentū veritatis: hec ille. Sexta domi
cella ⁊ stella est dña sapia. de qua dicit Ana
cletus: vt habet distinctione. lxxxiiij. c. porro
sic. Porro moysi precipit vt eligat presbyte
ros. i. seniores. Unde in puerbijs dicit. Glo
ria senum est canicies. Hec vero canicies de
signat sapiam de qua scriptuz est. Canicies
hominū prudētia est. Eunq̄ nōgentis et eo
amplius annis ab adam vsq̄ ad abraham
vixisse homīes legimus: nullus alius pmus
appellatꝰ est presbyter. id est senior nisi abra
ham. Qui multo paucioribus vixisse annis
conuincitur: hec ibi. Et Augustinus libro de
ciuitate dei. vt habetur. xxvi questione scda
c. qui sine dicit sic. Qui sine saluatore salutē
vult habere ⁊ sine vera sapientia estimat se
prudentem fieri posse: non sanus sed eger:
non prudens sed stultus in egritudine assi-
dua laborabit: ⁊ in cecitate noxia stultus et
demens permanebit: hec ille. Hec autez sapi-
entia non habetur nisi per intellectum sacre
scripture: ⁊ hoc in ecclesia dei. vt habet disti.
trigesimaseptīa. c. relatum. Septima domi
cella ⁊ stella est domina iustitia de qua Au-
gustinus libro de moribus ecclesie. c. xxxij. di-
cit sic. Merito tu catholica ecclia mater xpi
anorum verissima non solum ipsum cuiꝰ ado
ptio vite breuissima est purissime atq̄ cau-
tissime colendum predicas: non solum dei:
sed ⁊ pximi dilectionem atq̄ charitatez ita
complecteris vt variorum morborum qbus
pro peccatis suis anime egrotant: oīs apud
te medicina ppolleat: pueriliter pueros: forti
ter iuuenes: quiete senes put cuiusq̄ nō cor
poris tm̄ sed ⁊ animi etas ē exerces ⁊ doces
Tu feminas viris suis non ad complendaz
libidinem: sed ad ppagandam prolē ⁊ ad rei
familiaris societatem casta et fideli obedīa
subijcis. Tu viros coniugibus nō ad illudēdū
fragiliorē sexū sinceri vinclis amoris pficis
Tu parētibus filios libera quadā seruitute
diūgis ⁊ pentes filijs pia dilectōne pponis.
Tu fratres fratribꝰ religionis vinculo firmio
ri atq̄ arctiori q̄ sanguinis nectis. Tu oēm
generis ppinq̄tatē ⁊ affinitatꝫ necessitudinē
suatis nature volūtatisq̄ nexibus mutua
charitate ostringis. Tu dñis suos non taz
cōditionis necessitate q̄ officij delectatione
doces adherere. Tu dominos suis summi
dei cōmunis dñi consideratione placabiles
et ad consulendū q̄ ad coercendum ppensi
ores facis. Tu ciues ciuibus: gētes gētibus
et prorsus omnes homines pmorum parē-
tum recordatione non societate tantuz. sed
quadā etiā fraternitate coniungis. Tu doces
reges preeundo proficere populis. Tu mo-
nes populos se subdere regibus. Quibꝰ ho-
nor debeat quibus affectus: quibus reuerē
tia: qbus timor: qbus consolatio: quibus ad
monitio: quibus coertio: quibus desciplina:
quibus obiurgatio: ⁊ quibus supplicium se-
dulo doces: hec ibi. Ecce iustitia. Octaua

domicella ⁊ stella est domina charitas, de
qua dicit Aug. lib. iij. contra donatistas sic.
Hoc intelligi maiores nostri voluerũt quod
apl's ait. Quõ charitas dei diffusa est in cor
dibus nostris p spm̃ sctm̃ q̃ datus est nobis
Ipsa est em̃ charitas quã non habent q̃ ab
ecclesie catholice cõione precisi sunt. Ac per
hoc etiã si linguis hoim ⁊ angelorum loquan
tur: si sciant oĩa sacramenta ⁊ oẽm scientiaz
⁊ oẽm pphetiam: ⁊ oẽm fidem: ita vt mon-
tes transferant: si distribuant omĩa sua pau
peribus: si tradant corpus suum ita vt arde
ant: nihil pdest eis. Non habent autem dei
charitatem qui ecclesie non diligunt vnitatẽ
Ac per hoc recte intelligitur non accipi nisi
in ecclesia catholica spũs sanct⁹. hec ille. Et
vt habetur de consecra. distin. iiij. ca. ecclesie,
idem dicit sic. Ecclesia charitas que per spm̃
sanctũ diffunditur in cordibus eorum qui par-
ticipes sui sunt peccata dimittit: eorum qui
non sunt tenet. hec ille. ¶ Nona domicella ⁊
stella est domina humilitas: de qua dicit Cy
prianus papa. vt habet de consecra. distinc.
iij. ca. dñs sic. Dñs noster iesus christus rex
⁊ iudex ⁊ dñs noster vsq ad passionis diez
seruauit honorez pontificibus: q̃uis illi nec
timorem dei: nec agnitionem xpi seruassent
Nam cuz leprosum mundasset dixit illi. Va
de ⁊ ostende te sacerdotibus ⁊ offer donuz.
Humilitatem nos humilis docuit: sacerdo-
tem adhuc appellans quem sciebat esse sa-
crilegum. Item subditus passioni cum ala-
paz accepisset ⁊ ei diceretur. Sic respondes
pontifici? Nihil ille cõtumeliose locutus est
in personam pontificis: sed sic magis inno-
centiam suam tutus est: dicens. Si male lo
cutus sum exprobra de malo: si autem bene
quid me cedis? Que omĩa ab eo ideo facta
sunt humiliter atq patiẽter: vt nos in eccle
sia dei humilitatis ac patientie haberemus
exẽpluz. hec ibi. ¶ Ecce humilitas. ¶ Decima
domicella ⁊ stella est domina obedientia. de
qua Gregori⁹ in moralibus. vt habet. viij.
q. i. ca. sciendũ. in fine dicit sic. Sola est que
fide ⁊ ecclesie meritum possidet obebientia
sine qua quisq infidelis conuincitur: etiam
si fidelis esse videatur. hec ibi. Et libro. xij.
moral. dicit sic. Obedientia sola virtus est
que menti virtutes ceteras inserit: insertas-
q custodit. Melior est enim obedientia q̃
victime. Obedientia victimis preponitur:
quia per victimas caro aliena: per obedien-
tiam vero ⁊ caro ⁊ voluntas ppria mactat

Exemplũ de saule qui ppter inobedientiã
regno priuatus est. i. Reg. xv. ¶ Undecima
domicella ⁊ stella est domina paupertas.
de qua Hieronimus. vt habet. xij. q. ij. c. glo
ria dicit sic. Nunc vero cum paupertatem do
mus sue: id est ecclesie pauper dñs dedicauit
portemus crucem ⁊ delicias lutuz putemus
hec ibi. Sed vt dicit Hugo libro primo de
claustro anime. caplo. ix. Paupertatis tres
sunt species. Sunt em̃ quidam qui in rebus
tẽporalibus egent sed inuiti: ⁊ hec solet eges-
tas vocari. Egẽt omniũ rebus ⁊ etiam bo-
na voluntate qua nihil ditius esse potest.
Sunt alij qui rebus abundant: sunt tamen
pauperes spũ: ⁊ hec est vera paupertas: q: li
cet affluant diuitie nolunt tamen corda ap-
ponere. Tertia est mediocritas quã phi vo-
cant frugalitatẽ q̃ est paupertas voluntaria
hec ille. ¶ Duodecima domicella ⁊ stella est
dña perseuerantia. de qua dicit Aug. libro
de symbolo tractatu secũdo sic. Admirabile
spectaculũ nr̃m plane mirabile in quo deus
adiuuat. fides vires impetrat: innocẽtia pu-
gnat: sctitas vincit: pseuerãtia pmiũ ɔsequit
tale qd ⁊ ille q̃ vicerit accipiat: ⁊ q̃ donauerit
nihil amittat. Ista spũalia mũera ɔcupiscite
⁊ cũ oĩ securitate spectãda alacrit ad eccl'iaz
ɔuenite. Ab oĩ cupiditate carnali ppositum
cordis reuocate: oẽm sollicitudinẽ vr̃am deo
gubernãdã cõmittite: vt aduersarius reuer-
tatur nihil iueniẽs suũ. hec ille. Ecce quõ in
capite sancte matris eccl'ie resplẽdet corona
stellarũ duodecim. vt dixit iohes vbi. s. ¶ E
¶ Sed dracho. i. diabolus nitit deuorare hãc
dñam suis malignis psecutionib⁹. Uñ ipsa
clamat. vt dicit Aug. sup psal. cxxviij. sic. Se
pe expugnauerũt me a iuuẽtute mea. Eccl'ia
loquit de ijs quos tolerat. Et si diceret. Nũ
quid modo? Olim est eccl'ia ex quo vocant
scti. Aliqñ in solo abel eccl'ia erat ⁊ expugna
tus est a fratre malo ⁊ pdito Cayn. Aliqñ
in Enoch eccl'ia erat ⁊ translatus est ab ini-
quis. Aliqñ in sola domo noe eccl'ia erat: ⁊
pertulit oẽs q̃ in diluuio perierunt ⁊ sola ar-
cha natauit ⁊ euasit ad siccum. Aliqñ in so-
lo Abraham eccl'ia erat ⁊ quãta ptulerit ab
iniquis nouim⁹. In solo filio fratris sui loth
in domo eius ⁊ in sodomis ecclesia erat: ⁊ p
tulit sodomoruz iniquitates ⁊ peruersitates
quousq euz deus de medio eorum libauerit. ⁊
cepit esse in populo israel ecclesia ⁊ pertulit
pharaonẽ ⁊ egyptios. Cepit eẽ in ipa eccl'ia
id ẽ in pplo israel numer⁹ sctorum: vt moyses

et ceteri sancti ⁊ ꝓtulerunt iniquos iudeos ppl'm israel. Ventū est ad dn̄m nr̄m iesum xp̄m ⁊ ꝓtulerūt iusti iniquos in eccl'ia. ideo dic. Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea hec ille. Ubi notabimꝰ cuȝ abbate ioachim libro de cōcordātia vtriusqȝ testamēti ꝙ ecclesia passa est septeȝ ꝑsecutōēs ḡuissimas in veteri testamēto figurātes septem ꝑsecutiones grauissimas quas debebat pati ī nouo testamēto. Prima ꝑsecutio iudeoꝝ fuit ab egyptijs ⁊ pharaone. Exo. xv. dixit inimicus ꝑsequar ⁊ comp̄hendā diuidam spolia implebit anima mea. Euaginabo gladium meū interficiet eos manus mea. Sic herodes attētauit ꝑdere xp̄m caput fideliū. Naȝ sicut illi filios israel multis doloribus afflixerunt. sic iudei apl'os ⁊ alios in fide genitos flagellādo incarcerando interficiēdo multipliciter ꝑsecuti sunt. Et sicut ibi moyses et aaron eduxerunt filios israel de egypto. sic paulus ⁊ barnabas fidelem ppl'm eduxerūt de synagoga. vnde dixerūt illud Act. xiij. ca. Vobis oportebat p̄mū loqui v̄bum dei: sed qm̄ vos indignos fecistis ⁊ reppulistis illō ecce conuertimur ad gentes. Et sicut ibi pugnauit moyses ꝓ libertate ppl'i isrl': sic paulꝰ vt cessaret seruitus legis. vnde dicit Gal. v. In libertatē vocati estis fratres. Et christus dicit illud Canticoꝝ p̄mo. Filij matris mee pugnauerūt cōtra me. Secūda persecutio iudeoꝝ fuit a cananeis que figurabat persecutionem xp̄ianorū ⁊ p̄ncipes paganorum quoꝝ caput fuit Nero qui apl'oꝝ principes interfecit. sicut em̄ multi reges insurrexerūt contra filios israel: sic contra apl'os ⁊ sctōs martyres insurrexerūt successiue multi Romanoꝝ impatores p̄mo Nero. scd'o Domitianus. tertio Traianus. quarto Antoninꝰ q̄nto Seuerus. sexto Maximianꝰ. septimo Decius. octauo Valerianus. nono aurelianus. decimo Dyoclecianus. vndecimo Maxentius. duodecimo Constantinus quo ad fidem cōuerso cessauit ꝑsecutio. Tertia ꝑsecutio iudeoꝝ fuit a Syrijs que figurabat ꝑsecutionē xp̄ianoꝝ ꝑ hereticos. sicut enim ibi diuisum est regnū israel a regno iuda. sic secta hereticoꝝ diuisa est ab eccl'ia catholica de q̄bus apl's dicit Act. xx. Scio ꝙ post discessioneȝ meā intrabūt in vos lupi rapaces: nō parcētes gregi. Et ex vobisipsis exurgēt viri loquētes ꝑuersa vt abducāt discipulos post se. Huius caput fuit ↄstātius arrianus qui cū successoribus ꝑfidie sue vsqȝ ad tēpa saracenoꝝ afflixit eccl'iam ⁊ multe hereses insurrexerunt etiaȝ circa sacr'm corporis christi. ¶ Quarta ꝑsecutio iudeorū fuit ꝑ assyrios que figurabat ꝑsecutionē xp̄ianoꝝ ꝑ saracenos. Sicut em̄ ibi fuerūt filij ꝓphetarū solitariam vitam ducētes ita h' heremite ⁊ v̄gines. Et sicut reges assyriorum regnū samarie destruxerūt decem tribubus in captiuitatem translatis. ita illa gens impijssima plurimas grecoꝝ eccl'ias deuastauit. Et ex eo tēpore greci a romana eccl'ia sunt diuisi lȝ non desint in eis reliquie querētes deum in toto corde sicut ⁊ de reliquijs israel helie a dn̄o dictum est. iij. Reg. xix. Derelinquā mihi in israel septem milia viroꝝ quoꝝ genua nō sūt incuruata ante Baal ⁊c. Huius caput fuit cosdroe rex ꝑsaruȝ cuius regnū post paucos annos datū est in manu saracenoꝝ quoruȝ secta tunc in partibus arabie condebat: vt patet ex chronicis. ¶ Quīta ꝑsecutio iudeorum fuit ꝑ caldeos que figurabat ꝑsecutōeȝ xp̄ianoꝝ ꝑ reprobos qui nō cessant vitijs ⁊ corruptionibus impugnare electos tāꝙ noua babylon cōtra sp̄ūalem hierl'm insurgēs vt cogatur ecclesia dicere. Ecce ī pace amaritudo mea amarissima. Sicut em̄ ibi caldei grauius ceteris afflixerūt iudeos. ita vt paucos relinquerēt in iudea quos nō trāsferrēt in babylonem: sic pauci euaserūt xp̄ianoruȝ et nūc euadūt qui nō ducantur in confusiōe vitioꝝ. vt satis pȝ. Sexta ꝑsecutio iudeoꝝ fuit sub rege illo suꝑbissimo Nabuchodonosor qui sibi nomen diuinū arrogare presumpsit: vt habet in li. Judith. que figurabat persecutionem xp̄ianorum per reprobos cōspirantes contra eccl'iam electorum ita vt tam iudei ꝙ gentiles saraceni heretici ac suꝑbi xp̄iani insurgāt contra electos vt ventilent eos cornibus suis donec si fieri possit deleantur de terra ⁊ hoc erit sub sexto rege: de quo d'r. Apoc. xvij. c. Reges septem sunt quinqȝ ceciderunt. vnus est. s. sextus iste ⁊ alius nōdum venit. s. septimus qui erit antichristus de isto sexto rege d'r. Dan. vij. Alius surget post eos ⁊ ip̄e potētior erit prioribus ⁊c. Et respiciet dn̄s de loco sancto suo et armabit electos suos in pugnā et superabūt eos gladio oris sui. Et sicut vetus babylon ꝑcussa fuit a dario rege medoꝝ. ita huius tempore ꝑcutienda est noua babylon ab eodē rege ⁊ cōplicibus suis. de q̄bus d'r Apocal. xvij. Hij odient fornicariā ⁊ desolatam facient illam et nudā ⁊ carnes eius manducabūt ⁊ ipsam

igni cremabunt rc̄ Et sic patet Septima
ꝑsecutio iudeoꝝ fuit sub aman. de q̊ legiꝰ in
libro Hester. Nam Aman fuit natione ma
cedo: que figurabat ꝑsecutionē xp̄ianoꝝ fu-
turam sub antixp̄o vt habeꝰ Apo. xiij. Et in
Daniele vt dictum est in ſmone de antixp̄o.
Uidens aūt hec mulier. i. sancta matꝰ eccl̄ia
tot impugnationes cōcitatas per drachonē
id est dyabolū ⁊ maxime q̇ntam in qua nūc
sumus fugit in solitudinē. i. ad religionē frm̄
p̄dicatoꝝ iuxta illud Osee. ij. Ducam eaƺ in
solitudinē ⁊ loquar ad coꝛ eius. Uolauit au
tem duabꝰ alis. s. vita actiua tanꝙ vna ala:
et vita cōtemplatiua tanꝙ scd̄a ala. Naƺ in
religione fratrū p̄dicatoꝝ habeꝰ vita cōtem
platiua ꝑ studium: ⁊ vita actiua ꝑ p̄dicatōis
exercitiū. D ¶ Dubitaꝰ vtrum religio fra
truƺ p̄dicatoꝝ cōueniēter fuerit instituta ad
studendū. Rn̄deo ſm sanctū tho. ij. ij. q̄one
lxxxviij. arti. v. in rn̄ sic. Competit studiū lit-
terarum religioni tripl̄r. Primo q̇dē ꝙtum
ad id quod est ꝓprium contemplatiue vite.
Ad quā studiuƺ l̄rarū dupl̄r adiuuat. Uno
modo directe coadiuuādo ad cōtemplanduƺ
scƺ illuminādo intellectū. Uita em̄ contem-
platiua de qua hic nūc loq̇mur p̄ncipaliter
ordinaꝰ ad considerationē diuinoꝝ in qua
dirigiꝰ homo ad considerandū diuina. Un̄
in laude viri iusti d̄r in p̄s ꝙ in lege domini
meditaꝰ die ac nocte. ⁊ Ecc̄i. xxxix. d̄r. Sapi
entiam antiquoꝝ exquiret sapiēs: ⁊ i ꝓphe
tis vacabit. Alio modo studium adiuuat cō
templatiuā vitam indirecte remouēdo con-
templationis ꝑicula. s. errores q̇ in contem-
platione diuinoꝝ frequēter accedūt his qui
scripturas ignorant: sicut in collationibꝰ pa
truƺ legiꝰ ꝙ abbas Serapion ꝓpter simpli
citatē incidit in errorē Antropomorphitarū
id est eorum qui deum hūanā habere formā
arbitranꝰ. Unde dicit Greg. in. vi moral. ꝙ
nōnulli dum plus exquirūt contēplando ꝙ̄
capiunt vsq; ad ꝑuersa dogmata erumpūt:
et dum veritatis esse discipuli humiliꝰ negli-
gunt magistri erroꝝ fiunt ꝓpter hoc dicitur
Eccl̄es. ij. Cogitaui in corde meo abstrahe-
re a vino carnem meā: vt animū meū trans
ferrem ad sapiam. deuitaremq; stultitiam.
Scd̄o necessariū est studiū l̄raruƺ religioni
institute ad predicandū ⁊ ad alia hm̄oi exer
cenduƺ. Unde apl̄s dicit Titū p̄mo de ep̄o
ad cuius officiū hm̄oi actus ꝑtinet. Ample
ctentē eum qui ſm doctrinā est fidelē ſmo-
neƺ vt potens sit exhortari in doctrina sana

et eos qui contradicūt arguere. Nec obstat
ꝙ apl̄i absq; studio l̄rarū ad p̄dicanduƺ sūt
missi: quia vt Hieronymus dicit in epl̄a ad
paulinū. Quicquid alijs exercitatio ⁊ q̇tidi-
ana in lege meditatio tribuē solet: illis sp̄us
sanctus suggerebat. Tertio studiū litterarū
religioni confert. Ualet em̄ ad vitandum
carnis lasciuiā. Unde Hiero. dicit ad rusti-
cum monachū. Ama scripturarū studia: et
carnis vitia nō amabis. Auertit em̄ animū
a cogitatione lasciuie: ⁊ carnem macerat ꝓ-
pter studij laborem ſm illud Ecc̄i. xxxi. Ui-
gilia honestatis tabefaciet carnes. Ualet ēt
ad auferendū cupiditatē diuitiarum. Unde
sapiē. vij. d̄r. Diuitias nihil esse dixi in cōpa
tione illius. Et p̄mo Mach. xij. d̄r. Nos aūt
nullo horum indiguimus. i. exterioꝝ subsidi
orum habentes solatio sanctos libros qui
in manibus nostris sūt. Ualent etiaƺ ad do
cumentū. Unde Aug. dicit libro de operibus
monachoꝝ. Que est ista ꝑuersitas lectioni
nolle obtemperare dum vult ei vacare. ⁊ iō
manifestū est ꝙ ista religio cōueniēter ē in-
stituta ad studēdū: hec Tho. vbi supra. ecce
q̊ ad vitam cōtemplatiuā. Quo ad vitā acti
uam dubitaꝰ vtrum religio fratrū p̄dicatoꝝ
cōuenienter fuerit instituta ad p̄dicandum
et ꝯfessiones audiendū. Rn̄deo ſm sanctū
Thomā. ij. ij. q. clxxxviij. art. iiij. in rn̄sione ꝙ
sic ꝓpter tres rōnes: quia hm̄oi opa vite acti
ue ordinanꝰ ad vtilitatē ꝓximoꝝ ⁊ ad obse-
quium dei ⁊ ꝯseruationē diuini cultus. Ma
gis em̄ ꝓcuraꝰ vtilitas ꝓximoꝝ ꝑ ea que per
tinent ad sp̄ualem anime salutē: ꝙ̄ ꝑ ea que
ꝑtinent ad subueniēdū corꝑali necessitati ꝙ̄
to sp̄ualia corꝑalibus sunt potiora vnde ele
mosine sp̄uales sunt corporalibus potiores.
Hoc etiam magis pertinet ab obsequiū dei
cui nullū sacrificiū est magis acceptū ꝙ̄ ze-
lus animarū vt Greg. dicit sup Ezechielem
Maius etiā est sp̄ualibus armis ꝯtra erro-
res hereticoꝝ ⁊ temptationes demonū fide-
les defendere ꝙ̄ corꝑalibus armis populuƺ
fideleƺ tueri. Et ideo ꝯuenientissimū fuit ad
p̄dicandum: ⁊ ad alia que ꝑtinēt ad salutē
animarū hanc religionē institui: h̄ thomas
vbi supra. Ecce quo ad vitaƺ actiuā quibus
alis volauit sancta mater ecclesia ad hāc re
ligioneƺ fratrum p̄dicatorum in qua tuetur
et defenditur contra insidias ⁊ persecutio-
nes inimici ne filius eius scƺ populus xp̄ia-
nus occidatur eius temptationibus et ma-
chinatōnibus. C Que aūt sit ista magna

aquila de qua loquit̃ iohãnes. Dico ꝙ ē sanctus thomas de quo hodie solēnitatē facit̃. Nam ex ista magna ꝑsecutōne ecclia ꝑdiderat in mũdo coronam duodeciꝫ stellarũ quā in religione recuꝑauit maxime ex operibus huius aquile sicut Ezechiel preuidit in spũ xvij. c. dicens sic. Aq̃la grandis magnarum alarum: longo mēbroꝝ ductu: plena plumis et varietate venit ad libanũ ꝛ tulit medullā cedri: summitatē frondiũ eius euulsit: ꝛ trāsportauit eam in terrā chanaan: in vrbē negociatorum: ꝛ posuit illam in terra ꝓsemine: vt firmaret radicem super aquas multas in superficie posuit illud. Cũqꝫ germinasset creuit in vineam latiorē: humili statura respicientibus ramis eius ad eam: ꝛ radices eius sub illo erant. facta est ꝗ vinea ꝛ fructificauit in palmites et emisit ꝓpagines: hec ille. In hac ꝓphetia describit̃ qualr̃ sanct⁹ thomas recuperauit duodecim stellas corone sancte ecclie. Primo puritatē ex sui conceptione. iō dicit aquila grandis. Nam sicut deus predixit natiuitatē illoꝝ qui magne excellentie et auctoritatis in populo suo esse debeant: puta ysaac sansonis: hieremie: Johãnis baptiste: beate ꝟginis ꝛ xp̃i. Unde tertia parte. q. xxvij. arti. vi. in rñ. dicit sanctus Thomas ꝙ hmōi ꝑuilegia gr̃e que dant̃ aliq̃bus preter legem communē ordinant̃ ad vtilitatē aliorũ ꝫm illud ꝑme Corinth. xij. Unicuiqꝫ dat̃ manifestatio spũs ad vtilitatē. Illos autez quos eligit deus ad aliquid ita ꝑꝑat ꝛ disponit vt ad id ad quod eligunt̃ inueniant̃ ydonei ꝫz illud. ij. Corinth. iij.. Ydoneos nos fecit ministros noui testamēti: hec Thomas. Sed sanctus thomas ad hoc fuit elect⁹ diuinitus vt esset doctor ecclie sue: ideo deus ꝑ suam gr̃am ip̃m ad hoc ydoneũ reddidit ꝫm ꝙ Anachorita ille vir dei dixit ad mr̃em eius. Hic erit magn⁹ in sciā ꝛ in vita vt merito possit dicere illud apl̃i. Cum aũt complacuit ei q̃ me segregauit ex vtero matris mee ꝛ vocauit ꝑ gr̃az suā. ideo credit̃ vere ꝙ fuerit sanctificatus in vtero. Sciendũ ꝙ pater sancti thome dictus ē dñs landulphus nobilis comes de aquino. Mater ꝟo eius dctā est dñā theodora de nobili ꝓgenie orta q̃ cũ esset in castro roccheſicce: quod castrum est in confinijs regni cāpanie cũ ip̃a ignoraret se fore grauidā q̃dā vir scũs q̃ diu duxerat vitam heremiticaz cum pluribus alijs in vno monte iuxta castrũ ꝑdictum q̃ vocabat̃ frat̃ Bon⁹ famosus in sanctitate ꝛ vita illũiat⁹ a spũ scō venit ad ꝑdictā dñam dicēs. Gaude dña q2 paries filiũ quē vocabis thomaz. Tu ꝛ vir tu⁹ cogitabitꝭ eũ facere monachũ in monasterio mōtꝭ cassini in q̊ corpus scti bñdicti requiescit habentes spem ꝑcipiēdi magnos redditus a monasterio ꝑ ip̃m: ſꝫ deus aliter ordinauit quia erit frater ordinis fr̃m ꝑdicatoꝝ in quo ordine erit tante excellētie in sciā et in vita: ꝙ in mũdo sibi filis suo tp̃e nō īuenict̃. Cui rñdit dña. Nō suz digna parere talem filium. sed fiat voluntas domini. Que oīa sicut sāctus ille ꝑdixerat sunt completa ꝛc. Scd̃o recuꝑauit ꝟginitatē ex sui admirabili cōfirmatiōe. ideo dicit. Magnarũ alarũ. s. ꝟginitatis sue. Nam vt dicit sanctus Thomas. iij. parte. q. xxvij. arti. v. Ad tertiũ dicendũ in rebus naturalibus est triplex perfectio. Primo q̃dem est perfectio dispōnis. puta cũ materia est ꝑfecte ad formā disposita. Secũdo aũt ē ꝑfectio forme q̃ est potior. Na ip̃e calor ꝑfectior est q̃ ꝑuenit ex forma ignis ꝙ ille q̃ ad formaz ignis disponebat. Tertio aũt est ꝑfectio finis sicut ignis habꝫ ꝑfectissime suas qualitates cũ ad locũ suuz ꝑuenerit: hec ille. Sic in btō thoma fuit triplex ꝑfectio gr̃e. Prima q̃dez dispositiua ꝑ quā reddebat̃ ydoneus ad hoc ꝙ eēt verus doctor ecclie: ꝛ h̃ fuit ꝑfectio sanctificatōis. Scd̃a autez ꝑfectio gr̃e fuit in eo qñ angeli stringētes renes eius cinxerũt eum cingulo castitatis. Tertia aũt ꝑfectio est finis quez hꝫ in gl'ia. Quo ad scd̃am perfectionē sciendum ꝙ btũs thomas cũ esset ingressus ordinem fratrũ ꝑdicatoꝝ inuitis parentibus eius subito a fratribus suis carnalibus rapitur ꝛ turris custodie mancipat̃: vt sic possēt animũ eius ab ordis ꝓposito reuocare. Naz ad ip̃m solũ exñtem in camera in q̃ dormiebat ꝛ in qua tenebat̃ sub custodia miserũt vnā puellā pulcherrimā ornatā habitu meretricis que aspectu ꝛ tactu ꝛ alijs modis q̃bus posset ip̃m alliceret ad peccādũ. Que cũ intrasset cepit aspicere ꝛ tangere ꝛ ad peccandũ inducere. Sanctus aũt iuuenis q̃ corpus suũ semꝑ immaculatũ conſuauerat: et semꝑ sub freno rōnis tenuerat cum sentiret carnē suam ad libidinē inflāmari de tali inflammatione cepit dolere ꝛ statim currens ad caminũ vbi fiebat ignis cepit vnũ titionem ꝛ ꝑcutiens illam meretricē cũ titione expulit eā de camera. Et statiz inflāmat⁹ feruore diuino accessit ad angulũ camere ꝛ cũ illo titione faciens signum crucis in pariete

posuit se in orōne ⁊ ad terrā ꝓstratus cū la
chrymis orauit ⁊ petiuit a deo cingulū ꝑpe
tue ꝟginitatis. Cūqꝫ sic orassꝫ subito dormi
uit quo dormiēte ecce duo angeli affuerunt
qui ipm̄ a deo dixerūt clemētius exauditū
et hoc dicto acceperūt vnū cingulū qđ secū
deportauerūt ⁊ stringentes ipm̄ circa renes
dixerūt. Ex parte dei te cingimus cingulo ca
stitatis quod nullatenus de cetero dissolue
tur. Et cū ipm̄ sic stringerēt sensit dolorem
magnū vnde cepit fortiꝰ clamare ⁊ clamās
excitatus est. Ad cuius clamorē omnes q̄
erant in domo fuerūt exterriti ⁊ currentes
ad camerā eius interrogauerūt quare sic cla-
masset. At ille noluit reuelare illis. sed ſua-
uit vsqꝫ ꝓpe mortē secretū. ⁊ ex tūc nūꝙ̄ sen
sit veneree voluptatꝭ stimulū q̄ ꝟginitas in
eo fuit cōfirmata ꝑ grām. Unde pōt dicere
illud. ij. Corinth. xij. Datus est mihi stimu
lus carnis mee angelus sathane qui me co
laphizet. ꝓpter quod dn̄m rogaui vt discede
ret a me. et dixit mihi. Sufficit tibi grā mea
hec ibi. Tertio recuꝑauit fidem ex spiritali
cognitōe: ideo dicit lōgo mēbrorꝫ ductu. nā
ꝙ Jo̅hes baptā ī vtero exultauit fuit potētia
spiritalis grē. i. spūssancti. vnde sanctus tho
mas tertia parte. q. xxvij. arti. vi. in rn̄. dicit
sic. Ideo sicut solēt miracula fieri facta ē di
uinitus in infante exultatio in vtero matris
nō humanitus ab infante: ꝙ̄ꝙ etiam vsqꝫ
adeo eēt in illo puero acceleratus vsus ra-
tionis ⁊ volūtatis vt intra viscera mr̄na iam
posset agnoscere: credere: ꝯsentire: ad quod ī
alijs ꝑuulis etas expectaꝰ vt possit etiam hō
in miraculis habendū puto diuine potētie:
hec ille. Sic btūs Thomas adhuc infans
motus spiritali grā spūssancti saluationem
generis hūani factā ꝑ iesum xp̄m cognouit
Sciendū ꝙ cū puer nobilis Thomas esset
natus ⁊ nutrici traditus q̄ in eodē palatio
cū mr̄e morabaꝰ: accidit ꝙ mr̄ eius iret nea
polim ad balnea: que cū iuissꝫ ⁊ secū nutricē
cū filio duxisset nutrix posuit infantē ad sedē
dum in loco balnei. Cū sic q̄etus sederet iux̄
se inuenit chartulā diuinitus missam quam
infans manu accipiēs strictā tenebat ne q̄s
e manibus eius auferret. Nutrix volēs eum
exuere vt ipm̄ balnearet cepit manū volens
auferre chartulā a manu eiꝰ. Puer sanctus
tenēs manū clausam cepit eiulare. Cui nu-
trix cōpatiēs sic cū māu clausa ipꝫ spoliauit
balneauit: reinduit: ⁊ ad domū cū matre re-
portauit manū clausam tenētē. Mater vero
manū eius clausam apuit ⁊ lꝫ plāgeret acce
pit cartulā ⁊ inuenit salutationē ꝟginis ma
rie scriptā. Qua ꝑlecta reddidit īfanti char
tulā quā genuflexus cū magno gaudio ac
cepit ⁊ illā manibus explicās sic eā legit ac
si diuti' studuisset. O felix puer q̄ ꝑ̄ma ꝟba
tue infantie initiū sumūt a salutatōe ꝟginis
glōse. hāc cōplicatā ad os posuit. Et istō fi-
gurabat quō illa manu scribere debebat glo
riose multa ad nostrā salutem ꝑtinētia ⁊ ex
tūc deduxit in ꝯsuetudinē ꝙ cū fleret ex aliq̄
causa nō cessabat a fletu donec aliqua char
tula scripta sibi dareꝰ quā accipiens statim
in ore ponebat ⁊ totus letus fiebat. Et hoc
figurabat quō sacrā scripturā debebat dilige
re: ⁊ quō de ipa aīam suā replere debebat: et
quō in sacra doctrīa dulcedinē debebat sen
tire: Unde sicut angelus dedit librum Eze-
chie. vt comederet: ⁊ dedit btō iohāni euan
geliste vt deuoraret: sic spūssanctꝰ dedit hāc
chartulā sancto thome vt ea que sunt fidei ⁊
salutis nostre plene ītelligeret. vnde pōt di-
cere illud. ps. Os meū aperui ⁊ attraxi spm̄
Ecce cōcupiui mādata tua. Quarto recuꝑa
uit vnitatē ex fraternali religione. ideo dicit
Plena plumis ⁊ varietate. Nam religio est
suaue iugum xp̄i: quia vt Gregorius dicit li
bro tertio moraliū. Quid graue mentis no
stre ceruicibus imponit: qui vitare omē desi
derium quod ꝑturbat precipit. qui decliare
omīa laboriosa mūdi huius itinera monet.
hec ille. Quia vt dicit sanctus thomas. ij. ij.
q. clxxvi. arti. ꝑmo. ad scđm dicendū. Religio
nis status ꝑncipalr̄ est institutꝰ ad ꝑfectōem
adipiscendā ꝑ quedā exercitia q̄bus tolluntꝰ
impedimēta ꝑfecte charitatꝭ. Sublatis autē
īpedimētis imꝑfecte charitatꝭ multo magis
exciduntꝰ occasiones pc̄ti. ꝑ qđ totaliter tol-
litꝰ charitas. vn̄ cū ad penitentē ꝑtineat cau
sas pc̄torū excidere: ex ꝯn̄ti status religiōis
est ꝯuenientissimus pn̄ie locus. Un̄ ī decre.
xxxiij. q. ij. c. Amonere: ꝯsulitꝰ cuidā q̄ vxorē
occiderat vt potius monasteriū ingrediaꝰ.
qđ dicit esse melius ⁊ leuius ꝙ̄ pn̄iam publi
cam agat remanēdo in seculo: hec ille. Etiā
pueri sunt ad religionē inducendi: qm̄ dn̄s
Mat. xix. dicit. Sinite ꝑuulos ⁊ nolite ꝓhi-
bere eos venire ad me. Quod exponēs ori-
genes sup Mat. dic̄. ꝙ discipuli iesu ꝑusꝙ̄
discāt rōem iustitie rep̄hēdūt eos q̄ pueros ⁊
infantes offerūt xp̄o. Dn̄s aūt exhortaꝰ di-
scipulos ꝯdescendere vtilitatibus puerorꝫ.
hoc ergo attendere debemꝰ ne estimatione

sapīe excellētioris cōtēnamus quasi magni
pusillos eccl'ie ꝓhibentes pueros venire ad
iesum: hec ille. Et sanctus Thomas. ij. ij. q.
vltima. arti. v. in r̄n̄sione dicit sic. Licet ante
annos pubertatis ꝓfiteri nō possint: possunt
tamen in religione recipi cum volūtate parē
tum: vt nutriant̄ ibidem sicut de iohāne ba
ptista legit̄. Luce. i. ꝙ puer crescebat ⁊ cōfor
tabatur spū et erat in desertis. Unde sicut
Greg. dicit libro scd̄o dyalogoꝝ beato bene
dicto romani nobiles suos filios oīpotenti
domino nutriēdos dare ceperūt. Qd̄ est val
de expediens ſm illud Trenoꝝ tertio. Bo
nuꝫ est viro cū portauerit iugum domini ab
adolescētia sua: hec thomas. Nam illi qui re
ligionem ingrediunt̄ nō confidunt sua ṽtu
te posse subsistere sed auxilio ṽtutis diuine
ſm illud Esa. xl. Qui sperant in domino mu
tabunt fortitudineꝫ assumēt pēnas sicut aq̄
le: current ⁊ nō laborabūt: ambulabūt ⁊ nō
deficient ⁊c. Sicut ergo Johānes baptista
q̄nto anno sue etatis fugit in deſtum. sic san
ctus Thomas q̄nto anno etatis sue missus
est ad monasteriū sancti benedicti in mōte
cassino vt ibi in moribus nutriret̄ ⁊ ī sacris
litteris erudiret̄. Sic em̄ erat mos nobiliuꝫ
tūc tēpis ad quod cū deuenisset tria cōmen
dabilia fecit. Primo quia sic puer cepit solli
licite querere a magistro suo quid esset deus
et cepit ostendere quomodo desiderabat co
gnoscere deum. Secūdo quia societatē nobi
lium qui ibi nutriebant̄ fugiebat: ad ecclesiā
confugiebat: ibiqꝫ orabat: demuꝫ lectionem
suam legebat. Tertiū quia maximū silētiuꝫ
obseruabat. Erat em̄ mirabiliter taciturnus
Cuꝫ aūt esset octo annoꝝ mirabiliter ꝓficie
bat sup om̄s coetaneos suos. Itaqꝫ abbas
monasterij suasit dn̄o lādulpho patri sancti
Thome vt mitteret ip̄m neapolim ad studi
um generale. Quod ⁊ fecit in quo studio plu
rimū ꝓfecit sub maḡro martino rectore grā
matice. demū sub maḡro Petro de hibernia
ꝓfecit in logica ⁊ ph̄ia intantū ꝙ melius et
ꝓfundius legebat lectiones ꝙ̄ magister eiꝰ
vnde traxit om̄s in sui admiratione: cuiꝰ fa
ma crescebat maxime per totam ciuitatem:
sed vt dr̄ Esa. xlvi. Consilium meuꝫ stabit ⁊
oīs volūtas mea fiet dicit dominus. Ut ad
īpleret̄ ꝓphetia illiꝰ anachorite quā ṗdixe
rat matri sācti thome, cepit puer nobilis ire
ad audiendū ſmones qui fiebant in eccl'ia
fratrū ṗdicatoꝝ de neapoli vbi frater Johā
nes de sancto iuliano fama ⁊ opinione clarꝰ
tūc tp̄is p̄or erat. frat̄ Thomas aq̄n postea
archieps cusātinꝰ deinde p̄triarcha hierl'imi
tanꝰ. Affectꝰ itaqꝫ ad ordinē frm̄ ṗdicatoꝝ
rogauit dictum priorem vt ip̄m reciperet ad
ordinem quod ⁊ factū est. Nam cū eēt anno
rum quattuordecim ad ordinē receptus est
Mlti aūt nobiles neapolitani admirati sūt
ꝙ tam nobilis iuuenis derelicta domo pa
terna ordinem pauptatis intrassꝫ. Uassalli
ṽo parētū eius auditis his nouis ad m̄reꝫ
sancti thome cum lachrymis venerūt. Nam
pater eius anno precedenti mortuus erat.
Illa aūt cognoscens qm̄ sic de illo ꝓpheratū
erat assumpta nobili comitiua cum gaudio
venit neapolim volens filium videre ⁊ in or
dine confirmare. Cuius aduentū fratres au
dientes timuerūt ne illum extraheret ab or
dine. ideo miserūt ip̄m terancinā. demū ana
niam tandem romā ad couentum sancte sa
bine. Cun qꝫ mater eius venisset neapolim
nō inuenit ip̄m: sed audiens ꝙ iuerat romā
illuc vsqꝫ secuta est eum. Fratres ṽo dubitā
tes ne mater eius caperet ip̄m ab ordine mi
serunt ip̄m Parisius. Mater ṽo ꝓmiserat
fratribus nullo modo reuocare ip̄m a ꝓpo
sito ordinis cui fratres nō crediderūt. Tan
deꝫ īdignata contra ordinē scripsit duobus
filijs suis qui erant cū impatore federico in
castro aque pendētis tuscie regiōis narrās
quid thomas frater eoꝝ egerat ⁊ qualit̄ fra
tres illudebant eam: ⁊ ꝙ oīno inuenirēt ip̄ꝫ
et mitterēt eum ad eam. Qui satisfacientes
mandato matris accepta licentia ab impa
tore posuerūt exploratores vndiqꝫ p vias ⁊
stratas quē inuenerūt cū quattuor fratribꝰ
fatigatum quiescentē iuxta fontem: sicut et
christus. ¶ Quo inuento relictis fratribus
multis iniurijs ⁊ contumelijs affectis aufer
re conabant̄ habitū ordinis ab eo q̄bus pu
er sanctus multa modestia restitit. demū mi
serunt eū matri q̄ erat in castro rocchesicce
Cūqꝫ venissent fratres eius. s. dn̄s lādulphꝰ
et dn̄s raynaldus adinuenerūt modos q̄bꝰ
subuertere possent animū innocētis. Itaqꝫ
miserūt ad eū duas sorores eiꝰ vt reuocarēt
ip̄m a ꝓposito ordis. Ipe aūt docuit eas to
tā sacrā scripturā legit totā bibliaꝫ ⁊ didicit
mēti textū sniarū ⁊ cōpilauit tractatū de fal
lacijs. sicqꝫ exemplis ⁊ monitionibꝰ sororeꝫ
suā maiorē cōuertit ad dn̄m q̄ relicto seculo
monasteriū monialiū sancte marie de capua
sancti benedicti ingressa est: ⁊ tantuꝫ in san
ctitate profecit ꝙ statiꝫ fuit facta abbatissa.

Ipse autē manēs sub hac custodia rogauit
beatam virginē vt impetraret a filio suo tria
pro eo, primo ꝙ confirmaretur in proposito
ordinis. secundo ꝙ perpetuā virginitatem
seruaret. tertio ꝙ eius scientia ad honorem
dei ⁊ salutem anime sue cederet. Apparuit
aūt ei beata virgo certificans eum quoniaꝫ
de oībus exauditus fuerat. Cumqꝫ nec mi
nis nec blandicijs subuerti posset data fuit
licentia fratribus vt ipm̄ visitarent. fuit aūt
sub hac custodia per bienniū: mater eius vi
dens ꝙ necesse erat impleri qđ fuerat ꝓphe
tatum de eo nolens impugnare prouidenti
am dei ꝑmisit vt per fenestrā castri per funē
deponeret̄ ⁊ fratribꝰ predicatoribꝰ reddere-
tur. ⁊ sic factum est ꝙ possit dicere illud. ij.
Cor. xi. Per fenestrā in sportam demissus
sum per murū ⁊ effugi manꝰ eius. Quinto
recuperauit veritatē ex doctrinali eruditiōe
ideo dicit. venit ad libanū. Nam sicut mons
libani est mons altissimꝰ: sic doctrina sancti
thome est altissima: quia stilus breuis: ⁊ gra
ta facundia est in ea. Sunt quidā qui repre
hendūt studētes in artibus liberalibꝰ quos
reprehendit canon. dist. xxxvij. ca. Legimus
§. Sed econtra. legimꝰ ꝙ moyses ⁊ daniel
oīm sciētia egyptioꝝ ⁊ caldeoꝝ eruditi fue-
runt. Legit̄ etiā ꝙ precepit dn̄s filijs israel
vt spoliarent egyptios auro ⁊ argēto. Mo
raliter instruens vt siue aurum sapiētie siue
argentū eloquentie apud poetas inuenimꝰ
in vsum salutifere eruditōnis vertamus. Et
in Leuitico etiā primitias mellis. i. dulcedi-
nem humane eloquentie dn̄o iubemur of-
ferre. Magi quoqꝫ tria munera obtulerunt
dn̄o in quibꝰ nōnulli tres partes phie volūt
intelligi. Deniqꝫ vt in expositione psalterij
Cassiodorus testatur. Oīs splēdor retho
rice eloquentie: oēs modi poetice locutio-
nis: quelibet varietas decore ꝓnunciatiōis
a diuinis scripturis sumpsit exordiū. Hinc
⁊ Ambrosius ait sup eplam ad Col. Ois
ratio superne scientie vel terrene creature in
eo est qui est caput earū ⁊ auctor. vt qui hūc
nouit nihil vltra querat: qꝛ hic est perfecta
virtus ⁊ sapientia: quicqđ alibi queritur hic
perfecte inuenitur. In daniele ⁊ salomone
ostendit infidelibus se auctorem totius elo
quentie ⁊ sapientie: quia infideles nō putāt
quia nō legunt in euangelijs ⁊ in ꝓphetijs
astrologiā ⁊ alia huiusmodi q̄ despecta sunt
qꝛ nihil valent ad salutē ſ; mittunt in errorē
⁊ dū in hijs student curā aīe nō habēt. Qui
vero xp̄m nouit thesaurū sapiētie ⁊ scientie
inuenit: qꝛ id nouit qđ vtile est. hec ibi. Et. c.
Turbat. §. Cur ergo: dicit̄ sic. Sed secula-
res lr̄as q̄ ⁊ legunt ad voluptatē poetarum
figmētis ⁊ verboꝝ ornatu delectati. Quidā
vero ad eruditionē eas addiscūt vt errores
gentiliū legēdo detestent̄: ⁊ vtilia q̄ in eis in
uenerīt ad vsum sacre eruditiōis deuoti cō
uertāt. Tales laudabilit̄ seculares lr̄as ad-
discūt. hec ibi. Sctūs thomas ita seculares
lr̄as didicit vt demōstraret eas eē ancillas
sacre scripture. ſm illud Prouerb. ix. Misit
ancillas suas vt vocarent ad arcē. Sciebat
eīm illā seculariū litterarū scientiā nō esse sci-
entiā pietatꝭ. quia vt dicit Hiero. sup eplam
ad Titū. vt habet̄. xxxvij. dist. c. Si quis ⁊c̄.
Sciētia pietatis est nosse: legere scripturas:
⁊ intelligere ꝓphias: in euangelio credere:
aplos nō ignorare. hec ibi. Sciēdū ꝙ postꝙ̄
fratres predicatores recuperauerūt sanctū
thomā sanctꝰ iohānes theutonicꝰ tunc ma-
gister ordinis accepit eū in filiū suū ⁊ duxit
secum coloniā vt ꝓficeret sub fratre alberto
theutonico in oīm sciētia famosissimo. Et vt
meliꝰ transferret animū suū ad sapientiā ce
pit esse in studio assiduus: in orōne deuotꝰ:
⁊ mirabilit̄ taciturnꝰ. Cūqꝫ alijs nunꝙ̄ loq̄
batur nec conferēdo nec disputando: nec le-
gendo: nec sermones faciendo: ꝓpter qđ ab
oībꝰ vocabat̄ bos mutus. Accidit aūt vt
frater albertꝰ legeret librum de diuinis no-
minibꝰ quē attentiꝰ sanctus thomas audie
bat. Quidā ex studentibꝰ acutior ⁊ melior
inter alios cōpatiens sancto thome credēs
ipꝫ grossum ingenio vocauit eū ad partem
⁊ obtulit se repetiturū sibi lectiōes magistri
Ipse autē tanꝙ̄ hūilis acceptauit ⁊ reddi-
dit gratias ei. Studens autē ille cuꝫ in loco
secreto repeteret defecit. Tunc sanctus tho
mas accepta licentia loquendi ab eo dixit.
Charissime frater magister non dixit sic. Et
cepit repetere lectionē tam clare: tam distin
cte: tam ordinate: ⁊ multa subtilia addere q̄
magister non dixerat ꝙ duxit illum studen
tem in stuporem. Et ex tunc conuenerūt vt
sanctꝰ thomas repeteret illi studenti lectio-
nem hoc promisso vt rem hanc secretam ha
beret. Timens vero studens ille ne fieret re
prehensibilis apud deū si tantam scientiam
occultaret reuelauit magistro studentiū se-
riem facti: qđ experimento ꝓbauit magister
studentiū audiens sanctum thomā legentē
Cūqꝫ id notū fieret magistro alberto valde

gauisus est: et voluit q̄ responderet ad vnā
questionē: super quo sctūs thomas se humi
liter excusauit: sȝ ex obedientia acceptauit et
ad solitū orōnis suffragiū cōfugit. In dispu
tatione autē fecit vnā distinctiōnē pulcherri
mam per quā respōdit ad q̄stionē et ad argu
menta. Tunc magister albert⁹ fecit sibi q̄ttu
or argumenta credens sibi conclusisse. Et il
le tam ꝓfunde et tam subtilit̄ ea euacuauit
q̄ magister miratus dixit. Charissimi nos
vocamus istum bouē mutū sed talem mugi
tum dabit in doctrina q̄ totus mundus cō-
tremiscet. et sic prophetauit de eo vt patet.
Postq̄ autē fuit multis annis sub fratre al
berto visum fuit magistro iohāni verzellēsi
qui tunc erat magister ordinis et de consilio
magistri alberti q̄ sanct⁹ thomas trāsferret
se parisius ad legendū sentētias ꝓ forma et
gradu magisterij. Quo cū venisset tantam
grām infudit de⁹ mēti eius vt in suis lectio-
nibus excederet oīes magrōs parisienses
Unde cepit scribere sup q̄ttuor libros sentē
tiarū tam subtilit̄ et ꝓfunde cōcordās scien
tias humanas cū sciētia diuina et ph̄iam cū
theologia sic q̄ ille nō nisi ppt̄ hanc inuen-
te fuisse videretur. vt possit dicere illud Pro
uerbiorū. viij. Ueritatē meditabitur guttur
meum: et labia mea detestabuntur impium.
Sexto recuperauit sapientiam ex supernali
reuelatione: ideo dicit. Tulit medullam cedri
id est perfecte cognouit humanitatem et di-
uinitatē xp̄i. Nam vt dicit sanct⁹ Thomas
libro. i. contra gentiles. c. ij. Inter oīa hoīꝫ
studia sapientie studiū est perfectius subli-
mius: vtilius: et iocūdius. Perfectius quidē
in q̄tū homo sapientie studio datus: in tan
tum vere beatitudinis iam aliquā partē ha
bet. Unde sapiens dicit Eccli. xiiij. Beatus
vir qui in sapientia morabit̄ etc. Sublimius
aūt est q2 per ip̄m homo precipue ad dei si-
militudinē accedit: qui oīa i sapiētia fecit.
Unde quia similitudo est causa dilectionis
sapiētie studiū precipue deo ꝑ amiciciā con-
iungit. ꝓpter qd̄ Sapie. vij. dicit̄ q̄ sapiētia
infinit⁹ thesaurus est hoībus: quo qui vsi
sunt participes facti sunt amicicie dei. Uti-
lius autē est quia per ip̄am sapientiā ad im
mortalitatis regnum peruenitur. quia vt di-
citur Sapie. vi. Cōcupiscentia sapientie de-
ducet me ad regnū perpetuum. Iocundius
autē est quia non habet amaritudinem con-
uersatio illius nec tediū cōuictus illi⁹ sȝ leti-
ciam et gaudiū. Sapie. viij. hec ibi. Sed san-
ctus thomas maxime cupiebat studium hu
ius sapientie dicēs. Optaui et datus est mi-
hi sensus et inuocaui et venit in me spūs sa
pientie: vt dr̄ in epistola hodierna. Unde
confitetur de seipso libro. i. contra gentiles.
ca. ij. sic. Assumpta ex diuina pietate fiducia
sapientis officium prosequendi: q̄uis pro-
prias vires excedat: propositum nostre in-
tentionis est veritatem quam fides catholi
ca profitetur pro nostro modulo manifesta
re: errores elimando contrarios: vt em̄ ver-
bis hylarij vtar. Ego hoc precipue vite mee
officium debere me ideo cōscius sum: vt eū
omnis sermo meus et sensus loquatur. hec
ibi. Sciendum q̄ quando cancellarius pa-
risiensis audiuisset famam doctrine sancti
thome coegit ipsum ad gradum magisterij
suscipiendū: eo humiliter renuente quasi nō
esset ad hoc sufficiēs. Coactus vero ex obe-
dientia eidem imposita per priorem iuit ad
solitum orationis suffragium. Cui cum la-
chrymis oranti apparuit senex quidā reue-
rende persone in habitū fratrū predicatorū
dicēs. Ne dubites on⁹ magisterij suscipe q2
de⁹ tecū est vt postulasti. Sed pro tuo princi
pio propones illud p̄s. Rigans montes de
superioribus tuis de fructu operum tuorū
satiabitur terra. Quo dicto disparuit et in
celum rediit. die autem sequenti presentat⁹
cancellario factus est magister in theologia
proponens thema sibi a deo reuelatum. Et
conuenientissimum fuit istud thema: quia a
deo illuminatus illuminauit sua doctrina
totam sanctaȝ matrem ecclesiam vt merito
possit dicere illud Gal. i. Qd̄ euangelizatū
est a me nō est ſm hoīem. Neqȝ em̄ ego ab
hoīe accepi illud neqȝ didici: sed per reue
lationē iesu xp̄i. Ecce quomodo recuperauit
sapientiā diuinarū scripturarū. ¶ Septimo
recuperauit iusticiā ex virtuali curatōe: ideo
dicit: et summitatē frondiū eius auulsit. Nā
vt Augu. dicit in lib. de ciuitate dei. Aliter
magi faciunt miracula aliter boni xp̄iani et
aliter mali xp̄iani. Magi per priuatos con-
tractus cū demonibus. boni xp̄iani per pu-
blicam iusticiā. mali xp̄iani per signa publi-
ce iusticie. Ideo nō oīb⁹ sanctis ista mira
cula attribuunt̄ ne perniciosissimo errore de-
cipiant̄ infirmi estimātes in talib⁹ factis eē
maiora bona q̄ in operib⁹ iusticie q̄b⁹ vita
eterna cōparat̄. hec ille. Ut ergo appareat
iusticia. i. sanctitas ecclesie que obscurata
fuerat ex persecutiōe drachonis cōtra eam.

Ecce sanctus Thomas claret miraculis in vi
ta nō solū in morte. Semel cum predicaret
rome in ecclesia sancti petri in die veneris
sancta ⁊ prouocasset populū ad fletum ⁊ in-
duxisset populum vt in die pasche illuc cōue
niret ad cōgaudendū beate virgini de resur
rectione filij sui post predicationem diei pas
che: eo descendente de pulpito mulier quedā
que pluribus annis fluxum sanguinis patie-
batur tetigit fimbriam cappe eius ⁊ statī per
fecte curata est corā illa multitudine. Simili
ter cum socius eius febricitaret grauiter venit
sanctus Thomas ad visitandū eum in qua
visitatione ad tactū eius statim infirmus libe
ratus est ⁊ surrexit sanus: ⁊ sic de multis alijs
vt merito possit dicere illud Act. iij. cap. Fi-
des que per deum est dedit integram sanitatē
istam in cōspectu omniū vestrū ⁊c. ¶ Octauo
recuꝑauit charitatē ex cordiali ꝯpassione: iō
dicit. Et transportauit eā in terram chanaan
in vrbem negociatorum. hec enim transpor
tatio significat compassionē de miseria alte-
rius. Negociatores sunt omēs qui sunt in
hoc mundo iuxta illud Luc. xix. Negociamī
dum venio. vnde Innoc. de vilitate conditio
nis humane dicit sic. Cuius pectus tam ferreū:
cuius cor tam lapideum: vt gemitus nō ex-
primat: lachrymas nō effundat: cum ꝓximi vel
amici morbum vel interitū intuetur: vt pati
enti nō compatiat̄: ⁊ dolenti nō condoleat.
Ipse iesus cum vidisset mariam et iudeos
plorātes infremuit spiritu ⁊ turbauit semet-
ipsum ⁊ lachrymatus est: h̄ ille. Et Greg. li.
xxij. moraliū dicit sic. Tunc plena cordis no
stri compassio est cum mala inopie pro ꝓxi
mo suscipere nō metuimus: vt eum a passione
liberemus. ¶ Plus est enī aliquādo compati
ex corde ꝙ̄ dare. quia quisquis indigenti ꝑ-
fecte compatitur minus estimat omne quod
datur: ⁊ aliquando nō dando plus meretur
ꝙ̄ dando ei qui nō patitur. hec ille. Hec nā-
q̄ cōpassio defecerat in ecclesia qm̄ refrigue
rat charitas in cordibus multorum. Erant
enī homines seipsos amantes. Sāctus Tho
mas hāc recuperauit: q̄r cum cōstabat sibi ꝙ
aliq̄s ex infirmitate peccasset: sic peccata eius
flebat ac si fuissent eius ꝓpria. Difficilis erat
tamen ad credendum ꝙ aliquis peccaret: q̄r
oēs meliores se vel sibi similes in innocētia
reputauit. In cōuersatōe ⁊ collocutōe tā dul
cis ⁊ benignus erat ꝙ omnes afflictos con
solabatur vt merito possit dicere illud Job
xxx. ca. Flebam ego super eo qui afflictus erat

Nono recuperauit humilitatem ex obediē-
tiali subiectione: ideo dicit ⁊ posuit illā ī ter
ra pro semine vt firmaret radicem sup̄ aq̄s
multas: in superficie posuit illud. Nam vt di-
cit sānctus Thomas. ij. ij. q. xviij. ar. i. ad i. dōm
sicut dicit ysidorus libro ethimologiarū. hu
milis dicitur quasi humi accliuis. i. ymis ad
herens. Qd̄ quidē contingit dupliciter. Uno
modo ex principio extrinseco puta cum ali-
quis ab alio deijcitur: ⁊ sic humilitas est pena
Alio modo a principio intrinseco. Et h̄ pōt
fieri qn̄q̄ quidem bene puta cum aliquis cō
siderans suū defectū tenet se in infimis s̄m
suum modū. Sicut Abraham dixit ad dn̄m
Gene. xviij. Loquar ad dn̄m meum cū sim
puluis ⁊ cinis: Et h̄ mō hūilitas ponit̄ virtus
Quandoq̄ autem potest fieri male. puta cū
homo honorem suum nō intelligens cōpa-
rat se iumētis insipiētibus ⁊ fit similis illis
Humilitas autem s̄m ꝙ est virtus in sui ra
tione importat quandā laudabilem deiectio-
nem ad ima. Hoc aliquando fit solum s̄m si
gna exteriora s̄m fictionem. Unde hec ē fal
sa humilitas de qua Agusti. dicit in quadam
epistola ꝙ ē magna supbia q̄r. s. videtur ten
dere ad excellentiā glorie. Quādoq̄ autem
fit s̄m interiorem motum anime s̄m hoc hu
militas ꝓprie ponitur virtus: q̄r virtus nō cō
sistit in exterioribus: sed principaliter in īte-
riori electione mentis: vt patet per ph̄m ī li-
bro ethicorum. hec Thomas. Hec enim humi-
litas est semen illud positū in terra. Firmat
autem radicem super aquas multas. Quia
vt dicit Basilius in suo hexameron Tria sūt
que radicata nutriūt humilitatem. s. assidui-
tas subiectionis: cōsideratio ꝓprie fragilita
tis ⁊ consideratio rei melioris. hec ille. Sed
hanc virtutem humilitatis recuperauit san-
ctus Thomas que ꝑdita erat. Cū enī quā
dā vice transiret per bononiam ⁊ in cōuētu
fratrum aliquot diebus moratus fuisset: con-
tigit vt quadā die deambularet per claustrū
cōtemplatiuus. Et dum sic iret ecce quidā
frater alterius cōuentus: qui eū nō nouerat
accepit licentiā a priore vt cum primo fratre
sibi occurrēte posset ire ad ciuitatē ad quedā
negocia ꝑagenda. Eo aūt ꝑquirēte sociū pri
mus occurrit ei sctūs Tho. Et accedens ad
eū dixit. Bone frater prior mādat ꝙ veniad
mecū. Sanctus Tho. inclinās caput suū secu
tus est eū post quē cū nō posset sic festinānter
ire frequēter arguitus a socio se humilit̄ excu-
sabat. Ciues vero ⁊ scholares q̄ nouerāt ꝑdi

etū doctorē admirati ꝙ tant⁹ doctor seque-
ret fratrē tā vilis ꝯditionis: īcrepauerūt fra
trē illū dicētes. Frater eatis plane. Nescitis
vos cū q̊ vaditis. Rn̄dit frater. Nescio: ꝫ vi
det mihi ꝙ sit frater hospes sicut ego sū. di-
xerūt illi. Iste est frater Thomas de aquino
maior doctor mūdi quō preceditis eum: Et
statī fecerūt scō Thome magnā reuerentiaꝫ
Erat aūt ille pstrat⁹ corā scō Thoma humi
liter ab eo petiuit veniā qm̄ ignoranter fece
rat. Ciues vero petiuerūt a scō Thoma q̄lit
hunc fratrē seq̄bat: Rn̄dit sanct⁹ Thōas.
Ois religio ꝓficit ex obediētiali hūilitate q̊
hō hoī ꝓpter deū se subiicit: sicut de⁹ hoī ꝓpt
hoīem obediuit vt merito possit dicere illud
pme corin ix. Cū esseꝫ liber ex oīb⁹ oīm me
seruū feci: vt plures lucrifacerē. Decimo re
cupauit obedientiā ex internali ꝑparatione
iō dicit. Cūqꝫ germinasset creuit in vineā la
tiorē: hūili structura: respiciētib⁹ ramis eius
ad eā. Hec nāqꝫ vinea latior ē religio fratrū
ꝑdicatorꝫ ad quā missi sūt operarij s. ꝑdicato-
res ꝛ alij fratres deuoti ꝛ sancti. Rami eius
sūt religiosi in ea viuētes sub merito saluta-
ris obediētie ex īternali ꝑparatōe animi ad
ꝑficiēda mādata supiorꝫ. Unde sanct⁹ Tho
mas. ij. ij. que. lxxxviij. arti. viij. in R. dicit sic.
Votū obediētie est precipuuꝫ īter tria vota
religionis. Et hoc triplici rōne. Primo q̊dē
qꝛ ꝑ votū obedientie aliq̊d maius hō offert
deo s. ipsam volūtatē que est potior q̄ꝫ corp⁹
ꝓpriū: qd̊ offert homo ꝑ cōtinentiā: ꝛ q̄ꝫ res
exteriores quas offert hō deo ꝑ votum pau
pertatis. Un̄ illud qd̊ fit ex obediētia ē mag
deo acceptū q̄ est qd̊ fit ꝑ ꝓpriā volūtatem
ꝫm ꝙ Hiero. dicit ad rusticū monachū. Ad
istud orō: vt doceam te nō tuo arbitrio viuē
dū ꝛ post pauca. Nō facias qd̊ vis: comedas
qd̊ iubeℹis: quantū acceperis habeas: vestia
ris qd̊ datur. Unde et ieiuniū reddit minus
acceptū cuꝫ ꝓpria volūtate ꝫm illud Esay.
lviij. Ecce in dieb⁹ ieiunij vestri īuenitur vo
lūtas vestra. Scd̊o qꝛ votū obediētie conti
net sub se alia vota: ꝫ nō cōuertit. Nam reli-
giosus et si teneat ex voto cōtinentiā serua-
re ꝛ pauptatē. tn̄ hec etiā sub obedientia ca
dūt ad quā ꝑtinēt multa alia preter continē
tiā ꝛ pauptatē. Tertio qꝛ votū obediētie ꝓ-
prie se extēdit ad actus ꝓpinquos fini reli-
gionis. Quāto aūt aliq̊d ꝓpinquius est fini
tanto meli⁹ est. Inde eīn est ꝙ votū obediē
tie est religioni essentialius. hec Thomas.
vnde Bernar. super cantica dicit sic. Opti-

mū in morib⁹ dixerī q̊ ēt in nullo ꝓrsus resi
stit ꝑorib⁹: aut subiectis in supbia presit: pre
latis obediēs. socijs ꝯgruēs: subditꝫ vtilit cō
descendēs: deo deuot⁹: mḡro subdit⁹: seniori-
bus obediēs: minorib⁹ obtēperās: singul' pla
cens: verbo vtilis: corde ꝑ hūilis oībus mā-
suetus. hec ille. Sanct⁹ Thomas hāc ꝟtutē
obediētie recupauit q̊ neqꝫ ꝓpt oꝑationis
īstantiā: neqꝫ ꝓpt ocij desideriū: sui ꝑoris ꝑ-
tijt mēdatū. Nā tꝑe q̊ scribebat ꝑsi⁹ op⁹ sū-
me in theologia sctūs ludouic⁹ rex frācie īui
tauit ipm ad prandiū secū q̊ se hūilit excusa
uit ꝓpt op⁹ qd̊ īcepat: rex aūt mādauit ꝑo-
ri ꝑsiēsi ꝙ ipm absqꝫ oī excusatōne secū du
ceret: tūc prior mādauit scō Thome in meri
tū salutaris obediētie vt secū iret ad prādiū
cū rege: q̊ deuote obediēs dimisso studio cū illa
ymaginatōe quā ī cella ꝯcepat: iuit cū ꝑore
ad regē: iuxta quē sedēs in mēsa subito diui-
nit⁹ īspirata sibi quadā ꝟitate fidei mēsā ꝑ-
cussit ꝛ dixit mō ꝯclusū est ꝯ heresiꝫ māichei
Quē prior tetigit ꝛ dixit. Aduertatꝭ mḡr: qꝛ
nūc estis in mensa regis francie ꝛ traxit ip-
sum ꝑ cappā fortiter: vt abstractū a sen sib⁹
excitaret. Quo excitato īclinās se coram re-
ge rogauit eū ꝙ sibi ꝑceret: qꝛ sic abstract⁹
fuerat in mēsa regia. Rex aūt admirat⁹ fuit
valde edificatus: qꝛ cū sanct⁹ Thomas eēt
nobilis ita ꝙ talis iuitatio debuisset esse sibi
ad delectationem: tn̄ eleuatio mētis sue fuit
fortior q̄ꝫ cōsolatio de tali prandio. Un̄ rex
fecit statī vocari scriptorē suū qui redegit in
scriptis qd̊ in illa eleuatōe mētis cōptū hūe
rat diuit⁹: vt merito possit dicē illd̊. Tob. xij.
Videbar quidē vobiscum manducare ꝛ bi-
bere: sed ego cibo ꝛ potu inuisibili vtor ꝛc̄.
Undecimo recupauit pauptatē ex mētali
despectōe: iō dicit. Radices eius sub illa erāt
quia virtutes suas cōseruabat sub voto pau
pertatis eo ꝙ mentaliter despiciebat digni-
tates ꝛ opes temporales. Unde sanct⁹ Tho
mas. ij. ij. q. clxxxvi. ar. iij. ad tertium dōm di
cit sic. Medium virtutis ꝫm philosophuꝫ in
secūdo ethicorꝫ accipitur ꝫm rationē rectam
nō ꝫm quātitatem rei Et ideo quicquid po-
test fieri ꝫm rationem rectam nō est viciosū
ex magnitudine q̄ntitatis: sꝫ magis virtuosū
Esset aūt ꝑter rōnem rectam si quis oīa sua
ꝯsumeret in intemꝑātia vel absqꝫ vtilita-
te. Est aūt ꝫm rōeꝫ rectā ꝙ aliq̊s diuitias abij
ciat vt ꝯtēplatōi vacet. Qd̊ ēt ꝑhi q̊d fecisse
legūt. dicit eī Hie in epl'a ad paulinum. So
crates ille thebanus homo quōd ditissimus

cū ad philizophādū pgeret athenas magnū
auri pōdus abiecit nec putauit se posse simł
diuitias ⁊ virtutes possidere. Vn̄ multo ma
gis ɓm rōnem rectaȝ est vt homo oīa sua re
linquat ad hoc vt xp̄m recte sequat̄. Unde
Hieroñ. dicit in epl̄a ad rusticū monachum
Nuduȝ xp̄m nudus sequere. hec thomas vt
ergo sanctus thomas liberius vacaret cōtē
plationi diuitias ⁊ dignitates mūdanas to
taliter contēnebat: reputans sibi ad gloriaȝ
seq̄ xp̄m pauperē ⁊ humilē magis q̄ȝ hono
re ⁊ diuitijs abundare. Cum em̄ semel redi
ret a sancto Dyonisio ad quem iuerat cā vi
sitādi reliquias sanctoꝝ: ⁊ appropinquaret
parisius dixerunt ei studentes qui erant cū
eo. Magister videte ꝙ pulchra ciuitas: vel
letis esse dominus huius ciuitatis? Qui rn̄
dit. Libentius velleȝ cōmentū ⁊ homelias
beati Johannis crysostomi super Matheū
q̄ȝ ꝙ hec ciuitas esset mea. Naȝ contempla
tionē diuinoꝝ mihi auferret: ⁊ consolationē
animi impediret. Quanto em̄ quis amplius
amore tēporalium premitur: tanto periculo
sius a celestibus disiungitur. Item cum pa
pa clemēs quartus offerret sibi archiepisco
patum neapolitanū cum aditione redditū
monasterij sancti petri ⁊ misisset eidem bul
las super hoc: sanctus thomas renuit ⁊ re
scripsit pape ꝙ deinceps non molestaret eū
super vlla pmotione. Et ꝙ super hoc valde
orabat sanctitatem eius qr liberius vacabat
contemplationi diuinarum scripturarum: vt
merito possit dicere illud. Sapien. vij. Pre
posui illam scȝ sapientiam regnis ⁊ sedibus
⁊ diuitias nihil dixi in comparatione illius
⁊c. Duodecimo recuperauit perseuerantiā
ex diuinali certificatione: ideo dicit facta est
ergo vinea: fructificauit in palmites: ⁊ emi
sit ppagines. Nam vt dicit sanctus Tho. se
cunda secūde. q. cxxxvij. artic. iiij. in rn̄sione.
Perseuerantia dupliciter dicit̄. Uno modo
p ipso habitu perseuerantie ɓm ꝙ est virtus
⁊ hoc modo indiget dono habitualis gratie
sicut cetere ꝟtutes infuse. Alio modo potest
accipi p actu perseuerantie durante vsq̄ȝ ad
mortem. Et ɓm hoc indiget non solum gra
tia habituali: sed etiam gratuito dei auxilio
seruantis hominē in bono vsq̄ȝ ad finem vi
te. Quia cum liberū arbitriū sit de se vertibi
le: ⁊ ei hoc non tollatur per habitualem gra
tiam presentis vite non subest potestati libe
ri arbitrij etiam per gratiā reparati vt se im
mobiliter statuat licet sit in potestate eius ꝙ
hoc eligat. Plerunq̄ȝ enim cadit in potesta
te nostra electio: non autem executio. Hec
Thomas. Et Bernardus in quadaȝ episto
la dicit sic. Absq̄ȝ perseuerantia neq̄ȝ pugna
victoriam: neq̄ȝ victor consequitur palmam
Victrix em̄ est ⁊ meritum: mediatrix ⁊ pre
mium. Soror patientie. filia constantie: ami
ca pacis: amicitiarum nodus: vnitatis vin
culum: sanctitatis propugnaculum: cōplens
⁊ perficiens omne bonum. Tolle perseuerā
tiam: non obsequium mercedem habet: nec
beneficium gratiam: nec fortitudo laudem.
Sola est cui eternitas reconditur: vł potius
per quam eternitati homo ⁊ saluti redditur
dicente domino. Qui perseuerauerit vsq̄ȝ in
finem ⁊c. hec ille. Sanctus vero Thomas
fuit certificatus de perseuerantia sua in bo
num diuino oraculo. Nam cum sanctus tho
mas esset neapoli ⁊ scriberet vltimaȝ partē
theologie: omni nocte ante matutinas ibat
ad eccl̄iam ad oranduȝ: qr camera sua iuxta
ecclesiam sic disposita erat ꝙ introitum ha
bere poterat cum voluisset: ⁊ statim quādo
pulsabatur ad primū signum matutinarum
festinabat ire ad cameram suam ne ab alijs
videretur. Sacrista autem qui dicebatur fra
ter dn̄icus de casorta conuersus ⁊ deo deuo
tus cui deus multa reuelauit: duxerat in con
suetudineȝ surgere ante matutinas ⁊ tandē
percepit q̄d sanctus thomas faciebat: ⁊ pro
posuit obseruare quomodo sanctus doctor
orabat. Nocte quadam duȝ oraret sanctus
thomas post capellam sancti nicholai vidit
ipsum quasi duobus cubitis eleuatum a ter
ra cum lachrymis oranteȝ versus ymaginē
crucifixi. Quo orante crucifixus dixit sancto
thome. Bene scripsisti de me thoma: quam
ergo mercedem pro tuo labore recipies? Et
sanctus thomas respondit. Dn̄e non aliam
mercedem recipiam: nisi teipsum. Tunc au
tem scribebat de christi passione ⁊ resurre
ctione. Sic ergo certificatus fuit de perseue
rantia. Ecce quomodo sanctus thomas re
cuperauit coronaȝ duodecim stellarum san
cte matri ecclesie. vt patet. ¶ Uidens
autem dracho quoniaȝ hec mulier. i. sancta
mater ecclesia recuperauerat coronam duo
decim stellarum per vitam ⁊ sanctitateȝ san
cti thome: produxit ex ore suo aquam. i. fal
sam doctrinam vt deuastaret fidem ⁊ doctri
nam veram sancte matris ecclesie. vnde Au
gustinus libro de vera religione. ca. vi dicit
sic. Neq̄ȝ in cōfusione paganoꝝ: neq̄ȝ in pur

gamentis hereticoruz:neqꝫ in languore scis-
maticorum:neqꝫ in cecitate iudeorum que-
renda est religio:sed apud eos solos q̄ chri-
stiani catholici nominant̄:itegritatis custo-
des ꝛ recta sectātes. Hec em̄ ecclesia catho-
lica per totuz orbem valide lateqꝫ diffusa er
rantibus vtitur ad profectus suos: ꝛ ad eo-
rum correctionem cum euigilare voluerint.
Utitur em̄ gentibus ad materiam operatio
nis sue: hereticis ad probationem doctrine
sue: scismaticis ad documentuz stabilitatis
sue:iudeis ad comparationem pulchritudi-
nis sue. hec ille. Hij omnes nituntur depra-
uare sinceritatez doctrine catholice. Sed ad
iuuit terra mulierem.i.sanctus Thomas de
fendit ecclesiam: ꝛ aperuit terra os suum.i.
sanctus Thomas aperuit intellectum scri-
pturarum. ꝛ absorbuit flumen id est confuta
uit omnez falsam doctrinam vt merito pos
sit dicere illud. Sapiē. vij. Quam sine fictio-
ne didici: sine inuidia cōmunico: ꝛ honesta-
tem illius non abscondo. Sciendum ꝙ iste
fluuius false doctrine habet quattuor riuu-
los: scꝫ paganorum iudeorum: hereticorum
ꝛ scismaticorum: quos sanctus Thomas ab
sorbet veritate sue doctrine: quia istorum er
rores purgat ꝛ eos ad veritatem deducit.
¶In primo riuulo sedent isti phi pagani re-
ficientes doctrinam suā ꝛ q̄zuis falsam erro
neā. Primus est Thales milesius: primus
ex sapientibus grecie: qui voluit aquam esse
principium oīum reruz. Quia omnia viden
tur procreari ex humiditate: ex qua virescūt
arbores nutriuntur aīalia ꝛc̄. Secūdus est
Anaximander huius discipulus qui voluit
ignem esse principium omniū reruz: quia ca
lor naturalis est fundamentū productionis
nutritionis: augmentationis oīum rerū ꝛc̄.
Tertius est Anaximenes huius auditor q̄
voluit aerem esse principium oīum reruz: qꝛ
aer oīa cōtinet. Si em̄ daretur vacuum oīa
corrūperētur. Etiam aīalia viuūt aere pro-
pter respirationem. Quartus est Anaxago
ras qui voluit intellectum quendā separatū
esse principium oīum rerum: qꝛ segregabat
ea que erant confusa ꝛ mixta in quodaz ca-
hos. ꝛ partes similes adiuuabat inuicez ꝛc̄.
Quintus est Archelaus qui voluit terram
esse principium oīm rerū: qꝛ per aerē ꝛ aquā
fecundabat̄ terra ad pducenduz omne ens
naturale. Sine istis em̄ nihil cōseruabat̄ in
esse. Sextus est Empedocles q̄ voluit vltra
quattuor elemēta amicitiā ꝛ litē esse princi-
pia oīum rerū qꝛ elementa erant tanq̄ ma-
teria. Lis ꝛ amicitia erāt tanq̄ efficiens cā.
vt dicit̄. i. metaph. Et qꝛ isti reputabant ista
principia que ponebant esse deos. vt decla-
rat Tullius lib. i. de natura deoꝝ: ideo san-
ctus thomas vt absorberet istā aquā. i. vt tol
leret hanc falsam doctrinam obtulit istis ex
positionē super tota phia Aristotelis ꝛ par
uos tractatus de rebus naturalibꝰ q̄bus re-
duxit eos ad viā veritatis. vn̄ dicūt illud Sa
pien. v. Errauimus a via veritatis ꝛ lumen
iusticie. i. lumen ꝛ claritas tue doctrine: non
luxit nobis. Nunc autē cognoscimus: q̄m ve
nit sol vere. videlicet sanctus Thomas. vt
dicit thema. Post istos sequit̄ Socrates in
cuius schola vt dicit Lactantius docet̄ igno
rantia ꝛ discit̄: q̄ fatebat̄ hoc solū se scire: scꝫ
ꝙ nihil sciret ideo conuersus est ad phiam
moralem per quā videbatur religionē quan
dam inter homīes adducere. Sed istā aquā
absorbuit sanctus thomas offerens librum
cōtra retrahentes a religione in quo docet
que sit vera religio ꝛ que religiosa supstitio
vt satis ptꝫ. Plato autem sequebat̄ istum ꝛ
plures sensit esse deos quos coleremus vt
docet in Thymeo dicens. O dij deoꝝ quoꝝ
opifex paterqꝫ ego ꝛc̄. Sed istā aquā absor-
buit sanctus thomas: offerens librū de pfe-
ctione xp̄iane religionis in quo docet perti-
nentia ad verā religionē vnius dei colendi.
ptꝫ. ¶In hoc riuulo sederūt peripatetici plu
res: scꝫ Aristoteles theofrastus ꝛ demetriꝰ
eius discipulus: q̄ voluerunt mundū hūc nō
habuisse principiū: sed fuisse ab eterno ꝛ ni-
hil pdijsse in esse p creationē: q̄m ex nihilo ni
hil fit. vt dicit̄. i. phicoꝝ. Sed istam aquā ab
sorbuit sanctus thomas offerens librū de po
tentia dei: in quo docet qualiter cuncta pce-
dunt a deo per creationē. Et vt maiorē eui-
dētiā huius rei faceret ex datis a phis pces-
sit ad hoc declarandū quo ad singulas crea-
turas. vt ptꝫ. In eadem schola phoꝝ sede-
runt Themistius ꝛ Aueroys Iohes gram
maticus. Anēpece quibus durum fuit crede
re ea que catholica eccl'ia docuit. vt ptꝫ ex cō
mētatore. i. celi ꝛ mundi. ꝛ. xi. methaph. Sꝫ
istam aquā absorbuit sanctus thomas offe
rens librū q̄ dicit̄ summa theologie faciens
satis credibilia ea que sunt fidei. In eodem
riuulo sederunt Achademici: scꝫ Pseusip-
pus Senocrates polemon Archesilas Car
neadas qui voluerūt ꝙ nihil posset sciri cer-
titudinaliter: sed ad vtranqꝫ partem posset

disputari. vt dicit Tullius libro de Achade-
micis. Sed istam aquaz absorbuit sanctus
Thomas offerens libruz qui dicitur, Quot
libeta in quo de diuersis questionibus vtili-
bus ad vtranqꝫ partem disputans ratiões
certissimas adducit quid tandem tenenduz
sit. Post istos sequūt Epycurei: scꝫ Leucip
pus democritus Aristipus. qui dixerunt ꝙ
deus non curabat de rebus humanis neqꝫ
habebat prouidentiam de his inferioribus.
Sed istam aquam absorbuit sanctus Tho-
mas per expositionem notabilez super Job
ad litteram in qua confutat istum errorem
introducendo Epicureos loquentes. In eo
dem riuulo sedent Stoyci: scꝫ Lucretius pā
necius Seneca Tullius qui voluerūt omīa
prouenire de necessitate nec opertere homi-
nes sollicitari ad aliquid agendum: qꝛ dispo
sitio fati est imobilis. Sed istam aquaz ab-
sorbuit sanctus Thomas offerens librum
qui dicitur prima pars summe: in quo repro
bat hunc errorem in generali ꝛ in particula
ri. Post istos sequit Pycthagoras qui tra
didit quosdam modos vite moralis: sed nō
que tenderent ad eternaz beatitudinem. po
suit enī felicitatem in solis virtutibus: ꝛ non
in deo. Sed istam aquaz absorbuit sanctus
Thomas offerens librum qui dicitur secun-
da secunde: in qua tractat de virtutibus mo
ralibus ꝛ theologicis. ꝛ quomodo deducūt
ad beatitudinem que in solo deo ponit. di-
stinguens status hominuz ꝛ quid vnicuiqꝫ
statui conueniat vt ad illam perueniat ꝛc.
¶ In isto riuulo sederunt Piron: ꝛ Ariston
qui voluerunt omnia esse equalia: nec vnuz
bonum altero maius nec malum aliquod a-
lio deterius. Sed istam aquā absorbuit san
ctus Thomas: offerens librum qui dicitur
prima secunde: in quo docet inequalitatem
virtutuz ꝛ viciorꝫ: quo ad singulas virtutes
ꝛ vicia. Etiā obtulit expositionez sup lib. de
hebdomadibꝫ. Cū istis vltimo sederūt era-
clitus: ꝛ qdā alij q voluerūt ꝙ nemo pcipet
ꝟitatē aut qꝛ obscura esset: aut qꝛ sensus nrī
īpediebantur hanc scire ꝛ cognoscere. Sed
istam aquam absorbuit sctūs thomas. offe
rens librum q dicit qstiones de necessitate
in quo expugnauit istorū errorē. Hij oēs co
gnoscētes errores suos expugnatos p san-
ctum thomam dixerunt illud psalmi. Decla
ratio sermonū tuorꝫ illumīat ꝛ intellectū dat
paruulis. Et dixerūt inter se. Venit sol vere.
scꝫ ad illuminationē gentiū ꝛ g. ple. t. israel,
Ad quos loquens sctūs thomas dixit. Vi-
deo qm̄ inter vos sunt multi dubitantes de
ijs q sparsim ꝛ diuisim scripsi neqꝫ oibus rō
nibus vestris satisfeci: sed hoc vnū vobis of
fero in quo singuli errores vestros perspici
etis dissolutos. ꝛ obtulit eis libruz q vocat
cōtra errores gentiliū pulcherrimis rōnibꝫ
naturalibus ornatū. Sed qꝛ ibi erant genti
les quidā: imo multi ꝛ grossi quos vt reuoca
ret ab erroribus eorꝫ vocauit ad se ꝛ obtulit
eis librū paruulū q vocat cōtra errores infi
delium. At illi reuerenter suscipientes dixe-
rūt illud qd̄ ponit Tullius lib. i. de Achade-
micis ꝛ allegat ab Aug. li. vi. de ciui. dei. ca.
ij. sic. Nos inqt in nostra vrbe pegrinantes
errantesqꝫ tanqꝫ hospites tui libri quasi do
mum reduxerunt: vt possemus aliqn̄ qui ꝛ
vbi essemus cognoscere. Tu etatem patrie
tu descriptiones temporꝫ: tu sacrorꝫ iura: tu
sacerdotiū: tu domesticā: tu publicā discipli-
nā: tu sediū regionū locorꝫ: tu oīm diuinarū
humanarūqꝫ rerū noīa: genera: officia cās a
peruisti. hec ille. ¶ In riuulo secūdo se
dent iudei in xp̄m non credētes: q dicunt ꝙ
messias nondū venit: ꝛ ꝙ religio xp̄ianorꝫ ē
superstitio. Sed istā aquā. i. falsam doctrinā
absorbuit sctūs thomas offerēs eis exposi-
tionez super Esaiam pphām. Nam vt dicit
Aug. lib. xviij. de ciui. dei. c. xxix. Esaias gra-
uiter iniqua arguit ꝛ iusta precepit ꝛ peccā-
ti populo futura mala predicit. de xp̄o etiaz
ꝛ ecclia hoc est de rege ꝛ ea quā condidit ci-
uitate mlto plura qꝫ ceteri pphetauit. vt ita
a qbusdā potius euāgelista qꝫ ppheta dice-
ret. hec ille. Et lib. xx. eiusdez. ca. xxi. ibidē ex
Esaia recapitulat nouū testamētū ex primo
saluatoris aduentu vsqꝫ vltimū iudiciū per
ducēs finiensqꝫ sermonē. hec ibi. Preterea
cuz Aug. quereret a btō Ambro. qd sibi de
libris sanctis legendū esset quo percipiende
xp̄iane gr̄e aptior fieret atqꝫ paratior. At il-
le iussit Esaiam pphetam ꝙ pre ceteris euā-
gelij: vocationisqꝫ gentium sit prenunciator
apertior. Sic etiam sanctus thomas aperit
intellectum iudeis in expositione Esaie vt
intelligant gratiam iesu christi. Que expo-
sitio ꝙ sit vera ꝛ fidelis. Sciendum ꝙ cū de
uenisset ad quendam passum valde diffici-
lē sup quo nō occurrebat expositio litteralis
que ei satisfaceret qd̄ suo ingenio non pote
rat intelligere: contulit se ad solitum orōnis
suffragiū mlto ieiunio affligēs corpꝫ. Cūqꝫ
diutius ieiunasset orauit sāctos apostolos

petrū ⁊ paulꝫ quos in maxima deuotione habebat vt eoꝝ meritis ⁊ intercessione clarus sibi fieret ille passus. Cui quadaꝫ nocte in camera oranti apparuerunt sancti apostoli Petrus ⁊ Paulus: qui tūc ipsum de textu dubio plenissime instruxerunt ⁊c̄. vt merito iudei possint dicere Nunc cognouimus: qm̄ venit sol vere ⁊c̄. Etiaꝫ obtulit eis expositionem super psalterium dauid ⁊c̄. ¶ In tertio riuulo sedent heretici multam aquam id est falsam doctrinam emittentes ⁊ quilibet in suo ordine. Primus est Arrius q̇ confudit trinitatē dicēs ꝙ non erat nisi vna persona que dicebatur pater ratione creationis rerum: eadem dicebatur filius ratione redēptionis: eadem dicebatur spūssanctus ratione sanctificationis. Sanctus Thomas absorbuit istam aquam offerens expositioneꝫ super libro Boetij de trinitate in qua hunc errorem exterminat. Secundus est Sabellius qui condiuisit substantiā dei dicēs: ꝙ sicut erant tres persone in deitate: ita erāt tres essentie ⁊ nature diuine. Sanctus thomas absorbuit istam aquam offerens expositionem super primo libro sententiarum in quo disputat de singulis mysterijs sancte trinitatis aperte lucide ⁊ copiose. Tertius est Manicheus qui voluit duo eē principia rerum vnum bonoꝝ ⁊ hoc est deus: aliud maloruꝫ ⁊ hoc est diabolus. Sanctus thomas absorbuit istam aquam offerens librum qui dicit questiones de malo. vt patet. Quartus est Pelagius qui voluit ꝙ homo ex libero arbitrio sine auxilio gratie celestis posset mereri vitam eternam ex proprijs meritis. Sanctꝰ Thomas absorbuit istam aquam offerens expositionem super secundo libro sententiarū vbi hoc reprobat. Quintus est Appolinaris ⁊ eius complices: qui dixerunt ꝙ xp̄us non assumpsit corpus de virgine: sed aliq̇d diuinitatis in carnem fuisse conuersum. Sāctus thomas absorbuit istam aquaꝫ per tertium librū sentētiarū in quo clare ⁊ fideliter eliminat omnes errores hereticoꝝ circa mysterium incarnationis passionis resurrexionis iesu xp̄i. Sextus est Origenes cum Cypriano quorum primus voluit tam angelos malos: ꝙ̄ damnatos homines in fine mundi saluari. Secundus voluit illos esse rebaptisandos: qui ab heretica prauitate redierint. Sed sanctus Thomas absorbuit hanc aquam offerens eis quartum librum sententiarum. in quo de omnibus ecclesie sacramētis omniū iudicio fidelissime disputat. Unde in hijs libris omnes hereticos mirabiliter confutat vt fateanṫ se cognoscere errorē suum. Juxta illud psal. Errauerunt ab vtero: id est recedētes a fide catholica locuti sūt falsa. Nunc autem ex presentia sancti Thome dicunt. Uenit sol vere ⁊c̄. ¶ In q̇nto riuulo sedēt scismatici: scꝫ greci qui ab obedientia sancte matris ecclesie romane recesserunt dicentes: ꝙ spūssanctus non p̄cedit a patre ⁊ filio. ⁊ ꝙ romanus pontifex non est caput totius orbis: ⁊ multam falsam doctrinam seminauerunt. Sed istam aquam absorbuit sanctus Thomas offerens librū cōtra errores grecoꝝ in quo validissimis rōnibus confutat omnes errores eorum. Ita vt confiteanṫ: qm̄ venit sol vere ⁊c̄. ¶ Sequiṫ autem in fine capituli. xij. Apocal. sic. Et iratus est draco in mulieręꝫ: ⁊ misit facere prelium cum reliquijs de semine eius: qui custodiunt mādata dei ⁊ habent testimoniū iesu. hec ibi. Uidens em̄ dyabolus qm̄ sanctus Thomas absorbuerat oēm aquam. i. falsaꝫ doctrinaꝫ quā miserat ⁊ fuderat contra sanctam matrem ecclesiam: conatus est preliari cum fidelibus christianis qui remanserant in ecclesia dei. quibus subuenit sanctus thomas. Primi sunt prelati ecclesie inter quos primo residet papa Urbanus quartus quibus ad sui defensionem ⁊ salubre regimen contra demonem: obtulit sanctus Thomas librū de articulis fidei ⁊ eccl'ie sacris. vt pꝫ. ⁊ expositionē sup oēs euāgelistas ex dict̄ sctōrū: q̄ vocaṫ cathena aurea. Secūdi sunt reges ⁊ p̄ncipes inter quos p̄mo residet rex cypri: q̇bus ad sui defensionē ⁊ salubre regimē obtulit sctūs thomas librū de rege ⁊ regno adiungēs paruū tractatū ad ducissaꝫ brabātie. Tertij sunt oēs fideles q̇bus ad eruditionē fidei obtulit sctūs thomas expositionē sup p̄mā rubricā decretalis. ⁊ expositionē super epl'as scti pauli. Quarti sunt hoīes virtuosi q̇bus ad moralē vitā ⁊ honestā obtulit sctūs thomas expositōeꝫ libri ethicoꝝ. Quinti sunt ciues q̇bus ad vitā politicā ⁊ ciuileꝫ obtulit sctūs thomas expositionē libri politicoꝝ. Sexti sunt gubernatores familiarum quibus ad rectam ⁊ ad fidelem gubernationem obtulit sanctus Thomas librum yconomicorum. Septimi sunt Predicatores quibus ad exhortationeꝫ populi obtulit sanctus Thomas librū de articulis fidei ad magistrum ordinis predicatoꝝ. Et q̄stiones ad

lectorē venetū, Et q̄stiones ad lectorē bisan
tinū. Et sermones ad populū, Octaui sunt
doctores q̄bus ad profectum fidei xp̄iane:
cum apud ipsos esset dubitatio parisius cir-
ca sacramentū corporis xp̄i obtulit librū de
corpore xp̄i ꝫm ordinē predicatoꝝ cōpilans
insuper officiū corporis xp̄i ꝫm ordinem ⁊
consuetudinē cuiuslibet ecclesie catholice ad
mandatū vrbani pape quarti, vt ptꝫ. ¶ Noni
sunt studentes quibus ad sinceritatem ph̄ie
naturalis obtulit librū questionū de aīa. Et
de sp̄ūalibꝰ creaturis. ⁊ de substantijs sepa-
ratis. ⁊ expositionē libri de causis in quibus
oīa sunt rōni ⁊ fidei cōsona ⁊c̄. Decimi sunt
contēplatiui solitariaꝫ vitam agentes q̄bus
ad altiorem eleuationē mentis in deū obtu-
lit expositionē sup librū dyonisij de dīnis noī
bus: ⁊ de angelica hierarchia vt satis patet.
¶ Undecimi sunt religiosi mendicantes: qui
bus ad sui ꝓtectionē obtulit cōtra impugnā
tes religionē. ¶ Duodecimi sunt monachi: q̄
bus ad sui refrigerium ⁊ solatiū obtulit ex-
positionem sup cantica canticoꝝ. Nam cuꝫ
papa Gregorius decimus ordinasset cele-
brare concilium apud lugdunū mandauit ꝑ
litteras sancto thome vt prefato cōcilio in-
teresset ⁊ librū quē fecerat cōtra errores gre
coꝝ secum deferret. Qui veniēs ⁊ transiens
per cāpaniā infirmatus est: ideo declinauit
ad monasteriū fosse noue inuitantibus euꝫ
Abbate ⁊ monachis, Qui ingressus mona
steriū p̄mo intrauit eccl'iaꝫ vt oraret ꝓut sui
moris erat. Et facta est sup euꝫ manus dn̄i
⁊ cum deuenisset ad secundū claustrū ꝓphe
tauit de morte sua dicēs. Hec requies mea
in seculū seculi: hic habitabo qm̄ elegi eam.
Deuenit autē ad locum infirmoꝝ vbi lectuꝫ
decentissime parauerant ei. Et rogatus a mo-
nachis exposuit eis Cātica canticoꝝ vt in cā
ticū celestis glorie transiret studium celestis
discipline. Completa vero hac expositiōe ce
pit languor grauiter crescere ⁊ tunc deuotis-
sime petijt sibi dari corpus xp̄i. Quod cum
fuisset a monachis reuerenter ad ipsum de-
portatū de lecto ꝓsiliens ⁊ in terram ꝓstra-
tus sic deuotissime orauit. Sumo te preciū
redēptionis aīe mee. Sumo te viaticū pere
grinationis mee: ꝓ cuius amore studui: vi
gilaui: laboraui: te predicaui: te docui. nihil
vnq̄ꝫ contra te dixi: sed si quid dixi ignorans
dixi: nec sum pertinax in sensu meo sed si q̄d
male dixi de hoc sacramento: ⁊ alijs totum
relinquo correctioni sancte romane ecclesie
in cuius obedientia nunc transeo ex hac vi-
ta. Et hijs dictis cum reuerentia ⁊ deuotio-
ne maxima suscepit corpus christi. Sequen
ti aūt die petijt oleum sanctum. i. extremam
vnctionē vt ille sp̄ūs vnctionis qui eū in vi-
ta vnxerat ad celum dirigeret quo tendebat
Quā cum accepisset cōuersus ad celū dixit.
In manus tuas dn̄e cōmendo sp̄m meum.
Et sic aīam suam deo reddidit. In hora au
tem transitus sui apparuit quedam stella in
modū comete super monasterio predicto q̄
cuꝫ ignoraret quid significaret cū apparuit
ostendit prefati doctoris transitū dum cessa
uit. Nam sancto thoma deficiente: stella de-
fecit. Eadē etiā hora transitus sancti docto-
ris frater donatus de neapoli existens in ca
mera sua in cōuentu fratrum predicatoꝝ de
neapoli: diuinā ⁊ ꝓpheticā habuit reuelatio
nem sic. Videbat sibi ꝙ sanctus doctor eēt
neapoli in scholis ⁊ legeret corā multitudi-
ne copiosa tam seculariū q̄ꝫ religiosoꝝ: ⁊ dū
legeret vidit beatū Paulum eius scholas in
trantē cum societate sanctoꝝ. Cui cū sanctꝰ
Thomas vellet occurrere ⁊ descendere de ca
thedra ap'lus eidem insinuauit ꝙ lectioneꝫ
suaꝫ ꝓsequeret. Tunc sanctus Thomas ro-
gauit sanctū Paulū ep'lm vt diceret si verū
intellectū in suis ep'lis habuisset. Qui respō
dit ꝙ sic quantū quis viuens in corpore po
test habere. Et adiecit volo vt mecū venias
⁊ ducam te in locum in quo clariorē de his
omnibus habebis intellectū. Videbat q̄ꝫ ip
sum per cappā extra scholas secum ducere.
Tunc predictus frater cepit fortiter clamare
dicens. Succurrite fratres succurrite: q̄r fra-
ter thomas tollit a nobis. Ad cuius clamo-
rem fratres excitati ⁊ a dicto fratre visionis
seriē audientes inuenerūt ꝙ eadem hora vi
sionis sanctus doctor ex hac luce migrauit
ad xp̄m. Obijt autē felix doctor Anno dn̄i
mil. cc. lxxiiij. die. vij. Martij hora matutina
li. Anno vero vite sue. xlix. completo. vt sic in
anno iubileo ad patriaꝫ ꝓpriam rediret. Et
sic in morte sua non defuerūt ꝓdigia ⁊ signa
miranda que eius sanctitatem indicarent.
Nam frater Johānes de ferentino supprior
predicti monasterij cum ei visus defecisset:
ponens faciem suam super faciem sancti do
ctoris recuperauit prefectissime visum omi-
bus videntibus cum corpus sancti doctoris
esset in ecclesia ꝓ exequijs celebrādis ad tu-
mulationē. Mulus autē cui sanctus doctor
insederat audiēs eiulatus magnos fieri fra-

cto fune quo ligatus erat de stabulo exiuit: et appropiãs feretro in quo corpus sancti doctoris iacebat cũ ipsum vidisset pstratus ad terrã subito mortuus est. Odor autẽ maximus ex eius corpe exalabat ita vt totã ecclesiã et monasteriũ redderet odoriferũ. Tandẽ honorifice sepultus est ad laudẽ et gloriã nois iesu xpi. Ita vt oẽs iste generationes possint dicere verbum primo ppositũ: scz. Venit sol vere. Cuius claritatẽ et splendorẽ atqz gloriã. Vidit frater Albertus de brixia cũ oraret in ecclesia ad altare btẽ virginis. vt ptz in legenda. Ecce quomodo sancti thome vita et doctrina in ecclesia dei tanto fuit clarior: quanto ab omni inquinamento et errore fuit purgatior. Ita vt de eo dicatur. Joh. i. Erat lux vera que illuminat oẽm hominẽ venientez in hunc mundũ. Et sancta mater ecclesia hodie festiuat: qm venit sol vere. Per cuius claritatem illuminati: perduci mereamur ad celos beati. Prestante eo qui viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

¶ Habes itaqz lector optime sermones floridos quos cõposuit ac predicauit reuerendus Magister Leonardus de Utino sacre theologie doctor excellentissimus: ac sacri ordinis predicatorum pfessor obseruantissimus. Quorum plurimos predicauit: florentie corã tota curia romana ibidem tunc temporis residente tẽpore sanctissimi dñi Eugenij pape quarti. Nonnullos autez venetijs vt ipse alibi pfitetur. Neqz vero vno sed diuersis annis eos declamauit: sed nequis grauetur in inquirendis de vno tpe in diuersis locis sermonibus: quicũqz circa idem tps sunt cõtigui impressi sunt. Impressit autẽ eos arte atqz ĩpendio solertissimus vir Magister Johannes Trechsel alemãnus in ciuitate Lugduneñ. Anno dñi. M. cccc. xcvi. die vero. xv. Julij.

¶ Deo gratias.

a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x. y. z. A. B. C. D. E. F. G. H. J. K. L. sunt quaterna M quinternum.

¶ Ad diuũ thomam de aquino quo cõfratrũ suorum atqz doctrine sue amãtissimos atqz obseruantissimos sanctissimo presidio suo tueri dignetur metrica precatio.

Splendor aqnatũ: diui sator optime verbi
¶ Instar phebee lampadis irradians:
Omnibus angelice prefulgens lumine vite:
¶ Diuini eloquij flumine queqz doces.
Hereticos vrens: errorẽ gentibus aufers:
¶ Fidaqz xpicolũ pectora lacte foues.
Doctores alios stellas si dico nitentes:
¶ Te solem in terris quisqz vocare potest.
Deqz tuo (fateor) splẽdore accepimus oẽs:
¶ Quo valeamus iter carpere sydereum.
Proinde decus nrm: doctor sctissime thoma:
¶ Declamatorum gloria precipua:
Qui xpi sponsam (que mater nostra) fideli
¶ Ne labet aut tituber: ducis ad astra gradu
Ecce leonardus vtinensis: magnus amator
¶ Doctrine: cultus: eloquijqz tui
Seqz suosqz tibi cõmendat rite labores
¶ Dans sua presidio dogmata cuncta tuo.
Ergo sinu placido confratrem suscipe charũ
¶ Florida qui nobis hec dedit eloquia
Nos quoqz si qcq meruisse pbabimur ere
¶ Ac studio sanctos multiplicando libros:
Et quicũqz tui fuerit studiosus amator
¶ Ordinis: ad superos duc pr alme choros.

... delectabile 7 Sap. x. Q in
... suauis 7 · S gustato spu desipit ois

... te angustiabunt te ... p machinas 17
sultus 7 ad terram psternent te tandem ca
piendo 7 ii te qui intra sunt occidendo 7 dis

...
... diaboli sunt suggestiones eius quas infigit
ioab · i · dya intorsit absalonis · i · vectoris.

